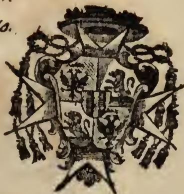

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
13
15 B
36

240 46 ...

Cōcordata inter

Sanctissimū dominū nostrum Papam Leonem decimum, et Christianissimum dominum nostrum Regem Franciscum, huius nominis primū, in suprema Parlamenti curia Parisius vigesimasecūda mēsis Martij. Anno domini Millesimo Quingētesimo decimoseptimo: ac deinde Tholose, Burdegale, Rothomagi, Diuione, et Gratianopoli lecta, publicata, & registrata: recenter et demū mendis omnibus et erratis extersa, et ad amussim emūcta. Titulis nouis & quotationibus insertis numeris item precipuas operis materias non inuenuste distinguentibus illustrata.

¶ Una cum Joānis Dayma Baionēsis Utriusq; iuris Doctoris publice Canones Tholose profitētis commentariolis, & alijs additionibus compluſculis, nō minus eruditis, q̄ festiuis, quoꝝ catalogum proxima mox indicabit pagella.

Accessit etiam nuperrime Tabula vtilissima, vt omnia scitu digna candido lectori facilius occurrant.

ex libris Biblio D. D. Caroli de Pradel episcopi Montisp...

1 5 3 5

Ioānes Dayma Baionensis Illustrissimo domino, domino Anthonio Prato, vtriusq́ iuris pfessori eximio, equitiq́ Christianissimi Francorū regis, Cancellario meritissimo.

S. P. D.

Olent qui prima ingenij sui pericula faciunt, Doctorum doctissime prius q̃ rei principalioris scopum attingant: si quid pepererint: eos plerumq́ interpellare: quorum in terris eminentior sit authoritas: quiq́ procliuioris fuerint in doctos beneuolentie. Hoc vno ductus argumento vtile tandem: & precium opere fore duxi: si quid frequenti lectione depromptum: et (ne quid mihi vendicem) compilatum esset: amplum aliquod nomen augustumq́ perferret. Cuius velut auspicijs ipse fretus iudiciorum aleam: & maledicorum graphia tutius euitarē. Sed cū vnus sis qui rei literarie faueas candidissime prorsusq́ erga literatos omneis mecenatem quēdam vel parentem potius agere soleas. Rem non parui momenti esse putaui suffragium abs te: hoc est homine doctissimo exorasse. Cuius eruditionem constans vbiq́ Galliarum predicet fama: quem velut numen quoddam terrenum reuereatur: ac suspiciat. Qui prudenter adeo arcum tuum ad honestissime vite scopum intenderis: vt nullo melius argumento vita tua cognosci possit: q̃ q̃ lingue in mēdacia pcliues nihil vnq̃ nota dignū in te perceperint. Magnū certe tui candoris argumētū qui per oēs etatis pgressus totidem honorū ciuiliū gradus tuapte industria vix ali-

quo manū porrigente fueris assecutus: ac tandem ad culmen honorū adrepseris: non enī fortune beneficio que viris etiam fortibus sepenumero nouercetur: sed tuo vnius merito: qui inculpate hactenus vixeris. Adeo vt si quem generosis ortum natalibus ad doctrinam et bonos mores hortari velint stoice grauitatis aut emunctissime naris homines te semp velut quandam virtutis effigiem suis proponant ocellis. Qui vnus hominum rarissimus dicaris et omnibus speculi loco adsis. Cuius rei fidem faciunt clarissima tue virtutis instituta. Tolose primum equitatis incudi supposita vbi regij causidici fungebaris munere. Sed ꝙ probe id fueris exequutus deus bone: publicis omnium rumoribus satis innotescit qui augēde reipublice studio vsqȝ adeo immoriebaris vt pro illius libertate ⁊ ea ab omni seruitutis iugo asserenda nostriqȝ principis iure seruādo frequenti illo parlamentaris curie auditorio veri tonitrus similitudinem imitari videreris. Quasi vero quantuscunqȝ insurgeret hostis nullo terrore cōcitareris immo agredientem ipse vel solo stupefaciebas intuitu atqȝ etiā citra sudorem conuincebās. Quia ⁊ explorata iamdiu tua probitate christianissimus Gallie Princeps percelebri tui nominis fama illectus te accersiri iussit: et a Tolosa euocari: idqȝ nihilosecius ⁊ si absqȝ reipublice incommodo facere non posse intelligeret teqȝ suo admonuit lateri libellorūqȝ aut si mauis postulationū prefectum creauit. Ad extremum autem ad eminentissimam primarie authoritatis luteciane dignitatem: nullo reclamāte: prouexit. Cuius officij vices: in quo paucis admodum caste sunt manus tāta equitate aliquot annis direxeris vt ab hominibus huius etatis in iudicijs regnare dict⁹ sis. Apud posteros vero: id iam consecutus vt ipse non hominis sed iusticie nomen habueris. Qui candidus animi

tui nitor:ad principem istum magistratum euexit ad quem nō nisi principes doctrine viri promoueantur. Cui addictus: nil:nisi quod regni commodo profuturum obuenerit: perpendis. Dormias: epuleris: rideas: Quicquid.egeris: semper aliquid negocij emergit. Nunquā enim in ocio marcorem contrahis. Gruibus non multum dissimilis:que rebus suis preuidentes:importunum somnum sibi non permittant obrepere. Ita tu incubas: et excubas:vt quod principi placuerit:sub manum & ex tempore obeas. Si te tulisset prisca illa etas:qua Galliaruz iurisdictio ita fuerit diuisa:vt quatuor proconsules moderande toti gallie preessent: qui et huic tante administrationi vix poterant sufficere. Dic amabo quāti te fecisset: deorum certe honoribus non caruisses. Qui solus (quod miraculo tribuunt oēs) non solum quid tui sit officij exequeris: sed quod ad erarium principis spectet:militaremqꝫ disciplinam attineat:& quod totius regni statum concernit:sedulo et accurate expedis. Neqꝫ tamen:qđ magis mirandum:visendis operibus nouis tibi potes interdicere: quātumcūqꝫ imperiosis et cathenatis reipublice negocijs obruaris. Idqꝫ me pene ab instituto auertit:quum et a meipso poscerem. Quā ardua tue ceruici incumbant negocia:que subsecundarias aliquot horas tibi suffurari non permittant. Id tamē cogitanti occurrit eximia (qua doctos soles complecti) beneuolentia que omne phantasma excusserit. Omnēqꝫ timorem exuit doctorum turba. Que tibi tantū tribuat:vt in tua vnius verba iurasse videatur. Quorum aculeis exagitatus: sepenumero dubitaui:liceret necne:has tenues laboris mei primitias maiestati tue addicere:que de te sibi tantum polliceantur:ac promittant: vt hunc primum precocis feture partum te boni consulturum constanter persuaserint:tantisperdum meliora ad in

cudem fuerimus reuocaturi. Neqꝫ hercle id feci: vt
magna passim nominis mei concitaretur opinio: aut
vt nihil nõ viderer legisse. Sciebã eñi me nõ sine felle
ab his culpatũ iri: qui gloria suis tẽporibus inuideãt
quicqꝫ (si quid recẽti fetu prodierit) reuoluant: ne vi-
lissimis quidẽ dignũ cerdonibus asserũt. Sed quod
magis dolendũ: naso suspẽdunt: ac postica subsannãt
sanna: quasi vero indignãter ferant: idipsum ab alio
profectũ: qui tantũ efficere nequeant. Utcũqꝫ tamen
me suo aspersiserint lotio: susqꝫ deqꝫ fero: modo ꝙ scri-
bo: stomachũ tuũ pellexisse cognouero. Eãqꝫ future
laudis spem mihi relinquo (vt censorũ lituris occur-
ram) nullũ repperiri (nequid ab alio emendicasse iu-
dicer) qui concordata studiose iuuentuti crude obla-
ta tãtullo vestierit glossemate: que quũ multorũ ocu-
lis forent obuia: et nescio quo obliuionis conopeo se-
pulta: cũ tineis: ac lucifugis blattis diuturno quodã
pedore emarcescerẽt: a situ tandẽ amicorũ precib⁹ re-
cepi: et quid nostre fuerit opis admoui. totiqꝫ schole
Tolosane (cuius vtilitas auribus pruribat) scribẽda
publicitus dictaui. Que vbi diu satis in scriniis ma-
turuissent: multorũqꝫ iudiciis fuissent apposita: eorũ
precipue: q nocturno diurnoqꝫ tpe in studia dimicãt.
Calcographorũ typis supponẽda curaui. Frequenti
vel beneuolorũ auditorũ corona conuictus. Quorũ
votis obsurdescere nõ potui: si quid oppobrii obiicia
tur: auxilio affuturi. Neqꝫ tamen temere adeo id feci:
vt spem omnino in his prestituerem: ꝙuis non parũ
presidii rei nescio quo pacto cessure ab his ad fore spe
rem: quin reliquam prestares: vt si forte fortuna in li-
belli offensionem impegerint isti blacterones locu-
tulei: eorum calũnias acerrime conuellas. Quod et si
abs te probatũ iri nouerint: non modo conuiciis sibi
interdicant: quinetiã hunc libellũ plenis gutturibus
ad sydera ferant. Uale. Et famuli reminiscere.

¶ Raimūdus Balauonius Lingonēsis Joanni Dayma Baionēsi vtriusq₃ iuris doctori. S.

In summa iampridem votorum fuit. Doctor dignissime, aliquo velut penicillo te tuis coloribus pingere: sed quoquouersum meuertero. vtrinq₃ sufficiens scribēdi argumētum suppetit. Si virtutib⁹ primū me accinxero: velim: nolim a tui noīs cōmendatione cessabo. Que in te carbunculorū more collucētes dissentire videātur: dissentire: lapsus sum plane: dicere volebā: digitorū instar adinuicē cohere-re. Si decoro persone seruiero: minime laudū tuarū particule hic noster stil⁹ succūbet exhaustus. Si omni peritia: dicendiq₃ copia nudus remansero: naturā: vt nouercam gemebundus arguam: q̄ me tanq̄ spuriū: ⁊ peculio suo nō ascriptū respuerit. Que si ita ingentē dotem mihi denegarit: adhuc tamē: quoad res feret. extollendis virtutis tue preconijs famulabor: tueq₃ laudis initiū: postq̄ auspicandū cōuenerit: a libri tui specimine captabo. Qui nuperrime in lucē pdierit: idq₃ cū summa tui noīs laude: ex cuius lectione plerīq₃ inscitie tenebris obuoluti frugem sint capturi. Quē tamē: si votis acquieuissent amici: secretiori quo dam angulo volebas supprimere. Quā graue: deus bone: tibi tuisq₃ fecisses iacturam: non defuissent: crede mihi: qui te ipo in pulpito obsessissent: scholis hec sibiipsis asserturi: eamq₃ nomini tuo inussisses maculam: que nulla vnq̄ fullonis arte potuisset elui. Debes fateor. Honori tuo magis consulere: q̄ incautis amicorū iudicijs temere assentiri: Si enī opus aliqđ rudi (qđ aiunt) minerua: cōpegisses: magisq̄ fabre fecisses. Esset certe: qđ amicorū conatibus obniti de-

beas.qui secus:atq sentirēt: consuluissent faciendū.
Id tamen opprobrii vice:amicis non potes obijcere quum nihil non maturum.nihil non coctum relinquas.Quod si ita a te fuerit factum:vt vere est factū. Quis erit obiurgationis locus:Que tui culpādi ratio:Qui eos fueris insecutus:qui quum rude aliqd pariunt:frequenter postea lambunt Ursorum more. quiq refrigerato inuētionis amore sagaci velut trutina perpendunt.Quod et te multis iam vigilijs et frequētibus obeliscis fecisse omnibus compertum est.Quinetiam consummatissimis tue pfessionis hominibus:vel etiam agrestibus idiotis:vt securius periclitareris legendum sepenumero prebuisti:diligentiorem vulgum iudicem:q̄ te preferens.Secure mea quidem sententia feceris:si id quod iamdiu parturisti.pepereris:quum id primum in confesso sit:ea(que ex officina tua prodeunt)omnibus placitura:que si semel Gallie finibus egressa.Italis fuerint ventilata.Non dubito:quin maiorem ab his:q̄ a nostratibus promerearis laudem.Nam vt Cicero Terentiū (quem semper pre manibus habebat)familiarem cōpararit.Sic Itali huius rei nouitate moti Baionē sem sibi domesticū lectorē vindicabūt.Qui vtriusq iuris latifundia videatur dimessuisse:et leui dumtaxat huius charte iactura:que vsui quotidiano propius accedunt:in vnum velut compendium redegisse. Ad quod nō parum accedet labor indefessus:quem toties enucleādis canonū scrupis impendisti:tot im plumes iuuenculos ignorantie charybdi pene submersos ad portum doctrine reduxisti.Si talem habuisset:veterū philosophorū schola Pape:quantū honoris exhibuisse:vt ioui vetustas immolasset illi. Cui si qs doctrine principatū derogarit:nōminus errabit:q̄ si totū in se cōmonuerit clerū:qui ense manu cōprehēso a vitilitigatorū incēdio vindicatus fit.Esset

certe Joui fulmē: Herculi clauam: Homero versum subtrahere qui loquentē Justiniani Bibliotecā hoc exili volumine videat referre. Me hercule. si dij aliquot annos vite tue relinquant: et eo quo cepisti pede: perrexeris. Futurum spero: tua penitiore doctrina Gallie nomen prope diem illustratum iri. Cuius obsequia: tametsi nulla adhuc apud te constituerint. Hac tamen libri cōmendatione notus eris: quicꝙ terrarū sit factur⁹. Que tm̄ de te sibi pergat polliceri: vt ꝙuis precipui inter omnes regiones fuerit nominis maius tamen te duce habituram confidit. Que vbi te suo admiserit gremio: dijs parē protinus tibi pollicebitur vitā. Tantū aberit: vt labori tuo mercedem exoluat: quaquidē pensari tua virtus possit. Qui desidiosis torporē excutias: et eos (quorū ingeniū nyllis glorie igniculis permotū flaccescit) ad studia excites. Cuius rei fidem faciunt modestissimi auditores Tolosani qui tui audiendi ardore moti: turmatim confluant. Feliciores futuri: si quid ab ore tuo exitus habeat: etiā si sterquiliniū emittas: volucri calamo decerpserint. Quorū vtilitas adeo cure fuit: vt vix effluxerit momentum: quo a lectura destiteris. Quod vnum mirantur omnes: vt miraculo tribuant: ꝙ tam breuicula ceruix: tā modicū cerebellū: tot ⁊ tātis laboribus suffecerit. qui sexētos canones publice profitendo: rem ipsam: de qua agitur: nitide concernentes: vno spiritu euomas. Quod ego nunꝙ meditor quin quadam velut rerū similitudine veniat in mentem Mithridatis: ꝙ duarū ⁊ viginti gentiū rex: tot idem linguis iura dixerit: singula pro cōcione sine interprete affatus. Fidelissimū certe constantis memorie testimoniū: quam frequenti: ⁊ plusꝙ assidua aluearis exercitatione: que te sola (vt conscientiam tuam prodam) doctum reddiderit: quasi vero eandem vna cum materno lacte tibi dederit lactandam fortuna:

que eo fastigij erexerit:vt is vnus:veluti terra Phe
nix dicaris:qui pontificiū ius etiā e putrib⁹ chartis
euulsum tenaciter mēti impresseris. O beata illa pa
tria:q̄ te nutrierit:que blande minerue pabulo foue-
rit:⁊ manifestū tibi in cunis adhuc vagienti ad discē
di artē lumen promiserit. Multa fateor:illi debes:
sed illa vicissim tibi debet. Cuius nomen oībus terra
rum populis feceris inuidiosum:⁊ quod mirandum
magis ab immortalitate:tua īdustria asserueris:q̄ꝙ
que facere norit:quotidianis facinoribus bellicis sa-
tis presseferat. Quantum tamen ad rem nostram lite
rariā attinet:non parum incrementi:a te accepit:cui
Minerue principatū iure quodam postliminij resti-
tueris:a qua magno cū fenore(vbi opportunus pen-
sandi locus aderit)talionem sis suscepturus. Neqꝫ la
boris propterea te pigeat. Nescis qd vesper serogе-
rat. Mea messis:dices:adhuc in herba est: Sed preui
dent oēs:quale sit tibi futurum emolumentū. Qua-
re non video:cur a meliore fortuna sit tibi desperan-
dū:studijs:vt cepisti:insuda:vigilijs non parce:⁊ qc-
quid superfuerit ocij:erudiendis iuuenibus condo-
na. Interim bene Vale.

¶ Innocentij Fontani Burdigali. Ad. D. Jo.
Dayma Baioneñ. J. V. D. Carmen.

Si q̄ Ars extat abhinc mltis iā tradita seclis:
Tūc que digna aliquo noīe fertur adhuc.
Ingenijs certe debet felicibus illis:
Ob que perpetuus contigit artis honos.
Sic Helicon celeber:quia ab illo cultus Homero.
Sic que est ars scriptis culta Palemonijs.
Deniqꝫ(nam ⁊ spirant)quoqueqꝫ insignior ars est:
Circū gestit agi plura per ora virum.
Eya age. si verum(Prudentia iuris)amamus:
Proh dij iam quantos inter ouat proceres:

Nec cineres repetamus auũ:neu busta citemus:
Et sua sunt hodie premia. Crede mihi.
Et potuere satis multi hec nostratia circa
Aethernum Phanie conciliare decus.
Te vero te(inq̃)compellem his vocibus vltro.
Vir nec Meonia voce canende satis.
Actos ob tecum prime lanuginis auuos
Blandiri nemo dixerit. vnus ades.
Jam tibi nõ minima est in presens gratia habenda.
Hinc quoq; iudicium posteritatis habes.
Nam placitis glossas possim concordibus addis.
Integer es:quaqua lumina Censor agat.
Scilicet ex ipsis Leo pẽditur vnguibus acer.
Scimus enim ex scriptis multa latere domi.
Hic(scio)non omneis doctrine effundis habenas.
Quamq̃ ecquid solo hoc doctius est opere?
Multa sed vt dixi:atq; adeo fecunda supersunt:
Promere que speras de grauiore penu.]
At prope(queso)diem reliquos absoluito libros.
Ne differ:si qua est hic mora:surda mora est.

¶ Eiusdem Distichon ad Librum.

¶ J. iam scite liber:populi iam plaude per ora.
Peruius es cuiuis semper Amaracino.

Finis.·.

¶ Joannis Dayma Baionensis ad candidum lectorem Prefatio.

Atis constat lector beneuole: nos ea conditione/vel miseria potius e matris vtero prodijsse/vt non nisi laboribus ferendis hoc seculo nati videamur: brutis animantibus per similes. Nam sicuti aues[1]ad volatu3/ ad latrandum canes/equi ad cursum. Ita quoq3 ad labores quo suis subeundos nascuntur hoies. Itaq3 quum non desint/qui nocturnis lucubrationibus intantum sibi indulgeat/ vt nihil sinant temporis effluere: quin illud studiosoru lucro, impendant. Ne inter tot operi intetissimos/solus feriari viderer/mihi ipsi/ vestreq3 oim vtilitati/vtvt/potui / consulere cepi. Diui Hieronymi [2]monitus precepto. Innuentis. Sat esse si vnusquisq3 id quod sue fuerit messis/obtulerit. nam quemadmodu in teplo dei. Alij auru / et argentu/ z lapides preciosos. Alij byssum et purpuram offerunt. nobiscum(ait)bene agetur. si obtulerimus pelles/aut caprarum pilos. Famelicus igitur ego / vixdum imperitie vinculis solutus / fructus quos ipse ex multis paleis collegero: vestris omnium iudicijs vellicandos/veriusq3 legendos expono. nihil spei reliquum mihi futurus/preterq3/q id quod e nostra promptuaria proficisceretur penu/ bonis istis consulturi. Christi exemplo adnixi/qui quum plerosq3 vidisset etiam extra humanum captum diuites / quicquid facultatis aut diuitiarum suppeteret/in gazophilacium mittentes. inter tot tamen z tantos/soli vidue pauperi era minuta duo mittenti animum adiecit. Et sub tali verborum pretextu dixit. [3]Uere dico vobis / q3 vidua hec pauper plusquam omnes misit. Quasi vero pluris. Quid pluris? immo vero longe maioris vidue sponte dantis voluptate duceret estimandum/quam aliorum quantumuis diuitum opulentia. Licet enim in votis semper habuerim grande quidpiam parere/ quod vobis omnibus plausibile esset futurum. Maiora tamen inter legendum/super hoc opere occurrent/que vos ab huius libri lectione euocabunt facile. neq3 clam me est/multos adfore/qui hunc nostrum iocum/ne abiectissimis quidem porcarijs/aut mulionib9 causabuntur dignum. A quorum aculeis si mihi securo esse non liceret. incepti fortasse me peniteret. Qui vt volent/me suis abluent cachinnis. minus tamen sunt cure/quam palustres rane. Neq3 diffido hunc primum ingenij nostri lusum/etiam si medij crepuerint / a viris non vsquequaq3 illaudatis probatum iri/ propterea q huius generis iocis soleant impendio delectari. q si quid mende in eo fuerit contentum/que feneram eruditi alicuius viri limam meruerit/reprehendi no dedignabor Diui Augustini fretus exemplo. Dicentis [4] neq3 pigebit me sicubi hesito qrere. nec pudebit sicubi erro discere. Idem alibi ad auxentium epm. Senex a iuuene z episcopus tot annorum a collega necdu anniculo paratus sum doceri. Itaq3 sciuerint hi/quot-

1 Job.v.

2 Lib.reg.

3 Luc.xxi.

4 ca.ij.de tri ni.li.j.ca.si habes.xxiij.q.iij.

quot fuerint hoīes semitarij/me discēdi a deo cupidū/vt si vel septē=
nis adesset infantulꝰ/qui aliq̄d publice cōminisceretur /aut balbuti
ret/me huic docilem/ꝛ beneuolum auditorez prestare nō grauarer.
Qui nouitatis sim adeo sitibundus/vt nihil non nouū semper audi
re cupiam. Quasi si alterū pedem in sepulchro/aut cymba Charon=
tis(qđ dici solet)haberē/adhuc addiscere quidem vellē.l.apud Ju=
lianū.ff.de fideicō.liber. Id tñ/ab his/priusq̄ suis me morderint sa
tyris/precario sum exoraturus/vt si legendis illiteratis istiusmodi
ephemeridibus prinaci plusq̄ vigilia a me excussis carpendi gratia
oculos cōfixerint. Hieronymi insistant vestigijs/q̄ quū pauci admo
dum dies essent/q̄ sancti ex vrbe Roma fratres cuiusdā Jouiniani
cōmentariolos transmisissent/rogantes/vt eorū inceptijs responde
ret. Et Epicurū Christianoꝝ/in euangelico atq̄ aplico vigore con=
teret/quos quū legisset/ꝛ omnino non intellexisset. Ceperat reuol=
uere crebrius/ꝛ nonverba modo/atq̄ sententias/sed singulas pene
sillabas discutere. Volēs prius scire quid diceret/ꝛ sic ꝓbare vel re
darguere qui dixisset. hec ipse in lib. suo primo satyrico contra Joui
nia.c.j. Itaq̄ si qui sint/qui ꝛ huic legendo animum addixerint/ne
prius/queso/in ipō limine carpant/q̄ a capite ad calcē perlegerint.
Quum multo plura sit prestiturus huius operis recessus/q̄ vel frōs
ipsa promittat. Neq̄ eo sum eo gloriose fumo pellectꝰ:vt solito plus
superbiā/q̄ hec nostre cōtinui studij lucubratiūcule in manus hoīm
sint venture. Quum sum morū quoq̄ viroꝝ opera et labores olm con
fessione delectiles censoꝝ spongiā sepenumero ptulerint. Neq̄ id to
tū(vt inscitiā prodā)qđ scribo/mihi vendico / quēadmodū vullgus
scribentiū facit/qui(vt docti videant)sibi ascribūt oīa/ que verbatiz
aliunde corripuerūt/frugū mearū partem oībus his/ quos auoco/
referro acceptātes quoꝝ oīm cāpo/segetē mihi demessui / ꝛ collegi/
1 apes ipsas insequendo[1]q̄ varijs stirpiū germinibus insidētes ab
Vide Lu= vno quoq̄ desumant/quod sibi fuerit vtilitati futurū. Sic ego huiꝰ
cre.li.iij.in tam frequētis auditorij cōmodo illectus/vt nihil a me relinqueret
prin.ꝛ Hie intactum/vndiq̄ collegi/qđ esset opere preciū. Hieronymi imitatus
ro. in apo. exēplar/in epl'a ꝯ vig. in qua de traductiōe librorū. Origenis. se pur
in sequa. gat. Dicentis. verū quia opis mei est/ ꝛ studij. multos legere/vt ex
Orig. plurimis diuersos flores carpam. Idē in apologia descripta contra
Origenis hereseos sectatores/vtinam vt omniū tractatorū haberez
volumina/vt tarditatē ingenij eruditionis diligentia compensarē.
Cui si id fuerit concessum/certe mihi nō venit denegandū/qui igno
rantie sim alumnus/ne dixerim/partus. Qui imparem viribus meis
susceperim prouintiam/Venusini poete renixus sententie. Sumite
materiam vestris qui scribitis equam viribus:ꝛ versate diu quid
ferre recusent/quid valeant humeri. Que res non solum me mini=
mum lectorem florentissime huic achademie velut cuidam pistrino
addictum/ꝛ quotidiane lectioni pene mancipatum. Sed veteranum
quem libet professorem deterrere/ꝛ ab hoc describendi munere de=
beat retrahere. Neq̄ enim scripture me accinxissem / nisi et ad hoc
agēdū me cōpulisset docilis/ꝛ studiose iuuētutis Tolosane frequēs
ꝯuiciū. Que nevl'sua spe destituta discedere velut tristia aut gemebū
da/glosāda hec ꝯcordata/seu modificatiōes gallicanas dixi. Quoꝝ
votis/si voluissez/honeste reluctari poterā/ꝛ hoc scribēdi munꝰ de=
tractare/quū multo sim iunior/q̄ cui/hoc tam grande opus cōuen

rit/idq3 potius antiquioribus hac legendi palestra iã diu exercitatis cõuenisset. Sed quid? spiritus est in hominibus/ et inspiratio omnipotentis dat intelligentiã. Job. xxxij. Qui vbi vult spirat. Joã. iij. vt eo (vnde fuerimus egressi) reuertamur. Jam et mihi maledicere desistant emuli/ quod si quid nota dignũ/ asterisco expũgant/ ea mediocritate vtantur/ vt zelo charitatis procedant / que multis eulogiis vibusq3 fere authorũ cõmẽdetur. j. Petri. iiij. ibi ante omnia mutuam vobismetipsis charitatẽ cõtinuã habentes. Et alibi. Omnia vestra in charitate fiant. j. ad Corinth. xvj. Et alibi exemplum esto fideliũ in verbo in conuersatione in charitate. j. ad Thimoth. iiij. Nam quẽadmodum radix omnium malorum est cupiditas/ sic radix omnium bonorum est charitas. Augustinus homel. viij. et habetur in. c. quia radix. de penit. dist. ij. Et scribitur carissimi diligamus nos inuicem/ quia charitas ex deo est/ qui non diligit/ non nouit deu3/ qm̃ deus charitas est. j. Jo. iiij. Charitas patiens est/ benigna est/ Charitas nõ emulatur/ non inflatur/ omnia sustinet/ omnia credit/ omniũ virtutũ mater est/ Hierony. in apolog. ad Theophilũ: pulcher text. in ca. charitas. le. ij. de penitent. dist. ij. Quid si ita faciendum precepe-rit Christus vt reciproco nos diligamus amore. Quid miseri cecitatis caligine circunfusi lasiptamus? Qui ne minimum quidem temporis punctum murmuratione relinquamus vacuum/ a qua nos ita deterruerit sermo sacer vt scribatur. Omnia facite sine murmurationibus ad Philippenses. ij. Quam cane peius et angue oderit Hieronymus/ qui te murmuratorem et detrahentem diabolica instrumenta vocitare non erubuerit/ in regula sanctimonialium capitulo vigesimosecũdo capitulo sequẽti. Quos vltra mare creticũ mãdarit delegandos / vt et verecũdia ducti discant de factis aliorũ silere. Neq3 me mouebũt aure popularis rumusculi/ quos p̱ nihilo habui semp̱/ ac sputifeci. Quum omnib9 cõstet/ nisi talpa/ aut liberide cecioribus/ Christũ nõ sine ociose loquacitatis hominũ reprehensione vixisse/ et plerorũq3 conuicijs fuisse lacessitum. vt cõstat ex Math. xxvj. Luce. xxij. Jo. xviij. et. xix. Qd si Christus hominũ summus/ rerum omniũ opifex maximus/ opprobria a vilissimis hominib9 illata patienter tolerarit. Quid ergo iniuriarum illius imitatione non sufferemus? a cuius commercio seiuncti velut bulla euanescimus/ cuius arbitrio oĩa sint facta. Geñ. j. et sine ipso factũ nihil. Jo. j. Cuius pietate clarescant oĩa. Quasi oculis vera rõne perspecta/ et fiduncia credulitatis eatenus inter hoĩes prestare videatur / quatenus astra reliqua sol luminis maiestate agnoscitur precellere/ quem lapse nature restitutorem. Dei filium prepotẽtis/ deum ipsum agnoscimus/ colimus et veneramur. Qui inimicis traditus/ non eadem tragula/ vt plerisq3 moris est: vicia que obijciebantur/ referiebat/ sed obdurata illorum corda suauitate sola vincebat. Cui rei fidem faciet Psal. ps. cxliiij. ibi suauis dñs &c. Qd et ita me facturũ spero/ quẽ velut archetypum meis oculis admouebo/ qui qd̃ fecerit/ ita et nobis faciendũ sui exemplo iusserit. Joan. xiij. Periculum est tamẽ/ ne temeritatis ipse arguar / qui eo audacie deuenerim: vt que ingenio grandiora fuerint/ intrepide fuerim adortus/ qui vel a minimis initium captasse debuerim[1] sed hoc vno Quintiliani consilio solabor/ lib. j. dicentis. Altius tamẽ ibunt/ qui ad summa nitentur/ q̃ qui presumpta desperatiõe circa ima substiterint/ eoq3 defugiam.

1 c. charitas le. iij. de peni. di. ij.

quod dicitur Actuū.xviij. Noli timere/sed loquere ⁊ ne taceas. Reiectis igitur idiotarum gregibus/⁊ numerosis emulorū myriadibus/ nihil timoris induam/sed omnem spem in Christum reyciam. Qui dixerit. Luce.xij. Ostendam vobis/quem timeatis/timete eum qui postꝙ occiderit/habet potestatem mittendi in gehennam. Cuius auxilio adiutus/quicqd in buccā venerit euomam. Quū suos nusꝙ derelinquat/qui sibi famulantur. ⁊ dicatur Psalm̄.cxliiij. Qui prope est omnibus inuocantibus eum/ quem qui nouerit/nihil vltra sit quesiturus/qui perfecta virtus ⁊ vera sapientia sit. Quicquid enim alibi queritur hic perfecte inuenitur. Qđ cui doctrina contigerit/ob id gratias habere/⁊ agere diuine clementie/non sue debet gratulari prudentie/sine cuius auxilio nobis non sit maioribus locus. Est quippe imbecillis homo adeo/⁊ habes prorsus/vt nullū nullitatis sue habeat remedium/nisi quādam diuini luminis portionem desuper influentem/absꝙ ea nihil omnino a nobis diuini perfici possit. Deus est omnia/implet omnia semetipso/nos autem ad diuinitatē velut ludus. Cui gratias agimus/⁊ Deipare virgini/simul ⁊ patrono meo Diuo Joāni preces effundimus. Id reliquum a Christo postulaturi. Uias tuas domine demonstra mihi. Igitur ad rem condescendo.

¶ In nomine Trinitatis/virginisq; Marie matris dei et hominis intemerate aduocate nostre totiusq; celestis curie. Sequūtur Pontificalia/ac Regalia Concordata.

¶ Regia demonstratio declaratoria/ob quam causam sunt inita Concordata.

a Franciscus huius nominis primus: qui vt prudēs ante oculos gerit gereq; debet id qd a Psalmista scribit. ps. ij. dicente. Et nūc reges intelligite: erudimini q̄ iudicatis terrā. Seruite dn̄o in timore: et exultate ei cū tremore. Apprehēdite disciplinam nequādo irascā-tur domin⁹: et pereatis de via iusta. Cū exarserit in breui ira ei⁹: beati omnes qui cōfidunt in eo. [1] Rex inquam noster nō parcēs proprio corpori: vt subditos in quiete foueat: vt vere dicere possit maxime hac tempestate quod Imperator varijs in locis dixit. magnum deum et saluatorem nostrū Jesum Christū et eius auxilium semp inuocātes studemus omnes subiectos nostros/quorū regimen credidit nobis deus/illesos et sine calūnia custodire: et inhibere bella que per suam consideratonē suscipiētes aduersus alterutros operantur dolores. in auk. de armis. in prin. col. vj. Oēs nobis dies ac noctes cōtingit cū omni lucubratione et cogitatiōe degere semper volētibus/vt aliquid vtile et placēs deo a nobis collatoribus prebeatur: et non in vano vigilias ducim⁹: sz et hmōi eas expendimus consilia pernoctantes: et noctibus sub equitate dierum vtentes vt nostri subiecti sub omni quiete consistant sollicitudine liberati/nobis in nosmetipsos pro omnibus cogitationē suscipientibus. per omnē nāq;

Rācis-cus.[a]

curiositatē et inquisitionem subtilē discurrimus illa agere querentes/q̄ vtilitatē nostris subiectis introducēdo omnes eos onere liberent. In auk. vt iudi. sine quoquo suffra. in princi. col. ij. Et alibi. Nunc vero perfecte iuuare nostros subiectos studentes. auk. vt nulli iudi. circa prin. col. ix. Et merito a tempore quo regno suo Christianissimo fuit prepositus dicere queat/irreprehensibiliter qd Imperator de se dixit. Ex quo nos deus Romanorum preposuit imperio omne habemus studium vniuersa agere ad vtilitatē subiectorū cōmisse nobis a deo reipublice: et illa facere que omni difficultate lesione atq; cōtritione pribent. Ne occasione litiū et aliorū quorūdam discedere cogantur a ppria patria et in peregrinis affligi. auk. vt diffe. iudi. in prin. col la. ix. Merito dicere posset. Nostre serenitatis sollicitudo remedijs inuigilat subiectorū: nec cessamus inquirere si quid sit in nostra republica corrigēdum. Ideo nāq; volūtarios labores appetimus: vt quietē alijs preparem⁹. auk. vt diuine iussi. in prin. colla. vij. et alibi. Nos multos sustine-

1 Labor regis pro subiectis.

a

mus labores. auk. vt necꝫ miles
necꝫ fede. in princi. colla. viij. Et
alio in loco scribitur. Cum dei au
xilio semper omnē facimus prout
decetiam: vt subiecti ab eius clemē
tia traditi nobis illesi seruentur.
auk. de questore. in primis verbis.
colla. vj. Prout hoc anno dñi Mil
1. lesimo quingentesimo. xxiiij. dei
Pro regno prouidentia et Regis nostri inui
orandum. ctissimi cura illesi fuimus. Cura
(inquit) que sibi magna est vt de eo
dici posset. Omnia quidem legis=
latori reipublice in magna cura
sunt quēadmodum optime se ha=
beant: ⁊ peccādi nihil relinquat.
auk. vt hi qui obliga. in prin. col.
vj. Incitat singulis ferme diebus
maiestas regalis nos ad deuotio
nem. Tale est nempe ei⁹ studiū
vt canere nō ab re possit sequen=
tia. Omnib⁹ hominibus qui recte
sapiūt manifestum esse putam⁹:
quia omne nobis est studium et
oratio vt et crediti nobis a domi=
no deo bene viuāt: ⁊ ei⁹ inueniāt
placationē: quoniā ⁊ dei miseri=
cordia nō perditionē/ sed cōuer=
sionē ⁊ salutem vult: ⁊ delinquen
tes qui corriguntur suscipit deus
propter qđ nos omnes inuitam⁹
dei timorez in sensibus accipere:
⁊ inuocare ei⁹ placationē: ⁊ noui=
mus qz omnes qui dñm diligunt
⁊ misericordiā eius sustinēt hoc
faciunt. auk. vt nō luxu. contra na
turā. in prin. col. vj. Quia nostraz
cupit deus cōuersionez. Cōuerti
mini (inquit) ad me: ⁊ cōuertar ad
vos. Cōuertimini de vijs vestris
malis: ⁊ de cogitationib⁹ vestris
pessimis. zacha. c. j. iuxta idquod
legitur. Querite dñm oēs mansue
ti terre. Sopho. c. j. Quia ipse est
qui de celo prospexit super filios
hominū: vt videret si est itelligēs
aut requirens deum. Psalm. xiij.
Ipse inquam dominus est ostiuz
ouiuz ⁊ bonus pastor dans ani=
mam pro ouibus suis. Joan. xj.
Uia veritas ⁊ vita. Joannis. xiiij.
Lux mundi/ qui sequitur ipsum
non ambulat in tenebris: sed ha=
bebit lumen vite. Joan. viij. Qui
nos famelicos ad cibum et potū
vocitat dicens. Si quis sitit ve=
niat ad me et bibat. Joānis. vij.
Qui venit ad me nō esuriet: ⁊ et q
credit in me non sitiet ineternuz.
Joannis. vj. [1] Dicat ergo vnus=
quisqꝫ in tātis bellis constitutus
pro regis et regni conseruatione
ac propria salute. Diligam te do
mine fortitudo mea. Domin⁹ fir=
mamētum meum ⁊ refugiū meū/
⁊ liberator meus. Deus me⁹ ad=
iutor meus: et sperabo in eum.
Protector meus et cornu salutis
mee. ⁊ susceptor meus. Laudans
inuocabo dominum: et ab inimi=
cis meis saluus ero. Psalm. xvij.
Quoniam ecce peccatores ⁊ pro=
ditores intenderunt arcum: para
uerunt sagittas suas in pharetra
vt sagittent in obscuro rectos cor
de. Psalm. x. Saluum me fac do=
mine/ quoniam defecit sanctus: ⁊
quoniam diminute sunt veritas=
tes a filijs hominum. Psalm. xj.
Domine deus meus in te speras
ui: saluū me fac ex omnibus per=
sequētibus me ⁊ libera me. Exur
ge domine in ira tua: ⁊ exaltare
in finibus inimicorum meorum.
Psalm. vij. Miserere nostri deus
omnium ⁊ respice nos: ⁊ ostende
nobis lumen miserationū tuaꝝ:
et miserere plebi tue super quam
inuocatū est nomen tuum. Eccle
siastici. xxxvj. Nam eius dextera
hoc anno percussi sunt reges ⁊ re
gni inimici vt nō ab re dicere pos
sim. Dextera tua domine magni
ficata est in fortitudine: dextera
tua domine percussit inimicū: et
in multitudine glorie tue depo=
suisti aduersarios nostros. Exo.
xv. Laus ergo deo qui malos ma
le perdet. Matthei. xxj. Laus et
Francisco Christianissimo regi
nostro/ pro quo alacri animo pre
ces deo effundamus: nam scri=

bitur. Omnes honorificem⁹:fraternitatem diligamus : deum timeamus:⁊ regem honorificem⁹. j.Petri.ij.⁊ sibi p tributa succurram⁹ in ei⁹ necessitate. Quia scribitur:ideoq̧ necessitate subditi estote non solum ꝓpter iram:sed etiam conscientiam. Ideo enim et tributa prestatis. Ad Roma.xiij. Et maiores nostri/ ideo copijs omnibus abūdabāt/ quia decimas deo dabant/et Cesari censū reddebāt. c.maiores.xvj.q.vij. Hinc dicebat diuus Ambrosius contra auxentium. Si tributum petit Imperator:non ei negamus.c.si tributū. xj.q.j. Et inquit idē Ambrosius. Conuenior ipse a comitibus vt p me basilice fieret matura traditio/ dicētib⁹ imperatorē iure suo iussisse tradi debere:vtpote in cuius potestate essent omnia. Rñdi si a me peteret qd meū est : id est fundum meum/argētum meū/⁊ hmōi meū:me nō refragaturū.c. conuenior.xxiij.q.viij. Et dicebat Saluator. Reddite que sunt cesaris cesari:⁊ q̄ sunt dei deo. Math. xxij. Marci.xij. Luc.xx. Reddam⁹ ergo deo ⁊ regi debita nedū ceteris:qr dicitur. Reddite omnibus debita:cui tributū/tributum:cui vectigal/vectigal:cui timorē/timorē:cui honorē/honorē:ad Roma.xiij.et.xxiij.q.viij.c.si in morte. Nec regi ab re contradicas. Dei enī minister est. et ideo qui eius volūtati licite ⁊ potestati resistit:dei ordinationi resistit. ad Rom.xiij.⁊.c.qui resistit.xj.q.iij. Subiecti igitur estote omni humane creature ꝓpter deū. Siue regi/quasi precellenti:siue ducibus/tanq̄ ab eo missis:ad vindictam malefactorū : laudem vero maloꝝ.j.Petri.ij. Obedite prepositis vestris: et subiacete eis:ipsi enim peruigilāt quasi rationem pro animabus vestris reddituri

Dei[a]

vt cum gaudio hoc faciant et nō gemētes.ad Hebreos.xiij. Et sis prudens in eloquio/maxime hoc tempore:quia scribitur. Qui vult vitam diligere/et dies videre bonos/coherceat linguā suā a malo ⁊ labia ei⁹ ne loquant dolum:declinet autem a malo/et faciat bonum:inquirat pacē:⁊ persequatur eam. j.Petri.iij. et irreprehensibiliter pro viribus viuamus.c.te quidē. xj.q.j. et sit quisq̧ tardus ad loquendum. Jaco.in cano.c.j.

a Dei. Cunctorum creatoris/ vt patet Geñ.j. et.c. firmiter.de sum.tri.qui solus bonus dicitur. quia scribitur. Nemo bonus/nisi deus. Mar.x. Luce.xviij. Matth. xix.⁊ Aug.de trini.lib.v.c.viij.viuificator est omnium/solus habens immortalitatē/ quā nullus hominū vidit:cui est honor ⁊ imperium in sempiternū.j.ad Thimo.vj. Et lz in his vbi q̄rit vnitas trinitatis:pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus:nec periculosius alicubi erretur:nec laboriosius aliq̄d q̄rat:nec fructuosi⁹ aliq̄d inueniat:vt inquit diuus Augu.lib.j.de trini. c.iij. In eius tñ honorē:⁊ alarum nostrarū salutē anteq̄ ad materiā deueniā mūdanā/attingā celestem vt melior fortuna nobis ⁊ operi sequatur. Ipse solus est verus de⁹/eternus/immēsus/ ⁊ incōmutabilis/incomprehēsibilis/ oīpotēs ⁊ ineffabilis pater ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanctus:tres quidē persone sed vna essentia:substātia seu natura simplex oīno. Pater a nullo: fili⁹ a patre solo:spūssanctus pariter ab vtroq̧ absq̧ initio semp ac sine fine. Pater generās:filius nascēs:⁊ spūssanctus ꝓcedēs:cōsubstātiales:⁊ coeq̄les:⁊ coompotētes ⁊ coeterni. Unū vniuersorū principiū : creator omniū visibilium ⁊ inuisibiliū spiritualium et corporalium. dicto.c.firmiter. Et

ideo dicit beatus Augustinus. Omnes quos legere potui qui ante me scripserunt de trinitate que est deus. diuinorū librorum veterū ⁊ nouorū catholici tractatores: hoc intenderūt ſm scripturas docere: q2 pater ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussanctus vnius eiusdēq3 substātie: inseparabili equalitate diuinam insinuant vnitatem. Ideoq3 non sunt tres dij sed vnus deus/ q̄uis pater filiū genuerit. ⁊ ideo filius nō sit qui pater est: filiusq3 a patre sit genitus: ⁊ ideo non sit pater qui filius est: spiritussanctusq3/ nec pater sit/ nec filiꝰ: sed tantū patris ⁊ filij spiritus: patri ⁊ filio etiā ipse coequalis: et ad trinitatis pertinens vnitatē: non tā eandem trinitatem natam de virgine maria: ⁊ sub pontio pilato crucifixam et sepultam tertia die resurrexisse: ⁊ in celum ascēdisse: sed tantūmodo filium. nec eandē trinitatem descendisse in

1 specie columbe sup Iesum bapti

Mat.iij. zatū[1] Aut die pentecostes post

ascensionē dñi sonitu facto de celo quasi ferretur flatus vehemēs:

2 ⁊ linguis diuisis velut ignis: sed

Actu.ij. tantūmodo spiritū sanctum. [2]

Nec eandē trinitatem dixisse de

3 celo. Tu es filius meus dilectus.

Mar.j. [3] Siue cum baptisatus esset a

4 Ioanne. [4] Siue in monte q̄n

Mat.iij. cū eo erāt tres discipuli. [5] Aut

5 q̄n sonuit vox dicens. Et clarifi-

Mat. xvij. caui ⁊ iterū clarificabo. [6] Sed

6 tm̄modo patris vocē fuisse ad fi-

Ioā.xij. lium factā: q̄uis pater ⁊ filius et spiritussanctus sicut inseparabiles sunt: ita inseparabiliter operātur. hec etiā mea fides est: q̄m hec catholica est. Augu. lib. j. de tri. c. iiij. ⁊ in. c. oēs quos de consecra. di. iij. ⁊ magister sententiarum in. j. di. ij. c. ij. Et nullus opinetur deū candidū aut rutilū. ⁊ q̄ sic opinat᷑ de deo/ fallitur: et qui opinatur deū nūc obliuiscētem/ nūc recordātem/ nihilominus in errore est. Qui aūt putat eiꝰ esse potētie deū vt se ipm̄ ipse genuerit: eo plus errat: quo non solum deus ita nō est: sed nec spiritualis nec corporalis creatura. Nulla eṁ omnino res est que seipsam gignat vt sit. August. li. j. de trini. c. j. bene verū est: q̄d vnus vnum genuit: et ꝙ deus deū genuit: q2 deus pater deū filiuz genuit. In simbolo quoq3 scriptū est. Lumē de lumine deum verū de deo vo. Et si dicas. Ergo deus genuit se deū: vel alium deū: neutrum cōcedendū esse dicimus. Q̄d alium deū non genuit: manifestum est: q2 vnus tantū deus est. Q̄d aūt seipsum nō genuit ostēdit Augustinus loco preallegato. Et magister lib. j. sententiarū di. iiij. c. j. Dicit tamē Augu. in epistola ad maximinū: ꝙ deus pater se alterum genuit: his verbis: pater vt haberet filiū de seipso: nō minuit seipsum: sed ita genuit de se alterū: vt totus maneret in se: ⁊ esset in filio tantus: quantus ⁊ solus. Q̄d ita intelligi potest. i. de se alterum a se genuit: nō vtiq3 alterū deū: sed alterā personā. Vel genuit se alterū: id est genuit alterum qui hoc est ꝙ ipse. Nam et si alius sit pater q̄ꝫ filius: nō est tā aliud q̄ꝫ filius: sed vnum. vt dicit magister sentētiarū. lib. j. di. iiij. c. iij. Et catholice dicemꝰ: q̄d nec pater genuit diuinā essentiā: nec diuina essentia genuit filiuz: nec diuina essentia genuit diuinam essentiā. hic aūt nomine essentie intelligimus diuinā naturā: que cōis est tribus personis: ⁊ tota in singulis. Ideo nō est dicendū q̄d pater genuit diuinā essentiam: quia si pater diceretur genuisse diuinā essentiam: diuina essentia relatiue diceret᷑ ad patrē: vel pro relatiuo poneretur. Si aūt relatiue diceretur: vel ꝓ relatiuo poneretur: nō indicaret essentiam: ſm magistrū sen. lib. j. di. v. c. j. et

vide notata.per Augu. de tri.li. v.c.viij.Et nota qđ aliud est esse patrē:⁊ aliud est esse filiū:q2 alia notio est/qua pater ē pater: alia qua fili⁹ est fili⁹ ƀm magistrū sen. di.xxviij.c.iiij.li.j.Sciat etiā q̄sq3 ꝙ ois substātia que deus nō est: creatura est:⁊ q̄ creatura nō est deus est.Augu.li.j.ď tri.c.vj.Et nota ꝙ dei fili⁹ est deo patri na⸗tura equalis:habitu minor:in forma eñ serui q̄ accepit: minor est patre.In forma aūt dei ī qua erat etiā anteq̄ hanc accepisset: equalis est pr̄i.In forma dei ver⸗bum per ꝙ facta sunt oīa: in for⸗ma aūt serui:fact⁹ ex muliere:fa⸗ctus sub lege:[1] vt eos q̄ sub le⸗ge erāt redimeret.Proinde ī for⸗ma dei fecit hoiez:in forma serui factus est homo.neq3 diuinitas quippe in creaturā mutata est:vt desisteret eē diuinitas: nec crea⸗tura in diuinitatem:vt desisteret esse creatura ƀm August.lib.j.de tri.c.vij.Et nota ex quo de patre ⁊ filio locuti sum⁹ ꝙ de ipsis scri⸗bitur ego ⁊ pater vnū sumus:pa⸗ter in me est ⁊ ego in patre.Joā. x.c.Et vide Augu.li.iiij.de tri.c. ix.ibi ego ⁊ pater vnum sumus. Sed ƀm substantiā.Aug.lib.v.de tri.c.iij.Proponam⁹ ergo in me⸗diū veteris ac noui testamēti au⸗ctoritates quib⁹ diuine vnitatis ac trinitatis veritas demonstret: ac primū ip̄a legis exordia occur⸗rāt.vbi Moyses ait.Audi israel. dn̄s deus tuus/ deus vnus est. Deuter.vj.c.Itē.Ego sum dn̄s deus tuus qui eduxi te de terra egypti/ de domo seruitutis.Non habebis deos alienos corā me. Exodi.xx. Ecce hic significauit vnitatē diuine nature.Deus eñ (vt ait Ambro.l.j.lib.de tri.) no⸗men est nature:dn̄s vero nomen est potestatis.Item alibi.dn̄s lo⸗quens ad moysen/ait.Ego sum qui sum.Exod.iij.Dicēs eñ ego sum/ nō/nos sumus: apertissime declarauit vnū solū deū esse.In cantico etiā Exod.legitur.Exod. xv.Dn̄s q̄si vir pugnator/ omni⸗potēs nomē ei⁹.Nō ait/dn̄i: vni⸗tatē volēs significare.Persona⸗rum quoq3 pluralitatē ⁊ nature vnitatē simul ostēdit dn̄s.Gen.j. Faciamus hoiem ad imaginē et similitudinē nostrā.dicēs eñ/fa⸗ciamus/⁊ nostrā:pluralitatē per⸗sonarū ostēdit.Dicēs ŵo/imagi⸗nē:vnitatē essentie.ƀm magistrū sent.li.j.di.ij.c.iij. Ultra.nota qđ fili⁹ dei est verbū dei.de quo ver⸗bo.Joan.j.Et idē ipse mediator
[2]dei ⁊ hominū filius hominis: equalis patri/ ꝑ diuinitatis vni⸗tatē:⁊ particeps nostri/ ꝑ huma⸗nitatis susceptionē.diuus Augu. libr.iiij.de tri.c.viij.Et dānatur snīa dicentiū in deo cadere acci⸗dēs.ideo dicit Augu.Nihil itaq3 accidēs in deo:q2 nihil mutabile aut amissibile.li.v.ď tri.c.iiij.Et alibi idē Augu.In deo aūt nihil quidē ƀm accidens dicit: q2 nihil in eo mutabile est.li.v. de trinit. c.v.Et vltra q̄ dicta sunt. Trini⸗tas vnus deus dicit/magn⁹/bo⸗nus/etern⁹/ omnipotēs. Ideoq3 ipse sic sua pōt dici deitas/ ipse sua magnitudo/ipse sua bonitas/ ipse sua omnipotētia.Nō sic pōt dici trinitas pater:nisi forte trās⸗latiue ad creaturā ꝓpter adop⸗tionē filiorū.Qđ aūt scriptū est deute.vj..Audi israel. dn̄s deus tuus/deus vnus est:nō vtiq3 ex⸗cepto filio / aut excepto spiritu sancto oportet intelligi: quē vnū dn̄m deum nostrū recte dicimus: etiā patrem nostrū per gratiam suā nos regenerātem. Trinitas aūt filius nullomodo dici potest. Spiritus vero sanctus(ƀm quod scriptū est.Jo.iiij Qm̄ deus spiri⸗tus est) potest quidē vniuersali⸗ter dici:q2 ⁊ pater/spiritus:et fi⸗lius/spiritus:⁊ pater/sanctus:et filius/sanctus.Itaq3 ⁊ pater ⁊ fi⸗lius ⁊ spūssanct⁹:(qm̄ vnus de⁹ ⁊

1 Ad Galathas.iiij.
2 j.ad Thimoth.ij.

vtiq3 deus sanct⁹ est/ ⁊ de⁹ spiritus est:) pōt appellari ⁊ trinitas ⁊ spūssanctus. Sʒ tñ ille spūssanctus q̄ nō trinitas/ sʒ in trinitate itelligit: in eo ꝙ ꝓprie dr spūssanctus: relatiue dr: cū ⁊ ad patrē et filiū referr: qꝛ spūssanctus/ ⁊ patris ⁊ filij spūs est: sed ipsa relatio nō apparet in hoc noīe. appa ret aūt cū dr donū dei. Qđ declara vt per Augu. lib. v. de tri. c. xi. Et si iterrogemur de spū sancto: verissime rñdemus ꝙ de⁹ sit/ ⁊ cū patre ⁊ filio simul vnus deus est. Unū ergo principiū ad creaturā dr deus/ nō duo vel tria ꝑncipia. Augu. li. v. de trini. c. xiij. Et credo ⁊ teneo ꝙ pater genuerit verbū. hoc est sapientiā/ per quā facta sunt oīa: vnigenitū filiū/ vn⁹ vnū/ coeternus coeternū: summe bonus equaliter bonū. Et ꝙ spiritussanctus simul et patris ⁊ filij sit spiritus: ⁊ ipē cōsubstātialis ⁊ coeternus ambobus/ Atq3 hoc totū ⁊ trinitas sit/ ꝓpter proprietatē personarū: et vnus deus/ ꝓpter inseparabilē diuinitatē: sicut vnus omnipotēs/ ꝓpter inseparabilē omnipotentiā. Ita tñ vt cū de singulis querit: vnusquisq3 eorū ⁊ deus ⁊ omnipotēs esse respondeatur. Cū vero de omnib⁹ simul: nō tres dij/ vel tres omnipotentes/ sed vnus deus omnipotēs: tāta in illis est inseparabilis vnitas: que sic se voluit ꝑdicari. Hec Augu. de ciuitate dei. c. xxiiij. li. xi. Et cū dicim⁹ ⁊ patrē/ principiū: ⁊ filiū: principiū/ non duo principia creature dicimus: qꝛ ⁊ pater ⁊ fili⁹ simul ad creaturam vnū principiū est: sicut vnus creator/ sic vnus de⁹. Aug. de tri. lib. v. c. xiij. Et deus vna est ⁊ simplex essentia: que ex nulla diuersitate partiū vel accidētium consistit. pluraliter tñ dicit Apostolus. Ad Rom. j. Inuisibilia dei qꝛ ex plurib⁹ modis cognoscitur vnitas dei ꝑ ea que facta sūt. Ex ꝓprietate nāq3 creaturarū intelligitur cōditor etern⁹. Ex magnitudine creaturarū/ omnipotens: ex ordine ⁊ dispositiōe/ sapiens: ex gubernatiōe bonus. Hec autē oīa ad vnitatē deitatis pertinēt mōstrandā. Magister sen. di. iij. c. j. in fine: qꝛ vt dictū est/ vn⁹ est solus deus. Pro quo facit dictuʒ Pauli. j. ad Corin. viij. De escis aūt que idolis immolātur scim⁹/ qꝛ nihil est idolū in mundo: ⁊ q̄đ null⁹ est deus nisi vnus. Nā et si sunt qui dicant dij siue i celo siue in terra: si quidē sunt dij multi et dñi multi: nobis tñ vnus est de⁹ pr: ex quo oīa/ ⁊ nos i illo: ⁊ vnus dñs Jesus Christus: ꝑ quē oīa et nos per ipm. Et alibi idem aplˢ. Unus eñi deus: vn⁹ et mediator dei ⁊ hominū homo Christ⁹ Jesus: q̄ dedit redēptionē/ semetipsum ꝓ oībus. j. ad Thim. ij. Ipse est deus pr noster ⁊ patrū nroꝝ: deus Abrahā/ ⁊ de⁹ Isaac/ ⁊ de⁹ Jacob. Exo. iij. marci. xij. Math. xxij. Illiusq3 fili⁹ q̄ labores/ falsas accusatiōes/ irrisiōes/ illusiones/ opprobria/ dolores/ tormēta/ verbera/ passionē/ ⁊ deinū mortem pre ceteris acerbā ꝓ nobis pctōrib⁹ passus est. vt ꝯstat testimonio quatuor euāgelistarū incorruptibilium. Mat. xxvij. Mar. xv. Luc. xxiij. ⁊ Jo. xix. Nobis relinquēs exēplū vt sequamur vestigia ei⁹: qui pctm̄ nō fecit: nec inuentus est dolus i ore ei⁹. Qui cū malediceret/ nō maledicebat: cū pateret/ nō ꝯminabatur. tradebat aūt se iudicāti iniuste. Qui pctā nra ipse ꝓtulit in corpore suo sup lignū: vt pctis mortui iuste viuamus. Cui⁹ liuore sanati sumus: eram⁹ eñi sicut oues errātes: sed ꝯuersi sum⁹ nūc ad pastorē ⁊ episcopū animaꝝ. j. petri. ij. Uere lāgores nostros ipē tulit: ⁊ dolores nros ipē portauit. Et nos putauimus eū quasi leprosum ⁊ ꝑcussum a deo et humiliatū. Ipse

aũt vulneratus est ꝓpter iniqui-
tates nostras:attritus est ꝓpter
scelera nostra. Disciplina pacis
nr̃e sup eũ:ꝛ liuore ei⁹ sanati su-
mus.Esa.liij.Et in hoc cognoui-
mus mĩam/charitatẽ/ et gratiã
dei:qm̃ ille animã suam ꝑ nobis
posuit.j.Jo.iij.Hic in quo ꝓphe-
tia cõpleta extitit ꝑ nobis pecca-
torib⁹:dicẽs.Oblatus est q2 ipse
voluit:ꝛ nõ aperuit os suum.Si-
cut ouis ad occisionẽ ducet̃:et q̃si
agnus corã tondente se obmute-
scet.ꝛ nõ aperiet os suum.Esaie.
liij.Hic inq̃ dei fili⁹ cui data est
oĩs potestas ĩ celo ꝛ terra. Mat.
vlti.[1] Qui ꝛ sĩ in vita post re-
surrectionẽ triũphantẽ cõsolator
ꝛ instructor fuit discipuloꝝ. Luc.
vltimo.Eos relinquens nostros
doctores per hec verba.Euntes
ergo docete oẽs gẽtes:baptizan
tes eos in nõie patris:ꝛ filij.ꝛ spi
ritussancti:docentes eos seruare
oĩa quecũq; mandaui vobis.Et
ecce ego vobiscũ sum oĩb⁹ dieb⁹
vsq; ad consummationem seculi.
Mat.vlti.Et alibi dicebat.Eun-
tes in mundũ vniuersum: p̃dica-
te euangeliũ omni creature.Qui
crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit sal-
uus erit:qui vero nõ crediderit:
cõdẽnabitur. Math. xvj.Dixitq;
post eãdem resurrectionem Pe-
tro ter.pasce agnos meos: pasce
agnos meos:pasce oues meas.
Jo.xxj.Ubi ex tã repetita cõmen
datiõe patet ei⁹ erga nos immẽ-
sus amor.Nos ergo quadã spiri-
tuali cõtẽplatiõe dicam⁹.Mane
nobiscũ dñe.Luc.vlt.Qui nondũ
cessat nos misericorditer vocita-
re inquiẽs.Uenite ad me oẽs qui
laboratis ꝛ onerati estis:et ego
reficiam vos.Tollite iugũ meuz
sup vos:et discite a me:q2 mitis
sum ꝛ humilis corde:et inuenie-
tis requiem animabus vestris.
Jugum em̃ meũ suaue ẽ:ꝛ onus
meũ leue.Math.xj.Ab eo voca-
ti/eũ humiliter ꝛ ꝓstrati adea-
mus.Q2 melior est ei⁹ acquisitio
auro ꝛ argento.primi ꝛ purissimi
sunt fruct⁹ ei⁹.Spera in eo:ꝛ tũc
ambulabis fiducialiter ĩ via tua:
ꝛ pes tuus nõ ĩpinget.Si dormie
ris nõ timebis.quiesces ꝛ suauis
erit somn⁹ tuus.Ne paueas re-
pentino terrore:ꝛ irruentes tibi
potẽtias impioꝝ.Dñs em̃ erit in
latere tuo:ꝛ custodiet pedẽ tuũ:
ne capiaris. Prouer.iij.[2] Cui⁹
tñ mãdata(ꝛ sĩ oĩa)primũ potis-
sime seruari necessũ est.Qđ est.
Diliges dñm deum tuũ ex toto
corde tuo: ꝛ ex tota virtute tua.
Mar.xij.ꝛ scribit̃.Custodi legem
meã atq; cõsiliũ meũ:ꝛ erit vita
anime tue:ꝛ gratia faucib⁹ tuis.
Prouer,iij.Et alibi.Fili honora
dñm ꝛ valebis:preter eũ vero ne
timueris alienũ.Serua mãdata
mea ꝛ viues:et legem meã quasi
pupillã oculi tui.Liga eam in di
gitis tuis:scribe illam in tabulis
cordis tui. Prouerb.vij.Qui ser-
uat mandata eius in illo manet:
ꝛ ip̃e in eo.j.Jo.iij.Si vis ad vitã
ingredi serua mãdata.[3] Mat.
xix.Ubi diuina describũtur pre-
cepta:iunctis ijs que inseruntur.
Exodi.xx.ꝛ Leui.xix. Filioli mei
hec scribo vobis:vt nõ peccetis.
Sz ꝛ si quis peccauerit: aduoca-
tum habemus apud patrem Je-
sum Christũ iustũ:ꝛ ipse est pro-
piciatio pro peccatis nostris:nõ
pro nostris autẽ tantum:sed etiã
pro totius mundi (scz peccatis).
Et in hoc scim⁹: qm̃ cognouimus
eum:si mãdata ei⁹ obseruamus.
[4].j.Jo.ij.Et alibi. Charissimi
si cor nostrũ nõ reprehẽderit nos
fiduciam habemus ad deum:et
quicquid petierim⁹ accipiemus
ab eo:qm̃ mandata eius custodi
mus/et ea que sunt placita corã
eo facimus.j. Jo.iij. Quare p̃cor
vnũquẽq; cogitare q̃d boni/ma-
li ve ex diuinorũ cõtingat prece-
ptorum solerti obseruantia/aut
trãsgressiõe reproba.Uerba sunt

1
Sicut in vi-
ta:sic post
mortẽ dile-
xit nos dei
filius.

2
Mandata
diuina ser-
uanda.

3
Continua-
tio p̃ceptoꝝ
rũ ꝛ missio
ad ea.

4
Bonã pue-
nientia ex
preceptoꝝ
obseruan-
tia.

del vinctis dicentis. Ego sum do
min⁹ deus tu⁹ fortis zelotes: visi
tans iniquitatē patrum in filios
in tertiā ꝛ quartā generationem
eorum qui oderunt me: ꝛ faciens
misericordiā in milia his qui di=
ligunt me: ꝛ custodiunt precepta
mea. Exo. xx. Et alibi dicitur. Si
in pceptis meis ambulaueritis:
ꝛ mādata mea custodieritis: ꝛ fa
cietis ea: dabo vobis pluuias tē=
poribus suis; ꝛ terra gignet ger=
men suū/ ꝛ pomis arbores reple
bunt. Apprehēdet messium tritu
ra vindemiam: ꝛ vindemia occu=
pabit sementē; et comedetis pa=
nē vestrū in saturitate: ꝛ absq; pa
uore habitabitis in terra vestra.
Dabo pacē in finib⁹ vestris. dor=
mietis ꝛ nō erit qui exterreat/au
ferā malas bestias; ꝛ gladius nō
transibit terminos vestros. Per=
sequemini inimicos vros: et cor=
ruent corā vobis. Persequentur
quinq; de vestris centum alienos:
ꝛ centum de vobis decem milia.
Cadēt inimici vestri gladio i cō=
spectu vestro. Respiciā vos: mul=
tiplicabimini: ꝛ firmabo pactum
meum vobiscum. Comedetis ve=
tustissima veterꝝ: et vetera nouis
superuenientibus proiicietis. Po
nā tabernaculū in medio vestri:
ꝛ nō abiiciet vos anima mea. Am
bulabo inter vos: et ero deus ve
ster/vosq; eritis populus meus.
Ego dñs deus vester. Leui. xxvj.
[1] Qz si non audieritis me: nec
feceritis omnia mandata mea: sz
spreueritis leges meas: ꝛ iudicia
mea contempseritis: vt non facia
tis ea que a me constituta sunt. ꝛ
ad irritū perducatis regnū meū.
Ego quoq; hec faciā vobis. Visi
tabo vos velociter i egestate ꝛ ar
dore: q̄ conficiat oculos vestros.
ꝛ cōsumat alas vras. Frustra se=
retis sementē q̄ ab hostib⁹ deuo
rabitur. Ponā faciem meā cōtra
vos: ꝛ corruetis corā hostibus ve
stris: ꝛ subiiciemini his q̄ oderūt

1 Mala q̄ sequūtur ex preceptorꝝ diuinorum transgressione.

vos. Fugietis nemine psequēte.
Si autē nec sic obedieritis mihi
addā correptiōes vras septuplū
pter pctā vestra: ꝛ conterā sup=
biam duricie vestre. Daboq; vo=
bis celū desup sicut ferruz ꝛ ter=
ram eneā. Consumetur in cassuz
labor vester ꝛ non proficiet terra
germen: nec arbores poma pbe=
būt. Si ambulaueritis ex aduer=
so mihi: nec volueritis audire me:
addam plagas vestras vsq; in se
ptupluz propter peccata vestra.
Emittāq; i vos bestias agri: que
cōsument vos: ꝛ pecora vestra: et
ad paucitatē cuncta redigēt: de=
serteq; fient vie vre. Qd si nec sic
volueritis recipere disciplinam:
sz ambulaueritis ex aduerso mi=
hi: ego quoq; ꝯ vos aduersus in=
cedam: et percutiam vos septies
propter peccata vestra: inducāq;
super vos gladiuz vltorē federis
mei. Cūq; confugeritis in vrbes:
mittā pestilentiam in medio ve=
stri/ ꝛ trademini in manibus ho=
stium. Postq; cōfregero baculuz
panis vestri: ita vt decē mulieres
in vno clibano coquant panes: ꝛ
reddant eos ad pondus: et come
detis ꝛ nō saturabimini. Si au=
tez nec sic audieritis me: sed am
bulaueritis cōtra me: ꝛ ego ince=
dam aduersus vos in furore con=
trario: corripiā vos septē plagis
pter peccata vestra ita vt come
datis carnes filiorꝝ vestrorū: et fi
liarum vestrarum. Destruam ex=
celsa vestra/ ꝛ abominabitur vos
anima mea: intantuz vt vrbes ve
stras redigā in solitudinē: ꝛ deser
ta faciā sanctuaria vestra: nec re
cipiā vltra odorē suauissimū. Di=
sperdāq; terrā vestrā/ ꝛ stupebūt
sup ea inimici vestri/cum habita
tores illi⁹ fuerit. Vos aūt disper
dam in gētes: ꝛ euaginabo post
vos gladiū. Eritq; terra vestra de
serta: et ciuitates vestre dirute.
Leuiti. xxvj. Jō q̄ timēt dñm/cu=
stodiūt mādata eius. Ecclesiasti.

g. Que omnia ab vnoquoque sunt mixti emendāda/cuiusuis status conditionis sue fuerit.

a ¶ Gratia. Notabis q termin[9] [1] gratia dicitur a gratis quasi gratis dās/vel gratis datū: et sic iste termin[9] grā accipit actiue et passiue. Actiue pro gratiosa dei volūtate dante omnia libera liter gratis/non ex debito: fm illud apostolicū dictum. Ad Rom. xi. O altitudo diuitiarū sapiētie et sciētie dei: q incōprehensibilia sunt iudicia ei[9]: et inuestigabiles vie eius. Quis enim cognouit sensum domini: aut quis cōsiliarius eius fuit? Et subijcitur. Aut quis prior dedit illi et retribuetur ei? quasi dicat nullus. Nō enim preuenimus diligendo deum: sed ipse prior dilexit nos. Et hoc est quod vult diuus Joannes. j. Joan. iiij. dum dicit. In hoc apparuit charitas dei in nobis: quoniā filium suū vnigenitū misit deus in mundum/vt viuamus per eū. In hoc est charitas. nō quasi nos dilexerimus deū: sed qm ipse prior dilexit nos: et misit filiū suū ppiciatorem pro pctis nostris. Ex illis igitur verbis. sc3/ipse prior dilexit nos. Uerificatur quod dictu3 est. Et de hac gratia potest intelligi id quod scribitur. Actuu3. xv. ibi. Nunc ergo quid tentatis deum imponere iugum super ceruices discipulorum: quod neque nos neque patres nostri portare potuimus? Et sequitur. Sed per gratiam domini nostri Jesu Christi credimus saluari. et expone per gratiam: idest gratiosam voluntatem fm magistrum Gabrielem Biel. in. ij. sen. dist. xxvj. q. vnica. articu. j. Sic potest accipi dictum apostoli. Ad Roma. iij. Oēs peccauerūt et egēt gloria dei. Iustificati gratis per gratiā ipsius/per redēptionē que est in Christo Jesu: quē proposuit deus propiciatore3 per fidem in sanguine ipsi[9] ad ostensione3 iustitie sue/pter remissionē precendētiū delictorū in sustentatione dei/ad ostensionem iustitie ei[9]: in hoc tēpore vt sit ipse iustus et iustificās eū q ex fide est Jesu christi. Et gratia illa qua redempti sum[9]/fuit gratiosa dei voluntas: qua deus pro nobis pati voluit Christum: et ipse se volūtarie obtulit: fm illud quod habetur. Esa. liij. Non est species ei neque decor. Et vidimus eum et non erat aspectus: et desiderauimus eum despectum/ et nouissimū virorum: virum dolorum et scientem infirmitatem. Et quasi abscōditus vultus ei[9] et despect[9]. Uñ nec reputauim[9] eū. Uere lāguores nr̄os ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Et nos putauim[9] eū q̄si leprosum: et pcussum a deo et humiliatū. Ipse aūt vulnerat[9] est pter iniquitates nostras: attrit[9] est pter scelera/et liuore ei[9] sanati sum[9]. Oēs q̄si oues errauim[9]: et vnusquisque in viā suā declinauit: et posuit dñs in eo iniquitatē oīm nostrorū. Et sequitur ad ppositū. Oblat[9] est qr ipse voluit et nō aperuit os suu3. Sicut ouis ad occisionē ducet: et quasi agnus corā tondente se obmutescet: et non aperiet os suu3. vt ibi dicitur: et in. c. si enim. de pe nit. dist. ij. [2] Alio modo iste terminus gratia accipit passiue pro dono aliquo gratis dato. [3] Et l3 gratia accipiatur octo modis prout tangit Alex. de ales. parte ij. q. lxix. mē. j. arti. j. Tamē reducēdo acceptiōes illas ad compēdium: potest accipi quadrupliciter/scilicet largissime/large/stricte/et strictissime. Primis duob[9] modis non distinguitur contra dona naturalia: sed vltimis duobus modis contra ea distinguit.

1 Grā. cur dicat gratia. Et accipit actiue et passiue et primo actiue.

2 Grā passiue sumpta.

3 Grā quot modis capiatur.

[1] Gratia largissime est donū a
1 Gratia largissime. deo gratis idest sine debito da-
tum. Et illo modo gratia diuidit
in gratiam creatam ⁊ increataꝫ.
Increata est spiritussanctus qui
datur rationali creature ad eius
sanctificationē: s̄m id quod habe
2 Gratia large: ⁊ ad ꝓpositū te-xtus. tur: ad Roma. v. ibi. quia chari-
tas dei diffusa est in cordibus no
stris per spiritum sanctū qui da-
tus est nobis. Immo tota trini-
tas illabitur menti humane: s̄m
illud. Joan. xiiij. ibi. Et ad eū ve-
niemus ⁊ mansionem apud eum
3 Gratia ꝓprie sumpta. faciemus. vbi filius loquitur de
se ⁊ patre. Gratia creata / hoc mo
do est omnis creatura: quia om-
nis talis est a deo ꝓducta: ⁊ sibi-
ipsi creature / aut alteri donata.
secundū quod scribitur. j. ad Co-
4 Gratiarūm multiplex diuisio. rint. iiij. Quid autem habes qđ
non accepisti? Et de gratia loqui
tur apostolus. j. ad Corinth. xv.
Gratia aūt dei sum id quod sum:
⁊c. nam ⁊ ipsum esse accepit gra-
tis a deo. Sic imago dei nobꝫ cō
creata que est ipsa anime natura
5 Gratia ꝓpriissime sumpta. dicit gratia. s̄m Alexā. de ales lo
co. s̄. alle. ⁊ Gabrielem biel vbi. s̄.
[2] Gratia large / ē dei donū / na-
ture rei superadditum: siue cōse-
quatur naturam generaliter siue
hanc naturaꝫ specialiter: vt sunt
corporis fortitudo / animi vigor /
6 Gratia ꝓprie sumpta diuiditur. ingenij perspicacitas ⁊ idustria:
cognitio reruꝫ etiam naturaliter
acquisita / eloquētia: affabilitas
etiam exteriorum / vt possessiōes
rerum. Omnia eniꝫ hec gratis a
deo donantur. s̄m illud. Jaco. j.
Omne datum optimum: ⁊ omne
7 Gr̄a gratū faciens. donum perfectum desursum est /
descendens a patre luminum. Et
alibi scribitur. Non potest homo
accipere quicꝗ / nisi fuerit ei da-
8 Gr̄a gratis data. tum de celo. Joānis. iij. Hoc mo-
do dicim⁹ homines sanos / inge-
niosos / potētes / diuites / fortes /
⁊c. gratiam multas consecutos a
deo. Et rex noster scribit hoc mo-
do. Franciscus dei gratia Frāco
rum rex. ⁊ sic de alijs regib⁹ dicē
dū. s̄m Gabrielem vbi. s̄. [3] Pro
prie ⁊ stricte gratia est donū sup
naturale: a solo deo superadditū
nature: vt est donum prophetie ⁊
donum linguarum / ⁊ virtutes in
fuse. hoc modo accipit. j. ad Co-
rin. xij. ibi. [4] Diuisiones vero
gratiaꝝ sunt: idem auteꝫ spirit⁹.
Et ibi specificant diuerse gratie
que diuersis conceduntur. q: alij
quidē per spiritū datur sermo sa
pientie: alij aūt sermo scientie s̄m
eundem spiritum. Alteri fides in
eodem spiritu: alij gratia sanita-
tum in vno spiritu. Alij operatio
virtutum: alij prophetia: alij di-
scretio spirituum: alij genera lin
guarum: alij interpretatio sermo
num. Hec auteꝫ omnia operatur
vnus atꝗ idem spūs / diuidēs sin
gulis prout vult. [5] Gratia pro-
priissime siue strictissime accepta
est donū supnaturale a solo deo
rōnali creature infusum quo ipa
redditur grata deo ⁊ accepta ad
vitā eternam beatifice possiden-
daꝫ. Sic accipitur. Ad Roma. vj.
in fine. dum dicitur. Stipendia
eīm peccati: mors. gratia aūt dei /
vita eterna: in Christo. Jesu dn̄o
nr̄o. [7] Et gr̄a ꝓprie siue stricte
sumpta: ꝓ dono supnaturali acce
pta diuiditur in gratiā gratū fa-
ciētē / ⁊ gr̄aꝫ gratis datā. [7] Gr̄a
gratū faciēs est. q̄ nūc vltimo dif
finita est: quam habens / amicus
dei constituitur ⁊ dign⁹ vita eter
na. Est enim quedā forma anime
a deo infusa qua anima redditur
deo chara ⁊ grata: et qua ordina
tur ad vitā eternā possidendam /
nisi obicē posuerit vel impedimē
tum. [4] Gratia gratis data ē do
num supernaturale datuꝫ alicui
ad vtilitatem sui vel aliorum. qđ
habēs non est gratus formaliter
deo. Potest enim tale donū stare
in petōre qui non est gratus deo.
Hanc diffinit Alexā. de al. parte.
iij. q. lxxiij. mē. ij. dicēs. Est donū

infusum rationali nature sine meritis quantum in se est disponens ad salutem propriam vel alterius edificationem. Disponens intelligit non de propinquo: sed quasi distanter propter gratiam gratum facientem/ que est dispositio de propinquo: quia sufficiens. Et quoniam hec gratia non habet nomen speciale sibi impositum/ appropriat sibi nomen generale: sicut in multis aliis fieri solet. In hac tamen distinctione et tribus sequentibus gratia accipitur propriissime pro gratia gratum faciente. Et ex quo de gratia loquimur. Scias quod duo sunt principales effectus [1] gratie. Unus est gratificare naturam: nam gratia hec iustificat impium liberans eum a miseria culpe. Per gratie enim infusionem remittitur peccatum. glo. ordi. super illud quod scribitur ad Roma. i. Gratia vobis et pax a deo patre et domino nostro Jesu Christo. gratia. i. remissio peccatorum. Quo scilicet peccato dimisso/ de peccatore iniusto ac dei inimico/ fit innocens iustus ac deo amicus et gratus: et hunc effectum habet sola sua informatione: ex hoc enim quod informat/ solum gratificat naturam: hoc est acceptam facit ad vitam eternam. Unde sicut pulchritudo corporis reddit totum corpus humanum gratum et amabile: ita gratia est de cor anime faciens animam eo quod inest acceptam deo. Unde gl. or. super illud Psal. vt exhilaret faciem eius in oleo. dicit. gratia est quidam nitor anime ad conciliandum sanctum amorem. et hunc effectum semper habet etiam in infantibus baptizatis. Secundus effectus est inclinare operationes in finem vltimum qui est deus. Inclinat enim hominis voluntatem ad eliciendum opera sua principaliter propter deum tanquam finem super omnia intentum et dilectum: et per hoc facit opera hominis meritoria et eterno premio digna. Quantum itaque ad primum effectum dicitur operans vel preveniens: quia prevenit voluntatem eam preparando/ et bonam instam et acceptam deo faciendo: vt digne bonum velit. Quantum vero ad secundum effectum/ dicitur gratia cooperans et subsequens pro quanto adiuuat voluntatem inclinando eam ad opera meritorie perficienda. Prius enim est natura et si non tempore vt natura gratificetur: quatenus opus eius ad premium acceptetur. Respexit dominus ad Abel et ad munera eius. Gene. iiii. Et sic prius ad personam et deinde ad munus oblatum. [2] Notabis etiam quod sunt quedam proprietates et excellentie que vniformiter attribuuntur, charitati et gratie. s. instituere imperium. vt verbis vtar Gabrielis in. ii. sen. dist. xxvi. post tertium notabile. Charitas enim operit multitudinem peccatorum vt habetur. i. Pet. iiii. et c. qui sacramento. xxii. q. iiii. Et de gratia. dicitur. i. ad Titum. iii. vt iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vite eterne. Charitas consistens in dilectione dei est per quam deo placemus et ab eo amamur: quia scribitur. Qui autem diligit me/ diligetur a patre meo. Joan. xiiii. De gratia dicitur: habemus gratiam per quam seruiamus placentes deo cum metu et reuerentia. Et enim deus noster ignis consumens est. ad Heb. xii. in fine. De gratia dicitur: gratia enim estis saluati per fidem et non ex vobis. dei enim donum est: non ex operibus. vt ne quis glorietur. ipsius enim sumus factura creati in Christo. Jesu in operibus bonis: que preparauit deus vt in illis ambulemus. Ad Ephesios. ii. Et vtraque scilicet tam charitas/ quam gratia dei sufficit ad salutem: quia de charitate dicitur. Plenitudo legis est charitas seu dilectio ad Roma. xiii. Et alibi. Scimus autem quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Ad Roma. viii. De gratia habes quod do-

1 Gratie duo effectus.

2 Gratie et charitati quedam proprietates vniformiter attribuuntur.

minus dixerit paulo.scz.Sufficit tibi gratia mea.ij.ad Corint.xij. Et vtraq3 vez charitas z gratia di uidit inter filios regni z carceris. Nō enim potest char⁹ deo z gratus cōnumerari filijs perditiōis: neq3 ecōuerso filius perditionis esse deo.charus z gratus.Sz nec diligens deum potest deo nō esse charus.per ea que dicta.s.ertite re.Qui diligit me diligetur a patre meo.Joan.xiiij.Utraq3.s.charitas z gratia:est forma virtutū: z neutra potest esse i formis.De charitate scribitur.Si linguis hominū loquar z angelo⁊:charitatem autē nō habeā:fact⁹ sum velut es sonans aut cymbalum tinniens.Et si habuero prophetiam z nouerim mysteria oia z omnez scientiā:z si habuero omnem fidem ita vt montes transferā.charitatem autē non habuero:nihil sum.j.ad Corint.xiij.De gratia dr. Sperate in eā que offertur vobis gratiam.j.Petri.j.Ergo sine gratia ceteri habit⁹ nō sunt vere virtutes q̄ spem vite non tribuunt: nec sine gratia grate eē pñt:vtraq3 etiā charitas z gratia scilicet:cōiungit fini.Et hic in via seu mortali seculo quantū via patitur et ibi in patria:nā vtraq3 z naturaz et operatiōes in deū tanq3 in obiectū ppriū ordinat:vtraq3 etiaz est donū optimū/z excellentissimū:de charitate dicitur.Nūc autez manēt fides/spes/charitas/ tria hec.Maior aūt hoz est charitas.j.ad Corinth.xiij.Dicitur et charitas perfectiōis vinculū/ qz scribitur.Induite ergo vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera mie:benignitatē:humilitatē:modestiaz:patientiā: supportantes inuicē et donātes vobismet ipsis siqs aduersus aliquē hz q̄relam: sicut et dñs donauit vobis ita et vos.Et subijcit ad ppositū.Sup oia aūt hec/charitatem habete/ qđ est vinculum perfectionis.ad Colo.iij.De gratia dicitur.Optimum est gratia stabilire cor:non escis:que non profuerunt ambulantibus in eis.Ad heb.xiij.De gratia operante z cooperante vide p magistrū sen.in.ij.di.xxvj. [1] Et an gratia dei aliquid ponat circa gratificatum/vide per Bonauēturā.in.ij sen.dist.xxvj. q.j.Et supposito q gratia aliqđ ponat circa gratificatuz.an illud sit circa creatū vel increatū p eūdem eisdē lib.z di.z.q.ij.Et vtrū gratia sit in gñe substantie vel in genere accidentis/per eundem eisdem.li.z dist.q.iij.Et vtrū gratia sit in genere accidentis incorruptibilis.An corruptibilis per eundem eisdem li.z di.q.iiij.Et vtrū gratia primo insit substātie anime vel potentijs per eundem eisdē.li.z di.q.v.Et vtruz gratia cōparetur ad animam in ratione motoris/p eundē Bonauenturā eisdē li.z di.q.vj.Et vide etiā notata p sanctū Thomā.z Joan.caprioli.in.ij.sen.di.xxvj.p totā illā dist.Et gratia dei operante adept⁹ fuit rex Christianissimus regnū.Et illud cōseruat in esse.Et hec gratia [2] dei q̄ iustificamur p Jesuz christū dñm nostrū valet ad remissionē peccato⁊ tam commisso⁊.et etiā ad adiutorium vt non committantur.z si quis asserat cōtrarium anathema sit dicit tex.c. placuit.le.iiij. de conse.di. iiij.Et dicit tex.in.c.qđs de conse.ea.dis.Quisquis dixerit grām dei per Jesum Christū dominuz nostrum ppter hoc tantum nos adiuuare ad non peccandū:qz p ipsam nobis reuelat z aperit intelligētia mandato⁊/vt sciam⁹ qđ appetere/qđ vitare debeam⁹ nō aūt p illā nobis pstari/vt qđ faciēdū cognouerim⁹ z facere debeamus aut valeam⁹ anathema sit.Ista inq3 gratia est sine qua diuina mādata impleri non possunt et qui dixerit cōtrarium sit ana-

1 Et vide de istis gratijs gl. cle.j.de magis.i vbo cooperāte.Et de gratia cōsummata z initiata per gl.j.extrauag.j.de maio.et obedien.

2 Gratia ad remissionē pctō⁊ commissorū/et adiutoriuz ne cōmittatur pdest.

thema:inquit text.in.c.fi.de con=
secra.dist.iiij. Et, dicit Augu.de
libe.arbit. Et habetur de conse=
cra.dis.iiij.in.c. gratia. Gra que
per xpm datur non solu pctorum
remissionem facit:sed etia vt lex
ipleatur:vt natura liberetur:nec
pctm dnetur:spiritus etia gratie
dat fide:que etia no petita a deo
pceditur:vt homini petenti z alia
pcedant:na fides no est liberi ar
bitrij tm/sz donu dei. Amplecte=
mur ergo madata diuia / de qb9
dixi.s.i vbo dei.qz di si vis ad vi
ta ingredi serua mandata. Mat.
xix. In quor obseruantia cogno
scitur dilectio dei.quia scribitur.
Qui hz madata mea:z seruat ea/
ille est q diligit me. z q diligit me
diligetur a patre meo. Joa.xiiij.
[1] Implorem9 etia cu tota humi
litate pro nra z regis salute ac re
gni vnione:qz oe regnu in se diui
sum desolabit z ois ciuitas vel do
mus diuisa contra se non stabit.
Mat.xij.et.Mar.iij.ac xpianita=
tis vnioe iplorem9 insup gratia di
uina q summe e necessaria/attet
tot z tatis vicijs z scelerib9 vige
tib9:q argumentu pstant vt finis
scli mortalis ppe sit. Na scribit.
[2] Hec aut scitote q i nouissimis
dieb9 istabut tpa piculosa. z erut
hoies seipos amates.cupidi/cla
ti:supbi:blasphemi:paretib9 no
obedietes:igrati:scelesti:sine af
fectioe:sine pace : criminatores.
incotinetes: imites sine benigni
tate:pditores:pterui:timidi:ce
ci voluptatum amatores magis
q dei.habetes specie qdez picta
tis virtute aut ei9 abnegates.ij.
ad Thim.iij. Et alibi di. Omne se
culu pdidit iuuetute sua:z tepo=
ra appropinquat senescere/duo
decim em partib9 diuisuz est secu
lu:z trasierut ei9 decima z dimi=
diu decime ptis:supsunt aut ei9
post mediuz decime ptis. Esdre.
xiiij. Et facit illud. Penitetia agi
te:approqinquat em regnu celor.

Mat.iij. De die autez z hora ne=
mo scit:neqz angeli celor:nisi pr
sol9. Mat.xxiiij.[3] Quicquid sit
meliora interim no spectes tpa.
Sz dispone domu tua/et corripe
pplm tuu z psolare humiles cor/z
renucia iaz corruptele:z dimitte
abs te mortales cogitatioes:z piji
ce abs te podera huana:z exue te
ia infirma natura z repone i vna
pte molestissima tibi cogitamen
ta:et festina trasmigrare a tpib9
his. Que em vidisti mala iterum
hor deteriora faciet. Quatu em
inualidu fiet sclm a senectute:tm 1 Gra implo
multiplicabutur sup ihabitates rada p re=
mala:plogauit em se magis ve= gni conser
ritas/z appropinquauit menda= uatione.
cium. Esdre.xiiij. O mortales ca=
ueam9 ab ira dni. Ne i nos dedu
catur id qd scribitur. Nescio vos
vn sitis/discedite a me ois opanj
iniqtatis. Ibi erit fletus z stridor
dentiu. Luc.xiij. Malos em dns
male pdet. Mat.xxi. Et licet dul= 2
cis sit dns.j.Petr.ij. dnm aut xpm Finis mu=
sctificare debem9 i cordib9 nris: di argume
et parati semp ad satisfactionem tum.
omni poscenti nos roe de ea q in
nobis est spe et fide:sed cu mode
stia z timore cosciettia habentes 3
bonaz.j.Petr.iij. Et ex q oes mo= Deteriora
rimur et quasi aque delabimur tepora spe
in terra:q non reuertent.ij.Reg. ctanda.
xiiij. Timeam9 dnm sup ola/ iu=
xta id. Timor dei sup ola. Eccle.
xxv. Nec facecie sunt qd sinistri
in euz agere. Quia dns de9 tuus
z me9 est de9 fortis/z fidelis/cu= 4
stodies pactu z miam diligetib9 Uita dili=
se:z his q custodiut pcepta eius gere cupi=
in mille gnatioes:z reddes odie ens ac bo=
tib9 se statim:ita vt dispdat eos nos vide=
z vltra no differat ptin9 eis resti re dies hec
tuens quod meretur. Deute.vij. faciat.
[4] Si igit vis vita diligere/et
dies trasitorios restates hre bo=
nos/z graz asseq diuina de q ad
psens e sermo/z diuina vitare vl=
tione insequere apostolu dicete.
Qui vult vita diligere:z dies vi=

dere bonos/coherceat linguã suã a malo:⁊ labia ei⁹ ne loquantur dolũ declinet autem a malo/⁊ faciat bonũ/inquirat pacẽ/⁊ persequatur eã. Quia oculi dñi sup iustos:⁊ aures ei⁹ in pces eorũ:vultus autẽ dñi sup faciẽtes mala.j. Pet.iij. Gratiã ergo omnipotentis dei i cui⁹ honorẽ pdicta accumulaui. Pro nobis ⁊ rege tali gratia regnante imploro. Et noster erit defectus et summa culpa:si eius nõ cõsequimur gratiã.que nobis exponitur vt ita dixerim venalis cessantibus nummis:iuxta illud. oẽs sitientes venite ad aquas:et qui nõ habetis argentũ properate emite ⁊ comedite. Uenite emite absq argento ⁊ absq vlla cõmutatione/vinũ ⁊ lac ⁊c. Esa.lv.

a Frãcoꝝ. Quorũ prisa origo incerta adeo hacten⁹ delituit vt nec paucis qdẽ nr̃is fuerit cognita. Quũ nulli sint/aut saltẽ pauci/q primeue galloꝝ originis noticia freti ꝟitatẽ ⁊ chartꝫ ãtiquoꝝ eruerit/⁊ locupletissimũ sup hac retulerit testioniũ. Tigrib⁹ masculis nõ multũ dissimiles/qb⁹ nulla sit sue posteritatꝫ cura. Sũt enĩ q dicãt Gallos dici Galatas/ a galate filio herculis/qui vt scribit Diodor⁹. Deuicto geryone i galliã veniẽs/ex ꝟginc quadã ei⁹ loci idigeã/Galatẽ genuit/q regno pfect⁹ incolis dedit nomen. Qd ⁊ Berosi ꝟba ɔfirmãt scribentis. Celtas(q sunt Galate veteres)cõstat a rege Galate filio herculis nũcupatos/a qb⁹ etiã Galate in Asia/⁊ gallogreci i Europa dicti sunt. Alij aũt dicũt/euersa Troia partẽ incolaꝝ Duce Frãcone/ ex hectore gẽito/sedes ad Meotim cepisse in finibus Alanoꝝ/ conditaq vrbe Sycambria Frãcos a noie ducis esse dictos. Ego vero/hec cola velut commenticia quedã/et fabulosa ꝟba suspicor.

1 Regis frãcie intitulationes.

Nulla enĩ mihi videtur potior ratio. Unde Galli dicti sint/ꝙ a niueo lactis colore/qd Galla Gr/ qr scꝫ eoꝝ corpora ob immẽsam corporis intẽperiẽ modo lactis albescant. Cuius rei fidẽ faciat Uirgilianũ carmen. Uirgatis lucent sagulis/tũ lactea colla auro innectuntur. Uñ Carmelita huic sn le succinit:ignea mẽs galli/⁊ lactea corpora nomen/a candore datũ. Qui in tres dũtaxat ptes diuidũtur/vt cosmographi pene oẽs attestãtur. Quarũ vnã incolũt Belge. Aliã Aquitani. Tertiã celte. Celtas a Belgis diuidũt matrona/⁊ sequana. Ab Aqtanis garũna.vt placet Cesari in lib.j.commentarioꝝ de bello gallico. Uel vt alij volũt ligeris. Si tñ cãdidũ Raimũdo marliano hui⁹ rei testi satis idoneo adiecerim⁹ calcu lũ:prime stabim⁹ opinioni. Qui ad cõmentaria Cesaris addens/ in principio sic loquatur. Aquitania regionum latitudine/et multitudine hominuꝫ ex tertia parte Gallie existimanda est. Hanc garũna flumen a celtis diuidit:que et oceanũ mare attingit. Belgas idem imperator facit omniũ fortissimos. Propterea/inquit/qr ã [...] ad effeminandos aĩos ptinẽt/minime ad eos importentur/sintq Germanis pximi/quibuscũ assidue bellum gerunt. Si omniũ de Gallie diuisione(quoꝝ Plinius/ Ptolome⁹/ Strabo/ Põponius mela/multiq id gen⁹ scriptores meminerint)vellem meminisse. Diuersa certe horũ authorũ opinio me obrueret. Quare his sup sedeo/⁊ alijs. Cosmographie peritissimis disputãdum relinquo.

b Rex. Uide hic regiam intitulationẽ.[1] Et ititulat hic Frãcoꝝ Rex/qnq/tamen papa de eo sermonẽ faciens/Francie regem noiat.cle.j.ꝟsi.quib⁹ equie

em de magi. Alibi autẽ. Franco
ũ rex. vt i supra scriptiõe. c. pue=
it le.ij. de iureiu. c. per venerabi
em. ver. videbatur autẽ. qui filij
ant legi. Qñq; reperitur nomia
us sine aliquo addito qualitati
egie. c. Adrianus le.ij. ibi karo=
ũ regẽ. lxiij. di. Nõnũq; rex victo
iosissimus francorũ dicitur. c. in
ynodo. ea. di. Et gloriosus. vt. c.
ccdppe. iij. q. vj. Et excellẽtissi=
nus. c. excellẽtissimus. xj. q. iij. Et
Christianissimus ſm Bartholo=
neũ. chasseneũ. in commẽto. con
uetudinũ burgũdie in phemio.
er. du sainct empire. nuero. iiij.
llegat extrauã. pdicta. Jo. xxij. q.
st in titu. de cri. fal. Et lʒ dictum
it verũ. tñ ille. text. hoc nõ dicit.
Alio in loco. rex noster illustris
vocatur. c. nouit. de iudi. et in su=
rascriptionibus. c. nouit. de offi.
ega. z. c. nouit. de appe. [1] Et sic
ex cõprehẽditur sub gradu illu=
triũ. qʒ equiparatur pfecto pto=
io. ſm Guil. de cu. z Bald. in. l. j.
f. de offi. pfec. pto. Bart. in. l. oẽs
pplli. in. iiij. q. j. q. principalis. ibi
distingue tamẽ. ff. de iusti. z iur. et
Bar. in. l. j. in princi. ff. qd. ſs. iur.
Bald. in. c. cum accessissent. col. ij.
versi. Et nota q; de iure ciuili. de
õsti. bal. i phe. ffor. co. ij. post pi.
Jtẽ no. q; ipator zc. Alex. de ymo.
. qcunq;. col. mihi. v. ꝟsi. sub quo
ũt gradu. z ibi Jaso. col. ij. ꝟsic.
e illustribus. ff. de. offi. eius cui
nã. est iuri. [2] Et sicut a sentẽtia
egis nõ appellatur vt dicit Bal.
n locis. S. pxi. alle. z Alexã. in. d.
. quecũq;. qui allegat. l. ij. §. exa=
tis. ff. de ori. iuris: vbi vides tex.
p exactis: idest expulsis regibus
sules in vrbe constituti fuerunt
uo: penes quos summũ ius vti
esset. lege rogatũ est. Dicti; sunt
ut ab eo q; ꝙ plurimũ rei publi
e cõsulerẽt/ qui tñ per oia regiã
otestatẽ sibi vendicarẽ lege la=
a factum est: vt ab eis puocatio
esset. Uides ergo q; a sentẽtia ɔsu

lum romanoꝝ appellari poterat
p illũ tex. nõ tñ a sententia regia.
innuit ille tex. quia maior erat re
gũ ptãs ꝙ cõsulũ/ per illum text.
[3] Et vt dixi rex equiparatur pfe=
cto ptorio quo ad predicta: qʒ ab
ei⁹ sentẽtia nõ appellatur. l. j. ibi
his cunabulis pfectorum autori=
tas initiata/ intantum meruit au
geri: vt appellari a pfectis ptorio
non possit. ff. de offi. pfec. pto. l. j.
z in. l. prefecti. etiam ptorio. ff. de
mino. c. anterioꝝ ꝟsi. ideoq; san=
cimus. ij. q. vj. Nec a pricipe nec
senatu. l. j. a qui. appet. non lib. ff.
Nec etiã ab arresto parlamenti.
ſm Bartho. chassa. in prohemio
consuetu. burg. in versicu. de no.
parlament. post specula. in titu.
de appella. §. videndum circa fi=
nez. Tu tamen. nota ad pdicta q; a snia regia non permittitur ap= pellari/ pcedere. Si nullum reco gnoscit in superiorẽ: put est rex no= ster. c. p venerabile. ꝟsi. illup ꝙ fi.
sunt le. [4] Nisi sniaz tulisset ex
relatiõe alteri⁹: qʒ tunc a tali sen
tentia põt appellari. quia tali ca
su potest quis appellare a snia
Jperiali/ humanitate suggerẽte
quia no aduersus principem: sed
aduersus iudicis calliditatez sin
referentis dicit̃ ds appellare. l. j.
ver. quid ergo. ff. qñ appellã. sit.
z intra ꝙ tẽpora. z in. c. biduum.
ver. rursus illud verẽdũ est. ij. q.
vj. Et p illa iura dixit. Ludo. ro=
ma. in ɔsilio. 521. quod incipit in
Christi noĩe. Amen. Circa ppos
taz zc. q; ꝙuis regula sit. a papa
li snia non posse: appellari. c. ipsi
sunt canones. z. c. cuncta per mun
dũ. ix. q. iij. tamẽ illa fallit cũ pa=
pa suaz sententiã pmulgat ex al
teri⁹ relatione puta alicuius car
dinalis. tũc eĩ poti⁹ dʒ prouocari
aduersum errorem seu imperitiã
relatoris/ ꝙ aduersus sniam Ro
mani pontificis. vt dicit Roma.
in dicto consilio. Et pro hoc facit
tex. in. l. minor aũt magistratus.

1 Rex equpa= rat pfecti ptorio.

2 A snia re= gia appel= lari nõ po= terat. sʒ be ne a sentẽ tia ɔsulum iure roma= no.

3 A pfectis ptorio non appellatur nec a prin= cipe nec se= natu.

4 A snia re= gia aliqñ an liceat appellare.

§. si aūt. ff. de mino. vbi licet adversus sententiā principis non admittatur in integrū restitutio. fallit ex causa omisse allegationis vel preuaricationis aduocati. et vide ibi glos. ¶ Eo φ lr̄a de rege Christianissimo loquit/ de eo ac eius regno quedam in medium afferā ordinatim per diuersa que sita. Primo quero. [1] An rex Frācie aliquem recognoscat in superiorē? Glos. in verbo dei. in prhe. prag. sanc. dicit φ nō. p. c. per venerabilē. §. insuper. qui filij sunt legi. Nec de iure nec de facto. fm dictā glos. dicentem. Imperium romanū insurrexisse per potentiā allegat Inno. in. c. quod super. de voto et voti. re. Bal. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iu. Panor. in. c. venerabilē. de elec. [2] Ideo possessio violēta nō deberet imperatori prodesse/ sicut nec iuuat alios priuatos homines. l. j. C. vti pos. c. j. de resti. spo. in antiquis. Nec improbo possessori debet dari autoritas rem iniuste possessam retinendi. l. auctoritatem. C. vnde vi. Et illum tex. dixit aureum. Feli. san. in. c. postulasti. col. mihi. xv. versi. circa quartū et vltimū. de rescrip. ad effectū φ per rescriptum principis possessio violēta nō confirmatur. Et tene menti dictā. l. autoritatem. fm Bar. ibi ad effectū φ si aliquis occupat aliquā terrā vel possessionē per vim: et facit sibi postea a superiore cōcedi: non prodest sibi quin spoliatus sit restituēdus et forte concessio nō valet. qd̄ dicit Bar. ibi se vidisse. Et pro hoc dicit esse tex. in. l. ij. C. de fun. pri. vel de fun. rei priuate. Et dicit Bar. in. d. l. autoritatē. φ nō recordatur vbi sit tex. Dic tu φ pro hoc pōt pōderari tex. l. l. fi. l fi. C. de fundis rei priua. lib. xj. q. l. ij. de fun. patri. lib. xj. C. nō deseruit ad ꝓpositū. Sed. l. iij. C. illo. eo. ti tu. adaptari posset melius. Et Bar to. sn̄. d. l. autoritatē. ꝓ suo dicto potuisset allegare tex. in. l. si quis loca. C. de fun. et sal. rei. dom. li. xj. Et nota ibi glos. fm Joā. de pla. Sed debet allegare glos. pe. illius. l. Ad decisionē questionis vex. Quidam nobilis per inuasionem et violētiā occupauit quoddam castrū/ cuius iurisditio spectabat ad papā: ex postfacto ad eius impetrationē papa concessit ei in vicariatum cum omnimoda iurisditione/ nulla facta mētione de dicta occupatione seu inuasione violenta. Certe nō valet talis concessio tanquam subrepticia: quia violenta possessio precedens nō confirmatur ꝑ rescriptū principis subsequens/ per dictam glos. cōsoctā textui/ et ita etiam firmat Salic. in. d. l. autoritatē. Et Philip. frā. in. c. si gratiose. no. viii. de rescrip. in. vj. [3] Et pro hoc facit ille tex. in ver. Secus isicto versi. ꝑtextu. Ubi habes casum/ φ si gratiose tibi a romano pontifice concedat vt beneficia que tempore tue promotionis obtinebas/ posses vsque ad apostolice sedis bene placitum retinere pretextu talis concessionis que debet (cum sit ambitiosa) restringi ea solū beneficia que canonice obtines: potes licite retinere. Et sic non ea que canonice non retineres per predicta/ per talem enim cōcessionem actus precedens licitus cō firmatur. Et contra ius in dubio nil noui conceditur. Facit. c. nō potest. ver. cum vero. de prebē. in. vj. vbi est casus. Si tibi. (nō obstante φ aliud beneficium obtinere noscaris) a sede apostolica de aliquo beneficio prouideri cōtingit: per hoc tecum (vt primū beneficium cum secūdo retinere valeas) non intelligitur dispensatū. quanquam gratia nequeat subreptitia iudicari. Et ꝑ predictis. facit tex. in dicto c. nō potest. §. illud ibi canone et c. de preben. in. vj. quem tex. not. ibi Philip. fran. φ dispensatio super pluralitate

Rex frācie an recognoscat superiorem.

2 Possessio ī iusta an in dubio ꝑ rescriptū confirmetur.

3 Dispensatio ī dubio non extendit ad beneficia iniuste possessa.

L. auctoritatem C. Unde vi

pluralitate beneficiorum/ intelligitur de beneficijs que als canonice pferuntur et retinetur:immo si papa dispensat vt quis retinere possit beneficia que obtinet. intelligitur de his que als legitime obtinet vt dictum est/ per dictum.c.si gratiose.in fine.quia papa in dubio nun intedit approbare institutione beneficij no canonicam. vt in dicto.c.si gratiose.et in.d.§. illud.et vtrobiqz.per Do.desanc. ge.Philip.fran.et alios scribetes antiquos.Papa enim cofirmado titulum assertum alicuius in forma communi/non intedit titulu iniustum precedentem approbare.c.quia diuersitate. ver.madamus.de cocess.prebe.facit.c.ij.circa fine.de fi.presbi.in.vj. Nec contra ratione scribere.l.quoties.C. de preci.impe.offe. Sicut nec contra iura scribere.l.rescripta.C.eodem. Sed intelligit se iuri cofor mare in suis cocessionibus.l.fi.C. si contra ius vel vti.pub.l.si quando.in prin.C.de inoffi.testa. Et si dicas q immo titulus etiam precedens inutilis.in dubio videtur per rescriptum subseques approbatus.ar.l.si quado quis.in prin. ff.de leg.j.vbi est casus si quado qs vxori sue ea q viuus donauerat vulgari mo leget/ no de alijs donationibus eum videri sensisse ait:sed de his que iure valiture no sint:alioquin dicit tex.et frustra legaturus sit. At si ita exprimat/q vxori mee iure donauero/ea ei lego inutile legatum erit futurum. Uides ergo per illum tex.q titulus precedens iniustus/per eum qui eum validare pot videtur in dubio habilitatus. Et tame.s.dixi q si ille cum quo dispesatur/canonicum titulum beneficiorum priorum no habeat/irrita est dispesatio.cu no extedatur nisi ad beneficia canonice obteta per.d.c.si gratiose.in fine.et per.d.§.illud.et est tex.in.c.vnde.le.h.versi.supplees

sitibi nec intentionis nostre fuerit aliqd ei de nouo cocedere:sed vt per indulgentiam posset habita licite retinere etc.de elec.in antiquis. Solue contrariu de.d.l.si quado. q si non procederet put loquitur legatum fuisset inutile et frustra factum esset vt dicit ibi tex.verba enim debent intelligi: vt aliquid operent.dicit ibi Bar. per illum tex.et est tex.in.c.si papa.versi.si autem.de priui.in.vj. et facit id quod glos.dixit per illa duo iura in.c.si delegatus.in verbo.comiti.de offi.deleg.in.vj.et facit glo.in.c.pe.in vbo renucasse. de prescrip. Si eni testator dixisset lego vxori mee rem als sibi licite datam/et sic ppriam legatarie/ frustra eo modo legasset [1] cum res propria legari no valeat/etia si post testamentum desierit esse legatarij vel regatarie.§.sed si re legatarij.et ibi Jo.fa.et Ange.in. stitu.de leg.et tex.in.§.si quis debitori suo.ver.Ex ptrario institu. illo eodem titu. Et per hoc apparet q quis no potest dicere se dominu [2] nec rem ad se pertinere regulariter ex pluribus causis agedo.c.inter dilectos.de fi.instru.c. vt quis duas.de elect.in.vj.et in pulcra.q.p Roma.in cosilio.433. numero.7. et est text.in.l.cu res. Et ibi Bal.C.de cotrahe.empti.et ven.l.cui res sub conditione.ff.de act.emp.facit.l.fundo.(stricte intelligatur) ad.l.fal.ff.sed bene defendendo.c.post electione.ibi tam prime q secude cocessionis etc.et ibi Panor.no.tertio.de cocess.prebe.et egregie per Feli.in.c.in nostra.ver.titulus multiplicatur.de rescrip.Sed in dispesationibus discernimus q no militat talis ro; qualis in casu dicte.l.si quado. Nam ibi fauore vltime volutatis procedit qd ibi dr fm Bart.post Dy.in quibus plenior etiam q incotrahetibus fit interpretatio.c.cu dilecti.de dona.l.in testametis.ff.de

1 Res ppria an legari possit.

2 Res an possit dici mea ex varijs titulis agendo et quid defendendo.

1 Reuertitur ad principale propositum.

regu.iur. & in vltimis volūtatib⁹ etiam fit extēsio.l.si cui vinū.§.si cui vinū legatū.ff.de tri.vi.& ole. leg. At in dispensationibus secus est.nam vt odiose sunt restringende.c.j.&.ij.de fi. presbi.in.vj.cum similib⁹. Item in istis beneficijs totalis integritas requiritur: & institutio canonica/iusta/& sancta/ per reg.j.de reg.iu.in.vj.c. ex frequētibus.de insti.que si a principio fuit nulla/ non validatur ex confirmatione superioris in dubio facta l forma cōmuni:vt dixi per.c. q; diuersitatē.supra alleg. Uel possumus soluere cōtrarieta tem iuriū.s.alleg.f.l.si quādo.et c.si gratiose.& dicti.§.illud. Et dicere q; in dicto.c. si gratiose ver. Secus aūt. Fiebat solum prorogatio antiqui iuris ad tēpus.vt scz beneficia que obtinebat quis iusto titulo tēpore promotionis/ illa retinere posset vsq; ad bene placitum sedis apostolice. Sed in casu dicte.l.si quādo cōcedebatur nouum ius in re que legebat: & ita soluit dñicus de sancto ge. in dicto.c. si gratiose. col.j.versi. op.&c.post Joā.an.& Pau.ibi.hec incidenter no.et adde dictis glo. prag.in dicto verbo dei. [1]Et redeūdo ad id vnde fuim⁹ digressi. Dicimus q; imperator nō iuuatur ex possessione violēta:vt propter eam possit se superiorē dicere regis Frācie nō recognoscētis cum superiorem de iure nec de facto. Nam paria sunt nō habere possessionem/et habere/sed iniustā fm dictā glos.prag.in phe.in verbo dei allegat.l.iij.§.ait pretor. ff.de itine.actuq; priua.[2] sicut dicimus q; paria sunt nō habere prelatum vel sponsuz.vel habere sed.inutilē.c.inter corpalia.§.sed neq;.de transla.epi.vel eccle.Sicut dicimus paria esse nō esse cantum vel satisdatum:vel esse cautū aut satisdatū sed inutiliter.l.quotiēs.ff.qui satisdare cog. Act⁹ cū

2 Sponsum nō hr̄e vel hr̄e inutilē paria sunt et idem de prelato.

3 Possessor iniustus non est tollerādus.

4 Regni Frācie laudes.

5 Rex et regnū frācie sub ptectione sci Michaelis.

reprobus aut res reproba .i. iure non approbatur.l.cpuis.§.si conuenerit.ff.ad sena. cōsul. velle.l. elegāter.§.q; reprobos.ff.de pig. act.c.factus . est cornelius.vij.q. j.&.c.si compromissari⁹.ver.si vero eligat.de elect.in.vj. & faciunt notata per glo.in verbo recipi.in c.causam que.de elect.[3] Nec iniustus possessor in sua possessione est tollerādus.c.dudum.ic.ij.de elect.c.cū qui.de prebē.in.vj.c.ordinarij.in prima parte inducēdo vsq; ad ver.ceterum.& c.de offi.ordi.in.vj.in extraua. execrabilis. in.§.qui vero.in titu. de preben. Jo.xxij.l.inuasor.l.si quis in tantam.C.vnde vi.c.ad decimas.de resti.spo.in vj.cum similibus. Faciat ergo imperator:qd̄ facit pretor.qui nemine tuetur ɔtra leges l.cuz sponsus.§.si res.ver.quia his casibus.ff.de publi.in rē act. Faciatq; imperator/ne inde nascantur iniurie & actus reprobi vnde iura nascuntur.l.meminerint. C. vnde vi.ab ci⁹ autem scrinio iura prodeunt:eo attestāte.l.omnē in prin.C.de testa.eius igitur auctoritate nullus iacturam pati debet.l.j.C.de his qui ve.eta.impe. Sed suis cōtētetur limitib⁹/& iuribus. Nec ipse nec alius conceb hoc Frācorum regnū inuadere. [4] Est enim regnum Frācie ita clarū & nobile vt celit⁹ dicatur institutum:vt declarat solēnis ille senator domin⁹ Guil.bene.in sua egre.repe.in.c. raynuti⁹.in ver. duas habens filias numero.79. de testa . Et recte dicere pōt rex noster ppitia diuinitate Frācoꝝ regnū nobis est delatū:vt de imperio Romano inquit quo ad se imperator in.l.fi.C.de offi.magi. mili. Et ideo regnū Frācoꝝ imperatori nō subest fm dnm Guil. bene.in dicta repe.ver.& vxorē nomine adelasiaz numero.cccx.p.c. per venerabilē.qui fi.sunt; legiti. [5]Et est rex et regnū Frācie sub

protectiõe sancti Michaelis fm
cundem dñm Guil. in dicta repe.
in ver. adiecte nũero. 46. [1] Et
de hoc michaele posset xpianissi-
mus rex noster in suis tribulatio
nibus dicere. Ecce michael vnus
de principib⁹ primis venit in ad-
iutorium meum. Danielis. x. Et
derelictus a pluribus cum eorum
cõfusione dicere potest. Et nemo
est adiutor meus in omnib⁹ his:
nisi michael princeps vester. Da
nielis eo. c. Precor ergo cũcti po-
tentem / virginẽq intemeratã / ac
sanctos regis custodes angelos /
vt ptegãt eum ab emulorum tyrãni
de: ac ab ei⁹ honoris z regni ener
uatione. Sanctos regis custodes
angelos dixi in plurali. [2] Nam
vnum habet custodem vt priuata
persona prout z vnusquisq alius:
iuxta id qd scribit Matth. xviij.
ibi videte ne cõtẽnatis vnum ex
his pusillis. dico enim vobis: quia
angeli eorum in celis semp vidẽt
faciem patris mei qui in celis est.
tãta est enim humana excellẽtia et
dignitas: vt dignissima sit omniũ
creaturarũ. l. iustissime. ff. de edi.
edic. Cui etiã natura angelica li-
cet maior sit humana / qd ptz ex
his q scribũtur. Minuisti eũ pau-
lominus ab angelis. ps. viij. infe-
ruit glo. in. l. cognitionũ. in verbo
dignitatis. ff. de vari. z extraor.
cog. Et dicitur alibi ob excellen-
tiam humanã. Finxit in effigiem
moderãtum cuncta deorum: pnaq
cum spectẽt aĩalia cetera terraz.
Os homini sublime dedit: celũq
videre iussit: et erectos ad sidera
tollere vultus. Sic modo que fue
rat rudis z sine imagine tellus:
induit ignotas hominũ cõuersa
figuras zc. Ouid. lib. j. metamor-
phoseos. Et vgi. ait illi. Celestis
origo est. glos. in dicta. l. iustissi-
me. in verbo dignitatẽ. Alterum
vo angelũ hz rex rõne dignita-
tis / vel officij regalis: vt videre
potes p dñm Benedic. in repe. di

cti. c. raynuti⁹. in vbo adiecte. nu
mero. 45. Et vide allegata ibi p
eũ. Et facit id qd scribit Psal. xc.
Angelis suis de⁹ mãdauit de te:
vt custodiãt te in oĩb⁹ vijs tuis.
Et exercit⁹ iustus directorẽ hz an
gelũ lucis / vt potes videre. Exo.
xiiij. Ibi tollẽsq se angelus dñi q
precedebat castra israel et abijt
post eos zc. Et facit qd scribitur.
Angel⁹ me⁹ pcedet te. Exo. xxxij.
Qui z hominẽ dirigit iussu dñi ne
trãsgressor sit diuine volũtatis: vt
videre potes ex his q habentur.
Numeri. xxij. Occurrãt iterũ pre-
cor scti angeli in ei⁹ custodiã. Et
insurgant seniores regni p regni
cõsilio. z gubernãtium suffragio.
[3] Antiquorum enim ɔsiliũ z expertorum
est i regni regimine sũme necessa
riũ. Nec semp iuniorum insequẽdũ.
Uide enim q̃d opat seniorum ɔsiliuz.
Habes q aliis venisset Roboã in
sichẽ: vbi ɔgregat⁹ erat oĩs ppl's
israel ad ɔstituẽdum eũ regẽ / ad
quẽ missus fuit Hieroboã cum oĩ
multitudine isrl. Et allocuti fue-
runt Roboã / dicẽtes. Pater tuus
durissimũ iugũ imposuit nobis:
tu itaq nũc imminue paululũ de
imperio pris tui durissimo / et de
iugo grauissimo qd imposuit no-
bis: z seruiem⁹ tibi. Qui eos iussit
ad se redire die tertia: p respõso
suscipiẽdo. Et termino pẽdẽte pe
tito ɔsilio a seniorib⁹. Fuit ab eis
sub hoc vbo ɔtextu rñsum. Si ho
die obedieris pplo huic: z seruie-
ris: z petitioni eorum cesseris: locu-
tusq fuerĩ ad eos vba leuia: erũt
tibi serui cũctĩ dieb⁹. Qui spreto
tali ɔsilio senũ: adhibuerat ado-
lescẽtes nutritos cũ eo a q̃bus ɔsi
liũ vt pplo israelitico z Hieroboã
rñdere posset petierat. Qui parũ
prudẽtes dixerũt. [4] Sic loq̃ris
ad eos. Minim⁹ digit⁹ me⁹ gros-
sior ẽ dorso pris mei: z nũc pr me⁹
posuit sup vos iugũ graue: ego aũt
addã sup iugũ vrz. Pr me⁹ cecidit
vos flagellis: ego aũt cedam vos

1 Rex frãcie hodie põt dicere se in militia ab oĩbus relictũ dẽpto a michaele.

2 Angelos q̃t habeat quis p protectione et an seruiãt nature humane et regant bellũ iustum.

3 Antiquorum cõsiliũ z expertorũ in regimie regni necessarium.

4 In regnire gimine periculosum est iuuenũ consilium.

korpionib⁹. Ueneratq; totus po
pulus. ac hieroboā die assigna=
ta ad Roboā. Rhderatq; rex po=
pulo dura τ amara vba: derelicto
ɔsilio senioꝝ q̄ ei dederant: τ lo=
cut⁹ est eis ſm ɔsilium iuuenū di
cens. Pater me⁹ aggrauauit iu=

1
Regi datū
pniciosum
ɔsiliū et in
effectū de=
ductū/ ē cā
mortis cō=
missarioꝝ.
τ regni p=
ditionis. τ
aliū crean=
di regem.

gū vestrū: ego aūt addā iugo ve=
stro. Pr̄ meus cecidit vos flagel=
lis: ego aūt cedā vos scorpiōib⁹.
[1] Sed vide q̄d inde cōtingit et
qualis finis. Nam cū misisset rex
Roboā (adurā qui erat super tri=
buta) lapidauit eū ōis isrl' τ mor=
tuus est. Porro rex Roboā festi=
nus ascēdit currū: τ fugit in hie=
rusalē. τ ipse hieroboā ppl'i par=
tes fouēs/ fact⁹ fuit rex sup oēm
Jsrl'. iij. Reg. xij. [2] Uide etiā q̄d
roman⁹ ipator ɔsueuerat agere.

2
Capita=
neo exper=
to et fideli
puincia dz
cōmitti po
puli.

Nā parta victoria magr̄m militū
creabat virū magnanimuz/ q̄ si=
bi ex ante gestis optime ɔmēda=
tus τ idone⁹ videbat/ ola dispo=
nēs varijs in puincijs sine rei pu=
blice grauamine τ absq; augmē=
to sumptuū: τ cure talis viri sub
se diuersos duces hn̄tis cōmitte=
bat. l. fina. C. de offic. magi. mili.

3
Consilium
sanctorum
multum ne
cessariū in
regni regi=
mine.

[3] Sanctoꝝ ēt viroꝝ ɔsilia mltū
sunt laudāda tpe turbati regni: τ
belli eminētis. quoꝝ pcib⁹ ceci=
tas legit nōnūq; supuenisse ad=
uersarijs/ q̄b⁹ τ restaurat⁹ fuit vl
sus/ liberato pplo pcib⁹ eorūdez
sctōꝝ. Sufficiat p nūc ducere in

4
Sacerdos
i veteri te=
stamēto de
putabatur
ad exortā=
dos mili=
tes.

mediū. q̄ cū rex Syrie pugnabat
ɔtra isrl'. et in dothaim alīs dothā
ciuitatē sic dictaz misisset equos:
et curr⁹ τ robur exercit⁹. q̄ cū ve=
nissent nocte: circūdederūt ciui=
tatē. τ ad pces viri scti i dicta ciui
tate existētis. Ecce mons plenus
equoꝝ τ curruū igneoꝝ in circui
tu helisei. τ ciuitatis τ helisei. s.

5
Profugas
taxat τ de=
sertores mi
litie hoc an
no.

occursum. Hostes vo descēderūt
ad eū. Porro heliseus orauit ad
dn̄m dicēs. Percute obsecro gen=
tem hāc cecitate. Percussitq; eos
dn̄s ne viderēt iuxta verbū heli=
sei: ad cui⁹ pces/ orbati ipsi visui

restituti fuere/ derelictis tn̄ ciui=
tate tn̄ helisco. quē capere inten=
debāt/ eo q̄ pplo isrl'itico cū quo
ihabitabat referebat futuras in
sidias regis Syrie. vt ē text. iiij.
Reg. vj. Quis em̄ orauit p isrl'iti=
co pplo a Pharaone vexato nisi
vir sanct⁹ Moyses? cui reuelata
extitit pharaonis submersio cuz
ei⁹ cōtatu: τ dicti ppl'i liberatio.
vt habetur. Exod. xiiij. Quis em̄
iram dn̄i p pplo placauit nisi vir
sctūs? si recte videas q̄ scribitur
Nume. xiiij. Ibi dimitte obsecro
pctm̄ ppl'i tui τc. Quis enim post
deū iubet pplo mādata ei⁹ custo
dire/ deū nō offendere: alias pro=
prias diligere/ posteros istruere
gubernacula recta hr̄e/ diuia bo=
na oblata recognoscēda esse/ nisi
vir sanct⁹? vt clare cōstat ex hijs
q̄ de moyse scribuntur. Deut. iiij.
τ. viij. [4] Aggregabatur etiā in
veteri testō plio. p consilio τ ex=
ortatiōe sacerdos ipe. Qui inter
cetera on⁹ hēbat pferēdi vba se=
quētia. [5] Quis ē hō formidolo=
sus τ corde pauido? vadat τ re=
uertat i domū suā: nec pauere fa=
ciat corda fratrū suoꝝ: sicut ipse
timore pterrit⁹ est. Deu. xx. Qui
hz aures audiēdi audiat. Math.
xi. Qd̄ ɔ transfugas pleq; gallos
loquor/ desertores regis xp̄ianis=
simi iter man⁹ hostiū/ de eo pdā
faciētiū. postposito ex pte eoꝝ re
gio honore/ ɔ id qd̄ scribit. regē
honorificate. j. Pet. ij. Et ex q̄ sta
tutū est hoīb⁹ semel mori. Ad he=
bre. ix. Pro rege erat τ est moriē=
dū. Sz in mā in q̄ clariorib⁹ vbis
nō vtor. Dicere possum ni fallar.
Oēs declinauerūt: simul inutiles
facti sūt: nō est q̄ faciat bonū nō
est vsq; ad vnū. ad Rom. iij. Heu
increpādi milites desertores bōi
pricipis. q̄ dei minister vocat. ad
Rom. xiij. Et si ex dispositiōe le=
gali in bello q̄ rē a duce phibitā
fecit aut mādata nō seruauit: ca=
pite punit. etiā si rē bn̄ gesserit.

l.iij.ver.i bello.ff.ð re mili.q̄ pe-
na plectēdi essent hi q̄ iure iurā-
do cum magnis stipēdijs pricipi
sūt obligati ⁊ eū deseruerūt post
positis pp̄rijs iuramēto honore
⁊ fama i bello iusto i actu bellico
pperā se habētes.⁊ fugiētes? Ne
scio sint nōnulli pditores.Cōtra
quos martian⁹ iure ꝯsultus scri-
psit p hec verba.Proditores/vel
trāssuge plerūq̄ capite puniunt:
⁊ exauctorati torqnt.Nā p hosti-
bus nō p militib⁹ habetur.l.pdi
tores.ff.illo eo.ti.Et pena militū
hmōi est castigatio/ pecuniaria
mulcta: mūerū interdictio/mili-
tie mutatio/gradus deiectio: et
ignominiosa missio.l.desertorem
ꝟ.pena.ff.ð re mi.⁊ si nfates mi-
lites(si nfates ⁊ milites dici me-
rentur.)operā dederūt vt hostes
aut in regē aut in nō culpabiles
gallos scelerata factione predā
fecerint viui cōburant.[1]p.l.si
quis barbaris.de re mili.lib.xij.
C.Et nota illā penā vcȝ viui cō-
burantur.Et vide ibi.Jo. de pla-
tea.et Lucā de penna.alibi repe-
titur pena.sil'is i casu:in quo cesa
ris pcurator facit cōcussionē in-
debitam.l.vniuersi.⁊ ibi Pau.de
ca.C.vbi cau.fis. Si seruus rē cū
dn̄a habuit/ scȝ per cōcubitū.vt
penam similē patiatur.l.si quam
cū seruo.C. de mulie.que seruis
pp. se immis.Eadeȝ pena statui-
tur ꝯ diuinatorē.l.null⁹ aruspex.
C.de male.⁊ mate.repetitur sil'is
pena vltra bonoꝝ confiscationē vt
viuus ꝯcremetur ꝯtra eū qui nū-
mos falsa effusiōe formauerit.l.
si quis nummos.⁊ ibi Sali.C.de
fal.mo.In talē penam incidit vir
seruilis coditionis.raptor virgi-
nis honeste/vel ingenue: despō-
sate vel non/aut vidue.libertine
vel serue aliene.l.raptores. ver.
Parētib⁹ ibi.eū cōcremari iube-
mus ⁊c.C.de rap.virgi.Idē dicē-
dū est de rūpēte aggeres nili.l.
si q̄s.ibi flāmis eo loco cōsumma

tur ⁊c.⁊ ibi Sali.C.de nili.agge.
nō.rū.addit sil'is pena tabulario
q̄ falsum immunitatis ꝯscripserit
instrumētū.l.his nfe serenitatis.
ibi.erit flāma supplicium. et ibi
Bart.Jo.de pla.⁊ Lucas de pē-
na.C. de immuni.ne. con.li.x.C.
Adiūgitur ali⁹ casus.in iudeos
insurgentes in ꝯuersuȝ ad xp̄i cultū.
nam mox flāmis dedēdi sunt:⁊ cū
oib⁹ suis participib⁹ cōcremādi.
l.ij.C.ð iudeis.⁊ celico.Etiā trās-
fuge ad hostes/ vel ꝯsilioꝝ prin-
cipis renūciatores:aut viui exu-
rātur/ aut furca suspēdantur.l.si
q̄s aliq̄d ex metallo.ꝟ.trāssuge.
ff.de penis.Cōcremātur etiā ple
rūq̄ serui.q̄ saluti dn̄orum suorū
insidiati sint. nōnunq̄ etiā liberi
plebeij:⁊ humiles ꝑsone.l.capi-
taliū.ver.igni.ff.de penis.Et qui
ob inimicitias. vel prede. cā in-
cenderunt intra opidū plerunq̄
viui exuruntur.dicta.l.capitaliū.
§.incēdiarij.ver.Qui ob inimici
tias.Et q̄d de iure canonico.vide
c.si q̄s ⁊.c.pessimam.xxiij.q.viij.
hostes aūt:itē transfuge hac pe-
na afficiuntur: vt viui exurātur.l.
aut dānū.cū infamia.ver.hostes
ff.de penis.Et i alio casu dicebat
vlpianus:scio multos etiā ad be-
stias dānasse sacrilegos nonnul-
los et viuos exusisse.l.sacrilegij
penā.ff.ad leg.iul.pecu.Adde si-
milē penā ꝯ eum q̄ edes/ aceruū
frumēti iuxta domū ꝑositū ꝯbus-
serit:nam vinctus verberat⁹ igni
necari iubet:si modo sciens pru-
densq̄ id cōmiserit. inquit.text.
in.l. qui edes.ff. de incendio.rui.
nau.Adde aliū casuȝ in quo si-
milem penā incurrit qui carnalis
ter miscetur mr̄i ⁊ filie.Leuit.xx.
ibi.Qui supra vxorē filiā duxerit
matrē eius:scelus operatus est.
Uiuus ardebit cū eis:nec mane-
bit tantū nephas i medio vestri.
Et cōmenda memorie illum tex.
Adde aliū casum in veteri testa-
mento in quo similis ponitur pe-

1 Pena contra incitātes hostes ad predaȝ et casus in q̄bus viu⁹ debet quis cōburi.

Rex fràcie an subiaceat Imperio

na cõtra filiã sacerdotis que tūc cõprehendebatur in stupro. Nã scribit. Sacerdotis filia si deprehẽsa fuerit in stupro ꝛ violauerit nomen pr̃is sui: flãmis exuretur. Leuiti. xxi. Adde aliū casum ꝫm Jason. de may. in. l. ij. C. qui test. fa. col. ij. si mulier commisceatur bruto. puta cani qꝛ ambo flammis debent cõcremari. allegat. c. mulier. xv. q. j. qui tamẽ text. non loquitur nisi de morte in genere ꝛ nõ de pena ignis ꝛ ꝯcordat tex. Leuit. xx. Et corpora eorū q̃ exurendi dãnantur peti possunt. s. vt cineres et ossa collecta sepulture tradi possint. l. j. ff. ꝺ cadaue. puni. A pncipe. l. ij. ff. de cad. puni. ꝛ redẽptor crucifix⁹ nõ fuit a cruce depositus nisi ex pmissiõe pylati quez rogauit Joseph ab arimathia. Joã. xix. Et oia hec nota. Et licet plixior ꝙ deceat iudicet rõne inculcate materie aliene a pncipali/ causam tñ assumpsi ex annexis. Et ad pncipalẽ redeo materiaz. [1] Et videam⁹ an presuppositum glo. prac. in phemio in verbo dei sit verū. dū dicit possessionem quã in imperio habuit imperator esse violentam: q̃ nõ tribuit ius vt. s. deduxim⁹ vel ãn iure ꝓbetur īter cetera regna ei⁹ ditioni supposita regnū xp̃ianissimū fuerit iuridice submissuz. [2] Et prima frõte videt̃ dicendū ꝙ sic. cõtra dictam glo. ꝛ pro ista parte videtur text. in. l. si duas. §. grãmatici ibi vniuerso aūt orbi. ꝛ c. ff. de excu. tu. quẽ text. Notat ibi expresse Bar. in prin. per hec verba. Nota pncipẽ romanū esse dominū totius orbis. addẽs tex. in. l. depcatio⁹ ibi. ego quidẽ mūdi domin⁹. ff. ad le. rhodi. de iac. Et ita per illū text. tenet Bar. in l. cunctos populos. in. j. opposi. C. de summa tri. Et specifice ꝙ sit dñs regni francie videtur tex. in l. i noie dñi. la. ij. ꝟs. Jubem⁹. ibi. vel gallie seu francoꝝ agūtur. C. de offic. pfec. preto. pro ista parte est bon⁹ text. in. c. volum⁹. xj. q. j. qui loquit̃ de Karolo imperatore (vt pꝫ ex verbis precedẽtis. c. incipientis oẽs. ver. hec si quis.) per hec verba. volum⁹ atꝗ ꝑcipimus vt omes nr̃e ditioni subiecti tã Romani Alemani: Baiouarij: Burgūdiones: Saxones: Toringi: Frisones: Galli: Britões: Lõgobardi: Guascones: Bñuentani: Goti: hispani: ceteriꝗ omes subiecti nobis ꝛc. Uides ergo ibi text. capitalẽ ꝛ primariū p quem patet regẽ ꝛ regnū frãcie imperatorẽ sub imperio de iure esse. Cū imperator vt dixim⁹ toti⁹ sit orbis dñs. l. bene a zenone. ver. Sz scimus. ibi. cū omnia esse principis itelligãt. ꝛ c. C. de quadri. ꝑs. Et dicit tex. in extra. Ad reprimẽdum in princ. quo mo. in cri. les. ma. pce. ꝙ in trã quilitate romani iperij toti⁹ orbis regularitas redescit. Et iperator est ille etiaz cū sit dñs mundi: vt dixim⁹ q̃ pro toto orbe terrarū diu ꝛ noctu laborat. dicta. l. bene a zenone circa finẽ. Et ad pdicta facit tex. l. l. si. ff. de cẽsi. vbi Lugdunẽses/ Galli/ Jtẽ Uienẽses/ ꝛ Narbonẽses/ iuris italici sunt inquit ille text. Magna quippe sunt iura imperialia ꝛ ei⁹ auctoritas. Tolle iura imperialia et q̃s audet dicere hec villa est mea: meue ẽ iste seruus. mea est hec dom⁹ ꝛc. quo iure. viij. dist. Pro illa parte qꝺ rex francie subiciatur de iure imperatori est doctrina Bar. in dicto. §. grãmatici. idem tenet Bart. in. l. hostes. col. mihi. j. ver. Sed diceres. ff. de cap. ꝛ postli. re. Et dicit ibi Bar. vltra ꝙ si forte quis diceret imperatorẽ nõ esse dominū et monarcham toti⁹ orbis esse heretic⁹/ qꝛ diceret ꝯtra determinationẽ ecclesie. puta ꝯtra tex. euãgelij dicẽn. Exijt edictū a Cesare augusto: vt describeretur vniuersus orbis. Luc. ij. in prin. per quẽ

1 Redijt ad glo. prac.

2 Ad ꝓbandū ꝙ Frãcie rex non recognoscat superiorem adducit aliq̃: quibus tñ inferi⁹ respondebit.

tex. videtur imperatorē esse ols terre cuiuscꝫ climatis dn̄m ex q̄ descriptionē tam gn̄aliter debatur. Et dicebat Bald. in.l. breuiter.§. his cunabulis.ff. de offi. pre. pre. ꝙ asserere regnū Francorum nō esse sub Cesare de iure/ꝛ nō habere superiorē ē truffa. vide notata p Fran. are. i dicta.l. cūctos. Hanc opinionē ꝙ natio Frācorū sit sub imperio firmat. Guido pape quondā presidēs Graciano politanus. in.q. seu decisione. cxcj. col. mihi. iij. versi. si teneamus. p dictū.c. volumus quē tn̄ pro ver. allegat. et per dictū.§. iubemus. Et hanc partem sequitur gl. prima. in.c.j. de pace tenē. iter sub. vbi vide nota. per albero. Bal. et An. ď isa. Et ꝙ frācigene subsint iperio tenet expresse Nicola. de neap. in.§. ius aūt ptātis. et ibi Ang. aret. istit. de pat. pot. p hoc pōderās rubricā prima istit. ibi. frāc⁹. ꝛ posset allegare tex.l.j. ibi. Franc⁹. C. de offi. p̄fec. p̄to. affri. Et p corroboratione premissorū vide glo. in.c. venerabilē. in verbo. in germanos sl's incipit trāstulit. de electi. que dicit iperatorem esse super oēs reges. per.c. in apibus. vij.q.j. ꝛ dicit ꝙ oēs natiōes subsunt ei. dicto.c. volumus. xj.q.j. ipse eni est princeps mundi. et domin⁹ dicta.l. deprecatio. Et etiā iudei sub eo. sunt.l. iudei. ca.j.C. ď iudei. ꝛ oēs puincie.c. adrianus. le. ij. ibi per singulas prouincias. lxiij. dist. ꝛ ola sunt in potestate imperatoris.c. quo iure. viij. dist. ꝛ.c. conuenior. xxiij.q. viij. ꝛ dicta.l. bene a zenone. et ita dicit predicta glos.c. venerabilē. de elect. ista sic adducēdo. Possem plēs doctores adducere p ista parte quos tamē pretermitto. Solum pro nūc. adducendo. Cyn. et Bart. in.l. cunctos populos. C. de summa. tri. et fid. catho. vbi interpretādo relatiuū quos ibi in tex. positum dixerūt. ꝙ sit ibi positū propter illos q̄ de facto non recognoscunt imperatorē in superiorē. ne leges ipe essent ludibrio posite: qđ esse non debet.l. si pretor. versi. Alioquin. ff. de iudi.l. fi. ff. ne quid in loco. pu.l. fi. versi. vbi autem puerilis etas. C. de bo. que li.c. cōmissa.§. porro. de elect. in. vj. Adducunt Cyn. et Bart. in dicta.l. cunctos. ꝙ hi qui nō obediunt imperatori nō merentur laqueis legū innodari puta vt viles. facit.l. q̄ adulterium commisit. C. ad.l. iul. de adul. Verum contra tot ꝛ tantos patres velle simulare puerilores regnicolas gallos eruditissimos. vt partes fouerēt ꝯtrarias. Ego tn̄ regni christianissimi limit: ophus. q̄ didicerim ab his deducā. Nec tacebo eos a quib⁹ voce viua atcꝫ mortua didici: q2 honor est i honorāte ꝛc. [1] Et q2 occultator laudis aliene furi par est. argu.l. hereditatū.§. fi. ff. ad l. fal. Bal. per illū text. in prohe. feu. coll. mihi. ij. in princi. Jason. Bal. tacēdo in.§. fi. in fine de acti. institu. vbi tamē inquit preclare post plinīū ad Vespasianum imperatorē. in prohemio naturalis hystorie. benignū ꝛ plenū igenij pudoris est/fateri p quos pfecerls. ꝛ obnoxij pfecto animi/ꝛ infelicis ingenij ē male in furto deprehendi. q̄ mutuū reddere/ꝛ ꝙ attribuēs sibi dicta aliorꝫ sit falsari⁹/firmat Feli. i.c. iij. loco. no. ij. (quē vide ibi enumerantē falsarios ex diuersis actibus) de pbati. ꝛ per eundē. in.c.j. de magi. Et exclamat Feli. in.c. ij. in finali bus verbis. de appella. ꝯtra decātātes aperta frōte lectiōes alienas/ac si proprijs plumis essent ornate. Increpat et Dn̄icus de.s. gemi. in.c. humanū gen⁹. et ibi Fel. post eum.j. di. dicentes ꝙ nō debet quis sibi attribuere quod alius fecit. [2] Sicut ecōuerso nō debet q̄s alteri attribuere ꝙ ille

[1] Laus alie ne occulta tor fur.

[2] Falsitate notat gesta sua alteri applicans.

ipse fecit. al's incurreret falsitatē c. quāto l fine ibi absentiū quoq; fratrum noīa inscribi non sinas: quia talia munimenta irrita sunt & falsa: & exinde tu questionē falsi poteris merito formidare. de his que fiunt a prela. fi. cō. capi. & faciūt ibi notata per Panor. nota. fi. facit. c. tam literis. versi. Archipresbyterū de testi. [1]. Et ista adducas cōtra illos qui referunt dicta aliorū eis non nominatis. Adde. Feli. in dicto. c. humanum genus. [2] et Bal. in. l. precibus. colū. mihi. xiij. C. de impu. et ali. subs. vbi loquens de Bar. subdit vba sequētia. Attēde tu. Nā hec vba fuerūt antiq doctoris Nico. de mata. vnde aut Bart. q vtitur hoc sermone fuit fur. aut in duobus corporib' fuit vna forma intellectus: inuenio tū in multis q tacuit veterum noīa: & sibi applicuit ingenia. qd fiēdū nō est: vbi laus recte querit̄ dicit ibi Bal. & vide Feli. in. c. ij. col. mihi. iij. sub versi. positū in ei' lectura incipiētem. Si preces &c. de rescrip. dicētem q vbi apostille modernorū & dicta per eos recollecta sibi inseruire possunt alegat / nec tacet: cupiens potius honorē dare / q aucupari ldutis plumis alienis. que fucata honoris principia tādē turpius dehonestant. patefacto matrice fonte riuulorū / vt in dies experiunt̄ plerīq; leuissimi cōmentantes: quorū delubriosa furta palam detegunt modernis rum operum multiplicate hinc idē īpressiōes A quo incōuenienti voluit precauere probatissime prudentie noster Joā. fab. q minime opere in suo tacet nomina eorum ex quibus pro suo opere aliquid accepit eo attestante. in prohe. instit. col. ij. versi. eius lecture incipiēte. Ceterum. [3] Instruimur enim laudes iuris professorū referre. vt videre potes text. egregium. in. l. ij. §. tanta. C. de vete. iur. enu. Cuius vba sunt. Tanta autē a nobis antiquitatis habita est reuerētia / vt nomina prudentium taciturnitati tradere nullomodo patiamur. Sed vnusquisque eorum qui auctor legis fuit nostris digestis inscriptus est. Intellige de inscriptiōe facta. in. l. ij. ver. iuris ciuilis. ff. de orig. iur. prudentium enim sentētia antiquorū scriptorū est interpretationibus referēda. l. in substitutiōe. l fi. ibi. Nā prudētes &c. ff. de vulga. & pu. Et sicut peritorū cōsiliū in duob' est sequēdū et illud requirēdū. l. si qñ. §. cum in domo. ff. si ful. vēdi. Sic & nos eorū deducem' p nri dubij pncipalis resolutiōe inlaz. [4] Necnephas erit: si aliorū scripta referam' / ac opiniōes pbatissimorū virorum / exēplo iuris cōsulti aliorū iuris cōsultorū referētis resolutiōes. [5] vt ptz in. l. elegāter. l. si procurator versi. celsus. l. si non fortem. §. si centū & versi. Adeo aūt, et versi. Si decē aut stichū. cū similibus pene infinitis iurib'. ff. de cōdit. inde. Prout etiā imperator iuris cōsultorū refert & quādoq; sequit̄ sententias. vt in. l. pe. C. de cōdi. indeb. & in. l. cū acutissimi. C. de fideicō. l. gñaliter versi. cū autē. C. de institu. & sub. l. cū papinianus. C. de sen. & iter. om. iu. Que nota cōtra arrogātes aliorū dicta quantumcūq; vera & pulchra pre textu inuidie tacētes. Micas igit̄ ego sitibund' de ore sapientū cadētes ruminādo vt verbis vtar Bal. in prohe. seu preludijs feu. co. j. [6] Ad certamē literariū cō descēdo & pro glose prac. in phe. in vbo dei. §. alle. (cui plura addidi) sustētatione argumentis. §. disputatiue pro eius destructiōe deductis. nūc pro sustentatione eius disputatiue respōdeo. Eo q disputatiuū & reprehensiuū certamē in mūdi gubernationē: et dei laudē / pertinere arbitramur. di

1 Dicta aliorū referēs eis tacitis increpād' est. Bart.

2 Bal. fur vocat. Bart. antiquorū sibi applicat dicta. sm Bal.

3 Prudentū noīa tacenda nō sunt sed referēda.

4 Opiniōes aliorū sunt referende.

5 Sic & Modestin' che ridum / dolā / paulū domitiū et vlpianū legum vertices: citabat. l. scire opz. §. aliō. ff. de excu. tu.

6 Glos. prac. §. alle. susti net.

Rñder obice/

cit Bal.in loco.§.pr. alle.[1] Et respōdendo/pmissis: dicta aliqui inordinate posita ordinate affine ctā/ i quo etiā opus alteri⁹ mihi etiā nil de meo addēti attribui posset.p.l.ij.versi.de marith. co rinthij fili⁹.ff.de orig.iur.[2] Pri mo igitur nō obstant.l.si duas.§. grāmatici.ff.de excu.tuto.nec.l. bene a zenone.§.alle. De qb⁹ iu ribus faciunt festum vltramōta ni.z itali[3] (in quorū solo est gal lorū sepultura.dicit Bal.in.c.si duo fratres.§.si duo ffes.de fra. de nouo.ben.inuest. in vsi.feu.li. ij.) qr ibi nō.est nisi attestatio ipe ratoris in facto ppzio z de cōmo do proprio ac honore attestātis se pompose asserētis vniuersi or bis caput z dominū.[4] Cui affe renti propriū cōmodum z vtilita tem.dico nō esse credendū.l.om nibus.C.de testi.z vide ibi nota ta per glo.in verbo.in rem ppriā c.si testes.vers.Itē nullus.iiij.q. iij. In re enī ppzia iniquū admo dum est alicui lincentiā trbuere sentētie.l.gñali.C.ne quis in sua cau.iud. Si enim repellitur testi moniū tāq̄ suspectū illi⁹ ex cui⁹ dicto dicatur aut honoratur pso na descēdēs a sanguine ei⁹.c.su p eo.le.ij.de testi. multo magis vbi incrementū/honorē/simul z diuitias ac obedientia ex ppria assertiōe assequeretur.facit auc. multo magis.C.de epi.et cle. Et si dicas [5] assertioni nobilissime psone standū est circa factū alter ius.c.nobilissim⁹.xcvij.di. Dico verū esse cum nulli fit preiudiciū (scz magnum) glo.fi.in.c.sicut.de sententia excō. quā singulariter notat ibi Panor.et Feli.in.c.ad eminentiam.de sentē.excom.illā glo.dicit bonā.Panor.in.c.cū in ecclesijs.in expeditione.ij.gl.de maio.z obed.quam etiā dicit sin gularē.Philip.perus.in.c.consti tut⁹ z ibi Panor.[6] z pater me⁹ celeberrimus z pfundissim⁹ mo narcha subtilis dñs Phili.deci⁹. de appella.eam dicit notabilem Fran.areti.in tractatu suo.de te sti.cōclusione.lxv.nec deseras vi dere p illi⁹ glose materia nota ta per Panor.z Feli.in.c.qd sup his.de fid.instru.facit.c.cū in iu re de officio dele.c.pducta.l.j.C.de man.prin. Et illi.gl.c.sicut posses addere aliam glo. satis similem in.c.licet vniuersis.in verbo vnius inducendo cum illo tex.de testi. [7] Et lz plures si nt cause/q̄ plu res q̄ duos exigant testes: nulla tamen est cā q̄ vnius testimonio causa legitimo terminetur.dicit. c.lz vniuersis.s.alle.z districtius inhibet papa:ne vni⁹ viri verbo quantumcūq̄ fuerit auctoritatis credatur in causis.c.cū a nobis illo. eo. titu.l. iurisiurandi.C. de testi.(restringe hoc dictum in ca su.l.Theopōpus.ff.de dote.pre le.z in plurib⁹ alijs casib⁹ addu ctis per Feli.l.c.veniēs.le.j.in ex peditiōe glose fi.de testi.post di uersos scribentes in varijs locis) hinc dicit tex.in.l.ne in arbitris .§.finautē. C.de recep.arbit.soli⁹ arbitri sermones non esse credē dos. Et alibi dicitur.vnius testis respōsio oino non audiatur/etiā si presidialis curie honore pful geat.c.si testes.§.Itē iurisiuran di.vers.vnius.iiij.q.iij. Et scribi tur duorum testimoniū verū est. Jo.viij.c.in nole dñi.de testi. Et alibi dicit.vni parti ad discrimē alterius credere pculdubio non possum⁹.c.indicas hermanū.iij. q.ix.[8] Imitet ergo imperator redēptorē nostrū/qui solus non iudicabat.patet eo dicente. Et si iudico ego:iudiciū meum verum est:quia solus non sum:sed ego z qui misit me pater.Jo.viij. Et cō tra imperatorez de se attestantē sol⁹ orbis dñm.possez adducere id qd scribitur/a temetipso hoc di cis.an alij tibi dixerūt?Jo.xviij. Christ⁹ etiā sol⁹ noluit testifica

1 Ea q̄ per vnū iordinate ponū tur ad lau dē ordinate loquen tis appli cari pñt.

2 Rñdet argumentis supioribus p q̄ videba tur q̄ rex frācie ipe ratorē i su piorē reco gnoscat.

3 Sepultu ra gallorū italia.

4 Testimo niū i cā p pria ē inu tile regłr.

5 Nobilissi me psone: dctō an stā dum sit.

6 Phi. deci⁹ pr graduū susceptor glosatorz.

7 Vnisoli an credatur?

8 Redēptor sol⁹ haud iudicabat.

nuc

ri nisi relatiue ad patrem. dicēs. sicut et ego accepi a patre meo. Apocalyp. ij. i fi. Et alibi scribit. nullus idoneus testis in re sua di citur. l. nullus. ff. de testib. Unde debuisset imperator aliūde testi monium aut a pontificib⁹ maxi mis/ aut a lege diuina seu cano nica querere. [1] Sz ecōuerso p il lustrissimo francoꝝ rege contra imperatorē habemus papale te stimonium. Et primo. Innoc. iij. hoc asserētis in suo tex. c. per ve nerabilē. §. insuper. qui filij sunt le. trāslatūq; fuit imperiū in ꝑso nam inuictissimi regis francie: ca roli. c. venerabilē. versi. verū de elec. ⁊ elec. potes. Cui ēt dignitas patriciatus a papa Adriano cū vniuersa synodo q̄ celebrata exti tit a. cliij. ep̄is religiosis ⁊ abbati bus collata extitit/ ac ius ⁊ pote stas eligendi pōtificez ⁊ ordinā di apostolicā sedem. Insuper ar chiep̄os et episcopos per singu las ꝓuincias ab eo inuestituraz accipere diffiniuit. c. Adrianus. le. ij. lxiij. dis. [2] Et p illū tex rn̄ deo glose. c. venerabilem. in ver bo. in germanos. alias incipit. trāstulit. de elec. que per illū tex. dicebat: omnes ꝓuincias subes se imperatori. ⁊ dico illū tex. hoc non dicere: imo ꝓbaret potius q̄ regi francie subsunt nam ille tex. nō de imperatore loquitur sz de rege: vt videre potes in ꝓncipio eius. Ibi. Carolū regem ⁊c. nō di cit imperatorem. Itē tex. dicti. c. Adrianus. nō dicit oēs ꝓuincias subesse imperatori nec regi fran cie. Sed dicit papam Adrianum vna cum synodo determinasse ar chiepiscopos et ep̄os p singulas prouincias ab eo inuestiturā ac cipere debere. Et hoc intelligas ex priuilegio. vt deducas pleni⁹ in. c. de corūdē fratrum nostroꝝ consilio in verbo. nominare. J. in titu. de nominatione. ⁊ insti. ꝓla. Et q̄. c. Adrianus. §. alle. non de imperatore/ sz de rege frācie loq̄ tur. pz ex. c. primo sequēti. inci piēte in synodo. lxiij. dis. vbi leo papa refert synodū ꝯgregatā ro me in ecclesia sctī Saluatoris: ad exēplū beati Adriani apostolice sedis antistitis: q̄ dn̄o Carolo vi ctoriosissimo regi francoꝝ patri ciatus dignitatem cōcessit. ⁊c. vt in dicto. c. Adrianus. ipse etiam Leo cū toto clero/ ac romano po pulo ꝯfirmauit/ et corroborauit: vt habetur in dicto. c. in synodo. vides ergo q̄. c. i synodo referēs. c. adrian⁹: seu gesta ab adriano i fauorē Caroli. dicit q̄d dictū est factū fuisse i fauorē regis franco rū. Et leo papa p suā aplicā au ctoritatē ꝯcessit sile priuilegium. Ottoni p̄io regi teutonicoꝝ. vt habet in dicto. c. in synodo. Et p ista parte q̄ rex francie nō subsit imperatori: sed ediuerso. potes ponderare tex. in. c. Ego Ludoui cus circa finez. ibi. legati ad nos vel ad nr̄os successores reges frā corum dirigantur ⁊c. lxiij. dist. p quē tex. [3] Glo. fi. ibi elicit nota bile/ dicēs. Nota imperium pri⁹ francoꝝ fuisse/ sed postea theuto nici virtutibus ꝓmeruerunt im perium. Et alibi dicitur. virtuti bus romani promeruerunt impe riū. c. oēs deinceps. xxviij. q. j. ⁊ se des aplica in personā magnifici Caroli regis francoꝝ. a grecis transtulit in germanos. c. venera bilē. de elec. [4] Et facit tex. i. c. sup specula de priuileg. cui⁹ ver ba sunt. quia tamen in francia et nōnullis ꝓuincijs laici romano rū imperatorū legibus non vtun tur. licet gl. penul. ibi asserat ab omnibus de iure seruandas. l. le ges. C. de legi. ⁊ ab oibus debent intelligi. l. leges sacratissime. C. eo. ⁊ licet ab oibus de facto non seruentur: qꝛ nō subsunt impera tori. de iure tn̄ debent subesse. di cit glo. in dicto. c. super specula. p iura que. §. pro imperialib⁹ ad

1 papali testimonio ꝓbat regē frācoꝝ nō subesse im patori. Et rn̄det oppositis.

2 Rn̄det. c. Adrian⁹.

3 Imperiū prius fuit francorū. Sz theutonici virtutib⁹ ac romani illud meruerūt.

4 Franci legibus imperialibus non vtunt.

duxi. Illi tñ gl. nõ est stãdũ. p ea q̃ s. dicta sunt/ ⁊ sequẽtia dicẽda. ⁊ potissime ꝓpter testimoniũ sum̃i pontificis in dicto. c. per venerabilem. §. insuper. respectu regis francorum contrarium asserẽtis. cui poti⁹ in hoc credendũ esse arbitror/ cum nil honoris aut vtilitatis aut cõmodi ex suo dicto reportet. et⁹ igitur dicto. ([1] Cum vicarius sit dei. c. fundamenta. §. decet. de elec. in. vi. vicarius inq̃ dicitur christi: successor petri: rector vniuersalis ecclesie: et gregis dñici director. ipe papa. c. vbi periculũ. §. ceterum. illo eo. ti. et li. locũ dei in terris tenens. c. vt nostrum vt eccle. bene. qui nõ puri hominis sz veri dei vicẽ gerit in terris. c. quanto. de translat. epi. vel ele. adhereamus. [2] Nec obstat. l. in noie domini. la. ij. in. §. Jubemus ibi vel gallie seu francorum. C. de offic. prefec. preto. affri. cui respõdet literatissimus ille Joã. ignei. aurelianensis doctor in sua egregia disputatione intitulata. An rex frãcie recognoscat imperatorẽ in superiorẽ col. mihi. xix. vers. Si volumus. et dicit q̃ ille tex. in illis ṽbis ibi positis scz quecũq̃ partibus hispanie vel gallie vel francorũ ⁊c. est notandus: nõ eniz dicit q̃ gallia subesset imperio: lz alique essent partes gallie q̃ tũc erãt iuris italici: vt ptz in. l. fin. ff. de censi. que tñc a romanis iperatorib⁹ absq̃ titulo sed vi ⁊ violentia occupabantur de facto. ⁊ p hoc est etiaz responsum dicte. l. fi. ff. de cẽsi. s. p ꝯtra. alle. Ego aũt ad dictũ. §. iubem⁹ cogitabã aliã solutionẽ. ⁊ dico illũ tex. nõ ꝓbare imperatori subesse partẽ minimã gallie: nec regni frãcie: ṽba enĩ illi⁹ tex. sunt sequẽtia. Jubem⁹ etiã in traiectu q̃ est circa hispaniã q̃ septa dr̃: q̃ꝫtos puiderit tua magnitudo de militib⁹ vna cũ tribũo alio hole prudente ⁊ deuotionẽ seruãte rei publice nr̃e p oĩa cõstituatis: qui possint ⁊ ipm traiectũ seruare semp: ⁊ oĩa quecunq̃ partibus hispanie vel gallie seu frãcorũ aguntur viro spectabili duci denũciare: vt ipse tue magnitudini referat ⁊c. Pondera igitur pfecte illũ tex. ⁊ q̃tin⁹ loquit̃ de partib⁹ gallie seu frãcoꝝ. non dicit ibi imperator se dñm alicui⁹ partis. Sed solũm de partib⁹ hispanie. Et (vt solet a p̃ncipib⁹ fieri) onus dabat viris de quib⁹ cõfidebat. vt aiaduerterẽt quid in partibus fieret gallie ⁊ francie. ac si iperator diceret videatis si aliq̃d secretũ scire poteritis de his que in partib⁹ gallicanis ⁊ frãcie geruntur: vt vez si galli aut franci arma moueãt/ vel bellũ suscitent in nos aut nr̃as terras plene simus informati: ⁊ vt custodire positis a gallis ⁊ francis dictũ traiectũ: i q̃ traiectu etiã dromones q̃ꝫtos puideris ordinari facias dicit ille tex. prout nos. [3] Baionenses pfectissimi ⁊ fideles regnicole regis xp̃ianissimi facim⁹ idies p ciuitatis Baioñ. custodia ab emulis hispanis multũ optata [4] vt ciuitatẽ originariã extollã vt decet: exẽplo vlpiani i. l. j. ff. de cẽs. Igitur si verũ sequamur sensum dicti. §. Jubemus facit ille. §. pro gallis ⁊ rege christianissimo ⁊ nõ cõtra: quicquid dicant vltramõtani in locis. s. allega. et Guido. pape in dicta. q. seu decisio. cxcj. q̃ has debebat fouere partes/ cũ regius aut delphinalis esset officiari⁹/ ⁊ nõ tueri partes imperiales sicco pede nimiũ transiẽs: in dicti. §. iubem⁹ itellectu. [5] Nec obstat ponderatio quaz fecerat. Ange. aret. in. §. iubemus. in expeditione glose romanorum. in institu. de patria potes. dum ponderauit rubricam primam institu. ibi. francus. nec tex. quẽ adduxi. l. j. (alias allegatur pro exordio) ibi. francus. de offic. prefec. pto.

1 Papa vicari⁹ dei. successor petri. rector vniuersalis ecclesie. et gregis dñici director.

2 Rñdet. l. ij. C. de offic. pfe. pto. et l. fin. ff. de censi.

3 Baionẽses pfectissimi et fideles regnicole sunt.

4 Originariã ciuitatẽ laudere qs potest.

5 Rñdet rubrice insti. ibi frãcus. ⁊ gl. c. hac edictali.

1 Rñdet .ca. volum⁹. et glo.c.vene rabilẽ.

affri.C.Quia ex talibus textibus non debent gloriari imperiales: nec arguere φ regnũ frãcie esset subiectũ imperio:quia tales tex. loquunt̃ de quadã frãcia q̃ est in alemania.de qua in .c.j.de spõ.et mfi.⁊ ita rñdet textui.dicte rub. Joan.fab.ibi.in versi. Frãcus.et

2 Carol⁹ frã corum: rex ob ĩperiũ/ regis fran cie nõ de= seruit inti= tulationẽ.

per istaz solutionẽ est satis respõ suz.glo.j.c.hac edictali.de pac. tenen.iner sub.⁊ iura.fir.que di= ctum suum fundabat/in dicta.l. in nomine dñi que est.l.ñ.§.iube= mus.C.de offic.prefecti preto.af= fri.[1]Ad.c.volumus . xj.q.j.ad= ducto pro cõtrario.ibi franci.⁊c. per quem tex.patet inter diuerse

3 Superue= niẽs maior dignitas ĩ aliquo: an operet̃ eua cuationem prioris?

nationis viros.Francos et Sua= scones subiectos esse imperatori. Respondeo retorquẽdo illũ text. contra glos.que illum adduxit p imperatore.in.c. venerabilem.in verbo in Germanos/ab̃s incipit transtulit.de elect.⁊ elect potes. Et dico φ dic.c.volum⁹.facit pro rege nostro christianissimo/⁊ ei⁹

4 Delegatio facta eṗo/ an pereat si ei⁹ eṗat⁹ erigatur ĩ archieṗa= tum.

regno. Quia Carolus(de quo lo quitur)text . dicti.c.volumus.(vt patet in ñ.c.precedẽtis incipien= tis. Omnes . in versiculo . hec si quis.) Rex erat francie seu fran= corum.vt satis ṗbat.c. Adrian⁹. le.ij.cõiũcto.c.in sinodo.lxiij. dis. [2]Ubi vides φ l.c.adrian⁹.Ca= rolus intitulatur rex/⁊ nõ impe= rator.Nam verba illius tex. sunt

5 Tolosani olim eṗm habebant non archi= eṗm.

adrianus papa/romã venire Ca rolũ regẽ ad defendendas res ec clesie postulauit ⁊c.et in dicto.c. in sinodo.sunt ṽba sequẽtia : qui dño Carolo victoriosissimo regi francoꝝ:ac lõgobardorũ ⁊c. Per

6 Eṗat⁹ tolo san⁹ ĩ archi eṗatũ in q̃ fuerit ere= ct⁹?⁊ an ti tul⁹ eṗalis sufficiat.

q̃ iura ptz/Carolũ pri⁹ fuisse Frã corũ regẽ.⁊ postea in ei⁹ ṗsonam sedes aplĩca a grecis transtulit ĩ germanos vt.s̃.dixi ṗ.c. venera= bilẽ.s̃.alleg.[3]Nec ꝓpter supue niẽs ĩperiuz desinit esse Carolus francorũ rex. Sicut dicim⁹ φ se= natoria dignitas supueniens/do micilij adiectionẽ poti⁹ dedisse/ φ ꝑmutasse videatur.l.senatores ff.de sena.Nã honor ei⁹ auct⁹ est non ꝯditio mutata.l.falsa demõ= stratio.§.j.ff.de condit.⁊ demon. vbi ptz φ augmentum dignitatis nõ extinguit legatũ.Maior ergo dignitas nõ permutat substantiã ṗsone ĩ istis/vt ṗ partẽ meã phi= lip.dec.ĩ.c. qm̃ abbas . col. mihi vij.versi.Septio q̃ritur.de offic. deleg.[4]Ubi dicit q̃si cã ꝯmissa sit eṗo/et postea litepẽdente illa episcopalis sedes erigatur in ar= chiepiscopalẽ an ille qui erat epi scopus tpe cõmissionis/ nunc fa= ctus archieṗs poterit cognosce= re:⁊ concludit post Panor.ibi. post Jo.and. eo.ti.§.restat.col.ij. versi.et faciunt ad questionẽ ⁊c.in addi.ad specu.φ sic.hoc idem te= net Alex.de imola.in.l.qui libe= ris.§.hec verba .col.ñ.ff.de vulg. et pupi.subs.et vltra remissiones traditas ibi per Alex.cape remis sionem patris mei.dñi decij.in di cto.c.qm̃.col.vij. apd̃ Oldraduz consilio.239.vbi dicit Oldra . φ papa clemẽs.v.dedit reuerendo in Christo pr̃i dño.R.sctẽ Marie noue/diacono cardinali:cõserua torem ⁊ iudicem eṗm Tolosanũ/ [5](Eṗs em̃ erat lapsis temporĩ= bus Tolose nõ archieṗs.c.ĩ cau= sis in ṗn.de elect.⁊ regularis.ṗ= bat.c.preterea.de ṗben.)ita φ ex tunc esset ꝑpetua iurisdictio quo ad oĩa ipsius negocia etiã nõ ce= pta.[6]Post modum dñs papa. Jo.xxij.ecclesiã Tolosanã in me= tropolitanã erexit.vt ptz ĩ extra. nuꝑ.la.j.in titulo.de ṗben . inter cõmunes(ꝑut facere poterat ex= trauag.sedes aplĩca.Joã.xxij.de cõcess.ṗben.inter suas ꝓprias ex= trauagãtes.in ex̃uag.sedes apos stolica.Jo.xxij.de offic . deleg.in ter cõcs.Et etiã prioratũ cõuen= tualẽ erigere posset papa in eccle siam cathedralez.c.j. Ne.se.vac. et duos eṗatus vnire.c.⁊ tempo= ris qualitas.⁊.c.postq̃. xvj.q.j.)

Nõ queritur vtrũ in negocijs ipsi⁹
cardinalis/ archieps Tolosanus
vt conseruator et iudex procedere pos
sit/ vel per erectionẽ huiusmodi cõmissa
iurisdictio expirauerit? Et dicen
dum est ipsum archiepm procede
re posse: nec eius iurisdictio expi
rauit. Quia auctus est honor/ nõ
cõditio mutata. per.l. senatores. et
per.§.j.l. falsa demõstratio.ubi. alle.
et pro hoc est bon⁹. text. in.l. maior
dignitas. C. de digni. lib. xij. vbi
ait tex. Maior dignitas/ nulli de
bet circa prioris dignitatis seu mi
litie priuilegiũ preiudicium facere.
Nec desinit esse episcopus Tolo
sanus per maiorẽ dignitatem sibi
superuenientẽ/ sicut dicim⁹ quam
nõ desinere esse monachũ/ licet ab
bas efficiatur. c. fi. de simo. nec desi
nit presbiter esse/ presbiter qui epatum
assequitur. quia in epo tunc etiam
presbiter cõtinetur. c. legim⁹. circa
fi. xciij. distin. facit. l. seru⁹ alien⁹.
§. quod fideicõmissariã. ff. de heredi.
instit. facit in argumentũ si subti
liter inducatur. text. in. l. si filia
fuerit heres. versi. plane si ex mi
nore parte. ff. de colla. dot. et am
bulat cũ epo ille episcopatus ere
ctus in archiepatũ. vt ita loquar.
sicut dicimus. cum illo ambulare
bonorum possessionẽ/ cũ quo ambu
lat hereditas. l. equissimum. §. si
duo sunt heredes. versi. si seruus
heres. ff. de bono. possess. secundum ta.
Nec ali⁹ ipsi epo/ facto archiepi
scopo surrogatur. nec/ vt ita dixe
rim (succedit. sed ille ipse sibi ipsi
surrogatur/ seu succedit. vt vult
Oldradus in dicto consilio. ccxxix.
et idem Oldra. cõsilio. cclxxvj. seu
vt magis appropriato sermone
vtamur/ ille equidem nõ perdidit titu
lum epatus/ per erectionẽ in archi
episcopatũ/ sed fit cõtinuatio pri
mi tituli. et ad propriã suã causam
videtur substitut⁹. facit. l. equis
simũ. versi. si prim⁹ quidẽ. ibi. cum
ad suam quisque causam substitu
tus sit. ff. de bono. posse. secundum tab.

facit text. in. l. si prior. ff. qui po
tio. in pigno. habean. ubi est. ca
sus. quod si prior creditor postea no
uatione facta eadẽ pignora cum
alijs accepit: in suũ locũ eum suc
cedere. Sic in proposito licet hic oc
currat (vt ita dixerim) quedam noua
tio/ seu qualitatis mutatio per ere
ctionẽ. ac tamẽ eps in suum locũ
succedit/ idest eundẽ titulũ habet/ et
quẽ habebat in epatu/ in archiepi
scopatu retinet. (Secus in trãsla
tiõe/ quia perdit titulũ et nomen pri
mi. c. in apibus. versi. ecce. vij. q. j.)
Et aliqualiter cã mutata/ videtur ipse
sibi ipsi substitui. l. sed si plures. §. ne
mo. et. l. fi. §. titius. ibi an ipse sibi
substitui possit? et videtur/ cã sub
stitutiõis mutata substitui posse
etc. ff. de vulg. et pupil. substi. Cum
igitur scriptũ fuisset sub nole di
gnitatis epalis/ et illa eadẽ digni
tas maneat/ sed facta est maior re
spectu iurisdictiõis et administra
tiõis/ et sic creuerit. dico talẽ proce
dere posse. quia si ibi sit successio
vel substitutio. (si in bñficialibus
daretur nobis taliũ terminorum
vsus et effect⁹.) nõ videtur dubi
tandũ quin iurisdictio remanse
rit. et quin in causa dicti cardina
lis procedere potuerit. Cũ vt dixi
m⁹/ maior dignitas nulli debeat
circa prioris dignitatis priuilegia
preiudicium facere. l. maior. et. l. se
natores. ubi. alle. et. l. cos. iũcta glo.
posito. C. de excu. mune. lib. x. [1] Et
ideo si priorat⁹ in ecclesiam cathe
dralẽ erigitur/ nõ perdit priuilegia
que pri⁹ habebat secundum Philip. de
ciũ. in. ubi. alleg. c. quoniam abbas. coll.
mihi. viij. de offi. dele. et licet non
allegat text. tu dic facere. l. j. de
metropoli. beri. lib. xj. C. quinimo
illa priuilegia vna cũ iurib⁹ prio
rat⁹ remanent epo ibi preposito/ si
erat realia/ secus si personalia conces
sa tñ priori vt priori/ vt declarat
egregie Oldr. consilio. cclxvij. [2] imo
dico/ quod episcop⁹ factus archieps
recte vocatur eps/ nec nomẽ perdit

1 Priorat⁹ in ecclesiã ca thedralem erect⁹/ nõ perdit pri uilegia cõ petẽtia rõ ne priora tus ante ere ctionem.

2 Eps fact⁹ archieps an retine at nomẽ.

1 Vidua marito defuncto privilegia ratione eius competentia retinet.

2 Unitis duabus provincijs unicum occurrit nomen. idem in episcopatibus unitis. ut hic in iiii dicitur. Idem dic in beneficiato duobus unitis beneficijs Rota.370. in antiquis.

3 Electio/ aut collatio facta de principali beneficio verificatur in annexo.

4 Sufficit impetrantem exprimere principale beneficium tacito annexo. Et vide quod hic attingit in accessorio.

5 Que peperit dum veheretur nil debet naute pro partu.

epi.tu legista adducas tex.in.l.j. C.de primice.et secundi.et nota. li.xij. Nam dicit ibi tex.de notariorum nole loquens. quod si unquam notariorum ordinis viri laborem dete mutaverint/ vel abiecerint vel senectute posuerint (.i.deposuerint. glo. ibi.) seu cum alia dignitate: post hac qualibet usi sunt non obmittat prioris vocabulum militie: sed compendium sequentis honoris assumant. etc. et vide ibi nota.p Barto. Luca.de pe.et Jo.de pla. et ex quo episcopatus erectus est in archiepiscopatum/ autoritate habentis potestatem ut in casu nostro: et non mutetur substantia episcopatus/ sponsus unus tamen dicitur/ et non plures. ideo privilegia honores et nomen episcopatus in concernentibus eius utilitatem retineret episcopus factus archiepiscopus.[1] Sicut de muliere dicimus vidua que ulterius secundo non nupsit viro/ retinet privilegia ac honores competentes ratione defuncti mari.c.ex parte. D. de foro compe. in aut. de nup.§.non tamen.colla.iiij. et vide utrobique per scribentes. Non tamen recte. et fuit communem usum loquendi vocabitur episcopus/ et archiepiscopus in litteris suis/ ratione eiusdem beneficij/ sed unico contenta bit nole/[2] sicut dicimus quod duabus provincijs unitis unum debet occurrere nomen.auct. ut iudi.sine quo. suffra.§.illud tamen decernimus.col.ij. et ex quo episcopatus erectus est in archiepiscopatum praelatus utetur intitulatione archiepi. Pro corroboratione premissorum facit.c.j.ne sed.vac.ubi duorum episcopatuum unitorum episcopus/ licet utriusque dicatur episcopus.unum tamen nomen retinet/ quia non dicetur nisi episcopus. et vide tex.ibi cum glo.in verbo tyro. et ibi legistas.l.j.de met.beri.li.xj.C.[3] Ita quod si ad unum ex illis episcopatibus eligatur: censetur electus ad alterum. sicut dicimus in beneficijs unitis annexis vel dependentibus. ut per collationem illius cui facta est unio: aut anne [illegible] censeatur collatum.glo.

l.c.gratia.in verbo de iure.de rescrip.in.vj.quam dixit singularem. Philip.fran.ibi. et illam glo.sequitur ibi Domi.de sancto ge. Ex quo enim habet unum concorpum et reliquum habere debet.c.quia sepe iuncta glo.annexa.de preben.in.vj.facit alleg.c.translato.de constitu.facit.c.sup eo.de prebe.in.vj.ubi annexum non est in consecratione restringe in casu cle.ij. et vide quod ibi habetur per glo.in verbo mandati/ et in verbo annexa/ et in illis glo.p Car. et alios: de preben. et que habent et notant in.c.si is cui.de preben. in.vj.)[4] Et ideo dicimus sufficere impetrantem exprimere principale tacito annexo. Fell.in.c.in nra correlario.xxxiij.de rescript.glo.regule.xj.cancellarie aplice.Inno.viij. Et domini de Rota.in deci.cccxix.in antiquis.et Joan.and. Jo.colo.in dicto.c.super.eo. Pater meus dominus decius.in.c.preterea.col.ij.de offic.dele.idem decius.in.c.ad aures.col.nuper.iiij. de rescrip.Car.et imola.in cle.j. de prebe.et gl.i.§.item quod universitates in verbo qualitates.i.titu. de colla.in prag.san.Ex quo enim principale nominatur: accessorium videtur nominari. Rota in dicta decisi.cccxix.facit.l.sive certo loco.§.usque a deo.ff.commoda.ubi custodia/ et diligentia que debentur in re commodata: debet etiam in accessoria/ intellige etiam si accessoria non sit nolata.[5] Et facit quod si de muliere vehenda navi/ conduxisset/ deinde in nave infans natus fuisset: pro infante nihil debere ex locati iuris est/ licet de tali accessorio nil dictum in contractu fuisset.c.sed addes.§.si quis mulierem.ff.loca. et conduc. Accessoria enim comprehenduntur in largitione: principalis.l.mandatam.ff.de officio.eius cui mandata.est iurisdic.l.ij.ff.de iurisdict.omnium.iudicum.c.preterea.c.prudentiam.§.sexta.de offi.dele.

beneficium unitum

ga.l.ad rem mobilem.et.l.ad legatū.ff.de pcu.[1]Et ideo cui cōceditur haust⁹ aque/videtur concessuз iter eundi ad fontem.l.iiij.§.qui habet haustum.ff.de serui.rusti.predi. Et legatarius habitatiōis domus/tenetur heredi pstare aditum ad ostium/z cenaculum per domuз/cuius habitatio fuit legata.viso ꝙ per eā semper fuit aditus.l.olympico.ff.de serui.vrba.pdi.q̄ iura.inter cetera deduxi.[2]Panor.in.c.cum liberum de sepultu.ꝙ si parrochianus alicuius curati/elegit sepulturā apud fratres predicatores/qui volunt venire pcessionaliter cum crucibus et alijs consuetis/ad ferendum funus ad eorum ecclesiam/nō obstante prohibitione curati poterūt fratres intrare parrochiā processionaliter. quia data est eis libera facultas sepulture.cle. dudū.versi.huiusmodi. de sepul.videntur ergo (illo fine inspecto.)concessa omnia accessoria.Et ita dicit Panor.in dicto.c. cum liberum.z Petrus de ancha. consilio.lvj.Et si dicas ꝙ imo funus.debet pri⁹deferri ad ecclesiā parrochialem.vt sentit glo.in dicta cle.dudum.§.verum.in verbo integre.Dic illam glos.intelligēdam vbi esset consuetudo:al's secus.fm Panor.in dicto.c.cum liberum.z hoc sentit fm cum Joā. and.in.c.certificari. de sepult.et ita Card.in dicta glos.integre.in xxvj.q.quam facit super dicto.§. verum.Sed in premissa.q.an fratres in quorum ꝯuentu electa est sepultura/possint ingredi processionaliter cum cruce parrochiam inuito rectore/ad suscipiendū funus eius qui elegit apud eos sepeliri.vide Car. cōcludentem ꝙ non.in dicta cle.dudum.§.huiusmodi.in.ij.q. Ne detur materia rixe.Sed debent religiosi cōqueri coram iudice competenti:z nō ius in causa propria dicere. cons-

[1]Et interdicta ciuitate:censentur interdicta suburbia(et vt ita dixerimus)accessoria: licet nō fuerint nominata.c.si ciuitas de sententia excom.in.vj.z polluta ecclesia/pollutum dicitur accessorium seu contiguum cymiterium/ licet fuerit tacitum. c. vnico de cōsecra. eccl. vel al.l.vj. tra.l.generali.C.ne quis. in sua causa iud.Et ꝙ nō liceat fratrib⁹ seu relgiosis quod dictū est innito rectore.tenet Oldradus consilio.lxxxij.Uide tu ancha.in preallegato consilio.lvj. qui contrarium tenet per pulcra dicta/ et Panormita.in dicto.c.cum liberum.[3]Et ad ea que.s̄.dixi.scilicet sufficere impetrantem facere mentionem de principali beneficio/tacito sibi annexo vel vnito/ quia annexum non est in consideratione/vt diximus/facit doctrina[4]Phili.frā.in.c.j.de fili.presbi.in. vj. dicentis. post Petr. de ancha.z domi.de sanc.Gemi.ibi. episcopum posse dispensare cum illegitimo ad beneficium simplex per illum rex.licet eidem esset annexa ecclesia parrochialis/q̄ natura talis beneficij simplicis/non alteratur propter curam sibi annexam/sed remanet simplex/vt erat antea ꝙ cura sibi fuisset annexa.vt in dicto.c.super eo.et in.c. extirpande.§.qui vero.de prebē. Quod nota/nam episcopus cum illegitimo non posset ad curatuз separatuз dispensare.c.ij.de fili. presbi.in.vj.c.si illo eo.ti.in anti quis.Nec ad simplex si vnitum est eque principaliter cum curato. fm philip.fran. post petr.de ancha.in dic.c.j.de fili.presbi.in vj.[5] Quia etiam in impetrationibus consideratur differentia/ an vnum beneficium sit alteri annexum/vel an duo beneficia sint equaliter vnita.Ut primo casu sufficiat exprimere in impetratione vel collatione principale/vt diximus.sed in secundo casu/sit vtrūꝗ exprimendū.secūdū.Feli.

2 Sepultura electa apud mendicātes an non obstāte rectoris ꝯtradictione/ possint cum pompa ex parrochia fu nus extrahere?

3 Continuat aliquid.de annexis.

4 Episcopus an dispensare possit cū illegitimo ad simplex.cui annexum est curatuз beneficum?z an si eque principalit suntvnita?

5 Accessoriū bn̄ficiuз lз nō sit necessario exp̄mēdū nō sic erit in duob⁹ eq̄ pncipalr vnitз.

1 Adrianus primus fuit frācoꝝ rex ꝙ impera- toꝛ/ z frāci sibi vt regi nō vt impe ratoꝛi subi ciebantur.

2 Beneficiū alteri an- nexum no- mē perdit bñficij.

3 Beneficium alteri an- nexum nō dr̄ cotātum attento va care.

4 Ubi vna ec clesia alte- ri annecti- tur sufficit institutio in capituli facta/ z an sit locus vi cario.

5 In vnitis ecclijs ali- quādo non deputan- dus est vi- carius.

6 Unio pōt fieri ꝓpter pauperta- tē ecclesiaꝝ rū/ idē di- cēdum ob populi pau citatem.

in dicto.c. in nostra .correllario. xxxiij.post Petrū de ancha.in re- gula accessoriū.de reg.iur.in.vj. Et ita dicit gloss.regule cano.xj. Inno.octaui facit.c.j.ne sede va- can.c.et temporis qualitas.xvj. q.j.z facit glos.cle.per literas.in verbo ecclesias. cum ibi notatis per scribentes.de preben.[1] Ad propositum nostrum redeundo. diximus.c. adrianus.z.c.in sino- do.lxiij.distin.loqui de Charolo rege frācorum.qui primus fuit rex Frācoꝝ ꝙ adeptus fuisset impe- rium/quo adepto/non desinerat esse Frācoꝝ rex.licet per imperiū subsequens maiorē partis.fuisset iurisditionē.Et ideo ex prima di- gnitate/puta regia/dicemus q Franci/ Uascones/z alie natio- nes gallicane/sibi subijciebant. Non autem de iure mero ex im- periali potestatesubsequēte.Nec regnū Frācie imperio/sed impe rium fuit regno Francie attenta ꝑsona Caroli(vt ita loquar)vni- tum/quare perdebat pro tunc im periale nomen. [2] Sicut dicim9 q quādo vnum beneficiū annecti tur vel vnitur alteri/sed nō eque principaliter/nō debet dici bene ficium sicut ante vnionē dicebat: ſm dños de rota.in deci.ccclxx.in antiquis ar.tex.in.§.illud tamen decernimus.in aut.vt indic.sine quoquo suffra.colla.ij.z sicut se- paratio facit duo / sic vnio facit vnū/ſm rotā in dicta deci.ccclxx. ar.l.cum qui edes.ff.de vsuca.et c.j.ne sede vac. [3] Et vbi bñficiū est vnitū/vel annexum alteri/re spectu annexi velvniti/nō dicim9 occurrere vacationē.cle.frequēs. §.quidam etiam ecclesias.de ex cep.prela.hoc probat cle.quia re gulares.in.§.premissa.iūcta glo. in verbo.de mēsa.de sup.neg.pre la.z ibi Car.z Feli.in.c.cū acces- sissent.co.j.de constitu.vbi sequit glo.prime alleg.glo.inverbo ha berēt.cle.j.de rescrip. Dicam ple nius(deo suffragāte)de his vnio nibus in tractatu quem sum edi- turus de vnionibus.ideo reseruo ibi dicendum. [4] Unum solum pro nunc notabis.q si quis sit re ctor vnius eccl'ie z altera ecclesia parochialis eijannectit/velvnit/. non requirit q institutio fiat nisi in principali ecclesia parochiali. cum rector principalis:sit rector vtriusq.ſm Jo.an.in regula.qui contra iura.in fin.de regu. in.vj. Sed non valebit consuetudo/qd illa ecclesia non habeat propriū regētem curam/vicariū.s.perpe- tuum.c.extirpande.§.qui vero.et ibi per.scribentes.de preben.cui assignāda erit congrua portio.c. ꝓposuisti. illo eo.tit.facit.c.ij.de supplen.neg.prela.z tex.in.c.j.de preben. in.vj. z que habentur et notātur in cle.j.de iure patro.vel saltem in ecclesia alteri annexa/ aut vnita ordinabitur regens tē- poralis.ſm Jo.an.in dicta regu- la.qui contra.vide gloss.in verbo ad mensam.et ibi scribentes.cle. j.de exces.prelato.z tex.in extra- uagāti execrabilis.§.quātum au tem ad modificationē iūcta glos. in verbo temporales.in ti.de pre ben.Joā.xxij.et vide notata per Jo.an.in.c.de monachis.in.glos. ij.z ibi panor.col. mihi.ij.versic. Quinto et vlti.de prebē.per Jo. and.in.c.pastoralis.de priuileg. [5] Hoc tamē saluo q si propter paupertatem ecclesiarum vicina rum facta fuisset vnio/ipsarum inopia z possibilitas regēdi vtrāq excusaret a vicario ponendo.ſm Jo.an.in dicta regula.qui contra iura.[6] Et videas eūdem tacite ibi inferentem/vnionē ecclesiarū fieri posse ob paupertatē ecclesia rum.qd est verū.z hoc attēto pos set duas ecclesias vnus z idē ob- tinere.c.eā te.in fine.vbi per Pa- nor.z Anto.de but. nota.iij.z vi- de ibi glos.fi.de etate et qualita. Et sicut tenues fruct9 prestāt cau

sam

Vnio

sam vt vna ecclesia alteri vnitur: sic etiam paucitas ppli. c. vnio. in xi. x. q. iij. [1] Et si ad predicta dicas dum dicebamus imperiũ vnitum/ seu vt vnitũ possessum fuisse seu supuenisse (vt rectius loquar) regno francoꝝ/ in psonã Caroli francoꝝ regis. Nõ dicas hoc esse incõueniẽs/ eo ꝙ forsan velles dicere plura iura nõ posse in eodẽ cõcurrere. Secũdo ꝙ forsan haberes pro incõueniẽti imperium qd est maioris valoris/ ꝛ iurisditionis addi regno particulari minoris valoris ꝛ iurisditiõis. [2] Nã ista soluo et ad primũ dicas non esse incõueniens vt plura iura in eodem cõcurrãt. posset allegare c. post electionẽ de cõces. preben. sed sufficiat. l. tutorẽ. ibi. discreta sunt enim iura q̃uis plura in eandem personã deuenerint ꝛc. ff. de his quib. vt indig. Sic etiã discreta erãt attẽta persona Caroli/ iura regni frãcoꝝ/ ꝛ iura impialia/ ꝛ sibi tãq̃ regi/ franci/ ꝛ galli/ et alie natiões regni subijciebãtur/ nõ aũt vt imperatori. Et ita vult Joã. ignei. in precalle. dispu. sua. in solutiõe argumẽti sibi in oppositum facti per rectorẽ studij Parisiẽsis. Et nõ videatur tibi extraneũ/ si ex quo duo iura in eodem possunt concurrere/ sibi cõpetere possit ex vno ex illis/ quod ex alio competere non posset. hoc pbes ex. l. iiij. §. pretor ait. ff. de in ius vocã. vbi nõ licet liberto sine pretoris permissu patronũ in ius vocare. si tñ libert⁹ sit alicui⁹ pupilli tutor/ noĩe tutoris ppriũ patronum sine pmissu ptoris in ius vocare posset. l. quesitũ. ff. illo. co. ti. [3] Addas. c. pe. de cõces. pbẽ. vbi si ad capitulũ ꝛ platũ vt platum/ potestas cõferẽdi bñficiũ ptinet. de vno ad alterum lapsu tpis (de quo in. c. ij. de cõces. prebẽ. c. licet. de supplẽ. negli. prela.) nõ trãsit. secus si plat⁹ intersit vt canonic⁹: quia tunc de capitulo ꝛ de seipso (eum capiẽdo dũ interesset vt canonicus.) trãsit ad seipsuz: scz prelatũ solum. dolo cessante. per. d. c. pe. ꝛ ibi p Car. Panor. ꝛ ceteros scribẽtes. de cõcess. prebẽ. ad hoc bonus tex. in. c. a collatione. ꝛ ibi per scribẽtes oẽs. de appel. in. vj. facit ad pdicta bonus tex. in. l. si consul. ff. de adop. ꝛ tex. in. c. j. de offi. lega. vbi Cantuariẽsis archiepũs preerat suis suffraganeis nõ solũ metropolitico: sed etiam legationis iure. [4] Et lz idẽ archiepũs metropolitico iure audire nõ debeat causas de epatib⁹ suffraganeoꝝ/ nisi ad eũ p appellationẽ deferãtur regulariter. c. pastoralis. de offi. ordi. clari⁹ in dicto c. j. de offi. lega. c. romana. §. qr in causis. de offi. ordi. in. vj. (exceptꝫ casibus de quibus in. d. c. pastoralis. in glo. exceptꝫ vbi tñ vide scribentes) legationis tãtum obtẽtu vniuersas q̃ p appellationẽ/ vel querimonia puenjunt ad suã audientiã audire põt ꝛ debet/ eo ꝙ in prouincia sua ex tali qualitate vices pape gerere comprobat. d. c. j. de offi. leg. [5] Sic etiã rex Carolus magnus: licet vt rex Frãcorum a nobis recognoscebatur superior/ nostras potuisset audire querelas: nõ tamẽ vt imperator. sz in causa peccati papa adiri poterat: prout posset hodie. c. nouit. de iudi. iuncto. c. puenit. le. ij. cuz vtrobiq; notatꝫ. de iureiur. Et qd facere nõ poterat in frãcos ꝛ gallos imperator Carolus vt imperator facere poterat vt frãcorum rex. qr. id. qd qs nõ põt facere tãq̃ ipse: facere aliqñ põt tãq̃ ali⁹. l. si paterfamilias. §. q duos filios. et ibi Bar. per illum tex. ff. de adop. Nec obstat opinio doctoꝝ. s. relatoꝝ/ asserentiũ ꝙ rex Francie recognoscit in superiorẽ imperatorẽ de iure. Quia coruz opinio est pbabilis/ ꝛ nõ necessaria/ [6] Qr interpretatio magistroꝝ nec est generalis/ nec necessaria/ nec in

1 Non est incõueniẽs ꝙ regi supueniat imperium.

2 Plura iura in eodẽ cõcurrere possunt: et ex vno aliqd põt cõpetere quod nõ ex alio.

3 Deuolutio de prelato et capitulo ad quẽ fiat.

4 Archiepũs an causas suffraganeorum audire possit.

5 Carol⁹ frãcoꝝ rex/ superior frãcoꝝ erat vt rex/ non vt imperator.

6 Doctoꝝ interptatio pbabilis nõ necessaria.

scriptis redigēda. glo. in verbo in terpretat⁹. in. c. j. de postu. p̄rela. idē Petrus de ancha. in cle. ne ro mani. not. j. de elec. Panoz. in. c. j. no. pe. de deci. pōderādo illū tex. glos. fi. in. c. sicut eī. xj. q. j. ꝛ alle gatur. l. vnica. C. de professo. qui in vrb. cōstā. li. xij. ꝛ ibi Lucas de pē. ꝑ quē tex. dicit Panoz. in dicta glo. c. j. de postu. p̄rela. q̄ quilibet magister seu doctor pōt interpre tari dubia sue facultatis: in qua est doctor. Et ob hoc dicit Panoz. in. d. c. j. q̄ ante doctoratum quis nō pōt magistraliter legere/ nec disputare: nec obstat q̄ lectura detur scolaribus in aliquibus stu dijs: q2 potius datur eis vt addi scant q̄ vt doceant. Et intātū sta tur interpretationi doctoꝝ/ quā tinus ꝓbat lege/ seu rōne: ſm eū dem. ibi. Et eo q̄ vltramōtani do ctores nōnulli. s. relati. in hac di sputatione asseruerūt/ asserētes/ imperatori oēs reges nō subesse/ hereticos/ grauiter sunt increpā di/ nam ex hoc papam iudicarēt hereticū: qui hoc asseruit in. d. c. ꝑ venerabilē. [1] Et vt misceam⁹ ꝛ nos lenitatē cū seueritate: ꝑut licet. c. disciplinā. xlv. dist. moria mur. potius q̄ hoc cōfiteamur de rege nostro Christianissimo/ et eius regno inuictissimo: q2 ex con fessione cōtraria diminuit gloria nr̄a. [2] Et scribit expedit mihi magis mori: q̄ vt gloriā meā q̄s euacuet. j. ad Corin. ix. ꝛ. c. sacer dos. j. q. ij. Nec vltramōtanis (cō fitentibus imperatorē de iure do minū orbis/ ꝛ regni Francorū/ et Christianissimi regis) adhereo. [3] Et dico maloꝝ doctoꝝ malā esse doctrinā. c. cōuenientib⁹. j. q. vij. ipsi quidē vltramōtani puersi sint literati aut rudes/ nos gal los odio ꝓsequūtur capitali: ꝛ ha bent mille nocēdi modos/ adeq̄ti in hoc diabolis. c. vissis lr̄is. xvj. q. ij. [4] Qui quidē itali (vt de iniq̄s sit sermo.) licet corpe videant̄ no

1 Lenitas cū seueritate cōmisceri potest.

2 Potius mo ri/ q̄ pati gloiie eua cuationem decet.

3 Doctorum maloꝝ ma la ē doctri na.

4 Italos (int quos tātū) taxat.

5 Inimico an credatur.

6 Testes ido nei nō sunt subditi.

7 Opinio plu rium do ctorum an sit sequen da.

biscū: mēte tamē ꝛ animo contra nos sunt: ꝛ sunt multo nequiores hostes tales: q̄ illi q̄ foris sunt/ ꝛ euidenter inimici sunt/ vt vtar verbis tex. in simili. in. c. si inimi cus. xciij. dist. [5] Eis ergo emu lis maliuolis/ ac inimicis conan tibus honorē tāti regis ac regni christianissimi diminuere: nō est standū. pōderāda eīn est inimici tia deponentiū. c. si testes. versi. ideoq3. iiij. q. iij. c. cū. ꝑ. mancone la. de accu. l. testiū. in prin. de te sti. ff. et odiū. c. l3. le. ij. ver. testes. de testi. ꝛ emulatio. c. qualiter et q̄n le. ij. ver. ex quib⁹. de accu. Itē tales doctores vltramontani cō fitentes imperatorē dominū to tius orbis/ ꝛ oēs natiōes ꝛ oia re gna sibi subdita esse: ꝓfitentur ta cite seipsos subditos imperatori/ ꝛ eū esse superiorē ipsoꝝ ꝛ Gallo rū/ Frācoꝝ/ ac regis nostri. quo rū tamē testimonium iure nō ap probatur. [6] Nā nō sunt idonei testes familiares nec subditi. c. in literis. ꝛ ibi ꝑ scribentes. de testi. Et ex quo eoꝝ auctori seu capiti puta impatori/ ꝑ suos tex. asserētes se toti⁹ orbis dominū nō credit̄/ vt. s. deduxim⁹. Nec credēdū erit ei⁹ sequacib⁹ vltramōtanis docto ribus. Cū satis videret̄ absurdū illos admitti/ quoꝝ repelleretur auctor. c. l3. le. ij. de test. Nec inte grū est testimoniū ipsoꝝ doctoꝝ fouētiū ꝑtes imperiales/ fatētiū tacite se subditos impatoris/ q2 inquit tex. Idonei nō vident̄ esse testes: quib⁹ impari pōt vt testes fiant. c. si testes. §. Itē idonei. iiij. q. iij. In isto igit̄ certamine: circū spectus atq3 discret⁹ occulat⁹ les ctor/ et iudex/ motū animi sui ex argumētis ꝛ testimonijs/ que rei aptiora esse cōpetit confirmabit. c. ꝑterea. de test. [7] Nec multitu dini etiā doctoꝝ partē tenētium in hoc certamine imperialē (con tra raritatē forsan scribentiū/ re gis ꝛ regni xp̄ianissimi tenentiū

ꝛ sustinētiū honoꝝ) erit stādum. Quia scribitur ad multitudinem tm̄ respicere nō opꝫ: sed ad testiū qualitatem ꝛ ad ipsoꝝ deposita/ quib⁹ poti⁹ lux veritatis assistit: ex quibus motū animi sui ↄuenit iudicē informare.c.in nostra pre= sentia.de testi .Et alibi dr. Sed neqꝫ ex multitudine autoꝝ/quod meli⁹ est ꝛ equius iudicatore: cuꝫ possit vnius forsitan ꝛ deterioris snīa/ꝛ multos ꝛ maiores in aliq̄ pte superare.l.j.§.Sed neqꝫ.C.de vete.iure.enu.quē dixit singula= rē Panor.in.c.j.col.ii. de cōstitu. Et lꝫ dicat̄ q̄ a cōi snīa scribentiū nō sit recedendum regulariter.c. in canonicis scripturis.xix.distin. quem dixit singularē Philip.frā. de peru.in.c.vt debit⁹ honor.col. mihi.xvij.de appel.de quo articu lo late p Feli. ꝛ Philip. deciū.in c.j.de ↄsti.ꝛ soleam⁹ dicere sequē daꝫ esse cōem opinionē/ꝛ illoꝝ q̄ cōsueuerūt in plurib⁹ approbari: sꝫ Jo. fab.in pḣe.insti.col.ij.put facit iuriscōsult⁹ in.l.scire opꝫ.§. aliud.versi. ita eīm.ff.de excu.tu. [1] Et dicebat Jo. fab.in.d.pḣe. col.ij.hoc hortor q̄ nō sis opinio= num inuētor/nec facilis repreḣē= sor/in dubio seq̄re opiniones cō= munes/ꝛ illoꝝ q̄ cōsueuerūt in plu= rimis approbari/vt dixim⁹.Et iō Feli.amator regit cōis snīe.co. attestāte. l.c.prudētiā.§.sexta no bis.de offi. deleg. q̄ raro reperit quis q̄ ipse teneat cōtra cōem: qꝛ tenere cōtra cōem est temerariū dicit ipse ibi. Et ipse Feli. ait in c.cū ex officij col.mihi.viij.de pre scrip.q̄ iudicare habētes/nō de= bent recedere a cōi opinione pro pter scolastica argumēta. [2] Et potissime nō est adherēdum opi nioni/que nūq̄ fuit obseruata/ nec recepta.l.j.in fi.ff.de senato. nec sentētia illi⁹ est sequēda/que a multis est notata seu reprehen sa.l.iulian⁹.lege.j.ff.de iudicijs. Ex quo igitur cōis opinio ꝛ maxi

me aliquarum glossarū.s.allega tarū i isto articulo. asserant regē Francie subesse imperatori/vide tur esse adherēdum illi opinioni/ maxime pp̄ter autoritatē [3] glos sarum.a quarum opinione nō est recedēdum/maxime iudicādo et consulendo.ita dicit Ja.but.in.l. .C.q̄ p sua iurisdi. Jo.de imola. in.c.cū vos.de offi. ordi. Alex.de imo in con.lxxiiij.numero.xix.in iiij.volu.dicēs ibi/post glos.in.l. omnis diffinitio.ff.de regu.iur.et Saly.i.l.traditionib⁹.C.de pac. adhereas glosse.sicut Bononien= ses adherēt coartio. [4] Et dicit idem Alex.in.dicto ↄsilio.lxxiiij. post Saly.in.l.ij.C.de sen. q̄ sine certa quāti.q̄ ille qui nescit equi tare/tenere se debet ad arzonē. sic ꝛ iudex tenere se dꝫ cū glosse opinione. Sed quia vt diximus/ quādoqꝫ particularis etiam opi= nio vincit comunē.§. Sed neqꝫ.l. j.C.de vete.iur.ꝛ legitur particu= larem preualuisse.c.nicena syno= dus.vers. Surgēs aūt pannuti⁹. xxxj.dist.ꝛ illa est sequēda/q̄ me= liori/ꝛ subtiliori corroboratur ra tione.c.capellanus.de ferijs.Me rito in nostro articulo principali. a cōi vltramontanoꝝ ꝛ eorū glos sarū sentētia.ac ab opinione Gui donis in loco preallega. recedo tanq̄ a deuiantibus a veritate/ꝛ detrahētibus tanto regi/ꝛ regno Christianissimo.[5] Et cōtra eos vtar ṽbis.c. inter cetera.xj.q.iij. dicentis.Quid eīm aliud detrahē tes faciunt nisi q̄ in puluerē suf= flant.ꝛ in oculos suos terram ex= citant? Ut inde plus detractiōis perflant/inde magis nihil verita tis videāt. Sic ꝛ ipsi vltramonta ni/glosse p̄dicte/seq̄ces/vidēt et ponderant quod cōtra regē Chri stianissimū/ꝛ eius regnū in hoc certamine dubij nr̄i adduci pōt/ apostillant/ꝛ reapostillant/ꝛ no uos perquirunt sensus/sꝫ vbi pl⁹ materiā refricāt/tāto plus ligō=

1 Opinionū inuētores/ ꝛ faciles re prehēsores taxātur. et a cōi sentē tia deuian tes.

2 Opinioni q̄ nō cōsue= uit appro= bari nō est standum.

3 Glos. opi= nio in du= bio est se= quenda.

4 Eq̄tare ne= sciens te= neat se cū arzone. ꝛ q̄ nescit iu= dicare: te= neat se cuꝫ glo.

5 Reprehen sores ini= quos taxāt pulcro tex= tu.

ne pprio/ꝛ legibus imperialibꝰ se pcutiunt. Cōtra igitur eos adducā aliqua. s. deductis priꝰ aliq̄bus solutionibꝰ ad eorum cōtraria.

1 Respōdet his q̄ scribuntur. Luce. ij.

[1] Nō obstat igitur id quod pro cōtrario adducebatur/ꝛ habetur. Luce. ij. ibi. exit edictum a Cesare augusto: vt describeretur vniuersus orbis. Qd̄ vt dicit Io. ignei. in sua disputatione intitulata. An rex francie ꝛc. col. mihi. xx. ver. nō obstabit ꝛc. nō sequit. Exiuit edictū a Cesare augusto. vt describeret vniuersus orbis. ergo imperator est dn̄s vniuersalis totiꝰ orbis. Nā vt vides/pbatio hec nō concludit necessario. put facere debet vt dicat perfecta. l. neq̧ natales. C. de pbati. c. in presentia. de pba. cū similibꝰ.

2 Generalitas patitur restrictionem.

alr̄s sequeretur/ꝙ ex simplici intitulatiōe ppria: aut ex verbis generalibꝰ edicti proprij/ q̄sq̧ posset acq̄rere sibi aliorum dn̄ia/ qd̄ est absurdū/ꝛ incōueniens. Nec nuda asseueratio/ nec emētita pfessio/ rem assertam pbat. vt est tex. in. l. non eplis. ꝛ. l. non nudis. C. de proba.

3 Generale aplicam dictum/ patitur restrictionem.

Item respondeo illi textui. ꝙ ibi vniuersale edictū/ restringebatur ad eos tātū qui cesari subiciebātur/ vt sit sensus. vt describeretur vniuersus orbis. id est pars orbis/ q̄ subiciebat tunc cesari.

4 Probat ī peratorem nō preesse omnibus.

[2] Nec est incōueniens vt fmo gnālis recipiat restrictionē certarū psonaꝝ: vt potes videre ex his que scribūtur. j. Pet. ij. iuncto. c. solite. de maio. et obed.

5 Respōdet. c. Luc. ij.

Nam dicitur. j. Pet. ij. Subditi estote omni humane creature pꝑter deū: siue regi tanq̄ pcellēti: siue ducibꝰ tanq̄ ab eo missis: ad vindictā malefactoꝝ/ laudē pꝛo bonoꝝ.

6 Pape assertioni standum est/ qꝛ veritate ꝓsequitur.

Uerū (dicit. c. solite. §. al̄s. qd̄ est ɔditū ab Inn. iij. ꝛ directū Constantino iꝑatori quē Inno. iij. alloquitur) si psonā loquentis et coꝝ ad quos loquebatur aplus (. j. Pet. ij.) Ac vim locutiōis diligētiꝰ attēdisses. scribentis nō exp̄ssisses taliter intellectū. Scribebat enim apostolꝰ. (vbi. s.) subditis suis/ et eos ad humilitatis meritū prouocabat: nā si per hoc quod dixit subditi estote omī humane creature/voluisset sacerdotibꝰ imponere iugum subiectionis: ꝛ eis prelationis autoritatē offerre: quibꝰ eos subiectos esse monebat: sequeretur ex hoc etiā ꝙ seruus quilibet ī sacerdotes imperiū accepisset: cum dicat omni humane creature. Qd̄ sequitur. j. Petr. ij. Regi tanq̄ pcellenti ꝛc. non negamus quin precellat imꝑator in tēporalibus illos dūtaxat/ qui ab eo suscipiūt tēporalia/ dicit text. ī dic. c. solite. Et qd̄ sequitur. j. Pet. ij. ad vindictā malefactorū/ laudē vero bonoꝝ: intelligendū nō est ꝙ rex vel imperator sup bonos ꝛ malos gladij accepit potestatē: sed in eos solūmodo/ qui vtentes gladio eiꝰ sunt iurisdictioni cōmissi. dict. c. solite. [3] Uides ibi tex. per quem inferas duo corelaria. Primum erit qd̄ generalitas apostolica de qua. j. Pet. ij. restrictionem recipit. per dic. c. solite. [4] Scd̄m erit/ ꝙ tex. dicti. c. solite. in versi. Quod autem. le. j. et versi. Quod aūt. le. ij. infert tacite ꝙ imperator non precellit oēs in tēporalibus/ nec in omnes habet gladij potestatē. [5] Sic respondeo illi dicto quod habetur Luce. ij. Ubi dicit. Exijt edictū a cesare augusto: vt describeretur vniuersus orbis. vt intelligat respectu ppl̄i cesari subditi/ totius orbis. j. in quacūq̧ pte orbis reperiantur: qꝛ sermo ille tam generalis nō verificat in rege francie: q̄ vt testimonio pape. l. c. per venerabilem. §. insup. qui fil. sunt leg. specifice assertitur nō subesse in tēporalibꝰ iꝑatori. [6] Stemus ergo sedis aplice assertiōi q̄ in suis actibus ỽitatē ꝓsequēs ꝛ lucē amās/ libēter euitat nodose

ambiguitatis inuolucrũ. extrag.
sedes apostolica. in prin. de offic.
deleg. inter cõmunes/ & extrauag.
sedes apostolica. Joan. xxij. in ti:
tu. de cõcess. preben. Et plus sibi
credẽdũ in hoc profiteor/ & eius
interpretationi/ q̃ simpliciũ do:
ctorũ cõtrarie sentẽtie. Illius em̃
interpretatio gñalis ẽ/ & necessa:
ria/ & inscriptis redigẽda. l. j. cõ:
iuncta. l. fi. C. de legi. Sed docto:
rum opinio. (vt. s. deduximus.)
non est gñalis nec necessaria nec
inscriptis redigenda. glo. in ver:
bo interp̃tatus. c. j. de postu. p̃la.
sed tm̃ p̃babilis. gloss. fi. l. j. C. de
legi. per. l. vnicã. C. de profes. vr.
cõstan. li. xij. [1] Nec obstat. c. in
apibus. vij. q. j. vbi dicit in apib⁹
princeps vnus est/ & grues vnam
sequuntur ordine literato: impe:
rator vnus &c. Quia cõfiteor vni:
cũ esse imperatorẽ in suo iperio.
sed nõ sequitur propterea q̄ ille
sit iperator regni francie/ nec re:
gis christianissimi: qui in suo re:
gno dicit̃ imperator. quia impe:
rat/ p̃cipit/ et sibi obeditur. facit
cõmune prouerbiũ scz vnũquẽq̃
esse regẽ in domo sua. c. duo ista
nola. xxiij. q. iiij. [2] Unde refert
Panor. post Jo. an. i. c. venerabi:
lẽ. de elec. fabulã. [3] De quodã
rurali q̃ receptauit Ricardũ regẽ
anglie incognitũ: qui in aucupa:
tione seu venatione sua (instante
discrimine temporis) perdiderat
exercitum suũ: & cum nolet obe:
dire rustico in lotione manuum:
vel s̃m aliquos/ cum rex vellet se
preferre illi i mẽsa/ dedit ei ala:
pam: dicens. q̄ quilibet est rex in
domo sua/ inferens tacite q̄ do:
mino domus sit obediendum in
domo sua precipiẽti. Fertur etiã
q̄ rex postea ad palatiuz suũ re:
ductus fecit rusticum predictum
inuitari/ vt sic ipsum regi nolen:
tem obedire faceret verberari: sz
rustic⁹ sapiẽs/ regi in albus obe:
diuit/ lauando manus & cõsimi:
lia faciẽdo. Et sic rex remãsit fru
stratus intẽtione sua/ & dicitur q̄
multa bona illi contulit/ vt dicit
Panor. in dicto. c. venerabilez. in
gloss. germanos. al's incipit trã:
stulit &c. post Joã. an. ibi. Et per
predicta satis credo sufficienter
respõsum dicto Panor. qui in di:
cto. c. venerabilem: & in glo. pro:
xime alle. dixit. q̄ oẽs potẽtie re:
gum fluxerunt ab imperio tanq̃
riuuli a flumine: se fundãs in his
que ibi dicit glo. cui et eius alle:
gationib⁹ satis fuit. s. responsuz.
Ad p̃positũ igitur nostrũ redeũ: 1
do: satis credo fuisse r̃ñsuz aucto Rñdet. c. in
ritatib⁹ per impiales adductis. apibus.
per quas conantur p̃bare regem
christianissimũ subesse iperio de
iure. Et ideo cõcludem⁹/ q̄ ipse
qui imperator est i suo regno: ne:
minẽ recognoscit in tẽporalibus 2
superiorẽ. s̃m dñm Guillel. bene: Rex quisq̃
dicti. i repe. c. raynuti⁹ in verbo. ẽ in domo
Et vxorẽ noĩe adelasiã in quarto sua.
preludio. fol. lxv. numero. cxlvij.
[4] Ad id forsan q̄ repires icõue 3
niẽs/ iperiũ additũ fuisse regno Anglie rex
frãcie in p̃sonã Caroli. vt. s. teti: a rustico
gim⁹ dũ examinabam⁹. c. Adria: actu p̃cus:
nus. & c. in synodo. lxiij. dist. in. nõ sus eo qđ
videat̃ tibi nephas si iperiũ/ ma: sibi in do:
ioris valoris forsan respectu red: mo nõ ob:
dituũ aut iurisdictionis/ iunga: tẽperabat.
tur rei minoris valoris. [5] Nã id
fieri in alijs iuris casib⁹ cõpertum 4
repitur. vcz vt res multo pluris An sit icõ:
valoris sic addatur: sufficiat pro ueniẽs im:
nunc. §. si tamẽ alienam. instit. de periũ addi
rer. diui. vbi est casus: q̄ si alienã tum fuisse
purpurã vestimento suo q̃s inte: regno frã:
xuit: lz p̃ciosior sit purpura: tamẽ corum.
accessionis vice cedit vestimẽto.
vbi vide ang. aret. & ceteros scri:
bentes. & ibi notata p̃ glo. in v̰bo 5
p̃ciosior. iuncta. l. si in emptione. Res maio:
versi. sz labeo. ff. de cõtrah. empt. ris valoris
Quo rege frãcorũ Carolo subla: q̃uis acce:
to de medio/ regnũ p̃fatũ cõstitit dit rei mi:
p̃ut ante/ extra impiũ/ nec ei su: noris valo:
bijcitur. Et imperium separatũ a ris.

pdicto regno/ cōsistit per se inte‑grū cū suis iurib⁹. facit text. in. §. cū ex aliena materia. insti. de rerū diui. vbi specificās aliquā speciem ex mā aliena/ efficitur dñs totius rei specificate cōposite seu mixte. Ut si ex alieno auro/ vł argēto/ vł ere/ vas aliqđ fecerit: vł ex alieno vino ꝛ melle mulsuz miscuerit: aut si qs ex alienis vuis/ aut oliuis/ aut spicis/ vinuz/ aut oleū/ aut frumentū fecerit. Placuit media snia existimātium: si ea species ad priorē: ꝛ rudē materiam reduci possit: eū videri dominū esse/ qui materie dominus fuerit: si nō possit reduci/ eū potius intelligi dominum q̄ fecerit. Ex quo igit̄ sepatio regni et imperij morte cōtigerit Caroli pro tūc: qui per antea miscuerat(vt ita loquamur) iperiū regno frācorū. seu vt sermone vtamur textuali. c. venerabilē. de elec. a grecis in personā eius existētis frācorum regis a sede apostolica in germanos fuit trāslatū. q̄ Carolo defuncto ad primū reuersum fuit statū francoꝝ regnū: vez sub regio regimine tn̄. minusq; sub imperiali ditione.

1 Res de facili reuertitur ad suā naturam.

[1] Res enī de facili ad suā reuertitur naturā. c. ab exordio. xxxv. dis. et. §. vnus. §. pactus ne peteret. q̄ ad hoc allegatur tota die ille tex. ſm Jas. ibi notabili quarto. ff. de pac. glos. c. si laicus in verbo vel alteri de iure patro. in. vj. glos. in. c. cū eccl'ia sutrina. in verbo vltimo. de causa posse. et proprie. Bartho. sozi. in suis fallētijs in regula. iij. versi. quint⁹ casus est.

2 In correctorijs fit extēsio: qñ reducit̄ ad ius cōe. ordinat gl. c. statutū hic alle.

[2] Et gl. in verbo numerandum. versi. item per hanc. c. statutum. de prebē. in. vj. quam dixit singularē. Feli. in. c. cum accessissent. col. mihi. iij. versi. et adduci posset. ꝛc. de cōstitu. et Jason. maximus. in. l. properādum. col. pe. versic. tertio facit. C. de iudicijs. idē Jason. in auct. q̄s actiones. col. vj. versi. istam opinionē. C. de sacrosan. eccle. et est notabilis ꝛ melior de iure. scđm Jaso. in dicto. §. pact⁹ ne peteret. col. iij. ṽsi. Prlo adde. et est solēnis ſm Jaso. in. l. j. col. xij. versi. Et contra Ludouicū. ff. de offic. eius cui manda. est iurisdi. gloss. dicti. c. statutum. approbat Feli. in. c. penul. col. mihi. iij. versicu. Secūda declaratio. de iudi. ꝛ pater meus dñs decius. in. c. ceterū col. mihi. vij. illo eo. tit. q̄ lz i correctorijs nō sit licita extēsio etiā ex maioritate rationis. l. precipimus in fine: et ibi Bart. C. de appella. notatur in auctē. quas actiones. C. de sacrosanc. eccle. ꝛ in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matri. l. sancim⁹. C. de testa. Tamē etiā in correctorijs fit extensio quādo redditur: ad ius commune/ quasi materia sit tūc fauorabilis/ eo q̄ res de facili reuertitur ad naturam suā. per dictā gl. in ṽbo numerandum dicti. c. statutum. de prebē. in. vj. Notat Anto. de butri. in. c. olim tibi. per illum text. de verbo. signifi. et Alexan. in. l. si constante. col. mihi. iij. ff. solut. matri. refert istos duos vltimos. Jason in dicto. §. pact⁹. Sicut dicimus q̄ constitutio penalis extenditur ex idētitate ratiōis. Tu posses allegare glo. i cle. j. in verbo eligatur/ ibi per rationez hic expressam. de electi. que est singularis. ſm Philip. fran. in. c. cum qui. notabi. j. de preben. in. vj. et illam dixit singularem. Barba. in. c. cum omnes. col. iij. de constitu. et illam glo. dixit notabilē. Philip. franc. in. c. dispendia. in expeditione glose incipiēte personales. de rescrip. in. vj. et vide scribentes in dicta cle. j. in verbo eligatur.

3 In penalibus fit extensio vltra casum expressum: ex idētitate rōnis.

[3] Et dicimus communiter q̄ vbi est eadē ratio ꝛ penitus omnimoda similitudo: cōstitutio etiā penalis/ extenditur ad aliū casum q̄s comprehensum: et tūc proprie illa nō dicitur extēsio.

[1] Glo.in.c.j.i verbo.italie.de tē-
po.ordi.libr.vj.quā dixit aureā.
Feli.in.c. humanū genus.col.ij.
versi.ad primū.j.dist.et illā glo.
dixit singularem Panor.in.c.fin.
col.ij.versi.ex his cōcludo.de re-
scri.Et ille ipse Panor.i.c.nihil.
in expeditione glose inverbo.vl-
tra italiā.de electi.et idē panor.
in.c.sacris.col.mihi penul.versi.
Et notabis singulr &c.de his que
vi metusue.causa fi.& est notabi-
lis sm eūdē Panor.i.c.qua fron-
te notabili.j.de appella.illā glo.
dixit ordinariā. Phili.fran.in.c.
ij.col.ij.in expeditiōe glose i ver-
bo reus.de confess.in.vj.& eā se-
quitur Feli.in principio.prohe.
Grego.col.ij. versi. Sed tñ veri⁹
esse puto.&c.Et est singularis sm
Anto.corscti.in singulari icipiē-
te extensio le.ij.quam dicit singu
larē Barba.i.c.iurauit.col.xviij.
de proba.eā approbat Feli.in.c.
sup questionū.col.iij.versi.tertio
allego ange.&c.de offic.dele.illā
glo.sequit.Feli.in.c.pe.circa pn-
cipiū.de excep.& honorādus pa-
ter meus. Phili.deci⁹ in.c.qm ꝯ
falsam.col.xviij.versi.similiter ex
dicto.Cy.&c.de pba.vide de veri
tate huius articuli inter ceteros
scribētes domi.de sancto Gemi.
in dicta.gl.c.j.in verbo italie.quā
si contingat te legere.ex nostris
acumulationib⁹ supiorib⁹ plura
posses adducere:que minime tā-
guntur ab scribentibus in sede
ppria.[2] Et redeundo vñ fuim⁹
digressi.Dixim⁹ superi⁹ q mor-
tuo Carolo dismēbratū fuit im-
periū a regno(si fas esset nobis
presupponere ibi vnionē inter-
uenisse.)& vnū qdq ex his reuer-
sum ad suā primeuam materiā/&
antiquū statū marie liberꝫ.[3] Et
si queras ante mortē Caroli/eo
existēte frācoꝝ rege & iperatore:
viso q imperiū accesserat regno.
qbus legib⁹ debebāt vti regnico-
le francigenc.an legib⁹ regni vel

imperij? Et dico q regni legibus
& nō imperialib⁹: p regni frāco-
rum tutela & regimine:& etiā ipsi
imperiales potius qꝫ e diuerso.
[4] Et p ista pte facit doctrina
Bart.in.l.si conuenerit.la.ij.§.si
nuda.ff.de pigno.acti. vbi ait:q
si pUincia adijcitur regno vel ca-
stro/vel villa addijcitur comita-
tui:tunc regetur & gubernabitur
talis pUincia aut villa: sm regu-
las regni vel comitatus cui acce-
dit:& hisdē priuilegijs erit guber
nanda talis pUincia aut villa/qi-
bus gubernabitur regnū & comi-
tatus:& cū ista doctrina.bar.trā-
sit Panor. in.c. qr monasterium.
quē vide ibi.de reli.domi.Quia
regnum est quid vniuersale:oēs
ergo accessiōes sibi contingētes
sequētur quo ad predictā ei⁹ na-
turā. facit bon⁹ tex.in.l.peculiū.
in prin.ff.de lega.ij.iūcta doctri-
na Bar.& ceteroꝝ scribentiū ibi.
vbi si legatur peculiū & sic qd vni
uersale:augmētum et diminutio
postea contingens/etiā viuo te-
statore:ad legatariū ptinet.Si-
cut dicim⁹ q grege legato/grex
& que postea accedūt/ad legata-
rium pertinēt.l.grege.ff. de lega
ti.j.§.si grex.ver.grege aūt lega-
to.insti.de legat.l.si ex toto.i pn.
ibi.qr etiam si adiecisset.ff.de le-
ga.j.Et dispositū in pricipali: in
augmēto intelligitur tacite repe
titum etiā in obligatiōe verbali.
l.etiā. et ibi Bal.C.de iure doti.
Et ideo si nuda pprietas pignori
data sit:vsufruct⁹ qui postea accre
uerit pignori cedit. Eadē causa
est alluuiōis dicit tex.in dicto.§.
si nuda.l.si fundus.in princ.ff.de
pigno.cui⁹ verba sunt. Si fundus
hypothece dat⁹ sit:deinde alluuio
ne maior factus est tot⁹ obliga-
tur.Et alibi dr si pprietati nude
in dotē date vsufructus accesse
rit:incrementū videtur dotis nō
alia dos: quēadmodum si quid
alluuione accessit.l.si pprietati.

1 Glo.c.j.in verbo italie de tēpori-bus ordi.i vj.per plures remis-siones or-nat.

2 Ad ppositum caroli redit.

3 Imperium additum si fuit regno: an regni le-gib⁹ sit vtē-dum?

4 Prouincia si adijcitur regno/ An debeat re-gni legib⁹ guberna-ri? et quid de villa q comitatui adijcitur?

1 Eccl'ia alteri vnita an gaudeat iuribus et priuilegijs princi palis.

ff. de iure do. et vide. l. hoc iure. §. si aquã. ibi si alluuione etc. ff. de aqua quoti. et esti. Et si opponas. de. l. si inter colonũ. §. quicquid. ff. de pigno. vbi est casus q quicquid cõmodi pignori siue incommodi fortuito accessit. id ad debitorem pertinet. Solue et dic q cõmodũ proprietatis augmẽti pficit debitori pignorãti respectu pprietatis vt in dicto. §. quicquid. sed cõmodũ ipsius obligatiõis est creditoris. vt dicta. l. si fundus. et in alijs iurib⁹. s. allegatis: et ita sol uit glo. j. dicte. l. si fundus. Et ad predicta. vez q si prouincia adijcitur regno debet regi sm leges et priuilegia regni Bart. in dicto. §. si nuda. [1] allegat gl. in. c. j. in verbo vniẽdo ne sede vac. q dicit q vbi vna eccl'ia vnit alteri: natu ram/ et cõsuetudinẽ/ et priuilegia assumit illi⁹ cui vnitur. allegat. c. recolentes. §. vlt. qui incipit ceterum. de statu mona. vbi religiosi vnius ordinis seu domus transeuntes in casu permisso ad religionẽ alterius pfessiõis: se debẽt conformare vsiuus religiõis ad quam se transferunt. per quẽ tex. dixit glo. in. c. et temporis qualitas in verbo vnire. xvj. q. j. q vbi vna eccl'ia alteri vnitur illi⁹ naturã et cõsuetudinẽ et priuilegium assumit cui vnitur: dicit tamẽ gl. ibi magnũ verbũ: q sic peribunt iura illi⁹ ecclesie que vnitur. cui⁹ dictũ posset adduci ad plures q̃stiões q̃s pretermitto inserere. ne a terminis n'ris recedam. Et q vbi puincia adijcitur regno sit regẽda fm leges et puilegia regni etc. Firmat expsse Bar. in repe. l. cõsuetudinis. col. pe. versic. xxxvij. q̃ro. C. que sit longa consuetu. et Iason post diuersos scribẽtes. in alijs. locis per eũ relatis. in. §. in psonã. col. iij. vsi. Et an. si regnũ. etc. Institu. de act. [2] et ibi. allegat glo. l. ppositio. in. c. cũ capella. de priui. q dicit. q si abbas zsecut⁹

2 Priuilegiũ exemptiõis cõcessum abbati pro se et suis capellis: an extẽdatur ad accessorias.

ẽ priuilegiũ q monasteriũ ei⁹ sit exemptũ vna cũ oib⁹ eius capellis/ deinde tpe succedente acquisiuit capellas: quas contendit eo priuilegio retinere exẽptas/ cõpo loci cõtradicẽte. Si talis abbas acquisierat nouas capellas priorib⁹ tñ accessorias/ tales accessorie (seu vt ita loquar p augmẽtũ recuperate) participabũt eodem priuilegio exẽptionis: quo priuilegio participabat monasteriũ et antiq seu priores capelle. illa tñ doctrina posset taxari pila frõte pter tex. l. cum stipulamur. ff. de vbo. oblig. vbi est tex. q cũ stipulamur quicquid te dare facere opz/ nihil aliud i stipulatiõe deducitur q̃ q presenti die debeat: hoc enim solũ hec stipulatio demõstrat qz vt dicit ibi Bar. verbum psis. nõ traditur ad futurũ. et sic illa. l. videt obstare. glo. predicti. c. cũ capella. quã p vno ɔtrario adducebat illa gl. et illi cõtrario inherẽt ibi Host. Jo. and. et cõiter doctores fm Panor. ibi. q cõtra dictam glo. allegat. l. si ita. ff. de auro et argẽ. leg. vbi est tex. q si ita legatum esset vestẽ meã argentũ meũ dãnas esto dare. id legatũ videt qd testamenti tpe fuisset: qz presens tempus semp intelligeret si aliud cõprehensum non esset: nã cũ dicit vestẽ meã/ argentũ meũ/ presens nõ futurum tempus ostẽdit: idem est et si quis ita legauerit seruos meos et sic legatum simpliciter. et quod indefinite prefertur ad tempus testamenti refertur: et pnomina possessiua meũ/ tuum/ suum/ presens tempus significant. Bart. ibi per illum tex. et pro illa parte/ q dispositio simpliciter et indefinite prolata ad tẽpus celebrate dispositionis debeat referri: facit bonus tex. l. c. si. iũcta glo. in verbo ad futuras (que adducit dictam. l. si ita) de rescrip. vbi vide Jo. an. et moderniores. facit cle. si. cũ ibi notatis.

Vendita equo · quid comprehendatur.

de rescrip.⁊ que notantur per gl.
iuncto tex.in.c.cum olim.le.j. in
verbo tum pcurator(que dictem
l.si ita allegat)de offi.dele.[1]Et
cũ priuilegium non sit extenden=
dũ.c.sane.de priuile.cũ per illud
ledaẽ ius cõe ⁊ ordinario sit pre=
iudiciabile in casu predicto.non
videtur ꝙ extẽdatur ad capellas
noniter acquisitas.in odiosis cũ
non sit extensio.c.j.et.ij. de filijs
presbi.in.vj.c.ↄ̄suis.le.j. de pre-
ben. in.vj.c.tua. le.j.§.nec occa=
sione de deci.potius enim mereẽ
vt reuocetur priuilegiũ alteri noci
uum ꝙ quod illud extendatur.c.
suggestum.illo eo.ti.Ego crederẽ
dicendum ꝙ glo.preallegata di=
cti.c.cum capella.recte loquatur
in terminis suis.Nec obstat.l.si
ita allegata p Panor.contra illã
glo.in dicto.c.cũ capella.[2]Nã
dicta.l.si ita.non hʒ locum in ac=
cessorijs. ẽm Lud.Roma.in sin=
gulari.[3].quod incipit text.in
l.si ita ⁊c.⁊ ita tenet Philip.de=
cius.in.c.preterea.col'.fi.versi.et
predicta cõclusio.de offi.deleg.⁊
p hoc allegat Roma.in dicto sin
gularẽ tex.singularem in.l.credi
tor.§.Lucio Seio.ff.de li.leg.vbi
est casus ꝙ legatum liberationis
porrigitur ad debitum accessorie
post testamẽtũ ↄ̄tractũ/⁊ etiã ad
debitum qđ primi loco succedit.
⁊ ita dicit ibi.Bar.p illũ tex.⁊ fa-
cit bon⁹ tex.l.l.nomen debitoris.
ff.de lega.iij.vbi sub legato noĩs
debitoris cõtinetur debitũ vt ꝗd
principale:sub quo veniũt vsure
vt accessorie/lʒ de illis nil expsse
fuisset dictum ⁊ vide ibi Bart.et
ceteros legistas:ita in proposito
credo vt predictũ priuilegium.in
terminis glose dicti.c.cum capel
la.verificetur in accessorijs capel
lis.Nam respectu earum non est
proprie loquendo noua acquisi=
tio/sed quedã liberatio ab vsur-
patoribus nam ex quo accessorie
erant priorũ capellarũ munitaꝝ
priuilegio exẽptionis tpe date ip
si⁹ priuilegij : accessorie capelle/
sub tali priuilegio icludebantur.
Viso.ꝙ accessoriũ cõprehẽditur
in principali vt.s̃.deduximꝰ per
varia puncta/facit regula acces-
sorium.de regul.iuris in.vj.vbi
dicit Petrus de Ancha.colũ.iij.
vsic.iiij.colligo ꝙ vendita vacca.
habente vitulũ/iure accessorij ve
nit vitul⁹.etiã si nõ fuerit expssus
allegat legem.si vt certo.§.vsꝙ
adeo.ff. cõmodati.(quam.s̃.de-
duxi)vbi custodia seu diligentia
in re cõmodata debetur etiã in ac
cessoria:⁊ vide ibi Pau.de castr.
[4]Et vendito equo/venit sella/
frenũ ⁊ alia ornamenta vt accesso
ria:lʒ de hijs nil fuerit dictũ.ẽm
Ancha.i dicta regula accessorium
col'.iij et Phi.decium.in dicto.c.
p̄terea col'.fi.post Bar.in.l.cuʒ ꝗ.
§.nõ solũ.ff.de fur. Bar.in.l.si vt
certo.§.vsꝙ adeo.s̃.alle.vbi hoc
satis vult Bar.ppẽ tex. quẽ alle-
gat.f.l.ediles la.ij.ff.de edi.edic.
Et ille tex.põderatur in ei⁹ prin.
p deciũ.in dicto.c. p̄terea.col'.fi.
per Iaso.autẽ.in.§.actionum col'.
mihi.xj.numero.59.vsi.Et aduer
te ponderatur.§.vendẽdi.dicte.l.
ediles.Tu iũgas principiũ illi⁹.
l.ediles ibi.vtiꝙ optime ornata.
iuncto dicto.§.vendendi.quẽ di=
xit singularẽ Iason i loco pxie al
le.ꝙ vẽdito equo nedũ veniũt il-
la ornamenta que erant cũ equo
tepore venditionis celebrate.sed
etiã ea oĩa que erãt ante p duos
dies causa vendendi.et declara.
vt per Iaso.vbi.s̃.Ad.c.fi.et cle.
fi.de rescrip.dic non obstare glo.
dic.c.cũ capella.qr res de quibus
ibi/nõ cõprehendebantur sub li=
teris:cũ non essent p tunc in esse.
glo.autẽ p̄dicta loꝗtur de priuile
gio exẽptionis cõcesso abbati pro
monasterio ⁊ capellis:⁊ vt vides
tpe date priuilegij stabat princi=
pale.s.ipm monasteriũ ac etiã ca
pelle.ꝗ trahũt ad se in participa=

1 Priuilegia an sint ex=tendenda.

2 l.si ita.ff. de auro et argẽ.lega. non habet locũ in ac=cessorijs.

Sing

3 Vendita vacca: ven dit⁹ sense=tur vitul⁹.

4 Vẽdito eq̃ an sella fre nũ et alia ornamẽta sint vendi ta.

1 Priuilegia q̄ƈ extenduntur.

2 Priuilegiū de aliq̄ debet opari.

3 Vns plura bn̄ficia I diuersis' ecclesijs: an ad vtrāq₃ p ei⁹ negocijs debeat vocari.

4 Remissiones ad gl. c. q₂ in tm̄ de p̄ben.

5 Dispensatus ad duo bn̄ficia an sit dispēsatus sup residentia.

6 Citatus a duobus indicib⁹ ⁊ eodē tpe corā quo debeat cōparere.

tione priuilegij exceptionis capellas accessorias/ q̄ etiā erāt inesse tpe priuilegij:⁊ sic itellīgēdo cresdo illā glo. ꝟisimam. Nec obstat ꝙ priuilegia (cum sint cōtra iura ⁊ priuata.c.priuilegia.iij. distī.c. abbate de ꝟbo.sighi.) nō debeāt extēdi in p̄iudiciū ordinarij.q₂ dico.ꝙ hic nulla est extēsio q₂ accessoria cōprehenduntur sub principali p predicta.[1]Et data capacitate I priuilegiato.vt I casu premisso.cui ɔcessum est mai⁹: min⁹ sibi concessum esse videt.c.ex pte le.iij.de decimis.ex quo igit exeptū erat monastriū ⁊ capelle antique qō est mains:exempte erūt capelle accessorie quod est min⁹. [2]Priuilegiū em̄ a supiore cōcessum de aliq̄ d₃ opari.c.in his.vbi vide allegata p gl.ſi.de p̄ui.opet ergo vltra verba formalia aliqd in accessorijs tacitis satis tn̄ conprehēsis.Possem cōprobare hoc multis modis sed p nūc p̄termitto.solaʒ glo.[3]adducendo.in.c. in tm̄.I ꝟbo.p̄les.de p̄ben.q̄ dicit ꝙ vbi aliqs h₃ plura bn̄ficia p dispēsatione:vocādus erit ad capitulū vtriusq₃ ecclie p negocijs siue electiōib⁹:si est in tali loco vnde comode vocari possit:(absentes em̄ vocādi sūt regulr/q̄ si sprnant agere possunt de ɔtēptu suf ficiat.c.qō sicut de elec.nisi ɔsuetudo ecclie ɔtraria esset I opposisitū.c.cum in ecclijs.de p̄bē.I.vj.) q₂ ex quo cū eo dispensat sup pluribus bn̄ficijs diuersarū ecclarū:p ōne vr secū fuisse dispēsatū in oībus accessorijs/et sic seruat dicit glo.in.dicto.c.q₂ in tm̄.allegans. c.I generā.de ele.⁊[4]glo.dicti.c. q₂ in tm̄ approbāt ibi cōiter scribētes/⁊ maxīe Panor.⁊ Joan.de imola.Panor.in.c.cū in cūctis.§. cū ꝟo col.ſi.de elec.cuius notata vide in.c.at si clerici.§.de adulterijs de indi.⁊ glo.dicti.c.quia in tm̄ seqtur Feli.in locis seqūtib⁹ vcʒ I.c.cū te.col.mihi.vj.ꝟſi.eps nō restituit fame.de re iudi.in.c. auditis.col.x.ꝟſ.iiij.declaratio. de p̄scrip.in.c.postulasti.col.xij. in.iij.limitatiōe versi.ad idem.et de rescrip.in.c.ſi.col.j.ꝟſi.secūda ɔclusio.de simonia.Et illam glo. seqtur dn̄s Deci⁹ in.c.quanto.in expeditione.j.glo.de iudicijs.Et ideo dispēsat⁹ ad duo incōpatibilia/ videtur tacite dispensatus super accessorijs ⁊ conexis cōsecutiuis vcʒ vt non teneatur residere. glo.ij.c.ſi quis.in clero.vij.q.j. quā dixit singularē Feli.in dicto c.ſi.de simo.dū tn̄ in altero ex illis resideat et dabitur sibi optio in quo maluerit residere.gl.c.nō potest in verbo retinere.de p̄ben. in.vj.quam ibi approbant doctores ⁊ maxīe Dnīcus/de sctō Gemi.⁊ Phili.fran.et est singularis ſm Panor.in.c.extirpande.in repetitione.§.q̄ vero.not.iij.de prebē.que tamen restringitur p dominī.de sctō Gemi.et Phi.fran.in eius expeditiōe ⁊ p Panor.in dicto.§.qui vero.no.iij.q̄ ſi talia beneficia sunt paria.alr̄ tenetur in digniori residere ⁊ in altero p vicariū deseruire pbat hanc cōclusionē.§.qui ꝟo.[6]Et facit ꝙ citatus a duobus iudicib⁹ ſi non pōt vtriq₃ parere ⁊ corā ambobus cōparere vt quia simul ab illis vocatus seu citat⁹ fuit/vt maiorē q̄ digniorē teneat eligere et corā eo cōparere.c.qui resistit.xj.q.iij.et pro hoc potes allegare ⁊ inducere tex.in.c.Julianus eadē causa et. q.glo.finalis est p hac doctrina. in.c.peruenit.xviij.distī.allegās tex.I.I.contra pupillū.§.is qui.ff. de re indi.vbi dicit text.is qui ad mains adiutorium vocatus est/ si litem inchoatā deseruerit cōtumax nō videt.vide notata p glo. in.c.ſi duobus in verbo tenebit ⁊ ibi per scribentes.de appella.et glo.in.c.pastoralis.§.cuʒ autē.in verbo.rege et ibi Panor.Barba. et Feli.de offi.dele.⁊ per ɔPhili.

decis.in.c.cum parati.col.iij.versi. nec obstat q papa ꝛc.de appella. Hec ola incidéter dicta.sed supe:rioribꝰ dictis satis cõnexa nota.ꝛ calamum ad ista laxaui sumpta occasione q̃stionis.s.tacte an vez ex quo iperiũ additũz fuit regno in psonã Caroli eo viuo vtenduz esset legibus imperialibus vel regni francie tantũ:ꝛ cõclusũz exti tit q regni tãtũ.[1] Qꝛ vt.s.dixi in francia non vtimur legibꝰ imperialibꝰ.c.super specula.de priuilegijs ꝛ lz glo.dixerit hoc esse de facto. Dic tu q francigene bñ seruant ratione legũ nõ qꝛ lex sic dicat/nam leges non allegant: sed quia ratio legũ sic vult/ꝛ idẽ in legibus imperatoꝝ quia ex ratione naturali ꝛ fonte cõtatia pcedunt.ita dicit Jason maynus. in.l.dedi.§.si liber hõ.ff.de cõdi. cã/da.post Jaco.bu.et Bal.in.l. nemo.C.de sen.ꝛ iter.[2] Et nota quid cõtingit priscis tẽporibus. q Carolus magnꝰ Augustꝰ/imperium virtute bellica longe lateq ppagatũ legibus ab se cõditis firmare statuebat et q̃proxime poterat ad antiquã vrbis Rome gloriã magnitudinemq puenire:pulchrum esse in terris extare vnũ summũ regimen rerũ/qꝺ mortalibꝰ iura reddat:cui reges oẽs gentesq pereq pareant:qꝺ supra cetera emineat:q̃d vnũ ẽm deũ optimũ maximũ rerum arbitriũ moderetur:ad qꝺ vnũ mortales ola referant:quod sanctuz sit:vnde cũcta petantur.et vt ceteras gentes imperio venerãdo assuefaceret:primos Frãcos Augustorũ legibus teneri volebat. easq ipse nouas condere.Quod vbi Frãci pceres accipere:tanq̃ sempiternũ iugũ veriti coitiões facere incipiebãt.Rursus est etiã Uasconũ pcerũ vnus:nole etiaz vasco:cũ in hispaniã supplementum ducere iuberetur:apud Carolũ Augustũ ꝛ sic imperatorem exercitũ recẽsentẽ ita verba facere.vt instructos nos Auguste vides ita quocũq nos signa vocabũt tua sequemur:nulla mõstra: nulla rex facies milites absterrebit tuos.Alijs ĩ vrbe Roma eẽ imperator cepisti:Frãcis Augustus genitꝰ edituſq es.Fato quodam virtus tue gẽtis inuisa alieне ignauie est.ꝛ libertas nr̃a reliquoꝝ seruitus videtur:cũ tñ non sit vlla pars orbis q̃ libera fuerit q̃ tu ceperis iperare.Uis regẽ:grecis fedꝰ:Europe iura reddis.Africe formidinẽ:Asie societatem:terris pacẽ:animis securitatẽ/tẽplis sanctitatẽ reddis.Nihil tibi preter curarũ quibus alij obrueretur mole reliquũ recuri. Franci in tanta nolo tui amplitudine maiestateq nihil optamus aliud q̃ vt franci simus q̃ fuimꝰ. Armorum vacationẽ si vltro offerres/notari ignominia nos putaremus. Cur milites tuos:regnum tuum:franciam tuam imperij prouinciã facere studes imperioq subijcere rei vage(vt expertus ipse es)ꝛ profuge:vt cum more suo: que fortune ludibria sunt:circumuagi temere ve excurrere ceperit: nobis aut iure ferendus sit.aut iniuria dimicemdum.Imperium enim in francia sempiternuz fore quis spondere ausit:quid exꝰ italia in orientẽ:ex oriente ad te nõ nominis Franci ci charitate:sed victoriarũ felicitate: reuocatum sit? Stipẽdiarij imperij esse qui possumus:qui ne regibus quidez nostris perpẽdeximus vnq̃ stipendiuz? Nec hec oratio habita tantum:sed ꝛ crebre frequentesq coitiões ac propric conspirationes facte in Carolum fuere.Ita tota res omissa. Uolumen leguz adhuc extat:sed antiquatũ.De istitutis francicis nihil mutatũ.hec quidẽ vera.Si Paulo emilio Ueronensi in codice qui de rebus gestis francoꝝ

1 Jn francia non vtunꝰ legibꝰ imperialibus sed earum ratione.

2 Hystoria pulchra: de Uasco:ne qui Carolo suasit Frãcos nõ subijciendos legibꝰ impialibꝰ.

intitulatur. libro tertio.fol.lxix. pfati volumis fides adhibeatur. Uides ex pdictis. Francos nusq (quoq p ceteris regi naturali obsecūdent) morē gessisse vt legibus iperialibus regerentur solis frācīscis legibus cōtenti. Landand9 quippe extrenuus ille Uasco.aut rem ita accurate Carolo ostēdit. et animū francoz eidē patefecit.

1 Describit cā assequti iperij a Carolo.frācoz rege tempore Leonis.

Uides insup ex dicto Pauli emilij loco preallegato Carolū genitum ac editum fuisse i frācia.qui fato τ virtutibus meruit iperiuz. Ipse inq Carolus maximus rex francoz de quo locuti fuim9/τ fit ad presens sermo/est ille de cui9 imperio et modo illud assequēdi scribuntur sequentia.q cum Leo pontifex maxim9 qui Adriani in cui9 defuncti locū suffectus fuerat acta per multa rescindere:ab illius ppinquis amicisq qui eius liberalitate creuerāt cōiuratione facta comprehensus:cum e custodia elapsus ope vinigisij spoletini ducis in franciā confugisset:in vrbem remittitur comitibus episcopis τ aliquot pceribus graui edicto ne quis eum violaret. Interea Rex velut in speculis sedebat si qd moueretur Barbaris in hispania tm belli cōflatū:vt egre illo arcerēt. Unni a Carolo coercebātur. Qui albin salāq circuncolūt. aut fracti aut domiti desecebāt. Normani danici oceani accole piraticā faciebant belgicamq orā euastabāt recētis federisime mores. Eā omnē oram maris lustrauit rex:presidiaq et classem:

2 Descriptio psone Caroli.

vt quisq desiderabat loc9:disposuit:turrim magnifici operis ad Bononiā maritimam vrbem restituit: vnde nocturnus ignis emicaret ad nauiū cursus regendos. Ad gandauū ad coitionē fluminum aliqnādiu sedit:ne quid eū falleret/qd terra mariq vsq gereretur. Exl ex italia euocato Pipino rege:rerū domesticaz finiti marūq.curā filio Ludouico tradidit:ipse Magūtie cōuentu habito cū Pipino in Italiā tandem pficiscitur.vbi venetiā obit:vindicauit necem Henrici forouiulentiū ducis: quem magnis rebus gestis ex vnnis octauo.ab initio bello anno regressum taurisani occiderant. Authores sceleris securi percussit. Rauenam deinde misit Inde in Sammū Pipinū ire iussit/q Grimoald9 dux beneuentanus haud dissimulāter officio decesserat:filiū anconā vsq psecutus inde flexit:lermisq vt prius:lermi comitatu vrbē petit.per annum aduētus Caroli in expectatione fuerat. Monachi viri sancti cum zacharia sacerdote reduce oratores ex sancta vrbe hierosolymis aduenerāt/afferētes pia magis q magnifica munera religionis gratia/claues sacrosancti sepulchri/ac Caluarij mōtis vexillū. Hiq nūciabant mox affore legatos Aaronis regis persarū: et munera etiaz ex affrica. Nūq in vrbe Romane iura quidē terris dāte:tantū exterorū mortaliū fuit. Confluxerant ex reliqua italia:ex cōtinentibus regionibus: ex propinquis:ex vlterioribus: ex longinquis ex vltimis prope oris ad famaz venturi Caroli cūm pōtificis maximi cognituri.[2] Statura erat eminenti:corpe amplo: mēbris congruētibus:facie pulchra:canicie reuerēda:vultu maiestatis pleno:vniuersa specie augusta/visuri erāt cū cū pontifice maximo in tēplo terrarū sanctissimo:in vrbe terrarū parente:velut nihil maius in terris conspecturi. Continens agmen per aliquot millia passuuz:varie gētes: dissone lingue:multiplex vt oris ita et vestis habit9. Eduxit leone cum sue quisq gētis holbus conglobatim turmatimq regi occurrerēt. Quicqd decorum magnificū vsq est pferebatur.laudes re

gis omnibus resonabāt linguis. Duces sua quisq; decora dum Rome totius orbis conuentu concinerētur terrarū omniū sermone celebrata cognoscebāt: ac viuentes gloria & posteritate perfruebantur. Cogniturus de leone venerat rex. Cū igitur ad cognoscēdum causam cōcedisset: q̄ in pontificē maximū manus iniecerāt: alienis criminib⁹ audaciam sceq; tegētes: vltro eū accusabāt. Carolus quesitor. Leo idem & accusator & reus. Cōiuratores vtrūq; et accusatores & rei. Frācus dici: reticeri: perorari iubebat: hactenus silentium actū. Cum vero ad rogādas sentētias descēdit rex: tunc demū patiētia silētiūq; ruptum: ac omnis simulatio deposita. Epi magis sacrosancte potestatis q̄ regie maiestatis memores. cōsentienti ore reclamauere summum optimūq; regē esse Carolū. Sed cuinam tādem de pontifice maximo iudiciū facere fas esse? susciperet leo. in gremiū causam suam: quiq; in ceteros clauiū ius haberet. de se quoq; ipse incorrupte iudicaret solo numine vel teste vel vindice. Ita Leo aut egre ferētei franco. demptū sibi graue onus de pōtifice maximo iudicādi: suggestum conscendit crimēq; iureiurādo diluit: moxq; sentētia sua absolut⁹ cum fraudis capitalis cōiuratores rei agerētur intercessit: satisq; habuit exiliū intēdi. Nullo vnq̄ tēpore ab vrbe cōdita neq; res Romana liberior visa: neq; pontificia dignitas. Augustior. Cesarū maiestas iam & ante prope vilis ob res aduersas impiamq; de imaginibus diuoꝝ sententiam. & tunc nulla: q nullo exēplo ꝑ aliquot iam annos [1] mulier Irena sola mortuo marito cesare imperaret: haud quaq̄ Cesareo sanguine orta. Hec ꝓ a erāt sed scribebāt dictabātq; iniquiam ipsam filiū. Cesarez non mo

do rerū arbitrio: sed & luminib⁹ priuasse. quam falsā inuidiā vt ab se amoliretur: iam inde ab initio oratores: & in vrbem: & in frāciā miserat/ sed inuiso semel nomine greco fidem mater nō faciebat Constantinū filiū se absente insciaq; a pricipib⁹ grecoꝝ odio libidinis atrocitatisq; cōprehensum penas dedisse. Romani proceres animis aliter afficiebātur. Soliū imperij velut a nemine insessum quasi numine offerēte regi franco dandū: summis in religionem meritis id debitū: eum victoriarū gradibus ad id culmē

1 Nota | nota.

conscendisse: vt summus regum/ summū rerum humanarū titulū obtineat) diē quoq;: locū/ annū: celebritatē mortaliū id postulare. Octingentesim⁹ salutis ann⁹ agebatur: & rē diuinā natali domini ac dei nostri Leo i ede Petri faciēs ingēti assensu ꝓcerū: q̄ vndiq; in vrbē admiratiōe Caroli francoꝝq; conuenerant [2] Carolū Augustū appellatū infulis ac ceteris imperij insignib⁹ exornat.

2 Honor fact⁹ Rome Carolo. & gaudium tunc occurrēs ibi/ describitur.

Acclamauit populus Carolo Augusto diuinit⁹ coronato magno & pacifico imperatori: vita & victoria. Cū deinde templa circuiret: effuse in publicū virgines matronēq; ac pueri ꝯtineri nō poterāt: quo minus propius adire: salutare/ cōtingere conarentur. Certatim ruebatur: crescebatq; semꝑ turba. Nummis ꝓcul sparsus in vulgus: & tandem multitudo diuisa i areas: edesq; sacras/ vbi in cōspectū se oculis omniū daturus erat: ac sui appellandi: dextreq; cōtingēda copiā facturus. Roma & certe Italie vrbes incredibili letitia afficiebant q̄dringētesimo duodeseptuagesimo circiter anno q̄ insignia iperij Romani in Thraciā delata fuerāt: velut postliminio reuertisse/ summiq; nois dandi ius in italiā reuocatū. Auctor est Paul⁹ emi

1 Carol⁹ describitur. amator et receptator exteroꝝ sapientū in vrbe parisiaca ostēdit. per erudiēd; subditis.

2 Papiensis vniuersitas ex pcepto mis so a Carolo ostēdit decorata.

3 Uniuersitas Parisiaca parens dicit.

4 Bononiensis vniuersitas antiquior ē Parisiaca fundatiōe sed parisiaca policet.

5 Carol⁹ vacauit lr̄is grecis ꝛ Tabellis vs⁹ ē.

6 Literatis eget res: publica et eccl'ia ipsa non asinis ferratis.

7 Docti qd operent in republica: describit.

lius veronensis libro.iij.fol.lxij. et sequēti in codice qui de rebus gestis francoꝝ dicitur.cuius verba magni sunt effect⁹ ꝛ ponderis deseruientia ad.c.Adrian⁹.lxiij. distin.per quem parū sciētes opinantur Carolū francoꝝ regē tēpore Adriani imperiū assequutū fuisse per illum tex.Decipiuntur pfecto nec tex.ille hoc apit.Sed tēporibus leonis immediati maximi pontificis Adriani successoris vt predixim⁹/potit⁹ est imperiali dignitate.vt patet vltra predicta per inserta a Roberto guaguino in volumine qui de francorū gestis dicitur libro.iiij.fol.mihi.iij.versi.Quib⁹ aūt causis ꝛc. Et ibi ostendit ꝙ ex quo imperatoria dignitate decorat⁹ fuit Carolus in franciā reuertens:oib⁹ qua iter hēbat locis magna olm letitia excipitur.[1]Refert insup idem Guaguinus folio sequenti proximo dicti quarti libri.ꝙ fuit nihilominus Carolo cum specie corporis valitudo et robur:ingeniū insuper excellens:grauitas atq; dignitati regie non discora. Liberalibus disciplinis animū excoluit preceptore primū Petro Pisano. Deinde alcuino anglo viro apprime diuinis humanisq; artibus erudito/quē glose in biblia(quā ordinariā vocant)auctorem Antoni⁹ florentin⁹ pdit. Quāuis enī alcuinus a regib⁹ anglie ad Carolū missus esset orator:soli tamē gallici benignitate delectatus apud Carolū mansit. Quo auctore Parisiensis schola (quā vniuersitate vocat)hac occasione cepit.Delati naue ex scotia Claudius et Joannes Rabanus quoq; et alcuinus ex venerabilis Bede discipulis.in galliā cū venissent nec quicq; pter bonas disciplinas patria exportassent/ se sapientiā pfiteri:eāq; venalē habere cōclamāt.Qua re ad Carolum perrata illos ad se vocat/vocati libere pfitent sapiētiā illis esse quā adipisci cupiētes gratis edocerent/si vita.locusq;.tantū eis preberet.Intellexit Rex francoꝝ Carolus imperator.igenuā hominū mentē/eosq; cū aliquot dies apud se tenuisset.Claudiū cui nomē Clemens Parisiis cōuersari:et generosos adolescētes bonis disciplinis instituere iubet. [2]Joannē vo Papiā misit.hoc initiū habuit Parisiensis schola celebre mox philosophis: atq; theologis gymnasiū.Unā pdiere insigni doctrina ꝛ eruditione viri:qui nō secus atq; illuminatissime faces mirū christiane religiōis fulgorē diffuderūt.[3]Ita vt non ab re bonoꝝ studioꝝ parens(nō quidē annis:sed liberalib⁹ religiosisq; disciplinis)antiq̄ a plerisq; nominetur.[4]Bononiēsis etenī schola que Theodosio imperāte initium cepit/est etate superior. collegioꝝ vero ꝛ doctorū hominum numero longe iferior. [5]Eloquētie pterea studiosissimus Carol⁹ fuit cui addidit etiā literarū grecaꝝ nō paruā cognitionē.Neq; vernacula quidē lingua:sed peregrinis insup eloqui studuit.Tabellis ceratis Carolus vtebatur/vt que vl' excogitaret p se agēs:aut iter occurrētes cura se agēda pūtarēt ea scriptis mādaret.vt inquit Robert⁹ Guaguinus loco prime allegato.Et ex hijs q̄ iam ex Paulo emilio et Guaguino cerpsi plura: elicere poSSes q̄lez deceat esse vnūquēq; Regē maxie frācoꝝ.ac ipz iperatorē insudantē circa licita ac mores religionē ꝛ studia.[9]Et literatoꝝ viroꝝ turbā du⁹ nedum eget res publica.Sz vniuersalis ecclesia.tex.c.cum ex co.de elec. in.vi.ꝛ nō asinis ferratis vt verbis Jo.mo.Jo.an.Dominici Gemi.ꝛ Phi.fran.ibi vtar.ꝛ Barba. in trac.de prestan.Cardi.q.x.prime partis.col.mihi.ij.[7]Erudi

ti namque sunt: qui dirimunt ambigua facta causarum: sueque defensionis viribus in rebus sepe publicis ac privatis lapsa erigunt: fatigata reparant: nõ minus provident humano generi quam si preliis ac vulneribus patriam parentesque salvarent. Nec enim solos regno tractorum aut alteri: puta imperio militare credimus illos qui gladiis/clipeis/ et thoracibus nituntur. sed etiam eruditos credimus militare: ut de advocatis dicimus qui patroni causarum glorie vocis cõfisi munimine laborantium spem/vitam/et posteros defendunt. l. advocati. C. de advo. diuosorum iudiciorum. Ordo enim eruditorum doctorum est quasi precipuus maxime in ecclesia. c. cum ex iniuncto. de here. Tales etenim laudem et protectionem principis ac premium merentur: quorum scientia mũdus illuminatur: et ad obediendum deo. et terrestri principi indies insudant per quos etiam vita subiectorum informatur: quadam igitur dote ac speciali dilectione decet tales premiari: et tales ab omni iniuria dico a principe defendẽdos. auth. habita. vers. Dignum. C. ne filius pro pat. Docti enim et eruditi viri haud sunt spernendi sed multum extollẽdi/et undique recolligendi/et per curias regis et principis velut grana seminãdi. Docti enim in re publica: sicut in dei ecclesia velut splendor fulgent firmamenti: ipsi inque qui velut stelle in perpetuas eternitatem mãsuri: ad iusticiam valent plurimos erudire. Ad quem effectum dociles scolastici ad studia sunt mittẽdi et educandi. c. fi. de magistris. [3] Unum addam quod hodiernis diebus variis in locis (taceo curias. taceo climata. nec specifico regna) occurrit evidens error et incurrabilis plaga nonnullorum asserentium iuuenes quãdoque et literarum et praxis i expertes sed ut ita dixerim belue etiam preponi iuridice curiis in supremis: cum et ibi erudiri possint asserentes ibi scholam sufficientem ob turbam peritorum occurrere. tacent tamen tales dãnum quod a talibus asellis priusquam erudiuntur infertur populo vexato. Discant igitur prius que docere in futurum sciant: et quod eis pro recto iudicio sufficiant. Nec unquam optent ad officium aut bñficium oneratum conuolare cerebro (ut ita dixerimus) frigido et intemperato. Sed sint iudices proprii animi/et mentem dirigant ad id quod scribitur in simili. c. qui ecclesiasticis disciplinis per ordinem nõ imbutus et temporum approbatione diuinis stipẽdiis non est eruditus nequaquam ad summum ecclesie sacerdotium aspirare presumant. c. qui ecclesiasticis. xxxvj. disti. Sic qui preesse cupit in curiis si per ordinem nõ fuerit necessariis imbutus/nõ est ad fastigium officii aut dignitatis assumendus/ et ut cornix aut coruus aut mutus inter prouectos cum eius confusione aggregãdus. [5] Docti enim in veteri testamento faciles cognitu erant. Nam inter cetera ornamenta pontifices ipsi Rationale ferebant in pectore. in quo scribebatur manifestatio et veritas: ut scribitur Exodi. xxviij. Quia in pectore pontificis manifesta debet esse cognitio veritatis. Sic et prepositorum officiis. Et utinam ac utinam quandoque aperirentur indoctorum pectora in conspectu eorum qui ab hiis gubernantur et iudicantur: ut laus esset cõlocutis peritissimis. et confusio ipsis temerariis. Qui prius ut diximus iudicant quam studuerint: et cum eorum verecũdia habitis officiis quandoque querunt discere: cum ex officio alios debeant docere. ut faciũt etiam indocti predicatores. c. qui ecclesiasticis. §. alle. [4] Ideo David prius ex gratia spiritus sancti donum scientie percepit et postea administrationem regni assecutus est. ut habetur. ij. Reg.

1 Docti qui operentur in republica describit.

2 In curiis nõ sunt recipiẽdi indocti. Sed prius sunt erudiẽdi quam iudicent. et j. describit plura exempla.

3 Docti cognoscebantur ex signi delatiõe in veteri testamẽto.

4 David rex extollitur.

ij.vbi habetur de prima eius vnctione.ipse fuit bonorum diuinorum verus recognitor potissime rerum bellicarũ gestarũ vtiliter cum dei gratia: vt ex ei⁹ cantico videre potes/quisquis alios regis.ij.Regum.xxij.et spiritus domini locutus est per eum:vt legit ij.Reg.xxiij.Nec indoctis fit iniuria cum a prudentioribus patiuntur repulsam in prosecutione officiorũ eo q studio literario min⁹ vacauerunt.Nam docti dei viuẽtis sequuntur doctrinã. Qui prius posuit verba sua in ore pphete:et postea cõstituit eum super gẽtes et regna:dicens ad hieremiã. Ecce dedi vba mea in ore tuo:ecce cõstitui te hodie sup gẽtes et regna.vt euellas destruas et disperdas et dissipes et edifices et plãtes. hiere.c.j.Nec pretermittam⁹ saluatoris doctrinã et exẽplum.Qui prius in medio doctorũ sedit audiens illos et interrogans:et postea predicare cepit Luce.c.ij.circa finem. Discamus ergo nos indocti prius q alios iudicem⁹ aut consilia in iure demus: aut alijs presidẽdo in curijs preferamur. cum tota simplicitate pabulũ doctrine inter doctos perquirẽtes: redẽptoris nostri vestigia et apostolorũ insequẽtes. Prius enĩ apostolos docuit:et deinde eos ad predicandum misit:dicẽs. Estote ergo prudẽtes sicut serpẽtes et simplices sicut columbe.Matth.c.x. Sic etiam post resurrectionẽ pri⁹ illis sensum aperuit: spiritumq sanctum acipere iussit. Joã.xx.et scripturas explanauit:et postea predicare iussit:dicẽs eis. Eũtes in mũdũ vniuersum predicate et cetera. Marci.xvj.Et dicebat. Eũtes ergo docete omnes gẽtes. Matth. vlti.c.Et postq aperuit illis sensum vt itelligerẽt scripturas:iussit eos pdicare. Luce.c.fi.in fine. [1] Nec mirũ si curie supme hui⁹ regni in quib⁹ viget turba eruditissimorũ patrũ:informari velint de recipiẽdis futuris consiliarijs eorum vitam et sciẽtiam tẽtãtes. Sciunt etenim tales paratos debere esse et vt plurimũ in pꝛõptu reddere rõnẽ de dubijs in curijs emergẽtibus.Et facit qd dicitur. Parati semp ad satisfactionẽ omni poscẽti vos rõnem et cetera.j. petri.iij. Et respectu vite et morum perquirendorum pruisq quis in curijs maxime supremis recipiatur accurate inquiratur.ne prius in talibus regalibus officijs assumatur q lotus in flumine innocẽtie aut penitentie fuerit. Exemplo leuitarum veteris testamẽti.Qui ingressuri templum tabernaculi prius lauabant in labio eneo qd fecerat Moyses ex speculis mulierũ.Exod.xxxviij.c.[1] Nec sufficit bona vita et mores decentes si defuerit sciẽtia hijs qui alijs presunt.Patet ex doctrina diui Pauli scribẽtis ad Thimotheũ p hec verba.Attende lectioni exhortationi et doctrine.j.pet.iiij.Ex quibus constat liquido iudicibus requisitos esse mores decẽtes/vitã laudabilẽ/sciẽtiã/et bonã cõuersationẽ:vt in prelatis dicit.c.ecclesiasticis. ver. hinc etiam.xxxviij. dist.Addas tales debere habere modestiam et timorẽ diuinũ cum cõsciẽtia ante oculos:et hec sufficiunt ad vitaz eternam et emulorum cõfusionẽ. Quia scribitur cũ modestia et timore cõsciẽtiã habẽtes bonã vt in eo qd detrahũt vobis cõfundãtur:q calũniantur vestram bonã in xpo cõuersationẽ.j. petri.iij.Posses addere/tales iudices et prelatos et ceteros xpi fideles maxime peritos imbutos esse debere pietate: q scribitur. Exerce autem teipsum ad pietatem.Nam corporalis exercitatio ad modicũ vtilis est.pietas autẽ ad omnia vtilis ẽ:pmissionẽ habẽs vite que nunc est et future.j. ad Thimo.iiij.Et caueant declinare

[Marginal notes:]

1 Laudat curias supremas eo qd idoctos recusant et viros liquos aggregare.

1 Ostẽdit nõ sufficere iudici bonaz vitã nisi occurrat literatura/cõsciẽtia et pietas.

uare et in manus dei viuētis incidere. Horrēdū eīm est incidere in manus dei viuentis. Ad hebreos x.c.[1.] Hec in sinu reponas et prędicti applices. Et causa a me ista accumulādi fuit Roberti guaguini narrata hystoria. qui libro.iiij. super Frācorū gestis ostēdit Carolū doctos supra specificatos delatos nanc ex scotia suo in regno retinuisse et eos dilexisse: vt patet ex eorū retētione et loci assignatione. [2] Sciebat eīm Carolus ille rex bonus quodā/maximas affuturas suo regno ex scientia diuitias. Nā scribitur. Diuitię salutis sapiētia et sciētia. Esaye.xxxiij. Et ea que digna sunt principi et condecētia cogitabat Carolus ipse. Prout decet. quia scribitur. Princeps vero ea que digna sunt principi cogitabit. Esa.xxxij. Et si literas et studia fauore suorū subditorū dilexit. Non eas a seipso lōge fecit. Nā ex Roberti guaguini narrata hystoria. lib.iiij.§.allegato patet eū lrīs etiā vacasse grecis. Vestigia merito eius sequi debēt reges alios regētes. [3] Qui sapiētię et sciētię vacare loco et tempore debēt. Exēplo Salomonis. qui nō diuitias: nō longa tēpora huius vite: sed sapiētiā a deo expetijt et impetrauit. Et merito. Nam deum viuū pro viribus recognoscebat. Et vtinā reges in eorū mēte zelū deuotiōis eius haberēt: et amorem in populum res prospere se haberent/et vltra petita ab his. a deo largirentur vt patet ex sequentibus. Nam cum ascēdisset Salomon ad altare coram tabernaculo federis dñi: et obtulisset in eo mille hostias. Ecce aūt in ipsa nocte apparuit ei deus dicēs. Postula qd vis vt dem tibi. Dixitqꝫ Salomon deo. Tu fecisti cū Dauid patre meo misericordiā magnam et cōstituisti me regē pro eo. Nūc ergo dñe deus impleatur sermo tuus quē pollicitus es Dauid pri meo. Tu enim me fecisti regē super populū tuum multū. qui tam innumerabilis est ꝙ puluis terre. Da mihi sapiētiā et intelligētiam: vt ingrediar et egrediar corā populo tuo. Quis enim pōt hunc populum tuum digne qui tam grādis est iudicare? Dixit aūt deus ad Salomonē. Quia hoc magis placuit cordi tuo: et nō postulasti diuitias et substātiā/et gloriā: neqꝫ animas eorū qui te oderant: sed nec dies vite plurimos. Petisti autem sapiētiā et sciētiā vt iudicare possis populū meū sup quē cōstitui te regem: sapiētia et scientia data sunt tibi. Diuitias aūt et substantiam et gloriā dabo tibi: ita vt nullus in regibus nec ante nec post te similis fuerit tui. Hec habentur ij. paralip.j.c.et in substātiā in.c. penul.versi. Salomon.xxxvj.dist. [4] Nec abusus est bonus sibi a dño cōcessis. nam erga populum largitione et liberalitate per auri et argenti distributionē vsus fuit. vt pz.ij. Paralip.c.j. Et decreuit statim Salomō ipse edificare domum nomini dñi et palatiū sibi. ij.paralip.c.ij. de cuius edificatiōe ij.paralip.iij.et.iiij. Et ola ꝙ pater eius vouerat vez argētū/aurū/ et vniuersa vasa posuit in thesauris domus dñi. Et dño cū vniuerso cetu israel imolauit.ij. paralip. c.v. O vtinā omnes similes essent sibi reges. Et zelū erga ecclesiaz et eius ministros charitatis haberent. Et facit cōtra plures qui tot onera frequēter imponūt ecclesijs: vt deterioris cōditiōis factū sub eis sacerdotiū videatur ꝙ sub pharaone fuerit qui legis diuine notitiā nō habebat. Ille quidem (omnibus alijs seruituti subactis) sacerdotes et possessiones eorum in pristina libertate dimisit: et eis alimoniā de publico administrauit. Plures vero et quasi vniuersi reges ac principes onera sua fere vniuersa imponunt ecclesijs. et

1 Excusatur se cur predicta dixit.

2 Rex debet optare sapiētiā potius ꝙ diuitias et his omissis eam a deo postulare et que digna principi sunt cogitare / et Carolū regē laudat.

3 Reges literis vacare debere et sapiētie exēplo Salomonis docet.

4 Salomon obtēto regno vsus est liberalitate apud populum et tēplū edificādum largiendo aurum et argentū.

1 Planctus quo vti potest ecclesia hodie tributaria.

2 Bonus pastor lachrymari debet ob onera ecclesie.

3 Principes infortunio eis superueniente a subditis sepe irridētur. ⁊ quid agere debēt? docet hic.

4 Ecclesias comprobat ab onere immunes tēporali: diuino/ nedum iure sed et canonicō ⁊ cesareo. et primo iure diuino.

5 Bonus subditus crudelem dñm ad bonum peragēdū sepi⁹ inclinat. ⁊ ostendit ꝙ crudelis rex eligere dꝫ fidelem ⁊ bonū seruitorē cū honoris exaltatione/ pharaonis/ et Joseph sūpto exēplo.

6 Joseph vt bonus famulus pharaoni fuit fidelis/ et maxime circa vxoris pudicitiā.

tot angarijs eas affligunt: vt eis qđ Hieremias deplorat cōpetere videatur. [1] Princeps prouinciarum facta est sub tributo. Treni. j. et. c. Non minus. de immunita. eccle. ideo recte ni fallar hodiernis diebus ecclesia militans decantare dolendo ob onera ei imposita pōt dicēdo. Plorās plorauit in nocte/ ⁊ lachrymis in maxillis meis. Nō est qui cōsoletur me ex omnibus carijs meis. Omnes amici mei spreuerunt me: ⁊ facti sunt mihi inimici. Treni. c. j. Deposita est enim vehemēter nō habens consolatorem vt ibi scribit. Merito vnusquisq; bonus pastor ad orationes ⁊ lachrymas cōuertēs se/ deducere posset qđ Treni. c. ij. habetur. Et dicere. [2] Defecerunt pre lachrymis oculi mei: ꝯturbata sunt viscera mea. [3] Et principes tēporales molē nimiā ecclesijs addētes supueniēte eis aliquo infortunio. sepi⁹ cū preteritoꝝ maloꝝ recitatione a ꝓprijs subditis irridētur. causam prestantibus ipsis principib⁹/ vt quisq; princeps dicere possit. Factus sum in derisum omni populo meo. Treni. c. iij. Scrutentur ergo tales vias suas ac viuēdi ritū ⁊ querant ⁊ reuertātur ad dñm. Leuentq; corda ꝓpria cū manib⁹ ad dñm in celos cōfitentes ⁊ dicētes. Nos inique egimus ⁊ ad iracūdiā prouocauimus dominum. Treni. c. iij. Pretermittātq; in libertate plenaria ecclesiasticos/ ꝓut disponitur diuino/ cesareo/ ⁊ pontificali iuribus. Diuino inq; iure satis cōprobatur ecclesias virosq; ecclesiasticos ab omni potestate seculari liberos esse. ꝓut cōprobare possez ex varijs sacre scripture partibus. Adducam igitur id quod legitur. [4] Genes. xlvij. vbi habetur ꝙ cū emisset Joseph omnē terrā egypti: vēdētibus singulis: possessiones suas pre magnitudine famis. subiecitq; eam Pharaoni et cūctos populos ei⁹ a nouissimis terminis egypti vsq; ad extremos fines ei⁹: preter terram sacerdotum que a rege tradita fuerat eis. Quib⁹ ⁊ statuta cibaria ex horreis publicis prebebantur: ⁊ idcirco nō erāt sacerdotes cōpulsi vendere possessiones suas. Et cum idē Joseph: quintā partē fructuū nasciturorꝝ in vniuersa terra egypti reseruasset regi Pharaoni persoluendā. terrā sacerdotalē exemerat que libera a tali onere fuit. [5] ¶ Bon⁹ eī famulus ⁊ dei ⁊ ecclesie amator. crudelem regem ad bonū peragendum sepius inclinat. prout fecit Joseph qui preposit⁹ fuit a Pharaone super domū eius: ad cuius oris imperiū cūctus Pharaonis populus obediebat. Et vno tātū regni solio precedēte cōstituerat cum sup omnē terrā egypti: oblato ꝓprio eius anulo: ⁊ eum inuestiendo. grādem ei faciens honorem vestiēdo eum stolla bissina: ⁊ collo torquē aureā ei circūponendo fecit eum ascēdere sup currum suū secūdum: clamāte precone/ vt omnes corā eo genu flecterēt: ⁊ prepositū esse scirent vniuerse terre Egypti. dixeratq; Pharao egypti rex ipsi Joseph. Ego sum Pharao. Absq; tuo imperio non mouebit quisq; manū aut pedem in omni terra egypti: vertēsq; nomen eius: vocauit eū lingua egyptiaca saluatorē mūdi/ vt videre potes. Genes. xlj. [6] Fuit etiam ipse fidelis eius prepositus: ⁊ maxime erga vxoris Pharaonis pudicitiā: licet ab ea tētatus ⁊ falso fuisset ab ea accusatus. ac a Pharaone incarceratus/ ⁊ finaliter ab eo cū gratie largitate relaxa-

tus/et tradēs vniuersos vinctos qui in custodia tenebantur/cum quo dñs erat opera ei⁹ dirigens. Gene.xxxix. Bonus inq̃ ꝛ fidelis famulus ꝛ a deo ꝛ mortali domino merito cōpensatur. Et inciden ter nota Pharaonē (cuius cor induratū erat. Exod.vij.et.viij.ix.ꝛ x.et.xj.ꝛ.xiij.cc.) elegisse pro populi sui regimine ac domus eius gubernatiōe virū spiritu dei plenum ꝛ sapiētiorem vez Joseph: vt dz Genes.xlj.c. Sic agant precor principes ꝛ populoꝝ superiores.
[1] Et videāt precor xp̄i fideles: an tales hodiernis habeant diebus principes pro erogatione bonorū propriorum: ad honorē dei/ ecclesiarum/ꝛ sacerdotum: quales occurrebant priscis temporibus. Et contra crudeles ac tyrannos reges et principes/ꝛ diaboli cos incarnatos cōsultores eorum iniquos. Et pro eoꝝ cōfusione tollamus exēplū ꝛ liberalitatē salutiferā regis Artaxerxis. Qui Esdre sacerdoti scribe erudito i sermonibus ꝛ preceptis dñi epistolā sui edicti scripsit per hec verba. Artaxerxes rex regum. Esdre sacerdoti scribe legis dei celi doctissimo salutem. A me decretum est.vt cuicūq; placuerit in regno meo de populo Israel ꝛ de sacerdotib⁹ eius ꝛ de leuitis ire in Hierusalē tecum: vadat. A facie em̄ regis ꝛ septē cōsiliariorū ei⁹ missus es: vt visites iudeā ꝛ hierusalem in lege dei tui que est in manu tua: et vt feras argētum ꝛ aurum qđ rex ꝛ cōsiliatores ei⁹ spōte obtulerunt deo Israel cui⁹ in Hierusalē tabernaculū est. Et oē argētum ꝛ aurum quodcūq; inueneris in vniuersa puīcia babylonis/ꝛ ppl's offerre voluerit/ꝛ de sacerdotibus qui sponte obtulerint domui dei sui que est in Hierusalem libere accipe: ꝛ studiose eme de hac pecunia vitulos/arietes/agnos/ꝛ sacrificia/ꝛ libamina eorum: ꝛ offer ea super altare tēpli dei vestri quod est in hierusalem. Sed et si quid tibi ꝛ fratribus tuis placuerit de reliquo argēto ꝛ auro: vt faciatis iuxta voluntatem dei vestri facite. Uasa quoq; que dantur tibi in ministerium domus dei tui: trade in conspectu dei in hierusalem. Sed et cetera quibus opus fuerit in domo dei tui: q̄tūcūq; necesse est/vt expendas dabis de thesauro ꝛ de fisco regis: ꝛ a me. Et idem Artaxerxes custodibus arce publice scribebat ꝑ maiori corroboratiōe commissionis date dicto Esdre sacerdoti.ꝑ hec v̄ba. Ego Artaxerxes rex statui atq; decreui oībus custodibus arce publice qui sunt trans flumen: vt quodcūq; petierit a vobis. Esdras sacerdos scriba legis dei celi absq; mora detis vsq; ad argenti talenta centum: sal vero absq; mēsura. Omne qđ ad ritum dei celi pertinet. tribuatur diligēter in domo dei celi: ne forte irascaƭ cōtra regnū regis et filioꝝ eius. vobis quoq; notū facimus de vniuersis sacerdotibus ꝛ leuitis ꝛ cantoribus q̄ ianitoribus nathinneis ꝛ ministris dom⁹ dei hui⁹.vt vectigal/ꝛ tributū/et annonas nō habeatis potestatē imponēdi super eos.j. Esdre.vij. c.[2] Ex quo elicere potes libertatē ecclesie/ꝛ regē dispēsatorē ꝑprij thesaurij in dei ecclesie ꝛ ministrorum cōmodum. potes ꝛ eligere cōmissariū a rege deputatū nō tyrānū/nō lenonē/nō particularem sequētē vtilitatē/non reliquiarum sacrarum euersorem et occupatorem. sed Esdrā virū ecclesiasticū. Benedicētē dñm: qui dedit in corde regis vt glificaret domū dñi vt dicitur in loco ꝑximo allegato. [3] Heu sancte) de⁹. discāt vniuersi populi terrarū nomen tuū timere.iij. Regū.viij.et vel amore vel timore te cessēnt offendere ꝛ tua sanctuaria spoliare

1 Regis artaxerxis liberalitatē erga ecclesiā demōstrat reges incitans ad similē elargiendum.

2 Uirū sanctum docet commissariū a rege deputādū.

3 Dei nomē timēdum.

1 Cōtra iniquos commissarios spolia iniuste aliorū querentes et maxime bonorum ecclesie exclamat adducens egregium exemplum ꝯtra tales.

[1] Formidētq́ȝ a ceterovolatiles
cōmissarijs: cōmissiones ꝓcurare/
per quas ditari satagūt ⁊ enerua
re ecclesiarū substantiā ⁊ virorū
ecclesiasticoꝝ: persuadētes regi=
bus talib⁹ spolijs vti. Tollantq́ȝ
ꝓ formidine dāni futuri. Exēplū
sequēs non fabulosum aut poeti
cum sed diuinū. Erat priscis tē=
poribus sancta ciuitas habitata
in omī pace. in qua leges optime
custodiebātur ꝓpter Onie pon=
tificis dispositionem ⁊ pietatem/
et animas odio habentes mala:
fiebat vt ⁊ ipsi reges ⁊ principes
locum summo honore dignū du=
cerent: ⁊ templum maximis mu=
neribus illustrarēt: ita vt Seleu=
cus asie rex de redditib⁹ suis ꝓ=
staret oēs sumptus ad ministe=
rium sacrificiorum pertinentes.
Symon autē de tribu beniamin
prepositus templi cōstitutus cō=
tendebat absistēte sibi principe
sacerdotū: iniquum aliq̄d in ciui=
tate moliri. Sed cum vincere oīa
non posset: venit ad Apollonium
Tharse filiū: qui eo tēpore erat
dux Celesyrie ⁊ Phenicis: ⁊ nū=
ciauit sibi pecunijs innumerabi=
libus plenū esse erarium hiero=
solymis: et cōmunes copias im=
mensas esse/ que non pertinent
ad rationem sacrificiorum: esse
autem possibile sub potestate re=
gis cadere vniuersa. Cūq́ȝ retu=
lisset ad regē apollonius de pe=
cunijs que delate erant. ille acci=
tum heliodorū qui erat super ne
gocia eius: misit cū mandatis vt
predictā pecuniam trāsportaret.
Statimq́ȝ Heliodorus iter ē ag=
gressus. specie q̄dē quasi per ce=
lesyriā ⁊ phenices ciuitates esset
peragraturus: re vera autē regis
ꝓpositū ꝑfecturus. Sed cum ve=
nisset hierosolymam: ⁊ benigne a
summo sacerdote in ciuitate eēt
recept⁹ narrauit de dato indicio
pecuniarū: ⁊ cui⁹ rei gratia adess=
set aperuit. Interrogabat autē si
vere hec ita essent. Tunc summ⁹
sacerdos ostēdit deposita eē hec
ad victualia viduarū et pupillo=
rumq́ȝ quedā ꝟo esse hircani tho=
bie viri valde eminentis/ in his q̄
detulerat ipsius symon. Vniuer=
sa autem argēti talēta esse qua=
dringenta ⁊ auri ducenta: decipi
vero eos qui credidissent loco et
templo qđ per vniuersum mun=
dum honoratur ꝓ sui veneratiōe
et sanctitate oīno īpossibile esse.
At ille ꝓ his q̄ habebat in man=
datis a rege dicebat omni gene=
re regi ea esse deferēda. Cōstitu=
ta aūt die intrabat de his Helio=
dorus ordinaturus. Nō modica
vero per vniuersam ciuitatē erat
trepidatio. Sacerdotes aūt ante
altare cū stolis sacerdotalib⁹ ia=
ctauerant se: ⁊ inuocabāt de ce=
lo eum qui de depositis legē po=
suit: vt his q̄ deposuerant ea sal=
ua custodiret. Jam ꝟo qui vide=
rat summi sacerdotis vultū men=
te vulnerabatur. Facies enim et
color immutatus declarabat in=
teriorem animi dolorem. Circū=
fusa enim erat mesticia quedam
viro: et horror corporis per quē
manifestus/ aspicientib⁹/ dolor
cordis eius efficiebatur. [2] Alij
etiam cōgregati de domib⁹ con=
fluebant publica supplicatione
obsecrantes pro eo: qđ in cōtem=
ptum locus esset venturus: accin=
ctiq́ȝ mulieres cilitijs pectus ꝑ
plateas confluebant: sed ⁊ virgi=
nes que concluse erant procura=
bant ad Oniā pontificē: alie au=
tem ad muros: quedam vero per
fenestras aspiciebant/ vniuerse
aūt protendentes manus in celū
deprecabantur. Erat enim misse=
ria cōmixte multitudinis/ ⁊ ma=
gni sacerdotis in agone cōstitu=
ti expectatio. Et hi quidē inuo=
cabāt omnipotentem deū: vt cre=
dita sibi his qui crediderāt cum
omni integritate cōseruarentur.
Heliodorus autem quod decre=

2 Talib⁹ motibus corporalib⁹ ⁊ signis cum deuotione vtendū esset ante faciez iniqui cōmissarij spoliantis bona ecclesie maxime ad ei⁹ terrorem.

nerat perficiebat: eodē loco ipse
cum satellitib⁹ circa erariū pre=
sens.[1]Uideamus precor et no=
temus quid ei successit.Et inue=
niemus q spiritus omnipotentis
dei magnam fecit sue ostensiōis
euidentiam; ita vt oēs qui ausi
fuerāt parere ei ruentes dei vir=
tute in dissolutionem et formidi=
nem cōuerterētur.Apparuit eñ
eis quidā equus terribilem ha=
bens sessorē: optimis operimen=
tis adornatus. Isq cum impetu
Heliodoro priores calces elisit.
Qui ei autē sedebat videbatur
arma habere aurea.Aliȷ etiā ap=
paruerūt duo iuuenes virtute de=
cori: optimi/glīa/speciosiq ami=
ctu qui circunsteterunt eum ⁊ ex
vtraq parte flagellabāt sine in=
termissione multis plagis verbe=
rantes.Subito autem Heliodo=
rus cōcidit in terrā: eumq mul=
ta caligine circunfusum rapue=
rūt:atq in sella gestatoria posi=
tum eiecerūt.Et is qui cum mul=
tis cursoribus ⁊ satellitibus pre=
dictum est ingressus erariū: por=
tabatur nullo sibi auxilium ferē=
te:manifesta dei cognita virtute.
Et ille quidem per diuinā virtu=
tē iacebat mutus :atq omni spe
et salute priuatus.Hi autem do=
minū benedicebāt: quia magni=
ficabat locum suum ⁊ templum:
qd paulo ante/timore ac tumul=
tu erat plenum apparente omni=
potente domino gaudio ⁊ letitia
repletū est.Et precibus amico=
rum Heliodori/rogantiū Oniā
pontificē vt inuocaret altissimū:
vt vitā donaret Heliodoro qui in
supremo spiritu erat cōstitutus.
Considerans autē summ⁹ sacer=
dos ne forte rex suspicaretur ma
liciā aliquā ex iudeis circa He=
liodorū cōsūmatā: obtulit pro sa=
lute viri hostiā salutarem.Cūq
summ⁹ sacerdos exoraret: ȷdem
iuuenes eisdē vestib⁹ amicti stā=
tes Heliodoro dixerūt. Onie sa=
cerdoti gratias age.Nam propter
eū dñs tibi vitā donauit.Tu au=
tem a deo flagellat⁹ nuncia omi=
bus magnalia dei ⁊ potestatē.Et
his dictis non cōparuerunt.He=
liodorus aūt hostia deo oblata ⁊
votis magnis promissis ei qui vi=
uere illi cōcessit:et Onie gratias
agens: recepto exercitu repete=
bat ad regē.Testabatur aūt om=
nibus ea que sub oculis viderat
opera magna dei.Cū autem rex
interrogasset Heliodorū quis es=
set aptus adhuc semel Hierosoly
mam mitti?(intellige pro exigē=
dis ⁊ asportādis erarȷ pecuniȷs)
[2]Ait si quē habes hostē aut re=
gni tui insidiatorem: mitte illuc:
et flagellatū eum recipies.Nam
ipse qui habet in celis habitatio
nem visitator et adiutor est loci
illi⁹:⁊ venietes ad malefaciēdū
percutit ac perdit.vt scribitur.ȷȷ.
Machabeorum.iȷȷ.c.Uide precor
o mortalis homo/ quid cōtingit
Heliodoro commissionem non pro=
curanti/ad erariū in ecclesia de=
positū exigendum.Sed votū sui
dñi adimplenti: qd tibi conanti
omni malicia fraude et viȷs illici
tis esse q̄ cōmissiones ⁊ in eccliā=
sticos et ecclesias et reliquias ir=
ruenti ⁊ spolianti cōtingere pōt.
Crede mihi aut hoc i seculo pu=
nieris grauius/aut i extremo iu=
dicio.Nec letaris si huius trans=
sitorȷ cito seculi punitionem po=
tissime diuinam non sentis.Sen=
ties ni fallar in sempiterno iudi=
cio.[3]Reseruat enim diuina pro=
uidentia aliqd in extremo gene=
rali iudicio decernendum. quod
hoc in seculo/ non fuit cum effe=
ctu diffinitū.Si enim oia in hoc
seculo vindicata essent: locū diui
na iudicia non haberent.c.si oia.
vj.q.j.Terreant etiā spoliantes
ecclesias et viros eccl'asticos pro=
priȷs bonis in manu domini inci=
dere/ac penā diuinā pati: exēplo
Heliodori cui tantū successit ma=

1
Ostendit
malum qd
successit cō
missario et
eius satel=
litib⁹ spo=
liantib⁹ de
posita i ec=
clesia.

2
Cōmissio
scabiosa in
quo ⁊ pa=
rū dilecto
a rege viro
est cōmit=
tenda.

3
Deus oia
mala i hoc
seculo non
punit vt ali
quid iudi=
care possit
in futuro.

Ecctie nō Cothisande..

lum/ex depositis bonisviroꝝ se
culariū in edib⁹ diuinis spolia=
tiōe. Uis ꝛ tu cognoscere o miser
homo te parum a principe quo=
cūqꝫ dilectū id scies si res tibi cō=
mittatur dānata. vt ex respōsiōe
Heliodori accipere potes. O tyrā
ne quisquis sis: incita superiorez
tū nō ad spoliādas edes sacras/
sed ad eas construēdas dotādas
ꝛ ornandas. et deꝑcare eum vt eo
mō postea recognoscat dñm quo
recognouit Salomon. iij. Regum
viij. c. ꝛ cuncta sibi prospere eue=
nient. Plurā alia exēpla adduce=
re possem. q̄ breuitatis gr̄a silen=
tio pretermitto. [1] Iure aūt ca=
nonico id pl⁹ q̄ tritū/est disposi=
tum. Lege primo quid in cōsilio
Parisiensi ordinatur p hec ꝟba.
Secundū canonicā auctoritatez
et constitutionē dñi imperatoris
Lodouici de ecclesiastico agro ꝛ
māso ꝛ de mācipijs que ipse suis
capitulis ꝯstituit. vel si quilibet
ꝓ loco sepulture aliquid largit⁹
ecclesie fuerit: de decimis etiā ꝛ
oblationib⁹ fideliū nullus quēq̄
presbiteroꝝ/aliquē censum per=
soluere cogat. Nec quisq̄ cuiusli=
bet ordinisvel dignitatis exinde
dcq̄ subtrahat / aut redibitionē
q̄cunqꝫ exigat tēporalē. qd̄ si fe=
cerit: cōione vsqꝫ ad satisfactio=
nē priuetur/ꝛ regia potestate da=
re cogatur. c. secūdū canonicam.
xxiij. q. viij. ꝛ vide primā partem
c. sancitū eadē causa ꝛ. q. [2] Heu
sancte deus nō contētantur plu=
res hodierni pricipes ne dixerim
reges/ ꝓprijs principatib⁹ ꝛ re=
gnis. nisi et inter manus habeāt
ecclias cū eaꝝ bonisvsqꝫ ad nau=
seā ꝛ sanguinē. [3] Parū aduer=
tētes ad id qd̄ inq̄d Ambrosius
dicēs. Respōdeo. Noli grauare
te imperator vt putes te in ea q̄
diuina sunt imperiale aliqd̄ ius
habere. Noli te extollere: sꝫ si vis
diutius iperare: esto deo subie=
ctus: scriptū est: que dei deo. que

1 Iure canonico ꝓbat ecclias nō quothisandas.

2 Exclamat contra reges liquos bonoꝝ ecclesiasticorū consumptores.

3 Ambrosij pulchrū dictū ꝓ ecclesia ꝯ imperatorem.

cesaris cesari. Ad iperatores pa=
latia pertinēt: ad sacerdotes ec=
clesie. Publicorū tibi meniū ius
ꝯmissum est/nō sacroꝝ. c. ꝯuenior
xxiij. q. viij. Ad ꝑdicta vide text.
cōsilij Lateranensis. in. c. nō mi=
nus. de imu. eccle. vbi laici colle=
ctas imponētes clericis vel eccle=
sijs: sub anathemathis districtio
ne talia prohibentur facere. Nisi
eꝑus et clerus tantā necessitatē
vel vtilitatē aspexerint: vt absqꝫ
vlla exactiōe ad releuandas cō=
munes vtilitatesvel necessitates
vbi laicorū nō suppetūt faculta=
tes subsidia per ecclias extiment
conferēda. vt ibi dr̄. Romano per
prius consulto pontifice/vt in cō=
silio gn̄ali ordinatum extitit/ scꝫ
in. c. aduersus. illo eo tit. ꝛ vna ex
illis decretalibus ꝑ alteraz capit
moderationem. vt dicit glos. in. c.
clericis. §. nos igitur. eodē. tit. in
vj. Et in illo. §. disponitur ꝙ qui=
cunqꝫ prelati eccliasticeqꝫ ꝑsone:
religiose vl' seculares quorūcūqꝫ
ordinū cōditionis seu status col=
lectas/vel tallias/decimā/vicesi
mam/seu cētesimā/suoꝝ ꝛ eccle=
siarū prouentuū vel bonoꝝ lai=
cis soluerint/vel ꝓmiserint vel se
soluturos consenserint aut q̄uis
aliam quantitatē portionem aut
quotā ipsoꝝ sub adiutorij mutui
subuētiōis subsidij vel doni nomi
ne seu quouis alio titulo mō vel
q̄sito colore absqꝫ auctoritate se=
dis eiusdē: necnon imperatores/
reges/ seu pricipes/duces/ comi
tes/vl' barones/potestates/capi
tanei/vel officiales vel rectores/
quocūqꝫ nomine censeātur: ciui=
tatū / castrorum / seu quorūcūqꝫ
locorū constitutorum vbilibet: et
q̄uis alij cuiuscunqꝫ preeminētie
conditionis et status q̄ talia im=
posuerint exegerit vel receperit:
aut apud edes sacras deposita
ecclesiarūvel ecclesiasticarū pso=
narū vbilibet arrestauerint/ saisi
uerint/ seu occupare presumpses

rint: vel arrestari saisiri aut occupari mandauerint: aut occupata saisita/seu arrestata receperint: necnon oēs qui scienter in predictis dederint auxiliū/consilium/ vel fauorem/ publice vel occulte eoipso sententiā excōicatiōis incurrāt. Uniuersitates quoq; que in his culpabiles fuerint ecclīastico supponimus interdicto. dicit papa Bonifaci⁹. viij. in dicto §. nos igit. Cui⁹ pena q̄ ad clericos soluētes talia munera & subsidia corrigit: sed ↄtra laicos exigentes/ necnō ↄtra dantes fauorem/ & auxilium/ et cōsilium firma manet. vt dicit in extrauagā. Benedicti vndecimi/ q̄ incipit qđ olim. de immu. eccle. inter cōmunes. [1] Uidi tñ plures trepidantes. An ecclīe simpliciter sint respectu omniū bonoꝝ imunes ab obsequijs & annuis persoluendis īperatori aut regi tributis. Pro quoꝝ formidine euacuāda & dubio eneruando videre potes tex. dicētem. q̄ de his que imperiali beneficio vel a quibuslibet p̄ beneficio sepulture ecclesia possidet: nullius iuri nisi episcopi teneatur astricta. De his vero que a quibuslibet emerit vel viuorum donationibus acceperit: principibus consueta debet obsequia: vt & annua eis persoluat tributa: et cōuocato exercitu cū eis proficiscatur ad castra. quod tamen hoc ipsum non sine consensu romani pōtificis fieri debet. c. sancitū. §. hinc dat. xxiij. q. viij. et est ↄstitutio illa facta in ↄsilio guarmaciensi vt p̄z ex ei⁹ suprascriptione. Et Alexāder papa hui⁹ nominis quart⁹. Uberi⁹ p̄ libertate ecclīastica auctoritate apostolica prehabita cum fratribus suis (scz cardialib⁹) deliberatione decreuit nō licere habētib⁹ iurisditionem tēporalem & exercētibus iustitiā secularē. nec scabinis nec cōsulibus degentibus in

ciuitatib⁹ castris aut villis regni frācie tallias vł collectas seu exactiones ecclesijs vel p̄sonis ecclesiasticis imponere: vł exigere ab eisdē pro domibus. p̄dijs vel q̄buscunq; possessionibus ab eisdem ecclesijs vel personis ecclesiasticis legitime hactenus acq̄sitis vel in posterū acq̄rēdis: etiā si ipse ecclesie vel persone vel res huiusmodi sint infra illoꝝ districtū vel territoriū ↄ̄stitute. Nec etiā liceat illis ipsas ecclesias vel p̄sonas ad distrahendū vel alienandū vel extra manum suā ponendū acq̄sita iam vel que deinceps acquirēt: aliquatenus coartare. c. j. de imm. eccle. li. vj. Cogitatu quisq̄s sis euersor tātaꝝ libertatū ecclesiasticaꝝ an sanctis cōtrauenias pontificalib⁹ determinationib⁹. [2] Fertur tñ regē nostrum christianissimum munitū priuilegio ac bulla bonifaciana. vt imponere possit subsidium super ecclesiasticis personis p̄ patrie sue tutela/ īminēte necessitate/ incōsulto etiā pontifice romano. Illam bullā dicit redactam in libro lilioꝝ Bartholome⁹ chassenensis in suo egregio cōmēto super cōsuetudinibus Burgundie folio mihi. xxxij. ꝟsiculo. Aduerte. &c. sub. §. quarto. incipiēte. Le droit de indire. Cui⁹ bulle tenorē inquit posuisse Joan. ferra. in iurib⁹ & priuilegijs regni. [3] Ponit & tenorē eiusdē bulle Bonifacij octaui. monarcha ille quondā senator preclari parlamēti Tholosani dñs guillielm⁹ bñdicti in sua egregia repetitiōe. c. raynutius. in verbo. Et vxorē noīe adelasiam. nūero. 136. sub folio mihi clvj. Cuius bulle verba substantialia his etiā inserere haud erit erroneū. que talia sunt. Bonifacius episcopus &c. Nos igit huic morbo cōgruā intendētes adhibere medelā: et vt cuiuslibet ambiguitatis scrupulus in hac par

iiij

1 Ecclesiean indistincte sint libere & exēpte a solutiōe tributoꝝ.

2 Regē frācorum ait munitū priuilegio vt subsidium imponere possit viris ecclesiasticis p̄ regni tutela.

3 Bulle bonifaciane substantialis tenor in qua se fundat rex p̄ subsidijs q̄ petit a viris ecclesiasticis.

Bulla bonifa^na.

te tollat:⁊ veritatis puritas elu
crescat auctoritate p̄sentiū decla
ramus q̄ cōstitutio ipsa vel eius
ꝓhibitio ad donaria vel mutua
seu queuis alia volūtaria p̄lato-
rū ⁊ ꝑsonaꝝ eccl'iasticaꝝ eiusdē
regni(scȝ francie)cuiuscunq̄ sta
tus:ordinis vl' cōditiōis existāt:
ol prorsus coactione cessante se
1 aliquatenus non extendat:sȝ ad
id forsitan charissimi in xp̄o filij
nostri Philippi regis francorum
illustris vel successoꝝ suoꝝ qui ꝓ
tēpore fuerit aut officialiū eorū-
dem seu ducū comitū:baronū no
biliū:vel alioꝝ dn̄oꝝ tēporaliuȝ
de regno p̄dicto requisitio ciuilis
⁊ amica precedat:oiaq̄ feudalia
censualia siue iura q̄libet in rerū
eccl'iasticaꝝ datiōe retēta vl' alia
seruitia ꝯsueta regi eiusq̄ succes
sorib' comitib':baronib':nobili
bus ⁊ alijs tp̄alib' dn̄is supradi-
ctis tā de iure q̄ȝ de cōsuetudine
a ꝑsonis eccl'iasticis debita:p̄di-
cta cōstitutio nō icludat:vel aliq̄
ten' nō cōprehēdat ⁊ q̄ ꝑsone ec
clesiastice ꝓ eccl'iaꝝ suaꝝ vtilita
tib' cū positiōis aut trāsactiōis
vigorē in his ꝯtingat aliq̄tenus
impediri.Cōstitutioq̄ eadē cleri
cos nō clericaliter viuentes:sȝ se-
mercatiōib' ⁊ mercimonijs p̄ser-
tim inhonestis ⁊ vilib' vel seuis
immiscētes actib' non defendat.
Adijcimus insuꝑ hmōi declara-
tiōi nr̄e:q̄ si p̄dicto regi ac succes
sorib' suis pro vl'i vel particulari
eiusdē regni defensiōe:periculo-
sa necessitas imineret/ad hmōi
necessitatis casum se nequaq̄ȝ ex
tēdat cōstitutio memorata.quin
poti' idē rex ac successores ipsi'
possint a p̄latis ⁊ ꝑsonis eccl'iasti
cis dicti regni petere:⁊ recipe ꝓ
hmōi defensiōe subsidiū vel con
tributionē.Illudq̄ vel illā p̄lati
et ꝑsone p̄dicte p̄fato regi suisq̄
successorib':incōsulto etiā roma
no pōtifice teneant ⁊ valeāt sub
quote noie aut alias etiā impar-
tiri:nō obstāte cōstitutiōe p̄dicta
seu quouis exēptiōis vl' alio quo
libet priuilegio sub quacūq̄ ver-
boꝝ serie cōfecto a sede apostoli
ca impetrato.eiusq̄ necessitatis
declaratio supradicte ipsius re-
gis ⁊ successoꝝ suoꝝ consciētias
onerari eisq̄ innotescere volum'
q̄ quicquid recipi vltra ipsi' de-
fensionis casum cōtigerit:in sua-
rū recipiāt periculū animaꝝ.Si
vero defensiōis predicte hmōi ⁊
alijs annū.xx.prefati non exege
rint successores:declaratio neces
sitatis eiusdē prelatorum clerico
rum et laicorum qui de ipsorum
successorū stricto consilio seu ma-
ioris partis ipsorum fuerint con-
scientijs relinquatur.Quoꝝ simi
liter cōsciētias onerari volumus
⁊c.Et ex tenore illius bulle dicit
Guillelmus Bn̄dicti in loco .s.
ꝓxime allegato/q̄ dū papa loq̄-
tur in dicta bulla de donis ⁊ mu
tuis regi fiēdis/illa pmittit ces-
sante exactiōe:tn̄ in §.Adijcimus
posito in dicta bulla/dum loquit
de defensiōe regni in periculosa
necessitate/nō repetit illa verba.
scȝ cessante exactiōe:quasi ꝑmit-
tat illo casu exactionē.Et crede-
rē multū honestum et sanctū nec
scandolosum.Si vrgente necessi
tate rex aut regni gubernatores
in quothisatiōe ecclesiaꝝ ⁊ viro-
rū ecclesiasticoꝝ ꝓcuret p̄latos tī
morate cōsciētie ⁊ laicos in subsi
diū cōmissarios ad regni pericu-
la declarāda/⁊ per ecclesiasticos
tunc in refusū solutiōis fiat hone
sta moderata ⁊ iusta ab ecclesijs
⁊ ꝑsonis ecclesiasticis quothisa-
tio ⁊ exactio.Et si taliū p̄latoruȝ
cōmissarioꝝ fragilis sit in exigē
do facultas seu potētia/iplorent
seculariū timorataꝝ cōsciētiaruȝ
cōmissarioꝝ aut iudicū auxiliuȝ.
ꝓut fieri pōt/vbi iudicio eccl'ia-
stici nō sufficit mucro ⁊ gladi'.c.
j.de offi.ordi.c.postulasti.de ho-
mi.[1] Et dicebat dn̄s guillelm'

1 Priuilegiū loco ⁊ vniuersitati cōcessuȝ est irreuocabile.

mus bñdicti in loco prime alle= gato q dictū privilegiū datū re= gi francor Philippo pulchro et ei⁹ successoribus a Bonifacio.viii.(de data apud vrbē veterē:sc͡do kalē das augusti pontificat⁹ sui anno tertio vt declarat Guillelm⁹ i dic cto v̄bo et vxorē nole Adelasiam numero.135.) nō fuit datum sim= pliciter psone sed potius loco et vniversitati:et pseqⁿter ppetuū et semper duratur remanet imo non revocaturū:q: pro subsidio reipublice indultum per tex.quē aureum dicit.in.l.vectigal pon= deratū a Bal.ibi.C.de vectigali commissi.cuius verba sunt vecti= galia:quecūq; que quelibet civi= tas sibi ac suis curijs ad angu= stiarū suar solacia quesierūt:si= ve illa functionib⁹ curialiū ordi= num pro futura sunt seu quibus= cunq; alijs earūdem civitatū vsi= bus designant:firma his atq; ad habēdū perpetua manere pcipi= mus:neq; vllā ptrariā supplican tiū sup his molestiā formidari. De quo articulo.plenius p dñm guillelmū bñdicti in dicto verbo et vxorē nūero.139.[1] Et ibi con= cludit q instāte necessitate cogi possunt ecclasiastici viri ad contri= buendū pro reparatiōe murorū et aliar munitionū civitatis:vel loci.de quo plene per Lucam de pēna.et Jo.de platea.in.l.ij.et ali quid.in.l.iij.C.de quibus munc. seu presta.nemini liceat se excu= sare.li.x.et vide pulchre p Jo.de platea.l.l.fi.C.de exat.tribu.eo. li.Et de iure civili istud nō hz du biū(si princeps tēporalis.de tali bus disponere posse p leges suas sclares) p.l.[2] nemini.vbi vide notata p Bald.et Sali.de sacros san.eccle.C.vbi habes casū.Ne minē ab angarijs vel perangas= rijs vel plaustris vl quolibet mu= nere excusari:cum ad felicissimā expeditionē ipse imperator(idē de rege nro)iter arripit.Et quin

vnusquisq; ad solita teneatur mu nera principi offerēda:Pq; ad sa crosanctas ecclias ptineāt posses siões.Et allegat ille text.a Feli no.i.c.accedētes.col.mihi.ij.de p scrip.q exēptio gnalis cōcessa p onerib⁹ nō excusat ab onere susti nendo pro honorādo itinere prin= cipis.Et si egeas resolutiōe ista= rū quothidianarū q̄ solēt fieri cir= ca bona ecclia⁊ qd sentiant legi= ste.Pro nūc ceteris omissis cape regulam ex doctrina Jo.de pla= tea.in dicta.l.fi.C.de exacto tri= bu.li.x.et cōclude sic fm leges ipe riales.q ecclesia regulariter est exēpta ab oib⁹ muneribus et ex= actionib⁹ et datijs et gabellis lai cor.Placet dicit imperator rona bilis cōsiliū tenore perpēso distri cta moderatione pscribere:a qb⁹ specialiter necessitatib⁹ vrbiū ec clesie singular habeant imunes: Prima quippe illius vsurpationis cōtumelia depellēda est:ne pdia vsib⁹ celestiū secretorū dedicata sordidor munerū fece vexentur. Nil extraordinariar ab hinc sup indicatū vel flagi[illegible].nulla trans lationū sollicitudo signetur. Si quis cōtravenerit post debite vl tionis acrimoniā que erga sacri= legos iure pmenda est/exilio de portatiōis ppetue subdat.l.pla= cet.C.de sacrosan.eccle.Et alibi impator sancte statuit. vt nulla cōitas: vel persona publica/vel privata/collectas vel exactiões angarias/vel perangarias eccle sijs vel alijs pijs locis aut eccle= siasticis psonis iponant.aut iva= dere ecclesiastica bona presumāt. qd si fecerint et requisiti ab ecclia vel i perio emēdare ptempserint: triplū refundant:et nihilominus dāno imperiali subiaceāt:quod absq; satisfactione nullaten⁹ re= mittatur.l.Itē nulla.C.de epis.et cleri.Hec th regula fallit in casi= bus sequētib⁹.Primo in tributis mere realibus et ordinarijs de=

1 Instante necessitate viri ecclesiastici ad contribuendum cogi pht.

Regula

2 Exemptio gnalis oneraria haud excusat ab onere itineris quo princeps transit.

bitis ex prediis trāseūtib⁹ ad ecclesiā. Nā tūc ordinatur ꝙ si diuina domus: aut quelibet alia cuiuscunqȝ dignitatis atqȝ fortune: re ꝓa fūdos extra metrocomias nō patrocinij gratia: sed emptionis iure vl' quolibet alio titulo legitimo possederint: ⁊ non impositas reipublice functiōes agnouerint: quēadmodū prior dñs depēdebat: oībus modis possessiones eorum publico vēdicentur: et curie eiusdē ciuitatis sub qua victi sunt assignent: vt publicis cōmoditatibus circa tributarias functiones vndiqȝ nostra ꝓuisiōe videatur esse cōsultū. l. fi. ⁊ ibi Lucas de pen. ⁊ Jo. de pla. C. de exact. tri. lib. x. Res enim tributaria in ecclesiam translata transit in eam cū suo onere vt per Cardi. zabarellā. in cle. j. q. xviij. de vita ⁊ hone. cleri. res eñ trāsit cū suo onere. c. pastoralis. de deci. cū vulgaribus. Et dicebat. Ambrosius contra Auxentium. si tributū petit imperator non negamus: agri ecclesie soluant tributū: si agros desiderat imperator: potestatem habet vendicandi: tollat eos si libitum est: imperatori non dono: sed non nego. c. si tributū. xj. q. j. Ubi vide notata per glo. j. ⁊. ij. et scribētes. Et glo. in verbo nō nego. exponit nō nego. scȝ corporaliter me opponēdo: qr pro temporalib⁹ me morti opponere nō debeo. pro altarib⁹ libēter imolabor. allegat. c. cōuenior. xxiij. q. vlti. sic intellige. c. tributū. xxiij. q. viij. dū vult eccl'iam teneri ad tributum soluendū de exterioribus suis. Intellige nisi essent ꝑdia ecclesie dedicata ꝓ cimiterio/ fundatione/ otto/ mensa/ seu dote ecclesie/ q' illa ab omni tributo debēt esse libera. c. j. de cēsi. ⁊ ꝑ Jnno. in. c. non minus. de immu. eccle. vbi vide notata ꝑ Panor. in ij. oppositiōe. [1] Et respectu dotis ecclesie posses dicere ꝙ patron⁹ etiā nō posset sibi retinere aliqd seruitiū in dote necessaria ecclie. ꝓm Panor. in dicto. c. j. de cēsi. notabili. ij. sic intelligēs ibi verbū mansus. Ex quo inferebat idē Panor. ibi. ꝙ si patron⁹ dat solū dotē necessariā nō pōt sibi retinere aliquā pēsionē vel aliquod seruitiū: nec putat auctoritatem episcopi ꝓdesse cū sit contra ius. ar. c. vidēs. x. disti. Inferebat etiam ad intellectū. c. preterea. de iure patro. vt patronis statuto episcopi possit aliqūod tēporale reseruare quādo scȝ illud potest impēdi extra dotē necessariā. ⁊ appellat talem dotē necessariā sine qua ecclia in statu debito ꝯmode sustentari nō potest. ar. c. j. de institu. ita dicit Panor. in dicto. c. j. de censi. cuius verba semꝑ et pro viribus volui extollere tanqȝ notāda. Item sicut predia in ecclesiam trāslata assignata ⁊ dedicata pro cimiterio/ fundatiōe/ otto/ manso/ seu dote ecclesie/ nō subiiciuntur tributis. [2] Idē dicas de prediis ex quorū fructib⁹ fit ⁊ ꝯsecratur eucharistia. ⁊ so si aliqs deuotus legaret aut donaret ecclesie certū prediū pro frumento seminando ac recolligēdo: vt inde fierent hostie pro cōsecratione corporis redemptoris nostri: nullum soluendū esset tributū. sic intellige. l. placet. ꝟsi. Prima quippe. iūcta gl. in verbo dedicata. C. de sacrosan. ec. Itē regula. ꝫ. posita dū diximꝰ ecclesiā immunē ab oib⁹ munerib⁹ ⁊ onerib⁹. fallit de iure ciuili loquēdo. nā ad instructiones itinerū pontiūqȝ etiā diuinas domos ⁊ venerabiles ecclias tam laudabili titulo libēter ascribimus qr nō est inter sordida munera numeratū: dicit imperator. in l. ad instructiōes. C. de sacrosan. eccle. Et vide de muneribus psonalib⁹ publicis auctoritate ⁊ vtilitate priuatis quod habetur. in l. j. ff. de muneribus ⁊ honoribus.

1 Patronus in dote necessaria ecclesie nil retinere pōt et quid sit dos necessaria monstrat.

2 Tributum non est soluendum ex fructibus prediij destinati pro Eucharistia. ⁊c.

et que sint persone que possunt vocari ad munera. vide.l.Et qui originē.ff. eo. Et de muneribus personalibus patrimonialibus & mixtis.vide.l. munerum. in.ij.ff. eo.Itez dicta regula fallit si agatur de mittendis nauibus vel curribus ad deferendas psonas aut res seu victualia p reipublice vtilitate. Nam scripsit imperator p hec verba. Jubem⁹ nullā nauem vltra duoꝝ miliū modiorum capacē ante felicē ambolam vel publicarū specierum transuectionē aut priuilegio dignitatis aut religionis intuitu aut prerogatiua psone publicis vtilitatibus excusari posse subtractā.nec si celeste cōtra pferatur oraculuz:siue annotatio sit:siue diuina pragmatica sanctio:puidētissime legis regulas expugnare debebit.Quod etiā in oib⁹ casib⁹ cupim⁹ obseruari vl'generaliter si quid hmōi cōtra ius vel vtilitatē publicam in quolibet negocio pferatur nō valeat.l.iubem⁹.C.de sacrosan. eccle.¶Quicqd enim in fraudez illi⁹ legis quolibet modo fuerit attentatū:id nauigij qd excusat publicatiōe corrigim⁹. dicit tex. in dicta.l.iubemus.[1] Et argumento dicte.l. iubemus dicebat Bal.ibi.quē refert & sequit Jaso. in.§.itē seruiana numero.108.de acti.institu.q priuilegiū exēptionis nō prodest in casu magne necessitatis reipublice vel pncipis. [2] Nec est tpe repentine necessitatis vtendum semper legibus & earuz decisionibus: datur nobis exemplum ex sententia Scipionis/q nūcio Sceuole ꝯsuli romano volenti cōtra Tiberiū graccū rem publicā facto repentino turbare: psumentē ordine iuris pcedere:restitit dicēs.Qm dū cōsul ordinez iuris sequitur:id agit vt eum oibus legib⁹ romanū imperiū corruat:vt refert Ualerius libro.iij.tit.de fortitudine.de Scipione nasica loquens.Et lib.v.titu.de gratijs.de Caio mario.et cōsule romano refert:q cū cymbros auxilio Camertinoꝝ absnasione repētina subito repulisset: eiq obijceret cū exulibus:scz camertinis hostib⁹ cōmertium habuisset:ac in vrbē cōtra leges vocasset.Dixit iter armoꝝ strepituz vba se iuris ciuilis exaudire non potuisse.[3] Hen crede mihi & pacienter potissime hac tēpestate in qua tot & tanta occurrūt bella et eminēt picula iugo subeas pcor collū cū patientia.& bono ac alacri alo regi & regni necessitatib⁹ studeas subuenire.Pēsitādo aio in tuo quot & quāta ꝯtingerēt deteriora parta victoria(qd absit) ab emulis & regni xpianissimi inuasorib⁹. Tū in sacrilegijs/in necibus/in furtis/in blasphemijs/in spolijs/in adulterijs/in fornicationib⁹/l tormētis q & alia qꝫ mala in subuertēdis & expugnādis ciuitatibus passim affluunt. Que igitur dicta sunt p viribus impleamus nos qui pupilli facti sumus absq patre. Threni.v.c. rege scilicet capto:qui pro nobis et regni honore ac bono:plures regnicolas strenuos fideles perdit.vt recte dicere possit. Quos educaui & nutriui:inimic⁹ meus consumpsit eos. Threni.c.ij. Et respectu regis christianissimi sic capti dicemus & nos.Aperuerūt super te os suum omnes inimici tui:sibilauerūt & fremuerūt dentibus suis.& dixerūt deuorabim⁹ vt dicitur Threni.c.ij.pōt & christianissim⁹ rex nō dicere.venatione ceperunt me quasi auē inimici mei gratis.Threni.c.iij.Uerū tamen bonus est dñs sperantib⁹ in eum:anime querenti illum. Threni.iij. igitur p rege in deo sperante ac pro vniuersali bono pace & salute:scrutemur vias nostras & queramus et reuertamur ad dñm.Leuemus corda nostra

1 Priuilegiū exēptionis munerum nō excusat in casu magne necessitatis.

2 Repētine tpe vtēdū non est legibus.

3 Ostēdit regi capto & regni necessitatib⁹ succurrendum esse: et pulchra verba subdit salutifera.

Exemptio nō prodest in casu necessitatis

ad dominū in celos. Et dicamus. Nos inique egimus et ad iracundiā te prouocauimus: idcirco tu

1 Euidenter monstrat bona ecclesiastica in veteri testamento pro regis necessitate occupata fuisse.

inexhortabilis es/operuisti i furore et percussisti/occidisti nec pepercisti/fortitudo et laque⁹ facta est nobis vaticinatio et cōtritio. Thren. c. iij. Misereatur nostri ⁊ regis diuina prouidētia put humiliter fieri precor. [1] Et regi p munera ⁊ tributa in necessitate euidētissima ⁊ insuportabili succurramus. Nec mireris si occurrētibus necessitatibus similibus/ vides quandoqꝫ occupata ecclesiastica bona p reges tēporales/ nec sunt hec prima tempora quibus siles facti sunt act⁹. Legitur

2 Rex capt⁹ ab hostib⁹ an on⁹ honestū subsidiariū iponere possit p ei⁹ liberatione.

eñi ꝙ Joas rex Israel. interrupit murum Hierlm a porta effraim vsqꝫ ad portā anguli quadringentis cubitis. Tulitqꝫ omne aurum et argentum ⁊ vniuersa vasa que inuenta sunt in domo domini: et in thesauris regis. iiij. Reg. xiiij. c. [2] Et vnū reperio qḋ est memorie multū comēdandū: ꝙ vbicūqꝫ rex ab hostibus caperetur put cōtingit hoc anno: ⁊ onus pecuniarium sibi imponeretur pro ei⁹ li

3 Regi nō cōtēto suo regno qñqꝫ succedunt īfortunia.

beratione non esset nephas vt arbitror aliqḋ cape moderate ex bonis etiā eccl'iasticis/ vbi facultates proprie/⁊ subditoꝝ secularıū non suppeterēt/cū proposito restituendi/⁊ maxime vbi rex substraheret ab eccl'ijs bona per euz al's oblata. Moueor auctoritate sacre scripture. dicētis. ꝙ āno qrto decio regꝭ ezechie: ascēdit sennacherib rex Assyrioꝝ ad vniuersas ciuitates iuda munitas et cepit eas. Tunc misit ezechias rex

4 Rex parta victoria cō petēti cōtētari dʒ ne qḋ sinistri sibi diuinitus cōtingat.

iuda nuncios ad regē assyriorum in lachis. dicens: peccaui. Recede a me: ⁊ omne quod imposueris mihi ferā. Indixit itaqꝫ rex assyriorū ezechie regi iude: trecēta talēta argenti/ ⁊ triginta talēta auri. Deditqꝫ ezechias omne argentuz quod repertū fuerat in domo dñi: ⁊ in thesauris regis. In tēpore illo confregit ezechias valuas tēpli dñi: ⁊ laminas auri quas ipse affixerat: ⁊ dedit eas regi assyrioꝝ. iiij. Regū. xviij. c. Et idem credere dicendū vbi ageretur ab hostibus despoliādis et occupandis ciuitatib⁹ vt certa summa eis assignari possit ne vltra procedāt hostes per illū tex. in illis verbis. Recede a me ⁊c. ⁊ talib⁹ muneribus ante preliū et capturā euitēdum vbi potētiores sunt hostes/ ꝙ regnicole. quia meli⁹ est intacta iura ⁊ bona regnicolaꝝ seruari/ ꝙ post causam vulneratā remediū querere. l. fi. C. in quib⁹ causis. de i ite. restitu. nō est necessa. Et potissime regis occurrēte auctoritate ⁊ cōsensu talia munera hostibus (vti fieri solet) possent concedi cessante tamē obediētia q̄ hostibus non est ſiēda. [3] Vnū tamen incidenter dico plures reges non cōtentari proprijs solijs ⁊ regnis qb⁹ qñqꝫ infortunia succedunt. parū enim aiaduertūt ad id quod scribitur. Content⁹ esto glīa et sede in domo tua. Quare puocas malum: vt cados tu ⁊ iiij. Regū. xiiij. Et ex infortunijs regibus occurrentibus nō cōtentis proprijs dñijs ⁊ regnijs ymo ⁊ ꝙ plus est si capiantur p recuperatione proprioꝝ bonoꝝ ⁊ honoris regni occurrūt inter bonos subditos planctus ⁊ lachryme dēse. Inter autē infideles subditos laqueo aut igne dignos: risus salt⁹ ⁊ cachinia. vt qui captus fuerit rex dicere possit de malinolis subditis ⁊ detractorib⁹. Factus sum in diuersum oī populo meo: canticū eoꝝ tota die repleuit me amaritudinib⁹ ⁊c. Thren. c. iij. [4] Caueant tñ reges et principes. qḋ tū victoriā obtinuerint cōtententur ratione ⁊ preda cōpetēti ⁊ cōgrua. Nam sepe cōtingit ꝙ parta victoria. Superflua vsqꝫ ad nauseam querentes bona aliena/ho

nore ꝓprio depdito corpora etiā admittūt punitione diuina & mucrone celesti. Hoc comprobatur scriptura diuina: nā vt paulo ante diximus Sēnacherib rex Assyrioꝝ ceperat vniuersas ciuitates iuda munitas. Indixeratq; Ezechie regi inde trecēta talēta argēti/& triginta talēta auri: et cognouit q peccasset Ezechias. iiij. Regum. xviij. Et hijs non contentus Ezechiam/honorē & bona prosequutus fuit ipse Sēnacherib rex Assyrioꝝ. Sed nocte venit angelus dñi et percussit in castris assyrioꝝ centū octoginta quinq; milia. Cūq; diliculo surrexisset: vidit oīa corpora mortuoꝝ. Et recedens abijt & reuersus est Sennacherib cū eius cōfusione. Et ista etiam occurrerūt ꝓpter blasphemias assyrioꝝ/& preces erga deū effusas per Ezechiā & eius subditos. vt plenius videre potes. iiij. Regū. xix. Que oīa menti cōmenda. Et pro saturitate pdictoꝝ munerū. De quibus. §. tetigim⁹. ad que teneri possint eccl'e & viri ecclesiastici de iure canonico. Uide Panor. & ceteros antiquos et modernos. in. c. non minus. de imu. eccle. & Car. in cle. j. e. xviij. de vita & honest. cle. & discurre mēbra: & iura per eos allegata. si egeas.

[1] Unū tamen precor pro dei reuerentia & cultu diuino ac aiaruȝ salute & scandalo vitādo. vt iocalia/qualia sunt calices reliquieq; & ornamēta: non vsurpentur a regibus tēporalibus. Nam etiā in casu in quo decima beneficioꝝ alicui conceditur. Per collectores/leuatores/siue exactores/ipsius decime ecclesiaꝝ: calices: libros & alia ornamenta diuinis officijs deputata ex cā pignoris vl' distractiōis capi vel recipi ꝓhibet Clemens. v. in cōsilio Uiennensi nec distrahenda nec quomodolibet occupanda decreuit. cle. si beneficiorum. de decimis. vbi vide scribentes. [3] Et caueatur & precor prouideatur ne hodiernis diebus contingat quod temporibus contingit regis francorum Caroli sexti. quod cum vectigaliū aut tributorum nullus esset modus: omnia per franciam in rixa et cōtentione gerebantur. Et quod inexplebiliter tollebatur non in cōmunem vsum sed in priuatorum quorundam auidissimam auariciam veniebat. vt dicit Robertus gaguinus in suo compendio super francorum gestis. lib. ix. folio. mihi. clxxxvij. dicti compendij. Heu nescio hisce annis proximis cōtra regis velle & mentem. tales lupos p exactorib⁹ habuerim⁹ necne: in diuersis hui⁹ christianissimi regni partib⁹. Ab hijsdem tamen iniquis exactorib⁹ et discussoribus si qui reperiantur abstineatur. Nam si iterū deputetur plura & primis (ni fallor) temporib⁹ occurrēt deteriora. nā vulgo dicitur. Non facile obliuiscetur sui celerū insueta malicia. vt inquit Robertus gaguinus in suo cōpendio super francoꝝ gestis li. ij. in gestis a rege chilperico. fol. mihi. xxiij. dicti cōpendij. Quorū tamē tyrannides/& receptatorū ipsorū sepius deo ꝑmittente acriter rege disponēte puniuntur. & pacata & vacua talibus viris iniquis remanet vnaq;q; ferme regni christianissimi hodie ꝓuicia. & benemerito. Interest em reipublice vt taliū et aliorū facinorosoꝝ delicta puniant. [3] Nā dicitur ab Ulpiano. Cōgruit bono & graui presidi curare vt pacata atq; quieta prouincia sit quam regit. Quod non difficile obtinebit: si sollicite agat vt malis hominibus ꝓuincia careat eosq; cōqrat. Nā & sacrilegos: latrones: plagiarios: fures: cōquirere debet: et prout quisq; deliquerit in eum animaduertere: receptatoresq; eorum coercere: sine quib⁹ latro

1 Pro subsidijs regulariter non sūt tāgēda ecclesie iocalia: nec ornamēta.

2 Contra exactores et iniqs subsidioꝝ ꝯmissarios.

3 Reipublice interest vt celerati plectantur.

diuti⁹ latere non potest.l.cōgruit
ff.de offi.presid.& de his recepta
toribus plectendis loquitur tex.
l.j.ff.de recepta.&.l.iij.§.non tan
tū.ff.de incen.ru.naufra.&.l.oīs.
&.l.seruos.C.de agrico.& censi.li.
xj.&.l.j.§.j.ff.nau.cau.stabu. glo.
per illa iura.in dicta.l. congruit
in verbo non potest. Ad id quod
supra diximus quod rei publice/
interest ne crimina remaneant
impunita.est textus.in capitulo
vt fame.de sententia excom.& ibi
glo.in verbo.impunite.allegans
ad hoc.l.ita vulnerat⁹.j.rñ.in fi.
ff.ad.l.aquil.l.stichū.§.j.ff.de so
lu.&.l.si longius.§.j.ff.de iudi. et
l.si a reo.§.id quod.ff. de fideius.
&.l.si opis.C.de penis.Ne ad ma
leficia quisq; prosiliat vt dicta.l.
si operis.& in.c.est iniusta.xxiij.
q.iiij.l.capitaliū.§.famosos.ff.de

> 1
> Regi capto succurs⁹ in pendēdus et qualis olī occitane & narbonēsis puīncia tulerit

penis.Et tu qui rex es/aut proui
cie gubernator. caue ne talibus
faciliter indulgeas.Nam facili
tas venie incentiuū tribuit delin
quendi.dicit tex.in dicto.c.est in
iusta.Nec delinquentes seuerita
tē effugere debēt legalis aut ca
nonice discipline & vltionis: ne fa
cti peruersitas transeat ꝓsumpto
ribus in exemplum. c.tanta.vbi
vide notata per glos.in verbo.in
exemplum.de excess. prelatoruz.

> 2
> Rex Joannes ipse captiuitatis extremū se habuit et frāci prīces aufugerūt ꝓut cōtingit de persona moderni regis.

[1]Pro finali igitur munerū suc
cursu de quo paulo ante tetigi
mus fidelibusq; exactoribus de
putatis vnaqueq; prouincia regi
nostro christianissimo capto ꝓ vi
ribus succurrat.Exemplumq; su
mūt cetere regni prouincie qua
le suffragium acceperit Joannes
ille quondam francorū rex Phi
lippi valesij filius:qui post eius
captiuitatem ab anglo apud Pi
ctauos A lingue occitane et pro
uincie Narbonensis incolis:qui
bus misericordior animus fuit.
Nā auctore armigniaco comite
conuenientes:ante omnia prohi
bent regionis incolas auro argē
toq; et vnionibus in publico vti
niue insigni colore vestes indue
rent donec Joannes eorum rex
apud anglos captus teneret(prout
hoc anno statutum fuit de publi
cis ioculatoribus certis casibus
exceptis vitādis Tholose sub ma
gnis pecuniaruz penis ob nostri
moderni christianissimi regis ca
pturam.)Octo preterea hominū
milia.ad belli societatem cū diur
no stipendio decernūt.Cuduntq;
ad stipendium armatorum assen
tiente Carolo dicti Joānis filio.
monetam nouā:vt refert Rober
tus guaguinus in compēdio suo
super francorum gestis libro.ix.
folio.cl.dicti compendij.Et vide
ibi.in fol.cxlix.dicti compendij ꝑ
guaguinū:et dicto libro.ix. Quo
modo[2]rex francoruz Joannes
egregie pre ceteris pugnans ca
ptus extitit.Equites tamen pedi
tesq; magno numero militantes
sub eius exercitu ignominiosam
fugam fecere.Heu faucte de⁹ ma
teria capture nostri regis moder
ni appropriata.Et vide q̄d a Pa
risiaco viro cui commissum dicen
di munus erat inter Parisienses
primarios erga Carolū Qui dux
Carolus aduocatis ex regno prī
moribus patris miseriam fortu
namq; in senatu parlamenti ma
gno omniū merore enarraret:lo
co eius verba agente Petro fore
stano Rothomagorū archi ꝓsule
francie cancellario:atq; pecuniā
belli subsidiū in tot aduersis po
stulante.Et tunc cōditione capti
ui regis cognita:fuit vna omniū
sententia miseris rebus opitula
ri moderatiōe habita.id quod in
omnium conspectu neq; ab incō
dita multitudie fieri rite poterat
(Non enī cōmode se aptat prin
cipū voluntati populus frequēs
existimātibus plurimis inter res
aduersas suā conditionē vel me
liorē effici:vel principis liberam
administrationē plurimorū sentē

tijs cohiberi.) Deliguntur ppterea ex oib⁹ qnquaginta viri quoꝝ arbitratu tãta res agerek. quorũ vt dixi vn⁹.verba Carolo faciens inter cetera inqt.p̃sentẽ rerum statũ(scʒ regis captiuitatẽ ꝛ alia incõmoda) [1] idcirco obtigisse: ꝙ malis cõsultorib⁹plus rex esset vt refert idẽ Robert⁹ guaguin⁹ dicto folio.cxlij.li.ix.dicti compẽdij.prout sepe occurrit ꝙꝫ nõ ex studio regis/ tamẽ eo fiducia sua fideli/per infideles factionis contrarie quãdoqꝫ participes aut in acie in expertos decepto ꝛ pdito. [2]Et tempus se offert in quo gubernatores et cõsultores regni p populi solatio.ꝛ regni aleuiatione officiorum superfluorum suppressionẽ procurare debent.hoc etiam faciendo ꝛ procurãdo pluribus viris notabilib⁹ diuersarũ puinciarũ rẽ gratã faciẽt. Prout dispositũ fuit post regis Ioãnis captiuitatẽ. Nã cõuẽtu iussu Caroli Parisijs in ede minorum diui francisci ac contione habita. Ubi constitutis que ad rem pertinere videbantur: ad parlamenti senatum Carolus contionem vocat ibi.post habitam a Roberto gallo Laudunẽsi.episcopo orationẽ. duo ꝛ viginti regij ministri nõ auditi a suis officijs Caroli edicto amoti sunt: preter nonnullos: ex caroli ministris. Ex senatu quoqꝫ parlamẽti rationum pretorio.id est camera computorum com plures seclusi. ita refert Robertus guaguinus in compendio suo super francorum gestis libro.ix.folio mihi.cl.dicti compendũ. Res se offert auditores clarissimi: vt finem faciamus articuli.S.lõge ante tacti ornati et circũdati(ex studio tamen ꝛ arte)varijs incidentibus satis tamen in se connexis. dum certabamus an rex francoꝝ (cui vita et gloria perpetua sit) imperatorẽ de iure recognoscat superiorẽ/et conclusimus ꝙ non. [3]Et vidistis superi⁹ certamẽ ac scribentium inter se refragantiũ congeriem. Ego autem vna cum asserentibus regẽ francie.de iure non subesse imperatori concludo. Satisqꝫ fuit responsum legibus imperialibus per quas nitũtur nonnulli firmare partem contrariam. Et potissime.l.de precario.ff.ad legem rodi.de Iac.ꝛ.l. bene a zenone.§.sed scimus.C.de quadriẽ.prescript.cuʒ similibus. Nec trepido per consequens satisfactum non fuisse glosis et scribentibus imperiales partes fouentibus. [4]Quorum doctrine et dicta debent intelligi scdm iura que allegant. Iuxta doctrinaʒ Barto.in.l.non solum.§.si liberationis.ff.de libera.lega.ꝛ Geor. Nat.in repet.c.ꝙuis pactuʒ.col. mihi.xxij.de pact.li.vj.Iaf.in.l.j. numero tertio.ff.qd quisqꝫ iuris. Iaso.in.§.itẽ si quis in fraudẽ.in expeditiõe glo.creditoꝝ.de acti. instit. [5]Cũ igitur corruãt talĩũ scribẽtiũ fundamenta vt.S.oñdi: corruit ꝛ eorũ superficies.c.cum paulus.j.q.j.c.veniens.de psbi. non bapti.l.egi.tecũ.ꝛ ibi paul. de cast.ff.de exce.rei iud. [6]Sꝫ p̃est tñ vnũ tertiũ rñdere ꝙ astrigere videtur francigenas ad fatẽdũ ore ꝛaperto.cõtrariũ.scʒ.l.j. §.ꝛ ibi expsse.Bar.ff.de rei vẽ. et illũ tex.iũcta.l.ibi sequenti.p imperatore ꝯtra regẽ francie adduxit p meliore. de iure Iaso. in lectura Papiẽsi.col.iij. versic. Et pro cõi snia.C.de summa tri. Et li cet Iasõ.ibi non ponderet dictũ §.fi.Bart.tñ in dicto.§.fi. notat. ostendendo modũ pnunciandi ꝛ exequẽdi qd petitur vniuersitas rerũ vt puta grex: ꝙ licet iudex p nunciet gregẽ esse meũ.tñ restitu tio fiet mihi detractis capitibus alienis.per illum.§.fin. Et subdit Bar.ibi.se consuetũ dicere in prima cõstitutione illi⁹ libri.ff.veteris.ꝙ Iperator est dñs toti⁹ mũ

1 Ostẽdit regẽ Ioannẽ captũ fuisse ex ꝯsilio malorũ cõsultorum.

2 Rege capto existẽte: officia aliq̃ supprimẽda sunt.

3 Regẽ francie iterum ait nulli subesse de iure.

4 Glosarũ et doctoꝝ iura debẽt intelligi ẽm iura q̃ allegant.

5 Fũdamento destructo: destruitur et moles seu superficies.

6 Rñdet vni ꝯrio qd pimperator: videt ꝯ regẽ frãcie astrigere.

Ois ptas a deo.

di. Nec obstat ſm eũdem. ꝙ alij ſint dñi particulariter: quia mundus est vniuersitas quedã. vnde potest quis habere dictã vniuersitatem. Licet singule res nõ sint sue. Unde si alius teneret mũdũ:

1 Bar. pater legistarũ.

posset imperator illũ vendicare. ſm Bar. in. d. §. fi. [1] Et licet Barto. qui pater dr (⁊ merito quidẽ) legistarũ a Jaso. in. d. l. j. in lectura Papiensi. col. iij. C. de summa tri. dictũ. §. fi. ponderauerit ad dictum propositũ. Mihi tamẽ videtur illum tex. nõ plus astringere

2 Reges hispaie a faucib⁹ inimicorũ regnũ eruerunt.

regẽ Frãcie nec nos frãcigenas: ꝗ̃ ꝑcallegati alij tex. quibus extitit satisfactũ. Retorqueamus ergo dictũ. §. fi. contra Bar. Et confiteamur ꝓut ipse dicit mundum esse quãdam vniuersitatẽ. ⁊ ꝙ totam illam vniuersitatem petere posset imperator si ab alio possessa esset/ sed detraherentur saltez aliena capita seu res singulares

3 Imperium Romanũ a deo tripliciter ꝓcessit.

alioꝝ dominoꝝ. per illum. §. fi. detraheretur igitur Frãcie regnũ/ vtpote existens nõ imperatoris/ sed Frãcie christianissimi regis: imperatorẽ in superiorẽ nõ recognoscẽtis. per. c. ꝑ venerabilẽ. §. insuꝑ. q̃ fi. sint legi. [2] Detraheretur ⁊ regnũ hispanie/ pro quo/ licet nõ sit textualis decisio. est tamen glose asseueratio in. c. Adrianus. le. ij. in verbo per singulas.

4 Imperium ⁊ sacerdotiũ ac etiaz alie potestates a do ꝓcesserũt.

lxiij. dicentis. ꝙ reges hispanie illud a faucibus hoĩtiũ eruerũt/ ideo non subesse imperatori. Et illam glos. approbat Panor. in. c. venerabilẽ. in glo. trãstulit in germanos. de elec. Panor. in. c. quãto. vẜ. quero secũdo. de iureiurã. Et dicit Panor. i. c. sicut. le. ij. illo co. titu. ꝙ reges Frãcie ⁊ hispanie nullum habent in temporalibus superiorem. ⁊ licet ipse dicat ibi verum esse de facto. satis fit ꝑ predicta ostensum respectu regis Francie/ ꝙ nec de iure. per dictũ §. insuꝑ. [3] Et licet Bal. i. l. j. col. ij. versic. Ego addo. C. de summa trini. ⁊ fid. ca. ostendat imperium cesareũ esse a deo triplr. Primo ꝑmissiue. Secundo approbatiue. Tertio formaliter ⁊ effectiue. vt declarat ipse ibi. dicta tamẽ Bal. non cõcluderent regem Frãcie ꝓpterea impatori subesse. [4] Nec obstat dũ dicit Bald. in. d. l. j. vẜ. Ego addo ⁊c. Imperiũ esse a deo. allegabat tex. in aut. de nõ alie. aut permu. §. si minus igitur. col. ij. qui tamen tex. nõ dicit hoc formaliter. verum est ꝙ versiculus. Quid em̃ ⁊c. posit⁹ sub dicto. §. si minus. dicit deũ plurima dedisse imperatori. Quare ꝓ dicto Bal. posses allegare tex. clariorẽ. Dicentem. Maxima quidẽ in omnibus sunt dona dei a superna collata clemẽtia sacerdotiũ ⁊ imperium. in aut. quomodo opor. epis. in prin. colla. j. Et illũ tex. allegauit. glo. ij. c. nouit. de iudi. ad probandũ sacerdotiũ ⁊ imperium ꝓcessisse ab eodez principio. Facit tex. in dicto. §. si min⁹. versi. Quid em̃. dum dicit. vtiq₃ cum nec multum differãt ab alterutro: sacerdotium ⁊ imperiũ ⁊c. Nã non est speciale in imperiali potestate/ nec in sacerdotio. vt procedant a deo. Nam id idẽ fatẽdum est de regno Francie ⁊ de quolibet ꝓ̃ncipatu: nedum regno ac etiam de potestate vniuscuiusq₃ hominis mortalis. Tolle pro huius dicti confirmatione exemplũ redẽptoris nostri. qui cũ perperã/ ⁊ absre (Pilato dictãte.) A reprobis iudeis flagellatus fuisset. Ac a falso Pilato incitatus vt ad per euz quesita respõderet. Cui cum saluator verbum denegasset facere. Ait idem pilatus. Mihi nõ loqueris? Nescis qꝛ potestatem habeo crucifigere te/ ⁊ potestatẽ habeo dimittere te? Respondit Jesus. Non haberes potestatẽ aduersum me vllã/ nisi tibi datum esset desuper. Jo. xix. Nõ est em̃ potestas/ nisi a deo. ad Rom. xiij. ⁊ in

extrauagãti

extrauagāti vnā sctāz. de maio. ⁊ obedi. inter cōmunes. A deo em̄ cuncta bona pcedunt. potestates ⁊ incremēta/ ⁊ ipse est qui nobis mortificatis plurimū fructum af= fert. Ideo dicebat beatus Paulꝰ j. ad Corinth. iij. ⁊ habet in. c. cū nō sit in homine. de decimis. neqꝫ qui plātat ē aliquid neqꝫ qui re gat: sed qui incremētum dat deꝰ. Ipse quidez mortificato semine/ plurimū fructū affert. vt dicit. c. cū nō sit. s. alleg. ⁊ facit qđ habe tur. Jo. xij. ibi Amen amē dico vo bis. ⁊ cetera que ibi sequuntur. Item et posses dicere ad dictum tex. auc. quō opor. epōs. in prin. col. j. dū innuit sacerdotiū ⁊ impe riū pcessisse ab eodē principio. et ad. c. solitē. de maio. ⁊ obe. dū di= cit. Fecit deus duo luminaria ⁊c. et ad tex. illis verbis vtētē. Gen. j. ⁊ ad tex. in. c. cū ad verū. xcvj. di stin. Cuiꝰ vba sunt. cū ad verum vētum est: vltra sibi nec impera= tor iura pōtificatus arripuit: nec potifex nomē imperatoriū vsur= pauit: qm̄ idē mediator dei ⁊ ho= minū homo Christus Jesus: acti bus pprijs ⁊ dignitatibus distin ctis officia potestatis discreuit. Propria volens medicinali humi liate sursum efferri non humana superbia rursus in iferno demer= gi: ⁊ vt xp̄ani imperatores p eter na vita pōtificibꝰ indigerēt: ⁊ pō tifices p cursu temporalium tātū modo rerum imperialibus legibꝰ vterēt: quatenꝰ spiritualis actio a carnalibꝰ distaret in cursibus a deo militans minime se negotijs secularibꝰ implicaret. ac vicissim nō ille rebꝰ diuinis presidere vi= deretur: qui esset negotijs secula ribus implicatꝰ. Quia fateor im= periū sicut sacerdotiū pcessisse a deo. ⁊ nedū summū imperiū imo vt [1] s. dixi quelibet inferior po testas dicitur a deo. Sz potestas imperialis ⁊ secularis nō deriuat immediate a deo in imperatorez ⁊ dn̄m secularē. Sed per debitam ⁊ subalternatā emanationē a vi= cario xp̄i redēptoris nostri: apud quem sunt iura. celestis ⁊ terreni imperij dicit tex. in. c. oēs. xxij. di= stin. [2] Hinc est qꝫ papa pōt trās= ferre imperiū de certo genere p= sonarū/ ad aliud genus: vt in. c. venerabilē. de elec. imperatorem inungit/ approbat/ confirmat/ re probat/ deponit/ causis exigenti bus: ⁊ abeo iuramētuz fidelitatis recipit: vt in. d. c. venerabilē. et in c. ad apostolice. de re iudi. li. vj. ⁊ in cle. ne romani. de iure iurā. vel possemus dicere put dicebat Pa nor. in glos. ij. dicti. c. nouit. de iu= di. qꝫ potestas impialis est ex dei volūtate penes secularem homi= nē: puta imperatorē. [3] Sed isti duo papa vcz ⁊ imperator exercē tes duos gladios spūalem: scz et temporalem: habēt se adinuicem vt maior ⁊ minor. Maioritate ta= men penes papam consistente: et minoritate penes imperatorem. Et sic vnus scz papa est supremꝰ in ecclesia militanti: sicut vnꝰ est supremus in ecclesia triumphāti deus. Mathei. xxij. [4] Nec ob= stat si velis inferre papā inferio= rem esse imperatore. Hoc innuēs ex solutione tributi redemptoris nostri regi tēporali facta. p quaz solutionem videtur notari Chri= sti vicarij inferioritas respectu imperatoris. Tu cōtrariū dicas. Nec obstat tributi per Christū so lutio. Quoniā multa sunt facien= da nō iubēte lege: sed libera cha ritate. ⁊ ea sunt in nostris officijs gratiora/ que cum liceret nobis etiā nō impēdere: tamē causa dn̄ lectionis impendimus. dicit bea= tus Augustinus ad pollētiū: ⁊ ha betur in. c. Jam nunc. xxviij. q. j. Unde ipse dn̄s redemptor noster Christus Jesus. prior cū se tribu= tum non debere soluere demon= strasset: soluit tamen vt non scan= dalizaret eos quibus ad eternaz

1 Imperatoris ptās a deo non pcedit imediate.

2 Papa trāsferre pōt/ inungere/ approbarē/ cōfirmare/ reprobare/ ⁊ deponere impatorez.

3 Papa ⁊ imperator se habent/ vt maior ⁊ minor: maioritate tn̄ existente penes papā.

4 Christꝰ tributum dn̄o tpali soluit ⁊ cur soluit describit.

1 Abscinda lo abstinen dum docet.

2 Questio pape pre rogatia ad quid prosit viso/ q tur bare nõ po test statum dñi tpalis/ ostẽdit. Et exercitium gladij tpa lis an ha beat papa ⁊ ceteri pre lati?

salutem gerẽs morem cõsulebat: vt videre potes. Math. xvij. in fi. ⁊ in dicto. c. Jam nũc. Et que sunt cesaris/ iussit cesari solui. Math. xxij. Memor eorũ que ille ipse di xit. [1] Qui scãdalizauerit vnum de pusillis istis qui in me credũt/ expedit ei vt suspẽdatur mola asi naria in collo eius/ et demergat in pfundum maris: vt mũdo ab scãdalis. Necesse est enim vt veniẽt scãdala. Uerũ ve homini illi per quẽ scãdalum venit. Mat. xviij. ⁊ Marci. ix. c. Nihil enim fieri debet cum scãdalo. c. Nihil cũ scãdalo. vbi vide specialia et peculiaria scãdali/ aggregata p Feli. de pre scrip. Et dicebat idem redẽptor noster. Si manus tua vel pes tu⁹ scãdalizat te: abscide eũ ⁊ proijce abs te. vt scribitur Math. xviij. ⁊ Mar. ix. Et superi⁹ exẽplũ dñi/ re cte sequutus est beatus Paulus: dicens. Cum sim liber ex oibus: oim me seruum feci. vt plures lu crifacerẽ. j. ad Corin. ix. ⁊ habet in dicto. c. Jam nunc. Sic igit re spõdeas xpm tributũ soluisse dño tẽporali ad euitãdũ scãdalũ: ⁊ vt homo. vt ceteris preberet exẽplũ soluẽdi q potestati seculari subij ciebãtur. c. si tributũ. xj. q. j. cuius verba sunt. Si tributũ petit impe rator nõ ei negamus: agri soluãt tributũ. si agros desiderat impe rator: potestatẽ habet vendican di: tollat eos si libitũ est/ impe ratori nõ dono. sed nõ nego. et est Ambrosij cõtra Auxentium illud dictũ. Et dicebat tex. in. c. magnũ eadem causa et. q. Magnũ quidẽ est ⁊ speciale documẽtũ: quo chri stiani viri sublimioribus potesta tibus docentur debere esse subie cti: ne quis cõstitutionem terreni regis putet esse soluendã. Si enim censum fili⁹ dei soluit: (vt habet Mat. xvij.) quis tu tãtus es q pu tas illud a te nõ esse soluẽdũ? Jtẽ Christus legẽ spũaliter in oibus seruauit: lz sibi nõ incũberet ne cessitas. Et vt predicta attingã: nõ dixit ipse. Reddite omnia cesa ri: sed que sunt cesaris cesari iuf sit reddi. Math. xxij. Nam dictio que restringit. vt dicit Panor. in glo. ij. c. nouit. de iudi. allegat no tata in. l. j. C. de summa trini. vbi tex. vtitur dictione seu relatiuo quos. ⁊ in. c. fi. vbi tex. vtitur rela tiuo que. de cleri. nõ resid. Jussit igitur de⁹ incarnatus reddi cesa ri nõ omnia: sed que sunt sua. Ex quibus ⁊ ex. j. subdicẽdis/ conclu ditur papam maiorem ipso impe ratore/ ⁊ q penes eum sit vtraqz suprema potestas spiritualis: ves ⁊ terrestris: lz nõ habeat exerci tium gladij tẽporalis/ vt a nõnul lis asseritur. [2] Et si diceres. Ad quid valet talis maioritas ⁊ pre rogatiua cũ nõ valeat papa ptur bare illã iurisditionẽ temporalis pncipis/ nec minuere/ nec exerce re per se? vt in. c. si imperator. et c. cum ad verũ. xcvj. dist. ⁊ in. c. no uit. de iudi. ⁊ in. c. causam. le. ij. q fil. sint legi. et ipse Christus exer citium gladij temporalis interdi xit dum dixit beato Petro vtenti mucrone seu gladio temporali p saluatoris defensione ⁊ realis in iurie eius vindicta. Mitte gladiũ tuum in vaginã. que verba refert beatus Joãnes. xviij. c. ⁊ habetur in extrauaganti. vnam sanctam. in titu. de maio. ⁊ obe. inter cõmu nes. Et beatus Mat. dicit. Chri stum dixisse. Cõuerte gladiũ tuũ in locum suũ. Mat. xxvj. (De qua percussione loquebatur euãgeli sta Lucas. xxij. c. ⁊ beatus Marc⁹ xiiij. et. c. si petrus. xxiiij. q. j.) Et facit dictũ. b. Bernardi. ad Euge nium dicẽtis. Ag redere subditos verbo. sed non ferro. quid vsurpa re gladiũ tẽtas/ quem semel iuf sus es mittere in vaginam? Hinc beatus Paulus inter requisita in episcopo ait. Oportet episcopum nõ esse percussorem. j. ad Thimo. iij. Jtem minister noui testamẽti

est minister mãsuetudinis ꝛ sacra
mẽti vnitatis. sacramentum vero
altaris representat vnionẽ Chri-
sti ꝛ ecclesie: quã significat vnio
anime ad corpus/quia sicut ani-
ma viuificat corpus/sic Christus
per huiusmodi sacramẽtum viui-
ficat ecclesiam. et ideo. executio
gladij materialis que animã di-
uidit a corpore: penes ministrũ
sacramẽti vnitatis esse nõ debet.
Unde inquit beatus Bernardus
vbi .s. gladiũ materialem habet
papa nutu. Imperator ꝓ o. iussu.
miles vsu vel manu. [1] Et istud
vult Bonifaci᷒ octauus in sua ex-
trauaganti. vnã sanctã. in titu. de
maio. ꝛ obe. inter cõmunes. Dum
dicit ꝙ dicẽtibus apostolis redẽ-
ptori nostro. Domine ecce gladij
duo hic. At ille dixit eis. Satis
est. Luce. xxij. et li. hic exponitur:
id est in ecclesia. dicit tex. in dicta
extrauagãti vnam sanctã. Nec vt
vides. Respondit saluator nimis
esse vt occurrerẽt duo gladij. vn᷒
scꝫ spiritualis/et alius tẽporalis
in ecclesia seu apud eã. Sed dixit
satis esse. Ideo dixit tex. in dicta
extrauagãti vnã sanctã. Certe q̃
in potestate petri tẽporalem gla-
diũ esse negat male verbũ atten-
dit dñi ꝓferẽtis. Cõuerte gladiũ
in vaginã. Uterqꝫ ergo est in po-
testate ecclesie spũalis .s. gladi᷒ ꝛ
materialis. Sꝫ is q̃dẽ ꝓ ecclesia:
ille vero ab ecclesia exercendus.
Ille sacerdotis: is manu regũ et
militũ: sed ad nutum ꝛ patiẽtiam
sacerdotis. Oportet aũt gladiuꝫ
esse sub gladio: ꝛ tẽporalẽ autori
tatẽ spũali subijci potestati. Naꝫ
cũ dicat aplˀs Ad Rom. xiij. Non
est potestas nisi a deo: que auteꝫ
sunt a deo ordinata sunt. nõ autẽ
ordinata essent. nisi gladius esset
sub gladio/ꝛ tãq̃ inferior reduce
retur per aliquod aliud. in supre
ma. Nam ꝯm beatum Dionysiuꝫ
lex diuinitatis est infima per me
dia in suprema reduci. (quib᷒ ver

bis vtitˀ dicta extrauagãs.) Non
ergo ꝯm ordinẽ vniuersi/omnia
eque ac immediate: sed infima ꝑ
media/ꝛ inferiora ꝑ superiora ad
ordinem reducũtur. [2] Respon-
deo igitur questioni supra tacte
qua querebatur. Ad quid valeat
maioritas ꝛ prerogatiua pape re
spectu vtriusqꝫ potestatꝭ spiritua
lis .s. ꝛ temporalis cum papa non
possit perturbare iurisditionẽ tẽ-
poralis principis / nec minuere/
nec per se exercere. Et rñdeo post
Panor. in dicto. c. nouit. omissis
pro nũc alijs scribẽtibus. ꝙ valet
ad multa. Et primo vt ipsum im-
peratorẽ tãq̃ inferiorẽ exigẽtib᷒
causis destituat/ꝛ vt eũ approbet
post legitimã electionẽ. c. venera
bilem. de elect. Item in omnibus
negotijs arduis ꝛ difficultatibus
maximis generãtibus scandaluꝫ
in christianitate. Papa proculdu
bio inter puros laicos etiã supe-
riores non habentes intromitte-
re se potest ea exercere. dicto. c.
nouit. ꝛ cle. pastoralis. de re iudi.
et dicto. c. venerabilem. [3] Soli-
tus est enim papa ecclesie mucro
ne nõnullos ferire. et postea etiã
diffidere. c. ꝑ humani versiculo.
Nos tanto periculo. iuncto versi
culo. Sacri approbatione con-
cilij. de homi. in. vj. Et qꝺ licitum
sit quandoqꝫ viro ecclesiastico vti
gladio/ꝛ spirituali/ꝛ materiali/
est tex. in. c. dilecto. versi. et quan
do ꝛc. de sententia excõmu. in. vj.
Et Nicolaus papa scribens epi-
scopis Galie. inquit. Quinetiam
prefato fratri nostro filijs Treue
rensis. illiusqꝫ defensoribus hec
in mandatis damus: vt spirituali
simul ac materiali gladio tandiu
malignos illos eorũqꝫ fautores
insequantur: quousqꝫ cum inte-
gritate possessiones vel quecũqꝫ
res ecclesiastice hoc factovˀ quo
cũqꝫ pacto distracte seu direpte
sunt reuocentur. capitulo autori-
tatem. xv. q. vj. habes igitur di-

1
Duos gla-
dios osten
dit ecclesiã
habere/ et
quid signi-
ficẽt decla-
rat.

2
Responde t
supiori qõ-
ni.

3
Papa / et
alius prela
tus: vti po
test gladio
spũali/ꝛ nõ
nũq̃ mate
riali/vt hic
declarat.

ctum.c.dilecto. et dictū.c.auctoritatē.q̄ iura clare ostēdūt prelatos nonnūq̄ vti posse gladio materiali nedum spūali iusta de cā: licet spūalia ppria sint arma ecclesiastica.dicit tex.in dicto.c.dilecto.[1] Et ad ea que dixi papā

1 Papa regem deposuit frācie al's.

qn̄q̄ posse manū apponere etiā in non recognoscentē superiorē. hoc liquido ꝯstat ex pape zacharie processura.Qui regē frācorū nō tam pro suis iniquitatibus q̄ p eo q̄ tāte potestati erat inutilis:a regno deposuit.ꝛ Pipinum Caroli imperatoris patrē in ei⁹ locū substituit: oēsq̄ frācigenas a iuramento fidelitatis absoluit. vt est tex.i.c.ali⁹.xv.q.vj.[2] Potest igitur papa.gladio quādoq̄ vti materiali in facto arduo. Exemplo xp̄i dei viui:qui cū non ꝯsueuisset tēporali potestate vti: ea tn̄ ex causa qn̄q̄ vsus est.ꝛ potissime vbi agebat de decore status ecclesie conseruādo: eijciēdo actualiter vendētes ꝛ emētes ex ea vt scribitur. Luce.xix.[3] De gladio spūali nō est dubiū papā sepi⁹ vsum fuisse in imperatores put potest.Beatus eni Innocētius papa Archadiū imperatorē (qui cōsenserat vt sanct⁹ Joānes crisostom⁹ a sua sede pelleretur) excōicauit. Beatus etiā Ambrosius lꝫ sanctus: non tn̄ vniuersalis ecclesie ep̄us.p culpa que ab alijs sacerdotibus nō a deo grauius videbatur. Theodosiū magnū imperatorem excōicans ab ecclesia exclusit.c.duo sunt.xcvj. dis.Ad rem igitur deueniēdo dn̄ dicebat.[4] Bal.in.l.j.C.d sum ma tri.et fid.ca.imperium emanasse a deo.et vt dixi.s.habuisse ab eo exordiū sicut ꝛ sacerdotiūꝫ seu pōtificatus maxim⁹ seu papalis dignitas.p text.in dicta iaut. quomō opor.ep̄os in pnc.colla.j. hoc idē dicēdū est de regno frācie/ac de cūctis potestatib⁹ prophanis sicut ꝛ de iperio dixim⁹/

2 Christus potestate temporali vsus est.

3 Imperator a papa excōmunicari pōt.

4 Ostēdit regnum frācie a deo p cessisse eo modo quo imperiū.

5 Potestates due sūt vna spūalis/ alia tēporalis/ et vide hic de vtraq̄.

6 Spūalis ptās prior est tpali in tribus.

cū a deo sit oīs potestas.Ad Roma.xiij.Sed vt etiā dixi lꝫ imperiū sit a deo.Id nō ꝯcludit regnū frācoꝝ sibi subesse.Et caue ne sis in errore nec ꝯfitearis imperium aut aliud regnū terrestre esse a deo respectu potestatis imediate.Sꝫ bene p debitā ꝛ subalternatā emanationē vt dixi.De papa tn̄ bene posses absq̄ erroris piculo fateri publice q̄ ē summ⁹ ꝛ oēs sunt sibi subiecti.vt dicit gl. in cle.ad nostrū.in v̄bo ecclie.de heret.Et dicit gl.in v̄bo ad regē. in.c.cām.le.ij. q fil.sunt leg. post Alanū.ꝛ.T.(Et bene ꝓm Panor, ꝛ p̄po.ibi) q̄ impator(lꝫ imperiū a solo deo dicat pcessisse:) executionē tn̄ gladij tpalis recepit ab ecclia.ꝛ vide notata p Inno.in.c. lꝫ.ex suscepto.de foro cōpet.et p Hostiē.in.c.p venerabilē.qui filij sunt legi.ꝛ p eūdē in sua summa. in tit.q filij sunt legi.§.q̄liter.ꝛ a quo.[5] Et facias talē resolutionē duas eē ptātes.vna spūalis ē/ penes summū pontificē cōsistēs. alia est tpalis/ q̄ est penes regē seculi.c.solite. de maio.et obe. [6] Et spūalis ip̄a ptās. prior est tpali in trib⁹ vt indt Host.in loco preal. Pīo in dignitate seu maioritate.Scd̄o in institutiōe.Tertio in auctoritate seu ptāte.Est eni prior in maioritate sicut spiritus est maior corpe/ Ideo Gelasius papa Anastasio imperatori p hec verba rescripsit.Duo sunt quippe imperator auguste q̄bus principaliter hic mūdus regitur auctoritas sacra pōtificū:ꝛ regalis potestas.In q̄bus tanto grauius est pondus sacerdotū: q̄to etiā pro ipsius regib⁹ vel legib⁹ hominū in diuino sunt reddituri examine rationē. Nosti itaq̄ inter hec ex illorū te pendere iudicio/nō illos ad tuā posse redigi volūtatē. Nec aurū tā preciosius est plumbo:q̄ regia potestate sit altior ordo sacerdotalis.c. duo

sunt quippe.xcvj.dist.Et beatus Ambrosius circa pncipiū sui pastoralis scribēs.(Et habet in dicto.c.duo sunt)ait.honor fratres et sublimitas episcopalis nullis poterit pparationib[us] adequari: si regum fulgori cōpares et principū diademati: lōge erit inferi[us] q̄ si plūbi metallū ad auri fulgorem cōpares:quippe cū videtis regū colla pncipū/submitti genib[us] sacerdotum et osculata eoꝝ dextra orationib[us] eoꝝ credāt se cōicari vel muniri.Est etiā ptās spūalis prior tpali institutiōe.Ubi sacerdotiū Melchisedech.pcessit legē scriptā.de quo in.c.trāslato sacerdotio.et ibi vide notata p glo.in vbo sacerdotio.de ↄsti.Finaliter est maior auctoritate ipsa potestas spūalis/ potestate tēporali. Quia per sacerdotē deo iubente: fuit ordinata regalis potestas vt videre potes.j.Regū.viij.c.in fine.Dicēte dño ad samuelē.Audi vocē eoꝝ:et ↄstitue sup eos regē. Itē maioritas de q̄ fit sermo ptz rōne subiecti.Quanto em̄ qlibet preest meliorib[us]: tāto maior ipse et honestior est.auct.d defen.ciui. §.nos igit.colla.iij.[1] Sed aīa q̄ pape cōmēdat.et cui ipe preest. preferēda est olb[us] reb[us] humanis qbus impator preest.c.pcipimus. xij.q.j.anime em̄ cūctis reb[us] preponēde sunt.l.sancim[us].ca.j.C.de sacrosan.eccle.Ergo et papa ipsi imperatori.Spiritualē aūt et dignitate et nobilitate terrenā quālibet pcellere potestatē/opꝫ tāto clari[us] nos fateri:q̄to spūalia tēporalia antecellunt.dicit text.in extraua.vnā sanctā.l ti.de maio. et obe.inter cōes.Itē q̄ dicta sunt pbant ex vi fidei.qr sicut ponere duo pncipia est hereticū.c.j.et.ij. de summa tri.sic et dicere duos vicarios equales in terris est hereticū.et vide gl.egregiā in.c.non autē.in vbo.vt nō succederet.vij. q.j.querētē. Nunqd eodē modo possent esse duo apostolici.seu summi pōtifices:et arguit qd̄ nō. p.c.fact[us] est cornelius.ea.cā.et.q. vbi inqt tex.nō hꝫ ecclīasticā ordinationē q̄ ecclīe nō tenet vnitatē: quisq̄s qui post vnū qui sol[us] esse dꝫ factus est.iā nō scd̄us ille sed nullus est.Et dñs tm̄ vnū constituit vicariū et summū pontificē/ nō aūt vt plures simul essent cōcurrētes summi pontifices. vt ex sequētib[us] tibi ostendā.Ego inqt dñs.(Mat.xvj.)beato Petro,dico tibi.Tu es petr[us]:et sup hāc petram edificabo ecclīaꝫ meā:et q̄uis aplīs olb[us] post resurrectionē suā parem potestatē tribuerit:dicēs.Sicut me misit pr et ego mitto vos.Accipite spm̄ sanctum.et c. Jo.xx.Tn̄ vt vnitatē manifestaret:vnitatē eiusdē originē ab vno incipientē auctoritate sua disposuit.hoc vtiq̄ erāt ceteri apli qd̄ petr[us] fuit:pari ↄsortio pditi et honoris et potestatis.sꝫ exordiū ab vnitate proficiscitur.vt ecclīa xpi vna monstret:quā vnā ecclīaꝫ in cātico quoq̄ canticorꝫ spiritussanct[us] ex psona xpi dñi designauerat dicēs.Una est colūba mea et pfecta mea:et vna est matris sue electa genitrici sue.Cāti.vj.hāc ecclīe vnitatem et beat[us] paulus aplus docet:et sacramētū vnitatis ostēdit: dicēs.Unū corpus et vnus spirit[us] et vna spes vocationis nostre:vn[us] dñs:vna fides vnū baptisma: vnus deus.ad Ephe. iiij.quā vnitatē tenere firmiter et vendicare debem[us]:et maxime ipi epī vt est text.multū cōmendans dus.quē precor vide.in.c.Loquitur.xxiiij.q.j.vna cū.c.Alien[us] est. ea.cā et.q.Apparet ergo et luce clari[us] patet(vt vnitas seruetur) duos eque pricipalr nō posse cōstitui aplicos seu summos pontifices.Nec ab vnione vni[us] summi pontificis recte assumpti est deuiandū.Pro quo dicebat Beda sup Matheū.et hr̄ in.c.quicūq̄.

1 Anima preferēda cūctis rebus est.

xxiij.q.j. Quicunq ab vnitate fidei vł societatis Petri apłi quolibet mō semetipsos segregauerint: tales nūc nec vinculis pctōꝝ absolui/nec ianuā pñt regni celestis ingredi. Preterea qꝛ vna est ecclia catholica milităs. diuinit᷒ exēplata ab ecclia triūphāte. dicēte Joā. in apocał. xxj. Uidi sanctā ciuitatē hierłm nouā descēdentē de celo: a deo paratā sicut spōsam ornatā viro suo. Et istud est ꝙ voluit dñs dicēs Moysi. Inspice ⁊ fac scđm exēplar ꝙ tibi in mōte mōstratū est. Exodi. xxv. c. Cū igił ī ecclia triūphāte sit vn᷒ princeps summ᷒/cui᷒ obediētie tota ecclia pfectissime est subiecta scꝫ de᷒. Necessario sequił qđ etiā ecclie militāti vn᷒ summus pnceps psideat.

1 Impator iura spūalia nec viros eccliasticos iudicare pōt.

[1] Impator aūt ille eē nō ꝯpōt cū nō valeat pesse in spūalib᷒. c. bñ quidē. xcvj. dis. Nec iura spūalia suo pprio iure iudicare. c. decernim᷒ de iudi. nec spūalib᷒ annexa determinare. c. Quāto de iudi. Sicut nec viros

2 Duo impatores an eē possint?

eccliasticos proprio iure. c. si diligēti. de foro ꝯpe. c. cū ad verū. c. sacris. c. in scripturis. xcvj. dis. subesse. eñ dꝫ imperator pōtificib᷒ nō pesse. c. si īperator. ea. dist. Papa ergo erit ꝗ psidere

3 Rex frācie neminē hꝫ superiorē: nec omnes sūt sub imperio.

debet in ecclia militāte respectu vtriusq potestatis spūalis vcꝫ. ⁊ tpalis. declarādo vt pdixim᷒. exēplo Christi qui vtrāq potestatē qñq exercuit. Uñ vt dixi. Flagello facto de funiculo eiecit vēdētes ⁊ emētes de tēplo: cathedras vēdētiū ⁊ colūbas euertit. Mat. xxj. ⁊ Mar. xj. c. ⁊. c. ex multis. ⁊. c. vēdētes. j. q. iij. Jurisdictio tñ criminalis ptāti ecclie ꝯpetēs p sclarē exerceatur: put fieri pōt

4 Itali non seruāt fidē nec honorē Gallis cōiter.

cessante metu irregularitatis. c. si. et ibi scribētes. Ne clē. vel mo. li. vj. Uides ergo tu legista quomō ītelligere debes pncipiū. auł. quomō opoꝛ. epōs ī pn: colla. j. et dictū Bal. ī. l. j. C. de sum. tri. Dū

dicit īperiū a deo pcessisse. qꝛ neīdū hoc ṽificał in eo sꝫ ⁊ ī cuiusq alteri᷒ regno ⁊ potentatu. [2] Et an duo possint eē īperatores. vide gl. j. iūcto tex. ī. c. Nūc aūt. xxj. dis. ⁊ gl. ij. c. Nō aūt. vij. q. j. ⁊ gl. in. c. Si īperator. ī ṽbo diuinitus. xcvj. dis. ⁊ ibi dicit gl. qđ īperiū a solo deo est. allegat. c. Questuꝫ. xxiij. q. iiij. ⁊ dicit illa gl. ꝙ īperator hꝫ a celesti maiestate gladij potestatē. allegat. l. j. in pn. C. de veł. iure enucle. [3] Dic tu. ⁊ declara vt pdixi. Sint duo/ aut sit vn᷒ impator. Rex tñ nr Christianissim᷒ nulli tpali dño ē subiect᷒. idē de ei᷒ regno cōcludim᷒. Et lꝫ plura adducere possez hinc ⁊ inde sparsa acumulādo: ad ostēdendū īperatorē nō fuisse nec eē dñꝫ totius orbis: ꝗ ē pncipalis nr̄a mā. p ei᷒ ꝯsummatiōe pōdero p nūc tres tex. Prim᷒ est. l. j. C. de sūma tri. Dū tex. dicit: cūctos populos ꝗs clemētie nr̄e regit īperiū. ⁊c. Infert illđ relatiuū quos. nō oēs subesse īperatori sꝫ quosdā ab ei᷒ īperio exēptos ⁊ maxīe Rex frācie/ vt sepi᷒ deduxim᷒. Scđs tex. est. l. mercatores. C. de cōmer. et merca. ī pn. Cui᷒ ṽba sunt. Mercatores tā īperio nostro/ ꝗ Persarū regi subiectos esse nō īperatoris ⁊c. Innuens ille text. Nonnullos subditos eē nō īperatoris sꝫ Persaꝝ regis. Terti᷒ tex. est. l. Romane gētis. C. de Eunuchis. dū vtił illis ṽbis. s. barbare autē gētis Eunuchos extra loca nr̄o imperio subiecta factos. ⁊c. Uult ergo tex. ille inferre ꝗdā loca nō esse sub imperio. Erit ergo Rex noster inter tales cōprehēsus. p text. apertū. c. Per venerabilē. §. insup. qui filij sint legit. Et lꝫ plures scribētes Ultramontani itali hoc asserāt de facto verū esse: nō tñ inspecta iuris veritate. Nos ꝯtrariū ostēdim᷒ satis appartēter. et iuridice. hoc procedere. [4] Nec mireris cū videris italos Frāci-

gentis et eorum honoribus fauari. Ita enim fere compertum est: vt nulla italie pars fidem aut honorem Gallico nomini constanter seruet: quod cum sepe tamen hac etate maxime expertum est. vtique ista vtar Roberti Guaguini. in compendio edito ab eo super Francorum gestis in recitatione gestorum a magno Carolo lib. iiij. fo. mihi liiij. Et pro rege Francie quod non subsit imperatori. habes dictum Bal. l. c. j. col. ij. nu. ero. v. de inuestitu. l ma ri. fac. in vsib. feu. et Specula. in titu. de appella. §. Nunc tractemus. circa principium. quem refert Jaso. in. l. j. col. iij. ff. Nunquid aut rex. C. de summa trini. in lectura Pacifici. Et hanc partem tenuerunt Petrus Jaco. de Raue. Joan. Fabri. Nico. de Matiscone. Rapha. fulgo. Paulus de Castr. et Christo. de cast. in dicta. l. j. C. de summa tri. Quos refert et sequitur Joannes igneus. l sua disputatione. que intitulatur. An rex Francie recognoscat imperatorem. col. xxi. et faciunt notata per Feli. l. c. cum non liceat, de prescrip. vbi dicit post Bal. l. l. j. §. j. ff. de offi. prefec. vrb. quod omnia regna sunt sub cesare. Excepto regno Francorum. Et vide henricum boic. in c. Si diligenti. de prescrip. [1] Facit gl. in §. Jus autem. in verbo Romano rum. de patr. pot. isti. dicens. quod Francigene tenent filios vt prorsus absolutos. Quia ius potestatis quod in filios habent patres: proprium est ciuium Romanorum. vt est text. l dicto. §. Jus autem. Sed Francigene non dicuntur Romani: nec eorum imperio subditi. Ideo sicut non subiiciuntur legibus imperialibus prout sunt leges tamen: sic nec conditori earum. s. imperatori. et dictam glo. dicti. §. Jus autem. sequitur Joan. igneus. vbi. s. et Jaso. in. l. frater a fratre. col. ix. numero. xxxi. ff. de condic. indebi. vbi dicit eam singularem. Et dominus Guille. benedicti illis tacitis/ dicit illam gl. singularem. in repeti. dicti. c. Raynutius. in verbo. Matrem insup cleram. numero. xxij. Et illam gl. sequitur Jaso. in. l. ij. numero. ix. de vulga. et pupil. substi. ff. Concludens. quod Francigene non possunt facere pupillarem substitutionem: eo quod non habent filios in potestate secundum eundem. per dictam gl. Et quod Francigene non possint vti substitutione pupillari firmat dominus Guille. bene. in repe. c. Raynutius. in verbo. si absque. lib. mo. ij. numero. xxxviij. de testam. tacito Jaso. l dicta. l. ij. Et si hoc sit verum non est sine fructu. Nam pater tunc demum substituere potest pupillariter vbi filius est impubes et in potestate paterna. vt in dicta. l. ij. et in titu. de pupilla. substitu. l pn. Si igitur verum sit. et illam gl. dicti. §. Jus aut. reputat singularem et ordinariam. Bal. l. c. j. in ti. An maritus succedat vxori l bnficio. l ff. feu. et illam gl. dicit singularem dominus guille. bnd. in repe. dicti. c. Raynutius. in verbo. Si absque liberis. ij. numero. xxxviij. [2] Et per illam gl. §. Jus aut. Dicebat dominus Guille. bnd. l repe. dicti. c. Raynutius. in verbo. Matrem insup cleram. nu. ero. xxij. post Bal. in. c. Si duo fratres. in fi. de duo. fra. de nouo feu. inuesti. l vsi. feu. quod Gallorum et Britonum filii possunt testari etiam de aduenticiis. Quod secundum legem eorum non sunt in ea potestate patris que inuecta est de iure Romano. Ita quod iure gentium testari possunt. quod Notandum est secundum Bal. ibi. Quod in italia que est sepultura eorum sepe moriuntur dicit Bal. ibi. Et ibi dicit glosam dicti. §. Jus aut. de patr. pote. isti. Non est alibi, Subdit tamen Bal. l dicto. c. Si duo fratres. l fi. quod nescit an dicta gl. dicat verum. quod sit ita de iure Francorum. illam gl. tamen dicit singularem Lu. roma. in. l. pe. C. qui test. face. pos. vt refert Jaso. in. l. ij. ff. de vulga. et pup. subs. numero. xix. et cum glo. illius §. Jus aut. de pat. potest. isti. transit Panor. in. c. fi. in glo. j. de conuersi. in fideli. Reperio quod egrius ille vir et summe literature et vite laudabi

[1] Filii francigenarum an sint sub patria potestate et an francigene possint substituere pupillariter.

[2] Gallorum et Britonum filii an testari possint de aduenticiis. et gloss. §. ius aut. de patr. potest. isti. tangit.

llo. Tertiꝰ ꝑsidēs modernꝰ[1](senatus sacri Burdegalēn. repleti viris sciētia/praxi/⁊ ꝟtutibus ornatis ⁊ a me multū honorādis: a qbꝰ ego ꝟmiculꝰ ⁊ idignꝰ absens ⁊ hac in florētissima vniuersitate Tolosana actu legēs in senatorē ⁊ comerciū tantoꝝ patrū celeberrimoꝝ eoꝝ grā nō ꝓcedētibꝰ debitis ⁊ cōgruis meritis uolatus.

1 Senatum Burdegalensem laudat.

Christianissimo Regi nostro exriti. Quibꝰ ꝑpetuis tꝑibꝰ me in famuliū hūilē voueo. pro tāto in me illato honore.) dñs Nicolaꝰ boerij. i. §. ij. primi titu. ꝯsuetu. Bitu. in gl. icipiēte. De iure. hāc ꝑtem tenet videlicet. ꝙ de ꝯsuetudine regni Frācie frācigene nō habēt filios in potestate nec britones. per glo. dicti. §. Jus aūt. Addit ꝙ hoc idē tenet ibi Ang. aret. ⁊ Lando. bolog. in primis iterꝑtationibus. ⁊ Alexā. Jmolēsis. in addi. ad Bar. in. l. Placet. ff. de acqui. here. sumpta occasiōe ex illo tex. dicente. Ea que nobis acquirunt ꝑ eosq̄ in potestate nostra sunt momento nō residere penes eos ⁊c. Dicit ibi Alex. i addi. ad Bar. hoc esse limitandū in filijs Frācigenarū: q̄ nō sunt in patria potestate. allegat gl. in dicto. §. Jus autem. (Et in dicta additione ad Bar. i. l. placet. Alexā. limitat dictam. l. placet. sex modis. et pro septima limitatiōe allegat. l. iperator. cū ibi notatis per eū. ff. ad trebel.) Et iō dicebat Alexan. de Jmola. in. l. nemo. q̄ test. fa. poss. C. ꝙ regula illiꝰ tex. per quā dicimus filiūfamilias nō posse testari/vel codicillari i aduēticijs. fallit in filijs Frācigenis. Qui scđm leges quas seruāt nō retinent filios in ptāte. allegat ꝓ singulari gl. dicti. §. Jus autē. quā glo. etiā sequit. dñs Nicolaꝰ boerij. in dicto tit. j. §. iij. l. j. gl. vbi adeo dicit ꝓcedere hoc dictū. s. ꝙ filij Frācigenarū nō sunt in patria potestate. vt sibi ⁊ nō patri. etiaꝫ quo ad

2 Filij familias nō possunt testari de aduēticijs: etiā ī casibꝰ in qbus patribus nō acquirit vsusfructus.

vsumfructū acq̄rant. etiā in aduēticijs. vt tꝫ Bartholomeꝰ chassaneꝰ i ꝯmēto suo suꝑ ꝯsuetudinibus Burgūdie. i. §. v. folio. cxxxvj. i gl. icipiēte. Jtē etiā in alio casu. vbi vide ꝑ eū ⁊ in duabꝰ ꝓcedētibus ibi primis glosis. Casus: in qbꝰ pater nō hꝫ vsumfructū i bonis aduēticijs. lꝫ regula sit i ꝯtrariū ꝑ. l. j. C. d' bonis mater. ⁊. l. cū opꝫ. C. de bonis q̄ libe. Nec pꝫ ꝑ trāsitū ad scđas nuptias talē vsūfructū perdit. l. fi. ⁊ ibi Sali. ⁊ ceteri scribētes. C. de bonis mat. Et predicta sunt multū notāda. [2] Nā de iure cōi loquēdo filij familias nō pñt regulariter testari. etiam patre cōsentiēte. l. q̄ i ptāte. ⁊ ibi Bar. ff. de tes. ⁊ isti. qbꝰ nō ē permissuꝫ fa. test. i pñ. ⁊ ibi Ang. are. ⁊ alij scribētes. Etiā i aduēticijs. i casibꝰ i qbꝰ patri nō q̄rit vsusfructus (quos casus vide ꝑ. l. cū opꝫ. C. de bonis q̄ libe. ⁊ in aut. vt liceat matri ⁊ aule. in. pñ. col. viij. ⁊ in aut. exceptis. ⁊ in aut. itē hereditas. C. de bo. q̄ li. ⁊ in. aut. de here. ab intest. §. si ꝟo. cū ascēdētibꝰ. colla. ix. Et sunt decē casus ꝑꝫ Jaso. i. l. nemo. col. j. C. q̄ testa. fac. poss. post gl. in aut. itē hereditas. C. de bonis q̄ libe.) scđꝫ gl. i dicta. l. q̄ in potestate in verbo. Nihilominꝰ. in fi. quā ibi approbat Bar. ff. de testa. idē tenet gl. in ꝟbo. in filij. l. j. §. hoc autē. quā ibi approbāt Bar. ⁊ Alexā. Jmolensis. ff. ad trebellia. Et ita cōiter tenet secunduꝫ Alexand. ibi. ⁊ Bar. i dicta. l. qui in potestate. per. l. pe. C. qui testa. fac. poss. Et hanc partem tenet Jas. i. l. nemo. versi. Sꝫ dubiū ē. C. qui test. fac. poss. vbi dicit hanc sniam tenere Joan. de Jmol. in. l. ij. §. Titio. ff. de dona. ⁊ in. l. Tam his. §. j. ff. de mor. ca. dona. late Ludo. Roma. i repe. autē. similiter. in. xix. ꝓspeciali pie cause iter vltimas volūtates. C. ad le. fal. ⁊ Bar. in. l. Jmperator. ff. ad treb. Et hāc partē

tu tene. q vera est. et eã corroborã. vt p Jaso. in dicta. l. nemo. Et vide contrarijs. vt ibi. per eundem. Nec cures de contraria opinione Bar. sibi in hoc contrariantis et oppositum tenẽtis. in repe. l. j. q. iij. versiculo. Potest etiam habere. C. de sacrosanc. eccle. Et q filiusfamilias nõ possit testari in proprietate aduenticiorum firmabat. gl. in auf. vt liceat matri et auie. in verbo. disponere. per. l. fi. §. filijs aũt. C. de bonis que libe. etiã de consensu patris. vt dicit ibi glo. in verbo. dumtaxat. et idẽ concludit dominus Guille. Bene dicti. in repe. c. Raynutius. in verbo. matrẽ. insuper cleram. numero. xiiij. sub folio. xlvj. de test. quẽ vide. Licet donare possit cã mortis si hoc sibi cõcedatur a patre. l. tam his. §. j. ff. de mor. ca. dona. De bonis autem castrensibus et quasi castrensibus: an filiusfamilias possit testari. hic non infero. quia de hijs testari potest. insti. quibus nõ est permiss. fac. testa. in prin. l. nemo. cum. l. sequenti. et ibi. per Alexan. de imol. C. qui testa. fac. poss. cum vulgaribus. quia filiusfamilias in castrẽsi peculio vice patris familias fungũtur. l. ij. ad senatuscon. macedo. Et alios casus in quibus filiusfamilias testari possit. Uide per dominum Guille. Benedi. in loco supra proxime allegato. numero xvj. Ubi posita regula negatiua per quam dicit filiũ familias non posse testari. ponit subsequẽter xj. casus fallẽtiales: quos perpetuo nota. Uideas ergo veritatẽ an extra bona castrẽsia vel quasi filijfamilias. Francigene testari possint indistincte. de quibuscũq bonis. [1] Et cõcluderẽ: q i patria iuris scripti patres vtuntur substitutione pupillari: nec filijfamilias testantur in casibus in qbus expresse a iure positiuo vniuersis filijsfamilias aliarum prouinciarum et regnorum christi fidelium denegatur testamẽti factio actiua. et ita seruatur in hac ciuitate florentissima Tholosana viris litteratissimis et virtuosis repleta. Et dicebat dñs Bartholome9 chassane9. in suo cõmẽto cõsuetudinũ Burgũdie. in §. iij. Incipiẽte. Le filz ou file. sub folio. ccxxix. in glo. incipiẽte. Licet glo. et c. fuisset iudicatum p arrestũ in parlamẽto Parisiensi. q filij Gallorum et Francigenarum sunt in ptãte patris. [2] Et respectu Britonũ videtur. secundũ eundem ibi. q fuerint sub imperio. per tex. i. l. ij. in §. prinsantẽ. ff. de vulga. et pupil. substitu. et si ille text. compatiatur talẽ inductionem. est necesse vt inducatur ex iussu facto per imperatores presidi in Britãnia a se deputato. dũ ille tex. vtitur verbis sequentibus scz. que sententia rescripto imperatorum nostri ad virum! Lapum Britãnie presidem cõprobata est et merito. et c. Quo tempore forsan Britones ipsi regebantur solo preside imperiali. Licet quandoq Regẽ postea habuerint. vt patet ex suprascriptione. c. nec quippe. iij. q. vij. que est constitutio Nicolai pape scribentis Salomoni regi Britonũ. Predicta igitur Nota ne decipiaris. cum gl. dicti. §. Jus autem in verbo Romanorum. de patr. potesta. insti. Sed assumptũ nostrũ principale manet semper verum. videlicet. Regem christianissimum nec eius regnicolas subesse. Imperatori. nec de iure: nec de facto. [3] Hec dixerim in christianissimi regis honorẽ: qd nulla sumptuum mole. nulla viarum difficultate: nulla periculorum magnitudine territ9 / p rupes / et saxa / p valles et precipitia / nemora / saltus / flumina / per estus et vehementissimos calores / perq infensissimas et confertissimas heluetiorum ac hispanorum phalanges modo in

1 In patria scripti iuris vtimur substitutione pupillari et habem9 filios in potestate.

2 Britones an fuerit sub iperio: et an habuerint regem.

3 Regẽ laudat.

regni oras/modo in solum Itali-
cum/pro regni honore ac pro bo-
nis regie maiestati debitis/puta
pro ducatu Mediolanensi recu-
perando se in hostium sinu nō for
midauit reponere. Inter quoꝝ
manꝰ vt ouis ⁊ mansuetꝰ agnꝰ (ni
fallar) est/ꝓprio nō parcens aīo
nec corpori. [1] Et ne vicio note-
mur ingratitudinis: genibꝰ ⁊ mē

1 Orat/⁊ ad orādū inci tat ꝑ rege capto. ⁊ di uersas par tes biblie tangit ⁊ di scurrit.

te flexis ⁊ hūilibꝰ deo pro eo/et
eiꝰ liberatione dicamus. Tu dn̄e
succurre ei/⁊ eū libera ab odiētī-
bus eū: ꝓut fecisti Jaco. a fratre
suo. Esau. de q̄ Genes. xxvij. Et ꝓ
tege corpus eius ne dū honorem.
⁊ animam. prout liberasti Abra-
ham de manibus Caldeorum. de
cuius liberatione scribitur Ge-
ne. xij. Defende eū precor dn̄e vt
defendisti Isaac ab immolatiōe
sacrificij cum Ariete de se ficēda.
vt dicitur Genes. xxij. Utere ꝑcor
ea liberatione q̄ vsus fuisti erga
Joseph detentū ⁊ captū a fratri
bus suis cū ꝑsequētibꝰ. vt in serit
Genes. xxxvij. Salua eum: filios
⁊ matrē: ac regni eius christiani-
simi habitatores vt saluasti Noe
⁊ domum eius in Arca a diluuio.
ꝓut hētur Genes. vij. Exime pre-
cor eum a quacunq̄ corporali ia-
ctura/⁊ ab honoris/⁊ regni dimi
sione: prout exemisti in subuer-
sione Sodomoꝝ ipsum Loth. de
quo Genes. xix. Et ꝓut liberasti
Moysen ⁊ populū Israeliticum
de manu indurati Pharaonis: et
de seruitute egypti. de quo Exo-
di. xiiij. Libera inquā dn̄e precor
regē nostrū christianissimū. ꝓut
liberatus extitit Jonathas sorte
deprehēsus: ⁊ a morte ꝑ populuz
cōtra sniam eiꝰ patris liberatus.
j. Regū. xiiij. Tuere euz dn̄e. ꝓut
fecisti Dauid in singulari certa-
mine a manu Golie gigātis quē
vicit. j. Regum. xvij. et Ecclesiast.
xlvij. Et eundē Dauid ab ordina
tione Saulis ꝑcipientis eū occi-
di: cuius snia dei volūtate/⁊ Jo-
nathe filij suasione mutata exti-
tit. j. Reguz. xix. Et nos vtrūq̄ ge
nu i terrā figēdo ⁊ manꝰ expā dē-
tes in celū: vna cū rege nr̄o. dica-
mus. Sit dn̄s deꝰ noster nobiscū:
sicut fuit cum patribꝰ nostris. iij.
Regū. viij. Et dicā ego miser pec
cator ꝓ rege/aut ille ipse ꝓ se ipso
ꝟba sequētia dicat in deū. Queso
dn̄e deus celi fortis magne atq̄
terribilis q̄ custodis pactū ⁊ mise
ricordiā cū hijs q̄ te diligūt et cu
stodiūt mādata tua. Fiāt aures
tue auscultātes: ⁊ oculi tui aperi-
ti vt audias orationē serui tui quaz
ego oro coram te hodie die ⁊ no-
cte. ij. Esdre. c. j. Nec dn̄e nos or-
fanos derelinquas ⁊ si trāsgresso
res fuerimꝰ ꝑceptoꝝ tuoꝝ. Naz
lz hoc sufficiat vt separemur ꝯt a
tua grā: ⁊ vnꝰ ab alio. Tn̄ cogni-
tio ꝓprie culpe cū dolore ⁊ peni-
tētia q̄ in nobis occurrere dz: opa-
bitur (si pnia occurrat) inter nos
subditos vnionē ⁊ cū rege longe
absente aggregationē/⁊ ad tuā
diuinitatē reduces (ni fallar) si-
mul ⁊ diriges seruum tuū regem
christianissimū nomē tuū timētē/
iuxta ꝓpriā tuā ꝓmissionē ⁊ ꝟbū
q̄ mādasti Moysi s̄uo tuo dicēs.
Cū trāsgressi fueritis ego disper
dam vos in populos. Et si reuer-
tamini ad me: ⁊ custodiatis ꝑce-
pta mea ⁊ faciatis ea: etiā si ab-
ducti fueritis etiam ad extrema
celi: inde cōgregabo vos. ⁊ redu
cā in locū quē elegi: vt habitaret
nomē meū ibi. Et ipsi serui tui et
ppl̄s tuus quos redemisti in for-
titudine tua magna: et in manu
tua valida. Obsecro dn̄e sit aurī
tua attēdēs ad orationē serui tui
⁊ ad orationem seruoꝝ tuoꝝ qui
volūt timere nomē tuū: ⁊ dirige
seruū tuū regē nostrū hodie: ⁊ da
ei miaz. ij. Esdre. j. c. Et nos regni
cole ante pedes dn̄i ꝓ eo oremꝰ.
⁊ deū cū effectu inquiramꝰ. Et si
sic agamꝰ eiꝰ ꝓtꝰ q̄ icōprehēsibi-
lis ⁊ icogitabilis est: erit nobiscū

q̃ scribit. q̃ virt⁹ dñi erit cū eis q̃ inq̄rūt eū in oī affectu. iij. Esdre. viij. c. Et si ṽt⁹ eius a nobis fuit separata ⁊ hisce ꝓximis ꝑteritis annis plura passi fuerim⁹ in capite ⁊ mēbris. ꝯfiteamur hoc iusto dei iudicio euenisse ob nr̃a scelera ⁊ iniquū viuēdi modū. ⁊ ꝑcepto͞rum diuinorum trāsgressionē. Ideo reuertamur ad dñm. ⁊ vnusquisq̃ pro se ⁊ christianissimo rege nūc capto. dicat vna cū Esdra. Qui cōsurgēs a ieiunio conscissa habēs vestimēta ⁊ sacrā tunicā: ingeniculās ⁊ extēdēs manus ad dñm dicebat. Dñe cōfusus sum ⁊ reueritus sum an̄ faciē tuā. Peccata eīn nr̃a multiplicata sunt super capita nostra: ⁊ iniq̄tates nostre exaltate sunt vsq̃ ad celum: q̄m a tp̄ib⁹ patrū nostro͞r sum⁹ in magno pctō vsq̃ in diē hūc. Et ꝓpter pctā nostra ⁊ patrū nostrorū sum⁹ traditi cū fratrib⁹ nr̃is/ regibus terre in gladiū/ ⁊ captiuitatē/ ⁊ deprecationē cū cōfusione vsq̃ in hodiernū diē. Et cū seruirem⁹ nō fuim⁹ derelicti a dño deo nostro. sȝ cōstituit nos in gratia. iij. Esdre. viij. c. Cōserua itaq̃ precor sancte deus regem nostrū captum/ prout conseruasti Tobiam etiam captū in dieb⁹ Salmanazar regis assyrio͞rū. quo defuncto cum regnaret Sennacherib eius filius. iussit Tobiā occidi. ꝓ eo q̃ opa mie adimpleret. Tobias aūt nudus latuit: et decimū Sennacherib occiso: domum tute reuersus oēm suā facultatē recuperauit. Tobie. c. j. [1]. Ubi captiuis dat sanctum exemplum ex ꝑsona Tobie. quomodo durāte captiuitate se regere debeant potissime si bonis abundent: ⁊ vt locus carceris amplicet. Ipse eīn Tobias. oīa que hr̃e poterat durante captiuitate quotidie cōcaptiuis fratrib⁹: q̄ erāt ex ei⁹ ḡne impĕtiebat. nec aliq̄d puerile lȝ oībus iunior esset in tribu neptalim in ope gessit. fugiēs olm ꝯsortia pergēs tn̄ in dei templū. Primitiua sua et decimas suas fideliter offereus: infantē suū deū timere docēs: ⁊ abstinere ab oī peccato. Et q̄m memor fuit dñi in toto corde suo. Dedit ideo de⁹ gratiā in ꝯspectu Salmanazar regis: ⁊ dedit illi potestatē quocunq̃ vellet ire. Habēs libertatē quecunq̃ facere voluisset. dicit tex. Tob. j. c. [2] Nec q̄sq̃ nr̃m si deū nō offendamus formidet quin ⁊ regi nr̃o (caritate pleno) locus captiuitatis amplietur. Et quin quandoq̃ deus dicat inimicis ac maliuolis nunc iocundis ⁊ letis: vtentibus festiuitatibus ⁊ comessationib⁹. Conuertam festiuitates vestras in luctum: ⁊ oīa cantica vestra in plāctum. Amos. viij. c. et Tobie. ij. Et hoc precor occurrat/ pl⁹ tn̄ opto vt xp̄i fidelis/ verā vniuersalē pacē in terris. Et interim. Libera precor hūilr scte de⁹ seruū tuū humilem regem nostrū a deuoratiōe ⁊ morsu inuaso͞rū comodo quo liberasti Tobiā a deuoratione piscis. Tobie. vj. Nec a nobis obliuiscatur captiuat⁹ rex ꝓ honore nostro. sed in operib⁹ nostris eū exaltem⁹ pro virib⁹/ ꝓut monemur facere. quia scribitur. Regē exaltate in opibus vestris. Tobie. xiij. Et vt exaltatio nr̃a ac succursus mentalis labialis et actualis de aliquo sibi ꝓsit. Deo prius cū filijs nostris in veritate seruiamus vti fieri debet. Nā scribitur. Seruite dño in veritate: et inq̄rite vt faciatis q̄ placita sunt illi: ⁊ filijs vr̃is mādate vt faciāt iustitias et eleemosynas: vt sint memores dei ⁊ bn̄dicant eū in oī tpe in veritate et in tota virtute sua. Tob. xiiij. Et in deo sperem⁹ suffragiū ⁊ condecens remediū pro regis reuersione ⁊ regni tutela ⁊ defensione apud eū querētes. Res eīn nostra cū deo agitur. Qui si deuote vt decet reco

1 Doctrina ꝓ incarceratis vt locus/ carceris amplietur. ⁊ ꝓ rege depres catio.

2 Si deū timeam⁹: festiuitates inimico͞rū regis nr̄i cōuertent in luctum.

gnoscatur. ad iracundiā nō inflā
mabitur. Stat testimoniū scē vi-
due Judith. dicentis. Non enim
quasi homo sic deus cōminabitur:
neqȝ sicut filius hois ad iracundiā
inflammabitur. Judith. viij. c. Ex
pectemus ergo humiles consola-
tionē dei. et exquiret sanguinē no
strū de afflictionibus inimicorū no
strorum: et humiliabit oēs gētes que
cūqȝ insurgūt ꝯ nos et faciet eas si
ne honore ipse dñs deus noster. et
nos ergo nō vlciscamur pro his q̄
patimur: sed reputātes pctis no-
stris hec ipsa supplicia q̄ patimur
et miora esse flagella dñi quasi serui
q̄ corripiūtur ad emēdationē et nō
ad pditionē nostrā euenisse cre-
damus. vt vtar verbis eiusdē. Ju-
dith. in dicto. viij. c. Et in hostē re
gis nři dicamus dño deo nřo. Fac
dñe vt gladio pprio/eius supbia
amputetur. Judith. ix. Et nō formi
det rex nec eius regnicole fideles
si deo sunt hūiles agmen et multi
tudinē supborum inimicorum nec terre
stres nec stipatas acies nauales.
quia scribitur. Nō enim in multitudi-
ne est virtus tua dñe: neqȝ in equorum
viribus voluntas tua est: nec supbi
ab initio placuerunt tibi: sed humi-
lium et mansuetorum semp tibi pla
cuit depcatio. vt dicebat illa san-
cta Judith. ix. eius. c. Dicat ergo
aīa francigena si aliq̄ in statu est
gratie pro rege et regno. Deus ce
lorum. creator aquarū et dñs to-
tius creature: exaudi me miseram
deprecantem: et de tua misericor
dia psumētē. Memēto dñe testa-
mēti tui: et da verbū in ore meo et in
corde meo ꝯsiliū corrobora. etc. q̄-
bus verbis vtebatur Judith. ix. c. Et p
cor cūcta potētē vt ab hoste libe-
retur rex noster. et totū eius soliū rega
le. vt liberata fuit Bethulia ciui
tas. de q̄ Judith. vij. et. viij. Orone
et depcatiōibus iudith. de quibus Ju
dith. ix. c. et cautela atractiua eius.
de q̄ Judith. x. et executione eius
actuali in caput Holofernis vt scri

1 In fortaliciis tpalibus nō est confidēdū sed in diuinis: et dicit deū timendum.

bitur Judith. xiij. ab holofernis ma
nibus. Et iterim: laudamus dñm deū
nostrū. q̄ nō deseruit sperātes in
se. Judith. xiij. et potius mala si q̄
sint regi ab hostibus pparata: et pe
ne nobis ab hostibus ordiate in eos
retorqantur: q̄ in regē et nos vtili
centur. put als cōtingit in psonā
Aman. liberato Mardocheo. Ex
regis Assuerij ordinatiōe ad peti
tionē eius vxoris Hester. vt hētur.
Hester. vij. Et hij q̄ q̄d sinistri in
regē pditorie attentus pcurarūt in
fine ꝯfundētur. et rex nř semp ho
norabitur. put als euenisse lectita-
tur si recte intuamur Amā repro-
bi ꝯfusionē et Mardochei fidelis
honorē. vt habetur Hester. vi. et
vij. Et videas eiusdē Mardochei
fidelis. cōtra velle eius emulorum
exaltationē. Hester. viij. Dicamus
adhuc tñ p rege et regno xpianis
simo. dño nřo. Dñe rex olpotens:
in ditiōe enī tua cūcta sunt posita:
et nō est q̄ possit resistere tue volū
tati si decreueris saluare israel (et
regē et regnum francie) Tu fecisti
celū et terrā q̄cq̄d celi ambitu cō
tinetur. dñs oīm es. nec est qui re
sistat maiestati tue. Hester. xiij.
Ad eius igitur maiestatē nos sa
tis tribulati clamauimus et vtinam
ac vtinam exaudiremur et dicere
possemus. vna cū psal. Ad dñm cum
tribularer clamaui: et exaudiuit
me. psal. cxix. [1] Nec nos Galli in
simplicibus fortaliciis lapideis
aut terrestribus aut armigeris cō-
fidamus: nisi ipse deus noster et ci
uitatū et fortaliciorum regis xpianis
simi suus et noster sit ptector. quia
scribitur. Nisi dñs edificauerit do-
mū: in vanū laborauerūt q̄ edifi-
cant eā. Nisi dñs custodierit ciui
tatē frustra vigilat q̄ custodit eā.
psal. cxxvi. Nec formido quin ve-
rus custos noster sit. si eū cessemus
offendere. et si peccatū supra pec
catū nō addamus: et si in eius mia vl
tra debitū nō cōfidamus: quia pctm
supra peccatū non est addendum/

nec in dei mia nimis cõfidendũ.
Nec quisq̃ dicere debet. Pecca=
ui. et qd mihi accidit triste? Qr vt
vides. Altissimus est patiens red
ditor. ideo de propitiato peccato
noli eẽ sine metu: neq3 addijcias
peccatũ sup peccatũ: et ne dicas.
Miseratio dñi magna est: multi
tudinis pctõꝝ miserebitur. Mise
cordia eñi et ira ab illo cito proxi=
mãt et in pctõres respicit ira illi᷒.
Nõ tardes cõuerti ad dñm: et ne
differas de die in diẽ. Subito eñi
venit ira illi᷒: et in tempore vindi
cte disꝑdet te. Eccł'e. v. Et si deu3
offendamus caueam᷒ ab eius ira
que nõ tardabit. iuxta id q̃ habe
tur. Memẽto ire qm̃ nõ tardabit
Eccle. vij. Caueam᷒ ergo oĩ tẽpo
re et potissime isto a cunctis vicijs
ꝑ viribus: et maxime a detestatio
nib᷒ et blasphemijs quarũ ratio=
ne occurrit et merito in nos sepi᷒
diuina punitio/et tribulatio. Qr
dr. Uir multũ iurans implebitur
iniq̃tate: et nõ discedet a domo il=
li᷒ plaga. Et si inuacuũ iurauerit
nõ iustificabitur. Replebitur eñi
retributiõe dom᷒ illi᷒. Ecclasti.
xxiij. Salutiferũ igitur nr̃m reme
diũ est viri clarissimi. Quiescere
agere peruerse: et discere benefa
cere: put nobis precipitur a dño
per os Esaye dicentis. Quiescite
agere ꝑuerse: discite bene facere.
Esaye. j. c. Et caueamus ne sermo
dñi in nos sibi ingratos deduca=
tur. dicẽtis. Filios enutriui et ex
altaui: ipsi autẽ spreuerũt me. Co=
gnouit bos possessorẽ suu3: et asi=
nus presepe dñi sui: israel autem
me nõ cognouit: et populus me᷒
non intellexit. Ue genti peccatri
ci: populo graui iniquitate: semi=
ni nequã. Dereliquerũt dñm:
blasphemauerunt sanctu3 israel
abalienati sunt retrorsum. Et su=
bijcitur. Regionẽ vestrã corã vo=
bis alieni deuorãt: et desolabitur
sicut in vastitate hostili. Esaye. j.
Et vide sermonẽ maloru3 que do
min᷒ minuat terre ꝑ peccato ha=
bitatoꝝ iniq̃rũ. Esaye. xxiiij. Pro
strati igit̃ ad eũ recurram᷒: et pro
rege et ꝑ regno frãcie apud eum
auxiliũ humiliter primũ q̃ramus
et demum apud hoies mortales.
Nec vt viri cerebro bono carẽtes
faciam᷒ q̃ pri᷒ q̃rẽtes huius secu=
li auxiliũ ex eq̃ituris/machinis:
bõbardis arbitrãtes depẽdere. et
demũ diuinũ. iplorant suffragiũ.
Cõtra quos scribitur. Ue q̃ descẽ
dũt in egiptũ et auxiliũ in eq̃s spe
rãtes: et habẽtes fiduciã sup qua=
drigijs: quia multe sunt: et super
equitibus quia preualidi nimis:
et non sunt confisi super sanctum
israel: et dominũ nõ requisierunt.
Esaye. xxxi. Diuinum igitur oẽs
prius auxiliũ humilib᷒ animis:
et corporib᷒ iploremus: et regni tur
bati tutelã ab eius mia petam᷒/
cũ prede apd̃ hostes de regis nr̃i
ꝑsona relaxatiõe.[1] Et ni fallar
cuncta nobis ꝓspere succedẽt. et
rex liberalr̃ ab hostib᷒ et filij eius
ab emulis/inuidis/maliuolis/et
viris diabolicis saluabuntur. Qr
inq̃t dñs de᷒ noster. Ego dñs: sup
quo non cõfundẽtur qui expectãt
eũ. Nunquid tolletur a forti ꝑda:
aut quod captũ erit a robusto sal
uum esse poterit? Et quidem et ca
ptiuitas a forti tolletur: et qd ab=
latũ fuerit a robusto: saluabitur.
Eos vero qui iudicauerũt te: ego
iudicabo: et filios tuos ego salua
bo. Esa. xlix. Et si hec et alia maio
ra ab eo petamus: ꝓculdubio si
penituerim᷒ assequimur. Alr̃s autẽ
credo irã dñi sup nos duraturã.
Nã dicit dñs. Accingite vos cili
tijs: plãgite et vlulate: quia nõ est
auersa ira furoris dñi a vobis. Hie
re. iiij. Heu me/ꝓpitiatorẽ bonu3
habemus dñm in tribulationib᷒
nr̃is. sed hodie nec i iudicijs nec
fide cõstante sine offensione erga
eũ perseueram᷒. Sed in dies eũ
offendim᷒ irreuerẽter: nedũ nos
minores et infimi sed et ipsi maio

1 Rex nr̃ de ꝑdat᷒ erue tur a manib᷒ hostiũ et dñs protector filiorũ ei᷒ cũ eorũ patre erit si ei inseruiam᷒. alr̃s dicit iram dñi in nos duraturã.

res Rarus aut nullꝰ igitur credo
eſt deo inter nos gratus .ideo plu
ra recto dei iudicio aut in perſo=
nis proprijs honoribus aut ciuita=
tibꝰ ⁊ bonis aut ab ātiquo hoſte
diabolo: aut hoſte īcarnato ī dieſ
patimur, Ideo dicebat ipſe dn̄s
ſciens nos oēs eū offendere. Cir=
cuite vias hieruſalē/et aſpicite ⁊
conſiderate et querite in plateis
eius an inueniatis virū facientē
iudiciū et querentē fidem ⁊ ppi
tius ero ei. Ibo ergo ad optima=
tes ⁊ loquar eis. Ipi eñi cognoue
rūt viā dn̄i/et iudiciū dei ſui. Et
ecce hij ſimul ꝯfregerūt iugū: ru=
perūt vīcula. Idcirco pcuſſit eos
leo de ſilua: lupꝰ ad veſperā va=
ſtauit eos: pdꝰ vigilās ſup ciuita
tes eoꝝ. Oīs q̄ egreſſus fuerit ex
eis capiet: q: multiplicate ſunt p̄
uaricationes eoꝝ: ꝯfortate ſunt
auerſiones eoꝝ. Sup quo ppitiꝰ
tibi eſſe potero? hiere. v. Cauea=
mꝰ igit ab eiꝰ offenſiōe caueamꝰ
⁊ inceſſanter orationibꝰ/ieiunijs
elemoſinis ⁊ fletibꝰ vias noſtras
uniq̄s recognoſcamꝰ/nos ſub eiꝰ
ptectione. vna cū rege ſupponen
tes. Si aūt hec facere deſinamus
formidemꝰ ne ꝯ nos v̄ificet ſnīa
dn̄i dicētis. [1] Ecce ego adducā
ſup te gētē de lōginco domꝰ iſra=
el gētē robuſtā: gētē antiquā: gē=
tē cuius ignorabis linguā: nec in
telliges q̄d loquat. Pharetra eiꝰ
q̄ſi ſepulchrū patēs: vniuerſi for=
tes. Et comedet ſegetas tuas: et
panē tuū deuorabit filios tuos et
filias tuas: comedet gregē tuū ⁊
armenta tua: et comedet vineam
tuam: et ficū tuam: et cōteret vr
bes tuas in quibꝰ tu habes fidu=
ciam gladio. hiere. v. Igitur ne
tot ⁊ tanta mala nobis occurrāt:
bonas faciamꝰ vias noſtras: ⁊ do
minꝰ erit nobiſcū. prout promiſit
dicēs. Bonas facite vias veſtras
et ſtudia veſtra: et habitabo vo
biſcum in loco iſto. hieremie. vij.
E cōtrario caue ſemper ne ſecum

1
Uide mi=
nas dn̄i ꝯ
nos pecca=
tores. ⁊ bo
na ſi recte
viuamus.

2
Rex ⁊ prin
cipes ⁊ pri
marij ciui=
tatū/exem
plar nobis
bonū oſtē=
dere debēt

ludere credas: ſi preuaricator eiꝰ
voluntatis es. Ipſe enim appre=
henſor et cognitor eſt noſtrorum
ſcelerū: attendit ⁊ auſcultat ſi ad
eū reuertamur: ſꝫ finaliter punit
preuaricatores ⁊ vias inutiles fa
cientes. Ideo dicebat ipſe cōtra
tranſgreſſores eiꝰ volūtatis diui
ne. Apprehēderunt mendaciū et
noluerunt reuerti. Attendi et au
ſcultaui: nemo quod bonū eſt lo=
quitur. Nullus eſt qui agat peni
tentiam ſuper peccato ſuo dicēs.
quid feci? Omnes conuerſi ſunt
ad curſum ſuum quaſi equus im=
petu vadens ad prelium. hiere.
viij. Et formido q̄: lꝫ affligamur
deteriores ſimus non recognoſcē
tes noſtra delicta ipſis animanti
bus brutis. hoc tibi comprobo ſa
cra ſcriptura dicēte. Miluꝰ in ce=
lo cognouit tēpus ſuū: turtur/ et
hirūdo/⁊ ciconia/cuſtodierūt tē=
pus aduētus ſui. ppl'us aūt meus
nō cognouit iudiciū meū. hiere.
viij. Intueamur ergo dei iudiciū
⁊ hūiliemꝰ valde ſpūs noſtros q:
ſcribit. humilia valde ſpiritū tuū
q̄m vindicta carnis impij ignis ⁊
vermis. Eccl'ſ. vij. Et poſt debitā
humiliationē dn̄o deo noſtro po=
tiſſime hac tēpeſtate dicamꝰ. Me
mēto dn̄e ⁊ oſtēde te nobis in tpe
tribulationis nr̄e. heſter. xiiij [2]
Uos etiā ciuitatū principales et
primas poſſidentes ſedes/ nobis
habitātibus indoctis et peccato=
ribꝰ miſerrimis oñdite oī tpe via
rum rectaꝝ exēplar. Et vobis illr
id idē faciāt reges. iuxta id qd̄ a
dn̄o p̄cipitur dicente. Sic luceat
lux veſtra corā hoībus. vt videāt
opa vr̄a bona. Mat. v. Et ceſſan=
te hipocriſi exēpla regis xp̄ianiſ
ſimi ⁊ eius adminiſtratoꝝ princi
palium patiētia eſſe debent. ſi dn̄i
ſequamur doctrinā inquiētis. Ne
mo lucernā accendēs operit eam
vaſe: aut ſubtꝰ lectū ponit: ſed ſu
pra cādelabrū ponit: vt intrātes
videāt lumen. Luc. viij. Et alibi

dicebat idē redēptor noster. Nū=
qd vēit lucerna. vt sub modio po
natur aut sub lecto? Nōne vt sup
candelabrū ponat? Mar.iiij. q̄si
dicat i loco eminēti inferi debet.
Sz heu heu hisce tpib⁹ plēs prin
cipales vermiculoꝝ seu inferioꝝ
venialia scelera plectētes / lz illi
ipsi mortalibus sint pleni. ꝛ tales
merito. xp̄s deus Jesus increpa=
bat, dicēs. Quid autem vides fe=
stucā i oculo fratris tui: et trabē
in oculo tuo nō vides? Aut quo=
modo dicis fratri tuo: frater sine
eijciā festucā de oculo tuo. ꝛ ecce
trabes est in oculo tuo. hypocri=
ta eijce primū trabē de oculo tuo
Mat.vij. ꝛ Luc.vj. Et tales alios
inferiores quādoq̄ non culpabi=
les iudicantes aut si culpabiles
puniunt ex rebus infimis. osten=
dunt quomō aut in hoc cito tran
situro seculo: aut diuino iudicio
sint plectēdi. put dicit beat⁹ pau
lus scribens ad Romanos.ij. di=
cens. Propter quod in excusabi=
lis es. o homo / Omnis qui iudi=
cas in quo enim alterū iudicas te
ipsum condemnas. Eadem enim
agis que iudicas. Precor igitur
trinum ꝛ vnum vt cuncta in quo=
cūq̄ statu cōgrue se habeant. Et
rex noster christianissim⁹ de quo
fit sermo in litera a captiuitate vt
sepius optauim⁹ ꝛ optam⁹ libe=
retur. [1] Pro cui⁹ liberatione ad
oronē incitabūtur si mihi credat
vidue ꝛ hūiles psone: quarū oro=
nes non despiciet dn̄s. imo exau=
diet. iuxta id qd̄ scribitur. Nō de
spiciet (scz dn̄s) pces ppli: nec vi=
duā si effūdat loquelā gemitus.
Nōne lachryme vidue ad maxil-
lam descendunt ꝛ exclamatio ei⁹
sup deducentem eas? (ꝛ sequitur.)
Oratio hūiliātis se nubes pene=
trabit. Ecclesi. xxxv. [2] Et crede
mihi ad deū si nō recurram⁹ actū
est de corporib⁹ bonis / ꝛ honori
bus nostris. ob vitia nr̄a grauissi
ma et totalē indeuotionē. ꝛ hisce
tpib⁹ dn̄s de⁹ noster dicere posset
qd̄ alias dicebat Esayas pphēta:
dicens. Et licet nō sit abbreuiata
manus dn̄i vt saluare neq̄at. neq̄
agrauata sit auris ei⁹ vt nō exau
diat: sed iniq̄tates vr̄e diuiserunt
inter vos ꝛ deū vestrū. ꝛ peccata
vestra abscōderūt faciē eius a vo
bis ne exaudiret. Man⁹ ei vestre
pollute sunt sanguine: digiti vr̄i
iniq̄tate. labia vestra locuta sunt
mēdaciū: ꝛ lingua vestra iniq̄tatē
fatetur. Nō est q̄ inuocet iustitiā:
neq̄ est q̄ iudicet vere: sed ꝯfidūt
in nihil ꝛ loquunt̄ vanitates. Esa
ye. lix. Nōne vnusq̄sq̄ nostrū ma
nū ponēs supra pect⁹ ꝯfitebit̄ qd̄
scelera nr̄a antiq̄ et presentiora no
biscum sunt? et iniquitates nr̄as
absq̄ emēdatione cognouimus /
vez peccare et mentiri cōtra dn̄m
et auersi sumus ne irem⁹ post ter
gū dei nostri: et loqueremur calū
niā ꝛ transgressionē. Concepim⁹
et loquuti sumus de corde verba
mendacij: ꝛ conuersum est retror=
sum iudiciū: ꝛ iustitia longe ste=
tit. Quia corruit in platea veritas:
et equitas non potuit ingredi. Et
facta est veritas in obliuione. vt
Esaye eo. c. dicitur. [3] Quid igi=
tur supererit cū iniquitatibus no
stris? arbitramur ne sic viuentes
letari vel contristari? pculdubio
parturiemus lachrymas et dolo
res. Et rugiemus quasi vrsi om=
nes: et quasi colūbe meditantes
gememus. Esaye. lix. Et si illuso=
res sum⁹ / illusiōes ꝛ peccata fun
ditus relinquam⁹. Ne in nos ad=
ducatur verbū dn̄i dicentis. Ego
eligā illusiones eorū: et que time
bant adducā eis: quia vocaui et
non erat qui respōderet: loquut⁹
sum ꝛ non audierunt. Feceruntq̄
malū in oculis meis et que nolui
elegerunt. Esaye. lxvj. vitia enim
que dn̄s in nobis intuet̄: causam
iustissimam sibi prestant vitiosos
etiā maiores ꝛ diuites relinquē
di / ꝛ pauperculos spiritu quocūq̄

1 Pro rege / incitāde vi due ꝛ hūiles sunt ad orationē.

2 Petā nr̄a nos diuiserunt a deo ideo vitas icitat emēdari.

3 Iniq̄tates nostre non letitiā sed dolores pturient. ideo monet scelera relinq̄.

tempore audiẽdi. Ad quem autẽ
reſpiciam niſi ad pauperculum ⁊
contritum ſpiritu: et trementem
ſermones meos? dicit dñs. Eſaye

1
A ſupplantatoribꝰ cauẽdum eſt: et hodie a quocũqȝ et proximo.

eo.c. Sunt plures quos quãdoqȝ
ego peccator duco in admiratio-
nem dicẽtes. nos derelictos a do
mino. Dico ſi hoc verũ ſit. Proue
niſſe noſtra peſſima culpa. Ideo
dormiemus in cõfuſſone noſtra: ⁊
operiet nos ignominia nr̃a: quo-
niã deo noſtro peccauimꝰ nos/ et
patres noſtri ab adoleſcẽtia no-
ſtra viſqȝ ad diẽ hãc: ⁊ nõ audiui-
mus vocem dñi dei noſtri. Hiere.
iij. Cõuertamur ergo nos ad ipz:
et eum pro rege oremus. et ipſe
pater noſter nos ſaluabit q̃ hoc ꝑ
mittens ad eius cõuerſionẽ nos
vocat: dicens. Conuertimini filij
reuertẽtes: et ſanabo auerſiones
veſtras. Et nos (vna cũ rege nr̃o
chriſtianiſſimo) dicamus humili-
ter ei. Ecce nos venimꝰ ad te. Tu
enim es dñs deus noſter. Hiere.

2
Pro rege deum dicit tẽtãdum ſine itermiſſione et fictione.

iij. [1] Et caueamus a ſupplanta-
tionibꝰ reciprocis nos mortales/
⁊ a vulneratione toxiquatarũ lin
guarũ/ que cauſam preſtant do-
mino deo noſtro nos iuſte puniẽ
di ⁊ viſitãdi. ac plectẽdi varijs lã
goribus ⁊ merito. Eo ꝙ inter noſ-
metipſos quãtũcũqȝ ꝓximos ceſ-
ſat fiducia: ⁊ regnãt fraudes. Idõ

3
Pacẽ optat ſed heſitat in maiꝰ incidere bellũ. ⁊ deducit formidãdum dei dictum ⁊ precauendum ait a gladio diuino.

dicebat dñs deus noſter futura
noſtra vitia attẽdẽs. Unuſquiſqȝ
ſe a proximo cuſtodiat. ⁊ in omni
fratre ſuo non habeat fiduciã: q̃r
omnis frater ſupplãtãs ſupplan-
tabit: ⁊ omnis amicus fraudulen
ter incedet: ⁊ vir fratrẽ ſuũ deri-
debit: ⁊ veritatẽ nõ loquetur. Do
cuerũt eñ linguã ſuã loqui men-
daciũ vt inique agerẽt laborauerunt.
(et ſequitur) in ore ſuo pacẽ
cum amico ſuo loquitur: ⁊ occulte
ponit ei inſidias. Nunq̃d ſuper his
non viſitabo dicit dñs? aut in gẽ-
te eius huiuſcemodi non vlciſcet
anima mea? ⁊c. Hiere. ix. [2] Ten
tabimus tamẽ deũ pro rege ⁊ re-
gno chriſtianiſſimo placare: ora-
tionibꝰ/ elemoſinis/ ⁊ ieiunijs cũ
feruore deuotionis/ ⁊ cum perſe-
uerãtia/ ⁊ cum propoſito ampliꝰ
eũ non offendẽdi. nõ vtẽtes fictio
nibus ⁊ diſſimulationibꝰ ante eiꝰ
maieſtatẽ. Ne ipſe loquẽs de no-
bis dicat. Cum ieiunauerint non
exaudiam preces eorꝫ: ⁊ ſi obtule
rint holocauſtomata ⁊ victimas
nõ ſuſcipiã eas: q̃m gladio ⁊ fame
⁊ peſte ego cõſumam eos. Hiere.
xiiij. Nos tamen cũ propoſito bo
no agendi/ que dicta ſunt miam
eius inuocãtes ei dicamꝰ. Pecca-
uimꝰ ⁊ dolemꝰ. Tibi peccauimꝰ
expectatio iſrael: ſaluator noſter.
in tẽpe tribulatiõis. Tu aũt in no
bis es dñe: et nomẽ tuũ inuocatũ
eſt ſuper nos: ne derelinquas nos
dñe. Hiere. xiiij. Nec derelinquas
regem: ſed eũ a quocũqȝ liberes
malo. vt liberaſti Hieremiam ver
bum diuinũ predicãtem a morte
ſibi ordinata a ſacerdotibus ⁊ ꝓ-
phetis ⁊ omni populo vt deſcribi
tur. Hiere. xxvj. Libera eũ ac nos
precor vt liberaſti eũdem Hiere-
miam proiectũ a principibus in
lacum luteum. de cõſenſu regis
Sedechias relinquentis Hiere-
miã in manibꝰ eorꝫ. Hier. xxxviij.
Et vt eundem Hieremiã vinctum
cathenis liberaſti. Hieremie. xl.
[3] Et cũ liberatiõe principis no-
ſtri mãſueti pacẽ vniuerſalẽ nos
a dño petamus. Formido tamen
ego loco vbi pacis (ꝓpter iniq̃s
noſtras vitas ⁊ ob res iã geſtas
⁊ propter preparatoria nõnullorꝫ
hoſtiũ) audire verbũ quo aſus
eſt deus viuus dicẽs. Preparate
ſcutum ⁊ clypeum: ⁊ ꝓcedite ad
bellum. Iũgite equos: ⁊ aſcendite
equites: ſtate in galeis: polite lan
ceas: ⁊ induite vos loricis. Hiere
mie. xlvj. Et ſi decet nos pro rege
liberãdo ⁊ regni protectione pa-
ti gladium hoſtiũ. Precor ceſſet
ſaltem diuinus gladius ne eo ꝑ-
cutiamur: ⁊ ne videamus tẽpora
quibus

quib⁹ nos dicere oporteat. O mu
cro domini vsq̄quo nō quiesces?
Ingredere in vaginā tuā: refri-
gerare: ⁊ sile. Hieremi.xlvij.[1] Et
semper pacē petamus/que nobis
nunq̄ defecisset nec deficeret/si
in via dei recte ambulassemus/⁊
nūc ambularemus: quia scribit.
Nā si in via dei ambulasses: ha-
bitasses vtiq̄ in pace super terrā.
Baruch.iij.c. Quid igitur p voto
nostro ⁊ velle assequēdo corā dn̄o
faciemus? resistemus: ne sibi nos
elati ⁊ arrogantes?[2] Abiit. Nā
arrogantes decipiūtur. ⁊ superbi
corde. quia dicit. Arrogātia tua
decepit te: ⁊ supbia cordis tui ⁊c.
Hiere.xlix. Diceret em̄ deus no-
ster. Quis em̄ similis mei: ⁊ quis
sustinebit me? Et quis est iste pa
stor qui resistat vultui meo. Hier.
xlix. ⁊ .c. sequēti.s. Hier.l.c.[3] Cū
tota igitur qua poterimus hu-
militate sibi dicemus. Noli me-
minisse iniquitatē patrū nostrorū
nec pprie nostre culpe. sed memē
to manus ⁊ facture tue ⁊ nois tui
in tēpore isto: quia tu es dn̄s de⁹
noster. ⁊ laudabim⁹ te dn̄e: quia
ppter hoc dedisti timorē tuū in
cordib⁹ nostris: ⁊ vt inuocem⁹ no-
men tuū: ⁊ laudemus te in capti-
uitate nostra: quia conuertemur
ab iniquitate patrum nostrum/⁊
nostra propria: qui peccauimus
in te. Et ecce nos in captiuitate
nostra sumus hodie: qua nos di-
spersisti in improperium ⁊c. Ba-
ruch.iij. Igitur miserere nostri.
⁊ regis nostri. Et cessemus nos a
cetero eum offendere ⁊ irritare.
Irritatio enim sibi multum displi
cet vt videre potes ex his que scri
buntur. Ezech.xx.[4] Nec eleue
mus nos in superbiā. Et vos prin
cipes ⁊ reges mortales quib⁹ no
stra capita supponūtur caueatis
sic a supbia ⁊ mēte elata. ⁊ velut
pestem fugite: vos ad superbiam
incitātes domesticos vr̄os adula
tores. Aliter (si diuine credat scri
pture) supbia vestra sufficiēs est
ad regnorū vestrorū perditionem.
Stat em̄ exēplū regis cui nomen
Balthasar filij Nabuchodono-
sor. Cui dictū extitit. O rex. deus
altissimus et magnificētiam glo-
riā ⁊ honorē dedit Nabuchodo-
nosor patri tuo: ⁊ ppter magnifi-
centiā quam dederat ei: vniuersi
populi tribus/⁊ lingue tremebāt
⁊ metuebāt eum. Quos volebat
interficiebat: quos volebat pcu-
tiebat: quos volebat exaltabat: ⁊
quos volebat humiliabat. Quan
do aūt eleuatū est cor eius ⁊ spūs
illius obfirmatus ad superbiam.
deposit⁹ est de solio regni sui: et
gloria ei⁹ ablata est: ⁊ a filijs ho
minū eiectus est. Danielis.v. In
detestationē sint ergo ppetuis tē
poribus si qui reperiant laboran
tes ad animi elationē superiores
nostros inducere. detestent etiā
adulatores et bona particularia
pcurātes. Et incitātes reges chri
stianissimos bello psonali adesse.
[5] Rex em̄ noster ⁊ ceteri reges
precauere debēt ne psonalr bello
intersit: ob ruinā populi vitādā: ⁊
regni piclitationē fugiēdā. Idq̄
regi psuadere debēt ei⁹ boni con
sultores. Rex em̄ in bello (vt aiūt
nōnulli psonaliter interessens de
cem mille fortissimorū excedit vi-
res. Ego aūt cōfiteor hoc verum
nūq̄ esse. Cōperio tn̄ q̄ si non sit
presens in actu bellico. ⁊ in regno
residet/agēda tractās/⁊ ordinē
cōdecētē cūctis ponēs reb⁹/tunc
vires ei⁹ adequatas virib⁹ mille
fortissimorū. Stat victoriosi regis
Dauid exēplū. Qui ɔsiderato po
pulo suo: cōstituerat super eū tri-
bunos ⁊ centuriones populi ter-
tiā ptē sub manu Ioab relinquen
do: aliā partē tertiam sub Abisai
manu. Tertiā vero partē que su-
pererat sub manu Ethei. Dixe-
ratq̄ rex Dauid alloquēs popu-
lum suum. Egrediar ⁊ ego vobis-
cum. Et respōdit populus. Non

1 Pacē querētes in via dn̄i ambulent.

2 Arrogātiā ⁊ supbiam dānat.

3 Egregia deprecatio ad dn̄m.

4 Rex q̄ supbus erit pdet regnū.

5 Rex psonaliter an debeat interesse bello? Et an residēs in suo regno decē mille fortissimorū virorū vires operetur.

1
Rex ad latus ei⁹ hr̄e dȝ prudentes consultores q̄bus eū credere decet. ⁊ excludere fatuos.

exibis. Si enim fugerim⁹ nō magnopere ad eos de nobis pertinebit: siue media ps ceciderit, e nobis satis curabunt: quia tu vnus solus pro decem milibus cōputaris. Melius est igitur vt sis nobis in vrbe p̄sidio. Ad quos rex ait. Quod vobis videtur rectum hoc faciā. ij. Regum. xviij. ⁊ victoriam inde obtinuit: vt ibi habet̄. Stat ergo ille text. vt ppl's dissuadere debeat vnicuiq̄ȝ suo regi ne bellū psonaliter ingrediatur: sed in regno resideat. [1] Ad latusq̄ȝ suum habeat ⁊ diligat bonos consultores/ ⁊ eis assentiat. Exēplo regis Assueri. qui interrogare cōsueuerat sapiētes q̄ ex more regio semper ei aderant: ⁊ illorū faciebat cūcta consilio: scientium leges ac iura maioꝝ. vt habetur hester. j. c. Caueat igitur quicūq̄ȝ rex q̄ perire nō optat. nec regni ruinā cupit/ ne cōsultores diligat fatuos qui solum querunt que sua sunt. Nam scribitur. Cum fatuis consiliuȝ nō habeas: nō enim poterūt diligere nisi que eis placent. Ecclesiastici. viij. Ciuitates igit̄ prouincie ⁊ regna gubernari debent pudētia ⁊ cōsilio prudētiuȝ. Nā scribitur. Rex insipiēs perdet populum suū: ⁊ ciuitates inhabitabuntur per sensum prudentium. Eccli. x. Si aliq̄s rex hactenus in hoc peccauerit. aut seduct⁹ malo fuerit ⁊ iniquo cōsilio q̄ digna sūt a cetero cogitabit: q2 dr̄. [2] Princeps vero ea que digna sunt principi cogitabit: ⁊ ipse super duces stabit. Esa ye. xxxij. [3] De bonis suis deo largiēdo ⁊ iustitiā cūcti poscēti faciēdo. Exēplo regis Dauid: qui oia vasa aurea ⁊ argētea ⁊ enea deo consecrauit cum argēto ⁊ auro qd̄ tulerat ex vniuersis gentibus. regnauitq̄ȝ sup vniuersuȝ Israel: ⁊ faciebat iudiciū atq̄ȝ iustitiam cūcto populo suo. j. Paralip. xviij. Et dicebat hierony. sup hiere. Regū officiū est ppriū

2
Princeps q̄ sunt principis cogitare debet.

3
Rex vel dȝ largitione bonoꝝ pro dei reuerētia ⁊ iustitia erga populum.

4
Uitia hodie regnantia recitat: ⁊ penā quā patiemur tangit.

facere iudiciū atq̄ȝ iustitiā ⁊ liberare de manus calūniātiū vi oppressos/ ⁊ peregrinis pupilisq̄ȝ ⁊ viduis qui facilius opprimūtur a potētib⁹ prebere auxiliū ⁊c. et habetur in. c. Regū. xxiij. q. v. Det ergo precor deus omnipotēs maximus regi nostro facultatē cuncta deo grata recte disponēdi/ administrādi/ regēdi/ ⁊ gubernādi suo in regno: cū aiarū salute eo liberato. qui in deo cōfidēs precibus virginis Marie faciliter liberabitur/ cōfortet̄ ergo/ ⁊ nos cū eo cōfortemur: q2 in deo sperātes/ ⁊ eū vt decet deprecātes. in fornacibus etiā igneis positi sine minima adustione etiā capilloꝝ liberati extitere. stat exēplū/ Sidrac/ Misac/ et Abdenago/ missoꝝ in fornacē iussu Nabuchodonosor. Daniel. iij. Sic igit̄ dei auxilio precor ab inimicoꝝ manib⁹ eruatur rex noster/ ⁊ defendat̄ ab iniquo emuloꝝ pposito: quo tutat⁹ fuit Daniel piect⁹ in lacū leonū: in cuius auxiliū missus fuerat angelus a dn̄o deo/ ⁊ cōcluserat ora leonū ne ei nocerēt. dan̄. vj. Tuere ab hostib⁹ dn̄e regē principem nostrū vt fecisti Susannā a falsis suis accusatorib⁹ ⁊ hostib⁹: vt ht̄ Dan̄. xiij. Sȝ ⁊ nos vt sepi⁹ dixi si hoc cū effectu asseq̄ ⁊ regē sospitē videre intēdam⁹. emēdem⁹ vitas nr̄as deo pculdubio abominabiles. [4] Nā hodiernis dieb⁹ pōt saluator ꝯ nos miserabiles plenos iniq̄tatib⁹ dicere. Nō ē eni̅ veritas/ ⁊ nō est mīa: ⁊ nō est sciētia dei in terra. Maledictū/ ⁊ mēdaciū/ ⁊ homicidiū: ⁊ furtū/ ⁊ adulteriū/ inūdauerūt ⁊ sanguis sanguinē tetigit. Propter hoc lugebit terra/ ⁊ infirmabit̄ oīs q̄ habitat i ea. Osee. iiij. Et alibi dicebat idē saluator ꝯ nos bona ⁊ gratiā ei⁹ nō recognoscētes: sȝ i maliciis pseuerātes. Ue eis: qm̄ recesserūt a me. vastabūt: q2 p̄uaricati sūt in me. Ego redemi eos: ⁊ ipsi locuti

sunt cōtra me mēdacia. Et nō clamauerūt ad me i corde suo: sz vlulabāt in cubilibꝰ suis. Sup triticū ⁊ vinū ruminabāt: ⁊ recesserūt a me. Et ego erudiui eos ⁊ cōfortaui brachia eoꝝ: ⁊ i me cogitauerūt maliciā. Reuersi sūt vt eēnt absqꝫ iugo: facti sunt q̄si arcus dolosus. Cadēt in gladio principes eoꝝ a furore ligue sue. Osee. viij. Uides ex p̄dictꝭ q̄d nobis minabať deus nr̄. de regꝭ captiuitate futura/ob nr̄a scelera ⁊ igratitudines incursas in eū. [1] Nā dū saturati essemus/⁊ in pace q̄esceremꝰ/⁊ abūdaremꝰ bonis tp̄alibꝰ/parū aduertētes q̄d ꝯ tales ⁊ nos igratos corda ob sup̄biā erigētia ꝯsueuerat inuehēdo minari dn̄s deꝰ nr̄/ dicēs. Juxta pascua sua adimpleti sunt: ⁊ saturati sunt. Et eleuauerunt cor suū ⁊ obliti sunt mei. Et ego. ero eis q̄si leena sicut pardꝰ in via Assyrioꝝ. Occurrā eis q̄si vrsa raptis catulis: ⁊ dirūpā interiora iecoris eoꝝ: ⁊ cōsumam eos ibi q̄si leo: bestia agri scīdet eos. Osee. xiij. [2] Tēteni ꝰ igiť cū placare sacrificādo ⁊ immolādo vitulos labiales. ⁊ dicamꝰ. Dn̄e. tu es q̄ dixisti. Cōuertere israel ad dn̄z deū tuū. qm̄ corruisti in iniq̄tate tua. Tollite vobiscū v̄ba ⁊ cōuertimini ad dn̄m ⁊ dicite ei. Omnē fer iniq̄tatē ⁊ accipe bonū ⁊ reddemꝰ vitulos labioꝝ nr̄oꝝ. Osee c. vlt. Que v̄ba dn̄e hūiliter cum effectu tibi p̄ntamꝰ. Et dic p̄cor nobis q̄d al's dixisti reuertētibus ad te. s. Sanabo ꝯtritiōes eoꝝ: diligā eos spōtanee. q: auersus est furor meꝰ ab eis. Et ero q̄si ros dixit dn̄s. Osee. xliij. Ad ip̄z ergo recurramꝰ. Jp̄e eni nulq̄ȝ cessat nos vocitare. Et si penituerimꝰ loco maloꝝ q̄ patimur plura nobis p̄mittit bona. Jnq̄t eni ipse. Cōuertimini ad me i toto corde vr̄o: i ieiunio/⁊ i fletu/⁊ i plāctu: ⁊ scindite corda vr̄a. ⁊ nō vestimēta vr̄a. Et ꝯuertimini ad dn̄z deū vr̄m: q: benignus ⁊ misericors est patiēs et multe mie ⁊ p̄stabilis sup maliciā. Quis scit si ꝯuertať ⁊ ignoscat et relinquat post se b̄ndictionē: Sacrificiū ⁊ libamē dn̄o deo nr̄o. Canite tuba i sion: sctificate ieiuniū: vocate cetū: ꝯgregate ppl'm: sctificate ecclesiā: coadunate senes: cōgregate puulos: ⁊ suggētes vbera. Egrediať spōsus de cubili suo ⁊ spōsa de thalamo suo. Jnter vestibulū ⁊ altare plorabūt sacerdotes ministri dn̄i: ⁊ dicēt. Parce dn̄e parce pp'lo tuo ⁊c. Johel. ij. Dicāt igiť huiꝰ regni pastores/ac sacerdotes/⁊ alij boni zelatores. Parce regi ⁊ pp'lo regni Francie dn̄e: ⁊ miserere nr̄i. [4] Scimꝰ eni te ob pctā nr̄a grauissima recte posse ⁊ iuste p̄dere hoc pn̄s regnū vt al's nobis retulisti: dicēs. Ecce oculi dn̄i dei sup regnū peccās: ⁊ ꝯterā illō a facie terre. Amos. ix. Jō p̄ce nobis dn̄e. Nobis inq̄ q̄ nullomodo a tua maiestate/nec a tuis manibꝰ si vindicta ⁊ punitione vti velis in die vltiōis. Q̄tū cūqꝫ fuerimꝰ veloces/fortes ⁊ armati poterimꝰ diuertere/nec fugere. nā dn̄e dixisti. Peribit fuga a veloce: ⁊ fortꝭ nō obtinebit v̄tutē suā: ⁊ robustꝰ nō saluabit aīam suā. Et tenēs arcū nō stabit: ⁊ velox pedibꝰ suis n̄ saluabiť. Et ascēsor equi nō saluabit aīaz suā: ⁊ robustꝰ corde iter fortes nudꝰ effugiet in illa die. Amos. ij. Et alibi dixisti. Nō erit fuga eis: ⁊ q̄ fugerit ex eis nō saluabiť. Si descēderint vsqꝫ ad īfernū. ide manꝰ mea educet eos: ⁊ si ascēderint vsqꝫ ad celū: īde detrahā eos. Et si abscōditi fuerint i v̄tice Carmeli: inde scrutās auferā eos. Et si celauerit se ab ocl'is meis i p̄fundo maris. ibi mādabo serpenti ⁊ mordebit eos. Et si abierit i captiuitatē corā inimicis suis: ibi mādabo ⁊ occident eos. Et ponā oculos meos sup eos i malū: ⁊ nō bonū. Amos ix. Fuga igiť nobis pctōribꝰ pa-

1 Tempore vbertatis ⁊ pacis deus nō est spernendus.

2 Ad xp̄m cō uertēduz oīes esse: ⁊ penitere debere ostē dit.

Regnū iuste a dō aufertur ppt ppl'i pctā. Et nullus a dei manibus est exē ptus.

rũ pdesset. Igit cũ misericordie imploratiõe: regẽ nostrũ quadã mẽtali contẽplatiõe ⁊ spũ humili dño ⁊ etiã nos pprios eximamus poscẽtes pctõrum remissionẽ/ regni tutelã/⁊ regis liberationẽ.⁊ dicamus. Quesumus dñe ne pereamus. Jonas.j.c. Ne peamus inquã respectu honorũ/psonaꝝ/ nec terre fructuũ:respectu quoꝝ. Precor ne iter tot signa belli futuri in aliquo nostrũ verificet̃ sermo tuus.quo vsus es ꝯ vnũquẽꝗ pctõrẽ dicẽs.[1] Tu seminabis ⁊ nõ metes:tu calcabis oliuã ⁊ nõ vngeris oleo:⁊ mustũ ⁊ nõ bibes vinũ. Micheas. vj. Unum precor huius opusculi. Lectores clarissimi/vt deũ ad indignationẽ non puocemus. Sed cũ viarũ emendatione in eo speremꝰ. Indignatio eñ eius fortis ⁊ terribilis est. Spes aũt in eo ꝯfortatrix in tribulationibꝰ est.qr scribit. Montes cõmoti sunt ab eo:⁊ colles desolati sunt. Et cõtremuit terra a facie eiꝰ:⁊ orbis ⁊ oẽs habitãtes in eo. Ante faciẽ indignationis eius ꝗ stabit/ et ꝗs resistet in ira furoris eiꝰ? Indignatio eiꝰ effusa est vt ignis.et petre dissolute sunt ab eo. Bonꝰ dñs ⁊ ꝯfortãs in die tribulatiõis:⁊ sciẽs sperãtes in se. vt dicebat ppha. Naũ.j.c. [2] Et si mĩa se nobis offerat ppter regis absentiã ⁊ captiuitatẽ ꝯtristãdi.letemur saltẽ spũalr cũ dño ⁊ dicat ꝗsꝗ nr̃m. Ego in dño gaudebo ⁊ exultabo in deo iesu meo.deꝰ dominꝰ fortitudo mea. Abacuh.iij.c. Et q̃ramus eum cũ mansuetudine. ꝑut monemur.dr eñ. Querite dñm hoies(al's oẽs) mãsueti terre. Soph.ij. Et si debitũ nostrũ fecerimus audiemus dulcissimũ eiꝰ ꝟbũ.s. Ego.vobiscũ sum dicit dñs.ꝑ os ꝓphe. Agge.j.c. Ad nos ei ꝯuertet̃ si ad eũ redeamꝰ.dixit ei ipe deꝰ. Cõuertimini ad me:⁊ cõuertar ad vos. zacha.j.et alibi Reuertimini ad

1
Tpe belli diuini/aut mortaliũ hominum ista adduci possunt. et ostendit cauẽdũ ab idignatione dñi eẽ. ⁊ ideo sperandum.

2
Letari decet spũaliter. et ad deũ recurrenduʒ qui nõ derelinquet nos.

3
Etas ad gubernandũ regnuʒ que sit. discurrit biblie nonnullas ptes.

me ⁊ reuertar ad vos:dicit dñs. Malach.iij. In bellis igit̃ constituti:appropiquãtibꝰ hostibꝰ: ad dñm nos redeuntes eũ dep̃cabimur sectãtes morẽ antiquorum. Qui appropinquãtibus hostibꝰ. deprecabãtur dñm.capita terra aspgẽtes: lũbosꝗ ciliciis ꝑcincti ad altaris crepidinẽ ꝓuoluti: vt eis ꝓpicius:inimicis aũt eoꝝ eẽt inimicꝰ:⁊ aduersariis aduersaretur.vt hr̃.ij. Mach.x. Bñdictꝰ aũt deꝰ et pr̃ dñi nr̃i iesu xp̃i.pr̃ miarũ ⁊ deꝰ totius ꝯsolatiõis:ꝗ ꝯsolatur nos i omni tribulatiõe nr̃a.ij. Ad corinth.j. Cõsolet̃ nedũ hoc frãcie regnũ:sed ⁊ regẽ nostrum xp̃ianissimũ frãciscum.de quo fit sermo i litera. Oretꝗ vnusquisꝗ deuotus ꝑ eius liberatione dñm deũ nostrũ:dicẽs. Saluũ fac regẽ mansuetum nostrũ. Saluũ simul fac etiã humilẽ populũ tuum. Et [3] querere hic viri patres q̃ sit etas sufficiẽs ad regni regimen. Aut an iure caueat̃ iuuenes etiã quoꝗ rexisse regna? Et an iure caueatur mulieres ẽt iniquas gubernasse regna? Hec i mediũ deducto eo ꝙ xp̃ianissimꝰ hic rex nr̃ in etate sua florida ⁊ iuuenili vnĩ cuiꝗ nota rectissime ex pte sua nos rexit. Mater ẽt sua illustris id idẽ bis fecit. Rege semel absente ⁊ in Mediolano dei gratia triũphãte. Scdo codẽ Rege.ppe Papiã depredato: eadẽ illustris mater virtutibꝰ ⁊ experiẽtiis ornata:plena tamẽ merore ⁊ mestitia vt arbitror/⁊ nõ abs re. Que nunc vsa sano cõsilio principũ ⁊ pcerum/nos regnũꝗ sanctissime regit. Cõperio omissis põtificalibus ⁊ cesareis legibꝰ/nõnullos eorũ regna rexisse ante maturã ⁊ coctam etiã etatẽ. Et succincte q̃ in sacra pagina cõperio discurrã respectu etatis regie. Et dico diuersos diuersis regnis ꝑpositos fuisse in etatibus discrepantibus vti etiã hodie fieri solet. Joathã

enī rex qui sexdecim annis regna
uerat in hierusalē.xxv.annorum
erat dū regni gubernacula susce
pisset.vt habet.ij. Paralip.xxvij.
Et Ezechias. Qui vigintinouem
annis regnauerat in hierusalez.
etiā.xxv.annoꝝ etatis erat/dum
ad regni gubernacula puenisset.
scribit.ij.Paralipo. xxix. Achaz
aūt qui sexdecim annis suis tē
poribus regnauit in hierusalez.
vigesimū sue etatis annū habe-
bat die suscepti regiminis regni
sui.ij.Paralipo.xxviij. Nōnullos
etiam in citeriori etate adeptos
fuisse regnoꝝ onera lectitat.tol-
latur ꝑ nūc. Ozias q̄ cū sexdecim
annorū esset suscepti regiminis
tpe:et quinquaginta duob⁹ an-
nis regnauit in hierlm.ij. Para-
lipo.xxvj. Nec pretermittat Ma-
nasses:qui quinquaginta quinqꝫ
annis regnauit ī hierlm. Etatis
tamē duodecim annoꝝ:cū regna
re cepisset.iiij.Regū.xxj. Nec re-
linquatur Josias:q̄ triginta vno
anno regnauit ī hierusalē.⁊ ille
ꝑfecto octo annoꝝ tantū erat cū
regnare cepisset.iiij. Regū. xxij.
Non spernetur Joas:qui septem
annoꝝ erat cū regnare cepisset:⁊
q̄draginta annis regnauit in hie-
rusalē.ij.Paralipo. xxiiij.Et.iiij.
Regū.xj.c.in fine. Et licet ꝑ ali-
quos alios tex.ↄprobare possem
mulierē,quādoqꝫ habuisse regni
gubernacula: post obitū proprij
filij regis existētis relictis nepo-
tib⁹.[1] Illi tñ textui.scz.iiij.Re-
gum.xj. Pro nūc adhereo.vt pre-
misso paulo ante q̄sito rñdeam
per quē ostēdā ꝙ licet tollerāda
sit mulier regni gubernacula re-
cte gerens.⁊ filios elegātissimos
⁊ illustrissimos sui geniti filij veri
regis mortui/aut capti/ vt ꝓprios
viscera ⁊ sanguinē diligens q̄lis
est illustris gubernatrix moder-
na mater Christianissimi Regis.
de quo in litera nostra. Formida
re tamē debet mulier iniqua:que
regni gubernacula sumit/si in-
caute se habeat potissime erga
ꝓprios nepotes. Regnū vsurpās:
nam sibi mors iuridice mox infe-
renda esset. Oia eñ ista patefiēt
ex sequēti historia. Erat eñ pris-
cis tpibus mulier nole Athalia
mater Ochozie:que cū mortuum
filiū suū vidisset:surrexerat ⁊ in-
terfecerat oē semē regiū. Tollēs
aūt Josaba filia regis Jorā soror
Ochozie Joas filiū Ochozie fu-
rata est eū de medio filioꝝ regis
q̄ interficiebātur ⁊ nutricē ei⁹ de
triclinio:et abscondit eū a facie
Athalie vt nō interficeret:eratqꝫ
cū ea sex annis clā in domo dñi.
Porro Athalia regnauit sup ter-
rā septē annis. Anno aūt septimo
misit Joiada pōtifex: et assumēs
cēturiones et milites introduxit
ad se ī tēplū dñi:pepigitqꝫ cū eis
fedus. Et adiurās eos in domo
dñi ostēdēsqꝫ eis filiū regis:⁊ p̄-
cipiens eis dicēs. Iste est sermo
quē facere debetis. Tertia pars
vestrū introeat sabbato ⁊ obser-
uet excubias dom⁹ regis. Tertia
aūt pars sit ad portā Seyr:⁊ ter-
tia ps sit ad portā q̄ est post ha-
bitaculū scutarioꝝ:⁊ custodietis
excubias dom⁹ mesa. Due vo p-
tes e vobis:oēs egredientes sab-
bato custodiāt excubias domus
dñi circa regē:⁊ vallabitis eū ha-
bētes arma in manib⁹ vestris. Si
q̄s aūt ingressus fuerit septū tē-
pli interficiat. Eritqꝫ cū rege intro
eūte ⁊ egrediēte. Et fecerūt cētu-
riones iuxta oia q̄ p̄ceperat eis
Joiada sacerdos. Et assumentes
singuli viros suos q̄ ingrediebā-
tur ad sabbatū cū his q̄ egredie-
bātur e sabbato venerūt ad Joia
dā sacerdotē. Qui dedit eis ha-
stas ⁊ arma regis Dauid: q̄ erāt
in domo dñi. Et steterūt singuli
habētes arma in manu sua a pte
tēpli dextera vsqꝫ ad ptē sinistraz
altaris ⁊ edis/⁊ circa regē. Pro-
duxitqꝫ filiū regis:⁊ posuit super

Mulier
inique re-
gēs occidē
da est.

rum diadema ⁊ testimoniũ: fecerũtq; eũ regem: ⁊ vnxerũt ⁊ plaudentes manu dixerũt. Uiuat rex. Audiuit aũt Athalia vocẽ populi currentis: ⁊ ingressa est turbas in tẽplum dñi: vidit regẽ stantez sup tribunal iuxta morẽ: et cãtores ⁊ turbas ꝓpe eũ: omnẽq; populũ terre letãtẽ ⁊ canentẽ tubis: ⁊ sciditvestimẽta sua: clamauitq; dicens. Coniuratio: coniuratio. Precepit autẽ Joiada centurionibus qui erãt sup exercitũ: ⁊ ait eis. Educite eã extra septa tẽpli: ⁊ quicũq; eã secutus fuerit feriatur gladio. Dixerat enĩ sacerdos nõ occidatur in tẽplo dñi. Jnposuerũtq; ei man⁹: ⁊ impegerũt eã per viã itroitus equoꝝ iuxta palatiũ: ⁊ iterfecta est ibi. Pepigit ergo Joiada fedus inter deũ et regẽ ⁊ inter pplm̃ vt esset popul⁹ dñi: ⁊ inter regẽ ⁊ pplm̃. Jngressusq; est oĩs populus terre tẽpliũ baal: ⁊ destruxerunt aras eius: ⁊ imagines ꝯtriuerũt valde. Mathã quoq; sacerdotẽ baal occiderunt corã altari. Et posuit sacerdos custodias i domo dñi: tulitq; cẽturiones/ ⁊ cerethi/ ⁊ pheleti/ legiones ⁊ omnẽ pplm̃ terre: deduxeruntq; regẽ de domo dñi. Et venerũt per viã porte scutarioꝝ in palatiũ: ⁊ sedit sup thronũ regum. Letatusq; est oĩs populus terre: ⁊ ciuitas cõquieuit. Athalia aũt occisa est gladio in domo regis: septẽq; annoꝝ vt dixi erat Joas. cuz regnare cepisset. vt dr. iiij. Regũ. xj. [1] Discant igit̃ discãt auie regna gubernãtes proprijs filijs e medio sublatis aut captis ꝓprios regere nepotes. dũ tales auie regna assumũt gubernãda. Discant ⁊ sorores regũ tueri filios ꝓprioꝝ eoꝝ fratrũ. Formidẽt ẽt auie nil sinistri cõcipere in nepotes ne ꝓcerũ cõsilio aut ad mortẽ damnẽtur/ aut a regali administratiõe deponãtur. gerãtq; ꝓximũ. s. deductũ exẽpliũ speculi loco. [2] Jmitẽturq; christianissimi Regis nostri matrem cuncte mulieres ⁊ ei⁹ exẽplar sequãtur: tũ in zelo deuotionis: tũ in bona edificatiõe ⁊ regni cõseruatiõe: ⁊ vitatiõe bonoꝝ destruendoꝝ/ cuiut arbitror haud latet id qđ scribit̃. Sapiẽs mulier edificat domũ suã: insipiẽs extructã quoq; manib⁹ destruet: Prouer. xiiij. Et si ꝓ quia sapiẽs est regia mater/ sapiẽtesq; regni diligit: id etiã sibi ꝑsuadendũ est facere: q̃ scribit̃. Multitudo sapiẽtiũ sanitas ẽ orbis terraꝝ. Et rex sapiẽs ppl̃i stabilimentum est. Sapiẽ. vj. Heu bone iesu. Credo tñ ego oẽs ex hoc nõ letari: nã vidi ego aliqb⁹ in regnis vt spretis prudẽtib⁹ ⁊ principaliorib⁹ qñq;. Et electis tñ iuuenib⁹ rarissimi aut nulli⁹ ingenij viris: q̃ res ꝑperã gerebãtur. Nec formidabãt qñq; ipsi viles caupones taliũ delicatorũ iuuenũ (ꝯtra regũ ⁊ reginarũ tñ velle) spernere eos q̃ digni erãt ⁊ premijs simul ⁊ honorib⁹. Finaliter aũt patefacta ṽitate/ cognitisq; vtilib⁹ veris fidelib⁹ exercitatis viris. Expulsisq; aut necatis detractorib⁹ inutilib⁹: res minorib⁹ sumptib⁹ minoribus etiã copijs ad dei laudẽ populiq; tutelã ⁊ regnoꝝ cõseruationẽ, gerebãtur. Noscebãt etiã demum ipsi inutiles detractores et iuuenes infertiles⁹ ꝓpriã (cũ cõfusiõe) culpã. Cõcernebãtq; ꝓ ꝯfusiõe coꝝ. illos in regnorũ assumptos tutelam quos qñq; habuerũt in derisum. vt merito dicere possent iuuenes inutiles. de sublimatis ad arces vt ita dixerim dignitatum. Hi sunt quos aliqñ habuimus in derisum ⁊ in similitudinẽ improperij: nos isensatiuitã illoꝝ estimabamus insaniã: ⁊ finem illoꝝ sine honore. Sapiẽ. v. Sz vt vides: altissim⁹ est patiẽs redditor. Ecclesiastici. v. Premiãs bonos ⁊ tabernacula ⁊ domos coꝝ extollẽs: et

1 Exortatio qñ mulieres regna gubernãt.

2 Mater regis extollitur ⁊ suadetur sapientes regni diligere: narrat aliqbus in locis magnates et reges spretos ab infimis quorum finis ⁊ ipsi cõfunduntur tãdem.

domos & honores impiorū radi-
cibus destruens. ꝓut scribit. Do-
mus impioꝝ delebit: tabernacu-
la iustoꝝ germinabunt. Prouer.
xiiij. Et alibi dr. Qui recti sūt ha-
bitabūt in terra: impij ꝟo de ter-
ra perdentur: & qui inique agunt
auferētur ex ea. Prouer. ij. Et si-
cut bone lingue extollunt: sic de-
tractorū & impiorū peruerse lin-
gue dānantur, primoꝝ ꝓpter bo-
num. Istorum aūt ꝓpter eorū
malum finē fit & sequitur. Nā di-
citur. Os iusti parturiet sapien-
tiā: lingua prauorū peribit. labia
iusti ꝯsiderāt placita/ & os impioꝝ
peruersa. Prouer. x. Non igit cō-
tingat istis vermiculis etiā ne' ai-
libus: cū principib⁹ aut regnorū
primarijs cōtendere: dū paruorū
nauicula vento optato trāsfreta-
tur: nec eos irridere presumāt q̄
cōfundere qnq̄ eos possunt: & in
hoc debent esse prudētes & cauti
ipsi min⁹ potētes: nec superciliū
aut nares extollere l potētiores
ꝑsumant. quia dicitur. Non liti-
ges cū hoie potēte: ne forte inci-
das in manus illi⁹. Ecclesiastici.
viij. Heu sancte deus. Uidi plu-
res varijs in locis nedū ꝯtendere
et de pari quodammodo certare
velle nedū cū simplicib⁹ princi-
pibus. sed etiā cū regibus. ipsis
ab eorum facibus diuertentes in
opere malo perseuerātes. quorū
finis vt fallax quandoq̄ fallitur
& cū tēpore illi ipsi cōfunduntur
aut ꝯfundent. Nec oculis claris-
simis nec forsan liposis intuūtur
id qḋ in tales scribitur. Ne festi-
nes recedere a facie eius (scz re-
gis) neq̄ ꝑmaneas in opere ma-
lo: qr omne qḋ voluerit faciet: et
sermo illius potestate plen⁹ est.
Nec dicere ei quisq̄ pōt quare
ita facis. Eccl'iastes. viij. c. & alibi
dr. Noli resistere cōtra faciē po-
tentis: nec conerís cōtra ictū ful-
minis (al's fluuij) Ecclasti. iiij. c.
Hec missa faciam⁹. Et pro cōple-
mēto hui⁹ glose: post expeditas
biblie quotas circa regiā etatē.
[1] Quero an regi minori. xxv.
annis curator assignari debeat? 1 Regi minori an sit curator dandus.
Et videt q̄ sic. Nā indecorū est/
vt quis alios regat qui nō nouit
gubernare seipm. sicut dicimus
q̄ indecorum est: vt hi ecclesias
debeant regere: qui nō nouerunt
gubernare seipsos. c. indecorum.
de etate & quali. Aut q̄ pro capi-
te & magistro assumatur q̄ vt mē-
brum nūq̄ certabit: nec rerū ne-
cessariā experientiā vsq̄ habuit.
Ideo dicit text. in. c. cū in magi-
strum. de elec. Cū in magistrum
assumi nō debeat: q̄ formā disci-
puli nō assumpsit. Nec sit ꝑficiē-
dus q̄ subesse nō nouit. Et vide. c.
ordinatos. dum dicit. vt in mino-
ribus initiati officijs ad maiora
firmentur. debet em̄ ante oīa esse
discipulus quisquis doctor esse
desiderat &c. lix. dis. Et alibi dicit
text. Miserū est eū fieri magistrū
q̄ nūq̄ fuit discipul⁹: eūq̄ summū
sacerdotē fieri qui in nullo gradu
vnq̄ obsecutus fuerit sacerdoti.
c. Miserum. lxi. dist. Et alibi di-
citur. Ne sis miles prius q̄ tyro/
ne magister sis: q̄ discipulus. c.
si clericatus. xvj. q. j. Nec Nauis
regende primum locum capere
quis presumat/ qui remum tene-
re nō nouit. vt solet allegari. tex.
licet hoc formaliter non dicat. in
c. ante omnia. xl. distin. Et alibi
dicitur. Multo tēpore disce que
postmodū doceas. c. sic viue. xvj.
q. j. Quomodo enim curator po-
puli sui esse potest ille qui supra
se habet aut habere deberet cu-
ratorē? Id certe non videt feren-
dum. Hec certe & nominum/ & re-
rum/ feda confusio esset. vt dicit
tex. in simili. in. l. nemo. C. de leg.
tutel. Et videm⁹ q̄ hodie in hāc
vsq̄ etatem. xxv. annoruz adole-
scentes curatorum auxilio regū-
tur: nec aū rei sue administratio
eis committi debebit q̄nis bene

rem suam gerētibus. ait Ulpianus.in.l.j.ff.de minor. Nec mirū. Nā cū inter oēs cōstet fragile esse ⁊ infirmū huiusmōi etatis consiliū:et multis captionib⁹ suppositum: multorūq; insidijs expositū:auxiliū eis p̄tor suo edicto pollicit⁹ ē ⁊ aduersus captionē opitulationē.vt dicit text.dicte.l.j.ff.de minor. Egēt proculdubio tales iuuenes vt vides consilio ⁊ sapientia aliena/ad dāna vitanda ⁊ ꝓpria bona cōseruāda. Nā adeo quīq; liberales se exhibent ⁊ verius loquēdo ꝓdigos/vt neglectis suis bonis suisq; ꝯsanguineis ꝓprijs.

1 Regibus. iuuenibus solis ⁊ effeminatis regnū nō est gubernandum.sꝫ bn̄ possunt regno p̄esse.

extraneos preferūt eisq; pl⁹ debito offerūt bona:eis sep⁹ necessaria in ꝓpriā iacturam ⁊ populi destructionē.iō tales nō debēt sapiētiū iura de per se tractare pusta administrando/regendo ⁊ disponendo. Ideo imperator.Joanni p̄fecto scribēs dicit. Indignum nostris temporibus videtur eum qui stabilē mentē nondū adept⁹ est/propter priuilegia militū sapientū hoīm iura ꝑtractare:⁊ in tenera etate ex tali licētia parentibus forte suis vel alijs ꝓpinquis nocere/ꝓpriā substantiam extraneis relinquendo. Ideoq; hoc fieri nullomodo cōcedimus.l.fin.C. de testa.mili. Hinc videm⁹ ꝙ ad rem publicam administrandam ante vicesimumquintū annū:vel ad munera q̄ nō patrimonij sunt vel honores admitti minores nō opꝫ. Minores deniq; nec decuriones creant̄:vel creati suffragium in curia ferunt.l.ad rem publicā.ff.de mune.⁊ ho.[1]Ad q̄d igitur regibus egem⁹ iunioribus.xxv. annis subeuntib⁹ regni de per se gubernacula:si assumpti suffragium afferre in tali etate nō possunt? Uidetur igit̄ eis curatores dandos esse:aut ꝓcerū regantur ꝯsilio.ob quoꝝ astantiā ⁊ presentiam presumunt̄ iura oīa in scrinijs pectoꝝ habere.l.omniū.C. de testa.c.j.de cōstit.in.vj. Quid tamē grauius aut deterius populo contingere posset/vt ꝓcerib⁹ ⁊ regni sapientibus omissis solo gubernetur rege minore et effeminato regnū? Ideo saluator noster dum minis aut terroribus in populū vteretur.minabatur populo pro flagitio daturū regem iuuenem admistratorem/cognoscens hoc penale esse. Lege si mihi nō credas.quod dicebat ipse. Dabo pueros principes eorū:⁊ effeminati dn̄abunt̄ eis. Esaye.iij. Et alibi dr̄. Ue tibi terra cui⁹ rex puer est.⁊ cui⁹ principes mane comedūt. Ecclīastes.x. Cōtra tamē predicta videt̄ dicēdū regē adolescentē nō astringendum de iure assumere curatores. Nisi in cā litigij.institu.de curato.in p̄n. versi. Item inuiti. Legim⁹ etiam ꝙ dn̄s Salomonē elegit puerū ⁊ tenellū in regē/mortuo patre ei⁹ Dauid.nec apparet ei datos fuisse coadiutores.j.Parali.xxxix. Uidebat enim deus.ꝙ quīq; melior est puer pauper ⁊ sapiēs/rege sene ⁊ stulto:qui nescit ꝓuidere in posterum. Ecclīastes.iiij.c. Quicquid sit de iure cōcluderem regi minori dandū curatorē esse:nec aliter tibi refero fundamēta antiquoꝝ.nec modernoꝝ scribētium nec cito iura:qr hoc nostrū puum cōpendiū nō patit̄ copiā allegationum. Sed vide pro ⁊ cōtra et tandē vt ꝯcludo determinasse ꝓfunde literatissime egregiū Oldradū de pōte.in ꝯsilio suo.lij.incipiēte.q̄stio talis ē.⁊c. Cui⁹ v̄ba trāsportabit egregi⁹ senator quōdā dn̄s Guille.bn̄di.in repe.c.Raynutius.in verbo. Adiecte impuberi.numero.xlj.et numero.l.de testa.tu vide q̄ dicūt scribentes. maxime Jo.de Imola. Domi.de sctō gemi.⁊ Philip.frāc.in.c.Grādi.de sup.negli.prela.li.vj.⁊ Jo.an.in addi.Specula.tit.de tu.et vide Notata p Bar.in.l.quidam

cõsulebãt.ff.de re iudi.per glo.in vbo.susceptiõe.in phemio prag. et vide Guille.bñdicti.in repeti. c.Raynutius.in verbo Adiecte. numero.v.et.vj.ad quẽ me remitto modernorum et antiquorũ dicta referentẽ.Et dicebat domin9 Guille.bñd.in numero.lj.sub eodẽ verbo.Adiecte.q licet imõn beres et minores.xxv.annis sint dignitatũ secularisũ/etiã regularium capaces.Tamẽ ante annuz xxv.per se et absq curatorib9 nõ possunt regere.licet vt dixi regalium etiã dignitatũ sint capacee. Qd verũ intelligit Imola.in.c. grãdi.de suppl.negli.pla.in.vj. quẽ ibi sequitur Phicus.de sctõ Gemi.in rege q assumitur p electionẽ.Rex enim qui iure sanguinis succedit in suorũ predecessorꝝ regno:qualis est rex noster francie christianissimus: omnia potest ante.xxv.annuz.que possunt alij quicunq in suis priuatis patrimonijs.allegat.l.si curatorez. C.de in integ.resti..minorum.Expedit tamen q rex ꝗꝗ minor sit xxv.annis:p se regni sui assumat regimen.Ne propter tutorum et curatorũ discrimen et certamen/ oriatur diuisio et per consequens regni desolatio:que subsequeretẽ ex diuisiõe iuxta id quod scribitẽ. Omne regnum in se diuisum desolabitur:et omnis ciuitas vel domus diuisa contra se non stabit. Mathei.xij.Merito ad euitandas discordias que oriri hoc in regno poterant.Carolus quintus: francie rex quondã tẽporib9 suis post varia regni discrimina.futura pspiciens/publica cõtione in parlamẽto habita de l beris qui in regnum successuri essent.hmõi legẽ tulit.Quẽcq primogenitum regis frãcoꝝ filiũ/regni administrationem recipere debere cum quartũdecimũ ageret annuz/ne p longiorẽ tutelã occasio incideret maliuolis res nouas excitandi.vt ait Robertus guaguin9.in gestis francorum in vita Caroli quinti.lib.ix.folio mihi.clxiij.ver si.his itaq.Nec eiusdem preteremittam Roberti guaguini historiam.per quam mox proxime dicta satis comprobantur.Ludoui co(inquit ipse)suffectus est Ludouic9 fili9 annos duodecim natus:quem in blãche mřis tutela pater reliquerat.Eius erudiẽdi sollicita mater curam sine intermissiõe adhibuit:ita vt vigili studio elaboraret christianis illum institutis preclarisq morib9 educari.deputatis ad id negociũ religiosis hoib9 ordinis pcipue predicatorum atq minoꝝ.Quorum disciplina ita didicit vite sanctimoniam amare:vt illo tempore nemo religiosior sit habitur9.regni diadema a Suessionum antistite apud remos ad kalẽdas decembris suscepit:orbata per hos dies ecclesia remorũ pastore anno christiane salutẽ.ccxxvj.supra millesimũ.refert ipe guaguinus in cõpendio intitulato de francorum gest's.lib.vij.c.ij.fol.mihi. cix.Et ex suis dictis habes quando q hoc in francorum regno mulierem/tutelam regni pro filio minore habuisse:put et hz de presenti pro maiore capto.illustris mater Francisci huius nominis primi regis christianissimi de q l litera:quibus filio seq et matri vita sit lõgeua cũ alarꝝ salute.habes ex vltima hac historia q regi etatis duodecim annoꝝ citra matrẽ null9 ex pceribus fuit tutor ant curator deputatus.Legit etiam de Carolo.viij.francie rege inuncto et coronato ante.xiiij. sue etatis annũ.glo.in verbo susceptione in phemio prag.guil. bene repet.dicti.c.raynutius.in verbo Adiecte.numero.ix.als.x. Et ego reperio Bal.in.c.cum vigesimũ.q.iiij.numero.v.de officio deleg.querentem.Cuius eta-

tis debeat eē rex/dux/marchio/ comes vel baro?Respōdet q aut contingit tales acquirere iurisdi tionem per inuestituram princi pis:z tunc sm eū in qualibet etate possunt inue stiri. allegat.c. §.psonam.per quos fiat inuestitura z p quos recipiatur.coll. x.vbi dicit text. Personam vero inuestituram accipientis nō distinguimus/nā etiā seru inue stiri poterit: si ignorātia pceē dat zc. Ille tn tex.dum non cu rat de persona inuestiturā acci pientis.videt mihi hoc dixisse ad innuendum non curandū esse an ille q inuestitur sit liber aut seru: dūmodo sciētia interueniat ex par te inuestientis.z non videtur ille text.se referre ad etatē inuestiti. Quare posito q dictū Bal.probe tur in dicto.§.personam.tu posses allegare tex.clariorem pro suo di cto.scz.l.c.§.§.si minori.Si de feu do contentio sit inter dominum z agnatos vassali in vsi.feu.cui verba sunt.Si minori datum fue rit feudum: fidelitatem facere nō cogatur.Donec venerit in maio rem etatem:feudum tamen reti net.Aut successiōe ista cōtingūt scz regnū ducat/marchionat/ comitatus vel baronia.zc.[1]Et similiter nō distinguitur etas.im mo z ille qui est in vtero:quodā modo habetur pro rege z nomi ne vteri administratur iurisdictio. ita cōcludit Bal.in dicto.c.cū vi gesimum.de offi.z pot.iudi.dele ga.Facit bonus text.in.l.q in vte ro.ff.de sta.ho.q in vtero est:pin de ac si in rebus hūanis esset cu stodit quotiēs de cōmodis ipsi partus queritur:q alii antequā nascatur nequaquā prosit.z.l.q di cimus.ff.de ver.sig.

1 Qui in vtero ē habet quodāmodo p rege: z noie vteri tunc ad ministrandum est regnum.

2 Defunctis quattuor modis succurritur.

3 Oratiōes an prosint damnatis. Oblatiōes defunctorum vsurpātes necatores egentium sunt:et ex cōicandi/z sacrilegi di cunt: et vt infideles ab ecclesia abiiciēdi.

Mediolani dux/Astēsis comes/ac genue domin oib lrās has lecturis salutē.Quū nō pridē super stite adhuc Ludouico.[f] memorie commēdabilis rege socero nostro (cuius aīe [g] ppitiet altissimus.)

f Ludouico. huius nominis duodecimo.Rege quondam chri stianissimo inui ctissimo.

g [1]Anime. Orat hic rex nr pro aīe soceri z bn. Succurrēdū enī ē defunctorum.aīabus scz oblatiōib: pre cib: eleemosynis:z ieiuniis: q cū dei gratia z ei sacra morte soluunt aīas defunctorum a purgatorii pe nis.Unde dicit Grego.papa.Ani me defunctorum quattuor mo dis soluuntur aut oblationibus sacerdotum:aut precibus sanctorū:aut charorū eleemosynis/ aut ieiuniis cognatorū.Curatio vero funeris:conditio sepulture: pompa exequiarum magis sunt viuorum solacia q subsidia mortuorum.c.anime defunctorum.xiii. q.ii.[3]Orationes tn an prosint damnatis si queras?Responde z dic.In presenti seculo scim siue orationibus: siue consiliis:inuicem posse nos adiuuari.Cum aūt ante tribunal Christi venerim. nec Daniel.nec Noe.rogare pos se pro quoquā.sed vnū quēque portare onus suū.dicit hieronymus z habet.in.c.presenti seculo.xiii. q.ii.[4]Sunt tn nonnulli impii z a deo crudeles vt nedū cessent eleemosynis:pcib: ieiuniis: aut oblationibus ppriis succurrere. Quinimo aut negant aut difficul ter reddunt oblationes a defunctis p animarum salute ex propriis facultatibus legatas.z tales necatores excōicari debent nā dicit tex.Qui oblationes defunctorum.

aut negant ecclesijs aut difficulter reddunt. tanquam egentium necatores excommunicentur. c. qui oblationes. le. s. xiij. q. ij. et dicit tex. in. c. q oblationes. le. ij. ea. ca. et. q. Qui oblationes defunctorum retinent: et ecclesijs tradere demorant: vt infideles ab ecclesia sunt abijciendi. quia vsque ad exinanitionem fidei peruenire certum est hanc pietatis diuine exacerbationem: quia et fideles de corpore recedentes votorum plenitudine. et pauperes consolatu alimonie et necessaria sustentatione fraudantur: hi ergo tales quasi egentium necatores nec credentes iudicium dei habendi sunt. vnde et quidam patrum hoc scriptis suis inseruit congruente snia qua ait. Amico quippiam rapere furtum est: ecclesiam vero fraudare sacrilegium est ait ille tex. Et ad id quod paulo ante de eleemosyna diximus. [1] Notabis tria esse genera eleemosynarum. vna est corporalis scilicet egenti dare quicquid poteris. altera spiritualis dimittere a quo lesus fueris. tertia delinquentes corrigere et errantes in viam reducere veritatis. c. tria sunt genera. xlv. dist. Et ex illo tex. notat ibi Car. Alex. quod eleemosyna non consistit tantum in dando egenti rem temporalem: sed etiam exercendo cum proximo alia opera charitatis. Notat etiam ex eodem text. quod quis non astringitur ad eleemosynam dandam vltra eius possibilitatem. [2] Et due sunt eleemosyne. vna cordis alia pecunie. Eleemosyna cordis est dimittere ei a quo lesus es. non dare aliquid indigenti aliquando queris et non habes. Indulgere peccati quantum volueris redundat tibi. Eleemosyna cordis multo maior est quam eleemosyna corporis: caritatis eleemosyna sine substantia terrena sufficit. illa vero que corporaliter datur. si sine benigno corde tribuitur omnino sufficit. Hec sunt verba. Augustini et habentur in. c. due sunt xlv. dist. [3] Dum igitur in hoc seculo sumus cito transitorio recordemur mortuorum: et charitate pro eorum redemptione et omni genere eleemosyne et suffragij vtamur. Memores quod cito velle aut nolle cum eis erimus: quia scribitur. Comedamus et viuamus cras enim moriemur. Esaye. xxij. Et alibi dicitur. Nos nati continuo desinimus esse. Sapientie. v. et alibi scribitur. Omnes morimur et quasi aque dilabimur in terram: que non reuertuntur. ij. Regum xiiij. c. et in. c. in ecclesiastico. xiij. q. ij. et ibi dicitur quod omnes moriemur et omnia que de terra orta sunt in terram conuertentur. qui terra terram vendis. memento quod terra es et in terram reuerteris. Et alibi de homine dictum est. Terram teris. terram geris. et in terram conuertens. qui de terra sumeris. Et quoniam mors tibi futura est: et appropinquat et si tardat. sunt verba dicti. c. in ecclesiastico. Et alibi dicitur omnia tempus habent: et snis spacijs transeunt sub celo. Ecclesiastes. iij. Heu bone Jesu. viuentes morimur et vita nostra breuis et vix centenaria. iuxta id quod dicitur. numerus dierum hominum vt multum centum anni quasi gutte aque maris deputati sunt. Ecclesiastici. xviij. Bone Jesu si pro quia: quia omnes igitur nos decet mori. Da nobis facultatem letandi. et bene agere in vita. Nam nil aliud superest. iuxta id quod scribitur. Cognoui quod non esset melius nisi letari. et facere bene in vita sua. Ecclesiastes. iij. Nec speres diu viuere quisquis sis. nec viuendo: viues absque miserijs. Quia scriptum est. Homo: natus de muliere. breui viuens tempore repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur / et conteritur:

1 Tria sunt eleemosynarum genera.

2 Due sunt elemosyne.

3 Ostendit nos cito morituros velle aut nolle.

et fugit velut vmbra et nunq̃ in eodem statu permanet. Job. xiiij. Semp̃ inuitamur ad mortem. nec diu viuere curemus. quia hodie sole langores, et tribulationes inter nos occurrunt. Et periit sanctus de terra: et rectus in hominibus non est. Omnes in sanguine insidiantur: vir fratrem suum ad mortẽ venatur. ait propheta. Micheas. vij. c. Sed sancte deus. licet hoc videamus et miserias huius seculi cognoscamus et a deo vocemur: et celeste regnum ab eo petamus. Ad eũ tñ nisi inuiti proficiscimur.

1 dictũ egregiũ ꝯ petẽtes regnũ celeste et tamen mori nolentes.

[1] Ideo contra nos recte adduci posset. textus. in. c. quam preposterũ. xiij. q. ij. vbi ait text. Quam preposterum est quamq̃ peruersum vt cum dei voluntatẽ fieri postulemus quando vocat nos et accersit nos de hoc mũdo: non statim voluntatis eius imperio pareamus: obnitimur et reluctamus et pertinacium more seruorum ad conspectum dominicũ cum tristitia et merore perducimur exeuntes. Iistinc necessitatis vinculo non volũtatis obsequio: et volumus ab eo premiis celestibus honorari ad quem venimus inuiti. Et ad id quod supra diximus eleemosynã ꝓdesse mortuis

2 Eleemosyna ꝓdesse viuis: et non est fraudẽda mortuis

[2] Illa etiã multum cõfert viuis ad extinguenda peccata seu obuiandum ne ita faciliter comitantur. iuxta illud qđ dicitur. Ignem ardentem extinguit aqua: et eleemosyna resistit peccatis: et deus protector est eius qui reddit gratiam. Meminit in posterum et in tempore casus sui inueniet firmamentũ. Ecclesiastici. iij. Et si quidpiam relinquatur ab aliquo pro eleemosyna in vtilitatem defuncti. nunq̃ id tibi contingat fraude aliqua aut auaricia vsurpare. quia scribit. Fili eleemosinã pauperis ne defraudes. Ecclesi. iiij. Nec dissuadeas nec ꝓhibeat eleemosynas: orationes, ieiunia: aut oblationes fieri ꝓ defunctis existentibus in penis inter manus diuine iusticie. quia dicitur. Mortuo non prohibeas gratiam. Ecclesiastici. vij. et. c. in ecclesiastico. xiij. q. ij. Insequamur ergo regis nostri moderni vestigia pro anima regis defuncti orãtis: vt cuncta potens liberet animas defunctorum a penis purgatorij, et nostras ab infernalib⁹ et purgatorij. Unũ tñ sup̃ quo forsan q̃nq̃ hesitasti: tibi haud relinquã intactuz.

3 Beati an gaudeant de penis dãnatorũ.

[3] Quero igr̃ ex quo ista de aĩa regis mortui hic loquitur. dato casu vt btũs. socrũ suũ sciret in inferno cruciari. vel an pr̃ existẽs beatus gauderet videre filiũ in inferno vel ecõtra, et repio q̃ Panor. multũ leuiter (vere tñ) resoluit se in. c. j. no. pe. de postu. prela. q̃ sic. Illud idẽ simpliciter firmat ibi Andreas Barba. col. mihi. vj. numero. lviij. Panor. ibi. tacito. hanc etiaz partẽ tenet pater meus honorand⁹ dñs Phi. deci⁹. in. c. cognoscentes. in. ij. lectura. in. versi. primo. noto. de consti. et allegat Panor. in dicto. c. j. notabili pe. et ad hoc facit quia iustitia est idignari cõtra malos ex zelo discipline. scđm Phil. deciũ. in loco ꝓxime alleg. p̃ tex. in. c. vera iustitia. xlv. disti. cuius verba sunt. vera iustitia cõpassionẽ habet: falsa, vero dedignationẽ, q̃uis et iusti soleant recte peccatorib⁹ indignari. ꝛc. Sz contra dicta Panor. Barba. et Phil. dec. Prima fronte videretur dicẽdũ q̃ beati non letãtur de penis impiorũ. Letari eñi de malo alterius ad odiũ pertinet. Sz in beatis nullũ erit odiũ. Ergo non letabuntur de miserijs et cruciatibus dãnatorũ. Preterea. beati in patria erũt summe deo conformes. Sed de⁹ non delectatur in penis nostris ergo beati nõ delectabũtur in penis dãnatoꝝ. Preterea illud quod est vituperabile in viatore: nullomodo cadit in cõprehẽ

fore.sed in homine viatore maxi-
me est culpabile q̄ reficiatur alio
rum penis:et maxime laudabile
vt de penis doleat.Ergo videtur
q̄beati nullomō letētur de penis
dānatorum. Tu
tamē dicas opi-
nionem Panor.
Barba.ꝛ Phil.
deci.vbi.s.verā
esse.ꝑ quoꝝ sen
tentia est illud
quod habetur.
psal.lvij. Leta-
bitur iustus cū
viderit vindictā:manus suas la-
uabit in sanguine peccatoris.Pre
terea alibi dr̄.Erunt(scz dānati.)
vsq̄ ad satietatē visiōis oī carni.
Esa.vlt.Sacietas aūt refectionē
mētis designat ergo beati gaude
bunt de penis impioꝝ.Et ad con
traria respōdeas:q̄ aliquid pōt
esse materia gaudij dupl'r.Uno-
mō ꝑ se scz qñ de aliquo gaudet
de penis impioꝝ. Aliomodo per
accidens.i.ratione alicuius adiūcti.Et hoc mō sancti de penis im
piorum gaudebunt:cōsiderando
in eis diuine iustitie rectitudinē.
et suā liberationē de qua gaude
bunt.et sic diuina iustitia ꝛ sua li
beratio erit ꝑ se causa gaudij bea
toꝝ:sed pene dānatorum per ac-
cidēs.Ad primū igitur cōtrarium
seu motiuū.s.tactū.dicendū est.
q̄ letari de malo alterius inq̄ntū
huiusmodi ꝑtinet ad odiū nō au
tem letari de malo alteri⁹ ratio-
ne alicuius adiūcti.Sic autē ali-
q̄s de malo ꝑprio qñq̄ letatur: si
cut cū quis gaudet de ꝑprijs af-
flictionib⁹ s̄m q̄ ꝓsunt ea ad me-
ritum vite.Ideo dicitur. Jacobi.j.
Omne gaudiū existiate fratres
mei cum intētationes varias in-
cideritis.Ad secundū dicendum
est. q̄ q̄uis deus non delectetur
in penis inquātū huiusmodi:de-
lectatur tamen in eis inq̄ntū sunt
per suam iustitiam ordinate.Ad

sacrum Lateranense con-
silium sepius edictis de-
cretis. Eundem socerum
nostrum ad eiusdem con-
silij cōuentum euocasset.h

tertium dicendum est:q̄ in viato
re non est laudabile si delectetur
de aliorum penis s̄m se:est tamē
laudabile si delectetur de eis in-
q̄ntum habent aliquid boni anne
xum:tamen alia
ratio est de via
tore ꝛ cōprehē
sore:quia invia
tore passiones
frequenter in-
surgunt sine iu
dicio rationis:
ꝛ tamen tales
passiones inter
dum sunt laudabiles s̄m q̄ bo-
nā dispositionē mētis indicāt.si-
cut ptz de verecundia et misericor-
dia.ꝛ penitētia de malo.sz incō-
prehensoribus nō potest esse pas
sio nisi iudiciū ratiōis cōsequēs.
Jta igit̄ me resoluo sequēdo sen-
tētiā.ꝛ verba beati thome. in ad
ditionibus quarte partis quarti
sententiarum.q.xciiij.in disputa-
tione et resolutione tertij dubij.
Et vide per eundem in eadem.q.
vtrum sancti.penas dānatorū vi-
deant:et vtrum eis cōpatiantur.
predicta ꝓcōplemēto huius glo.
sufficiant.Et vides hic regē nr̄m
xp̄ianissimū ꝓ rege quōdam eius
socero orare.tu pro ambob⁹ ora.
ꝛ.x.dies indulgentiarū asseque-
ris.[1]Nā dicit beatus Thomas
in additionibus quarte partis q̄r
ti sententiarum in.q.xxv.in parte
que de indulgētia loquitur in fi-
ne.q̄ quicūq̄ orat ꝓ regeifrancie
habet decē dies ꝓ indulgentia a
papa Inno.iiij.ꝛ ista estvera quo
ta quā aliter allegat glo.in ꝓhe-
mio prag.san.in verbo tueretur.
h ¶Euocasset.prout tenebatur.
Nā ex quo regis intererat ꝛ ius
ecclesiarum et regis subditorum
tractabat̄ non poterat papa Leo
eis legitime nonvocatis procede
re.quia contra mandatum nō po
test papa aliquid diffinire.c.j. de
causa posse.et proprie .s. Panor.

1 Orans pro
rege fran-
cie: decem
dies indul
gētiaꝝ con
sequitur.

1 Negatio ƀ bo pôt pre posita: iduxit necessitatem.

ibi no.fi.illum text.dicit mēti te
nēdum: ad: hoc vez q etiam prin-
ceps vel papa nō potest parte ab
sente et non vocata causam diffi-
nire.[1]Unde pondera illum tex
tum.qui preponit negationē ver
bo potest.quia dicit.Nec nos cō-
tra inauditam partem aliqd pos-
sumus diffinire.ex quo infert hoc
esse de necessitate scdm Panor.
ibi.nota.fi.iuxta theoricā.glos.in
regula.j.in verbo non pōt.de re-
gu.iur.in.vj.quam dicit singula-
rem Panor.in.c.si quis.cōtra cle
ricum.de foro cōpe.et illam etiā
ait singularem.Phili.fran.in.c.
religiosus.not.ij.de testa.lib.vj.
vbi notabat illum text.ppter ver
bum potest ibi.positum cū nega-
tiua pcedēte:ratione cuius dice-
bat ibi Phili.fran.tene menti qd
acceptatio officij executoris/vel
executio facta per religiosum est
ipso iure nulla vt ibi notabiliter
probatur.Nam negatiua prece-
dens verbum potest prout ibi.et
in dicto.c.j.de causa posse.reddit
actū.de iure impossibilem:et ne-
cessitatem importat.vt voluit di-
cta.glo.in dicta regula.j.de reg.
iur.in.vj.que est notabilis.secun
dum Panor.in.c.j.not.ij.de fide
instru.vbi dicit per illum text.qd
etiam princeps nō potest dare fi
dem ex postfacto scripture nō au
tētice in preiudicium alterius p-
tis.nā dicit ibi Panor.vbi negati
ua precedit verbū potest denota
tur necessitas.secundū predictā
glo.et hoc putat Panor.in dicto
c.j.de fide instru.absolute verum
in hijs in quibus princeps non ha
bet liberā facultatem.ar.cle.pa-
storalis.de re iudi.in alijs vero p
cedit dictū:de ordinata potesta-
te non autem de absoluta.ar.c.p
posuit.de concess.preben.et dictā
glo.regule.j.de regu.iur.in.vj.di
cit notabilem Anto.corse.in suis
singularibus.in verbo potest.et vi
de eundem ibi.et illam glo.sequi
tur Feli.in.c.cū ex officij.in fine.
de prescri.et tacite videtur appro
bare Dominic.de sancto Gemi.
in.c.non solum.col.j.vers.Quid
si iudex.de appellat.in.vj.et est
de mente felini.san.ih.c.dilecte.
numero.vj.col.mihi.iiij.in princ.
de excep.et illam sequitur Feli.
in.c.consuluit.col.v.vers.Sed cō
sidera.numero.17.de offi.deleg.
et ibi vult.q verbum potest pre-
cedente negatiua tollit omnē po
tentiā.Bar.in.l.gallus aquilius.
in.j.Op.ff.de libe.et posthu.et ibi
Jason.May.numero.18.in fine.
iij.col.dicit id quod Panor.dixe-
rat in dicto.c.j.in vltimo notabili
de causa poss.et proprie.scilicet q
etiam papa vel imperator nō pos
sunt parte non citata causam dif
finire etiam de plenitudine pote
statis per illū tex.habentē nega-
tiuam pcedentē verbū pōt.et per
text.in cle.pastoralis.§.ceterum.
de re iudi.et dicit Jaso.in dicta l.
gallus.in dicto numero.18.post
Angel.in.l.si accusatoribus.C.de
accu.q papa vel imperator etiā
de plenitudine potestatis nō pos
sunt in sententia supplere defectū
citationis contra non citatum.qr
sic auferret sibi ius defensionis:
qd est de iure naturali.et imutabi
li.vt in dic.cle.pastoralis.§.cete-
rū.naturalia eīm imutabilia sunt
§.sz naturalia.de iure natu.gen.
et ciui.insti.facit tex.in.l.has obli
gationes.ff.de capi.dimi.iuncto
§.minus.versic.naturalia enim.
insti.de heredi.q ab intesta.defe.
Naturalia eīm illesa seruāda sūt.
l.iura sanguinis.ff.de pac.l.ius
autē agnationis cum ibi notat is
per glo.pe.et Pau.de castr.ff.de
pac.naturalia enim tolli non pos
sunt:sicut nec moralia mandata.
per text.in.c.non est petim §.his
itaqz.vj.dist.cui9 verba sunt.mo-
ralia mādata ad naturale ius p-
tinent:atqz ideo nullā mutabili-
tatē recepisse monstrātur.Uide-

igitur tu pmissa: sz nescio qmodo te resolueres dum dubitat an papa vel ali' puta imperator aut rex vellet procedere rō citata. an posset? Nam vides tales maxime papam/ regem nostrum/ nec imperatorem ligari legibus/ nec formis car. positiuis. cum sint supra ius. c. proposuit. de concess. prebē. l. princeps. ff. de legi. ergo videtur q tales possent procedere nō seruata solennitate citatiōis. Jo. and. metu talis cōtrarij. in dicto c. j. de causa possessio. et proprie. intellexit illum tex. procedere de iuridica seu ordinata potētia nō de absoluta. Sed Car. itellexit illum text. simpliciter et absolute: quia diffinire contra inauditam partem esset tollere defensionē: que est de iure naturali: z hoc princeps facere non potest. per dictā cle. pastoralis. §. ceterum. et pro ista doctrina facit dictum Barto. l. l. filiusfamilias. ff. de dona. vbi dicit l. iij. q. q si est dictū vt ptās nullā iuris solēnitatē teneatur obseruare: ista vba iportāt vt tollat omnes solēnitas. de iure ciuili: ea vero que sunt de iure naturali vel gentium remanēt fm eundē ibi. et vide notata per glo. in cle. sepe cōtingit. in verbo defensiones. et ibi per scribētes ordinarios z repetentes. de verbo signi. z doctrinā Bart. in dicta. l. filiusfamilia. sequitur Panor. in dicto. c. j. no. fi. de causa posse. z ppriē. z Panor. in. c. dilecti filij. col. mihi. ij. versi. Circa hoc qro. de iudic. Et ideo dicit Bar. in dicta. l. filiusfamilias q l vim talis facultatis potestas non posset pcedere parte absente: quia hoc non licet iure gentiū allegat. c. omnia. et. c. absens. le. j. iij. q. ix. [1] Sed contra istam doctrinam videtur facere. glos. in. l. meminerint. in verbo vulgato. in fine. C. vnde vi. que dicit q vbi iudex vel iperator dicit vade z occupa possessionē auctoritate tua z vi detur q possit hoc facere. fm. l. p. ar. l. iuste. ff. de acqui. poss. cū z cōuētio partiū hoc facere possit. secūdū glo. preallē. l. meminerint. allegat. l. iij. C. de pigno. p quā dicit ibi Bal. Ex pacto cōcedi posse q creditor sua auctoritate rei obligate possessionē accipiat. Urbani' tn̄ facit si auctoritate pretoris hoc faciat. Sed cōtra dic. glo. prealle. l. meminerint. videtur tex. in l. fi. C. si p vim vel alio modo. vbi habetur q nec auctoritate referi pti nec auctoritate iterlocutorie iudicis/ pōt non citatus de possessione repelli. et vide ibi Bal. z p hoc facit. c. licet epus. de prebē. li vj. cuius literam z materiam. j. in ista eadem glo. latius tanguaz. z pro ista doctrina est glo. in. dicta l. iuste. et ibi expresse Alexan. de imola. ar. dic. l. meminerint. et di. l. fin. C. si per vim. vel alio modo. Bar. l. dicta. l. iuste. versi. pone. z c. se resoluit: dicēs q iudex non potest precipere vt pars vadat et ingrediatur per vim si resistat ali' existens in possessione. z illam doctrinā Bar. sequtur Panor. in. c. cū dilecti. in expeditione. textuali. de dolo. et cōtu. ar. l. non est singulis. ff. de regu. iuris. Redeūdo igitur ad principale ppositu z dū queritur an procedi possit contra aliquē regulariter eo non citato? Ego concluderem cum doctrina Panor. que semper mihi fuit visa vera in dicto. c. j. not. fin. de causa posse. z proprie. q aut absenti potest cōpetere defensio: tunc z inferior non posset pcederevalide eo non citato ad actū preiudicialez. p dic. l. fi. C. si per vim. c. caueant. c. ola. c. absens. iij. q. ix. gesta em cōtra non conuentum: nec confessum/ vel conuictum: in irritum reuocat papa. in. c. eccl'ia scté Marie. in fine. de constitu. Respectu autem principis/ dicas/ q etiā ipse regulariter non potest pcedere etiam contra propriū subdituz:

[1] Possessione iussu iudicis an quis possit apprehēdere sua auctoritate ppria: z de citatione necessaria hic loqr.

sine citatione vbi principi constat subdito competere defensionem. per tex. formalem. in. d. cle. pastoralis. §. ceterũ. cuius verba sunt. Nec predicta suppletio. (loquitur de omissione citationis) circa subditũ etiã ad ea potuisset. de rõne referri per que de crimine presertim sic graui delato defensionis (que a iure prouenit naturali) facultas adimi valuisset: cũ illa imperatori tollere non licuerit: que iuris naturalis existũt. et ideo dicebat Panor. in sua additiõe quã fecit ad ꝓpriã lecturã. c. j. de causa possess. et ꝓprie. post tex. l. fi. iuncta glo. ibi. in verbo. cominus. C. de legibus. et Bald. ibi nõ valere sentẽtiã ꝑncipis sine citatione lata etiã in causa ciuili/ qd apertius ꝙ illa gloss. et ille tex. determinat ibi. Bal. nam nec ille tex. nec glo. hoc formaliter dicũt. sed tñ satis innuunt. Nã ex quo citatio fit et citatur quis vt veniat ad se defendendum. dz ꝑnceps et quicũqz alius ꝓcedere cõtra aliquẽ eo citato ne defensio (que permittitur cuiqz. l. vt vim. ff. de iusti. et iure. cũ vulgaribus) alicui tollatur. Itẽ dicit Panor. in. d. c. j. de causa posse. et proprie. ꝙ videtur vt deus instituerit citationẽ et cause cognitionem. vt apte colligitur ex. c. deus oĩpotens. ij. q. j. Et doctrinã Panor. singulariter dicit notãdã modernus ille et acutus repetẽs Gaspar valasci. in repe. l. imperiũ. col. mihi. lxxiij. ff. de iurisdi. oĩm iud. et verba dicti. c. deus oĩpotẽs. sunt hec deus oĩpotens: vt nos precipitãde sentẽtie ꝓlatione cõpescere cũ omnia nuda et aperta sint oculis eius: mala tamen Sodome noluit audita iudicare priusqȝ manifeste cognosceret que dicebantur: vnde ipse ait descẽdã et videbo vtrum clamorem qui venit ad me opere cõpleuerint: an non est ita vt sciam. ꝓut habetur. Genes. xviij. et in. d. c. deus omnipotẽs. et in. c. qualiter et quãdo. ie. ij. de accu. Deus igitur omnipotẽs cui nihil est absconditum: sed ei omnia manifesta sunt antequȝ fiant: nobis exẽplũ dedit ne precipites in discutiẽdis et iudicandis negocijs essemus et c. vt dicit dic. c. deus oĩpotens. Nec etiã deus omnipotẽs primũ parẽtẽ nostrum Adã vez. de suo peccato trãsgressionis diuine volũtatis/ inaudito cõdẽnauit: nisi prius eo vocato et audita eius defensione. vt videre potes. Genes. iij. Et aliquibus iuribus innuẽtibus posse ꝓcedi cõtra absentem nõ citatũ. Respõde. vt per Panor. in. d. c. j. de causa posses. et ꝓprie. versi. Secũdo ad idem. opi. [1] Et ad ea q̃ pauloãte dixi. Applica adhuc dictum Bald. in. d. l. fi. C. de legi. et Panor. in dicto. c. j. vbi volunt ꝙ vbi princeps ꝓcessit in causa parte citata presumendum est in dubio ꝓ eius sententia: et nõ aliter. nã cessante citatione posset allegari et opponi de nullitate etiam ꝯtra sentẽtiã principis. ẜm eosdẽ. Bal. vez et Panor. vbi. s. et ꝙ nõ sit presumendũ pro sentẽtia principis/ vbi processit parte non vocata/ et eius defensione nõ admissa. tenet Panor. in. c. cũ inter R. in expeditiõe. j. glo. ꝟsi. no. singulariter et c. de elec. et elect. po. et idem firmat Feli. san. in. c. q̃m contra falsam. numero. xxx. ver. Itẽ adde in materia et c. de proba. vbi ad hoc dicit dictã gloss. precallegate. l. fi. C. de legi. singularẽ. Tu nõ deseras videre doctrinam Panor. in. c. in causis. No. ij. de re iudi. vbi dicit ꝙ etiã papa debet seruare iuris ordinẽ. et rigorẽ eq̃tatis: vt contra iustitiã nulli parcat ꝑ illum text. [2] An autẽ teneat sentẽtia si papa procedat nõ seruato iuris ordine? dicit ipse Panor. ibi. ꝙ quidam est ordo inductus mero iure positiuo: et illius defectus nõ viciat ꝓcessum pape seu principis (intellige non recognoscentis superiorem)

1 Pro sententia principis ꝓsumitur si processit parte citata. alias secus.

2 Sententia lata iuris ordine non seruato a papa an teneat.

perio:em)quia legibus nõ legatur:cum sit supra legẽ.vt.l.digna vox.C.de legi.et.l.princeps.ff.co.c.proposuit.de cõcess. prebẽ.hinc notãter dixit Inno.in.c.olim.de lit.contesta.et Panor.in dicto.c.in causis.q sententia pape supplet defectum solẽnitatũ.alle.l.omnium.C.de testa.et.c.j.de trãsla.episcopi. facit dictũ Hostien. et Panor. in dicto.c. in causis. vbi dicunt q coram papa nõ datur libellus in scriptis.Quidã est ordo iuris fundatus sup iure naturali:vt q sententia feratur parte vocata: et si ille ordo pretermittitur:nõ valet sentẽtia.hoc videtur velle tex.iũcta glo.in dicta.l.fi.et ibi expresse (vt dixi.)Bal.ar.d.cle.pastoralis.§.ceterum. de re iudi.et ita dicit Panor. in dicto.c.in causis.no.ij. Videtur igitur ad ppositum litere nostre.q papa quodam Leo.x. tenebatur euocare quõdam regẽ Francie Ludouicum.xij. et alios habẽtes interesse in abrogatiõe pragmatice sanctiõis.prout et vocati fuere. rege Christianissimo moderno nostro hic hoc attestante.Et dico q vbi aliquid per superiorem diffinitur aliquib9 legitime citatis et vocatis. alijs vero omissis et legitime nõ vocatis nec citatis:qui tamẽ interesse in causa de qua agitur habẽt si diffinia tur:causa diffinita tñ cõprehẽdit et ligat vocatos et citatos: alios autem non.ad hoc est tex.in.l.de vno quoq3.vbi vide Angel. Pau. de cast.et Alexã.de imola.ff.de re iudi.cui9 vba sunt. de vno quoq3 negotio presentibus oĩbus quos causa cõtingit iudicari oportet: alr eñ iudicatum tñ inter pñtes tenet.[1]Sed tu forsan quereres qd in notorijs an tunc requiratur citatio et euocatio?Host.in.c.cum sit romana.de appel.Ait q null9 qstũcũq3 casus alicuius sit patẽs et notorius:est sine citatiõe et monitione cõdẽnãdus.et hoc fatetur Host.ibi.dicẽs hoc iustius et tuti9 esse: tunc quia multi dicũtur notorij qui nõ sunt.c.cõsuluit. de appel.tum qz notorius qñq3 hz legitimas exceptiones que sunt admittende.c.ex parte le.ij. de offi.dele.tũ qz oĩs cõdẽnatio maxime nimis accelerata odiosa est.c.cũ Bertoldus.cũ similib9.de re iud. Aduerte tñ qz in hoc iura videnẽ varia et doctoꝝ opiniones refragãtes.vt plene videre potes per Panor.in.c.vestra.de coha.cleri.et mu.et per eũdez in.c.ad nostrã.le.iij.de iureiur. Sed tu cũ quereretur an in notorijs requirat partꝫ vocatio et citatio. Cõcludit:q aut loquimur in sñia cẽsure:id est excõicationis suspẽsionis vel interdicti (ista eñ cõprehẽduntur sub censura.c.querẽti. de vbo.sig.)et tunc Panor.in.d.c.cũ sit romana. in fi.dicit se credere q admonitio cõpetẽs dz precedere semp ipsam excõicationẽ:qz eñ excõicatio feratur rõne cõtẽptus.c.ij.de cõsti. in.vj.Ideo opz admonitionẽ precedere debere:quia primo.i.ante ipsam monitionẽ nõ cõstat de cõtẽptu.[2] Ideo dicitur cõiter qd nũq3 fert excõicatio ab hoie nisi rõne cõtumacie. vt not. gloss.j.c. epi.xj.q.iij. et Panor.in.d.c. cũ sit romana.in fi.et ipse idem Panor. in rub. de sñia excõ. p cõtumacia igitur ab hoie ferri põt:qd procedit sine cõtumacia cõsistat in non veniẽdo siue in nõ parẽdo.fm Panor.ibi.et notatur in cle.j.de dolo et cõtu.et glo.dicit.c.epi.dicit notabilem Areti.in.c.at si clerici.col. ij.de iudi. Et intellige q ab hoie nõ fertur excõicatio/nisi p cõtumacia tãq3 causa immediata:sed p alio crimine tãq3 causa mediata bñ potest quis sine cõtumacia excõmunicari fm prepo.quẽ vide et deducta p ipsum in.c.qua fronte.col.ij.de appel. Nota tñ q vbi factũ est notoriũ rõne cui9 qs fuit a iure excõicat9/tunc in declara-

1 Innotorijs an requiratur citatio.

2 Pro contumacia tantum ab homine ferẽ excõicatio.

toria excõicationis a iure incurse
non est necessaria citatio:fm pa=
trem meũ dñm Deciũ.in dicto.c.
cum sit romana.in finalibus ver=
bis.post Panoꝛ. in.c.ꝑuenit.le.j.
de appel.In alijs ꝟo censuris ab
excõicatione sentẽtia est pene ꝓ=
mulgatoria.vnde cũ iã cõstet de
delicto frustra fieret admonitio:
cum per penitẽtiã nõ desinat esse
nocẽs fm Panoꝛ.in dicto.c.cũ sit
romana.in fine.per.l.pe.ff.vi.bo.
rap.Excõicatio aũt est medicina:
⁊ fertur vt quis se corrigat. vt in
c.j.de snia excõicationis lib.vj.⁊
xj.q.iij.c.audi deniq3.In alijs au
tem sentẽtijs extra censuras si q̃=
ratur an ferri possint absq3 cita=
tiõe in factis notorijs.dic ꝙ si est
dubiũ an absenti possit cõpetere
aliqua excusatio:tunc requiritur
citatio.al's nõ valeret snia.sic in=
tellige.c.fi §.cõseruatores vbi vi.
de notata.ꝑ do.de sancto Gemi.
⁊ Philip.fran.de offi.dele.lib.vj.
⁊ ita tenet Inn.in.c.tua.de coha.
cleri.⁊ mu.Panoꝛ.in.c.sepe.de ap
pel.⁊ Phi.dec.in dicto.c.cũ sit ro=

1 C. l3 epũs. de preben. li.vj.tãgit. ostẽdẽs an possessore bñficij non vocato pos sessio ei⁹ in aliũ possit trãsferri.

mana.col.fi.versi.Scda cõclusio.
post Areti.late consilio.165. Aut
factũ est ita notoriũ : qđ certũ est
absenti defensionẽ nõ cõpetere:
⁊ tũc nõ requirit̃ de necessitate ci
tatio sic intelligitur.c.cũ olim.de
re iudi.c. bone.le.j.versi.porro.⁊
ibi hoc exp̃sse hoc firmat Panoꝛ.
de ele.⁊.l.ij.§.ꝙ si de frumẽtaria.
vbi vide notata ꝑ gloss. in verbo
inanis.⁊ ibi Bar.ff.de admi.rerũ
ad ciui.ꝑti.⁊.l.ictus fustiũ.vbi vi
de Bar.ff.de his qui no.infa.et ꝑ
Fel.in.c.cũ olim.⁊ Panoꝛ. in.c.j.
de iudi.Panoꝛ.in.c.j.de cã poss.⁊
ꝓprie.⁊ ꝑ Phi. dec.in.d.c.cum sit
romana.post Bald.in.l.ea q̃.ꝟsi.
iij.q̃ritur.C.de accu. Et in dubio
est presumẽdũ ꝙ absenti defensio
cõpetere possit:vt not. Panoꝛ.in
c.vestra.col.fi. de coho.cle.⁊ mu.
⁊ ꝑ cõsequẽs in dubio citatio erit
necessaria.Sed cõtrariũ tenet ex
presse Antho.de butrio.quẽ vide
in.c.quãto. de trãsla.epi. ⁊ idem
videtur tenere Io. An.in.d.c.ve=
stra.Sed ꝓ cõcordia tãtoꝝ patrũ
dicẽdum est:ꝙ respectu citatiõis
illa semꝑ in dubio erit necessaria
l3 factũ notoriũ sit:nisi cõstet nul
lam defensionẽ cõpetere ꝑ iura
preallegata. Sed quo ad alium
ordinẽ iuris:vt nõ debeat obser=
uari:sufficit ꝙ appareat aliq̃d no
toriũ esse.⁊ ita notabiliter distin=
guit Deci⁹ in dicto.c.cũ sit roma=
na.post Bald.in.d.l.ea que.Unũ
tamẽ dictũ notabile ⁊ quotidia=
nũ posuit Inno.in dicto.c.bone.
le.j.de elec.quẽ ibi refert ⁊ sequit̃
Panoꝛ.in expeditiõe versi. porro.
ꝙ vbi delictũ est notoriũ.s3 igno=
ratur persona delinquẽs.puta q2
reperit̃ hõ mortuus in strata seu
via:vel furtũ cõmissum in apothe
ca. põt iudex sine alicui⁹ citatiõe
ex officio suo inquirere gñalr/nõ
tñ cõtra certã ꝑsonã. Et si aliqui
nominãtur l aliq̃ inq̃sitiõe gñali.
Debet postea spãlr ꝓcedi ꝯ illos:
q2 ꝓcessus fact⁹ in gñali inq̃sitiõe
nõ facit fidẽ in spãli:q2 pars non
fuit citata:nec vidit iurare testes
⁊ silia.⁊ hãc practicã dicũt Inno.
Panoꝛ.ibi seruare totũ mũdũ.et
hoc idẽ firmat Bar.in.l.fi.in fi.ff.
de quest.⁊relatus a Panoꝛ.in.d.c.
bone.Et ea q̃ de vocatione ꝑtis ⁊
citãda regulariter diximus⁹.[1] Ap
plico ad materiã.c.licet epũs.de
prebẽ.lib.vj.vbi habes casum.ꝙ
l3 epũs beneficiũ qđ cũ animarum
cura tenebas(postq3 aliud recepi
sti cõsimile:ac ipsius possessionẽ
pacificã habuisti:vel per te stetit
quominus haberes eandẽ)possit
alteri de iure cõferre.Illũ tamen
cui cõtulit nõ debebit te non vo=
cato(cum tibi forsan ius possit cõ
petere retinendi)in possessionem
ipsius inducere corporalem.Illũ
tex.semꝑ intellexi ꝓcedere. Nisi
cõstaret possessori ius non compe
tere.nam tunc possessore non cita

to posset nedum beneficiũ alteri per episcopum aut alium collato rem conferri: verũetiã et possessio transferri in illum cui facta fuit collatio alt'r nõ vocato possessore. Et ita firmat Ludo. Roma in consilio. 499. incipiente. Omnipotẽs inuocato suffragio in premissa consultatione etc. versic. Quia ergo etc. ad hoc allegat singulare dictum Innocen. et Hostien. in. c. accepta. de resti. spolia. et Archi. in. c. ordinarij. de offi. ordina. lib. vj. qui ponunt hanc conclusionẽ: sc; q quotienscũq; beneficiatum cõstat ipso iure vel per sententiam hominis que transiuit in rem iudicatam ius nõ habere in beneficio. Potest et debet ordinarius possessionem cui de facto incumbebat etiam eo non vocato et sine cause cognitione sibi auferre. et huius est ratio: quia in hoc exequitur officium suum. Unde alia vocatio non est necessaria. ita dicit Ludo. Roma. in dicto consilio allega. in ar. c. ex frequentibus. de institu. c. accepimus. et. c. cum clerici. de pac. Et hanc doctrinam vt quotidianam et vtilẽ menti cõmenda. Et idem tenet Philip. decius in. c. cum sit romana. col. fin. de appella. hoc etiam tenuit expresse Ludouicus Romanus in consilio. 483. incipiente. dubitatur primo etc. col. fina. versicu. iij. hoc demonstratur. [1] Et dicit idem Roma. in eodem consilio. 483. col. fin. vers. Secũdo probatur. post Lapum abbatem. in. c. fina. de elec. in. vj. nõ fore necesse in confirmatione electionis citari coelectum vel oppositorẽ quẽ clare constat ius nullum habere. ar. c. quoniam. de filijs presby. et c. ordinarij. §. j. de offici. ordina. lib. vj. licet regulariter sit cõtra. per dictum. c. fina. versi. vocationem. de electio. in. vj. Et hoc verum putat Ludo. Roma. in dicto consilio. 483. et dicto versicu. Secundo probatur. quia cum possit ordinarius seu delegatus ꝓpter clarum non ius oppositoris vel coelecti/ eo inuito confirmare electionem electi: multo magis põt eodem ignorante. et sic non vocato. ex regula. l. qui potest inuitis. ff. de regu. iur. vbi dicit tex. quod qui potest inuitis alienare: multo magis et ignorantibus et absentibus potest. Et tacito Ludo. Roma. in dicto consilio. 483. hoc firmat Philip. fran. in dicto. c. fina. in glo. inanes. de elect. in. vj. post Lap. ibi dicit tamen ibi. Philip. fran. forte hoc procedere quãdo de hoc constaret per eorum confessionem factam corã superiore: al's etiã in notorio requiritur citatio. alle. glo. c. ad nostrã. in. iij. in verbo obseruãdus. de iureiur. quã sequunt Jo. et Panor. ibi. Jo. de imol. in. c. causamq;. col. j. de rescrip. et facit glo. in. c. porro. in verbo notoria. de diuor. dicens. q in notorijs seruãd' ẽ ordo iuris quo ad sententiã: sed quãtum ad alia non. facit. c. de manifesta. ij. q. j. c. euidẽtia. de accusa. l. proinde. in fi. ff. ad. l. aquil. Sed vt pauloãte diximus vbi factũ esset a deo notorium q inficiari non posset: nec requirerẽtur aliq̃ presumptiones: tunc nõ requireretur aliqua sententia solennis nec citatio. vt dicit Panor. in dicto. c. ad nostrã. per. c. cum olim. supra allega. et vide gloss. in summa. ij. questione j. Non tamen nego. quin regulariter sententia lata citra solitum ordinem iudiciorum / autoritatẽ rei iudicate nõ obtineat. c. ei qui. versicu. Item sententia lata. ij. q. vj. [2] Sed ad propositum dicti. c. licet episcopus. vt dixi vbicunq; esset notorium quem esse priuatum beneficio/ et nullum ius sibi competere: tunc sine al'a cause cognitiõe potest sibi auferri possessio. tenet expresse. Panor. in dicto caplo. accepta. quem vide ibi.

1 Citari non d; coelect' vel opponens in cõfirmatione electionis: qñ constat ius eis nõ cõpetere.

2 C. licet episcopus. de prebẽ. lib. vj. materiã ꝓsequitur. vltra ea q̃ de codẽ. c. dixit.

in versi. Sed saluando. hoc etiã
tenet Feli. in. c. ij. de symo. vbi se-
mel ponit regulã post Car. ibi. ꝙ
nũꝙ debet qs deponi nec expel-
li a possessiõe beneficij nisi prius
citetur per glos. in dicto. c. lz epi-
scopus. in verbo te non vocato. q̃
elicuit ex illo tex. ꝙ non remoue-
bitur possessor a sua possessione
vel quasi sine cause cognitiõe: ex
quo titulo possidet lz iniusto. alle-
gat. c. volum⁹. xvj. q. iiij. et sic in-
tellexit. c. cum nostris. de cõcessi.
ꝑben. c. in literis. de restit. spoli.
c. ij. de causa posse. & proprie. & est
expressum. in. l. fi. C. de rei vendi.
ita dicit dicta glos. dic. c. lz epus.
Adde. vt requratur vocatio talis
possessoris. ẜz Jo. de Ana. & Feli.
in dicto. c. ij. de symo. Bald. in. l. si
deserta prędia. C. si ꝑpter publi-
cas pensitatiões. vbi hoc idẽ no-
tat. Et in terminis. de clerico bñ-
ficiato. adde Bal. in. l. si marit⁹.
la. j. C. de dona. iter vi. & vxo. quẽ
etiã refert Feli. in dic. c. ij. de sy-
mo. ꝙ clericus licet mereatur de-
poni. tamẽ nunꝙ deponẽdus est
eo non citato. Adde Rodulphũ.
de lamandinis priorem quondã
sancti Joannis de monte decre-
torum doctorem. Cuius mentio
fit in fine consilij Petri de ancha
rano. 274. incipiente ad decla-
rationem dubij. vbi dicit ꝙ iniu-
stus detẽtor beneficij nõ remoue
tur (intellige a possessione) iuris
ordine non seruato. Et ideo con-
suluit. Gaspar. de Cal. in cõsilio
liij. incipiente si papa. in titu. de
dila. ꝙ si papa mandet ꝙ quis se
informet an aliquis iuste teneat
beneficiũ. Et si constet ꝙ iniuste.
ipm ammoueat summarie et de
plano. &c. Talis nõ poterit se in-
formare parte nõ vocata. imo ta-
lis erit citãdus ꝑsonaliter vl' sal-
tem per edictũ publice in ecclia
de qua agitur positũ. allegat. c.
fi. de dolo. et contu. c. fi. de eo qui
mit. in poss. et. c. fin. de elec. in. vj.

Et dicit Cal. in dicto cõsilio. liij.
ꝙ cũ illa verba simplr et de pla-
no non tollant citationem. ꝑ cle.
sepe contingit. §. citationẽ vero.
de verbo signi. Notatur in extra
vaganti ad reprimẽdũz. quomo-
do in crimine lese maies. ꝓce. non
erit possessor etiã illicitus remo-
uendus a possessiõe beneficij cũ
de eius preiudicio agat. nisi pri-
mo citetur per. c. j. de causa poss.
et proprie. et per dic. c. licet. eps.
in ꝑiudiciũ em rei vel possessoris
nõ citati procedi nõ potest regu-
lariter. c. inter quatuor. de maio.
et obed. Et dicit idez Cal. in dic.
ↄsilio. liij. ꝙ anteꝙ intrusus am-
moueatur a possessiõe primo est
citãdus. dicit ad hoc facere. c. qz
diuersitatẽ. de conce. preben. Et
in dicto. c. inter quatuor. de ma.
et obe. Panor. No. ij. Notabat ꝙ
etiã princeps nõ debet procede-
re contra absentem non citatum/
quod absqz dubio ꝓcedit loquẽ-
do de ordinata iustitia et poten-
tia ẜm eundem ibi. per dic. c. j. de
cã posse. & l. meminerint. C. vnde
vi. c. nos in queꝙ. ij. q. j. et vt su-
pra deduxim⁹. An aũt de absolu-
ta potestate possit princeps ꝓce-
dere sine citatione. putat Panor.
in. ij. no. dic. c. inter quatuor. ꝙ in
his q̃ sunt in potestate ipsi⁹ prin-
cipis hoc potest. secus aũt in his
in quib⁹ princeps nõ habet ple-
nã dispositionem: qz tollere cita-
tionez est tollere defensionẽ que
est de iure naturali. contra quod
princeps venire nõ potest nec ta-
lem citationẽ tollere. per dic. cle.
pastoralis. §. ceterũ. Et ad ꝑdicta
dũ dixi de citatiõe requisita. vbi
agitur de priuatione hoc est sine
dubio vbi ius cõpeteret absenti:
quia tunc bene requiritur. vt per
Car. consilio. lxv. numero. vj. per
dic. c. inter quatuor. allegat. c. ij.
in. q. ix. et ad hoc sunt iura vulga
tissima. vide. c. caueant. c. absen-
te. le. j. & le. ij. c. omĩa. c. reuera. c.

absens.le.j.ea causa.⁊.q.Et suffi
ciat apud legistas tex.in.l.j.ff.si.
Item cum ex edicto. ff.que snie.
sine appella.rescin. cuius verba
sunt.cum ex edicto peremptorio:
qđ neq̧ propositum est: neq̧ in
noticiā ꝑuenit absentis cōdē-
natio fit nullius momēti esse sen-
tentiā cōstitutiōes demonstrāt.
Et sumpta occasione.ex.c.lꝫ epi-
scopus.š.allega. per qđ diximus
quē non posse priuari possessione
bñficij eo nō vocato.[1] Quere-
res.Quid si sunt duo impetran-
tes vnū ⁊ idem beneficium:⁊ vl-
timus impetrans in vim ei9 pro-
uisionis missus fuit in possessio-
nē priusq̄ primus.Executor au-
tem primi cū in vim eius proui-
sionis induxit in realem ⁊ corpo-
ralem possessionem amoto a pos-
sessione secundo impetrante:qui
sentiens se agrauatū appellauit.
Queritur an iste secūdus impe-
trans priuatus possessiōe sua eo
nō vocato sit reponēdus ⁊ redu-
cendus ad suā primeuam posses-
sionē?⁊ an reuocāda sit assigna-
tio possessiōis que facta extitit in
primi impetrantis fauorem per
iudicē appellationis? Tu credo
responderes istum secūdum im-
petrantem seu prouisum nō esse
remittendū ad primaꝫ possessio-
nem.Nam ex doctrina Innocen.
Hostien.⁊ Panor.in dicto.c.acce-
pta.⁊ Archi.in dic.c.ordinariū et
phi.deci. in dic.c. cum sit roma-
na.et Feli.in dic.c.ij.de symo.et
Feli.in.c.cum olim.de re iudi.et
Ludo. Roma.in cōsilio.483.col.
fi.⁊ eiusdē Roma.in ꝯsilio.499.
⁊ ex doctrina Lap.in allegatiōe.
cxxvij.in ordine meo incipiente.
Anastasius canonic9.col.fi.patet
quē posse priuari possessiōe eo nō
vocato:vbi ꝯstat sibi nullā cōpe-
tere defensionē. Sed in ꝓposito
nr̄o isti scđo impetrāti petēti pos-
sessionē qua exut9 fuit eo nōvoca
to:nulla ꝯpetit dfensio.eo q̧ ius
cōe notorium et euidēs sibi resi-
stit:per qđ dicimus q̧ cōcurrēti-
bus duob9 impetrātibus dispa-
ris date: prim9 prefertur scđo.c.
capl'm sancte crucis. de rescrip.c.
tibi q̄.c.duob9.de rescrip.in.vj.c.
eū cui.de preben.in.vj.vbi est ca-
sus q̄ in impetratiōe beneficiorū
inspicitur data/ nō ꝑsentatio vel
receptio.Reperio tamē q̧ in casu
nostro ꝯsiū consuluit Car.zaba.
in cōsilio.lxxv.incipiēte reuerēn-
de pater.dicēs istum scđm impe-
trantē reponēdum in primeuam
possessionē.⁊ ibi dat formā ⁊ mo-
dum restituendi in possessionē et
deinde procedēdi cōtra talē resti
tutū scđm impetrantē.per execu-
torē qui eo nōvocato eū priuaue-
rat possessiōe.docet etiā ibi mo-
dum cause finiende.Et hec sua
snia videtur mihi iusta ⁊ vera.q̄
sequit Feli.in.c.ij. de symo.viso
qđ vtitur eius remissione.et for-
maliter idē Feli.in.c.fi.numero.
xxiij.versi.fallit scđo nisi vellet
dare.⁊c. de presum. quē ibi vide
vna cū suis remissionib9 tā apud
legistas q̄ canonistas. Nā non
omnis primus pulsus ꝯ scđm vi-
ctoriā reportare dꝫ.nec in titulo
nec i possessiōe.plures cm̄ casus
sunt in quo primus excluditur a
scđo.vtpote primo negligēte cri-
stente.c.si cleric9.de prebē.in.vj.
vel q: scđs fortiorē clausulā in ꝓ-
uisione sua hꝫ.c.auctoritate. de
conceß.prebē.in.vj.plenius dicā
deo duce suo loco.ꝓ nūc tñ vide
vnū casum in quo scđs primū ex-
cludit in.c.q: sepe ⁊ vide ibi no-
tata per glo.in.verbo annexa de
prebē.in.vj.Ad ꝓpositū igit.di-
cti.c.lꝫ eps.de pbē.lib.vj.redeū-
do.dū dicit possessorē bñficij non
priuandū eo nōvocato.intelligit
in dubio qñ nō est certum an sibi
cōpetat remediū spāle defendē-
de possessiōis vel nō.vt dicit feli.
in dic.c.cū olim.de re iudi.quem
ibi vide.Vnū etiā notabis q̧ vbi

1 Si ex duobus impetrātib9/vltim9 positus in possessione beneficij fuit:tali possessione priuat9 eo non vocato: an in possessionē sit remittēdus?

papa alicui iuberet vt haberet se informare an aliqs iuste vel iniuste possideat bñficiũ:ꝛ ꝙ deinde pape referat.tũc per talẽ poterit omitti citatio:cum sit verisimile qđ papa postea i eo amonendo iubebit partẽ citari. ẜm Feli. in dic.c.fi. nũero.xxiiij.W. fallit scđo nisi vellet.ꝛc. post. Cal. in dic.cõsi. iiij.in ti. de dilationibus.Et hec sufficiãt ꝓ nũc. excepto eo ꝙ supra dixi.ꝙ vbi est notoriũ/absenti ius nõ cõpetere nõ requiri citationẽ.poteris addere hoc tenuisse bartholomeũ. soci.in consilio. iiij.incipiente.in questione que vertitur ꝛc.in.iij. parte.col. pe.numero.xiiij.ꝛ glo. in verbo.absenti.in.c.cũ olim.de re.iudi.gl.in.c.sua.in verbo irritum.de offi.vica.per dictũ.c.cum olim.ꝛ.glos.fi.in.c.ad audientiã. le.ij.de rescri. ꝑ dictũ.c.cũ olim. Alia que possem extẽdere ad ꝓpositũ tex.nostri breuitatis gratia relinquo.

Cũ eoꝗ regni nostri curias summas (quas parlamentarias vocamus) ecclesiam etiam insuper vniuersam gallicanam.ⁱ

ⁱ ¶ Gallicanã.Non mirum si ecclesia vniuersa gallicana monẽda ꝛ vocãda esset.Ex quo de antiquatione ꝛ abrogatione prag. san.agebaẜ intererat enĩ ecclesia gallicane prima fronte ne id fieret.cũ ex pragmatice sñia ꝛ dispositione inter cetera caueretur ordinatũ fuisse.per sacrum Basiliense consilium rite et recte in spiritu sancto congregatuꝫ inter cetera. vt vnaqueꝗ ecclesia/ aut collegiũ/seu conuentus sibi prelatum eligere posset.Quibus dicta synodus sacro sancta eodem spiritu sancto cõgregata.statuerat ac diffinierat: generalem reseruationem omniũ ecclesiarum metropolitanarũ / cathedraliũ / collegiatarum/ ꝛ monasterioꝝ/ ac dignitatum electiuarum per romanũ pontificem de cetero fieri aut factis vti nõ deberet(reseruationibꝰ in corpore iuris clausis et his quas in terris romane ecclesie ratione directi seu vtilis dominij mediate vel immediate fieri contigerit semp exceptis.) Sed ꝑ electiones ꝛ cõfirmationes canonicas: ẜm iuris cõis dispositionẽ ꝑdictis metropolitanis/cathedralibꝰ/ monasterijs/collegiatis ecclesijs/ꝛ dignitatibꝰ electiuis vacãtibus debite ꝓuideretur.vt dicebat.c. sicut in cõstruenda domo. versi. Quibꝰ hec eadẽ synodus:ꝛ versi. Sed per electiões.in tit.de elec. in prag.sanc. Id enĩ ꝯforme erat iuri cõi:quo ordinatur vt nullus in ecclia vbi duo vel tres fuerint in cõgregatiõe:nisi eoꝝ electione canonica ꝑsbiter eligatur.Si ꝗo aliter quis ecclesiã adeptus fuerit:eo ꝙ per cupiditatẽ illam acquisierit:atꝗ ꝯ canonice regule disciplinã egerit expellaẜ.c.j.ꝛ ibi per oẽs scribentes.de elec.Et sufficiebat de iure cõi:vt electio in istis celebraretur infra trimestre.c.ne ꝓ defectu.de elec.seruata forma.c.qꝛ ꝑpter eo.ti.ꝛ aliis seruãdis ꝛ requisitis seruatis:ꝑ eos q̃ de gremio erãt:ꝛ data capacitate in eligẽtibꝰ ꝛ electo talis electio veniebat vt iuridica ꝯfirmanda.seruata forma.c.fi.de elec.li.vj.Notãter dixi.per illos qui de gremio erãt.Nã extranei quantũcunꝗ ecclĩastici nõ habebãt:nec hodie habẽt facultatem eligẽdi vna cũ hĩs q̃ de gremio sunt ecclie vacãtis.de iure cõi loquẽdo.Iꝫ aliud possemus dicere concurrẽte iure speciali.per.c.cũ ecclĩa sutrina.de cã posse.ꝛ ꝓpri.

cunctasq3 regni nostri gē-
tes. dalphinarisq3 nostri
potētatus admonēdosq3
censuisset: vt si quid au-
ctoritatis prisce afferre. si
qua iura citare. si rationes
cōsentaneas palā edicere
posse cōsiderēt / quominꝰ
sanctio pragmatica eius-
dē concilij auctoritate ac
snia antiquaret / abroga-
retur induceret irritaq3
etiā nulla pronūciaretur:
ac scismatica id infra diē
dictis decretis: prefixam

vbi Panoz. notat ex illo tex. quod
electio: c p̄i spectat solum de iure
cōi ad canonicos ecclie cathedra
lis. hoc tn̄ ius est p̄scriptibile per
extrinsecos de collegio. vt ibi per
eū. et idē per pre
dicta dicas re-
spectu alioꝝ p̄-
latoꝝ assumen-
dorum. [1] Et si
due ecclie vere
electiue vniren-
tur (vti fieri pōt.
c. j. ne sede va-
cā.) et prelatꝰ sic
vnitas possidēs
duas ecclesias.
dies nāe claude
ret: cāonici am-
barū ecclesiarū
sic vnitarū me-
ro iure deberēt
ꝯuenire ad ele-
ctionem cōmu-
nis prelati. vt di
cit Panoz. l dic.
c. j. l gl. ij. ne se-
de vacan. q2 s̄m
eum q̄ oēs tan-
git ab oībus d3 approbari. alle-
gat. c. ad hec. de offi. archi. et dicit
bn̄ facere. cle. ij. d̄ iure patro. Ita
q̄ si quispiā cōtempneretur. ha-
bilis tn̄ ad eligendū. agere pos-
set. de cōtemptu. c. quod sicut. de
elec. cessante cōsuetudine. c. cum
in ecclesijs. de prebē. li. vj. Capi-
tula igit̄ de iure cōi loquēdo eli-
gere possunt prelatū. nulla spe-
ctata regis aut alterius dn̄i tem-
poralis nominatiōe: aut p̄senta-
tione: posito q̄ patronus esset tā
capitis q̄3 mēbrorū seu inferiorū
bn̄ficiorū. Nā licet in minoribus
bn̄ficijs rōne fundatiōis dotatio
nis aut cōstructiōis ius sibi ꝯpe-
teret p̄sentādi. c. filijs vel nepoti-
bus. c. decernimꝰ. xvj. q. vij. dū tn̄
talis fundatio / datatio / aut con-
structio / fuisset facta de cōsensu
diocesani reseruato iure presen-

tandi tali patrono. c. nobis. et ibi
Panoz. no. j. de iure patro. Respe
ctu tn̄ capitis et ipsius prelature
vt esset archiep̄us / ep̄us / abbas /
aut prelatus alius ecclesie colle-
giate. dicemus
q̄ de mero iure
cōi assumeretur
per viā electio-
nis vel aliā viā
a iure approba
tam per capl'm.
ita q̄ patronus
nō posset p̄sen-
tare. c. nobis. et
ibi Panoz. no. ij.
et in versi. circa
primū. etc. de iu-
re patro. et Pa-
noz. idē firmās.
in. c. pe. v̄si. Se-
cūdo casu prin-
cipali. et c. de iu-
re patro. Et ibi
ꝯcludit post Jo.
an. in dic. c. no-
bis. q̄ l3 patro-
nus nō possit p̄-
sentare p̄latū /
ad prebēdas tn̄ poterit p̄sentare
vt ibi. et hāc opinionē arbitratur.
Panoz. in dic. c. pe. veriorē. q2 dic.
c. nobis. solū aufert l ecclia colle-
giata ptātem eligēdi p̄latū. et sic
videt̄ permittere p̄sentationē ad
prebēdas. Et hāc eādē opinionē
tenet Jo. de imol. in. c. fi. de cōce.
prebē. et ibi formalr̄ Panoz. no. j. p
illū tex. Ex quo est patronꝰ taliū
prebendarū ecclie collegiate s̄m
eundē ibi. et ita tene. q̄3 q̄3 ꝯtrium
teneat gl. in fine dic. c. pe. de iure
patro. q̄ dicit q̄ vbi ecclia ē colle-
giata nullū pōt patronꝰ p̄ntare.
sed tu intellige vt dixi qđ immo
nisi in capite. Et q̄ in ecclia colle-
giata respectu capitis nō cadat
ius p̄sentādi: tenet exp̄sse Alexā.
de Jmola. in ꝯsi. lxxiij. col. ij. v̄si.
Et si dicat̄ collegiata. etc. Jn quar
to volumine. quē ibi vide iunctis

1 Si due ecclesie vere electiue vnite sint destitute pastore. ad eiꝰ electionem ambarū admittuntur canonici.

efficerēt: quo neglecto talis deniq3 (sacro approbāte consilio) decerneretur[k]

hijs q̄ dicit leodē ɔcilio. ꝟſ. Et ꝑ hoc. Et i ꝟ. vł 2 alr. ⁊c. Per p̄missa igit̄ liq̄do constat eccl'ias gallicanas pati sūmā iacturā. i pragmatice sanc. abrogatiōe: nā cessante privilegio. sub p̄lūbꝰ hodie in p̄laturis haud h̄nt facultatē se agerēdi nec via electionis / nec postulatiōis. s3 oia depēdet nolatione regis nr̄i xp̄ianissimi / facultatē habētis iure spāli nolandi ꝑsonā q̄lificatā summo pōtifici. iuxta ea q̄ habentur. i. c. de eoꝝdē fratrū cōsilio. i ti. de nolatione p̄latoꝝ. ꝭ. vbi deo auxiliāte plenꝰ forsan addemꝰ. Et in quo alio posset ɔsiderari incōmodū aut cōmodū eccl'ie gallicane ex prag. san. abrogatiōe: dicā infra. in gl. q̄ icipit vēdicabāt. in hoc ꝓhemio. Unū tn̄ semꝑ arbitratꝰ fui regē pastorē nr̄3 ⁊ suū imaculatū conciliū3 cūcta ex eoꝝ ꝑte iuste et sancte determinasse.

1 pragmatica sanctio. abrogari potuit.

2 Conciliu3 basiliense nec aliud ē supra papam.

k ¶ Decerneret̄. Ex q̄ igit̄ ista vocatio talis erat vt vnusq̄sq3 audiri posset. videt̄ mihi vt iusta et rōnabilis diceretur ꝓcessura. dū tn̄ locꝰ assignaret̄ cōgruꝰ ⁊ tutus sinaūt locꝰ tutus non assignabat̄ aut trāsitꝰ nō securus. iuxta erat cā nō cōparādi. cle. pastoralis. ꝭ. notoriū quippe. de sen. ⁊ re iudi. c. ex ꝑte. le. ꝭ. de appel. c. accedēs. le. ij. vt lit. non cōtes. [1] Nec obstat si dicas pragmaticā3 magne fuisse auctoritatis. nam posito q̄ facta fuisset in ɔcilio gn̄ali. ⁊ etiā p̄sidēte pontifice maximo. potuit abrogari ꝑ aliū summū pontificē Leonem decimum ⁊ maxime ex quo hoc faciebat cum sacro Lateranensi concilio. Cum oia concilia ꝑ romane eccl'ie auctoritatē ⁊ facta sint ⁊ robur acceperint: ⁊ in eoꝝ statutis / romani pōtificis pateter excipiat̄ auctoritas. c. signisicasti. de elec. Nunq̄ igit̄ (vt plures idocti ꝓfitēt̄) dicas nec papā nō ɔciliū Lateranēse potuisse cessare q̄ ꝑ ɔciliū Basiliēse aut Cōstātiē. extiterat priscꝭ tpībꝰ ordinatū. nā si id veꝝ eēt seq̄ret̄ q̄ papa pape et sic par pari legē īpōer posset: qđ ē ɔ. c. notuit ꝺ elec. l. ille. a q̄. ꝭ. tēpestiuū. ff. ad sena. consul. tre. l. nā mgr̄atꝰ. ff. ꝺ rece. arbi. l. apud. eū ff. ꝺ manumissi. [2] Jō dicas q̄ cōciliū Basiliēn. nec alia cōcilia sūt supra papā. s̄m panor. no. vīj. dicti. c. significasti. ꝑ illū tex. vbi nō ꝓ̄nt cōcilia gn̄alia statuēdo p̄figere legē pape. imo in oībꝰ statutis ɔciliꝭ intelligit̄ excepta auctoritas pape. ⁊ est ille tex. satis i hoc notabilis ⁊ quotidie allegat̄ presertim vbi disputat̄ de potentia pape ⁊ ɔcilij. ⁊ vide tex. in. c. nēo. ix. q. iij. Nemo iudicabit primam sedē iustitiā tēperare desiderātē neq3 enim ab augusto / neq3 ab oī clero / neq3 a regibꝰ / neq3 a populo iudex iudicabitur. ait ille text. ⁊ dicit text. in. c. alioꝝ. ea. ca. ⁊. q. Alioꝝ hoim causas deꝰ voluit ꝑ hoies terminare: s3 sedis istiꝰ presulē suo sine q̄ōne reseruat arbitrio. ⁊c. Et facit. c. cūcta ꝑ mundū le. ij. ea. ca. ⁊. q. dicēs. Cuncta per mundū nouit eccl'ia: qm̄ quoꝝ l3 sn̄is ligata pontificū sedes beati petri apl̄i ius habeat resoluēdi: vt pote q̄ de oī eccl'ia fas h̄eat iudicandi. Et dicit. c. cuncta. l. ꝭ. ea. ca. ⁊. q. cuncta. ꝑ mundum nouit ecclesia q̄ sacro scīā romana ecclesia fas de oībꝰ habeat iudicādi: neq3 cuiq̄ de eiꝰ liceat iudicare iudicio. ⁊c. Et ꝑ ista arguebat Joā. i dicto. c. significasti. q̄ sn̄ie pape est standū si cōtradicit sn̄ie totiꝰ cōcilij. [3] Unū tn̄ notabis q̄ in cōcilijs gn̄alibus in spū sancto legitime ɔgregatis velut i q̄drato lapide sancte fidei structura

3 Pulchrum tex. adducit ꝑ concilio i spiritu sancto congregato.

consurgit:et cuiuslibet vite cōis atq actionis norma consistit.c.sicut.xv. distinctio.[1] Nec etiam volo dicere simpliciter iura summi pontificis adeo extollēda esse q ei⁹ potestas sit adeo suprema vt conciliorum sacrorum aut pōtificum vilescat apud non auctoritas.Nec altera romane vrbis ecclesia altera toti⁹ orbis estimāda est ꝛ gallie ꝛ britānie.nam ꝛ aphrica/ꝛ persis/ꝛ oriens/et india/ꝛ omnes barbare nationes vnū Christū adorant/vnā obseruant regulā veritatis.Si aūt auctoritas quereretur:orbis maior est vrbe vbicunq fuerit eps siue rome/siue eugubij/siue cōstantinopoli/siue rhegij/siue alexandrie siue thebis/siue guarmatie eiusdē meriti ē ꝛ eiusdē sacerdotij.potētia diuitiarū ꝛ paupertatis hūilitas vel sublimiorē vel inferiorē epm nō facit.ceterum oēs aplorū successores sūt.vt ait btūs hieronym⁹.ꝛ habet i.c. legimus xciij.di.ꝛ vide ibi gl.i vbo eiusdē q dicit illūter.(vbi dicit eiusdēmeriti ꝛc.)intelligēdū qntū ad sapiētes ꝛ pitos ꝛ discretos.[2] Nam idiote ꝛ vulgares epm pue ciuitatis ɔtēnere solēt.dicit illa gl.et p tali ɔtēptu allegat.c.epi.lxxx.di.vbi dicit tex.Epi nō i castellis neq in modicis ciuitatib⁹ debēt cōstitui/sed pbiteri p castella et modicas ciuitates atq villas debent ab epis ordinari ꝛ poni:singuli th p singulos titulos suos: eps nō ab vno sȝ a pluribus epis debet ordinari:ꝛ vt dictū est nō ad modicā ciuitatem:ne vilescat nomen epi:sed ad honorabilē locū titulandus est et denominandus.ꝛc.et facit c.le.in plerisq.de elec.vbi habes tex.q nullus puidere potest ecclie cathedrali carēti clero ꝛ populo sine speciali licentia pape vt tollatur occasio vagandi ꝛ mendicandi in opprobriū serenitatis pōtificalis dignitatis.quā ɔtrariū faciētes obnubilāt.vt ibi habetur.Saltē quo ad vulgus gl.ibi in verbo obnubilāt.allegat.c.legim⁹.xciij.dist. et dicit facere.c.j.de priuile.[3] Ad rē redeūdo circa auctoritatē pape loquendo supra consilium. Notabis q solus papa pōt interptari statuta cōcilij.fm.Jo.an.in dic.c.significasti.ꝛ bn loquit.cū possit limitare etiā tollere.vt i.c. statutū.iūcto pncipio cū.§.chūo. de rescrip.lib.vj.ꝛ iūcto.c.nōnulli.cū sua suprascriptiōe.eo.ti.l antiqs.ꝛ in.c.lȝ canō.iūcto.c.statutū.de elec.lib.vj.cōiūgēdo.§.Iferiora.c.cū i cūctis iūcta ei⁹ suprascriptiōe de elec.in antiqs cū simibus.[4] Et vide gl.i.c.vbi piculū.in verbo cōcilio.de elec.li.vj. dicētē.q lȝ nō sit equū vt cōstitutio cōcilij absq reqsitiōe ɔcilij reuocet.papa th sol⁹ ē supra ois cōcilia.c.significasti.S. allegato. de plenitudine ptātis hoc facere pōt.ita dicit gl.dic.c.vbi piculū. quā dicit bonā Panor. in dic.c.significasti.ꝛ eā dicit singularē Feli.san.in.c.j.col.mihi.vj.vsi. Amplia.iij.ꝛc.de constit.ꝛ Barba.in c.qd trāslationē.col.mihi.xv.numero.95.de offi.lega.ꝛ vide Jo. croti.i rep.ru.de cōsti.li.vj.col.j. [1] Cōcilia enim nō possunt pape legē iponere/cū auctoritatē recipiant ab eo.c. significasti.S. all. Et in statutis cōciliarib⁹ excipit pape auctoritas:cui facultas soluendi ꝛ ligandi vnūquodq data extitit a dno dicēte.quodcūq ligaueris sup terrā erit ligatū ꝛ in celis:ꝛ quodcūq solueris sup terrā erit solutū ꝛ in celis. Mat.xvj. Et qr dns vniuersaliter locut⁹ ē scilicet. quodcūq ligaueris.ꝛc.ꝛ qdcūq solueris ꝛc.nec se restrixit ad vnū ens pcisū ligandū vel soluendū/nec ad cōstitutionē certā ꝛ precisam ligandam corroborādam aut soluēdū sȝ gnaliter locutus fuit.iō gnalr dȝ intelligi ser

1 Pape auctoritas nō ē adeo magnificāda per nos vt aliorū platorū ꝛ cōciliorū vilescat apud nos auctoritas.

2 Epm parue ciuitatis seu valoris: ideo te ꝛ vulgares solēt vilipēdere.

3 Papa sol⁹ pōt interptari statuta consilij/ limitare ꝛ tollere.

4 Papa sol⁹ pōt sine cōcilio aliqd gnaliter reuocare ɔstitutionē cōcilij.

5 Cōcilia nō pnt pape legē iponere/cum auctoritatem recipiant ab eo et vnum quodq ꝛ ligare et soluere possit.

mo dñi:⁊ potestas ab eo btõ Petro ⁊ sic pape data.p regulã q dicim⁹ q q totũ dicit nihil excludit. c.si romanoruz.versi.dicendo.vero.xix.di.c.solite.de maio.⁊ obe. cum similibus.data igitur est pape potestas non solũ tollendi cõstitutionem solam positiuã alterius summi pontificis:verũ etiaz soluẽdi cõstitutionem concilij in quo etiã papa p̃sideret realiter.

1 Papa põt dispensare contra cõcilium.

Et tu q̃squis scis ita te resoluas: ⁊ catholicã capitis vnitatẽ seruare studeas.c.significasti l fine.de elec.[1]Et vide gl.fi.c.ex pte.de capel.mo.dicentẽ.q si papa vellet bene posset dispensare contra conciliũ:qr auctor cõcilij in parẽ non hz imperium.allegat.c.innotuit.de elec.⁊ papa maior est q̃ conciliũ.dicit gl.dic.c.ex parte.p dic.c.significasti .⁊ glo.dicti.c.ex parte.sequitur ibi Panor.vbi allegat glo.dic.c.vbi periculum.de qua paulo ante meminimus.[2]

2 Dispẽsare Papa põt cõtra cõciliũ.miratẽ tñ vñ pcessit demẽtia asserentiũ papaz non posse tollere cõstitutionez concilij.

Ego l admirationẽ semp habui vnde procedit aut ignorãtia aut temeritas asserentium papã non posse tollere⁊ cõstitutionem concilij generalis/aut illi derogare. Nõne.Ex consilio! lateranẽ.est tibi dilucidatũ:nulli⁹ esse momẽti ius quod ad beneficia vacatura conceditur.c.nulla de cõcessi.preben.[3]Uis ne tu ligare papã ⁊ eius potestatez adeo restringere vt dicere audeas ipm non posse in contrariuz scribere:⁊ ius ad beneficium vacaturũ minime posse cõcedere:Absit.Nam id certi iuris ac indubitãti est:papã posse ius ad beneficium vacaturum concedere.⁊ sic contra concilium determinare.c.ij. de preben.lib. vj.q̃q̃ hoc scz dare ius ad beneficium vacaturum legatus etiam de latere non posset.glo.in dic.c. ij.l ṽbo vacaturis.p.c.dilect⁹.le. j.⁊ ibi.Panor.no.ij.de p̃ben.lz reseruatiõe.de iure cõi loquẽdo vti possit ip̃e legat⁹.c.cũ dilect⁹.de iure patro.secũdũ tñ moderationẽ.c.presenti.⁊.c. deliberatione. de offi.lega.lib.vj.⁊ rõnẽ diuersitatis vide p Panor.in dic.c.dilect⁹.no.ij.⁊ eũdẽ l dic.c.cũ dilect⁹. vide tñ notata.per Do.de sancto Gemi.⁊ Petr.de ancha.in.c.hi q̃. de p̃bẽ.lib.vj.Et q null⁹ citra papã possit dare ius ad bñficiuz vacaturũ.⁊ sic scribere cõtra cõciliũ dicti.c.nulla.sed sol⁹ papa bene posset.glo.c.q̃uis.in verbo pxime vacaturo.de rescri.li.vj.gl.c. si eũ.in verbo literas. ⁊ ibi. Joã. colo.de p̃ben.lib.vj.gl.in.c.fin.in verbo apostolica.de renũ.lib.vj. Panor.in expeditiõe.iij.glose.c. qđ dilecto.de consang.et affini. notatur.l.c.ne captãde.per Phili.fran.no.ij.de concessi.preben. lib.vj.Nec posset legatus confirmare donationem factam de prima vacatura conferenda.nã papa generaliter hoc prohibet l.c. constitutus in fine.de cõcessi.preben.vbi illum text.ad hoc notat ibi panor.no.ij.Jtez quemadmodum legatus directe non potest contra concilium disponere.vt in dicto.c.dilectus.ita nec idirecte concedendo vel confirmando huiusmodi gratiam.sm Panor.ibi. naz id quod vna via denegatur: alia concedi non dz.c.tue iuncta glo.ibi in verbo consequatur.de procu.que allegat.l.vl.C.si man. ita vene.ne prostitu.⁊.ff.de tu.et cur.l.scire.ff. de condi.isti.l. que sub conditione.§.si q̃s.⁊.ff.de.bo. lib.l.queritur.vide gl.fi.c.quemadmoduz de iureiur. Papa tñ vt dixi ius posset dare ad beneficiũ vacaturuz.⁊ sic scribere valde cõtra; concilium generale Lateranẽ.c.nulla. de concessi.preben. Et in hijs que sunt iuris positiui: indubitanter papa est supra conciliuz.qr ipse est caput ecclesie.⁊ lz potestas fuerit data pape ⁊ toti ecclesie.pape tñ fuit attributa tanq̃ capiti.Unde debet moueri

3 Ostendit papaz posse cõtra cõciliũ/⁊ illũ solũ deum posse ius beneficiuz vacaturũ. exclusolegato de latere.

corp' ad dispositionē capit'l.ꝛ vide ad p̄dicta bonū tex.I.c.ita dn̄s xix.di.et in.c.in nouo.ꝛ.c.q̄uis. xxi.dis.c.quod dcū̄q̄.c. loquitur.c. pudēda.xxiiij.q.i.[1]Sz in his q̄ nō dependent a plena potestate pape:nō est simpliciter dicendū ꝙ papa sit supra cōciliū/īo in cōcernentib' fidē cōciliū est supra papā dicit Panor.i dicto.c.significasti.allegat text.in.c.Anastasius.xix.dis.vbi vide gl.in verbo concilio.dicentez/ꝙ papa tenet requirere consiliū epo℞.vbi de fide agitur.et illam glo.sequitur. Panor.in dic.c.significasti.ꝛ glo. in.c.sacro sancta.in verbo obedire.de aut.sacro cōci.in prag.san. Et nō solū papa dz req̄rere ↄsiliū epo℞ vbi agit de articulis fidei: sz etiā de arduis tāgentib' vniuersalē statū fidelis ecc̄ie.Sz ipre allegatā gl.c.sacro sctā.in verbo obedire.allegat gl.c.sicut.xv.di. q̄ est finalis i ordle.q̄ th̄ itellexit id qd̄ ibi dr̄ circa articulos fidei. allegat.c.sunt quidaz.xxiiij.q.i. Itē dic ꝙ in cōcernentib' vniuersalē statū ecc̄ie non pōt papa disponere cōtra statuta ↄsiliij:si sta tuēdo ↄtrariū decolorarer stat' ipsius ecc̄ie.in.c.ꝛ si illa.i.q.vij. gl.in.c.lfas.in v̄bo dispēsare.de resti.spo.vbi vide notata per Panor.ꝛ Inno.i.c.q̄to.de ↄsue.vbi ponit notabile verbuz obliuioni nū̄q̄ tradēdū.fm Panor.ibi.ꝙ si ne cā rationabili ꝛ.aliȷs nota/nō est papa sustinendus attentādo cōtra vniuersalē statū ecc̄ie.Et ex illis verbis.Inno.positis p eū in dic.c.q̄to ponderabat.ibi duo Panor.Primo.ꝙ nō p̄sumitur in papa causa rōnabilis si vult venire ↄtra vniuersalē statū ecc̄ie sz opz ꝙ causa sit aliȷs nota.Scd̄o. pōderat Panor.ꝙ Inno.non dixit ibi papā non posse sed eū non sustinenduz.quasi dicat ꝙ ecc̄ia vniuersalis dz pape veniēti ↄtra vniuersalē statū ecc̄ie resistere. th̄ ecc̄ia nō resistēte videt actus valere.Sz Panor.i dic.c.q̄to.vbi dicit tenendū imenti hoc dictum sic intellectū.ꝛ sic habes casum: in quo ecc̄ia vniuersalis pōt resistere pape lz nō veniat ↄtra fidē. fm Panor.ibi.Et predicta nota: q: cōformia sunt materie tex.nostri.ꝛ satis ꝓxima.lz aperti' nō loq̄r.[2]Nec insicior th̄ quin maiores cause pape sint reseruate. c.maiores.de baptis.ꝛ ei' effe.ꝛ ibi panor.no.i.p.c.vt debit' in fine.de appel.de q̄bus p gl.magistrā ꝛ mēti tenēdā cū suis casib'. i.c.qd̄ translationē.de offi.lega. vbi iter ceteros scribētes vide la te notata p Barba.vide etiā gl.i v̄bo ꝑtinere q̄ ē multū egregia. c.sicut vnire.de exce.p̄lat.ꝛ istas duas glosas sequitur.Guido papa.in decisiōe.ciȷ.ꝛ/vide text.in c.q̄uis.de elec.li.vj.et text.in.c. preceptis.iūcta gl.in verbo causatio.xij.dist.[3]Unū tamē nota. ꝙ vbi nō decoloraretur seu diffamaretur ecc̄ia.vt quia ex causa rōnabili papa vult venire limitādo statum ꝛ statutum ecclesie seu tollendo statutū colegij:sup statu ecclesie posset disponere.fc̄dm Panor. in dicto.c. significasti.sic itelligēs gl.i.c.que ad perpetuā. xxv.q.i. que glo. elicuit(sumpta occasiōe ex illo tex.dicēte.que ad ꝑpetuam g̃naliter ordinata sunt vtilitatē:nulla cōmutatione variēt.)ꝙ papa nō pōt cōtra generale ecclesie statutū dispensare: nec cōtra articulos fidei.Nam:ꝛ si oēs assentiāt ei nō valet statutū:sz oēs heretici essent.allegat. c.sicut.xv.di.ꝛ sic pōt intelligi.c. sunt q̄dā.xv.q.i.Cui' v̄ba sunt. Quidā dicētes Romano pōtifici semp licuisse nouas ↄdere leges. qd̄ nos nō solū negam':sz ēt val de affirmam'.Sciēdū v̄o sīope re est.ꝛ q̄ȷdē nouas leges ↄdere pōt.Unde euāgeliste aliq̄d ꝛ prophete nequaq̄ dixerūt.Ubi vero

1 Cōcilium est supra papam in cōcernentibus fidez.

2 Maiores cause pape sunt reseruate ꝛ que sint maiores/se remittit.

3 Papa pōt ex cā limitare statū ecclesie et ei' statutū et tollere statutū collegij super statu ecclesie.nō contra fidei articulos.

apte dñs vel ei⁹ apl'i et eos sequẽ
tes scil patres sentẽtialiter aliq̃d
diffinierũt: ibi non nouã legẽ Ro
man⁹ põtifex dare: sed poti⁹ qd ꝑ
dicatũ est vsq ad alam ⁊ sangui=
nẽ cõfirmare debet. Si em̃ qd do=
cuerũt apl'i ⁊ prophete destruere
(qd absit) niteretur nõ sententiã
dare: sed magis errare ꝯuincere
tur: sed hoc procul sit ab eis: qui
semꝑ dñi ecclesiã cõtra luporũ in
sidias optime custodierũt. et illa
sunt verba Urbani pape. vt patet
ex suprascriptione illius tex. ⁊ zo
sin⁹ (al's zozinus) papa ait. Con=
tra statuta patrũ cõdere aliquid
vel mutare: nec huius quidem se
dis potest autoritas: apud nos cñ
inconuulsis radicibus viuat anti
quitas cui decreta patrum sanxe
re reuerentiam. c. contra statua.
xxv. q. j. Et dicit Marcellus papa.
Nequaq̃ contra euangelicam /
vel propheticam / vel apostolicã
doctrinã constitutionez vel eoꝝ /
siue sanctorũ patrum actum fue=
rit stabit. Et quod ab infidelibus
vel hereticis factũ fuerit: omni=
no cassabitur. c. omne qd ea. cau.
et. q. Non igitur cui q̃ phas esse
arbitror a sancta ⁊ catholica regu
la deuiare. Ideo hormisda papa
inquit. Prima salus est recte fidei
regulã custodire: et a constitutis
patrũ nullatenus deuiare. c. pri=
ma salus. ea. cau. et. q. Et ideo di=
cit glo. in dicto. c. sunt quidã. sa=
tis posse sustineri ꝙ papa contra
apostolũ dispensat: non tamen in
his que pertinent ad articulos fi
dei. Sed cõtra statutum ecclesie
quod nõ est ita generale. sicut de
continẽtia sacerdotũ bene potest
papa dispensare. glo. j. in dicto. c.
que ad perpetuã. [1] Quã gl. tra=
ho ad questionem. Nunquid ho
die ecclesia possit statuere ꝙ cle=
ricus occidentalis possit ꝯhere
matrimoniũ sicut greci qb⁹ hoc
ꝑmittitur. c. cuz olim. de cle. con.
Occidentalis em̃ eccl'ia: vt cuilꝫ

Eccl'ia pos set hodie statuere ꝙ clericus oc cidentalis possit ꝯhe re matri= moniũ si= cut et gre= cus.

bet notũ est admisit seu emisit vo
tũ cõtinẽtie: sed clerici oriẽtales /
neq voluerũt se obligare tali vo
to neq approbare legẽ cõcilij. c.
Nicena. j. ũcto. c. al'r. xxxj. dis. Cre
do vna cũ Panor. in. c. cũ olim. de
cle. cõiu. ꝙ eccl'ia possit statuere:
vt clerici etiã occidẽtales possint
ꝯhere matrimoniũ sicut greci et
hoc est indubitatũ apud Panor.
in dic. c. cũ olim. respectu eoꝝ qui
nõ sunt obligati ex voto tacito vel
exꝓsso. ⁊ ita ibi itelligit glo. dicti
c. que ad ꝑpetuã. et nota illã glo.
sic itellectã. Probat hoc Panor.
in dic. c. cũ olim. dicẽs. ꝙ cõtinen=
tia nõ est in clericis secularib⁹ de
substantia ordinis. vt dicit Inno.
in. c. placet. de conuer. cõiug. nec
de iure diuino. quia al's greci pec
carent / nec excusaret eos cõsuetu
do: quia illa nõ valet cõtra legez
diuinã. c. fi. de cõsue. Uerius eniz
diceretur corruptela q̃ consuetu
do. per illũ tex. Relinquamus em̃
pro nunc ius diuinũ veteris testa
menti pro indubitato. Et legẽ no
uam deducam⁹ noui testamenti.
et reperiem⁹ sacerdotes etiã vxo
ratos fuisse. sufficiat nobis sacer
dos zacharias marit⁹ elisabeth.
qui filiũ habuit sanctũ Joãnem.
Luce. j. c. Et dicit Panor. in dic. c.
cum olim. credere ꝙ pro bono et
salute animarũ esset salubre sta=
tutum: vt volẽtibus continere et
magis mereri relinquere volũta
ti eorum: ⁊ ꝙ non valentes conti
nere: possint contrahere. quia ex
perientia docẽte ꝯtrari⁹ prorsus
effectus sequitur ex illa lege con
tinentie cum hodie non viuãt spi
ritualiter / nec sint mundi: sed ma
culantur illicito coitu: cum eoruz
grauissimo peccato: vbi cum pro
prie vxore esset castitas. per dictũ
c. Nicena. Unde deberet ecclesia
facere sicut bonus medicus. vt si
medicina experientia docente po
tius officit q̃ prosit eam tollat. et
vtinam (ait idem. Panor. in dic.

c.cum olim)idem esset in omnib⁹ cōstitutionibus positiuis/vt saltē obligarent quo ad penam et non quo ad culpam. Nam ita creuerunt statuta positiua:vt vix reperiantur aliqui viri qui non corrumperint viam suam. Circa ordinatos vero posset dici:ꝙ in casu quo tenetur ordinatus ex voto expsso vel tacito:papa non potest dispensare:nisi ex causa maxima qr votū est de iure diuino:scribitur enim. Vouete ꝛ reddite domino deo vestro.psal.lxxv.c.magne.de voto et vot.redemp.et solum debet cōmutari in maius bonum.c.j.de voto. Et de facili non reperitur in homine continente maius bonum. Nam nuptie replent terrā:virginitas,paradisum. c. nuptie.xxxij.q.j.[1](Et predicta seruirent ad id qđ queri solet. Nunquid papa possit dispensare cum monacho vt contrahat matrimonium.de quo vide Inno.et plene Panor.in.c.cum ad monasteriū. in glo.fi.de sta.mona.per Jo.an. I Mercu.regule.semel deo.et ibi Philip.franc.de reg.iur.lib.vj ꝓ Feli.in.c.si quando.de rescrip.et dñm Phi.deciū.in.c.que in ecclesiarū.vsi.successiue.de constitu.ꝛ ex istis duobus vltimis scribentibus.videlicet.Feli.et Phil.dec. possem tibi dare diuersorum scribentiū per eos relatorum remissiōes:ꝗ vide ꝓ te post eos.)Ubi vero quis teneretur dūtaxat ex cōstitutiōe ecclesie vt qr erat iuris insci⁹:ꝛ expsse nō vouit:tunc facili⁹ papa posset dispēsare:et sic est reducēda gl.c.de illo.xxxij. distl. scđz Panor.i fine dicti.c.cū olim. Nō tñ credo ꝙ ex facili causa papa possit dispēsare:vt ordinat⁹ oc cidētalis q̄ emisit votū expssū vel tacitū:mr̄imoniū ꝯtrahere possit.ꝗ sit statutū eccle militāt; ipediēs tale mr̄imoniū. Nā ex tali dispēsatiōe sine vrgēti cā vtili ꝛ necessaria fieret ꝯ statutū vniuersali ecclesie seu saltē decoloraret̄ status eccl'ie:q̄ casu vt supra dixim⁹ papa nō dispēsat sine:maxima cā: vt etiā ꝯfitet̄ Pañ.in fine dicti.c. cū olim.ꝛ videdū dicit pulchrum tex.in.c.ꝛ si illa.j.q.vij. Et dū dixi de ordinato.ꝙ vouēte expresse vel tacite ꝙ nō possit contrahere matrimoniū etiam cum dispensatione pape nisi ex maxima causa intelligas de illo qui fuit ordinatus ordine subdiaconatus/diaconatus/aut presbyteratus : cui in terdictū est a iure matrimoniū:ꝛ si contrahit:nulliter contrahit: ꝛ fiet sepatio.c.j.et.ij.qui clerici vel vouē.c.qđ votū.eod.ti.lib.vj. c.j. de cleri.coniug.in antiquis.et in extrauagāti antique.Joā.xxij.in Rubr.de voto.et talis est a iure excōicatus. cle.eos qui. de consang.ꝛ affi. Sed ille q̄ ordinatus ꝛ insignit⁹ esset quatuor minoribus ordinibus stātū:licite potest mero iure ꝛ sine dispēsatione matrimoniū carnale contrahere.c.j. de cleri.cōiu. Predicta vt vides glomerati tibi deduxi.[2]Sꝫ ad ꝓpositū nostrū redeūdo.cōcludo summū pontificē supra conciliuꝫ esse.dict.c.significasti. Et ideo in cōcilio Lateranē.potuit Leo decimus.cassare/anullare /ꝛ abrogare/Prag.sanct.et quisq catholicus hoc credere et tenere debet. Nec ego ab hac declino sentētia: attenta pape potestate et vicaria xp̄i/vicarius em̄ ei⁹ est ipse.c. quanto.de trāsla. epi.c. vbi periculū.§.ceterū.ꝛ.c.fundamenta.§. decet.de elect.lib.vj.c.vt nostruꝫ vt ec.bene[3]Ideo dicebat Barba.in.c.quod translationem. col. xiiij.numero. 94. de trāsla.epis. post Host.i dic.c.quāto.ꝙ papa ꝛ christ⁹ faciūt vnū tribunal. Et dicit.Barba .in dicto nūero.xciiij. post Hosti.in.c.nouit.de iudi. qđ papa pōt adequare quod rata ro tūdis. Nō cōtēnas ergo lector cā didc.pape Leonis nec alteri⁹ re

1 Papa an possit dispēsare cuꝫ mōacho vt contrahat matrimonium.

2 Concludit papam supra cōciliū esse:ꝛ pragmaticam abrogare potuisse.

3 Christi et pape vnuꝫ est tribunal.

cte electi maximi pontificis potestatē. Cōtemptor nāq pontificalis aut īperialis auctoritatis pena sacrilegij punitur. l. sacrilegij īstar. ⁊ ibi Bal. C. de diuer. resc. [1] Et caue ne irrisor sis aut violator horū sacrorū et pene diuinorꝝ cōcordatorꝝ/ et pōtificis maximi nedum regis christianissimi constitutionum. Nam in spiritū sanctum blasphemat quisquis sacras constitutiones violat. c. violatores. xxv. q. j. Et vt vltra predicta aliqua tangam. Moneo ad propositum nostrum dubium. an posito ꝙ Roman⁹ pōtifex prerogatiua primat⁹ sui possit tam interpretari dubia q̄ in canonibus cōciliorꝝ sacrorꝝ orirētur ꝙ̄ dispēsare i illis: tu videre potes ꝑ Jo. de turre cremata Cardinalē scti Sixti. in sua egregia sūma ītitulata de ecclia dñi. lib. iij. c. liij. et. c. ibi ꝓxio. seque. [2] Et an vltra hoc possit tā canones vniuersaliū ꝯciliorꝝ ꝙ̄ decreta suorꝝ ꝑdecessoruz aliqñ ꝓ tēporꝝ ⁊ cārū necessitate reuocare/ tollere atq īmutare: lȝ nō vniuersalr: Et dico ꝙ sic. ⁊ hoc ostendā triplici via. sequēdo doctrinā ⁊ verba Jo. de turre cre. in dic. summa. libro. iij. c. lv. videlicȝ auctoritatib⁹/ rationibus/ et exemplis. Auctoritate prio. Uidetur colligi ex. c. non debet. de con sang. et affi. vbi sic dicit papa Inno. iij. in cōcilio gñali. Nō debet reprehēsibile iudicari: si scd̄m varietatē tēporꝝ statuta quādoq variētur humana. ⁊ Bonifaci⁹. viij. ait. Alma mater ecclesia plerūq nōnulla rationabiliter ordinat ⁊ cōsulte que suadente subiectoruȝ vtilitate postmodū iconsultus et rationabilius reuocat: meliusue cōmutat. c. Alma mater. de sen. excō. lib. vj. et dicebat Leo papa. Sicut q̄dam sunt q̄ nulla possunt ratione cōuelli. ita multa sunt q̄ aut pro necessitate tēporū: aut ꝓ cōsideratiōe etatū oporteat temperari. c. fi. xiiij. dist. Item ad idē est auctoritas beati Tho. qui in tractatu suo contra impugnātes religionē ita inquit. Omnia que sunt iuris positiui sunt relicta dispositioni pape/ vt ea possit mutare/ vel dispensare secūdū oportunitates tēporum vel negociorū. Ad conditorem canonum namq non est dubiū pertinere: cum statuta a se vel predecessoribus suis edita obesse percipit potius ꝙ̄ ꝓdesse: ne vlterius obesse valeant prouidere. dicit tex. in extrauāg. ad conditorem. Joan. xxij. de verbo. signi. et dicit tex in extrauag. quia nonnunq̄. Joan. xxij. eo. tit. quia nonnunq̄ quod coniectura profuturum credidit: subsequens experientia nociuuȝ ostendit: nō debet reprehensibile iudicari si canonum conditor a se vel suis ꝑdecessoribus editos vel aliqua in eisdem contenta canonibus reuocare/ modificare/ vel suspendere studeat: si ea obesse potius viderit ꝙ̄ prodesse. Secunda via scilicet rationibus. hoc idem ostenditur sic. Eiusdē est destruere amouere/ et obrogare/ cuius est ꝯdere. l. j. ⁊. l. fi. C. de legi. c. iter alia. de sen. excō. l. in pretorijs. ff. de ꝑto. stipul. c. cū venissent. ⁊ ibi glo. j. de iudi. Sȝ pape autoritate cōduntur canones conciliorum. Ergo apud illum erit facultas illos admonendi si necessitas ecclesie aut vtilitas exposcerit. secundum Joā. de turre cremata in summa de ecclesia dñi. lib. iij. c. lv. (Sed an verum sit eius dictum. scilicet ꝙ canones conciliorum auctoritate pape cōdantur vel non: ⁊ an edātur sub nomine pape vel cōcilij. tu dic vt per Panor. in. c. j. no. iiij. de spon. et Panor. in. c. j. nol. fi. de pac. per eundem. Panor. in c. Ostus. no. iij. de elec. Panor. in c. j. ⁊ ibi per phi. deciū. que ȝ vide de iudi. ⁊ vide. glo. in. c. sacrosancta. in verbo synod⁹. in ti. de auc.

1 Spernens hec cōcordata blasphemat i spiritū sanctum.

2 Papā posse canones cōciliorum vniuersaliū: ⁊ decreta suorꝝ ꝑdecessoruȝ reuocare/ tollere mutare: ostendit triplici via.

generalium consi.in pragī. sanc.
Item scđo sic. par in parem impe
riū nō habet.c.innotuit. de elec.
l.ille a quo.§.tempestiuum.ff. ad
trebel.⁊.ff.de recep.arb.l.nā ma
gistratus.sed tātū potestatis ha=
bet vnꝰ papa sicut alius:ergo cō
stitutio vnius non artat aliū quis
possit illam tollere/⁊ reuocare si
voluerit:⁊ quod diffinitū est per
papam et conciliū: quin per eius
successorem et aliud conciliū re=
uocari possit:imo ⁊ per solum pa
pam cum sit supra concilium.c.si
gnificasti.de ele. Tertio sic. sicut
se habet imperator ad imperato
rem/et rex ad regē/ita papa ad
papam/⁊ papa ⁊ conciliū/ad pa
pam ⁊ conciliū:sed imperator nō po
test tollere determinata per aliū
imperatorem:⁊ rex ordinatū per
alterum regem scꝫ predecessorē:
aut aliquid in contrariū facere ⁊
determinare.ergo ⁊ papa tollere
poterit instituta suoꝝ predecesso
rum. Ratio autē quare papa hoc
rationabiliter potest facere licet
statuta suorum predecessorū fue=
rint rōnabiliter ordiata est:quia
ad illum precipue ⁊ singulariter
spectat dispēsatio/relaxatio/sub
latio/⁊ correctio/⁊ abrogatio/in
istis positiuis ⁊ canonibus/ ⁊ le=
gibus ecclesie militantis/⁊ reipu
blice.prout tēporum ⁊ personarū
conditio exigit apud quē residet
auctoritas publica. sed huiusmo
di in re publica christiana est ro=
manꝰ pōtifex siue apostolica se=
des.in qua dominꝰ totiꝰ ecclesie
principatū dicitur collocasse.er=
go sequitur ꝙ ad apostolicā sedē
spectabit singulariter.hoc etiam
confirmat beatꝰ Bernardus. qui
ad Eugenium scribens romanū
pōtificem nominat patrem regū/
legū moderatorem/sal terre/or
bis lumē/ sacerdotē altissimi. Et
ad propositū nostrū eo ꝙ bonum
vt inquit Diony.constat ex om=
ni parte:ita ꝙ defectus vnius cir
cūstantie debite inesse statim po=
nit rationē mali. Et ideo ſm phi
losophum.ij. Ethi. virtus consi=
stit in medio ſm ꝙ sapiens deter
minabit: et q2 aliud expedit vni
vno tempore q̄ alio:⁊ sic de alijs
circūstātijs. Omni enim negotio
tempus est ⁊ oportunitas ⁊ mul=
ta hominis afflictio quia ignorat
preterita:et futura nullo scire po
test nūcio. Ecclesiastes.viij. ideo
frequēter ea que rōnabiliter fue=
runt facta reuocantur maxime in
agibilibꝰ:in quibꝰ nō pōt haberi
firma stabilitas nec infallibilis
certitudo.vt dicit Jo.de turre cre
mata.in dicto.c.lv.[1] Tertia via
sci licet.exēplis probabimus mox
summum pōtificem posse tam ca
nones vniuersalium conciliorum
q̄ decreta suorum predecessorum
aliquando pro temporū ⁊ causa=
rū necessitate reuocare/mutare/
atq̧ tollere:licꝫ nō vniuersaliter.
Primo igitur exemplo sacre scri=
pture cōstat ꝙ dominꝰ mādauit
Moysi exaltari serpentē eneū in
deserto:vt i eū aspiciētes sanaren
tur a morsibus serpētum. Nume.
ri.xxj. Rex tamen Ezechias dissi
pauit excelsa ⁊ cōtriuit statuas:⁊
succidit lucos:cōfregitq̧ serpen=
tem eneum quē fecerat moyses.
Si quidem vsq̧ ad illud tempus
filij israel adolebant ei incensum
vt dr.iiij. Regū.xviij. Ex quo pa=
tet ꝙ id quod ex p̄cepto dñi ratio
nabilr ordinatū fuit:postea eius=
dē instinctu rationabilius reuo=
catur:quia frequēter ꝙ vno tem=
pore fuit expediēs/alio tempore
nociuū reperitur. Item exemplū
habemus etiaꝫ sacre scripture de
rege Artaxerxe. qui reuocās lite
ras quas ad suggestionem princi
pis Aman dederat vt tota gēs iu
deorum deleretur ait sic. Nec pu
tare debetis si diuersa iubeamus
ex animi nostri venire leuitate:sꝫ
pro qualitate ⁊ necessitate tempo
rum:vt reipublice possit vtilitas

[1] Que vno tpe ꝑmittū tur: qñq̧ alio repro bantur.

ferre sententiā. hec ter. xvj. patent etiam predicta ex his que sequū tur. vides: ꝙ lapsis tēporibus in subdiaconum nō minor. xx. annorū ordinabatur quis: vt ex sexta synodo constat. c. subdiaconus. lxxvij. dist. Item ex consilio Agathē. Epo benedictionē diaconat⁹ minoribus ꝙ. xxv. annoꝝ cōferre iuridice nō poterat. c. eps. lxxvij. dist. Uides etiam ex cōsilio Toletano. ꝙ in leuitā ante. xxv. annuꝫ non erat quis consecrandus: nec in presbyterum ante. xxx. annum c. in veteri lege. ea. dist. Et nihilo minus roman⁹ pōtifex oēs illos canones quo ad hoc sustulit: scꝫ clemēs quintus per cle. generalē de eta. ⁊ quali. dicens. generalem ecclesie obseruātiā volentes anti quis iuribus in hac parte preferri. decernimus vt (alio nō obstāte impedimento canonico) possit qs libere i decimooctauo ad subdiaconatū. in. xx. ad diaconat⁹. ⁊ in xxv. etatis sue anno ad presbyteratus ordines promoueri. Ex premissis igitur liquido cōstat lector clarissime pontificis summi Leonis decimi a deo grandem fuisse autoritatē: vt quod ordinatū fuerat per pragmaticā sanctionem: seu consilia ibi inserta reuocare ⁊ abrogare potuit. ⁊ hec sanctissima cōcordata cū rege nostro christianissimo loco eius facere potuisse. [1] Sed quereres forsan ⁊ simul diceres: licet pape tanta sit autoritas ꝙ nedū circa terrestria celestia ⁊ infernalia gerit vicaria tū Christi. sed etiā super angelos bonos ⁊ malos. quib⁹ est maior iurisditione / sacramētorum admini stratione cognitione ⁊ premio. vt Feli. in. c. j. col. j. versi. Pro dicto Inno. numero. vj. post epm Florētinū in scba parte tertie partꝫ sue summe sub rubrica de statu sūmi pontificis post Aug. de ancho. in tracta. de potestate ecclesiastica. predicta refert Feli. in loco preallegato. Et referunt ipsi Chrisostomū dicere ꝙ homini mortali / olim et que in celo ⁊ que in terra sunt potestatē cōmisit de⁹. ⁊ validiorē celo ecclesiam mōstrauit. Ipse eñ papa est: de quo dicere possumus ꝙ licet virgo gloriosa mater dei et hoīs aduocata nr̄a: sit super apostolos / ⁊ angelos / et archāgelos. glos. in. l. oēs dies. in verbo apostolice. C. de ferijs. non tamē sibi sed pape data est potestas ligādi homines ⁊ eorum con stitutiones simul et soluendi. ⁊ ꝑ hoc vide tex. in. c. Noua. de peni. ⁊ remis. dicētē sic. Quia licet beatissima virgo Maria dignior ⁊ excellētior fuerit aplīs vniuersis: nō tñ illi: sꝫ istis dñs claues regni ce lorum cōmisit. [2] Ideo quereres sequitur ne ꝙ tāta sit pape potestas vt cōcilia Basiliense / Cōstātiense / Senēse / ⁊ totam pragmaticam abrogare potuerit? Remota falcitate amplectēdo veritatē: ego licet bonus gallus ⁊ regi christianissimo verus fidelis subdit⁹. Respōdeo ꝙ sic. ⁊ aberrare dico profitētes oppositū conātes summi pontificis minuere ꝑ viribus autoritatē. dū res vnicuiqꝫ prouo to non succedit. Papa enim superior est iurisditionis auctoritate vniuersali cōcilio: capiēdo vniuersale cōsiliū vt dicit distinctam cōgregationē prelatoꝝ vniuersalis ecclesie condistinctā cōtra romanū pōtificē. Et hoc cōprobo rōnibus sequētib⁹ / sequēdo Ioan. de turre cremata. in sum. de ecclesia dñi. lib. iij. c. xliiij. Et primo sic. Omne quod tribuit alteri potestatem est superius illo cui autoritatem tribuit. hoc patet: qr causa potior est suo effectu: sed papa tribuit autoritatem concilio vniuersali. c. significasti. de elec. Ergo papa autoritate iurisditionis supperior est vniuersali consilio. cōsequētia est bona. Secūdo sic. omne qd tribuit esse: ⁊ quasi formam

1 Papa an sit maior angelis iurisditiōe ⁊ administratione. ⁊ virgine maria ptāte ligādi ⁊ absoluendi.

2 Papam potuisse cōcilium Basiliense / Cōstantiēse ⁊ totā prag. sanc. abrogare ostendit.

mam alteri est superi⁹ illo cui esse tribuit. istud est patens. sed papa tribuit esse ⁊ quasi formā vniuersali cōcilio illud cōuocando ⁊ approbādo. ptz. [1] Nā absq̧ romani pontificis licentia celebratum nō cōcilium: sed conciliabulū aut ȝuēticulum nominatur. c. multis. xvij. di. absq̧ enim romani pontificis autoritate/ synodū vniuersalem seu generale cōciliū aliquib⁹ cōgregare nō licet. c. synodum. c. nec licuit. ea. dis. sine em̄ pape autoritate aut ei⁹ legati ad hoc destinati cōcilia fieri nō debēt: nec vllum ratum est aut erit vnq̄ȝ conciliū qđ ei⁹ nō fuerit fulcitum autoritate. c. regula vestra. ea. dist. Tertio sic. omne illud qđ in aliq̄ cōitate habet rōnē rectoris ⁊ presidētis. est superius autoritate tota illa multitudine cui preest vt rector patet. et colligit̄ ex primo polyticoꝝ: sed papa est rector et presidens cōcilio. vt per Joā. de turre cremata videre potes egregie ⁊ deducta per ipsum in dicta summa. lib. iij. c. xiij. ⁊ caput cōcilij: vt prediximꝰ: ergo idē qđ pri⁹ diximꝰ est fatēdum. Quarto sic. papa tribuit robur canonibus et confirmat sentētias cōcilioꝝ vniuersaliū: vt multipliciter ostēdit. Jo. de turre cremata in dicta sua summa. li. iij. c. xxxiij. ergo papa est superior iurisditionis autoritate vniuersali ȝcilio: cōsequētia de se patet. Quinto sic. sedes apostolica absoluit quādoq̧ quod cōcilium ligat ⁊ dānat: ergo sequit̄ ꝙ romanus pontifex sit superior autoritate concilio vniuersali. cōsequētia patet ⁊ colligitur manifeste. ex. c. inferior. xxj. dist. antecedens vt de se patens ⁊ iuridicū remanet probatum ex his que diximus papam esse supra conciliū c. significasti. de elect. ⁊ superior posse absoluere et ligare contra ordinationem inferioris: ⁊ ipsum met inferiorem non tamen econuerso. c. inferior. supra allega. c. sane. le. ij. de offi. dele. c. cum inferior. vbi vide notata per gloss. in verbo ligare. de maio. ⁊ obedie. cum vulgaribus. [2] Uide etiam quid gelasius papa: scribēs oīb⁹ epīs ait. Cuncta per mundum nouit ecclesia. qđ sacrosancta romana ecclesia fas de omnibus habeat iudicandi: neq̧ cuiq̧ liceat de eius iudicare iudicio ⁊c. Sed nec illa preterimus ꝙ apostolica sedes sine vlla synodo precedēte ⁊ soluendi quos synodus inique dānauerat: ⁊ dānandi nulla existente synodo quos oportuit habuit facultatem. et hoc nimirum pro suo principatu quem beatus apostolus Petrus dn̄i voce et tenuit semper ⁊ tenebit. c. cuncta per mundum. le. j. ix. q. iij. Et ille idē Gelasius scribens episcopis per Dardaniam constitutis inquit. Cuncta per mundum nouit ecclesia: quoniam quorūlibet sentētijs ligata pontificum sedes beati Petri apl̄i ius habeat resoluendi: vt pote que de omni ecclesia fas habeat iudicandi. c. cuncta per mundum. le. ij. ea. ca. et. q. pape enim ordinatio omnia cōcilia ⁊ omnes homines astringit. in his de quibus ad presens fit sermo. ⁊ vide. c. fi. iuncta glo. j. de constitu. coniuncto. c. j. ⁊ ibi per scribentes eo. tit. Sexto sic. solus Romanus pontifex est vocatus in plenitudinem potestatis: nam solus ipse habet potestatem illimitatam. i. non limitatam. in cuius argumentum. [3] vt dicit Joā. de turre cremata in dicta sua summa. lib. iij. c. xliij. post sanctum Tho. in. iiij. senten. distin. xxiiij. papa non vtitur baculo sicut alij episcopi: in signum ꝙ non habet coartatam potestatem quam curbatio baculi designat: sed alij prelati ex quibus cōgregatur conciliū: conuocati sunt in partem sollicitudinis non aūt in plenitudinem potestatis: vt di

1 Pape deficiēte autoritate non cōcilia: sed ȝciliabula celebrant.

2 Pape autoritatem supra omnes ostēdit.

3 Papa cur nō vtat̄ baculo: que vtūtur alij prelati.

tit Gregorius scribens omnibus
per diuersas prouincias.in.c.de=
creto nostro.ij.q.vj.& ita habent
potestatē limitatā:ergo sequit̄ ꝙ
papa sit superior autoritate vni=
uersali concilio.Pape eñ terrent
simul.& celestis imperij iura com
misit deus.c.omnes.xxij.distin.
[1]Et sedes apostolica seu papa=
lis est illa quam caput & cardinē
dñs constituit:quia sicut cardine
ostium regitur:sic hui⁹ apostoli=
ce sancte sedis autoritate omnes
ecclesie domino disponente regū
tur & regi debent et omnia conci=
lia.c.sacrosancta.xxij.dist.Et qui
Romane ecclesie priuilegium a
deo concessum et autoritatem ab
ipso summo omnium ecclesiarum
traditam auferre aut diminuere
conatur:hic proculdubio in here
sim labitur: fidem quippe violat
qui aduersus illā agit que est ma
ter fidei:dicit tex. in dicto.c.oēs.
Septimo sic.Omnis pastor supe=
rior est autoritate grege suo : vt
de se patet : sed Papa est pastor
omniū ouium christi. ſm qđ scribi
tur.Pasce oues meas.Jo.vlti. Et
concilium vniuersale pertinet ad
gregem christi/vt de se est notū.
Ergo necessario cōfitēdum est ꝙ
papa sit autoritate superior con=
cilio vniuersali . Confirmatur sic
ista ratio . Concilium vniuersale
seorsum sumptum a papa.aut est
pastor aut ouile siue grex:nō pōt
dici ꝙ sit pastor:quia nō pōt assi=
gnari cuius gregis/aut cui⁹ oui
lis sit pastor patet:quia nō pōt di
ci ꝙ sit pastor vniuersalis eccl'ie:
quia cum illam representet & au=
toritate illius dicatur fulciri non
potest dici pastor eius : sicut nec
superior illa.Nec potest dici ꝙ sit
caput fidelium singulorꝝ qui sunt
extra concilium. Tum quia etiã
illos representet cōcilium & sit re
presentatiue ipsi.[1] Tum quia
papa est pastor omniū fidelium:
ipse est qui ex debito pastoralis

1 Apostolica sedes ē caput & cardo & oēs ecclesie & cōcilia ei⁹ autoritate & ordinatione regi debeat.

2 Papa pastor dr̄ & studiose ostendit qualis eē debeat.

officij periculis animarū gregis
sibi commissi viribus resistit. extra
uagā.ex debito.in ti.de elec. Jo.
xxij.q̄ tn̄ ponit̄ inter cōes.Ip̄e eñ
papa & sua sancta romana eccle=
sia est que disponēte dño sup oēs
alias ecclesias & p̄latos sepatos
& cōgregatos ordinarie potesta=
tis obtinet principatū.extrauag.
sancta Romana.eo.ti.inter cōes.
Et supne puidētia maiestatis cu
ius vniuersa dispositioe regūtur:
ad ap̄lice preeminētiā dignitat'
(lꝫ insufficiētib⁹ meritis)euocati
gregē dñicū nostre vigilātie cre=
ditū vndiqꝫ cōtēplamur:illūqꝫ sa=
lubri studemus pastoris more vi=
gilijs(q̄ntum nobis ex alto pmit=
titur) obseruātia custodire:vt de
illo possumus ad ipsi⁹ laudē cui⁹
exercem⁹ vices in terris dignā &c.
in extrauag . ex supne puidētia.
de prebē.inter cōes.Papa eñ est
qui sup cathedrā p̄eminētie pasto
ralis.in extremo iudicio dꝫ redde
re rōnē.Diuina disponēte clemē=
tia est cōstitutus.extraua.sup ca=
thedrā.in tit.de sepul.inter cōes.
Ipse inquā papa est pastor q̄ pa=
storalis cura sollicitudis sup cun=
ctis ppl'i xp̄iani nationes:inuigi=
lare remedijs subiectorꝝ: corūdē
periculis obuiare:scādala remo=
uere cōpellit. extraua.fi. de imu.
eccle.inter cōes.Ad ostēdēdū qđ
papa sit pastor dictos text.dedu=
ci.Adde papā benedictū vndeci=
mū dicētē . Inter cūctas solicitu=
dines nostras quib⁹ nos pastora
le p̄mit officiū:& debitū apostoli=
ce seruitutis astringit:illa dꝫ esse
p̄cipua:vt gregi dñico nobis sup
na dispositione cōmisso aiarū cu=
ra nō desit:ne illū lup⁹ rapax an=
tiquus serpēs humani gñis inimi
cus inuadat:eiusqꝫ sanguis de no=
stris(qđ absit) clamāte pp'heta.
Ezech.3. manibus requirat̄.in ex
traua.Iter cūctas.in ti.de priui.in
ter cōes. Ipse papa est qui gre=
gis dñici habet intētū:ideo Pan

lus secūdus sciens se pastorē ait. Et si dn̄ici gregis saluti semp intenti ⁊c. extraua. antepe. ⁊ fin. de peni. et remissi. inter cōes. Ipse enim papa est q̄ vocatꝰ fuit ad vniuersalis ecclesie regimē. extraua. j. de treuga ⁊ pac. Ad ꝓpositū igitur nostrū ex quo papa est pastor oīm fideliū vniꝰ ouilis erit vnicꝰ pastor. ſm illud qđ habet Joā. x. vbi dr̄ fiet vnū ouile ⁊ vnꝰ pastor. Si aūt cōciliū est grex/necesse est sit grex ouiū christi ⁊ nō diaboli: ⁊ q̄ sit sub Romani pōtificis cura et ptāte: cui in beato Petro xp̄s post resurrectionē suā triūphātē vniuersas oues suas sine exceptione quacūq pascēdas cōmisit: dicens. Pasce agnos meos. Pasce agnos meos. Pasce oues meas. Jo. vlti. c. significasti. de elec. Fecitq cū pastorē ⁊ nomē pastorale sibi imposuit: pastor nāq bonus erat ille ipse Jo. x. Octauo sic. ⁊ dimittamꝰ ꝑ nūc allegatiōes. Caput superiꝰ est nō solū situ: sȝ etiā autoritate toto residuo corpe: sȝ Romanus pōtifex est caput ꝯcilij ergo necessario dicēdum est q̄ sit superior autoritate vniuersali cōcilio. Consequētia est manifesta: maior est nota: minor etiā notissima cū sit caput vniuersalis ecclesie: quā representat ipsum cōciliū vt in superioribꝰ est demōstratū. Nono sic. Christus est superior vniuersali cōcilio potestate autoritatis (hoc nescires negare: nisi velis cōtra fidē venire) ergo ⁊ papa. patet cōsequētia: qm̄ papa est vicarius gn̄alis xp̄i: eiꝰ vices gerens in ecclesia dei: ⁊ cui christus dixit. Ad hoc denotādū ante mortem. Tu es Petrus: ⁊ sup hāc petram edificabo ecclesiam meam. Et porte inferi nō preualebūt aduersus eā. Et tibi dabo claues regni celorum. Et quodcūq ligaueris sup terrā ligatum erit ⁊ in celis: ⁊ quodcūq solueris sup terrā erit solutum ⁊ in celis. Mat. xvj.

Et post resurrectionem dixit sibi. pasce oues meas. Joā. vlti. postq̄ igit papa ex illis v̄bis fuit creatus vicariꝰ gn̄alis xp̄i in terris vices eius gerēs in ecclesia dei. Et per cōsequēs in ꝯcilio vniuersali: ergo papa est supra cōcilium vniuersale. Decimo sic. Papa preest autoritate ⁊ prelatione toti ecclesie dei: vtpote q̄ caput ⁊ princeps eius est: vt egregie ostendit Joā. de turre cremata: in sua summa. de ecclesia domini. li. ij. c. lxxx. Ergo etiā superior est vniuersali cōcilio illam representante. Et consequentia est plusq̄ nota. Ex quibus iā dictis ⁊ explanatis faciliter quisq itelliget papā multipliciter esse supra conciliū: videlicet causalitate prelationis/dignitate amplissime autoritatis/ ⁊ extēsione administrationis. Ex quo manifeste cōuincitur error pluriū ideotaꝝ dicentiū cōciliū vniuersale esse maius simpliciter romano pontifice/autoritate et potestate iurisditionis. Confunditur etiam falsa asseueratio illoꝝ qui dicūt tāte vis ⁊ autoritatis fuisse pragmaticam sanctionem. Concilium Constantiense ⁊ Basiliense. q̄ Leo papa decimus: et conciliū Lateranense etiam de velle et cōsensu regis nostri christianissimi non potuit illis derogare. quod ex predictis ostēdo satis/hoc esse falsum et erroneum. Et lȝ lapsis temporibus haud ore aperto loqui permissum esset de concilijs Constantieñ. et Basiliense/seu Pragmatica sanctione. aliqua tñ inferius tangam quoꝝ conciliorum capita refert pulchro stillo. Robertus ille guaguinus in compendio suo super Francorum gestis lib. decimo in recitatione factorū regis Caroli septimi. folio mihi. ccxxvj. et folio ibi sequenti. qui quidē Carolus apud Bituriges cōuentu habito pragmaticā ipsam sanctionem Basiliēsis cō-

cilij ductus auctoritate condixit et inserunt vt iã dictũ est vtriusq; concilij capita: tã in pragmatica sanctiõe q̃ apud Guaguinũ. vbi s. Et q temporib⁹ Caroli fuerit in lucẽ prodita sanctio pragmatica: est text. iuncta sua glo. in prohe. prag. san. in v̄bo Carolus. Et inquit Guaguin⁹ in dicto lib. x. folio mihi. ccxxviij. q cũ Carol⁹ satis enucleata digestaq; eẽ cõperisset indicto apud Bituriges cõcilio pragmaticã quã vocãt sanctionẽ tulit. Eamq; in parlamẽti senatu pmulgari mandat Anno christiane pietatis. cccc xxxviij. supra. M. nonis iulij. Quã regiã (auctoritate Basilieñ. synodi) factam ɔstitutionẽ q̃ deinceps fuere romani põtifices nõ sec⁹ ac per niciosaʒ heresim execrati sunt: q cã nemo põtificũ dissoluto Basi. cõuentu pbauerit. Vetustissima em̃ cõtẽtio de vniuersali cõcilio et romano põtifice vtrũ mai⁹ sit hactenus iter eccl'iasticos pseuerat. Quo mea snia factũ est vt gñales synodos cogere põtifices detractent formidãtes suã: tã late patentẽ (ne dicã vsurpatã) auctoritatẽ cõciliorũ decretis cohiberi. Itaq; est hodie illoꝝ sublimitas et amplitudo: vt parui habitis regib⁹ licere eis oĩa glorient. Necq; quispiã ad põtificatũ mea etate venit: q̃ dignitate adepta nõ statim suos nepotes magnis opib⁹: et principatu donauerit: hec dicit ipse Gua. loco. s. prime allega. Ꝫ quẽ solũ p nunc dicã id q scribit

1 Luce. vj. c. Ex abundãtia cordis os loquit. [1] Sz materiã latius tãgẽdo. tu frãcigena et galle scire debes: q fuerũt tria cõcilia. s. cõciliũ Basi. q fuit celebratũ circa annũ dñi. M. ccccxxx. gl. in verbo tpib⁹. in phemi. prag. Constã. qd cocsliũ incepit. anno dñi. M. ccccxvj. gl. in v̄bo cõstãtien. in dicto phe. prag. et Senẽse. q fuit anno dñi. M. ccccxxij. aut circiter: vt dicit gl. prealle. i v̄bo. Cõstã. et hec sacro sctã gñalis synod⁹ sic asserta in ciuitate Basi. tã ex immediate p̄cedẽtiũ sacrorũ Cõstantien. et Senen. ɔciliorꝝ gñaliũ cõtinuatiõe decretisq; et ordinatiõe q̃ duoꝝ romanoꝝ põtificũ solẽni cõuocatiõe etiã et approbatiõe. s. felicis recordatiõis Martini. v. et Euge. iiij. ad excolẽdũ dñici gregis agrũ reformãdũq; debite in capite: et i mẽbris statutũ eccl'iastici cũ qui dieb⁹: prag. sanc. indigere videbat abũdãte neq̃tia et frigescẽte hoim charitate coadunaret et celebraretur. vt dicit tex. l phe. pragma. sanc. in v̄si. Cum itaq;. Ex qua pte ostendit approbatio Basiliensis cõcilij: tũ ex decretis Cõstãtieñ. et Seneñ. cõciliorũ: tũ ex approbatiõe duoꝝ romanorũ põtificũ: vcʒ Martini qnti. et Eugenij quarti. Approbat etiã conciliũ Basiliẽse tpib⁹ suis. Ex sanctitate multorũ q̃ illi ɔcilio interfuere: inter quos Ludouic⁹ alamandi eps arctalẽ. cardinalis vir sancte vite singularisq; colũna cõsilij Basilieñ. Imperator etiam sigismundus cõfessus est: et recognouit in ppria persona pluries ipm cõcilium Basiliense esse verũ et semp fuisse vere continuatum. Imperator quoq; et patriarcha Joseph cõstãtinopolitani p bullas aureas. hoc ipsum protestati sunt. Silr oẽs reges et principes/ plati/ quoq; cardinales q̃dã per se ipsos. Alij v̄o per pcuratores. fin gl. in verbo approbatiõe et in phe. prag. san. Et Martinus papa qnt⁹ de quo paulo ante diximus fuit in papã electus per cõciliũ constantieñ. depositis alijs contendẽtibus q̃ diu scisma habuerunt conciliũ iussit cõgregari in Basilea: cui morte preuentus nõ interfuit ibidẽ: miserat tamẽ Julianũ legatũ suum: tũc sancti angeli tituli. xiiij. Anno pontificatus sui kalen. Februarij p celo

1 Cõstãciẽ. et basiliẽ. cõcilia tãgit: et vide que dicit.

bratione cõcilij.et ei successit Eugenius quart⁹ de quo paulo ante diximus: qui licet approbasset cõcilium Basiliense et Basileam misisset dictũ legatũ pridie kalẽ.

Dudum autem statimq; nobis diadematico[l].

Maij pontificatus sui anno primo.ac etiã dissolutionẽ dicti cõcilij per ipsum attẽtatã.Anno. M.423.et sui pontificatus Anno tertio reuocasset in publica sessione sua rome celebrata apud sanctũ Petrũ. xvij.kalen. Januarij. eodẽ anno per suas bullas patẽtes pmisisset de cetero dicto cõcilio obedire: confitendo ipm cõcilium semp fuisse vere cõtinuatum:noluit tñ postea decreta cõcilij Cõstãtien.seruare/ nec obedire cõcilio Basilien.asserẽs magis ecõtra debere fieri.Citatus tamẽ fuit ipse a cõcilio Basiliẽ. pdie ka. Aug. an.M.ccccxxxvij. et suspensus ad administratione Papat⁹. ix.ka. Februarij. Anno M.434.et etiam depositus.vij. kalẽ. Julij. Anno.M.cccc. xxxix. in locũ cuius fuit electus a concilio Basilien.Amede⁹ dux sabaudie.postea dictus felix.v.sed haud curauit Eugenius.ideo inde fuit ortũ scisma durauitq; annis.ix.Et vsq; ad mortem Euge. Eneas quidã fuit Siluius q cõcilio interfuit Basilien. Fecitq; tractatum p eius auctoritate: sz factus Papa pius.ij.dictus/mox quẽ ediderat et scripserat reuocauit tractatum.[l] De cõcilio tamen Basil. Dicit frater Anthonius archiepiscopus Florẽtinus in tertia parte sue summe titul. xxij.in phe.et in.c.j.§.v.q fuit a principio congregatum et verum concilium. sed post dissolutionẽ eius per dictum Eug.Papã.iiij. xiiij. Kalen.Octobris. Anno dñi Millesimo.cccc xxxvij. Factũ est cõciliabulum: etiã latibulũ serpentis antiqui Basiliscum generantis.Idẽ dicit ille Idẽ Antho. in.ij.parte sue summe. titu.iij.c. xj.§.x. vt refert glosator. Prag. san.in prohe.in verbo Martini. qui tamẽ ab hac opinione declinat attentis remissionib⁹ qbus vtitur. Reperio Car.sancti Sixti vulgo dictũ Jo.de turre cremata: qui in sua summa intitulata de ecclesia dñi.lib.iij.c.xxiiij.ait. q concilium Basiliense toti orbi Notũ est fuisse scãdalosum/et in multis presumptuosum:trãsgrediens terminos quos posuerunt patres sancti.in concilijs vniuersalib⁹.Et ideo dicit ipse Jo.vbi.s. a concilio Basilien. Nullum argumentum sumendum esse.Et si audacia mihi daretur plura possem acumulare cõtra concilium Basiliense.ac cõtra Cõstantien. prima fronte.Sed formidãs adhuc reprehendi: et ppter honorẽ regni et communẽ obseruantiam antiquã regni.Jn quo diu viguerunt et obseruata fuerũt illa concilia taceo.tu tamẽ si curiosus es vide que cõtra illa concilia dicit. Jo.de turre cremata.in dicta sua summa libro.ij.c.xcix.et c.ibi proximo sequenti.

l ¶ Diadematico. Dyadema pprie dicitur corona imperialis vel regia: et differt a serto qd fit de florib⁹ insertis:et a corona que dicitur circulus capitis de quolibet metallo:dyadema vero solũ de auro et lapidibus preciosis:et componitur a dya qd est duo et demo demis: ex sui eni rotunditate principium demit et finem: ita dicit glo.in cle.romani.de iure iurã.quam ibi sequuntur. Jo. de imo.et panor.et car.in. xij.no. §.nos itaq;.dicte cle.et gloss.in prohe. prag.in verbo diadematis que solam illam. gloss.dicte

l Cõtra cõcilium Basiliense.

Dyadema quid sit.

cle.romanl.allegauit.iŭcto.c.cõstantinus.xcvj.dist. quẽ tex.allegauit.Car. in dicta cle. romani. §.nos itaqꝫ.in.xij.notabi.⁊ id eo vide) dictum.c.Cõstantinus.vsi. Decreuim⁹.vbi post diuersa dona et bona oblata ab imperatore Constantino romane ecclesie in personam beati Siluestri.dicebat dictus imperator.loquens de beato Siluestro.Decreuimus itaqꝫ.vt ipe ⁊ successores ei⁹ dyademate.videlicet corona quã ex capite nostro illi concessimus: ex auro purissimo.⁊ gemmis preciosis vti debeat pro honore beati Petri.Ipse vero beatissimus papa super coronaꝫ clericatus quã gerit ad gloriam beatissimi Petri:ipse ex auro non est passus vti corona. Phrygiũ vero candido nitore: splendidum: resurrectionem dominicam designans eius sacratissimo vertici manib⁹ nostris imposuimus ⁊ tenẽtes frenum equi ipsius pro reuerentia beati Petri stratoris officiũ illi exhibuimus. statuentes eodem phrygio omnes eius successores singulariter vti in pcessionib⁹ ad imitationem imperij nostri.Hec sunt verba illius versi.decreuimus.Ex quo text.habemus imperatorem insigniri dyademate ⁊ summum pontificẽ illo vti posse.Et que sint imperalia ornamẽta.vide ex illo.c.cõstantinus ante dictum versicul. decreuimus. Ex illo etiã ver.decreuimus.habes magnam humilitatem ⁊ reuerentiam imperatoris erga psonam ecclesiasticam / cui inseruiebat officium stratoris assumẽdo.habes etiã ex dicto vers.Decreuimus sanctitatem beati Siluestri qui super coronam clericatus quam gerebat ad gloriam beati Petri:ipsa ex auro non est passus vti corona.[1] Sed heu sancte deus non omnes prelati sunt eius imitatores.Utinam tñ tales coronarentur corona xp̃i et si non reali saltem contemplatiua ⁊ spirituali.⁊ cogitarẽt quomodo christum milites duxerũt in atrium pretorij et conuocata tota cohorte: induxerunt eũ purpura et imposuerunt ei plectentes spineam coronã.Mar.xv.Et plectẽtes coronam de spinis posuerunt super caput eius:et arũdinem in dextra eius ⁊ genu flexo ante eum illudebant ei dicentes.Aue rex iudeorum ⁊c.Mat. xxvij.Sed hec pluribus hodiernis prelatis tedet cogitare: ne di xerim facere :sed gloriantur deferre tam superbam coronã: qua nec barbarus vnqꝫ tyrannus ausus est gestare.vt singulis videmus dieb⁹.[illegible] tamen asserentes eis ptingere pro debita pompa ecclesiastica. Nec contentantur plures prelati.(Et pro maiori parte) gemmis coronis/ lapidibus preciosis/indumentis nimis pomposis / equitaturis exq̃sitis non conuenientib⁹:prelatis/ sed regibus aut armigeris/ sed nec palacijs mediocribus nisi velut arces et fortalicia extollant.Et reddibus pluribus abundent in grande christianitatis scandalum/ et transgressionem exempli saluatoris nostri : qui has excecrabatur pompas ⁊ diuitias. Legant enim quot ⁊ quales habuit ipe equitaturas ⁊ reperient nullas ordinarie habuisse. Licet qñqꝫ asina ⁊ pullo vsus fuerit cum appropinquasset hierosolymis. Mat.xxj.ostendens nobis.quod qui maiorem: facere debet sicut minor :et qui precessor est sicut ministrator. Luce.xxij. Respectu diuitiarum et reddituum christi videant isti pomposi prelati ⁊ superbi (arbitrantes se esse quasi immortales.) et reperient saluatorem nostrum christum verum deum ⁊ hominem de se dicẽtem. Uulpes foueas habent et volu-

1 Cõtra superbos prelatos equitaturis/⁊ ornamentis pomposis vtentes deducit paupertatẽ xp̃i ad corꝫ cõfusionem.

fastigio diuina benignitate auctisq regnumq auspicato ineuntibus. cum rursus huiuscemodi edicta alia atq alia eadē auctoritate manātia nobis innotuissent. Nobis etiā nostrisq curiis ecclie gallicane. ac subditis populis edicto nouissimo ac cause perēptorio spes oīs esset purgande more precisa vt si vlterius cunctari in animum induxissemus futurū omnino videremur in hec discrimina incidere: que ante pragmatice sanctiōis decretum hoc est in regno nostro: patriaq. Delphinali locum sibi vendicabant[m].

eres celi nidos: filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet. Luc.ix.c. Qui aures habet audiendi audiat. Mat.xi. Et ad propositium dyadematis quo rex noster hic vsus fuit. [1] Dyademate: etiam vsus fuit Saul temporib⁹ suis: vt videre potes ex hys que scribuntur.iiij.reg.j.c. dum ibi dicitur. Et tuli dyadema qđ erat in capite eius. &c.

m ¶ Vendicabant. Ante enī pragmaticā sanctionem discrimina / damna / seu incōmoda: & in rei veritate etiā aliqua nōnullorum commoda / et vtilitas aliquib⁹ attentis considerari poterāt. Incommoda quippe (vt ex sequentibus mox proximis ostendam) vigebāt. [2] Vides enim quod ante prag. sanc. papa quot quot volebat apostolica mādata ad beneficia vacatura: seu spectatiuas sub quauis verborum forma / hoc in regno francie et delphinatu(vti.in ceteris regnis) pro voto laxabat: in grande ordinariorum damnum. Quibus aut demebatur / aut saltem restringebatur eorum libera facultas. [3] Que eis de iure communi competebat et competit in cui dando. gloss. fi. in. c. relatum iuncto. tex. de prebē. quā sequitur ibi panor. no. pe. et quod competat libera facultas in cui dando ordinarijs tz simpliciter glosator prag. sanc. in titu. de paci. possess. vsi. Qđ si talē. i verbo videat. Allegans pdictū. c. relatū. Tu adde Panor. i. c. cū olim. in gl. ij. de maio. & obe. vbi glo. dicti. c. relatū sequit. & ille idē Panor. hoc firmat. c. post electionē. not. j. de cōce. pbē. & Gaspar de Cal. in cōsilio. ij. in ti. đ re. pmu. iter cōsilia prīna. videlz Jo. Cal. & Panor. in. c. fi. paulo ante expeditionē. j. gl. đ cōfir. vti. vel inuti. gl. in. c. fi. i vbo libera. đ offi. vica. li. vj. gl. in. c. quis le j. i vbo in pēsione de pbēn. lib. vj. & ita firmāt. Francis. Are. & Panor. in c mādatum. de rescript. Domi. gemi. & Philip. Frā. in. c. j. đ institu. libr. vj. & dicit glo. in. c. fi. in verbo. inuitus. xxiij. q. vj. qđ eps nō dicitur donare prebēdas. sed dare. [4] Sed per prag. sanc. nō sic permittebatur: sed per eā fuit licitum pape vt modo honesto & conuenienti de vno beneficio ad collationem vbi erant decem beneficia: & de duob⁹: vbi reperie.

1 Saul vsus fuit dyademate.

2 Narrat incōmoda q̄ hoc in regno vigebant ante pragma. sanct.

Ante prag. sāctio. Papa quotquot volebat et sub quauis forma laxabat in hoc regno & delphinatu mandata: hodie nō: nec prag. sanc.

3 Ordinariorū collatio est aut esse dz libera i cui dādo vt hic incidēter ostēdit: ornādo gl. c. relatū. đ pbē. pluribus remissionibus.

4 Per prag. sanc. numerus mādatorū restringebatur. & sic nō vigebat pmissum dānuz tpe prag. nec hodie.

1 Collatio bñficioꝝ dicit donatio.

2 Collatio bñficioꝝ inter bona episcopalia et fructꝰ enumeratur.

3 Hodie ordinarij an possint conq̄ri de summo pontifice: eo ꝙ ꝑ multiplices reseruationes ꝛ literas grauant/ꝛ diminuit eoꝝ libera facultas bñficia cōferendi.

4 Placet ordinarijs ne a papa eorum facultas diminuat: et ꝙ cōq̄ri q̄ńq̨ de papa possint: cōtra q̄s etiā ꝯqueri pñt inferiores scꝫ. rectores parrochiales: ac etiā ꝓfi mēdicantes quorum potestatez ordinarij

bantur quinquaginta et vltra: ꝑ viā mandati scribere pape phas hoc in frācie regno fuit. Dum tamen in eadem ecclesia cathedrali vel collegiata duas prebēdas ꝑ viā mandati non contulisset. §. non tamen intendit. in tit. de colla. in prag. quod etiam hodie ꝓcedit per hec sanctissima concordata. in. c. statuimus ꝛ ordinamꝰ in prin. in tit. de manda. apos. j. ꝛ est ordinatio quondā regis Frācie Ludouici. xij. arti. j. et incipit Combiē. ꝛc. [1] Grauant tñ ordinarij collatores cum papa cōfert beneficia ad ipsorum collationē spectantia ẜm Panor. in. c. mandatū de rescrip. et est ratio scd̃m eundem ibi. qꝛ [2] collatio censet quedam donatio nil ad hoc allegat. Tu allega. c. proposuit. ibi q̄ ad donationē. ꝛ c. de cōce. ꝑben. c. qꝛ diuersitatē. ibi ad donatationē eiꝰ. eo. ti. c. cū nostris. ibi eiusdē donatio. ꝛ c. illo eo. tit. qꝛ ordinarij vtunt liberalitate in cui cōferēdo. vt. s. dixímꝰ post tex. iuncta gl. fi. c. relatū. de ꝑbē. [3] Hinc dicit gl. fi. c. cum olim. de maio. ꝛ obe. ꝙ collatio bñficioꝝ inter bona ep̄alia ꝛ fructꝰ cōputat. quaꝫ gl. sequunt ibi Panor. ꝛ Feli. Panor. in. c. cū olim. in. j. gl. vbi idez tenet Joan. de imola. de cau. possess. ꝛ proprie. dñs Jo. de selua. in trac. de beneficio. q. ix. scd̃e ꝑtis. firmat Panor. i. c. illa. ꝟs. Sꝫ op. ne sede vacā. Car. i cle. ne i agro. §. si q̄s. q. j. de sta. mo. Panor. et Fran. arct. in. c. mandatū. de rescrip. Panor. in. c. verū. de foro cōpe. Panor. in. c. Joānes. de testa. ꝛ gl. ꝑalleg. c. cū olim. dixit singularē Barb. in dicto. c. mandatuz. col. v. nūero. xxvj. de rescrip. Unde non possunt dici non grauari ipsi collatores ordinarij cū ꝑuentur hac libertate ꝛ facultate donandi bñficia. et tali fructu. [4] Ex quo īferebat panor. in dicto c. mādatū. ꝙ hodie (itellige tu extra hoc regnū ꝛ alia dñia ad q̄ nō se extendūt hec concordata.) ꝓñt ordinarij multū cōqueri cū ex reseruatiōibꝰ summi pōtificis ꝛ ex literis expectatiuis: ius cōferēdi bñficia sit eis quasi abdicatū: qd̄ est contra. c. ecce. xcix. dist. vbi Gregorius scribens Eulogio patriarche Alexādrino. ait. Ego nō verbis q̄ro ꝓsperari sed moribꝰ: nec honorē esse deputo i quo fratres meos honorez suū ꝑdere cognosco. Meꝰ nāq̨ est honor vniuersalis ecclesie. meus honorꝰ est fratrū meoꝝ solidus vigor. Tūc ergo honoratꝰ sum cum singulis q̄buscꝫ honor debitus nō negat. ꝛc. Ex illo igitur tex. patet ꝙ non debet papa ita prouidere suis cōmodis seu vtilitatibus Romane curie vt graue preiudicium ordinarij patiant. Et vide quid dicit Gregoriꝰ scribēs romano defensori scicilie dicēs. Si sua vnicuiq̨ ep̄o iurisditio non seruatur. quid aliud agitur nisi vt ꝑ nos ꝑ quos ecclesiasticꝰ custodiri ille ordo debuit confundatur. c. peruenit ad nos. xj. q. j. [4] Hec dicta credo erūt ordinarijs grata. vcꝫ ꝙ coꝝ facultas nō sit diminuēda a summo pōtifice. Licet ipsi potestatē īferioꝝ nitant auferre vel decurtare. vt ꝑ gl. in cle. dudū. §. si ꝟo. in ꝟbo cōcessa. de sepul. ꝛ conant ipsi ep̄i ꝑ statuta ꝓpria sibi reseruare multa: artādo ꝑtātē sacerdotū sibi subiectoꝝ: ꝛ hoc faciendo restringūt per cōsequētiā potestatē fratrū mēdicantiū: qꝛ fratres mēdicātes nō possunt absoluere nisi ꝓut possunt presbyteri seu rectores parrochiales. per dictā cle. dudū. §. si vero. Unde et si nō directe: indirecte tamē potest minui eorum potestas. vt dicit dicta gl. notabilis dicti. §. si ꝟo. cle. dudum. in verbo cōcessa. Credit tamē Panor. in. c. deꝰ qui. no. iij. de peni. ꝛ remis. ꝛ Feli. in. c. perpēdimus. de sen. excō. ꝙ vbi ep̄s

multū opprimeret potestatē sa-
cerdotū maxime causa graui nō
vrgente q possunt sacerdotes re
currere ad superiorē: cū videāt
eorū officiū valde diminutū. non
enī honores et preeminentie sicut
nec redditus aliorū: citra eorū ꝯsen
sum diminuere debent. c. ij. de ex
cess. p̄la. iūcta ibi gl. j. q̄ allegat.
l. j. C. de iure rei pub. lib. xj. C. de
emā. lib. l. nec auus. et c. ad audiē
tiā. le. ij. de eccl. edi. et C. de omni
agro deserto. l. quicūq. lib. xj. [1]
Et ad rē redeundo dñs Panor. in
dicto. c. mandatū dicebat. q ho-
die possunt multum cōqueri ordi
narij cū ex reseruationibus et man
datis seu literis apostolicis ius
cōferēdi bñficia sit quasi abdica-
tū ab ordinarijs. Sua doctrina p
optime facit pro pragmatica san
ctiōe q̄ hodie viget i potētissimo
regno Frācie. sunt vba Barba. i
dicto. c. mādatū. col. v. nūero. 26.
Uult dicere eo q tpe prag. sanc.
et hodie sunt cassate reseruatiōes
simplr: nisi sint i corpe iuris clau
se et eo q p prag. sanc. et hodie p
hec cōcordata restrictus est māda
torū nūerus. vt paulo ante diximus.
[2] Subdens tñ idē Barba. ibi. q
papa Pius scđs i dieta mātuana il
lo anno q̄ Barba. scribebat super
dicto. c. mādatū. illā pragmaticā
sanctionē appellauit scissuram ec
clesie et membra diaboli. dicit tñ
Barba. ibi. q nō ē suū ista exami
nare et apponere os supra celuz.
De iure tamen cōi loquēdo. dicit
Barba. in dicto. c. mādatū. si eps
pōt conferre bñficia q̄ sunt in sua
diocesi. c. oēs basilice. xvj. q. vij.
de q̄ pnūc vide notata p Panor. i
c. cū ecclia vulterana. de elec. Fe
li. i. c. cū venerabilis. de excep. hz
enim eps in tota eius diocesi iuris
dictionē ordinariā. c. cum eps. de
off. ordi. li. vj. sic dicemus de sum
mo pōtifice. [3] De q̄ dicimus q to
tus mundus est diocesis eius. c. cū
cta p mūd. le. j. et le. ij. ix. q. iij. et

hz plenitudinē potestatis in bñfi
cijs. cle. j. in fi. vt lit. pē. c. ij. de pre
ben. li. vj. c. pposuit. de cōce. pbē.
Ludoui. roma. p diuersa iura in
cōsilio. 369. vs. j. q̄dē etc. et cū oia
bñficia mūdi sint manualia q̄ ad
potestatē pape. bal. i. l. rescripta.
C. de pci. impe. offe. Ale. de Imo-
la. in consilijs suis cōsilio. 74. nu
mero. 24. in. iiij. vol. Barba. i dic.
c. mādatū. Ex quo sequit q papa
pōt de iure cōi reseruare sue col-
latiōi bñficia vacantia seu vaca-
tura i dioce. vniuscuiusq epi seu
ordinarij cū totus mūdus dicatur
parochia pape. sm Barba. i dic.
c. mādatū. vñ videt sm eūdē ibi.
q nō grauent ordinarij locorū. si
papa ꝯferat bñficia vacātia i suis
dioce. cuz eorū dioceses dicant et
dioceses pape. videt tñ q si oia
bñficia mundi reseruaret sue col
latiōi q oriret scādalum: p id qđ
voluit i siki [4] gl. singu. i. c. p pn
cipalē i vbo ad nos. ix. q. iij. q̄ di-
cit q papa non posset deponere
oēs epos a suis epatibus q2 sic vni
uersalē ecclīam turbaret. et illam
gl. dicit singularē Barba. in. d. c.
mandatū. numero. 27. nec alios
doctores q̄ ad illam deducit. Tu
adde illā gl. dixisse singularem.
Barba. i trac. de pstā. car. q. j. ptis
col. mihi. xiiij. eādē dicit singula-
rē. Troylus maluicius. canonicus
quondā Bono. i trac. de oblatio-
nibus eccl. i. iij. col. ij. dubij. eā etiā
dicit singularē. feli. sā. i. c. qm fre
quēter. §. porro i pn. vt lit. nō cō
test. illā gl. sequit Pan. i. c. trāsla-
to. in gl. ij. de cōsti. et ibi Phi. de-
ci. in. ij. lec. in. ij. glo. vers. et quare
est etc. et illam gl. c. p principalem
dicit singularē feli. in. c. q̄ in eccle
siarū. col. mihi. xij. ver. per istā de-
clarationē. de cōsti. episcopi enīz
representant apostolos et locum
ipsorum tenent. Dicit Panor. in
dicto. c. translato. Allegat. c. Ui-
dentes. xxj. dis. non miruz. igitur
si omnes a papa deponi non pos

ipsi conan-
tur dimi-
nuere.

1
Redijt ad
id quod su
pra dixit:
vez q ordi
narij ꝯque
ri pñt. etc.

2
Prag. sāc.
dicta ē scis
sura eccle-
sie: et mem
brū diabo
li. a papa
Pio. ij.

3
Totus mū-
dus est pa
pe dioce-
sis: et plu-
ra pōt ma
xime circa
bñficia q̄
sunt q̄ ad
eū manua
lia.

4
Papa non
pōt depo-
nere oēs
epos.

sint.immo dico q lz glo.dicti.c.p
principalē fateat q Papa possit
epm deponere.Intelligerē illaz
gl.pcedere qn hoc faceret cū cā.
Et si illa glo.intelligat hoc posse
summum pontificē facere sine cā
est falsa et reprobata sm Feli.in
c.cū olim.col.pe.ver.Secundum
exemplum est etc.de re iudi.sic dz
enim intelligi illa gl.vt euitetur
inconueniens ne alicui fiat iniu-
sticia sm Car.in cōsilio.142.Ubi
tn populus psequit epm sine cā
iusta et magis indurescit cor ho-
minum contra ecclesiam:tūc pōt
papa vt vicarius dei vt totū cor-
pus ecclesie sit sanum illud mem
brum precidere:sed dz sibi dare
bonum cambium ex quo sine cul
pa sua fit remotio.vt verbis et do
ctrina vtar.Panor.in.c.fi.in fi.de
confir.vti.vel inuti.post Inn.i.c.
nisi de renun.et ita dicit etiā glo.
i.c.licet.§.statuit in vbo reiecta.
in ti.de elec.in prag.sanc.qr cum
quis priuatur re sua sine culpa
propter publicā vtilitatem:dz re
cōpensari in precio rei sue sm gl.
ibi.p.l.ij.C.pro qui.cau.ser.pre.
ac.lib.not.l.si locus.ff.quemad.
ser.amit.Frederi.in trac.pmu.
q.xxv.antho.l.iij.pte summe.tit.
xv.c.iij.Panor.i.c.qd dei.de sta.
mo.Panor.in.c.tua de cle.egro.
vbi no.iij.(post notata ab Inno.
in dicto.c.nisi.et post Ioā.an.i re
gula.quod ob gratiā.de reg.iur.
in.vj.)dicit q ppter bonum pu-
blicum potest quis remoueri ab
ecclesia sua.Licet nulla causa ex
culpa sua prouenerit.et ita dicit
gl.prag.sanc.in.c.licet.§.statuit.
in verbo reiecta.tit.de elec.(Et
quid de prelato an inuitus possit
trāsferri p papā.vide p Ioā.An.
Hosti.Car.Panor.Barb.i.c.fi.de
postu.prela.Jo.an.in dicta regu
la qd ob gratiam.Bal.in.l.rescri
pta.C.de preci.impe.offe.glo.di
cti.§.statuit in verbo reiecta.)Et
sm hanc limitationem intellige

1 De iure cō
muni pōt
legat⁹ ne-
dum papa
vti i regno
francie/et
vbiqz ter-
rarū reser-
uationib⁹.
sz qd de iu
re prag.et
hodie qd
hic decla-
rat.capien
do scdm di
scrimē.

glo.dicti.c.per principalem.Pōt
enim papa episcopum deponere
sine causa.s.surgente ex facto epi
scopi.secus si cessat omnis causa.
et ita dicit Panor.in dicto.c.fin.in
fine de cōfir.vti.Reperio tn q pa
ter meus honorandus dominus
Philippus.decius.in dic.c.fi.de
cōfir.vti.co.fi.vers.Postremo etc.
Dicit verum est q papa non pōt
episcopum deponere sine cā.De
potestate ordinaria:sed bene de
absoluta vt ibi per eundem vide
re potes:et vide ibi doctores per
eū allegatos.et motiua et respon-
siones ad partem contrariaz.Et
ad principale nostrum propositū
redeūdo licet papa plenariā ha
beat in beneficialibus potestatē
dicto.c.ij.de prebē.in.vj.cle.j.vt
lite pen.et pulchre.per feli.in.c.q
in ecclesiarum col.mihi.xij.vers.
Prima est q licet papa.etc.de cō-
sti.Et licet summa et ardua sit pa
pe potestas vt per.Jaso.de may
no post antiquos scribentes per
eum allegatos videre potes in
l.rescripta.ver.Successiue tāgit
Bal.etc.C.de preci.impe.offeren.
tn hoc in regno respectu bnficio-
rum vere electiuorum et maxime
archiepiscopatuū/episcopatuū/
abbatiarum/et prioratuū electiuorum
regulariū restricta ē ei⁹ potestas
vt suo loco deo suffragante dice
mus.restricta est etiaz hodie pa-
pe potestas circa numerum man
datorum de prouidendo vt dixim⁹.
ac circa mandatorum formā quā.j.
habem⁹.Et in dicta ordinatione
regis Ludo.xij.s.allegata et ita
teneas.Et videas ex hijs que di
xi q ante prag.sanc.et cōcordata
ista.phas erat summo pōtifici li
berius vti in istis beneficialibus
in dispendium et iacturam ordi-
nariorum.[1]Uendicabat etiam
aliud discrimen sibi locum ante
pragmaticam sanctionem.Nam
nemini venit in dubium nedū pa
papaz posse iure communi vti be-

neficiorum reseruationibus :sed & legatum de latere respectu beneficiorum spectantium ad collationem collatoris ordinarij/aut presentationē patroni ecclesiastici. c.cum dilectus.de iure patro.nisi legatus laxaret secundam reseruationem prima pendēte in eadem ecclesia:vel contra eundem collatorē:qd sibi nō permittit.c. presenti de offi. legati.li.vj.aut si ipse legatur cathedrales/regulares/vl collegiatas ecclesias reseruaret vel cōferre intenderet: quia etiam de iure communi loquendo non posset.Idem dicendum respectu dignitatum ecclesiarum cathedralium que sunt maiores post pōtificales:si ipsarum prelati per electionem debent assumi.c. deliberatione. et ibi scribentes illo co.ti.& lib.vbi ponitur decretum irritans.dicēs. Decernētes quicquid cōtra hoc actum extiterit eoipso irritum & inane.Per prag.tamen sanc.reseruationes fuerunt cassate/quibus nec potest legatus vti sed nec ipse papa:attenta ipsa pragmatica sanctiōe.nisi prout ibi cauetur.dicente tex.ei⁹.Quibus hec eadem synodus eodē spiritu (scilicet sancto) cōgregata in herēs statuit & diffinivit generalem reseruationem omnium ecclesiarum metropolitanarum cathedraliū/ collegiatarum :& monasteriorū/ ac dignitatum electiuarum per Romanum pontificem de cetero fieri aut factis vti nō debere:reseruationibus in corpore iuris clausis & his quas in terris romane ecclesie ratione directi seu vtilis dominij mediate vel immediate subiectis fieri ɔtigerit sem per exceptis.ita erat cautum in c.sicut in construenda.§.quibus. ti.de elec.in prag.Et hodie per ista sanctissima cōcordata dispo nitur. per hec verba. Uolumus quoque et ordinamus quod in regno Delphinatu. &c. De cetero non dentur aliquę gratie expectatiue/ac speciales vel generales reseruationes ad vacatura beneficia per nos & sedem predictā nō fiāt:& si de facto per importunitatem aut al's nobis & successoribus nostris & sede predicta emanauerint:illas irritas et inanes esse decernim⁹.c. volum⁹ quoque. in ti.de reserua.§.& vide notata per gl.in.§.Item voluit.in verbo. Romanus pontifex.in ti.de col. la.in prag.sanc.Ratione quarum reseruationem sequebanť mala que inferunť in versi.Exinde.et in versi.Ceterum huiusmodi.in prohe.prag.[1]Militabat etiam ante prag.sanc.aliud damnum. Nam ecclesiarum & beneficiorū ecclesiasticorum peculia manus occupabant indignorum et nonnunquam exterorum.vers.Nam ecclesiarum in phe. prag.[2]Ego bene confiteor indignos in digni tate iuris aut facti.Quocunque tē pore a beneficijs obtentis aut obtinendis repellendos:vt ex iuribus sequentibus videre potes. c.ij.c.inter ceteras.c.cū adeo.de rescrip.c.fi.de presum.c.ij.de isti. c.tua.le.j.c.querelam de iure iurā c.quisquis.de elec.extrauag. execrabilis.§.Alioquin.&c.Ioā. xxij.de preben.& dig.c.in quibusdam.de penis.c. ex literis .et.c. inter dilectos de exce.prela.c.clerici.ne cler.vel mo.c.j.de homi. in.vj. c. ad falsariorum . de cri. fal.c. excommunicamus . le.j.§. credentes.de here.c.si constiterit de accu.c. cum essent.c. insinuatum.c. Mathens. de symo. c.cum super.de confessis.c.inqui sitionis de accu. c. audiuimus. de collu. detegen.c. postulastis. de cler.excommu.c. de multa.de preben.cle.si plures.eod.titu.c. cum in cunctis.§.cum vero. de elect . c. ordinarij.§.in conferen dis.de offi. ordi. in.vj.c. literas

1 Narrauit duo discrimina q̄ vigebant añ prag.sanc. & cōcordata:& hic narrat tertiū.

2 Indignos] docet i paces obtentis & obtinendis beneficijs esse: p plura iura cōprehendentia diuersos casus.

de cõcess. pben. cle. fin. de pbẽ. c. ex literis. de transac. c. cum pridem. c. accepim⁹. de pac. c. j. ij. iij. iiij. c. quoniam. c. ad extirpandas. c. michael. c. literas. c. cum decorem. c. ad abolendam. de fi. presbi. cum aliis casibus vulgaribus quos breuitatis gratia relinquo. Respectu autem exterorum videtur de iure dicendum oppositum ꝛ ꝙ quantumcunqꝫ sint exteri dum tamen idonei non sint repellendi. per text. in. c. ad decorem de insti tu. cuius verba sunt. Quo circa mandamus quatenus moueatis eundem (scilicet constantinopolitanum patriarcham) vt viros literatos et alios idoneos vndecunqꝫ originem duxerint: in predictis ecclesiis: ꝛ maxime in maiori instituere non post ponat ꝛc. qꝛ in omni gente qui facit iusticiam acceptus est deo. Dicit ibi text. Nec deus habet homines alicuius nationis chariores. Panor. ibi not. fin. Morum enim honestas et fidei puritas placent deo parũ aut nihil ipse curans locoꝝ vel generum nostrorũ extractionez. ideo ait. [1] Gregorius. Nos qui presumus non ex locorum vel generis dignitate. sed moruꝫ nobilitate innotescere debem⁹. nec vrbium claritate sed fidei puritate. c. nos q̄ presum⁹. xl. di. et idem Grego. scribens anastasio pbitero inquit. Non loca vel ordines creatori nostro nos proximos faciũt: sed nos aut merita bona cõiungunt aut mala disiungunt. c. non loca. ea. di. Et ideo non generis sꝫ virtutũ nobilitas: viteqꝫ honestas gratum deo ꝛ idoneũ seruitorem faciunt: ad cuius regimẽ non multum ſm carnes nobiles et potentes elegit christ⁹: sꝫ ignobiles/ac paupes: eo ꝙ nõ est personarum acceptio apud ipsum. c. pe. de pben. et beat⁹ Jacobus in sua canonica. c. ij. Et vide glos. in dic. c. pe. in verbo nõ multos dicẽtẽ illũ tex. dixisse ibi non multos: ppter Paulũ ꝛ ppter beatũ Bartholomeum. qui nobiles fuerũt. alii vero aplī ([2] quoꝝ creationẽ et nola vide. Luce. vj. c.) ignobiles ꝛ pauperes fuerũt: et tñ electi fuerunt ad regimẽ ecclesie qꝛ apud deum nõ est gradus elegãtior/sed vite melioris actio cõprobatur. c. sicut excellentiã. xxiij. q. iiij. et glo. dic. c. pe. sequitur ibi Panor. Ex premissis igitur liquido constat: ꝙ ante pragmaticã sanc. exteri etiã de iure communi poterant preesse ecclesiis et beneficiis cuiuscũqꝫ regni essent dum tamẽ alis essent virtuosi. fideles/ et aliis qlitatibus reqsitis ad bñficia obtinẽda ornati. [3] Dicit tamẽ glo. in prohe. prag. sanc. in verbo. exterorum. in fine. ꝙ fertur Regem Frãcie habere priuilegium vt exterus et alienigena non possit beneficiari in suo regno sine ei⁹ permissione. Et illã glosam dicit bonam dñs Guillermus benedicti. in repeti. c. Raynutius. in verbo. et vxo. no. ade. numero. 144. Et illam glo. sequitur Joan. Selua. in trac. de benefi. parte. ij. q. xxiij. et dicit glo. in Regula can. Inno. octaui. xix. ꝙ papa Sixtus dedit vnã Bullam motu pprio regi hispanie. ꝙ in regno suo nullus forẽsis possett tenere beneficium sine eius consensu: ꝛ cassat expectatiuas/et impetrationes. Et tã p glo. prag. in dicto verbo. exteroꝝ quã pro glos. dicte Regule Can. xix. [4] Facit interesse ipsoruꝫ regum quod habent principaliter in eorũ regnis. ne tales exteri assumpti ꝛ recepti in eorum regnis archana regnorum reuelent: quibus obuiandum est et eorum receptioni: tam circa beneficia/ q̄ officia. Et ad hoc facit. l. mercatores. C. de commer. ꝛ mer. cui⁹ verba sunt. Mercatores tam imperio q̄ persarum regi subiectos vltra ea loca in quibus federis tem

1 Nõ locorũ vel generꝫ dignitas vł vrbiũ claritas prout mores ꝛ fidei puritas debent põderari ꝛ ostendit q̄ nobiles habuit apostolos de⁹.

2 Remissio ad reperiẽda nomina apostolorũ et eorũ numerum.

3 Rex frãcie munit⁹ est priuilegio ne exterus bñficiet in suo regno. idẽ de rege hispanie. Et vide q̄ hic acumulat.

4 Interesse regũ ne extranei l eorum regno assequant bñficia aut officia.

pore cum memorata natione nobis conuenit:nundinas exercere minime oportet:ne alieni regni quod non conuenit scrutentur archana.zc.Et vide ibi Bal.[1] Nec etiam legatis / seu ambasiatoribus/sub specie legationis diutius finita legatione pbas est in regno aut inimicorū prouincia residere.per illum tex.circa finem. Ne scilicet regni alieni/aut publice extere archana reuelent.z dicit ibi Saly.notab.ij. ꝙ ambasiatores finita ambasiata vagantes z remeare differētes non gaudēt beneficio ambasiatoribus concesso.quod nota perpetuo si legationis puinciam seu onus assumas. Et sumpta occasione eorum que diximus de reuelandis regni secretis.Et illa de causa ꝗexteri in hoc regno non sunt admittēdi ob regum priuilegium.et propter eius interesse.[2] Facit.c.cū terra.de elec.vbi licet reprobetur cōsuetudo que in aliquibus ecclesijs irrepsit:vt cum alicuius prelati electio debet celebrari : cōuētus ad quem pertinere dinoscitꝰ duas personas nominet latēter auribus principis exprimendas: vt sic alterius eligēde/vel totius electionis penitus irritande:idē princeps plenariam habeat facultatem.Quia igitur hoc redundat grauem perniciem ecclesiastice libertatis:prescriptam consuetudinis libertatem sancimus penitus abolēdam.dicit ille tex. Sed eo ꝙ rex pati pōt interesse exprelati electione et assumptione/si sibi suspectus est.Ideo tex. dicti.c.cum terra. non prohibet quin regis requiratur assensus: electione tamen prius precedente:sed propter hoc ipsa electio nō debet impediri.per illum tex.Et dicit ibi Panor.no.v. ꝙ cessante consuetudine et vbi princeps nō est patronus:tunc de iure communi loquendo non tenetur capitulum requirere ante vel post/ assensum principis.vel etiam alicuius alterius ad quē spectaret confirmatio electionis z maxime hoc procedit in secularibus.dicit ibi Panor.allegat.c.bene quidē xcvj.dis.c.ecclesia sancte Marie. de consti.et.c.fin.de re.eccle.non alie.Et premissa intelligas de iure communi loquendo:quia quid sit hodie seruandum per hec concordata:dicemꝰ suo loco.Potest tamen de honestate princeps requiri vt consentiat:non quod cōsensus habeat prestare robur:sed vt non possit in futurum opponere contra electum vel electionem. Nā permaxime princeps potest opponere contra electum vel electionem exceptiones alias legitimas maxime si dubitat de prodētione patrie vel reuelatione consiliorum z secretorum suorum. secundū Panor.in dicto.c.cum terra.no.v.post Inno.in.c.super his de accu.Ubi querebat Inno.Nū quid princeps regni admittatur ad excipiendum de crimine contra electum.Et respondet Inno. ibi.ꝙ princeps videtur prima frōte suspectus:quia presumitur facere causa extorquendi pecunias ideo non debet admitti.sed si cessaret suspitio esset ipse princeps pre alijs admittendus.argu.c.cōstitutum.xvj.q.j.et.xvj.q.vij.c.filijs.[3] Et plus dicit Inno.in dicto.c.super his/ꝙ etiam si princeps esset suspectus et ipse excipit contra electum qd eum timet de conjuratione / seu de proditione patrie vnde electus est oriundus vel propter parentes suos qui sibi fuerunt infesti et tunc satis esset audiendus princeps:quia satis prosequitur tunc interesse proprium.Et hoc dictum Inno. singulariter nota.quia sepe accidit in practica.Sm Panor.in dicto.c. super his in expeditione gl.accusatione.prout etiam vidi ego se

1 Ambasiatoribꝰ nec legatis est pmissū ter minata legatiōe vltra morari in loco suspecto.

2 An valeat cōsuedo vt añ electionē due pso ne p capitulū princi pi nominetur? et an eius cōsensus añ vel post electionē de iure loquēdo reqrat?

3 Princeps pōt excipere ꝯtra electū si sibi ipse est suspectꝰ:aut domus eiꝰ infesta.

mel. Taceo tñ illũ contra quem hoc obijciebatur propter honorẽ eius domus. Et ad predicta. ad de id qđ dicit dñs Guillermus be nedicti. in repe. c. Raynutius 'ver bo. Et vxo. no. adde. nũero. 144. Ubi dicit per Carolũ septimum fuisse anno dñi. M. cccc xxxj. die. x. Martij suis parentibus literis or dinatum: ac edicto perpetuo cuꝫ ꝓceribus regni ⁊ suo magno con cilio statutum ⁊ prohibitum alie ni genas nõ posse in suo regno te nere bñficia q̃cũq; ecclesiastica et dignitates presertim electiuas / põtificales / ⁊ cathedrales. Inter est eñ regũ nosse illos q̃ ecclesias maxime maiores administrãt: q̃ꝝ rũ ipsi tutores et ꝓtectores sunt. Que ordinatio fuit in parlamen to parisiensi. tunc Pictauis seden te die octaua Aprilis tunc sequẽ tis lecta / publicata / ⁊ tanq̃ lex ꝑ petua in registris dicte curie re gistrata. Cuius duplum asserẽ bat dominus Guillerm. bene. vbi s. habere. ex dictis registris sum ptũ. Ego ad deducta ꝑ doctores allegatos. addaꝫ ea q̃ dicit Feli. sã. in dicto. c. sup his. (post Inno. ibi) ꝙ electus in p̃latũ si est suspe ct⁹ dño tp̃ali licite põt repelli: et ita sequũtur ibi oẽs doctores ſm Feli. ibi. Addit hosti. idẽ tenentẽ in sum. in ti. de elec. §. quis possit eligere. vers. Laicus autem ⁊ hoc firmat Panor. l. c. ꝙ sicut de elec. ⁊ Panor. in. c. j. eo. ti. dicens hoc ꝓcedere etiã cõtra ꝓuisum a pa pa vt princeps non teneatur euꝫ admittere si potest probabiliter ostendere illũ sibi suspectum ⁊ si hoc ostendat oꝫ electio retracta ri. ſm Panor. in dic. c. ꝙ sicut post Inno. in dic. c. sup his. ex quo / di cto nota singulariter. ꝙ ex predi cta causa suspitionis. potest prin ceps secularis non admittere p̃ latũ institutũ aut prouisum ꝑ pa pã. [1] Adde etiam ad predicta ꝙ licet populus non sit vocandus

1 Popul⁹ an sit vocãd⁹ ad consen- tiẽdũ ele- ctioni pre- lati? et q̃d de pricipe?

ad eligendum: nec vane eius vo ces sint audiẽde. c. Ofius. ꝺ elec. l. decurionũ. C. de penis. Uocãd⁹ tñ est popul⁹ ad cõsentiẽdum ele ctioni saltẽ facte. ſm Panor. in. c. j. l. ij. oppo. de elec. alleg. c. plebs cum. c. ibi sequẽti. incipiẽte nosse. lxiij. di. Princeps etiam vocatur / vt deffendat ab oppressionib⁹. c. tota ciuitas. §. principib⁹ vero. ea. di. cuius verba sunt. Principibus vero / atq; imperatorib⁹ electiões romanorũ pontificũ atq; aliorum episcoporum referẽdas vsus, ⁊ cõ stitutio tradidit ꝑ scismaticorꝫ atq; hereticorum dissentionibus quibus nõnunq̃ ecclesia dei con cussa periclitabat: ꝯ quos legib⁹ fidelissimoꝝ imperatoꝝ frequen ter ecclesia munita legitur. Rep̃ sentabatur ergo electio clericorũ principib⁹: vt eoꝝ auctoritate ro borata nullus hereticoꝝ vel scis maticorũ auderet cõtraire: ⁊ vt ip si principes tãq̃ deuotissimi filij in eũ consentirent. quẽ sibi in pa trem eligi viderẽt: vt eis in oĩbus suffragatores existerẽt: sicut Ua lentinianus beato Ambrosio le gitur dixisse. Noli timere: q2 deus q̃ te elegit: semp te adiuuabit: et ego adiutor ⁊ defensor vt meũ or dinem decet semp existã. Ita di cit ille tex. cõditus a papa Leone huius noĩs. j. ⁊ id qđ dixit Panor. in dicto. c. j. de elec. ꝑ dic. c. plebs. intellige ꝙ populus seu ipsi laici conuocantur ad electionẽ nõ vt eli gãt (quia ius eligẽdi ipsis de col legio competit. c. j. de elec. c. cum ecclesia sutrina. de cau. posse. cuꝫ vulgaribus.) sed pro potiori cau tela. scđm Car. Alexã. in dicto. c. plebs. per tex. in. c. quanto. ea. di. dum dicit ille text. ad cautelã. ⁊c. Sic etiam intellige tex. in. c. nul la. lxij. dist. cuius verba sunt nul la ratio sinit: vt iter episcopos ha beãtur qui nec a clericis sunt ele cti / nec a plebibus sunt / expedit: ⁊c. vbi vide glo. j. Et ex dicto. c. tota

ctulum notat ibi Car. Alexan.ꝙ populi cōsensus exigitur in electione prelatorum.scʒ.vt per pacem et quietem preficiantur.Et notat idem Car.Alexā.ex illo.§.principib⁹ dicti.c.tota.ꝙ id qđ cōcessum fuit ibi principib⁹ secularibus ⁊ imperatori in electiōe pōtificuʒ.fuit ex necessaria causa puta ꝑpter scismaticos ⁊ hereticos: vt patet ex illo tex.[1] Sed pone ꝙ populus nō vult consentire electo per collegiuʒ.nunquid debet irritari electio.vide gloss.j.c.nulla.lxij.distin.que dicit ꝙ laic⁹ potest excipere contra electū ⁊ dicere ꝙ ei inuito non est dandus episcopus allegat.c.si forte.lxiij.di. et vide tex.in.c. hadrianus. le. j. ea.di.dicentem.Hec sancta ⁊ vniuersalis synodus diffiniuit/⁊ statuit/ atq; iure promulgauit neminem/laicorum principum vel potentum semet inserere electioni vel promotioni patriarche vel metropolitani aut cuiuslibet episcopi.Ne videlicet inordinata et incongrua hinc fiat electio/ contemptio/vel confusio/presertim: cum in talibus nullam potestatē quēquā potestatiuorū(al's est ptātū)vel laicorū ceterorum habere conueniat:sed silere et attendere sibi vsq; quo regulariter a collegio ecclesie suscipiat finem electio pōtificis futuri.⁊c.[2]Et illū tex.nota cōtra plures hodiernos tyrannos vi ꝓcurantes eligi:aut compellentes capitula certū eligere.contra ius commune veniētes ⁊ contra substantialia electionis procedentes ⁊ contra ꝓpriaʒ termini significationem.Nā eligere est vnum ex pluribus capere.qñ aūt certus vi eligitur etiaʒ iussu principis ibi non est electio cum non possit tunc fieri nisi de vno:ideo deficit in substātia:merito corruit.vt per Panor.l.c.cuʒ terra.no.iij.per illū tex.de elec. [3]Et vide dñm Stephanum Maleret canonicū eccl'ie metropolitane Burdegalēn. virū laudate vite et honeste cōuersationis virtutibus ⁊ literatura adornatū regentē vniuersitatis Burdegalēn. in trac.de elec.in pte q̄ intitulat de electiōe libere facta.vers. q̄ntum principaliter quero. Sicut eñ matrimoniū carnale vi cōtractū corruit.c.veniens le.j.c.ad id de spon.consensus enim talis matrimonij debet esse liber.c.cum locū de spon.p Oldra.cōsilio.35.sic dicendū de matrimonio spirituali aliter corruit.pro quo vide tex. in.c.cum terra iuncto.c. quisquis de elec.et solet allegari melior. tex.saltem clarior in.c.vbi periculum.§.ceterum.de elec.li. vj. [4] Ego tñ intelligo.ꝙ hoc ꝓcedit videlicet vt matrimoniū carnale vi aut metu contractum sit nullum. ⁊ ꝙ electio vi aut metu facta sit nulla/nisi principiū esset volūtariū:qz tunc matrimonium carnale per compulsionem subsequentē validū esset.verbi gratia.sponte(vi ⁊ metu cessantib⁹)spōsalia ꝑxi de futuro vel iuraui cuʒ aliq̄ cōtrahere.⁊ cessante eā legitima recuso eā in vxorē recipere ⁊ maritali affectiōe ptractare. dicēdū est hoc casu ꝙ potero astrigi etiā per censurā ecclesiasticā cōtrahere.tex.est apertus.in.c. ex literis siluiani ep̄i. de spō.⁊ vide ibi notata p Panor.no.ſi.Sic etiā dicēdum est respectu electionis quando principiū fuit volūtariū. Pone eñ electores ꝓcedere via scrutinij put licitū est.c.qz ꝓpter.de elec.publicato scrutinio.nolūt ꝓcedere ad collationē nec electionem ipsi electores.vel voluntvariare.dico ꝙ nō erit loc⁹ in illo casu variatiōi.⁊ poterūt cōpelli ad eligendū ⁊ talis electio erit valida.tex est clarissim⁹ in.c.publicato.de elec.⁊ ibi Panor.not.j.vbi dat dictā limitationē.ꝙ lʒ matrimoniuʒ carnale nec spūale metu

1 Si popul⁹ nō cōsentit electo an sit irritanda electio.

2 Cōtra tyrānos vi ꝓcurātes eligi vel platos iussu principis.⁊ oñdit electio nē metu factā nullam esse.

3 Stephan⁹ maleret.

4 Matrimoniū carnale ⁊ etiam spūale vi cōtractuʒ est validū:vbi principium fuit voluntarium.

cōtrahi possit p predicta iura.est
verū nisi principiū sit volūtariuз:
vt.s̄.diximus.[1] Ad predicta tñ
nota dū diximus q̄ laic⁹ pōt exci
pere cōtra electū ꝛ dicere q̄ ei lui
to nō est dādus episcopus.h.di=
cit quē refert glo.j.c.nulla.lxij.di
stin.q̄ si oritur scādalū ex hoc:tūc
cassanda est electio ꝛ etiā conse=
cratio.ꝛ illā glo.dicit singularem
Feli.in dicto.c.sup his.ꝛ hoc vlti
mū dictū singulariter dicit notā=
dum Panor.in.c.j.de elec.s.q̄ cuз
scāda.populi nō dз q̄s prefici etiā
interueniente electione collegij.
p quo optime facit.c.cum tenea=
mur.vbi vide notata p Panor.no.
j.de preben.ꝛ.c.nisi.de renū.et.c.
nihil cū scādalo.cū ibi late in ma
teria scādali acumulatis p Feli.
de p̄scrip.Et stat singulare dictū
Inno.in.d.c.nisi.de renun. ꝛ Pa=
nor.in.d.c.j.de elec.Ubi dicunt q̄
si populus persequitur prelatum
iam institutū/nec potest cōpesci
a tali persecutione vt Populus
quiescat.ꝛ ecclesia stet in quiete:
debet prelatus cedere/vel remo
ueri superiorē assignato tamē si=
bi alibi bono cambio. Idē firmat
Feli.in dicto.c.nihil. qđ dictū sin
gulariter not.ṡm Panor.in.dicto
c.j.de elec.qui idem tenet in.c.si.
de cōfir.vti.[2]Et respectu ei⁹ q̄
diximus de principe.vide notata
per Inno.in.c.qđ sicut. de elect.
Et per Panor.in.d.c.j.eo.ti. Ubi
dicūt q̄ potest ex cōsuetudine in=
duci:vt canonici nō procedāt pri⁹
ad electionē q̄ denūcient princi=
pi mortē prelati : ꝛ petant ipsius
assensum in electione futuri pre=
lati.al'r cassabitur electio attēta
cōtra cōsuetudinē.arg.bo.c.lect.
lxiij.di.q2 potest princeps obijce=
re cōtra electū.q̄ est sibi suspect⁹
in regimine.nō enim tenetur ad=
mittere prelatum de quo nō pos=
sit confidere : nec forte reuelaret
hosti principis secreta regni . Et
vide notata per Panor.in.c.cum

1 Cassanda est electio/ ꝛ etiam cō secratio ra tione scan= dali.

2 Ex consue= tudine pōt iduci vt ca= nonici an= teq̄ proce= dāt ad ele= ctionem de nūcient pn cipi mortē prelati.

3 Ex consue= tudine pōt iduci vt cō= sensus re= gius peta= tur post ele ctionē an= te cōfirma= tionem.

inter vniuersas.nota.iiij.de elec.
Ubi ponderat illum tex.ibi a no=
bis vice regia postuletis assen=
sum.ꝛc.Occasione quorum verbo
rum ait Panor. per illum text.q̄
serenissim⁹ Rex prestat assensum
electioni facte de pontifice. ꝛ sic
nō spectatur prius cōfirmatio q̄
petatur assensus.Licet aliud sen=
serit. Inno.in dicto.c.cum terra.
ṡm Panor.in dicto.c.cū inter vni
uersas . Quare aūt petatur talis
cōsensus regius.in dicto.c.cum in
ter vniuersas. Dant doc.tres so
lu.Prima.q̄ forte ecclesia de qua
ibi habebat feudum a Rege. Et
videtur mirāda hec solutio:q̄ ra
tione feudi debeat requiri assen
sus post electionē prelati:iure ta
men non probatur ṡm Panor.in
d.c.cum inter.Secūda solutio est
q̄ forte Rex erat patronus illius
ecclesie capuane . de qua ibi . Et
hec solutio est vera in se:ꝛ pbat
in dicto.c.nobis. ṡm Panor.in.d.
c.cum iter . Tertia solutio est . q̄
forte hoc habebat cōsuetudo.sic
in.c.cum terra. in fine.ꝛ in. d.c.q̄
sicut.de elec.[3]Ex quo no.q̄ pōt
induci ex cōsuetudine vt ꝯsensus
regius petatur post electionē fa=
ctam per capitulū ante cōfirma=
tionē ṡm Panor.(et bene) in.d.c.
cum inter.In electionib⁹ tamē nō
debet de iure cōi loquēdo prius
requiri regius cōsensus etiā rege
ipso hoc postulante ꝛ appellante
ne electio al'r fiat.vt not. Panor.
in. d.c.q̄ sicut.no.iij.vbi vide tex.
in vers.Nec appellatio ꝛc.qđ pro
cedit etiā si rex sit patronus eccle
sie.ṡm Panor.ibi. quia laicus nō
debet interesse electioni.c.cū ter
ra illo. eo.ti. imo ius eligendi nō
cadit de iure cōi in laicū etiam in
ecclesia collegiata:etiaз si laicus
patronus.c.sacrosancta. ꝛ ibi Pa
nor.notabili penul.de elect . Ubi
dicit Panor.per illum text.q̄ non
solum directum ius eligendi non
cadit in laicum etiam patronum:
sed nec

sed nec etiam indirectum: et dum
dixi ius eligẽdi nõ cadere in lai-
cum procedit. nõ obstante aliqua
cõsuetudine. c. massana. de elect.
Licet electio facta presentari de-
beat patrono: vt suum prestet as-
sensum. c. cũ terra. c. inter vniuer-
sas. c. sacrosancta. de elec. et ita di
cit glo. in. d. c. quod sicut. vbi vide la-
tius Panor. et quã illa glo. dicit quod
electio facta debet presentari pa
trono vt suum prestet assensum. s.
pro honestate. dic tamẽ tu quod pos-
set cõtradicere si habet aliquam
iustam causam cõtradicẽdi. si au-
tem sine causa rõnabili cõtradice
ret: talis cõtradictio nõ deberet
obesse: ita notat Panor. in. d. c. sa
crosancta. no. fi. per illum tex. et vi
detur tex. in. c. cũ terra. in. fi. et fa-
cit. c. quod sicut. eo. titu. secundum Panor. in
d. c. sacro sancta. notabili. c. fi. Cũ
causa tamẽ posset cõtradicere vt
prediximus. vbi electus esset prin
cipi suspectus in referãdis eius secre
tis. [1] Caueãt tamẽ subditi eius
et precipue laici qui rõne decla-
rationis talium secretorum pate
factorum hostibus inciderent in
penam. tex. dicẽtis. Exploratores
qui secreta nũciant hostibus: pro
ditores sunt: capitis penas luũt.
l. omne delictũ. versi. Explorato-
res. ff. de re. mili. et alibi dicit tex.
cõtra denũtiatores secretorum prin
cipis sui. Trãsfuge ad hostes vel
conciliorum nostrorum renũciatores:
aut viui exurãtur: aut furca suspẽ
dãtur. l. si quis aliquid ex metallo. ff.
de pe. Tales enim proculdubio
incidũt in crimẽ lese maiestatis/
qui aut literis/aut nuncijs referãt
proprius principis facta et secreta. l.
j. ff. ad leg. iul. maiesta. Cauẽdum
igitur est ne persone suspecte in re-
gno alieno admittantur: nec etiã
tales qui de proprio originarij essent
regno. si de proditione aut secreto-
rum reuelatione hesitetur. si ta-
men tales recipiãtur ignorãter.
caueant ipsi recepti a proditione
aut archanorum dilucidatione. ha-
beãtque ante oculos penas iuris.
[2] et potissime ipsi laici exercen
tes officia secularia: sintque fideles
his quorũ gerũt causas. et ista tã-
gunt aduocatos et procuratores qui
clientulorum propriorum documenta et
causas fideliter et secrete deduce-
re debẽt: nil vsque reuelãdo aduer
sarijs colligãtibus. Et cõtrarium
facientes videãt in quã penã in-
cidere possint ordinatã. per text.
dicẽtem. Si quis instrumenta litis
sue a procuratore/aduersario prodi-
tum esse cõuicerit procurator si hu
milior sit in metallum dãnatur si
honestior adẽpta bonorum parte
dimidia in perpetuũ relegatur.
Instrumẽta penes se deposita qui-
cũque alteri altero absente reddi-
derit. vel aduersario prodiderit.
prout persone cõditio est/aut in me
tallum dãnatur: aut in insulã de-
portatur. in. d. l. si quis aliquid ex
metallo. vers. si quis instrumenta. et
versi. Instrumenta. ff. de pe. Et vide
nota. per Iaso. may. in § penales.
numero. xxx. de act. insti. Ne igitur
pateãt hostibus regũ secreta me
dio exterorum: caute dispositũ exti-
tit a Carolo. vij. Frãcie quõdam
rege. vt. s. diximus. Alienigenas
nõ posse in suo regno tenere bñfi
cia quecũque ecclesiastica et dignita-
tes/preserti electiuas: pontifi-
cales/nec cathedrales. Et ego di
cerem/talẽ ordinationem si aliud
priuilegiũ a summo põtifice non
esset emanatũ/cõfirmatiuũ/talis
ordinationis nõ posse annullare
titulũ bñficij cõcessi tali extero. per
plures rõnes quas possem addu
cere. Sed sufficiat pro nunc vna
vulgatissima. Temporalem: vel
dñm incapacem esse ad cognoscẽ-
dum et decernẽdũ de beneficio. c.
decernimus. c. quãto. de iudi. etiã
via compromissi. c. contingit. de
arbitris. Sic etiam dicemus eum
incapacem ad statuendum de re-
bus spiritualibus in preiudicium

1 Pena contra referẽtes secreta principis eius hostibus.

2 Officia aduocatorũ et procuratorũ exercẽtes: caueant ne secreta partiũ referẽt aduersarijs: alias puniẽdi sunt: vt hic.

personarum ecclesiasticarum/bonorum/ & libertatum ipsarum.c.que in ecclesiarũ.c.ecclesia sancte marie.& vtrobiq3 per scribẽtes antiquos & modernos.de cõsti.Illum etiã di cerem incapacẽ de iure.ad annullandum per viam statuti titulum

1 Causa possessoria rei spũalis an dicatur spiritualis.

beneficij cõcessi clerico.Bene cõfiteor regẽ pro suo interesse etiã rõne suspicionis procurare posse vt talis exterus a suo regno expelleretur quẽ ipse etiã de fcõ expellere posset.[1] Et aliqd ordinare circa tãgentia possessorium bñficij talis exteri qd in regno suo obtinuit. Et hoc procederet si diceremus q causa possessoria rei spũalis non dicatur spũalis prout vult gloss. j.in.c.literas.de iura.calũ.& Uin. in.c.fin.de iudi. vbi dicit. q de re seu de iure spũali põt agi possessorio corã iudice seculari: sed de

2 Iudex secularis an possit cognoscerẽ d possessorio rei spũalis? et quid de re spũali?

mero iure spũali nõ.etiã incidenter:quia causa possessoria rei spiritualis non dr spũalis: vt sentit glo.in.c.cũ dilectus. in verbo.iuramẽto.de elec.& ibi Inno. sentit glo.c.literas.in verbo.iuramẽto. de resti.spol.& Archi.i.c.frequẽs. eo.ti.lib.vj.vide Panor.& ea que ipse deducit in cõtrariũ in.d.c.litera.de iura.calũ.& dic vt ibi per eũdem.[2] Et predicta videntur facere vt dicamus iudicem secularẽ mero iure posse cognoscere de possessorio cause spũalis. Ego tamẽ intelligo iudicẽ secularem posse cognoscere de possessorio

3 Inter diuersos impetrantes ceteris paribus oriũdus extraneo:& diocesanus nõ diocesano. & indigena extraneo ẽ preferẽd9.

rei spũalis:qñ agitur de mero facto:nec venit discutiẽdum aliqd iuris.Secus vbi ageret de possessorio.& est tale possessoriũ qd habet causam proprietatis annexam: quia tunc nõ esset capax dñs temporalis.fz Panor. in.d.c.literas. & declara:vt ibi p eũdem.qz egregie se habet.Et dicit Panor.in.c. tuam.de ordi. cogni.not.iij. post Inno.ibi.q iudex laicus de nullo spũali/nec principalr nec incidenter cognoscere potest.alleg. c. decernimus.c.quãto.ẽ.alleg.& est bonus tex.in.d.c.tuam.iuncto tex.in.c.lator.q si sint legi. et hoc vult Ias. may.in.l.quotiẽs.in.iiij. no.C.de iudi.vbi per illũ text.dixit.q iudices q nõ possunt principaliter de causa cognoscere:possunt tamen incidenter:qd dictum limitat ipse nisi sit causa spũalis. De qua iudex secularis/nec principalr:nec icidẽter põt cognoscere.allegat predicta iura.l.c.tuã. & c.lator.& c.si iudex laic9.de sen ten.excõ.lib.vj.& declara tu vt facit Alexã.imolensis. in.l.titia.in numero.vj.iuncto numero.vij.ff. solu.matri.quod est intelligẽdũ. dicit Ias.i.d.l.quoties post Bar. ibi quãdo est questio super iure: secus si super facto.et hec doctrina Bar.est magis communis fm Alexan.de imola.ibi.istam eandem doctrinam tenet Bar.in.l.ij. ff.de iurisdi.om.iudi.Barto.in.l. omni nouatione.C.de sacro sanc. eccle.Refert et sequitur Iason in dicta.l.quoties. not. iiij. Et, hanc doctrinam sequitur Alex.de imo. in dicta.l.titia.col.iij.vers. Et vix mihi persuadere.& c.Et vide suas egregias remissiones ibi. Sed si rex habeat priuilegiũ a summo pontifice emanatũ q exterus in suo regno nõ beneficietur sine ei9 pmissione.dico tũc nõ esse formidãdum & illud valere. glo.etiam prag.sanc.in prohe.in verbo.exterorum.se fundauit in priuilegio. & etiã gloss. Regularũ Can.apos. Inno.octaui.in regl'a.xix. [3] Bñ tamẽ confiteor:q etiam cessante priuilegio in istis beneficialibus est ponderãdum an quis sit oriundus loci beneficij/ vel diocesan9/ aut extraneus. Nam ceteris paribus inter duos impetrãtes oriũdus extraneo: & diocesanus non diocesano esset preferẽdus in beneficij assecutione.vt est Regula Can. apos. Inno.octa. in regula xx.& ibi.per glossatorẽ.in vers.Ue

nio ad sextam prerogatiuam.pro ista parte facit.c.nullus inuitis. lxj.dist.⁊ q̄uis ille tex.loquatur in episcopis:ratio tex.eius est cōis ad alia beneficia.fm glos.in verbo extero:ū.in prohe.ipsag.sanc. ⁊ sunt verba Panor.in.c.ad decorem.de institutio.vbi dicit ipse q̄ esset valde honestum ⁊ fructuosum:vt quisq̄ in patria sua beneficiaretur:vt sic vnus non occuparet beneficia vel stipendia alterius:nec daretur materia depauperandi beneficia:et inducuntur facilius ad residentiam tales indigene q̄ extranei. fm Panor.in dicto.c.ad decorem. Et q̄ indigene sint preferendi in dubio extraneis. vide.c. hortamur.lxxj. dist. et est bonus text.in.c. bone.le.ij. circa finem dum dicit. Nec vellemus ei preficere alienum. de postula.prela. Et per illum textum dicit ibi Panorm.nota.xiij.q̄ vbi in loco reperiuntur idonei nō debet prefici extraneus. Est enim quis honorandus et promouendus in eo loco vbi suam peregit etatem.neq̄ debet alius obripere stipendia alijs debita: licet hodie male seruetur.dicit ibi Panor. ⁊ ibi allegat dictū.c.nullus inuitus. Et quod hodie male seruetur firmat etiam Barba.in dicto.c.bone. [1] Aduerte tamē ad hoc quod licet extraneus non sit admittendus in casu ⁊ qualitate in quibus admitteretur notus.c. tue.de cleri.pereg. Tamen videtur dicendum:q̄ alienigena indigene sit preferēdus. Et ista pars esset vera si Petro de Ancha.crederetur.in dicto.c. bone. dicenti se iudicasse sepenumero. q̄ clerici noti de patria promoti ad ecclesias. destruxerunt et vendiderūt bona ecclesie:et fecerunt diuites suos parentes:et depauperauerunt ecclesias: sed istud non faciūt clerici extranei:quia nō sunt cum parentibus eorum: sed sunt soli et timent.⁊ sic tutius esset habere clericos alienos/q̄ clericos de propria patria. Et per ista verba sic refert doctrinam Petri de Anchar. Barba.in dicto.c. bone. [2] Sed hec doctrina sibi displicet.concludens non esse preferendum alienigenam. Et dicit quod dum Petrus de Anchara. dixit ibi q̄ si promoueretur ille qui est indigena/seu de patria depauperaret ecclesias: iam est contra eum prouisum per dispositionem canonicam. vt in.c. Venerabili. de offic.delega.c.licet heli.de symo.c.qui ea.iij. questio.ij. Et vide notata per glos.dicto.c.venerabili.in verbo.suspect⁹. Et ideo et honorandus / et preferendus est ceteris paribus indigena vbi suam peregit etatem.per dictum c.nullus.[3] Et pro ista doctrina vide textum in.c.ne pro defectu. versi.Is vero.de election. vbi est text.q̄d data negligentia. apud illos ad quos ius competit eligendi. Is ad quem fuerit deuoluta potestas deum pre oculis habens non differat vltra tres menses cum cōsilio capituli sui et aliorum virorum prudentium viduatam ecclesiam de persona idoneā ipsius quidem ecclesie vel alterius:si digna nō reperiat in illa: canonice ordinare. si canonicam voluerit effugere vltionem. Vides ergo ibi tex.q̄ de gremio ecclesie est eligendus seu assumendus quis si ibi reperiatur idone⁹ (prout presumitur in dubio. per dictum.c.nullus. et dicenti contrarium in dubio non est credendum fcōm Card. Alexan.ibi.no. ij.allegat.c.obitum. lxj. distinc.) per dictum.c.ne pro defectu.⁊ ita dicit ibi Panor.per illum textum et per clemen.quia regulares.de supplen. negligen. prela. et per tex.in.c.q̄ sit.xviij. questiōe.ij.cuius verba sunt. Defuncto vero abbate cuiuscunq̄ congregationis

1 Pet.de Anchara.sn[ia] erat extraneū indigenā esse preferendū in bñficij adeptione.

2 Cōtra Petrū de Ancha.

3 Data negligentia apud eos/ ad q̄s cōpetit ius eligendi/ fit deuolutio et ille ad quē deuoluitur debz eligere de gremio.de quo debebant eligere primi.si nō fuissent negligentes. idē in collationibus.

nõ extraneus eligatur.nisi de ea
dem congregatione quem sibi ꝓ
pria voluntate concors fratrum
societas elegerit.ꝙ si aptā inter

1
Is ad quē fit deuolu= tio ex negli gentia dz ꝓmouere hoīes illiꝰ qualitatis cuius erāt astricti pri mi collato res.

se personā inuenire nequiuerint
solerter sibi de aliis monasteriis
eligāt ordinandum ⁊c. Facit cle.
qz irregulares ꝺ supplē.neg.p̄la.
vbi est casus ꝙ data negligentia
in prelato regulare bñficiū cōfe=
rēdi spectās ad eiꝰ dispositionē.
Diocesani locoꝝ in nõ exemptis
sua in exēptis ꝟo apostolica au=
ctoritate negligētiā suꝑ hoc sup=
pleant eorundē. Prioratus: ec=
clesias: administrationes ⁊ bene
ficia huiusmodi: illa videlicet q̃

2
Patrono neglıgēte/ ille ad quē fit deuo= lutio non poterit ali= ter ꝓuide= re ꝗ̄ se ha= beat initi= tutio.

consueuerunt per seculares cleri
cos gubernari:secularibus cleri=
cis:alia vero que religiosis dun=
taxat cõmitti sunt solita vel con=
ferri:religiosis monasterioꝝ quo
rum prelati huiusmodi negligē=
tes fuerint conferendo.Et sic ille
qui ꝓuidet iure deuoluto. tene=
tur preferre religiosum certi mo=
nasterii extero/ sicut ⁊ primꝰ col=
lator.Nam prioratus/ vel eccle=
sie/aut administratiões/seu offi
cia vnius monasterii. Consueta

3
Electio fa= cta de ꝑso= na idonea extra gre= mium non est nulla.

per eiusdē monachos guberna=
ri. Prohibentur committi absq̃
auctoritate sedis apostolice alte
rius monasterii mõachis guber=
nanda:nec hactenus cõmissa di=
mittenda sunt eisdē: sed per eos
ad quos pertinent libere ordi=
nentur.Contrarium faciētes ea
vice ordinādi de ipsis sint pote=
state priuati:⁊ de eis per diocesa
nos (si exempta nõ fuerint alio=
quin per sedem apostolicam) or=
dinentur.Et hi qui ea suscipere
vel suscepta presumpserint deti=
nere:redduntur ineligibiles ipso
iure.c. cum singulari.§.prohibe=
mus.de preben.lib.vi.ibi etiam
habes casum qđ monachi certi
monasterii quo ad bñficia ⁊ offi=
cia eiꝰ preferēdi sunt exteris.Et
notat ibi Phi.frā.no.i. post Ioā.

an.⁊ Domi.ꝙ bñficia ꝯsueta regi
ꝑ monachos vniꝰ monasterii/ nõ
pñt cõmitti ꝑ inferiorē a papa.
monachis alterius monasterii.
[1]Et dicit Panor.in.c.cū in ma=
gistrum.no.ii.de elec.qđ ex dicta
cle.qz regulares colligitur: qđ is
ad quem fit deuolutio ex negli=
gentia ꝺtenet̃ eligere seu promo=
uere homines illius qualitatis
cuius erant astricti primi electo=
res.et pro hoc erat text.(Si ab
rogatā prag.phas eēt allegare)
in.§.qđ si quis cuiuscunq̃ status
⁊c.dū dicit q̃ sil̃r.⁊c.⁊ ibi gl.in ꝟ.
similiter in.ti.de collati.in prag.
sanc.⁊ tex.in.c.p̄fatiq̃ ordinarii.
§.si quis ꝟo.dū dicit ad imedia=
tū superiorē deuoluātur.qui eis=
dem ꝑsonis modo ꝑmisso quali=
ficatis ꝓuidere teneat̃ ⁊c.i.in ti.
de colla.[2]Et facit dictuz Feli.
post Ioā. de Imola.in.c.cum ac=
cessissent.in fine.col.mihi.vi.ꝟsi.
Ex hoc dicto.Cal.⁊ c.de consti.ꝙ
licet patronꝰ ꝓpter negligentiā
ꝑdiderit potestatem ꝑsentādi:tñ
superior ꝯferēs iure deuoluto nõ
poterit alr̃ ꝯferre ꝗ̄ se habeat in=
stitutio ⁊ natura bñficii: qđ tene=
mēti.ꝭm Feli.ibi.[3]Et dū paulo
ante diximus.ꝙ vacante ecclesia
eligēdus est aliquis de gremio ꝑ
dic.c.nullus inuitis.⁊ dic.c.ꝗ̄ sit.
et per dic.c.ne ꝓ defectu.non ta=
men ꝓpterea itelligas ꝙ electio
facta de ꝑsona idonea extra gre=
mium sit nulla.Nam stat doctri=
na. T.quē refert ⁊ sequit̃ gl.in.c.
cū inter canonicos in ꝟbo aliā.⁊
ibi Panor.⁊ Io.de imol.de elec.
ꝙ electio facta a maiori ⁊ saniori
ꝑte capituli preualet vndecūq̃:
siue de sua ecclia eligāt electores
siue de alia:dūmodo aliđ canoni
cū nõ obsistat:⁊ hoc satis collig=
tur ex illa decretali ꝭm glo.ibi.⁊
vide glo.i.c.sicut.le.ii.de simo.et
ad ista vide Dñicū iloco satis ex
traneo.s.in.c. si pr̃.in expeditiõe
gl.in ꝟbo pauꝑes.de te sta.li.vi.

vbi dicit q̄ ille cui defert electio p̄lati ꝓpter negligētiā tenet eli- gere de ecclesia vacante.per dic. c.ne ꝑ defectu in fi.Commissa- rius tamen cui datur ab homine potestas eligēdi vndecunq; pos- set eligere.allegat.c.post trāsla- tionē in prin. de renun.c.in cau- sis.de elec.nisi restricta sit pote- stas ad ecclesiam vacātem.alle- gat.c.cū in iure de ele.[1] Et ad id q̄ diximꝰ indigenā preferen- dū ceteris paribus extraneo.est doctrina domini et patris mei. phil.deci. in.c.ij. col. mihi.v. ꝟsi. et retenta ⁊c.de iudi.ꝓ hoc facit tex.in.l.ij.C.de anno.ciui.libr.xi. vbi dicit ciuibꝰ nostris ⁊c.Argu- mento cuius dicebat Bar.ibi.qd officiales positi seu ordinati su- per faciēdis eleemosynis publi- cis nō debēt dare/extraneis pau- peribus.Et sic vult Bart.ibi per illa ꝟba q̄ eleemosyna potiꝰ de- beat fieri pauperibꝰ qui sunt in loco ꝙ alienigenis.ſm phi.de- cium in dicto.c.ij.de iudi.et illā. l.ij.C.de anno.ciui.ad hoc qd di- ctum est.allegauit pro singulari. Barb.in.c.bone.le.ij.nūero.44. col.mihi.v.de pos.ꝑla.et illam.l. ij.dicit singularē idē Barba.in.c. apostolice. col.ij. de donati. Tu dicas illum tex.non clarū ad hoc ꝓbandum nisi in argumētū put etiam in argumētum ibi allega- tur a Bar.Ille tamē tex.dum di- cit ciuibꝰ nostris ⁊c.posset etiam intelligi de pluribus ⁊ omnibus qui sub romano sunt imperio.ſm Bar.⁊ Joan.de pla.ibi.quia oēs sunt ibi ciues quoad gubernatio nē ⁊ regimē ſm Joan.de pla.ibi. allegat.l.i.in prin.C.de sum.tri. ⁊ fi.catho.⁊ sic ille text.dicte.l.ij. C.de anno.ciuil.potest exponi in illis ꝟbis ciuibꝰ nostris.pront.s. diximꝰ.vel expone illum text.dū dicit ciuibus nostris.s.militibus. vel dic omnibꝰ.s.tēpore necessi- tatis.ita exponit ibi glos.vel ſm Lucā de pen.ibi.ciuibus nostris. ⁊c.Primo nobis subditis ratiōe gubernationis et cure quam de ciuibus tenetur princeps gerere velut pater ⁊c.Ad quod vltimū allegat text.in auctē.neq; virum quod ex do.in fi.col.vij.Ad pre- dicta facit doctrina Joā.de pla. in dic.l.ij.C.de anno.ci. Ubi dicit quod episcopus ⁊ commissarij te- stamentorum qui debent distri- buere bona defunctorum inter pauperes:non debēt dare pau- peribus(intellige eos preponē- do)alterius territorij.facit ſcdm cū.text.l.nulli licere.§.finautem. et.in.l. si quis ad declinandā.§. et si q̄dē.C.d epi.et cle.[2] Et di- cit Barba.in.c. apostolice.col.ij. de dona.quod si testator legauit certam eleemosynā pauperibus quod intelligitur de pauperibꝰ sui domicilij.allegat solā doctri- nā Ange.in auf.de eccle.tit.in.§. si autē ꝓ redēptione.coll.ix.Mi- ror cur nō allegauit gl.vulgatis- simā.c.si pater in verbo. paupe- res.de testa.libr.vi.quā ibi dicit singularem Phil.fran.⁊ eam ap- probat Phi.dec.in.c.ij. de iudi.⁊ est singularis.ſm Feli.in.c.sicut. le.ij.de simo.que gloss.vult qd si testator instituat aut substituat pauperes veniunt pauperes ꝑ- prij domicilij ipsius testatoris. Et vide nota.per Archi. Joā.an. Domi.et Phi.fran.in expeditio- ne dic.glo. pauperes. Proximio- res enī pauperes ceteris ⁊ forē- sibus sunt preferēdi etiā in elee- mosynis.[3] Et scio q̄ ex his que .s.immediate deducā plures for- san parū de anima/aut eleemo- syna curātes/sed semper consti- tutiones et decisiones bursales studentes tedio afficiā.sed illis spretis/charitate motus ꝑ ʒela- toribus fidei ⁊ animarū deducā sequentia.[4] Et primo.quod in largitionibꝰ eleemosynarū pre- ferēdi sunt ciues ceteris paribus

1 Cōtinuat qd indige- na est pre- ferēdus ce- teris pari- bus alieni gene.

2 Eleemosy- na legata pauperibꝰ itelligitur de pauperi- bus domi- cilij testa- toris . Idē si paupe- res institu antur vel substituāt.

3 Excusat se qd tanget materiam auaris ad- uocatis et ꝓcuratori- bus nō for- sam gratā: materia tñ est vtilis ⁊ salutifera.

4 Inlargitio ne eleemo synarū ci- ues extra- neis:⁊ iter ciues : do- mestici nō domestic: ⁊ inter do- mesticos: ꝯsanguinei ceterꝭ pari bus nō cō- sāguineis sunt ꝓferē- di:⁊ vide q̄ dicit.

extraneis.ar.dic.l.ij.C.de anno.ciuil.concordat.ca.sicut omnino ibi suis preponere &c.iuncta glo. in ei⁹ prin.xij.q.ij.Sed inter ciues (ceteris paribus) preferendi sunt domestici.c.nō satis.lxxxvj.dist.vbi sunt verba beati Ambrosij.in libro de officijs dicētis.Perfecta libertas fide/causa/loco/tpe commēdatur. vt primū operetur circa domesticos fidei.Grādis culpa est si sciente te fidelis egeat: si scias eum sine sumptu esse:& famē tollerare erūnā perpeti: qui presertim egere erubescit.si in cā ceciderit/aut captiuitatis sue vel suorum filiorū/ aut calūnie & nō adiuues si sit in carcere positus: & penis / et supplicijs/ppter debitum aliqđ iustus aliqs excrucietur.Nā & si omnibus debetur misericordia/ iusto amplius.Si tpe afflictiōis sue a te nihil impetret.Si tpe periculi quo rapit ad mortē plus apud te pecunia tua valeat q̄ vita morituri.No est leue peccatū.indē ille tex.multū cōmendādus: per quē vides pri⁹ domesticis et suis succurrendū esse q̄ extraneis.et illū tex.nota incidēter cōtra miserabiles auaros & tenaces.& ibi vide cōclusiones egregias.Car.Alex.Et inter domesticos preferendi sunt q̄ de eodē semine sunt suscepti illis qui nō sunt de eodē semine: licet sint domestici.c.est probanda.ea.di.cuius ṽba sunt. Est probāda et alia liberalitas: vt primos seminis tui ne despicias si egere cognoscas: melius est vt ipse subuenias tuis quibus pudor est:ab alijs deposcere/aut alicui postulare subsidiū necessitatis.&c.[1] Caueas tñ ne agas vt plures faciunt(et male)beneficiati & prelati qui nō formidāt opes/possessiones/& vltra q̄ deceat redditus/& diuitias suis cōsanguineis (in grāde ecclesiarū ppriarū ruinā minantiū dānū: et parrochianorꝝ & diocesenorꝝ scādalū:& pprie salutis dānationē) acumulare.qđ boni ꝓlati & beneficiati nūq̄ faciūt memores eorū que habētur in dic.c.est ꝓbāda. vtēte ṽbis sequētib⁹.s.Non tñ vt illi ditiores fieri velint ex eo ꝙ tu potes cōferre in opibus.cām enī natura ꝓstat:nō gratia.neq̄ enī ppterea te deo dedicasti vt illos diuites facias: sed vt tibi vitam ꝑpetuā fructu boni operis acquiras:& precio miseratiōis peccata tua redimas.putāt se parum poscere premiū querunt tuum: vite tue adimere cōtendunt fructū & accusant ꝙ eos diuites nō feceris:cū te velint illi parētes eterne vite fraudare mercede.ita dicit ibi tex.quē ꝑpetuo menti cōmēda.vt cū allegare scias si bñficiatus es cōtra parētes te incitantes vt eos ex bonis eccłie extollas.[2] Quib⁹ dicere poteris ꝙ grauius peccatū cōmittit prelatus dādo ꝯsanguineis q̄ extraneis.c.peruenit.j.qō.iij. Sed intellige illū tex.ꝙ grauius peccat ꝓsumptiue: qꝛ ꝓsumitur largius dare ꝯsanguineis q̄ extraneis sine aliqua mēsura.Itē loquitur qñ vult eos ditare & nō subuenire tanq̄ alijs indigētibus. Nam amore sāguinis carnalis spoliat ecclesiaꝫ.ita intellexit.dic.c.peruenit.Panor.in dic.c.j.de coha.cleri.in gl.pe.[3] Et vt vtar vna resolutiōe parua & vera.dicā post Car.Alex.in.c.olno.in gl.fi.xxxj.di.Si queratur an ꝓlati et beneficiati possint dare cōsanguineis de bonis eccłie? Omissis ꝓ nunc plurib⁹ doctorib⁹ quos ex varijs locis possem acumulare.Dico ꝙ aut volūt dare de reb⁹ immobilibus & nō possunt.c.quisquis.ṽsi.nō liceat.Et vide ibi notata per gl.in ṽbo.cognatis.xij.q.ij.Aut de reb⁹ mobilibus & tunc si dare velint pauca vel ratione seruitij eis illati et possunt.qꝛ seruitorꝫ

1 Cōtra prelatos & bñficiatos ditantes ex bōis ecclesie suos parētes. eos exterꝫ pauperib⁹ preponēdo.

2 Grauius peccat prelat⁹ dando consanguineis q̄ extraneis.

3 Doctrina egregia. an prelati seu bñficiati dare pñt consanguineis d̄ bonis eccłie.

bus ſiue ipſi ſint conſanguinei
ipſi⁹ defuncti ſiue extranei:iuxta
ſeruitij meritum eſt eis ſatiſfa=
ciendū.c.relatū.le.ij.de teſta.Et
adde tu.ꝙ ſi bona taliū prelato=
rum aut bñficiatorū defunctorū
ex priuilegio vel conſuetudine:
ſeu alia de cā rationabili alicui
alteri cōpeterēt: hoc de illis bo=
nis ſolū deberet intelligi:q̄ ſolu=
tis debitis ſi qua ſint ⁊ de his q̄
fuerint neceſſaria ꝑ ſeruitoribus
⁊ miniſtris.⁊c.reperta fuerint.c.
preſenti.§.porro.de offi.ordi.lib.
vj.Aut volunt dare multa ⁊ non
poſſunt.Et iſto reſpectu d̄r quod
grauius eſt dare ꝯſanguineis q̄
alijs.vt dicit tex.in.c.peruenit.
j.q.iij.[1] Unde dicit ibi gl.ſi.qḋ
ipſi ſunt ceci circa nepotes.ſ. vt
eos ditent.Et ideo bonū fuit ꝓ=
hibere eos nō poſſe multa dare.
ſm Car.Alex. in dic.c.olno. Aut
nolūt dare res:ſ3 eos alimētare:
⁊ ſi indigent poſſunt.et hoc vult
gl.in dic.c.olno. Et iſtud vltimū
dictū ꝓcedit etiā ſi vellent alere
de panib⁹ ⁊ alijs oblationibus q̄
offeruntur in altari,ſcḋm Card.
Alex.in dic.c.olno. allegat gl.in
c.ſi.x.q.j.quā vide. Nō tamē per
ꝑdicta inficior quin honeſte inter
domeſticos vt ꝑdixi illis ſit pri⁹
ſubueniēdū q̄ ꝯſanguinei ſunt q̄
exteris per.c.eſt ꝓbanda.lxxxvj.
diſ.Et ad ꝑdicta facit qḋ ſequit̄.
videl3.ꝙ cum bona conſcientia ſi
beneficiatus nō habet bona pa=
trimonialia poteſt dotare ſororē
vel aliam conſanguineam inopē.
de redditibus eccleſie:et ita cre=
dit poſſe fieri Panor.in.c.perue=
nit.no.ij.de arbi.et dicit probari
in.c.j.de coha.cle.Ubi eſt caſus.
ꝙ ſi ſacerdotes egeāt mr̄e/ ami=
ta/aut ſorore:habeāt in vico/aut
villa domū longe a ſua cōuerſa=
tiōe:⁊ ibi eis que ſunt neceſſaria
ſubminiſtrent.⁊ ibi dicit Panor.
in glo.pe.⁊ no.ij.ꝙ clericus lici=
te ꝓuidet cōſanguineis de bonis
eccleſie moderate ⁊ honeſte:etiā
preferēdo ceteris parib⁹ exteris.
[2] Pro hoc facit bonus tex.in.c.
omnino.xxxj.diſt. vbi dicit Leo
papa.ix.Omnino cōfitemur non
licere epiſcopo/preſbytero/dia=
cono ꝓpriam vxorē cauſa religio
nis abijcere a cura ſua:ſ3 vt eiui=
ctū ⁊ veſtitū largiatur: ſed nō vt
cū illa carnaliter ex more iaceat:
ſicut ⁊ ſctōs apoſtolos legimus
egiſſe: btō Paulo apoſtolo.j.ad
Corin.ix.dicēte. Nunqḋ non ha=
bemus poteſtatē ſororē mulierca
lam circūducendi: ſicut et ceteri
apoſtoli ⁊ fratres dñi:⁊ cephas?
Et ſubijcitur in dicto.c.omnino.
Uide inſipiens quia nō dixit(.ſ.
apoſtolus.j. ad Corin.ix.) Nun=
quid nō habem⁹ poteſtatē ſororē
mulierē amplectendi.ſ.vt merce=
de predicatiōis ſuſtētaretur.(al's
eſt ſuſtentarentur) ab eis:nec tñ
deinceps vlteri⁹ foret carnale in
ter eos cōiugiū.Et dicit glo.ibi.
in ꝟbo.paulo.ꝙ ipſi apoſtoli du=
cebāt vxores ſecū vt ſeruirēt eis
in cibis parādis:⁊ ab eis paſcerē
tur cū eſſent pauperes de merce=
de predicatiōis.[3] Et dicit alia
glo.eiuſdem.c.omnino.in verbo.
vt mercede.arg.illi⁹ text.ꝙ ſi ds
h3 vxorē ⁊ filios: de bonis eccl'ie
ipſos pōt paſcere ſi nō habet pro
pria:⁊ nedū vxorem ⁊ filios:ſ3 et
ꝯſanguineos.ſm Car.alex.ibi.ſ.
pauꝑes.⁊ vide iura q̄ allegat.Et
ꝙ clerici poſſint alere licite vxo=
res de fructibus bñficioꝝ/firmat
expꝛſſe Panor.in.c.ij.col.mihi.iij.
ꝟſi.Scḋo caſu principali.de fo=
ro cōpe.ꝑ tex.⁊ glo.dic.c.olno.et
l3 dic.c.olno.cū ſua gl.intelliga=
tur de vxorib⁹ ⁊ filijs añ clericatū
habitis.Crederē idē eſſe in filijs
habitis ꝑ illicitū coitū. Nā licet
cleric⁹ male fecerit tñ ex quo ſunt
geniti nō ſunt ꝑdendi:ſ3 eis tāq̄
pauperib⁹ ſubueniendū eſt.⁊ ita
reperio tenuiſſe Panor.in.c.j.in
glo.pe.de coha.cleri.⁊ ꝓ hoc fa=

1 Prelati ſūt ceci circa nepotes.

2 Apl'i ducebāt vxores vt ipſe eis inſeruirēt: non vt copula carnali vterētur. ⁊ eas mercede predicatiōis nutriebant.

3 Clericus pōt paſcere vxorē et filios ſi nō h3 patrimoniū de bonis eccleſie.

cit.c.cũ haberet cũ ibi no.p paн. no.ſi.de eo q̃ duxit i ma.quã pol. ⁊ faciunt ea q̃ p illud.c.cũ hẽret. dicit Phi.dec.in.c.clerici.no.j.de iudi.⁊ Nico. de vbal.in tract.de suc.ab intes.col.lxij.in maiori vo lumine.Et vide tex.in.c.ceterũ. 89.di.dicẽtẽ.Ceterũ dei traditio est:vt pri⁹ pascas parẽtes.Nam

1 Si pater me⁹ ẽ infidelis ⁊ equaliter indiget cũ fideli/cui tenear magis?

si iuxta diuinũ oraculũ ↄtumelia parentis morte luitur q̃tomagis fames q̃ multo grauior est:q̃ lo co(.i.qua auctoritate.gl.ibi.) In solentẽ dñs infrenat iactãtiã.ita ibi tex.⁊ dicit ibi.gl.in ṽbo.inso lentẽ.ideo dicit isolẽtẽ:q2 ipi filij sua oĩa dabãt ecclesijs vel sacer dotib⁹⁊ nolebãt pascere parẽtes. Nã ⁊ si ipi⁹ pr̃ sit.tñ pascend⁹ est ſm gl.ibi.⁊ tex.in auc.de incest. nup.§.si vero cõtigerit .col.ij.Et

2 Cõclusio.

ille tex.solet allegari ↄtra crude les filios ↄmittẽtes parẽtes fa me mori.Ↄ quos allegabis tex.in c.pasce.lxxxvj.di.cui⁹ verba sunt

3 Pater ⁊ filius vn⁹ ⁊ idẽ fictiõe iuris ⁊ eadẽ caro dicunt. ⁊ ps corpis ⁊ residentia vni⁹ est ps corpis ⁊ residẽtia alteri⁹/⁊vox vnius est vox alterius.

Pasce fame morientẽ:q̃squis eñ pascẽdo hoĩez seruare poteris.si nõpaueris fame occidisti.⁊ vide notata p gl.ſi.ibi.Sñ th cõfiteor q̃ lz in eleemosynis ciues extra neis.⁊ iter ciues domestici:⁊ iter domesticos/ipsi cõsanguinei sint pferẽdi declarãdo ꝑut diximus. Ubi tñc extraneus indigeret ad mortẽ:⁊ domestici nõ.q̃ tũc pri⁹ extraneo esset subueniẽdũ.ita di cit gl.in dic.c.nõ scire.in ṽbo do mesticos.[1]Et monet ibi gl.que stionẽ.q̃d si pater meus est infi delis ⁊ equaliter indiget cũ fide li cui teneor magis?P.mãduca tor relatus ibi a gl.vocauit hanc questionẽ tenebrosaz aquã in nu bibus aeris.et glo.finaliter post P.dicit ibi patrẽ infidelẽ pferẽ dum.⁊ illam gl.dicit notabilem Troilus maluicius in tracta.de obla.in.ij.dubio.col.iij.illius du bij.⁊ est gl.similis.in.c.j.xxx.di.⁊ dicit ibi gl.q̃ patrem qualiscũq; sit debemus preponere extraneo etiã sancto.[2]Et pone sic cõclu sionẽ.q̃ equalr̃ indigẽtib⁹ extra neo fideli:⁊ patre infideli:si non põt filius patris infidelis ambo bus subuenire vt ṽbi gr̃a.q2 fili⁹ nõ h3 nisi aut vestẽ sufficiẽtẽ vni ex his tantũ:aut alimẽta nisi al teri sufficiẽtia.tunc d3 pferre pa trẽ suũ infidelẽ extraneo fideli in largitione eleemosyne.Hec con clusio probaẽ multipliciter.Prio sic obligatio iuris naturalis ma ior est q̃to naturale vinculũ for ti⁹ ẽ:s3 pceptũ de subuẽtiõe pxi mi in necessitate ad ius naturale pertinet.ergo obligat respectu patris ad quẽ vinculuz naturale fortius est.Scdo sic.pl⁹ tenetur sibiipsi ifideli ipse infidelis.q̃ ex traneo quãtũcũq; fideli.[3]Sed pater ⁊ fili⁹ sunt vn⁹ ⁊ idẽ fictiõe saltẽ iuris.p quo vide.l.ſi.dũ di cit.cũ ⁊ natura pr̃ ⁊ fili⁹ eadẽ eẽ psona pene intelligunẽ.⁊c.C.de impu.⁊ al.sub.facit.l.patris ⁊ fi lij.ff.de vul.⁊ pupil.subs.⁊.§.pati tur.de iniurijs.insti.ita q̃ pater representaẽ p filiũ:sola nota hac adiecta p quã distinguiẽ genitor ab eo q̃ genit⁹ est.l.in suis.ff.de lib.⁊ posthu.Pater eñ ⁊ fili⁹ cen senẽ eadẽ caro.c.contradicim⁹.§. hac auctoritate.xxx.q.iij.⁊ iõ di cimus q̃ residẽtia patris ẽ residẽ tia filij:⁊ pars corporis filij ẽ ps corpis patris.l.cũ scimus.circa fi nẽ.C.de agri.⁊ cẽ.li.xj.⁊ vni⁹ vox alteri⁹ esse cẽseẽ.§.ei vero q̃.insti. de inuti.stipu. Oldrad⁹.consilio 214.col.5.nũero.22.i fine.⁊ vide ea q̃ egregie deducit Feli.i.c.af ferte.no.ij.de psump.⁊ p eũdẽ.in c.j.de magis.⁊ notata p gl.j.c.su per eo.le.ij.⁊ ibi feli.de testi.⁊ p Jaso.de mar.in dic.l.ſi.numero ij.⁊ ibi p Alerã.de imo.col.ſi.ṽs. vltimo inq̃tũ.⁊c.⁊ ex deductis p istos dñs plures deducere pote ris ad corroborationẽ pmissoruz deserto tñ extẽdere eoꝝ dicta.ne plixior sim.si cui igitur pater ipe

infidelis ds scilz pponere extra neo fideli sic ipe fili pris ifide lis cu sit cad caro ds eu fideli pre ponere. Tertio sic.l sustetatione nature pl tenco illi a q magis depedeo fm natura: sz hmoi e pr lz infidelis ergo pfered e extraneo fideli.pz qr ois recopensatio psupponit debitu obligatione: illis a qb habeo bona nature pl tenco naturalr: sz a paretib filius hz bona nature. ergo plus teneturi in recopesatione bonorum naturaliu patri sed bona naturalia ordinant ad sustetatione corporale. ergo pl tenet sustetare patre et ifidele q aliu hoie fidele. Quarto sic. pl tenetur qs illi cui obligat est rone misericordie et iusticie q illi cui tenet solu rone mic: sz filius tenetur paretib indigetibus no solu rone liberalitatis vel mic: sz etia rone iusticie q dicitur gratitudo qua quis tenetur alijs p accepto bnficio ergo rc. Quinto sic. prio subueniedu e ei ad que e maior obligatio. sz maior e obligatio ad paretes et ifideles q ad extraneos fideles. ergo rc. pbat.iiij. Ethicorum. vbi dicit Aristo. q obligatio ad paretes tata est: q ho no pot reddere equales. no e aut sic in extraneo fideli indigete cui pot ho totalr satisfacere. Et ita se resoluit Car. alera.i.c. no sat. lxxxvj.di. [1] Et io dico patre multum diligedum sine quo no esses. iuxta id qd scribitur. honora patre tuuz gemitus matris tue ne obliuiscaris. Memeto qm nisi p illos nat no fuisses: retribue illis quomodo illi tibi. ecclesiastici.vij. nec ibi distinguitur an sint fideles vel infideles. Na sit bon aut mal pater: remanet cui p filium est succurrendu auc. de lecs. nup.§. si vero.c otigerit. colla.iij. de honore debito a filijs parentib vide ecclesiastici.iij. filius enim ad actu pietatis inuitatur erga paretes etia eu exheredates vt docet Papinian dices. Exheredatu qq filiu luctu hic patris memorie placuit. Ideoq in matre iuris est cui hereditas ad filiu non pertinet. l.fin.ff. de his qui not.infa. Voluit ego videre sacros theologos originalr qd sup pdicta dicat q stione. Apud quos vtar remissionibus tm. Ideo si vis videre an si paretes nostri mali sint vel filij vl fratres: sint magis vel min diligendi alijs bonis holbus. carne sanguine nobis non coniunctis. vide magistru sen.in dist. xxix.c. vij. ibi p sanctuz Thoma. arti. vj. ibi p petru de palude ar. iij. Et ibi per D Durand. de sancto portiano. q. iij. ibi p Albertu magnum. arti.vij. ibi p Gabrielem biel. q.j. coclusione.vij. p Marsiliu ingue. in eo. li. q. xv. dubio dn to quarte partis articuli tertij. [2] Et si vis scire. vtrpz pater sit magis diligedus q filius vide p sanctu Thomam. in.iiij. sen. dist. xxix. arti.vij. p sanctum Bonauentura. q.iiij. eo.li. ca.di. per Marsiliu inguen. in.iij.sen. q.xv. arti.iij.l dubio quarte partis. articuli.iij. Et vtru extrane sit domestico pponend. vide p sanctu Bonauetura. in.iij.sen.di.xxix. q. v. istud est querere an magis sit bnfaciedu his q sunt nobis magis coiuncti. de quo p sanctu Thoma in.ij.ij.q.xxxj. arti.iij. Et vtru homo mag debeat diligere vnu pximu q aliu: vide p Marsiliuz ingue. in.iij. sen. q.xv. arti.iij. dubio.ij. quarte ptis.iij. arti. Ad qs te remitto aliter novtedo decisionem: vt dem tibi materia sacrorum theologorum videndi doctrina. Et vide gl. in.c. qescam i verbo postulat. xlij.di. dicete. q prio deus secundo paretes. deide filij. post ea domestici. vltimo extranei sut diligedi. dicit glo. in.c.j. xxx.di. q licet extraneos bonos pred iligere debeam. in necessarijs th

1 Pater malus e dilige dus sine q no esses. et sit bonus aut malus pr remanet cui suc currere de bes.

2 Remissio ad sciendu an pr magis dilige dus sit q filius.

cit.c.cū haberet cū ibi no.p Pan.
no.fi.de eo q̄ duxit i ma.quā pol.
ꝛ faciunt ea q̄ p illud.c.cū hēret.
dicit Phi.dec.in.c.clerici.no.j.de
iudi.ꝛ Nico. de vbal.in tract.de
suc.ab intes.col.lxij.in maiori vo
lumine.Et vide tex.in.c.ceterū.
89.di.dicētē.Ceteꝝ dei traditio
est:vt priꝰ pascas parētes.Nam

1 Si pater meꝰ ē īfidelis ꝛ equaliter indiget cū fideli/cui tenear magis?

si iuxta diuinū oraculū ꝯtumelia
parentis morte luitur q̄tomagis
fames q̄ multo grauior est:q̄ lo-
co(.i.qua auctoritate.gl.ibi.) In
solentē dn̄s infrenat iactātiā.ita
ibi tex.ꝛ dicit ibi.gl.in ꝟbo.inso-
lentē.ideo dicit īsolētē;qꝛ ipi filij
sua oīa dabāt ecclesijs vel sacer
dotibꝰ ꝛ nolebāt pascere parētes.
Nā ꝛ si ipiꝰ pr̄ sit.tn̄ pascendꝰ est
ſm gl.ibi:p tex.in auc.de incest.
nup.§.si vero cōtigerit .col.ij.Et

2 Cōclusio.

ille tex.solet allegari ꝯtra crude
les filios pmittētes parētes fa-
me mori.ꝯ quos allegabis tex.in
c.pasce.lxxxvj.di.cuiꝰ verba sunt

3 Pater ꝛ filius vnꝰ ꝛ idē fictiōe iuris ꝛ eadē caro dicunt. ꝛ ps corpis ꝛ residentia vniꝰ est ps corpis ꝛ residētia alteriꝰ/ꝛ vox vnius est vox alterius.

Pasce fame morientē:q̄squis eṁ
pascēdo hoīez seruare poteris.si
nō paueris fame occidisti.ꝛ vide
notata p gl.fi.ibi.Sn̄ tn̄ cēfiteor
q lꝫ in eleemosynis ciues extra-
neis.ꝛ īter ciues domestici:ꝛ īter
domesticos/ipsi cōsanguinei sint
pferēdi declarādo put diximus.
Ubi tūc extraneus indigeret ad
mortē:ꝛ domestici nō.q tūc priꝰ
extraneo esset subueniēdū.ita di
cit gl.in dic.c.nō scire.in ꝟbo do-
mesticos.[1]Et mouet ibi gl.que
stionē.q̄d si pater meus est infi-
delis ꝛ equaliter indiget cū fide
li cui teneor magis:P.māduca-
tor relatus ibi a gl.vocauit hanc
questionē tenebrosaꝫ aquā in nu
bibus aeris.et glo.finaliter post
h.dicit ibi patrē infidelē preferē
dum.ꝛ illam gl.dicit notabilem
Troilus maluicius in tracta.de
obla.in.ij.dubio.col.iij.illius du
bij.ꝛ est gl.similis.in.c.j.xxx.di.ꝛ
dicit ibi gl.q patrem qualiscūq;
sit debemus preponere extraneo
etiā sancto.[1]Et pone sic cōclu-
sionē.q equalr̄ indigētibꝰ extra-
neo fideli:ꝛ patre infideli:si non
pōt filius patris infidelis ambo-
bus subuenire vt ꝟbi gr̄a.qꝛ filiꝰ
nō hꝫ nisi aut vestē sufficiētē vni
ex his tantū:aut alimēta nisi al-
teri sufficiētia.tunc dꝫ pferre pa-
trē suū infidelē extraneo fideli in
largitione eleemosyne.Hec con-
clusio probaꝛ multipliciter.Primo
sic obligatio iuris naturalis ma-
ior est q̄to naturale vinculū for-
tiꝰ ē:sꝫ pceptū de subuētiōe pxi-
mi in necessitate ad ius naturale
pertinet.ergo obligat respectu
patris ad quē vinculuꝫ naturale
fortius est.Scdo sic.plꝰ tenetur
sibijpsi īfideli ipse infidelis.q̄ ex
traneo quātūcūq; fideli.[3]Sed
pater ꝛ filiꝰ sunt vnꝰ ꝛ idē fictiōe
saltē iuris.p quo vide.l.fi.dū di-
cit.cū ꝛ natura pr̄ ꝛ filiꝰ eadē eē
psona pene intelligunꝛ.ꝛc.C.de
impu.ꝛ al.sub.facit.l.patris ꝛ fi-
lij.ff.de vul.ꝛ pupil.subs.ꝛ.§.pati
tur.de iniurijs.insti.ita q pater
representaꝛ p filiū:sola nota hac
adiecta p quā distinguiꝛ genitor
ab eo q̄ genitꝰ est.l.in suis.ff.de
lib.ꝛ posthu.Pater eṁ ꝛ filiꝰ cen
senꝛ eadē caro.c.contradicimꝰ.§.
hac auctoritate.xxx.q.iij.ꝛ iō di-
cimus q residētia patris ē residē
tia filij:ꝛ pars corporis filij ē ps
corpis patris.l.cū scimus.circa fi
nē.C.d agri.ꝛ cē.li.xj.ꝛ vniꝰ vox
alteriꝰ esse cēseꝛ.§.ei vero q̄.insti.
de inutl.stipu.Oldradꝰ.consilio
224.col.5.nūero.22.i fine.ꝛ vide
ea q̄ egregie deducit Feli.i.c.af-
ferte.no.ij.de psump.ꝛ p eūdē.in
c.j.de magis.ꝛ notata p gl.j.c.su-
per eo.le.ij.ꝛ ibi feli.de testi.ꝛ p
Jaso.de may.in dic.l.fi.numero
ij.ꝛ ibi p Alexā.de imo.col.fi.ꝟs.
vltimo inc̄ptū.ꝛc.ꝛ ex deductis p
istos doctores plures deducere pote
ris ad corroborationē pmissoruꝫ
deserto tn̄ extēdere eoꝝ dicta.ne
plixior sim.si cut igitur pater ipse

infidelis dz seipz pponere extra
neo fideli sic ꝛ ipe fili⁹ pris ifide
lis cū sit eadē caro dz eū fideli pre
ponere. Tertio sic. i sustētatione
nature pl⁹ teneoꝛ illi a q̄ magis
depēdeo ſm naturā: ſz hmōi ē pr
ſz infidelis ergo pferēd⁹ ē extra-
neo fideli. pz qꝛ ois recōpensatio
psupponit debitū ꝛ obligationē:
ꝛ illis a qb⁹ habeo bona nature
pl⁹ teneoꝛ naturalr: ſz a parētib⁹
filius hz bona nature. ergo plus
tenet in recōpēsationē bonoꝝ na
turaliū patri sed bona naturalia
ordinant ad sustētationē corpo-
ralē. ergo pl⁹ tenet sustētare pa-
trē ēt ifidelē q̄ aliū holez fidelē.
Quarto sic. pl⁹ tenetur q̄s illi cui
obligat⁹ est rōne misericordie et
iusticie q̄ illi cui tenet solū rōne
mie: ſz filius tenetur parētib⁹ in-
digētibus nō solū rōne liberalita
tis vel mie: ſz etiā rōne iusticie q̄
dicitur gratitudo qua quis tene
tur aliis p accepto bñficio ergo
ꝛc. Quinto sic. Prio subueniēduz
ē ei ad quē ē maioꝛ obligatio. ſz
maioꝛ ē obligatio ad parētes ēt
ifideles q̄ ad extraneos fideles.
ergo ꝛc. ꝛ pbat. viij. Ethicoꝝ. vbi
dicit Aristo. q obligatio ad parē
tes tāta est: q hō nō pōt reddere
equalēs. nō ē aūt sic in extraneo
fideli indigēte cui pōt hō totalr
satisfacere. Et ita se resoluit Car.
alexā. i. c. nō sat. lxxxvj. di. [1] Et
iō dico patrē multum diligēdum
sine quo nō esses. iuxta id qđ scri
bitur. Honora patrē tuuz ꝛ gemi
tus matris tue ne obliuiscaris.
Memēto qm̄ nisi p illos nat⁹ nō
fuisses: ꝛ retribue illis quomodo
ꝛ illi tibi. ecclesiastici. vij. nec ibi
distinguitur an sint fideles vel in
fideles. Nā sit bon⁹ aut mal⁹ pa
ter: remanet cui p filium est suc-
currendū auc. de icest. nup. §. si ve
ro. cōtigerit. colla. ij. ꝛ de honore
debito a filiis parentib⁹ vide ec
clesiastici. iij. filius enim ad actū
pietatis inuitatur erga parētes
etiā cū exheredātes vt docet Pa
pinian⁹ dicēs. Exheredatū q̄q3 fi
liū luctū hrē patris memorie pla
cuit. Ideoq3 in matre iuris est cui⁹
hereditas ad filiū non pertinet.
l. fin. ff. de hiis qui not. infa. Vo-
lui ꝛ ego videre sacros theologos
originalr q̄d sup pdicta dicāt q̄-
stione. Apud quos vtar remissio-
nibus tm̄. Ideo si vis videre an si
parētes nostri mali sint vel filii vl
fratres: sint magis vel min⁹ dili-
gendi aliis bonis holbus. carne
ꝛ sanguine nobis non coniūctis.
vide magistrū sen. in dist. xxix. c.
viij. ꝛ ibi p sanctuz Thomā. arti.
vj. ꝛ ibi p petrū de palude ar. iij.
Et ibi per Durand. de sancto por
tiano. q. iiij. ꝛ ibi p Albertū ma-
gnum. arti. vij. ꝛ ibi p Gabrielem
biel. q. j. cōclusione. vij. ꝛ p Marsi
liū inguē. in eo. li. q. xv. dubio q̄n
to quarte partis articuli tertij.
[2] Et si vis scire. vtrū pater sit
magis diligēdus q̄ filius vide p
sanctū Thomam. in. iiij. sen. dist.
xxix. arti. vij. ꝛ p sanctum Bona-
uenturā. q. iiij. co. li. ꝛ ea. di. ꝛ per
Marsiliū inguen. in. iij. sen. q. xv.
arti. iij. i dubio quarte partis. ar
ticuli. iij. Et vtrū extrane⁹ sit do-
mestico pponend⁹. vide p sanctū
Bonauēturā. in. iij. sen. di. xxix. q.
v. ꝛ istud est querere an magis sit
bñ faciēdū his q̄ sunt nobis ma-
gis coniūcti. de quo p sanctū Tho
mā in. ij. ij. q. xxxj. arti. iij. Et vtrū
homo magis debeat diligere vnū
pximū q̄ aliū: vide p Marsiliuz
inguē. in. iij. sen. q. xv. arti. iij. du-
bio. ij. quarte ptis. iij. arti. Ad q̄s
te remitto aliter nō vtēdo decisio
ne: vt dem tibi materiā sacrorum
theologoꝝ videndi doctrinā. Et
vide gl. in. c. q̄scam⁹ i verbo po-
stulat. xlij. di. dicētē. q prio deus
secundo parētes. deīde filij. post
ea domestici. vltimo extranei sūt
diligēdi. ꝛ dicit glo. in. c. j. xxx. di.
q licet extraneos bonos predili
gere debeam⁹. in necessariis tñ

1 Pater mal
tū ē diligē-
dus sine q̄
nō esses. et
sit bonus
aut malus
pr rema-
net cui suc
currere de
bes.

2 Remissio
ad sciendū
an pr ma-
gis diligē-
dus sit q̄ fi
lius.

1 Scḋm dz ḋs cunctis post deum ṗponere.

2 Ad reperiendā materiam an poti⁹ dari ḋbeat elcemosyna ꝑ mortuis ꝙ̄ vivis. ⁊ de triplici defunctorum statu.

3 Describit locū.x.questionum in materia eleemosyne.

4 Redit ad ꝓpositum principale ꝙ idigene i bn̄ficioꝝ assecutiōe sunt exterī ṗferendi.

5 Surrepticia ē grā. ad beneficia in qua forēsis tacuit locum sue origīnis.

poti⁹ ꝓpinquis est ꝓuidendum.
⁊ illā glo.sequit̄ Lucas de pēna.
in.l.ij. col.iiij.C. de anno.ciui.li.
xi.[1] Unū tn̄ nota.ꝙ nō tm̄ sunt
diligēdi cōsanguinei nec iātū est
eis largiēdū.aut domesticis:aut
extraneis.qn idē erogans cūctis
post deū se debeat de iure ṗferre
facit tex.i.l.preses.C.de ḟui.⁊ aq̄
dū dicit.Cū sit duꝝ ⁊ crudelitati
proximū ex tuis ṗdijs aq̄ agmen
ortū sitiētib⁹ agris tuis ad alioꝝ
vsum vicinoꝝ iniuria ꝓpagari.⁊
dicit Augustin⁹.in Encheridon.
Qui vult elecmosynā dare/a se=
ipso dz incipere.Et alibi dr̄.Mi=
serere ale tue placēs deo.ecclia=
stici.xxx.[2] Et elecmosyna an
poti⁹ dari debeat ꝓ mortuis ꝙ̄ vi
uis ⁊ de defunctoꝝ triplici statu.
vide per Lucan.de pē.in.dic.l.ij.
C.de anno.ciui.[3] Et incidenter
postꝙ̄ hāc assumpsim⁹ materiā
elecmosyne inter ꝑsonas cōsan=
guineas et exteras: si vis scire
vtrū largitio sit charitas.Secun
do de distinctiōe elecmosynarū.
Tertio.q̄ sunt potiores elecmo=
syne.Quarto.vtrū corpales elee
mosyne habeāt effectū spūalem.
Quinto.vtrū dare eleemosynas
sit in ṗcepto.Sexto.vtrū corpora
lis elecmosyna sit dāda necessa=
rio.Septimo.vtrū sit dāda de in
iuste acquisito.Octauo.quoꝝ sit
dare elecmosynā.Nono.q̄bus sit
danda.Decimo.de modo dandi
elecmosynas.Uide eleganter ac
subtiliter.ꝑ sanctū Thomā.in.ij.
ij.ꝑ totā.q.xxxij.[4] Ad rē nr̄am
principalē redeūdo dixi.ꝙ ante
prag.sanc.Uigebat discrimē ita
ꝙ ipsi alienigene seu exteri indi
genis ṗferebant in bn̄ficioꝝ asse
cutione.⁊ vt diximus gl.prag.in
prohe.in verbo exterioꝝ.deter=
minabat id fieri non debere.[5]
Et pro ista parte facit gl.fin.sin=
gularis.in.c.si proponente dū di
cit.Item si de terra illa est oriun
dus.de rescrip.quam dicebat sin
gularem glo.prag.sanc. in dicto
ẜbo exterioꝝ.Adde tu.q̄s gl.dic.
c.si ꝓponēte.approbat ibi Joan.
de Imo.⁊ eā dicūt ibi.Panor.et
Barba.nō esse alibi.⁊ eā dicit sin
gularē Antho.cor se.in singulari
bus suis in verbo surreptio.eam
etiam dicit singularē.Feli.in.c.si
cut.le.ij.in expeditione.i.glo.de
simo . illā etiam gl.singularisat
Barba. in.c. bone.le.ij. numero.
xlv.de postu.ṗla.⁊ cū illa gl.trā=
sit Phi.deci⁹.in.c.ij.col. mihi.v.
ver.⁊ retēta.de iudi.⁊ illā glo.se=
quit Feli.in.c.significāte ẜs.q̄rit
Cōpost.de rescrip.⁊ effect⁹ dicte
gl.c.si proponēte est.⁊ si forensis
impetrat beneficium ⁊ nō faciat
mētionē de loco sue originis gra
tia est surrepticia.qr ẜm Panor.⁊
Barba.ibi.papa in dubio intēdit
ꝓuidere vnicuiq̄ in patria sua.⁊
vide iura ibi ꝑ gl.allegata.⁊ hāc
partē vt verissimā sequor.quā se
quit Antho.cor.in dic.suo singu=
lari in ẜbo surreptio.Et dicit se
alias ita obtinuisse Bononie pro
vno canonico in facti cōtingētia.
⁊ ꝙ̄ꝙ̄ Antho.de butrio.in dic.c.
si ꝓponēte.non videatur.illā gl.
approbare ꝑ no.i.c.ne ꝑ defectū
de elec.Panor.tn̄ ⁊ Barba.i di.c.
si proponēte ⁊ Antho.cor.i dicto
singulari in ẜbo surreptio.dicūt
eam verissimam.⁊ ad no.in.c.ne
pro defectu respōdēt ipsi ꝙ id qđ
ibi notatur.ꝓcedit in canonicis.
qui scienter eligēdo forensē:vi=
dentur renunciare eoꝝ fauori.
Sed glo.dic.c.si ꝓponēte.proce=
dit in impetrante a papa qui nō
presumitur scire nationē huius.
vnde taciturnitas nationis indu
cit surreptionem:quia si expressis
set suam nationē ⁊ dixisset se alie
nigenam: papa non concessisset
aut saltē non ita de facili sibi gra
tiam in partib⁹ alienis dedisset.
facit.c.bone.in.ij.circa finem ibi
nec vellemus ei ṗficere alienum.
de pos.ṗla.⁊.c.null⁹ inuitis.lxi.

vis.l.in ecclesijs.cū ibi notatis p Bal.C.de epis.et cleri.et facit regula.q ubi in impetrationib' aliqs aliquid tacet quo expresso nō ita de facili gratiā cōsequeretur talis taciturnitas viciat gratiā.suf ficiat.c.postulasti.de rescrip.iuncto.c.ij.in fi.cū vulgaribus.de fi. presbi.li.vj.Et Barba.in dic.c.si proponente.p glo.illius allegat Ciceronē.in li.de amicitia .potiores inquit.nobis sunt ciues q̄ peregrini.Et pro ista eadē parte allegat Barba.in dic.c.si pponē te.numero.52.text.multū singularē in dic.l.ij.C.de anno.ciui.li. xj.quē idē Barba.dixerat singularē in.c.bone.le.ij.de post.pla. et etiā in.c.apostolice de don.vt s.diximus.[1] Et Barba.in dic.c. si ppouēte.dicit facere tex.multū solēnē in.c.fi.de cle.perc.Ubi dicit honori' papa.iij.scribens regiē.epo.te nobis pponēte didicimus q qdā plati eccliaꝝ tue iurisdictiōis in ecclesijs sibi com missis sine sciētia tua clericos de alienis epatib' instituere nō verent.Attendētes igit id eis nullarōne licere:cū sit honestati cōtrariū.Et a sctōꝝ patrū institutionib' alienū.Inqsitioni tue taliter rn̄demus q tibi lz eos extinde remouere nisi aliquos ex dispēsatione in eisdē ecclesijs duxeris dimittēdos.et ibi vide nota.p gl.pe.et fi.Modo si nō docet instituere alienū.sequit q eo ipso q alienigena ipetrat bnficiū i terra aliena dz exprimere se nō esse de terra illa:qr cōcedēs ex tero/ seu instituēs exteꝝ inhoneste faceret:ergo sequit q exteri.impetratio hic tacito non teneret.[2] Nā nō solū inspiciēdū est id qd lz sz etiā id qd decens et honestū est.c.vt iuxta.de offic.ordi.c.cōquerēte.ṽs.qr vero nō decet honestatē tuā et c.de resti.spol.et est elegās tex.in.l.semp i cōiūctiōibus .ff.de ri.nup.vbi Modesti nus inqt.semp in cōiūctionibus nō solū qd liceat csiderādū est:sz et qd honestū sit.Et dicit tex.in.l. semp in ctractib'.ff.de regu.iur. semp i ctractib' nō solū q liceat csiderādū est:sz et qd honestum. Honestas nāq plura operat.vt videre potes ex.c.nisi essent viri pudi et honesti.de pbē.c.cū dile ct'.de fide istru.et.c.i nr̄a.ṽs.nos vero de pcu.et faciunt q̄ deducit feli.in.c.sup his in sexta cōclusio ne.de accu.et Hipolit' de marsilijs.l.l.j.§.ad qōnē.ff.de qōi.et tor.Et ad ppositum dicti.c.fi.de cleri.per.redeūdo.dicit ibi Ant. de butr.ṽs.qro de irrationabilitate et c.qd irrationabilitas istitutiōis.de qua ibi:descēdit ex hoc qr poti' ppriū q̄ alieni sūt istituēdi.alleg.lxxj.et.lxxij.di.per totū. [3] Et facit doctrina.Ludo.Roma.i.l.si vero.§.de viro l.xiij.fal lētia.ff.solu.matr.vbi p dic.glo. c.si pponēte.dicit.q ceteris pari bus doctor ciuis dz pferri forēsibus.sic refert et sequit feli.i.c.sic. le.ij.de symo.vbi feli.dicit Bar. tenuisse.l.l.j.C.de Alexā.prima. li.xj.q min' nobilis pfertur magis nobili si ille ē de terra et ciuis. et feli.i dic.c.sic dicit hoc voluisse Hosti.in dic.c.fi.de cleri.perc. Sz dic.q Bar.i dicta.l.j.alijs ṽbis vult.et notat ibi q melr' ē esse mediocrē vni' nobilis ciuitatis et honorabilis q̄ esse maiorē ciuē vni' mediocris ciuitatis.vn̄ populares nobilis ciuitatis pl' debēt honorari q̄ alij magni ciues alterius ciuitatis.intellige tu dū tn̄ sit minor et exilis.et hoc idem firmat post Bar.Jo.de pla.ibi.et doctrinā.Bar.sequit.Alexā.de imo.ibi i addi.ad Bar.et fm Alex.ibi hoc sequit Ludo.ro.in.l.si vero.§.de viro in.xj.fal.prime ptis.ff.solu. matri.et doctrinam.Bar.i dic.l.j. C.de al ex.prima.sequit.Phl.decius.in.c.clerici.i.vj.limitatiōe ṽs.i ꝯtrariū tn̄ facit et c.d iud.[4] Et

1 Qui ꝯ honestatē bnficiū affectur ab eo ē pellend'.

2 Nō solū q lz sz et qd decēs et honestū inspiciēdū est.et vide qd de honestate dicit.et maxime p doctores ad quos se remittit.

3 Doctor ciuis forēsibus est pferēd'.et populares ciuitatis magne et honorabilis pl' debēt honorari q̄ principales ciues inferioris ciuitatis.

4 Impetrās ecclīā parrochialem vel grām ad eā:non intelligēs ideoma loci aut si intelligat nescit illō loqui itelligibiliter excluditur.

1
Ubi reqrit
vir certe ec
clesie aut
ciuitatislo
ci aut gñis
aut quali-
tatis ad as
sequtionē
bñficij:sinō
reperiat in
tali eccle-
sia ciuitate
loco aut ge
nere: aliūde
pōt assu
mi:⁊ si q̄li-
ficatus nō
repiat pōt
assumi non
q̄lificatus.

2
Ciuilis cā
ab ep̄o pōt
laico dele-
gari.

3
Nota q̄d
deducit in
materia re
formatio-
nis fiende.
⁊ exclamat
ꝯ iniquam
audaciā se
cularium ini
quorū iudi
cum.

ad p̄dictorꝫ cōfirmationē ꝙ exte-
r⁹ sit excludēd⁹ facit.ꝙ si tu q̄ es
germanus aut anglus/aut brito
vel cuiussuis alteri⁹ nationis.⁊oc
currēte vacatiōe eccl'ie parrochia
lis tibi de ea ꝓuideē a sūmo pōti
fice vel ab eo mādatur tibi ꝓuide
ri:vel ꝯtingat ip̄m tibi gr̄am ex-
pectatiuā ꝯcedere ad talē parro-
chialē:si nō intelligis ⁊ intelligi
biliter loqui ideoma loci vbi ec-
clesia h'mōi cōsistit nescis:ꝓuisio
seu mādatū/et gr̄a desuꝑ quo ad
parrochialē eccl'iam nulli⁹ sit ro
boris vel momenti.vt dicit Inno.
viij.in sua regula ca.apos.xix.vbi
vide notata ꝑ gl.Et facit ꝙ quis
nō est mittēdus ad populū igno-
te lingue.Ezechie.iij.Et istud tā
git ambassatores qui nō debēt as
sumere onus ambassate in ꝓuin-
cia cui⁹ ideoma ignorāt:lꝫ plures
gloriosi vt videātur potius q̄ ꝓ-
sint cōtrariū faciāt q̄nq; in dede
cus et danū principū et ꝓpriā cō
fusionem.[1] Ad p̄dicta tñ nota
vbicunq; dicimus virum aliquē
certe qualitatis aut ecclesie vel ci
uitatis aut loci aut generis assu-
mendum in beneficiatū alicuius
ecclesie:aut ex statuto aut priui-
legio aut de iure extero excluso.
hoc dꝫ intelligi nisi essem⁹ in casu
in quo i tali ecclesia ciuitate aut
loco nō reperiretur aliq̄s idone⁹
idoneitate taxata ⁊ requisita .nā
tunc nō formido quin exter⁹ al's
idone⁹/esset indigenis indignis
et incapacib⁹ preferēd⁹.Et istud
est qd̄ vult Phili.decius .in.c.ij.
ꝟs.et retēta cōi opiniōe.⁊c. de iu
di.faciūt notata ꝑ Car.i cle.j.in
vj.op.de sup.ne.p̄la.et ꝑ glo.i.§.
illi vero.in ti.de colla.i prag .[2]
Et facit doctrina Francis.vercelē
sis.Are.⁊ Feli.ibi.⁊ eiusdē Phi.
dec.q̄ cōis est:ꝙ ep̄s causam ciui
lē eccl'iasticā laico d̄legare possit
⁊ vide ibi gl.in ꝟbo'nō p̄sumāt ⁊
Barba.nūero.22. Ista conclusio
primo dꝫ d̄clarari ꝓcedere qñ cle

rici idonei nō reperiūtur ꝫm eos-
dem.Uides ergo ꝙ clerici ⁊ laici
sunt i diuerso gñe ⁊ i diuersa q̄li-
tate ꝑsonaꝝ.c.duo sunt gñ'a xp̄ia
norū.xij.q.j.Ubi tñ in casu p̄mis-
so d̄ficit cleric⁹:causa ciuilis pōt
laico ꝑ ep̄m delegari.Bñ tñ con-
fiteor i rei veritate ꝙ vbi etiā ep̄s
de directo cām ciuilē laico d̄lega
uerit cōmissio nō vitiaretur vt di
cūt Jo.de lig.Barba.⁊ dñs Phi.
dec.i dic.c.ij.Et hoc modo dꝫ in-
telligi ꝙ Abbas ⁊ doctores ibi di
cunt ꝫm eūdē.Et pro doctrine .s̄.
posite corroboratione scꝫ.qd̄ vbi
non reperiūtur in eccl'ia/ciuitate
aut loco idonei aut viri certe qua
litatis aliūde possint assumi etiā
exteri sine illa qualitate si non re
periātur qualificati.[3] Facit bo-
nus text.in.c.relatum ne cle. vel
mona.Ubi est casus multum no-
tabilis.ꝙ si clerici regulares se-
cundū verā regule obseruantiam
non viuant.appellatione remota
cōpelli possunt.⁊ si restiterint au
su temerario : eis electis:fratres
alteri⁹ ordinis(si nō potest mona
steriū talium clericorum regula-
rium in suo ordine reformari)in
illud inducendi sunt.vt labores
impiorū iusti edant:et illi tādem
rubore perfusi ad sui ordinis ob
seruātiā reuertātur.Habes ergo
ibi tex.ꝙ vbi desunt reformati re
ligiosi certi ordinis .fratres alte-
rius ordinis assumi possunt : ꝓut
fit sepius.Sed vtinā(incidenter
dico)plures seculares hui⁹ regni
iudices illū tex.pre oculis habe-
rent duꝫ de religiosorū agitur re
formatione.Mādatur eñ ibi nō
a seculari dño sed a papa vt refor
matio fiat.Mādatur vt per eccle
siasticū fiat virum:et nō secularē.
nec ibi fit violentia subitanea et
quasi bellicosa ⁊ ignominiosa reli
giosorū ꝑ laicos vti fieri solet va
rijs in locis expulsio.Nec aliorū
religiosorū repētina ⁊ inordinata
sit introductio.nisi vbi ausu teme

rario/congruo/idoneo/et capaci sit iudici iniusta et indiscreta residentia. Sed sancte deus plures hodierni iudices mere seculares et procurati: omissis his que a sacris ordinantur canonibus: licet regularum sint inexpertes religiosorum/haud formidant manus circa eorum reformationem apponere. Et illi ipsi minus sint reformati: et maiori egeant reformatione. et forsan tali quali ego miserrimus pctor. Et si alis a maioribus non puideatur tales arbitror laicos iudices (de quibus fit sermo) prelatorum et aliorum virorum ecclesiasticorum assumptuaros partes seu officia. Talesque videri meo erunt finaliter. qualis fuit [1] Ozias rex iuda. qui cum corroboratus esset a dño: eleuatum est cor eius in interitum suum: et neglexit dñm deum suum. Ingressus in templum dñi adolere voluit incensum sup altare thimiamatis. Statim tamen ingressus post eum Azarias sacerdos et cum eo sacerdotes dñi octoginta viri fortissimi: restiterunt regi atque dixerunt. Non est tui officij Ozia: vt adoleas incensum dño: sed sacerdotum: hoc est filiorum Aaron. qui consecrati sunt ad huiusmodi ministerium. Egredere de sanctuario ne contempseris: quia non reputabitur tibi ad gloriam hoc a dño deo. Iratusque Ozias. et tenens in manu thuribulum vt adoleret incensum minabatur sacerdotibus. Statimque orta est lepra in fronte eius coram sacerdotibus in domo dñi sup altare thimiamatis. Cumque respexisset eum Azarias pontifex et omnes reliqui sacerdotes: viderunt lepram in fronte eius: et festinato expulerunt eum. Sed et ipse perterritus accelerauit egredi: eo quod sensisset illico plagam dñi. Fuit igitur Ozias rex leprosus vsque ad diem mortis sue. Et habitauit in domo separata plenus lepra: ob quam eiectus fuerat de domo domini. ij. Paralipom. xxvj. Ex quo tex. habes etiam regem leprosum iure diuino locum debere habitare a sanctis segregatum. Ille etiam tex. in dies allegari posset sacerdotes et viros ecclesiasticos: in faciem secularium virorum diuinorum volentium officia ecclesiasticorum dominorum exercere resistere posse. Habes insuper laicis non esse licitum vt officia assumant virorum ecclesiasticorum. Etiam si tales laici non reges sint. alias vides cui periculo (lepre vez) se subijciunt. Qui igitur aures hz audiendi audiat. Dicit tex. Mat. xj. et xiij. Et contententur seculares iudices suis terminis et limitibus. nec prelatorum nec virorum ecclesiasticorum conentur vsurpare iurisditionem maxime in istis reformationibus. sz eas inter eorum relinquant manus: prout et ecclesiastici qui deberent bus pphanis eorum haud decernere debent. c. nouit de iudi. c. tuam. de ordi. cogni. c. lator. c. cum . que inter. r. qd fil. sl. legi. cuz similibus. [2] Ad rem redeundo allegauimus dic. c. relatum. ad ostendendum et probandum quod in subsidium assumi possunt exteri idonei deficientibus indigenis idoneis: et deficientibus ciuibus vel odinarijs loci vel ecclesie aut monasterij aut generis. [3] Et facit doctrina quam tibi concedo. quod qñ dicimus beneficia regularia non posse valide conferri de iure communi clericis secularibus cle. quia regulares de sup. ne. prela. c. cum de beneficio. de preben. li. vj. c. volumus aut quod nominati. §. et insuper. J. de colla. Ubi tamen non reperirentur clerici regulares idonei et capaces: assumi possent seculares. Hoc possem pluribus modis corroborare: sed pro nunc facit id quod querit et decidit Panor. in dic. c. relatum. vers. quero quid. et c. Ubi querit sumpta occasione illius tex. (dicentis quod vbi agitur de reformatione religiosorum in casu illius. c. ponit

1 Ozias rex lepra fuit a dño percussus / eo quod officium sacerdotum voluit exercere. et tacite ostendit quod sacerdotes laico officia facienti resistendum esse.

2 Redit ad propositum quod exteri idonei possunt in subsidium assumi.

3 Regularia bñficia possunt conferri secularibus vbi non reperiuntur regulares idonei.

1
Reformatio religiosorum quõ fieri dbeat & assignat casum in q̃ epũs ecclesiã regularem posset reducere i secularẽ. et in regulari ponere clericos secu lares nec reqrit tunc pape licentia.

2
Si agat de rformatio ne alicui⁹ monasterij et religiosi eiusdẽ expellunt & et alij ad tẽpus includuntur quõ sit diuersorũ sint ordinum in eorũ habitib⁹ in tali monasterio se debeant hic ostendit.

deputari pñt religiosi alteri⁹ ordinis) q̃d si nõ reperiãtur regulares et alteri⁹ ordinis p quos possit monasteriuz reformari: dicit Panor. post Joã. an. ibi. q̃ tũc poterũt institui clerici seculares. p c. inter quatuor. de reli. do. Ubi dicit tex. q̃ q̃diu monasteria per regulares remanere potuerint ordinata: non sunt ad seculares clericos trãsferẽda. sed si regulares defuerint propter eorum defectũ in eis seculares clerici poterũt ordinari. Et licet ille tex. non loquatur in institutionibus beneficiorũ sed in reformationibus. satis tamen nobis ac nostro proposito/ argumentum prestat. [1] Et si de reformationibus loquerẽmur talem faceremus resolutionem. q̃d primo deberent induci monachi monasterij proprij ad obseruantiam. vt in dic. c. relatum. Et si essent incorrigibiles: deberet reformari monasterium de monachis eiusdez ordinis. si haberi possent vt ibi dicitur. quibus deficientibus deberent assumi de alio ordine. Omnibus autem deficientib⁹ recurrendum esset ad clericos seculares. vt in dic. c. inter quatuor & sic esset casus in quo episcopus posset reducere ecclesiam regularem ad statum secularem. secundum Panor. in dic. c. relatum. Et si dicas q̃ in ecclesia regulari nõ potest episcopus ponere clericos seculares. vt dicit glo. in dic. c. inter quatuor. Aduerte tu ad illaz. Nam coniungẽdo verba que ponuntur in medio illius. dum ponit verba sequentia. scilicet alias ponerẽtur seclares &c. glomerãdo illã partẽ glose cum eius principio dũ dicit vt hic dr. vbi gloss. fecit mẽtionẽ de epo. aperte sentit illa glo. q̃ episcopus in defectum regulariũ põt ponere ibi seculares & sic nõ est necesse q̃ adeatur papa. sm Panor. ibi et ita sentit ibi Jo. an. inq̃t ibi Panor. Et dat regula cũ casu excepto ex dicto. c. inter q̃tuor. Regula est q̃ nullus citra papã potest alterare statuz ecclesie religiose: vt si cõsueuit regi per regulares: regatur nũc per seculares. ambulandũ est eñ in ecclesia dei de reformatione in reformationẽ & de virtute in virtutem: vt sic poti⁹ sit ascensus q̃ descensus. vt in. c. fi. ver. Nec illa. de trãsla. epi. & in. c. legim⁹. xciij. dis. Casus except⁹ est q̃ cum regulares non reperiuntur. Tũc enĩ potest ecclesia ad statum secularium reduci. oportet tñ prius seruare certos gradus (cũ vt videz text. dicti. c. inter quatuor. indistincte dicat. q̃diu monasteria p regulares. &c.) videlicet vt prius reformetur locus religiosus de regularibus eiusdẽ monasterij eos preferendo exteris. Secũdo si nõ reperiantur regulares. s. reformati aut qui reformari velint eiusdẽ monasterij. Tunc in eorũ defectũ fiat reformatio & assumãtur regulares aliorũ religiosorum monasteriorum eiusdẽ ordinis. Postremo in defectũ omniũ regulariuz poterũt institui clerici seculares. & hoc casu seruã exceptionẽ positam in dic. c. inter quatuor. in versi. Sed si. sm Joã. an. & Panor. ibi. [2] Et vbi agitur de istis reformationibus: & ad tempus includuntur religiosi diuersorum ordinuz & habitus. Exclusis religiosis nõ reformatis proprij monasterij q̃usq; reformẽtur. vel quousq; aliũde veniant (iussu superioris) religiosi vere reformati eiusdem ordinis & habitus. put requirit tale monasteriuz. videt mihi apud istos populares quodãmodo generari scãdalũ. Ideo ꝯsulerem q̃ vbi religiosi nõ reformati ab vno expellunt monasterio vel conuentu. si interim pro diuino cultu ibi ponantur religiosi aliorum ordinũ. q̃ nõ vt sepius varijs in locis fit a cetero fiat: nec capiantur

religiosi bipartiti seu diversoꝝ habituū: sꝫ potius in parvo nūero assumant religiosi ad tempus vnius ⁊ eiusdem ordinis ⁊ habitus. Et si nō reperiant in numero cōpetenti vt qꝛ forsan ꝓpriū monasteriū istoꝝ supplentiū pateretur iacturā rōne diminutionis ꝓprij diuini cult⁹: ⁊ rōne absentie ꝓpriorum fratrum: tunc si contingat ꝙ assumēdi sint quatuor aut sex de vnō monasterio vnius ordinis ⁊ habitus diuersi coloris: ⁊ totidem alterius ordinis et diuersi habitus et coloris: et tot ex altero ordine diuerse ꝓfessionis ⁊ habitus. Tales reformatores cogitēt ⁊ vnū faciant: vt in habitu minus populo scādaloso: quo poterunt tales religiosi ibi reponāt seu ad tempus relinquant. Jubēdo: vt si possibile est in vno colore se conforment. Uerbi gratia agitur de reformatione fratrū minorꝫ. expellūtur ipsi aut per diuersos cōuentus diuiduntur alioꝝ ordinum reformatorū vt fieri solet ad tempus: vt discant viuere honeste et regulariter; si nesciāt: et ne detur materia vagandi. Si tunc in talium fratrū minorū monasterio egēte reformatione: ad tempus deputantur fratres ordinis beate marie de mōte Carmello. religiosi diui Dominici. ac religiosi heremite Sancti Augustini. Isti tales: vt vides: sunt diuersorum habituum colorum et ordinum. Nam religiosi beate Marie portant colorem album supra nigrum: et licet in colore superiori sit conformitas inter fratres ordinis sancti Dominici et heremitas sancti Augustini. habitus tamen coloris albi religiosorum diui dominici qui subtus deferūtur patēt euidenter. Ideo cū isti religiosi istorum trium ordinum autoritate superioris ex causa deseruiunt in eadem ecclesia ad tēpus se debent in vnum habitum conformare. Et poterūt facere ꝙ sequitur videlicet. ꝙ heremite sancti Augustini. in tali ecclesia deseruiant cū eorum superiori habitu nigro more consueto. ⁊ fratres ordinis sancti Dominici pariformiter cum eorum superiori habitu nigro. et religiosi beate Marie de mōte carmello deposito habitu superiori albo cum illo quē gestare subtus consueuerunt nigro deseruiant: ⁊ prima frōte credentur apud populares eiusdem ordinis ⁊ habitus sine magno scādalo. Pro ista doctrina facit text. in cle. j. de elec. vbi dicit text. cum rationi non cōgruat. vt homines disparis professionis vel habitus simul in eisdem monasterijs sociētur. c. in noua. xvj. q. vij. nec. (vt ibi dꝛ) arabis in boue et asino. et hꝛ originalr̄ Deutero. xxij. i. homines diuerse professionis in vno officio simul non sociabis. Et facit pro premissis text. in. c. deus ꝗ. de vit. ⁊ honest. cleri. vbi habes casum. ꝙ ad euitandū scandalū possunt religiosi diuersi habitus missi ad predicandum de nouo cōuersis / se in vnum superiorem honestum habitum / et ꝓpositū conformare. Ex diuersitate enim habitus (gesti. s. in eodem loco) generari solet sepe scandalum. c. qꝺ deo pari. xxxiij. q. v. Cōformabūt ergo isti in casu nostro. ꝓut dictū est respectu superioris habit⁹: sꝫ inferius seu subtus ferant vestes congruentes sue religioni. vt i casu dicti. c. de⁹ qui. inquit ibi gloss. in verbo professi. Ideo fratres diui Dominici in casu nostro cooperiant ꝓ viribus inferiorem habitum. Et omnes videbuntur nigro colore induti. Nolo tamen dicere ꝙ omnia ista fiant necessitatis. sed videntur mihi satis esse honesta conuenientia tali actu⁹ reformationis fiēde in monasterio vbi deputātur sic ad tēpus ꝗdiu ibi remanent. [1] Et dic. c. deus ꝗ notat

1 Ubicūqꝫ ex cā honesta cōueniunt hoies disparis habit⁹ ⁊ obſuātie si scādalū gñat possunt se cōformare in vnū honestū habitū ⁊ propositum.

pro valde notabi. et singulari. Panor. ibi. no. j. quod ubicumque ex honesta causa conveniunt homines disparis habitus et observantiam scandalum generant aliis ex diversitate: possunt se conformare in unum honestum habitum et propositum. et intelligit ibi Panor. propositum quo ad modum vivendi. [1] ad hoc allegat glo. no. fi. in. d. c. in nova. que dicit quod monachus factus episcopus. vel canonicus regularis non abycit habitum suum: sed retento habitu (scilicet suo proprio quem prius gerebat) desuper ferat habitum. In quo magis conveniat cum iter quos est. allegat. d. c. de quibus. et pondera id quod dicit glo. in. d. c. in nova. dum dicit de scandalo. alias secus. sic intellexit Panor. in. d. c. deus qui not. j. glo. in. c. de monachis. xvj. q. j. et sic intelligas has duas gloss. que videntur contrariari. Hec incidenter. deduxi ob. c. relatum. et c. inter quatuor. s. alleg. propter doctrinam. Philip. dec. in. d. c. ij. de iud. per que iura deduximus quod deficientibus indigenis idoneis vel deficientibus civibus vel habitatoribus certi loci vel certi generis aut domus: vel alias calificatis non repertis qui ex statuto privilegio: vel fundatione: vel de iure requiruntur. Exteri assumi possunt: alias idonei et non suspecti ad regimen ecclesiarum et assecutionem beneficiorum qualificatorum. [2] Cessantibus enim prima fronte viris requisitis: alij (re tamen et vita honesta decorati) ad honores et officia recipiuntur. l. generaliter. §. spurios. ff. de decurio. Ubi habes casum. quod spurij re et vita honesti. Tunc demum eligi possunt in ordine decurionum cum alij legitimi desunt. sic etiam debet intelligi. l. spurij. secundum gl. j. ibi. ff. eo. Videmus etiam quod actus qui ab uno expediri debet: l subsidium et in defectum eius ab alio expediri potest. l. officium. §. sanc. ff. de offi. con. Necessitas enim et carentia virorum requisitorum operatur. ut a regulis iuris vel a fundatione: vel a statuto recedamus. facit. l. j. ff. de fundo dot. iuncta ibi glo. in verbo voluntaria. que dicit quod alias permittitur quid ex necessitate quod non ex voluntate. alleg. l. iij. §. j. et §. iij. ff. de rebus co. Necessitas enim non subijcitur rigori: neque cortici verborum ordinationis aut legis. c. si quis. de fur. iuncto tex. in. c. discipulos. de consecra. dist. v. l. ij. C. de patribus qui fi. dis. hinc dicimus quod necessitas non habet legem. glos. fi. in. d. c. discipulos. per text. c. sicut. de consecra. distin. j. Facit etiam ad predicta id quod sequitur. vides tu quod beneficia vacantia in mensibus graduatorum nominatorum: aut graduatorum simplicium talibus dentur si alia servanda servaverint. ut videbimus deo duce in. c. prefatique ordinarij. in ti. de colla. j. Si tamen collatoribus ordinarijs/aut patronis ecclesiasticis in mensibus deputatis graduatis simplicibus/aut graduatis nominatis non esset graduatus/aut nominatus qui diligentias requisitas fecerit. Collatio seu presentatio per collatorem seu patronum ecclesiasticum in eisdem mensibus facta alteri quam graduato vel nominato/non propter hoc irrita censetur. dicit. c. et si collatoribus. titu. de colla. j. habes ergo ibi tex. quod ubi beneficium deberetur viro decorato et ornato certa qualitate: in defectum potest conferri viro etiam non qualificato. Sic etiam concludo: quod ubi indigene non reperiuntur capaces. Exteris etiam conferri possent beneficia et ecclesie. pro hoc pondera tex. in. d. l. in ecclesijs. ibi cta glo. in verbo. vel vico. C. de epi. et cle. dicit enim ibi tex. In ecclesijs que in possessionibus ut fieri solet diversorum vicis. vel etiam quibuslibet locis sunt constitute: clerici non ex alia possessione vel vico:

1 Monachus factus episcopus vel canonicus regularis an teneatur deferre priorem habitum.

2 Viris idoneis et integris legitimis deficientibus: alij assumi possunt.

vico: sed ex eo vbi ecclesiam esse cōstituerit ordinētur. ita ibi tex. declarat th glo. ibi in dicto verbo vico. Si idonei sint ibi: alias secus. quia tunc de alijs terris possunt ordinari. ar. l. vt gradatim. in principio. ff. de mu. & hono. dicit enim ibi text. Et si lege municipali caueatur vt preferantur in honoribus certe cōditionis homines. at th sciēdum est hoc esse obseruandum si idonei sint: & ita edicto diui Marci cōtinetur. inquit ibi modestinus. & vide ibi glos. in verbo & si lege. Uidemus etiā q vbi act' explicādus est ab illis q de certo sunt corpore & gremio: illis deficientibus explicari potest ab extraneo qui excludi nō debet. l. j. §. fi. ff. & ii extraneus. ff. qd cuiusqȝ vniuersi. nomine. facit text. l. seruum quoqȝ. §. publice vtile est. dū dicit quēuis verba p eo facientē. ff. de pcura. cōiuncta. l. nō tm. ibi verum alij quoqȝ &c. ff. de appel. Non tamen intelligas vt plures ignari. q deficiētibus idoneis et qualificatis certe ecclesie ciuitatis/loci/domus/vel generis/q etiā nō idonei aliūde ad bñficia assumi possint. id em̄ falsum est & erroneum. Nam idoneitas requiritur/maxime ex parte illius cui prouidēdū est de beneficio. c. cū a deo. de rescrip. c. indecorū. c. eaȝ te. de eta. et quali. cum alijs vulgaribus. Ultra em̄ clericatū reqsitū necessario ad bñficia. c. ex literis. de trāsac. c. ij. de insti. & dicto. c. cū a deo. & alia reqsita in beneficiando. reqritur vt illi q in defectum & subsidiū predictoȝ recipiūtur: sint re & vita honesti. sicut prediximus: q vbi legitimi idonei cessant respectu decurionat': sunt spurij re & vita honesti assumendi. secus si re & vita non sunt honesti. d. l. gñaliter. §. spurios. ff. de decu. sic em̄ magistrat' suspectis (puta ob paupertatē nimiā) nec vtile nec honestū est vt mādetur. presertim cum sint alij qui cōuenienter rei & sue fortune & splendori publico possint creari. l. rescripto. vers. Ceterum. ff. de mu. & hono. (& li. presertiȝ. de quo ibi. abūdat. dicit ibi glo. in verbo presertim.) Nam & alias non idonei non eligūtur pp̄ter penuriā idoneoȝ. l. vt gradatim. §. quoties. ff. illo. eo. ti. ita dicit dicta glos. d. l. rescripto. Adde tu. l. honor municipalis. §. si alij. non sunt. ff. eo. vbi iurecōsultus Calistra inquit diuum Adrianū de iterādis muneribus rescripsit in hec verba. Illud cōsentio: vt si alij nō erunt idonei hoc munere fungātur: ex his que iam functi sunt creentur. Igitur est ibi casusqȝ poti' approbatur inter idoneos honorum in eisdem officijs aut magistratib' ptinuatio/q̄ q nō idonei recipiātur. Sic igitur cōcludo q vbi deficiunt ad bñficia reqsiti viri. puta vel indigene aut qualificati alijs (si qualificati nō reperiātur) conferri poterūt: dū tamen sint alias de iure cōi capaces/alias secus. [1] Et ad id quod supra diximus exteros nō assumēdos ceteris paribus: sed indigenas eis debere preferri. propter regis Francie priuilegium & alias rōnes supra positas. facit qd scribitur Deuteronomio. xviij. Prophetam de gēte tua & fratribus tuis sicut me/suscitabit tibi dñs ipsum audies. quem tex. allegat dñs Guiller. bene. in re. c. Raynutius. in verbo & vxo. nomine. Ad le. numero. 144. Adde tu idem scriptū esse. Actuum vij. Unum tamē nota a deo preponendos esse indigenas idoneos ipsis exteris. vt salua conscientia eligentes/aut postulantes collatores siue presentantes non possunt eligere postulare aut presentare exterum ignotum omisso idoneo indigena. Plena enim habēda est promouēdi notitia. & hoc vult tex. in. d. c. bone. le. ij. circa fi.

1 Exteri & incogniti nō possunt indigenis salua consciētia preponi.

dū dicit: qr vero nō plenā de psonis illius regni noticiā habebamus: ideoq nō poteramus salua conscientia eidem ecclesie in alia persona q̄ de regno vngarie origi nem duceret congrue prouidere: nec vellem⁹ et preferre alienū ꝛc. de post. prela. ꝛ ibi Panor. ꝛ Barba. Ponderātes illum tex. in illis verbis salua cōsciētia. Extera em̄ ꝛ incognita persona eligi nō debet. ſm Barba. ibi. numero. 43. p c. fraternitati. de cle. non resi. qui tex. duas patitur lecturas. vt clericus. put clericus in aliqua diocesi nō debeat recipi ad celebrandum sine ppriū epi literis. c. j. ꝗ. et iij. de cle. pere. potest ꝛ secūdo intelligi. d. c. fraternitati. vt nō recipiatur aliene diocesis clericus: vt pmoueatur ad ordines p episcopum nō suū sine cōmēdatitijs literis. de quibus literis habetur in c. primatus. in. c. extraneo. c. hortamur. c. nullum. lxxj. distin. ꝛ sine talibus literis. non debet episcopus clericum exterū recipere nec ordinare nec retinere. vt ibi habetur. ꝛ per totam distin. lxxij. ꝛ vide c. fi. de cle. pere. [1] Et quo ad cōcessionē taliū literarum dimissoriarum suus pprius episcopus dicitur nedum episcopus de cuius diocesi est is qui ad ordines promoueri desiderat oriūdus: seu in cuius diocesi beneficium obtinet ecclesiasticū: seu habet (licet alibi natus fuerit) domiciliū in eadem c. cum nullus. de tempo. ordi. lib. vj. Possunt ꝛ tales litere conferri seu expediri (talibus episcopis in remotis agētibus) ab ipsorum vicarijs generalib⁹ in spiritualibus vel (sede vacante) a capitulo seu ab eo ad quem tūc tēporis administratio spiritualiū noscitur ptinere. licet ab officialibus ipsorū episcopoꝝ (cuꝫ ad hoc se ipsorum officium nō extēdat) nequeant tales litere expediri. per §. inferiores. ꝛ §. episcopo autem. dicti. c.

1 Literas dimissorias quis possit concedere.

2 Uide que dicit cōtra deserentes propriū solum natale.

cū nullus. potest ꝛ intelligi dic. c. fraternitati. de receptione vt videlicet sibi cōferatur beneficium in aliena diocesi ſꝫ Panor. ibi no. §. quod fieri nō debet sine cōmendatitijs literis sui episcopi: nisi p eo aliud mādatum extiterit a sede apostolica (intellige tu cū narratiua q esset de aliena diocesi / seu terra. per glo. fi. c. si proponēte. de rescrip. quam longe ante tetigimus) et ratio est. nam possibile est q in partib⁹ suis iste sit notatus infamia seruitutis: vel depositus / vxoratus / aut irregularitate maculatus vel q̄d simile sibi acciderit: ꝛ ideo vt penā vitaret / aut alia de cā / ad partes exteras ꝛ alienas se trāstulit. optime igit̄ fuit puisum per. d. c. fraternitati. ſm Panor. ibi. vt nō recipiat̄ sine literis proprij episcopi. aut sine iussu pape vt ibi dicitur. ꝛ p hoc Panor. ibi allegat pulchrum tex. Urbani pape. [2] in. c. due sunt. xix. q. ij. vbi ait tex. Decretum est in canonibus clericum nō debere de suo episcopatu ad aliū trāsire sine cōmendatitijs literis sui episcopi. quod pter criminosos cōstitutuꝫ est: ne videlicet infames ab aliquo episcopo suscipiantur persone. solebāt enim officia sua (cum non poterant in suo episcopatu) in alio celebrare: quod iure preceptis et scriptis detestatum est ꝛc. Et vide glo. in. c. cum deputati. in verbo nationis. de iudic. dū allegat dictū. c. due sunt. Et si contra meipsum Baionēsem oriūdum nō loquar (nec habitatorem tāte vrbis pclarissime Tolosane in qua a trimestre citra nuptias ꝫrari detētus post vxoris amorē prima fronte fauore ꝛ amore tam preclare ꝛ vberrime matris mee venerande vniuersitatis / necnon tanti senatus: vt sol fulgētis) Afferrem me ꝛ vnūquēq desertorem pprie patrie soli natalis impium. per tex. in. l. curial es. iūcta

glo.fi.C.si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit.libro.x. ubi ille tex.inquit.Cui causa impios se patriā uitādo demonstrauerint.et dicit ibi glo.notari posse ex illo tex.quod impium est relinquere propriā patriā.Et notāda est illa glo.secundum Jo.de pla.ibi in addentē quod unicuique dulcis esse debet amor patrie.l.qui habebat.ibi. Dulcissime patrie mee.ff.de leg.iii.Adeo ut patrē patriā delentē filius impune occidere possit et ecōtrario et inde mereatur premiari. Marcello iurecōsulto hoc testante dicente. Minime maiores lugēdum putauerunt eum qui ad patriā delēdā:et parētes et liberos interficiendos venerit. quod si filius patrē: aut pater filium occidisset sine scelere:etiā premio afficiēdum oēs cōstituerūt. l.minime.ff.de relig.et sump.fu. Terra enim ex qua quis originem duxit quātūcūque vilis et sterilis est diligēda:nec est negligenda:nec regulariter relinquēda. glo.fi.in l.fi.quā ibi notat et sequitur Joā. de pla.C.de municipibus et orig.li.x.et illā glo.sequitur Jo.de pla.in dicta.l.curiales. Et ideo fauore patrie dicimus regulariter nullum esse rescriptum per quod quis intēdit suā deserere patriā secundum Jo.de pla. in dicta.l.fi.C.de mu.et orig.per illum tex.ubi dicit.vel preces dare tētauerit.[1] Tu quisquis sis ista nota.et potissime Baionēsis Arnade Daymar frater mi carnalis carissime castri noui Baionensis.custos pro rege christianissimo. Ne quid Baionensis. ciuitati(sinistri (quod absit)ab hostibus contingat nec onusque tibi iniūctum pro castri tutela relinquas:sed fideliter ut hactenus te habeas:nec(uti a pluribus fieri assolet variis(in locis) desertor sis pro prii oneris. Nec vos ciues Baionenses desertores precor ciuitatis sitis(nostre inexpugnabilis et fidelis.loca petēdo amena. Idque tangit varios effeminatos curiales et officiales regios. qui in primis cōgressibus loco cōsolationis plebeis dāde variis in urbibus proprias deserūt ciuitates et(dulcissima deserta pro sua republica desolata:loca pro libidine inhiāt ruralia amena et voluptuosa.contra tales scribitur.in d.l.curiales.per hec verba.Curiales oēs iubemus interminatōe moneri ne ciuitates fugiāt aut deserant: rus habitādi cā:fūdum quē ciuitati ptulerit sciētes fisco esse sociādum: eoque rure se cariturosi cuius cā impios se patriā uitādo demonstrauerit.et ille tex.ē contra plurimos sece dētes in villis:et alios qui vidētes ciuitates eorum male tractari. ut si nō opponūt excusentur a vulgo administratiōes officiorum exierūt. Alii cōmercia pagūt:quod si forte in propria origis urbe degūt vocati ad cōsilia lāguores simulāt:et quod ē miserius ex certa scia agētes contumactas multas pstāt.Ad locum aūt curie tracti viriliter et cōpulsi execrabilius operantes/mā de quo cōsilia redeunt plata in medio:silēt pauidi/vix tandē/excitato ex mora fastidio/surgit aliquis vel stolidus habitus et reputatus vel sapiēs ad exēplum qui tūc in harāga seu orone rēpublicā tāgētē deus ex alto videt. Nā ad prauum/libidine concitati ornāt sermones eorum:ut pulueres iaciāt in oculis sapiētum: plures etiam frenum adhibēt ori: manuque mēto submissa/degeneri taciturnitate propriā libertatē(in qua cōsistit decus et splēdor.l.edictimus ubi dicit. Decus natiue libertatis amittas etc.C.de murilegulis.lib.xi.) intermittūt ciuitatē exterminat et edificāt ad gehēnā.ut dicit Lucas de pen.in d.l.curiales. [2]Sed ve talibus reipublice et maxime proprie patrie administratoribus et ceteris apud semetipsos se prudētes existimantes derelicto bono publico. Ue etiā illis qui contra rē publicā et patriā propriā dicūt bonum malum:et malum bonum ponentes tenebras lucem : et lucē tenebras

1 Exhortatio ad suos compatriotas Baionēses:et increpat onus rei publice vitātes:et inique/ frigide/et sumulate erga ea se habētes.

2 Cōtra spernētes et destruētes bonum publicum.

bras: ponētes amarum in dulce: et dulce in amarum. Ue qui sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes. Esaie quinto. Ue illis q̄ cōsuunt puluillos sub omni cubito manꝰ ⁊ faciūt ceruicalia sub capite vniuerse etatis ad capiēdas ⁊ decipiendas alas (scȝ populi.) Ezechie. xiij. Isti eñ saciati et ex bono publico ingurgitati parū curāt de regimine rei publice. ꝯtra quos dicam. Ue vobis q̄ opulēti estis. Ue etiā vobis q̄ cōuertistis in amaritudinē iudiciuȝ. Amos vj. [1] Formidāt ēt labores ꝓ bono publico capere. sȝ nō spernēdi (ni fallar) sed laudādi sūt gr̄a rei publice sumpti labores. facit qđ ait Tuliꝰ tuba ornatꝰ dicēdi. j. de officijs. Multi trāq̄litatē expetētes a negocijs publicis se remouent atq̄ ad ociū ꝓfugerūt. iter quos ⁊ nobilissimi ph̄i ⁊ q̄dā homines seueri ⁊ graues: nec ppl'i nec principum morē ferre potuerūt. vixerūtq̄ nōnulli i agris: facilior q̄dē ⁊ tutior / ⁊ alijs nimis grauis / aut molesta ociosoꝝ vita. Fructuosior aūt hominū gñi. ⁊ ad claritudinē atq̄ amplitudinē aptior eoꝝ q̄ ad rē publicā et ad res magnas gerēdas se accōmodauerūt. ⁊ ille idē Tullius li. iij. officioꝝ. Magis ē ſm naturā ꝓ olbꝰ rebꝰ (si fieri posset) cōseruandis atq̄ iuuandis: maximos labores / molestiasq̄ suscipere: q̄ȝ viuere in solitudine. nō solū sine vllis molestijs: sȝ etiā i voluptatibus: ⁊ olbꝰ rerū copijs. ⁊ ita refert per hec ꝟba Lucas de pē. in dic. l. curiales. [2] Tutor igit̄ pre co sit vnusq̄sq̄ fidelis ꝓprie p̄rie potiꝰ q̄ȝ exterarū. nec ꝓ patria si decet mori formides: celestenāq̄ assequi inde potēs es ꝑmiū. c. oi timore. xxiij. q. viij. [3] Et ꝓ p̄rie ꝓprie veluti ꝓ ꝑsone sue tuitiōe nullo tp̄e tenet̄ q̄s a ꝑlijs abstinere. c. si nulla. ea. ca. et. q. Et iter

1
Labores ꝓ bono publico: ⁊ patria sūptos extollit.

2
Moriēs ꝓ patria meretur celeste ꝑmiuȝ.

3
Quocunq̄ tēpore preliatū ꝓ tuitione ꝑsone: tuȝ patrie ꝑmittuntur.

4
Cōtra dominos ciuitates regētes ⁊ i illis iurisdictiones exercētes: spernētes clarissimos et notabiles.

nos mortales hoc cōe esse dȝ vt vtȝ erga deū sit religio: ⁊ parētibus ⁊ p̄rie pareamꝰ. l. j. in fi. ꝯiūcta. l. ij. ff. de iust. ⁊ iur. Et naturale q̄ppe ē vt vnusq̄sq̄ natale diligat suū. ⁊ nil dulciꝰ h̄eat p̄ria. dicit hiero. ij. sup hieremiā. vñ patria sūt parētibꝰ parare venenū: ⁊ tyrānidis lire ꝯsiliū. ꝟȝ Quītil. c. li amis i matrē defēsoria. De hac etiā m̄ā tulliꝰ qui ꝓ suo deo rē publicā habuit. satis ponit. viij. sue rhetorice. ⁊ l. ij. q̄ñ oia ꝯmoda bñ ⁊ acurate ac originalr̄ īspiciēdo ⁊ meditādo cuiq̄ ꝯtigūt rōne oriꝰ ⁊ patrie saltē rōne natiuitatꝭ inde subsequte. pꝰ dei auxiliū. Et Symachus li. epl'aꝝ. inemor p̄rie ait patriā alimētoꝝ defectu laborātē / ꝑiculosuȝ ē ihabitare: crudele ⁊ impiū deserere. Nihil eñ hȝ fortuna maius q̄ȝ vt possit. Nec natura melius q̄ȝ vt velit seruare q̄ȝplurimos. dicit Tullius i oratione ꝓ ligario. Et homo sociale animal cōi bono genitꝰ est. dicit Seneca li. de clemētia. Talis eñ gubernatio rei publice fugiēda et vitāda nō est in ciuitatibꝰ vbi quis honoratus est nō repulsus. [4] Sed sancte deꝰ mirandū est de pluribꝰ rei publice gubernatoribꝰ qui vt semidei volūt honorari. Ciues tñ egregios ⁊ honestos spernentes. ꝯ tales est illud oratoris Domicij dicētis. Cur te habeā in principē / cū tu non me habeas i senatorē. c. esto. xcv. di. Et inquit Ualerius li. vj. c. ij. non est mihi phūs cōsul. q̄ nec ego q̄dē senator sum. ⁊ Quintilianꝰ in milite mariano. Expectas vt ille te habeat tribunū / cū tu illū nō putes militem? Bene tamen cōfiteor. qđ q̄ȝ q̄ȝ cōpatriote et indigene sint. vt diximꝰ ꝑferendi exteris sintq̄ diligendi ⁊ defendēdi ⁊ q̄ ꝓ eoꝝ tutela ⁊ patrie defensiōe ab officialibus in ꝓprijs patrijs. ⁊ ciuitatibus est ideo residendū nec res publica deserā=

da nec eius regimẽ.[1] procede=
re nisi tẽpore vniuersalis iniqui=
tatis. Nam cũ populus ipse vel
oppressione tyrannyca/ vel pro=
prio vitio a vis veritatis et insti=
cie decedit: cõsiliaqꝫ administrã=
tium et gubernãtium subsannat
⁊ despicit: abstinendum est. ⁊ tũc
derelictis et postpositis ciuitati=
bus/ tales curiales officiales seu
administratores loca ruralia et
solitaria extra v-bes incolere pos
sent. iuxta illud Hiere. ix. c. dicen=
tis. Quis dabit me in solitudinẽ
diuersorũ viatorum? Et dereliñ=
quam populum meum et recedã
ab eis? Et tunc credo quod con=
silium est tacendi non aũt loquẽ=
di: nec in primo impetu plecten=
di. et bonũ est videri meo vt ad=
ministratores rei publice ante
oculos gerant id quod scribitur.
Amos. v. dicẽtis. Prudẽs in tem=
pore illo tacebit: q: tempus ma=
lum est. Et alibi dicit text. in. c.
quando. xi. q. iij. quando ergo vir
ecclesiasticus ⁊ prudens atqꝫ in=
telligẽs multas impietates in ea
que vocat domus dei esse cogno=
uerit: ⁊ non solũ multas sed etiã
fortes et que opprimere possint
iusticiam ⁊ in tantũ doctorũ ra=
biem processisse: vt accipiãt pre=
cium iudicio: ⁊ omnia pro mune=
ribus faciãt: pauperes deuitent
in portis ⁊ audire cõtemnant. ta=
ceat in illo tẽpore ne det sanctũ
canib⁹ / ⁊ ne mittat margaritas
ante porcos: qui conuersi cõcul=
cent eas: ⁊ imitetur Hieremiam
dicentem. Solus sedebam: quia
amaritudine repletus erã. Expe
dit ergo quãdoqꝫ tacere ⁊ inter=
dum obscandala ciuitatis: cape=
re cõmoda ruris. vnde Theren=
tius in Eunucho. Ex meo ppin=
quo rure hoc capio cõmodi. neqꝫ
agri/ neqꝫ vrbis odiũ me vnq̃ p
cepit. Et ipse Tullius precipuus
rei publice cultor: postq̃ redacta
fuit in tyrãnidem Cesaris. iij. de
officijs sic ait. Nã et a re publica
forensibus officijs/ et armis ini=
rijs ꝓhibiti: ociũ persequimur.
Et ob eam causam(vrbe relicta)
rura peragrãtes sepe soli sumus.
(et subsequitur ibi paulo infra)
Extincto enĩ senatu/ deletisqꝫ iu=
dicijs. quid est quod dignum no=
bis: aut in curia aut i foro agere
possimus? Ita q̃ maxima celebri=
tate atqꝫ in oculis ciuiũ quondã
vixerimus. nũc fugientes cõspe=
ctum sceleratorũ(quibus omnia
redundãt) addimus nos quantũ
licet: et sepe soli sumus. ⁊c. Licet
enĩ ⁊ cõpatriotas indigenas seu
nostrates ac rem publicã pre ce=
teris barbaris ⁊ exteris nationi=
bus diligere teneamur. vbi tamẽ
ob scelerati populi vitã aut sedi=
tionẽ ibi vigentem parum potest
cõsilium administratoris. absti=
nendum fore credo. Nam ⁊ si la=
borat frustra/ ⁊ incurrit odium a
gubernatiõe reipublice cõsilian=
do/ abstinẽdũ est. vt dicit Lucas
de pen. in dic. l. curiales. iuxta il=
lud Salustij. i ꝓlogo Jugurtino.
Frustra aũt niti: et neqꝫ aliud se
fatigãdo q̃ odiũ querere extre=
me dementie est. ⁊c.[2] Iniquus
enĩ populus ac malicia plenus ⁊
si non ꝑ qualibet culpa pro ma=
gna tñ ⁊ ardua immedicabili di=
gnus est vt pastore/ rectore/ seu
administratore bono priuetur. ⁊
ab eo fundit⁹ relinquatur: si po=
pulus correctionẽ honestã ⁊ do=
ctrinam deo ⁊ bono publico gra=
tam vilipendat. et expedit vt ta=
lis bonus gubernator alio se diri
gat vbi possit proficere pro hoc
allego tibi. tex. mẽti tenendum.
in. c. nisi essent viri prouidi. §. pro=
pter maliciã. de renũ. cuius ꝟba
sunt. Propter maliciam aũt ple=
bis cogitur interdũ prelatus ab
ipsius regimine declinare: quã=
do plebs adeo dure ceruicis exi=
stit vt proficere nequeat apud
ipsam: sed ꝓpter eius duriciam

1 Populus seu res pu=
blica ab ad
ministrato
re deserit
ob oppres=
sionẽ tyrã=
nicam vel
corruptos
populi mo
res.

2 Iniquus
popul⁹ an
pastore et
administra
tore merea
tur priuari
⁊ ab eo pos
sit propria
auctorita=
te deseri?

quo magis satagit/ eo magis iusto iudicio deficere permittatur. dicente dn̄o per prophetā. Ezechielē. iij. c. in fi. Linguam tuam adherere faciā palato tuo: et eris mutus nec quasi obiurgās: quia domus exasperans est. Et lectitatur Paulū et Barnabam apostolos dixisse. Actuū. xiij. Uobis oportebat primū loqui verbum dei: sed qm̄ repellitis illud et indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. Nō tamē gubernator reipublice nec pastor seu prelatus p̄ qualibet culpa gregē debet sibi cōmissum deserere. c. recedite. xxiij. qō. iiij. ne mercenario cōparetur: qui cū videt lupum venientē dimittit oues et fugit. et lupus rapit et dispergit oues. Bonus aūt pastor animā dat pro ouib' suis. Jo. x. c. aduersitas. vij. q. j. et. c. tres psonas. xxiij. q. iiij. c. nisi. §. pp̄ter maliciam. de renū. Jste igit gregis et populi scandalosi et incorrigibilis etiā indigne gubernator/ de superioris licētia: tunc demū pōt regimē non tam timide fugere: q̄3 puide declinare. cū oues conuertuntur in lupos: et cū illi qui debuerāt humiliter obedire iā/ irreuocabiliter cōtradicūt. vt in dicto. c. nisi cū pridē. §. pp̄ter maliciam. Notāter dixi gubernatorem de licētia superioris gubernationē relinquere posse: quia si propria audatia tantū. in crimen incidit lese maiestatis. auc. d' administra. §. si qs aūt administrationē. colla. vij. Jste em̄ translationes et honorū et onerum depositiones sine superioris vel iuris permissionē nō tollerātur. vt per totū ti. de transla. epi. Increpandos etiā dico rectores ciuitatum aut moderatores/ necnon pastores vltra debitū crudeles. qr et si populus seu ei' grex talis sit qui ratiōe forsan proprij sceleris veniat plectēdus: est tn̄ pro tēpore vtiliter tollerandus: qr sanguinē elicit qui nimis emūgit. dicit ibi tex. et glo. ibi. in verbo elicit. allegat. c. denique. iiij. di. vnde versus. Qui nimis emungit/ solet extorquere cruorem. Et violenta facit correctio deteriorē. Sed moderata satis correctio gignit amorē. Et habetur ille versus: in gl. elicit dicti. c. nisi. in noua impressione non in antiqua.[1] Finaliter ideo quisquis sis. indigenas precor dilige et ama bonos: et ceteris parib' eos antepone exteris: et si inter indigenas tibi cōmissos vides aliquos bonos alios iniquos nō deferas bonos propter malos. qr dicit tex in. c. q̄3 magnum. xxiij. q. iiij. nō pp̄ter malos boni sunt deserendi: sed pp̄ter bonos mali tolerandi sunt: nā nō te maculat malus si ei nō consentis: s3 ip̄m redarguis. c. a malis ea. ca. et qō. et vide. c. recedite. ea. ca. et. q. Nec semper p̄ infestatione malorum licet pastori aut gubernatori suum gregem postponere et negligere. c. suggestu3. c. sciscitatus. et. c. aduersitas. §. cum autē. vij. q. j. et vide. c. si. ea. ca. et. q. Alia que in fauorē indigenarum possem latius ad predicta glomerare pretermitto. Unum tamē precor vt (ceteris paribus) quilibet suū pro viribus extollat in officijs/ et beneficijs/ s'm condescentiam et merita personarum compatriotam ac regnicola3 omissis exteris (. Jn hoc em̄ regni et regis est vtilitas vt videre potes ea maxime que p̄ regis interesse dicit super hoc Joan. de selua. q. xxiij. tractat' de bn̄ficio in. ij. parte. folio vltimo. dicte. q. et in fine pe. folij eiusdem. q. versi. et causa iusta.) Jdq3 stimulabit successores ad operandū bonum. et virtutes compensate predecessorūvirtuosorū (p̄ speculo) sequentibus deseruient. iuxta id quod dicit Salustius in prohemio Jugur-

[1] Indigene boni pp̄ter malos non sunt deserendi. non ergo licet cōpatriote aut cōterraneo / cōterraneum spernere/ sicut nec phas est. etiā in aduersis.

tuo per hec verba. Sepe audiui ego. Q. Maximum. P. Scipionē: preterea ciuitatis nostre preclaros viros solitos ita dicere. Quū imagines maiorū intuerētur vehemētissime sibi animū ad virtutem accendi. scz nō ceram illam neq̄ figuram tantā vim in se habere: sed memoria rerū gestarū eam flammā egregijs viris in pectore crescere: neq̄ prius sedari: q̄ virtus eorum famam atq̄ gloriam adequauerit ⁊c. Memorare finaliter ad propositū tex. nostri vltra relata possem quib⁹ in locis reperire possemus discrimina que ante pragmaticā sanctionem vigebāt: nisi ea res longius nos ab incepto traheret. eaq̄ reseruo in cursu ac loco suo dicenda. [1] Unum tamen consulo siue indigenis siue exteris beneficia aut officia concedantur: virtuosi tamen ac docti (veluti iure sanctum est) cunctis asellis et radicitus ignaris preponantur. id erit christianitatis vtilitas/ regnorū fulgor ⁊ decus: et bonorum virorum compensatorū honor et gloria. ac posterorū stimulus ad virtutez imitabunturq̄ indocti doctos: ⁊ pauperes ipos diuites factos: nec formidabūt labores suscipere varios. [2] Agentq̄ q̄ romani agebant: q̄ ab vrbe condita ea tēpestate cepere se quisq̄ magis extollere: magis ingeniū in promptu habere. Jam primum (inter eos) iuuent⁹ simul/ ac belli patiens erat. in castris per laborem. Usu militiā discebant. Magisq̄ in decoris armis: ⁊ militaribus equis. q̄ in scortis atq̄ conuiuijs libidinē habebant. Igitur talib⁹ viris non labor insolitus: nō locus asper: aut arduus erat: non armatus hostis formidolosus. Uirtus oīa domuerat. Sed glorie maximum inter eos certamen erat. Sicq̄ quisq̄ hostē ferire. murū ascēdere: circunspici: dū tale facinus faceret: pperare ea diuitias: ea bonā famā: magnā nobilitatē putabāt. Laudis auidi: pecunie liberales erāt: gloriā ingentē: diuitias honestas volebant. Hec Salustius. i bello Catilinario. Nos eos pcor insequamur. Et nolite existimare maiores nostros rē publicā ex parua: armis magnā fecisse. si ita esset multū pulcherrimam eam haberemus: quippe sociorum atq̄ ciuium preterea armorꝫ atq̄ equorum maior copia nobis quā illis est. Sed alia fuere que illos magnos facere: q̄ nobis nulla sunt. domi industria. foris imperium iustum. animus in consulendo liber: neq̄ delicto neq̄ libidini obnoxius. Pro his habemus luxuriam: auariciam/ publice egestatem/ priuatim opulentiam: laudamus diuitias: sequimur inertiam. Inter bonos ⁊ malos discrimen nullum est: omnia virtutis premia ambitio possidet. Ita dicit Salustius in Catilinario in oratione quam habuit in senatu Mar. P. Cato. Laudādi quippe erāt illo tūc romani quorū natura erat. vt ingeniū nemo sine corpore exercebat: optim⁹ quisq̄ facere q̄ dicere. ⁊ sua ab alijs bene facta laudari: q̄ ipe narrare malebat. Concordia maxima/ minima auaricia erat. ius bonū apud eos nō legibus magis q̄ natura valebat: iurgia: discordias simultates cū hostibus exercebant: ciues cū ciuib⁹ de virtute certabāt: in supplicijs deorum magnifici: domi parci: et in amicos fideles erant. Duabus his artib⁹ audatia in bello; vbi pax euenerat. equitate seq̄ ⁊ rem publicā curabāt. vt etiā describit. Idē Salustius in bello Catilinario. Sint igitur nobis ipsi romani exēplo in premissis. ⁊ put literas et artes bonas ac bonum publicū dilexerunt: sic ⁊ nos faciam⁹. in dei

1 Monet/ literatis et virtuosis beneficia ⁊ officia cōsedenda.

2 Romanorꝫ laus ⁊ modus se regendi qui nobis debent esse exemplo.

Ideo nos animo reputãtes quãta olim (ante illi⁹ pragmatice sanctiõis ꝓmulgationez) indignitas rerum. ac deformitas. In regno nostro patriaq́ delphinali grassaretur: cum videlicet res nummarie (quibus veluti neruis res publica subnixa ē) ea maxime ac precipue ratione exhaurirentur.[a]

1 Exhortatio ad regnicolas.

2 Labor et cura ꝑ nobis regi insunt inesseq́ debent circa nr̄am salutem et vtilitatez.

laudem principaliter. Memores etiaz principẽ: ⁊ bonos ꝑlatos ac alios dominos credo: ⁊ nõ solere obliuisci indigenas lr̄atos. ideo inquit tex. c. cũz ex eo. de elec. li. vj. Volẽtes cupiẽtib⁹ i sciẽtia proficere: vt fructũ in dei ecclesia suo tp̄e afferre valeãt opportunũ vtiliter ꝓuidere ⁊c. [1] Indigene igitur ⁊ nos regnicole: tentem⁹ fructũ aliquez afferre. vt iuste preponi possim⁹ exteris et alienigenis. Et nulla actio vite hũane nostre sine studiosis actionib⁹ exerceat̃. Memores eoꝝ q̃ dixit eloquẽtie pater. M. T. Cicero. officiorum libro. j. Nulla enim vite pars neq́ publicis: neq́ priuatis: neq́ forẽsib⁹: neq́ domesticis in rebus: neq́ si tecũ agas quid: neq́ si cum altero contrahas: vacare officio põt. in eoq́ excolẽdo sita vite est honestas omnis: ⁊ in negligẽdo turpitudo. Sicq́ agendo precor humiliter regẽ christianissimũ suos regnicolas literatos ⁊ virtuosos (vt assolet fieri) gratis dotet officijs. vt officia assequẽtes cõtentẽtur eoꝝ q̃ a fisco largiunt̃: auc. vt iudi. sine quoquo suffra. ℣s. hoc eṫi. col. ij. ne officia vendẽdo mala que in illo auc. describunt̃ vti quandoq́ contingit subditis contingant.

a ¶ Exhaurirentur. quod precauendum est. vt euitentur alia etiam incommoda q̄ ea que. j in tex. immediate sequũt̃ vez ne ex actis regni nũmis q̄q́ in nos facilius (vti q̄q́ contingit) insurgãt hostes. Caute igitur ac more suo solito sapienter. Rex christianissim⁹ de pecunijs a suo regno ⁊ delphinatu nõ euacuãdis ⁊ vt ita dixerim exulcerãdis meditat⁹ est. vitaz nostrã tutando ex quo bona defendit ne perdamus q̃ habem⁹. l. aduocati iuncta gl. vitam. C. de aduo. diuersoꝝ. iudiciorũz. [2] Estq́ regi nostro in ꝯstitutionib⁹ ⁊ remedijs cõdẽdis ꝑ nobis studiũ et labor. iuxta id qđ dicit̃. Et circa leges studiũ ⁊ alia oĩa que a nobis: ideo quotidie cũ labore agunt̃: vt vtilitatẽ nostris subiectis inueniam⁹ auc. dè eccle. ret. ĩmo. alie. in p̄n. colla. v. ipse inq̃ ꝑ oĩb⁹ nostris (ꝓut tenet̃) cogitationẽ cõdignã suscepit. in auc. vt iudi. sine quoquo in prin. coll. ij. oĩa eniz sibi in magna cura sunt. auc. vt hi qui obliga. in p̄n. coll. vj. ip̄e inq̃ est qui pro salute subditoꝝ ⁊ laborare ⁊ cõscribere debet (ꝓut facit) auc. de appella. in prin. col. viij. Regis etiã serenitatis sollicitudo remedijs diuersis inuigilat subiectoꝝ vt bon⁹ imperator. auc. vt diui iussi. subscr. ℞a. in prin. coll. viij. Potestq́ dicere ex quo regni nũmos conseruare intendit. id quod scribitur in auc. vt nulli iudi. circa p̄n. col. ix. Nũc vero perfecte iuuare nostros subiectos studẽtes ⁊c. priuatio enim ⁊ nũmorum euacuatio (clarius non loquamur) miserabilium ⁊ pauperũ subditoꝝ causam quandoq́ prestant (vt experientia docet) propriam etiam

quandoqz relinquendi patriam. Idcqz cognoscens rex christianissimus tueri intendit pauperuz subditorum bona. disponẽs id quod disposuit imperator per hec verba. Ex quo nos deus romanoruz ꝑposuit imperio: omne habem⁹ studium vniuersa agere ad vtilitatem subiectorũ commisse a deo nobis rei publice. Et illa facere que omni difficultate lesiõe: atqz cõtritione priuent: ne occasiõe litiũ ⁊ aliorũ quorundã discedere cogant a propria patria: ⁊ in peregrinis affligi. auc. vt differẽ. iudi. in prin. coll. ix. Et dicit text. in c. imperialis. de ꝓhibi. feu. alie. per Loth. in prin. imperialis beniuolentie ꝓprium esse iudicam⁹ commoda subiectoꝝ inuestigare ⁊ eoꝝ calamitatib⁹ diligẽti cura mederi. Silr reipublice bonũ statũ ac dignitatẽ iperij oib⁹ priuatis cõmodis ꝑponere. ita indt ibi tex. [1] Noui tñ plures varijs in ꝓuincijs ⁊ regnis viros ꝯria agẽtes cõtra regũ ꝓpositũ ⁊ velle. sz caueãt tales a diminutiõe honoris ⁊ officioꝝ ꝑditiõe ⁊ ne eorum officia alijs applicent. qꝛ scribit. Dñs malos male perdet: ⁊ vineã suã locabit alijs agricolis: q̃ reddãt ei fructũ tẽporib⁹ suis. Mat. xxj. sunt tñ plures hoc nõ premeditantes qui interim nature humanã diiudicant hostes. De pauperãtes populũ sepi⁹ vltra modum. Tales credo finaliter assumẽt varijs in regnis redẽptoris nostri Jesu xp̄i (si digni sunt) verba ⁊ dicẽt populis ⁊ gentib⁹ (contra vt dixi ⁊ mentẽ ⁊ velle regũ.) Precipim⁹ vobis ne q̃d tollatis in via nisi virgã tantũ: nõ perã: non panẽ: neqz in zona es: sed calceos scandalijs et ne induamini duabus tunicis. verba erant xp̄i apostolis ꝓlata. Mar. vj. Mat. x. ⁊ Luce. x. Duorũ tyrãnoꝝ plures (hodiernis tẽporib⁹ viri.) haud egent tali ꝑcepto. qui tantũ sunt afflicti tãtoqz merore ꝯtriti totqz supportãt/onera vt vix spũs vitalis eis relinquat. nec virga/nec pera/nec panis/nec zona/nec es nec calcei/nec etiaz vna integra tunica eis relinquat. Rex autem noster xp̄ianissim⁹ sciens q̃d pro sint bona fideliũ subditoꝝ suoꝝ/ eis ꝓ virib⁹ cõseruare intẽdit rẽ nũmariã. vt dicit tex. noster. abũdãtia enim imperij regni seu filij depẽdet a subiectis locupletib⁹. i auc. vt iudi. sine quoquo suffra. §. cõsiderauim⁹. colla. ij. et dicit ibi gl. in verbo locupletib⁹. q̃ imperator ibi studet vt subiecti sint locupletes. sic etiã facit Rex noster si ad verba ⁊ mentẽ. text. nostri cogites. Subiectis igit est cõsulendũ: ⁊ hijs etiã ex erario publico est succurrendũ. iuxta illud Salustij dictum in Cartilinario. Sepe maiores nr̃i miserti plebis romane: decretis suis inopie ei⁹ opitulati sũt: ac nouissime memoria nr̃a ꝓpter magnitudinẽ eris alieni: volẽtibus oibus bonis argentũ cõi ere solutũ. [2] Et cogitent ꝑcor Reges ac viri auctoritate ⁊ cõsilio ꝑditi ad lat⁹ eoꝝ existẽtes quãta pena sit subditꝫ egere nã scribitur. Melius est mori q̃ȝ indigere. Eccle. xlj. Memento te igit vos magnates pauꝑtatis subditoꝝ in vestra ꝓsperitate. qꝛ scribit. Memẽto pauꝑtatis i tꝑe abundãtie: ⁊ necessitatẽ pauꝑtatis in die diuitiaꝝ ⁊c. Ecclesiastici. xviij. Uos etiã Reges mortales seruate alas vr̃as a consiliarijs iniq̃s: ⁊ potissime a talib⁹ q̃ꝝ res nũmarie vr̃oꝝ regnoꝝ cõfundunt. scribit eñ. A ꝯsiliario malo serua alaz tuã. Ecclesiasti. xxxvij. ⁊ sequit i illo. c. Et cor boni ꝯsilij statue tecũ. Nõ est eñ tibi aliud pl⁹ illo. ⁊c. Uiros ẽt bone vite accercite: plura nãqz preualent eorum consilia. qꝛ scribit. illo eo. c. Ala viri sancti enunciat aliq̃n vera: q̃ȝ septẽ circũspectores sedẽs

1 Diuitie inter manus iniquoruz q̃d operentur: ⁊ taliũ preda sunt pauperes. Et extollit ⁊ adulatur diues cum diuitijs: et spernitur pauper cũ paupertate sua.

2 Priuatus offõ an sit priuat⁹ bñficio? et vide q̃ cõtra luxuriosos sacerdotes dicit.

cum presulibus z antistitibus sacerdotiorum.[a]

tes in excelso ad speculandū. Et nota ad tex. nr̃m ꝙ bonū est vt cō seruent res nummarie ac cetera bona inter regnicolas. idq̄ opatur inter cetera exaltationē vz cordiū principū z subditorum: sit tn̄ nobiscūq̄ semp timor dn̄i. quia scribit. Facultates z ꝟtutes exaltāt cor. z sup hic timor dn̄i. Ecclesiastici. xl. Nota tn̄ ꝙ vltra modū nō sunt diligēde nec ꝯseruāde diuitie q2 scribit. Qui auꝝ diligit non iustificabitur. z subseqnitur. Multi dati sunt in auri casus: et facta est in specie ipsius perditio illoꝝ. Ecclesiastici. xxxj. Bone tn̄ sunt diuitie iuste acq̄site multosq̄ ꝑturiūt effect⁹. Et bona ē substantia cui nō est peccatū in conscientia: z nequissima paupertas in ore impij. Ecclesiastici. xiij. z ex quo hic de rebus nummarijs fit sermo (quibus veluti neruis rei publica subnixa est) que operantur sepius regni conseruationez. [1] Operantur tamen cum inter iniquorum manus proueniunt merā crudelitatē adulationē z plurīū destructionē. Et sunt plures hodierni diuites. īter quos (seclusis pauperibus nō aptis nisi ad eorum predam) verificatur illud quod habetur. Ecclesiastici. xiij. Uenatio leonis onager in heremo: sic z pascua diuitū sunt pauperes. Et sicut abominatio ē sup bo humilitas: sic execratio diuitis pauper. Diues cōmotus confirmatur ab amicis suis: humilis aūt cū ceciderit expelletur a notis. Diuiti recepto multi recuperatores. Locut⁹ est superba (al's superbe) z iustificauerunt illum. Humilis deceptus est insup z arguitur. Locutus est sensate. z nō est ei dat⁹ locus. Diues locutus est z oēs tacuerunt. z verbū illi⁹ vsq̄ ad noctē ꝑducēt. Pauper locutus est: z dicunt. Quis est hic? Et si offenderit subuertent illuz. ita dicit ibi tex. circa finez. Fuge igitur: fuge crede mihi tales diuites iniquos cū coꝝ diuitijs/ totaq̄ eoꝝ frans totaq̄ malicia in eoꝝ cordib⁹ regnat. nec cōmiscētes se eis nisi mestitias z destructiones assequunt ꝯseruatis diuitibus coꝝ diuitijs. Hinc dicitur. Qui tetigerit picē inquinabitur ab ea: z q̄ cōmunicauerit supbo induet supbiā. Pondus sup se tollit q̄ honestiori se cōmunicat. Et ditiori te ne soci⁹ fueris. Quid communicabit cacab⁹ ad olam? quando enim se colluserint confringentur. Diues iniuste egit et fremebit. pauper autem lesus tacebit. Si largitus fueris assumet te: z si non habueris derelinquet te. Si habes cōuiuet tecū: z euacuabit te: z ipse nō dolebit super te. Si necessarius illi fueris supplantabit te: z subridens spē dabit: et confundet te in cibis suis. Donec te exaniat bis z ter: et in nouissimo deridet te. Postea videns derelinquet te: z caput suuz mouebit a te. (z paulo. j. sequit) ne longe sis ab eo: ne eas in obliuionem (et paulo. j. sequitur) ne credas multis verbis illius. Ex multa enim loquela tentabit te. et subridens interrogabit te de absconditis tuis. Ecclesiastici decimotertio. c. hec moralia incidēter dicta nota.

a Sacerdotioꝝ. i. beneficiorum pro sacerdotibus deputatorū seu fundatorum quib⁹ cōferunt propter officia dicenda. ꝑpter enim officium datur beneficiū. c. fin. de rescrip. li. vj. [2] Hinc dicit ibi gl. l verbo datur. ꝙ priuat⁹ officio/ priuatue intelligitur z beneficio cuz sit ei⁹ sequela. allegat. c. cos. 81. dis. qui est tex. multū allegabi

1 Diuitie inter manus iniquorum q̄d operentur: z taliū preda sunt pauperes. Et extollit z adulatur diuescū diuitijs: et spernitur paup cum paupertate sua.

2 Priuatus officio an sit priuat⁹ beneficio? z vide que contra luxuriosos sacerdotes dicit.

conferendorum libertas facultasq; adimeretur:cū pegrini: & incole sacerdotij gallicis sepe nūero;donarent cū duplomatib⁹.[a] quas expectatiuas.[b] nuncupabant generatim sigillatimq; superstitum hominum sperantiumq; sacerdotia electiua.[c]

lis cōtra luxuriosos sacerdotes & beneficiatos.dicēs.Eos etiā q̄ vt fornicari eis liceat diuinum officium derelinquunt:a deo recedētes/diabolo & operibus eius; seruiūt sicut:se iniustissime ab offō alienos faciunt ita beneficiecclesiarū priuatos esse indicamus.Uides ergo ibi tex.q priuat⁹ officio priuatus est et bñficio.Pro hoc dicta glo.halle.c.fin.allegat.c.si qs dis.81.cuius verba sunt.Si qs sacerdotū:vt diaconorū:vel subdiaconorū: officiū contumaciter deserens feminā sibi poti⁹ eligit:sicut spōte ob fornicationē dimittit:ita ob preuaricationem dimittere cogatur etiam inuit⁹ beneficium.Pro hoc vide notata per glo.pe.iuncto tex.i.c.latores de cleri.excō. nam dicit ibi tex.ab officio ad tēpus suspendas &c.Et illa gl.pe. addit & etiā a bñficio:q2 vbi vnū pp̄ter alterū vtrobiq; tm̄ vnus dicit illa glo.allegat dic.c.eos.Tu recurre ad notata p glo.in verbo suspēsi & ibi.de multiplici suspensione.cle.cupiētes de penis.& de multiplici etiā suspēsione p glo. prag.sanc.in.§.j.ti.de cōcu.i verbo triū mensiū.Et an si episcop⁹ dicat suspēdo te a bñficio an possit celebrare.vide p gl.pe.& Panor.in dic.c.latores.& p Phi.frā. in.c.j.in.fi.de re iudi.li.vj.et per eundem. in.c.j.§.fi. de sen.ex.co. li.Feli.in.c.apostolice.de excep. Et an suspensus ab officio: vbi q; remaneat suspensus.& quid de suspenso a beneficio.vide per gl. fi.Panor.Phi.fran.Phi.decium

& ceteros scribentes.in.c.pastoralis de appella.& circa ea q̄ diximus circa hāc materiā suspēsiōis nil aliud pronunc dicem⁹ sed erimus cōtenti premissis remissionibus extendem⁹ tn̄ vtili⁹(deo auxiliāte)suo loco forsan in.c.monemus.in.§.eodēq; vinculo.in illis verbis sub pena suspensionis &c.in tit.de colla.s.et pronunc vide glo. Panor. et Barba.in.c.cum dilectus de consuetu.

a ¶Duplomatib⁹. duplomate nō ē vt ēdū in impetrationibus apostolicis: vt hic.& tex hic dum loquitur de duplomatibus exponit et capit pro expectatiuis.nam dicit text.hic duplomatibus apostolicis quas expectatiuas nuncap abant.Expectatiue enim duplomate vtendo solent impetrari.i.cursu diurno et nocturno:& omni tempestate contempta iter continuando. sic exponitur iste terminus.in.l. continuus actus.§.cum ita.ff.de verborum.obligatio.& glo.ibi.in verbo duplomate exponit.i.duplicato itinere vel nauigatione: vel celeritate.

b ¶Expectatiuas.que in regno isto Frācie.nec in delphinatu/nec comitatu astensi tollerantur.et si per summum pontificem per importunitatem : aut alias de facto concedantur irrite et inanes sunt.c.volumus.j.de reserua.

c ¶Sacerdotia electiuā.[1]Sacerdotia seu beneficia dicuntur proprie electiua.que post electionē superioris egent ɔfirmatiōe.gl.

1 Beneficiū electiuum quale dicatur?

Bnficiu electiuum

in cle.qr cõtingit.§.vt aũt.in verbo electionẽ.de relig.domi.q̃ est sing.ſm Car.ibi no.ij.Phi.Fran. in.c.cum in illis.§.illis.de prebẽ. li.vj.⁊ ſm Car.cõsilio.103.col.iij. ⁊ illis doctoribus tacitis illã glo. dicit notabilem.glo.prag.sanc.in c.sicut in versi.sed per electiones in verbo electiuis.in ti.de elec.et dicit notasse.Car.i cle.j.§.ad hec de preben.et fideliter refert Cardinalem.gl.prag.nam hoc ibi firmat.Car.q.iiij.allegando ꝑ singulari preallegatã glos.cle.quia contingit.§.vt autẽ.et illam glos. sequitur Feli.in.c.in nostra.correlario.xxxj.quem vide in correlario.xxxij.⁊ allegata ⁊ deducta ibi per ipsum.de rescrip.Et istud voluit Panor.in.c.cũ ecclesia vulterana.no.ij.de elec.licet dictam glo.dic.cle.qr contingit non alleget.Cõfirmatio enĩ fit de electo seruata forma.c.fi.de elec.lib.vj.

1 Cõfirmare dr simul firmare.⁊ Electo per electionez qd ius acq̃rat vide hic.

[1]Et dicitur superior cõfirmare quasi simul firmare.quia per electionẽ iam dicitur translatum ius. ita dicit Panor.in.c.nobis.col.mihi.ij.℣.nota ꝙ vbi phtat ⁊c.de iure patro.Et ꝙ ꝑ electionẽ acq̃ratur ius electo.tenet Panor.in dic. c.nobis.allegat.c.cũ inter canonicos.vbi vide notata ꝑ eum.no. vj.de elec.iũcto.c.ij.et fi.de transla.epi.et Panor. in dic. c.nobis. allegat gl.in.c.quãto.lxj.di. que est.j.in ordine.quã dicit notabilẽ.Panor.in.c.trãsmissaz de elec. et dicit hoc sentire.glo.l.priuatorum.C.de iuris.omni iudi.et illas duas glosas allegat ⁊ sequit Panor.in.c.cum inter canonicos in glo.quasi.de elec.⁊ glo.dicti.c. quanto.sequitur. Panorm̃.in.c. quod sicut in gloss.impedire.de elec.⁊ eã dicit singularẽ.Panor. in.c.nihil.no.pe.illo.eo.ti.et illã glo.c.quãto.dicit ordinariã.Fel. in.c.cũ Bertoldus.col.j.quem vide de re.iudi.⁊ illã glo.sequitur dominus Joan.de selua.in trac. suo de beneficio.q.j.tertie partis cuius dicta ⁊ remissiões.vide ibi. Et dicit illa glo.ꝙ per electionez acquiritur ius prelature electo.sz nõ exercitium prelature vel administrationis.Per confirmationez enim nihil iuris noui acquiritur. sed tantum exercitium secundũ illam glosam .ante enim confirmationẽ electus exercere nõ põt etiam ea que sunt iurisdictionis. c.nosti.c.qualr.de ele.alˀs ipo iure perdit ius ex electione sibi q̃situm.c.auaricie.vers. Cum itaq̃. eo tit.li.vj.cuius verba sunt. Hac generali constitutione sancimus. vt nullus de cetero administrationem dignitatis ad quã elect⁹ est priusq̃ celebrata de ipso electio cõfirmetur:sub yconomatus vel procuratiõis nomine aut alio de nouo q̃sito colore:in spiritualibus vel temporalibus per se vel per alium pro parte:vel in totum gerere:vel recipere aut illis se immiscere presumat.Omnes illos q̃ secus fecerint(iure si quod eis ꝑ electionẽ q̃situ fuerit)decernẽtes eo ipso priuatos.

2 Administrans post appellatione a confirmatiõe an incurrat penã.c.auaricie?

[2]Et tu dic.qd incurreret eandem penaz si post appellationẽ interpositam a confirmatione ⁊ tali appellatione pẽdẽte administraret.ſm Archi.relatum a glo.in verbo cõfirmetur in dic.c.auaricie.⁊ vide ibi allegata per glo.Nisi talis esset appellatio que non teneret ſm illã gl. sic intelligẽs.c.cõstitutis.le.ij.de appella.vt qr manifeste esset friuola.ſm Domi.et Phi.frã.in dic. c.auaricie.⁊ Jo.cal.in consilio finali.in ru.de elec.quẽ ibi vide.Et deducta per dictos doctores in alle.c.auaricie.⁊ ibi aliq̃d:sed parum per Guil.de mon.lau. Et ad principale propositum nostrũ redeũdo.

3 Ostẽdit eẽ vtile tuz ꝑ gratijs apostolicis tũ ꝑ nõiatiõnibus vniuersitatum scire an beneficiuz sit electiuum.

[3]Quereres tu forsan q̃d frugis aut cõmodi affert scire an beneficium electiuum sit necne? Respondeo id scire esse vtile pro desseq̃ ad nominationes et gra=

tias apostolicas. Pone enim qd
ab vniuersitate nominationes ob
tinueris directas ab ea/plato/ca
pitulo/ aut patrono ecclesiastico
in forma qua describi solēt. velit
tibi(put per hec cōcordata certo
tēpore seu mēsibus.de quibus in
c.prelatiq ordinarij in ti.de col-
la.§.necessitat.)de primo benefi-
cio spectante ad eius collationez
nominationem vel prouisionē p-
uidere. Aut papa tibi cōtulit aut
conferri mandat bñficiū spectās
ad collationē nominationem vel
presentationē alicuius. Occurrit
vacatio bñficij a te requisiti post
legitimas insinuationes. Idcq re
quiris & postulas tibi cōferri. Sz
e diuerso obijcitur id sub tuis lite
ris nō cōprehendi cū modus ele
ctiuus nō comprehēdatur si non
fuit specificatus.c.cū in illis.§.il-
lis.de prebē.li.vj.cle.j.de prebē.
cum igitur tale quod petis bene
ficium ad tui exclusionem assera-
tur electiuū:et q electiuum mo-
dum tacueris. tu autem dicas id
esse collatiuū aut nominatiuum
vel presentatiuum. vtile est scire
vt vides an sit electiuū. Et ex gl.
preallé.cle.q cōtingit.§.vt autē.
est decisum illud esse electiuum
quod superioris eget confirma-
tione. Et sic sec' si electio nō ege
ret confirmatione:quia tūc nō di
ceretur beneficium electiuū. Fm
Car.no.iiij.dicti.§.vt aūt.[1]&ibi
inquit ipse q si canonici alicubi
eligunt canonicū:& statim elect'
habet ius sine cōfirmatione: illo
casu beneficiū non dicitur electi-
uum propter illam gloss.et idem
tenet Panor.in.c.cuz ecclesia vul
terana.no.ij.de elec.& Felt.in.c.
nostra.correlario.xxxij. de rescri.
versi.& scias.quod est vtile scire p
pter gratias apostolicas. in qui-
bus mādatur prouideri de bene-
ficio spectante ad electionem ali
cuius.quia non veniret nisi ele-
ctio proprie sumpta in qua fit cō-
firmatio. Fm Car.in dicto.§.vt au
tem.pro hoc.allegat dic.c.cuz in
illis. Et nota suam egregiaz & vti
lē doctrinā ad materiam dicti.§.
illis p allegati.c.cum in illis.nam
ibi.et.in dicta cle.j.de preben. ha
betur expresse.q beneficium ele-
ctiuum non comprehēditur si mo
dus electiuus non exprimatur.&
ex doctrina Car.in dicto.§.vt au
tem.not.iiij.habes.q etiam vbi
papa mandaret tibi puideri de
electiuo beneficio comprehende
retur solum illud qd est confirma
tiuū:quia illud est pprie electiuum.
[2]Caue tamen ne erres nec in-
telligas simplr doctrinam. Car.
in dicto.§.vt autem no.iiij. Nam
vbi papa mandaret alicui puide
ri de beneficio electiuo non comp
henderetur omne beneficiū egēs
confirmatione. Pone enim q vacat
episcopatus/Archiepiscopatus/
aut abbatia in ecclesia huius re-
gni Francie/delphinat'/aut cōi
tat' astēsis.in qua habes gratiā
apostolicā seu mandatum de pui
dēdo ad primū beneficium vaca-
turū electiuū:dices ne talem Ar-
chiepiscopatū/vel episcopatum/
aut abbatiā sub tali mandato de
prouidendo comprehendi:dic q
nō. Nam in talibus procedit via
electionis infra trimestre ex ordi
natione concilij generalis.c.ne p
defectu.de elec.seruata aliqua ex
tribus formis de quibus in.c.j.q
propter.eo.ti.de iure cōmuni lo-
quēdo. Aut hodie hoc in Frācie
regno delphinatu.& pdicto comi
tatu Astensi.iure speciali via no-
minationis xpianissimi regis ces-
sante priuilegio subplumbo.c.de
eorundē fratrū consilio iuncto.§.
monasterijs vero.§.de nominatione
et puisione. Et tñ vt vides episco
patus/Archiepatus/et Abbatia
sunt bñficia vere electiua ac con-
firmatiua.[3]Cōfirmat enim ele
ctionē electi in epz/de iure cōmu
ni archieps.c.illud.lxiiij. distinc.

1
Si canoni
c' post ele
ctionez hz
ius in cōti
nēti sine cō
firmatione
talis cano
nicatus nō
dr pprie ele
ctiuus.

2
Nō oē bñfi
ciū electi-
uū compre
hēdit i mā
dato de p-
uidēdo iq
iubet ordi
nario aut
capitulo a-
licui puide
ri de electi
uo.

3
Confirma
tio electio
nis electi
in epm spe
ctat ad ar-
chiepm.

1 Cōfirmatio electionis sine cāe cognitione facta corruit.

2 Confirmatio electionis electi i archiepm spectat ad primatem vel patriarcham.

3 Cōfirmare electiones electi i patriarcham qs possit:7 qs electionē exēpti.

4 Cōfirmare electiones exemptorū pōt nedū papa sz et legatus de latere.7 vide q̄d dicit circa ptātē legati de latere.

ipse eam archiepiscop⁹ est q̃ tã electionem quã electi psonã examinare pōt 7 tenetur.seruata forma. c.si.de elec.li.vj.Et si null⁹ occurrat defect⁹ nec ihabilitas ex pte eligētiū nec electi necq̄ forma electiōis est erratū.electū i epz valz cōfirmare Archieps.c.cū dilect⁹ filius.de elec.7ibi Pan.no.ij.als sec⁹[1]Ne incidat i penā.c.nihil. co.ti.et ibi notat panor.no.iij.p illū tex.q electiōis cōfirmatio nō dz impēdi sine inq̄sitione seu cognitione:dz eni cōfirmator inq̄rere de electionis forma et de meritis electi.7 hodie cōfirmatio facta de epō vel alio sine cāe cognitiōe est pculdubio ipo iure nulla.c.si.v. nos volētes de elec.li.vj.[2]Confirmatio vero electionis electi in archiepiscopū fit p primatē vel patriarchā.sm glo.in.c.sicut in cōstruēda.in.§.facta autē electione.in vbo perinet in ti.de elec.in prag.sāc.allegat.c.bone.le.j.de elec.7 licet glo.prag.verū dicat. tm non pbatur suū dictū.in dicto c.bone.nam ibi dr q magistrū.archiepiscopo viā vniuerse carnis ingresso/7 quibusdā petentibus Vuarnicien.epm:q̄busdam vero prepositū sancti petri 2Maguntin.sibi eligētibus i pastorē.Prenestino epo a sede aplica legato dedit papa in mādatis facultatē admittēdi vel nō postulatiōē postulati.de quo ibi.7 cōfirmādi vel infirmādi electionē electi de quo ibi.7c.Et ille legat⁹ vt ibi videre potest facultatem habuit(forma certa sibi data a summo pōtifice) electionē dicti ppositi in archiepiscopū electi cōfirmandā.Confirmatio igit ibi fuit facta.Primo per legatum sedis aplice et dicit Papa i fine:electionē memorati archiepiscopi cōfirmātes.7 sic papa secundo loco confirmauit ille ipse.et legatus.q̃ pri⁹ illā electionem cōfirmauerat de mādato pape dicebatur ipse ppositus elect⁹ in archiepm in casu dicti.c.bone. cōfirmat⁹ auctoritate pape.Ola enim dicūtur facta a papa q̄ auctoritatem ipse impartitur.l.j.v.s. oia eni.C.de veteri iure enu.c.hi qui.§.eū quoq.c.si aplice.ver sic. nosq postmodū 7versi.certuz est. de pbē.li.vj.c.cū aliquibus.plequēdo literā vsq ad versi.si vero 7c.exclusiue.de rescrip.lib.vj.7 faciūt acumulata p Feli.in.c.j.col. mihi.iij.versicu.Unde denominatio 7c.de sspon.[3]Patriarchā vero/et exēptos cōfirmat papa.secundum preallc.glo.prag.in verbo.pertinet.allegat.c.scriptū.de elec.Ubi electā ad ecclesiam Cōstantinopolitanā.cōfirmat papa vel maximus notarius eius.(de quo in superscriptiōe illius tex.) auctoritate pape.vt dicitur in.§. q si ad faciēdū.7c.dicti.c.scriptū et sic habes tex.q cōfirmatio electionis in patriarchā spectat ptinet ad papā:vel auctoritate eius ad eius legatū per illū tex.7 ille tex.dū de ecclesia cōstātinopolitana loquitur,intelligitur de patriarchali.et illa est sedes que post sedē apostolicā obtinet primum locum inter q̄tuor patriarchales sedes Alexandrina secundū anthiochena tertiū:7 hierosolymitana vero quartū.c.antiqua.7 vide ibi nota p panor.in col.j.vers. sed q̄ro.7c.de priuile.et isti quatuor patriarche dsignāt quatuor euāgelistas.vt notat Panor.in.c. scriptū.no.j.p illū tex.de elec.dū dicit ille tex.scriptū est in Apocalipsi(Ioā.se.iiij.c.)q in medio et in circuitu sedis erant quatuor alalia.expone.i.quatuor patriarche.[4]Cōfirmatio vero exēptorū nedū per papā sed et per legatum de latere in partibus existentē fieri posset.dicit dic.glo.prag. in verbo.ptinet.allegat.c.si abbatem.de elec.lib.vj.vbi in.§.hmōi habes casum.q legatus de latere qui maius oibus post Roma-

nũ pontificẽ in prouincia sibi decreta censetur habere imperium archiepiscoporũ ⁊ episcoporũ / ⁊ exẽptorũ electiones põt ex officio cõfirmare. Alij aũt legati (intelligere legationis tantũ) hoc neque unt: nisi id eis a sede apostolica specialiter sit cõmissum. pro ista parte est tex. in .c. cũ venerabilis. de ꝯsue. quẽ tex. Panor. ibi notat. ꝙ legatus de latere potest confirmare electiones exemptorum et dare ꝑlatis exẽptis licẽtiã trãseũdi ad alias dignitates. concordat dictũ .c. si abbatẽ. in .j. parte. etiã si sit electio facta ad aliquẽ episcopatum. Unde licet legat⁹ de latere non possit trãsferre episcopũ c. qd̄ translationẽ. de offi. le. (licet bene abbatem etiam exemptum electum in episcopũ. vt in dicto .c. si abbatem. in .j. parte.) Potest tñ cõfirmare electionem factam ad episcopatũ etiã exemptũ. vt in dicto .c. si abbatẽ. habet etiã legat⁹ iurisdictionẽ in exẽptos. ſm Panor. in dicto .c. cũ venerabilis. al. legat. c. j. de verbo. sig. lib. vj. vbi Phi. fran. no. j. notat illũ tex. quẽ dicit mẽti tenendũ. ꝙ legatus de latere põt excõicare vel interdicere etiã priuilegiatos: qui nõ possunt excõicari vel iterdici ab alio ꝙ̃ a papa. Ex quo singulariter infertur ꝙ legatus de latere possit cognoscere de causis exemptorũ: ꝙ ita clare alibi nõ probatur ſm ipsum Phi. fran. ibi. post Abba. ⁊ Jo. an. ibi. licet Pe. de ancha. dicat hoc ibi non probari. Et Nico. supe. in addi. ad Phi. frã. ibi se remittit ad Specu. in ti. de offi. leg. in .§. superest. vers. sed nunquid legatus. et ad Hosti. in summa. eo. titu. in .§. quid (alias ꝙ.) pertinet. quos etiã allegat Phi. fran. in dicto nota. j. dicti .c. j. de verb. signi. li. vj. et vide notata per glo. in .c. auctoritate. in verbo. sedis apostolice. de priuil. lib. vj. et ex illa gloss. notabat ibi. Phi. fran. ꝙ legatus de latere dicitur iudex ordinarius ipsorũ exẽptorũ. de quo se remittit ad notata ꝑ Specu. in dicto .§. supest. vers. sed nunquid legatus põt. ⁊ glo. que est fi. in .c. j. de offi. lega. vbi dicit glos. ꝙ legati qui mittunt de latere dñi pape habent maiorẽ iurisdictionem tam cõtra exẽptos ꝙ̃ contra oẽs alios. ⁊ dicit ibi Panor. ꝙ illa opinio hodie ꝓbatur in dicto .c. j. de verbo. sig. li. vj. et in dicto .c. si abbatẽ. [1] Non tamẽ intelligas solũ legatũ de latere iudicẽ esse cõpetentẽ. Nam papa eorũ dr̃ ꝓpri⁹ etiã et naturalis iudex. per dictũ .c. auctoritate. §. inhibemus. iũcta gl. i verbo. sedis apostolice. de priuile. lib. vj. et dicit ibi gloss. ꝙ sicut episcopus est diocesan⁹ in loco nõ exẽpto. sic ⁊ papa est diocesan⁹ in loco exẽpto. ⁊ est menti tenenda illa gl. iuncto tex. ſm Phi. frã. ibi ꝙ papa dicitur diocesan⁹ ⁊ iudex ordinarius exemptorũ. Idẽ etiaz tenuit gloss. ij. in .c. nulla. xciij. di. ⁊ licet ille tex. dicat ꝙ nulla rõne clerici aut sacerdotes habẽdi sũt qui sub nullius epi disciplina et prouidentia gubernãtur. Tales enĩ acephalos .i. sine capite prisca consuetudo nuncupauit. inde ibi dicta glo. ij. ꝙ priuilegiati qui pape subsunt. non sunt acephali. qꝛ papa eorũ eps est. et illã gl. sequitur. Phi. fran. in dicto .c. auctoritate .§. inhibemus. in gloss. sedis aplice. Non tamẽ per ꝑdicta inficior quinquãdoq̃ diocesanus puta epus: exemptorũ dicatur iudex cõpetẽs. puta ratiõe delicti ꝑpetrati i loco nõ exẽpto: aut rei situate i loco nõ exẽpto: aut rõne ꝯtractus celebrati ꝑ exẽptũ in loco nõ exẽpto .c. j. et ibi per scribẽtes. de priuil. lib. vj. et hec nota. Et extra istos casus etiã põt eps in exemptos: tanq̃ habẽs fundatã de iure cõi suã ordinariã fauorabilẽ iurisdictionẽ ꝓcedere nisi de exemptiõe doceãt. iuxta tex. i .c. cũ ꝑsõe

1 Papa dicit exẽptorũ ꝓpri⁹ ⁊ naturalis iudex. ⁊ q̄nq̃ etiã eps est eorũ iudex.

1 Confirmatio abbatis ad quem spectet tangit continuando hunc articulum quem supra aliquantulum tetigit.

et ibi p scribētes. de priuil.li.vj. [1]Redeūdo finaliter ad cōllīgēdā materiā cōfirmatiōis electoꝝ. Quereres ad quē spectat ꝯfirmatio electiōis electi i abbatē:ꝯclu devt supra dixim⁹.si est exēptus. Si autē nō est exemptus eū poterit cōfirmare de iure cōmuni eps diocesanus ad quē cōfirmatio talis ptinet.et sede epali vacāte capitulū habet hāc potestatē.c.cū olim.de maio.et obedi. quē text. ad hoc dicit menti tenēdum. et q alibi nō ita bene pbatur Panor. ibi.not.fi.et dicit ibi Panor. codē no.q sicut abbatis ꝯfirmatio spectat ad diocesanū:idē dicit respectu inferiorū prelatorū.et sic vult q diocesan⁹ oēs inferiores i plātos electos pōt ꝯfirmare.pro hoc dicit facere tex.cū glo.i.c. j. xvij. q.ij.Notāter dicit Panor.i dicto c.cū oll.not.fi. facere.c.j.cū glos. xviij.q.ij.quia in rei veritate ille tex.nō loquitur i ppriis terminis cōfirmationis.bene tamē ꝯfiteor q solet ille tex.allegari.q abbates et alij officiarij debent ab epo institui.et ista doctrina Panor.in dicto.c.cum olim.no.fi. dū dicit. q prelatoꝝ inferioꝝ ꝯfirmatiōes spectāt ad diocesanum. tenet expresse glos.prag. sanc. in.§.facta aūt in verbo pertishet. in titu. de elec.tacito tū illo.c.cū olim.et tacita doctrina Panor.ibi.glos.tamē prag.in loco pxime allegato allega.pro hoc.c. nullus oino.xvj.q. vij.cū ex iniūcto.in fine. de here. c.cum monasterium. de elec.c.j. xviij.q.ij.et.c. significauerunt.cuz ibi notatis.de exce.Sed nos scrutemur hec iura pillam glo.prag. sanc.alleg. an hoc pbent.nec ne. Et in primis dico.q prealleg.c. nullus.nō loqtur in ꝯfirmatione electionū sed in collationib⁹ beneficioꝝ. q̄ (intellige de iure cōi) nō possunt fieri per iferiores prelatos epis.nec prealle.c.cū ex iniuncto.loquit in cōfirmatiōe:sed

2 Postulatio innititur gratie et electio iuri.

3 Postulatio dz admitti et electio dz cōfirmari.

dicit q ad epm spectat instituti sacerdotū.et dictū.c.cum monasteriū loquitur rō de electo cui⁹ electio veniret cōfirmāda:sed loquitur de postulato. [2]Et ista sunt diuersa:nam electio innititur iuri/postulatio aūt gratie.fm Panor.in rub.de postu. prela.per.c. pe.dū dicit de speciali gratia etc. illo co.titu.et declara:vt ibi p Panor. et Barba. et per Panor. pulchre in.c.scriptum.no.pe.de elec. et q postulatio pēdeat ex gratia. allego tex.in.c.bone.le.j.et ibi gl. in verbo gratia.illo co.ti.Et nota bene finem illius glo.fm Panor. ibi.ex qua habes qualiter se habere debeāt postulātes cū petūt a superiore postulationem admitti.debēt eni se fundare sup gratia.sed tu itellige fm Panor.ibi. vt p glo.notabilem. in.c.cupientes.in.§.deniq:in verbo gratia.et ibi p Jo.an.Petr.de ancha.Domi.de sancto Semi.et Phi.fran.et p Archi.i.c.ij.de elec.in.vj.et si tu dicas q imo dictū.c.cū monasterium.loquitur de ꝯfirmatione in finalib⁹ verbis.dum dicit ꝯfirmari etc.Respōdeo dupliciter.Primo q ibi pcedebat postulatio in abbatem vnanimis de quodā q̄ cum fratrib⁹ suis in heremo fuit laudabiliter cōuersatus.et sic nō precedebat ibi electio/sed postulatio.vt pz ex illo tex.dū dicit postulātes etc.et eps in cui⁹ diocesi erat situm monasteriuz de pellicia de quo ibi. et ad qd facta fuerat illa postulatio: postulationi prebuit assensum:postulauitq eādem ordinationē a sede apostolica confirmari.nec pter illud verbum confirmari qd ibi ponitur est fatēdum q papa ibi cōfirmaret electionē.qz verbū cōfirmari/ibi capitur improprie. nam ex quo ibi precedebat ipsa postulatio nō est dicēdum q sequeretur vera confirmatio proprie dicta. [3] Nam postulatio nō cōfirmat sed admittitur

titur.dicit Panor.in.d.c.cū monasteriū.circa vltima verba eius:lecture.& idem dicit ille ipse ibi.no.ii.allegat.c.bone.intellige tā de j.§.ij.de postu.prela.in.j.dum dicit ad admittādā postulationē &c.in.2.in versi.nos igitur.dum dicit.nos igitur postulationē &c.& deinde dicit nō duximus admittēdam &c.Et q electio dicatur cōfirmari & postulatio admitti. Allegabis semp tex.in.d.c.scriptū.versi.et si partes cōsenserint &c.dū dicit ille tex.tu vice nostra postulationem admittas.Et sic admittit postulatio p illū tex.& in vers.Qd si ad faciendū &c.qui ponitur in.d.c.scriptum.dicit tex.electionē plebani autoritate nostra cōfirmes. ergo vides tex.clarissimū q postulatio nō ɔfirmat.sz admittit.electio aūt ɔfirmat.& p Panor.ibi.not.pe.ad hoc pōderauit illū tex.& dicit vnū verbum multū mēti cōmēdādum & magni effect9 q admissio postulatiōis habet quasi vim electiōis & cōfirmationis &c. Ad dictū igit c.cū monasteriū.redeūdo.non fit ibi sermo de electione/sed de postulatione:vt diximus.& sic ɔfirmatio facta p papā de qua ibi.accipitur p admissione.nā p iura.s.allegata postulatio nō cōfirmatur sed admittit.nec illud.c.cū monasterium.dicit epm cōfirmasse:sed postulationi prebuisse assensum. Bene tn cōfiteor q Panor.ibi no.iij.pōderauit illū tex.in argumētum.q cōfirmatio electiōis facte de abbate/spectat de iure cōi ad epm loci:& ad qd dicit vidēdū esse tex.&ibi glos.in.c.j.xviij.q.ij.In cōtrariū tn facit litera illius.c.cū monasteriū.qr episcopus supplicauit seu postulauit eādem ordinationē seu postulationē vnanimem factam in casu illius.c.a sede apostolica confirmari.ergo videtur q ipse episcopus nō potest cōfirmare electionē electi in abbatem si illum tex.iuxta rubricā in qua situatur intelligas loqui de electione & nō de postulatiōe. Sed qd imo de iure cōmuni epus possit cōfirmare electionē electi in abbatē firmat ibi Panor.not.iij.per illū text. in argumentum. Miror ego quin alleget pro ista doctrina.tex.clarū in.c.cuz olim.de maio.& obedi.Nam ibi capitulum ecclesie Walsafi.vacantes.habuit facultatem infirmādi vel confirmādi electionē electi in abbatē.& vide ibi notata per glo.in verbo capitulo. Et illa potestas competebat prelato seu episcopo si ecclesia nō vacasset.Tu tamen quo ad dictum.c.cuz monasteriū.dicas q tres dātur ibi intellect9. Primus est q ibi quidam heremita fuit in abbatē postulatus:nec erat ipse professus:ideo nō poterat ipse eligi.per.c.officij.c.cum in magistrum.c. cum causam. de elec.& clarius hodie.in.c.nullus.eo.ti.lib.vj.lz postulari posset/attēto q postulatio pēdet a gratia.vt diximus supra.Et tenēdo istuz intellectum primū qui quo ad dictum.c.cum monasteriū.multum placet,ibi. Panor. ad literam illius dum dicit q papa confirmauit.dic ɓm Panor.ibi.q nō confirmauit simpliciter postulationem sed ordinationem factā per epm in eo q admisit postulationem.& ɓm istum intellectum facit litera dicti.c.cum monasteriū.notabiliter in argumentum.[1] q eps nō pōt admittere talem postulationem.quia cum sit cōtra ius.vt nō professus promoueatur in abbatem.c.nullus.de elect.lib.vj.non pōt eps dispēsare.cū non reperiatur in iure ista dispensatio sibi pmissa.dz ergo recurri ad papam. Et hoc tenuit Anto.de but.in dicto.c.cum monasteriū.lz dubitando.Sed ɓm Panor.ibi.hoc dictū est verissimū.& ita tenent Jo.an.Panor.& Joā.de imol.in dicto.c.officij.et Jo.an.Domi.de sancto

1 Postulatio facta de nō professo in abbatē.nō pōt admitti nec p epz nec legatū de latere/nec per aliquem citra papam.

Gemi.⁊ Philip. frā.in.d.c.null⁹.
⁊ hāc opinionē vt verissimam se=
quor. licet Archi. in.d.c. nullus.
velit ꝙ ep̄s possit admittere po=
stulationē dispēsatiue de nō pro=
fesso etiam tacite quādo esset eui
dens necessitas vtilitas ecclesie.
tu aūt sequere opinionē cōtrariā
Jo.an.Panor.Jo.de imo. Domi.
⁊ Philip. fran.in locis.s. ꝓxime
allegatis.vbi dicunt.legatū etiā
de latere nō posse admittere po=
stulationē de nō ꝓfesso.nec ꝑ aliū
citra papā. Et hanc partē sequit
Jo.de imo.post Joā.de fan.in di
cto.c.nullus.⁊ Jo.an.in addi.spe
cula.in tractatu (al's in titulo) dis
pensationū.§. ꝯsequēter.quos sic
refert.⁊ sequitur Domi. gemi.in
dicto.c.nullus.Et mouet ibi Do=
mi.post Joā.an.in addi.specu.in
dicto.§.cōsequēter.ꝑ cle.j.de ele=
ctio.q̄ est facta in cōsilio Vien.et
cōtra cōstitutionē factā in cōsilio
generali.inferior a papa nō dis=
pēsat. ſm Domi.in.d.c.nullus.ꝑ
quo adde tu:facere tex.in.c.dile=
ctus.le.j.iuncta doctrina Panor.
ibi.no.ij.de preben.cōiūgēdo pri
mam partē.c.nulla.iuncta ei⁹ su=
perscriptiōe. per quā patet illud
c.factum fuisse in concilio Late=
ranēsi.de cōces.preben.⁊ cōtra il=
lud.c.nil potest legat⁹ ꝑ dictū.c.
dilectus.sic igitur dicēdum est in
proposito.vt legatus nil possit.su
pra ꝯstitutionē dicte cle.j. de ele.
nō potest enim regulariter infe=
rior in aliquo immutare vel vul=
nerare ꝯstitutionē superioris.ſm
Panor.in.d.c.officij.loquētem in
ꝓprijs terminis nostris in expedi
tione.j.glo.ꝑ clem.ne romani.de
elec.adde facere tex.in.c.cū infe=
rior.de maio. ⁊ obe.c. īferior.xxj.
dist. Vbi sunt iura ꝙ inferior po=
tiorē seu superiorē soluere nequit
vel ligare.sic igitur nō poterit le
gatus etiā de latere(quia de illo
sit sermo) violare nec vulnerare
pape constitutionem. Pape enī

1
Professio i cuius ma=nibus fieri debeat. vi=de hic.⁊ pa rētesis ista clauditur i col.ij. folij infra pro=ximi.

2
Monacho=rū receptio an spectet ad solū ab=batem.

constitutio est:vt nullus possit eli
gi in abbatem/nisi instructus sit
in regula monachali per dictū.c.
officij.⁊ nisi sit expresse professus
c.nullus.([1]Debet aūt fieri pro=
fessio in manu abbatis vel alteri⁹
recipiētis de ei⁹ mādato.ſm Jo.
an.⁊ Domi. Gemi.in.d.c.nullus.
iuxta notata in.c.porrectū.de re=
gula.⁊ ibi expresse Panor.not.v.
ꝑ illū tex.⁊ ille idem Panor.in.c.
ad abolendā.no.iij.illo eo.ti.per
illū tex.[2] Et vtrobiq̄.s.tā in.d.
no.v.dicti.c.porrectū.ꝙ̄ no.iij.di
cti.c.ad abolēdā. dicit Panor. ꝙ
receptio monachoꝝ spectat ad so
lum abbatē.glos.th.j.in.c.fin.illo
eo.ti.in.vj.dicit ꝙ de iure cōmu=
ni creatio monachoꝝ spectat si=
mul ad abbatē ⁊ cōuentū:nisi cō=
suetudo prescripta vel priuilegiū
aliud dicat seu habeat.allegat.c.
ea noscitur.de his q̄ fiūt a prela.
qd.c.non multū facit ſm Panor.
in dicto.c.ad abolēdā. col. fi.ver.
sed vltra quero:quia illud.c.loq̄=
tur in presentatione: que spectat
ad collegium.vt patet ex verbis
illius tex.dicentis.in quibus col
legia ius presentādi habere no=
scūtur ⁊c.sed opi. glo.in.d.c.fi.de
regula.lib.vj.tenuerunt Archi.⁊
Joā.mo.ibi.et allegāt iura q̄ hoc
nō probant ſm Panor.in dicto.c.
ad abolendā. et contra eos facit
ſm eum ibi.c.porrectum.supra al
lega.⁊.c.nullam.xviij.q.ij.vbi est
casus clarissimus/ꝙ tota sollicitu
do ⁊ dispositio monasterij cōsistit
penes abbatem.⁊ tex.dicti.c.nul=
lam.ad hoc allegauit Panor.pro
singulari.in.c.ea noscitur.no.iij.
de his que fiunt a prela.facit ſm
eum ibi.tex.in.c.licet.de regu.et
trans.ad reli.vbi est casus ꝙ reli=
giosus volens exire de monaste=
rio causa artioris regule petit li=
centiam a solo prelato . intellige
a prelato solo/suo tamen.vt dicit
tex.in dicto.c.licet.ver.talis ergo
et ibi Panor.no.iij.⁊ vide notata

per glos. singulariter notandam in.c.cum singula.§.phibemus.in verbo canonice.de prebē. lib.vj. s'm Philip.fran.ibi.et est notabilis s'm Joan.colo.ibi. et ibi.vide Domi.et ceteros scribentes.et illā glo.dicit ordinariam. Ludo. Roma.in singulari.452.et incipit domini mei etc. Et ad ea q̄ dixit Panor.in dicto.c. ad abolēdam.et in dicto.c.ea noscitur.not.iij.per dictum.c. nullam. q tota potestas monasterij est penes abbatē.dicit Panor.in dicto.iij.no.c.ea noscitur.facere id qd notat Inno.in c.porrectum. de regula. et in.c.si religiosus.§. quia vero. de elect. lib. vj. vbi habes casum q solus superior siue capitulo seu conuētu dare potest suo religioso cōsentiendi electioni de se facte extra suum monasteriū facultatem.daq potest idem superior etiā solus licentiā tali electo transeūdi etiā irrequisito cōuētu seu capitulo p illum tex. Dic tu tamen q dū Panor.in dicto.c.ad abolendam et in dicto.c. ea noscitur. dixit per dictum.c.nullam.q tota vis et potestas monasterij residet penes abbatem/esse verū seruatis seruandis. ita dicit Philip. fran.et bene/in dicto.c. fina. de regula. lib.vj.per tex.in.c.abbatibus.xij. q.ij.doctrina tamē Panor. i dicto c.ea noscitur.in no.iij.intelligēdo tex.dicti.c.nullā.put ipse itellexit sc3 q ea que pertinent ad cultum diuinum vel ad vtilitates monasterij disponūtur per abbatem est vera.et.c.abbatib9.alle.a Philip. fran.in dicto.c. fi.intelligit in diminutione bonoꝝ abbatie: puta alienādo/et tūc facultas talia bona alienādi nō est penes solū abbatē per dictū.c.abbatibus.et vide notata p glo.in verbo non habeat et ibi scribētes.i cle.j.de reb. eccle.nō alie. [1] Et circa creationem ipsorum monachorum quam supra tetigimus. si queratur ad quem spectet. dicit Panor. in dicto.c.ad abolēdam.primo spectādam esse consuetudinem aut priuilegium.vt innuit tex.iuncta gl. j.c.fi.de regu.lib.vj. Et vbi cōsuetudo et priuilegium cessarent.abbas debet hoc facere cum consilio capituli. Et sic de iure communi no valet monachi receptio per abbatem facta sine consilio conuentus / seu monasterij.nam vbi requiritur a iure cōsilium alicuius / nisi adhibeatur actus est nullus ipso iure:vt est textus nota.iuncta glos.fina.in.c.nouit.de his que fiunt a prela. si. cōsen.capi.quam glo. fin.sequuntur Hos. Joan.and.et Panor.ibi.Bene tamen fateor prout et fatetur Panor.in dicto.c. ad abolendam.qd licet abbas de iure communi loquendo non possit monachos recipere sine consilio conuentus. q non tamē propterea teneatur sequi consilium conuentus.sed satis est requirere et spectare consensum. Nam vbicunq quis tenetur requirere consilium alicuius: non tenetur illud sequi s'm Panorm.in dicto.c. ad abolendam. in fine.per.c.cum in veteri.et ibi. per Panorm.in gloss. in verbo in tractatu.et ibi Joan. de imola.in vij.nota.de electio.et ad hoc solet allegari tex.in.c.cum olim.quem ponderat ibi.Panor.no.v.et Joā. de imol.no.v.de arbi.et vide Bar. in.l.j.§. si plures. le.ij.in. iiij. oppo.col.ij.ff. de exerci. actio. Per hoc infero quod vacante monasterio vbi creatio monachorum spectat ad abbatem/licet de consensu vel consilio monachorum. eo mortuo non transit in capitulum s'm Panormitanum in dicto capitulo ad abolendam. et dic tu idem tenuisse Dominic.de sancto Gemin.in.c.fina.in fine post Joā. and.ibi.de regula.et trans.lib.vj. prout dicimus quod mortuo episcopo non potest capitulum con-

1 Redit ad ea que supra tetigit de creatione monachorum ad quem spectet/prosequendo.

ferre bñficia spectantia ad colla-tionem epi tñ.per.c.illa.ne sede vacā.etiā si collatio spectaret ad epm cum consilio vel assensu ca-pituli.c.si ad epm.§.cū vero.illo eo.tit.li.vj.Si aūt ad solū abba-tē spectaret vel consuetudine vel prescriptiōe creatio monachoꝝ.ū. eo defuncto nō poterit nou⁹ mo-nachus a ꝯuentu creari. Als po-terit si coꝝū creatio spectat simul ad vtrūq3.c.fin.de regula.li.vj.et ad predicta vide ibi notata p scri bētes.Tu posses vltra dicta Pa-nor.in dicto.c.ad abolendū.⁊ vl-tra q̃ ipse dixit i dicto.c.ea nosci-tur.not.iij.circa creationē ipsoꝝū monachoꝝ dicere.ꝙ licet de iure cōmuni creatio monachi spectet ad abbatem ⁊ conuentū:ita ꝙ de iure.vt.s̄.conclusimus solus ab-bas monachum creare nō possit. Hoc intellige esse verū ⁊ ꝓcede-re qñ abbas vult creare mōachū ⁊ eum obligare ipsi monasterio. ⁊ obligare monasteriū ipi mona-cho per solū abbatē creato.secus si abbas sol⁹ creat monachū eū recipiendo ad ꝓfessionē genera-liter eū obligando ordini et non certo mōasterio.nec monasteriū certum obligādo monacho sic p solum abbatē creato:qꝛ tunc pōt sine consensu conuentus.ita cō-cludunt Dñic⁹.et Phi.fran. post Lap.Abba.in.c. fi. de regula.li. vj.immo dicūt Domi.⁊ Phi.frā. ibi.post lapū quē allegāt in alle-ga.xxxij.allegat etiam Phi.frā. in dicto.c.fi. Specu.in tit. de sta. mo.ver.xx.queritur.ꝙ vbi etiam solus abbas crearet monachū in monasterio/intellige certo/cum ibi obligando:⁊ obligando mo-nasterium ipsi monacho p abba-tem creato sine consensu cōuen-tus:si couentus non contradicat valet receptio.facit.c.ꝙ sicut.ista doctrina Panor.ibi.no.vij.de electi.Et dicas vltra ꝙ vbi abbas sol⁹ vel vnus de cōuentu.vel etiā

1 Cōtinuat ea q̃.§. teti git vcȝ po-stulationē de non ex-presse pro-fesso non posse ad-mitti p ali-quem citra papam.

extraneus crearet mōachū reci-piendo ꝓfessionē nomine cōuen-tus/⁊ nomine abbatis/sufficeret ratificatio illoꝝum:et valeret ꝓ-fessio.ꝫm Phi.fran.in dicto.c.fi. qui allegat Inno.in.c.porrectū. de regula.et idem esset ꝫm Phi. fran.in dicto.c.fi.qñ monasteriū vacaret:qꝛ posset recipi professio per conuentum nolē abbatis fu-turi.⁊ illo postea ratificante vale bit professio.Et ista tāꝙ vtilia.⁊ ad multa deseruientia nota ꝑpc-tuo ⁊ menti cōmenda.⁊ nota in-cidenter ea q̃ includuntur in hac parenthesi.qꝛ ad plura prosunt.et sepius vtoꝛ his incidētibus satis tamen connexis.vt in libello no-stro varias inserā decisiones. de elec.lib.vj.Item qꝛ dicta cle.j.de elec.prohibet ne assumatur ille q̃ est diuerse ꝓfessionis vel habit⁹. Ille tñ qui est nouitius ē diuer-se professiōis.ꝫm Domi.ibi.et ꝑ respectū ad ꝓfessos differunt pro bat.c.sup eo.c.cōsulti.c. postula-sti.c.statuim⁹.de regula.ꝓbat.c. j.et.c.beneficiū.de regula.li.vj.⁊ hec iura satis sunt clara si scias modū inducēdi.vna cū text.c.ex eo.§.in ecclesijs de elec.lib.vj.cū similibus.Incōtinēti eñ quo q̃s religionē ingredit᷑ religiosus eū effectu cēseri nō pōt/ quo ad oia que ꝟbo religioso expresse ꝓfesso cōpetūt.vt in dicto.§.in ecclesijs. licet quo ad aliqua gaudeat pro-fessoꝝū clericoꝝ priuilegio.vt.c. religioso.§.q̃uis.de sen.excō.li. vj.[1] Et ad materiā.s̄.tactā qō postulatio facta de nō expsse ꝓ-fesso in abbatē.nō possit admitti ꝑ aliquē citra papā.facit gl.i cle. j.in ꝟbo eligatur.de elec.q̃ rela-ta ad illū tex.vult.ꝙ licet prohi-beatur ꝑ illū textū ne religiosus aliq̃s in abbatē:vel platū alteri⁹ religiōisvel habit⁹ de cetero eli-gatur.ꝙ nō ꝓhibet ille tex.postu lationeȝ fieri de tali:nā postula-ri posset a papa.ꝫm glo.ibi.Et sic

citra papā nullus posset admittere talē postulationē ⁊ verū dicit. et illa sequit ibi Jo.de imo. post Jo.de san.⁊ do.Anto.⁊ illā glos. sequit ibi.Car.zabarella.q̄ō.xxj. post Pau.⁊ Stepha.nec talis postulatio posset admitti ab epō.s; Jo.de imola ibi(cuius fundamēta vide ibi)nec etiā a legato de latere.vt ibi declarat Car.q.xxij.cuius dicta ⁊ per eū allegata vide ibi.Si igitur nec epūs nec legatus de latere pōt admittere postulationē etiā de professo factā in abbatem alterius professiōis vel habitus.ergo multo minus cū postulatur nō pfessus.Et ex istis que diximus tolle duas cōclusiones quas dat Panor. in dicto.c. cū monasteriū. Prima est.q non professus potest postulari in abbatē/⁊.ista doctrina pbatur ibi. si dicamus q in casu illius.c.heremita simplex fuit postulatus in abbatem monasterij de pellicia de quo loquitur ille text.Secūda cōclusio est.q postulatio facta de aliquo nō professo nō potest admitti nisi per Romanū pontificē. per dictū.c.cū monasteriū.et iste intellectus ad illā decretalē multum placet. Panor.ibi.vt illa decretalis aliquid noui afferat.Et sm istum intellectum.perperam fuit allegatū illud.c.per glosam prag.sanc.(quam longe.s.deduximus)in verbo pertinet.sub §. textuali.incipiente. facta.in titu. de elec.dum voluit per illam decretalem:q epūs confirmat subiectos seu eorum electiōes.Sed si intelligeremus dictū.c.cū monasteriū.loqui in postulatione.non cōgrueret rubrice sub qua situatur scilicet rub.de elec. Ponitur secundus intellectus.ad illud.c. vt intelligatur in electione.et qd heremita qui ibi eligebatur erat monachus.Et pro isto intellectu facit ille text.dum dicit quod cū fratribus suis in heremo est laudabiliter conuersatus.⁊c.nec obstant illa verba scz.in heremo. quia quādoq monachi habitāt vt dicit ibi Panor.in heremo.vel secundum glo.in verbo.in heremo in dicto.c.cum monasterium: ille erat de heremo.⁊ erat monasterium sic appellatum quod est in tuscia.et in episcopatu Aretino.sm Joan.de imola.ibi.Et iste intellectus diuiditur in duos.Nā primo pōt intelligi.q ille de quo in dicto.c.cū monasteriū.fuit vere electus.⁊ capitur ibi postulatio p electiōe.qr iura antiqua pmiscue vtebātur istis vocabulis.sm Panor.ibi.⁊ p hoc intellectu facit ibi.tex.in si.viso q papa confirmauit illā ordinationē.Nā vera postulatio vt prediximus nō cōfirmatur.s; admittitur. Fuit aūt petita cōfirmatio a papa in casu dicti.cū monasterium.qr monasterium de pellitia de quo ibi.nō erat subiectū epō sed ipsi pape. vt ibi dicit glo.si.Secūdo potest intelligi.quod ille de quo in illo tex.erat monachus ⁊ fuit postulatus: qr erat monachus alterius religionis seu alterius habitus: vel patiebatur defectū in ordine sm Panor.ibi.Et sic. Pro tali resolutione intellectus dicti.c.cum monasterium . Due sunt lecture illius.Prima est qd ibi facta fuit electio.Secūda q facta fuit postulatio.Et sm primā improprie loquit ille tex.de postulatione.⁊ loquit de postulatione nō solēni. sm Jo.de imola ibi.vnde dū litera illius.c. dicit vnanimiter consenserūt. pōt intelligi.s.eligēdo. ⁊ dū ille tex.subdit postulantes. pōt intelligi.i.petētes.sm Jo.de imo.ibi.et sic capiendo postulationē ibi p electione.licet rigore terminorū attento/ esset magna impropriatio terminorū.faceret tū illā lecturā magis.vt diximus ad titulum in quo situatur.Scda lectura est q intelligatur vt dixi-

mus de poſtulatiõe ꝓprie dicta. et ſi ſic intelligamus. Ego cõcludo ꝙ ſi ille qui fuit poſtulatus in caſu dicti.c.cũ monaſterium. erat heremita tantũ ⁊ nullũ ordinem expreſſe ꝓfeſſus: vel eſſet religioſus alterius ꝓfeſſionis vel habitus eius poſtulatio non poterat admitti per aliquẽ citra papã. ꝑ ea que.s.dixim⁹. quicquid glo. finalis velit ibi dicere. Modo credo intelligis ꝙ nõ erat multum clara deciſio gl.prag.ſanc.in dicto verbo pertinet. in tit. de elec. dum voluit ꝙ epũs cõfirmat electiões ſubditoꝝ fundãdo ſe in dicto.c.cũ monaſteriũ. Illa etiã gl. prag.ſanc.in dicto verbo ꝑtinet. ꝓbandũ ꝙ eps ſubditorũ confirmat electiones. allegat.c.ſignificauerũt de excep.[1] Videamus nos an ille text. hoc probet. Et ſi ille tex. oculis nõ lipoſis intuitur non de epo meminit: ſed de archiepiſcopo Mediolaneñ. Et ſic ille tex. videt͛ inferre ꝙ ad archiepm ſpectat confirmatio inferiorum. dic tu ꝙ eſt verum vt ad archiepm ſpectet cõfirmatio inferiorũ in ſua dioceſi electorũ. ⁊ ad epm ꝯfirmatio in ſua dioceſi electorum. ipſe em̃ eſt cui iuriſdictio ordinaria cõpetit in tota ei⁹ dioceſi.c. cũ epiſcopus. de offi.or.li.vj. ⁊ vide ibi notata ꝑ doctores et maxime per gl.in verbo habere. ⁊ vide Panorm̃.in.c.cũ ab eccleſiarum colla.fi.verſi. Unũ tamen ſcias ⁊c.ð offi.or. vbi ad hoc allegat dictũ.c.cum epiſcopus. et.c. oẽs Baſilice.xvj.q.vij.et.c.j.vbi per Panor.not.ij. de offi.ordi.et eſt bonus text.in.c.conquerente et ibi per Panor.no.ij.de offi.ordi.⁊ in.c.cũ perſone.§.ꝙ ſi.⁊ in.§. ſi vero.de priuile.lib.vj. Sic etiã dicendum de archiepo reſpectu eius dioceſis cuius limitibus et ſubditis contentus eſſe debet. vt in.c.vt litigãtes. de offi.or.li.vj. [2] Nã in ſubditos ⁊ inferiores ſuffraganeoꝝ nil põt niſi quatenus ſibi a iure permittitur. per c.j.in prin.⁊ in dicto.§.officiales. illo eo.ti.⁊ li.c.j.§.cũ vero. de appel. li.vj.⁊ bon⁹ text.in.c.paſtoralis. verſi.ad qð reſpõdemus. dũ dicit compellere nequit inuitũ.⁊c.de offi.ordi.et ꝑ hoc vide text.in.c. venerabilib⁹.in prin.de ſen.excõ. li.vj.vbi vides tex.ꝙ archiepiſcopus non hʒ iuriſdictionẽ in prelatos minores epis nec in ſubditos inferiores talium prelatorũ. Sunt igit͛ iſti gradus tales / vt dicamus de iure cõi loquendo. qð epũs nil põt regulariter immediate ⁊ principaliter in ſubditos prelatorũ inferioꝝ.c.cũ ab eccleſiarũ.de offi.ordi. Sic nec archieps in ſubditos ſuffraganeorum põt aliquid immediate ⁊ principaliter regulariter per iura prealleg. Sicut nec Patriarcha cognoſcit de cauſis ſubditorũ eporum nec archiepiſcoporũ immediate ceſſantib⁹ priuilegio ⁊ cõſuetudine.c.duo ſimul.de offi.ordi. ſed quilibet iſtorũ prelatorum eſt immediatus ſuperior ſuorum ꝓpriorũ dioceſanorũ et ſubditorum: et eſt immediatus ſuperior prelati inferioris immediati.

Ad rem igit͛ redeundo. dico ꝙ in caſu dicti.c.ſignificauerũt. de excep. qð glo.prag.ſanc. allegauerat vbi.s.agebatur de electione. P.electi. in archipreſbiterũ. electio fuit ꝓſentata mediolañ. archiepo. Ad quem ſpectabat ſola cõfirmatio vt pretendebat capitulũ de Tornaceñ. ⁊ electio ipſi capitulo Tornaceñ. Bene dico ꝙ ſi aliquis epiſcop⁹ immediatus fuiſſet: de iure cõi loquendo / nõ ad archiepm Mediolanẽſem. ſed ad epiſcopũ ſpectaſſet talis archipreſbiteri in caſu dicti.c.ſignificauerunt. cõfirmatio. Nã vt lõge ante deduximus iura citãdo: inferiorum electiones in dioceſi epiſcopi per ſuũ epiſcopum ſunt

1 Confirmationes electionum in dioceſi archiepi. ad eũ ſpectãt. Confirmationes ꝓ electionum inferiorum epo in dioceſi epi ad epm pertinent.

2 Archiepiſcop⁹ regulariter nil põt immediate i ſubditos ſuffraganeorum. nec epũs i ſubditos ꝓlatorũ inferiorum. nec patriarcha immediate in ſubditos archieporũ / nec eporum.

cōfirmande. Nota tamen incidē-
ter. qđ in casu dicti. c. significaue-
runt. Electio facta de dicto archi
presbitero cōfirmata fuit per de-
legatū sedis apostolice. scʒ pre-
positū sancti Stephani. vt dicit
ibi text. Et non per aliquē epm/
nec archiepiscopū. (de quo ibi.)
Ipse enim archiepiscopus Me-
diolanē. ad se asserebat specta-
re collationē talis archiepresbi-
teratus: vt patet ex his q̄ ibi ha-
bentur. nā non confirmata dicti
p. electi electione. quēdam ȝepū
clericū in archiepresbiterum in-
stituit. s. cōferēdo. Capitulum tñ
seu canonici eccłie de tornacē.
via appellatiōis Papam adeun-
tes/ obtinuerūt predictū delega-
tum prepositū sancti Stephani.
qui predictā vt diximꝰ confirma-
uit electionem: declarando dicto
capitulo ius competere eligēdi.
[1] Et ex illo tex. habeo qđ faciē-
dum sit cū superior immediatus
recusat confirmare electionē. dʒ
enim recurri ad suū superiorem:
qui poterit adiri etiā appellatio
nis via. per illū tex. Grauat enim
in non confirmando electum ꝑut
tenetur si erratū non sit in forma
nec in materia. ⁊ data capacitate
tam in eligētibꝰ q̄ʒ electo. ⁊ istud
notat licet nō per tot ꝟba Panor.
in dicto. c. significauerūt. not. iiij.
[2] Sed qđ de electo cuiꝰ electio
nis confirmatio spectat ad papā:
qui recusat cōfirmare sine causa.
quid faciet iste electus? nā tunc
vt vides cessat remedium dicti. c.
significauerunt. cū papa (qui vi-
carius est xp̄i. c. fundamēta. §. de
cet. de elec. li. vi. c. vt nostrum. vt
eccle. benefi. ipse eñ nō puri ho-
minis. sʒ veri dei vicē gerit i ter-
ris. c. quāto. de trāsla. epis.) nullū
habeat se ad supra assignādum
sibi tēpus infra qđ cōfirmet talē
electionē. nec sit aliꝰ superior su-
pra se qui confirmare eā possit eo
sine causa differēte vel recusante.

nec sit aliqͣs qui via querele aut
appellatiōis i tali casu adiri pos-
sit. Nā sacro sancta romana eccle
sia de omnibꝰ ecclesijs et ꝑlatis
habet iudicandi facultatem: sed
nō licet cui q̄ʒ de suo iudicare iu-
dicio vł facto. Et q̄ʒq̄ʒ ad sedē eiꝰ
de qualibet mūdi parte appella-
ri possit: ab eius tñ sede nemini
phas est appellare p. c. cuncta. ꝑ
mundū. le. j. ix. q. iij. Sup isto no-
stro quesito video hanc q̄stioneʒ
multū dubiā ⁊ textu expresso nō
decisam. snia tamē gl. in. §. reser-
uatiōes. in verbo nulle. in tit. de
colla. i prag. sanc. est. vt nō sit tu-
tū dicere electū posse administra
re ante ꝯfirmationē. ⁊ dicit ꝙ nō
est suum diffinire: ⁊ dicit ꝙ vtinā
iuriū conditor scʒ papa. iuribus
concordaret. intellige in diffini-
tione seu declaratiōe talis dubij.
Et ex ꝟbis gl. ibi. et ex tacita eiꝰ
mēte satis mihi elucescit ꝙ si gl.
prag. sanc. non videret constitu-
tiones pontificales expressas cō-
trarias/ quas mox. j. deducā: cō-
cluderet talem electum non con-
firmatum exercere ⁊ administra
re posse tā ea q̄ sunt iurisdictiōis
voluntarie q̄ʒ cōtentiose. Sed vi-
debat glo. prealle. ꝙ habemꝰ iu-
ra dicētia electū tñ nec ista nec
similia facere ante cōfirmationē
posse. c. nosti de elec. confirmatio
enim est q̄ hanc dat facultatē: lʒ
non ea q̄ sunt ordinis. c. trāsmis-
sam. de elec. Electꝰ enim quouis
q̄sito colore per se aut ꝑ aliū ge-
rens se eū effectu ꝓ ꝑlato in vim
simplicis electionis/ cadit a iure
suo. c. auaricie de elec. li. vj. Et in
rei ꝟitate ista opinio ē vera: q̄ʒ in
veris terminis iuris sequor. ⁊ q̄ʒq̄ʒ
electo ꝟbi gr̄a i epm aut aliū ꝑla
tum ꝯpetat ius ꝑlature: nō tñ ex
ercitium. gl. j. q̄ est vulgatissima
⁊ singularis in. c. quāto. lxiij. dist.
Iste igiť electꝰ absq̄ʒ cōfirmatiōe
pape in casu nr̄o nō posset admi-
nistrare. ⁊ maxime q: cū in cōfir-

1 Remediū ꝓ electo si superior recusat electionē confirmare.

2 Si papa recusat cōfirmare electū sine cā. an administrare possit sine cōfirmatiōe?

1 Nota que sint consideranda a confirmatore electionis.

matione plura cōsiderent a confirmatore q̄ sufficiunt ad electuȝ repellendū.nō dȝ esse ita temerarius se igerere administratiōi ah confirmationē p iura.s̄.proxime allegata.⁊.c.qualiter de elec.[1] Quis enim sit in electio.sit iusta quā vulgus aut eligentes et electꝰ tm̄ reputant iustam⁊erat tm̄ forsan iste talis electꝰ illegitimꝰ moribus corruptꝰ:sciētie vel etatis patiens defectū.Uis ne taleȝ absq̧ confirmatione pape administrare posse⁊absit.cum eius electio si talis sit viribꝰ nō subsistat. c.cū in cūctis.de elec.Ideo dispositum est illum ad quem spectat confirmatio inqrere posse de varijs casibus.de p̄dictis scȝ sciēntia:moribus:legitimatiōe:⁊ etate.de q̄bus in dicto.c.cū in cūctis. De illegitimatiōe inq̄.vt i.c.innotuit illo eo.ti.De literatura: ⁊ etate.vt in.c.cū nobis.de elec. Ordo enim electi:etas:⁊ sciētia: zelus eligentiū:numerus:auctoritas:⁊ dignitas eorum solent in cōfirmatiōe examinari.c.dudum le.j.de elec.⁊ ex illo tex.notat ibi Panor.no.pe.q̧ electꝰ dȝ eē idoneꝰ i sciētia/etate/et ordine/tpe electiōis al's esset nulla.nec sufficit q̧ superueniāt iste qualitates post electionē.qꝛ qđ nullum est a principio tractu tēporis nō conualescit.l.quod ab initio.ff.de regu.iur.regula non firmatur.eo.ti.li.vj.⁊ ibi gl.per tex.in.c.si eo tpe de rescrip.li.vj.l.inter stipulantē.§.sacrā.ff.de ver.ob.l.si seruo.ff.q.⁊ aq.ma.§.p̄terea.insti.q. non est permis.fac.tes.c.auditis. de elec.c.dilectio.§.pōt.xvj.q.iij. ⁊ Ideo cōsuluit Joā.Cal.in cōsilio.j.in ti.de elec.contra Gaspar. de Cal.ibi.q̧ si ep̄s mandat vicario vt confirmet electionem si canonica est ⁊ electus non erat idoneus.vt puta:quia aut patiens etatis/scientie/aut morum defectum/aut illegitimus erat tēpo

2 Cōtinuat que sint a confirmatore electionis cōsiderãda.

re electionis facte.et.sic electio erat nulla.c.cū in cunctis.c.innotuit de elec.sȝ tpe cōfirmationis effectus est idoneus per dispensationem superuenientem:excluditur.quia electus nō habuit originem equitatis prout regulariter actus tales ⁊ similes habere debent.c.si sacerdos.xvj.q.iij.et facit tex.in.l.ij.§.opȝ.⁊ in.l.tutor petitꝰ.ff.de excu.⁊ tempo.ea.vbi tutorem non excusat priuilegiuȝ superueniens etiam ante decreti dationem.⁊ facit bonus tex.in.l. semper.§.hoc circa.ff.de iure immu.facit glo.in.c.statutū in verbo canonicis in fi.dum dicit non sic econuerso.de rescrip.li.vj.Et facit q̧ licet illegitimus legitimatus tamen per sequens matrimoniū(vt in.c.tanta qui filij sint legi.)eligi possit.gl.i dicto.c.innotuit.i v̄bo cōiugata ⁊ ibi Panor. ⁊ Joannes.de imola.⁊ ceteri scribentes.tamē illegitimus electꝰ/ ⁊ postea sic legitimatus ante confirmationem.non deberet confirmari.vt concludit Joan.de imola ibi.⁊ Joan.Bal.in dicto consilio.j.sub rubri.de elec.[2] De vi. etiam queri solet.c.bone.le.j.de elec.c.vbi periculum.§.ceterum. de elec.lib.vj.⁊ an sit electus per secularis potestatis abusum.c. quisquis.de elec.vel an electus haberet tempore [e]lectiōis de se celebrate repugnantia beneficia dispensatione legitima non p̄cedente.c.dudū.le.j.de elec.vel an symoniace sit electus.c.sup eo.c. si alicuius de elec.vel an sit erratum in electionis forme substantialibꝰ.de quibus in.c.qꝛ p̄pter. de elec.vbi vide notata per gl.in verbo sanior.et ibi p Panor.col. mihi pe.vers.vlterius queritur per Panor.in.c.in Genesi.no.iij. post illum tex.de elec.vel an electus excommunicatus esset.c.si celebrat de cleri.excom.ista eniȝ ⁊ similia viciarent electionem q̄

perfecte non scrutantur nisi per
cōfirmatorē cui onus incūbit. et q̄
indiscusso negocio nō dꝫ cito im-
ponere manū electo.c.fi.de elec.
li.vj.q2 scribit. Man⁹ nemini cito
iposueris.j.ad Thimo.v.possent
etiā plura alia cogitari.puta an
si cū maioritate vocū cōcurreret
sanior pars capituli.c.q2 ꝑpter.
§.statuim⁹.et.c.ecclesia. de elec.
et cui⁹ vite et cōuersationis sit ele
ctus.c.postq̄. de elec.c.innotuit
vers.multa em̄.eo.ti.et an aliquo
morbo reddēte cū inhabilem pu
ta epiletico laboret elect⁹.c.cum
inter canonicos.de elec.vl' an ma
gnā in oculo deformitatē patiat.
c.cum de tua.de corpore viti.vel
an manu mutilatus.c.pe.eo.tit.
Reliqua pretermitto discurrere.
iter conclu dēdo periculosum es-
se electo etiā quātūcūq3 idoneo
et capaci et legitime electo.absq3
confirmatiōe pape in casu nostro
sep prelato gerere spectantia ad
electū cōfirmatū exercere.immo
cōcludo eū hoc de iure facere nō
posse.cōstitutionū pontificalium
snia inspecta.q̄q3 plura possent
dici colorate in cōtrariū.ar.c.ni-
hil.de elec.et ar.c.j.de sup.ne.pre
la.vt dicit glo.prag.sanc.in dicta
gl.§.reseruatiōes.i verbo nulle.
in ti.de colla.[1]Quereres tu tn̄
forsan.qđ est tp̄s datū ad ꝯfirmā
dū:dic ꝫm Panor.i dicto.c.signi
ficauerūt.no.iiij.de excep.ꝙ tp̄s
seu terminus non prefigitur/nec
ad confirmandum/nec instituen
dū.et sua doctrina ē vera:et hoc idē
firmat ipse in.c.ij.col.fi.v.extra
gl.quero.de ꝯce.p̄bē.Et ꝙ supio
ri nō sit ordinatū tp̄s ad cōfirmā
dā electionē/nec ad istituēdū.te
nuit ipe Panor.i.c.postq̄.in fin.
de elec.et gl.prag.sanc.i.§.visam
p̄dicte congregatiōi.i vbo respe
ctiue.in ti.de colla.et respectu in-
stitutiōis hoc firmat Panor.in.c.
pastoralis in.j.glo.de iure patr.
[2]Et tam ex eoꝶ dictis q̄ meis
colligas. ꝙ lꝫ ad eligēdū sit tp̄s
p̄fixū vt puta q2 trimestre in p̄la-
turis.c.ne pro defectu de elec.Et
in alijs inferiorib⁹ b̄ficijs ele-
ctiuis semestre.c.cū nostris iūcta
doctrina Panor.ibi.no.ij.de ꝯce.
p̄bē.Et lꝫ ad cōferendū det seme
stre.c.ij.de cōce.p̄ben.ita ꝙ quili
bet supior gradatim hꝫ sex mēses
donec deuentū sit ad papā.vt col
ligitur clare in.c.lꝫ de supplē.ne
gli.p̄la.iūcto prealle.c.ij.et iūcto
dicto.c.cum nostris.vbi hoc colli
git Panorm̄.no.ij.Et q̄q3 ad pre
sentandū quadrimestre laico pa
trono det.et semestre patrono cle
rico.c.si laic⁹.§.vex. de iur.patr.
li.vj.Ad instituendū tn̄ et confir-
mandū ipsi superiori nō assignat
a iure tp̄s certū nec specificum.
Quereres igit quid faciet p̄sen-
tat⁹ institui petens.aut elect⁹ cō
firmari querēs:[3]Dic ꝙ presen
tat⁹ personaliter se exhibere dꝫ
illi ad quē spectat institutio. ta-
lem namq3 vocamus presentatio
nem que personalis est.et quan-
do q̄s prebetur seu exhibetur sen
sibus corporeis.glo.in cle.dudū.
§.ac deinde.in verbo presentari.
de sepul.facit.l.j.in princi.ff.de
verbo.obli.et illam glo.sequitur
Joā.de imo.in expeditione ei⁹.
et idē tenet Paulus de citadinis
in trac.de iure patr.col.mihi.63.
et Joā.de imol.i.c.ea noscitur no.
iij.et ibi Panor.not.ij.de his q̄ fi.
a prela.si.consen.capi.et illā glo.
dicit notandā singulariter.Car.
zaba.i dicto.§.ac deinde.no.iiij.
Et aiūt isti quattuor proximi do-
ctores supra allegati et Lap.i di-
cta cle.dudum relatus et Car. in
dicto.§.ac deinde.no.iiij. ꝙ non
sufficit patrono presentare supe-
riori aliquem absentem.licet pos
set presentare per literas quate
nus consideratur ipse patronus.
vt i dicto.c.ea noscit.dū ille text.
dicit per se aut per literas.et ibi
Jo.de imola.et Panor.ita ꝙ suffi-

1
Ad confir-
mandā ele
ctionē q̄s
terminus
det confir-
matori et
q̄s institue
ti ad insti-
tuendum?

2
Quot mē-
ses det ad
eligendū/
cōferendū
et p̄sentādū
hic descri-
bit.

3
Presenta-
tus corpo-
raliter te-
netur se ex
hibere:si
hoc placet
illi ad quē
spectat insti
tutio.

1 An sufficiat patrono ex parte sua presentare absentē per līas suas.

cit vt ipse presentat⁹ cum literis se offerat p̄lato. vt dicit Car. zaba. in cle. frequēs. §. presentatos. i. j. op. d̄ exces. p̄la. [1] Sufficeret tñ q̄ supior ad quē spectat istitutio notas haberet qualitates absentis. ita vult Panor. in dicto. c. ea noscit. no. ij. sicut dicim⁹ q̄ absenti al's idoneo ꝛ capaci noto cō ferri pōt bñficium. c. accedēs. de prebē. ꝛ. c. si tibi absenti. eo. ti. li. vj. si differat semota cā. poterit superior ei p̄ficere tp̄s ad istituēdum: quo lapso ipse supplebit. facit. c. nullus. de iure patro. et ibi Panor. no. iij. notat ex illo tex. q̄ vbi desideratur cōsensus vni⁹ in fauorē alteri⁹: si nō vult ꝯsentire sine causa legitima: potest haberi recursus ad superiorē: (si supiorem habet) vt superior ipse det licentiā vel cōsensum vel q̄ cōpellat illū ad cōsentiendū. ꝛ pro hoc vide notata p Pau. de cita. in tracta. de iure pat. i col. 101. magne impressionis. ꝛ p Panor. post gl. j. i dicto. c. pastoralis. de iure pa. ꝛ per Roc. de curte. in repe. ru. de iur. pa. in v̄bo honorificū. in. v. q.

2 Elect⁹ infra qd̄ tp̄s debeat petere confirmationem electiōis. ꝛ qd̄ faciet si ille ad quē spectat cōfirmatio differat: aut recusset ꝯfirmare sine cā.

[2] Sic etiā dicendū est respectu cōfirmationis petēde / ad quā petēdā necessitatur elect⁹ a die consensus p̄stiti electioni de se facte infra trimestre iusto impedimento cessante: al's vacuat eoipso electio. c. quā sit. de elec. lib. vj. sufficit tñ vt elect⁹ petat ꝯfirmationē electiōis licet nō sequat. ex quo per eū non stat gl. ibi. in v̄bo. petere. secus si electores vel ip̄e electus solū peterēt electionē pnunciari canonicā: ꝛ nō peteret cōfirmationem electionis: ꝛ ita tenēt ibi Jo. an. Jo. de imol. Dñicus. ꝛ Phi. franc. licet Lap. ibi contra. de quo ibi. per Domi. Si tamen elect⁹ īfra illud trimestre petat electionē suā ꝯfirmari: ꝛ superior renuit aut differt de die i diē nulla legitima causa in cōtrariū subsistēte. dz ipse electus recurrere ad superiorem ipsius recusantis aut differētis sic sine causa. vt ip̄z cōpellat electionē cōfirmare. ar. c. nullus. de iur. pa. vel dic meli⁹ s̄m Panor. in. dicto. c. postquam. q̄ superior poterit confirmatori p̄figere certū terminū ad ꝯfirmādū: ꝛ si infra terminū nō cōfirmauerit potestas deuoluitur ad eū. Et ista mēti tene: q2 quotidiana ac vtilia sunt. applicariq̄ possunt ad diuersa. ꝛ etiā sīlia. [3] Et vides quō fui mot⁹ ad plura dicēda circa cōfirmationes p̄latoꝝ: ꝛ creationes monachorum. ꝛ causa fuit gl. prag. sanc. in verbo. ptinet. lōge supra allegata. vbi allegauerat. c. significauerūt de excep. ad pbanduz s̄m episcopum posse cōfirmare suoꝝ subditorum electiōes. Naz vt diximus ibi nō de ep̄o: sz de archiep̄o loquit ille tex. quo recusante ꝯfirmare: aditus fuit papa via appellatiōis. ꝛ vt dixim⁹ ei⁹ delegat⁹ confirmauit. potuisset tamē archiep̄s tāq̄ superior electi cōfirmare si voluisset p illū tex. ꝛ idē de ep̄o dicēdū esset respectu suorū subditorum.

3 Excusat se.

4 Cōfirmatio prioratus regularis existentis in diocesi ep̄i si priorat⁹ subijcit ali cui monasterio. an spectet ad episcopuz.

[4] Et si q̄ras vacat aliq̄s prioratus regularis electiuis subiect⁹ alteri monasterio in diocesi ep̄i: an cōfirmatio ei⁹ spectet ad ep̄m vel ad abbatē maioris monasterij: dic scd̄m Panor. i. c. monachi. col. mihi fi. vers. ad quē aūt pertineat. q̄ doctores dicūt simplr̄ ad ep̄m. ꝛ hāc op. tenet gl. prag. i dicto verbo. ptinet. ꝛ ita tenet Pa. in. c. cū venissent. in gl. j. de istitu. vbi dicit ad episcopum spectare cōfirmationē electionis facte ad dignitatem inferiorē in sua diocesi: etiam si electio sit facta de abbate. allegat tex. iūcta gl. in. c. j. xix. q. ij. ipse tñ Panor. i dicto. c. monachi. col. fin. vers. ad quē. ꝛc. dicit latius. Q2 aut est monasterium immediate subiectum ep̄o: ꝛ tunc confirmatio illius prelati (quocunq̄ nomine censeatur) spe

etiat ad epm.allegat tex.cū gl.in c.ij.xviij.q.ij.et si tunc isti de colle gio negligunt eligere:vel eligūt indignum.potestas deuoluitur ad epm.vt in dicto.c.ij.et in.c.ne pro defectu.de elec.Aut monasteriū est subiectū alteri monasterio.et tūc potestas instituendi vel ɔfir- mādi spectat ad abbatē maioris monasterij.ſm Panor.in dicto.c. monachi.p illū tex.in.§.priorat⁹ quoq3.et per tex.in.c.ad monaste riū.in.§.nec alicui.de sta.mo.gl. th̄ piag.in dicto ūbo ptinet.dicit illa iura loq̄ in bñficijs collatiuis et manualibus.et vex dicit.ideo pl⁹ sibi placet et etiā mihi de iure cōi et sic cessante spāli iure p priorat⁹ electiui ɔfirmatio simplr spectet ad epm diocesanū.Et facit tex.i c.cū venissent.de insti.ar.cui⁹.di- cit ibi Panor.no.j.ibi eē tex.opti mū et quasi expressum:q instituc- tio psonarū instituēdarū in bñfi- ciis et custodia beneficiorū vacan tium de iure communi pertinet ad epm loci.p.c.oēs basilice.xvj. q.vij.c.cū ex iniūcto.in fi.de he- re.et vide notata p gl.fi.i.c.ꝗꝗ. de elec.lib.vj.que dicit duo notā da.primum est epm posse ola in sua dioces.Secūdū est.q ad eū spectat institutio cū monachi/in dignū eligūt p tex.i dicto.c.ꝗꝗ. vers.sec⁹.et p illum tex.approbat glo.ij.c.hoc tantū.xviij.q.ij. Sic etiā dicēdū est.q si q̄s abbas cau tus in regimine:humilis castus: misericors:discret⁹:sobriusq3 nō fuerit:ac diuina pcepta verbis et exēplis non ostēderit:ab episco- po in cuius territorio cōsistit et a vicinis abbatibus et ceteris deū timentibus a suo arceatur honore. etiam si omnis congregatio vi- tijs suis consentiēs eum abbatem habere voluerit.vt in ɔcilio Tri bur.icīl est ordinatū.c.si quis ab- bas.xviij.q.ij.hec omnia incidē- ter nota circa confirmationes/in stitutiones/et destitutiones. Et

credo q ex pdictis si indoct⁹ sis erudiri aliquātisper poteris cir- ca dubiū potissime quo q̄ri solet ad quē spectent electorū cōfirma tiōes.[1]Quā materiā attigere volui veluti necessariam articulo elicito ex tex.nostro/et reassum- pto ex glo.quā multū longe ante tetigim⁹.vel cle.q: contingit.§. vt autē.in verbo electionē.de re- li.domi.per quam diximus bñfi- cium esse electiuum quod confir matiōe superioris egebat.per il- lā gl.e q̄s sit talis superior qui fa cultatē.h3 electiōes cōfirmandi. Ex pdictis tibi lucido patet.Uerū ego libens nunc ad inceptū op⁹ redeo.[2]Et vt finē iūgā pncipio Dixim⁹ i pncipio hui⁹ glose.id bñ ficiū eē electiuū q ē ɔfirmatiuū. p gl.cle.q: cōtingit.in.§.vt autē. in verbo electionē.de reli.domi. quā varijs doctorib⁹ eā cōproba nim⁹ quos ibi retuli.Diximusq3 insuper in col.iiij.huius glose. post Car.zaba.in dicto.§.vtaūt. no.iiij.et post Feli.i dicto.c.i nra. correlario.xxxij.vers.et scias.etc. q si alicubi canonici eligūt cano nicū.(idem intelligo de quolibet simili electo ad aliud bñficiū nō cōfirmatiuū.) statim electus ha bet ius sine confirmatione: tale beneficium non dicitur electiuū. per dictam gl.dicti.§.vt autē.in verbo electionem.Uidetur ergo concludere Car.in dicto.§.vtaūt not.iiij.q si electio electi in cano nicum cōfirmetur.q gratia apo stolica emanata ad beneficia va catura expresso vno modo:et taci to electiuo.non extēdatur ad ca nonicatum electiuum et cōfirma tiuum. beneficium enim tale vt prediximus haud comprehendi tur sub tali gratia specificato alio modo prouidendi:et tacito modo electiuo.c.cum in illis.§. illis vero iuncto.§.cum autem. de elect.libr.vj.cle.j.§.ad hoc. de preben.[3]Et vide ibi glos.

1 Redit ad ea a q̄bus studiose vt sepi⁹ data opa facit diuerterat

2 Cōiūgit fi nē princi- pio.

3 Electiua minora be neficia nō veniūt sub gratia apo stolica.in qua expres sus est ali⁹ modus ab electiuo.

in verbo dignitate.ꝗ dicit hoc ꝓ=
cedere etiā in bñficijs.ꝗ non ſunt
dignitates/aut perſonatꝰ/ ſꝫ mi
noꝛa bñficia.Duꝫ tñ ſint talia ad
ꝗ fiat aſſumptio ꝑ electionē/⁊ cō
firmationem.⁊ illā glo.ſequūtur
Paul.Car.Jo.de imol.Panoꝛ. et
Jo.colo.ibi.⁊ hanc ſententiam ſe
quuntur.Jo.an.Domi.⁊ poſt plu
ra verba finalr.Phi.fran.in dicto
§.illis.⁊ ita conſuluit Gaſpar.de
Cal.vt videre potes.in conſilio
xij.in ti.de pꝛebē.ar.dicti.c.cū in
illis.§.ij.de ꝓbē.lib.vj.dicēs ꝙ rō
dicti.c.cum in illis.§.illis vero.ꝗ
loqtur i dignitatibꝰ ⁊ ꝑſonalibꝰ:
tñ eadē ratio eſt.ſeu militat i mi-
noꝛibꝰ bñficijs ēt ſimplicibꝰ qbꝰ
via electiōis ꝓuidetur.ergo idē
dꝫ eē ius ꝑ.l.adigere.§.ꝗuis.ff.d
iure patr.et.c.ij.vſ.ſicut ergo .de
tranſla.epiſ.cū ſimilibus . Ratio
aūt quare eſt ꝙ in ſimplicibusbe
neficijs electiuis non extendatur
generale mandatum de ꝓuiden=
do ſpecificato aliquo alio modo:
⁊ electiuo modo tacito/eſt qꝛ pa=
pa facilius grauat vnū ꝗ plures
⁊ iſtam rōnem aſſignat Jo.mo.in
dicto.c.cum in illis.⁊ Gaſpar .de
Cal.i dic.cōſilio.xij.i ru.de ꝓbē.⁊
Petrꝰ de ancha.in cle.j.de ꝓben.
Et qꝛ pꝛeſumitur meliꝰꝓuideri
per plures ꝗ per vnum.ſecūdum
Gaſparē.in dicto cōſilio.xij. hinc
dicit tex.in.c.pꝛudentiā. verſ.illa
quippe.de offi.dele.integrū eſſe
iudicium qḋ plurimoꝛū ſentētijs
confirmatur.et ibi ꝑ glo.inverbo
plurimoꝝ.per.c.de quibus.xx.di.
vbi dꝛ facilius namqꝫ inuenit qḋ
a pluribus ſenioꝛibus ꝗritur.⁊ ꝑ
amplioꝛes hoīes pfectiſſimaveri
tas reuelatur.l.fi.C.de fideicom.
et vide.c.extra cōſcientiam. lxiij.
diſ.Plurīū igitur ſano iudicio et
ꝓuiſioni videtur papa relinque=
re.dū modū electiuum tacuit.Ui
des ergo ex ꝓmiſſis ꝙ ꝗlitas ele=
ctiua multū ponderatur in nr̄is
terminis.pꝛout ⁊ extra terminos

noſtros videre potes ex cle.qꝛ cō
tingit.§.vt aūt.de relig.domi. et
in.c.nobis.de iure patr.et in.c.de
liberatione.iuncta gloſſ. in ver=
bo electionis.circa mediū de offi.
leg.li.vj.Et nullus ſane mētis ne
gauit mihi quin hec de ꝓuidēdo
mādata apoſtolica ſintvelut odio
ſa reſtringēda.c.ꝗuis.le.j.de pꝛe
bē.li.vj.Et tunc cū iſto fundamē
to habeo regulā.ꝑ quā dicimꝰ ꝙ
in penalibꝰ et odioſis/qḋ cōpꝛe=
hēdit in mero ſimplici:nō cōpꝛe=
hēdit in illo in quo ꝯcurrit certa
ꝗlitas.vt in caſu noſtro.nā lꝫ bñfi
ciū purū ſimplex collatiuū cōpꝛe
hendat ſub mādato de pꝛouiden
do directū alicui Electiuo tñ mo=
do tacito/electiuū ad pluriū ele=
ctionē ſpectās.nō cōpꝛehēdeturꝑ
ꝓdicta.qꝛ eſt alterius ꝗlitatis.fa
cit tex.in.c.ſtatutū.cōiūcto tex.in
c.lꝫ canō.de elec.li.vj. Habemus
enī caſum in dicto.c.licet canon.
verſ.⁊ infra.⁊ in verſ.Qḋ ſi.ꝙ ha
bens eccleſiam parochialē infra
annū a ſibi cōmiſſi regiminis tē=
poꝛe numerandū:ſe faciat ad ſa=
cerdotiū ꝓmoueri.al's eſt ipſo iu=
re eo pꝛiuatus . cōputando annū
a die pacifice poſſeſſionis habite
vel qñ per eū ſtat quominꝰ ſit pa
cificus.qꝛ parificantur.c.cōmiſſa.
de elec.li.vj.glo.in.c.ſtatutum in
verbo.j.annū.eo.ti.⁊ li.ꝑ dictum
c.cōmiſſa.⁊ ꝑ.c.lꝫ epūs. de ꝓben.
li.vj.⁊ in pulchꝛa.q.ꝑ glo.i §. itē
ꝙ vniuerſitates in verbo.poſſide
bunt.in titu.de colla.in pꝛag.ſan.
Et intellige . vt ꝓmoueri teneat
infra annū.iuſto impedimēto ceſ
ſante.vt in dicto.c.cōmiſſa. Illud
tñ.c.licet canon.vt penale nō vē=
dicat ſibi locū in parochialibus
collegiatis ſecularibꝰ ꝑ dictuꝫ.c.
ſtatutū.iūcta ibi gl.inverbo eccle
ſias.Et ſolet ille tex.allegari iun
cto dicto.c.lꝫ canon.per Feli.poſt
Barba.in.c.j.de reſcri. ꝙ accidēs
ꝗlificatū adueniens enti.facit rē
alterius ſpeciei.et declara.vt per

Feli.in Acto.c.j.[1]Et vide p ma teria dicti.c.statutum. Panor.in c.j.no.fi.de iura.calu.& Panor.in c.ij.in.j.gl.eo.ti.Feli.in phe.Gre go.col.mihi.iij.vers.sed veritas est.&c.Panor.in ru.de vita.& ho. cle.Panor.in.c.bone.le.j.no.j.de postu.pla.& Barba.in.c.at si cleri ci.nuero.137.de iudi.[2]Et solet allegari dictu.c.statutu.q appel latione simplicis no venit copost tu seu mixtu per glo.regularu ca apostolice.Inno.viij.in regula.ij in fi.iuncta.l.l.ij.ff.deverbo.oblig. de quo vide ibi.Jaso.nuero.5.p9 Bar.& scribetes qz late.& vtilr se hz.& ide Jaso.in eade.l.ij.nuero 3.post Bar.Ang.Imol.Ro.& Ale xa.ibi.& alios doctores relatos i varijs locis.a Jaso.in dicta.l.ij. nuero.3.per Panor.Jo.de ana.et Feli.in.c.fi.de simo.& Panor.in.c. at si clerici.§.de adulterijs.col.mi hi.iij.vers.sed dubitat.&c.de iudi cijs.Et super.q.ibi mota.per Pa nor.vide ibi.Vince.Jo.ab.Anto. de bu.Aret.Barba.Feli.& Phi. dec.& vide.l.Vim passam.§.pteri ptione.ff.ad le.iu.de adul.l.ii ita & ibi notata.p Bar.Alexan.& Ja so.ff.de li.& post.Et ad.l.si ita fa cta sit exheredatio.ff.de i inf.ru. et irri.fac.tes.q videt priari.Rns devt p Jaso.in dicta.l.si ita.ff.de li.& post.& ad.l.titie textores.ff. de lega.j.dic.vt p Alex.in dicta.l. si ita.& p eude Alexa.in dicta.l.ti cie textores.no.ij.& vide q ipse ibi dicit.ar.l.hoc legatu.ff.de leg.ij. & ad.l.legatis vxori.ff.de leg.ij. Ad ppositu igit nostrum.no pos sem mihi negare in terminis iuris qn beneficiu electiuu & sic confir matiuu quatucuq minimu & sim plex sit alteri9 qualitatis q non electiuu.Ideo cocludo cu pmissis doctorib9.q sub gnali mandato de puidedo/seu gratia aplica in q specificat aliqs modus q electi uus/eo tacito : no copzehedatur beneficiu electiuu:viso q est alte rius qlitatis respectu assumptio nis.& sicrespectu principij:q2 vis electiois.& et respectu finis.q2 p viu cofirmationis & no simplicis collationis & institutionis pficit ibi actus.& in hoc sequor gl.dicte cle.j.in vbo dignitate q mihi pu blice legedo tu hac in vniuersita te Floretissima tolosana.q Bur degalesi.et Caturcesi.semper mi hi placuit.nec video fundamen ta.vt reprehendi mereatur.q intellexerim quada curia in priu als iudicasse in fauore certi man datarij apostolici mei amici & qsi conterranei:super quodam cano nicatu electiuo & confirmatiuo cu iusdam ecclesie collegiate secula ris.Est tamen verum als Gaspa. Cal.contrariu sibi ipsi in partem contrariam illius quod consulue rat in pallegato cosilio.xij.in ru. de preben.declinasse et consuluis se.vt ibi videre potes ex ei9 adde te.et pro contraria opinione qua tenuit glo.dic.clem.j.de preben. posses videre ea q dicit Archi.in c.si eo tempore.de ref.in.vj.& per eundem in.c.cui de non sacerdo tali.de preben.eo.lib.Et sunt plu res quibus hec vltima sententia contra illam glo.magis couenit. Ego tame etiam disputatiue po tius sustentare mallem opinione glo.dicte cle.j.de preben.tu pro pter ratioes pdictas.& alias ada ptabiles quas p nuc relinquo di cturus tu su(deo duce)eas in vo ce.[3]Magna inq video auctori tate dicte glo.cui tu cosulendo tu iudicado adhereddu est.sm Jaco. butri.in.l.j.C.qui pro sua.iurisf.re fert et sequitur Jo.de Imo.in.c. cu vos.col.iij.de offi.ordi.& Alex. de imol.in consilio.lxxiiij.nuero. 19.in quarto volu.Et inquit ibi. Alexan.nuero.20.post Saly.l.l. ij.C.de sen.q sine certa.quati.Ob ille qui nescit equitare tenere de bet se ad arzone.ita debet facere iudex iudicando qui glo.seq dz.

1 Remissio ad ma teria.c.sta tutum.de cle.lib.vj.

2 Sub sim plici an ve niat mixtu.

3 Glose.au ctoritas est magna:cui adherendu est cosulen do & iudica do/& q ne scit iudica re teneat se cu ea:sicut ille q nescit eqtare tz se cu arzone.

1 Joan.an. Laus.

2 Nolatio=nes necgradus vniuersitatũ nec mãdata de puidendo hñt locũ in bñficĳs in q̃bus est locus.c.ne p defectu.et c.qr ppter.de elec.nec in illis infra tẽp⁹ iuris cessantibusnegligentia ⁊ delicto est locus impetrationi.

Et istud vult Barba.in.c.at si cle
rici.numero.140.de iudi. vbi his
verbisvtitur.Chi non sa caualca
re regna se a lo arzono.Ita debet
facere iudex tener se alle glos.al
legat Saly.in dicta.l.ĳ.C.de sen.
que sine cer.quan. vt etiã dixi su
pra.in verbo rex.col.xlviĳ.et pre
cipue dicit Alexan.in dicto consi=
lio.lxxiĳ.numero .20.quãdo gl.
est.Jo.an.vt in casu nostro est gl.
þalie.cle.j.de pbẽ . Magnificare
igit̃ debem⁹ illã gl.ppter eius cõ
ditorem.[1]scz.Jo.an.de quo di=
cebat Panor.in.c.de;quarta.de p̃
scrip.quem refert Alexan.in di=
cto consilio.lxxiĳ.ꝙ quando Jo.
an.apponit studium optime deci
dit sed raro studium ponit quod
si fecisset arbitror ꝙ multis scribẽ
tibus silentium imposuisset: sed
credo ꝙ accelerauit se vt multa
scriberet.inq̃t Panor.in dicto.c.
de q̃rta.Uide ergo quante aucto
ritatis sit glo.Jo.an.in dicta cle.
j.Et vbi questio inter iurisptos
est dubia:expedit ad iuris illumi
natorem.s.ad Jo.and.recurrere.
vt facit Federicus de senis in cõ
silio.cxxxvj.in fin.Fuit enim Jo.
an.valentissimus doctor mundi.
s̃m Ludo.Ro.in singulari . 667.
Et propter opinionem glos.solet
dici per gl.in.l.oĩs diffinitio.ff.de
regu.iur.ꝙ adherẽdum est glose
seu ei⁹ opinioni.vt Bononienses
carotio ⁊ illã gl.ad hoc dicit sin=
gularem.Barba.in.c.at si clerici.
nũero.139.de iudi.⁊ illã glo.seq̃=
tur Alex.de imo.in dicto ꝯsil.lxx=
iiĳ.Illi aũt q̃b⁹ nõ placet gl .cle.
j.in ṽbo.dignitate.de pbẽ.se fun
dãt in hoc.qḋ ista bñficia nõ pos=
set dici electiua nisi in eis seruet̃
forma.c.qr pp.de;elec.vel nisi per
vacationẽ talium reddant̃ eccle=
sie viduate.et ita pnunciauit In
no.papa.vj.vt refert Feli.in.c.in
nostra correlario.xxxĳ.s̃.alle .Et
idem dicit Petr.de ancha.in di=
cta cle.j.not.xj.versic.sed q̃runt.
⁊c.post Lau.ibi. de pben.Et ec=
clesie nõ remanẽtviduate ex istis
minoribus beneficĳs.s̃m glos.in
c.sicut in cõstruenda.in.§. ad lo=
cum.in verbo ;locũ.in tit.de elec.
in prag.sanc.Solũ igr̃ dicunt̃ ec=
clesie ppꝛie loquẽdoviduate que
pastore carẽt.per.c.ne p defectu.
iũcta doctrina Panor.ibi.not. iĳ.
de elec.et per.c.ĳ.de transla.epi.
Adde text.in.c.quoniam.Vbi di=
cit viduatis.⁊c.iũcta gl.100.dist.
[2]Ego bñ ꝯfiteor bñficia illa i q̃
bus habẽt locũ.c.ne pro defectu.
et.c.qr ppter.de elec.non cadere
sub mãdato de puidẽdo quo vti=
mur in hocregno.nec sub literis
grad⁹ simplicis/nec sub noiatio=
nib⁹ studioꝝ ghaliũ.vt dicit glo.
in.c.sicut in construẽda.in.§.sed
p electiones.in verbo electiuis.i
ti.de elec.i prag.sanc.Nec in tali
b⁹ ecclesĳs in q̃bus habẽt locũ.c.
ne p defectu.⁊.c.qr ppter.s̃.alle.
(que sunt vere ⁊ propꝛie electiua
beneficia)est locus impetrationi
seu preuentioni in curia romana.
s̃m glo.in dicto.c. sicut in cõstruẽ
da.in.§.statuit.in verbo fiant.in
ti.de elec.in prag.ita ꝙ cessanti=
b⁹ negligẽtia ⁊ delicto Papa de
talib⁹ nõ puidet:i hoc Frãcie re=
gno/nec in delphinatu/nec comi
tatu Astẽ.sz illi ad quos spectat
ius eligendi hodie vltra ius cõe
cõcurrẽte puilegio phr eligere.c.
p pmissa.i ti.de nolatiõe. j. ⁊ hñt
in talib⁹ trimestre.p dic.c.ne pro
defectu.⁊ ad tales de iure cõi cõ
petit ius eligẽdi.c.j.de elc.⁊ p il=
lũ tex.⁊ p.c.ꝯgregatio.⁊.c.si.xvj.
q.ij.Dicebat Panor.in. c .mona=
chi.de stat.mo .ꝯiũgẽdo illud.c.
cũ pdictis.ꝙ vnũqḋq; collegiũ si=
ue regulare siue seculare hz ele=
ctionẽ sui prelati.Ex quo ibi sunt
collegialiter.al's sec⁹.s̃m Panor.
in dic.c.j.no.ĳ.p illũ tex. de elec.
Et priuilegio cessãte vt pdixim⁹.
in Archiepatib⁹/Epatib⁹/Abba
tĳs/et prioratib⁹ regularibus ve

re electiuis exposcentibus confirmationē solēnē.xpianissim⁹ Frācie rex noster facultatē nominandi habet.iuxta id qđ disponitur i c.de eorūdē.cōiuncto.c.monasterijs.⁊.c.ꝑ premissa.j.i ti.de nola. Et si dicas ꝙ dignitates minores etiā si sunt electiue ex quo in eaꝝ electionibus nō seruatur forma. c.qꝛ ꝓpter.nec.c.ne pro defectu. hꝫ locū impetratio: qꝛ tales potius dicūtur collatiue ꝗ̄ electiue. vt dicit glos.in dicto.§.sed ꝑ electiōes.in v̄bo electiuis.ti.de ele. i prag.sāc.Et ꝗ̄ꝗ̄ talia bñficia ēt si sunt dignitates in qb⁹ p̄ealle. c.qꝛ ꝓpter.et.c.ne ꝑ defectu.non habet locū.cadant sub gratijs et nolatiōibus.vt tꝫ gl.in.§.itē placuit.in verbo parochialib⁹.in tit. de colla.in prag.sanc. Dictum tñ meū est istud.ꝙ sub gratia aplica.expsso vno mō vt puta collatiuo:⁊ tacito mō,electiuo:nō cōprehenditur bñficiū electiuū.etiā si sit simplex dignitas/aut ꝑsonat⁹ electiu⁹ egēs tñ cōfirmatiōe.c.cū in illis.§.illis.ꝯiūcto.§.cū aūt. de ꝓben.in.vj.aut si sit dignitas electiua curata.vt in dicta cle.j.§.ad hoc.de ꝓben.Et dñ Feli.in dicto c.in nr̄a correlario.xxxij. dicebat post Collec.Papam Inno.vj.declarasse in camera.ꝙ volebat illud bñficiū esse ⁊ dici electiuum in cuius electiōe seruatur forma. c.qꝛ ꝑꝑ.de elec.vt etiā dicit Petr⁹ de ancha.i cle.j.no.xj. post Lau. quos supra recitaui.ꝗ̄ꝗ̄ electio esset talis ꝙ nō hēat necesse fieri infra tres menses et sic non reguletur iuxta dictum.c.ne pro defectu.Sed hec est nimijs magna restrictio ad cle.j.de preben.quē generaliter ꝓbat in quacūq; dignitate electiua locū esse dicto.§.ad hoc.scd̄m Car.ibi.Uult ergo ibi Car.in.q.iiij.et.q.j.gl.ibi.in verbo dignitate.esse veram.vt:minora bñficia electiua ⁊ sic cōfirmatiua per superiorem:non cōprehēdantur sub tali gratia. qđ etiā firmat Feli.in corre.xxxij.dicti.c.in nostra.Et ea q̄ in ꝓposito dixim⁹ de mādato apostolico vt expresso in eo vno mō:nō cōprehēdatur mod⁹ electiuus tacit⁹ .ꝓcederet etiā respectu nominationum vniuersitatū seu studioꝝ gñaliū.Nā nolationes tales sunt odiose sicut gr̄e spectatiue ⁊ sic restringēde.ita dicit gl.in.§.itē placuit. in verbo parochialib⁹. in ti.de colla. in prag.sanc.ꝑ.c.ꝗ̄uis.le.j.de ꝓbē.li.vj.Et nolationes expresse ad certū casum nō debēt extendi ad casum omissum.fm gl.ibi ꝑ dictū.c.cū in illis.s.in.§.illis.iuncto .§.cū aūt.de ꝓben.li.vj.Facit dictum.c.statutū.iuncto.c.licet canō.de elec.li.vj.et.l.commodissime.ff.de li.et pos.et.c.cui.de non sacerdotali.de preben.li.vj. cum similibus.Ideo aliꝰ cū prudētioribus cōsului.vt qñ quispiā nolationes tales assequtur aut gratiaꝫ aplicam/⁊ exprimitur mod⁹ aliꝰ diuersus ab electiuo.Addatur ēt electiuus.Et tūc iste talis erit securus.et veniet quodcūq; electiuum in quo nō seruatur forma.c. qꝛ ꝓpter.nec.c.ne pro defectu. s̄. alle.alꝰ vides periculuꝫ.Scio tñ plures i casu nostro nō formidasse/nec formidabūt dicere oppositum.parū curantes de glo.dicte cle.j.de prebē.Sed minus curarem ego.de opinione contraria. [i]Nota tñ ꝙ qñ mandatur ꝓuideri de beneficio vacaturo nullo mō ꝓuidendi expresso:venit bñficiū etiā electiuū.fm Archi . Domi.et Phi.fran.in dicto.§. illis. post Rotaꝫ hoc tenentē.in Deci. 196.in nouis.idē firmat.Feli.i dicto.c.in nostra .correlario . xxxij. vers.⁊ nota ꝙ si null⁹.⁊c .post gl. hoc dicenteꝫ.in cle.j.§.ad hoc. in verbo quāuis.quā ibi sequuntur Car.Jo.colo.et cū ea. transit ibi Jo.de imol.de prebē.Sicut diximus ꝙ expresso vno modo vacan

r Ubi mādatur ꝓuideri de bñficio nullo mō expsso/ an cōprehēdatur electiuū beneficium.

di in impetrationibus seu grat⁹: nō cōprehēditur ali⁹.c.susceptū. de rescrip.lib.vj.facit.l.cōmodissime.ff.de libe.& post.[1]Ubi tamē nō exprimitur aliqs modus pro uidēdi.sed solū fit mentio de vacaturo/ cōprehēdit quilibet modus vacandi.ƒm Domi.in.d.c.susceptū.in fi.p glo.in.c.si pptr. in verbo vacabunt. de rescrip.lib.vj.glo.in.c.cupientes.in ṽbo vacationib⁹.de elect. lib.vj.& vltra doctores.in.c.si propter.& in dicto.c.cupiētes.vide p Feli.in.c.i nr̄a correlario.xxxvij. de rescrip.per Feli.in.c.licet.col. pe.de offi.dele.p eūdē Feli.in.c.ad petitionē.no.j. de accu.glo.in c.quia sepe.in ṽbo vacat.de preben.lib.vj.Et declara hoc latius: vt per Domi.& Philip.fran.in.d. c.susceptū.[2][Et ad ista adde Rotā.in deci.407. in nouis.vbi dicit q valet acceptatio certi beneficij.lz nullus modus vacatiōis exprimatur.& idē tenet Domi.in.d. c.susceptum.col.ij.ṽs.sed pone.& idem ibi Philip.fran. col. pe.ṽs. item aduerte &c. idē firmat Rota in deci. xcvij. in antiquis. & hec p nūc sufficiāt. Et ista not.q: si tibi nō sunt vtilia:mihi saltem in accumulandis fuere laboriosa.

1 Si mādat puideri de vacaturo bñficio simpliciter.venit quilibz modus vacandi.

2 Acceptatio certi bñficij nō expresso modo vacādi tenet.

3 Mixtū beneficium.

4 Patroni dicuntur impropric eligere.

5 Electio qñ q capit p collatione: qñq p presentatione & qñq pro postulatione.

mixta.[a]

a ¶Mixta. Uides q tex. presupponit quedā esse beneficia electiua.quedā mixta/quedā collatiua.vt ex precedēti verbo pximo scz electiua.& ex pximo verbo qđ j.sequitur.s. collatiua. ptz. Et sic hic presupponuntur tres species seu modi:quib⁹ quis pōt assumi ad beneficia. Un⁹ est modus electiuus:alius mixtus:& ali⁹ collatiuus.De electiuo dictū est in gl. š.pxima.[3] De mixto ergo dicamus.& est presentatiuum.qđ partim.s.respectu principij cōsistit in electione impropric tñ dicta: et partim.s.respectu finis cōsistit in trāslatione iuris nō tamē libera. trāsfertur tñ p talē institutionem nō liberam iuncta presentatione plenū ius:sicut per liberā institutionē seu purā collationē.& sic respectu pfectiōis actus/habēt talia bñficia effectum collatiōis. non tñ pp terea volo inferre quin beneficia electiua/pñtatiua/& collatiua differant/vt est tex.in.c.cum in illis.§. illis.cōiuncto.§.cū aūt. de prebē. lib.vj. Dixi ergo q bñficia mixta id est q̄ nō sunt simpliciter electiua:nec simplr collatiua:sz presentatiua/respectu principij/& respectu finis habēt aliquā cōuenietiā seu cōformitatē largo modo & impropric cū electiuis.Nā eligētes dicūtur respectu pncipij eligere. [4]Sic & patroni dicūtur eligere saltē largo modo.c.qm̄.dum dicit eligere &c.c.nobis.§.secus. dū dicit eligere &c.c.pe. dū dicit. Utrū electio iūcto ṽbo eligēdi. de iur. patr.& p dictū.c.nobis.dicebat ibi Panor.not.iij.q patronus largo modo dr eligerere.nā primo in se eligit vnū ex plurib⁹:& postmodū illū presentat epō:nō tñ est pprie electio de qua iura cōiter tractāt q ptz q: p electionē acquirit ius electo.vt in.c.cū inter canonicos. & ibi Panor.no.vj.de elec.gloss.j. ordine in.c.quāto.lxiij. dist.quaz tetigi.in glo.š.pxima.sed p electionē.i.presentationē factā a patrono nō acqrit tale ius pñtato/quale electo pprie dicto. ƒm Panor.in.d.c.nobis.ar.c. qđ aūt.de iure patro. Differūt ergo pprie loquēdo electio & pñtatio. vt per Roc.de cur.in repe.ru.de iur.pastro.col.mihi.ṽs.in magna impssione.ver.iiij.qro.[5] Et dicit Fede. de senis in cōsi.lxx.incip. factum est tale &c.col.fi.q ṽbū electio impropric cōprehēdit collationem. & dicit q ptz in.c.cū ecclesia vulterana.

rana.de elec.⁊ si fundes te in illo tex.capias v̄ba illi⁹ tex. dū dicit. Uulteran⁹ eps volēs ministroꝝ defectū in eadē ecclesia restaurare canonicos quosdā elegit ⁊ instituit ⁊c. Uides ibi text. ꝙ solus eps eligebat canonicos.⁊ nos dicamus ꝙ electio ibi capit̄ ꝑ collatiōe.put illū tex.intellexit Fede. de se.in.d.ꝯsi.lxx. Nā nō dr̄ ꝓprie electio cū ptinet ad vnum tm̄.fm Panor.i.d.c.cū ecclia vulterana.no.ij. Electio em̄ fit de iure cōi a collegio.c.j.de electio.c.ꝯgregatio.xvj.q.ſi.vt dixi in glo.s.ꝓxia. Uides ergo ꝙ electio qn̄qꝫ capit̄ ꝑ p̄ntatiōe.ꝑ iura.s.alle. Interdū ꝑ collatione.ꝑ.d.c.cū ecclesia vulterana. capiēdo v̄ba q̄ induxi ex illo tex. Interdū electio cōp̄hēdit postulationem.c.in causis.de elec.⁊ in hoc est mirabilis significatio huius termini electio ꝙ capiat̄ ꝑ postulatiōe.fm glo.ibi.in v̄bo electionē. Et vbi p̄ntatio fieret a clerico.illa hꝫ vim electiōis. vt dicit Panor.in.c.cū aūt.no.iij. post Inno.ibi.de iure patro. Dixi ergo supra . bn̄ficiū presentatiuū respectu ꝑfectiōis act⁹/iūcta institutione/habere cōformitatem respectu effect⁹ collatiōis. Quid em̄ aliud acqrit̄ ꝑ collationē ⁊ cōsensuꝫ nisi ius in re.c.ſi tibi absenti.v̄ſi.lꝫ.de p̄bē.lib.vj.nec min⁹ ius acqritur p̄sentato post institutionē ⁊ cōsensum . Talis nāqꝫ remanet ver⁹ titulari⁹ post p̄sentationē ⁊ institutionē subſequtā/ siue solus p̄nteт/siue in cōcursu.ꝑ c.cū aūt.c.pastoralis.de iure patro.(⁊ qđ ius habeat p̄sentat⁹ añ institutionē/vide ꝑ nūc glo.i verbo aduersus.in.c.cū Bertoldus. de re iudi.⁊ ibi Panor.in.ij.opp. ⁊ dn̄m ⁊ patrē meū Philip. deci. in rub.de iudi.in col.nihil.vj.v̄ſi. alia ergo ⁊c.⁊ ibi ꝑ Joā.franc.de ripa.numero.69.versi.iij. Aduerte ⁊c. [1] Bene est verū institutionē(que fit post p̄sentationē) differre a collatione . Nā institutio que fit post p̄sentationē dr̄ non libera.illa em̄ necessario fieri dꝫ a superiore:ex quo p̄sentat⁹ a patrono est idone⁹.sed collatio ꝓprie sumpta est iuris trāslatio libera:q: habēs collationē bn̄ficij nō tenet̄ p̄cise conferre isti vel illi puta sempronio aut titio.nā libere ꝯferre posset Joāni al's idoneo ⁊ capaci.faciēdo gratiā in cui dā do.ꝑ tex.iūcta glo.ſi.in.c.relatū. cū ibi notatis a Panor. ⁊ ceteris scribētibus.de p̄bē . Gaspar.de Cal.in cōsi.ij.in rub.de reru permu.Panor.in.c.cū olim.in glo.ij. de maio.⁊ obe.⁊ glo.in.§.ꝙ si talem.in v̄bo videat̄.in tit.de paci. posse.in prag.sanc. tacite Cal.in d.ꝯsi.ij.⁊ tacito Panor.in.d.c.cuꝫ olim . ⁊ idem firmat Panor.in.c. post electionē.not.j. de cōce.p̄ben.⁊ hinc potest inferri fm Panor.ibi.ꝙ recipiēs collationē beneficij est naturaliter obligat⁹ ei qui cōtulit.quū ille exercuerit liberalitatē in eū.allegat.c.cum in officijs.de testa.ista etiā liberalitate in cui dando vtitur collator respectu beneficioꝝ debitoꝝ graduatis simplicib⁹:inter quos legitime qualificatos ⁊ recte insinuātes vti potest gratificatiōe: vt est tex.in.c.statuimus.in p̄n.in tit.de colla.j. Et dū dixi institutionē ꝓprie sumptā differre a collatiōe. est doctrina Panor.in.c.autoritate.de insti. Et idē tenet ille ipse.in c.post electionē.in glo.institutione.le.j.de cōce.p̄bē. Collatio tñ pōt appellari institutio.⁊ ex hoc nō vitiaretur libellus nec referret pūm.fm eūdem ibi.⁊ ad hoc dicit notādam illā glo.iūcto tex.dū exponit institutionē pro collatione. Nolo ꝑ nūc ꝓsequi alios modos:quib⁹ accipitur iste termin⁹ institutio.s.dū capit̄ ꝑ collatione libera:vel pro inductione in possessionē.vt declarat Panor.in.d. c.autoritate. iura ibi citando.de

1 Institutio nō libera differt a libera.

m

1 Redit ad tex. de beneficio mixto loquentem.

2 Ordinatio quot modis capiat.

3 Sub mandato de prouidendo de bñficio spectante ad ordinationē alicuius q̄d bñficiū cōprehendatur examinat.

fisti. Nec pro nunc circa ea q̄ tangunt diffinitionē institutionis curo prosequi opiniones Anto. de butr. Panor. et Joã. de imol. in. d. c. autoritate. et per Roc. de cur. in repe. rub. de iure. patro. col. mihi vj. magne impressiōis. [1] Redeũdo ad propositum text. nostri de beneficio mixto: vt differat ab electiuo / et collatiuo / si nō capias p presentatiuo. libenter tibi offerrē aliquale manusculum si tex. afferas in medium quo probare possis vt faciat aliã tertiam speciem in veris terminis iuris: taliter q differat a beneficio electiuo et collatiuo. Et si dicas q est beneficiũ ad cuius assumptionē assumitur quis via electionis iunctis duobus corporib9. s. capitulo proprio occurrente. et alio capitulo extraneo ab ecclesia de cui9 prelati electione agit. Dico q nō dr̄ mixtuȝ tale beneficium: licet misceantur diuersa capitula. nam sicut quando spectãdo ad vnum corpus seu collegium tm̄ dicebatur electiuũ spectãdo etiã ad duo corpora remanebit electiuũ. c. cũ ecclesia sutrina. de cã posses. et ppꝛie. Alij autem dicũt id beneficiũ esse mixtũ quod nō spectat ad electionē / nec collationē / sed ad ordinationem Dicerem tamē ego beneficiũ q̄d spectat ad ordinationē alicuius debere intelligi respectu institutiōis. [2] Ordinatio enim multis modis capitur: qr q̄n̄q; p electione capitur. sic potest capi in. c. cōsiderauimus. de elect. in. c. si archiep̄s. iũcta secũda expositione glos. in verbo ordinetur. de tēpo. ordi. et sic ille modus cōprehenditur in electiuo seu est modus electiuus nō faciēs aliam speciē de pse. Et ordinatio nedũ pro collatione ordinũ capitur / sed q̄n̄q; capitur pro consecratione. vt. in. c. si archiep̄s. iuncta glo. in v̄bo ordinãdus. et in. c. nisi episcopi. iuncta glos. in v̄bo ordinare. de tempo. ordi. et in illa significatione nil facit ad ppositũ nostrum. Q̄n̄q; ordinatio capitur pro institutione. ad hoc tex. iuncta gloss. in. c. post electionē. iuncta glos. in verbo ordinationem. de concess. preben. Sed capiendo ordinationem pro institutione: vt ibi. non potest capi / nisi. in illa significatione quã pro tertia specie seu modo. diuerso ab electiuo et collatiuo: scilicet pro presentatiuo beneficio: quia de illo fit institutio proprie. s̄m Panor. in capitulo autoritate. de institu. Et vide tex. in. c. super eo. iũcta glo. in v̄bo ordinet ecclesiã vna cũ doctrina Panor. Joan. de imo. Barba. Feli. et Philip. deci. ibi. de offi. deleg. et de illa glo. meminit Feli. i. c. cãnq; col. mihi. v. versi. ad illud Brocardicũ. de rescrip. Ordinatio etiã aliquãdo capitur p collatione beneficiorum. sic capitur in. c. cum in cunctis. §. fin. ibi ordinetur. iunctis verbis ibi positis. s. in cōferendis predictis officijs et beneficijs etc. de elec. et in ista significatione capitur in. c. ij. versi. si autem. dum dicit. per capitulum ordinet etc. de cōce. prebē. et sic istud verbũ ordinare quatenus de beneficijs agitur: capitur aut p collatione aut institutione s̄m Jo. de imo. in dicto. c. sup eo. p dictũ. c. cũ in cũctis. s. in. §. fi. et per dictũ. c. ij. addit etiã. c. ad aures. de excep. prela. vbi li ordinãs. exponitur pro institutiōe ad presentationē. per glo. pe. ibi. et hec tria iura allegauit respectu verbi ordinare. etiã Barba. in. dicto. c. super eo. tacito quo ad hoc Joã. de imo. ibi. qui illos tres tex. allegauerat. addit tñ Barba. ibi. text. in c. pposuit. dũ dicit ab vltima ipsi9 ecclesie etc. de cleri. excōmu. [3] Et ista q̄ diximus de verbo ordinare possent trahi ad questionē. Papa scripsit pro aliquo vt sibi puideatur de beneficio spectãte ad ordinationē alicuius. quē modũ dice-

tes tu auditor noster doctissime comprehendi sub hoc verbo. An electiuum aut collatiuū vel presentatiuū patroni clerici? Respōdeo si nescis. ꝙ hoc verbū ordinare est multū gn̄ale comprehēdēs quēuis modum quis habet de re ꝓpria disponere iure suo. sm Do. de sancto Gemi. in. c. cū in illis. §. cū aūt. de preben. lib. vj. allega. glo. hoc dicētē. in extraua. sedes apl̄ica. in verbo ordinationem. de offi. dele. Iter co. de q̄ glo. ꝑ Feli. in. c. in nostra correlario. xxxij. ꝟ. scias etiā. de rescrip. Et ideo si aliꝗs impetrauit bñficiū spectās ad ordinationē alicui⁹: poterit petere bñficiū spectās ad collationē/ presentationē/ seu quāuis aliam dispositionē illius cui destinatuꝫ fuit tale mādatū. sm p̄dictā glo. extrauag. sedes. ⁊ Domi. in dicto §. cum autē. hoc dicūt ꝑbarl. in. c. sup eo. de offic. deleg. ⁊ in. c. cā te. in fi. de iure patro. Et facit sm gl. dicte extrauag. sedes. ⁊ Domi. in dicto §. cum auteꝫ. c. ordinariꝫ. de offi. ordina. lib. vj. Ego tamē dico ꝙ in illo tex. nō ponit̄ verbū ordinare. Querit etiā glo. p̄calle. extrauag. sedes. nūquid si scribat̄ sub illa forma ad ordinationē ⁊c. preiudicetur episcopo qui habet instituere? Arguit pro ⁊ contra/ ⁊ concludit ꝙ sic. q: licet preiudicet illi qui habet eligere vel presentare. nō tñ preiudicatur instituēti q̄ ad morē suū nūꝗ̄ disponit de tali bñficio. ⁊ si in aliquo p̄iudicat̄ instituēti in modico fit p̄iudiciū. arg. cle. auditor. de rescrip. sꝫ patrono tñ p̄iudicat̄ q̄ motu suo mouet̄ ad presentādum quē vult dū tñ idoneū. vnde solū illi quib⁹ principalr̄ p̄iudicat̄ audient̄ ⁊ nō aliꝫ. arg. c. cū inter. de elec. sm illā glo. ⁊ illā sequit̄ Domi. in. d. §. cū autem. dicēs idē ibi tenuisse Joā. an. Ad ꝓpositū igitur text. nostri finaliter cōcludēdo. siue bñficium spectet ad electionē/ collationē/ aut ordinationem/ nō reperio ibi tertiā speciē que de per se ⁊ de ꝓpria sola natura dici possit mixta ordinatio enim / aut verificatur in collatione/ aut in institutione/ vel in presentatione/ vt predixi. ⁊ intelligēdo pro presentatione. capiemus tertiā speciem: scꝫ mixtā/ que erit presentatiua. ⁊ dicemus ꝙ bñficia patronata sunt mixta. q: largo modo ⁊ improprie sunt electiua respectu assumēdoꝝ. presentandi enim eligantur vt declarauimus; sapiunt etiam aliquid de collatiuis respectu finis ⁊ act⁹ perfectionis seu cōsummationis. vt diximus. [1] Non tamen intelligo q̄n differat īstitutio nō libera a collatione. Institutio enim non libera spectans e̅po tm̄. transit in capitulū sede vacāte. c. j. de insti. lib. vj. sicut ⁊ confirmatio. c. cum olim. de maio. ⁊ obe. nō tñ collatio libera ꝗ̄spectās originaliter et iure proprio ad e̅pm tātuꝫ. c. illa. ne sede vac. c. si ad e̅pm. ⁊ ibi glo. in verbo. nō possit. eo. ti. li. vj. Nō tñ potest reddi ratio diuersitatis cur institutio nō libera ⁊ cōfirmatio spectātes ꝑlato trāseāt in capitulum sede vacāte. ⁊ tñ collatio libera nō transeat sede vacāte in capitulū respectu bñficiꝫ spectantis ad collationē soli⁹ e̅pi seu ꝑlati. sm Domi. i. c. ꝑsbyteri. xxiiij. di stin. quē refert Feli. in. d. c. cū olim. col. j. cū noua tñ rōne diuersitatis assignata ibi. ꝑ Panor. in. ꝫ. glos. transit ibidē Feli. vbi Panor. (reiecta rōne diuersitatis assignata ꝑ Jo. an. in. c. ꝗ̄ꝗ̄. de elec. lib. vj.) putat diuersitatis hāc fore rationē. [3] Q: collatio ē q̄dā donatiō. alleg. c. fi. de offi. vic. lib. vj. pariſi cādo administratorē bonoꝝ q̄ regulariter donare nō pōt ex gn̄ali cōcessiōe: sic nec beneficia pt ꝗ̄ illum tex. ex gn̄ali cōcessione gn̄eralis vicarius episcopi sine speciali mādato cōferre. ⁊ ꝙ collatio bñficioꝝ dicatur donatio. allego

1 Sede vacā te/ ptās instituēdi et confirmādi trāsit in capitulū. sed non potest ꝗ̄ aa bñficia cōferendi.

2 Collatio ē donatio.

text.clariorē.in.c.ppoſuit. vbi di-
cit.ꝙ ad donationē.ꝛc.ꝛ in.c.qꝛ di
uerſitatē. vbi dicit ad donationē
ei⁹ ſpectātes.ꝛc.ꝛ in.c.cū noſtris.
ibi eiuſdē donatio.ꝛc.et.c. pe.vbi
dicit. Donatio prebēdarū.ꝛc. de
cōce.pbē.et in.c.fi.ibi.donatio tā
cuſtodie ꝙ aliarū dignitatū.ꝛc.
1 de inſti.cū ſiliḃ⁹.[1]Sicut dicim⁹
Preſentatio eſt donatio. de pſentatiōe. ꝙ ōꝛ qdā donatio.
c.fi.vbi dicit.ꝛ donatiōes cop.ꝛc.
ꝛ.ibi Jo.de imola.de ɔce.prebē.
c.dilecto.vbi dicit ſup donatiōe.
vj.pbēdarū.ꝛc.iūcta ponderatio
ne Fran.aret.ꝛ Feli.ibi.de teſti.
exponētes illū tex.vbi dicit dona
tiōe.ꝛc.i.pſentatiōe.ꝛ illa pſenta
tio eſt donatio habito reſpectu
in quē preſentādo.ar.c.relatū.j.
ſtatim allegādo.iūcta ſua glo.fi.
Sicut igiť collatio ē qdā donatio
p iura pdicta.vtiť eī collatoꝛ ꝙ-
dā liberalitate i cui dādo.c.rela-
tū.iūcta glo.fi.de pbē.nā pōt cui
vult alš idoneo cōferre.ꝛ hoc re-
ſpectu appellatur donatio.ꝛ hoc
modo pcedit rō gloſe.ij.dicti.c.
cū olim.in eo ꝙ dicit qđ collatio
enumerať inter fruct⁹.de ꝗ dicto
vide ibi p Feli.ꝛ p ſcribētes i lo-
cis p eū relatis.ꝛ vltra doctores
p eū allegatos.Uide p dñm Jo.
2 de ſel.i trac.de bñficio.q.ix.ij.p-
Ad ppoſitum tex. tis.col.ij.ꝛfacit gl.fi.c.cū Bertol-
dus.de re iudi.p qua vltra dedu
cta ibi p ſcribētes.vide Joā.frā-
ciſ.de ripa.in.c.cū eccl'ia ſutrina.
col.mihi.xix.vſi.iiij.reqritur.ꝛc.
de cau.poſſeſ.ꝛ pprie.videť ergo
ad ppoſitū nr̄m qdā fructus.hře
hāc preeminētiā ꝛ ptātem donā-
di ſeu ɔferēdi bñficia i cui dādo.
ideo noluerūt iura vt iſte libera-
litates trāſirent in capitulū ſede
vacāte.queadmodū nec liberali-
tas diſpēſandi fruct⁹ plature p-
uenientes ſedevacāte.c.qꝛ ſepe.de
elec.li.vj.Sꝫ i ɔfirmatiōe ꝛ iſtitu-
tiōe nō ē hec liberalitas.qꝛ ſi ele
ctus ē dign⁹/nec occurrit defect⁹
in forma:nec icapacitas eligēdi
ex pte eligentiū.teneť ſupioꝛ eū
cōfirmare.c.poſt ꝙ.cū ſiliḃus.de
elec.idē dicēdū de inſtitutiōe.nā
ex quo dign⁹ a digno patrono.ſ.
iuris tēpoꝛa pſentať: inſtitui ne-
ceſſario dꝫ.nec inſtituēs eſt liber
in quē inſtituēdo ex quo vn⁹ ſol⁹
preſentatur.c.decernimus.xvj.q.
vij.ſed inſtituere dꝫ pſentatū.c.
cū aūt.c.paſtoꝛalis.de iur.patr.
Ex quo igiť cōfirmatio ꝛ inſtitu-
tio debentur neceſſario electo et
pſentato. non exercetur ibi aliꝗ
liberalitas.ideo nō mirū ſi pote-
ſtas cōfirmādi ꝛ inſtituendi trā-
ſeat in capitulum ſede vacante:
queadmodum ꝛ alia ꝗ ſunt mere
iuriſdictionis.(de ꝗbus p̄ nūc
vide per Panoꝛ.ꝛ Feli.in dicto.c.
cum olim.ꝛ per Domi.de ſancto
Gemi.et Phil.fran.in.c.vnico.de
ma.ꝛ obe.lib.vj.ꝛ per Frā.paui.
in ſuo egregio trac. de pot.cap.
ſed.vac.)hanc rationē aſſignat
Panoꝛ.in dicto.c.cū olim.et Do-
mi.et Phi.fran.in dicto.c.j. poſt
Jo.an.de inſti.lib.vj.Et facit qꝛ
vicarius epi inſtituere pōt ratio-
ne ſui generalis vicariatus.c.ex
frequētibus.iuncta ibi gl.in ver-
bo officialiū.ꝛ coniuncta doctri-
na Panoꝛ.ibi de inſti.qui tñ ſine
ſpeciali cōmiſſione beneficia cō-
ferre non pōt.c.fi.de offi.vic.lib.
vj.[2] Finaliter ad text.noſtrum
loquentē de mixtis bñficijs.Co-
gitabā an illa poſſent dici mixta
que requirant collationē ꝛ vltra
eam ꝛ cōſenſum illius cui cōfer-
tur bñficiū aliud requiratur mi-
niſterium ad tranſlationē pleni
iuris lꝫ regulariter iſta ſufficiāt.
c.ſi tibi abſenti.vſi.lꝫ de prebē.li.
vj.Et ſi dicas qđ erit illud qđ re-
quiritur poſt collationē ꝛ cōſen-
ſum? Dico ꝙ erit ipſa pſentatio.
puta vt prelatus vni⁹ eccleſie cō-
ferat.et poſt collationē ille ipſe/
illum cui bñficium contulit alte-
ri prelato ꝛ capitulo preſentet.vt
ex conſuetudine ꝛ priuilegio iſta

possunt sic occurrere. facit. c. post electionē. fm vnum intellectū. de conce. preben. & si dicas q immo ibi bñficium erat simpliciter presentatiuū & institutiuū. & nō collatiuum & postea presentatiuū. et sic q presentatio spectaret. decano & capitulo Eboracē. vt ptz ex verbis illius tex. dicentis presentaretur decano & capitulo. &c. & q institutio spectaret ad Archiepiscopum Eboraceñ. vt videtur inferre ille tex. dum dicit. ipsius. (s. Archiepiscopi) igitur institutione pp̄ter premissas ratiōes a capitulo reprobata. &c. Uidetur ergo ille tex. innuere presentationem cōpetere decano & capitulo: et institutionē tantum ipsi archiepiscopo. Dic tu. q immo fm verum intellectum illius tex. collatio cōpetebat ipsi archiepiscopo. nec obstat ille tex. dū dicit ipsius igitur institutione &c. Institutio em̄ capitur ibi pro collatione. fm glo. ibi in verbo institutione. que exponit pro collatione. et illā gl. sequitur ibi Panor. & p illa expositione facit ille tex. in alia parte licet p corroboratione illi⁹ expositionis nō ponderetur ibi a Panor. dum tex. dicit. vt videlz idonea & honesta persona cui Archiepiscop⁹ vacātē in ecclesia Eboracē. p̄bendā vel dignitatē duxerit ɔferēdā. &c. habebat ergo archiepiscopus ibi nō institutionē proprie sumptaz que fit post presentationem. sed merā collationē fm Panor. in dicta glos. in verbo institutione. Contra tn̄ doctrinā Panor. & contra dictā glo. in verbo institutione. videt̄ obstare ille tex. & p̄bare q immo ad decanū et capitulum Eboracē. spectaret nedum presentatio sed & ipsa institutio. De presentatione nō est dubiū. nā dicit ibi text. presentaret decano & capitulo. &c. de institutione etiā minus dubiū est. nā dicit ibi tex. q: Pre. n. inter alia q̄ decano et capitulo Eboracē. suo priuilegio noscitur indulsisse ordinationē canonicorū seu personarum liberā esse decreuit. et sic q li ordinationē referatur ad capitulum. et exponitur p institutione. per gl. ibi. in verbo. ordinationem. Dic tu fm illā glo. qḋ ad decanum & capitulū in casu illi⁹ capituli pertinet institutio in capitulo & in stallo. ad Archiepiscopum aūt ptinet institutio in prebēda & dignitate. Et ista institutio sic cōpetens archiep̄o exponitur per illam glo. & p glo. in dicto verbo institutione. p collatione. & quatenus ille tex. innuit i dicto verbo ordinationē. iuncta expositione glose. institutionem spectare ad decanū & capitulū. capitur pro inductione in possessionē corporalē. fm Joā. an. in dicto. c. post electionez. Nec videatur tibi extranea expositio istius termini institutio. [1] Nam qn̄q et p̄prie capitur pro trāslatiōe iuris nō libera. & est illa que fit de presentato. vt dicit Panor. in. c. auctoritate. de insti. & ille ipse in dicto. c. post electionē. Qn̄q institutio capitur p collatiōe libera. sic intelligas dictū. c. post electionem. iuncta dicta gl. in verbo institutione. vt quaten⁹ ibi institutio habet relationē ad archiep̄m Eboracē. de quo ibi. Dicam⁹ qḋ ille habebat p̄bēde & dignitatis institutionem. i. collationē. Qn̄q capitur pro institutione auctorizabili. que fit quo ad curā populi tm̄. vt si collatio bñficiū spectat ad inferiorem p cura populi nō exempti recurritur ad episcopū. fm Panor. in dicto. c. auctoritate. allegat. c. vnicum. de capel. mo. lib. vi. Qn̄q institutio capitur p inductione in possessionē corporalem. et ista ptinet ad Archidiaconum de iure cōmuni. nam post trāslatum ius in beneficiatū/archidiaconus habet inducere illū

[1] Institutio. quot modis capiatur.

in possessionē corporalē. vt in.c. ad hec. et in.c. vt nostrū. de offi. archi. fm̄ Panor. in dicto.c. auctoritate. idem dicunt Panor. et Phi. deci. in.c. sup eo. de offi. dele. ⁊ isto vltimo modo pōt capi in dicto.c. post electionē. quatenus refertur ad decanū ⁊ capitulū. vt sit sensus qđ ad archiepiscopū Eboracē. prebende et dignitatis libera spectabat collatio ⁊ totalis iuris spūalis trāslatio. p̄sentatio aūt decano ⁊ capitulo Eboracē. tum ex priuilegio tum ex cōsuetudine. et fiebat illa presentatio vt decanus et capitulum/obtinentem collationē ab archiepiscopo in corporalē possessionem inducerent. que inductio de iure cōmuni nō eis cōpetebat: sed vt diximꝰ ipsi archidiacono. per.c. ad hec.c. vt nostrū. et ibi Anto. de bu. no.j. text. in.c. cū satis. ⁊ ibi Anto. de bu. (vbi etiā de triplici institutiōe loquit̄) de offi. archi. cuiꝰ doctrinā tacuerat Panor. in dicto.c. auctoritate. dū de triplici loqueret̄ institutione. Dicerem ergo ꝙ p.c. post electionem. de conce. preben. possetvere pbari doctrina: ꝙ beneficium ibi esset collatiuū ⁊ deinde presentatiuū non put p̄sentatio est talis vt p̄cedere debeat institutionē: ne vt vulgo dici solet currus preponat̄ bobꝰ: q̄d p̄poneretur si post collationē aut institutionē proprie dictā / sequeretur p̄sentatio proprie dicta in casu dicti.c. post electionē. ⁊ concludo ꝙ ibi text. nō de mixto loquit̄ beneficio. sed de collatiuo. Pro consummatione igit̄ litere nostre non formido dicere: ꝙ siue loquaris de bñficio prouisiuo aut ordinatiuo q̄n (arroganter ne dixerim) inducam te ad cōfitendum in terminis iuris. vt nō causetur species vt dici mereatur mixta. colorate tñ ⁊ multum improprie mixtū put differt ab electiuo ⁊ collatiuo possemꝰ capere presentatiuū. considerato eius principio ⁊ fine declarādo put supra declaraui. ⁊ dicā itelligibilr (deo duce) in voce.

ac collatiua in diem mortis eorum conferētur qui eis.[a] fungebantur. Idq3 bonis moribus nō cōuenit quod alieni fati votū habet adiunctum.[b]

Ostēditreprobatos esse mores aspirātium ad bñficia vacatura: mortēq3 proximi illa ꝺ cā desiderantium.

a ¶ Eis. s. spectatiuis.

b ¶ Adiunctū. Uides spectiuas hic reprobari qđ verū est in hoc francie regno/ delphinatu: ⁊ comitatu astensi.c. volumꝰ quoq3. j. de reserua. vbi latius dicemus. p eas em̄ mortis aliene votū ingeritur. ꝙ a iure detestatur.c. de testanda.. de cōce. p̄bē. li. vj. vbi papa reprobat factū (saltē aliorū.) per ꝙ directe vel indirecte aperiri via valet ad bñficia vacatura. Nec etiā ex benignitate gratiarum sedis apostolice oriri dz occasio captāde aliene mortis.c. ne captāde. eo. tit. ⁊ li.c. nulla. de cōce. p̄bē. Uie em̄ tales per quas mors spectat̄ proximi a iure cōsiderantur ⁊ ab eo reprobātur.c. q̄ in viuorū. de conce. prebē. l. si.C. de pac. facit. l. si q̄s mihi bona. §. sed vtrū. versi. s3 an nominatim. iuncta. l. qui hereditatē. ⁊. l. neminē. ff. de acqui. here. facit. l. j. ff. p here. Reprobantur etiā mores corrupti in tex. nostro. put et a iure cōmuni execrantur. l. stipulatio. hoc modo concepta. cum vulgaribus. ff. de verbo. obliga. [1] Hoc etiā in tex. nostro iunctis verbis. precedentibus in hoc tex. positis dum in eo dicitur superstitū hominum spirantiumq3 sacerdotis. ⁊c. Uides esse detestabilem ⁊ reprobatam viā assequendi bñficia

1 Uiuorum bñficia assequi ē detestabile.

viuorũ/ aut in extremis laborã-tium/ seu ius ad eorũ beneficia assequenda iuncto facti alieni voto.[1] pro quo adde.c.ᵭ in viuorũ. de conce.prebẽ.vbi est casus qꝑ ᵭ in viuorũ loco sacerdotũ ponuntur hoc ipso sunt ab ecclesiastica cõmunione pellendi.quo se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi.inquit ibi text.nisi ignorãs ꝗs instituatur aliquo remoto.gl.pe.ibi.quã sequit Feli. in.c.in nostra.in.ij.correlario.de rescrip.[2].c.igit.j.de conce.preben.loquitur de illo qui ponitur seu instituitur in beneficio viuentis sciẽter illud procurando.et talem sollicitatorem beneficij viuentis voco ego improbum.sicut sollicitatorẽ hereditatis viuentis eo nomine vocat tex.in.l.ij.§. interdum.ff.de vulgar.et pupil. subs.et facientes contra dictum. c.j.sunt deponendi.gloss.pe. ibi. et ibi Panor.not.ij.p.c.in primis. ij.q.j.suntq̃ infames.ẜm Joan. an.Panor.et Joan. de imola.ibi. per.c.audiuimus.iij.q.ij.Et dicit Panor.in dicto.c.j.qꝑ ᵭ beneficiũ viuentis scienter obtinuit: nõ potest super eo obtinẽdo dispensari nisi a papa.hoc etiã vult ipse Panor.in.c.post electionez. in glos.resignationem.de conce. preben.Et credit Panor.in dicto c.j.de cõce.preben. qꝑ si is ᵭ occupauit beneficium viuentis maxime scienter faciendo se institui. illud cũ vacat impetrat a papa. nõ habita mẽtione de occupatione pterita/nõ valet collatio tãq̃ surrepticia.qꝛ si papa sciuisset sibi nõ contulisset vel saltẽ non ita de facili.facit.c.postulasti.de rescri.et.c.ij.l fi.de fil.pẜbi.li.vj.Sꝫ miror ego.qꝑ Panor. in dicto.c.j. vsus sit in predicta sua doctrina aduerbio maxime.dum dixit qꝑ ᵭ occupat beneficiũ viuentis maxime scienter.etc.nam eius doctrina in casu ẜtio erit rõne dicti aduerbij maxime.istius sensus.vt posito qꝑ ꝗs instituatur in bñficio viuẽtis etiã ignorãter.qꝛ nõ erit ei⁹ capax cessante dispensatione aut narratiua post eius vacatiõnẽ:qđ nõ est verũ.nã pena dicti.c.j.et alie que ordinantur contra assequentem beneficiũ viuentis intelliguntur qñ scienter id fit.secus si ignoranter per glo.fi.in dicto.c.j.Et si dicas qꝑ Panor.in dicto.c.j.nõ fit vsus aduerbio maxime.vide tu et dices qꝑ immo est vsus.[3] Cuius natura est.vt idẽ importet in casu cõtrario dũ proprie capit.solet ad hoc allegari glo.in ṽbo maxime.in.c.ad abolendam.vbi vide notata per Anto.de butr.de fil.presbi.Et illam glo.dicit notabilem.Phi. Fran. in.c.j.in glo.maxime.quam glo. vide de renunci.lib.vj.et sic solet allegari predicta gl.c.ad abolẽdam.qꝑ maxime.est dictio implicatiua. ẜm Joan.de imol.in.c.ad hec.le.j. col.j.et ibi. Phi. Fran. col.ij.de appel.et vide gl.in verbo maxime.in.c. qñ frequenter. §.si vero.et ibi Panor.et Joã.de Jmola.vt li.non confes.et glo.in l.illud.in verbo estimari.ff.ad.l. aquil.quam sequitur Alexan.de imol.in consilio.xxiij. numero.v. in.v.volumine.allegãs corrupte glo.fi.dicte.l.illud.sed non est fi. sed pe.prin.illius.l.et vt dixi illa glo.incipit estimari.et vide gl.in ṽbo maxime.in.c.auditis.et Panor.in expeditione gloss.ex pus facto. dicti.c.auditis. de elec.et illã gl.c.auditis.in verbo maxime.sequitur Panor. in.c.prout in gl.vt pote.de dolo.et cõtu.et vide glos.in.c.sponsam. de spon.et matr.glo.in verbo maxime.in prohemio prag.sanc.sub vers.textus li incipiente.considerans.q̃z.et idẽ solet dici de dictione presertim.q̃ exponitur pro maxime.gl.in.c.tibi qui.in verbo.presertim.de ref. lib.vj.His tamẽ non obstãtibus

1 Materiaꝫ. c.j. de ꝯce. pben. egregie tãgit.

2 Qui viuẽtis bñficiũ sciẽter cõsequitur, ẽ deponendus et infamis/ et reprobus et ad illđ inhabilis ẽt si a papa ipetret hoc tacito.

3 Natura aduerbij maxime. ẽ idẽ importare in casu ẜtio qñ pprie accipitur.

dicas q doctrina Panor. posita in dicto.c.j.de cōce.prebē.potest saluari.Nā dū dicit ipse qui occupat beneficiū viuētis maxime scienter.&c.Illud aduerbiū maxime.quo Panor.ibi vtitur expones p tantum.& taliter exponendo.aduerbium maxime. capitur improprie. secūdū gl.prag.sanc. in dicto verbo maxime.et Card. Alexan.in.c.peruenit.xviij.di.et p gl.& Anto.de butr.fm vnam lecturam.in dic.c.ad abolendam. sic etiam exponitur per gl.in verbo maxime.in.c.cum contingat. de foro.compe.& nō bene quo ad illum tex.fm Joan.de imola.Panor.& Marianum soci.ibi.& vide notata p gl.fi.i fine.in.c.cū oliz. de testi.& vide notata p gl.in verbo.Et maxime in.extra.ad reprimendū quo.in lese maies.cri.proce.& per Jaso.in.l.qui se patris. numero.36.post Fulgo.& Ludo.ro.C.vnde lib.Et exponendo dictionem maxime improprie.pro tantū.vera est doctrina Panor. in dicto.c.j.de cōce.preben.& erit sensus & effectus suorum verborum.q si is qui occupauit beneficium viuentis maxime scienter. &c.maxime.i.tantum scienter.q secus si ignoranter.vt diximus.

l Beneficiū viuētis aliq̄ q̄sito colore scienter assequens īperpetuū est quo ad illud inhabilis. sine dispēsatione.

L Obtinens seu asserēs bñficiū viuētis de q̄ erat fama eum mortuū esse/excusat talē ab intrusione et aliis penis.

[1]Et nota.q non solum is qui ppria auctoritate intrusit se in bñficio viuentis est inhabilis ad illud beneficium.sed etiā ille q̄ aliquo quesito titulo fecit se istitui. vt notat Panor.in.c.post electionem.no.iiij.per illū tex.de cōce. preben.nā vt ibi patet.R.de quo meminit ille tex.habuit collationem a capitulo Eboracē.credēs ipse.R.capitulū habere potestatē iure deuoluto auctoritate Lateranēsi.cōcilij.s.c.nulla.de cōce. preben.& nihilominus papa imposuit sibi silentiū in perpetuū: q2 contra iusticie regulā in archidiaconatum alterius promoueri se consensit.& ex hoc capite dicit

Panor.ibi not.iiij.post Inno.q collatio secundo loco facta eidē R.per archiepm nō valuit:posito q ille cui archieps a principio cōtulerat vellet renunciare.(aut intellige renūciasse put ille tex. dicit(q2 ipse.R.inhabilis factus fuit imperpetuū ad illud beneficium.qd diligenter nota.fm Panor.in dicto.c.post electionē.no. iiij.sed intellige fm eūdē ibi.qn fuit sciens vel in supina ignorantia.sec9 si pbabiliter hoc ignorabat.per gl.pe.dicti.c.j.de conce. preben.Facti eni ignorātia etiā prudentissimos fallit.l.ij.ff.de iuris & fac.igno.per Jaso.in.§.si qs āgens.numero.5.vers.vltimo notate.de acti. isti .per canonistas antiquos & modernos.in.c.ab excōmunicato.de rescrip. Et dico q quo ad casum nostrū sicut et q̄ ad alios nec supina ignorātia ferenda est.nec scrupulosa inquisitio exigēda est.l.neq supina.ff. de iuris & facti igno.Et dū supra dixi corruere impetrationē apostolicā illius qui scienter beneficium viuētis obtinuerat nisi hoc exprimat. fm Panor.in dicto.c. j.de cōce.prebē.adde regulā.xx. can.apostolice.Innoc.viij. cuius verba sunt.Itē si quis supplicauerit sibi de bñficio quocūq tāq per obitum alicuius licet tunc viuētis vacāte prouideri:& postea per obitū eius vacet:prouisio dicto supplicanti per obitum hmōi de nouo faciēda nullius sit roboris vel momenti.& ibi vide notata p gl.[2]Aduerte tñ q intrusus in beneficio nō vacāte excusatur p pter famam de morte rectoris seu beneficiati.fm Feli.i.c.i nra. correlario.ij.de rescrip.post Oldra.in cōsilio.374.incipiente infrascripte allegationes.&c.numero.7.vers.nō obstat dño.B.& sufficit vt articulet in tali casu q fama publica est talez de cessisse.q2 fama in hoc casu excusat.fm Ol-

dra.in dicto consilio.304.et hoc dicit notari in auc.hodie.C.de re pu.(verba tñ illius non videntur cõtentari sola fama in casu i quo loquitur ille tex.nec.c.in presentia.de spon.vide tñ vtrobiqȝ notata per scribentes.qr pro nūc nō prosequar ne divertā a materia) potissime circa mortem que cum sit nature ꝑsona sola fama habetur loco ꝑfecte ꝓbatiōis quo ad eam probandā.ꝭm Oldra.in dicto consilio.allegat.l.si q̄dem(dic tu illū tex.hoc non dicere.sed bene gl.j.illius legis.ꝛ vide ibi notata p Ange.ꝛ Saly.[1]Et mors q̄ūo ꝓbetur.ꝛ vide tu Bar.in.l.ij.§.si dubitetur.ꝛ ibi gl.ꝛ scribentes cōiter.ff.quēadmo.tes.ap.p Cy.ꝛ Bar.in dicta.l.si quidem.ꝛ in duabus addi.ad lecturā Bar. in.l.quotiens.ꝛ Jo.de pla.ꝛ Lu. de pen.ibi.C.de naufra.li.xj.per Bart.vtiliter.in tracta.testimoniorum als de test.col.mihi.vj. vers.mortuum hominē.ꝛ vide notata.per Barba.in.c.qm frequēter.§.porro.numero.30.ꝛ ibi pulchre per Feli.col.fi.ꝟ.vltimo dū tangit.Abbas.ꝛc.vt lit.non con. ꝛ vide glo.iuncto tex.in dicto.c. qm.§.si aūt in ꝟbo presumatur.ꝛ ibi notata p Panor.ꝛ ceteros scribētes.ꝛ Anto.de but.ꝛ alios canonistas.i.c.in presentia.de spō. Bar.i.l.genero.ꝛ in.l.fi.ff.de his q̄ not.infa.Et multū vtiliter per Alexan.de imol.in cōsilio.iiij.numero.15.16.17.ꝛ.18.i secūdo volu.ꝛ per eundē.in consilio.cxvij. col.ij.vers.nec ad hoc obstat.ꝛc. ꝛ vers.secundo etiaȝ responderi pōt.ꝛc.in quarto volu.Et ex istis scribētib⁹ iūctis alijs relatis ab Alexā.in dictis cōsilijs ꝛ Feli.in dicto.§.porro.col.fi.erudiri poteris ferme in qualibet materia quomodo mors sit probanda.C. solu.matr.[2]Fama nanqȝ a dolo ꝛ calūnia excusat.ꝭȝ Oldra.in dicto cōsilio.340.numero.7.allegat.l.cū q̄d as.§.quod aūt.(sed debet allegare.§.quod dr).ff.de acqui.here.vbi Alexan.de imol. col.j.numero.7.ad hoc notat illū tex.post Bar.ibi.ꝛ ibi Alexan. addit tex.in.l.miles.§.mulier. et ibi exp̄sse illū text.Ad hoc notat Bar.ff.ad leg.iuli.de adult. Pro hoc etiā Alexan.in dicto.§.quod dr.allegat.l.fi.ff.de here.insti.et ibi Bar.notat illuȝ text.ꝙ rumor ꝛ publica fama que est in ciuitate est iusta causa credēdi aliquid ꝛ ibi vide Ange.ponderantē etiā ad hoc illuȝ tex.Et p illa iura habes.ꝭm Alexan.in dicto.§.quod dicitur.ꝙ non solū fama excusat quem a dolo vel calūnia:ꝭȝ etiaȝ rumor.lȝ rumor ꝛ fama multum differāt.vt videre potes.p Alex. i dicto.§.qđ dr.plura ad hoc allegātē.put ibi potes videre.Et in ꝓposito nostro ꝙ rumor et fama excusent quē a calumnia/ꝛ dolo. infero ego.ꝙ quotiēs quis iustis rationibus duct⁹ vel nō iustis sine calliditate tamen assequitur beneficiū.motus tñ prima frōte causa ꝛ ratione iustis apparēter prima fronte:sed erant(re ipsa) iniuste.sed latētes ꝛ oculte. tunc possessio apprehensa ex tali titulo liberat quem ab intrusiōe.[3] Ita als dixit mihi interpzandorum dum stupende memorie lucerna ꝛ tuba canonum ꝛ legum nedum iuris diuini ac ceterarū ꝓfessionum.integerrim⁹ vir a me multū venerād⁹ ꝛ ab vnoquoqȝ summe diligēdus cōpatriota meus:senator dignissim⁹/regius consiliari⁹ i venerādo senatu Burdegalēsi/ dñs Joannes dibarrola vulga dictus bascolet⁹.cui plura debeo. allegando tex.in.l.igitur.ff.de liber.causa.qui tex.si recte iducat ad hoc probandum bonum p̄stat argumentum.Naȝ dicit ille tex. Potest et seruus sine dolo malo in libertate morari:vt puta testamento accepit libertatem.quod

1 Mors q̄ñ ꝓbet.vide q habent per doctores quos allegat.

2 Fama a dolo ꝛ calūnia excusat:ꝛ attēde ad ꝟba vtilia.

3 Extollit dñȝ senatorem regiū cōsiliariuȝ Burdegalēsi.plamēti.dñȝ Jo. dibarrola vulgo dictū Bascoletum.

nullius momenti erat: vel vindicta ei imposita est ab eo quē dominum esse putauit: cum non esset: et generaliter dicendum est quotiens quis iustis rationibus ductus: vel non iustis/sine caliditate tamen putauit se libertum: ⁊ in libertate moratus est: dicendum est hunc in ea causa esse vt sine dolo malo ī libertate fuerit. atqȝ idō cōmodo possessoris fruatur ⁊c. Et ad predictum propositum menti commenda illum tex.

1 Qui bñficiū viuentis ignorāter assequitur: ⁊ deinde certioratus de vita illud relinquit: si deinde vacat: illius erit capax.

[1] Caue tamē φ vbi a principio referatur beneficiatum mortuuȝ ⁊ ita pbabiliter credis. ⁊ postea tibi confertur eius beneficiū/qđ acceptasti. ⁊ in possessionē inductus fuisti. Cōsequēter certo nuncio allato apparet de vita. Mox illud relinquere debes et eris excusatus a quacūqȝ intrusione. facit tex. in. l. vtile tempus. dum dicit fieri aūt potest. ⁊c. prosequendo literā vsqȝ ad versic. Dico. ⁊c. Exclusiue. ff. quis ordo in bono. possessi. serue. (⁊ ibi vide ad ea q̄ diximus text. de rumore.) Et vbi beneficium viuentis tibi collatū ignorāter acceptasti. Postea certioratus beneficiatū superestitē esse illud sponte dimisisti. si talis beneficiat⁹ moriatur: capax eris absqȝ alia dispensatiōe illud obtinendi. siue a papa/siue a legato de latere/aut ab ordiario tibi cōferat. Nā in nullo deliquisti. Facit ad hoc tex. i. l. qui superstitis. ff. de acqui. here. Ubi est casus. φ q̄ supstitis bona repudiat/post mortem eius adire hereditateȝ/ itē bonorū possessionē petere nō prohibetur. Sic dicendum est in proposito nostro. vt repudians ⁊ spōte relinquens beneficium viuentis: φ iusta ignorātia acceperat. eo postea vacāte illi⁹ erit capax. Facit tex. in argumentuȝ. in c. si beneficia. de prebend. lib. vi. Non enim iusta ignorantia/sed sciētia ⁊ dolus malus pōderatur vt quis puniatur ex actibus illicitis. l. j. ⁊. l. lege fauia. ⁊. l. pe. ff. ad lege faui. de plag. Pōderāda etiam est ad excusationem eius q̄ beneficiuȝ viuentis acceptat et possidet/bona fides possessoris. ne increpari mercatur. vt ī simili pōderatur. l. legis fauie. ff. eod. l. miles. §. mulier. ff. ad legē iuli. de adul. cū similibus. Et ideo iudex corā quo diceptatur an quis sciēter vel ignoranter beneficium viuētis acceperit/debet esse caut⁹ Et id quod verissimum aut verisimile est. Oportet ipsum/⁊ nos insequi. facit. l. non statim. dū dicit. sed quod verissimum ⁊c. ff. ad leg. iul. de plag. Et cautuȝ decet esse iudicem scrutantem fideȝ testium de morte aut vita testificātium. qr que argumenta ad queȝ (. i. aliqua glo. in. l. quā statim al legabo (modum probande cuiusqȝ rei sufficiant/nullo certo modo satis diffiniri potest. sicut non semp/ita sepe si nō publicis monumētis cuiusqȝ rei ṽitas deprehēditur: al's numerus testiū: al's dignitas: ⁊ auctoritas: al's veluti consentiens fama ɔfirmat rei de qua queritur fidem. Hec ergo solū rescribere possum summatim non vtiqȝ ad vnam speciē/cognitionem statim allegari debere: sed ex sententia animi tui te estimare oportere: q̄d aut cur credas aut parum pbatum opineris. Dicebat diuus Adrianus iurecōsultus scribēs ad Ualerium varrum quos refert Calis. iure consultus in. l. iij. vers. eiusdem quoqȝ principis. ff. de testi. Et diuus Adrianus. iunio varro legato puincie Cecilie rescripsit. eum qui iudicat magis posse scire quanta fides habenda sit testibus. Uerba epistole hec sunt. Tu magis scire potes quāta fides habēda sit testib⁹: q̄ ⁊ cui⁹ dignitatis: ⁊ cui⁹ estimationis sint. ⁊ qui simpliciter iussi sint dicere veritatē: vnū

⁊ eundem premeditatum sermonem attulerint: an ad ea que interrogaueras ex tempore verisimilia responderint. dicta.l.iij. §.ideoq; et facit.c.cum causam. leg.j.de testi. Et dum in superioribus diximus neminem iuridice beneficium viuentis assequi posse. [1] Vidi ego alias questionem in quadam curia motam. quid iuris de collatore ordinario qui beneficium viuentis scienter alicui concessit. ⁊ successu temporis post obitum talis beneficiati/ille ipse ordinarius collator videns quod illud sibiipsi conferre nõ poterat. nec alteri dare facultatem illud sibi conferendi.c.fin. de institu. (Cum inter dantem et accipientem debeat esse distinctio personalis. vt ait ibi tex. ⁊ gl.fin. ibi allegat.c.didicimus.xxiiij.q.j. Ubi habetur. quod a seipso quis oriri non potest. Et dicit ibi glo. in verbo a se ipso. quod nemo põt seipsum eligere. allegat.c.sicut is.j.q.vj. vbi est casus quod qui vltro ambit vel importunum se ingerit: est procul dubio repellendus. vt in procuratore se ingerente dicitur. per.l.quod omnia.ff.de procurato. Et in tutore.l.ex sententia.ff.de testa.tu. vt per gl.fi.in dic.c.sicut is. Et alibi dicitur sicut locus regiminis desiderantibus denegandus est ita fugientibus offerendus est.c. in scripturis.viij.q.j. Et sicut scriptũ est nemo debet sibi honorẽ assumere: sed qui vocat a deo tanquam Aaron.c.qualiter.de elec.c.i scriptu ris.supra alle. ⁊ habetur ad hebreos.v. Et dum dixi neminẽ posse seipsum eligere. Facit quod vbi illi ad quos competit facultas eligẽdi: compromissi via volentes procedere: prout licitũ est.c.quia propter.vers.vel saltem.c.causamque. c.i causis de elec.c.si compromissarius. eo.tit.lib.vj.in vnum cõpromiserunt. ille seipsum eligere non poterit.glo.j.c.cum in iure peritus existas.de elec. Pro hoc facit quod sequitur. [2] Tu scis ius collegij in vno solo residere posse.c. si forte.lxv.di.et dicit Car. Alex. post Hug.ibi. quod vnus solus cõsul põt regere ciuitatẽ aliis defunctis. quia in tali casu tota vniuersitas remanet in vno.l.sicut.§.in decurionibus. ⁊ ibi glo.fin. Uide notata per Bart.et Paul.de castro.ff.quod cuiusque.vni.no.et quod ius collegij possit residere in vno est glo.in.c.statutũ.in verbo collegiatas.de elec.li.vj.glo.j. ⁊ Panor.in.c.j.de elec.gl.pe.in.c.gratum.de pos.prela.que dicit. quod si omnes eligentes delinquũt vno dempto: ille solus posset eligere. quia ius collegij illo solo tunc residet. ⁊ hoc firmant ibi Inno.cõpostel.Hosti.Bald.Panor.Jo.de imo. ⁊ Barba. ⁊ quod ius vniuersitatis seu collegij possit residere in vno. tenet Panor. in.c. in causis.de elect.per notata in dicto. c.gratum. et per dictam.l. sicut. Dicit tamen. Jo.de imol. in dicto.c. gratum. quod vniuersitas rationabilis potest esse, seu conseruari in vno. sed, secus videtur esse respectu vniuersitatis irrationabilis secundum aliquos.et hoc videtur sequi Car. Flo. ibi prout refert ibi Jo.de imol.per l.si grege legato.ff.de lega.j.et pro ista opinione faceret doctrina Bald.in.c. imperatorum.col. j. numero.4. de iure ca. vbi dicit. quod si lego gregem: et capita omnia sunt mortua tempore testamenti: excepto vno capite: non debetur illud. quia non potest supplere vicem aliorum capitum mortuorum. allegat dictam.l.si grege. Sed tu dic quod sententia contraria est vera. et contra Car. Flo. tenuit in hoc passu Jo.de imol. in dicto.c. gratum. per dictam.l.si grege. ⁊ contra doctrinam Bald. per eum positam in dicto.c. imperatorum. tenuit

Si collator ordinarius sciẽs bñficiũ nõ vacare: alicui id cõtulerit. ⁊ post vacationẽ illud idem pro seipso hoc tacito ipetrauit. an valeat talis impetratio?

2 Jus collegij in vno conseruat.

expresse. Jaso. in dicta. l. si grege legato. no. v. Ubi tamen Jaso. nõ meminit in hoc. Car. Flo. nec Jo. de imol. in dicto. c. gratum. et mihi videtur q verior sit opinio Jo. de imol. et Jaso. vbi. s. et vt dicit Jaso. in dicta. l. si grege legato. opinio cõtraria est erronea. vt cõtra tex. dicte. l. si grege legato verba enim illius tex. sunt hec. Si grege legato. aliq pecora viuo testatore mortua essent: in eorumq locu aliq essent substituta: eudẽ gregem videri si diminutu ex eo grege pecus esset: vel vnus bos superesset eum vẽdicari posse: q̃uis grex desijsset esse etc. Uides igitur tex. ibi clarum pro Jo. de imola et Jaso. vbi. s. Et hoc vniuersitas seu ius eius et potestas collegij et totius capituli in vno residere possit: et ille solus eligere valeat: est verum. dum tamen alium et non seipsum eligat. Ideo dicit Petr. de ancha. in cle. Ne romani. no. vij. de elec. q si papa et oẽs Cardinales sunt mortui. Uno dẽpto. ille solus potest eligere aliquem[1] in papã/ nõ tamen seipsum. per dictum. c. ad nostrã. qd est. t. si. de insti. [1] Dicit tamen Petr. de ancha. in dicta cle. ne romani. not. vij. q si iste solus q superest/ compromittat in aliquem extraneum transferẽdo omne eius ius irreuocabiliter. q ab eo posset in papam eligi. al's secus. per dictum. c. ad nostrã. de insti. Et ad predicta dum dixi neminẽ posse seipm eligere. facit. c. p nostras. (al's allegari solet per vestras.) de iure pa. Ubi dr. q patronus seipsum nõ potest presentare. Ideo dicimus q pretor ipse se tutorẽ dare nõ potest: sicut nec pedaneus iudex/ nec cõpromissarius ex sua sentẽtia fieri potest. l. pretor. ff. de tutor. et cura. da. ab his. Ideo dicit iureconsultus per hec verba. De re sua quis arbiter factus est sentẽtiã dicere nõ pot. quia se facere iubet: aut petere p hibet: neq autẽ imperare sibi: neq se phibere quisq potest. l. pe. ff. de recep. arbi. Facit sententia Ulpiani iurecõsulti volẽtis. queq seipsum cogere non posse. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad senatuscon. treb. Ideo dicimus q nemo seipsum baptisare potest. q inter baptisantem et baptisatum debet esse discretio seu differẽtia c. debitu. de baptis. facit qd dicit Ulpianus. regulam esse iuris ciuilis in rem suã auctorẽ tutorẽ fieri non posse. l. j. et. l. pupillus. ff. de anc. et cõsen. tu. et id quod dici solet plat9 vnire nõ posse l ei9 vtilitatẽ bñficia ad ei9 collationẽ spectãtia: etiam cõsentiente eius capitulo. cle. si vna. de reb. eccle. nõ alie. [2] Illud a sede aplĩca impetrauit pro seipso. quia capax erat ei9 iure speciali. tacito q id ante vacationem scienter alteri contulisset. et tacẽdo q ad eius spectaret collationem. et fui interrogatus ab amico an valeret talis impetratio. cui respondi put et nunc respondeo/ hanc collationez esse nullam. et hoc tex. formalẽ in terminis nõ allegassem/ fundabam me. in. l. quidaz in iure interrogatus. §. donationẽ. ff. de donat. cuius verba sunt. Donationez quidez partis bonorũ proxime cognate viuentis nullã fuisse constabat verum et qui donauit ac postea iure pretorio successit: q̃ aduersus bonos mores et ius gentiu festinasset: actiones hereditarias in totu denegãdas. Uides ergo ibi casum q qui bona viuẽtis cõtulit (intellige sciẽter) eius hereditate est indign9. et vide ibi Bar. respõdentem post glo. ad iura que vidẽtur cõtrariari. Fundabã etiam dictu meu in eo quod. s. dixi post Panor. in. c. j. no. ij. et post eundẽ Panor. in. c. post electionem. not. iij. Et in expeditione gloss. ibi in verbo resignationẽ. de cõce. preben. Ubi vult q qui scienter affe

1 Notabile verbum.

2 Clauditur finis hui9 parentesis cum princi pio posito in. iiij. col. s. prima.

quitur beneficium viuentis se in eo intrudendo perpetuo est inha bilis ad illud cessante dispēsatione apostolica. ita q si post vacationem illud impetret hoc tacito corruet vt surrepticia gratia apostolica sibi facta. per reg. cā. apos. xx. Inno. viij. Sic etiā in ꝓposito dicendū est ex parte conferētis q deliquit sciēter viuentis conferēdo beneficiū alicui: et eo vacante suo delicto ꝓprio tacito illud pro seipso impetrādo. quod si expressisset nō ita de facili gratiaȝ apostolicam obtinuisset. argu. c. postulasti. cū ibi notatis. maxime per Fe li. de rescript. et arg. c. si. in fine de fil. presbi. li. vj. Tenebantur etiaȝ talis collator exprimere illud beneficium spectare ad eius collationem. quod sibi ipsi retinere nō poterat nec alteri dare facultat ē cōferendi per dictū. c. fi. de insti. qđ tū ipse tacuerat plen⁹ auaritia ꝛ ambitiōe: q̄ a iure exececrat. c. auaritie. de pbē. c. auaricie. ꝛ. c. quorūdā ordos. decle c. li. vj. Ideo ꝓpter p̄fcs rōnes vrgētissimasq̄s dicā in voce concluderē gratiam eius predictis tacitis. aut aliquo illorū / nullius roboris esse. Et idē dicerem de patrono qui simili laboraret morbo. vcȝ qui presentasset aliquē sciēter ad beneficiū nō vacans: ꝛ post vacationē hoc tacito illud ipse patronus ꝓseipso impetrasset. pro ista decisione facit Rota. in deci. 703. in antiquis. et glo. prag. sanc. in. §. itē q vniuersitates. in verbo qualitates. in tit. de colla. in prag. vbi dicit gloss. et rota in dicta deci. q in impetrationibus omnia que mouere principem possunt ad concedenduȝ vel denegandum exprimēda sunt. rota vbi. s. ad hoc allegat notata. i cle. si dignitatem. de preben. glo. prag. inter cetera allegat. c. super literis. de rescrip. et doctrinā Fede. in ꝯsilio. cccxv. sed in meo volumine non habeo nisi. ccciij. con silū Fede. Sȝ ꝑ dicto rote. ꝛ glo. prag. posses allegare. c. postulasti. c. in nostra. c. si ꝓponēte. c. ad audientiam. le. ij. de rescr. et. c. si motu proprio. cum similibus de preben. li. vj. Et nota ꝑpetuo hāc vltimam questioneȝ sic expeditā de collatore ꝑ seipso impetrante beneficiū vacans. qđ scienter alteri contulerat ān vacationē. [1] Sȝ quereres tu. de. q. Ordinari⁹ collator scienter cōtulit alicui ignoranti beneficiū viuētis. attento q nulli⁹ est momēti talis collatio vt prediximus / an saltē ordinari⁹ teneat ꝓuidere de illo post vacationem. vel de aliquo alio illi cui sic beneficiū viuētis sciēter, contulerat? Respōdeo q sic. Ad hoc allego glo. j. singularē et menti cōmēdandā in. c. cum venisset. de resti. spol. allegat iura q̄ recte adaptari possunt. s. c. inter cetera. de preben. et. c. p̄sentium. vij. q. j. Ad ea etiā que diximus in superioribus occasione sumpta. c. j. de cōce ꝑe ben. s. bñficiū viuētis alteri cōferri non posse. [2] Quereres qđ si factum fuit. cōtrariū. an mortuo vero ꝛ canonico titulario conualescat talis collatio? Dic q non. Sȝ Barba. ꝛ bene. in. c. cōsultationibus. no. j. de dona. facit ſm eūdē. c. si. de iure patr. ꝛ regula non firmatur de reg. iur. li. vj. Et ego intelligo doctrinā Barba. ꝓcedere siue sciret aut ignoraret ille cui sic collatū est tale bñficiū illud eē viuentis. nā non poterant codeȝ tpe in vno ꝛ eodē bñficio. ꝛ eodeȝ iure spūali concurrere duo titularij. c. tue. c. dilecto. de pben. Fatet tū Barba. post Jo. an. in dicto. c. cōsultationib⁹. q vbi q̄s ignorabat bñficiū sibi collatū esse viuentis: postea eo vacāte posset ad illud eligi. (Intellige si est electiuū vel poterit cōferri sibi si est collatiuū / vel poterit ad illud p̄ntari si est p̄sentatiuū.) sec⁹ si sciat. naȝ tūc lȝ dispēsatiue eligi posset: nō

1 Si ordinarius sciens teri / alicui ignorēti cōtulit bñficiū viuentis an teneatur sibi de aliquo alio bñficio ꝓuidere?

2 Si collatio bñficij viuētis alicui scienti aut ignorāti fit: mortuo bñficiato nō cōualescit.

1 Bñficiũ. viuẽtis nõpoteſt.nec in ꝓprietatez nec ĩ titulũ pſone titulari ↄferri: ſʒ bñ in ꝓprietatem alicui eccleſie/aut collegio. ſiue vniuerſitati.

tñ de iure cõmuni.qꝛ ꝑpetuo fuit inhabilis.p.c.poſt electionem de cõce.p̄ben.vt ſ.diximꝰ.Ad iſtam deciſionẽ.recte poſſes adducere inducẽdo.vt in voce inducã.c.j.c.ij.ꝛ.c.veniẽs.de eo q̇ duxit in ma.quã.pol.p adul.[1]Ad huc forſaʒ dubitares.An ſit dabilis caſus in quo viuẽtis bñficiũ iuridice ꝛ valide alteri cõferri poſſit?Dic breuiter ſequẽdo opinionẽ Panoꝛ.q̄ ſemp mihi placuit in.c.cũ veniſſet in expeditione.j.gl.de reſti.ſpo.ꝙ pſone pticulari ꝛ in pticularez eius vtilitatẽ nec in titulũ nec in ꝓprietatẽ põt cõferri.rõ eſt vt tollatur votũ captãde mortis aliene.put tolli dʒ.c.ij.de conce.p̄bẽ.c.deteſtãda.c.ne captãde.eo.tit.li.vj.Et ideo impatoꝛ oẽs alienas appetẽdi fortunas ſtrepitꝰ ruere cupit:ꝛ ad hoc laboꝛat.l.ij.in pri.C.de peti.bo.ſub.li.x.Et ꝗꝗ Anto.de bu.in dicto.c.cũ veniſſet quẽ refert ibi Panoꝛ.dicat ꝙ nõ põt tradi titulꝰ viuẽtis bñficiati eo reſpectu quo ab alio poſſidet.ſʒ bñ põt tradi quo ad ꝓprietatẽ quo reſpectu a cõferẽte tenet/q̇ ſibi preiudicare põt.ar.l.fi.C.de pac.dicit Panoꝛ.in dicto.c.cuʒ veniſſet.ꝙ ꝑfecto p hoc nõ tollit votũ captãde mortis aliene ſi cõceſſio fiat certe pſone etiã in ꝓprietatẽ.nec obſtat.l.fi.ſ.in arg.allegata.qꝛ ibi cõſentit is de cuiꝰ hereditate agr̃ ad pacti validitatẽ.Et poſſet ipſe de cuius hereditate alius pepigit etiaʒ a principio dño conſentiẽte:contrariũ diſponere ſi velit ante mortẽ.Nam pactũ quo diſponitur de hereditate viuẽtis nõ valet:cũ ſit ↄtra bonos moꝛes:niſi ille cõſenſerit ꝛ in eodẽ cõſenſu pſeuerauerit vſqꝫ ad mortẽ.p illũ text.et ibi per Bart.Bal.Paul.Saly.Alexã.et Jaſo.q̇ tñ.vij.modis illũ ibi limitat.Sed cõceſſio bñficij viuẽtis facta:ſi ſemel valeret nõ poſſet reuocari ſʒ Panoꝛ.in dicto.c.cũ veniſſet.in.j.glo.Et dic tu ꝙ rõ eſſet id.ꝙ titulus bñficiati eſt ꝛ eſſe dʒ ꝑpetuꝰ.c.p̄ſbiteri.de cap.mo.li.vj.Notabis tñ ꝙ lʒ viuẽtis bñficiũ cõferri nõ poſſit pticulari pſone/nec ĩ titulũ nec in ꝓprietatẽ.ꝙ ↄferri tñ poſſet collegio aut eccl̃ie in ꝓprietatẽ.ſic ↄcludas ex dictis Panoꝛ.in dicto.c.cũ veniſſet.in.j.gl.ꝓ hoc allego tex.in.c.cõſultationibus.de dona.ꝛ ibi Panoꝛ.no.j.q̇ p illũ tex.Notat.ꝙ bñficiũ non vacãs nõ põt cõcedi ſingulari pſone:ſʒ bñ alteri eccl̃ie ſine tñ p̄iudicio eiꝰ rectoꝛis.Et hodie ẽ tex.ĩ cle.ij.Et ibi p ſcribentes maxie p Car.Petr.de ancha.Jo.de imol.de reb.ec.nõ alie.Ubi eſt caſus.epm (ſuo ↄſẽtiẽte capitulo) vnam eccleſiã alteri eccl̃ie/dignitati/alicui vel p̄bẽde vnire poſſe:aut loco religioſo donare poſſe:nec poterit impugnari talis vnio aut donatio ꝗꝗ rectoꝛ vocatꝰ nõ fuerit.Nã tali ſupſtiti cuiꝰ eccl̃ia aut bñficiũ vnit/aut ſic alteri eccl̃ie aut collegio donatur mõ p̄miſſo:non fit p̄iudiciũ ſtãdiu ꝗdiu vitã geret in hũanis.vt inq̇t Panoꝛ.ĩ dicto.c.cõſultationibꝰ.no.j.p illum tex.Et idẽ dicit Barba.ibi.col.ij.verſi.ſʒ an poterit.ꝛ añ ipos/glo.in dicta cle.ij.i.v̾bo vocatꝰ.facit.c.ſi laicus.v̾ſi.p p̄fatã.ꝛc.de iure patro.li.vj.Sʒ q̄reres q̇ eſt rõ bñficiũ viuẽtis pſone pticulari nec ĩ titulũ nec in ꝓprietatẽ cõferri nõ poſſe.Et tñ loco religioſo ſue eccleſie in ꝓprietatẽ dari poſſe?Rõ hec aſſignat.qꝛ ſi pſone pticulari dari poſſet deſideraret mortez pximi qḋ p̄cauendũ eſt ne id pateat.p.c.ij.de cõce.p̄bẽ.cũ aliꝭs iuribꝰ.ſ.alle.Nõ ſic vbi dat collegio ſeu eccl̃ie.qꝛ cũ nemini videat datũ ceſſabit votũ captãde mortis ſm Panoꝛ.ĩ dicto.c.cũ veniſſet in.j.gl.qꝛ vt dicit ibi Hoſti.quem refert Panoꝛ.Naturale vitiũ eſt negligi qḋ cõiter poſſidetur:vt ſe nil habere q̇ totum non hʒ arbi=

trel.l.ij.C.qñ.ꝛ ꝗ.q̃r.ps.d.li.x. Et
istd ē ēt qd vult Bar..i.c.ꝯsultatio
nib⁹.co.ij.ver.q̃re aũt.ꝛ c.de don.
Ubi post Joan.an.dicit ꝙ si con-
feratur alteri in titulum induce-
ret votũ captande mortis alteri⁹
vez primi intitulati.quod esset ꝯ
c.ij.de ꝯce.pbē.ꝛ.l.fi.C. de pac.q̃
rō cessat si donatio fiat loco reli-
gioso in ꝓprietatē.qꝛ non hꝫ ani-
mã.s.ad captandũ votum mortis
aliene.Pro hoc vltimo dicto fa-
cit.c.romana.§.in vniuersitatem.
de senten.excom.li.vj.Item quia
in primo casu si valeret collatio
preiudicaret viuenti.sed in secun
do casu nō.vt supra diximꝰ. Uel
ratio est secũduz Barba.in dicto
c.consultationibus.post Petr. de
ancha.quem ibi refert ipse.quia
cōcessio que fit loco siue collegio:
est realis et in proprietatez que
eque bene cadit in illum cui con-
ceditur sicut erat penes concedē
tem.ꝛ cessat tunc vitium captan-
de mortis aliene.Et miror quod
Barba.ibi taceat doctrinam Ho-
sti.Anto.et Panor.per eos super
hoc positã.in dicto.c.cũ venisset.
ꝛ ꝙ tacuerit ēt doctrinã Panor.
in dicto.c.cōsultationibꝰ.vbi Pa-
nor.laborat in reddēda a diuersi
tatis rōne.ꝛ duas assignat .Pria
fuit quam.s.diximus.s.ꝙ si facta
ꝑsone particulari valeret. deside
raret mortem proximi in cuius lo
cum spectaret se successurum. vt
in.c.ij.de conce.preben.que ratio
in collegio cessat.qꝛ cum collegiũ
nō habeat animam:nō potest de
siderare mortē proximi nec sin-
guli de collegio desiderant:qꝛ qd
est collegij ꝛ vniuersitatis nō ē sin
gulorũ.c.eps.le.ij.ver.item q̃ ma
numittitur.xij.q.ij.l.intantum.§.
vniuersitatis.ff.de rer.diui.§.vni
uersitatis.insti.e.Uel redde aliã
rationem ꝛ meliorem ꝼm Panor.
in dicto.c.consultationibus . que
talis est.Concessio que fit singu-
lari persone fit in titulum.qui qui
dem titulus cum sit penes recto-
rem viuentē:nō potest trãsferri i
aliũ.c.cũ non ignores.de pbē.[1]
Ubi Panor.no.j.notat per princi
pium illius tex.iuncta decisa ei⁹.
ꝙ vna ecclesia debet esse vni⁹ sa-
cerdotis non plurium.ad vnũ eñ
bñficiũ ꝛ vnicũ titulũ plures inti-
tulari non possunt.c. maioribus.
ꝼm intellectum.Panor.ibi .in.ij.
glo.de preben.vt sint ibi vt singu
li illi intitulati.Panor . in. c.tue.
no.ij.eo.tit.ēt auctoritate legati.
de latere.c.dilecto.eo.ti. Et dicit
Panor.in dicto.c . consultationi-
bus.ꝙ sicut duo non possunt ha-
bere vnã vxorē carnalē.alleg.tu.
c.accepisti.c.lꝫ.de spō.duorum.c.
discretionē.de eo q̃ cog.cōsangui.
vxo.sue.Ita nec spiritualē. Unde
cōtrariũ faciendo committeretur
quoddam adulteriuz. c.sicut.vij.
q.j.sed quando concessio sit alte-
ri ecclesie seu collegio tunc sit in
re proprietatis.vnde nō transfer
tur titulus qui est penes viuentē.
sꝫ ius ꝓprietatis qd est penes cō
cedētē.[2]Nota tñ qd diximꝰ vi
uētis beneficiũ alteri conferri nō
posse.per.c.j.de cōce . preben.est
verum si illud obtinet ex titulo ve
ro vel colorato.c.cũ nostris . iun-
cta doctrina Panor . et Joan.de
imola ibi.post alios scribētes.de
conce.prebē.secꝰ vbi iniuste cre-
denter possidet.ꝼm Panor.in di-
cto.c.cōsultationibꝰ. et ibi Bar-
ba.not.ij.Panor. tacito.per.c.li-
cet episcopus.de preben.li.vj.Eo
rũ doctrina videtur mihi sine du
bio.Nã ex quo quis nulliter pos
sidet beneficiũ.ꝛ sic sine titulo ve
ro aut colorato.Clarum est ipsuz
nullum ius habere in tali bñficio
cũ sine canonico titulo illud nec
possidere nec obtinere possit. re-
gula.j.de reg.iur.li.vj.c.et freq̃n
tibus.de insti.c.qꝛ diuersitatem.
de conce.preben.cũ similibꝰ.cuꝫ
igitur nullum ius in beneficio ha
beat:nō mirum si alteri conferri

1 Bñficiũ vnũ cũ eo tpe ñ potest esse duorũ: sicut nec vxor carnalis.

2 Bñficiũ a viuēte possessum sine titulo vero vł colorato alteri ꝯferri pōt.

1 Libere ad verbiū qd importet.

possit: cum nullius viuētis dicat tale beneficiū.⁊ sic ordinarius de iure alteri cōferre illud poterit ꝑ dictū.c.licet ep̄s.de prebē.lib.vj. [1] Et libere.per.c.de multa.ver. is quoq3.de prebē. Et sic nemine requisito nec vocato ſm Panor. ibi.not.iiij.hoc em̄ importat aduerbiū libere.glo.fi.in.c.j.de homi.lib.vj.facit gloſ.in.c.cum plures.in verbo libere.de offic.dele. lib.vj. Et nō obstāte cōtradictiōe occupātis seu sic iniuste possidentis.c.ordinarij vers. ꝙ si forte iuncta glo.in verbo libere. de offi.ordi.lib.vj.⁊ de illo aduerbio libere.etiam extra terminos nostros. Uide late allegata ⁊ deducta per Barba.in.c.j.no.iiij.de offi.ordi. elegāter ꝑ Iaso.in.l.j.no.iij.C.de sacro.sanc.eccle. per Philip.dec. in.c.reprehēsibilis. not.ij.de appel.Panor.in.c.fi.not.iij.de post. prela.in glo.liberū.de offic.dele. per Panor.in pulchra.q.in.c.cum liberū.col.mihi.j.vers.sed quero de.q.de sepul.non curo allegare glo.cle.dudum.in verbo libere.⁊ ibi doctores. de sepul.⁊ gloss.cle. ij.in verbo libere.de eta.⁊ quali.

2 Bñficia viuētiū cōferri aliis p̄nt rōne delicti / aut de coꝝ ꝯsensu aut post eorū ꝓfessionē/vel habitus ꝓfessorum receptionē/vbi habit⁹ sunt distincti. Idē si cā ꝑmutatōis / aut simplicis renūciationis vacant.

Et gloss.in.c.j.in verbo libere.de censi.lib.vj.⁊ glo.in.§.ꝙ si aliter. in verbo libere.in titu.de elec.in prag.sanc. Et istoꝝ scribētium doctrinā respectu aduerbij libere. vtiliter tibi in voce deo opitulāte referam. Sic igitur ꝯcludo.ꝙ doctrina Panor.⁊ Barba.in.d.c.cōsultationib⁹.non habet dubium. Dum dicūt ꝙ beneficiū possessum a viuēte sine titulo vero vel colorato alteri cōferri potest.quia vt dixi nil qd̄ sit alicui⁹ viuētis ꝑ talem collationem confertur. Et iā ordinario id fieri a iure permittitur.per dictū.c. de multa.vers.is quoq3. Et ꝑ.c.licet ep̄s.eo.tit.lib. vj.⁊ per dictū.c.ordinarij. vers.ꝙ si forte. Et vide tex.extrau.execrabilis.§.statuimus ⁊c.vsq3 ad vers. inhibētes ⁊c. Exclusiue. Ioā.xxij. in tit.de prebē.[2] Et ad ampliationē materie.dum diximus beneficia viuētiū ꝯferri aliis nō posse. Intellige verū nisi delinquāt:qr tunc si ipso iure vacant:aliis conferri possunt.c.j.iūcta glo.in verbo libere.de homi.lib.vj. Et ideo si beneficiatus priuetur suo beneficio aut deponitur eo viuo:si alteri conferatur beneficium quod fuit talis depositi:illud accipiēs nō incidit in penam.c.j.de cōcess. prebē.ſm gloſ.fi.ibi. alleg.c.cos. ij.q.j.⁊.c.si post ꝙ̄.l.di. Aut si ipso iure nō vacat.post priuationē alteri cōferri poterit.vt in casu.c.ij. de rescrip.c.querelā.c.tua. de iureiurā.c.ex literis.de exce. prela. c.clericis.ne cle.vel mo.cū simib⁹. Itē beneficiū viuētis pōt iuridice alteri cōferri.si apparet de viuentis assensu.vel si constat ꝙ vitam voluerit absolucre mutare:vel ꝓfessionē expressam fecerit:seu sciēter habitū receperit ꝓfessorum.c. beneficiū.versi.nisi.iuncta glo.in verbo assensus.⁊ iūcta glo.ꝓfessorum.de regu. ⁊ trāseū.ad reli.li. vj. Et illā gloſ.in verbo assensus. sequitur Philip.frā.in.c.cōmissa. no.ij.de elec.lib.vj. Et iste assensus viuentis cōsiderari potest dupliciter vt sit tacitus.per vite sue status mutationem.vt in dicto.c. beneficiū.versi.nisi.⁊ ꝙ cōstet clara ꝓbatione. vel cōpetētibus indicijs.ſm glo.ibi.in verbo aūt cōstet.allegat.c.nō solum.de regu. vel si iste assensus viuentis est tacitus puta per ꝓfessionem.per dictū.c.beneficiū.vers.nisi. itellige fctā alicui de approbatis religionibus.ſm glo.ibi allegādo.c.vnicum. de voto.⁊ vo.re.lib.vj. Aut quādo iste viuens scienter habitum receperit professorum.vt dicit dictum.c. beneficium.ver.nisi. Ubi habitus est distinct⁹ ſm glo. ibi.in verbo professorum. Expressus autem assensus ratione cuius beneficium qd̄ est vel fuit sui ꝯ

pmo

viuo alteri cōferri pōt.est quādo
illud vacat ꝑ renūciationē factā
causa ꝑmutatiōis.c.licet.de rerū
permu.lib.vj.iūcta cle. vnica.co.
titu.Aut postq̄ talis viuens sim-
pliciter ⁊ libere renūciauit suum
beneficium.tunc enim alteri con-
ferri pōt.c.ex parte. le.j. de offic.
dele.c.dudum. de preben. lib.vj.
Nec tali taliter renūciāti cōpetit
repetitio.c.ex trāsmissa. de renū.
c.accepta.de resti.spo. [1] Finali
ter aduerte si contingat te legere
c.j.de cōcel.prebē.ꝙ sicut tibi be-
neficiū nō vacās ipsius viuētis cō
ferri nō pōt.sic nec illud ante va-
cationē licite in specie acceptare
potes.c.j.de concel.prebē.lib.vj.
Et facit doctrina Philip.dec.i.c.
ex literis.col.fi.ver.tertio notan-
dū est ⁊c.de proba.Ubi dicit ꝙ q̄s
nō potest eligi in locū alteri⁹ nisi
prius ille in cui⁹ locū eligitur re-
motus sit.Et ita dicit tenuisse no-
tabiliter Bal.in.l.scire opor.in.§.
cōsequēs.in fi.ff.de excu.Andreā
sic.in consilio.liiij.in.iiij.volumi-
ne.[2] Et ad materiā dicti.c.j.de
concel.prebend. applica ordina-
tionem regiā Caroli.vij.quōdā
Frācie regis.in ar.xcv.incipiēte.
Itē ⁊ pource q̄ souuentessoys ⁊c.
Ubi expsse rex ꝑ suā ordinationē
ꝓhibuit officia nec bñficia cōferē
da esse añ eoꝝ vacationē:nec emē
de añ adiudicationē regi factam.
⁊ si cōtrariū fecerit rex ꝓpter im-
portunitatē declarat nullius mo-
momēti.Et dū illa ordinatio pre
supponit bñficia a rege posse con
ferri.Intellige si sibi cōpetit col-
latio iure spāli ꝓut cōpetere pōt.
vt dicit Phi.frā.post alios in.c.ij.
in glo.collatio. de ꝓbē.⁊lib.vj. Et
late ꝑ Jo.de sel.in trac.de bñficio
q.xxiij.ij.ꝑtis.ad quē te remitto.
⁊ vide.c.Hadrian⁹.le.ij.lxiij.dist.
[3] Itē ad materiā dicti.c.j.de cō-
cel.prebē. Dicas ꝙ lȝ bñficiū vi-
uētis alteri cōferri nō possit. (re-
stringe tñ in casib⁹.s.ꝓmissis)da-
ri tñ posset viuenti (puta leproso
aut detēto alio morbo icurabili/
⁊ paralitico)coadiutor.De lepro
so cui coadiutor dādus ē. habes
tex.in.c.de rectorib⁹.de cle.egro.
De detēto morbo icurabili ⁊ sibi
coadiutore dando.est tex.in.c.ex
parte.co.ti.De ꝑalitico ⁊ ei coad
iutore deputādo.est tex. in.c.fin.
co.ti. Et idē dic.si bñficiat⁹ est se-
nio cōfect⁹/demēs/aut valitudi-
ne corꝑali grauat⁹.c. pastoralis.
de cle.egro.lib.vj.[4] Et dū.s.di
ximus bñficiū nō vacās alteri cō-
ferri nō posse regulr.ꝑ.c.j.de ꝯce.
prebē.Extēdas ꝓcedere etiā si il-
lud nōdū plene sit alicui⁹ . Uerbi
grā vacat bñficiū . qđ tibi absenti
aut presenti cōferē.Et nōdū acce
ptasti nec recusasti.Uides qđ nū-
dum est tuū.c. si tibi absenti.§.li-
cet.de ꝓbē.lib.vj. Collator tñ pro
tūc illud alteri cōferre nō posset.
nisi cōsentire recuses.vel post ter
minū tibi ad cōsentiēdū assigna-
tum re itegra.c. si tibi absenti.de
ꝓbē.lib.vj.⁊c. Et si collator cōtra
rium fecerit:ei⁹ collatio facta de
bñficio nō libero:viribus nō subsi-
stet.ꝑ dictū.c.si tibi.§.si.qđ si fece
rit.⁊c. Et tñ vacat tale bñficiū vt
dicūt ibi Joā.an.Petr.de ancha.
Domi.ge. Phi.frā.⁊ Joā.colo.et
glos.in verbo ali⁹.Intellige ꝙ va
cat attēto illo cui est cōcessum qui
pōt recusare vel cōsentire. Et sic
ipse est liber.sed ex ꝑte ordinarij
semel cōferētis non occurrit talis
libertas ex quo semel cōtulit: q̄r
nec alteri ꝓuidere(reb⁹ sic se stā-
tibus)pōt:nec retrocedere.Sicut
dicimus de eligētib⁹ q̄b⁹ publica
to scrutinio nō est ꝑmissum varia
re.c.publicato scrutinio. de elec.
⁊ de patrono q̄ ex quo dignū pre-
sentauit:aliū p̄ntare nō pōt si cle
ricus est.c. cū aūt. de iure patro.
[5] Et nota ꝙ pena dicti.c.j.de cō
cel.ꝓbē.nō vēdicat sibi locū si fiat
collatio alicui de bñficio vacāte:
lȝ nō libero.ſm Pet. de ancha.in

1
Bñficiū vi-
uētis q̄s nō
pōt i spē ac
ceptare.

2
Officia aut
bñficia a re
ge Francie
collata añ
vacationē/
aut emēde
añ applica
tionem sibi
factā aliis
ꝑ iportuni-
tatē.ꝯcesse
nulli⁹ sunt
roboris.

3
Bñficiato
viuenti pu
ta leproso:
incurabili
morbo de-
tēto /demē
ti aut senio
ꝯfecto : co-
adiutor da
ri potest.

4
Bñficiū va
cans ⁊ ple-
ne nō exñs
alicui⁹ vi-
uētis:l q̄ tñ
viuēs habȝ
ius ad rem
a nullo ci-
tra papam
pōt cōferri
nec vȝ pa-
pe collatio
hoc tacito.

5
Pena . c.j.
de ꝯce.ꝓb.
nō hȝ locū.
Ubi alicui
cōcedit bñ
ficiū vacās

non libe- rum.

1 Bñficiū ali cui collatū añ eiꝰ ꝯsen sum alteri cōferri non pōt ab eo- dē collato- re/nec a le gato de la tere/nec vꝫ de eo a pa pa fcrā col latio]/ hoc tacito.

2 Bñficiū cu- ratū primū si deseras scđo sili ob tēto. ⁊ post ea primum alteri colla tū añ eius consensum hoc tacito ipetras cū dispēsatio- ne ābo reti nendi. Nō valet impe tratio/ nec dispēsatio.

3 Clausula. motꝰ ꝓprij non tollit ius in re/ nec ad rem alteri com petens.

d.c.si tibi absenti. col.j. Nam ex quo ꝑ collationē solā seu cōsensuꝫ collatoris añ cōsensum illiꝰ cui cō fert nō pōt dici bñficiū esse suū.ꝑ d.c.si tibi.§.lꝫ. Sicut dicimus de spōsa/aut vxore:q̄ dici nō pōt tua nisi post tuū ⁊ suū legitimū cōsen suꝫ.c.tue.c. tua.de spō.⁊ matri.cū silib. Et idē de mr̃imonio spūali ad cuiꝰ esse ꝯsensus legitimꝰ eli- gētiū ⁊ electi interuenire dꝫ.c.cū iter canonicos.de ele. Et sicut di- cimꝰ de re absenti data.vt añ eiꝰ cōsensum non statim dicatur sua regul'r.l.absenti.ff. de dona. ⁊ ibi Bar.[1] Scias tñ ꝙ m'rcū opaꝛ col latio fcrā absenti:etiā añ accepta tionē. Nā illud nō poterit medio tꝑe ordinariꝰ collator alteri ꝯfer re:vt dixi.s. in ꝓxima col.ꝑ.d.c.si tibi absenti.§.lꝫ. Nec etiā legatꝰ de latere.ẜm glo.ibi. in ṽbo aliꝰ. cū qua trāseūt ibi Do. ge.⁊ Phi. frā. Nec etiā executor datꝰ ꝑ Pa pā.ẜm Phi.frā.ibi pōderātē illuꝫ tex. Dū dicit q̄cūq; ⁊c. et sic nullꝰ excipiꝛ dicit ibi. Phi.frā.post Ar- chi.⁊ Jo.an.ꝑ.c.solite.de maio.et obe.imo qđ plus est / nec valeret pape collatio hoc tacito.ẜm Pet. de ancha. Do.ge.⁊ Phi.frā. post Lap.ibi allegat Phi.frā.c.qr se- pe.⁊.c.si postq̄. de prebē.libr.vj. Nec est mēs pape scribere cū ꝑiu dicio tertij cuiꝰ cōpetit regul'r.c. q̄uis.de rescrip.lib.vj.c.suꝑ eo.⁊ ibi elegāter inter ceteros.ꝑ Phi. dec.de offi.dele.solet allegari.c. lꝫ.de offi.ordi.l.ꝑtor ait.§.si quis. vers.merito.⁊.§. si q̄s a ꝑncipe.ff. ne q̄d in loco pu.⁊ dicit Barba.in d.c.suꝑ eo.nūero. 43. ꝙ est ꝯ mo- rē ꝑncipis ꝑiudicare tertio.ꝑ.l.cū auus.C. de emā.libe.⁊ dicit Phi. dec.in.d.c.suꝑ eo.col. mihi.ij.vs. itē.ampliaꝛ ⁊c.ꝙ papa scribendo nō cēseꝛ velle tollere ius alicui cō petēs:siue sit ius in re vel ad reꝫ. Et vide allegata ibi ꝑ ipm. Sed sic est in ꝓposito ꝙ vbi absenti cō ferꝛ bñficiū:ꝑ talē collationē etiā ante suū cōsensum hꝫ ius ad rem in tali bñficio.ẜm Do.ge.⁊ Phi. frā.in.d.c.si tibi absenti.in glo.ij. ꝑ illū tex. Si igiꝛ hoc tacito papa bñficiū vacās:sed nō liberum nec acceptatū alteri simpl'r conferat/ corruit collatio ꝓpter defectū in- tētiōis eiꝰ:qr vt dixi nō intēdit in dubio tollere tale ius ad rē alteri q̄sitū. [2] Et ista possent adduci ad q̄stionē quā al's habui i facto. Habebat.J.vnū bñficiū curatum pacificū:obtinuit scđm curatum. Spōte primū dimisit.secūdo retē to. Primū sic dimissum ꝯtulit col lator ordinariꝰ.B.put de iure po terat.c.de multa.de ꝑbē.c.lꝫ eps. c.ti.li.vj. Et añq̄ iste.B.acceptas set.bñficiū sibi collatū.J.illud in curia romana ipetrauit:specificā do suū qđ retinebat bñficiū:taci to tñ ꝙ illud qđ dimiserāt ipsi.B. fuisset collatū. Dispēsauitq; papa vt ipse.J.illa duo retinere posset. ne obstaret.c.nō pōt.§.cū aūt.de ꝑbē.lib.vj. Dixi talē ipetrationeꝫ ⁊ dispēsationē nulliꝰ momenti.et ita dicūt Archi. Jo.mo. Jo.and. Pet.de ancha.⁊ Phi.frā.in.d.c.si tibi. Nā ex quo dispēsatiōes sunt odiose ⁊ restrigēde.c.j.⁊.ij. de fil. presby.lib.vj. Nil erat tacēdū pa pe qđ mouere poterat eū ad de- negādā ꝓuisionē vel dispēsationē c.si motu ꝓprio.c.nō pōt. in prin. de prebē.lib.vj.c.suꝑ literis.c.po stulasti.de rescrip.c.ij.de fil.ꝑsby. lib.vj.tacuerat aūt dictꝰ.J.colla- tionē factā ipsi.B. Et sic ius ad rē sibi cōpetēs qđ papa tollere non intēdit alicui in dubio. vt.s.dixi. ideo talis.J.excludiꝛ corruitq; tā ipetratio q̄ dispēsatio eiꝰ. [3] Et ꝓcedit ẜm Phi.frā.post Lap.i.d. c.si motu. Etiā si papa motu pro prio dispēsasset. Et dic ꝙ est rō:qr lꝫ illa clausula tollat surreptionē d.c.si motu ꝓprio.cle.si romanꝰ. de ꝑbē. Late de effectibꝰ eiꝰ.per Feli.in.c.causamq;.le.ij. de testi. clausula tñ illa. Nō tollit ius ab

terii cõpetẽs.vt dicũt Hostien. Pa
nor.ꝛ Feli.i.d.c.causamq̃.ꝛ Fel.
in.c.in nostra.cor clario.xxvij.de
rescrip.cuis deducta ꝛ alleg.vide
ibi.Et hoc firmat Phi.dec.in.d.c.
sup eo.col.mihi.ij.vs.secũdo am=
pliatur.[1] Pro materia etiã.c.j.
(.§.examinati) de conce. preben.
Notabis q̃ licet viuẽtis bñficiuʒ
nõ possit alicui cõferri:nec ad il=
lud q̃s valeat eligi:etiã si sit in vl
timo vite hiatu.Ubi tñ decessisset
posito q̃ cadauer nõ sit traditum
ecclesiastice sepulture.bñficiũ ei⁹
posset alteri cõferri si collatiuum
est:vel posset ali⁹ ad illud eligi si
est electiuũ. glo.ij.in.c. bone.i.ij.
de elec.Et idẽ tenẽt ibi Inno.Jo.
an.Cõpos.Jo.de imol.ꝛ Panor.q̃
illã glo.dicit singulr notãdam et
obliuioni nõ tradẽdã.Et illã seq̃r
Philip.fran.in.c.si electio .no.si.
vbi idem tenet Archi.de elec.lib.
vj. Et Nico.sup.in addi.ad Phi.
frã.ibi.allegat Car. ʒaba.in.c.q̃
ppter.not.vij.de e.cc.ꝛ Bal.in.l.
genero.ff.de his qui no.infa.Nã
mortuo viro soluta est vxor a le=
ge matrimonij.dicit illa glo.alle
gat.c.pe.ꝛ fi.de secũ. nup.c. sicut
alterius vxor.vij.q.j. Et istud est
qd̃ dicit beat⁹ Paulus. p hec ver
ba.Mulier alligata est legi quã
to tpe vir ei⁹ viuit.q̃ si dormierit
vir eius : liberata est a lege.j.ad
Corin.vij.honestum tñ est vt spe
ctetur sepultura prelati. sm Jo.
de imol.ꝛ Panor.in.d.c.bone. al=
legat ibi Panor. c. obediẽtibus.
lxiij.dist.ꝛ . c.postq̃.l.di.Ubi glo.
vult q̃ tẽpus datũ ad eligẽdũ cur
rat a die mortis.Et ita dicit Phi.
frã.in.c.si electio.no.pe. de elect.
lib.vj.licet glo.illius.c.postq̃.nõ
alleget.Sed dicũt Joã.an.ꝛ Pa=
nor.in.d.c.bone. q̃ nichil⁹ dixisset
illa glo.ab hora mortis.ꝛ absur=
dum esset dicit Panor. in.c.bone.
q̃ eligẽdi tempus nõ incipiat cur
rere statim ab hora mortis: ꝛ qd̃
capitulum non possit eligere nisi
post exequias prelati.ꝛ dicit Pa=
nor. in.d.c. bone . q̃ post obitum
quiescentis clerici/eligẽtes ha=
bẽt potestatẽ eligẽdi.c.episcopo.
viij.q.j. Et ad.c. null⁹. le.ij.lxxix.
di.Ubi dicit nisi tertio die ꝛc. Re=
sponde q̃ loquitur de honestate.
Et eodẽ modo põt respõderi ad
dictũ.c.bone.ibi eñi fuerunt due
cause cassationis electionis. Una
s.ppter cõtẽptum canonici.qui ex
quo cõtẽptũ psequit venit cassan
da. Panor.ibi.not.ij.ꝛ ibi imola.
no.vj.c.qd̃ sicut.ꝛ ibi Panor.not.
vj.ꝛ Joan. de Jmol.not.xj.eo.ti.
Et ista fuit potissima ꝛ finalis cã
irritandi electionẽ in casu dicti.c.
bone.sm Panorm.ibi.Alia causa
fuit eo q̃ cadauere nũdum tradi
to sepulture ecclesiastice. proces=
sum fuerat in casu illius.c.ad ele
ctionem.Et ista causa fuit tñ im=
pulsiua sm Panor.ibi. Uides er=
go q̃ duo principaliter resultant
ex suis dictis. Primum q̃ cadaue
re nundum tradito ecclesiastice
sepulture. possunt eligentes eli=
gere.per glo.ij.dicti.c.bone.Se=
cũdum est q̃ nedum a die mortis
sed etiam ab hora mortis benefi=
ciati potest fieri electio . Et pos=
ses ponderare tex.in.c.si electio.
dum dicit morte ꝛc. de elec. li.vj.
Solum enim ibi põderatur mors
vt eligentibus cõpetat ius eligẽ=
di.nec ille tex.se restringit ad diẽ
vel horã. Quare dicerem nõ esse
necessarium etiã spectare lapsuʒ
hore post mortẽ beneficiati:quin
imo eo ipso quo mortuus est.põt
fieri electio si infra tam breue tẽ=
pus seruanda seruari possent.fie
ri etiam posset tunc collatio si col
latiuum esset beneficium:ꝛ ita te
neo . Et quãdoq̃ est vtile statim
post mortem electiones fieri:pu=
ta si canonici timẽt impressionem
principis.sm Panorm.in dicto.c.
bone. in glo.ij.Sed querere ta=
posito pro vero.Electionẽ ꝛ colla
tionem fieri non posse ante mortẽ

1
Ad benefi
ciuʒ potest
quis eligi/
aut si colla
tiuuʒ ẽ põt
alteri con=
ferri eo ipõ
quo decesʃ
sit bñficia=
tus/etiam
cadauere
nõ sepulto.

1 Tractatus electionis an fieri possit ante mortem?

beneficiati lз post sic vt diximus. [1] An saltē tractatus electionis fieri possit añ mortē? Concludo sequendo Inno. et Panor. in dicto. c. bone. ꝙ tractatus deliberatorius seu diffinitori⁹ est añ mortem prelati omnino illicitus. nō solum qñ concluderent electores inter se de certa ꝑsona eligēda. sз etiā qñ ipsi ordinarēt aliqua spectātia ad electionē futurā. vt puta si eligerēt locū electiōis sicnde vel citarēt absentes. Talis enī ordinatio ⁊ similis est a iure ꝓhibita. vt in dicto. c. bone. in fi. et. c. si quis papa. lxxix. di. Et idez dic ꝑm Inno. Hosti. et Panor. in dicto. c. bone. de omni tractatu ambitioso/ cōditionali/ pactionali/ vel conditionali/ vel aliter inhonesto. sed tractatus cōsultori⁹ nō est prohibitus a iure etiā si alidȝ dicat ꝙ talis persona puta. J. eēt honesta ad illā ꝑlaturā: ⁊ aliȝ ꝑsuaderet vt talem personā eligerent: nō tñ debēt omnino deliberare. Ita dicit Panor. in dicto. c. bone. Dicēs ꝑm hoc itelligi pos. fe. c. si trāsitus. lxxix. di. Ubi ꝓbatur ꝙ viuente etiā papa pōt haberi tractatus ꝯsultorius de substitutione summi pōtificis. Et vide specialiter tex. in Papa. i. c. in noie domini. xxiij. di. Et notata ꝑ Panor. i. c. lз. de elec. [2] Sз forsan dubitares. an si ante vacationē habitus est tractatus diffinitorius vł ordinatio illicita. si post vacationē sequaᷓ electio de illo ꝑ quo ꝓcessit talis tractatus diffinitorius: an talis electio sit nulla? Dic ꝙ non. cū hoc/ iure nō sit cautum: licet annullari possit. Et eligentes sint puniendi. ꝑm Panor. post Innoc. in dicto. c. bone. [3] Sed qđ si ante vacationē precedat tractatus diffinitori⁹/ aut pactio / vel obligatio illicita cū electorib⁹ facta ī fauorē certe ꝑsone. ⁊ deinde occurēte vacatiōe: ipsi eligētes deuiātes a ꝓcedēte

2 Tractat⁹ diffinitori⁹ et illicitus si habit⁹ sit añ vacationē: an si ille pro quo ꝓcessit eligatur valeat electio?

3 Si añ vacationē ꝓcedat tractatus diffinitorius: aut pactio vel obligatio illicita in fauorez certe ꝑsone cū electoribus: ⁊ post vacationez aliquā aliam idoneā ꝑsonā canonice eligāt an tз electio?

4 Act⁹ nulliter gestus nō pōt impedire quominus ali⁹ recte fieri possit.

illicito tractatu/ illicita pactiōe/ seu obligatione/ in fauorē certe ꝑsone sic facta/ aliā personā idoneā canonice elegerūt. an valeat talis electio? Dic qđ sic. ꝑm Panor. in dicto. c. bone. [4] Posses suū dictū cōprobare ex hoc quod actus precedēs erat reprobatus: ergo actū sequētem licitū nō potuit impedire. facit tex. i. c. illud. et in. c. cū laici. de iure patr. Ubi est casus ꝙ laicus patronus(nesciēte aut non cōsentiente epo) ecclesiā clerico cōtulit in qua habebat ius patronat⁹: ⁊ postea penitētia ductus occurrēte vacatione aliū epo ad eā presentauit: ꝗ ab episcopo institut⁹ fuit: valet talis institutio. quia actus precedens nullus puta illa cōcessio ecclesie facta a patrono laico/ non potuit subseqūtem licitā ꝑsentationem et institutionē impedire. q: non prestat impedimētum quod de iure nō sortitur effectū. regula nō ꝑstat. de reg. iur. li. vi. ⁊ est bonus tex. in. c. si verū. xxxi. q. ij. Ubi est casus. ꝙ matrimoniū nullum (si matrimoniū dici meretur) nō prestat impedimētum secundo matrimonio legitimo et canonico. cōcordat. c. veniens. le. j. et. c. cū i aplica. de spō. ⁊ matri. c. lras. j. respōso. c. attestationes. de despon. impu. Sicut etiā dicimus. ꝙ si prīa electio cassatur nō impedit secundā legitimaz fieri. c. super eo. de elec. c. congregato. versi. nos igitur de elec. Sic etiā dicimus primā collationem nulliter factam. nō impedire secundam. c. q: diuersitatem. de conce. prebē. Et si opponas de. c. p⁹ electionem. ꝗ. qm̄. de conce. preben. ⁊ de. c. inter dilectos. de extre. presla. et de. c. considerauimus. et de c. auditis. de elec. Responde non obstare. q: c. diuersitatez. intelligitur qñ secūda fit a diuerso collatore. Et idem dic quādo secūda fit ab eodē collatore diuerso

medio. vt in.q.egregia declarat vtiliter.glo.prag.sanc.in.§.quod si quis cuiuscunq status.in verbo. eo ipso.ti.de colla.et declarabo in voce.Et ad predicta facit.l.si dari stipuler.ff.de verbo.obliga. Ubi est casus.primā stipulationē inutilem/ non impedire secundā vtilē fieri etiā super eodē facto. Ubi vide notata per Bar.Paul. de cas.Alexā.z Jaso. Per predicta ergo dicimꝰ in casu posito p Panor.in dicto.c.bone.q tractatus diffinitorius/aut pactio/ seu obligatio illicita z nulla emanata ante vacationem bñficij z ante mortem bñficiati in fauorē certe psone/nō poterit post vacationē seu mortē bñficiati impedire quo minus electio de alio idoneo canonice fieri possit. Cōsequēter videamus alia/ glo.nře cōgruētia. Diximꝰ in precedētibus. bñficiū viuētis regulariter cōferri nō posse.c.j.cū vulgaribꝰ.de conce.pbē. Nullasq fore bñficioꝝ vacaturorum promissiōes: ac reprobatas etiā fore vias leupiende seu captande mortis aliene.c.nulla..de cōce.prebē.c.detestanda.c.ne captande.eo.tit.li.vj.cū vulgaribꝰ. [1] An saltem possit alicui(puta legato vel alteri) dari facultas recipiendi resignationē futuram certi bñficij alicuius bñficiati viuentis.Et illud alicui alteri cōferendi? Dico papam dare posse alicui potestatē generalē resignationis bñficioꝝ libere assumēdi: z bñficia sic renūciata in manibꝰ illius cui potestatē talē generalē cōcessit psonis idoneis cōferēdi. prout alis talē potestatē contulit epo palestrino destinato ad partes gallicanas.c.dudū de prebē. libr.vj.facit.c.dilecto.in prin.eo.titu. Posset etiā papa alicui dare potestatē recipiēdi resignationē alicuiꝰ certi bñficij vacaturi clerici supstitis.Et deinde illud cōferendi certe psone specificate.c. ex pte.le.j.de offi.del. Legatꝰ tñ etiā de latere nō posset alicui cōmittere in genere nec i specie facultatē recipiēdi resignatiōes liberas eo mō bñficioꝝ vacaturoꝝ z illa postea psonis idoneis ɔferendi.Et in ɔtrariū attētata sunt nullius mometi:cū aperiri posset via ꝯ lateranēn.concilii.c.nulla.de cōce.preben.tex.est.in.c.de liberatione.§.phibemus.z ibi p oēs scribentes.vbi vide notata p glo.in verbo cuicūq.de offi.leg. li.vj.Et respectu alioꝝ prelatorū puta Epoꝝ/Archiepoꝝ/z aliorum inferiorū summo pōtifice.in dubitati iuris est nullū eoꝝ posse dare facultatē cōferēdi primū bñficiū vacaturū.c.ɔstitutus. vbi vide Panor.no.ij.z no.si.versi.sz ōro.de cōce.pbē.z Oldra.in consilio.77.Et vides in dicto.c.cōstitutus.reprobatā potestatem cōcessam ab epo Laudunēsi. h.canonico de ɔferenda prima prebēda in ecclesia Laudunēsi vacatura.Ubi etiā papa reprobauit gesta legati tendētia ad cōfirmationem facti illiciti dicti epi.Quia si tales cōcessiones ad cōsequentiā traherent:fieri possent i fraudē canonice sanctiōis:p quā prohibētur ecclīastica bñficia concedi.(vt in dicto.c.j.de cōce.pben.) siue pmitti.(vt in dicto.c.nulla. de cōce.prebē.)añq vacent.dicit dictū.c.cōstitutus.[2] Et per illū tex.patet q sicut legatus etiā de latere nō potest ɔtra cōciliū Lateranense.c.nulla.de cōce.pbē. directe disponere.c.dilectꝰ.le.j.z ibi Panor.no.ij.de pbē.c.dilecto. Ubi vide notata per Panor.not. iiij.eo.ti.Ita nec indirecte cōfirmādo gratiam factā ꝯ tale cōciliū. per dictū.c.constitutꝰ.Et ibi Panor.no.ij.[3] Et dictum.c.constitutus.facit q patronus nō potest iuridice ante vacationē promittere alicui se euz presentaturū: nec dare in specie alicui potestatem

1 An possit alicui dari facultatē recipiēdi resignationē futurā certi beneficij vacaturi z illud alteri conferēdi?

2 Legatus non pōt disponere directe. nec indirecte ꝯ consiliū lateranēse.

3 Patronus nō pōt iuridice promittere alicui añ vacationē eū presentaturū: nec alteri añ vacationē dare potestatem presentandi pro tēpore quo vacabit beneficium.

presentãdi quo ad beneficiũ vacaturũ. q2 ea ratio que in isto casu militat in collatiõe: militat in presentatiõe. Nã sperans se presentandum desideraret mortẽ proximi: et si posset dari talis potestas p̄sentãdi procuraretur fraus: q2 dareẽ amico hec potestas presentãdi: et sic indirecte fieret hec pmissio vacaturi: que nõ tolleratur. Et ita tenet Roc. de cur. i tra. de iur. patr. col. mihi. xxxi. in fin. vers. quinto quero. ₇c. in ṽbo honorificum. allegat Jo. de imola. in. c. fin. de conce. prebend. et Lu. Ro. in consilio. ccccl xv. Ubi tamẽ Ludo. Ro. non loquitur in talib⁹ terminis. sed bene dicit qđ presentatio nõ potest fieri ante vacationem. allegat. c. illud. de iur. patro. sed idem q̄ Joan. de imola. et Roc. in locis supra proxime allegatis. tenet Panor. in dicto. c. fi. no. fi. per illum tex. de conce. preben. Cuius doctrinam sequitur. Paul. de citadinis. in suo trac. de iure patr. q. xlij. vj. partis. [1] Nota tamẽ, q̄ dari põt potestas presentãdi maxime qñ subest causa nedum de vacante beneficio. q2 istud est expeditum et clarum. vt per Roc. de cur. in loco supra proxime allegato. Et ẽ de mẽte Panor. in dicto. c. fi. not. fi. Sed etiã vbi patronus vellet se absentare in longã peregrinationẽ: ₇ maxime vitatur suspicio vbi constituit illũ procuratorẽ generalẽ omniũ bonorũ. ſm Jo. an. ₇ Panor. in dicto. c. fi. de cõce. p̄bẽ. Paul. deci. in dicta. xlj. q. ₇ ſm egregiũ profunde sapientie virũ affinem meũ dñm Blasiũ aurioli. i addi. j. ad Guiller. de mon. laud. c. j. de offi. vic. libr. vj. Et pondera bene ſm Panor. in dicto. c. fi. no. fi. q̄ dum doctores ibi dicunt dominũ ex causa posse procuratori in genere dare potestatẽ presentandi: ₇ quod vitatur suspicio maxime vbi constituit illũ procuratorem omniũ

1 Presentãdi potestes potest dari nedũ post vacationem bñficij: sed etiã quandoq3 ante eius vacationem. vt hic declarat.

2 Procurator cũ libera non põt p̄sentare. si cõstituens non meminit de p̄sentatione.

bonorũ. Illa dictio maxime abundat: et sentiunt qđ patronus põt vni dare potestatẽ presentandi in genere: licet in episcopo dicamus vt soli vicario generali possit committerre potestatẽ conferendi beneficia vacatura. c. fi. de offi. vi. li. vj. vt notabiliter declarat Panor. in dicto. c. cõstitutus. in gl. ij. Et ratio diuersitatis põt esse. ſm Panor. in dicto. c. fi. quia patronus maxime laicus nõ habet vicariũ: ideo op3 q̄ possit sibi consulere. per cõstitutionẽ sui procuratoris: cũ illud officium sit valde necessariũ humano vsui. l. j. ff. de pcu. Aduerte q̄ dictio maxime (qua in hac vltima parte vtitur Panor. in dicto. c. fi. Dum dixit q̄ patronus maxime laicus nõ habet vicariũ) debet exponi illa dictio maxime improprie: nã patronus clericus bene põt habere vicarium generalẽ: cui potestatẽ p̄sentandi circa vacatura bñficia in genere dare poterit. Et ita dicit Paulus de cit. in dicto tract. de iur. patr. q. xliij. sicut l collatore diximus post Panor. in dicto c. constitutus. et eundẽ in. c. fi. de conce. preben. per. c. fi. de offi. vi. lib. vj. [1] Caue tñ ne erres. q̄ vbi patronus faceret aliquẽ procuratorẽ omniũ suorũ bonorũ cũ libera administratiõe. Et nil dixit de p̄sentatione. in vim talis facultatis nõ posset procurator p̄sentare. ſm Frã. arc. et Feli. in. c. dilecto. de testi. Et ad hoc Feli. colligit ibi illum tex. p sing. Idẽ Roc. de cur. in trac. de iur. patr. col. mihi xxx. versi. quinto q̃ro. ₇c. in verbo honorificũ. post tex. ₇ Feli. in dicto. c. dilecto. Et l3 ille tex. in talibus terminis formaliter non loquatur. põdera tñ ibi tex. in ṽbo donatione. qđ exponunt ibi Frã. arc. et Feli. p presentatione. put etiã capitur. in. c. fi. dũ dicit donatiões. ₇c. de conce. p̄ben. Tũc dic ₇ collige post Fran. arc. ₇ Feli. in

dicto.c.dilecto.ꝙ cum presentatio sit donatio:⁊ ad donãdũ regulariter requirat speciale mandatum.per.c.fi.de offi.vic.li.vj.⁊.l.cõtra iuris.§.si filius.(Ubi tamẽ vide notata per glo.in verbo non habere.Et ibi notata p̃ Bar.pau.de castro ⁊ Jaso.(ff.de pac.ꝙ quidem speciale mandatũ ad donãdum deest dicto ꝓcuratori cũ libera.ergo p̃sentare non poterit/nisi vltra gñalem potestatẽ/specialis mentio fiat circa facultatẽ p̃sentãdi.[1]Et ad p̄dicta posses applicare.q.an si q̃s haberet mãdatũ ad cõferẽda beneficia: virtute illius mãdati posset p̃sentare?Dic ꝙ nõ.ꝫm Roc.de cur.i loco.s.prime allegato.et dicit hoc tenuisse Pau.de castr.in consilio lvij.incipiẽte venerabilis vir.⁊c.q̄ aliud est conferre ⁊ aliud presentare.Et sub vno tm̃ ex illis expresso.non venit aliud.c.cũ in illis.§.cũ aũt.de prebẽ.li.vj.Facit text.in.c.susceptũ.de rescr.lib.vj.⁊.l.cõmodissime.ff.de libe.⁊ post hu.Et nõ formido q̃n hec sententia sit vera.Attẽto maxime ꝙ sicut ad conferẽda beneficia requiritur speciale mandatum.c.fi.de offi.vica.li.vj.sic etiã ad presentãdum.vt supra diximus.per.c.dilecto.inducẽdo vt fecim⁹ de test.Caue tñ ꝙ Pau.de castr.non dixit in dicto cõsil.lvij.nec in.j.nec ij.volu.id ad qđ ip̃m inducebat Roc.in loco.s.allegato.sed bene in consilio.ccclxj.Incipiente venerabilis vir.⁊c.versi.scđo principaliter.⁊c.in.j.volu.Idẽ tenet Jo.de imol.in.c.fi.de cõce.p̃ben.cõtra Jo.an.prout refert Roc.in loco.s.proxime allegato.subdẽs post Jo.de imol.in dicto.c.fi.hoc procedere vbi cõstituenti competeret modus cõferendi ⁊ presentandi:q̄ tunc dando potestatem conferendi: nõ comprehenditur potestas presentãdi.per dictũ.§.cum aũt.Sed si cõstituenti competebat tm̃ facultas presentandi:⁊ dando mandatũ: dedit potestatem conferendi.Tũc ex quo aliter intelligi nõ põt:cõprehenditur potestas p̃sentãdi.et dicas ꝙ nuda ỽba cõstituentis ⁊ illi⁹ a quo ꝓcedit mãdatũ nõ sunt semꝑ attendẽda.sꝫ mens.c.petitio.Et ibi Hosti.⁊ Panor.col.j.versi.sed quero de ꝓcura.(Et de.q.ibi per eum.post Hostiẽ.mota.vide per Alexã.l.si quis infundi vocabulo.et ibi late Jaso.numero.10.ff.de lega.j.Feli.in.c.significante.col.j.versi.quinta declaratio.de rescrip.)Et dicit Panor.in dicto c.petitio.ꝙ non dꝫ fieri vis nominum/terminorũ/seu verborum: vbi constat de intẽtione illius a quo processit mandatũ.q̄ verba deseruiunt intentioni ⁊ nõ econtrario.c.marchino.j.q.j.c.secundo requiris.de appella.c.intelligentia.de ỽbo.sig.c.hũane aures.xxij.q.v.facit.c.q̄ sepe.dum dicit ex quo de intentione.⁊c.Et in.c.cum in illis.dum dicit intentionis nostre.⁊c.de prebẽ.li.vj.et c.fi.ibi.intentio.⁊c.eo.ti.in antiquis.ꝗ.ad aures.dum dicit.intẽtionis.⁊c.de rescrip.tex.l.nepos proculo.ff.de verb.sig.⁊ potẽtior est mens q̃ vox.l.labeo.in fi.ff.de supplle.leg.(et an verbũ vel mens debeat attẽdi.vide elegãter per Barba.in ꝯsilio.xxiij.col.j.in.ij.volu.)Ubi igit̃ cõstituenti cõpetebat tm̃ potestas p̃sentãdi.et in mãdato nõ p̃sentãdi sed cõferẽdi dedit potestatẽ: ꝓcurator ab eo constitutus in vim talis mãdati poterit p̃sentare:q̄ nõ debemus stare ỽbis ex quo verboꝝ nullus sequitur effect⁹.l.fi.C.de dona.Lex eñ est imposita rebus non verbis.l.ij.in fi.C.cõia.dele.c.cõmissa.§.porro.de elec.lib.vj.Et ex istis dictis corrobora dictã doctrinã Joã.de imol.in dicto.c.fi.de conce.p̃ben.et Roc.de cur.in loco supra ꝓxime alleg.[2]Ubi

1 Habens spẽale mandatũ cõferendi bñficia:an possit in vim eius p̃sentare?

2 Patronus si fecit procuratorem expssis aliquibus casib⁹ requirentib⁹ speciale mandatum cum clausula generali: an poterit talis procurator presentare.

1 Procurator laici patroni. ⁊ vicarius patroni clerici i forma iuris creati: patronos nõ possunt ꝑsentare.

2 Uicari⁹ sibiipsi non põt de bñficio prouidere.

3 Compromissarij dati ad eligẽdum: ꝑñt vnum ex se eligere.

Roc. dicit post Jo. cal. ⁊ Joan. de imol. in dicto. c. fi. ꝙ vbi patron⁹ cõstituit ꝓcuratorẽ exprimendo aliqua requirẽtia spãle mãdatũ/ adiecta clausula gñali. tũc cõprehenderetur potestas presentãdi iuxta tex. c. qui ad agendũ. §. sed si aliqs. cũ ibi notatis. de ꝓcur. li. vj. ⁊ lz Roc. vbi. ṡ. cõtentetur ista doctrina Cal. ⁊ Joã. d imol. Ego tñ minimus vidi valẽtissimos doctores ꝓ ⁊ ꝯ disputantes/ ⁊ simul cõsulebam⁹ oppositũ. Nam non semꝑ est vex vt specificatis aliq̃bus casibus spãle mãdatũ requirẽtib⁹ sequuta clausula gñali. ꝙ in vim ei⁹ ꝑ ꝓcuratorẽ oẽs alios actus reqrẽtes speciale mãdatũ expediri possint. Talis eñ ꝓcurator nec matrimoniũ cõtrahere posset: nec cõtra electũ vel prouisum crimina vel defect⁹ opponere. vt dicit gl. in dicto. c. q̃ ad agẽdũ. l verbo nõ expressos. ꝑ cle. nõ põt. de ꝓcur. ⁊. c. fi. ⁊ ibi gl. l ꝟbo speciale. cũ q̃ trãseũt ibi Dominicus. ⁊ Phi. franc. de ꝓcur. lib. vj. ⁊ illã glo. dicit singularẽ. Panor. in. c. sedes. l' gl. iij. de rescrip. ⁊ ꝙ nõ semꝑ sub tali mandato cõprehendantur casus reqrẽtes spãle mandatũ. est glo. in. c. ꝓcurator. in ꝟbo mandatũ. de elec. li. vj. cũ qua transeũt ibi. Jo. an. Dñicus. ⁊ Phi. fran. ⁊ illã gl. sequitur Felī. in. c. cũ olim. le. j. in ꝟbo. cũ ꝓcurator. de offi. dele. Et ex hoc inferunt zen. Dñicus. et Phi. fran. in dicto. §. sed si aliqs. ⁊ Fel. in. c. sedes apostolica. col. ij. ꝟs. clausula generalis. post Ant. de but. Do. Jmo. And. sic. ibi ꝙ clausula gñalis sequẽs specialiter ꝑmissa reqrentia spãle mãdatũ regulariter restringitur ad ea q̃ sunt similia expressis. per illũ tex. ⁊ dictã cle. non põt, ⁊ per. l. fi. §. cui dulcia. ff. de tri. vino ⁊ ole. leg. cle. j. iuncta gl. in verbo. quãuis. de ꝑben. Et vide notata ⁊ allegata ꝑ Bar. in l. quesituz. §. fi. ff. de fundo. istru.

Jdeo crederem. ꝙ doctrina Cal. Jo. de imol. in dicto. c. fi. ⁊ Roc. de cur. in loco supra ꝓxime allegato non sit vera. si dominus nõ specificauerit similes actus aut maiores q̃ꝫ sit presentatio. per ea q̃ supra dixi. [1] Nota tamẽ ad predicta. ꝙ vbi patronus laicus in forma iuridica fecit procuratorẽ ad presentandum/ aut ip̃e patronus clericus vicarium generalez cum potestate presentandi. talis ꝓcurator aut vicari⁹ nõ poterit ip̃m patronũ presentare. Qr sicut patron⁹ seip̃m ꝑsentare nõ põt. c. ꝑ nostras (al's allegat ꝑ vestras) de iure pat. ⁊ ibi ꝑ Car. ⁊ Panor. ⁊ Roc. de cur. i' trac. de iur. pat. in ꝟbo. honorificũ. col. mihi. xxviij. ꝟs. circa aliud. ⁊ facit ṡm Roc. ibi tex. in. l. si mãdauero. le. ij. §. si tibi cẽtũ. ff. mãd. Nec patron⁹ posset alicui dare ptãtẽ eũ ꝑsentãdi: qr tũc videretˀ seip̃z ꝑsentare. [2] Et nota ꝙ sicut collator sibiipsi nõ põt de bñficio ꝓuidere. c. fi. de insti. nec patron⁹ seip̃m ꝑsentare c. ꝑ nr̃as. de iure patr. Sic dicendũ est de vicario gñali cui spãlis ptãs est data bñficia cõferẽdi. iuxta. c. fi. de offi. vic. lib. vj. q̃ beneficiũ spectãs ad collationez illi⁹ q̃ eũ creauit vicariũ nõ posset pro seipso retinere seu sibiipsi de eo ꝓuidere. arg. dicti. c. fin. de insti. Jdẽ dic de ꝓcuratore patroni q̃ habẽs ptãtẽ in gñe ꝑsentandi a dño: non posset seip̃m ꝑsentare. arg. dicti. c. ꝑ nostras. de iur. pat. ⁊ arg. l. si mandauero. la. ij. §. si tibi centum. ff. mand. per quez tex. dicit Bar. ibi. ꝙ quis nõ põt seip̃z eligere. Et dicit ibi. Bart. qd hoc tangit gl. in. c. j. de elec. ⁊ in. c. cuz in iure. de ele. Dic tu. ꝙ lz dictuz Bar. sit vex. ⁊ hoc dicat gl. j. quã supra allegaui. dicti. c. cũ in iure. gl. tñ. c. j. de elec. hoc nõ tãgit. [3] Allegat etiã Bar. in dicto. §. si tibi centum. notata. l. l. plane. ff. qd cuiusq̧ vniuersi. no. vbi gl. fi. arg.

Alius tex.dicit.q si electio est cõ missa trib⁹/itelli ge via cõpromissi/possunt eligere vnũ ex se:p.c. cũ in iure.de ele.Et p gl.dicte.l. plane.dicit Bar.in.l.si cõsul.i fi. ff.de adop.q si plures sunt facti electores(sunt verba sua)ad eligẽdum vnũ electorẽ:possunt vnũ ex se eligere.sec⁹ si vni esset cõmissa electio.q2 seipsũ nõ posset eligere. Et idẽ dicit Panor.in dicto.c.cũ in iure.in.j.glo.dicẽs.q vbi sunt certi officiales deputati ad eligẽ dũ aliquos officiales:possent ali quem eligere ex seipsis:nisi forma eis resistat.Et idẽ dicit Panor.in c.cõsuluit.in gl.fi.de iure pfo.gl. fi.j.dicti.c.cũ in iure.tenet de di recto ɔtrariũ in hoc dicẽs q vbi plures sunt deputati cõpromissa rij ad eligẽdũ.vnus eoꝝ ab alijs non põt eligi.si non est cõpromis sarijs data talis potestas.facit.l. si in emptione.§.tutor.:vbi vide no.per glo.fi.ff.de cõtrahẽ.emp. quẽ tex.glo.in dicto.c.cũ in iure. allegat.⁊ hãc opinionẽ tennerũt Tan.Jo.de deo.⁊ Boati.in.c.in causis de elec.quos refert Pan. dicto.c.cũ in iure.Tu tñ tene opi nionem.gl.in dicta.l.plane.ɔtra gl.dicti.c.cũ in iure.Et conclude q si forma data compromissarijs alr nõ ɔtrariat:pñt eligere vnũ ex se:q̃ñ talis facultas eis expsse nõ sit data.Et ita potes intelli gere gl.ahpe.c.q̃ epatũ.viij.q.j. dũ dicit q q̃s se coeligere põt.al legat dictũ.c.cũ in iure.f.cõsen tiẽdo electiõi de se facte a cõpro missarijs coelectorib⁹.Et q vn⁹ de cõpromissarijs ab alijs possit eligi.tenẽt Jo.de imol.⁊ Pan.in dicto.c.cũ in iure.post Archi.i di cto.c.q̃ epatũ.Et idẽ.tz Pa.in di cto.c.ɔsuluit.i gl.fi.allegat.l.vbi absunt.ff.de tu.⁊ cu.Ubi i casu in quo decuriões pñt dare tutores pñt vnũ ex se dare.facit.c.cum in veteri.de elec.p q̃d dicit ibi Pa. no.vj.q hñtes actũ exercere cuz ɔsilio aliquoꝝ:pñt illũ actum di sponere in psonã vni⁹ ex cõsilia rijs.Et in pposito nr̃o.vbi vn⁹ de cõpromissarijs hñtib⁹ simplr ptã tẽ eligẽdi/si eligat a ceteris cõ promissarijs nõ dicetur otiri a se ipso nec seipz eligere s3 a conelec torib⁹.Et hoc nõ ẽ phibitũ.vt di cunt Jo.de imol.⁊ Pa.in gl.j.di cti.c.cũ in iure.Et ista faciũt ad q̃stionẽ s̃m Pa.ibi.q vbi plures sunt deputati ad distribuẽda cer ta bona ad pias cãs:possunt illa distribuere i aliquẽ cgẽtẽ ex seip sis.facit.l.pses.ũ.de fur.⁊ aqua. ⁊ bonus tex.c.qui vult.de pe.di stin.iij.Et dicit Bald.i dicto.c.cũ in iure.q si prior predicatorũ est elect⁹ executor ad distribuendũ bona testatoꝫ:poterit distribue re suo ɔuẽtui p necessitatibus et subsidijs ei⁹:q̃ñ ipe icludat i cõ uẽtu tãq̃ vn⁹ ex ceterꝫ.allegat.l.q̃ marcho als est.§.sub.l.titia.ff.de anu.leg.quẽ tex. ad hoc dicit no tabilẽ.⁊ subtilr iducẽdo posset fa cere aliq̃lr ad ppositũ.et facit q dicit Pa.i.c.j.in fi.de cho.cle.p il lũ tex.⁊ ɔ̃deducta p eũd ibi.i.ij. gl.q executor deputat⁹ ad distri buẽdũ bona pauperib⁹.põt illa distribuere iter suos.Et pdicta q̃ dxim⁹ vnũ ex cõpromissarijs pos se eligi a cõpromissarijs.Facit ad decisionẽ.q.q vbi plures sunt pa troni eiusd bñficij lz null⁹ eoꝝ seipz possit pñtare.p dictũ.c.per nr̃as.de iu.pa.sic.nec aliq̃s seipz eligere.gl.j.dicti.c.cũ in iure.gl. ij.dicte.l.plane.gl. ahpe.dicti.c. q̃ epatũ.[1] An saltẽ vn⁹ pron⁹ a cõprono seu ɔpronijs possit pñta ri:cõcludo q sic.⁊ taliter psens tatus poterit eius presentationi consentire.⁊ ei⁹ cõsensus cõputa bitur pro vna voce vbi essent alij patroni qui discordarent.s3 Spe cu.in summa.de iu.pat.versus si nem.refert Roc.de cur.et sequit in suo trac.de iur.pat.i verbo ho norificum.col. mihi.xxviij.vers.li

1 Patronus an a cõpatrono possit pñtari ⁊ an ɔsentiẽ do augeat numerus ?

mita nūc ꝛc.lꝫ cōtrarium teneat Hal.Cal.in ꝯsilio.vij.l ru de iur. patr.¶Et ꝙ patron⁹ a cōpatrono possit ꝑntari.lꝫ Roc.l.loco.§.pri=me alle.post Barba.in ꝯsi.xxxij. col.pe.in.ij.volu.ꝛ est gl.fi.expres sa(quā Barba.ꝛ Roc.in locis.§. ꝓximis allegāt) in.c.ꝯsuluit.quā ibi sequit Panoꝛ.d iur. patro.Et ita teneas.lꝫ Hal.de Cal.l dicto ꝯsilio.vij.dicat talē debere repel li vt ambitiosus.qd salua ei⁹ pa=ce nō est veꝛū.ex q̄ dign⁹ fuit rep tus a cōpatrōis cōsocij ꝛ ab insti tuēte.arg.dicti.c.cū l iure. Et ista possent applicari ad q̄stionem.de duob⁹ vicarijs generalib⁹ crea=tis insolidū cū speciali facultate cōferendi bñficia.ꝙ si vn⁹ alteri ꝯferat teneat collatio.[1]Aduer te tñ dñ.§.dixi patronū seipsum ꝑsentare nō posse.est verū nisi ꝑ viā oblatiōis.s.se offerēdo ꝛ epo se ꝑsentādo ꝛ exhibēdo/si dign⁹ est ꝛ sufficiēs.ſm Pau.de cita.in trac.de iure patrona.q.xlviij.vj. ptis.Intellige tu/dictū Pau. de ci.ꝓcedere.vt patron⁹ indigens al's idone⁹ possit p̄ces ꝓ se emit=tere:ꝛ corporalr se ꝑntare.i.exhi bere epo:ꝛ supplicare vt dignet sibi de illo charitatiue ꝓuidere. Nō tñ intelligas ꝙ seipsum pos=sit ꝑsentare capiēdo ꝑsentationē ꝓprie.q2 esset contra dictū.c.per nostras.ꝛ ꝯtra doctrinā Pañ. ibi versi.solutio credo posse.ꝛc.Nec video ꝙ sustētari possit doctrinā. [2]Paul.de cita.l dicta.q. xlviij. si intelligas ꝙ ratione pauperta tis ꝛ necessitatis patronus vere ꝛ ꝓprie seipsum ꝑsentare possit: nec credo ipsuꝫ sic intellexisse veꝫ vt patron⁹ etiā in necessitate pos sit se ꝑntare.ꝓprie capiēdo ꝑnta tionē.Et dū ipse dicit ibi ꝙ eccle sia reseruauit alimenta patrono etiā laico l casu necessitatis.alle=gādo tex.in.c.quicunq̧.le.ij.xvj. q.vij.(addo tex.in.c.nobis.et ibi Panoꝛ.de elec.ꝛ Panoꝛ.in ru.il=

1 Patronus pōt seipsuꝫ offerre epi scopo.

2 Patronus an possit se ipsum rō=ne necessi=tatis ꝑsen=tare.

3 Patrono pauperi te netur pin=gui⁹ q̄ ce=teris eccl'ia cui⁹ ꝑsenta tio ad eum spectat suc currere.

lius titu.ꝛ late Roc.de cur.l dicto trac.de iure pat.in verbo vtile.) q2 hoc ꝯcedo.sed ꝓpterea nō seq̄=tur ꝙ patron⁹ seipsum ꝑsentare possit.q2 hoc faciendo diceretur oziri a seipso/qd est ꝓhibitū. gl. j.dicti.c.cū in iure.ꝑ.c.in scriptu=ris.viij.q.j.facit glo.fi.vers.sꝫ qd si vni.l.plane.ff.qd cu. vni. no.c. fi.de insti.c.ꝑ nostras.de iur. pa=tro.ꝛ nimis hoc faciēdo de seipo presumeret seipsum beneficio cō tra regulas iuris ingerēdo . ꝯtra c.qualiter.cū similibus.de elec.ꝛ c.per nostras.§.alleg.Et si dicas quid faciet talis pauper patro=nus?Respōde remedium sibi da tū a iure.Nā infra temp⁹ a iure ordinatū.(de quo in.c.vnico.§.ve rum.de iur.patr.li.vj.) ꝑsentabit aliquem idoneum:ꝛ post institu=tionem/ et possessionem adeptā adheat eum.illū requirēdo qua=ten⁹ sibi necessitate grauato suc currat.ꝓut tenetur.[3]Nam ista est cōclusio vera.ꝙ patrono pau peri tenetur ecclesia seu bñficia=tus de redditib⁹ vltra necessaria beneficiato/seruitoribus ei⁹/cul tui diuino/ꝛ reparatiōi ecclesie/ pinguius q̄ ceteris succurrere ꝛ prouidere.ſm Panoꝛ.in dicto.c. nobis.iuncta doctrina.per eū po sita in ru.de iur.patr.Et copiosi⁹ per Roc.de cur.l dicto suo tract. in verbo vtile in princip.per.ꝯdi=ctum.c.quicunq̧.leg.ij.cum glo. ij.et.l.si quis a liberis circa finē in versic.de alimentis.ff.de libe. agno. Crederem tamē ꝙ vbi tā=ta esset patroni necessitas ꝙ fa=me moreretur sibi potius succur=rēdū esset q̄ cōsummere bona ec clesie in reparationib⁹ materia lis ecclesie :maxime si non egeat vrgenti et necessaria reparatio=ne.vt dicit in simili Panoꝛ.l.c.de monachis . in glos.j. de preben. Nam tunc ecclesia tenetur bona mobilia/immobilia/ac etiā vasa eius vendere ad succurrēdū tali

paupertate oppresso.si aliter ei suc
currere ecclesia nō potest.c. aurū
xij.q.ij.[1]Ad predicta tamē no:
ta.ꝙ vbi beneficiū spectat ad pre
sentationez alicuius patroni ido
nei ad beneficiuz obtinendum. si
post vacationem eius episcopus
sponte ꝛ motu proprio illud pa:
trono conferat tenebit collatio.
Nec obstat si dicas talē collatio:
nem nullam vel anullandam ex
quo non precessit p̄sentatio.c. il:
lud in.fi.de iure patro.ꝛ in.c. de:
cernimus.xvj.q.vij.Et vide nota
ta per Phi.dec.in.c.causam ma:
trimonij.i gl.ij.de offi.dele.sed si
presentatio p̄cederet:patron⁹ nō
posset seipsum p̄sentare.vt.s. di:
xi.per dictū.c.per nostras.(alias
p vestras.)de iur.patro. ergo vi:
deř ꝙ collatio facta patrono de
bñficio spectāte ad ei⁹ p̄sentatio:
nem sit nulla.aut saltem anullā:
da.item quia nō debet patronus
se igerere bñficio spectāti ad ei⁹
presentationē.per dictū.c.per no
stras.qđ faceret cōsentiendo tali
collationi. Tu tñ dic valere talē
collationem.nec obstat dictum.c.
decernim⁹.Nam collatio ab ordi
nario facta patrono đ bñficio nō
precedēte p̄sentatiōe nō est nulla
nec anullanda:nisi patronus ꝑse
quatur cōtentū.qui tamē pōt con
sentire exp̄sse ꝛ tacite ſm Car.za:
ba.in consilio.lxij.numero.v.vbi
p hoc allegat.Host.in summa.i
ti.de iur.patr.§.fi.v̄s.quid si ec:
clesia.ꝛ i dicto.c.p nostras.(al's
p vestras)ꝛ ibi Joā.an. Adde tu
Feli.idē tenentē.in.c.cum bertol
dus.col.mihi.iij. numero.viij. et
ix.de re iudi.Idem tenet Car.za
ba.in.cle.quia regulares.col. mi
hi.vj.vers.sed pro declaratione.
dum dicit.sed post longam cogi:
tationem ꝛc.de supplen.negli.p̄:
la.idem tenet Rota.in deci.518.
in antiquis.et Feli.in.ca. cum ex
officij.col.mihi. pe.v̄s. nona ꝛ vl
tima conclusio.de p̄scrip. Feli. in

suo trac.quādo li.apos.no.patro.
eccle.in.x.limitatione.Idē tenet
Tho.ferra.in suo trac.caute.illa
rū. cautella. xlv. allegat Panor.
in sua disputatione.incipiēte.Au
gerio.in fi.scđi dubij.vers.aut pa
tron⁹ neqꝫ cōsensit.ꝛc.Idem Pa: 1 Patrono
nor.in.c.illud.no.ij.de iur.patro. pōt ep̄s cō
Roc.de curte.in repe.ru. de iure. ferre motu
patr.col. mihi.xx. in v̄bo honori ꝑprio suo/
ficū.Et ideo dicūt isti dñi valere bñficiū spe
p̄sentationēvbi patron⁹ exp̄sse nō ctās ad ta:
cōtradicit vel tacite ꝯsensit.s. ne lis patroni
minē p̄sentādo infra tēpus datū p̄sentatio:
sibi a iure ad presentādū.de q̄ tē: nem.
pore.in c.vnico.§. verum. de iur.
patro.li.vj.facit.c.quod sicut.de
elec.vbi licet irritari debeat ele:
ctio facta aliquo contempto vo:
cem habente si contemptum pro
sequatur potest tñ ipse ratificare
expresse et tacite puta si non ꝑse
quetur.cōtemptū infra tp̄s datū
ad eligēdū.vt ibi declarat Pañ.
no.vij.Ex quo igitur in ꝑposito 2
nostro.Episcopus suo ꝑprio mo:
tu patrono contulit beneficiū spe
ctās ad talis p̄roni p̄ntationē.qđ
patron⁹ acceptauit ꝛ sic videtur
ꝯsensisse iō tenuit collatio.nec vi
detur patron⁹ se ingerere.qꝛ i ta
li casu actus nō habuit originem
ab ipso patrono.Et ita concludit
Panor.in dicto.c.p nostras(al's
per vestras)Et dico post eundez
ibi.ꝙ licet patronus.per illū tex.
seipsum nō possit presentare.si tñ
est idoneus ꝛ dignus ꝛ beneficiū
vacans spectans ad ei⁹ presenta
tionem non est curatuz:pōt tunc
preces emittere ꝛ assistere episco
po.vt sibi ꝑuideat đ illo bñficio.
Non eñ dicitur ambitiosus pau:
per cleric⁹ al's idoneus si emittat
preces vt sibi prouideatur de be
neficio.ſꝫ Panor.ibi. per.c.tuaz.
Ubi vide de p̄cib⁹ p beneficiato
approbatis vel reprobatis.p gl.
i.et Antho.de bu.de eta.et qual.
per tex.in.c.per inquisitionem.ꝛ
ibi. Panor.in.iij.de elec.Et als

1 An ille ad quē ꝓpter negligētiā patroni deuolutꝰ bñficiū collatio possit patrono ꝓuidere? Et an superior iferiori collatori illo casu possit ꝓuidere?

quid ꝑ Pan. de cita. in dicto trac.
de iure patro. q. xlviij. vij. partis.
[1] Uidi tñ plures dubitare. an si
patronꝰ aut collator sit negligēs
non conferendo infra terminū iu
ris possit supior iure deuoluto ꝓ
uidere patrono idoneo ꝛ capaci.
de bñficio spectante ad presenta
tionē talis patroni negligentis
aut ipsi ordinario negligenti sed
alꝭs capaci: de beneficio spectāte
ad collationem ipsius negligen-
tis: dubiū facit qꝛ collator nō pōt
sibi ipsi ꝓuidere de beneficio va-
cante. nec alteri dare potestatem
expressam sibi ꝓuidendi. c. fin. de
insti. Et idem dicēdum respectu
patroni per illud. c. iuncto. dicto
c. per nostras. sic videtur ꝙ supe
rior iure deuoluto talibus negli-
gētibus non possit ꝓuidere. Pro
parte contraria facit. Nam in ca
su dicti. c. fi. de isti. beneficiū spe-
ctabat tempore quo collator vo-
lebat sibi ꝓuidere vel alteri dare
potestatē sibi prouidendi ad eiꝰ
collationem: ꝛ cum inter dantem
et accipientem debeat esse distin
ctio ꝑ illū tex. que ibi non occur-
rebat maxime si per seipsum sibi
ipi ꝓuideret vel si noīe suo ꝑ aliū
sibi ꝓuideretur / nō igit̄ mirꝫ si nō
teneat in tali casu collatio. ꝛ idē
dicendū est respectu patroni. Sꝫ
in casu isto vbi superior prouidet
collatori negligēti / aut patrono
negligēti / de bñficio alꝭs spectan-
te ad collationem vel presentatio
nem taliū negligentiū ꝛ non pos-
ses dicere quin inter patronū ne
gligentem vel collatorē negligē-
tem. ꝛ prouidētē iure deuoluto sit
personaꝝ ꝛ iuriū diuersitas. qꝛ ta
les negligētes ꝓ illa vice sunt po
testate ꝑsentandi ꝛ ꝯferēdi priua
ti. Et tale bñficium ꝓ illa vice fa
ctū est ꝓpriū circa collationē fa
ciendā illius ad quē facta est de-
uolutio. cle. si de beneficio. iuncta
glo. in verbo. existit. ꝛ ibi Joā. co-
lo. in. 2. ꝯclu. ꝛ Car. zaba. q. x. de ꝑ
ben. et facit qđ per illam cle. si de
bñficio. dicit glo. in. §. itē ꝙ ola ꝑ
dicta. in verbo. scꝫ. in ti. de colla.
in prag. sanc. Jn bñficijs aūt spe-
ctantibꝰ ad collationē ꝓpriā ali-
cuius. liber est ipe collator in cui
dando. c. relatum cōiuncta glo. fi.
ꝛ Panor. ibi de ꝑben. Ergo vide-
tur ꝙ ille ad quē tale bñficiū per
negligentiā collatoris aut patro
ni est deuolutū: collatori vel pro
no ꝯferre possit. Et ꝓ ista parte vi
detur doctrina apta. Petr. de an-
cha. i cle. ne rōani. no. vj. de elec.
Ubi dicit ꝙ vbicūqꝫ ius eligendi
causatur a seipso: nō pōt qs seipꝫ
eligere. ꝑ dictū. c. fi. de insti. ꝛ. c. ꝑ
nras. de iure pat. ꝛ glo. formalis.
q̄ ē. i. i ordine. c. cū in iure. de elec.
vt. s. in ista eadem glos. dixi. Ubi
tñ titulꝰ nō causat̄ ab illo q̄ eligit̄
sed a iure: valet. vt puta vacat bñ
ficiū electiuū. restat vnꝰ solꝰ aut
plures electores i capitulo: sunt
ipsi negligētes. superior iure de-
uoluto poterit negligenti proui-
dere. ꝛ hoc vult Petr. de ancha. i
dicta cle. ne rōani. no. vj. arg. c. ne
ꝓ defectu. de elec. ꝛ mihi videt̄ ꝙ
ille tex. ad hoc possit allegari in
versi. is vero. dū dicit ꝑsona ido-
nea ipsius ecclesie. ꝛc. iuncta ex-
positione gl. fi. ibi. i prin. dū dicit
scꝫ vacātis. de elec. Crederē tñ ꝙ
si inferior collator. collideret do
lose et fraudulēter cū supiore ita
ꝙ maliciose negligeret alicui cō-
ferre: certus tamen ipse ꝙ supe-
rior sibi colludenti doloso ꝛ frau
duloso. aut negligēti patrono do
loso et fraudulolo ꝓuideret si de
hoc cōstare posset impugnari pos
sent taliū tituli. ne vna via puta i
directa veniāt ad id qđ eis via di
recta refragat̄ ꝫ. c. tuc. de ꝓcur. et
ibi. glos. pe. ꝑ. l. vlti. C. si man. ita.
ve. ne ꝓs. l. scire. §. si mr. ff. de tu. et
cur. Tales enim dolꝰ ꝛ fraus tolle
rari nō deberēt. sꝫ reprobari ma-
xime viso ꝙ hñt ambitionē mixtā
facit. tex. l. c. ij. de renū. li. vj. Nec

maliciis hoim est indulgēdū.l.in
fundo.ff.de rei.vē.c.sedes.c. ple-
rūq3.de rescr.c.auaritie.vers.cum
itaq3.de elec.li.vj.Et via a iure ꝑ
cluditur illis/q̄ dolose ⁊ fraudu-
lēter ac maliciose ad bñficia aspi
rāt.c.vt circa.in prin.illo.co.ti.li.
vj. Et propius in terminis no-
stris videtur dicēdū.ꝙ vbi q̄s fuit
negligēs fraudulenter et dolose
vt potestas conferēdi seu ꝓuiden
di de benēficio deuoluatur.vt ra
tione talis deuolutionis aliquid
assequatur ꝙ talis deuolutio re-
probetur.c.pe.de cōce.prebē.qui
ter.adaptari posset in casu nostro
in argumentū.Et sic intelligēdo
crederem ꝙ iure nō caueatur col-
lationem factam negligenti ordi
nario al's capaci iure deuoluto de
beneficio spectante ad collationē
ei⁹ sit nulla:imo ꝙ remanet vali-
da.⁊ idem dicerē de collatione fa
cta patrono negligēti al's idoneo
⁊ capaci de beneficio spectāte ad
eius p̄sentationē.Ius eñ non ar-
tat collatorē nisi causatiue ad cō-
ferendū.vc3 ꝙ si ꝓ illa vice bñfi-
cium vacās cōferre velit id infra
semestre sibi datu3 conferat.qd si
nō cōtulerit a tēpore sciētie(igno
rāti eñ non currit illud semestre
sed solū a tēpore sciētie vacatio-
nis.c.q2 diuersitatē.in fi.de cōce.
preben.)infra illud semestre.ad
aliū potestas cōferendi deuolua
tur.c.nulla.de ꝯce.preben.c.licet
de supple.ne.prela.Et idē dicen-
dū est de patrono infra temp⁹ iu
ris non p̄sentāte.de quo in.cl. vni
co.§.verum.de iur.patr.li.vj.c.ij.
de supplē.ne.p̄la. Ordinatq3 ius
(vt dixi)bñficiū sic deuolutū fieri
ꝓprium illius ad quē deuoluitur
ꝑ dictā cle.si de bñficio.iūcta gl.
in verbo existit.de prebē.li.vj.nō
ꝙ possit ꝓ se illud retinere.q2 ob
staret.c.fi.de insti.s3 efficit̄ ꝓpriū
ad istū sensum.ꝙ sicut ille ad cu
ius collationem originaliter spe-
ctabat.si nō fuisset negligēs erat
liber in cui dando.c.relatum.cu3
glo.fi.de preben.sic dicendū erit
de illo ad quem facta est deuolu
tio cū sit ei⁹ ꝓpriū.si igit̄ cōferat
illud aut ordinario capaci:aut
patrono negligenti idoneo:nō vi
deo talem collationem a iure nul
lā.imo ꝓ tali collatione est doctri
na satis expressa.Petr.de ancha.
in dicta cle.ne romani.no.vj.ar-
gu.c.ne ꝓ defectu.vers. is vero.
de elec.prout.s̄.dixi.Medela ta-
men esset ꝙ inter moras tale be-
neficiū impetraretur vel apud pa
pā vel legatū prout fieri pōt.c.q2
diuersitatem.vers.sic tñ.de cōce.
preben.c.si a sede.de p̄ben.li.vj.
[1]Ce collatiuo tñ tal'r facto pos
set ꝓuidere legatus nedū Papa.
sed nō ipse legat⁹.de p̄sentatiuo
infra tempus presentādi nisi spe
ctet ad presentationem patroni
clerici regulariter.c.cum dilect⁹.
de iur.patr.c.dilect⁹.de offi.le.et
vtrobiq3 per scribētes.glo.cle.ij.
in verbo apostolicis.de p̄bē.Dixi
notanter regulariter.q2 q̄nq3 ne-
dū papa cōferre pōt bñficia spe-
ctantia ad presentationem patro
noꝝ laicorū expresse illa cū requi
sita derogatione conferēdo vt ꝑ
Panor.in dicto.c.dilectus.Panor
in dicto.c.cu3 dilect⁹.in fine Feli.
late in suo trac.q̄ñ litere apos.gl.
cle.ij.in verbo apostolicis.de pre
bē.et regula.xl.can.apos.Inno.
octaui.et Roc.de cur.in trac.de
iur.patr.in verbo honorificū ver
si.nono limita.Panor.in.c.dile-
ctus.le.3.in glo.j.de prebē.⁊ glo.
in prohe.prag.sanc.in verbo ener
uātur.S3 etiā q̄nq3 valeret eius
collatio seu prouisio de beneficio
spectante ad p̄sentatione3 patro-
ni laici siue expressa derogatione
vc3 vbi facultas presentādi ei cō
peteret iure speciali.puta ex pri-
uilegio consuetudine:vel prescri
ptione:sm Car.in cle.j.q.vij.vt
li.pen.allegat Frede.de se.in cō-
silio.clxiij.in prin.Ubi tñ Frede.

1 Papa si cō
fert bñficiū
spectās ad
p̄sentatio-
nē patroni
laici d3 ex-
p̄sse dero-
gare l3 q̄ñ
ꝙ teneat
eius proui
sio sine de-
rogatione.

hoc non dicit.sz ibi tractat an de legatus possit inuocare brachiũ seculare.Et sic nil ad ꝓpositũ.sz idez ꝙ Car.in dicta.q.vij.tenuit expresse.Alex.de imola.in consilio.lxxiiij.in fine numeri.21.l.iiij. volu.Et hoc tenuit Feli.in dicto suo trac.qñ litere apos.col.pe.vs. limitatur.xj.tacito Alexan.in dicto cõsilio.allegat tñ Feli.in dicta col.pe.vers.limitatur.xj.Car. in consilio.lxj.Ubi tamẽ Car.hoc non dicit.sed bene in cõsilio.lxix. col.j.nũero.5.[1]Et dicas ꝙ vbi iure speciali(puta)ex cõsuetudine priuilegio/aut prescriptione laico cõpeteret ius ꝑsentandi:valeret etiam collatio legati de late re(qꝛ tunc cessat rõ retrahẽdi pa tronũ a fundatione/dotatiõe vel cõstructiõe.q̃ est potissima cã in hac materia.vt dicit glo.pe.in fi. in.c.cũ dilectus.de iur.patr.)ita tenẽt Car.Anto.de bu.ꝛ Panor.i dicto.c.dilect⁹.ꝺ offi.leg.Fre.de se.in cõsilio.lxv.incipiẽte ĩfrascripte questiones nõ sunt leues.ꝛc. col.j.Fel.in dicto trac.qñ litere apos.versi.limitat.xj.et Alex.de imol.in dicto cõsilio.lxxiiij.col.fi. numero.22.ꝛ Roc.de cur.in trac. de iur.patr.col.mihi.24.vers.tertio limita.qui dicit hanc opinionem tanꝙ communẽ sequendam contra Jo.de imol.et Barba.i dicto.c.dilect⁹.quoꝝ opinionẽ credo falsam.ꝛ veram esse sententiaz cõmunem cũ cesset ratio retrahẽdi patronos a fundatione/dotatione/vel cõstructione ecclesiarũ vt diximus.qꝛ in casu nostro nullo ex illis modis cõpetit patrono laico ius ꝑsentãdi sz alio iure speciali.[2]hec tñ cõis opinio ꝑsupponebat ex cõsuetudine vel ꝑscriptione laico posse competere ius presentãdi.ꝛ q̃reres an hoc sit verũ?Et reperio Car.in dicto consilio.lxix.col.j.vers.ad ſm dubiuz. tenentẽ ꝙ sic.idem Marcilius doctor seu preceptor Jo.an.quẽ refert Panor.in.c.q̃relam.in glo. cõsuetudinem.de elec.Et hoc sentit illa glo.sz Panor.ibi.Sz Jo. de mõte murlo.disputãdo tenuit contrariũ.dicit Panor.in dictó.c. querelã.Et hanc cõtrariã partez tenent Archi.ꝛ Car.Alexã.in.c. hortamur.lxxj.dis.respondendo dicto.c.querelã.vt ibi ꝑ eos.Joã. an.tñ in dicto.c.q̃relam tenet primã partẽ.Sed ille ipse in regula qꝺ alicui de reg.iur.li.vj.ↄcludit ꝙ cõtra ecclesiam liberã non põt laicus ꝑscribere ius patronatus: qꝛ esset acquirere istud ius anne xũ spirituali ↄtra ecclesiã qꝺ esse nõ potest.arg.c.massana.de elec. Sz si ecclesia habebat patronuz tunc potest laicus cõtra patronũ prescribere tale ius patronatus: qꝛ ex quo tale ius cõpetit laico vi detur ꝑscriptibile ꝑ aliũ laicum. Et hec sententia placet Panor.in c.sane.de priuile.ꝛ hec opinio tã ꝙ cõmunior seruatur in practica ꝙꝙ de mero iure opinio ↄtraria sit verior.vt clare ostẽdit Panor. in disputatione sua incipiẽte augurio.ꝛ ille ipse Panor.in.c.querelã.de elec.et Phi.frãc.in dicta regula.qꝺ alicui.Et de isto articulo vide copiosius ꝙ per suos antecessores scribentes.per Roc. de cur.in trac.de iure patr.folio antepe.vers.trigesimo sexto.que ro.Et pro opinione illa Jo.an.in dicta regula quod alicui cogitabã vnũ quasi simile.[3]et notatu dignũ verbũ.quod ponit Feli.in c.causam.in.ij.limitatione.nũero.4.de ꝑscr.ꝙ vbi laic⁹ esset inuestitus añ cõcilium.s.Lateranẽ se(de quo in.c.ꝓhibem⁹.de dec. qꝺ vt dicit Panor.in.c.cũ apostolica.de his q̃ fi.a prela.fuit celebratum anno .M.lxxix.tempore Alex.tertij.q̃ fuit senens.ꝛ ibi Panor.refert sic Joã.an.ibi dixisse. Guido.tñ Pape.in deci.288.in fi ne dicit illud concilium factũ fuisse.Anno.M.179.)Alius laicus

1 Legatus põt conferre bñficiũ spectãs ad ꝑsentationem ꝑsoni laici iure speciali.

2 Jus ꝑñtãdi an possit ꝑscribere laicus?

Laicus an possit ꝑscribere decimas?

posset cõtra laicũ, sic inuestitum
eas prescribere. Et ĩ dicit Feli. in
dicto. c. cãm. in. ij. limitatiõe. hoc
sensisse Car. in cõsilio. cxlvj. inci-
piẽte notum sit vniuersis. &c. Et
dicit Feli. in dicta. ij. limitatione
(cuius dicta ibi vide) se alibi hoc
non legisse. Istud eius dictũ ĩmul
tũ mihi placet & est mẽti cõmen-
dandũ ꝑ limitatione iuriũ dicen
tiũ laicum nõ posse decimas pos-
sidere. c. decimas. xvj. q. vij. nec ꝑ
scribere. c. cãm. de prescr. q2 sine
possessione nõ hz locũ ꝑscriptio
regula sine possessione. ff. de reg.
iur. Et eo. ti. li. vj. regula. sine pos
sessione. Et q̃ꝺ̃ vltra illam limi-
tationem reperiã Alex. de imol.
in cõsilio. lxxiiij. col. 3. nũero. 1 . i
quarto volu. tenuisse laicũ tutuz
esse si decimas ꝑscriptione imme
moriali possedit. cõtrariũ teneas
post Jo. mo. & Archi. in. c. ij. de de
ci. & hos. in dicto. c. cũ apostoli-
ca. Naz tali possessioni seu quasi
vsurpate a laico aut sibi citra pa-
pã concesse resistit ius. c. ad hec.
c. q̃uis. c. ꝓhibemus. c. duduz. de
dec. Cõfiteor tñ post Jo. an. & Pa
nor. in dicto. c. cũ apostolica. laico
decimas possidenti ꝓdesse etiaz
ad victoriam si molestetur. Duo
bus tñ cõcurrentibus primuz est
q laicus possederit decimas tan
to tpe de cuius initio non sit me-
moria in contrariũ tñ q̃ꝺ̃ vasallas
ecclesie. Et qd sit fama q eas ha
buerit ante dictum cõsilium Lac
teranense. Et ita deberent super
hoc fieri articuli: & hec opinio est
equa. q2 alias ꝓpter difficultatez
ꝓbandi sepe laicus priuaretur iu
re suo. vt dicit Panor. in dicto. c.
cũ apostolica. s. si se fundaret in
solo cursu temporis. Et ideo vidi
aliquẽ nobilẽ laicũ & rectorẽ ecclesie
parrochialis. (q̃ fundataz habet
intentionem quo ad percipien-
das decimas sue parochie de iu-
re. c. ad decimas. Et ibi Archi.
Joan. an. Do. ge. et Phili. fran. &
ceteri scribentes. de res. spol. lib.
vj.) Et cum ipse nobilis possessor
esset vel quasi. pro conseruatione
sui iuris allegabat prescriptionẽ
suorum predecessorum & ꝓpriã
immemorialem. de qua erat fa-
ma: non tamen articulando q vt
vasalli ecclesie eius predecesso-
res & ille ipse eas possedissent seu
quasi re vera & merito succubuit
dictus nobilis. Et si dicas q pos-
sessio immemorialis debebat ta-
li laico nobili ꝓdesse: quia cũ ca-
pax fuisset ad illas possidendas
seu quasi ex priuilegio & sic ex ti-
tulo & speciali cõcessione. vt dicit
Dominicus. in. c. ij. in gloss. colla-
tio. de ꝑbẽ. li. vj. per dictuz. c. cum
apostolica. ergo videt idẽ si ex ta
li ꝑscriptiõe. [1] cũ ista sint paria.
c. j. de ꝑscr. li. vj. c. sup quibusdaz.
§. preterea. de verb. sig. l. hoc iure.
§. ductus aque. ff. de aqua. quo. &
est. Dico hoc nõ posse iuuare ta- 1
lem laicũ. Nã ista eq̃paratio pri-
uilegij seu tituli & ꝑscriptiõis im
memorialis est bõa vbi datur ca
pacitas ꝑsone alias secus. q2 tũc plus
operatur priuilegiũ seu titulus q̃ꝺ̃
talis prescriptio. c. quanto. et ibi
Panor. no. j. et Barba. no. ij. de cõ
sue. post Joan. an. in. c. ij. vbi vide
Jo. mo. Dñicũ & Phi. frã. in glos.
collatio. de ꝑben. li. vj. & Alex. de
imol. in dicto cõsil. lxxiiij. col. iiij.
nũero. 12. in. iiij. volu. ius em̃ De-
cimandi est quid spirituale. vt ꝓ
bat. c. literas et ibi expresse Pa-
nor. not. j. de iura. calũ. ꝑ. c. fin. et
ibi est glo. in verbo tẽporalia. l fi
ne. vbi vide notata ꝑ Barba. no.
3. de rerũ. ꝑmu. & c. cuz olim pon-
derando illũ tex. in duobus locis. s.
circa principiũ eius in illis ṽbis.
vniuersalia spũalia. &c. et deinde
circa mediũ in vers. q2 ꝑdicti. vbi
dicit. decimarũ ꝑceptione. &c. de
prescr. Et istud ius nõ põt l laicũ
cessante iure speciali vt diximus
cadere: sicut nec alia spũalia iura
c. ostius. c. sacrosancta. c. massana.

1 Quesibi s lia priuilegio an sint q̃ sibilia ꝑscriptione

de elec.c.ex lr̃is. de trãſac.c.ij.de inſti.c.bñ q̃dẽ.xcvj.diſti. late per doctores maxime Barba.Feli.et Philip.dec.Jo.fran.de ripa.in.c.ij.de iudi.Et ſic cõcludas.ꝙ nũq̄ laic⁹ ceſſante iure ſpeciali poſſet

1 Redit ad materiã pn̄cipio hui⁹ gloſſ. adaptabilem.

poſſidere ſeu q̄ſi ꝛ min⁹ p̄ſcribere ius decimãdi ſeu decias.ꝛ ita cõcludit Guido pa.in dec.cclxxxiij. allegat Guil.de mõte lau.in cle.ij.de dec. Niſi in quota ſolutiõis ſm̃ Guid.pape.in dicta dec.284.allegat hoc firmaſſe Hoſt.in ſumma.in titu.de dec.Et ita ſe'hʒ generalis cõſuetudo in patria delphinali ꝛ locis circũuicinis.Et dicit ibi Guido ꝙ ſm̃ talẽ cõſuetudi

2 Procurator cõſtitutus ad acceptãdabñficia ꝛ ꝑmutanda. alr̃ nõ ſpecificata:an p⁹ vacationeʒ certũ acceptare poſſit.

nẽ vidit ipſe iudicari in curia officialatus Granopo.ꝛ etiã determinari in curia illi⁹ parlamẽti Granop.in diuerſis cauſis q̄ materia poſſeſſoriũ ibidẽ vẽtilabantur. Et ſi q̄ſq̄ ↄtingat te dubitare an laicus ſpoliat⁹ decimis poſſit petere ſe reintegrari in ſua poſſeſſione ſeu quaſi eas recipiẽdi?Cõclude ꝙ ſic. ſi poſſidebat eas iuſto titulo: al's nõ eſt reſtituẽdus. qꝛ ius ſibi reſiſtit.c.ad decimas.de reſti.ſpo.lib.vj.Jta concludit Guido.pape cuius allegata.vide in deci.288.Et ad p̄dicta intellige ꝙ hodie licet ceſſante priuilegio ius decimãdi nõ cadit i laicũ: qꝛ illud ius debet deo ꝛ eccleſijs ei⁹ in ſignũ vniuerſalis dñij.c.tua nobis.vbi vide notata ꝑ Panor.no.iiij.de deci. (ꝛ de quatuor decimis q̄ in veteri teſtamento ſolue

3 Procurator ad petẽdũ reſtitutionẽ in integrũ. alr̃ re nõ ſpecificata excluditur.

bãtur.lʒ hodie vna etiã nõ bñ ſoluatur.vide gloſ.in.c.eccleſias.in verbo ſeruus.xiij.q.j.Et vide ibi tex.multũ notabilẽ in materia decimarũ.)Nota tñ ad p̄dicta ꝙ fructus meri decimales nõ ſunt ſpirituales.ꝛ ſi de illis agat̃ ꝛ nõ de ipſo iure decimãdi nõ poteſt dici agi de re ſpũali.ſʒ Panor.i.c.literas.no.j.de iur.calũ. Jdeo vides ꝙ fructus decimales poſſunt vendi ꝛ locari.ſm̃ glo.in verbo tẽporalia.c.fi.de re.ꝑmu.ꝑ.c.ij.de loc.ꝛ cõduc.vbi eſt caſus ꝙ fruct⁹ decimarũ poſſunt locari ſeu cõcedi ad annuũ cẽſum etiã laicis.ꝛ ad hoc illũ tex.notat ibi Panor.not.iij.ꝛ Barba.no.j.[1] Cõiungam⁹ finẽ p̄ncipio ꝛ aliq̄d qδ facere poſſit ad ꝓpoſitũ tex.nr̃i afferamus. Uides ergo alieni fati votũ hoc.in tex.reprobari.vt in.c.ij.de conce.prebẽ.cũ vulgarib⁹ iurib⁹.ſ.longe ante allegatis. Uides inſuper candide lector tale votũ directe nec indirecte eſſe tollerãduʒ.per ea q̄.ſ.examinaui poſt.c.deteſtãda.ꝛ.c.ne captãde.de cõce.p̄ben.lib.vj.ꝛ.c. deliberatiõe.§.ꝓhibemus.de offi.leg.lib.vj.ꝛ.c.cõſtitutus.cũ ibi notatis.ꝑ Panor.de cõceſ.prebẽ.vbi hr̃ ꝛ notat̃ minorẽ ipſo Papa habẽtẽ poteſtatẽ cõferendi bñficia:nõ poſſe alicui dare poteſtatẽ cõferẽdi primũ bñficiuʒ vacaturũ.ꝛ idem dicim⁹ reſpectu patroni declarãdo.vt hr̃.ꝛ ꝑ Panor.notat̃.in.c.ſi.de cõceſ.prebẽ. prout ſupra explanaui.[2] Quero tñ de.q.notabili ꝛ quotidiana. cõſtitui ꝓcuratorẽ ad acceptãdũ ꝛ ꝑmutãdum etiã bñficia nõdum vacãtia/ſed in poſterũ vacatura poſt vacationẽ mihi cõferẽda.et vr̃ ꝙ ex quo talis procurator non fuit cõſtitut⁹(ꝓut etiam nõ poterat)ſpecialiter ad acceptãdũ certum bñficiũ vacaturũ.ꝙ in vim talis mãdati ita gñalis nõ poſſit acceptare certũ bñficiũ poſt ei⁹ vacationẽ. Et ꝓ hoc videtur facere tex.in.l.ſi q̄s mihi bona.§.ſʒ vtrũ.ff.de acqui.here. Ubi eſt caſus ꝙ iuſſus de adeũdo hereditatẽ debet eſſe ſpãlis ſpecificãdo hereditatẽ adeũdam : ꝛ ſic nõ ſufficeret mãdatum gñale de adeũdo quãcũq̄ hereditatẽ.[2] Unde ꝑ illũ tex.dicebãt Alexan.ꝛ Jaſo. poſt Bar.ibi.ꝙ ſi cõſtituo ꝓcuratorem ad petẽdũ reſtitutionẽ in integrũ ꝛ non dico ſpecifice in qua cauſa vel re/ꝙ non valet conſtitutio.et Jaſo.

Jaso. vbi allegat ad hoc doctrinã Cy. in l. vnica. C. etiam per pcur. cau. in integ. resti. Tu tñ tene audacter in casu nostro: q procurator generaliter constitutus ad acceptãda beneficia/ licet ita cõstitutus sit ante vacationẽ: q deinde post vacationẽ acceptare poterit certum beneficium in vim talis procurationis generalis. fm Rotã in deci. 529. in antiquis. et vide notata per glos. in §. statuit. in verbo pcuratorẽ. in titu. de col. in prag. sanc. & Rota. in dicta deci. 529. allegat. l. iij. ff. de pcura. vbi est casus. pcuratorẽ cõstitui posse ad litez futurã alr nõ specificatã. tolleratur eñ qñq genus vbi nõ tolleratur species: quãdo per gen⁹ vitatur votũ captãde mortis aliene: & per speciẽ nõ vitatur. vt in. c. ne captãde. de conce. prebẽ. li. vj. [1] Sz forsan formidares. an posses constituere pcuratorẽ ad acceptãdũ certum & nominatum beneficiũ nunc nõ vacans sed vacaturum. ita q si deinde contingat vacare in vim talis pcurationis acceptare possit? Distiguo: quia aut constituis procuratorẽ ad acceptãdum certũ beneficiũ viuẽtis vacaturum tamen suo cõsensu: vt puta in casu. c. beneficiũ. de regu. & trãscii. ad rel. li. vj. vel ex causa permutatiõis. vt in casibus. inter cetera. de prebẽ. c. cum vniuersorum. de rerũ permu. c. licet. eo. ti. lib. vj. cle. vnica. eo. ti. Et tũc dico q ex quo viuẽtis ad hoc occurrit assensus. & sic cessat votum captãde mortis aliene. pcurator sic cõstitutus poterit acceptare tale beneficium. Aut cõstituisti pcuratorem ante vacationem ad acceptãdum certũ bñficiũ specificũ cũ primum vacabit: puta ipsius. J. & tũc dico. q pcurator sic cõstitutus in vim talis mandati non posset acceptare: quia ante vacationẽ posset occurrere votũ captãde mortis aliene certe psone puta ipsius. J. qd a iure reprobatur. l. fi. C. de pactis. c. nulla. de concessio. prebẽ. c. detestanda. c. ne captãde. eo. tit. libro. vj. facit dicta. l. si quis mihi bona. §. sed vtrũ. versi. sed an nominatim. vbi est casus expressus reprobatũ esse iussum de adeũdo hereditatẽ nominatim certi viuẽtis. sic nec pcurator constitui põt circa bñficiũ viuẽtis acceptãdum cum primũ vacabit. quãuis illud acceptauerit post vacationẽ. Nam debebat cõstitui i gñe ad acceptãda bñficia vacatura vti fieri solet & nõ restringẽdo ad bñficiũ vacaturum certe psone tunc supstitis. quia restringẽdo ad bñficiũ vacaturum certe psone specificate. patet via ad beneficium qd erat tpe date pcurationis viuẽtis. ergo vt improbus/ auidus/ & sollicitator bñficij viuẽtis debet cũ suis illicitis actibus precedẽtibus vacationem beneficij excludi. ar. dicti. c. nulla. c. detestãda. c. ne captãde. &. alleg. & l. fi. C. de pac. & arg. l. ij. §. interdũ. ff. de vulg. & pupil. substi. & arg. l. q hereditatẽ. l. nemine. et. l. qui supstitis. ff. de acqui. her. & arg. l. quidã. §. donationẽ. ff. de dona. [2] Sed quid diceres de. q. cõstitui pcurationẽ in gñe acceptanda bñficia tunc incerta: sed vacatura: & post vocationẽ mihi cõferẽda: & illa deinde p eũdẽ pcuratorẽ pmutãda: an si aliqd beneficiũ vacare postea ptingat qd mihi (pone absenti. iuxta. c. si tibi absenti. de prebẽ. lib. vj.) confert & a pcuratore meo modo premisso cõstituo acceptatur. qui deide illud causa pmutationis sine nouo speciali mandato renũciat: an teneat talis pmutatio? Et reperio Rotã in deci. 529. in antiquis. pcludẽtem q nõ: & dicit q cancellaria apostolica nõ expediret literas permutationis virtute pcurationis sic facte. Rota igitur se fundat in stillo cancellarie. & in regula nõ firmatur. de reg. iur. lib. vj. &

1 Procurator an constitui possit ad acceptãdũ certum bñficiũ vacaturum.

2 Procurator cõstitutus ad acceptãda beneficia i genere. & ea renũciãda causa permutatiõis. an permutare possit.

nõ aliud allegat. Sētit ergo per illā regulā.q͂ a principio non tenuit talis pcuratio: quia tēpore eius date si pcurator modo premisso cōstitutus voluisset renūciare nō potuisset:q2 p tūc nullum acceptauerat beneficiū q͂d competeret cōstituēti.facit.l.decē.ff.de verbo.obli.c.ad dissoluendū.de despon.impub.cū.l.j.ff.de rerum pmu.ergo tractu tēporis illa procuratio non operabitur vt in vim eius postea acceptatū beneficiū permutare pdictus pcurator possit.ad hoc deberet dari nouū mādatum τ speciale ad renūciādum causa permutatiōis. quia ex quo permutatio non pōt fieri nisi post vacationē.[1] cum ante permutationē vacent vere beneficia.pbat cle.vnica.dum dicit resignata τc. de rerū pmu.glos.in.c.si pꝓter.in verbo.vacabūt.de rescrip. lib.vj. quā sequūt. Jo.an. Pet.de anch. Dñicus.Phi.frā.τ Jo.colo.ibi.et Phi.fran.in.c.licet.not.fi.de rerū permu.li.vj.τ Panor.in.c.inter cetera.no.j.de preben.τ Bartho.socini.in cōsilio.clxvij.in prin.incipiente.in primis determinata est questio nulla supposita. Phi.decius.in.c.cū venerabilis.col.mihi ix.in expeditione glo.in verbo.loco pñi.de excep. Rota l deci.xxiij. in nouis.τ patet q2 vt vides p renūciationē factā causa pmutationis/cōpermutātibus fit τ fieri debet reciproca collatio τ institutio vt in dicta cle.vnica.de re.pmu.q͂ nō fieret si nō occurreret vera vacatio:q2 alr̄ diceref cōferri viuentis beneficiū.ꝯtra.c.j.cū similib9. de cōce.prebē.fm Rotam in dicta dec.xxiij.τ Phi. fran.in dicto.c.licet.nota.fi.[2] Ex quo igitur ante pmutationē pri9 precedit vacatio.ita q͂ renūciās causa pmutationis fiende est priuat9 possessione τ pprietate bñficij p cū sic renūcianti:etiā ante collationē reciprocam cōpetētem cōpermutātibus de beneficijs renūciatis causa pmutatiōis fiēde: quia ex quo renūciādo perditur titulus seu pprietas beneficij multo forti9 possessio:ita dicit Rota in decl. 863. in antiquis.per.l.si quis vi.§.differētia.ff.de acquirēda poss.licet quādoq3 titulus transferri possit libere:vbi in trāslatione possessionis requiritur aliud ministeriū. c.licet epis. de prebē.lib.vj. Cum igitur ante pmutationē pfectam precedere d3 resignatio beneficij per dictā cle.vnicā.de rerū pmu. τ sic occurrit vacatio. vt dicit dicta glo.in verbo.vacabūt.dicti.c. si pꝓter.τ ad renūciādū τad inducendam talē vacationē requirat speciale mādatum certi beneficij. vt pbatur in cle.cū illusio.de renūcia.cōiungendo doctrinā Car. ibi.no.vij.[3] Et Car.ibi.in.j.op. col.ij.arguebat.q͂ p pcuratorem nō pōt cedi beneficio.per.l.si consenserit.§.videbimus.ff.quib9 modis pig.vel hipo.sol.vbi est casus q͂ pcurator nō potest pignus remittere sine speciali mādato dñi. facit.l.mādato gñali.cū glo.j.ff. de pcura.τ text.in.l.pcurator totorum bonoꝝ.ff.eo.vbi est casus: q͂ pcurator totoꝝ bonoꝝ cui res administrāde mandate sunt:res dñi neq3 mobiles/neq3 imobiles/ neq3 seruos sine speciali dñi mandato alienare pōt:nisi essent fructus aut alie res que faciliter corrumpi possunt.his tamē non obstātib9 et alijs que adducere possem. cōcludo post Steph. τ Car. in.d.j.op.dicte clemē.cū illusio.q͂ vbi pcurator h3 mādatū generale tātum:nō posset renūciare beneficiū. Et ad hoc faciūt iura.s. prime alle.q2 cessio h3 instar donationis. dicit Car. in.d.cle.cum illusio.op.j. Et ad donādū requiritur speciale mandatum. allego tex.in.c.dilecto.iuncta ponderatione Fran.are.τ Fel.ibi.de test. ꝑ.c.fi.de offi. vica. lib.vj.τ.l.ꝯtra

1 Per resignationem factā causa pmutationis fiende. vere vacāt bñficia.

2 Renūcians bñficiū etiā cā pmutatiōis fiēde est priuat9 titulo τ possessiōe ei9.

3 Procurator nō pōt renunciare bñficiū sine spāli mandato.

Varis ciuilis regulas.§.si filius.ff. de pac. Aut talis procurator habebat speciale mandatum renunciandi beneficium. Et tunc sufficit. sic intelligitur tex. in.d.cle. cum illustro. secundum Car. ibi. ponderantem verba. ad cedendum etc. allegat etiam Car. ibi ad hoc.l.fi.C. qui bo.ced.possunt. que tamen parum aut nihil deseruit ad propositum. Et dicit Car. in dicta cle. cum illustro. in.f. op. quod debet exprimi in mandato illud speciale mandatum. quia vltra prolata regulariter nil venit in actibus hominum. per.c. venientes. de renun. et.l. non figura. ff. de act. et obli. l. non aliter. ff. de leg. iij. Et licet procurator habens speciale mandatum renunciare possit beneficium: illud tamen mandatum dari debet post beneficium habitum et obtentum. Nam vt dixi.§.si antequam illud sit tuum constituas procuratorem in genere ad accipienda beneficia vacatura tibi conferenda (que tibi tempore constitutionis procuratoris erant in certa.) et deinde illa renuncianda etiam causa permutationis. non posset talis procurator beneficium renunciare. et ita tenet Rota in dicta deci.529. in antiquis. Cuius sententia non est modice autoritatis. et licet pluribus aduocatis non conueniat dicta decisio: mihi tamen pro nunc placet per ea que latius in voce dicam. Bene confiteor quod possent cogitari rationes et fundamenta multum pungentia pro parte contraria: vt in voce dicam. Consequenter eo quod pauloante diximus beneficia nundum vacantia nemini conferenda / nec conferri posse: eo quod non est aperiendum votum fati alieni seu mortis alie ne: minusque impetrandum certum beneficium vacaturum / a superstite iusto titulo possessum. [2] Quero tamen de.q. aliquis impetrauit beneficium vacaturum puta Archidyaconatum l certa ecclesia. Archidyaconus autem de hoc certioratus illum archidyaconatum renunciauit causa permutationis fiende tecum cum tuo beneficio in forma iuris. An iter minis iuris loquendo valeat talis permutatio non obstante illa impetratione? Forsan diceres quod sic. per c. licet. de rerum permu. lib. vi. vbi est casus beneficium ex causa permutationis renunciatum non cadere sub gratia. In contrarium tamen facit quia quando quis impetrat primum beneficium vacaturum: statim cum vacat aliquod perinde est acsi illud impetrasset: et ideo dicimus tale rescriptum esse speciale. c. ex parte. le.j. de offi. dele. vbi vide notata. per Panor. in glo. fi. Barba. in. c. quesitum. col. pe. vers. quod autem numero xj. de rerum pmu. Tenet tamen ibi Barba. post Alex. de antilla. in repe. dicti. c. licet. in nostris terminis seu questione nostra preposita: quod permutatio non poterit fieri per illum cuius certum beneficium vacaturum fuit impetratum. et ita concludunt Car. et Jo. de imol. in dicto. c. quesitum. et Philip. fran. in. d. c. licet. in glo. collationem. quia dictum. c. licet. deuiat a regulis iuris communis: cum mandatum de prouidendo deberet verificari in primo vacaturo. c. si clericus. de preben. lib. vi. et dictum. c. licet. regulam dicti. c. si clericus. violans / excludit ex quadam equitate mandatarium quo ad beneficium post tale mandatum vacans causa permutationis: tamen attento quod illud. c. licet / loquens de beneficio vacaturo in genere deuiat a regulis seu rigore iuris communis propter quandam equitatem. non debet extendi contra communes regulas ad exclusionem mandatariorum seu spectantis circa beneficium vacaturum speciale et certum secundum Car. Jo. de imol. Barba. in dicto c. quesitum. Et licet Barba. ibi. aliam non assignet rationem diuersitatis inter gratiam seu mandatum in genere emanatum / quo casu non impeditur permutatio: et mandatum speciale ad certum beneficium / quo

2 Si impetrasti beneficium vacaturum / an possessor eius illud permutare possit.

casu nō est loc⁹ pmutationi. Assi-gna tn rōnē. post Car. ⁊ Joan. de imol. ibi. Phi. frā. in dicto. c. lꝫ. in gl. in verbo collationē. qz quādo mandatū de prouidēdo est generale ad primū vacaturū nō specificatū/ licet nō debeatur obtinēti talē gratiam aliqđ ex vacantibus causa permutationis per dictum. c. licet. conseruatur tamen tale mādatū quo ad aliđ bñficiū si alio modo cōtingat vacare. sed vbi gratia seu mādatū de puidēdo aut spectatiua dirigit̄ quo ad certum beneficium vacaturū: et habens tale mandatum illud nō acceptat perit perpetuis tpibus eius gratia regulr. per dictū. c. si clericus. faciūt notata per glo. in cle. cum ei quē. in ṽbo nota erit. de conce. preben. In hoc tñ francie regno facerem talē resolutionem. q̄ vbi mādatarius haberet gratiā generalē ad primū beneficium vacaturū nō se restringēdo ad bñficium certe persone/ excludatur quo ad beneficia vacātia vel vacatura causa permutationis fiēde libere ⁊ fraude cessante. cū hoc casu equitas pferri debeat rigori. vt in dicto. c. licet. (et etiam qñqꝫ extra casum illius. c. vt in. l. placuit. C. de indi. l. si qs seruo. C. de fur. et seruo. cor. et. c. fi. de trāsac.)⁊ idē dicēdū est quo ad spectantem extra regnū francie similē gratiā habentē. ad primum vacaturū non specificatuꝫ. Ubi vero mandatarius haberet gratiā suam ad certum bñficium certe ⁊ determinate persone: tūc licet de iure tale beneficiū vacās etiam causa pmutationis sibi deberetur. vt. s̄. dixi post Car. Joā. de imol. ⁊ Barba. in dicto. c. quesitum. et Phil. franc. in dicto. c. lꝫ. hodie tamē in hoc francie regno corrueret tale mandatū. viso qđ non esset emanatum fm formā. c. mandatum. c. literis. ⁊. c. abbatē. de rescri. fm quorum iurium formam hoc in Francie regno tollerantur mādata ⁊ nō aliter: vt videre potes ex forma mādati apostolici quā habemus. J. Itē cū ex mādato de puidendo quo ad beneficium certum superstitis certi emanato/ induceretur votū captande mortis aliene. ꝯtra. c. nulla. de conce. preben. c. detestāda. et. c. ne captande. cum similibus eo. tit. li. vj. non tolleratur in hoc francie regno. Itē qz tale mādatū. saperet reseruationē certi bñficij vacaturi. que nō habet locū hoc in regno per ea q̄ habētur in c. volum⁹. in ti. de reseruati. infra. Ideo tale particulare mandatuꝫ directū ad assequendū certū futurum vacaturum beneficium qđ erat certi superstitis: non impediret in hoc frācie regno perinustitationē. [1] Cōsequenter q̄ro de q. tex. nostro ⁊ principali pposito gl. nostre applicabili. Uides hic non tollerari votū fati alieni seu mortis aliene. Diximus insuper beneficium viuentis regulr conferri nō posse. c. j. de conce. pben. nec electionē celebrari posse ante mortē bñficiati licet post mortē sic etiā cadauere nundū sepulto. vt. s̄. tetigimus. post glo. in. c. bone. le. c. ij. in ṽbo tractatū. de elec. qz vt dixi dñ illā glos. examinabā sola mors pōderatur: vt ea occurrente mox ius eligēdi electorib⁹ competat. et ad hoc teneas semp duos text. menti. s. c. [illegible] electio. dū dicit morte ⁊c. et ibi Phi. fran. et in. c. si compromissarius. in princ. dum dicit defuncto. ⁊ c. ⁊ ibi Domi. gemi. no. j. ar. illius. c. de elec. li. vj. An saltem illi qbus ius eligendi cōpetit possent beneficiato nundū defuncto: cōpromittere in aliquos ad eligēdum: ita qđ si cōtingat postea mori talē bñficiatū/ sine nouo cōpromisso cōpromissarij durāte vita talis beneficiati electi seu deputati possint pcedere ad eligendū seu prouidē

1 An electores/ cōpromissarios eligere possint ad eligendū futurum bñficiandum ante bñficij vacationem.

dū de bñficio sic vacāte? Cōclu-
do q̄ nō post Jo.an.Archi.domi.
gemi.z Phi.frā.in dicto.c.si com-
promissari⁹.Et hoc innuit ille tex.
Nā ibi nō fuit cōpromissum/ nisi
epo prius defuncto.nec prius cō-
petebat electorib⁹ l actu ius eli-
gendi.per ea q̄ habentur z notā-
tur.in dicto.c.bone.le.ij.de elec.
z in dicto.c.j.de cōce.prebē.Et q̄
non valeat tale cōpromissum.te-
net Fred.de se.in consilio.lxv.in-
cipiente. infrascripte q̄stiōes.zc.
col.ij.allegando ad hoc Archi.in
dicto.c.si cōpromissarius.z facit
c.constitutus.de conce.preben.et
tex.in.c.iij.e.tit.li.vj.ſm Fred.in
dicto cōsilio.Et ex istoꝝ patrum
mente z dictis inferrē ego.q̄ vbi
beneficiatus puta.A.adhuc esset
supstes : et illi q̄bus competeret
ius eligendi cōstituerent ꝓcura-
torem puta.B.ad presentandum
vel eligendum maxime certū pu-
ta.J.q̄ defuncto.A.nō posset ta-
lis ꝓcurator in vim ꝓcurationis
p̄dicte p̄sentare vel eligere ip̄m
J.qz ex hoc luce clari⁹ ↄstat.q̄ tā
ex parte electorū/ q̄ ꝓcuratoris
ab illis ↄstituti q̄ ipsius p̄sentā-
di seu eligēdi precessit vel occur-
reret votū captande mortis alie-
ne.z q̄ oēs illi anhelant ad bene-
ficiū viuētis cōtra iura vulgaria.
§.sepius allegata : nec tollerāda
esset talis pcuratio:nec sub se-
quuta p̄ntatio aut electio in vim
talis ꝓcurationis tam inique:ꝓ-
pter mala q̄ oriri possent in p̄sonā
talis bñficiati viuētis.que mala
tibi et vnicuiq̄ sagaci relinquo
cogitāda.Et ista nota ad limita-
tionē.c.qz ꝓpter.§.illud. de elec.
z.c.pe.e.ti.li.vj.vbi sunt tex.cla-
ri.electorē eligere posse p ꝓcura-
torem: z ꝓcuratori etiā dari pos-
se ab electore facultatem eligēdi
certam personā.vt in dicto.c.pe.
qz hoc vltimū deberet intelligi si
procuratori dederit tale manda-
tum post vacationē al's secus. vt
tollatur votum captande mortis
aliene.Et ea que dixim⁹.§.de cō-
promittentibus nota ꝑpetuo. qz
vt dixi non pōt fieri cōpromissum
circa futuram electionē nisi post
mortē beneficiati.sed post mortē
bñ.per.c.cām.c.qz propter.§.vel
saltē.de elec.c.si cōpromissarius.
eo.ti.li.vj.[1] Et solet cōpromit-
ti in plures viros idoneos.vt in
dicto.§.vel saltē.vel in vnum al's
idoneū.qz q̄ñ ad eligendū proce-
ditur via ↄpromissi:nō est de for-
ma substantiali vt in plures com-
promissarios cōpromittatur : sed
sufficit vt in vnū compromittatur
ſm gl.in dicto.§.vel saltē.in ver-
bo viris.et ibi Jo.de imol.per.c.
cāmq̄.de elec.Addo tex.in dicto
c.si cōpromissarius.dū ibi dicitur
cōpromissarius.z subiicitur ibi in
quem.zc.Et hoc tenet ibi glos.s.
et illū text.ad hoc ponderat.ibi.
Domi.ge.no.ij.et Phi.fran.not.
j.allego tex.in.c.si cui.dū ibi di-
citur cui.zc.quem text.ibi ad hoc
notat.Domi.ge.no.j.eo.tit. et li.
vj.et est tex.in.c.post trāslationē.
z ibi glo.in verbo liberam.de re-
nun.z illū text.ad hoc notat ibi.
Anto.de butri.nec refert an iste
cōpromissarius sit de gremio vel
nō vbi ꝓcedit urvia compromissi:
nam forinsecus seu extraneus ad
hoc posset esse compromissarius.
ſm Jo.de imol.in dicto.c.qz pro-
pter.in glo.viris.et eundē.Jo.de
imol.in dicto.c.cāz.no.ij.vbi etiā
eo.no.ij.hoc firmat Panor.p illū
tex.Nec refert an ↄpromissarius
sit sexus diuersi respectu persona
rum quib⁹ ius competit eligēdi;
nam in dicto.c.cāmq̄.a moniali-
bus fuit cōpromissum in ep̄m.Et
non intelligas requiri cōpromis-
sarium esse constitutū in dignita-
te.vt semel a quodam(mihi simi-
li)parum sciente accepi fundan-
te se.in dicto.c.causam que.Sed
dic tu/ hoc non esse requisitū.qz
sufficit q̄ al's idoneus sit.per di-

1 Cōpromissarij plures solent deputari ad eligendū: sufficit tamen q̄ vn⁹ deputetur: siue sit cōstitutus in dignitate siue nō: etiā si sit sexus diuersi.

tum.§.vel saltem. q2 canonicus etiā solus in cōpromissariū eligi posset etiam si de electione epi agatur.vt in dicto.c.post transla= tionē.iuncta suprascriptione ei⁹. et tū canonicus ratiōe solius ca= nonicatus nō habet dignitatem. vt probat.c.statutū.versic.sanci= mus.de rescri.lib.vj.requiritur tū necessario φ compromissarius

1 Laicus nō pōt esse cō promissa= rius ad eli gendum.

sit clericus.[1]Laicus eñ nō pos set assumi in compromissariū ab electoribus.ẜm Panor.in dicto.c. causam.cuius doctrinā dicit sin= gularē Feli.in.c.apostolice.col. mihi.iiij.versi.sed nūc statim,di= ces.⁊c.de excep.adde idē tenuis= se Panor.in dicto.c.q2 pter.§. vel saltem.in glo.viris.⁊ Panor. tam ibi.quā in dicto.c.causam.se fundat in.c.contingit.de arbi.et facit.c.massana.et.c.sacrosancta. de elec.et idē tenet Phi.fran.in dicto.c.si compromissarius.col.j. ⁊ idem Domi.ge.in.§.fi.in fi.di= cti.c.si cōpromissarius.vbi idem dicit tenuisse Inno.in dicto.c.cō= tingit.et.Archi.in.c.si ergo.viij.

2 An Laic⁹ et clericus possint iuri dice depu= tari cōpro missarij ad eligendū ⁊

q.j.[2]Dubiū tñ est an in laicum ⁊ clericū puta monachū vel aliū posset cōpromitti ad eligendum occurrente vacatione? ⁊ reperio Phi.fran.in dicto.c.si cōpromissa= rius.col.j.tenentē simpliciter qd sic.allegat ad hoc solā doctrinā Domi.ge.ibi. Tu tñ caue.q2 do= ctrina Phi.franc. simpliciter in= tellecta nō est vera.sed bene po= test saluari ex quo ad doctrinam dominici se refert. Ideo videa= mus doctrinā Domi.ge.⁊ in qui= bus terminis loquatur.et dic qd ipse in dicto.c.si cōpromissarius in.§.fi.col.fi.℣.de laico.dicit post Paul.de eliaza.in.q.que incipit laicus ⁊ religiosus.φ laico ⁊ mo= nacho non pōt dari potestas eli= gendi per se vel per alios.per.c. cōtingit.de arb.⁊ cle.religiosus. de pcura.q2 laicus excludit.per dictū.c.cōtingit.⁊ religiosus per dispositiones cle.religiosus.Sed datur potestas laico ⁊ monacho: vt cōpromissarios tñ ad eligen= dum eligāt/⁊ valet tale manda= tum.ẜm Domi.ge.in dicto.§.fin. in fi.cuius restantia verba ei⁹ vi= de ibi.⁊ ad ei⁹ dicta restringe di= ctā doctrinā Phi.fran.ibi simpli= citer loquētis.Uides ergo φ ipse ibi nō dicit vt laicus ⁊ monachus esse possint cōpromissarij ad eli= gendū actualiter ⁊ de per se: sed bene vt cōpromissarios eligant:⁊ tūc tales compromissarij eligent actualiter: non aūt ipse laicus et monachus.Si tu tñ velles colo= rare qd immo videatur vera do= ctrina simpliciter.vt laicus ⁊cleri cus cōpromissarij deputari pos= sint ad eligendū vel prouidendū actualiter de per se.posses addu cere simile per φ dicimus.φ licet laicus de per se sit circa ista et si= milia spiritualia incapax.per.c. sacrosancta.⁊.c.massana.et.c.cō= tingit.ꝫ.alleg.ratione tñ adiūcti habilis vt φ ad talia admitti de= beat.p.c.p tuas de arbi.vbi Pa= nor.no.iiij.ponderat illū text.di= cens ibi esse casum.φ licet de re spirituali in laicum solū compro= mitti nō possit.vt in dicto.c.ɔtin= git.secus tñ est si cōpromittatur in clericū ⁊ laicū.per dictū.c.per tuas.assequitur eñ quicq̄ ꝗs ratio ne adiuncti qd de per se nō asse= queretur.vt videre potes in pul= chra.q.per gl.ff.in.c.vnico.§.ve= rum.de iur.patr.li.vj.⁊ per [illegible] glos. in.q.vtili.in.§.itē quod ad dictas duas partes.in verbo eccl'iastico. in.ti.de col.in prag.sanc.⁊ text.l. si cōem.ff.quēadmo.serui.amit. quē text.dicit aureū Feli.in.c.j. col.mihi.3.de pscr. Tu tñ caue ne erres.⁊ dic ɔclusiue qd in clericū et laicū nō pōt cōpromitti vt ipsi actualiter eligant:nec obstat di= ctū.c.per tuas.φ videt pungere. nam dicit ibi Panor.not.iiij.φ ly ibi sit casus singularis [illegible] quo cle=

ricus associatus laico facit laicũ capacẽ illius actus quẽ sol⁹ exercere nõ posset: non est tñ fm eũdẽ ibi casus illius.c.extendẽdus ad actum sp̃ualem: qr quo ad talem actũ laicus non põt effici capax p mixturã clericorum: intellige in casu in quo laicus excluderet ex capite incapacitatis ⁊ inhabilitatis vt in isto casu excluditur. per c.massana.et.c.sacrosancta.de ele. et ita dicit Panor. in dicto.c.per tuas. not.iiij.dicens hoc voluisse Jo.an.ibi.⁊ Jo.an.in.c.nobis.de iur.patr.⁊ facit bon⁹ tex.in.l.pedius.ff.de recep.arbi.vbi ẽ casus q in seruũ ⁊ liberũ non põt compromitti ratione incapacitatis.⁊ ad nostrũ ppositũ illũ text.allegauit Panor. in dicto.c.per tuas. no.iiij. Et si dicas cõtra hãc solutionẽ obstare illud.c.per tuas.in quo de causa spirituali põt cõpromitti in laicũ et clericũ seu clericos. Rñdeo post Panor. ibi.et in dicto.c.cõtingit.in.j.gl. hoc non obstare: qr arbitriũ de re sp̃uali/ (de qua in dicto.c.p tuas.) nõ est actus sp̃ualis. Et ideo capiendo partim verba ⁊ partim mentem Panor.tã in dicto.c.contingit. q̃ in dicto.c.p tuas.in.iiij.no. Facio hãc clarã ⁊ verã resolutionẽ q de actu seu re sp̃ali nõ põt in laicũ solũ cõpromitti.p dictũ.c.contingit.nec aliqs citra papam posset laicũ ad hoc habilitare fm Panor.ibi.cũ hoc sit prohibitũ p illã constitutionẽ quã inferior papa nõ posset tollere/modificare/nec in aliquo detrahere allegat cle. ne romani de elect.facit.c.inferior.xxj.di.⁊.c.cũ inferior.de maior.nec etiã de actu mere sp̃uali põt in laicũ ⁊ clericũ cõpromitti: qr cũ laicus quo ad illũ ppter incapacitatẽ excludatur vt vides i electiõe seu actu eligẽdi: mixtura igit̃ psone habilis nõ redit psonã incapacẽ/capacẽ per dictã.l. pedius.facit.c.fi.de pcura. cũ ibi notatis.per Panor.no.fi.⁊ p Panor.in.c.illa.col.mihi.ij.vf.sz dubiũ magnũ est.de elec. Ubi tamẽ actus nõ esset mere spiritualis et laicus excluderet ab eo pter solam honestatẽ.vt in dicto.c.contingit.dũ ille tex.i ea quo ad illũ casuz se fundat in exclusiõe laici: ⁊ nõ in inhabilitate eius psone. vt patet per verba illius.c.cõtingit.dum assignat rationẽ in illis verbis.qr nõ decet.⁊c.tũc honestas satis cõseruatur ex mixtura clerici.sic intelligo dictum.c.per tuas. post Panor.ibi.in.iiij.not. Cõcludo ergo q laicus ⁊ cleric⁹ possunt deputari cõpromissarij vt alios cõpromissarios eligãt: ⁊ qd isti cõpromissarij vltimi actualiter eligant: sicut intelligo Domi. ge.in.§.fi. in fi.dicti.c.si compromissarius.non tamẽ qd laicus et clericus eligi possint in compromissarios vt illi ipsi actualr eligant. [1] Finaliter pro consummatione huius glose.quero de q.an lex quo viuẽtis beneficium nemini potest cõferri per iura.s. toties repetita.maxime.c.j.d cõ ce.preben.an saltem adeo adhereat titulus beneficialis bñficiato.vt licet constitutus sit in articulo mortis illud cã permutationis fiende renunciare possit? Reperio Fred. de se.in dicto cõsilio lxv.incipiente infrascripte q̃stiones.col.fi.in fi.concludentem.qd permutatio q̃ fit in tali casu etiã in manib⁹ legati nõ est honesta nec secura,nihil ad hoc alleg. Ideo videamus de veritate huius pñsti. Et primo presuppono q titulus beneficij est ppetuus.c.j.de capp.mo.li.vj.et cum isto fundamento/ ccludo q cum infirmus titulo bñficij nõ sit priuatus q̃ñ graui ⁊ periculosa infirmitate sit detentus.c.de rectorib⁹.c.ex pte c.fi.de cleri.egro.c.vnico.e.tit.li. vj.vr̃ ergo q constitutus in articulo mortis simpl'r aut causa p-

1 Cõstitut⁹ in articulo mortis an bñficiũ simpliciter vel cã permutatiõis renũciare possit.

mutatiõis eius beneficiũ cum cõ
sensu et auctoritate superioris re
nunciare possit. Nã ad validantẽ
pmutatiõis tria iter cetera pricis
paliter considerant. Primo ꝙ res
permutande sint cõpermutãtiũ.
l.j.ff.de rer.permu.c.licet. dũ di:
cit sua bñficia.⁊c.eo.tj.lib.vj. Se
cundo.ꝙ sequatur superioris con
sensus et auctoritas.c. quesitũ.c.
cũ olim.eo.ti.j antiquis. Tertio
ꝙ libere ⁊ sine fraude fiat renun
ciatio siue sit simplex/siue cã per
mutatiõis.p.c.ij.de renũ.li.vj.c.
licet.§.alle.Sed videtur ꝙ talis
permutatio facta per laborantez
in extremis sit fraudulẽta aut in
preiudiciuz collatoris.aut nomi:
nati vel graduati aut mãdatarij
apostolici facta:⁊ sic videt ꝙ non
teneat quaten⁹ ageretur de vtili
tate sic fraudulẽter renunciãtis:
aut de vtilitate illiusq̃ in vim ta
lis renunciationis veniret.per di
ctum.c.licet.iuncta glo.ibi in ver
bo sine frande.q̃ allegat.dictũ.c.
ij.de renũ.li.vj.In cõtrariũ vide
tur facere ꝙ immo iste renũciare
simplr aut cã permutationis au:
ctoritate superioris possit: nã in:
firmus ratione cuiuscũq̧ infirmi:
tatis citra mortẽ nõ est priuatus
titu.bñficij:qr mors põderat ad
inferendã vacationem ⁊ non sola
infirmitas.c.si electio.ibi morte.
⁊c.⁊.c.si compromissarius ibi de:
functo.⁊c.de elec.li.vj. cũ simili:
bus.⁊ sibi adheret titul⁹ vsq̧ ad
mortez ex quo est perpetuus per
dictum.c.j.de capel.mo.lib.vj.et
ex quo beneficiũ suũ põt quis au
ctoritate supioris renunciare sim
pliciter.vt p totũ ti.de renũ.tã in
decretalibus.q̧ eo.ti.in.vj.et eo.
tit.in cle.et etiam causa permu:
tationis.vt in.c. quesitum.c.cum
olim.de rer.permu. et.c.licet.eo.
ti.li.vj.cle.vnica.eo.ti.ergo vide:
tur nil obstare quominus existẽs
in articulo mortis renũciare pos:
Et taz simplr q̧ cã permutatiõis

fiẽde. Quod ego intelligo pcede
re ⁊ tunc sine dubio qñ medici eũ
constitutũ in articulo mortis iu:
dicabant:sz re vera talr egrotãs
a tali infirmitate recõualuit con:
tra iudicium medicorũ: afferẽtiũ
(vt sepius faciunt)eũ incontinen
ti moriturum.nã eorũ iudiciuz et
oculi sepe fallunt homines ⁊ fal:
luntur sicut de manibus ⁊ oculis
obstreticum.ait tex.in.c.nec ali:
qua.xxvij.q.j.⁊ in.c.cãm matri:
monij.de proba.Secundo intelli
go valere talẽ renunciationẽ sim
pliciter aut permutationis cã fa
cta per existentem(sm medicorũ
sententiã)in extremis.qui tñ con
tra eorũ ordinationẽ diuina volũ
tate superuixit vltra viginti dies.
pro hoc est tex.a contrario sensu.
i regula.xviij.can.pape Inn.viij.
per quã disponitur.ꝙ si quis i in:
firmitate cõstitutus resignauerit
aliquod beneficiũ siue simplr si:
ue ex causa permutatiõis:⁊ post:
ea infra viginti dies de ipsa ifir:
mitate decesserit/ac ipm bñficiũ
cõferatur per resignationẽ sit fa:
ctam:collatio hmõi nulla sit:ip:
sumq̧ beneficiũ per obitũ vacare
cẽseatur.Sm intelligit illa regula
cessante pape derogatione vt ibi
per glos.in col.fi.vers.item sciẽdũ.
Intelligitur;⁊ secũdo(etiã cessan
te pape derogatiõe)vt teneat ta:
lis renunciatio per infirmũ facta
si vltra.xx.dies superuixit quãtũ
cunq̧ pẽdente illo tẽpore esset in
firmus.nã ille tex.nõ distinxit ibi
qualitatẽ nec gradũ ifirmitatis.
sed soluz disposuit ꝙ si ex infirmi
tate qua detentus erat tẽpore va
cationis bñficij ex capite simpli:
cis renunciationis aut permuta:
tionis.infra.xx.dies expiraret.ꝙ
beneficiũ diceretur solum vacare
morte per fictionẽ:⁊ nõ renuncia:
tiõe simplici nec pmutatiõe ad vi
tãdã fraudẽ.vt dicit ibi glo.ergo
argumẽto a cõtrario sensu(qd in
iure est fortissimũ.l.j.vers.hui⁹ rei.

et ibi late Alex.de imol. no.iiij.⁊
Jas.late ibi eo.not,ff.de offic.ei⁹
cui mā.est iuris.qui allegat.c.cū
apostolica.dū dicit ꝑ qd̄ idirecte
datur intelligi.⁊c.⁊ ibi illum tex.
notant Jo.de imola.et Panor.de
his que fi.a prela.sine cōsen.cap.
et vide Joan.an.in.c.publicato.
de elec.)ex illa regła cā.xviij.pa=
tet ꝙ si renuncians superuixit vl=
tra.xx.dies ōīvacare alr̄ ꝓ ꝑ mor
tē.Nec infirmitas corporalis quā=
tumcūqz grauis : si renūciās aut
simplr̄ aut cā permutationis sa=
nus erat mēte potuit operari q̄=
minus per se vel per procuratorē
specialem potuerit renunciare:⁊
quin ex capite ex quo renūciauit
(auctoritate superioris cōcurren
te)tenuerit renūciatio:licet vt di
co semper iudicio medicorum re
putaretur cōstitut⁹ in extremis.
nec video ex quo sensu idoneo et
requisito non carebat quin talis
renūciare posset.q̄ quo ad alios
actus laborās in extremis nō ex=
cluditur.[1]Posset enim talr̄ la=
borās i extremis als capax testā
di testari.c.raynutius.dū dicit in
extremis positus ↄdidit testamē
tum.⁊c.de testa.quem tex.ibi pō=
derauit solēnis ille senator quon
dam Tholosan⁹ dñs Guil.bene=
dicti in sua egregia ⁊ stupēda re
pe.illius.c.in.j.parte.in verbo in
extremis.in prin.vbi etiā alle.c.
fi.dum dicit agēs in extremis ve=
lut vltimā exprimens voluntatē.
⁊c.⁊ ibi Panor.notat ad hoc illū
tex.no.iij.de succe.ab intes.adde
tex.in.c.nos quidem.dū dicit de
hac luce migrante.⁊c.de testa.so
let etiā allegari.l.pamphilo.§.ꝓ
positum.dū inquit in discrimine
vite.⁊c.ff.de lega.iij.facit text.in
l.si pater.§.q̄dam.dū dicit cū in
extrema esset valitudine.⁊c.ff.de
fideicommissa.liber.quos tex.al
legat Jaso.in.l.qm̄ indignū.no.
ij.C.de testa.et vide ad hoc bonū
tex.in dicta.l.qm̄ indignū.dū ait
q̄ feminecis ⁊ balbuciens lingua
profudit.et illū tex.ad hoc.notat
Ludo.Roma.in cōsilio.306.inci=
piente proposita consultatio hoc
solum q̄rit.⁊c.col.ij.versic.tertio
presupponitur.et ille termin⁹ se=
mineceis quo.tex.dicte.l.qm̄ indi=
gnū vtitur:exponitur ibi ꝑ glos.
in verbo semineceis.i.semimortui.
et illū tex.iuncta illa glos.notant
ibi Ange.Alexan.⁊ Jaso ꝙ testa
ri potest semimortuus:sicut ⁊ ille
q̄ linguā habet crassam seu gros=
sam et balbutientem dū tñ sana
mente nō careat:nec alibi expres
sius legitur fm̄ Alexan.ibi.⁊ illū
tex.ad hoc dicit ibi singularē ⁊ in
iure vnicum Jaso.no.ij.allegādo
Ange.ibi.⁊ Ludo.Roma.in con=
silio.179.icipiēte amplissime do=
ctor.⁊ Alexā.in cōsilio.xxiij.ici=
piēte pōderatis ꝟbis.⁊c.in prin.
col.mihi.3.versi.cōfirmātur.in.3.
volu.ꝓ hoc facit.l.milites.C.de
testa.mili.quam alle.Alexan.de
imol.in dicto consil.xxiij.vbi est
casus ꝙ milites in expeditiōe de
gentes:si vxores / aut filios/aut
amicos/aut cōmilitones suos po
stremo cuiuslibet generis holes
amplecti voluerint supreme volū
tatis affectu.qūo possint ac velit
testentur:nec vxorem aut filiorū
suorum quum voluntatem patris
reportauerint meritum aut liber
tas dignitasue queratur.Perinde
sicut iuris rationib⁹ licuit ac sem
per licebit:si quid in vagina aut
clipeo literis sanguine suo ruti=
lantib⁹ annotauerint:aut in pul=
uere scripserint gladio sub ipo tē
pore quo in prelio vite sortem de
linquūt hmōi volūtatē stabilē eē
oportet.Et sic vides ibi tex.ꝙ mi
lites in discrimine belli cōstituti
⁊ sic ob pericula in bello eminen
tia semimortui possunt prout ibi
cauetur testari.et illum text.ta=
cito Alex.in dicto consilio.xxiij.
allegauit dñs Guil.bene.i repe.
dicti.c.raynuti⁹.in ꝟbo.in extre=

1 In extremis laborās potest testari.

1 In extremis laborãs donare potest.

mis.nũero.14.vbi tñ addit facere.c.indicãte.dũ dicit q moriẽs.&c.de testa.Dicit tñ Alexã.in dicto ɔsilio.xxxiij.post Ange.& Jo.de imol.in.l.in aduersa.ff.de testa.q si ꝓpter infirmitatem quis hȝ linguã adeo crassam seu grossam vt non sit intelligibilis.q talis nõ poterit testari q2 mortuo ẽ similis.et idem dicit Jaso.in dicta.l.qm.ad hoc etiam allegans Ange.et Jo.de imol.in dicta.l.in aduersa.Ange.in.l.in fraudem.§.sicut.ff.de test.mili.Ludo.ro.in dicto consilio.306.et Alexan.in dicto consilio.xxxiij.in.iij.volu.& isti omnes patres allegãt.l.iubem⁹.versi.si.n.C.de testa.cui⁹ verba sunt.si.n.talis ẽ testator q̃ neq3 scribere neq3 articulate loq̃ põt:mortuo silis est.p quẽ tex.dicit Bar.ibi.sc al's vsum exceptione ad impugnãdũ quoddã:testamentũ factũ ab illo qui non poterat articulate loq̃.Et ego ipse i cã mei amici sunt duo ãni supra.pxi mi sequendo illi⁹ text.& Bar.ibi.decisionem scripsi contra quemdam vtentẽ procurationẽ scripta a ꝑsona publica p quã nitebatur ꝓbare quendã egrotãtẽ:al's ꝓcuratorem cõstituisse ad renunciandũ beneficiũ quoddã in curia romana in eius fauorem:verũ licet ille egrotans vltra.xx.dies a die talis renunciationis facte et per papam admisse superuixisset.et sic esset extra casum dicte regule can.a pos.xviij.Inno.viij.tamen ex quo testes numerarios instrumenti dicte procurationis clare

2 In mortis articulo existens potest matrimoniũ contrahere:et vide q̃ dicit:quia restringit et ampliat.

probatur constituentem tempore et hora immo et momẽto quo ꝓcuratorem ad renunciãdum constituerat.adeo crassam & ingrossatam linguã pretextu infirmitatis habuisse.vt non posset intelligibiliter loqui:& q testes numerarii plane itellexissent ei⁹ sermonem:obtinui in cã & merito:vt nõ obstante tali renũciatiõe ꝓtensa q collatio per ei⁹ obitũ facta in partib⁹ per collatorẽ ordinarium potior fuit reperta.sec⁹ tñ crederem si talr volens renunciare articulate nesciens loq̃ literas priuatas aut publicas renunciationem futurã ipsorantes dictas propter ei⁹ signa intelligibilia manu sua ꝓpria signasset.arg.l.discretis.§.vbi autẽ.C.qui testa.fac.pos.vel non.vbi vide notata p Alexã.no.iij.nũero.6.post Ange.ibi.dũ tñ infra.xx.dies non decederet.Et ad ea q̃ dixi p egrotantẽ existẽtẽ in articulo mortis fieri posse testamentũ dũ tñ occurrat mentis integritas.ac sermo intelligibilis.fac.dicta.l.discretis.§.si.n.vox.C.qui tes.fac.pos.Debilitas.n.corporis non inducit exiliũ mentis.Bal.in.c.si ꝓ debilitatis.in prin.de offi.dele.inferẽs ex hoc q vsq3 ad vltimam articulate vocis spiritũ q̃s põt testari.allegat dictã l.iubemus.& hoc dictũ etiã Bal.refert & sequit̃ dñs Guil.be.in dicta repe.c.raynuti⁹.in verbo i extremis.numero.5.& ibi dicebat q non corporis sanitas:sed mentis itegritas in testãte req̃ritur.tex.in.l.in eo q̃ testatur.et ibi Bar.et omnes scribẽtes.ff.de testa.et sic mẽte alienatus etiã si corpore sanus sit testari ꝓhibetur.l.i aduersa.ff.de testa.sic mẽte cõpos licet senio aut graui egritudine corporali sit detent⁹ testari põt.l.seniũ.C.q̃ testa.fac.ph̃t.[1] Et talis ẽt posito q in extremis esset cõstitutus donare posset.l.seia.§.cuȝ pater.dũ dicit in extremis vite cõstitut⁹.&c.ff.d dona.cã.mor.[2] Sic etiam existens in articulo mortis posset contrahere matrimonium scd̃m Bal.in.l.scire debes.col.j.vers.solu.propter matrimonium &c.C.de priuil.dot.Bal.in.c.naturales.colum.iij.numero.xij.si de feu.fue.contro.inter domi.et ag.Jo.de imola.in.l.gallus.in prin.col.iij.vers.item nota in gl.in de

cem mensibus.ff.de lib.et posthu. Joan.de imola.in.l.cũ tale.§.me nie.ff.de condi.et demõ.Ange.in l.sed est q̃situm.f.de lib.et post. Cy.in.l.nup.C.de natur.lib. Jo. an.in regula sine culpa.de regu. iur.li.vi.Jo.an.et Anto.de but. in.c.tanta.qui fil.sint legi.et pre dictos doctores refert et sequitur Alexã.de imol.in.l.si quis posthumos.col.j.versi.itẽ etiã.etc.ff. de lib.et posthu.et idem tenet do minus Guil.benedicti.i repe.di cti.c.raynutius.in.j.parte.in ver bo in extremis.numero.13.versi. preterea põt quis.etc.tacito Ale xã.in dicta.l.si quis posthumos. addit tamen dominus Guil.bñ.i. in loco proximo. Bal.in.l.iulia nus.ff.de iur.dotium.et Bal.in.c. innotuit.col.mihi.3.versi.ex pre dictis apparet.etc.de ele.adde tu idem tenere Panor.in.c.ij.no.iij. de coniug.lepr.et Phi.fran.in di cta regula sine culpa.et Phi.de cium.in.c.in presentia. colũ.mihi xxvij.versi.quid aũt si q̃s non bo no zelo.etc.de proba.quia vt dicit Bal.i dicto.c.inotuit. col.iij.vers. ex p̃dictis.etc.q̃ tũc m̃rimoniũ nõ est absq̃ ple q̃ legitimat prolez. et idem dicit Bal.in dicto.c. natu rales.col.iij.versi.quero quid de eo.etc.et hoc p̃cedit vt teneat ma trimonium in mortis articulo cõ tractum etiã in preiudiciũ agna torum quia al's succederent.scđm Bal.in dicta.l.scire debes.Ange. tamẽ in dicta.l.sed est quesitum. put sic refert Alexan.in dicta.l.si quis posthumos.col.ij.versi.com munem tamen sententiam.etc.li mitat nisi tale matrimonium et p ɔsequẽs legitimatio fieret i frau dem:puta vt excluderetur substi tutus vocatus si ille qui sic i mor tis articulo cõtraxit decessisset si ne liberis legitimis:et ista limita tio posset saluari i casu quo aliter apparet de fraude q̃z ex solo ɔtra ctu matrimonij.s̃m Alexan.in di cta.l.si quis posthumos.colũ.ij. versi.posset tamen.et Phil.deci. in dicto.c.in presentia. col. mihi xxvij.versi.q̃d autẽ.et dicit Bar ba.in dicto.c.i presẽntia. col.xix. numero.41.se infinitis vicib' cõs suluisse seq̃ndo doctrinã Angel. in dicta.l.nup.q̃ vbi quis ex vxo re legitima habet filios viuẽtes et retinet vnicam concubinam in domo/et dum esset in extremis cõ stitutus desponsauit illam concu binam vt legitimarentur natura les filij et efficerẽtur equales i he reditate paterna filijs primi ma trimonij:q̃ licet talis legitimatio teneat non tamẽ preiudicat filijs primi matrimonij: quia videtur facta illa legitimatio in fraudez primorum filiorũ legitimorum. arg.l.filie mee.ff.solu. matrimo. Et sic dicas q̃ presumitur cõtra ctum matrimonium in fraudem si ille qui sic in mortis articulo cõ traxit cõminatus sit fere substitu to q̃ eũ excluderet s̃m Alexan.in dicta.l.si quis posthumos.col.ij. ar.c.ij.de renũ.li.vj. allegat etiã Alexan.in dicta.l.si quis posthu mos.col.ij.hoc tenuisse Jo.an.in dicto.c.in.presentia.vbi Phil.de cius idem tenet post Abba.ibi.et facit quod notat glos.in auc.nisi rogati.in verbo venerabilẽ.C.ad senat.cõsul.treb.iuncta doctrina Bal.ibi.q̃ ibi examinat an valeat ingressus religiõis in mortis arti culo in fraudez substituti de quo articulo vltra legistas ibi vide eũ dem Bal.in.c.in presentia.de p ba.et notata.per Phi.dec.ibi.in col.mihi.xxvij.versic.sed difficul tas.et ibi per Feli.col.mihi.xiij. v̂si.et p istã glo.et ibi egregie Bar ba.col.xj.v̂si.itẽ inq̃ãtũ.etc.et de hoc vltio articulo ad dicta p istos tres modernos p nũc me remitto vide deducta et allegata p eos ibi tã apđ legistas q̃ canonistas.Sz ɔ ea q̃.S.dixi m̃rimoniũ posse re gulr i mortis articulo ɔhi:vt ob

stare doctrina Bal.in.l.eam quã.
C.de fideicõ.et Bal.in dicta.l. si-
q̃s posthumos.quẽ refert Alexã.
col.ij.vers.sed Bal.quidq̃dẽ Bald.
monetur.p.§.fi.insti.de nup .& p
l.cũ q̃s.C.de natur.libe;.vbi sunt
iura q ad hoc vt matrimonio cũ
concubina cõtracto legitimentur
filij ah nati/necesse ẽ q facta sint
instrumenta dotalia.Cõstat aũt
dotem cõstitui non posse tempo-
re mortis p ea que habẽtur & no-
tant in.l.iulianus.ff.de iur.dotiũ
ergo.&c.Sed tu responde hoc nõ
obstare quominus matrimoniũ
in mortis articulo possit cõtrahi.
et Bal.iuribus allegatis requirẽ
tibus instrumẽta dotalia. Respõ
det Alexan.de imol.in dicta.l.si-
quis posthumos.iura illa pcede
re de iure ciuili.sec⁹ de iure cano
nico.allegat. c.tanta.qui fil.sint
legi.& dicit notare Bart.in dicta
l.cum q̃s.Iuri aũt canonico stan
dum est in matrimonijs glos.j.in
prin.insti.de nup.quam sequitur
Alex.in dicta.l.si q̃s posthumos.
col.ij.& istud est quod vult Phi.
fran.in.c.vnico.§.porro.in princ.
de despõ.ipub.li.vj.dicẽs q i ma
trimonijs et spõsalib⁹ dz stari iu
ri canonico in omni loco.allegat
c.pe.& fi.de secũ.nup.& facit glos.
in.§.sexto gradu.inverbo genera
ta.insti.de grad.Ius autez cano
1 nicum quo ad substantiã matri-
Uerbi suf- monij cõtentatur solo contrahẽ-
ficit natu- tium consensu legitimo.c.cũ lo-
ra. cum.c.tue.c.cuz apud.de spon.et
2 matr.c.fi.de spõ.duo&.c.sufficit.
Matrimo- xxvij.q.ij.vbi tex.vtitur.[1]verbo
niũ in mor sufficit.cuius natura est vt nil ali
tis articu- ud requiratur.ad hoc est gl.sing.
lo cũ cõcu- in.c.statutũ.in prin.in verbo ca-
bina secuz nonicis.dũ dicit.nec hec decreta
sine spe fu lis dicit q hoc sufficiat.&c.de re-
ture prolis scr.li.vj.quã glo.dicit sing.Phil.
an teneat⁹ fran.ibi.et Anto.cor.in repe.ru.
de iure iur.col.mihi.v.& Barba.
in.c.qm contra falsam.col. mihi
vj.numero.27.de pba.& illã glo.

ad hoc dicit notabilem Panor.in
c.j.de post.prela.& Feli.in.c.vex
col.ij.versi.nec obstat.de foro cõ
pe.Panor.in dicto.c.cum locum.
no.ij.vbi idem tenet Prepo.in di
cto.c.cũ apud.not.ij.et Panor.et
Prepo.in dicto.c.fi.de spõ.duo&.
Panor.in.c.j.no.fin.de excep.Pa
nor.in.c.cum dilectus.in.j.op.de
succ.ab intesta.Fel.in.c.j.no.vij.
de spon.& matr.ita quod illud qd
dicit.l.sufficit.ff.de spon.s.suffice
re solum consensum ad sponsalia
extendatur etiam hodie ad ma-
trimoniũ:p cuius substantia nil
aliud vt dixi req̃ritur.ergo dota-
lia instrumenta nõ sunt de ei⁹sub
stãtia.Tene igiẽ ex istis q̃ tibi ad
do contra Bal.in locis.s.alle.p
Alexan.de imol.in dicta.l.siquis
posthumos.col.ij.s. matrimoniũ
contractum in articulo mortis si
alia non obstant tenere etiã sine
dotalibus instrumẽtis.[2]Et am
plia etiam vt teneat matrimoniũ
in mortis articulo contractũ etiã
ad legitimandam plẽ quã contra
hens habuit ex concubina lz nõ
sit spes sobolis pcreãde.sm Cy.
in.l.nuper.C.de natur.li.et Ioã.
an.et Anto.de bu.in dicto.c.tan-
ta.et Io.an.& Phi. fran.in dicta
regula sine culpa.Panor.in .c.cõ
missum.de spon.& matr.& Feli.in
c.j.not.vij.de spon .et Alexan.de
imol.in dicta.l.si q̃s posthumos.
co.j.Et si tu opponas de dicta.l.
nup.vs.sufficiat.dũ dicit.& spẽ tol
lẽde sobolis hẽat.&c.& exponitur
li tollẽde.i.habẽde.glo.ibi.Sol-
uo contrarium distinguẽdo post
doctrinã Io.an.et Anto.de butr.
in dicto.c.tanta.& Io.an.in regu
la sine culpa in mercu.& ibi Phi.
fran.et Panor. in dicto .c.cõmis-
sum.q aut deducitur in pactũ vt
ples vitetur.et tũc corruit matri
monium.per.c.fi.de condi.appo.
qr spes future plis est habenda.
sic intelligas dictaz.l.nuper.aut
dum in mortis articulo matrimo

nium contrahitur nō erat spes fu ture prolis sed non deducitur in pactum:et tunc intellige pcedere cōem doctrinam vt teneat matrimonium:qr satis videtur spes prolis cum ex hoc filius legitimat ante ex concubina natus qui antea nō erat legitimus et tūc efficitur nouus filius talis qualis nō erat ante propter nouam qualitatē p matrimoniū superuenientē ratione cuius creari videtur:nouus homo/sublata per seqnes matrimonium macula que prius sibi adhe rebat. facit.c.ferrū.50.dist.cum si milibus.et tolleratur etiam quia matrimonium licet ples post illud non occurrat ppter humanitatis solatium.pro quo vide que habentur et notantur in.c.nuptiarum.coniuncta glo.in verbo in qbusdam.xxvij.q.j.et ista mēti cōmenda ad materiam iuriū dicentium q per matrimonium subsequens legitimari potest ples habita ex concubina que vxor eē poterat.vt in.c.tāta.q fil. sint leg.l. cum quis.l.nuper.C.de natur.li. et in.§.fi.vers.nec nō. de nup.insti.[1]Ad ppositū igitur redeundo sicut testari donare et contrahere potest sanus mente licet in extremis seu in mortis articulo sit cōstitut⁹:et aliquos alios act⁹ facere de qbus p laudabilē virū dominum Guil.de.in repe. dicti c.raynutius.in.j.pte in verbo in extremis.de testa.sic etiam talis poterit auctoritate superioris bñficium simplr aut cā permutationis fiende renūciare et tenebit renūciatio:dummodo vt dixi infra xx.dies non decesserit:secus si infra tale tempus decederet.qr tūc vt dixi morte et non renunciatione fingeretur vacasse bñficiū cessante pape derogatione.p dictam regulam can.xviij.Inno.viij.et videretur fraudulenter facta et sic corrueret saltem quo ad intentionē fraudulenter renuntiātis per c.licet.cum gl.sine fraude.de rer. permu.li.vj.c.ij.coniuncta glo.in verbo renunciet.de renunc.li.vj. et ibi per scribētes.et maxime p venerabilem et egregium virum affinem meum.dñm Blasium au rioli.in.ij.additione quā ibi fecit ad lecturam Guil.de mon.lau.et ibi ex illo tex.notat Dñicus ge. no.v.triplicē maliciosam et fraudulentam vacationem.et declara vt ibi per eum.et dicunt Alb. de ros.Bald.Jo.de imol.et Alexan. in.l.filie mee.ff.solu.matri.p dictū.c.ij.de renunc.li.vj.q renunciatio fraudulenter facta in fraudem spectantis nō nocet spectanti et hoc probat dictum.c.licet.a contrario sensu sumpto ex verbis illius tex.dum dicit libere ac sine fraude.etc.et istud etiam firmat Barba. in dicto.c.in pñtia.col. mihi.xix.vers.item inquantū.etc. vbi etiam dicit allegando Bal.in c.j.§.porro.que fuit.cau.be.ami. in vsi.feu.nō tenere alienationē feudi factā per vasallū filijs carētem in fraudē agnatoꝝ:ad quos erat deficiētibus filijs vasalli trāsiturū.allegat dictā.l.filie mee.intellige in argumentum et dicunt Bal.et Jo.de imola.in dicta.l.filie mee.et Barba.in dicto.c.in pñtia.col.mihi.xix.dictū.c.ij.de renunc.li.vj.emanasse ex vtero illius.l.filie mee.vbi est casus q repudium missum a viro filie emancipate egrotāti in fraudē patris sibi nō obesse.cōcordat.l.dubium non est.C.de repu.quā alle. Bal. in dicta.l.filie.Et laborare debēt iudices corā qb⁹ tales et sīles cāe tractanī.ne patiāī nec subsistineāt fraudes.qr dicit tex.l dicta.l.dubiū nō est.p hec vba.Certū est et datur operā moderatorē puīcie vt q contra fas gesta sūt fructū calliditatis obtinere nō possit.etc.Fraudes et a iure execranī.etiā i alijs causis:namvides donationē post capitale crimen et condēnationē

1 Redijt ad ppositum an bñficiū possit in extremis renūciari aut permutari

secutam factā tanq̄ fraudulētā nullius penitus esse momenti.l. post contractum.ff.de dona.facit l.si aliquis mortis cā.ff.de mor. cā dona.non enī cōpatiuntur ho- mines eorum bona diminuentes cū aliorum iactura.l. qui autem. in principio.ff.que in frau.cred. l.j. vers. quodcūq3.ff.eo.et fraus consideratur a iure nedum ex de- prehēsione rei illicite in actu rea li:sed etiā propinquo.l.si.§.ex bo nis dānatorū.vers.fraudis.ff.de bonis dāna.iste enī et similes ca uillationes/dolositates/et frau- des non sunt maxime per curias supremas tollerāde:sicut nec ab illis hoc in francie regno xp̄ianis simo tollerātur:sed a tam notabi libus curijs pro viribus extirpā- tur prout decet.l.imperatores.§. itē rescripserunt iuncta glo.cōsul to.ff.ad munic.facit text.in.l.j.§. quod in fraudem.ff.de vaca.mu- ne.Renunciationes enī fraudulē ter tendētes maxime in pernitiē et dānum mandatariorum apo- stolicorū/et graduatorum simpli cium aut graduatorū nominato rū recte q̄lificatorū/aut in dimi- nutionē et emulationem iuriū epi scopaliū/seu dānū libere collatio nis:nō sunt sustinēde.et non obstā te translatione beneficiorū frau- dulenter facta.ordinario nō ab- dicatur facultas beneficia confe- rendi illis quibus cessante frau- de debebantur.text.in arg.in.l. ordine.vers.in fraudem ciuiliū.ff. ad munic.et caliditati illorum est obuiandū q̄ bn̄ficia alijs debita fraudulēter nitūtur assequi et il- los q̄b⁹ debent excludere.ad hoc cōsueui allegare text.in simi.in.l. j.in prin.ff.si q̄s omissa.cā testa.p hoc facit text.notabilis.in.l.j.in prin.ff.si q̄d in fraudē patr.fac.sit facit tex.in.l.j.ff.q̄ in frau.credi. et tex.i.§.itē si q̄s in fraudē.insti. de acti.q̄ iura tibi clarissime indu cā in voce ad ppositū nostrū.Igi tur ꝯcludo q̄ lz renūciatio dolo malo et fraudulēter facta renūciā ti noceat:sibi tñ non potest p̄o desse nec vt illa sortiatur effectū in.l.actione distrahitur.§.dixi- mus.ff.pro socio.facit in simi- li id quod dici solet.s.emācipatio nē factā i fraudē fratrū et collatio nis corruere.l.j.§.is quoq3.ff.de colla.et declara.vt ibi p gl.in ver- bo fraude.et Bar.i vers.So.Intelli ge.et c.et Bar.in fine lecture dicti. §.is q̄q3.allegat dictū.c.ij.de re- nū.li.vj.lz corrupte i aliq̄b⁹ libris alleget.c.j.illi⁹ tit.et li.sicut dr̄ de alienatione aut manumissiōe in fraudē legis facta q̄ nō tz.l.fin.§. ex bonis dānatoꝝ portiones.et c. ff.de bo.dā.l.sz si marit⁹.vers.sz et si ꝯstāte.ff.q̄ et aq̄.ma.libe.non si.p Jaso.in dicto.§.itē si q̄s i frau dē.col.mihi.xvj.numero.64.de acti.insti.et possem hic ad ppositū nostrū in arg.lōgā verboꝝ et iuriū filateriā gloriari:sz ne te diosus sim p nunc p̄termitto.Ad uerte tamen ad id quod dicit Jo. de imol.in dicta.l.sitie nec.q̄ de mū p̄sumitur renunciatio in frau dē facta qn̄ graui infirmitate est detentus renunciās:et verisimilr̄ dubitatur de morte al's secus.ar. a contrario sensu dicti.c.ij.de re- nunc.lib.vj.Tu tamen dic valere renunciationem simplicem.et per mutationem licet gesta sit cum in firmo graui infirmitate grauato. dum tamen per.xx.dies renun- cians superuixerit vt.s.dixi.per dictam regulam.xviij.can.Inno. octaui.vel etiam si minori tempo re vixerit cum pape tamen dero- gatione que in hoc vltimo ca- su est necessaria.vel sine deroga tione si infirmus ex alia infirmi- tate decesserit quam ex illa,qua detentus erat tempore renuncia tionis simplicis aut permutatio- nis.et hec declara ex hijs que ha bentur per glos.in dicta Regula. Can.xviij.et omnia ista tanq̄ se-

plus contingentia que pro mea particulari vtilitate alias accumulaui nota.

a ¶ Sacerdotiorū .i. bñficiorū.

b ¶ Sacre. sacre pñt dici ratione rerum sacrarum super quib⁹ oriūtur tales lites. vt pote si de federe agat matrimonij: aut de causa natiuitatis quarum causarum cognitiones subijciūtur non laicorum: sed ecclesiasticorum examini/ tractatui/ et iudicio. c. tuā. de ordi. cog. vbi vid Panor. no. ij. tex. c. cāmq3. le. ij. c. lator. qui fil. sint leg. Aut si de vsuris respectu substantie contractus agatur. dū dubitatur an sit feneratitius nec ne: tunc enim dicitur cā quasi spiritualis. gl. fi. c. ex literis. de iureiuran. cuius cognitio tunc soli ecclesiastico iudici competit: licet vbi questio emineret facti tantū / idoneus esset etiā iudex laicus. secundum. Panor. post Car. et Ant. de but. in. c. cū sit generale. de foro cōpe. idez tenent Barba. et Feli. ibi. et hec sententia est verior in puncto iuris. ſm Jo. de imol. i cle. ij. col. mihi pe. de iudic. post Pau. de liaza. in cle. j. de vsu. et ita tenet Panor. in. c. literas. de iura. calū. et istam sententiam sequitur Bart. in. l. ij. col. ij. vers. iuxta predicta quero. ff. de iuris. om. iudi. Barto. in. l. ob nouatione. C. de sacr. sanc. eccle. Bar. Alexan. ⁊ Jaso. in. l. quotiēs vbi vide notata. ꝑ Saly. ⁊ Paul. de castr. C. de. iudic. idem tenent Bart. ⁊ Alexan. de imol. in. l. titia ff. solu. matr. ⁊ ibi Paul. de castr. qui deducit ad ꝯcordiam contrariam sententiā. Bal. per ipm Bal. positā in dicta. l. quoties. Et credo ꝙ Alexan. de imol. in dicta. l. titia. habeat corruptam lecturaz Bar. super illa. l. nam Alexan. ibi col. iij. vers. et vix mihi ꝑsuadere.

Postremo cum sacerdotiorum.[a] controuersie/ litesq3 sacre[b]. in curia

⁊c. dicit Bar. ibi cōtrariuz dixisse illius quod in locis. ſ. alleg. dixerat. ⁊ vix pōt sibiipsi persuadere. Alexan. in dicta. l. titia. ꝙ fuerint verba Bar. in dicta. l. titia. viso ꝙ in locis. ſ. allegatis opinionem ꝑdictam tenuerit. Ego sum certus ꝙ Bar. in meo libro. in dicta. l. titia. idem tenuit prout in locis. ſ. relatis. [1] Sacras etiam in proposito possum⁹ vocare lites duz de electione/ postulatione/ ecclesiastica dignitate/ personatu/ officio ecclesiastico/ canonicatu/ prebenda canonicatui annexa seu quibusuis beneficijs ecclesiasticis/ aut decimis cōibus contenditur. cognitio tñ rerum talium spiritualium ⁊ eas tangentiū cognitioni/ tractatui/ et iudicio supponuntur ecclesiastici iudicis. c. decernim⁹. c. quanto. de iudic. cui in illis facultas cōceditur summarie et de plano ac sine strepitu et figura iudicij ꝑcedēdi. cle. ij. de iudic. [2] Respectu tñ decimaꝝ posses dicere idez ꝙ supra diximus de causis matrimonialib⁹ ⁊ vsurarijs. vcz ꝙ si de cā decimaruz agatur respectu iuris tm̄. vt puta rector ecclie petit decimaz vel primitiā a laico: quiquidem laicus sibi refert questionez ꝙ non tenetur soluere decimam asserens se ad hoc per papam priuilegiatum vel qr tenetur soluere matricie ecclesie et non capelle ecclesie per talē rectorē gubernate: vel allegat compositionē factā auctoritate superioris: vel qr petitur decima de talibus rebus de q̄bus laicus negat decimas deberi: ⁊ sic est q̄stio de iure soluendi. Et tūc dico ꝙ talis cā siue principaliter siue incidēter moueat/ ad forū ecclesie sit referēda. Aut non est questio de iure decimādi sed agit rector cōtra predonē fru

1 Sacre lites que dicantur.

2 Cā decimarū an tractari possit corā iudice seculari.

mẽti aut emptorẽ frumẽti mũdũ decimati aut petit rector laicum compelli ad solutionẽ vel extimationez decime substracte ab eo q̃ eam tenebatur soluere: ꝛ sic sola compulsio que cõsistit in facto postulatur: ꝛ tunc teneo iudicem laicum etiã capacem talis cause. vt est expressum consilium Frede. de se. 245. qd icipit dño Andree. ꝛc. et vide allegata ibi p ipm. [1] Sz dubiũ est ꝛ quippe arduũ. an possessoriũ beneficij ꝛ altarũ rerũ spiritualium sit quid spirituale vel temporale: nam si est spũale erit corã iudice solo ecclesiastico tractãdum per ea que habẽtur ꝛ notãtur in. c. decernimus. ꝛ in. c. quãto. de iudi. si autem prophanum ꝛ mere tẽporale. de eo poterit cognoscere iudex laicus. ꝛ tu qui varios vidisti autores est bonus testis quot ꝛ quãti patres varie sup hoc varijs in locis scripserunt. ita ꝙ iuris pelagum hoc dubiũ vocauit Barba. in. c. fi. in expeditione glo. j. nũero. 48. de iudi. vbi dicit ꝙ Panor. in. c. literas. de iura. calũ. nõ aperit viã ferro que opinio in pũcto iuris sit sup hoc articulo verior. ꝛ ille ipse Barba. in. d. c. literas. col. mihi. vij. vers. tu dicas ꝛc. inquit ꝙ ipse Abbas. (quẽ nos vocitamus Panor.) nõ est ausus aperire viã ferro ꝛ tenẽre vnã partẽ ꝛ reijcere aliã ptẽ viriliter legum ꝛ canonũ clypeis ꝛ manu rõnibus armata: sed fecit Panor. ibi vnaz distinctionem, trimẽbrẽ. per quã nititur ad cõcordiã aduersantes doctores reducere: declarãdo qd de re spirituali potest questio seu causa cõsiderari seu esse mere spiritualis. itẽ quasi spiritualis, itez mere tpalis nõ habẽs aliqualem spũalitatẽ annexã. ꝛ ibi declarat ipse Panor. illa mẽbra: ꝛ illis declaratis trãsit: sed nõ specifice et formaliter decidendo an questio possessoria rei spiritualis sit quid spũale vel nõ; et bellissime quieuit tantus doctor. ꝛ sua distinctio pulchra per ionẽ ꝛ gloriosa fuit ꝛ menti commẽda. verba sunt Barba. ibi col. mihi. viij. vbi vide Barba. qui per duas col. precedẽtes vel vltra quasi verba formalia Panor. adduxit licet postea vt videbimus addat propriã opinionez. Et ideo veniamus ad punctum: ꝛ ex tot ꝛ tantis patribus ꝛ eorum dictis ego minimus cuz benigna correctiõe vniuscuiusqȝ periti. Sic me resoluo prius tamẽ scribendo id qd in hoc Francie regno ꝛ delphinatu Vien. seruatur. ꝛ deinde dicam quid mihi de iure videtur [2] Primo casu asserũt frãcigene ac etiam Delphinales, Vienenses. Regi frãcie competere iuridice iurisditionem tuendi possessores super ecclesijs, ꝛ beneficijs ecclesiasticis suorum regni Francie ꝛ delphinatus Viẽnen. ꝛ ꝙ reges Frãcie sup omni possessorio a tanto tempore citra qd de eius contrario memoria hominũ non existit cõsueuerunt cognoscere: ꝛ tale ius nil tamẽ de nouo dãdo per bullã martinianã extitit cõfirmatum. dũmodo in cõtemptum iurisdictionis ꝛ libertatis ecclesiastice: vt partes sibi aduersis in rebus ecclesiasticis diutius perturbarẽt hoc non fecerint. sm Guidonem pape. in. j. q. suarum deci. vbi hoc dicit cõtineri in dicta bulla martiniana. ideo concludit ipse curiam temporalẽ (puta parlamẽti, idem dic de curia senescalli ꝛc.) capacẽ quãdo agitur etiam inter personas ecclesiasticas sup possessorio spũalium causarum vel beneficij: nec litigãtibus tunc cõpeteret exceptio fori declinatoria. ꝛ idẽ firmat ipse Guido pape. in. q. lxxi. ꝛ in. q. lxxxv. inter suas dec. [3] Hinc dicit illeipse Guido pape. in. q. lxix. ꝙ super possessorio cause beneficialis potest compromitti in dominos de parlamẽto qd menti tene: quia deseruiet tibi quãdo leges

1 Possessoriũ bñficij, an sit qd spũale vel temporale: et an de illo cognoscere possit iudex laicus.

2 Rex frãcie pot cognoscere de oi possessorio cause spũalis: idẽ dicit de eius curijs.

3 Cõpromitti potest de possessorio cause bñficialis in dominos de parlamento.

ges.c.contingit.r.c. per tuas.de
arbi. Et fundamētum Guidonis
pape in dictis suis questionibus
est.quia possessoriū in beneficiali
bus nō est spūale sed temporale:
prout firmat Ann.in.c.fi.de iudi.
et Car.in cle. dispēdiosam.in.iij.
oppo.x.q.col.mihi.iij.de iudic.r
Guil.de mō. Laud.in cle.j.de ca.
posses.r ppie.prout.eum refert r
sequitur Guid.pape.in dicta.q.j.
et solent ad hoc allegari in dies
tres glose.vna est in.c.cū dilect⁹.
in vbō iuramēto.de elect.alia est
in.c.literas.in verbo rebus spiri-
tualibus.de iura.calū.r alia in.c.
literas.in verbo iuramēto.de re-
stitu.spo.quā inducas simul cum
glo.dicti.c.literas.de iura.calū.r
illam opinionē tenētes se fundāt
in hoc qd petitoriū r possessoriū
nihil habēt cōmune.l.naturalr.§.
nihil cōe.ff.de acqui. vel amittē.
posses.r ad istud ppositum.vide
plura iura q̄ ad hoc allegat Jas.
in dicto.§.nihil cōmune.colla.iij.
no.j.nūero.20.r vltra dicunt qd
possessoriū nō regulatur fm natu
ram petitorij.solet allegari gloss.
j.in.c.ceterū.de iudi.que dicit qd
lz vbi de ipso feudo est questio cau
sa feudi sit coram dño feudi tra-
ctanda p illū tex.c.nouit.ver.non
enim de iudic.c.imperialē.§.pre-
terea.in.iij.de prohib. feud.alie.
per Fede. sed iudicio possessorio
potest agere vasallus coram ordi
nario fm glo.in dicto.c.ceterum.
per.c.ex parte.B.de foro cōpe.et
sic videtur q possessorium sit alte
rius nature per illam glos.q̄ ipm
petitorium. Et q iudex secularis
possit de iure cōi cognoscere de
possessorio rei spiritualis solet al
legari.c.fina.de iudi.Nos tamen
videamus an in meris terminis
iuris sit vera hec opinio:vt cessan
te iure speciali laicus iudex pos-
sit cognoscere de possessorio cau-
se beneficialis.r reperio Panor.
et Barba.in.d.c.literas. de iura.
calū.r Barba.in.c.fi. de iudi.qui
referūt Lan. Jo.de lig.r Bertrā.
in.d.cle.dispēdiosam. de iudic.te
nuisse q si agatur possessorio be-
neficij debet causa tractari simpli
citer et de plano:prout tractatur
causa dum agitur petitorio.quia
causa possessoria super beneficio
dicitur beneficialis.probat clem.
vnica.de causa poss. r proprie.pō
derando duo prima verba illius
tex.s.causa bñficialis.iunctis ver
bis rc.ibi sequētibus.s.nedum pe
titoriū:sed r possessorium rc. que
probāt:q causa bñficialis dr ne-
dum illa qua agitur possessorio.
verū etiā r illa q̄ agit possessorio.
Nec obstat qd dr p scribētes tenē
tes cōtrariā opinionē.s.q nil cōe
hz possessio cū pprietate/nec ecō
trario p dictū.§.nihil cōmune.qr
hoc est verū ad istū sensum.vt pe
titorio intētato si nūdum in cau-
sa fuit cōclusum : eo suspenso pōt
intētari possessoriuz.c.pastoralis.
de causa poss.r pprie.r cle.vnica
co.titu.potest etiā intelligi q pe
titorium r possessoriū nihil habēt
cōmune ad istum sensum:vt sentē
tia in vno lata non preiudicet in
alio fm Panor.in.c.literas. de iu
ra.calū.r ibi Barb.numero.22.et
Barba.in.c.fi.numero. 42.de iu-
di.allega tu.l.r an eādem.§.fi.de
exc.rei iudi.ff.super quo tñ articu
lo vide copiosius notata.per glo.
fi.dicti.§.nihil cōe.r ibi late Bar.
Alexā.r Jaso . post antiquiores.
In multis tamē petitorium r pos
sessorium habēt magnā cōmunio
nem.fm Barba.in.d.c.fi.de iudi.
numero.42.r Panor.r Barba.in
d.c.literas(tu.vide ea que notat
glo.j.dicti.§.nihil cōe. et recurre
ad legistas ibi.r declara:vt ibi p
Jaso.numero.xxxj.)ar.c.causam.
de prescr.vbi patet q sicut laicus
nō pōt habere proprietatē rei spi
ritualis/ita nec possessionez.r sic
possessio videtur eiusdem nature
cuius est pprietas.Pro ista parte

facit doctrina Dñici ge.in.c.eum quē.col.penul.versi.an autem pe tens ꝛc.de eo qui mitti.in posses. lib.vj.dicētis post Joan.an.ibi.ꝙ clementia dispēdiosam.de iudic. habet locum quādo agitur posses sorio recuperande in beneficiali= bus:ꝛ sicut in beneficialibus pce ditur summarie/de plano/ac sine strepitu et figura iudicij qñ agit petitorio p illum tex.sitr ꝛ quādo agitur possessorio(licet Car.in.di cta cle.dispēdiosam.in.iij.op.x.q. dicat tale possessorium nō esse spi rituale)ꝛ sic inferunt tacite Joā. and.ꝛ Do.ge.in dicto.c.eum qui. possessoriū rei spūalis discutiēdū eo ordine quo petitoriū spiritua= le.ꝛ ꝙ nos extēdamus ordinē ad cognitionē.hoc est dictu . ꝙ sicut de petitorio beneficij non pōt co= gnoscere iudex laic⁹:sic nec de ei⁹ possessorio. Facit doctria Archi. Jo.mo.in.d.c.eum qui. Panoꝛ.et Barba.in.d.c.literas.de iura.ca= lū.vbi dicunt ꝙ sicut quādo agit de beneficio obtinēdo non habet locum missio in possessionem cau sa rei seruande/sed pcedi debet ad vlterioꝛa ne pateat vitiosus in gressus.c.eum qui.§.alle.ita et si agere de possessorio rōne benefi= cij obtēti. (vide tamen tu quo ad hoc qd dicitur de beneficio obten to an sit verum.per gloss.in dicto c.eum qui in verbo obtentis.ꝛ ibi Do. ge.ꝛ Phil.frā.) Itē doctrina Uin.in.c.fi. de iudi.ꝛ suoꝝ sequa cium fundātiū se in illo tex.ꝛ dicē tiū ꝙ possessoriū rei spūalis(per illū tex.) pōt tractari corā iudice seculari ibi nō probat. ꝛ Uin. re= prehēdūt ibi Jo.an.Panoꝛ.ꝛ Bar ba.in dicto.c. literas. de iura.ca= lū.(licet Barba.in hoc sibi contra rius.in.c.ceterū.nūero.65. sequa tur doctrinā Uin.in.d.c.fi.) nā in dicto.c.fi. de iudi. nō agebat sup possessione vel quasi iuris eligen di rectorē ecclesie.sed de electiōe rectoris secularis puta guberna= toris aut capitanei : ꝛ ita ꝙ si ibi actuꝫ fuisset de possessorio vel qsi iuris eligēdi rectorē ecclesie/non fuisset capax cognoscendū de tali possessorio iudex laicus:ꝛ ita sen tit ibi Jo.an.fm Panoꝛ.ꝛ Barba. ibi.ꝛ Panoꝛ.ꝛ Barba.in.d.c.lite= ras.de iura.calū.item nō obstat dicta glos.c.ceterum. de iudi.per quam dꝛ tām possessoriū feudalis posse tractari coram oꝛdinario co ram quo causa ppꝛietatis nō pōt tractari.quia illā glos.reprobant Bal.Jo.de imo.Panoꝛ.ꝛ Philip. dec.ibi.col.mihi.9. versi.an autē si agatur . ꝛ vide ibi doctoꝛes cō= muniter ꝛ inter ceteros Phi. dec. col.mihi.x.ver.sed aduertēdū ꝛc. respōdentem ad.c.ex parte.B.de foro compe.in quo glo.dicti.c.ce= terum se fundat: ꝙ loquitur in vi dua spoliata que etiā si est diues est sub ptectiōe ecclesie . Philip. deci.in.d.c.ceterū.post Panoꝛ.in dicto.c.ex parte.B.Et glo.dicti.c. ceterū.reprobat Barba.in.d.c.li= teras.de iur.calū.col.mihi.9.nu= mero.27.ver.ꝛ ex istis ꝛc. illā gl. tamē dicti.c.ceterū.in hoc qd sim pliciter dicit possessoriū cause feu dalis posse tractari corā oꝛdina= rio omisso dño feudi sequitur ibi simpliciter Barba.col. mihi.x.nu mero.65.per aliqua fundamen= ta de cuius verbis ꝛ doctrina mi= roꝛ.quia si cogites quid ipse dixe rit in.c.fin.de iudi. ꝛ in.c.litera s. de iura.calū.examinādo articulū nostrum principalē.vcꝫ an posses= soꝛium cause bñficialis seu spiri= tualis sit spūale vel nō : reperies ꝙ reprobat fundamēta quibus se iuuat ꝛ oꝛnat in pbatione glo.di= cti.c.ceteꝝ.Bal.tñ in.c.i.§.si qua. de pac.constan.in vsi. feu.dicit ꝙ feudalis causa dꝛ nedum si de p= prietate.sed ꝛ si de possessiōe aga tur.sed Bal.in.c.i.§.inter pares. numero.2. de.l.coꝛra. se plenius resoluit dicens.ꝙ vbi possessoriū rei feudalis respicit adminiculū

petitorij: tunc cognitio spectat ad dñm feudi. arg. l. nulli. C. de iudi. Si aũt nullũ prestat adminiculũ: sed agitur ad aliã penam ꝙ priuationis feudi / et altera lege ꝙ lege feudoꝝ: talis cognitio non ptinet ad dñm / sed ad ordinariũ loci. Et est ratio: quia non ptinet ad naturã feudi: qꝛ due tñ cause spectãt ad naturã feudi. s. ipsius feudi cõstitutio vel conseruatio. Item eius priuatio q̃ ꝑm cõstitutiones feudales descẽdit: de alijs em̃ penis nõ cognoscit iudex feudi / sed ordinariꝰ loci. ista sunt verba Baldi. d. §. inter pares. cuius doctrinam sequitur Fran. are. in d. c. ceterũ. col. iij. ver. distinguo. ꝛ idem tenet ibi Feli. in col. iij. ꝟſ. in iudicio possessorio. nũero. 14. vbi dicit Feli. hoc sentire Bal. in l. iij. C. si a nõ cõpe. iudi. ꝛ vide notata per Inno. ꝛ Jo. de imol. in dicto. c. ceterum. et declara. vt per Bal. in dicto §. inter pares. ꝛ put declarat Fran. are. in dicto. c. ceterum. Uides ergo ex his ꝙ glos. dicti. c. ceterum. dum voluit possessorium cause feudalis tractari posse coram iudice ordinario non est simpliciter vera put eam simpliciter ibi intellexit Barba. contra cõmunem doctrinam scribentiũ ibi. nec posset Barba. aut aliꝰ negare quin causa feudalis sit coram dño feudi tractãda si controuersia inter duos vasallos quoꝝ alter non est miserabilis nec oppressus nec est talis q̃ tutele subijcitur ecclesie. (hoc dico ppter. c. ex parte. B. de foro cõpe. qđ glos. in dicto. c. ceterum. allegabat) et dñs feudi nõ est negligẽs / sed est presto ꝛ paratus in administranda iusticia. per. c. ceterum. Ꝛ. alle. c. nouit. versi. non enim de iudi. c. imperialem. §. preterea. in. iij. de prohi. feu. alie. per fe. nec video ex quo datur capacitas in persona iudicantis attẽtis colligantiũ vasalloꝝ qualitatibus ꝙ corã altero iudice ꝙ coram domino feudi tractari debeat questio possessionis. quia legali ꝛ canonica prouisione decretum seu ordinatum est / tam momẽti. i. possessionis ꝙ ꝓprietatis questione sub vno eodemqꝫ iudice debere tractari. c. j. ꝛ ibi glo. in verbo sub vno. vbi vide Car. Joã. de imol. ꝛ Panor. de causa pos. ꝛ ꝓprie. nec obstat si dicas aliam causam possessionis et aliam ꝓprietatis: vt patet in ru. de causa pos. ꝛ ꝓprie. quia nil habẽt cõmune. l. naturaliter. §. nihil cõe. ꝛ. l. pe. ff. de acqui. posses. l. et an eadẽ. §. fi. ff. de excep. rei iudi. qꝛ ꝓpterea nõ sequitur quin alia regula ꝓcedat qua dicitur ꝙ cõtinẽtia cause diuidi nõ dꝫ. l. nulli. C. de iudi. c. j. de sequestra. posses. et fruc. ꝛ sic coram eodẽ iudice alias idoneo et competẽti ꝓprietatis ꝛ possessionis cã est tractãda ꝑ ꝓdicta iura. ꝛ ratio est: ne cause continẽtia diuidatur: vt inquit glos. in verbo sub vno. in dicto. c. j. de causa pos. ꝛ ꝓprie. lꝫ ꝓprietas sit ius separatũ a iure possessionis ꝛ illo respectu ꝓprietas ꝛ possessio non dicantur habere aliquã cõmunitatem adinuicem per iura ꝑalle. quia saltẽ dicemus ꝙ tã cã ꝓprietatis ꝙ possessionis versantur circa eãdem rem ꝛ habẽt cõnexitatẽ ratione eiusdem subiecti: ideo ꝓpter talẽ cõnexitatem ꝛ rõne facilioris decisionis iudex qui cognouit de ꝓprietate cognoscet de possessione ꝛ ecõtrario: aut si priꝰ cognouit de possessione postea ille ipse cognoscet de proprietate vbi alꝭ datur capacitas ꝛ competẽtia in iudice cui qualitates colligitãtium non refragãtur. sic intelligo doctrinam Panor. in. c. j. not. iij. de causa pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ colligẽdo tum verba / tum mẽtẽ Jo. de imol. ibi, in solutiõe ar. c. significauerũt de iudic. de quo. c. glo. j. c. j. in verbo sub vno. de causa pos. ꝛ ꝓprie. arguebat ꝙ rõne diuersi fori lis

tigantium causa pprietatis pōt tractari corā vno iudice et causa possessionis corā alio. ita etiā dicit Panor. in dicto. c. significauerunt. in gl. ij. Ex quo igit̄ proprietas et possessorium habēt aliquid cōmune ratione eiusdē subiecti. (vt dicit Panor. in dicto. c. j. not. iij. posses tamen circa hoc videre id qd̄ Jason dicit et declarat in. l. naturaliter. §. nihil cōmune. col. mihi. vj. nūero. 31. ff. de ac. posse) habeo regulam q quis nō debet cōueniri pro rebus connexis et se tangentibus corā diuersis iudicibus vbi reperit capacitas in vno et eodē iudice: vt res habeat faciliorem exitū. l. si inter plures. l. et si ex pluribus. ff. de quib⁹ reb. ad eū. iudic. eat. et arg. iurium sequentiū. s. c. j. de inu. pet. et in aut. de execu. et qui conue. et rec. §. illud quoqz. col. vij. l. cū Papinianus. aut. et consequēter. C. de sen. et inter. om. iudic. c. dispendia. §. reus quoqz. de rescri. lib. vj. c. cuius in agēdo. iiij. q. viij. facit etiā in arg. c. ex tenore. eū. c. fi. de rescri. Et sic ex premissis videt̄ concludendum cām possessoriam regulariter tractādā esse corā dño feudi declarādo vt predixi. s. qn̄ ipse dñs feudi vult vasallis iustitiam administrare. nec agere de oppressione miserabilis vasalli seu talis persone que est sub protectione et tutela ecclesie. et de mero iure loquēdo sic me resolue rem cū opinione cōi cōtra Barb. in dicto. c. ceterumz. qui simpliciter intellexit ibi gl. q iudicio possessorio pōt agere vasallus corā ordinario. [1] Jlla tñ gl. dz intelligit s̄m tex. quē allegāt iuxta doctrinā Bar. in. l. non solū. §. si libe rationis verba. ff. de libe. lega. Geor. na. in repe. c. quamuis. col. mihi. xxij. de pac. li. vj. et Barba. in. c. qm̄ cōtra falsam. col. vij. vsi. inquātum. gloss. de pba. Glo. aūt dicti. c. ceterum. se fundat in. c. ex parte. B. de foro cōpe. qd̄ loquit̄ in persona que habitu est miserabilis et spoliata. s. vidua que est sub ecclesie protectiōe. et ibi Panor. not. v. et Barba. in fine. col. mihi. v. numero. 25. notant illum casum singulariter in quo potest adiri alius iudex super re feudali pretermisso dño feudi. s. quādo agitur interdicto seu iudicio possessorio per miserabilez personā. et vide notata per Barba. in. c. significantibus. no. iij. et in expeditione glos. j. col. mihi. 3. versi. quo ad secundam speciem. etc. de offi. dele. et ibi etiā Panor. in. j. gl. col. ij. versi. quo ad secundā speciem. etc. vbi Panor. et Barba. tangunt intellectū dicti. c. ex parte. B. et dicunt q persone miserabiles habitu tñ si opprimuntur/ possunt malefactores suos trahere immediate ad iudicē ecclesiasticū per illud. c. et per. c. super quibusdā. versi. cum aūt. et ibi Panor. notat ad hoc illum text. de verbo sig. [2] Difficultas tñ nostra principalis est vt probemus possessoriū bñficij aut alterius rei spiritualis non posse tractari corā iudice seculari cessante iure speciali. eo q vt. s. dixim⁹ s̄m Panor. et Barba. in dicto. c. literas. de iur. cal. et Panor. et Barb. c. fi. de iudic. (vbi hoc sentit Joan. an. contra Uin.) tale possessorium est spirituale. et sequar p nunc tum mentem tum quasi verba et fundamēta Barb. per eū super isto articulo posita tā in dicto. c. literas. q̄ in dicto. c. fi. aliquibus verbis tamen additis. Et primo sic. clarum est q iste terminus causa. in se cōtinet proprietatem et possessionē: hoc pbat subtiliter inducēdo tex. l. nulli. in prin. dū ille tex. dicit q̄ cause continentiā. et deinde sequuntur in illo tex. verba ista. s. atqz aliū super possessione. aliū super principali q̄stione. etc. C. de iudic. et illa verba. s. principali q̄stione. vers

1 Glo. debet intelligi s̄z text. quem allegat.

2 Probationes et fundamēta ad ostēdendū possessoriū cāe spūalis cessante iure speciali nō posse tractari corā iudice laico deducit.

ficantur in proprietate.ergo ille text.decidit corã iudice tractandam possessionis causam coram quo tractatur causa ꝓprietatis. cõcordat.c.j.§.alle.de causa posses.et propr.de proprietate autẽ beneficij ⁊ aliarũ rerum spũaliũ seu ecclesiasticarũ ⁊ eis annexarum cõpetens est solus iudex ecclesiasticus. vt.§. diximus per.c. ij.c.quãto de iudic.ergo ipse solus est cõpetens si super possessorio bñficij aut possessorio aliarũ rerum spũalium agatur. nã sub termino causa.cõtinetur tã proprietas ꝙ possessio.per dictam.l. nulli.et sub significatione verbi contineri.cõprehenditur illud ꝙ venit ex propria significatiõe vocabuli.vt dicit Barba.in dicto.c. fi.⁊ in dicto.c.literas. post Bart. in.l.cui eorũ.§.affinitates. ff.de postu.si causa igitur in se est spiritualis prout est beneficium aut alia causa spiritualis.⁊ illa continet in se proprietatẽ ⁊ possessionem: sicut ꝓprietas est spiritualis sic ⁊ possessio erit spiritualis. prout ergo illius ꝓprietatis est incapax iudex laicus/ sic et eius possessionis.Secundo hoc ꝓbatur.duo diuersa non possunt esse simul ⁊ semel in eodẽ subiecto.l. vbi repugnantia.ff.de reg.iur.c. vt qui duas.de elec.li.vj.l.j.C.de fur ∴ seruo corrup.sed causa spiritualis continet proprietatem ⁊ possessionẽ.sequitur ergo ꝙ sicut proprietas est spiritualis/ eodẽ modo ⁊ possessio erit spiritualis. non enĩ solẽt aduersa sociari per tex.in dicta.l.j.C.de fur.et seruo corr.vbi vide notata per Bart.in versi.fumus expediti.de glos.⁊c. et ibi Jaso.col. pe.nũero.20. vbi ponit regulã cum casibus fallẽtialib⁹.Tertio facit.c.fi.de iudi. li.vj.vbi dicitur ꝙ filiusfamilias potest stare in iudicio sine patris cõsensu in spiritualibus et depẽdentibus ab eis.ergo videtur qḋ sicut fili⁹ familias posset sine patris cõsensu agere super ꝓprietate beneficij ⁊ alterius rei spũalis corã iudice solo ecclesiastico: sic ⁊ super possessorio bñficij aut alterius rei spiritualis aget coram eo solo.qꝛ res que cõtinetur sub causa debet tractari sub eodẽ iudice.per dictam.l.nulli.C.de iudic.et.c.j.de causa possess.et sub eodem iuris priuilegio. vt in dicto.c.fi.de iudic.li.vj.⁊ eodẽ ordine.vt in cle.dispendiosam:dũ dicit ⁊ eas quoquomodo tangentibus.⁊c.de iudic.facit gl.in dicto. c.fi.in verbo dependẽtib⁹. de iudic.lib.vj.Quarto sic.qui rẽ prosequitur eam qualificate dꝫ prosequi.l.si in rẽ.la.j.ff.de rei vẽdi. si quis ergo possessoriũ intentet illud intentabit qualificate p relationem ad rẽ sub qua cõtinetur ita ꝙ si intentet possessoriũ cause beneficialis aut alterius rei spiritualis: qualificate dicet ꝙ agit super possessorio bñficij / cũ eius specificatiõe puta sancti.N.ergo eo ipso ꝙ additur qualitas specificatur qualis sit questio possessoria: ita qḋ si est rei spũalis: erit spũalis.c.causamꝗ. de prescrip. Quinto sic.ꝗ est iudex iudicij preparãtis: est iudex iudicij preparati.⁊ qui est iudex iudicij preparati:est iudex iudicij preparãtis. l.ordinarũ.C.de rei vẽdi.sed questio possessoria est preparatoria questionis petitorie.c.cũ dilect⁹. de causa posses.et propr.l.si de vi. ⁊ possessione.ff. de iudic.l.incerti.C.de inter.ergo sicut causa petitoria beneficialis ⁊ alterius rei spiritualis:est spiritualis que est causa preparata: sic etiam causa possessoria rei spiritualis que est preparatoria erit spiritualis.Itẽ facio aliud fundamentũ ⁊ nouũ. qui litigant suꝫ possessorio beneficij aut alterius cause spiritualis debent esse capaces petitorij. qḋ probo sic.sola possessio in bñ=

Describit incōmoda provenientia ex litibus quas francigene in curia romana prosequēbantur.

Romana disceptarētur, ingenti[a] nostrorum hominum[b] dispendio & incommodo ex quo sequi[c] plerumꝙ necesse erat vt qui vel sumptibus suppeditare vel labori sufficere nequirent hi aut iuri suo cedere[d] aut causas deserere ac pro derelictis haberentur[e]. simul ea accedebat deformitas vt literarum studiosi.[f]

ficialibus non prodest possessori/ deficiente titulo legitimo.c.quia diversitatem. de conce.prebē.qr sine illo beneficiū obtineri nō potest.c.ex frequētibus.de institu, regula.j. de regu.iur.li.vj.sed tituli beneficialis nō est capax laicus.c.cum a deo. de rescri.c. ex literis.ō trāsac.c.ij.de insti. nec etiaȝ laicus est capax possessorij rei spiritualis.c.cāmꝙ de prescri.ergo tale possessorium non potest intētari a laico.sȝ a clerico.sȝ sic est ꝙ clerici nō sunt de foro iudicis laici.nec ei' iurisdictionē possunt prorogare.c.si diligenti.de foro cōpe.nec vnus clericus aliū clericū coram iudice seculari pōt convenire:qr id expresse est prohibitū per conciliū milenitanū. de quo in.c.inolita.et per tertiū concilium carthaginense.de quo in.c.placuit le.ij.xj.q.j.ergo attētis personis ecclesiasticis cōtendentib' sup possessorio beneficij aut rei spiritualis videt ꝙ iudex laicus sit in pūcto iuris incapax. Non tñ nego quin curie supreme & senescalli possint hodie hoc in frācie regno & i delphinatu Vieñ. cognoscere de possessorio bñficij et possessorio aliarū cārū spūaliū vt puta decimarū et aliarū rerū. iuxta doctrinam Guido.pape in dicta.j.q.suarū deci.etiā propter bullā martinianā in favorē regis francie emanatā cuius tenorem vt.š.dixi scripsit ibi Guido pape.

a ¶Ingenti.i.magno.

b ¶Nostrorum hominum.i.nostrorum subditorum,

c ¶Sequi.i.vt sequeretur.

d ¶Cedere.id est renunciare.& ad hoc evitādū fuerat sanctissime provisum. per.c.ecclesiastice. in.§.inoleverūt. in tit. de causis. in prag. sanc. et videbimus etiā hodie p ea q̄ habentur in.c. statuimus. in ti.de causis.j.

e ¶Haberētur. & illi q̄ causas et lites in curia romana prosequebantur innumerabiles vexationes patiebātur: & inter viarū discrimina:nōnūꝙ spoliebant/ occidebantur/& variis affligebant pestib': atꝙetiā suis patrimonijs ac parentū opibus exhaustis gravi egestati subiacere cogebant. vt i simili dicebat olim text.(si fas sit mihi hodie eū allegare) in.c.placuit.§.sȝ insup.in tit.de coll.in prag.sanc.

f ¶Studiosi.quib' eget ecclesia dei.c.cum ex eo.de elec.li.vj.& eorū est miserendum aut.habita.C.ne fil.p patr.& eis cū studij absēttibus de fructib' propriorū bñficiorum solatiū dȝ impendi.c.tue fraternitatis.de cle.nō res.& boni prelati ac ecclīarū capitula talib' studentibus q̄bus proprij proventus ecclesiastici non sufficiunt necessaria subministrēt: vt qui cū docti fuerint in dei ecclesia velut splendor fulgeant firmamenti:ex q̄bus postmodū copia possit haberi doctorū: qui velut stelle imperpetuas eternitates mansuri ad iusticiam valeāt plurimos erudire.c.sup specula.de magis.Et hoc fieri oro per prela-

tos et capitula ecclesiarū.dum th studijs licitis studētes versentur. [1]Et nota quod sicut dolet rex christianissimus noster de interruptione studij liciti vt in isto text. sic dolere et vnusquisque fidelis de cōtinuatione studij iniqui. Sunt enim plures in diuersis mūdi partibus qui postquam approbatis artib' sunt imbuti; postea reprobatis studijs coinquināntur.et tales procul dubio sunt plectendi: quales sunt ipsi magici qui iure dictante sunt concremādi.et eos euocantes post ademptionē bonorum in insulas sunt deportādi.l. nullus. et ibi Saly.C.de male.et mate.et vide.l.nemo.et ibi gloss.in verbo capitis.C.eo.tit.et isti magici in quacunque parte terrarū sint/ humani generis inimici credēdi sunt.l.et si excepta.C.eo.quia multi aurusipices magicis artibus vsi elemēta turbare vitas insontiū labefactare nō dubitant/ et manib' accinctis audent ventilare vt quisque suos cōficiat malis artibus inimicos(hos quoniam nature peregrini sūt)feralis pestis assumat.l.multi.C.eo.et ille terminus feralis.exponit.i.ea morte qua bestie:vel gladio.s.plectantur.et vbi ille tex. dicit vitas hominū labefactare nō dubitāt.dicit ibi gl.in verbo.nō dubitāt.s.pingēdo imaginē cere. Et notā illā gl.iūcto tex.quia solet allegari.quod isti magici cū certis imaginib' cereis aut alijs imaginib' figuratis ex alijs materijs homines representātib' reddūt eorū arte diabolica homines etiā absentes infirmos.et vbi illa gloss.in verbo nō dubitāt.dicit pingendo. alias habetur pungendo.[2]Et recordor me vidisse iudeum cū quo verba rome habui:qui mihi asseruit arte diabolica deo altissimo nō disponēte posse hominē absentē ledere acu/aut alio istrumēto/ aut in capite aut alia corporis parte et posse sua arte nephanda hominem presentem mediante speculo ereo aut vitreo iducere ad rabiē solo intuitu.sit ne casus iste credēdus vel,ne me submitto ecclesie de terminationi.Imperator autem casum mortis incātationibus magicis immo et verbis etiā solis cōtingere posse hz pro expedito: et ipse talē magicū plectendum disponit lege cornelia de sicarijs in.§. itē lex cornelia.versi.eadē lege.in sti.de pub.iudic.cui' verba sunt ista.Eadē lege(.s.cornelia gl.ibi in verbo eadē) venefici capite dānantur,qui artibus odiosis tā venenis quam susurris magicis homines occiderūt.et gl.ibi in verbo susurris exponit.i.incātationibus et ex illo tex.notat ibi Jo.fabri vnum mirabile.s.quod homo possit mori per verba seu incātationes: sed forte intelligitur quando proceditur ad alia quod factū sicut per factionem imaginis secundum eūdē ibi.allegat dictā l.multi.Et accepi etiā nonnullos nescio viderim necne magos et necromanticos qui mortales vt vulgo dicebant adeo terrebāt nescio quibus fantasmatibus ac fictitijs instrumentis vt mors etiam quandoque timoris pretextu sequeretur.tales autem iudicarem capitali pena plectēdos/ posito quod magi nō essent.l.pe. versi.plerique. ff.de extraordi.crimi.quē text.allegat glo.l.si quis aliquid.ff. de penis.et illa.l.si quis.ait quod si quis aliquid fecerit:quo leues hominū animi superstitione numinis terreātur: diuus Marcus huiusmodi homines in insulā relegari rescripsit. Et ideo si quis erigeret statuam ad modū organi perforatā in qua posito puero loquēte ac si spūs sanctus aut nescio quis alius loqueretur aliquos terreret illā penā icurreret.sic posses declarare ibi Albe. de rosa. post Jac.et Oldr.ibi.Et nota quod isti magici artem illusoriā siue doceāt siue discant sunt plectenti.quia culpa similis est:tā

1 Nota contra studentes artē magicam.

2 Uide quid refert de iudeo mago seu necromātico.

1 Popul⁹ dz i necromāticos lapides irruere si diuinā vult vitare sententiā.

2 Describit dyaboli astutiā ꝛ cur prosequat genus humanum.

3 Dyaboli eorū sequaces fallunt et de hominuz errore letantur.

4 Cōtra communē vulgi opinionem describit qd mulieres sorti legee non trāsfigurātur. ꝛ ostendit quō a diabolo decipiuntur.

prohibita discere ꝙ docere. l. culpa. C. de male. et mat. [1] Isti eīm magi necromātici et aurnspices: (de quibus in. c. nec mirū. xxvj. q. v.) sunt qui de semine ꝓprio. i. de animalibus ꝓprijs sacrificāt' idolo moloch. i. dyabolo. tales igit ꝛ merito moriantur: nec a dei populo cōpatiantur nec tollerētur. ne quid deterius contingat. qꝛ dixit dn̄s ad moysen. Si q̇s dederit de semine suo idolo moloch: morte moriatur. Populus terre lapidabit eū: et ego ponam faciem meā contra illū: succidāqꝫ eum de medio populi sui: eo ꝙ dederit de semine suo moloch: et cōtaminauerit sanctuariū meum ac polluerit nomē sanctuz meum. Quod si negligēs popul⁹ terre et quasi paruipendens imperiū meū: dimiserit hominē q̇ dedit de semine suo moloch. nec voluerit eum occidere: ponā faciem meā super hominem illū et cognationē eius: succidamqꝫ ipsum et oēs qui consenserunt ei vt fornicaretur cum moloch de medio populi sui. Anima q̄ declinauerit ad magos ꝛ ariolos ꝛ fornicata fuerit cum eis: ponam faciē meam cōtra eā: et interficiam eā de medio populi sui. Leuiti. 20. c. ideo dicit deus nr̄. ꝛ habetur eo. c. Sanctificamini ꝛ estote sancti: qꝛ ego sanctus sum dn̄s de⁹ vester: custodite ꝑcepta mea ꝛ facite ea. ꝛ illū tex. nota perpetuo contra populum aut particulares sceleratos; dantes talib⁹ necromanticis fauorem auxilium ꝛ consilium; contra inquisitores fidei catholice. qui tn̄ lapides i tales irruere deberent ne illis ipsis cōtingat qd a deo viuo scribit in dicto. c. leuit. 20. Heu sancte deus dolendū est de pluribus studentibus qui diuinā aut legalē vel; canonicā aliā vel approbatam artē postponunt: ꝛ artez dyabolicam (postposito etiam diuino suffragio) amplectūtur. Sz attende q̇d contra tales scribitur. p August. in libro de ciuitate dei. ꝛ hebetur in. c. qui sine saluatore. xxvj. q. ij. vbi dicitur. Qui sine saluatore salutem vult habere: et sine vera sapientia estimat se prudentem fieri posse: non san⁹ sed eger nō prudens sed stultus in egritudine assidua laborabit: ꝛ cecitate noxia: stultus ꝛ demens permanebit: ac perinde ois inquisitio et omnis curatio q̄ a diuinis (. i. diuinationis) et magicis artibus vel ab ipsis demonijs in idolorū cultura expetitur: mors potius dicēda est ꝙ vita: ꝛ q̇ ea sectātur si se nō correxerint ad eternam perditionez tendunt. ꝛ ait Psalmista. xcv. c. et habetur in dicto. c. qui sine saluatore. omnes dij gentiū demonia: que (vt dicit tex. in dicto. c. q̇ sine saluatore.) p deceptos homines alios decipere quotidie gestiūt: vt perditionis alios faciant principes. [2] Sequamur ergo diuine scripture ꝛ scientie approbate studium ꝛ fugiams dyabolicum. qꝛ auctor eius. s. dyabol⁹ habet mille nocendi modos. nec ignoram⁹ astutiaz eius/ conatur nāqꝫ a principio ruine sue vnitatem ecclesie rescindere: charitatez vulnerare/ sanctoruz operū dulcedinē/ inuidie felle inficere. ꝛ omnib⁹ modis humanuz genus euertere ꝛ perturbare. dolet eīm satis et erubescit charitatem quā in celo nequit habere homines constātes ex lutea materia tenere i terra. c. visis xvj. q. ij. [3] Dyaboli eīm. eorum sequaces fallunt ꝛ studio fallēdi et inuida voluntate ꝛ hominū errore letātur. Sed ne apud cultores suos pōdus auctoritatis amittāt id agūt vt interꝑtibus suis signorumqꝫ suoꝝ coniectoribus culpa tribuaturiqn̄ ipsi decepti fuerint vel mentiti. c. sciendū. xxvj. q. iiij. [4] Et dolēdū est maxime de mulieribus huic arti magice versantibus que scelerate retro post sa:

et disciplinis liberalibus
incumbentes: aut sacer-
dotia adipisci nequirent:
aut qui adipisci cuperent
literarum studium abijce
re aut certe deponere co-
gerentur. Passimq; per
vrbes errabunde vagari[a]

thanam conuerse demonũ illusio
nibus et fantasmatibus seducte:
credunt se ꝛ ꝯfitentur cum diana
nocturnis horis dea paganorum:
vel cum herodiade: vel cum innu
mera multitudi
ne mulierũ equi
tare sup quasdã
bestias: ꝛ multa
rum terrarũ spa
cia intẽpeste no
ctis silentio per
trãsire: eiusq; ius
sionibus obedi-
re velut dñe et
certis noctibus
ad eius seruitiũ
euocari. sed vti-
nam he sole per
fidia sua perijssent ꝛ non multos
secum ad infidelitatis interitum
pertraxissent. nam ꝛ innumera-
biles multitudines hac falsa opi
nione decepte: hec vera esse cre
dunt: ꝛ credendo a recta fide de
uiant ꝛ errore paganorum inuol
uuntur: dũ aliquid diuinitatꝭ aut
numinis extra vnum deum arbi-
trantur. Quapropter sacerdotes
per ecclesias sibi commissas: po-
pulo dei omni instantia predica-
re debent vt nouerint hec omni-
no falsa esse: ꝛ non a diuino sed a
maligno spiritu talia fantasma-
ta mentibus fidelium irrogari ar
bitrentur. si quidem ipse Satha-
nas qui se transfigurat in ange-
lum lucis cũ mentem cuiusq; mu
lieris ceperit et hanc per infide-
litatẽ sibi subiugauerit illico trãs
format se in diuersarum species
personarum atq; similitudines:
et mentem quam captiuatam te-
net in somnijs deludens modo le
ta: modo tristitia: modo cogitãs:
modo incogitans: personas ostẽ-
dens ꝑ queq; deuia deducit. ꝛ dũ
solus spũs hoc patitur: infidelis
non hoc in animo: sed in corpore
euenire opinatur. c. ep̃i. xxvi. q. v.
ideo dicit ille tex. in ei9 pricipio.

Episcopi eorumq; ministri omni-
bus modis elaborare studeãt vt
perniciosam ꝛ a zebulo inuentam
sortilegã: ꝛ magicam artẽ ex pro
chijs suis penitus eradicẽt. ꝛc. ꝛ
vide ꝑcor totum
illum tex. factũ
in cõcilio Aqui-
rẽsi. Uero igitur
et soli saluatori
nr̃o adherentes
seruiam9. ꝛ post
posito quocũq;
reprobo studio/
arti licite et ab
ecclesia dei ap-
probate sine in-
termissione stu-
deam9 ꝛ hec in-
cidenter nota. qꝛ licet forsan quo
ad tex. nostrũ videãtur tibi extra
nea mihi tñ videñt salutifera. nec
ea absre credas me hic inseruisse.
a [1] ¶ Uagari. cui incõuenienti
Rex Francie vt hic vides quãtũ
põt obuiat. Et scholares maxime
illi q̃bus se offerũt facultates to-
tis conãtibus laborare debẽt ne
vagabũdi fiãt. ꝛ recordẽtur glos.
§. A. j. C. de tyro. li. xij. q̃ ait ꝙ vag9
scholaris nõ fiet magister. ꝛ illã
glo. dicit singularẽ dñs Guil. de.
in. j. parte repe. c. raynutius. l ver
bo adiecte impuberi. nũero. 39.
de testa. nec talis meretur enume
rari inter scholares: nec in eorum
describi matricula sicut nec vag9
tyro in matricula fortissimorũ et
deseruientium quotidianorꝫ mi-
litum matricula debet numerari
minusq; describi. per illũ tex. vbi
vide notata circa istos vagos per
Jo. de pla. ꝛ pulcrius ꝛ pleni9 ibi
per Luc. de penna. scholastici eñi
cõtinuo studio debẽt inherere ꝫ
eosdẽ ibi. ꝛ solis studijs priuatis
et publicis vacare. nec agrorum
cultui vel mercimoniorum que-
stui: sed circa propriam vt ita di-
xerim militiam insudare debent.
ꝛ tales frequentes in numero bo

1 Cõtra va-
gos scho-
lares.

norum studētiū excitandi sunt. vt etiā argumētoꝝ quotidiano exercitio ad praxim se ꝑparent. vt dr de militibus qui a re publica armantur ⁊ aluntur qui solis debēt publicis vtilitatibus occupari: nec agrorū cultui ⁊ custodie animalium vel mercimoniorū q̄stui: sed proprie numĳs (al's numeris) militie q̄ frequētes in nūero suo esse iubendi sunt vt armorū quotidiano exercitio ad bella se ꝑparent. l. milites. ⁊ ibi Luc. de penna. ⁊ Joā. de pla. de re mil. li. xĳ. C. Et aduertant studētes ꝙ si dei grā bonū ⁊ eruditū semel reperierint doctorem i vna vniuersitate vbi dei nomē venerat̄. durāte eorum studēdi ꝓposito absq̧ causa nec relinquāt nec aliā petāt vniuersitatē: nisi certo sciant ibi melius doceri: et deo meli⁹ deseruire posse. preceptorem eni doct⁹: nec famosa vniuersitas dꝫ absre mutari: sicut nec habitatio bona ē relinquēda: tales nāq̧ mutationes a iure execrātur. vt videre potes ex doctrina diui Ambrosĳ. in. c. q̄ dignior dom⁹. xxiiĳ. q. j. Et dicit Luc. de pē. in dicta. l. j. C. de tyro allegādo Senecā. ad Luc. epi. ĳ. Uitā i peregrinatiōe agētib⁹ hoc euenit vt hospitia mlta habeāt/ ⁊ nullas amicitias. Et hoc dictuꝫ etiā allegat Feli. ru. de mag. Et ꝯ vagos ⁊ discurrētes deducebat Luc. de pen. i dicta. l. j. id qđ scribitur Eccl'iastici. xxix. vbi dr. melior est vict⁹ pauperis sub tegmine asserꝫ (al's scribitur anseruꝫ) q̄ epule splendide peregre sine domicilio. Minimum ꝑ magno placeat tibi: ⁊ iproperiū ꝑegrinationis nō audies. Uita neq̄ hospitādi de domo in domū: ⁊ vbi hospitabit̄: nō fiducialr aget: nec aperiet os. ⁊ vide cetera q̄ ibi sequuntur. Et tales scholares vagi meli⁹ facerēt si se ⁊ parētes inanib⁹ sumptib⁹ nō vexarēt. ſꝫ Feli. i ru. de magis. ⁊ dicit ibi Fel. hoc dixisse Bal. i ru. de scismaticis. lib. vj. in certis apostilis. Et dicit Jo. de pla. in. d. l. j. C. de tyro. ꝙ vagus ⁊ vagabund⁹ seu discol⁹ scholaris nō dꝫ assumi ad magistratum seu doctoratuꝫ: nec gaudet ꝑuilegĳs au. habita. C. ne fil. ꝑ pa. vbi hoc tꝫ Saly. q̄ c̄q̄d dicat Ange. in. d. l. j. ⁊ dicit Panor. i. c. j. i fi. de iudi. ꝙ scholares ēt scholas intrātes nō attēdētes nec studētes nō gaudēt ꝑuilegio scholariū. ⁊ dicit hoc dixisse Joā. de lig. i ꝓhe. cle. quē ēt refert ⁊ sequit̄ Fel. i ru. de magis. facit qđ habet̄ et notat̄ i. l. vnica. cū glo. i ṽbo auertat. C. de stu. li. vj. ro. li. xj. nec inter scholasticos debēt enumerari q̄ q̄nquēnio vagādo studio omisso discurrūt. facit i simili bon⁹ tex. i. l. si q̄s domesticorū. C. de domes. ⁊ ꝓtec. cuius ṽba sunt. q̄nquēnio aūt similiter si fuerit deuagat⁹/ ꝑo iam singulo spoliād⁹ eē. Indignū q̄ppe est desides a proprĳs tādiu numĳs aberrātes: q̄s eē ꝯuenit assiduos numerari. Et notat gl. ibi in ṽbo spoliād⁹. ex illo tex. vagabūdū ꝑdere ꝑuilegiū. Et iudices qui de possessorĳs bñficioꝝ i vim grad⁹ simplicis aut gradus et nominationum acceptatorū hoc in frācie regno cognoscūt debēt pōderare obiect⁹ q̄ cōtra tales sepi⁹ fiūt ab eoꝝ aduersarĳs asserētib⁹ tales graduatos simplices aut graduatos nalatos/ [1] fraudulēter itrasse scholas/ tales nāq̧ studētiū nō gaudēt i priuilegĳs. vt dicit gl. in c. ĳ. in ṽbo sedeꝫ. vers. si vero aliquis de priuile. li. vj. allegat. c. ĳ. de renū. li. vj. qđ pōt adduci in argumentū. ⁊ illā glo. dicit singularē Feli. in ru. de mag. ⁊ sicut laudant arti licite insistētes ⁊ nō vagātes vt solet allegari. c. generalr sancim⁹. circa ꝑncipium. xvj. q. j. [2] Et dicit Bar. in. l. semper. §. q̄busdā. ff. de iure immu. ⁊ Panor. in. c. j. in fi. de iudic. ꝙ illi qui sunt in collegio alicuius artis si non

1 Fraudulēter itrātes scholas nō gaudēt priuilegĳs scholariū.

2 Qui sunt i collegio alicui⁹ artis: nō debent gaudere ꝑuilegio illius artis si illā artem nō exercēt.

vt id periculum immine-re viderent. ne literarū tā dē amor ꝛ sciētia p incuriā exolescerent. Cum igitur summopere nobis viden dū esse existimaremus ne huiusmodi indignitas[a] in regno nostro exorirer:

exercent illam artem non debent gaudere priuilegio illius artis. idem dicit Panor. in.c.vigilanti. not.j.de prescrip.de quo per Frā. are.in.c. clerici. colum.j.versicu. tertio.ꝓ hoc pōt adduci.de iudi. ꝛ Bar. i dicto.§. quibusdam.allegat ꝓ ista doctri na text. in. d.l. semp.§.negociatores. dum di- cit ꝙdiu i hmōi actu sunt.ꝛc. al- legat etiam pro hoc bar.i.l.dicto §.quibusdā. l.q sub ꝓtextu.C.de sacro.sanc.eccle.

[1]Et sicut dixi scholarem vaguz nō gaudere priuilegio scholariū idez dic de scholastico inhoneste viuente.ſm Panor.in.c.j.in fi.de iudic.ꝛ Feli.in ru.de mag. per.l. p id tempus.C.de curio.ꝛ statio. li.xij.inhoneste eīn viuentes non merētur ꝑmiari sed puniri p illū tex.ꝛ Joā.de pla.ibi notat illum tex.ad id qđ dicunt vulgares ali quē cōmendando.dū aiunt.Ipse est dec⁹ seculi ꝛ lux mūdi:ꝛ econ- uerso est dedec⁹ seculi ꝛ obscuri- tas mūdi.ꝛ dicit Jo.de pla.in di- cta.l.p id tēs.ꝙ scholaris qui in- honeste viuit.vł aliqđ inhonestū cōtra scholasticā disciplinā com- mittit pdit priuilegiū fori:ꝛ bene ficiū auē.habita.C. ne fi. pro pa. ꝛ priuilegiū ēt.l.ij.C.de inco. lib. x.[2]Et facit tex.i.l.his solis. vbi vide Bal.C.de reuoc.dona.q qdē tex.notatur ibi p Bar.ꝙ oēs pene statute ꝯ mulieres secūdo nuben tes:hꝫt etiā locū i his q̄ nō hone ste viuūt qđ tene menti ſm Bar. ibi.et per illum tex.dicebat Feli. in.c.significantibus.col. mihi.ij. de offi.deleg.ꝙ ꝑuilegia data vi- duis intelliguntur de viduis ho- nestam vitā seruātib⁹.allegat no tata.p Bar.ꝛ Saly.i.d.l. his solis ꝛ idē firmat Feli.i ru.d̄ magis.idē dicit Phi.deci.i.c.j.col.fi.i.ij.lect. de iudi.ꝛ Feli.i.c.ex pte.B.i prin. ver.limita primo.ꝛ ibi Bar.col.j. ℣.ego limito.de foro compe.ꝛ fa ciunt notata et allegata p Bar. in.l. si quis sub conditiōe. colū. mihi.v.versi, q̄- ro mulier q̄.ꝛc. ff.de testi. tuto. [3]Et ad predi- cta, dum de va- go loquebamur scholastico.vide Feli.i.d.c.signi- ficantibus colū. mihi.ij.dicētē allegando.Jo.an, in ꝓhe.grego.ꝙ scholaris nō stu dēs.vel scholas nō intrās. ludēs vel blasphemās nō gaudet priui legijs scholariū.ꝛ dic ꝙ talis mē tiř asserēs se scholarē q̄ opa scho- laris nō facit.aut opa studio con traria exercet,vt dicit tex.in simi li.in.c.cauete.xxij.q.v.cuius ver- ba sunt.mendacium namq; est se christianum dicere ꝛ opera chri- sti non facere:mendaciū est epis- copum sacerdotem vel clericum se profiteri/ꝛ contraria huic ordi ni operari.Scholares igitur pri- uilegijs eis concessis/per opera sinistra contrauenientes ꝛ nō cō- tenti proprio honesto statu stu- dioso merenř perdere priuilegia scholaribus concessa.quia priui- legiū mere amittere q̄ cōcessa si- bi abutiř ptāte.c. ꝑuilegiuz.xj.q. iij.c.lz.de regula.ꝛ trāſ.ad relig. c.vbi ista.lxxiij.dis.ꝛ solet allega ri.l.iudeos.C.de iudeis licet his verbis expressis non vtatur.

a ¶Indignitas.i.dānum.Et vi- des hic xp̄ianissimū regē nr̄m cir ca plura intātū ꝛ velle ꝓuidere ꝛ obuiare piculis p eū.ſ.i ℣.vostre mo.ꝛ hic recitatis.i dicto cīn ℣si.

1 Scholaris inhoneste viuēs non gaudet pri uilegio scholariū.

2 Pene sta- tute cōtra mulieres secūdo nu- bētes hꝫt locū ꝯ mu- lieres iho- neste viuē- tes.Et pri- uilegia vi- duis cōces- sa itelligū- tur si hone ste viuāt.

3 Scholaris nō studēs: iurās: aut blasphe- mans non gaudet pri uilegijs scholariū.

id quod futurū intelligebamus. tēpori vtiq̄ inseruiendum esse duximus.[a] ac rebus nostris periclitātibus pro re nata consulēdum imminentiaq̄ detrimenta minore ac leuiori dispendio redimenda.[b] Quare cum Bononiam cum omni nostro comitatu venissemus.[c] exhibende gratia reuerentie sanctissimo patri[d] nostro Leo

postremo. tetigit dispēdia que occurrebāt eius subditis dum causas et sacerdotia prosequerentur in curia romana. et prouidere debet rex prout etiam facit. ne homines seu eius subditi cogātur relinquere proprias ciuitates atq̄ puincias ⁊ loca in qualibet alia concurrere. auť. vt diffe. iudic. § si tam̄. col. ix. ita q̄ Papa vere dicere posset pretextu eorum q̄ beneficia Rome litigando p sequuntur ⁊ singulis affluūt diebus ad vrbē Romanā. Uidem⁹ plurimam multitudinem virorū: plurimamq̄ multitudinem mulierū ex proprijs locis agitatis: ⁊ ad hanc venientes felicissimam ciuitatem: quorum plurimi etiā mēdicantes: et afflicti hoc agūt: interdū quoq̄ hic moriuntur. auť. vt omnes obedian. iudic. proui. § hinc nobis. col. v. et ista adde ad gl. quam. ā. posui in verbo haberenť. ⁊ idē rex p viribus laborat. ā. in vers. simul. vt studij nullū fiat internallū seu interruptio nulla cōtingat: et ne vagatione quis notetur. hic aut futura que contingere poterant mala precogitās: causam concordatorū factorum tacite patefacit.

e Duximus. nec ex hoc quispiā miretur si ex causa et sm temporis diuersitatem ab aliquibus q̄ in prag. sanc. continebantur deuiando ad obseruationem horū concordatorum deueniamus. q̄ scribitur non debet reprehensibile iudicari: si sm varietatē tēpo-

1 Cōtra Papam si vsq̄ iniquus reperiať bellator.

rum / statuta variētur humana: presertim cum vrgens necessitas vel euidēs vtilitas id exposcit: q̄m ⁊ sic deus ex his que in veteri testamento statuerat nonnulla mutauit in nouo. inde c. non debet. de cōsan. ⁊ affi. Incōmutabilis etiā deus ex cā mutat suā sententiā c. nouit dn̄s. de peni. dis. j. c. incōmutabilis. xxij. q. iiij. sic papa ⁊ Rex xp̄ianissimus noster ex cā cōmutare p decessorum suorū ⁊ etiam propriam sententiā mutare possunt ⁊ noue consentire legi / ordinationi / et conuentioni. q̄uis nōnullis id videatur durum. Non tamen inficior / quin oporteat semper aliquod bonum inchoare: ⁊ non ea que iuste sunt antea disposita ⁊ p existūt destruere. auť. q̄b. mo. na. effi. sui. § trib⁹. versi. oportet. col. vij.

a Redimenda. ratione horum concordatorum.

b Uenissemus. parta victoria cōtra hostes suos ducatus Mediolanen. vsurpatores / vbi maxime in nocturno feroci bello adeo strenue Rex noster personalr̄ se habuit vt vnusquisq̄ non posset non admirari.

c Patri. cuius [1] sanctitas nobis eius subditis xp̄ifidelibus dz esse exemplo. c. cū pastoris vita. ij q. vij. q̄ si papa nō sanctus nec vir vite laudande sit: sz aut bellator aut scādali inter fideles fautor: ⁊ sue ⁊ fraterne salutis negligens cōtēptor: innūerabiles populos cateruatim secū ducet primo mā

ni decimo pontifici sum-
mo quam ei francie re-
ges maiores nostros vt
primos: ac maximos sa-
crosancte ecclesie filios.[a]
exhibuisse nouimus. ob-
nixis precibus.[b] ab eo cōtē-

cipio gehenne: cū ipso plagis mul
tis in eternū vapulaturus huius
culpas istic redarguere presumit
mortalium nullus. qr cunctos ip-
se iudicaturus a nemine est iudicā
dus: nisi deprehēda
tur a fide deuius.
c. si papa. xl. di
stin. vbi vide no
tata per glos. in
verbo a fide. et il
la verba primo
mancipio. expo-
nuntur ibi per gl.
in verbo manci-
pio. i. diabolo q̄
mancipatus est
gehēne. Et sanctus
papa/ sancta faciet opera. nobisq
sancta et patētia dabit exempla.
quia scribit. Sic luceat lux vestra
corā hominibus vt videāt opera
vestra bona. Mat. v. Papa enī et
prelati sunt quasi signū positi ad
sagittaz. c. qualr et quando. le. ij.
versi. licet. de accu. nos enim eos
intuentes eorūq sancta et q̄uq re
proba sequimur exempla. ac ad
ea prouocamur. c. cū quidam. de iu
reiur. et pontifices q̄ gloriātur dū
sancti vocantur sancta et nō coin
quinata agant opera. et tūc de ta
libus dicemus. Uos estis lux mū
di: vos estis sal terre: vos vasa au
rea et argētea. c. quoniam vetus.
xxiiij. q. j. et l. c. sacerdotes. xciij. dis
a ¶ Filios. honorifice loquitur hic
rex francie noster dū se et suos p̄
decessores francie reges profitet
sacrosancte ecclesie filios et. Quid
enim honorificentius q̄ vt impe
rator ecclesie filius esse dicatur?
inquit tex. in. c. conuenior. xxiij. q.
viij. et alibi scribitur. si imperator
catholicus est quod salua pace ip-
sius dicimus: filius est nō presul
ecclesie. c. si imperator. xcvj. dist.
et vide incidenter illos duos tex.
quia multum sunt menti cōmen-
dādi pro prelatis/ et ecclesijs: cōtra
imperatorem et reges manibus

pollutis ac sacrilegijs plenis bo
na et autoritatē ecclie vsurpātes.
b [1] ¶ Precibus. sic enī cū sum-
mo pontifice est cōtēdēdū et non
armis in/eū certādum ipse etiam
verbis et moni-
tionibus paternis
non autē armo-
rū ferocitate et
atrocitate in fi-
lios ecclesie debz
procedere. Beatus
enī Ambrosius
de se loquens
sic ait. lachryme
mee mea arma
sunt. c. cōuenior.
xxiij. q. viij. Ec-
clesie enī et ecclesiarū prelati ne
sciūt aut nescire debēt arma cor-
poralia minusq illis vti debent.
c. porro. xvj. q. iij. nā lachryme et
orationes sunt arma clericorum.
secundum glo. ibi. in verbo arma. alle. di
ctū. c. conuenior. Et vtinā omnes
pōtifices etiā summi mentibus in
suis notarēt id qd de ipsis scribi
tur a diuo Hiero. in leuitico. et ha
betur in. c. si. xxxvj. di. vbi dicitur.
Si quis vult pontifex esse: nō tā
vocabulo q̄ merito imittet Moy
sen: immittetur et Aarō. Quid est
dicitur de eis? q non discedūt de
tabernaculo dñi: erat ergo Moy
ses indesinenter in tabernaculo
dñi. Quid autem ei opus erat? vt
aut a deo aliqd disceret: aut ipse
populum doceret. Hec duo sunt
pōtificis opera. vt a deo discat le
gendo scripturas diuinas et sepius
meditando: aut populum doceat
sz illa doceat q̄ a deo ipse didisce
rat nō ex proprio corde vel hūano
sensu: sz q̄ spūssanctus docet. Est et
aliud opus qd facit Moyses: ad
bella nō vadit: nō pugnat contra ini-
micos. Sz qd facit? orat: et donec
orat vincit pplus eius: si relaxauerit
et dimiserit manus. populus eius vin-
cit et fugat. oret ergo sacerdos ec
clesie indesinēter: vt vincat popu

1 Nota contra
papā nō eē
armis pu-
gnandum:
ostendit ēt
papam ar-
mis vti nō
debere sed
orationibus
care.

dimus:vt si pragmatice[a] nomē oīno esset abrogādū saltē vice illius bona sua cōsilijq͡ȝ venia:certas nobis leges cōditionesq͡ȝ meditari cōminisciq͡ȝ liceret: q̄bus imperium nostrum inp̄radictū imposterū vteretur. Q̄ð ad ea quidem pertinet q̄ sanctione pragmatica canebantur:quibus nostris precibus exorata pontificis sanctitas (nam ei quoq͡ȝ cordi erat regni nostri ecclesias recte atq͡ȝ ordie administrari)[b]

lus qui sub ipso est:hostes inuisibiles ac malechitas qui sunt demones impugnantes eos qui volunt viuere in christo.

1 Pragmatica sanctio q̄d dicatur ondit:ꝛ qð pragmatice sit deberet semper durare.

a [1] ¶ Pragmatice. pragmatica sanctio dr̄ ꝓprie illud qð priceps cōsilio ꝓcerū facit.fm gl. in.l.j. §.quibus.inverbo pragmaticā. C.de nouo.cod. faci.ꝛ gl.l.c. demū.in ti.de conclu.eccle.galli.l verbo pragmaticā.in prag.sanc. glo.i.l.nō alr.C. de pala.sacr.largi.li.xij.ita ēt dicūt Jo.de imol. ꝛ Barba.in .c.j. in gl.fi.de rer.ꝑmu.ꝛ id qð pragmatice sꝑ durare deberet.vt allegari solet.tex. i.l.lege pragmatica.C.ð domes. ꝛ protec.li.xij.et vbi iura vtūtur his ꝟbis.s.pragmatica forma.exponunt illa ꝟba ꝓ imperiali rescripto gl.in aut.q̄ in ꝓuincia.in verbo pragmatica.C.vbi de cri. agi. op.quā sequunt Joan.de imol.et Barba.in dicto.c.j.in gl.fi.de rer. ꝑmu.ꝛ dicit illa gl.fi.ꝙ pragma. idē est ꝙ cā.vnde pragmatica sanctio est ꝯstitutio sup aliqua re ꝓmulgata:sȝ in casu illi⁹.c.j.ponit pro confirmatione siue scriptura facta ab imperatore cū cause cognitiōe super permutatione de q̄ ibi.ꝛ illam glo.sequuntur Joan. de imol.Panor.ꝛ Barba.ibi.ꝛ ꝙ pragma.capiatur pro cā est glos. in.c.fundamēta.in.§.ne autez.in verbo pragmaticū. de elec.li.vj. ꝛ dicit glo.in verbo pragmaticuȝ. in.c.j.cj.dist.ꝙ pragmaticum idē

2 Papa ꝓ toto fidei populo laborare debet grex ei dn̄icus ab eo est pascendus.

est ꝙ pricipis rescriptū.pragma. enim causa dr̄.ꝛ pragmatica sanctio dicitur cā in consistorio principis ventilata coram ꝓceribus sacri palatij:ꝛ constitutio principis facta ex cognitiōe cāe dicitur pragmatica sanctio.ita inq̄t illa gloss. qu az sequūtur Car.Alexā. et Jo.de imo.ibi ꝛ Barba.in dicto.c.j.in gl.fi. de rer.ꝑmu. et ꝙ pragmatica capiat ꝓ causa vētilata in auditorio.tȝ glo. in.l.fin.in verbo pragmatica.C.de diuer. rescr.Et vbi pragmatice sāctiones ciuitatib⁹/ vel corporibus vel scholis/vel scrinijs/vel officijs/ vel alicui persone impartite sunt:ꝛ si quidez aliquod priuilegium speciali beneficio indulgent omnino rate manere debent. sicq͡ȝ ordinare debet superior prout fecit imperator in.l. ex rescripto.§.si quis vero.C.de iust.co.confir.Rex tamē noster christianissim⁹ vt mox in ꝓximis ꝟbis sequentib⁹ illeipse attestat.obtinere a papa Leone decimo nequiuit sola ꝛ singula pragmatice sanctionis capitula fore obseruāda.lȝ aliq̄ remaneāt immutata.ꝓut illa declarat idez Rex noster.j.in versi.q̄lia.ꝛ dicti j.in verbo fuit.

b [2] ¶ Administrari.ad hoc etiā tenebatur Leo Papa decim⁹ ac vnusq̄sq͡ȝ summus pōtifex successor eius.Primo enim petri regi

haud egre nobis iudulsit vt conuenta[a] quedam nobis meditari commentarijs liceret pragmatice sanctionis vice[b] regno et potētatui supradicto[c] vti ꝙ prebitura: que eiusdez ipsa concilij autoritate assensuꝙ confirmarentur: quam homologationem vocant et cum irritante decreto huius commentationis curā sua sanctitas[d]

mini nedū hoc regnū ꝛ regnicole et frācie ecclesie/sz tot⁹ etiā grex Dominicus recte in spiritualib⁹ regendus/ꝛ sancte administrandus a redēptore nostro pascēdus fuit commissus Jo. vltimo. ꝛ .c. significasti. de elec.ꝛ sic̄e onus est trāsmissuz oībus successorib⁹ beati Petri vt essent heredes bonitatisꝛ oneris ei⁹.c.nō nos. xl.dist.2 si quod dispendiū inter xp̄ifideles aut in ecclesijs vertaꝫ. suscepti regiminis cura solicita re debet papam vt ꝑ appositionem cōgrui moderaminis ī melius cūcta p⁹ viribus reformet extrauag.suscepti regiminis.Jo. xxij.de elec.Sūmus eṁ pontifex ad onus apostolice seruitutis superna dispositione vocat⁹ambiguitates ꝛ alia ex q̄b⁹ possent regnis et ecclesijs dānosa ꝑuenire dispēdia.aliq̄d sancte debet ordinare ꝑ ea q̄ habenꝫ in extra. ad onus. Jo.xxij.de elec.[1]Bonus etiam papa ambitione haud notatus. (clarius ꝓ nūc nō loquamur)illā sibi semper in suis ordinationibus reseruare debet cautelaz: vt de illis ita ꝑueniat cōmoduz.q̄ꝺ alijs non emineat detrimētū. extrauag.sedes apostolica.Jo.xxij. de conce.prebē.[2]Et ipse papa fratrum et coepiscoporum suorū ꝛ aliorum quorūlibet iura illibata seruare dꝫ ꝛ ad id applicare tā solicitudinem ꝙ studium libēter adhibere dꝫ.extrauag.si fratruz Joā.xxij.ne sed.vac.facit.c.licet. de suppl.neg.prela.Et vtinā summi pontifices ad id animaduertere/ quod Gregorius romano defensori scicilie scribēs inquit per hec verba.Si sua vnicuiꝙ ep̄o iurisdictio non seruatur quid aliud agitur nisi vt ꝑ nos ꝑ quos ecclesiastic⁹ custodiri ille ordo debuit confundatur.c.peruenit.xj.q.j.

a ℭ Conuenta ideꝫ capitula cōcordantie, inter papā ꝛ regē xp̄ianissimum.
b ℭ Uice.j.loco
c ℭ Supradicto.s.delphinali de quo .§..in vers.delphinalisꝙ nostri.
d [3]ℭ Sāctitas.sanctus nā ꝙ presumiꝫ aut certe esse dꝫ papa.ideo,dicit Symmachus papa. Quis enim sanctum dubitet esse queꝫ apex tante dignitatis attollit?in quo si desunt bona acquisita per meritū sufficiunt que a loci predecessore testantur.aut eṁ claros ad hec fastigia erigit:aut qui eliguntur illustrat.c.non nos xl.dist.ꝛ glo.ibi in verbo illustrat exponit.i.dat eis occasionem bene viuendi.[4]Quis enim adeo vecors aut ingenio obtusus est quin profiteatur sanctitatem papae inesse debere ꝛ qui vicarius christi est.c.vt nostrum vt ecclesie.benefi.sine distin.conferen.ꝛ c. fundamenta.§.decet. de electio. lib.vj.qui non puri hominis/sed veri dei vicem gerit in terris.c. iij.de transactio.episco.vel;electio.et dicit Barba.in rub.de consti.colum.ij.numero . 10. alle. Host.in dicto.c.iij.quod papa et christus faciunt vnum tribunal.

1 Papa nil statuere dꝫ indispēdiū aliorum.

2 Papa dꝫ illibata iura ep̄orū ꝛ aliorū seruare.

3 Papa sanctus psumitur talisꝙ esse debet.

4 Papa est vicarius xp̄i ꝛ xp̄i ꝛ papa est vnū tribunal.

et nos mandauissemus viris qbusdā cōsultissimis [a] et ita confecta temperataq͂ sunt ea conuenta: vt pleraq͂ pragmatice sanctionis capita firma nobis posthac rataq͂ futura sint. Qualia sunt ea que de reseruationib⁹ [b] in

1 Papa non canōice electus nō papa sed diabolus dici meretur.

2 Papa a fide deuiās nō papa/ sȝ ātipapa dicendus est ac tunc minor est quolibet catholico.

3 Licet papatus non vadat ad iferos papa tñ bñ pōt se eoꝝ consortio cōicare.

4 Nota contra illos q̄ via nō sctā sed coinq̄nata in sūmos eligūtur pontifices.

5 Declarat rex. q̄ capita prag. sāctio. firma ⁊ rata sint.

sicut vides ꝙ episcopi et sui officialis principalis vnū/ ⁊ idem est auditorium seu consistorium. c. ij. de cōsue. lib. vj. c. roma. j. respōso. de appel. eo. lib. ⁊ dicit Barba. in c. j. col. vij. nūe. 50. ꝙ papa post deū est apostolicus immediatus sibi. alleg. Bald. in. l. j. C. de sum. tri. [1] Et hec pcedūt qñ legitime in papam est elect⁹/ alr̄ est diabol⁹ in terris: nec habet claues regni celorū: sȝ inferni. ita ait Barba. in. d. c. j. numero. 50. alleg. Bald. in. l. impetrata. C. sen. resci. nō pos. [2] Et quē vulgus papam nominat ⁊ sanctum: si scelcratus ⁊ a fide deuians hereticus ⁊ christi fidelibus perniciosus ⁊ bellator/ animarūq͂ destructor sit: non eum nominabo papā nec maiorē cunctis eū profitear. sed ore apto talem vocitabo antipapā. ⁊ minorem quolibet catholico. prout tacit glo. fi. in. c. acurtius. lc. j. xxiij. q. j. quā ad istud ppositū dixit singu. Barba. in. d. c. j. nūe. 50. Barba. in. c. sane. le. ij. col. iiij. numero 27. de offi. dele. [1] Et dicūt Bal. ⁊ Barba. in. d. c. sane. ꝙ licet papatus nō vadat ad inferos: papa tñ bene pōt se eoꝝ cōsortio cōuenire seu cōicare. [4] Et vtinam hodie seruaretur (si egeremus nescio si egeamus deus scit) id qđ sancte ordinatur a Nicolao papa in. c. si quis pecunia. lxxix. dist. in assumptionibus summorum pontificū/ vbi sic ait. Si q̄s pecunia vel gratia humana aut populari seu militari tumultu sine concordi ⁊ canonica electione cardinalium et sequentium religiosorum clericorum fuerit apostolice sedi inthronizatus non apostolicus. sed apostaticus habeatur: liceatq͂ cardinalibus ⁊ alijs clericis deuȝ timentibus/ et laicis inuasorem illum anathematizare: ⁊ humano auxilio a sede apostolica pellere ⁊c.

a ¶Consultissimis. vt i talib⁹ fieri solet. electȝ eñ viris gloriosissimis tam doctrina legum q̄ȝ experiētia reruȝ studioq͂ rei publice indefesso ⁊ laudabili pposito pollētibus talis labor (prout credo fuit) erat cōmittendus. Imperator enim in similibus. Nōnullis viris illustratis / tum sciētia/ tum experiētia/ tum dignitatibus varijs decoratis simile onus impartiebatur q̄ cum sedula ⁊ peruigili industria moderataq͂ digestione cum dei auxilio ad psperū tulerūt terminum: vt videre potes text. in. l. ex precepto. §. sed cuȝ sit necessariū. versi. ad istū eñ laborem. C. de iusti. codic. cōfir. Sicut ⁊ Gregorius papa hui⁹ nominis. ix. fratri Raymundo capellano penitentiario suo simile onus iniunxit. vt lucide patet ex prohemio Gregoriano. c. (al's allegatur pro. §.) Rex pacificus. versi. per dilectum ⁊ Gregoriumq͂ papam etiā in hoc immitatus est bonifacius octauus: qui trib⁹ viris. s. Guillelmo archiepiscopo Ebredunēn. ⁊ Berengario episcopo Biterēn. necnon Ricardo de senis sancte romane ecclesie vice cancellario tale onus delegauit. c. sacrosancte. versi. nos ad apicem. in prohe. lib. vj.

b ¶Reseruationibus. de quibus dicemus post tex. in. c. volumus. j. de reseruationibus.

¶Colla-

a ¶Collationibus.sed non respectu ipsarum collationū est sub eadē forma simpliciter prouisum prout per prag.sanc.fuerat sancitum vt suo loco videbimus.

sunt.c.cum summo pontifici.in ti. de nu.& quali.car.c.si quis principem.in ti.quomodo diuinum officium sit celebrādum.c.qui in matutinis.in ti.quo tempore quisq̄

b ¶De causis. Est titu. de ꝑ se. j. de causis. vbi aliqua dicem⁹.& similis est tit.in prag.sanc.

c ¶Appellationibus.Est ti. de ꝑ se in prag. et.j. intitulat̄ de friuolis appellationibus.

d ¶Uocant. Que est in ti.de pbē. in cle.& de ea dicemus.j.in ti.de sublatione cle.literis.& similis habetur titu. in prag.

e ¶Possidentib⁹. De his fiet sermo.j.in tit.de pac.posse.& similis est ti.in prag.

f ¶Concubinarijs.De quib⁹ stat rub.j.de concubinarijs & filis ru.hr̄ in prag.

g ¶Couētis.i. concordatis.

h ¶Derogatū. pro parte.

vniuersum aut sigillatim factis statuunt. de collationibus [a] de causis. [b] de frustratorijs appellationibus. [c] De antiquatiōe cōstitutionis clementine quam (literis) vocant. [d] De libere quieteq̄ possidentibus. [e] De cōcubinarijs. [f] Quedamq̄ alia quibus nil his conuentis [g] derogatum abrogatū ve [h] fuit [i] nisi in quibusdam capitibus: nonnulla interpretanda immutādave censuimus qđ ita referre vtilitatis publice arbitraremur. [k] Quod vero ad electiones pertinet: minime qđ optabamus obtinere potuim⁹ [l]

debeat esse i choro.c.quicūq̄. in ru.de his q̄ tēp. diui. offi. vag.ꝑ eccle.c.abusum. de pig.cul.diui. c.vt cūcta. de tabula pē. in cho. c.abusuȝ. de his qui in missa non compl.credo vel cantant can. vel nimis basse mis. leg.aut sine minis.c. ꝓhibet.de tenen. capi. tpe misse.c.turpē.de spec. in eccle.nō fac.c.ad vitād ū. de excō.nō vitā. de quo habem⁹ c.statuim⁹.j.illo eo.tit. firmumq̄ manet. c. qm̄.de interdic.indifferen.non ponē.et de quo habem⁹ c.& qm̄.j.illo eo. ti.Et vtinā acuti nam staret intactū saltē.statuit. de quo in tit.de annatis in prag. sanct.

i ¶Abrogatum.[1]derogatur legi cum pars detrahitur:& abrogatur.cum prorsus tollitur.l.derogatur.ff.de verbo.sig.& canoniste habēt glos.fi.in.c.in istis.§.leges.iiij.dist.quā sequitur Barba. in.c.j.numero.xliiij. de consti.

1 Derogat̄ & abrogatur differunt.

i ¶Fuit.[2] per ista igitur cōuenta seu concordata nō sunt correcta nec immutata quedam capitula sancta & honesta.in diuersis titu.prag.sanc.inclusa:qualia

k ¶Arbitraremur.licet forsan non sic omnes arbitrentur.

l ¶Potuim⁹.vt vꝫ illi ad quos ius eligendi cōpetebat de iure cōmuni eligere simpliciter possent. prout iura dictant & ordināt fieri c.j.de elec.cum alijs vulgaribus. cum omni libertate.c.cum terra. de elec.& non per abusum potestatis secularis:vt in diuersis mūdi ptib⁹ ꝯ sancta decreta fieri solet. & electiōes illo mō celebrate sunt

2 Describit certa capitula prag. sanct. que haud sunt correcta.

causis in dictis cõuentis
latissime insertis. Ac ni-
chilosecius tamẽ cum ab
eiusdẽ pontificis sctitate
dilationẽ semestrẽ impe-
trassem⁹ his rebus trãsi-
gẽdis super hisq; viros
multos doctrina eximia
literarumq; peritia pre-
dictos vsuq; rerum callẽ-
tissimos cõsuluissemus[a]
tãdẽ de eoꝝ sñia (qm̃ ita
ferebat rõ difficultasq;
tpis rerumq; nos circ-
stantium necessitas) se-
pedicta conuenta in re-
gno nostro ac delphinio
promulgãda cẽsuimus.
Ita vt sanctionis[b] vicem
instarq; plenum habeãt.
Quorum conuentorum
seu approbatiõis cõcilij
tenor sequit̃ et est talis.[c]

nulle: ⁊ illo modo electi talibus
electionib⁹ sic factis cõsentiẽtes
fiũt intelligibiles: nec absq; dispẽ-
satione valent ad aliquã eligi di-
gnitatẽ. Ipsi vero eo modo eligẽ-
tes ab officijs et
bñficijs triennio
penitus suspẽdũ-
tur eligẽdi tunc
potestate priua-
ti. vt dicit. c. quis-
quis. ⁊ ibi p oẽs
scribẽtes. de ele.
Et lz rex xpianis-
simus noster nõ
obtinuerit a pa-
pa Leone deci-
mo p electorib⁹
ecclesiarũ sui re-
gni facultatem
simplr eligendi:
obtinuit tñ mo-
dificate puta cõ-
currẽte spãli pri-
uilegio eligẽdi:
vt in. c. p pmissa.
in ti. de noiatiõe
prela. §. Quo pri-
uilegio sic spãli
deficiẽte assequu-
tus fuit rex gra-
tiose a pfato pa-
pa Leone nomi-
nãdi potestatẽ.
sȝ formã de qua
in. c. de eorũdẽ
§. illo eo. ti. Et il-
le ipe papa (rege
nõ nolante. §. ter-
minũ. de quo ibi
aut nolante re-
ge. sȝ nõ virũ calificatũ. de q̃ i illo
c. de eorũdẽ.) pleno iure de plata-
ris ius puidẽdi sibi reseruauit. id
idẽ faciẽs papa ipe si tales platu-
ras p obitũ ȝtigat apud sedẽ Ro-
manã vacare. c. de eorũdẽ. §. alle-
ga. de q̃ tñ ordinatione nõ multũ
letabãt: nec credo gaudeãt regni
Frãcie ecclesiarũ/ ⁊ cõuẽtuũ capi-
ta nec mẽbra. in fauorẽ quoꝝ alr

erat p ius cõe/ ⁊ p prag. sanc. pro-
uisum: vt videre potes in. c. j. de
elec. in antiq̃s. ⁊ in. c. sicut in con-
struẽda. §. sed p electiões. in ti. de
elec. in prag. ⁊ dicam deo suffra-
gante in dicto
capitulo de eo-
rundem.
a ¶ Cõsuluisse-
mus. Et merito
ex quo de rebus
arduis ⁊ statum
honorẽ ac vtili-
tatem vel dãnũ
subditoꝝ regis
nostri ⁊ ecclesia-
rum sui regni et
delphinat⁹ age-
batur iurium et
priuilegioꝝ/
ac libertatum ec-
clesiarum tracta-
batur. in dubijs
enim et arduis
qualia erãt ista
plurium perito-
rum cõsilio ⁊ de-
liberatione erat
procedendum.
ad quod solet al-
legari. l. diui fra-
tres. ff. de iur. pa-
tro. l. proxime. ff.
de his que in te-
stamen. delen.
quos text. alleg.
ad hoc Cardin.
Alexan. in capi-
tulo de concilijs
xvij. distinctio.
b ¶ Sanctio-
nis. s. prag. Sãctio tñ de se est id
qđ a supiore cũ pena disponitur.
glo. in sũ. iij. dist. et vide ibi glo.
declarãtẽ qđ cõstõnes ecclesiarũ
varijs hoibus appellant̃: q₂ q̃nq;
canõ/ q̃nq; decretũ q̃nq; decreta-
lis epl'a/ dogma/ mãdatũ/ inter-
dictum. ⁊ sanctio nominantur.
c ¶ Talis. prout infra mox se-
quitur infra ibidẽ. Leo eps ⁊c.

a Eo. [1] Uides hic papam pponere nomen suū in exordio toti⁹ huius sequentis materie.id idem fecit Christianissim⁹ rex in principio sui exordij.s.exordiēdo a nomine: pprio dum dixit Fraciscus &c. Ubi tamē quispiam (papa dempto) scriberet vniuersis haud deberet se pmittere: qr possent ei⁹ litere ad se maiorem peruenire fm Joan.and.in phe.lib.vj. in lectura.

¶ Sãctissimi dñi nostri Leonis pape huius nominis decimi/tū rationes/tum cause conuentoꝝ inter se de fratrum suorū sancte Romane ecclesie Cardinalium inhitorum/cū Christianissimo rege nostro Francisco huius nominis primo sequuntur.

Eo[a] episcop⁹.[b]

b ¶ Episcopus. [1] Querères quã ob rem intitulatur summus pōtifex sub episcopali dignitate: cū vt videre potes ex.c.cleros et clericos.xxi.dist.in dei ecclia maiores epali sint dignitates.saltem respectu iurisdictiōis & administrationis. Rñdeo huic q̃stio post gl. in phe.lib.vj.in vbo eps.(reiecta p nūc quo ad hoc sacroꝝ theologoꝝ sentētia amplexādo canonistarū resolutionē) q ex noue ordinib⁹ q̃ in iure describūtur.s.in.d. c.cleros.maior est epalis ordo: qr nullum ipso est reperibilis maior aut par. facit.c.venerabilis.cum ibi notatis. de pbē.cū glos.c.ij.in vbo dignitatū.vbi dicit.est eni nō dignitas &c.illo co.ti.li.vj.nō ergo a dignitate/sed ab ordine volens nūcupari papa se vocat epm fm glo.p alleg.in phe.lib.vj.quã sequit Panor.in.c.ij.no.vj.de electio. Et leonis pdecessores cognoscētes quāt⁹ & q̃lis sit epalis ordo sub epali noīe describūt se: put fecit Grego.papa non⁹.in phe.gre. vbi vsus est vbis sequentib⁹. Gregorii⁹ eps &c. et eodē pludio vtit Bonifaci⁹.viij.in phe.lib.vj.dum ait Bonifaci⁹ eps &c.& in phe.cle; & Joānes eps &c. & in.c.ij.psi.si q̃s aūt.vbi ille tex. dicit nomē epi vsurpauerit (& ti epi exponit ibi. i. pape) de elec. quem tex.ibi ad pdictū effectum pōderat Panor. no.vj. [2] Et gl. in.c.q̃ib.in vbo August.ij.q.vij. cognoscēs nō eē maiorē nec parē in dei ecclia ordinē epali.ait q q̃libet eps est maior pbytero cardinali.quã glos. dicit singu. Panor.in.d.c.ecclesia.& vide not. p Barb.in trac.de pstā.Car.in.§.q.bas.§.ptis.col.mihi.vij. [4] Et ista deseruirēt ad.q. an Cardinalis nō eps eligi possit in epm vel postulādus sit. Et concludo q ex quo ordo epalis ē maior cardinalatu solo. Cardinalē eligi ac electiōis via assumi posse l eps. nã dicit tex.in.c.legim⁹.in fi.xciij. dist.q̃ puehit a minori ad maius puehit.facit.l.vt gradatim.ff.de mu.& hono.puehat ergo cardinalis nō eps (qui minor respectu ordinis ipso epo est) ad epatū electionis via. nam minores epo in epm eligi possunt.c.si abbatē.de elec.li.vj. Host.tñ in.c.ecclesia vestra.de elec. cōcludit q cardinalis nō pōt eligi in epm: sed d3 postulari cui tamē obstat ille text.l3 ipse tres det solutiones recitatas ibi a Panor.q̃ eas velut diuinatiuas reprobat opinionē etiam Hostien.reprobat Barba.in.c.si.col. mihi.iij.nūe.17.de pos. prela.ipi etiā Panor.in.d.c. vestra. displicuit sententia Car.ibi dicentis: q fm antiquas tēpora pcederet opi

1 Scribens vniuersis nō d3 suū preponere nomē: nisi sit papa.

2 Cur papa vocat se epi scopū ostē dit.

3 Eps est maior respectu ordinis Cardinali nō epo.

4 Cardinalis nō eps an in epm possit eligi vel debeat postulari declarat.

nio.vt cardinalis eligi posset in
episcopum ẜm que tempora dice
bamus episcopũ maiorẽ presbi-
tero cardinali. per gl.in dicto.c.
℞℞.hodie vero secus cum quili-
bet cardinalis sit maior episco-
po.hec tñ opinio Car.ponentis
differentiã inter antiqua et mo-
derna tẽpora vt dixi displicet Pa
nor.in dicto.c. ecclesia vestra et
merito.qz lege nec canone ꝓba-
tur ꝙ de iure nouo fuerit cardi-
nalatus supra episcopatũ erect9.
vnde ⁊ olim ⁊ hodie respectu or-
dinis/episcopus est maior cardi-
nali nõ episcopo.et sic ꝓcedit gl.
dicti.c.℞℞.Ideo ꝯcludit Panor.
in dicto.c.eccłia vestra. post Ab-
ba.anti.ibi per illũ tex.ꝙ presbi-
ter cardinalis vel diaconus non
episcopus põt in episcopũ eligi:
⁊ cũ hac opinione videt̃ Joã.an.
trãsire ẜm Panor.ibi.nam ibi est
ad hoc tex.clarissim9.G.eñ pres-
biter cardinalis de quo memi-
nit ille text.electus fuit ⁊ nõ po-
stulatus.vt patet ibi.dũ text.ille
vtitur verbo elegerunt.ꝙ est re-
latiuum tam ad.G.cardinalẽ ℞
suum coelectum.R.⁊ etiã ibi se-
quuntur ista verba.s.et cũ electo
res cardinalis.⁊c.nec ille tex.di-
cit postulatores. Sed qꝺ immo
cardinalis debeat postulari ⁊ nõ
eligi est tex.in.c.bone.le.j.in pñ.
de pos.prela.nã ibi vacãte archi-
episcopatu sancte Praxedis pre-
sbiter cardinalis ac ep̃us Imo-
leñ.fuerũt postulati. vt patet in
illo tex.sic dicente.Quidã vestrũ
sancte Praxedis cardinalẽ/ qui-
dam vero Imoleñ.ep̃m postula-
runt.⁊ illũ.text.notat ibi Panor.
not.ij.ꝙ cũ cardinalis sit alliga-
tus ecclesie romane: nec habeat
liberum volatũ per illum tex.qꝺ
sicut episcopus non põt eligi ad
aliã sedem (intellige episcopalẽ
nec archiepiscopalẽ) sed dz postu
lari.vt in dicto.c.bone.et in.c.fi.
illo eo.ti.ita etiã cardinalis non
põt nec dz eligi(intellige in epi-
scopũ vel archiepiscopum) sed dz
postulari.et hanc opinionẽ ꝓbat
clare text.in dicto.c.bone.nõ im-
propriando verba illius text.ẜm
Hosti.sz Egi.⁊ Abbas antiquus
quos referunt Panor.et Barba.
in dicto.c.bone.tenuerunt cõtra-
rium/dicẽtes ꝙ cardinalis q̃ non
est episcopus põt eligi.intellige
in episcopũ vel archiepiscopum.
et ad text.dicti.c.bone.qꝺ quidẽ
c.videt̃ obstare eorũ opinioni re-
spondent ipsi ꝙ verbũ postularũt
quo vtitur ille tex.capitur ibi du-
pliciter.s.improprie quo ad car-
dinalẽ.vt exponatur postularũt.
i.elegerunt.et ꝙ capiatur verbũ
postularũt ꝓprie quo ad episco-
pũ.vt sit sensus ꝙ cardinalis fuit
in archiep̃m electus/⁊ ep̃s Imo-
lensis in archiepiscopum postu-
latus ⁊ illũ intellectũ Egi.refert
Jo.de imol.in dicto.c.bone.no.j.
Panor.tamẽ ibi non figit pedes
in vna vel alia ex dictis opinioni-
bus: sed solũ se remittit ad ꝑ eũ
dicẽda in dicto.c.ecclesia.vbi re-
soluit se ꝓut.ẜ.dixi.Tex.tñ in di-
cto.c.bone.videt̃ innuere ꝙ pre-
sbiter cardinalis sit postulandus
põderãdo illũ tex.in eius verbis.
scz presbiterũ cardinalem cũ ver-
bo postularũt.⁊ cũ verbis post-
ea ibi sequẽtibus.s.predictũ car-
dinalem postulationi vestre non
duximus concedendũ.illi tamen
textui respondet Panor.in dicto
c.ecclesia.in fi.qꝺ non negatur in
casu dicti.c.bone. quin cardina-
lis presbiter possit eligi.Egoetiã
si alia non obstarent responderẽ
Panor. qꝺ licet in casu illius.c.
vestra.G.cardinalis p̃sbiter fuis-
set electus nõ tamen ille text.ne-
gat quominus potuerit postula-
ri.⁊ licet vtraqꝫ opinio posset dis-
putatiue sustentari : decidendo
tñ amplector opinionẽ Abbatis
antiqui ⁊ Panor.in dicto.c.eccle-
sia vestra.ꝙ cardinalis presbite

aut diaconus eligi põt in epm. sed si cardinalis est episcop⁹ nõ põt eligi in episcopũ sed est tunc necessario postulãdus. ⁊ hãc opinionem satis in effectu attẽta sua relatione sequit̃ Joã. de imola. in dicto. c. bone. no. j. dum se remisit ad dictum. c. ecclesia vestra. Ubi hãc opinionẽ videt̃ sentire Joan. an. ẽm Panoꝛ. ibi. Et si queras de ratione diuersitatis cur episcopus nõ potest eligi in episcopum vel archiepiscopũ sed debet postulari. vt in dicto. c. bone. ⁊ in dicto. c. fi. de postu. p̃la. ⁊ tñ cardinalis non episcopus in epm potest eligi. vt in dicto. c. ecclesia vestra? Respondeo post Panoꝛ. in dicto. c. ecclesia vestra. qꝛ cũ episcopus sit matrimonialiter alligatus ecclesie sue sponse. c. sicut. vij. q. j. c. ij. et fi. de transla. epi. nõ possunt canonici in illum consentire tãꝗ̃ in sponsum nisi pri⁹ soluatur a prioꝛi vinculo. nã per electionem initiatur matrimonium spũale. vt in. c. fi. de transla. epi. ⁊ electo acquiritur ius in episcopatu ad quem eligitur dempto solo exercitio. gl̃o. j. c. quanto. lxiij. di. sed durante prioꝛi vinculo matrimoniali non potest initiari scd̃m matrimoniũ cum non possit consentire de secundo spũali matrimonio primo nõ dissoluto. prout idẽ dicimus in matrimonio carnali. Ista em̃ que ad hoc indicãtur a pari. c. inter corpoꝛalia. de trãsl. epis. Sed hec ratio cessat in presbitero vel dyacono cardinali absq̃ episcopatu. qꝛ cũ tales careant episcopatu non sunt p̃prie et stricte sponsi ecclesiarũ: merito põt in eis cõsentiri matrimonialiter: qd̃ quidẽ matrimonium spũale per electionẽ canonicam de cardinali. nõ episcopo factam dicemus ꝙ initiabitur: per cõfirmationem ratificabitur: ⁊ per cõsecrationẽ consummabitur. c. fin. de trãs. epis. Spirituale em̃ cõiugium est inter canonice electum cõfirmatum et personas eligentium seu ecclesiam post legitimũ cõsensum per. c. ij. versi. sicut illo. eo. tit. c. cum inter canonicos. de elec. Nec predictis obstaret si diceres in cardinales non episcopos nõ posse cõsentiri matrimonialiter incipiendo via electiõis: cũ tales cardinales habeant vt ita dixerim alas ligatas: et impediantur relicta ecclesia romana trãsire ad particulares ecclesias absq̃ pape auctoꝛitate ⁊ cõsensu: cũ talium presentia vtilioꝛ sit non solũ romane ecclesie: sed etiã ecclesie generali. c. bone. ã. alle. Quia hec ratio de alis ligatis nõ obstaret quominus tales eligi in episcopos aut archiep̃os possint qꝛ hec ratio nõ concludit. [1] Nã abbas non potest deserere monasteriũ sine superioꝛis licentia. c. cũ venerabilis. ⁊ ibi Jo. de imola. no. ij. de consue. ⁊ nihilominus talis potest eligi in episcopum. c. si abbatem. de elec. lib. vj. et per illũ text. dicit Panoꝛ. in dicto. c. ecclesia vestra. in fi. quod quilibet p̃latus nõ habẽs episcopatũ põt eligi ex quo non patitur aliquẽ defectum. idẽ tenet Panoꝛ. in. c. fi. col. ij. versi. scd̃a regula. vbi idem ꝯcludit Barba. col 3. numero. 20. de post. p̃la. per dictum. c. si abbatem. vbi hoc tenet Guil. de mon. Lau. in principio super verbo abbatẽ. Hosti. tñ in dicto. c. ecclesia vestra. conabatur p̃bare cardinalẽ non epm. nõ posse in epm eligi. per. c. filiũ. j. q. j. sed vt dicit Panoꝛ. in dicto. c. ecclesia vestra. text. dicti. c. filiũ non probat id ad qd̃ adducitur per Hosti. qꝛ. c. filium. vtitur verbis sequentib⁹. Sed quisquis semel in hac ecclesia sacrum oꝛdinem acceperit / egrediendi ex ea vlterius licentiam non habeat. Uides ergo qd̃ ille text. de oꝛdinato per papã in ecclesia roma-

1 Quilibet p̃lat⁹ nõ ep̃s põt in epm eligi.

na loquitur.q̃ non potest.inde recedere sine pape licentia.ille tñ tex.non ꝓhibet electionem.Et licet papa possit cardinali nõ eõo electo in eõm denegare licẽtiam ꝯsentiẽdi/sicut abbas monacho in episcopum electo.c.si religiosus de elec.lib.vj.non tñ ꝓpterea sequitur quin cardinalis nõ episcopus in episcopũ eligi possit:et ita me resoluo post Panor.in dicto.c.ecclesia vestra.sequẽdo etiã regulam predictã ꝙ quilibet minor episcopo in eõm põt via electionis assumi per dictuȝ.c.si abbatem.cum igitur cardinalis nõ episcopus minor sit eõo,saltẽ respectu ordinis.vt.§.dixi post glo. in dicto.c.ꝙꝙ.ij.q.vij.dicem⁹ qꝺ talis cardinalis poterit in eõm eligi.et vt tollatur contrarietas inter dictuȝ.c.bone.in quo videt̃ probari talem cardinalem non esse eligendum sed postulandũ. et dictũ.c.ecclesia vestra.in quo patet eũ eligi posse.reducemus ista iura ad concordiam ꝓut expedit.c.cũ expediat.de ele.li.vj. l.vnica.C.de inoffi.doti.et apostillabimus post Egi.ꝛ Abba.an. in dicto.c.bone.(cuȝ quibus trãseunt saltem illis nõ reprobatis Ioan.de imola.Panor.ꝛ Barba. ibi.)verbũ postulauerunt ibi positum.i.elegerunt.quatenus respicitur persona cardinalis presbiteri de quo ibi:qr eligi poterat ipse per dictũ.c.ecclesia vestra.et ꝙ verbũ postulauerũt de quo in dicto.c.bone.quatenus attenditur persona episcopi Imolen.de quo ibi capiatur ꝓprie:nã vt.§. dixi per illum tex.ꝛ.c.fi.de post. prela.episcopus non põt in eõm vel archiepiscopum eligi sed debet postulari:ꝛ vide rationẽ per Barba.ibi in prin.[1] Et expositione dicti verbi postularunt.de quo in dicto.c.bone.et ex predicto intellectu notat ibi Barba.in finalibus verbis.col.mihi.ij.numero.xj.singulariter.ꝙ idẽ verbum relatum ad diuersos variatur ſm naturam illorum ad quos refertur.addit etiam ibi Barba. tex.quem dicit sing.in.c.cum dilectus.de consue.vbi Panor.not. vj.quem etiã refert ꝛ sequit̃ Barba.ibi col.v.nũero.39.ponderat etiam illum tex.pro singulari:ad hoc ꝙ idem verbum relatum ad diuersos diuersimode potest ꝛ deȝ interpretari si vniformiter sumẽdo per tale verbũ preiudicaretur iuri cõmuni.et in hoc ille text.est multum notabilis.ſm Panor.ibi ad interpretationem statutoruȝ. Uides enim in dicto.c.cum dilectus.qꝺ cõstitutum seu statutum fuit a Morien.eõo vt electio abbatis Andren.penes fr̃es eiusdem loci:et capitulum Karofen. penderet:ꝛ quatenus verbũ electio concernit fratres eiusdẽ loci stat ꝓprie.quatenus vero cõcernit capitulũ karofen.stat ꝓ cõfirmatione.[2] Nã cõfirmatio largissime sumpto vocabulo potest dici electio.Est enim pars ꝛ finis electionis ſm Panor.in dicto.c. cum dilect⁹.not.vj.et Barba.ibi numero.39.et ibi dicunt Panor. ꝛ Barba.ꝙ ideo fit ibi talis interpretatio.quia si verbũ electio de quo ibi quo ad vtrũqȝ casum.i.tã relatiue ad fratres loci Andren. ꝙ ad capitulũ karofen.staret ꝓprie ꝛ stricte preiudicaretur tunc per tale verbum sic acceptũ iuri cõmuni scd̃m quod (cessante iure speciali)illis qui sunt de proprio collegio tñ competit ius eligendi.ꝛ sic fratres Andren.soli eligerẽt sine illis de dicto capitulo karofen.p.c.j.de elect.c.cũ ecclesia sutrina de causa poss.cum similibus.Sic etiã dicemus in casu dicti.c.bone.ꝙ si verbũ postulauerunt de quo ibi caperetur ꝓprie ꝛ stricte ꝛ faceret relationẽ ꝛ istũ sensuȝ veȝ ꝙ presbiter cardinalis de quo ibi fuit postulat⁹:lederet

1 Idem verbuȝ.potest capi ꝓprie et improprie.

2 Confirmatio largissime sumpto vocabulo põt dici electio.

dictũ.c.ecclesia vestra.in quo ta=
lis cardinalis de quo ibi fuit ele=
ctus(put eligi poterat) ⁊ nõ po=
stulatus.faciet igitur verbũ po=
stulauerũt.de quo in dicto.c.bo=
ne.relationem tñ de psona que
non erat eligibilis sed postulabi
lis.s.de episcopo Jmoleñ.de quo
ibi.Et predicta sunt vtilia immo
necessaria.vʒ an cardinalis non
episcopus in epm vel archiepisco
pum eligi debeat vel postulari.
Nam ille qui est postulãdus non
potest eligi nec ecõtrario ꝗtum=
cunqꝫ cõcurrant omnia vota ca=
pituli: qꝛ cõcordia vnanimis nõ
habet tollere defectũ ipsius po=
stulandi vel eligendi vt propter
cõcordiam eligi possit postulabi=
lis:vel postulari eligibilis.sic in=
telligas.c. ñ.iunctis notatis ibi.
per Panoꝛ.no.ij.et Barba.no.iij.
de postu. prela.[1] Consequẽter
eo ꝙ Leo papa decimus hic in=
titulatur episcopus put faciunt
ceteri summi pontifices. quere=
res forsan vnde dꝛ papa eps seu
ratione cuius episcopatus eps
ipse vocatur? Glos.in regula.vij.
can.aplice Jnno.octaui ait posse
dici ꝙ papa non habet ecclesiam
certã ratione cuius vocetur eps:
sed ratione ordinis dicitur eps:⁊
censetur habere dignitatẽ vrbis
Rome vel vniuersalis ecclesie.
nec reperitur iure cautum:(licet
vulgares cõtrariũ dicant) ꝙ pa=
pa sit episcopus sancti Joannis
Lateraneñ.vrbis Rome.ẽm glo.
in dicta regula can.dicentẽ tamẽ
iure cautum reperiri ꝙ papa vr=
bis romane eps vocat̃.vt patet in
suprascriptione.c. transmarinos.
xcviij.dist.vbi Anastasius papa
omnib⁹ episcopis scribens vrbis
romane episcopus intitulatur.et
Gregorius papa squillitano epo
scribens romane ecclesie presul
etiã intitulatur.in suprascriptio=
ne.c.afros. ea .dist. sed cum ista
questio non sit de pane lucrando
nec nobis afferat aliam vtilitatẽ
aliter nõ prosequoꝛ.[2] Sufficit
nobis scire papam habere primã
in dei ecclesia sedẽ.vt in.c.ꝗuis.
xxi.dis.nullusqꝫ formidat qui dis=
ponente domino sedes apostoli=
ca sit illa que super omnes alias
obtinet principatum cum sit ma=
ter vniuersoꝛũ xpifidelium ⁊ ma=
gistra.c.antiqua. de priuile.⁊ ipʒ
esse xpi vicariũ. vt in.c. vt nostrũ
vt eccle.benefi.c. fundamenta.§.
decet.de ele.lib.vj.c.inter corpo=
ralia.c.quãto. de transla.episco.
[3] Unũ tamen nõ pretermitta=
mus ex quo de epo sit hic sermo.
Merito quero an episcopoꝛũ oꝛ=
do sit partitus? Respõdeo ꝙ eo=
rum oꝛdo est quadripartitus sci=
licet.in patriarchis / archiepis /
metropolitis seu metropolitanis
atqꝫ epis.c.cleros ⁊ clericos.xxi.
dis.Et patriarcha greca lingua
summus patrum interpretatur.
quia primũ post apostolicũ tenet
locum.⁊ ideo quia summo hono=
re fungitur tali nomine censetur.
c.cleros.s.allega.et reperiuntur
quatuor sedes patiarchales in=
ter quas primum locum obtinet
constantinopolitana: alexandri=
na secundum:antiochena tertiũ:
hierosolimitana vero quartũ.c.
antiqua.s.alleg.et cur archiepi=
scopus dicatur archiepiscopus ⁊
metropolitan⁹ vide tex.i dicto.c.
cleros. Omnes autem superius
designati ordines vno eodemqꝫ
vocabulo epi nominant̃.sed ideo
priuato nomine quidam vtuntur
propter distinctionem potestatũ
quam singulariter acceperũt in=
quit text.in dicto. c.cleros.Et di=
cas post illũ tex.ꝙ istud vocabu=
lum eps.inde dꝛ eo ꝙ ille q̄ effici=
tur eps superintendat.s.curã ge=
rens subditoꝛuʒ.Scopin eñ gre=
ce latine intendere dicitur.Epi=
scopi enim grece latine specula=
res interpretantur.nam specula=
tor est ppositus in ecclesia : dict⁹

1 Papa cum epatus dicatur episcopus.

2 Papa i dei ecclesia hʒ primaʒ sedem ⁊ magistram.

3 Epoꝛũ oꝛdo est quadripartit⁹.

1 Papa cur intitulet̃ ſeruus?

2 Rex francie diſſolu⁹ ⁊ effeminat⁹ ⁊ ſuo regno fuit al's depoſitus ⁊ l:ei⁹ locũ alius ſurrogat⁹: ⁊ oẽs francigene ata li depoſito fuere abſoluti.

3 Regibus/ ducibus/ ⁊ comitib⁹/⁊ ſi͛tibus neſciẽtib⁹ regnũ ſuũ vł terrã defẽdere/ vel i eis iuſticiã ⁊ pacẽ ſeruare/vł ꝑdita recuperare dãdi ſunt curatores.

4 Rex ꝗ non ſeruat honorez corone eſt vnũ pecus.

eo ꝙ ſpeculetur ⁊ proſpiciat populoꝝ intra ſe poſitoꝝ mores ⁊ vitã. Et ſi vis ſcire declarationez et ſignificationẽ terminorum ſequentiũ.ſ.cur ſic vocentur aliqui in dei eccl'ia qui ſũt ſequentes.ſ. Epi. Põtifices. Antiſtites. Sacerdotes. Preſbiteri. Leuite. Diacones. Lectores. Pſalmiſte. Cantores. Acholiti. Exorciſte. Oſtiarij. Uide ꝑ tex.in.d.c.cleros.

ſeruus.[a]

a ¶Seruus.[1]ſeruũ conſueuit papa nominare ſe et talẽ ſe dixit in prohe. Grego.in ꝓhe.cle.et in prohe.ſexti.⁊ in preludijs literaruz ſuarũ. Uocatur eñ ipſe papa ſubito quo ẽ papa ad on⁹ aplice ſuitutis.tex.l extrauag.ad onus. de elec. Jo.xxij.quiquidem tex.in dies allegari ſolet.vt etiaz notat ibi per glo.in verbo ad on⁹.ꝙ reputatur onus in apl'ica ſede ſeruire.multe enim et innumerabiles ſunt ſibi preſidenti in tali ſede ſolicitudines.⁊ inter omnes ſolicitudines ſuas illa debet eſſe precipua:vt capiat vulpeculas. dicit tex.i.c.lter ſolicitudies.de purg. cano.⁊ expõe ibi vulpeculas.i.hereticos.q: papa dz eſſe valde ſolicit⁹ ad illos ĩueniẽdos ⁊ ꝓcedẽdũ ꝯ eos.ſm Panor.ibi no.ſ.put facit ſaltez ꝑ ſuas ꝯſtitutiões.de quibus per totũ ti.de here.in antiquis.⁊ eo.ti.li.vj.⁊ eo.ti.in clementinis. Onus etiaz pape/ ſollicitudineſq; ei⁹/ac ſeruit⁹ ſua cõſideratur circa morũ correctionẽ ⁊ vitiorum extirpationem : ꝗbus cõſideratis iuriſdictionez hz etiã inter nõ recognoſcẽtes ſuperiorẽ ꝑ.c.nouit.de iudic.cum ſimilib⁹. [2]Ideo zacharias papa ne diſſolutus ⁊ effeminat⁹ et ſic vitioſus Francorum rex cum peccatis regnaret in tãto xp̃ianiſſimo regno non tam pro ſuis iniquitatib⁹ ꝗ̃ ꝓ eo ꝙ tanti poteſtati erat inutilis a regno eũ depoſuit:et Pipinum karoli imperatoris patrem in locuz eius ſubſtituit : omneſq; francigenas a iuramẽto fidelitatis abſoluit.inquit.tex. in.c.alius xv.q.vj.vbi vide glo.in ṽbo inutilis. declarantẽ illum regẽ fuiſſe diſſolutũ ⁊ effeminatũ.[3] et de illo tex.⁊ glo.meminit. Ludouicus auriolus. Patruus egregij viri dñi Blaſij aurioli in additione quam fecit ad Guil.de monte Laud.in.c.grandi de ſuppl.neg. prela.li.vj. Et dictus domin⁹ Ludouicus auriol⁹ alleg. Inn.ibi ꝗ ait ꝙ regibus/ducib⁹/ comitib⁹/ ⁊ alijs qui habent iuriſdictionem ſuper alios ſunt dandi curatores ſi neſciunt regnum ſuuz vel terrã defendere:vel in eis iuſticiã ⁊ pacẽ ſeruare:⁊ etiam(qđ plus eſt) ſi neſciũt ꝑdita recuperare.[4] Et dicit Bal.i.c.intellecto.col.ij. numero.5.de iureiurã.ꝙ rex qui nõ ſeruat honorem corone ẽ vnũ pecus.⁊ hoc dictũ Bal.refert etiam Lud.auriol.in dicta ſua additione. Omnes enim reges mundi in eorum coronationibus debent iurare.ſ.iura ſui regni conſeruare: et etiam honorẽ corone.ſm Bal. in dicto.c. intellecto . numero.3. prout ſic iurauerat vngarie rex illuſtris in eius coronatione.vt refert tex.dicti.c. intellecto. et vtinam memores ꝓprie ſalutis ⁊ talis iuramẽti eſſent omnes hodierni reges. Papaligit̃ ad propoſitũ noſtrũ redeũdo onus/ſollicitudinem/ac ſeruitutem gerit ad corrigendos mores corruptos nr̃os:⁊ ad eneruanda radicit⁹ vitia ſubditorũ ſuorũ xp̃i fidelium.ad iſta etiaz ipſe aſtringitur ne ſanguis ſubditoꝝ de ſuis manibus in vltimo dei iudicio requiratur.c.irrefragabili.de offic.ordi.⁊ vtinam tam Papa ꝗ̃ omnes dei eccleſie prelati ſimul ⁊ vere dicere poſſet id quod beatus Paulus.dixit.ſic

seruorum dei.a

dicens. Mundus sum a sanguine omniũ.non enim subterfugi quo minus annunciarem omne consi-lium dei vobis. Actuum.xx. et.c. Ephesis.xliij.dist. Et papa licet seruus dicatur: habet tamẽ api cem dignitatis que ipsum illu-strat.c.non nos.xl.distin.[1] Sed non est absq; periculo facile sta-re in loco beatorum Petri ꝛ Pau li et tenere cathedram regnãtiũ cum xpo.c.non est.ea.dist.[2] Nõ tamen intelligas ꝙ papa dicatur seruus et ea seruitute maculatus que differt a libertate prout capi tur in.§.serui.de iur.perso. instit. talis enim seruitus impedit ad honorem promouehi.l.j.ꝛ.ij.C.si ser uus aut liber.ad decur. aspir.c.j. de seruis non ordi.et quasi ꝑ om nes canones.liiij.dist. Papa igit̃ ideo dicit se seruum a seruiendo rei publice.vt dicit glos.in dicta extrauа.ad onus.in verbo serui-tutis.vel ratione humilitatis ꝭm glo.in prohe.grego.in verbo ser-uus.ꝛ glo.in prohe.lib.vj.in ver-bo seruus.ꝛ vide illas tres glo.et allegata per ipsas ꝛ dicam aliq̃d statim.j.in ꝟbo seruorum.

a ¶Seruorum dei [3] quero cur Papa Leo dicit hic se seruũ seruo rũ dei.ꝛ quam ob rem nõ dixit se simpliciter seruũ seruoꝝ.nõ addẽ do li dei? Respondeo post glo.in ꝓhe.seu salutatiõe.li.vj.in verbo seruus seruorum dei. Hoc ideo fe cisse.quia de his qui non sunt de suo ouili sed sunt extra nihil ad eum. ideo dicebat beatus Pau-lus.j.ad corint.v.ꝛ habetur in.c. multi.ij.q.j.ꝛ in.c.gaudemus.de diuort. Quid enim mihi de his q̃ foris sũt iudicare? Et ideo papa dicit se seruum seruoꝝ dei.q2 ser-uit illis qui deo seruiunt ꝛ fouet in eorum quiete ꝛ pace.merito di cit papa Jnn.iiij.officij nostri de-bitum remedijs inuigilat subdi-torum: quia dũ eorum excutimus onera.dũ scandala remouemus: nos in eorũ quiete quiescimus et fouemur in pace.c.j.de offic.leg. lib.vj. Uel de re papa vacat se ser uum seruoꝝ dei. per relationem ad beatos Pe-trum ꝛ Paulum quorum vices gerẽdo illis serui-re dicitur. ꝭm predictam glos.in ꝓhe.li.vj.vel ꝭm eandem gl. Pa-pa dicit se seruum seruorum ex ni mia humilitate.ea de causa tene illam opinionem.s.ꝙ hoc dicit pa pa vel per relationem ad seruien tes deo.vel ex nimia humilitate. ꝛ cũ hac vltima opinione transit ꝑdicta glo.in prohe.vj.ꝛ illã etiã opinionẽ referebat gl.in prohe. gre.in verbo seru⁹. Et reperies ꝙ Urbanus papa scribens ꝓposito sancti Uincẽtij.vsus fuit etiã iam vetustissimis ꝑteritis temporib⁹ tali exordio vt videre potes ex su prascriptiõe.c.saluator.j.q.iij. ea dẽ etiã intitulatiõe vsus fuit Ale xãder papa.vtp3 ex suprascriptio ne.c.ex multis ea.ca.ꝛ.q.eodẽ Et mõ scribendi vsus fuit zacharias papa vt p3 ex suprascri tiõe.c.pl ctatiũ.xxx.q.iij.ꝛ tali etiã sermo-ne vsus fuit Jnno.papa terti⁹.in c.relatũ in fi.de sen.excom.dũ ille tex.dicit serui ad seruum seruorũ dei veniant absoluẽdi.ꝛ hec sunt iura alle.per.Joan.an.in dicta sa lutatione seu prohe.lib.vj.in sua nouella post Archi.ꝛ ait ibi Jo. an.caueri l cronicis Mar.ꝙ bea-tus Gregori⁹ fuit primus qui sic se scripsit. Et nota istam papalez humilitatem cuius inclinatio seu humilitas cunctis prelatis infe-rioribus nedum regibus et prin-cipibus hui⁹ caduci miserabilis cito trãsituri seculi cedere debe-ret exemplo: qui postposito tali humili scribendi modo: in prefa tionibus suis aut facta ab his ge sta aut ꝑ pompa ꝛ gloria ꝓpria/

1 Nõ est sine periculo se dere l sede beatorum Petri et Pauli.

2 Papa non dr̃ seruus put differt a libero.

3 Papa cur dicat se ser uum seruo rum decla-rat.

Nota ista pro humilitate et humilibus: ⁊ superbiam et superbos.

Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante concilio diuina disponente clementia per quam reges regnant[a] ⁊ principes imperant in eminẽti apostolatus specula et super gentes et regna meritis licet imparibus constituti animo reuoluentes. ꝙ et si ea que ꝓ salubri ⁊ quieto regimine regnorum. et ad pacem et iusticiam populorum perpetua eorũdẽ regnorũ stabilitate regib⁹ presertim de fide ca-

regna et dominia nedum propria sed ⁊ vi ac tyrãnice occupata mẽbratim describũt.[1] Papa tamẽ (vt decet) vestigia et doctrinam insequitur xp̄i dicẽtis ⁊ alloquentis ap̄los. Quicũq; voluerit inter vos maior fieri. sit vester minister. ⁊ q̄ voluerit inter vos primus esse: erit vester su⁹. mat. xx. c. Luce. xxij. Marc. x. c. null⁹ primas. ix. q. iij. et ideo dicebat redẽptor noster christus Jesus. Qui minor ẽ inter vos omnes: hic maior ẽ. Luce. ix. c. Hanc humilitatẽ docuit cunctis et maxime apostolis saluator noster cena cũ eis facta. Qui depositis vestimẽtis suis accepto lintheo se precinxerat et missa aqua in peluim: mox ceperat lauare discipulorum pedes: ⁊ eos extergere lintheo quo erat precinctus. quibus postea dixit. si ego laui pedes vestros dñs ⁊ magister: ⁊ vos debetis alter alterius lauare pedes. Exẽplũ enĩ dedi vobis: vt quẽadmodũ ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis. Amẽ amẽ dico vobis: non est seru⁹ maior dño suo: neq; apostol⁹ maior est illo q̄ misit illum. Jo. xiij. Sanctã igit̃ ⁊ humilẽ doctrinã ⁊ exemplar actuale ⁊ reale saluatoris nostri Papa animo in suo contemplando precogitans seruum seruorum dei se dixit. et ea de causa ipse beatus Paulus se minimum sanctorum profitebatur ꝑ verba sequentia. Mihi enĩ omnium sanctorum minimo. ⁊c. ad Ephes. iij. et ille idem beatus Paulus scribens. j. ad Corin. xv. ait. Ego enĩ sum minimus apostolorum: qui non sum dignus vocari apostolus. Predicta nota ꝓ exemplo humili intitulatione qua vnusquisq; actibus in suis ac scripturis vti debet.

a ¶ Regnat. Utinam hoc cõtemplarent̃ oẽs moderni reges deo soli gloriã ⁊ laudẽ ⁊ nõ proprijs corporalibus virib⁹ ⁊ generi ꝓprio dñ regnare incipiunt attribuẽtes. ⁊ tã ratiõe regnorum ad q̄ peruenisũt q̄ ratione victorie parte si quã eorũ temporib⁹ assequunt̃. deũ recognoscerẽt: eo modo quo recognouit iperator dum dixit. Quas deo gr̃as aut q̄s laudes domino nostro iesu xp̄o exhibere debeamus: nec mens nostra pōt ꝯcipere: nec lingua proferre. Multas quidẽ ⁊ a deo meruimus largitates ⁊ innumerabilia circa nos eiusdem beneficia cõfitemur pro quib⁹ nil dignum nos egisse cognoscim⁹. l. quas deo gratias. C. de offic. prefec. pretor. affri. et inquit imperator in illa eadem. l. versi. nunc vero. Ergo post tanta beneficia que nobis diuinitas cõtulit: hoc de domini dei nostri misericordia postulamus: vt prouincias quas nobis restituere dignatus ẽ: firmas ⁊ illesas custodiat: et faciat nos eas s̃m voluntatem ac placitũ suũ gubernare. Et eo

ꝙ tex.hic dicit reges regnare diuina prouidẽtia.⁊c.[1]Dic ꝙ hec potestas regnandi quandoqꝫ diuina occurrente voluntate etiam iniquis et hypocritis regibus datur ob scelera populi. vt vide re potes verba que scribuntur. Job.xxxiiij.que sunt ista. Qui regnare facit hominẽ hypocritã propter peccata populi.

tholica: et de re publica christiana ⁊ apostolica se de bñ meritis laudabili ⁊ puida nr̃a ordinatiõe cuꝫ venerabilibus fratribus[a]

a ¶ Fratribus.[2]Uides hic ꝙ papa dum meminit de cardinalibus eos non filios sed fratres vocat.⁊ ideo vbi in literis apostolicis reperiretur ꝙ papa patriarchas/archiepiscopos/vel episcopos filios ⁊ non fratres appellaret.tales litere essent false.idem dic si reges pꝛicipes vel alios cuiuscunqꝫ ordinis aut conditionis sint fratres vocaret ⁊ nõ filios.c. ꝯ graui.de crimine fal.⁊ ibi Panor.not.ij.vbi dicit ꝙ ideo papa dum episcopo ⁊ eiꝰ superiori scribit appellat eos fratres quasi papa nõ sit eis maior sed equalis in ordine:licet maior sit auctoritate et iurisdictione.c.in nouo iuncta glo.in verbo pari.xxi.dist.quam glo.dixit sing.Phil.fran.in salutatione seu phe.li.vj.in fi.col.ij. [3]Hinc dicit glo.fi.in.c.fleat.de penit.dis.j.ꝙ episcopi gerũt psonam xp̃i.allegat dictũ.c.in nouo ⁊ de hoc vide Troylũ mal.i trac. de obla.col.ij.quarti dubij.tenẽt enim locum apostolorum ipi cp̃i. glo.in.c.videntes.in ṽbo apostolorum.xij.q.j.vt ẽ tex.in dicto.c. in nouo.⁊ glo.in.c.sicut vir.in verbo vt legatum.vij.q.j.di.ꝙ ep̃s dr legatus dei.ideo Clemens quintus in concilio Uienẽ.loquens de episcopis vtitur verbis seqñtibus.Episcopi enim dicitur sanctissimi:xp̃i legati existunt ⁊ spirituales sunt patres: nostriqꝫ fratres:et coepiscopi:colũne cõprobantur ecclesie.cle.si quis.§.nec super.de penis.Et de laude episcoporum vide notata per Barba. in tract.de pstã.card.in.j.q.bas.j.partis colum.mihi.iiij.cum se quenti.⁊ vt dixi s.in glo.episcopus.Episcopus est maior respectu ordinis cardinali non episcopo.allegaui ibi glo.singu.in.c. ꝯꝯ.in verbo Augustinus.ij.q. vij.sm Panor.in.c.ecclesia vestra de elec.quam glos.dixit notabilem.Phil.fran.in salutatione seu prohe.lib.vj.colum.iij.in princi. Non est igitur mirum si patriarchas/archiepiscopos/ et episcopos/⁊cardinales/vocet papa fratres cuꝫ in ordine sint sibi pares: intellige ꝙ predicti sunt ipsi pape in ordine pares demptis cardinalibus non episcopis.quia illi sunt respectu ordinis minores etiam episcopis.vt dixi post glo. in dicto.c.ꝯꝯ.Inferiores autem predictis vocat papa filios eo ꝙ illis est ipse cũ ordine cũ administratiõe maior.sm Panor.in.d.c. ꝯ graui.no.ij.Aduertendũ tñ est sm eundẽ ibi ꝙ cum papa scribit aut meminit de cardinalibꝰ mixtim seu promiscue appellat eos fratres.vt patet in.c.ad falsariorũ.vbi dicit de fratrum nostroruꝫ consilio.de cri.fal.c.super eo.ṽsi. nos itaqꝫ.de here.lib.vj.c.in nomine domini.xxiij.dist.cum similibus.Cum autẽ papa isigillatim scribit cardinalibꝰ.episcopos cardinales vocat fratres/ cardinales nõ episcopos appellat filios. sm Panor.in dicto.c.ꝯ graui allegat.c.licet.le.iij.ꝺ testi.Ubi papa vocat cardinalẽ presbyterum filiũ.filium etiã vocat talẽ cardi

1 Regnat(q)ꝫ iniquus rex ppẽ populi pctã.

2 Nota p lis pugnãdis lris aplicis et ostendit ꝗs debeat vocare papa fratres et quos filios.

3 Ep̃i gerũt psonã xp̃i: tenẽtqꝫ locum aplorũ:⁊ dicuntur dei legati:et colũne ecclesie.

nalem papa in.c.dilecto.in prin. de pbẽ.quẽ tex.ad hoc allegauit Jo.an.in.c.j.in sua nouella et ibi Do.ge.de off.leg.li.vj.Sz q vbi papa meminit de pluribus cardinalibus promi scue quorũ alij sunt epi alij non.tales appellat ipse fratres.vt in pal. legatis iuribus et similibus pene infinitis.Si vero particulariter et specialiter.tunc episcopos cardinales vocat fratres.Cardinales vero non episcopos appellat filios. secundum gloss.in.c.j.in verbo fratribus.de offi.lega.lib.vj.quã ibi sequuntur Joan.an.et Phi.fran.et illam glo.dixit sing. Barba.in.c.j.no.ij.de loc.et con duc.Phi.tñ fran.in dicto.c.j.allegat glo.p vna parte silẽm.in.c.j. §.decet.in verbo fratres.de elec. li.vj.et vide rationem premissorũ per Barba.in dicto.c.j.not.iiij.de loc.et conduc.

nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus [a]

a ¶Cardinalibus.Qui sunt pars corporis pape cũ quibus ipse iudicat totum orbem.fm Panor.in c.ecclesia vt.le.ij.col.mihi pe.de elec.et fm eũdem.in.c.ex gestis in.j.glo.de cle.nõ residen. [1] Et fcit quisq q cardinalat' saltez figuratiue est de iure diuino.ita tenet Panor.in dicto.c.ex gestis.et credit ipse ibi q nõ reperitur ad hoc probandũ melior tex.q in.c. per venerabilem.§.(al's est vers.) rationibus igitur.vers.sunt autẽ sacerdotes.quisil.sint legi.vbi dicitur.Sunt autem sacerdotes le uitici generis fratres nostri:q no bis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existũt.ec.nec alibi melius id qd dictum est probatur fm Panor.ibi. sz clarior tex.est specifice loquẽs in hoc de cardinalibus in.c. fundamẽta.§.decet.de elec.li.vj. cuius verba hec sunt.Decet namq ipsi romano pontifici per fratres suos sacrosancte romane ecclesie cardinales q sibi in executiõe offi ciij sacerdotalis coadiutores assistũt.ec.quẽ tex.dixit sing.et meliorẽ de toto corpore iuris Barba.in tract.de prest. Car.in.j.q.Bar. j.partis.colũ.j. Nã si tu acurate respicias dictũ.c.per venerabilẽ. versũ.sunt aũt sacerdotes.ec.non reperies ibi quo ad hoc text.ita clarũ.sicut in dicto.§.decet.s.alle. Nec obstat si dicas q sicut idicto §.decet.ponit pbũ fratres ita ponitur in dicto.c.p venerabilẽ.versũ.sunt aũt.qz hoc cõfiteor. sz additur in dicto.§.decet.verbũ cardinales.qd qdẽ verbũ non ponit in dicto.c.per venerabilẽ.versic. sunt aũt.Jste aũt terminus fratres.nedũ verificatur in cardinalibus/sed etiam in episcopis.vt dixi.s.in gl.fratres.p.c.q graui. de cri.fal.Jdeo disputatiue possemus dicere q dictus pbũ.sunt autẽ.dicti.c.p venerabilẽ.dũ de fratrib' meminit intelligat de epis posito q nõ sint cardinales:sunt saltẽ ipsi epi:pape fratres.prout apostoli erãt beati Petri fratres et sicut papa locũ beati Petri et dei gerit:sic et episcopi decendentibus apostolis in loco eorũ surrexerũt.dicit text.in.c.in nouo.xxj. dis.sed put Panor.in dicto.c. per venerabilem.vers.sunt aũt.intelligit illũ tex.in cardinalib'.sic et ego decidẽdo intelligo.Et ex quo de cardinalibus hic sit sermo plura possem deducere ad eorũ laudẽ.ac etiam circa ea q deseruirẽt tã ad dictũ.c.p venerabilẽ. versũ. sunt aũt.q ad dictum.§.decet.ex vbertate et affluentia eorum que congerit et cõglutinat seu glomerat Barba.in suo trac.de prestã. cardi.[2]So lo tamen vnico pbo Bald.contentabor.qui inqt.in.c.

1 Cardinalatus saltem figuratiue est de iure diuino.

2 Cardinales I curia pape residẽtes equiparant fidelis fixis cardinales et legati equiparãtur cõstellationib' et planetis.

concessa. ac ad effectum huiusmodi gesta: statuta ordinata decreta facta ve sunt plenam roboris firmitatem obtineant: illis nihilominus interdũ(sacro approbante consilio) nostre innouationis ⁊ approbationis robur adijcimus vt eo firmius illibata perdurent quo: sepius erunt nostra autoritate ac etiam generalis cõcilij presidio communita efficacemq; operam circa eorundem conseruationẽ libenter adhibemus: vt reges et ipsorum regnorum persone concessionibus priuilegijs statutis et ordinationibus huiusmodi in [a] domino plene gaudẽtes in pacis [b] ⁊ trã-

bone.le.j.nũero.4.de postu.prela.q cardinales residentes in curia cõparant stellis fixis que nõ mouẽtur nisi motu orbis.sic cardinales predicti nõ mouẽtur nisi motu pape. Sz cardinales legati cõparant constellationibus siue planetis.qui mouentur motu pprio nutu dei. ita legati nutu pape.⁊ quid faciunt presumuntur facere nutu pape allegat.c.j.ſlo eo.ti.⁊ hoc dictũ Bald.sequit Barba.in dicto c.bone.col.mihi iiij.numero.14.vbi aliq̃ addit vide p te.⁊ Barb. ibi.loquẽs de p allegato dicto Bal.vtit his verbis.s.Pro,certo meruit hõ iste p̃miũ [non] mediocre eo q ita laudabiliter loquit de dñis cardinalibus.Et credo Barbatiã hoc dixisse ibi potius ad tacite incitãdos dominos cardinales vt ei porrigerẽt p̃miũ propter ea que de illis latiora dixit in dicto suo trac. de prestan.car.quẽ iam ediderat anteq̃ scriberet in dicto.c.bone vt ptz ex p̃cedẽtibus suis v̈bis ibi numero.12.Nec credo q Barba. motus pietate vel charitate,Baldi de Baldo premiando predicta dixerit.

a [1] ¶In domino plene gaudẽtes.In domino enim omnes gaudere debemus.iuxta id qd militans ecclesia cãtat dicens. Gaudeamus omnes in dño.Hinc dicebat beatus Paul⁹.De cetero autẽ fratres gaudete:pfecti estote. ij.ad corith.xiij. ⁊ idẽ beat⁹ Paulus. Gaudete i dño sp:iterũ dico gaudete. ad Philippenses. iiij.⁊ beat⁹ Joannes.indt. Gaudeamus ⁊ exultemus et dem⁹ gloriã ei. Apocalyp.xix. Letetur cor querentiũ dominum. Psal.ciiij.⁊ alibi scribitur. Uenite exultemus dño:iubilemus deo salutari nostro.Psal.xciiij. ⁊ alibi dr exultate deo adiutori nostro:iubilate deo iacob. Psal.lxxx.⁊ alibi.Jubilate deo ois terra:psalmũ dicite nomini ei⁹:date gloriã laudi eius. Psal.lxv.et alibi.Letamini in domino et exultate iusti:⁊ gloriamini omnes recti corde. Psal.xxxj.

b [2] ¶Pacez.Pacẽ ⁊ trãq̃litatẽ cõseruare pro viribus dz papa inter populos sibi creditos.qd cognoscẽs dixit papa Sixtus quartus.Ad vniuersalis ecclesie regimen diuina disponente clemẽtia vocatis:inter alia pro cõmissorũ populorum votiua dilectione nil occurrit p̃stãti⁹ q̃ exorta inter p

1 In dño est gaudẽdũ.

2 Pacẽ dz papa cõseruare ⁊ vide q̃ de pace dicit.

sonas(principes tenebrarũ astu:
tia)discordiarũ foměta p nostre
solicitudinis occursum ptotinus
extinguere:vt(cuiussuis alterca:
tionis salubriter euulsis semini:
bus)pacis et tranquillitatis dul:
cedinem inter creditos nobis po
pulos) diuina nobis assistente
gratia)imponere ⁊ conseruareva
leamus in extrauag.j.de treug.⁊
pace.inter cõcs.⁊ illeipse Sixt⁹
ait.Inter xp̃ifideles quoslibet: ⁊
presertim subvno atq; eodẽ sacer
dotij vexillo nobiscum deo mili:
tãtes:pacem ⁊ charitatem indu:
cere:et inductam confouere:vigi
lanti solicitudine meditamur as:
sidue:et que his contraria sunt:
false vigilantie pastoralis ad ra:
dic&polita submouere:prout re:
rum et temporum circunstantie
id nõ immerito exposcere digno
scuntur.in extrauag.ij.illo eo.ti.
Et notaq; ad conquiescendum in
pacis dulcedine.et etiam pro pa
ce ad inimicos diligendos mone
mur.iuxta verbum saluatoris no
1 stri dicentis. Diligite inimicos
vestros:benefacite his qui ode:
rũt vos:⁊ orate p persequentib⁹
⁊ calũniantibus vos:vt sitis filij
patris vestri qui i celis est. Mat.
v.Et xp̃s de⁹sciẽs ⁊ cognoscẽs pa
cis fructũ.iniũxit duodecim disci
pulis vt intrantes in domum sa:
lutarent eam dicentes. Pax huic
domui.Mat.x.sic etiam preceпe:
rat saluator noster fieri a.lxxij.di
scipulis ab eo missis vt scribitur
Luce.x.⁊ dñs ⁊ redemptor noster
alloquens discipulos ait illis. pa
cẽ relinquo vobis: pacem meã do
vobis.Non quomodo mund⁹dat
ego do vobis.Jo.xiiij.c.nisi bella
xxiij.q.j.Et vtinam per hec con:
cordata aut alia opa. dei gratia
talis pax de qua ibi loquebatur
saluator nobis daretur.Et si xp̃s
ante mortem ⁊ passionem pacem
dedit:⁊ ea salutando vsus fuit.
Pacem etiam non est oblit⁹ post
mortem et suam triumphantem
resurrectionem. Nam stans in
medio discipulorum dixit. Pax
vobis.Pax vobis. Pax vobis.vt
tibi clare ꝯstat ex lectura totius.
c.Joan.xx.et alibi põst resurrec:
tionem dixit Pax vobis. Luce.
xxiiij.Rogare igitur debemus pa
cis auctorem maxime hac tempe
state.q; ea egemus.et ad eam pe
tendam monemur.iuxta id quod
scribitur.Rogate que ad pacem
sunt hierusalem:⁊ abũdantia di:
ligentibus te.Fiat pax in virtute
tua/⁊ abũdantia in turrib⁹ tuis.
Propter fratres meos ⁊ pximos
meos loquebar pacẽ de te.Psal:
mo.cxxj.Et beatus Paul⁹loquẽs
de pace sic ait. Pacem sequimini
cum hominibus ⁊ sanctimoniam:
sine qua nemovidebit deũ.ad He
breos.xij.Et si terrestris deficiat
nobis pax:vtinã saltẽ illa nobis
daretur de qua meminit btũs Pe
trus dicens. Gratia vobis et pax
adimpleatur in cognitione dei ⁊
xp̃i.Jesu domini nostri.ij. Petri.
j.[1]Sz proh dolor de pace terre
stri inter mortales sepe ihita ⁊ in
hienda parum(ni fallar)duratu:
ra.illa em̃ cõmuniter fit charita:
te semota ob bõa terrestria ⁊ par
ticularia augenda.⁊ de tali pace
⁊ amicitia.dico post beatum Ja:
cobũ in sua canonica.c.iiij.q; ami
citia huiusmũdi inimica est deo.
Heu principes cito transituri se:
culi.vnde bella et lites in vobis?
Nonne ex cõcupiscentijs vestris.
que militant in membris vestris?
Jaco.in canonica.c.iiij. Que ẽ vi
ta vestra?Uapor est ad modicum
parens:et deinceps exterminabi
tur.vt dicitur in.c.s̃.proximo. Di
cam igitur vna cũ beato Paulo.
terre christifidelibus principib⁹
pro eorum ⁊ nostra salute. Pax
dei qui exuperat omnem sensum
custodiat corda vestra et intelli:
gentias vestras in christo Jesu.
ad Philip.iiij.Cessent igitur bel:

Pax hodi:erna peri:culosa est.

trāq̄llitatis ac amenitatis dulcedine conq̄escāt: ⁊ in eorū solita erga eandē sedē feruentius pseuerent. Nuper siquidem vt ecclesia (sponsa nostra in sancta vnione [a] conserua-

la cessent: cesset et humani sanguinis fidelium effusio. Et quis q̄ rex catholicus saluatoris mansuetudinem (bellis postpositis) sequatur. de quo scribitur. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. Ma. xxi. Rex eniz pacificus. i. deus pia miseratione disposuit sibi subditos fore pudicos: pacificos et modestos. vt habetur in prohe. Gre. c. rex pacificus. et ideo saluator noster non de bellatoribus. sed de pacificis loquens ait. Beati pacifici: quoniam filij dei vocabunt. Mat. v. c. noli existimare. xxiij. q. j. Et licet nocendi cupiditas: vlciscendi crudelitas: impacat9 atq̄ implacabilis animus. feritas rebellandi: libido dominandi: et alia similia reprobentur. c. qui culpatur. xxiij. q. j. militare tamen simpliciter ⁊ iusta de cā non est delictum. c. militare. eadem causa. ⁊. q. Aduerte tū q̄ nō pax queritur vt bellum exerceatur: sz bellū geritur: vt pax acq̄ratur. c. noli existimare. xxiij. q. j. Et btūs Paul9 sciens pacem nobis vtilem ⁊ bella carnalia ⁊ corporalia multum corporibus ⁊ animabus nostris periculosa ac dānosa/ad spiritualia certamina contra inuisibiles hostes nos monuit. sic dicens. Induite vos armaturaz dei: vt positis stare aduersus insidias diaboli. Ad Ephesios. vj. et habetur in. c. nisi bella. xxiij. q. j. Et licet plura pacē tāgētia hicinde glomerare possē: sufficiet mihi pacis sitibūdo. vt dicam cū beato Paulo. Pax vobis fratribus meis: ⁊ charitas cū fide a deo patre nostro ⁊ domino iesu xp̄o. ad Ephesios. vj. [1] Et dicō vt omnes precaueam9 (nec clarior erit sermo noster) q̄ non ois (maxime hoc tempore nobis infelici ob regis nostri christianissimi in hyspania detentationem) qui dicit Pax vobis quasi columba est audiend9 ꝑ. non omnis. ij. q. vij. Et qui dicit Pax vobis plerumq̄ non columba: sz coruus reputatur. ca. secuti. in fin. eadem causa. et. qō.

a ¶ Unione. [2] Vides intētionē pape cupientis vt ecclesia militās sponsa sua in sancta vnione conseruetur. Unionē q̄ vocat papa sanctā ⁊ merito. nā illa est deo grata. ⁊ in ea vult deus nos viuere. ideo dicebat saluator discipulos patri cōmendās. Pater sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi vt sint vnum sicut ⁊ nos. Jo. xvij. c. dānam9. de summa tri. ⁊ fi. catho. c. cū marte. § quesiuisti. de cele. missa. ⁊ ad sanctam vnionem seruanda inuitamur a btō Paulo dicēte. Si qua ergo consolatio in xp̄o: si quod solatium charitatis: si qua societas spiritus: si qua viscera miserationis: implete gaudium meū. vt idē sapiatis eādem charitatē habētes: vnanimes id ipsum sentientes. ad Philip. ij. et idē btūs Paul9 alibi sic dicebat. Obsecro itaq̄ vos ego vinctus in domino: vt digne ambuletis vocatiōe qua vocati estis cum omni humilitate ⁊ mansuetudine: cum patientia supportantes inuicem in charitate. Soilliciti seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. Unū corpus et vnus spiritus: sicut vocati estis in vna spe vocationis vestre. Unus dominus: vna fides. vnum baptisma: vnus deus pater omnium: q̄ sup omnes ⁊ per oia

1 Non ōis dicēs Pax vobis. vt colūba ē audiēdus: q2 plerūq̄ talis nō colūba sz coru9 reputatur.

2 Unio inter fideles cōmēdatur.

retur : et per christifideles sacris canonibus a romanis pontificibus ⁊ sacris generalibus concilijs dūtaxat editis vterētur.(quasdam constitutiones)quas de cetero loco pragmatice sanctiōis ⁊ cōtētorū in ea in regno Francie pro bono pacis[a]

et in olbus nobis. Ad Ephe.iiij.
a ¶Pacis.[1]Ad quam faciēdam tām laici q̄ clerici ab ep̄is
1 astringi possunt.c.studiū.xc.dist.
Ad pacem possunt tā laici q̄ clerici astringi.
hinc precipit papa Alexan.iij.dicens. Precimus vt ep̄i ad solum deū ⁊ ad salutes populi habētes respectum omni trepidatione se posita ad pacem firmiter tenēdā: mutuū sibi cōsilium ⁊ auxilium
2 p̄beāt: neq; hoc
pacem nō h̄ntes non sunt dei heredes.
alicuius amore vel odio pretermittāt. Qd si q̄s in hoc opere tepidus inuentus fuerit dānum p̄prie dignitatꝫ incurrat.c.j.de treug.⁊ pace. Et vtinam ille ipse Romanus pontifex tot bella hodiernis temporibus inter reges ⁊ p̄ncipes catholicos vigentia pacare posset:⁊ ad hoc occureret ei⁹ studium/⁊ vt bonus pastor ⁊ caput ecclesie ingenium applicaret. Ad quod ipse procul
3 dubio tenetur:⁊ quod plus est te
Papa pro vniuersali pace intercedere d3.
netur ipse ad animā ponēdā pro ouibus suis id enim iure diuino comprobatur dicente saluatore. Ego sum pastor bonus. Bon⁹ pastor animā dat p̄ ouibus suis. Jo. x.c.⁊ habetur in.c.tres personas. xxiij.q.iiij. Ruinatur nāq; vt videtis genus humanū bellis.qd cognoscēs imperator sic ait. Stude
4 mus subiectos nostros/quoꝝ re
Pacis egregiū dictū.
gimē credidit nobis deus:illesos ⁊ sine calūnia custodire:⁊ inhibere bella que per suā ɔsideratione suscipiētes: aduersus alterutros operantur dolores:duplex ex hoc contra se suppliciū inferentes : tā qd sibimet inferunt:q̄ qd ex legibus vesaniam eorum punientib⁹ patiūtur.aut.de armis.in princi. col.vj.⁊ glos.ibi in verbo patiunt notat per illū tex.bellum duplex malum inferre.addit ibi glo.tertium malum p̄pter bellum contingere.s.quia reddit omnes paupe res alleg.l.vnicam.in princi.C. de cadu.tol.⁊ q̄ in bellis occurrant/⁊ animarū ⁊ corporū pericula.est text.i.l.qs deo gratias.C. de offic.prefect. preto.afr.gētiū afflictio ⁊ attritio.c.pisanis.de resti.spo. Et sine allegationib⁹ fideles cōpatriote nostrates hoc faciliter credēt. q̄ plura crede mihi dāna(vt decet pati subditos)p̄ rege christianissimo eminētibus bellis patiuntur:ita vt vix maiori parti eorum spiritus vitalis relinquatur.[2] Pacē ergo amplectamur. vt heredes dei efficiamur. nam contra pacem non habentes dicit glo.c.ad apostolice.in verbo pacem.de re.iudic.lib.vj.q̄ nō est heres x̄pi qui pacē eius testamento relictam nō habent. quā glos. sequitur Panor.in p̄he.Gre.c.rex pacificus.no.j.[3] Non mirū igit si papa Leo decimus hic aliquid pro bono pacis statuat:qui et quilibet eius successor eam cum omnibus hominibus optare debet:ac pro viribus pacem ⁊ trāquillitatē nedum inter reges intre.vt in.c. nouit.de iudic.sed etiā mūdo vniuerso dare.vt in dicto.c.ad apostolice.[4] ⁊ Jo.de pla.sciens q̄d frugis Pax afferat sic ait.in.l.vnica.col.j.C.publice letitie vel consul.lib.xij.post Cassiodorum quē ipse ibi allegat. Omni quippe regno desiderabilis esse debet trāquillitas in qua ⁊ populi p̄ficiunt et vtilitas

z vtilitas gētium custoditur. hec est bonarum artium mater deco ra: hec mortalium genus repara bili susceptiōe multiplicās facul tates pretendit. mores extollit: z cunctarū rerū ignarus agnoscit qui eā minime quesisse sentitur. [I] Curiosus forsan quispiā que reret. Unde nobis tot corporales cōtingunt infirmitates? Unde no bis tot bella? Respōdeo primo q̄ sito. Infirmitates nobis occurre re ob scelera nostra. c. cum infir mitas. de pe. z remis. vbi videvbe rius notata per Panor. nota. j. de scribētem quinq̄ causas glo. sup euāgelio. Mat. Respōdeo secūdo quesito. post glo. meliorē de iure in decreto. c. ad apostolice. in vbo pacem. q̄ reddi solēt sex cause p pter quas nō est pax inter holes. Prima. quia non puniuntur male ficia. ideo dicit Ecclesiastes. viij. Et eni q̄ non pfertur cito contra malos sentētia: absq̄ timore vllo filij hominū perpetrāt mala. Se cunda causa est abundantia tem poralium. qua occurrēte vix a pau cissimis deus recognoscitur. z tūc proximus pximo insidiatur. z de malo ad malū fit tunc egressus. z inde bella diuinitus permittun tur: z de talibus possumus dice re id quod scribitur Hieremi. ix. Confortati sunt in terra: quia de malo ad malum egressi sunt: z me non cognouerunt dicit dn̄s. Unus quisq̄ se a proximo suo custodiat et in omni fratre suo non habeat fiduciam: quia omnis frater sup plantans supplantabit: z omnis amicus fraudulēter incedet: z vir fratrem suum deridebit: z verita tem nō loquetur. Docuerunt eni linguam suam loqui mēdacium: vt inique agerent laborauerunt. Sed precor attende quid contra tales ait dominus. Ecce ego con flabo z probabo eos. Quid enim aliud faciam a facie filie populi mei? Sagitta vulnerans lingua eorū: dolum locuta est. In ore suo pacem cum amico loquitur: z oc culte ponit ei insidias. Hiere. eo. c. Et vide q̄d dominus noster ibi contra tales addit dicens. Quia dereliquerūt legem meā quam dedi eis: z non audierunt vocem meam: z nō ambulauerunt in ea. Ecce ego cibabo populum istum absynthio: z potū dabo eis aquā fellis: z dispergam eos in genti bus quas non nouerunt ipsi z pa tres eorum: z mittā post eos gla dium donec cōsumātur. Non glo rietur ergo sapiēs in sapiētia sua nec fortis in fortitudine sua: nec diues in diuitijs suis: sed in hoc glorietur qui gloriat scire z nosce me: q: ego sum dn̄s q̄ facio mise ricordiam z iudiciū z iustitiam in terra. Hec enim placent mihi ait dn̄s Hier. ix. Hec inquam abūdan tia bonorū tēporalium fuit causa rixe inter Abrā z Loth. de quib⁹ sic scribitur. Erat quippe substan tia eorum multa: z nequibāt ha bitare cōiter. Unde z facta ē rixa iter pastores gregū. Abrā z Loth Genes. xiij. Tertia causa est: quia non occupamur: prout debere mus vniuersaliter ad preliādum contra demones: queadmodum ac arma nobis necessaria docuit beatus Paulus sic dicēs. Indui te vos armaturam dei: vt possi tis stare aduersus insidias diabo li. Qm̄ nō ē nobis colluctatio ad uersus carnē z sanguinem, sed ad uersus principes z potestates mū di: rectores tenebrarū harū. Pro pterea accipite armaturā dei: vt possitis resistere in die malo: z in olb⁹ pfecti stare zc. ad Ephe. iij. Quartā causam describerem ego pp̄ter libidinē domināди: sed in hoc variḣ fallūtur. nā credēs vin cere vincitur, z q̄nq̄ preliātes si mul vincūtur. iuxta id q̄d scribit. fortis impegit in fortē: z ambo pa riter cōciderūt. Hier. xlvj. Quintā causam describerē, eo q̄ subditi

Unde infir mitates et bella pue niāt descri bit.

r

et cōcordie[a] ac illius com muni ꝛ publica vtilitate) cū charissimo in christo fi lio nostro Frācisco frāco rū rege xpianissimo. duz Bononie cū nostra curia essemus tractatas: ꝛ cum eisdē fratribus nostris di ligēter examinatas: ꝛ de eorū cōsilio cū p̄fato rege cōcordatas: ꝛ per ipsius regis legitimū procura torem acceptatas: de eo rūdem fratrum cōsilio et

male tractātur: vnde cōtingit, re bellio in p̄rincipē ꝛ a regno expul sio: vt videre potes ex his q̄ habē tur. iij. Reg. xij. c. ꝛ p quinta cau sa addebat glo. dicti. c. ad aposto lice in verbo pa cem. eo ꝙ nō cō siderami dubiū euētū belli. Sex ta causa. eo ꝙ deo decimas et primitias nō sol uimus. ¶ Nec dei p̄cepta custo dimus. ideo con tra decimas: pri mitias nō soluē tes dicebat dn̄s noster. In penu ria vos maledi cti estis. Mala che. iij. In penu ria. inq̄ ꝛ fame. ca. reuertimini. xvj. q. j. Et cōtra trāsgressores p̄ cepto℞ dr. Uti nam attēdisses mandata mea. Facta fuisset sicut flumē pax tua: ꝛ iusticia tua sicut gurgites maris. Et fuisset quasi arena semē tuū: ꝛ stirps vteri tui: vt lapilli eiꝰ. Esaie. 48. ꝛ has cau sas etiā describit Panor. in. c. pi sanis. de resti. spo. tacita. glo. pre alleg. c. ad apostolice. allegat tñ Panor. in. d. c. pisanis. Archi. in. c. noli. xxiij. q. j. ꝛ dictū Salustij. Cō cordia parue res crescunt: discor dia vero maxime dilabūtur. ꝛ hoc dictū etiā Salustij allegat Ludo. Ro. in cōsilio vlti. col. mihi. v. Bel la igitur (maxime iniusta p viri bus) fugiamꝰ. Pacē amplexātes. quā alias cantauit Angelus dn̄i xpo nascēte: dicēs per hec verba. Gloria in altissimis deo: ꝛ in terra pax hoībꝰ bone volūtatis. Luc. ij. ¶ Cōcordia gaudet altissimus: et gloriatur in mēbris suis intellige pacificis. c. archiep̄s. ix. q. iij. ideo

1 Concordia differt a pace.

dicit Cyprianus. Nec ad Cayn neq ad munera eiꝰ respexit deꝰ. (Gen. iiij.) Nec enī habere placa tum deū poterat: qui cū fratre nō pacē sed zeli discordiā habebat. c. neq. xc. dist. et de his p Ludo. Ro. in cōsilio vl timo. col. mihi. v. numero. 10. Et si queras q̄d sit pax ꝛ quotuplex et qui sint eius effectus. Ias. in l. j. col. iij. nume ro. 13. ff. de pact. remittit se ad no tata ibi p Bal. et ad eūdem in tit. de pac. ꝯstā. col. fi. cuius dicta et aliorum possem transplantare: si trāsplātatio Iau daretur.

a ¶ Cōcordie. [1] Differt con cordia a pace. et dicit Aug. in. l. j. ff. de pac. ꝙ cōcor dia est species/ et pax est genus: vnde qui habet pacem habet cō cordiam: sed nō ecōtra. quia pax perpetua est: sed cōcordia potest esse temporalis. allega. notata in l. cōuentionū. in fi. ff. illo eo. titu. Unde s̄m istam opinionē. Si sta tutum exigat haberi pacem non sufficit habere instrumētū cōcor die. Bald. aūt in dicta. l. j. dicit ꝙ s̄m cōem vsum. cōcordia dicitur q̄ daz remissio iniurie vel rixe. Pax vero est plena sedatio discordia rum. Fulgo. aūt in dicta. l. j. quē refert ꝛ sequitur Alexā. de imola. ibi. col. j. numero. 3. dicit ꝙ cōcor dia est genꝰ ꝛ pax species. ꝛ istud est verus. nā cōcordia cōtinet oēz cōiunctionē animo℞ s̄m Alexan. ibi allegantē Bald. in cōsilio scis matis. quod ponit in rubr. C. si qs aliquem tes. Phi. qui alleg. l. re

vnanimi consensu statuimus et ordinamus prout in nostris literis desuper confectis plenius continetur: quarum tenor sequitur: et est talis.

¶Sequitur tenor literarũ apostolicarum sanctissimi Leonis Pape decimi. quibus premisso prohemio continetur quid priscis temporibus a suis antecessoribus super abrogatione prag. sanc. tractatum gestumve fuit. Et quid a rege quondam Christianissimo Ludouico.xj. Rationibus Pij Pape quõdam.ij.deuicto circa abrogationem dicte prag.sanc.actum sit. Nec pretermittitur hisce literis recitatio/ tunc dissensus prelatorum et ecclesiarum Gallicanarũ. Nec pretermittũtur conatus Julij secũdi quõdam summi pontificis circa abrogationẽ eiusdem prag. Quid autem Leo ipse decimus fecerit ante hec Cõcordata describit. et quid cum rege xpianissimo Fran. huius nominis primo concluserit / haud silentio pretermittit.

Leo episcopus seruus seruorum dei. Ad perpetuam rei memoriam. primitiua illa ecclesia in angulari.[b]

prehẽdẽda.C.de insti.et sub.et no. per Archi.in.c.indẽnitatibus. de elec.lib.vj.et Bal.etiam in.l.de fideicommisso.C.de trans.quem sic refert et sequitur Alexã.in dicta.l. j.dicit.p illũ tex. diffiniri concordiam.s. q est sedatio animorũ. de quo etiã per Bal.in.l. filia in orbitate.p illum tex.C.de inoffi. testa. et de predicta differẽtia inter pacem et concordiã ipse Alexan. in. d. l. j. se remittit ad not. per Specula.in titu.de treug.et pace.§.j.versi.ij. cum sequẽ.

a ¶Statuim⁹. [1] vbi cõditor legis hoc vtitur verbo ponit ius nouũ.glo. fi.in cle. fina. de rescript. quam ibi sequitur Joã.colo.et Car. no.v.se remittens ad ea q̃ ipse dicit in.c.ij. de iudic.vbi illã glo.sequitur Feli.col.fina.et Prepo.in.c.Iter opera. de spõ. et matri.Philip.deci⁹ in.c. pastoralis. col.j.de iudicis. Philip . deci. in c.ceterum . col. mihi.iij.in principio.de rescrip. solet etiã ad hoc allegari glos.in c.vt litigantes. in verbo statuimus.quã ibi sequuntur Do. ge.et Philip. fran. de offi.ordi.lib.vj.et vide glo.in.c. vnico.in verbo receperit.de cleri. non res.lib.vj. Idem dic si legislator vtatur verbo volumus.glo.fi. in cle . vnica . de rerum permuta. glos.in.c.fina.in verbo respondemus : de verbo. sig.li.vj. que est notanda ẽm Domi.ge.et Philip. frã.ibi.et ad hoc etiã allegari solet glos.fi.in cle. vnica. de officu. vnica . vbi idem tenet Card.opi. vij. et eam dicit singu. Card.ibi not.aij. quã glo. sequitur etiã Feli. in.d.c.ij. in fi. sed tu allega predictas gloss.s.in cle.vnica. de re. permu. et in.c.fi. de verbo. sig.li. vj.pro similib⁹.

b ¶Angulari. [2]. i. saluatore nostro Jesu xpo vt hic in tex.sequitur.de quo scribitur. Lapidem quẽ reprobauerunt edificãtes: hic fact⁹ est in caput ãguli. Psal. cxvij . Marc.xij. Luce.xx. et istud est quod scribitur Actuũ.iiij.p hec verba: Hic ẽ lapis qui reprobat⁹ est a vobis edificantibus: q factus est in caput anguli: et nõ est in aliquo alio

1 Statuim⁹ et volum⁹. important ius nouũ.

2 Saluator noster dicitur lapis angularis.

saluus. Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Et iste idem est lapis in quo omnis edificatio iustorum constructa crescit. Et illud est quod voluit beat[us] Paulus scribens ad Ephesios a peccato liberatos dicens. Ergo iam non estis hospites et aduene: sed estis ciues sanctorum et domestici dei. superedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum. ipso summo angulari lapide xpo iesu: in quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctum in domino. In quo et vos coedificamini in habitaculum dei in spiritu sancto. Ad Ephe. ij. et de isto lapide loquebatur beatus Petrus. dum sic dixit. j. Petri. ij. Ad quem accedentes lapidem viuum ab hominibus quidem reprobatum: adeo autem electum et honorificatum: et ipsi tanquam lapides viui superedificamini domos spirituales: in sacerdotium sanctum offerentes spirituales (alias est spirituales) hostias acceptabiles deo per Iesum xpm. Propter quod continet scriptura. s. Esaie. xxviij. Ecce ego mittam in fundamentis syon lapidem: lapidem probatum: angularem: preciosum in fundamento fundatum. Et qui crediderit in eum non confundetur. j. Petri. ij. et de credentib[us] in talem lapidem dicebat idem beatus Petrus ibi sic. vobis igitur credentibus honor: non credentibus autem lapis quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli: et lapis offensionis et petra scandali his qui offendunt verbo nec credunt in quo et positi sunt.

petra a saluatore[a] nostro iesu christo fundata: apostolorum[b] preconis elata martyrumque sanguine[c]

1 Apostolorum nomina tangit remissiue.

2 Martyria sine charitate parum aut nihil prosunt.

3 Sanguis martyrum an sit de thesauro ecclesie quod scire prodest pro indulgentijs.

a ¶ Saluatore. qui venit in mundum non vt iudicaret sed vt saluaret. vt patet eo dicente. Non enim veni vt iudicem mundum: sed vt saluificem mundum. Jo. xij. Laborauit enim saluator noster pro saluatione et redemptione nostra. ideo de seipso loquens sic dixit. Filius hominis non venit ministrari: sed ministrare et dare animam suam in redemptionem pro multis. Mat. xx. Nos ergo pro cunctis beneficiis a te nobis factis et futuris cum ex toto corde nostro diligamus: et ex tota anima nostra: et ex tota mente nostra: et ex tota virtute nostra. et eum vnanimes cum confiteamur deum. prout tenemur cum hoc sit primum eius preceptum. Mar. xij. Empti enim sumus precio magno: glorificemus ergo et portemus deum in corporibus nostris. prout monemur a beato Paulo. j. ad Corinthi. vj.

b ¶ Apostolorum. [1] numero duodeno contentorum. c. gloriosus deus. de reli. et venera. sanc. li. vj. Quorum nomina describuntur ibi per gloss. in verbo duodeno. vbi vide Jo. an. in sua nouella. et illorum nomina habentur. Math. x. et Luce. vj.

c ¶ Sanguine. [2] Et circa martyrum facta/ nota quod martiria semota charitate parum aut nihil prosunt. ideo dicit tex. in. c. vide. j. q. j. vide quantum bonum est charitas: si ita martyrium fecerimus vt nostras velimus ab omnib[us] reliquias honorari: si opinionem vulgi sectantes intrepidi sanguinem fuderimus: et substantiam nostram vsque ad mendicitatem propriam dederimus/ huic operi non tam premium quam pena debetur: et perfidie magis tormenta sunt quam corone victorie. quem tex. perpetuo nota. [3] Et ex quo de sanguine martyrum hic per papam Leonem decis

mum fit sermo dicentem sanguine martirum ecclesiā constructā. Quero ego an sanguis martirū qui cū charitate martiris passi sunt. plene fuerit remuneratus. et an martyriū de thesauro ecclie sit seu cōprehendatur? Panor. in c. qd aūt. not. fi. versi. nā scire debes. loquēs de indulgentijs (ad illas em̄ prodest questitū nostrū) sic ait. Scire debes q ex effusiōe sanguinis christi et multis meritis martirum et aliorū sanctorum constituitur ecclesie thesaurus: cuius potestatē habet vicarius christi. et claudit et aperit cui vult et qn̄ vult. Nā minima gutta sanguinis xpi fuisset sufficiens ad redimendum totum mundum. et martires hic fuerūt puniti vltra q̄ eorū delicta meruerunt. vnde eorū merita remanserūt in ecclia vniuersali. q2 sicut nullū malum impunitū. ita nullū bonum irremuneratū. hec est doctrina Panor. in dicto. c. qd autē. Nos em̄ ex alijs auctoribus aliqd addemus. et dicam⁹ post eruditissimū magistrum. Durandū de sancto portiano. in quarto sen. dis. xx. q. 3. q de merito xpi nullum est dubiū quin pertineat ad thesaurū ecclesie et sufficiat. Christus em̄ per passionem suā satisfecit q̄tū ad sufficientiā pro peccatis toti⁹ mūdi sicut p̄dixerat beat⁹ Joannes. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Joan. j. et alibi dicitur. Filioli mei. hec scribo vobis vt nō peccetis. Sed et si qs peccauerit aduocatu3 habemus apud patrem Jesum xpm iustū: et ipe est ppitiatio p peccatis nostris: nō p nostris aūt tantū: sed etiam pro totius mūdi (.s. peccatis) .j. Joā. ij. Constat aūt q non omnes de mūdo saluātur: s3 pauci respectu aliorū fm illud euāgelicū. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Mat. xxij. ergo pena xpi que sufficere pōt ad recompensandum penā omniū peccatorum mundi debitam/ multum semper restat/ cum p paucis qui saluātur satisfiat. Et si omnes de mūdo saluarentur/ adhuc meritum passionis christi superabundaret: q2 qua ratione sufficiēs est ad satisfaciendū p peccatis toti⁹ mundi: eadem ratione sufficeret ad satisfaciendū p omnib⁹ peccatis plurimū mundorū si essent.

[i] De merito aūt passionis sanctorum potest verti in dubiū vtrū pertineat ad thesaurū ecclesie. Et prima fronte videt q nō: dicēdo sic. Unus nō pōt mereri alteri sic q meritū vni⁹ cedat alteri ad meritū: sed solū q2 fructus seu merces meriti vnius redundat in alterum: vt cū aliquis seruit dn̄i vt pauper ei obligatus a debito liberetur: vel vt habeat mercedē operis in toto vel in pte put placet operanti transferre. Ex hoc sic arguit. intētio merentis est necessaria ad hoc quod fruct⁹ seu merces merētis redūdet in alterū: sic em̄ fruct⁹ meriti passiōis xpi in nos redundat ex eius expssa intētiōe. Dixit enim hoc est corpus meū qd p vobis datur. Hic est calix nouum testamentū in sanguine meo: qd p vobis fundetur. Luce. xxij. de quo Mar. xiiij. Mat. xxvj. et. j. ad Corinth. xj. Qd aūt intentio quorūcunq sanctorū fuerit fructū passionum suarū in nos transferre: nulla historia docet: nec i gestis martirū legitur: qualiter ergo et per quem modū fructus passionum suarum cōmunicabitur nobis per indulgentiam factam a quocūq: nō bene apparet. Item pbatur sic. Illud qd est plene remuneratū: vel postea remunerabitur nō videtur q sit p alio satisfactorium: sed quicquid pene sustinuerunt sancti martyres vltra q̄ sua peccata/ est eis plene remuneratum: vel resumpto cor

i Arguit ad pbandū q passione et martyria sanctorum nō ptinent ad thesaurum ecclie: sed. j. dabi tur solutio.

pore remunerabitur plene: ergo non videtur q illud possit nobis cedere ad satisfactionez. Sed de thesauro ecclesie datur nobis p indulgẽtias vnde satisfaciamus ſm hãc opinionem/ergo pene qs sustinuerunt sancti nõ pertinent ad thesaurum ecclesie: sed solum passio xpi que excedit penã omnibus peccatis mundi debitam: minor supponitur: maior etiã ex precedentibus satis clara est. qz si tota merces meriti reddit merenti et eam in seipso et pro seipso recipit: nihil restat q possit invtilitatẽ alteri' cedere. qz extra totum nihil. Contra tñ hanc rationem dicunt aliqui inter quos vt accepi est ille nouus nephãdus Martinus luterus q ſm eã sequitur q nullus homo: nec etiã homo christus possit satisfacere pro alieno: nec in toto nec in parte: nec aliquis p seipso: (que omnia sunt erronea et falsa. ſm Durã. de sancto portiano. in. iiij. sent. dist. xx. q. iij.) Qd conantur pbare sic. quia vt dicũt ipsi xpo. et omni homini plene remuneratum est vel remunerabitur in resurrectione quicquid meruerunt sustinendo quascũq passiones et quoscunq labores. Si ergo illud qd plene remuneratum est alicui: non põt cedere ad satisfaciendum p altero. sequit q nec xps per passionẽ suã. nec aliquis sanctus fecit vel passus est aliquid qd posset alijs cedere ad expiationẽ alicui' pene. immo nec sibijpsi cũ totũ remuneretur ei. Hec aũt instantia continet quedã manifeste falsa: constat em̃ q merita xpi nõ fuerunt in seipso adeo plene atq pfecte remunerata: nec remunerabuntur sicut ceteris sanctis: nam summa merces qua remunerantur sancti p suis meritis est visio beata et fruitio: cetera em̃ omnia sicut dotes corporis: et quecunq alia pertinent ad premium accidentale quod est minus et respectu alterius premij est ſm dd. Cũ ergo xps p suis meritis nõ fuerit remuneratus visione et fruitione beatis (hoc em̃ habuit plenissime absq vllo merito ad instantiã sue conceptionis) patet qz merita eius nõ fuerunt ei in seipso remunerata eque plene ac pfecte sicut ceteris sanctis. nec illo premio summo quo de' merita sanctorum et passiones remunerat supra condignũ ſm illud ad Romanos. viij. vbi dicit beat' Paulus. Existimo enim q nõ sunt cõdigne passiones huius tẽporis ad futurã gloriam que reuelabitur in nobis. Igitur qd est ei minus plene remuneratũ / põt nobis cedere ad satisfactionem. Et illud fuit potissimum sue passionis meritũ. Unde omnes doctores concorditer dicunt ſm Duran. de sancto por. in. iiij. dist. xx. q. iij. q christus per passionẽ suã non meruit sibi nisi gloriã corporis et exaltationem sui nominis. nobis aũt meruit redemptionez seu liberationẽ a peccatis. Et sic clare falsum est illud qd ipsi dicunt de merito christi et eius remuneratione in seipso. Item falsum est qd dicunt q ſm nostram rationẽ sequitur q nullus homo possit satisfacere pro alio nec pro seipso: qz pena per penã recompensatur. Si quis ergo pro peccatis suis sit debitor pene: et ipse contritus sit pp̃ria sponte: vel ex sacerdotis impositiõe faciat aliquam penitentiam: quare nõ satisfaciet in aliquo pro seipso? Similiter si de voluntate sacerdotis vnus faciat penitentiam pro alio sponte: quare nõ satisfaciet in aliquo pro eo? nõ apparet. nec ex ratione nostra sequitur. Circa qd est intelligẽdum quod omne opus bonum factum pro deo et in charitate est meritorium p se qz bonũ: immo est satisfactorium

pro pena debita nec plus remu=
nerabitur inquãtum penale nisi
per expiationẽ pene debite: sem=
per tamẽ acceptum erit adeo in=
quantum est bonũ ⁊ virtuosum:
⁊ remunerabitur p̄mio essentiali.
Si aũt operans nõ sit debitor ali
cuius pene: vel nõ tãte: tũc opus
suum penale remunerabitur non
solum premio essentiali qꝛ bonũ
fuit: sed premio accidentali quia
fuit penale. Et ẜm hoc martyres
non solũ dicunt̃ habere auream
quod est premium essentiale. sed
aureolam hoc est aliqđ premium
accidentale ꝑpter penalitatem
martyrij. Cũ ergo dicit̃ ꝙ omne
opus bonum remuneratũ est vel
remunerabitur cuilibet in resur=
rectione. Uerũ est quãtũ ad pre=
mium essentiale: siue sit non solũ
bonũ sed ⁊ penale: et operãs seu
sustinẽs penã fuerit debitor pe=
ne pro seipso vel sustinuit eam ꝓ
alio: tunc talis pena nõ plus re=
munerabitur: qꝛ iam cessit in so=
lutionẽ alterius pene. Et ista est
resolutio Durand. de sancto por=
tia. in dicta. qđ. iij. iiij. sen. dist. xx.
[1] Et ꝑpter dicta dñi Durandi
in loco. s. alle. dũ disputabat ar=
ticulum an merita seu passiões ⁊
martyria sanctorũ pertineant ad
thesaurũ ecclesie. Duo notat Jo.
de turre cremata. in. §. itẽ in leui=
tico. col. v. numero. 16. versi. sunt
aũt. ⁊c. (quiquidem. §. item in le=
uitico. est sub. c. quis aliquando.
de peni. dis. j. quẽ canonem. Joã.
de tur. cre. legit cũ. c. mensuram
ea. peni. ⁊ di.) Primũ est ẜm eun=
dem ibi post Petrum de palude
(s. in. iiij. sen. dis. xx. ⁊ in. qđ. iiij.)
ꝙ opus bonũ penale sanctoꝝ põt
dupliciter considerari. vno modo
inquantum est meritorium: et sic
non transgreditur personam: nisi
solum meritum christi. qui sibi et
alijs meruit: ceteroꝝ vero meritũ
solũ eis ꝓdest: ⁊ sic nullus alius
a xp̄o plus meruit: ꝗ̃ accepit vel
recepturus sit in seipso. Secũdo
modo consideratur prout est sa=
tisfactorium: ⁊ sic multi plus sa=
tisfecerunt ꝗ̃ debuerunt. vnde lꝫ
homo non possit facere bonũ pro
alio quin mereatur: sic potest ta=
men ꝓ alio soluere ꝙ non liberet
se: sed illũ solũ. vnde satisfactio
quam homo ꝓ alio facit sibi qui=
dem est meritoria: et non illi sed
illi est liberatoria: sed nõ sibi. qꝛ
ergo sancti plus sustinuerunt ꝗ̃
meruerant: ⁊ hoc non solũ animo
merẽdi: sed etiam satisfaciendi ꝓ
se quidẽ primo: deinde ꝓ omnibꝫ
indigẽtibus ẜm ordinationẽ ec=
clesie: ideo illis primo cedit in sa=
tisfactionem ẜm qualitatẽ culpe
et pene: residuum vero reserua=
tur pro indigentibus dispensan=
dum per prelatos ecclesie. Secũ=
do est notandum ẜm Jo. de tur=
re cremata post Petrum de palu=
de vbi. s. ꝙ licet sancti in hoc cõ=
ueniant cũ xp̄o: ꝙ de his q̃ sunt
supererogationis aliquid ponãt
in thesaurum ecclesie: sicut chri=
stus. In hoc tamen quod sequi=
tur differũt. qꝛ tota satisfactio xp̄i
cessit in thesaurum pro ceteris et
nihil pro se. qꝛ nullius pene debi
tor fuit: nec pene originalis nec
actualis. Alij vero sancti non sic.
quia oẽs eorum penalitates non
cesserunt nobis in thesaurum: qꝛ
ipsi debitores erant multarum
penarum: tam ratione origina=
lis peccati: ꝗ̃ actualiũ: vñ illud
ꝙ supererogarunt soluto debito
coꝝ cessit nobis in thesaurũ ec=
clesie. Beata 'ꝟo virgo maria mo=
do medio se hꝫ. qꝛ de suis penali
bus id solũ ꝓ ea satisfecit: ꝙ erat
pena pcti originalis: sicut mors
nature cuiꝰ mortis naturalis. ipa
debitrix fuit (nõ tamẽ intelligas
immo caue asserere ꝙ originali=
ter peccauerit qꝛ hoc est ꝯ deter=
minationẽ ecclesie). Relique aũt
eius penalitates spõte assumpte
tote nobis cedunt non illi q̃ nul=

[1] Nota doctrinã hãc ꝓ thesauro ecclesie.

consecrata et aucta olim vbi primum(iuuante domino)per orbem terraruz lacertos mouere cepit:prouide attendens quantum oneris humeris impositū haberet quot oues pascere quot custodire ad quot etiā remotissima loca oculos intēdere cogeretur diuino quodam cōsilio parrorochias instituit dioceses distinxit episcopos creauit : et metropolitanos[a] prefecit vt tanquam

lius culpe sexualis rea fuit.[1]Et ex quo de thesauro ecclesie fit sermo.Scire debes q quatuor inter cetera sunt ex qbus thesaur⁹ prefatus spiritualis consurgit. Primum est meritū passiōis christi. Quod meritum cum ratione suppositi diuini fuerit infinitum:ex cedit etiam sua infinitate efficaciam omnium sacramentorū.Secundum est. meritū beatissime virginis: que et multos labores et dolores sustinuit:et penas specialiter in christi passione.Unde symeō de hoc pphetans ait.et tuam ipsius animam pertransiuit gladius. Luce.ij. Tertiū est meritū sanctorū martyrū.q multo plura sustinuerunt tormēta:q meruerunt eorū peccata aut vltra q eis erat necessarium ad salutem. Quartum est meritū beatorū cōfessorū:atq beatorum virginū:aliorumq sanctorum omniuz:qui in operibus penitentie supererogarūt ad mēsuram debitorum suorum.et multas insuper tribulatiōes et angustias sustinuerūt patienter:p qs penarum multitudo poterat expiari:si eis deberent:quorū omniū tanta certe est copia meritorū:vt valere videantur p solutione omniū penarū p peccatis nostris debitarū.fm Joan.de turrecrementa.in loco supra allega.et numero.15.quem vide in discursu dicti.§.itē in leuitico.circa distributionem istius thesauri que

fit per indulgētias.[2] Circa qs si quandoq vis informari de pluribus vt puta an per idulgētias possit aliquid remitti de pena satisfactoria?Secūdo vtrū idulgētie tm valeat qtū pronūciant? Tertio vtrū pro temporali subsidio sit indulgentia facienda? vide per sanctum Thomā aquinatē in additionibus tertij sen.q.xxv. Et de his q possūt facere seu dare indulgentias pro nūc me remitto ad eundem diuū Tho. in additionibus 3.sen.q.xxvj. Et quibus valeāt. p eūdē in additionib⁹.3. sen.q. xxvij.vbi sancte (vt sanctus est) de his loquitur cuius dicta sanguinem martyrum seu thesaurū ecclesie concernētia vide et p aie salute stude.qr re vera plures in quo sensu indulgentias et vim earum interpretantur.

a ¶Metropolitanos.i.archiepiscopos/fm cōmunem vsum loquendi.[3]Si tn tu scurate ponderes ponderāda repertes q metropolitanus et Archiepiscopus differūt.vt est tex.hoc pbās oculos non habentibus liposos in.c. cleros.xxj.dist.cuius verba circa eius principium hec sunt. Ordo vero episcoporum quadripartit⁹ est.i.in patriarchis. Archiepiscopis metropolitis atq episcopis. Et deinde sequitur in dicto.c.cleros.Archiepiscopus greco interpretatur vocabulo q sit summus episcoporum id est primas.tenet

1 Thesaur⁹ ecclesie cō surgit ex quatuor.

2 Uarie remissiones circa materias indulgentiaruz.

5 Archiepūs pprie dicitur pmas.et differt a metropolitano.fm propriā terminoꝝ significationez lz qnq pro miscue capiantur archiepūs et metropolitanus.

enim vicem apostolicam & presi: det tam metropolitanis q̄ ceteris episcopis.ita dicit ille tex.& sequitur ibi Metropolitani autem a mēsura ciuitatū vocantur.Singulis enim prouincijs preeminent:quorū auctoritati et doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt:sine q̄b9 nihil reliquis agere licet episcopis.sollicitudo cuiꝫ totius prouincie Archiepiscopis cōmissa est.hec sūt textualia verba prefati.c.cleros. quibus palpatis/aut sensu nō turbato perspectis/clare cōstat abuti nōnullos qui sermonē facientes de metropolitanis vocant eos Archiepiscopos:quos tñ per illum text. vocarem ego primates.licet isti termini sepe ꝓmiscue capiantur. Et istorū ordo sic quadripartit9 minorem habet respectu iurisdictionis sub se ordinem episcoporum.per dictum.c.cleros. Iste tamen inferior ordo respectu iurisdictionis:quādoqꝫ erigitur in penultimum ordinem.ita q̄ de episcopo fit metropolitanus:vt ꝯtingit de episcopo Tholosano.seu eius sede episcopali q̄ erecta fuit in archiepiscopaleꝫ seu metropolitanā.vt vtar v̄bis tex.extraua. nuper certis ex causis.in titu.de p̄ben.inter communes.& talis erectio fieri potest auctoritate pape ꝑ illum tex.& vide notata ꝑ glos. in.l.vnica.i verbo tyro.& ibi. Io. [illegible]e pla.& Luc.de pen.C.de metropo.berito.lib.xj.post text.ibi loquentem de ciuitate cui nomē berítus erat que auctoritate imperiali exornata fuit metropolitano nomine.Et notā q̄ ante predictam extrauagan. nuper.de iure decretaliū sedes Tholosana erat episcopalis tñ.ad qđ probandū allego.c.in causis.in [illegible]e ele. cuius verba sunt.Cu[illegible]ulum Tholosañ.ecclesie ad [illegible]ctandū de electione epi conuenisset. Uides ergo ꝑ illū tex.q̄ de iure decretalium erat sedes Tholosana epalis tñ.& tam ecclesia Archiepiscopalis Burdegaleñ.q̄ Tholosana in iure reperiuntur regulares.in q̄b9 Canonici profitebātur.ꝑhoc allego.c.preterea iuncta eius suprascriptio.de preben.et dig.

q̄ membra capiti[a] obse-

a ¶A quo[1] non licet mēbris recedere.c.cū nō liceat.de p̄scrip. (Uide tamen ibi glos.j.& notata ibi ꝑ Panor.)c.non decet.xij.dis. & sublato bono capite parum'aut nihil ꝓsunt mēbra.iō dicit tex.in c.illi offerūt.j.q.j.Frustra trūcato capite fidei cetera mēbra h̄re se iactāt.caput enī excellētior ps hois ꝺ quo q̄s cognoscit & locus ex eius sepultura religiosus fit.l. cū l diuersis.ff.ꝺ relig.& sum.fu.& caput,cū facie/ratione eius excellentie & imaginis pre ceteris mēbris a macula ex iuris dispositione cōseruatur propter similitudinem celestis pulchritudinis.l.si quis in metallum.vbi vide Ang. & Saly.C.de penis.per queꝫ tex. dicebat Fel.in predicto.cum non liceat.in princi.allegādo Ang.in d.l.si quis in metallum.non valere statutum quo disponitur penā pro delicto in facie exequi.et circa ea que caput tangunt(sed extra materiam text.nostri)posses videre ea que dicit Fel.post text. in.c.significasti.le.ij in colū.mihi antepe.post versi.ij.limita.de homi.& ibi loquitur de capitis excellentia.& ibi Feli.& in dicto.c.cuꝫ non liceat a capite.[2]allegat notata.per Bal in.c.j.§.ad hoc.de pace iura.fir(sed deberet allegare Bal.in.c.ad hec.in titu.de allodijs in vsi feu.)vbi Bal.colum. iij.versi.porro.circa.&c.dicit q̄ in capite est fons rationis et intellectus.& dicit;ibi idem Bal.alle-

1 Nota ꝺ capitis excellentia.

2 In capite ē fons rōnis & intellect9 & cerebꝛuꝫ est mēbꝛuꝫ diuinum.

quentia cuncta secunduz eius voluntatem salubriter in domino gubernarent. et tanq̄ riuuli a perenni fonte Romana videlicet ecclesia deriuantes[a] ne angulum quidē dominici agri irrigatum dimitteret: vnde sicut alij Romani pontifices[b] prede-

gando Aristotelem. q̄ cerebrum est membrum diuinum in quo est sensus et intellectus. vnde locus ab auctoritate hominis est in capite s̄m Bald. ibi. Et ista possent applicari ad q̄stionem an concesso capite castri intelligatur totum castrū cōcessum. de qua questione. vide per Bal. in dicto §. ad hec. col. ij. vers. querit etiā ec. ista nota et scio q̄d clari[9] de capite tangere possem. sed qui caput est cetero rum precor vt capitis habeat in se excellentiam.

Quatenus tamen hic de capite. i. de papa loquimur. cui obsēq̄ debent omnia mēbra. i. prelati per hunc tex. [1] Dictu q̄ etiam omnes prelati seruare debēt omnia sua iura seu constitutiones sanctas ⁊ canonicas. c. j. de const. nec membris licet recedere a ritu et consuetudine sancte Romane ecclesie. c. perniciosus ille abusus. de celeb. miss. ⁊ ibi. glo. j. per. c. cōtra morē. 100. dis. c. de trina. de cōsecra. dis. iiij. (vide tñ glo. in. c. nolite. xj. dis.) ideo dicebat Juli[9] papa Nolite errare fratres mei charissimi: doctrinis varijs et extraneis nolite abduci: ⁊ istituta apostolorum et apostolicorum virorū canonesq̄ habetis his fruimini: vt freti eis contra cuncta inimicoruz iacula persistere valeatis. Satis enim indignum est quenq̄ vel pontificuz vel ordinum subsequētium hanc regulaz refutare: quā beati Petri sedem et sequi viderit et docere. Multum enim conuenit vt totum corpus ecclesie in hac sibi obseruatione concordet:

Jura ⁊ consuetudinez ac papalez ordinationem debēt seruare ceteri p̄lati.

Pontifex quō interpretetur: ⁊ q̄d facere possit ostēdit.

que inde auctoritatem habet. Ubi dominus totius ecclesie posuit principatum. c. nolite. xj. dist. et ex illo tex. notat ibi. Cardina. Alexan. not. iij. q̄ multum est conueniēs quod omnes ecclesie inferiores / ecclesie Romane in legibus concordent ⁊ turpis est pars que non cōgruit vniuerso. c. fi. de spon. duo. c. qui ɔtra mores. viij. dis. Oportet eñ omnes prelatos pape vt capiti obedire ⁊ suffragari: et eos hoc sequi quod ecclesia Romana custodit: a qua / p̄ncipium eos accepisse non dubiuz est. c. fi. xj. distin.

a ¶ Deriuantes. Deriuantur nā q̄ cetere ecclesie a Romana ecclesia. c. fi. xj. distin.

b ¶ Pontifices. Pontifex dicitur princeps sacerdotum: vel dicitur esse quasi via sequentium. ip̄e eñ summus sacerdos. ipse pontifex maximus nuncupatur. ipse enim efficit sacerdotes et leuitas: ipse omnes ordines ecclesiasticos disponit: ipse quod vnusquisq̄ facere debet ostēdit. (aut certe dic tu q̄ ostēdere deberet). c. cleros. xxj. dist. Ante autem pontifices ⁊ reges erant. nam maiorum hec consuetudo fuit vt Rex esset sacerdos ⁊ pontifex. Unde et pontifices romani imperatores appellabātur inquit tex. in dicto. c. cleros. Et nota ex quo de pōtificibus fit sermo q̄ omnis pontifex ex hominibus assumptus / pro hominibus cōstituitur in his que sunt ad deuz: vt offera[illegible]a et sacrificia pro peccatis. [illegible]ondolere possit his q̄ ignoran[illegible] errant: quoniaz ipse

cessores nostri suo tempo
re omni studio curarunt:
vt dicta ecclesia[a] vniretur
et in sancta vnione huius
modi sine ruga et macu-
la[b] conseruaretur:et om-
nes vepres ab eadē ecclīa
abolerent̄:cuius propriū
est(diuina opitulante gra

circundatus est infirmitate:⁊ p-
pterea debet quemadmodum p
populo:ita etiam pro seipso offer
re pro peccatis.vt inquit beatus
Paulus.ad hebreos.v.⁊ vtinam
pōtificeshodier
ni sint sūmi aut
inferiores / ad
ista animaduerte
rēt. Inter quos
tñ ni fallar(sit
sermo noster ne
reprehēdamur
nō de summo pō
tifice sed de epi
scopis:si episco-
palis dignitas
non sit papalis
adaptabilis)sūt
plures inter q̄s
nō occurrūt oīa
que in pontifice seu episcopo oc-
currere debent.[1] Videam⁹ igi-
tur precor in episcopo seu pontifi
ce requisita:et manuz ad pectus
quisq̄ pontifex ponat: an quali-
tates a beato Paulo descriptas
habeat. Cuius verba hec sunt.
Oportet enim episcopum irrepre
hensibilem esse: vnius vxoris.id
est ecclesie virum:sobrium: orna-
tum(intellige virtutibus ac bono
exemplo) prudentem: pudicum:
hospitalem:doctorem:non vino-
lentum:non percussorem:sed mo
destum:non litigiosum:non cupi
dum.sed sue domui bene preposi
tum.j.ad Thimo.iiij.[2] Et pre-
cor cogitent pontifices seu episco
pi ac ceteri viri ecclesiastici:q̄ ni-
hil est i hac vita⁊ maxime in hoc
tempore difficilius/⁊ laboriosi⁹/
⁊ periculosius episcopi et presbi-
teri aut dyaconi officio.Sed apd
deum nihil beatius si eo modo
militetur quo noster imperator
precipit.vt ait Augustin⁹ ad Va-
lerium.et habetur in.c. ante om-
nia.xl.distin.Sed prohdolor ho-
diernis diebus possumus vere di
cere.Multi sunt pōtifices seu epī
et pauci sunt pontifices seu epī.
sicut sic in simili Ioā. chriso. di-
cit dum his vtitur verbis. Multi
sacerdotes: ⁊ pauci sacerdotes.
Multi in nole:et pauci in opere:
c.multi.xl. distī.
[3] Et prudēter
procedāt hoc in
mortali cito trā
situro sclo.Pon-
tifices etiā sum-
mi:quib⁹ graue
on⁹ imponitur.
nec eis facile sta
re est in loco pe-
tri et pauli:⁊ te-
nere cathedraz
regnantium cuz
xpo. nec sctōruz
filij sunt qui te-
nent loca sctōrū
sed qui exercent opera eorū.c.nō
est facile.xl.di.Et aduertāt sedē-
tes in cathedris btōrum Petri et
Pauli.cogitent etiam ipsi epī(ta
les nāq̄ aplorū sunt successores.
c.i nouo.xxi.di.)an eorū vestigia
sequātur.q: nō sufficit in eorū se-
dibus ⁊ cathedris sedere: si taliū
opera mortificata sint.Ideo dicit
tex.in.d.c.multi. Qui bñ sederit
sup cathedram:honorem accipit
cathedre.q̄ male sederit:iniuriaz
facit cathedre.Hinc dicit.c.nō lo
ca.xl.dis.Nō loca vl ordines crea
tori nostro nos primos faciunt:
sed nos aut merita bona contun
gunt aut mala disiungūt.Leten-
tur tñ in xpo Iesu de nomine pō-
tificali Pontifices si virtuosi sint.
sed terreat eos tantuz nomē si in
digni ⁊ scelerati sint.accipiūt eñ
nomē quo adeo patre nominat⁹
fuit eius filius redēptor noster.⁊
istud est quod dixit beat⁹ Paul⁹
per hec verba.Factus est omni-
bus obtemperantibus sibi causa
salutis eterne appellatus a deo
pontifex.ad hebreos.v.c.
a Ecclesia.s.romana.
b [3] Macula.Sine enim ru

1 In epō seu pontifice q̄ occurrere debeāt docet.

2 Nā periculosius epāli ⁊ sacerdotali officio si indigne exercetur.

3 Periculosum est pōtificibus sedere in cathedris sāctoruz Petri ⁊ Pauli ⁊ pōtificali vti noīe si sunt indigni.

tia). virtutes [a] colere: ⁊ vitia radicitus extirpare. [b] Ita et nos tempore nostro et presenti durante concilio ea facere et curare debemus que vnioni [c] et conseruatio-

ga ⁊ macula tūc demū est ecclesia dum sublata sunt scelera⁊ maxime ipse hereses:⁊ inter xpīfideles sub sancta obedientia sancte romane ecclesie viuitur. Nec quisquam ignorat ecclesiā Romanā de per se esse (talemq3 eam decet esse) absq3 ruga⁊ macula. vt patet per tex. his vten tē verbis. Est ergo prima aposto li petri sedes romane ecclīe nō habens maculā neq3 rugam nec aliquid huiusmodi.c.q̄uis.xxj.dist. Et de illa pōt ēt itelligi id qđ scribitur. Tota pulchra es amica mea:⁊ macula non est in te. Canticorum.iiij.

a ¶Uirtutes. Inter quas commendo ego ipsam charitatē. post beatum Paulum de ea pulchre ⁊ vtiliter scribētem.j.ad Corinth. xiij.⁊ per beatum Petrum.j.petri.iiij.

1 Sicut xps extirpauit vitia sic facere dz pro virib⁹ ipse Papa.

b ¶Extirpare.[1] Exēplo saluatoris nostri.q̄ ad vitia nostra radicitus extirpanda mori voluit p nobis impijs.licet quis vix p iusto mori hodie velit. Et istđ ē qđ dicit beatus Paul⁹ dicēs. Ut quid enim christ⁹ cū adhuc infirmi essemus. s̄m tempus pro impijs mortuus est? Uix enim quis p iusto moritur. Ad Romanos.v. Ipse enim saluator christus iesus ē qui tollit peccata mundi. Ideo scribitur. Ecce agnus dei. ecce

2 Oēs xpiani debēt in xpo vniri.

qui tollit peccata mundi. Joan.j. ⁊ sicut ipse peccata nostra abstulit/ sic eius exemplo facere debet pro viribus eius vicari⁹ summ⁹ pōtifex. iuxta illud qđ scribitur. Exēplum enim dedi vobis:vt quemadmodū ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. Joan.xiij.⁊ hanc curam sibi cognoscens impositam. In-

nocēti⁹ papa.iiij.in gnāli cōcilio Lugdunensi sic ait. Pro humani redemptione generis de summis celorum ad ima mūdi descēdens:⁊ mortem tandem subiens temporalē3 dei filius Jesus xps ne gregē sui p̄cio sāguinis gloriosi redemptū ascensurus post resurrectionem ad patrē absq3 pastore deserere t:ipsi⁹ curam btō Petro apostolo (vt sue stabilitate fidei ceteris in xpiana religione firmaret:corūq3 mētes ad salutē opera sue accēderet deuotiōis ardore) cōmisit. vnde nos eiusdem aplī effecti (disponente dño) licet immeriti successores:et ipsius redēptoris locum in terris q̄q3 indigne tenētes circa gregis eiusdem custodiam sollicitia excitati vigilijs ⁊ aīarū saluti iugis attētione cogitationis intendere submonēdo noxia:⁊ agēdo pfutura debem⁹:vt excusso a nobis negligētie somno nostriq3 cordis oculis diligentia sedula vigilantibus:animas deo lucrifacere sua nobis cooperante gratia valeam⁹.c.j.de homi.lib.vj. Laborare ergo ex debito eius oneris ⁊ officij debet papa ad vitia funditus delenda. Et ex quo ad papatum peruenit:⁊ quo ad aliqua libertatem a se abdicando tanto oneri et cure se submisit/ quo ad hoc omnium fact⁹ est seruus. quod vere cognouit beatus Paulus dū dixit. Nam cum liber essem ex omnib⁹ : omniū me seruum feci:vt plures lucrifacerem. j.ad Corinth.ix.

c ¶Unioni. [2] Uides Papam laborare circa vnionem q̄ sibi ac vnicuiq3 catholico grata et salu-

lifera est: in qua omnes persiste-re debem⁹. Quia nos multi vnũ corpus sumus in xpo: cũ quo vnĩ ti viuere ⁊ p eo mori debemus. p hoc facit dictum beati Pauli di centis. Sicut e- nim i vno corpo re multa mẽbra habemus: om- nia autem mẽ- bra non eundẽ actũ habent: ita multi vnũ cor- pus sumus in christo: singuli aũt alter alteri⁹ membra. ad Ro manos. xij. debemus de vna re. iuxta illud qđ scribitur. Ibunt de virtute i virtutẽ. psal. lxxxiij. ⁊ in c. dum sanctã ecclesiam. de peni. di. ij. Et nota qđ

ni eiusdẽ eccl'ie cõducere videt. Ea pp oẽs vepres[a] q̃ vnioni hm̃oi obsistunt: ⁊ segetẽ dñi pullulare non sinũt tollere prsus ⁊ extir pare: ac virtutes[b] in viã dñi inserere satagim⁹. Sane iter archana mẽtis nr̃e re uoluẽtes quot tractat⁹ in- ter pie memorie Piũ secũ dũ. Sixtũ quartũ. Inno- cẽtiũ octauũ. Alexandrũ sextũ. ⁊ Iuliũ secũdũ Ro manos põtifices pdecesso res nr̃os: ⁊ clare memorie Reges francie xpianissi- mos: sup abrogatiõe certe ↄstitutiõis in dicto regno francie vigentis (q̃ prag- matica vocatur) habiti fuerunt. Et licet Pius secundus prefatus: nun- ciis ad clare memorie Lu douicũ vndecimũ Fran- cie regẽ christianissimum destinatis tantis eidem psuaserit rationibus: vt Rex ipse pragmaticam sanctionem huiusmoditã xp̃i seditiõe ⁊ scismatis[b]

a Uepres. ta cit tacite prag- maticã sanctio- nẽ et ei⁹ fautores licet etiã papa hic de exclusiõe vitiorum loqua tur.

b Uirtutes. [1] Quarũ inser tio vitiorũ est ex clusio. Iõ dicit beatus Ambro- sius ⁊ habetur in. c. cũ renũciat xxxij. q. j. Cũ re nũciatur impro bitati: statim af ficitur virtus. Egressus et ma licie / virtutis ope rat ingrẽssum: eodem q̃ studio quo crimẽ exclu ditur / innocẽtia copulatur. Et re probatis vicijs / virtutes in viaʒ dñi hic papa ise rere satagit. Uir tutes q̃ppe sunt nobis summe ne cessarie: iter qs

in aliã ambula illa anima a deo cõp ngit: q̃ hʒ i se virtutũ: gra tiam renitentẽ: splẽdore mq̃ pie tatis. c. illa ani ma. de peni. dis. ij. Et vtinã talis bus virtutibus quisq̃ nostrũ es set imbutus.

c Scismatis. Uide tamen p prag. sanc. tute- la notata p gl. i phe. prag. san. in verbo marti- ni. Aduerte tñ dũ illa glo. dicit q̃ pi⁹ papa. ij. (quo hic ad pre sens fit sermo) antea dict⁹. E- neas cõcilio Ba siliẽsi iter fuerit. ⁊ dicit illa gl. q̃ sic. Sʒ dic tu qđ tũc erat secreta ri⁹ tñ cuiusdã Dñici capranici d quo pleni⁹ me minit platina. in libro historia li de vitis ponti ficum. dũ vitã refert dicti. piĩ ij. cui pio ⁊ si in prefato concilio pla obuenissent Factus tñ põti- fex summ⁹ / prag maticã sanctio- nem abrogauit. Uir lʒ fuit pi⁹ ij. prudentie sin gularis: et q̃ nõ ad ociũ: ⁊ ad se-

1 Uirtutes amplexan- das ohdit.

2 Hec gl. cor respondet textui col. sequẽtis.

gnitiem: sed ad res agendas et
maximas quidem natus videba=
tur. Augere maiestatez pontificis
conatus est semper. Non reges:
non duces: non populos: non ty=
rannos in se aut
ecclesiasticūquē
piam delinquē=
tes: bello/ censu
ris/ interdictis/
execrationibꝰ p=
sequi prius de=
stitit q̄ eos ad
sanitatē redijsse

tempore natam suis pa=
tentibus literis abroga=
uerit.[a] tamen huiusmodi

cognouerit. Ludouico autē.f.xj.
gallorum regi aduersatus est: q
libertatem ecclesie minuere cona
retur: cum antea pragmaticā ec=
clesie Romane pernitiosissimam
pestem extorsisset. vt inquit Pla=
tina in loco preallegato.
a ¶ Abrogauerit. [1] De isto lu=
douico vndecimo quondaz Fran
cie Rege quē dicit papa Leo ab=
rogasse pragmaticam. plura de=
1 Descriptiō morum regis quondaz Ludouici.xj. scribit Guaguinus in compendio
suo intitulato de francorum ge=
stis. in parte que de Ludouico
xj. gestis loquitur. sub folio mi=
hi.cclj. cuius exordium tale est.
Leui et mansueto patri asper et
vehemens filius successit Ludo=
2 Nota verba a rege Ludouico xj. in fi. suorū dierum prolata. uicus. consilio preceps/ ingenio
vario et domesticis vix satis per
specto. Fuit tamen ipse suis tem=
poribus terribilis & velox ad mu
tandos officiarios suos. Nam dū
ipse parisijs ageret Robertum de
stoteuilla magni nominis equi=
tem Parisiensi prepositura do=
nat: amoto Jacobo villerio/ ci=
ues hortatus Roberto per om=
nia audiant. Cuius apud mon=
therici pugnam egregiam virtu
tem compertam habuisset. inde
plamenti primores a se vocat: et
Joannem nanterranum homi=
nem vtiq; et iusticia et equitate
probatum: sed minime ad Ludo=
uici stomachum facientem ex pri
mo presidentem secunduz creat:
et Joannem dabetum eius loco
instituit. Morilleriū quoq; can=
cellariū priuat: suffecto illi Guil=
lermo iuuenello de vrsinis qui
patre Ludouici regnante eun=
dem magistra=
tum sine repre=
hensione gesse=
rat. Hec sunt ver
ba predicti Ro=
berti Guaguini
vbi supra sub fo
lio mihi. cclx.
Idem tamē Lu
donicus conuersus ad rem publi
cam conscius sibi quantum odij
atq; inimicitiarum ob plurimos
a se vt voluerat magistratu offi=
cioq; destitutos contraxisset: legē
tulit magistratus perpetuos fo=
re: neq; amoueri inde eos posse
qui scilicet officia agerent: nisi
morte interueniente: vel commu
tatione aut dimissione facta: aut
culpa forte gestoris alijs officia
mandarentur. Si aduersus legē
precuz importunitate fecisset do
nationem inanem fore. Hec ide=
scribit Guaguinus vbi supra sub
folio mihi.cclxiij. Et tamen: in=
ter cetera ex vno summe laudan=
dus fuit Ludouicus. Introducta
namq; est auctore eo consuetudo
campanam hora meridiana (vt
in noctis crepusculo solet) pul=
sandi. quo tempore populus vno
(et deuotus duobus) poplite hu=
mi deflexo angelicam diue Ma=
rie salutationem obtinende pu=
blice pacis gratia. religiose exhi
beret. Qui mos hactenus diligē
ter a plerisq; seruatur. Erat siqui
dem Ludouicus a pietate non
alienus quantum a rebus a se ge
stis liquet. secundum Guaguinū
vbi supra sub folio mihi. cclxix.
[2] Et cum circa finem dierum
non esset sibi a morbo requies=
seq; indices magis ac magis debi
litari sentiebat: et mortis metu
angebatur (nemo enim fuit illo

vite cupidior.)Tamen prouidus
finis ambassiam se portari iubet
ibi Karolum filium admonens.
Sum inquit carissime fili breuio=
ris quam estimas vite: vtiq3 mor=
bo afficior cui
nulla subue=
nire medella
queat. Tibi
post me regnā
dum est:qua=
re tibi maxi=
me necessarij
sūt fideles mi
nistri. Et pau
lopost sequi=
tur ibi. Cete=
ros qui magi
stratus a me
aut officia a=
depti sunt cō=
seruato. Po=
pulo quem in
gruentiū bel
lorum neces
sitate multis
vectigalibus
extenuaui quoad per te fieri po=
terit leuato. Subdens postea ver
bum satis extraneum dicēs. Ma=
tri ne credito: cum enim subau=
diensis sit burgundis fauere mi=
hi semper visa est.. Hec describit
Guaguinus in folio mihi penul=
timo. gestorum a Ludouico. xi.
et in ordine eius compendij sub
folio mihi. cclxxxviij. [1] Rem ta=
men de qua agitur atingamus/ &
videamus quid gestum fuit ab
eo exortatione Pij pape. ij. circa
pragmaticam sanctionem? Et re
perio eundem Gua. (silentio pro
nunc sint ceteri auctores) in loco
supra allegato. sub folio. cclxiij.
his verbis scribentem Fama an=
te hos dies ferebatur: ludoui=
cum Pio pontifici Romano pro=
misisse se pragmaticam sanctio=
nem (de qua in Karoli septimi
gestis per eundem Gua.) delectu=

abrogatio: nec etiam lite=
re apostolice prefati Six=
ti super concordata cum
oratoribus prefati regis
Ludouici ad prefatū Six
tum predecessorem desti=
natis: habita expedite p
platos & psonas ecclesiasti
cas dicti regni recepte nō

rum: si aliquando ad regnum si=
ne controuersia peruenisset. Et[a]
promissi Pius pontifex non ob=
litus cum eandem pragmaticam
maxime execraretur eamq3 he=
resim appel=
laret. Lega=
tum Joannē
diui Benedi=
cti monachū
Attrebaten=
sium cardina
lem ad Ludo
uicum mittit:
qui regem se
promisso sol=
uere hortare
tur. Cui au=
diens Ludo=
uicus legato
literas ad par
lamentum se
natum dat:
de ipsa prag
matica abro=
ganda. Erat
in ipso sena=
tu Joannes romanus regius pro
curator hic (Joanne ballua ad
curiam Ludouici atq3 legati no=
mine cum literis veniente peten
teq3 senatum vt ea suo decreto ro
boraret) ego inquit indices hanc
commodissime legis abolitionē
non approbo: et quatenus ad
meum officium attinet Joannis
ballue petitionē impedio. Ea re
incandescens ballua (erat eīn in=
genio versipellis et doloso nimis)
Joāni romano multa eū cōmina
tus. Cui ballue. s. repugnare etiā
schola Parisiēsis (quā ornatā om
ni literatura & virtutibus matrē
cōem cōsueui ego vermiculus ap
pellare) nō formidauit: ecclie cō=
ciliū appellās ballua ad Ludoui
cū re infecta reuersus est. Uides &
ex dict3 Gua. an qd actū gestū ve
fuerit cū effectu a Ludo. xi. aut
ei[9] legato de ↄcernētib[9]. pra. san.

1 Uide quid
gestū est a
rege Ludo
uico. xi. cir
ca prag. sā.
& qd a sue
gñali procu
ratore: et
ab vniuer=
sitate Pa=
risiaca.

fuerunt.[a] Nec ipsi prelati et persone ecclesiastice illis parere: nec monitis Innocentij et Julij predecessorum aures prebere.[b] sed eidem pragmatice constitutioni inherere voluerũt. vnde prefatus Julius[c] predecessor.[d] in presenti concilio Lateraneñ. vniuersalem ecclesiã representante per eũ[e] legitime indicto:[f] abrogationis pragmatice sanctionis huiusmodi negocium et illius discussionem venerabilium fratrum suorum cardinalium (de quorum numero tunc eramus.[g]) et aliorum prelatorum congregationib9 relationemq; discussorum sibi[h] et eidẽ concilio[i] faciẽdã cõmisit. Salicosq; plãtos capitula ecclesiarũ et monasteriorũ: cõuẽt9: ac plamẽta et laicos illis fauẽtes cuiuscũq; dignitatis etiã si regal' existerẽt sãctiõe[k] pdcã vtẽtes seu illã approbãtes.[l]

a ¶ Nõ fuerũt. An aũt prelati et ecclesie et curie presentis Francie regni hec cõcordata receperint: et sub quibus modis formis pretermitto enucleare. Res enim de se cũ notoria sit: nõ eget mea rudi explanatione sed quaten9 res mea aget (si in aliquo agatur) sequar doctrinã Psalmiste dicẽtis Psalmo. xxxiij. Prohibe linguã tuã a malo et labia tua ne loquãtur dolũ. Et dicit beatus Gregorius in suo pastorali. c. xv. et habetur in. c. si rector. l prin. xliij. dist. Sit rector discretus in silẽtio: vtilis et caut9 in vbo. et in col. pe. iiij9. c. dicit. Sed cum rector ad loquendũ se pparat: sub quã se cautele studio loquat attẽdat: ne si inordinate ad loquendum rapit erroris vulnere corda audictium feriantur. et cũ fortasse sapiẽtem se videri desiderat vnitatis cõpagere insipienter abscidat. Hinc dicebat redemptor noster. Habete in vobis sal. Mar. ix. per salẽ quippe verbi sapientia designatur: qui ergo loqui sapienter nititur magnopere metuat / ne eius eloquio audictiũ vnitas cõfundatur. dicit text. in dicto. c. si rector.

b. ¶ Prebere. i. noluerunt obtẽperare nec cõsentire abrogationi pragmatice sanctionis.

c ¶ Julius. s. secundus.

d ¶ Predecessor. Immediat9 ipsi9 Leonis decimi hic loquentis.

e ¶ Eũ: scilicet Julium. ij.

f ¶ Indicto. i. cõgrato et eo disponente conuocato.

g ¶ Eramus. Simili modo loquendi vtit papa Bonifacius octauus. in. c. j. de renũc. lib. vj. Et vides q papa hic attestat de his q gesta fuerunt eo in minorib9 cõstituto. sic facit papa in c. querelam. de elect. in. vj. et in c. ad apostolice. versic. et quia de re iudi. lib. vj. et in varijs alijs iuris partibus.

h ¶ Sibi: scz Julio secundo.

i ¶ Concilio. scz Lateraneñ.

k ¶ Satione: scz pragma.

l ¶ Approbãtes. s. eã recipiẽdo / cõtẽta in ea obseruando / et

causas fm eam diffiniendo.

a Illas: scilicet gallicanas.

b Accessus. Nec ego video/ quod tunc ipsis Gallis sic citatis pateret accessus tutus: ut absque iactura et periculo se cōcilio Lateraneñ. nedum in pape Julij secundi facie presentarent: causam ob sedis apostolice reuerētiam et honorē calamo (cū notoria sit) non describo. Unum scio Pontificali sanctione cautū. Reges et nec alios etiam legitime citatos iure astringi adire iudices exercitu feroci grandi et odioso ipsis citatis stipatum. clemen. pastoralis. vers. notorium. de re iudi. facit. c. accedens. le. ij. ut lite non contesta. (et tunc superest. c. ex parte. le. j. et capitulo finali. de appellationibus. remedium.) Et papa loquens de citato ad locum sibi non tutum ad excusationem citati utitur sequentibus verbis: scilicet. Nunquid etiam debuit comparere in loco ad modum populoso multum potenti ac prefato in eum odio prouocato? Quis enim auderet vel qua ratione aliquis teneretur consistorij talis subire iudicium: et se in hostium sinu reponere: ac ad mortem per violentam iniuriam non per iustitiam inferendam ultroneum se offerre? Hec quidem iure timentur: hec de more vitantur: hec humana fugit ratio: hec aborret natura. Desiperet igitur qui citationem huiusmodi saperet artasse citatum. inquit text. dicte clemen.

omnesque et singulos alios sua communiter vel divisim interesse putantes per edictum publicum (cum ad partes illas[a] tutus nō pateret accessus[b]) in ceteris ecclesiis tunc expressis affigēdum moneri et citari[c]. infra certū competentem terminum prefigendum ad comparendum corā eo in conci-

pastoralis.

c Citari. ut non possent ipsi sic citati pretendere ignorantiā. facit pro tali citatione tex. clemē. j. versicu. nos rigorem ipsum. de iudic. et clemen. causam. iuncta glo. in verbo publico. de electionibus. facit. c. fina. cum gloss. in verbo generaliter. de electionibus. libro sexto. Et de hac citatiōe edictali nota quod difficilior est purgationis et excusationis/ si a taliter citato ignorantia eius allegetur/ quam ubi voce preconum quis citatur. Uocem enim preconum pauci possent qui presentes nō inueniuntur audire. §. omnem. in autenti. de lit. colla. 8. autenti. qui semel. C. quomodo et quando. gloss. in clementina prima. in verbo restringimus. de iudic. Edicta vero per multos dies posita possent pene omnes agnoscere. text. in dicto. §. omnem. et pondera illum textum in versicu. edicta vero etc. dum dicit per multos dies posita: quia infert quod ad hoc/ ut citationes edictales aliquem ligēt debent in loco in quo affigūtur per aliquot dies affixe relinqui: quod facit contra plures citatorias literas impetrantes et eas in locis publicis affigētes: qui subito eas euellūt ne ad notitiam citati perueniant: et ut ex eius non comparitione contumaciam ipsi impetrantes tales literas assequantur. Et nota quod non tollerantur regulariter igno

rantia si allegaretur circa ea que publice geruntur.capitulo primo cum gloss.iij.de postul.prela.vbi vide allegata per illam gloss. et ibi notata per Panor.& Barba.et glossa in verbo publice. cum allegatis per eandem in dicto capitulo primo.et text.in capitulo finali. cum notatis per Panor in primo nota. qui matr. accus. pos. tamen pro allegante ignorantiam in certis casibus:licet aliquid fiat publice. vide eundem Panormi. not.ij. post text. dicti.c. fi.

beato Paulo scribitur dicente. Si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. Ad romanos.xij.et in capitulo inter verba laudantium. xj. questione. iij. bonus text.in capitulo hec quippe verba.circa finem.iij. q.vj.

lio prefato causasq dicendum.quare sanctio [a] prefata in concernentibus autoritatem:dignitatem:et vnitatem ecclesie Romane et apostolice sedis sacrorumq canonum et ecclesiastice libertatis violationẽ nulla et inualida declarari decerni et abrogari non deberet. Et cum super his in forma iuris in prefato concilio Lateraneñ. procederetur : dictusq Julius predecessor sicut domino placuit rebus fuisse humanis exẽpt⁹. nosq diuina fauente clemẽtia ad summi apostolatus apicem assumpti fuissemus:et contra prelatos capitula conuentus & personas huiusmodi ad nonnullos actus processissemus : tandem considerantes pacem [b] esse vinculũ charitatis: et spiritualem virtutem qua saluamur : dicente domino. [c] Qui biberit

a ¶ Sanctio. scilicet pragmatica.

b ¶ Pacem. Quam pacem & trãquilitatẽ alibi dicit Papa se cum omnib⁹ hominibus/ac mũdo etiã vniuerso velle.c.ad apostolice.de re. iu. libro sexto . & sic faciendo adimplebit id quod a

c ¶ Domino. Joannis.iiij.c.& vides quod in textu concordatorum in vltima impressione hac excepta ista allegatione inserebatur.sz in priori concordatorũ impressione / in textu deerat allegatio Joãnis c.iiij.nec mos summi pontificis est vt quotas iuris literis aut dictis in suis describat licet in hoc non sit magna vis sufficit tamen nobis ista esse domini redemptoris nostri verba ab eo Samaritanam mulierem alloquente prolata.

aquam [a] quam ego dabo ei bibere non sitiet in eternum.[b] Et qd in pace consistat salus vniuersorum (Cassiodoro testante. Omni quippe regno desiderabilis debet esse tranquilitas in qua et populi proficiunt: et vtilitas gentium custoditur.) matura deliberatione cognouimus: nō per nuncios aut legatos nostros: sed in prestatione obediētie filialis quā charissimus in Christo filius noster Franciscus Francorum rex Christianissim⁹ personaliter nobis prestitit. Hec cū maiestate sua coram [c] discutere eumq; paternis hortari monitis: vt ad laudem Dei et sui honorē [d] prompto animo libens ac volens dicte pragmatice sanctioni abrenunciare. Et secundum leges sancte Romane ecclesie queadmodum ceteri christiani viuere ac mādatis apostolicis que a sede apostolica pro tēpore emanarent parere

a ¶ Aquam. Saluator dicebat. ex aqua Jo. iiij. sed bibendo ex aqua bibit qs aquam/ sz in hoc non pono differentiam.

b ¶ In eternū. Et sequitur Jo. iiij. Sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam.

c ¶ Coram. id est presentialiter.

d ¶ Honorem. Studiose loquēdo nil hic describitur de particulari sedis apostolice vtilitate/ nec officiorū curie Romane/ q multo plura assequuntur lucra ex concordatorū obseruātia/ quā ex pragmatice sanctionis dispositione. sint p nunc testes ipsi curiales Romani quos hoc non latet. Pone em̄ quod iure communi procederetur ad eligendū futurum episcopum. nōne hi soli qui de gremio sunt eligerēt cessante iure speciali. c. j. de elec. c. cum ecclesia sutrina. de causa posses. & propre. Nonne etiā exēptione cessante electio illa poterit per metropolitanum confirmari: aut sede Metropolitana vacante per ei⁹ capitulum/ cui tūc competit facultas electionē canonicam confirmandi. c. cum olim. de maiori. et obediē. quam igitur tunc vtilitatem assequantur officiales Romani (de papali sede non fiat sermo quoniam cunctis consueuit se exibere petentibus liberalem. c. sedes apostolica. de rescriptis.) nō video.

et obedire vellet. ¶ Et cū ex electionib⁹ que in ecclesiis cathedralibus et metropolitanis ac monasteriis dicti regni a multis annis citra fiebant grādia animarum pericula puenirent. Cū plereqꝫ per abusum secularis potestatis. [a] Non-

1 Electionis per abusū potestatis facte tria hec exēpla nota.

a ¶ Potestatis.[1] Panor.in.c. quisquis in glos.j. post Inno.ibi ponit tria exempla hui⁹ abusus secularis potestatis. Primo.cum clerici requirunt laicos vt intersint electiōi. Secūdo. cū requirunt consensum principis secularis sup certa psona eligenda arg.c.cuꝫ terra. de elec.vbi vide notata per Panor.no.iij.ꝛ per eundem ibi plenius ꝛ multū vtiliter no.si.Tertio cū eligūt mīnis alicuius seculari potentis. ꝛ nota singulariter hoc vltimū.nam videtur ex hoc Inn.in dicto.c.quisquis sentire/ꝙ electio facta p impressionem secularium sit ipso iure nulla: ꝛ ꝙ cōsentiens tali electioni incidat in penā dicti.c.quisquis.que est vt commodo electionis taliter facte electus careat ꝛ inelligibilis fiat.ꝛ ꝙ absqꝫ dispensatiōe ad aliquā non valeat eligi dignitatem.cōtrarium tñ sentit Inno. (vt refert Panor.in dicto.c.quisquis.in.j.gloss.) in.c qđ sicut.de elec.vbi tenet ꝙ electio facta per metum non est ipso iure nulla. [2] Tu tñ in hoc articulo distingue sic post Panor. in.c.licet.in expeditione glo.exceptione.(al's [illegible] absqꝫ vlla exceptione)de [illegible] elec.ꝛ post eundem Panor.in.c. abbas.versi.qntus casus.de his que vi.metusue causa fi.glo.in.c. sicut in construenda.§.ad tollendum.in verbo libere.de elect.in prag.Stepha.maleret in titu.de elec.in parte que de electione libere facta intitulatur.et p Petr. de Blaxio in trac.de elec.in parte que eligentib⁹ intitulatur.c.v.

2 Eligētes si p impressionem cogātur certum eligere an teneat electio ostendit.

3 Recitat pa[illegible] pa [illegible] ptas seūnō canonicas electiones que fiebāt hoc in frācie regno añ hec cōcordata.

ꝙ aut electores cōpelluntur per impressionē eligere certum.ꝛ tūc ipso iure non valet electio: qꝛ est cōtra propriū significatū et substantiale vocabuli.nā eligere est vnū ex pluribus voluntarie capere:vnde non est electio vbi nō ē volūtas libera: electio em̄ put ꝛ amor in libera voluntate consistit.c.ad fideꝫ. xxiij. qō.v. Hinc dicit tex.l.c.vbi periculū.§.ceterum. de elect.li. vj.Ceterū qꝛ cū arbitriū vel inordinat⁹ causa priuat affectus: vel ad certum aliqđ obligatiōis adigit cessat electio dū libertas adimitur eligēdi.ꝛ gl.ibi in verbo certū.exponit dicēs. Puta talem eligendum.intellige gratia exempli sempronium.Et illū tex. dicti.§.ceterū. dicit singularem ꝛ meliorē de iure Barba.in ru.de testa.in.ij.lectura.col.mihi.v.inferens per illū text.hāc doctrinā ꝙ vbicunqꝫ in aliquo actu requirūtur duo copulatiue.ad substātiam eius requirit̄ tunc concursus vtriusqꝫ.et illū.§.ceterū.dixit singularem idē Barba. in ru. de litis.cōtes.col.mihi.v.numero.xj. Vides em̄ ꝙ pro substantia electionis duo requiruntur vtpote volūtas ꝛ libertas:ꝛ si interuenit voluntas ꝛ desit libertas/reuera actus corruit.per dictū.§.ceterū. nec in hoc pretereūda est gl.singularis.c.notificasti.in verbo licentiā.xxxiij.q.v.que est sing.ẜm Barba.in ru.de testa.col.mihi.v. in.ij.lectura.ꝛ ẜm Phi.frā.in dicto.c.vbi periculū.§.ceteruꝫ. quē legit sub.§.pterea.col.ij.de elect. li.vj.ꝛ illā glo.dicit bonā et mēti

tenendã Panor. in. c. abbas. col. mihi. ij. de his que vi. metusue cau. fi. et illã gloss. dicit notabilẽ. glosator prag. sanc. in. c. sicut in construenda. §. ad tollendũ aũt. in verbo libere. de elec. [1] qne gl. dicti. c. notificasti. ait qđ quãuis coacta voluntas sit voluntas. per. c. volũtas. iuncta gl. in verbo vult. xv. q. j. q̃ ad hoc allegat. c. displicet. xxiij. q. iiij. l. si mulier. §. si metu coactus. et ibi gl. in verbo volui. ff. de eo qđ metus. cã gesẽ. er. Ubi tamẽ ageretur de cõtinentia vouenda. vel de matrimonio carnali contrahendo. vel de habitus assumptiõe. aut de electiõe celebranda. coacta volũtas nõ obligat. qr in istis requiritur voluntas directa et spontanea. De primo. est tex. in. c. notificasti. xxxiij. q. v. De secũdo est tex. in. c. cũ locum. de spon. et matri. De tertio est casus. in. c. j. de his que vi. metusue. cau. fi. De quarto est tex. in dicto. §. ceterũ. [2] Qui quidẽ. §. ceterũ. in dies allegari solet. cõtra ambitiosos q̃ potentatu quodam seculari aut literis principũ vim et metum qñq3 cũ effectu cõtinentibus/ in grãdẽ libertatis ecclesie militantis scandalum et dominorum eligentiũ incõmodũ immeriti eliguntur. qr eisdem digito signari merentur. aut statue in talium detestationẽ (si hec recte dixerim) essent perpetuo loco in eminenti erigende. Nec tales taliter electos/ prelatos nec pastores vocarẽ ego/ cũ fures et latrones a dño saluatore nostro vocentur eo dicẽte. Amen amen dico vobis: qui nõ intrat per ostiũ in ouile ouium: sed ascẽdit aliunde/ ille fur est et latro. Qui aũt intrat per ostiũ (.i. per christũ et electionẽ canonicã et liberã) pastor est ouiũ. Jo. x. c. ordinatiões. j. q. j. c. tres personas. xxiij. q. iiij. et tales per verũ ostium non intrãtes indigni sunt pastorũ nõie quorũ prerogatiua nõ debẽt gaudere. c. relatũ. de iure patr. Sz prohdolor. hisce tẽporib9 nec litere pontificales (taceamus ordinarios titulos a plurib9 sacerdotijs indignis aut ad pl'aturas assequẽdas spectãtur: sz vix litere a principibus nominatiue aut cõmendatitie electorib9 destinãde perituntur: sz predonico more aut tyrannica via ad sublimiores etiã nonnulli freti aut fauoribus reprobosũ/ aut magistratu pprio abutentes (talium precor taceas nomina si secreta sint) nõ verentur peruenire. Immemores eorũ que scribuntur a beato Paulo ad hebreos. v. c. inquirẽte. Nec quisq̃ sibi honorẽ. s. querat sz qui vocatur a deo sicut Aaron. c. qualiter. de elec. c. in scripturis. viij. qđ. j. Qui aures hz audiendi audiat. Mat. xiij. Mar. iiij. et Luce. viij. [3] Sz tales miserabiles ambitiosi semper credẽtes viuere: non verẽtur infringere ausu temerario priuilegia/ immunitates/ et libertates ecclesiasticas et vsurpare manifeste in grãde ppriarũ animarũ periculum iura qñq3 iusto titulo alijs competentia. Tales (ni fallar) decipit eorũ viuendi modus impudicus/ pomposus/ ac etiam tyrannicus: arbitrantur etiã tales (vt eorũ patefaciũt facta illicita) esse immortales. nec tales sunt diuine talib9 refragantis) stupefacti sentẽtie. qua dr a beato Paulo. Semper enim nos qui viuimus in mortem tradimur. ij. ad Corinthios. iiij. Et alibi dicebat beatus Paulus. Quasi morientes ecce viuim9. ij. ad Corinthios vj. Et alibi scribitur. homo natus de muliere breui viuẽs tẽpore repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur et conteritur: et fugit velut vmbra: et nũq̃ in eodẽ statu permanet. Job. xiiij. idõ dicebat saluator noster. Estote parati qr qua hora nõ pu-

1 Coacta voluntas est volũtas. sz nõ in casibus hic descriptis.

2 Nota que describit q̃ illos iq̃ solis pncipũ tẽporaliuz literis aut via tyrannica ad pl'aturas et bñficia perueniunt.

3 Terreant hec eisdem ad pl'aturas et beneficia illicitis maxime pabulum ptẽtis seculari veniẽtes.

tatis filius hominis veniet Luc. xij. Caueant tñ minores cũ maioribus: deum et ecclesiam sanctam et eius libertates offendere. quia crede mihi nõ erit apud deũ personarũ acceptatio. vt ait beatus Paulus ad Colossen. iij. c. et Stipendia talium mors seu dãnatio eterna. quia scribitur. Stipendia em̃ peccati mors. ad Romanos. vj. Nec glorietur quisq̃ Satrapas aut talis libertatis ecclesiastice euersor: si res cuncte hoc in seculo cito transituro sibi ꝑ voto succedãt. Nã proculdubio talem nõ formido plectendum in vltimo saltẽ dei iudicio: nã deus talem et similes differt quiq̃ in vltimo eius generali iudicare iudicio. Si em̃ omnia in hoc seculo vindicata essent: locũ diuina iudicia non haberẽt. c. si omnia. vj. q. j. Et (si pictores) quisquis sis pinge quocũq̃ volueris colore et calamo: quo zelo mot⁹ ledis dei et ecclesie iura per abusum potestatis secularis: nã finaliter deo cũ grandi tua iactura cũcta tandem deo (tuis vt ita loquar expensis) patefient. qꝛ scribit. Non est em̃ aliquid abscõditum quod nõ manifestetur: nec factum est occultũ quin veniat in palã. verba sunt saluatoris nostri. Mat. iiij. Omnes em̃ nos manifestari oportet ante tribunal xp̃i. vt referat vnusquisq̃ ꝓpria corporis prout gessit siue bonũ siue malũ. inquit beatus Paulus. ij. ad Corinthios. v. Uos prelaturarum et beneficiorũ ambitiosos et vestros fautores precor per viscera xp̃i: vt a cetero modos illicitos maxime per abusum potestatis secularis relinquatis: et contentetur vnusquisq̃ vestrũ vita honesta. et paupertatem xp̃i ꝓ vestra dãnata ambitione attendite. de qua scribitur saluatore dicente. Uulpes foueas habent/ et volucres celi nidos: filius aũt hominis nõ hʒ vbi caput suũ reclinet. Luce. ix. c. Cessent igit cessent abusus seculares. et via licita ad prelaturas et cetera bñficia fiat promotio: nec quẽq̃ deo deuotũ ad sacerdotia seu bñficia anhelantem terreat penuria aut bñficiũ carẽtia: si animam ad deo inseruiendum hʒ preparatã: qꝛ saltẽ victus cũ vestitu sibi nõ deficiet. qđ recte ostẽdit redẽptor noster alloquens discipulos dicens. Nolite solliciti esse anime vestre qđ mãducetis: nec corpori quid induamini. Anima plus est quã esca et corpus plusq̃ vestimẽtum. Considerate coruos qꝛ non seminant nec metunt: quibus nõ est celarium neq̃ horreum: et deus pascit illos. Quanto magis vos plures estis eis/ et paulo post ibi sequitur. Et vos nolite querere quid manducetis aut quid bibatis et nolite in sublime tolli. Hec enim omnia gentes mundi querunt. et paulo post sequitur ibi. Uerũtamen querite p̃mũ regnũ dei et iusticiã eius: et hec oĩa adijcientur vobis. Luce. xij. et Mat. vj. Et idẽ saluator noster cõtra auaros et ãbitiosos [illegible] inquit. Uidete et cauete ab oĩ auaritia: qꝛ nõ in abũdantia cuiusq̃ vita ei⁹ est ex his que possidet. Luce. xij. et ibi contra ambitiosum et auarum a deo dicit. Stulte animam tuã repetunt a te. hec precor nota qꝛ sunt salutifera. Ad rẽ principalem tñ redeamus. et de electione meticulosa et semota libertate facta loquamur: que sepius sic fit ob abusum potestatis secularis inuidentis pauperibus electoribus. (ob quã cãm non possum nõ referre prius id qđ dicit tex. in. c. sunt plurimi. vj. q. j. per hec verba. Peius malum esse nõ existimo q̃ christianos suis inuidere sacerdotib⁹.) Et dixi. S. post Panor. in. c. licet. et in. c. abbas. S. allegatis. et post p̃allegatam gl. prag. sanc. in. §. ad

tollendū. in verbo libere. et Stepha. maleret et petr. de biazio. in predictis eorū tractatibus. quod vbi electores compelluntur per impressionē eligere certū specificū: tūc ipso iure nō valet electio. per §. ceterū. iuncta gl. in verbo certum. §. alle. et hoc firmat Panor. in. c. cū terra. de elec. Panor. in. c. abbate sancti Siluani. de verbo. signi. et Panor. in. c. olim. le. ij. de resti. spoli. et vide. c. quisquis. cum ibi notatis per glo. in verbo abusum. et Jo. de imol. et glo. in verbo libertatē. de elec. et prout electio de certa persona per impressionē laicorū facta est nulla. sic dicendum est de postulatione sic facta e. bone. le. j. iuncta lectura Inno. ibi. de elec. cuius tñ lectura seu intellectus nō congruit illi text. fm Panor. ibi in expeditione gl. in verbo causis. Iste tñ intellect' in se ceteris est verior. inquit ibi Panor. ar. dicti. c. quisquis. et quo ad nullitatē in hoc non iudicantur vt imparia postulatio et electio per impressionē laicalem de certis personis facte. et p corroboratione huius sententie dicerem post Panor. in. c. licet. et in. c. abbas. §. alle. et post gl. prag. san. in dicto vbo libere. Stepha. maleret. et Petr. de biazio. i locis. §. alle. et Bar. principaliter. in trac. tyranno. q. vj. quod si ciuitas hz electionem rectoris et per tyrannum cogitur aliquē puta sempronium. et sic certum eligere: electio est nulla. [1] Et dicit Bar. in dicta. q. vj. quod si facto rumore vel seditione illicita quis eligitur est tyrannus manifestus ex defectu tituli. Et crede mihi quod si pro quia sacri nō mentiuntur canones finis talis tyranni sic electi erit propria eius confusio: nā his verbis de tali scribitur. Principatus quem aut seditio extorsit aut ambitus occupauit etiam si moribus aut actibus nō offendit ipsius tamē initiū sui est perniciosus exēplo: et difficile est vt bono peragātur exitu q̄ malo sunt inchoata principio. c. principatus. j. q. j. [2] Aut cōpelluntur electores eligere aliquē de certo genere personarū. et tūc talis electio valet si alia nō obstant: quia nō adimitur omnino libertas eligēdi sed restringitur sicut in simili videmus in cōsuetudine que pōt restringere libertatem eligēdi puta ad certū genus seu collegiū siue gremiū certarum personarū. sed non potest tollere simpliciter libertatem remanente potestate eligendi fm Panor. in dicto. c. licet. et pbatur fm eundē ibi. in. c. cum terra. de elect. iuncto. c. cū dilectus. de cōsue. et. c. abbate sancti Siluani. de verbo signi. vbi Panor. in correla rio qd elicit ex suo tertio notabili hoc infert. et idem tenent Jo. an. et Panor. in dicto. c. cum terra. et Panor. in dicto. c. licet. et idē ipse Panor. in. c. olim. le. ij. de restit. spoli. idē tenet Panor. in dicto. c. abbas. et preallegata glos. prag. sanc. in dicto verbo libere. et Stepha. maleret. et Petr. de biazio. vbi. §. [3] Et ex hoc inferebat Panor. in dicto. c. cū terra. quod valeret matrimonium carnale metu cōtractum: qm̄ non fuit quis cōpulsus contrahere cum certa persona: sed cū aliqua persona de certo genere. dum tamē persona cū qua venit contrahendum relinquatur libertati cōtrahētis. Puta titius per metum fuit inductus ad promittendum se contracturū matrimoniū cum aliqua persona de aliquo certo genere aliter pro tunc non specificando personam. videt ipse qd in tali genere sunt plures persone. inter quas est Sempronia cum qua libere contraxit. tale erit verum matrimonium. quod nota ad limitationē c. cum locū. de spon. et similium iurium dicentiū corruere matri

1 Electus p seditionē aut rumorem est tyrannus.

2 Electio p cōpulsionē de incerta persona a principio certi tñ generis vel collegij valet: si postea certa illius generis aut collegij eligitur psona.

3 Matrimoniū carnale metu cōtractū an et qñ valeat.

monium meticulosum. [1]Et ad predicta nota limitationē ad ea q̄ supra dixi post.§.ceterū.p quez dicebam non valere coactam ele ctionem restrictam ad certā per sonam.qr hoc p cederet ꝛ doctri na predictorum scribentiū in lo cis preallegatis nisi principiū es set voluntariuz. naz tunc electo res possent compelli ad eligēdaz certam personā.ꝛ valeret electio. c.publicato. coniuncta doctrina Panor.ibi no.iij.de ele.ꝛ hoc de clara.ex suis dictis ibi sic. Voces emanarunt in fauorem certe per sone in scrutinio:quo publicato: electores volebāt variare ꝛ aliū eligere.qđ tñ de iure eis nō ē per missuz:quinimmo per superiorez possent compelli ad collationem ꝛ electionem celebrādas in fauo rem primi.per dictum.c.publica to.ꝛ,si argueres dicens corruere electionez vbi adimitur libertas eligendi per dictū.§.ceterū. Dic hoc non esse verum vbi principiū scz.consentiendo in fauorem cer te psone in scrutinio fuit a princi pio voluntariuz ꝛ liberum ꝛ hoc sufficit. Sic etiā videmus. ꝙ vbi a pncipio volūtarie ꝛ libere/pso na habilis cū habili cōtraxit spō salia de futuro.ꝛ vna ex his extra casum iuris vult retrocedere non posset altera inuita:qnimmo pos set cogi cotrahere matrimoniuz. c.requisiuit.ꝛ.c.ex literis.le.ij. de spon.ꝛ matri. Et ista nota ad limi tationem dicti.c.cum locū.ꝛ hec vt vides compulsio que fit ratiōe principij voluntarij tā in electio ne q̄ in matrimonio est iuridica: et principij approbati executiua via canonica:l qua iuris coactio ne nil ꝙ sapiat tyrannidem nec abusuz per impressionē secularis potestatis occurrit.

1 Electio coacta certe psone eligēde tenet qñ pncipiū fuit voluntarium.

2 Dispactio seu illicita cōuētio cessare dz. in electionibus.

3 Elector/ aut patronus aliqd recipiēs p voce aut pñtatiōe ē symoniac⁹ idē si aliqd sibi remittatur.

nulle vero precedentibus illicitis ꝛ symoniacis pa ctionibus.[a] Alie particu

a ¶ pactionibus.[2]quas tñ iu ra detestantur. In istis enim oīs absit illicita pactio:omnisq̄ pro cul sit reproba cōuentio.c.q̄ pio. et ibi glos.in ℣bo pactio.j.q.ij.c. cum pridem. et c.fi.ꝛ ibi glos.et Panor.de pact. c.vbi periculuz. §.certū de elec. li.vj. Et aduer tāt simoniaci:cō siderentq̄ hi q̄ contra electiones a talib⁹ factas obijciūt.ꝙ nedū hoc simonie faci nus cōmittitur receptione actua li ipsius temporalitatis pro spiri tuali iure:verum etiam recipien do obligationez temporalitatis. c.cū sup.ꝛ ibi Panor. no.j.cuius allegata vide de confessis. [3]Et per illum tex.ſm vnū intellectum dicebat ibi Panor.no.pe.ꝙ cano nicus aliquid recipiens vt vocez suam alteri tradat cōmittit simo niā:ꝛ punitur pena ordinaria si moniacorū ꝛ vide,glos.in. c.sicut in construenda.§.ad locū.in ver bo tēporalis in prag.sanc. Et istđ pcedit etiā si vox sua nō erat ele cto necessaria ad validitatem ele ctionis de se facte ſm Pan.in.c. Matheus.not.ij.ꝛ ibi Feli.no.ij. qui ad hoc notant illum tex.de sy mo.ꝛ vt vides fuit ipse elect⁹:sy moniacus dictus ibi put re vera erat(q̄q̄ a maiori pte fuisset ele ct⁹:ꝛ a paucis sibi cōtradiceret.) eo ꝙ qdā taliter electi amic⁹/de cōsciētia electi ꝛ volūtate turba ta ei q̄ discordie sue electiōis ma gister videbat certe q̄titatis mu nus exoluit:ꝛ sic contradictio cō quieuit inquit ille tex. Et cogitēt etiam hi qui procurant eligi ad prelaturas vel alia beneficia vel ad ea presentari:vt nil de iurib⁹ prelato aut beneficiato debitis: pro voce aut presentatione asse quenda aliquid promittāt remit tere habentibus facultatem eli-

gendi aut presentandi qui ea te-
nentur soluere:nam ex hoc etiaꝫ
inciderent in labem symonie.per
c.veniens.le.j.de testi.⁊ notat ibi
Panor.no.3.per illuꝫ tex.ꝙ symo
nia committitur non soluꝫ largiẽ
do temporale pro spirituali:sed
etiam in remittendo debitum tẽ
porale.vel si detur pro iure anne
xo spiritualitati.i.pro fauore ha-
bentis ius patronatus.ſm Feli.
in prealle.c.veniẽs.no.ij. dicentẽ
post Anto.⁊ Panor.ibi.ꝙ non po
tuit aliter ꝙ̃ illo modo symonia
committi in casu dicti.c.veniens.
Et facit ſm Feli.ibi.c.preterea.
le.j.de transac.vbi Panor.not.ij.
ꝗuit ꝙ symonia committitur nõ
solum mere spiritualibus : sed
etiam in connexis ipsis spiritua-
libus:quod tene menti.Nam ius
presentandi non est mere spũale:
sed annexũ spirituali ſm eundeꝫ
ibi ꝑ.c.quanto.de iudic.(de quo
articulo qui disputabilis est vide
plenius per Panor.ibi.ac ꝑ Bar-
ba.in col.mihi.ij.cum duabꝰ pro
ximis sequentibus et in ipsa.iiij.
col.vers.Ego istũ passum.⁊c.se vt
videre potes resoluit.Ubi etiam
vide Phi.decium col.j.vide Pa-
nor.in ru.de iudic.et ibi Barba.
col.8.vers.iste passus.⁊ ibi Phil.
dec.col.mihi.9.versi.quantũ ve-
ro.et per modernũ acutum dñm
Jo.frã.de ripa ibi col.mihi.xiij.
numero.60.)et tñ super hoc iure
committitur symonia.emẽs ergo
ius patronatꝰ.s.de per se tñ vel
cum vniuersitate bonorũ iure pa
tronatus specificato:vel aliter il-
lud acquirens interueniente ali-
quo temporali cõmittit symoniã.
sic intelligas predictũ.c.ꝑterea.
vna cum doctrina Panor.ibi no.
ij.de transac.vel remittendo tẽpo
rale vt talr remittẽs presentetur
vt in dicto.c.veniens.qꝛ remitte-
re ẽ dare.ſꝫ glo.j.dicti.c. veniẽs.
ꝙ̃ allegat.c.talia.viij.q.iij.l. quin
etiam.ff.de calũ.et.l.si mulier.ff.

de cõdi.cã data.vbi vide inter ce
teros notata per Alexã.de imol.
no.j.⁊ vide de hoc etiã Feli.iñ di
cto.c.veniens.no.iij.possem alle-
gare et alia iura et antiqores scri
bẽtes:sꝫ ad hos modernos vber-
rimos(ceteros saltem omnes nõ
tacentes scribentes,nec alia silen
tes iura)me remitto.Ad vnuꝫ tñ
aduerte ꝙ dum.s̃.dixi.qd̃ ex re-
missione iuris competẽtis benefi-
ciato cõmittitur symonia. per di-
ctum.c.veniens.est verũ qñ ante
presentationẽ ⁊ institutionẽ fuit
facta talis remissio vel alia illici
ta pactio per papam non appro-
bata.secus vero vbi talis remis-
sio iuris etiam temporalis debiti
beneficiato;remitteretur ꝑsentã-
ti aut eligẽti:quia ex hoc solo ex
quo pactio aut ꝓmissio nulla il-
licitũ ꝑcessit nõ põt actus dici sy
moniacꝰ.sic intelligas doctrinaꝫ
Jo.an.⁊ Panor.in.d.c. veniens.
ſm Feli.ibi not.ij. per.c. Artal-
dus.viij.q.iij.[1]Et ex quo hoc l
tex.de electionibꝰ illicitis ac sy-
moniacis pactiõibꝰ factis fit ser
mo.Unũ haud pretereũdũ cogi-
taui.Uides indiesꝙ prelaturaꝝ
ac aliorum beneficiorũ occurren
te vacatione(⁊ ni somniando di-
xerim qñ etiam añ)ipsi ambitiosi
formidãtes reges aut principes
aut alios maxime laicos eorũ ele
ctionibus aut ꝓmotionibus non
concensuros:eis porrigũt pecu-
nias vt aliqua in orbis ꝑte sepiꝰ
hactenus perperã gestuꝫ est.An
tales reges aut principes aut ce
teri maxime laici pecuniã sic illi
cite receptã teneantur restituere
⁊ cuiꝰ[2]Huic q̃sito rñdeo tales
teneri restituere pecuniam illaꝫ
ipsi ecclesie de cuius prelatura
agebatur:licet nõ prouenerit ex
bonis eccl'ie:⁊ hoc ideo qꝛ ignomi
miniaꝫ illiꝰ ecclesie fuit data pe
cunia:ideo in re cõpensatione in
iurie est illi ecclesie restituẽda.
c.de hoc.⁊ ibi.Pa.not.fin. de sy-

1
Si regi aut alicui alteri pecunia concedatur vt electiõi cõsentiat:an sit restituẽda et cuiꝰ hic declarat.

2
Contra cõfessores principum.

mo.quod bene nota in practica. na3 cõfessores principū vel igno rantia ducti:vel vt applaudeant principibus vt faciunt plures ho diernī hypocrite adulatores:ne gligunt eos ad penitētiā iduce re:ꝛ multi tales sunt hodie in or be: de quorum salute diffidēdū

lari amore ꝛ sanguinis af fectione et non sine per- iurij[a] reatu fierent. Cum

1 Recipiens bñficiū pro voce sua ē symoniacus.

est cum decedāt in tali peccato.nā peccatū non di mittitur nisi restituatur ablatū. c.j.xliij.q.vj.regula peccatu3.de reg.iur.lib.vj.c.cū tn.de vsu.ꝛ'ita dicit Pa.in dicto.c.de hoc.[1] For san etiā qui iura pontificalis non percipit formidaret sup dubio se quenti.Uacauit beneficiu3 sit pre latura aut nō/nō refert.sit electi

2 Recitat in effectu textū concilij Basiliēsis circa modū olim pcedēdi ad electiões.

uum aut presentatiuū beneficiu3 haud curo.habēs vocem ad eli gendū siue presentandum roga tur de illa alicui dādā:cui p hoc ante electionem/postulationē3/ aut presentationem promittitur aliquod beneficium.Iste talis ro gatus postea elegit aut postula: uit/vel presentauit:aut electioni postulationi/aut presentatiōi me dio predicto cōsensit.dices ne ta le3 ex quo quid spirituale assequi tur aliquam iuris penam incurre re?dic q sic.nam qui de tali casu

5 Iuxta .ca. pe.§.porro de ele. lib. vj.

conuincitur aut ille ipse propriu3 facinus symoniacum in iure con fitetur ab altaris ministerio ve: nit deponendus. Sinautē casus nec manifestus nec iudiciali sit confessione liquidatus de quo ta men viget fama publica:canoni: ca tali infamato a iure indicitur

4 Ut in casu c.qꝛ ppter. §.illud. de elec.

purgatio:qua deficiēte veluti au ctor tanti sceleris infamatus ipe est plectendus.c.de hoc.de symo. a ¶Periurij.[2] Ex hoc tacite in nuit Leo papa hic:q ali hec con cordata solebat ab electorib[9] iu: rari:quod verū erat ex ordinatio ne concilij Basilieñ.quo inter ce tera cautū erat vt aduenīēte die electionis:illi ad quos pontificis vel abbatis spectabat electio i ec clesia debebāt conuenire magna cu3 deuotione missam de spūsan cto audituri quē humiliter tene: bantur exorare vt eos ad dignū eligēdū pastorē inspirare digna ref:ꝛ vt facilius gratiā hanc obtinere mererentur quo deuotius ad actū electionis accederent:contriti ꝛ confessi sa: cramentum eucharistie suscipere reuerenter debebant.Et cōsequē ter ad locum electiōis celebrāde ingressi pro quocūq futuro pre: lato qui per electionē assumēdus erat in manibus eius qui capitu: lo presidebat:ꝛ ipse psidēs in ma nib[9] eū immediate sequētis sub hac forma iurabat. Ego.N.iuro ꝛ promitto omnipotēti deo ꝛ.N. sancto vel sancte sub cuius voca: bulo dedicata ē hec ecclesia:ver: bi gratia sancti Joānis.eū elige: re quē credam futurū ecclesie in spiritualibus ꝛ tēporalibus vtilio rē:nec illi vocē dare quē verisimi liter sciuero pmissione aut datio ne alicuius rei tēporalis seu pre: ce p se aut p alium interpositis: aut alis qualitercunq directe vel indirecte pro se electionem pcu: rare.Ideq iuramentu3 prestare: cōfiteri:ꝛ sacramentum euchari: stie suscipere tenebatur cōstituēs procuratorē ad eligendū certam personā.[3] Necnō ꝛ procurator generaliter ad eligendum cōsti: tutus in casibus in quibus fm iu: ris cōmunis dispositionē in hmōi electionis negocio procurator cō stitui potest.[4] Quod etiam iu: ramentum prestari debebat ab his in quos contingebat super electione futuri prelati fieri com promissum.qui quidem compro: missarij etiam confiteri ꝛet com:

municare tenebantur. Et si ista a predictis relinquebantur ea vice ipso iure erant potestate eligendi priuati. Deinde electores tenebantur in prelatum eligere virum etatis legitime/moribus grauem/literarum scientia predi tum: in sacris ordinibus constitutum: et als idoneum sm canonicas sanctiones. Quod si aliter et de alia persona, q vt dictum est/ aut per symoniacam prauitatem electionem fieri contingebat/electio ipso iure irrita erat et inanis. Et sic symoniace eligentes preter alias penas ipso facto eligendi iure erat priuati. Alij vero puta participes et mediatores symonie canonicis penis subiacebant. Symoniace autem electi: et qui huiusmodi symoniace electionis participes reperiebantur canonice veniebant puniedi: taliterq eligentes et confirmati/ in horrorem tanti criminis penā ipo facto excommunicationis incurrebāt: nec a tali reatu nec excommunicatione electi et confirmati absolui poterant: nisi ecclesijs et dignitatibus ad quas turpiter assūpti erāt libere resignasent. et ad eas obtinēdas quas nefario ingressi adepti erant perpetuo reddebantur inhabiles. Ad tollendum aūt omnem ambitionis radicem obsecrabat per viscera misericordie dei iesu xpi predicta synodus seu prefatus cōciliū Basiliense: ac instātissime exhortabatur reges/et principes/communitates/et alios cuiuscūq gradus vel dignitatis existerēt ecclesiastice vel mundane: ne electoribus literas scriberēt: aut preces porrigerent p eo qui per se vel p alium preces tales vel literas procuraret. Multoq minus cōminationes impssiones aut aliud quo minus libere ad electionem procederetur. Similr in virtute sancte obedientie ipsis electorib' psciebatur: ne ad huiusmodi: preces: comminationes: vel impressiones: aut als vt premissum est quēq eligere presumerēt. Facta aūt electione et ei ad quē ius pti nebat confirmandi presentata: si apparebat coelectus: vel se opponebat electioni: nominatim vocādus erat ad videndum discuti negotium electionis: et nihilominus generaliter edictum publicum in ecclesia in qua facta erat electio preponebatur iuxta constitutionem Bonifacij.viij.[1] Cō parentibus autem aliquibus vel non: ipse confirmator nihilominus ex officio tanq in negotio inquisitionis procedere tenebatur omnem adhibendo diligentiam: ita vt tam forma electiōis q merita electi et omnes circunstantie debite erant ab eo exminande et discutiende: vt si electio cōfirmāda vel infirmāda erat: iudicialiter cōfirmaretur vel infirmaret. Et vt omnia munde fierent et sine labe: ac labis suspitione procederent: non solū exigere aliqd quātumcūq paruū. sed etiam gratis oblata/confirmator ratione ɔfirmationis sub nomine subuētiōis subsidij/gratitudinis aut alio colore: pretextu cuiusuis consuetudinis vel puilegij p se vel p aliū: nullaten' recipere presumere debebat. Notarijs aūt et his q scribebant in huiusmodi causis emolumentum aliquod moderatum taxabatur: habendo respectū ad laborem et operam scripture non ad fructuū prelature valorez. Si vero confirmatores predicti/electiones non seruatis superius ordinatis/et de personis nō idoneis vt premittitur factas vel als p symonia cā prauitatez cōfirmabāt: eo ipso huiusmodi confirmationes erant nulle. Cōfirmātes aūt alias personas. s. indignas prelaturaꝝ pro ea vice iure confirmandi erant priuati. Si vero p symo=

[1] f.c. fin. de elec.li. vj.

niacam prauitatem et labem ele
ctiones confirmabant.ꝑpetuo ip
so facto iure cōfirmādi erant pri
uati.Et nihilominus propter di=
ctam symoniacam labem si eam
committebāt seu ea notabantur:
etiam sententiam excōmunicatio
nis incurrebant eo ipso:a qua ni
si per romanum pōtificem(preter
q̄ in mortis articulo)absolutio-
nis beneficium obtinere nō pote
rāt.c.sicut in construenda.§.et cū
humane.legēdo illū tex.vsq̃ ad
vers.summumvero pontifice m.in
ti.de elec. in prag.sanc.Et q̄bꝰ iū
cto iure cōmuni quisq̃ (maxime
canonista)confitebitur tenorem
illius constitutionis esse sanctita
te plenissimam.nec eius tenor in
hoc contrariatur nec iuri diuino
nec humano:sed eis cōuenit ⁊ ma
xime sacris canonibus:malignan
tes tamen in eius sententiā aiūt
constitutionem illā emanatam a
non habēte potestatem seu a con
cilio nō approbato:deus scit hoc
nō ego:ideo ne reprehēdar quod
tangit sedem apostolicam ꝓ nūc
taceo:q2 hoc disputaꝛ̄ nō est meū
sed cū silentio transeo.[1] Unum
simplr̄ dicam.ꝙ absq̃ his concor
datis tum ex iure communi:tum
ex prefato cōcilio Basiliensi satis
erat prouisum tā cōtra eligētes
per abusum secularis potestatis:
q̄ cōtra electionē sic celebratam:
ac cōtra illo modo electum.per.c.
quisquis.cū ibi notatis.de elec.
Contra eligentes erat ꝓuisū nā
presumentes talem electionē cele
brare ab officijs ⁊ beneficijs pe=
nitus erāt suspēdendi.c.quisq̄s.
de elec.vbi vide notata p glos.in
verbo suspendantur.⁊ ibi Panor.
Respectu aūt electionis dic illā
ipso iure irritam per illud.c.quis
quis.Et respectu electi tali con=
sentientis electioni cōmodo care
bat electionis:et ineligibilis fie=
bat:nec absq̃ dispēsatione ad ali
quamvalebat eligi dignitatē per

1 Cessantibus istis cō cordatis declarat ex iuris cōis dispositione sufficiēter ꝓuisum ꝫ electiones q̄ fiebant p abusū ptā tis secula= ris aut sy= moniace fuisse.

2 Cōtra eli= gentes sy= moniace:ꝫ electionez sic factam: ⁊ ꝫ eo mō electū no= ta ista.

illū tex.q̄ pene etiam hodie ha=
bent locum.ne locus abusui secu
lari detur.et ne libertas ecclesia
stica diminuatur.quas causas vt
ꝑcipuas cōsiderat ꝑdictū.c.q̄sq̄s.
[2]Respectu aūt illicitorum ⁊ sy=
moniacorū pactorum occurrētiū
in electionibus : iam sufficienter
etiam extiterat de iure cōmuni ꝓ
uisum.tam contra sic eligētes : q̄
contra electionem symoniace fa=
ctam:⁊ contra eo modo electum.
Contra eligētes inq̄ symoniace.
prouisum fuerat inter ceteras pe
nas vt ab omi beneficio ⁊ officio
ecclesiastico deponantur.c.ij.de
confes.Ubi tamē vide notata per
Panor.in.j.glo.⁊ glos.fi.in .c.per
inquisitionē.de elec.⁊ ibi Panor.
in fi.eius lecture.⁊ ipsi;symonia=
ci:infideles a iure vocanꝫ.ꝫ quos
per hec verba scribit Gregorius
in registro.et habetur in.c.cū om
nis.j.q.j.Cū omnis auaritia ido
lorum sit seruitus:quisquis hanc
⁊ maxime in dādis ecclesiasticis
honoribus vigilanter non preca
uet:infidelitatis perditioni subij
citur:etiam si tenere fidē verbis
quam negat facto videatur.⁊ sy
moniace aliquid assequens ꝓ spi
rituali iure alteri dando: propriū
gradus periculo subiacebit.c.si
episcopus.j.q.iij.nec talis potest
non dici symoniacus.c.non satis.
vbi vide not.per Panor.Joan.de
ana.⁊ Feli.de symo.et contra eli
gentes symoniace per pacta illi=
cita ⁊ preces reprobatas et de pe
na iuris vide.c.per inquisitionez
cū ibi notatis.de elec.et per con=
cilium Basiliense symoniace eli=
gentes preter alias iuris penas
ipso facto eligendi iure erant pri
uati pro illa vice:necnon in tan=
ti criminis penaz ipso facto excō
municationez incurrebāt.vt erat
tex.in.c.sicut in cōstruenda.§. q̄d
si aliter.in ti.de elec.i prag.Quo
aūt ad electionem symoniace fa=
ctam iā fuerat sufficienter aū hec

concordata de salubri remedio ꝓ uisum/tum ex dispositione iuris communis.tum ex concilio Basiliensi.Nam de iure cõmuni talis electio erat nulla.c.pe.de elec.et idẽ ex determinatione cõcilij Basiliensis.per dictũ.§.q̄ si aliter.et ibi glo.in verbo ipso iure.Et hoc intm̃ procedebat:q̄ etiam vbi electio symoniace fiebat ignorante etiam electo erat nulla.q̄ viciose facta erat.Et hoc est qđ dicit Panor.in dicto.c.pe.no.j.de elec.qui allegat.c.nobis.de symo.⁊ ꝓcul dubio hodie etiam hoc procederet.quia nil de penis iuris est immutatuʒ ꝓpter hec concordata. Caue tñ ne erres dũ dixi electionẽ symoniacã esse nullã q̄ñq̄ ignorante electo sit commissa .per..c.pe.§.alle.q̄ ꝓcederet nisi symonia fuisset in fraudẽ electi perpetrata.q̄ talis nõ preiudicaret electo .c.nobis. de symo.et sic nota casum illius.c.in quo electio facta per symoniam nõ vitiatur q̄ñ s.symonia cõmissa est in fraudem illius qui sperabatur eligi.Et ita quo ad hoc dicunt illũ casum singularem.Panor.⁊ Feli.ibi.quos vide.⁊ declara vt ibi per Panor. Et nota perpetuo.q̄ promotꝰ seu electus symoniace licet ignoranter(sine tñ fraude eius ne obstet id qđ.§.ꝓxime dixi.s.c.nobis.§.alle.)non potest illa vice obtinere illam prelaturam etiã si legitime sibi de nouo conferatur.nã ꝓpter vitium precedẽs inhabilitatur ad illam ꝓlaturaʒ in tota illa vacatione.p.c.pe.§.alle.vñ exponunt doctores illũ tex.dum dicit illa vice.i.in ea vacatione.que expositio placet ibi Panor.not.ij. Oportet enim ſm eundem ibi q̄ vitium symonie purgetur per intermediaʒ personã.facit licet id se nõ alleget.c.ex transmissa.de filijs p̄sbiterorũ.Nã si posset in ea vacatione ad illam ꝓlaturam eligi vel ꝓmoueri videret̃ ꝓmotio vitiosa ex ꝓximitate vitij.q̄ ea q̄ incontinẽti fiunt videntur inesse c.officij.de elec.l.lecta.ff.si cer.peta.c.ij.de renunci.li.vj.l.si vẽtri.§.in bonis.ff.de priuile.credi. facit.l.filie mee emancipate.ff.solu.matri.et vide notata per glos. in dicto.c.pe.in ṽbo illa vice. [1] Quis aũt possit cũ symoniaco in bñficio dispẽsare? Ultra ea q̄ Panor.dicit in dicto. c.pe. vide eundem Panor.⁊ Feli.in.c.de symoniace.de symo.vbi egregie loquũtur.[2]Contra etiam electum symoniace et contra symoniaca via beneficia assequentẽ ante hec cõcordata sancte per cõstitutiones pontificales multiphariã multisq̄ modis ordinatum erat.per Inno.papam.ij.sic dicentem .Si q̄s prebendas vel prioratum seu decanatum aut honorem vel ꝓmotionem aliquã ecclesiasticam/seu quodlibet sacramentum ecclesiasticum:vt puta chrisma vel oleuʒ sanctum⁊ consecrationes altariũ vel ecclesiarum interueniẽte execrabili ardore auaritie per pecuniam acquisiuit:honore male acquisito careat:⁊ emptor atq̄ vẽditor et interuẽtor nota infamie percellantur:⁊ nec pro pastu nec sub obtentu alicuiꝰ cõsuetudinis ante vel post aliq̄d exigatur /vel ipse dare presumat:q̄m̃ symoniacum est:sed libere absq̄ diminutione aliqua collata sibi dignitate atq̄ beneficio perfruatur.c.si.j.q.iij.Ex illo canone vides prohibitũ esse tum emere beneficia: tum etiam exigere pastũ post institutionem seu beneficij assequutionem.Id idem prohibuit.c.si quis obiecerit.eadem causa ⁊.q. cuius ṽba formalia circa mediũ sunt sequentia.Nullus igit̃ emat prebendam vel ecclesiam:vel aliquod ecclesiasticũ:nec pastellum nec pastum antea nec postea pro hmõi soluat.Illos duos tex.allegabis si vnq̄ assequaris bñficiuʒ

1 Quis possit cũ symoniaco i bñficio dispẽsare se remittit.

2 Symoniacus ⁊ eius mediator ẽ in famis et ostẽdit ẽẽ ꝓhibitũ esse soluere pastũ canonicis p bñficiatum: reprobatq̄ esse talẽ cõsuetudineʒ luculenter docet.

aut in ecclesia metropolitana epi scopali/abbatiali/aut collegiata contra illos gulosos/qui tibi de- negabūt soluere grossos fructus aut distributiones quotidianas quousq(vt ita loquar)sint ingur gitati vino ⁊ pastu:q̄ ſm reproba tā cõsuetudinē diuersaꝝ ecclesia rum solet exigi.contra tales sunt predicti textus.s.in.c.si quis obie cerit.et in.c.fin.§.alle. adde ter= tium tex.in.c.Jacobus.de symo. et per illum tex.⁊ post Host.dicit ibi Panor.not.ſi.non valere con= suetudinē vt detur aliqd canoni= cis quod tendat ad repletionē vē tris vel burse eoꝝ.⁊ ita al's scri= psi pro quodā amico meo. Addo etiā quartum tex.per quem pro= hibetur etiam districtius vniuer sis abbatibus/prioribus/decã= nis/prepositis/et magistris/ nec nō abbatissis/⁊ priorissis/ alijsq prelatis quouis nomine nūcupa tis: ⁊ eorum officialibus: quarū= cunq etiam ecclesiarum: mona= steriorum:prioratuum :domoruꝫ et locorū quorumlibet :religionū ordinum:etiam militarium tam exemptorum q̄ non exemptoruꝫ quocūq nomine cēseantur:ac/ca= pitulis/⁊ conuentibus/et singu= laribus personis eorum autorita te apostolica.ne a maribus nec a mulieribus volentibus ingredi eorum religiones/ecclesias: mo= nasteria:prioratus:domos seu lo ca in earundem personarum re= ceptione,aut ante vel post illam: quoscūq pastus prandia seu ce= nas:pecunias : iocalia : aut res alias:etiam ad vsum ecclesiasti= cū seu quēuis piuꝫ vsum aliū de putata vel deputanda directe vel indirecte petere vel exigere quo quomodo presumant.Secus agē tes si psone sint singulares tā dã tes q̄ accipientes excõmunicatio nis.Si capitulum vel conuentus fuerit suspensionis sententijs eo ipso subiacent apostolica autori tate.a quibus(preterq̄ in mortis articulo)absolui nequeunt absq apostolice sedis licētia speciali. tex.in extrauagā.sane. de symo. inter communes.et nota casum il lius tex.q: indices allegatur ⁊ ade ptabilis est textui.c.non satis.de symo.Et dicas aliqua coniungen do his que.s.diximus. vez prohi bitum esse vt nullus cuiuscunq gradus pro ecclesie beneficio ali quid audeat conferre:aut fabri= ce ecclesiarum vel donarijs eccle siarum seu etiam quod pauperi= bus sit tribuēdum.quia teste scri ptura qui aliquid male accepit vt bene dispenset:potius grauatur q̄ iuuetur.inquit tex. singularis in.c.ex multis.circa fi.j.q.iij. quē dicit sing.Fel.in.c.j.col.mihi .9. versicu.et pro hac differentia .de spon.⁊ matri.et Panor. et Fel.in dicto.c.iacobus.⁊ declara vt ibi per eosdem.⁊ per Feli.in dicto.c. j.de spõ.[1]Et nota ad principa= le nostrum propositum:q vbi ali quis symoniace eligitur ad bene ficiuꝫ:aut illud ea via assequitur ob tanti criminis detestationem etiaꝫ peracta penitentia impedi tur tale beneficium retinere.c. in quisitionis circa eius principiuꝫ de accu .Jdeo crede mihi nec te (maxime in fine dierum tuorum) penitebit sequere consilium pre= cor licet forsam id tibi graue vi= deatur ob beneficiorum vtilita= tem ⁊ eorum dulcedinem. vt be= neficiuꝫ symoniace ⁊ turpiter ade ptum libere renuncies. iuxta .c. matheus de symonia.⁊ quisquis es memor precor esto verbi domi ni nostri iesu xp̄i discipulos suos alloquentis et dicentis.Quid ei prodest homini si mundū vniuer sum lucretur:anime vero sue de= trimentum patiatur? Mat .xvj. Luce.ix.⁊ habet in dicto.c.Ma= theus de symo.[2]Et precor per xp̄i viscera cogita detestationem tanti symoniaci sceleris:qđ mō

1 Symoniace assequēs bñficiuꝫ et pacta penitētia illud impedit retinere.⁊ sãctū dat symoniacis consilium.

2 Symonia/ vt heresis: ⁊ pestis:et symoniac⁹ ꝫ iure vocatur heretīcus ⁊ antichristus.

heresis: modo pestis: a sacris vo
catur canonibus.c.altare. dum
dicit symoniacã heresim.xc.j.q.
iij.c.quoties.dũ ait symoniacam
heresim.de symo. Ipsos etiam sy
moniacos vocare potes nedũ he
reticos sed et antichristos. Tales
ꝗ eterni incendij ignibus a sacro
canone deputantur/ e modo pre
misso vocantur. c. ꝑuenit.j.q. iij.
Dũ tñ.§.dixi ꝙ symonia est here
sis.declara vt ꝑ Panor.in dicto.c.
quoties. ꝛ per eundem Panor.
in.c.sicut symoniaca.eodẽ.ti. Vo
catur etiam symoniacũ delictum
simplr pestis vt dixi.ad qḋ allego
dictum.c.sicut symoniaca.ꝛ alibi
symonia vocatur morbus pestife
rus.in extrauaganti sane.de sy
mo.inter communes. sicut enim
pestis inficit nedum vnum homi
nẽ sꝫ etiã multos: ita symonia in
ficit plures ꝛ reddit ipsum symo
niacũ inhabilẽ ad executionẽ offi
cij: ꝛ tanta est cupiditas cõsequẽ
di beneficia vt multos inficiat si
cut pestis.vt inquit Panor.in di
cto.c.sicut symoniaca.no.j.de sy
mo. Caue igitur caue ad hoc sy
moniaco delicto sui magnitudi
ne cuncta alia vitia excedente vt
ait tex.in dicto.c.sicut symoniaca
istud tñ dictũ quod symoniaca la
bes excedat cetera vitia declara.
vt per Panor.ibi in.j.gloss. Ex p̃
dictis igitur vides an si ante hec
concordata et absqꝫ illis electio
nes fiebant per abusũm potesta
tis secularis: aut pactis symonia
cis esset ne de salubri remedio a
iure prouisum necne. ꝛ quisqꝫ di
cet ꝙ sic. [1] Si autẽ hoc in frãcie
regno cũ periurij reatu electiões
fiebant ꝓut papa Leo hic attesta
tur. Utinã loco absolutionũ ꝛ rea
bilitationũ quas ꝛ crebras tam a
predecessoribus pape Leonis de
cimi ꝙ̃ a ipso papa Leone taliter
maculati assequebantur (vt ipse
Leo paulo.j.hoc in textu attesta
tur.) Ultra alias iuris penas fuis
set contra periuros ad beneficio
rũ priuationem processum: ꝓut
priuari poterant recte de iure cõ
muni.c.ij.de rescr.c. q̃relã.de iu
reiur.non ꝙ ipso iure ꝓpter solũ
periuriũ essent priuati.licet ꝑ sen
tentiam venirent priuandi: sic in
telligas Panor.in dicto.c.ij. not.
j.vbi hoc latis sentit ꝛ hoc firmat
ibi Feli.col.j. cõtra Barba.dicen
tem periuriu ipso iure priuatũ be
neficijs: sed dic tu ꝙ imo requiri
tur sententia priuationis.vt ibi
dicũt Feli.ꝛ Phi.decius.not.j.et
ita teneas lꝫ Jo.de imol.ibi.not.
j.quẽ Fel.ꝛ Decius ibi tacent di
cat periurum ipso iure priuatum
beneficio.sed in contrariũ est cõ
munis opinio scribentiũ et bene
quã sequitur etiã Panor.in dicto
c.querelam.in expeditione gloss.
ij.post Car.ibi.ꝛ idem firmat Fe
li.in.ij.no.dicti.c.q̃relaꝫ. Et hanc
opinionem ꝙ periurũs non sit ip
so iure priuatus beneficio licet sit
priuãdꝰ ꝑ sentẽtiam tenet Phil.
dec.in.c.cũ nõ ab homie.not.iij.
post Panor. cõtra Barba.ibi. de
iudic. Et ꝓ hoc facit doctrina In
no.in.c.inter dilectos.de exce.p̃
la.ẜm Phi.deciuꝫ in dicto.c. cum
non ab hoie.dicit eñ Inno. in di
cto.c.inter dilectos.quẽ sic refert
ꝛ sequitur Feli.in dicto.c.q̃relaꝫ.
no.ij.et Panor.ibi.in.ij.glo.ꝙ pe
tenti beneficium suum nõ potest
opponi exceptio ꝑiurij vel adul
terij/vel alterius criminis nõ in
ducentis ipso iure priuationẽ be
neficij: sentit ergo Inno. periurũ
ipso iure non esse priuatum bene
ficio.licet priuari possit per sentẽ
tiam. Et hanc doctrinaꝫ Inno. se
quuntur alij scribentes relati va
rijs in locis ꝑ Fel.in dicto.c.que
relã.not.ij. [2] Et dic vltra ꝙ pro
pter temerarium iuramentũ põt
qs priuari suo beneficio.text.est
sing.in.c.tua.le.j.de iureiur. ẜm
Panor.ibi.in glo.ij.et Feli.j. col.
si.illius.c.tua. Et nota ꝑpetuo ꝙ

1
Periurij
sunt benefi
cijs priuan
di nõ tñ ip
so iure sũt
priuati.

2
Bñficio po
test qs pri
uari ꝓpter
temerariũ
iuramẽtũ.

electores ipsi etiam si ante electionem per eos faciendam idoneiorem: et non eum quem promissione aut datione alicuius rei tẽporalis seu prece vel precibus [a] p se vel

1 Periurus pôt priuari bñficio z ab ordine deponi.

ratione periurij etiã cõmissi rõne certi beneficij dz quis priuari nedum illo beneficio cuius respectu periurus fuit: verum etiam omnibus alijs: z ad futura inhabilitaƚ ƒm Feli. in dicto c. querelã. no. ij. z Phi. dec. in d. c. ij. not. j. de rescri. post Panor. in psalle. c. tua. not. ij. Et respectu articuli. s. relati dũ dixi periurũ ipo iure nõ priuatum beneficio reliquo adducere argumẽta p affirmatiua z negatiua partibus. q: illa potes per te videre ex doctrina Barb. Feli. z Philip. Deci. in dicto. c. ij. z per Panor. in dicto. c. querelã. z per Panor. Barba. z Philip. deci. in dicto. c. cum ab homine. z respõdẽ p Panor. Feli. z Phi. dec. in locis pcalle. gti cotrarie. [1] Et not. vnũ aliud qđ periurus nedũ bñficio priuari potest/sed etiã ab ordine deponi. vt pbaƚ in. d. c. cũ no. ab homine. vbi hoc firmat Panor. no. iiij. per illum tex. z Panor. in. d. c. querelã. no. ij. [ ] Alibi etiam contra violatorem iuramẽti disponitur: vt ab officio z bñficio suspendatur c. ij. de fideiusso. vbi dicit Panor. no. si. per illũ tex. q quãdo principaliter nõ agitur ad puniẽdũ delictũ periurij: nõ debet clericus p eo deponi vel priuari bñficio/sed pena extraordinaria affici. s. suspẽdẽdo ab officio z bñficio vel qđ simile. Secus dicit ibi principaliter agretur de trãsgressiõe iuramẽti: q: tunc debet clericus cõuictus priuari beneficio. per. c. querelã. s. alleg. [3] Et nota cõtra periuros vnum inter cetera. q vbi quis perpetrato periurio / aut quolibet peccato criminali timens penitẽtiam longam/ad cõfessionem

2 Iuramenti violator qsi q ab officio et bñficio suspenditur.

5 Periurus z qlibet aliꝰ pctõr metu penitẽtie si bi iniũgen de differẽs cõfiteri interim dz ab ecclesia nec non a cõione z cõsortio fideliũ repelli: nec interim est secũ comedendũ: nec bibẽdum: ab altero ẽ l. domo eiꝰ recipiendus.

4 A n preces effundere pro beneficijs asseque dis sit licitum declarat.

venire noluerit/ab ecclesia repellendus est siue a cõmunione z cõsortio fidelium: vt nullus cum eo comedat/neq bibat/neq eum in domo sua recipiat. c. si. xxij. q. j. Et vide pro eius penitentia notata ibi per glo. Quisquis ergo periurij reatu maculatus est/corde cõtrito peniteat: z deoq prostratꝰ misericordiã humiliter z deuote petat: z vna cum Psalmista dicat: Miserere mei deꝰ scđm magnam misericordiã tuã. Et scđm multitudinẽ miserat: onũ tuarũ dele iniquitatẽ meã. Psalmo. 50. Et caueant nedum electores: sz z vnusquisq a piurij reatu. quia scribitur. non periurabis in nomine meo: nec polluces nomen dei tui. Leuitici. xix. z in. c. habemus. xxij. q. j. Jõ admonendi sunt omnes: vt diligẽter caueãt periurium: non solum in altari seu sanctorum reliquijs: sed etiã in cõi loquela. dicit ibi tex. Predicandum est etiam: vt periurium fideles caueant/z ab hoc summopere abstineant: sciẽtes hoc scelus grande esse: z in lege z in pphetijs/z in euãgelio phibitum. dicit text. in c. si. xxij. q. j. Et cõtra periuros vide aliqua vtilia p Jaso. in. §. item si quis postulante aduersario. in gloss. fin. de actio. insti. qui tamen nil de predictis tãgit.

a ¶ Precibus. [1] Que cessare debent ex parte eligendi. Et ideo solicitãs electores pro sua electione futura reddit se indignũ ad dignitatem seu beneficiũ ad quod eligitur. c. per inquisitionem. de elec. quẽ tex. ad hoc põderat Panor. no. iiij. nã talis probatur ambitiosus z potest dici symoniacus qui preces emittit pro sua promotione

aliū interpositis electionem ꝓcurare didicissent eligere sponte iurarent: iuramentum huiusmodi non seruarent: sed contra proprium huiusmodi iuramētum in anime sue preiudicium venirēt: vt nobis notorie constat ex crebris absolutionibus ⁊ rehabilitationib⁹ a nobis ⁊ predecessorib⁹ nostris petitꝫ ⁊ obtētis.[a]

tione ꝭm Panor. ibi. Nam munus lingue (.i. preces ⁊ fauor) in istis spiritualib⁹ cessare debet. c. sunt nōnulli. j. q. j. Cessent ergo venales voces. cessent et preces reprobate. ⁊ merita ac virtutes attēdātur/ nec loc⁹ det ambitiosis. Contra quos sic scribitur. Sicut is q̄ inuitat⁹ renuit: quesit⁹ refugit: sacris altaribus est remouēdus. sic qui vltro ambit: vel importunum se ingerit: est ꝓculdubio repellēdus. Nam qui sic nititur ad altiora cōscēdere/ q̄d aliud agit nisi vt crescendo decrescat: ⁊ ascēdēdo exterius/ interius in ꝓfundo descēdat? Itaq; frater charissime in sacerdotib⁹ ordināđis (idē dictu in beneficiādis) sinceritas vigeat: sit simplex ⁊ sine venalitate cōsensus: pura preferatur electio: vt ad summum sacerdotiū vel pontificiū nō suffragio venditorū ꝓuect⁹/ sꝫ dei credat̃ esse iudicio. c. si. j. q. vj. [1] Et eo ꝙ de precib⁹ meminit papa Leo hic qui tacite ꝓhibet ne in electionibus occurrāt: si edoceri cupis an preces interuenientes ab aliquo eligendo vel beneficiando pro seipso erga electores/ aut collatores: aut a te pro altero inducant symoniā: me remitto ad tex. in. c. tuā. cū glos. j. de eta. ⁊ quali. ⁊ ibi per Innocen. Hosti. Card. zaba. Anto. de butr. ⁊ Petr. de ancha. vbi isti patres late prosequūtur per diuersa mēbra hunc articulum. Vide etiam Jo. de turre cre. in. c. ordinatiōes. col. mihi. 5. vers. ad tertium sic p-ceditur. j. q. j. vna cum doctrina Cardi. Alexan. ibi in. iij. no. ⁊ notata ibi per glo. in verbo vel precibus. Et vltra canonistas vide sanctum Tho. in secūda secūde. q. cj. articulo. v. versi. ad tertium. ⁊ per eūdem sanctum Thomā in. iiij. sen. dist. xxv. q. 3. articulo. iij. et p magistrū Dura. de sancto Por. in iiij. sen. dist. xxv. q. iiij. ⁊ p Alber. magnum in. iiij. sen. di. xxv. l materia ꝺ symonia. articulo. v. ⁊ per Petr. de palude in. iiij. disti. xxv. q. v. articulo. iij. vers. cōmittitur. Ex istꝫ sacris doctoribus ornare poteris canonistas in dicto. c. tuam. ⁊ in dicto. c. ordinationes. nec eorum dicta extēdo nec reassumo hic: sperans ꝙ si hac materia egeas ⁊ diligēs ⁊ curiosus sis: ad hos scribētes recurres quos tibi fideliter retuli.

a ¶ Obtentis. [2] que vtinam absolutiones ⁊ rehabilitationes (dempto foro anime) nusq̄ in fauorem taliuꝫ sceleratorum (si qui reperiantur) laxarentur. Sed q[...] ob eorū delicta iure diponēt[...] priuati beneficijs/ n[...] dati his relinquerētur. ⁊ priuarētur. ⁊ dignis ⁊ idoneis illa darentur. Nam asolutiones ⁊ rehabilitationes faciliter obtēte incentiuum tribuūt delinquēdi. Bonum igitur fuisset vt hic aliquid districtius cōtra electores ⁊ electos corruptos dispositum fuisset: ne facilitas venie incētiuum tribueret delinquēdi. vt dicitur in concilio generali. s. in. c. vt clericorum. de

1 Preces q̄n inducāt symoniā nota has remissiones

2 Loco reabilitationū quā cōsueuerunt superiores facere: cupit iste vt bñficijs ꝑuati: priuati maneant. qui priuari ꝓmerent̃ priuentur bñficijs/ ne occasio deterius perpetrandi [...]tur.

vita ⁊ hone.cle.⁊ alibi sic scribit. Nõne etiã cum vni indulget indigno (vel ipse superior seu iudex) ad prolapsionis contagium ꝓuocat vniuersos? facilitas enim venie incentiuum tribuit delinquẽdi. Verba sunt Ambro. in libro.j.de officijs. ⁊ habentur in.c.est iniusta.xxiij.q.iiij.et menti tene totũ illũ text. si iudex aut sacerdos es. quia totus pulcher est. Nec superiores (videri meo) faciles se exhibere debẽt in porrigendis reabilitationibus his qui prelaturas/aut cetera beneficia/officia/vel bona eis iusto titulo non competentia vsurpãt. Nec superiores quo ad forum contentiosum faciliter indulgeãt his qui causam prestant talia vsurpandi: sed (vt eos nõ latet) talium vitia ⁊ excessus punire deberẽt: ne alijs via pateat delinquendi. ⁊ hoc est quod voluit Steph. papa.v.sic dicens. Si negligẽter ea que male vsurpãtur omittimus: excessus viã ꝓculdubio alijs aperimus.c.doci. xxxv.q.ix.et idem scripsit Grego. Papa in.c.ꝑuenit.le.ij.xciij. dist.

Idem Franciscus rex nostris paternis monitis tãꝙ verus obedientie filius parere volens: tam pro bono obedientie in qua magnũ meritũ vere consistit: ꝙ pro commu-

1 Exortatio vt corrupti eligẽtes et eos corrũpentes plectantur.

[1] Quisquis igitur superior videt iniquos eligentes bonorum exemplar eijcere: nec eos mores bonorum insequi velle: nec dei timorem formidare: ⁊ cõstitutiões põtificales multipharia multisqꝫ modis ledere eos iudicio meo loco reabilitationis tenetur acriter punire. nam scribitur. Dignũ est enim vt quos dei timor a malo nõ reuocat: ecclesiastice saltem coerceat seueritas discipline.c.cum in cunctis.§.fi.de elec. Et dicit celestinus papa. Que enim sola admonitionis autoritate nõ corrigimus: necesse est vt per seueritatem congruentem regulis vindicemus.c. docẽdus.lxij.distin.fact.l.vnica. C.de emẽ. ꝓpin. Belli igitur peste interimat: quos delinquẽtes ad rectitudinis viã dei precepta nõ reuocant.c.si quos igitur violẽtos.xxiij.q.iiij. Puniantur ergo puniãtur corrupti electores et electi: nec passim ⁊ crebris reabilitationibus reabilitentur. quinimo tam electores ꝑ abusum secularis potestatis eligẽtes/ac symoniaci ipsi asserrime plectãtur: nec parceatur ipsis periuris: sed a gremio expellantur idoneorum: quia ferro necesse est vt abscindantur vulnera que fomẽtorum non sentiunt medicinam.c.quia aliquanti (alias solet allegari ꝑ.§.sub.c.plurimos.) lxxxij.distin. Ferrum quippe nostre mentis ad acumen nõ potest peruenire veritatis/nisi hoc alterius eraserit lima prauitatis.c. aduersitas.§.cum autem.vij.q.j. Et exponitur ibi lima.i.persecutio secundum gloss.ibi in verbo lima. an tamẽ mali sint inter bonos tollerandi aliquando.vide illum tex. Quid superest? Respondeo quod si quis in predictis aut in aliquo eorũ deliquerit: ecclesiastice coertioni ⁊ iuris penis subiaceat: cum peccata suos autores tenere debeant: non tamen propterea pena vlterius protrahatur ꝙ delictum fuerit in excedente repertum.c. quesiuit.de his que fiunt a maio. parte capituli. l. sancimus. C. de penis. taliterqꝫ delinquentes et iura ledentes si puniantur loco reabilitationum: terrorem saltem ceteris producet eorũ sancta punitio.l. capitalium.§.famosos. ff. de penis.

ni et publica regni sui vtilitate in locū dicte pragmatice sanctionis ac singulorum capitulorum in ea contentorum[a] leges[b] et constitutiones[c] infra scriptas inuicem tractatas: et cum fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus diligenter examinatas: et de eorū consilio cum prefato rege[d] concordatas. per dilectum filium Rogerium Barme regium aduocatum[e] oratorem

a ¶Contentorum. Uides ergo hec concordata per omnia succedere in locum prag. sanc. et hoc est maximi effectus si cogitare velis acurate cogitādas et potissime circa electiones et earum formas: et multa alia que recensere et eodē loco glomerare esset laboriosum referam tamen in voce: et in vno quoqz loco adaptabili scribam in quibus hec concordata et prag. sanct. differant: nec me fallit eruditos quosqz vni co métuli et aspectu veloci oculari a me referendas et que cogitari possent leuilexisse differentias.

b ¶Leges. [1] Uides papam Leonem hec concordata appellare leges: et si cupis scire an hec concordata legum habeant naturam: attēde ad legis diffinitionē. de qua inter cetera sic scribitur. Erit autē lex honesta/ iusta/ possibilis: sm naturam et sm consuetudinem patrie / loco temporiqz conueniens: necessaria: et vtilis: manifesta quoqz: nec aliquid per obscuritatem incautum captione contineat: nullo priuato cōmodo sed pro cōmuni ciuium vtilitate conscripta. c. erit. iiij. distin. et versum priuato. quod ibi ponitur: duas patitur lecturas. que tamē possit in proposito nostro appropriari iuris ego ignarus/ aut increpari formidās taceo. Lex etiā dicitur cōstitutio populi qua maiores natu simul cum plebib' aliquid sanxerunt. c. lex. est. ij. dist. et vide. §. sed quod principi placuit. institu. de iur. natu.

c ¶Constitutiones. Constitutio vel edictum est quod tantum rex vel imperator cōstituit. vel edidit. c. cōstitutio. ij. dist.

d ¶Rege christianissimo. [2] Frācisco huius nominis primo/ nunc vt accipio multū in hispania, ego tāte cui laus et honor a nobis: et vita in euū cū salute anime et corporis datura a cuncta potēte cōcedat. multa enim pro nobis et regni honore patitur. p cuius cōsolatione et statu ego miserrimus peccator sequentia dicam. Exaudiat te domin' in die tribulationis: protegat te nomen dei iacob. Mittat tibi auxiliū de sancto/ et de syon tueatur te. Tribuat tibi sm cor tuū: et omne cōsilium tuū cōfirmet. [3] Et caue detractor quisqs sis ne qd sinistri sibi ascribas: et cogita si caut' es quid loqris. nā verba in eū in loco quātūcūqz secreto plata sibi aut ei' consilio referari in grādē tui iacturā possent. Seqre igit cōsilium crede mihi de quo p hec verba scribitur. In cogitatione tua regi non detrahas / et in secreto cubiculi tui nō maledixeris diuiti: qz et aues celi portabunt vocem tuam: et qui habēt pēnas annūciabūt sententiam. Canticorum. c. x.

e ¶Aduocatū. [4] In senatu regio Parisiaco tūc qdā Roge-

1 Leges appellāt hec cōcordata. et vide an legis natura concurrat.

2 Uide hic aliqua pro rege.

3 Regi ne maledicas qz verba tua sibi p aues referari possent.

4 Uide de vita trāsitoria hic aliqua: et recte viuendum monet.

rius post hec concordata quarti a presidentis in eodē senatu officium assequtus fuit. et post hui' mūdi fallacis honores sublatus est de medio. sic mihi pauperi cōtinget: ac vobis magnatib' quā tuncūq clatis et sublimatis succedet. qz scribitur. Nos nati continuo desinim' esse. Sapientie c.v. et alibi scribitur. Omnia que de terra sunt in terrā conuertētur. Ecclesiastici.xl. Vis dicā? quisq̄ sis mortalis cogita si sapis tu q̄ semper ad altiora et maiores dignitates tēdis ad supressionē tue supbie et glorie id q̄ dici solet scz. Quid necesse est homini maiora se q̄rere: cū ignorat q̄d cōducat sibi in vita sua nūero dierū peregrinatiōis sue et tpe quo velut vmbra pterit? Aut q̄s ei poterit indicare q̄d post eū futurū sub sole sit? Meli' est igit nomē bonū q̄ vnguēta preciosa: et dies mortis/ die natiuitatis. Ecclesiastici.vij. Viuamus ergo pro virib' sine dei et ei' ecclesie offendiculo: vt pter beatitudinem alit qualis post mortem ad dei gloriā et eius honorē bn viuētiū q̄si immortalium fiat cōmemoratio. Nā post mortē corporalē illorū q̄ recte vixerūt dici solet. Corpora eorū in pace sepulta sunt: et nomē eorū viuet in generatiōe et generationem. Ecclesiastici.xliiij.

1 Diuisiōes tria operātur.

2 Ordo considerari debet.

suum ad hoc ab eodem Frācisco rege ad nos destinatum habentem ad hoc speciale et sufficiens mandatum acceptauit.

¶ Regi xp̄ianissimo rite et recte Pape nominanti virum etatis et qualitatis infra scriptarum ad prelaturas infra designatas datur a vacatiōis die semestre. et sibi deficienti nominādo largitur trimestrea die recusati nominati et recusationis intimate calculandum. Alioquin. aut si obitu in curia Romana tales vaccent prelature pape libera competit earum prouisio. interdicta in premissis eligendi ac postulandi facultate.

Eorū dem a.

Eorūdē. q̄q̄ nōnulli paruifaciant diuisiōes quas alij partitiones vocāt. mihi[1] tamē tres videnē pducere fructus: nā animum legētis initiant mentem intelligentis pparant: memoriamq̄ artificiose reformant vt inquit glos. in. §. igit. in vbo easdem. in p̄he. insti. Ideo diuisionib'/ispeciēb'/ et separationib' a mixto aut cōposito didiscit: facilis est cognitu ip̄m mixtum seu cōpositū. §. nō vsq̄ ffi. s. z l'ne in primis. instit. de leg. Diuisionis cognoscens vtilitatē ea vsus est paulus iure cōsult'. in. l. j. ff. de doli. except. Necnō et imperator ipse/ diuisione vsus est tā in librorū/numero q̄ serie in dicto. §. igit. cū sitibus.[2] Series eī seu ordo veluti. et ip̄a diuisio seruari dz. Ordo enim est figura substātie vniuscuiusq̄ rei fm bal. in suo consilio incipiente diuino scismatis. posito post rubricā. C. si q̄s aliquē testari p̄hi. col. ij. Jaso. in rubr. C. de iure emphi. vbi subdit. Et scire q̄d facias: nescire aūt quo ordine facias non est pfecte cogitatiōis. fm diuū Ambrosium relatū a Bal. in prohe. ff. in prin. refert et sequit. et Jaso. vbi. s. Merito tā diuisio/q̄ ordo qui a iure attendit: attēdi etiā ab homini

bus dz.l. quoties. ff. de vsufruc. c. mādato. de p̄ben. lib. vj. [1] Hoc igit. c. pōt ordine sequēti ꝛ hoꝝ verborum manipulo in quatuor partes secari. in. j. que vsq ad ꝟſ. sed illarū extēditur. vetat tam electiōes ꝙ postulationes fieri

fratrum [s] consilio. [b]

nedū cathedraliū verū ꝛ metropolitanarū ecclīarū. In. ij. cuius terminus est in ꝟſi. ꝛ si contingit Regi frācie ad tales ecclias persona qualificatas Pape nominādi facultatē tribuit. In. iij. autem parte extēsa vsq ad ꝟſi. alioquin. qd fiet si psona minus qualificata ꝛ als nō idonea a rege nominetur docet. In quarta vero seu finali pte duo inserūtur casus qbus nulla regis nolatione spectata taliū prelaturarū libera pape cōpetit puisio. Et hec finalis ps subdiuiditur in duas ptes. Scda est ibi necnō. In prima de remedio puidetur vbi a rege xp̄ianissimo psona nō qualificata modo descripto in dicto ꝟſi. sed illarū. nō nominatur. In. ij. q est finalis principalis ostēditur tales platuras apud sedē apostolicā per obitū vacātes spectare ad Pape solius liberam prouisionem.

1 Diuisio huius. c.

a ¶ Fratrum. i. cardinaliū. tales nāq vocat papa fratres/ sunt ad hoc pene infinita iura: sufficiat. c. j. cū notatis per glo. in verbo fratribus. de offi. lega. li. vj. Fratres etiā suos attestatur talesq nolat patriarchas: archiepos: necnon epos: papa. c. ꝙ graui. de cri. fal.

b ¶ Cōsilio. [2] Uides papā hec ardua/ psilio ac vnanimi cardinalium sancte romane ecclie assensu determinasse. Unicuiq regi ac principi dans pcedēdi in ei actibus salubre exemplū. vt vere ipis principibus dicere possit illa sacra dnica ꝟba. Exemplū eni dedi vobis: vt queadmodū ego feci ita ꝛ vos faciatis. Joā. xiij. Pensitemus paulisper quorsum hec ꝛ in quo cōsistat hoc exemplū Regibus ꝛ principibus a Papa hoc in tex. cōcessum. Rūdeo in pluralitate cōsultorum: in virorū nobilissimorū ac honestorū ecclīasticorum. s. cardinalium in consilio assumptorum sagacitate. ꝛ in dubiorū suorū non cū extraneis: sed fratrib suis cardinalib referatione. q nobis patet ex trib verbis in pn. hui text. positis. Dixit eni papa. d eorūdē fratrū in plurali. Et non fratris in singulari. Dixit postea. nostrorum. Et non dixit extraneorum. ad denotādū ab illis nō perquirendū psiliū/ suis fidelibus cōsultorib omissis. Finaliter subsequit hoc in tex. cōsilio ꝛ vnanimi psensu. [3] Et p hoc facit ꝙ per hec ꝟba scribit. In multitudine virorum prudētiū ista: ꝛ sapientie illorum ex corde cōiungere: vt omnē narrationē dei possis audire. Ecclīastici. vj. ꝛ alibi sic dr. Cū fatuis cōsiliū nō habeas: nō eni poterūt diligere nisi q eis placent. Corā extraneo ne facias cōsiliū: nescis eni qd pariet. Non oi homini cor tuum manifestes: ne forte tibi inferat gratiā falsam ꝛ cōuincietur tibi. Ecclīastici. viij. Et ad hoc plura papirū denigrātia possez afferre. Unū tn nō pretermitto. s. arduis in actib ꝛ maxime bellicis consiliū est pcipuū. merito inquit sapiēs. Cogitationes psilijs roborātur: ꝛ gubernaculis tractanda sunt bella. Prouer. xx. Sz quorsuz hec? qd hic de arduis ꝛ bellis inseritur? qua de re grafice hic de psilijs extraneis nō referādis fit sermo? obmutesco. nec ab ingeniosis ꝛ prudentibus taces aut moderate loquēs semp insipiēs iudicatur. nā scribitur. Qui moderat sermones suos doct ꝛ prudens est: ꝛ pciosi spūs vir eruditus. Stultus qz si tacue-

2 Consilio fratrū vtitur hic papa: cunctis regibus et principib dans exēplum.

3 Cōsiliuz a prudētib petēdū/ sz non extraneo referēdum ostēdit.

rit sapiēs reputabit:⁊ si cōpesce-
rit labia sua intelligēs. Prouer.
xvij.Nō tñ(ex quo de ꝯsilio ⁊ bel-
lis paulo añ fuit sermo)tacebo
alibi ꝑ hos sermones recte decā-
tata.Uir sapiēs fortis est: et vir
doctus robustus ⁊ validus.q: cū
dispositiōe init bellū:⁊ erit salus
vbi multa consilia sunt. Prouer.
xxiiij.Cogitādū ē ne a tergo sa-
nū postponat cōsiliū: s₃ eo occur-
rēte ⁊ decocto ꝓcedat maxie l ar-
duis:vt facit summ⁹ pōtifex. Nā
aplice sedis sentētia tanta cōsilij
moderatiōe concipitur : tāta pa-
tiētia ⁊ maturitate decoq̄tur: tā-
taq₃ deliberationis grauitate ꝓ-
ferturvt nec immutari necessariū
ducat.c.aplice.xxxv.q.ix.[1] Cu-
riosus q̄spiā forsan q̄reret se va-
rias pōtificales lectitasse ꝯstitu-
tiōes:in q̄bus summi pōtifices ꝓ
more seu ꝯsuetudine vt plurimū
vsi sunt hoc loquēdi mō quo hic
Leo Papa decim⁹ vtit.Sic dicē-
do.d eorūdē fratrū ꝯsilio.⁊c.put
fecit Alex.iij.l.c.l₃ de vitāda.ibi
de ꝯsilio fratrū ⁊c.de elec.⁊ Gre-
gorius.ix.l.c.dudū.le.ij.ꝟs. l₃.ibi
eūdē ꝓcessum de fratrū nr̄oꝝ cō-
silio.⁊c.de elec.Et idē Gregori⁹
in.c.in genesi.l fi.eo.ti.⁊ Inn.iij.
in.c.l₃.de offi.le.⁊ Grego.ix.in.c.
exposuit.l fi.de dilati.⁊ Inn.iij.in
casu.c.cū Joānes heremita.de fi-
de.istru.⁊ idē Inn.iij.l.c.ad fal-
sarioꝝ. de cri.fal.Alexā.iiij.in.c.
nō solū.ꝟs.vobis.de regula.li.vj.
⁊ ille ipe Alex.iiij.in.c.sup eo.ꝟs.
nos itaq₃.de here.lib.vj.⁊ Boni-
faci⁹.viij.l.c.cū s̄m leges.eo.ti.⁊
li.vj.⁊ idē Bonifaci⁹.viij.in.c.ad
succidēdos.circa mediū dū dicit.
de fratrū nostrorum cōsilio.Et in
ꝟsi.hec ⁊ alia.de scisma.lib.vj.et
Inn.iiij.l.c.j.in fi.de ꝯce.p̄bē.lib.
vj.⁊ fratrū suorū ꝯsilio vsus est in
varijs ꝯstitutionib⁹ ipe Clemēs
iiij.s. in.c.ne aliqui.l fi.de priuil.
li.vj.⁊ ille ipe Clemens.iiij.in.c.
vt apostolice eo ti.⁊ Bonifacius

1 Nota hec iura.in quibus papa ꝯsuenit decidere.dubia de fratruz suoꝝ.s. Cardinalium consilio.

viij.in.c.felicis.in p̄n.de penis.li.
vj.⁊ Clemēs.v.in cle.ne romani.
ꝟsi.nos inter cetera.de .elect.Et
idē Clemēs.v.in cle.romani.ꝟsi.
q: ergo.d iure iur.⁊ idē Clemēs
v.in cle.pastoralis.circa fi.de re.
iudic.⁊ Clemēs.v.l cle.dudū.ꝟs.
nos aūt.de sepul.Et idē Clemēs
v.in cle.qm̄.versi.nos. de immu.
eccle.⁊ idē Clemēs.v.in cle.j.ꝟsi.
nos igit.de sen.ex.Ideo scribit q̄
decet ipi romano pontifici ꝑ fra-
tres suos sacrosancte romane ec-
clesie cardinales q̄ sibi in execu-
tiōe officij sacerdotalis coadiuto-
res existūt libera ꝓuenire cōcilia
q: decet ipius pape nullo modo
vacillare iudicia. vt inq̄t Nico-
laus papa terti⁹ in.c.fundamēta.
§.decet.de ele.li.vj.Et de fratrū
suoꝝ cōsilio vt plurimū ⁊ maxime
in arduis vsus est varijs in locis.
Jo.papa. xxij.s.l extrauag. susce-
pti.ꝟsi.nos de illo.de elect.⁊ ille
ipe.Jo. papa.xxij.l extraua.exe-
crabilis.ꝟs.nos itaq₃.dū dicit su-
ꝑ hoc cū fratrib⁹ nostris habita
diligēti de ipsorū cōsilio(vbi vide
no.ꝑ gl.in verbo cū fratrib⁹.⁊ in
verbo de ipsorū cōsilio) de p̄ben.
et in extraua.sancta Romana.de
reli.domi. Joā.xxij.Et idē in ex-
traua.q: in futurorū.in fi.de tor-
nea.Jo.xxij.⁊ idē Joā.xxij.in ex-
traua.quorūdam.ꝟsi.nos de p̄di-
ctorū fratrū nostroꝝ consilio. de
verbo.sig.⁊ idē in extraua.ad cō-
ditorē.versi.de fratrū.⁊c.illo eo.
ti.De eorūdē fratrū etiā consilio
ꝓcessit Bñdictus. xj.in extraua.
sancta Romana.versi.ideoq₃. de
elec.inter cōmunes.⁊ Joā. Papa
xxij.l extraua.Et si deceat quosli-
bet.ꝟsi.nos igit.de maio.et obe.
inter cōmunes.⁊ idem Jo.Papa
xxij.in extraua.docta sanctorum
patrum.ꝟsi.quo circa.de vita et
hones.cle.inter cōmunes.et idē
papa Jo.xxij.l extraua.execrabi-
lis.vers.nos itaq₃.⁊ ꝟs.statim⁹.
de prebē.inter cōmunes:⁊ de cō-

silio fratrum ꝛ plenitudine pote=
statis vt hic ꝓcedebat, Leo deci=
mus ꝓcessit. ꝛ papa Jo. xxij. in ca=
su extraua. saluator. ꝟsi. nos pre=
fatas. in ti. de prebē. inter cōmu=
nes. In text. tñ isto lati⁹ Leo pa=
pa determinauit. qꝛ concordauit
de fratrum cōsilio: vnanimi con=
sensu: ꝛ ex certa sciētia: ꝛ potesta
tis plenitudine. Jo. papa. xxij. in
casu extrauagantis nup. le. j. ꝟsi.
nos ad obseruationē. in ti. ꝺ pre=
ben. inter cōmunes decidit casuꝫ
eius. de fratrum cōsilio ꝛ aposto=
lice plenitudine potestatis. ꝛ idē
papa Jo. xxij. in casu extraua. nu=
per. le. iij. in ti. de prebē. inter cō=
munes vtitur hoꝝ verborū serie.
s. de fratrum nostroꝝ cōsilio. ꝛc. ꝛ
idē papa Joā. xxij. in extraua. ad
cuiuslibet. in ti. de ꝓben. inter cō=
munes (vtitur in ꝓuisiōe episco=
patus montis albani emanata in
fauorē cuiusdā Bertrandi) clau=
sula. de ipsorū fratrum consilio ꝛ
apostolice plenitudine eadē etiā
clausula ibi vtitur dū locum insi=
gnē decorat ciuitatis vocabulo.
de fratrum etiā consilio processit
Benedictus papa. xij. in casu ex=
traua. ad regimē. in ti. de ꝓbē. in
ter cōmunes. et Paulus venetus
papa. ij. in casu extraua. ad roma
ni pontificis. in ti. de prebē. inter
cōmunes. ꝛ ibi istos suos fratres
cardinales vocat venerabiles. et
dicta clausula de fratrum nostro=
rum consilio vsus est. Joā. papa.
xxij. in extraua. suscepti regimi=
nis. ne sede vac. inter cōes. ꝛ Be=
nedictus. xj. in extraua. j. de im=
mu. eccle. inter cōmunes. et idem
Benedictus. xj. in extraua. ex eo.
de here. ꝛ Jo. xxij. in extraua. di=
uinis. de penis. inter cōes. dicit
cum fratrib⁹ nostris ex sano cō=
silio/deliberatiōe cohabita dili=
gēti. ꝛ Bonifacius. viij. i extraua.
antiquorū. de peni. ꝛ remis. inter
cōes. vtitur hac clausula de fra=
trum nostrorū consilio: ꝛ aposto=
lice plenitudine potestatis. Et
istos textus potes addere ad cō=
glutinatos textus per Joā. an. in
regula null⁹. de reg. iur. in mer=
cu. lib. vj. Ubi accumulat aliquos
textus. sed nō tot numero quod
adduxi. vt videre potes. Et si q̄=
res que inde resultabit vtilitas?
Respondeo ꝙ duplex. Prima erit
vt edoceri possis ex predictis cō=
stitutionibus diuersorū summo=
rum pontificum quibus in casi=
bus de consilio suorū fratrū san=
cte romane ecclesie cardinalium
consueuit papa procedere. Se=
cunda erit. si torpore nō sis pre=
cinctus/vt plures casus ꝛ quippe
pulchros ex cōtentis in prefatis
cōstitutionib⁹ legere ꝛ ex eis do=
ceri possis vt, deo duce ꝛ vita mea
paupere cōcomitante (breui trā=
situra tpe) in voce casus singulos
referendo vtiliter patefaciam.

1 hec cōcor=
data ꝛ alia
ardua an
possint a
papa semo
to cardina
lium con=
silio expe=
diri?

[1] Sed cupida, forsan canonum
inuestigatus quereret qua de causa
de cōsilio ꝛ assensu cardinalium
papa Leo decimus hic processit
circa horū concordatorū arduo=
rum ꝛ magni effectus determina
tionē? an ea de re qđ ad hoc ne=
cessitaretur vel ratione soli⁹ ho=
nestatis? Et ꝓsupponēdo hec cō=
cordata ratione materie, in his
cōtente ardua esse. Prima fronte
videretur dicendū papā necessa=
rio de fratrū suorum consilio de=
buisse ꝓcedere ꝓut hic processit.
qui consilio taliū nedū vsus est.
sed etiā vnanimem eorū consen=
sum sequut⁹ est vt hoc in tex. lu=
cide patet. Et ꝙ Papa in arduis
necessario habeat procedere de
suorū fratrum consilio concludit
Car. zaba. in consilio suo in ordi=
ne meo. cxxvij. incipiente ad quē=
dam in carcere. ꝛc. numero. 7. nec
alr gesta a Papa solo p successo=
rē obſuātur ſm eūdē allegat Jo.
mo. in. c. super eo. de here. lib. vj.
Ubi ait collegiū cardinaliuꝫ esse
in q̄si possessioe vt, papa ardua nō

explicet sine ꝯsilio ipsoꝝ cardina
lium.Et aliqui ad hoc exigūt cō-
sensum ſm Panor.in.c.ex gestis.
de cler.nō res.hoc est dictu.vt pa
pa in talibus arduis nedum de-
beat de eoꝝ consilio ꝓcedere.ve
rum etiam de cōsensu ipsorū.ꝓut
hoc in tex.ꝓcessit Leo decim⁹.et
ideo dicebat Jo.mo.ī dicto.c.su-
per eo.relatus ibi a Jo.an.in sua
nouella.ꝙ Celestin⁹ papa mul-
tas abbatias/ ꝑpatus/⁊ superio
res dignitates contulerat sine cō
silio fratrum.Et cum coram eius
successore Bonifacio fuisset de-
ductū collegiū esse in quasi pos-
sessione:cassauit tales collatiōes
a solo celestino factas.De hoc tn̄
vltimo admiratur Jo.an.in dicto
c.super eo.in sua nouella.Et diffi
culter credit Bonifacium papam
hoc fecisse nisi forsan circa nō ex-
peditos.i.quoꝝ lr̄e adhuc erāt in
cancellaria.Et ideo videns Bo-
nifaci⁹ tales ꝑlaturas a solo cele

[1] Cardinalis an a solo papa deponi possit

stino de medio sublato absꝙ fra-
trum consilio concessas.sed lite-
ras nūdum ipsis ꝓuisis cōcessas:
cas reuocauit.⁊ cogita an hoc fe
cerit pro tutela quasi possessiōis
collegij cardinalium:an vero pro
particulari vtilitate subditorum
quibus intendebat ꝓuidere:ne-
scio si cogitares hoc fecisse ꝑ bo-
no suo particulari.[1]Et ad ꝑdi-
cta facit.c.ex gestis.de cler.nō re
si.Ex quo notat ibi Jo.de Imola.
no.j.ꝙ cardinalis nō est deponē-
dus a solo Papa sꝫ de cōcilio vel
saltem a papa de consensu conci-
lij ⁊ hoc ꝓbat ille tex.in verbo ab
omnibus.iuncta glo.in verbo ab
omnibus.Et tu vide quod habe-
tur in.c.j.iūcta glo.in verbo car-
dinales.cuꝫ ibi notatis de sent.li.
vj.Et intelligo predictum.c.lo-
qui de cōcilio generali.Nā syno-
dus in illo tex.capitur pro conci-
lio generali.ſm Panor.ibi.no.ij.
prout sic capitur in.c.j.de spon.⁊
matr.iuncta eius suprascriptiōe.
vbi vide notata ⁊ allegata ꝑ Pa-
nor.no.pe.sic capitur synodus ꝓ
concilio generali.in.c.osius.iun-
cta eius suprascriptiōe.de elec.⁊
illuꝫ tex.ad hoc notat ibi Panor.
no.ij.sic etiā capiebatur in.c.sa-
cro sctā generalis synodus.in ti.
de auc.gene.cōci.vbi vide nota-
ta per glo.ī ꝟbo synodus.ī prag.
sanc.Et ideo ad ꝑdicta corrobo-
randa dicebat Jo.de imol.in di-
cto.c.ex gestis.post Host.ibi ꝙ pa
pa non debet deponere cardina-
lem absꝙ consensu vel saltem cō-
silio fratrum propter excellentiā
dignitatis.alleg.in ar.c.j.de of-
fi.le.li.vj.nec debet nec potest sꝫ
aliquos excōmunicare vel inter-
dicere aliquē ex cardinalib⁹ nec
aliquod preceptum ei facere sine
consilio cardinaliuꝫ.vt refert Jo.
de imol.in dicto.c.ex gestis.ar.c.
irrefragabili.§.j.de offi.ord.⁊.c.
j.de exce.prela.sed huic parti.in
hoc non adhereo ꝓpter pape su-
premam potestatē vt latius in vo
ce dicam.nec illa iura hoc ꝓbant
vt illis respondebo in voce.Ideo
Car.flo.in dicto.c.ex gestis.cum
quo transit Jo.de imol.ibi dicit.
ꝙ qui president in papatu non li
benter recuperant.hoc est dictu
huic opinioni non adherent.nec
seruatur re vera cōtraria opinio
vt visum fuit tēporibus Julij se-
cundi et Leonis decimi hui⁹ tex.
cōditoris.q̄ penis accerrimis suis
temporibus ꝓcesserunt in cardi-
nales punibiles quosdam:vt res
maxime in vrbe romana est mani
festa.Ad corroborationē tn̄ dicti
Jo.mo.in prealle.c.super eo.Fa-
cit doctrina Panor.in.c.quesiuit.
no.ij.de his q̄ fi.a ma.parte.cap.
vbi dicit ꝙ iurisdictio ē apud pa-
pam:sed cardinales dicūtur assi-
stere pape ⁊ coadiutores ī officio:
nec ardua explicat papa sine car
dinalibus.ꝑ quo allegat.c.ꝑ ve-
nerabilem.q̄ fil.sint legi.et q: ille
tex.est ꝓlixus recurre ibi ad ꝟsi.

rationibus.Pro hoc etiã Panor. in dicto.c. quesiuit.allegat.c. fundamenta.de elec.li.vj.Et quia ille tex.etiã est multum plixus.recurre tu ad vf.decet.allegat etiã Panor.in dicto.c.quesiuit. Joan. mo.in dicto.c.super eo.et dictum Archi.post Lau.in.c.sunt quidã. xxv.q.j. Et Panor.in dicto.c.per venerabilem.versi.sunt aũt.dum ille tex.dicit fratres.&c. Dicit illum tex.(intelligẽdo fratres pro cardinalibus. iuncto vbo iudicabunt.qd ponitur in superiori vsi. s.rationibus.&c.sub eo.c.p venerabilem)notabilẽ.q papa nõ debet ardua explicare sine consilio cardinalium:& videtur ad hoc teneri de iure diuino.sz Panor.ibi dicentez.q licet Jo.mo.in.c.sup eo.de her.li.vj.dicat q collegiuz cardinalium est in ista quasi possessione ex consuetudine vt papa ardua sine cardinalibus nõ expediat.Panor. dicit in dicto.c. per venerabilem.q etiã de iure diuino habẽt cardinales fundatã circa hoc eorũ intentionẽ. intelligẽdo auctoritatẽ de qua in dicto.c. per venerabilem. vers.rationib⁹. vt ibi intellexit Panor.Nam ille tex.inquit.[1]q i deuteronomio cõtinet.q si difficile & ambiguuz apud te iudicium esse pspexeris: inter sanguinẽ & sanguinẽ:causaz et causam:leprã & lepram:& iudiciuz videris itra portas variari/ venies ad sacerdotes leuitici generis & iudicem q fuerit illo tẽpore:q iudicabunt tibi iudicij veritatez:& facies quecũq dixerint q presunt loco quẽ eligerit dñs.Et intelligitur ille iudex p papa.Et leuite.p eius fratrib⁹.i.cardinalibus.Et locus quẽ elegit dñs capitur p sede apostolica.sic intellige vers.sane.& vers.sunt aũt dicti.c.per venerabilẽ.Ex quo iferatur.ardua a papa & cardinalibus explicanda.Possem & referre plures alios scribentes varijs in locis decidentes ardua a papa nõ posse explicari sine cardinalium consilio.sed eo quod vberrimus fons canonistarum summus acc umulator.Feli.sandeus.in rub. de consti.in princi.versi.adde elegans consilium.qui plures et diuersos doctores hoc firmantes deducit/te ad eum remitto. Dicit tñ Feli.in dicta rub. de consti. col.j.vsi.et ista pars.&c.q opinio contraria vez vt papa possit decidere ardua sine cardinalium consensu et consilio est verior. Et ita etiam tenuerunt Do.ge.& Phil. fran.in dicto.c.super eo.licet ibi Petr.de ancha.no.iij.trãseat cuz doctrina Jo.mo.nec obstat preal le.c.per venerabilem.versi. rationibus.Nã ille tex.potest intelligi vt papa iudicet ardua cũ consilio cardinaliũ.s.d honestate.Nõ tñ q ad hoc necessitetur:nec ibi ẽ verbũ ad hoc necessitatẽ aliquaz pape iniungãs.Et q ille versi.rationibus.debeat intelligi de honestate et nõ de necessitate tenet expresse Feli.in dicta ru.de cõsti. col.j.vers.Et ista pars.& q Papa non necessitetur requirere cardinalium concilium nec cõpelli ad hoc possit.est glos.in dicto.c.fundamenta.§.decet.in verbo cõtingeret.de elec.li.vj.quaz sequitur Feli.in dicta.rub.de cõsti.Tu ad de aliam glo.f.in.c.ad apostolice in.j.glo.diuisionis illius decreta lis.q glo.ẽ et Jo.an.de re iud.li. vj.est & alia glo.i extraua. execrabilis.in verbo de ipoꝝ consilio.in ti.de pbẽ.Jo.xxij.& vide allegata p cã.& glo.in verbo cardinales.i c.j.de scis.li.vj.Immo dico vltra. q posito q summ⁹ põtifex per expressam cõstitutionez disponeret papam ardua nõ posse euacuare absq cardinalium consilio.q nihilomin⁹ successor eius posset cõtrariũ facere.qz par per legẽ paris non vinculatur.Par eñi in parẽ nõ habet iperiũ.c.innotuit.de

Deutero no.xvij.

1 Liberã habẽs administratio- nem non tenetur requirere cõsiliũ vel consensum alterius.

elec.l.ille a quo.§.tẽpestiuum.ff. ad sen.cõsul.tre.l.nam magistratus.ff.de rece.arb. Nec valeret cõsuetudo vt papa in arduis necessario teneatur requirere minusq sequi consiliũ cardinaliũ: fm Feli.in ru.de constit. post Innocen. in.c.bone.le.ij.de pos.prela.⁊ Panor.in dicto.c.ex gestis.quia essent prescribere contra supremã potestatem pape / contra quam nõ valet aliqua prescriptio.⁊ ita in terminis dicit Panor.in dicto c.ex gestis.de cler.non resi. post Inno.in dicto.c.bone. Quicquid sit dic tu q seruatur ex consuetudine vt ardua expediat papa de cardinalium consilio:⁊ hanc doctrinã firmat glo.in extraua.Uas electionis in verbo cõsilio.de cẽsi.inter communes. que allegat Host.in summa.in titu.de offi.archi.§.q̃ pertinent. vers.potest. Et ista est mera veritas. In pũcto th iuris sequor opiniones hanc scz. ardua posse a papa sine cõsilio cardinalium expediri:⁊ maxime beneficia tangẽtia:circa q̃ plenariã habet dispositionẽ.c.ij.de prebẽ. li.vj. Na ad papam ecclia͡r:personatuũ:dignitatũ:aliorũq bñficiorum ecclesiasticorꝫ plena et libera dispositio ex sue ptãtis plenitudine noscitur pertinere.cle.si duob⁹.in fi.vt li.pen. Ex quo igit in talibus habet papa plenam ⁊ liberã administrationẽ.nõ tenetur alterius consilium requirere [1] Natura enĩ vbi liberã.hoc satis ifert. Ideo dicit Feli.in ru.de consti.q habẽs plenã ⁊ integrã administrationem nõ tenetur alterius consiliũ ruminare:allegat pro hoc dicto solum Bal.in.c.j.q̃ feu.da.pos. Tu pondera pro hoc tex.in cle.dudũ.versi. si vero.cũ glo.in vbo libere.de sepul. Et notata per Panor.in.c.cũ liberum col.fi.de sepul.post Bar.in.l.alio herede.col.mihi.3.ver si.sz ex eo. ff.de ali.⁊ cib.leg.⁊ notata p Panor.in.c.de multa.no.iiij.de preben.⁊ allegata ⁊ deducta.p Philip.deciũ.i.c.reprehẽsibilis . not. ij.de appella. Et ecõtrario non dicitur quis habere liberã facultatem alicuius rei/q̃ sine alterius consensu nõ potest de illa disponere.c.fin.et ibi Panor.not.iij.et Barba.in.v.no.numero.6.de postu.prela. Liberam ergo potestatem habet qs quando potest sine alteri⁹ cõsensu disponere.fm Panor.l dicto.c.fi.no.iij.et hoc vult Panor.in.c.cum in cunctis.§.cum vero.no.fi.de elec.qd not.ad materiam.c.de multa.de preben.cõiuncto.c.lz cõs.illo.co.tit.li.vj.et c.de illis de spon.et matri.⁊.c.j. iuncta glo.in verbo libere.de homi.li.vj.⁊ ad materiam.c.j.de rescri.vbi vide late deducta ⁊ allegata de vbo libere. per Barb.in col.mihi.iiij.incipiendo a.23.numero. Et sic habes in prefato dubio resolutionẽ.q papa cõsueuit ardua(q̃ alio nomine vocãtur cõsistorialia)de cõsilio cardinaliũ expedire:licet sol⁹ de iure possit. qz hz in se celestis et terreni imperij iura.fm glo.in premissis terminis loquentem in.c.fundamenta. vers.decet.in verbo contingeret. de elec.li.vj.per.c.omnes.xxij.di. [2] Nec restringitur nec coartat nec curuat pape potestas. Ideo dicit Fel.in ru.de ↄsti.col.j.q papa nõ vtitur baculo. Allegat beatum Thomaz.in.iiij. sen.di.xiiij. in fi. Et credo q non culpa sua sz vitio impressoris aut correctoris sic iacet saltẽ in meo libro illa allegatio que est falsa. Nã sanctus Tho.in dis.preallegata.nil ad ꝓpositum dicit. Ideo tu allega diuum Tho.in.iiij.sen.di.xxiiij.q.iij.articulo.iij.ad octauũ.q̃ est vers.pape si totius illi⁹.q.rij.⁊ materie. nec sanctus Thomas ibi allegat aliquem tex.nec Feli.in dicta ru. ad hoc ꝓpositũ.ideo allego tex. in.c.j.in fi.de sacr.vnc.⁊ glos.in

2 Pape potestas non coartatur nec curuatur: idõ baculo pastorali nõ vtitur: nisi in ecclesia treuerensi.

De beati marcialis [illegible]

c.turpē illū abusum.in verbo baculo.de spec.in ecclesia non .fac. in prag. sanc.que dicit ꝙ Romanus pōtifex non vtitur baculo pastorali/tū propter hystoriam/tūꝫ ꝑpter mysticam rationē.per dictū.c.j.de sacr.vnct. Hystoria est. quia Marcialis vnus de discipulis beati petri quem posuit dn̄s inter discipulos:quem postea diuus Petrus cū alio ad predicandum in germaniam misit:qui cū iret obijt:reuerso tamen collega ad Petruꝫ.cui ipse petrus sic ait. Accipe baculū ⁊ tāgēs eū.s. Marcialem.dic vt in nomine dn̄i surgat ⁊ predicet:⁊ iuit.⁊.xl.die a tēpore mortis tetigit eū:⁊ resurrexit et predicauit.Et ita sanct⁹ Petrus a se abdicando baculum dedit subditis.ita dicit glos.pe.c.j. de sacr.vnc.Iste aūt collega diui Marcialis(cui vt ꝑdixi baculum porrexat petrus)successu temporis factus est episcop⁹ Treuerensis.Et ideo in diocesi treuerēsi papa baculnm pastoralem portat.⁊ non in alijs ecclesijs/in signum ꝙ non habet coartatā potestatē.qd̄ curuatio baculi significat.⁊ ita dicit diuus Tho.vbi.s̄.Et hanc rationem vltimam ei soli attribuit Feli.l dicta ru.qu[illegible]tū a glo.fi.dicti.c.j.de sacr.vnc.assignat. quaꝫ tacet Feli.in dicta ru.et vide Jo.an.et Hosti.in dicto.c.j.in dictis glo.pe.⁊ fi.Et in ista vltima ratione cōsistit illa mystica ratio.quia baculus pastoralis habet in summitate recuruationē quasi ad trahendum:ꝙ non est necessariū in romano pontifice:qꝛ nullus ab illo diuertere pōt.Nec ecclesia pōt esse nulla.c. pudenda.in fi.xxiiij. q.j.vel qꝛ ꝑ baculum designatur coertio siue castigatio:ea d̄ re pōtifices sūmo pontifice inferiores: a suis superioribus recipiunt baculos:qꝛ ab homine potestatē recipiūt.Roman⁹ vero pōtifex cum a solo deo potestatem recipiat baculo nō vtitur.Et ita inquit glos. fi.dicti.c.j.et ista licet non sint de pane lucrādo/nobis tū deseruierunt ad prefatū ꝑpositum:⁊ non erit semper q̄stio nummorum in quibus auari curiales et practici ponunt eoruꝫ summū bonū:quibus displicuit et indies displicet cum q̄d legunt qd̄ non tendat ad bursarum repletionem. Ideo talibus latrātibus spretis.incidenter de hoc pastorali baculo dic ꝙ illo aut velato capite faciē ad altare dei conuertēdo ⁊ orando ep̄s nullus vti dꝫ.c.null⁹.le.iij.de cōsecr.di.j.sed vt q̄sꝙ videt eo missam celebrante et dum in ei⁹ presentia epistola ⁊ euangelium decantatur vt plurimum munitur mitra et baculo.⁊ nōnulli aut pōpa aut gloria humana superflua repleti baculo nō vtuntur ꝑprijs manib⁹:sꝫ assistentes tꝑalib⁹ episcopis baculos añ dominos suos deferunt.[1]Quereres que ē ratio ꝙ episcopus q̄nꝙ missam celebrans/orās/aut predicans deponit mitram et baculum ⁊ q̄nꝙ reassumit.Dic ꝙ hec est ratio . qꝛ episcopus est mediat or inter deū et populū.Et ideo q̄nꝙ agit cām populi apud deū:q̄nꝙ vero causam dei apud populum. Causam vero populi apud deū agit precibus ⁊ orationibus.Causam vero dei apud populū agit minis ⁊ terroribus.Et ideo cū orat aut sacrificat causam populi agens apud deum:vt omni remota defensiōe ⁊ excusatione peccati humilitatē in conspectu altissimi dei ostēdat deponit insignia ⁊ indicia altitudinis ⁊ comminationis seu defensionis.s.mitram ⁊ baculū. Quando vero predicat:cū tunc causam dei agat ad populuꝫ. Ideo vt eū vidētes ⁊ audiētes timeāt ⁊ exaudiant dei mandata q̄ proponit sumit tunc insignia altitudinis ⁊ cōminationis.s.baculum pastoralē et mitram. Hāc rationē assignat

1 Cur ep̄us missam celebrās aut predicans q̄nꝙ mitrā ⁊ baculum pastoralez deponit: ⁊ q̄nꝙ reassumit.

Jo.de turre cre.in dict.c.nullus. Et tu p sua ratione pondera tex. iuncta glo.fi.in.c.disciplina.xlv. dist. Et mitram deportantem vi: di episcopum predicantem in cō: spectu & presentia summi ponti: ficis moderni Clemētis septimi et totius collegij reuerendissimo rum dominorum fratrum suorū cardinaliū in vrbe Romana in ca pella pape sixti.[1]Et de baculo pastorali ponūtur hec verba per glos.pe.dicti.c.j.de sacr.vnc.post Uin.In baculi forma presul dat hec tibi norma. Attrahe p primū medio rege: punge per imū. At: trahe peccantes: rege iustos: psi: ge vagātes. Attrahe: sustēta: sti: mula: vaga: morbida: lēta. Et vti nam hoc onus eis iniunctū pre: meditarent pōposi plures hodier ni pontifices in curijs principum et pōpis reprehensibilibus & dā: natis bona crucifixi redemptoris nostri Jesu xpi & pauperum tur: piter & scandalose consumentes. [2]Et vtinam tales illo zelo amo ris arderēt p populo & grege eis commisso quo mouebatur Moy: ses.de quo scribitur q intus arsit igne amoris. Foris accensus est zelo seueritatis: tanta fuit in eo pietas vt se pro illis corā dño mor ti se offerre non dubitaret: tanta fuit eius seueritas: vt eos quos diuinit' feriri timuerat ipse(indi cegladio)feriret. Sic amauit eos qb' pfuit: vt pro eis nec sibi pce: ret. Et tñ delinquentes sic psecu: tus est quos amauit: vt eos etiā dño parcente psterneret. Utrobi q legatus fortis. Utrobiq adui rabilis mediator. Causaꝫ populi apud deum precibus. Causaꝫ dei apud populuꝫ gladijs allegauit. intus amans/diuine ire supplicā do obstitit. Foris seuiens culpaꝫ feriendo consumpsit. In regimi: ne ergo vtrūq moyses miscuit vt nec discipline deesset misericor: dia/nec misericordie disciplina.

1 Uersus baculi pastoralis.

2 zeli necessariū platis p grege descriptio.

3 Infeudare & alienare bona ecclesie an possit papa sine cōsilio & cōsensu cardinalium?

4 Delictū in magnis cō stitutorum dignitati: bus vt grauius/ magis punit.

vt dicit.c.disciplina.xlv.dist. Quis enim vsq inter vos baculos vten tes pastorali pro grege vobis cō misso vtetur tali amoris zelo quo vsus est ipse moyses: q obicē se p grege seu populo ad impetū dei irascentis opponens ait. Aut di: mitte eis hanc noxaꝫ.aut si nō fa cis.dele me de libro tuo quē scri: psisti.psēcmus ergo qbus viscerī bus eundeꝫ populū amauit: pro cuius vita de libro vite quem scri psērat dñs deleri se petijt. Exodi. xxxij.et in palle.c.disciplina. Ad rem redeo. Uides hic papā pce: dere de fratrum suorum consilio quo ad hec concorda. Et diximꝰ q ad hoc non necessitabatur sed de honestate de cardinaliū & vna nimi eorum consensu hic proces: sit.[3]Et ideo dum Bal.in.l.cum multa.C.de bo.q lib.dixit.q in p ciosis in feudationibus magna p ciuitatum dꝫ papa pcedere cum cardinalium cōsensu: qr ipsi sunt seu faciunt cōcilium vniuersale. allegat Archi.in.c.cū redēptor. xij.q.ij.vbi ait fm vnā opinioneꝫ papam non posse alienare reꝫ ec clesie(.s.romāe)sine cardinalium consensu. Alij tñ tenent contra q pape attribuunt plenissimam po testatē sine cardinalib' pter arti culos fidei fm Lau. Archi. & Do minicū ge.in dicto.c.cum redem ptor.transeūtes cum hac vltima opinione.et hāc parteꝫ tene.quā etiam sequitur hug.Car.alexā. et Jo.de turre cre.in dicto.c.cum redemptor/concludentes q Pa: pa solus posset alienare si vellet & esset rata seu valida talis alie: natio lꝫ omnes cardinales discē: tirent.facit.c.cūcta per munduꝫ. ix.q.iij.qr pape soli ē data guber natio et dispēsatio ecclesie roma ne fm Car. Alexan.et Jo.de tur: re cre.in dicto.c.cū redemptor.p c.in noie dñi.xxiij.di.[4]Caueat tamen papa ne absq causa taleꝫ alienationem faciat: quia graui:

ter peccaret ſm Car. Alexan. ibi. quem vide in. c. non liceat. et ibi notata. p Jo. de turre cre. xij. q. ij. cuius peccatũ eſſet grauius q̃ in alijs: hoc recte cognouit hilari⁹ papa dum inquit. q maiori reatu delinq̃t qui potiori honore fruitur: et grauiora facit vitia peccatorum ſublimitas peccantium. c. nulli fas. xxv. q. j. merito dicebat Jo. chryſoſtomus. Et habetur in c. homo xp̃ianus. xl. di. p hec verba. ſ. homo xp̃ianus fortiter cadit in peccatum ppter duas cauſas: aut ppter magnitudinez peccati: aut ppter altitudinẽ dignitatis. Ubi vide notata per Archi. Do. ge. Car. Alexã. et Jo. de turre cre. et notata per Feli. in. c. mulieres. de ſen. excõ. et perpulchre ac eleganter Feli. in. c. cũ quidaz de iureiur. facit cle. ij. §. dignitatẽ cũ ibi alle. et no. p Car. de vit. et ho. cle. et vide. c. ſi papa. xlj. di. [1] Puniet / puniet pfecto et punit indices maiores delinquẽtes cum minoribus ipſe deus. Exẽpluz habemus / exẽplũq habẽt et ipi maiores delinquẽtes ſi recte intuantur q̃d primo parẽti delinquẽti fecit de⁹. de quo ſic ſcribitur. Adaz prim⁹ homo p peccato de paradiſo eiect⁹ eſt. hoc eſt qz dei nobilitatem a ſe deiecit: nobilitate loci priuatus eſt. c. adã. xlj. di. de cui⁹ eiectione ſcribitur Gene. iij. c. Cogitemus ergo nos minimi ſtatu ſummi tñ peccatores / cũ maioribus ſublimatis viris delinquentibus / an de⁹ nobis et eis faciliter impartietur veniam: q̃ non pepercit primo parẽti nec angelis. De quibus ſic ſcribitur. Quid eñ paradiſo iocundius? quid celo ſecurius? Et tñ homo ex paradiſo: et angelus de celo peccando cecidit. c. q̃libet. xlj. di. Predicta ſufficiant maxime dum de pape facto agitur. Qui vtrũ de fratrum cõſilio et aſſenſu vt hic pceſſit / neceſſitaretur pcedere ſatis. S. tetigim⁹.

[2] Sed quid dices reſpectu regis neceſſitatur ne vt in arduis et regnum deſtruentibus de cõſilio et aſſenſu maiorum ſeu principum regni pcedat? Car. in ꝯſi. cxxxvij. incipiente ad quẽdam in carcere. (quod cõſilium vide quia totum pulchrũ et tale qd in facti cõtingẽtia ſeruire poſſet an valeat pmiſſio et obligatio captiuati regis iuramento interpoſito vel non) decidit q ſic. [3] allegat Jn. i. c. quãto. de iureiur. vbi Bal. in princ. dicit aliqua notanda verba et inter cetera q vbi cõſtitutio regis tangit populũ dz requiri populi conſenſus. Et hoc innuit ille tex. dũz ſic ait. Jrrequiſito aſſenſu populi. et illũ tex. ad hoc etiã notat Panor. no. iiij. poſt Jo. an. ibi. dic tñ q aſſenſum populi tenet̃ redre rex ipſe et exploret voluntatez populi: ſed non tenetur eaz ſequi ſi ſibi non videtur ſm Bal. in dicto. c. quãto. col. j. alle. in ar. l. deprecatio. ff. ad le. ro. de iac. Et ſi contingat regem velle de conſilio populi ſui pcedere / attento q eius populus eſt valde magn⁹ et vt ita dixerim quaſi innumerabilis: in talibus arduis tractandis et decidẽdis vocabit (vti fieri ſolet) q̃ſdã principaliores decuriones ciuitatum cũ quibus deliberabit ſecundũ Bal. in dicto. c. quãto. allegat in ar. §. interim. in auẽ. de deſen. ciui. colla. iij. vel eliget viros prudẽtiores q̃ noie ciuitatũ interſint ſm Bal. in dicto. c. quãto. ar. l. nulli. ff. qd cuiuſq vni. no. et. l. nouarchorum. C. de nauicu. et naual. li. xj. Et vbi aliquid agendũ eſſet cũ cõſilio et conſenſu alicuius puincie. lz tunc requirendum veniat conſilium ad conſenſus capitanei prouincie: non tñ ſingularum perſonarum prouincie. ſm Joan. de imol. in. c. ſi. col. j. per illum text. de maio. et obed. et iſtud eſt contra plures ciues et puinciales diuerſarum ciuitatum et prouincia-

1 Punit de⁹ maiores cũ minoribus q̃ angelis nec primo parenti pepercit.

2 Rex q̃ſquis ſit an neceſſitet in arduis procedere de principalium et maiorũ regni ꝯſilio.

3 Forma pcedendi q̃ ſtatus ciuitatũ aut prouinciarũ a rege p conſilio iubet cõgregari.

1
Rex in coronatione iurat regni iura & honorē cōseruare.

2
Rex capere dꝫ consiliū ꝓ re publica sicut pater pro filijs.

3
Rex iniquꝰ deū nō hn̄s pre oculis: populi timēs scādalū dr tyrannus.

4
Ratiōe nationis ꝑsumit̄ qs qn̄ꝙ malus.

5
Eps an in arduis ꝓcedere teneat̄ de fratrū suorū consilio: et priꝰ declarat qui sint eiꝰ fratres.

rum dum aiunt vnumquemꝙ virum in talibus arduis vocanduꝫ fore: consiliūꝙ ac cōsensus vniuscuiusꝙ spectari debere: quod mihi nusquam placuit. Multitudo enim numerosa & effrenata nihil habet honestum. auť. de refe. ꝟſ. volumus. col. ij. Effrenata enim multitudo iure rehcitur. c. cū in multis. cum iuribus ibi alleg. in gloſſ. in verbo multis de refer. li. vj. Ad vnū autem ciuitates ac ꝓuincie aduertant: ꝙ siue plures aut pauci in talibus sufficiāt. virtuosos tn̄ deputent viros non gerentes sua: sed bonū publicum ꝓsequentes. Uitāꝙ propriaꝫ si decet ꝓ precibus indigentiuꝫ exponentes: faciētꝙ talr qđ a iure ordinatur sic dicente. Lex eīm multitudinem expellit: introducit vero virtutem: q̄ non in multis apparet: et precipue in viris. Procedat quidē ex partibus bonis: suā autem vitā constituentes tam in petitionibus indigentium: q̄ȝ ad nostrū in eos auxiliū. §. fi. in auť. de refer. colla. ij. [1] Et cum taliū consilio vtinaꝫ quisꝙ rex (qui in eius coronatiōe iurat regni iura et honorem cōseruare. c. intellecto. et ibi Bal. col. in hi. ij. de iure iur.) procederet. [2] Rex enim capere dꝫ consilium pro re publica sicut pater pro filijs. vt dicit Bal. in dicto. c. intellecto. no. ij. Et rex debet esse regni sui tutor non aūt depopulator nec dilapidator: in qt. ibi Bal. in prealle. c. intellecto in prin. nec scandalosus eius populo. vt in dicto. c. quāto. [3] Ubi dicit Bal. col. j. ꝙ malus rex q̄ nō timet scandalum populi nec deū habet pre oculis dr tyrannus. Et si contingat ciuitates aut prouincias mittere apud regeꝫ legatos pro eius consilio et ciuitatū & ꝓuinciarum vtilitate: tales vt prediximus eligāt viros. Examinato etiam eorūꝫ loco originis & nationis vt vitetur suspitio. [4] Ratione namꝙ nationis presumitur qn̄ꝙ quis bonus vel malus. glos. in prealle. §. fi. in verbo. ex partibus. de referen. per. l. quod si nolit. §. qui mācipia. ff. de edi. edic. Zelatores igitur boni vniuersalis mittantur / pape exemplo tales eligentis viros. in. c. ad apostolice circa princ. dum dicit. qui salutem zelabātur. &c. de re. iud. li. vj. Graciꝙ regi potissime irato aut eius commissario feroci maxime arduis in negocijs destinentur: quia cum is displicet qui ad intercedēdum mittitur: irati animus proculdubio ad deteriora ꝓuocatur. c. in grauibus. iij. q. vij. & in. c. j. xlix. dist. predicta nota. [5] Ille etiam cuius animus non cōquiscit quereret vlterius an eps in arduis procedere teneatur de fratrū suorū consilio: anteꝙ̄ huic quesito respondeamus videamꝰ qui sint eius fratres. Dic ꝙ canonici eius ecclie. qr ipsi cum episcopo vnū corpus faciunt. Cuius caput est eps: canonici autem sunt membra illius corporis. c. nouit. et ibi Panor. et Jo. de imol. in. j. no. de his q̄ fi. a prela. sine cōsen. cap. Pro hoc facit tex. menti tenēdus. in. c. cū clerici. de verbo. sig. vbi est casus expressus ꝙ tāta est coniunctio inter epm̄ et capitulū seu canonicos eius ecclesie quod etiam in obedientia prestāda faciunt vnum corpus. et ex iuramēto epo et eius ecclesie a clerico ꝑstito obligatur ipse sic iurans episcopo vt capiti principaliter & ecclesie & eius capitulo seu canonicis tanꝙ̄ membris. c. cū clerici. et ibi hoc ex illo text. notat Panor. no. ij. & ibi glo. pe. Et ideo dicitur ꝙ licet inter epm̄ et ecclesiam inferiorem & q̄libet alia loca pia sit communio: nō tn̄ tanta sicut inter epm̄ et ecclesiam cathedralem. c. req̄sisti. versic. secus. de testa. vbi vide notata per Panor. no. viij. & ibi Jo. de imol. col. iiij. nūero. 19.

et ibi Barba.col.mihi.26.nume=
ro.31.Intellige tñ ꝙ episcopus ⁊
canonici ecclesie cathedralis fa=
ciunt vnum corpus/non tñ veruȝ
sed fictum et representatũ in sin=
gulis de corpore vt declarat Pa=
nor.in dicto.c.nouit.no.j.⁊ facit
l.mortuo.ff.de fideiusso.⁊.l.intan
tum.§.vniuersitatis.ff.de rer.di=
ui.⁊.c.romana.§.in vniuersitateȝ
de sen.excõ.li.vj.ſm Jo.de imol.
in dicto.c.nouit.no.j.⁊ trahe ista
ad questionem de qua ibi ꝑ Pa=
nor.et Jo.de imol.no.j.[5]Et ca=
nonici ecclesie cathedralis dicun
tur fratres episcopi:sicut cardina
les dicuntur fratres pape.secun=
dum Panor.in dicto.c.nouit.no.
ij.et dic vltra ꝙ omnes clerici pos
sent dici fratres epi.[2]Ideo epi
scopus eis scribens non dȝ eos
appellare filios sed fratres vel
socios.ipsi tamen canonici et ce=
teri clerici epo scribentes debent
eũ honorare et appellare patrẽ.
gloss.j.in.c.esto subiectus.iuncto
tex.xcv.di.quam sequitur Panor.
in dicto.c.nouit.no.ij.et Barba.
in trac.de presten.cardi.j.q.Bal.
j.partis col.mihi.xvj.et Panor.
in.c.quam graui.in fin.de cri.fal.
Panor.in.c.ad nostram.no.ij.de
appella.et de hoc per Panor.in
c.grauẽ.no.j.de exces.prela.⁊ vi=
de gloss.in.c.cauendum.in verbo
socios.x.q.iij.cum iuribus per eã
allegatis.[3] His igitur premis=
sis.Respondeo superiori quesito
quo querebat.An epus in arduis
procedere teneatur de fratrũ suo
rum ꝓprie dictorum.s.canonico=
rum sue ecclesie cathedralis con
silio:ex quo faciunt simul cuȝ eo
vnum corpus:cuius vt predixi ca=
put est ipse epus:canonici aũt talis
corporis membra sunt.c.nouit.ꝫ.
alle.Inno.in.c.j.de proc.inqt ꝓla
tũ agere non posse in arduis abs=
ꝗ consilio capituli:idem inquit
Inno.in.c.cãm q̃.le.j.de iudic.et
ibi Phi.decius.col.ij.versi.expe=
ditis.ait allegando Inno.et Pa=
nor.ibi.et Lapp.allegatiõe.xlix.
col.fi.et Ange.in.l.fi.ff.quod cu=
iusꝗ vniuers.et Ludo.Ro.in con
silio.369.col.iij.vers.tertia est ra
tio.numero.21.ꝙ licet bona sint
diuisa inter prelatum ⁊ capitulũ
tñ negotia grauia;vnus sine alte
ro expedire nõ potest.et vide ali=
qua pulchra verba ad hoc appli
cabilia.Feli.in dicto.c.cam que.
col.mihi.ij.vs.vbi materia.⁊ di=
cit Feli.in dicto.c.cãm que.col.ij.
vers.sed ꝙ non reqratur.Qd vbi
casus est multũ arduus tunc req
ritur cõsensus capituli.si vero nõ
est multum arduus tunc sufficit
cõsilium.⁊ dicit ibi Feli.ꝙ in bo=
nis diuisis lȝ casus sit arduus nõ
requiritur cõsensus(intellige ca=
pituli)si epus solus velit eũ expe=
dire si casus est sepatus et eũ so=
lũ tãgẽs:et idem dic si solũ capi=
tulum/illuȝ casum velit expedire
et casus capitulum soluȝ tangat:
qȝ capitulũ sine consensu prelati
talẽ casum posset expedire:⁊ suf=
ficeret in tali casu consilium reci=
procum.vbi vero bona essent com
munia et expediẽdus esset casus
arduus:tunc requiritur cõsensus
sic intelligas Feli.in loco ꝓxime
alle.vbi hoc dicit licet nõ verbis
formalibus.⁊ hoc idẽ dicit Feli.in
c.edoceri.col.mihi.3.versi.ãplia
ẽt de rescr.allegat Inno.⁊ Pãor.
i dicto.c.cãm q̃.et vide notata ꝑ
Fel.in dicto.c.edoceri.col.iij.in=
cipiẽdo a vers.prima declaratio.
⁊ vide ibi notata per Barba.col.
ij.versi.13.Ubi dicit post Panor.
ibi.et Inno.i.c.fi.de maio.⁊ obe.
ꝙ licet solus rector vniuersitatis
possit procurãre ⁊ promouere ne=
gotia totius vniuersitatis imo ex
officio sibi iniuncto ad hoc tene=
tur.Pro quo facit tex.in dicto.c.
edoceri.⁊.c.cũ dilecta.de rescrip.
et facit.c.nullã.xviij.q.ij.hoc ve=
rum nisi negotia essent ardua.ait
Barba.in dicto.c.edoceri.col.ij.

1
Canonici ecclesie cathedralis dicũt fres epi.

2
Eps clericis scribẽs non dȝ eos appellare filios sed fres:⁊ ipsi eũ patreȝ.

3
Rñdet premisso q̃sito quo q̃rebatur an eps teneat de fratrũ suorũ consilio procedere.

numero.13. Et illeipse Barba.in eodem.c. edoceri.col. mihi.v.vs. addi te.in numero.32. et facit fm eūdem ibi tex. sing.in.c.per venerabilem.§.rōnibus(al's solet allegari pro vers.)qui fi.sint legi.et vide Jo. de imol. in.d.c.edoceri.in j.gloss.et ibi Philip.dec.col.pe.in iij.q.versi.et predicta cōclusio limitatur. Et si queras q̄ causa dicatur magna? vide Bar. in.l.admonendi.col.pe.versi.sed est aduertēdum.ff.de iuretur. [1] Et si queras in terminis nostris q̄ causa dicatur ardua. Respōdeo post Feli.in.d.c.cām q̄. col.ij. vers.sed q nō requiratur etc. q statur arbitrio.allegat solum Innocē.in.d.c. edoceri.in fi.tu adde idez dixisse Joā.de imo.in dicto.c.edoceri.in j.glo.vbi dicit hoc relinquēdum arbitrio iudicis. Et ita dicit Anto.de butr.col.iij.vers.aut p aliis tacitus ibi a Joā.de imol.et vide Car.in.c.j.col.iij. versi.ij.quero. de proc. et Petr.de ancha.in.c.ad hec.no.iiij.post Jo.an.de offi.archi. [2] Et ad predicta nota.q solo iure attento cōi cessante iure speciali prelatus sine consilio capituli instituere vel destituere/ vel alia negotia ecclesie tractare nō dz.c.nouit.de his q̄ fi. a prela. vbi vide Panor.no.pe.et ibi anteriores et moderniores scribentes. Dic tu tamē de hoc vt habetur.c. cum ex iniuncto.in fin.iuncta doctrina Panor.not.fi.cū allegatis ibi per eū.de here. Sic etiā dicas q tā in electionibus q̄ in electionum confirmationibus dz eps requirere cōsilium capituli.c.quāto.illo co.ti.et ibi Panor.not.j.ex hoc inferens q cōfirmatio electionū seu libera collatio pertinet pn cipaliter ad epm/lz debeat habere consilium capituli.qd intellige in dubio in beneficiis et dignitatibus sitis extra ecclesiam cathedralem.quo ad beneficia vero ecclesie cathedralis: dic.vt plene p eūdem Panor.in.c.cum ecclesia vulterana.in expeditione.ij.glo. ad quem et latiora eius scripta circa premissa beneficia existētia tā in ecclesia cathedrali q̄ extra cāme remitto: cuius doctrinam deo suffragāte in voce tibi examinabo. Si tamē formides circa premissa.s. nūquid indifferenter teneatur prelatus requirere cōsiliū sui capituli? recurre ad notata p Panor. in.d.c.nouit.no.vlti.versi. sed quero.et in quibus requirat consensus capituli. vide ibi Panor.vers.Ulterius queritur. Aduerte tñ aduerte q dici solet: corruere gesta per epm regulariter sine cōsilio capituli.p.c.nouit. preallег. valeret tamē cōsuetudo p quam episcopus solus iurisdictionalia exerceret sine ɔsilio capituli.c.nō est.de cōsue.lib.vj.et ad hoc illum tex.pro pulchro et singulari allegat Panor. in dicto.c.nouit. not. vlt. [3] Finaliter pro cōsummatione huius glo. Ex quo hoc in text. de cōsilio fit sermo. Nota tria esse cōcilia/quia quoddā dicitur generale/quoddā pūinciale/quoddam synodale/quod vt in ista eadem glo.dixi iura allegādo quādoq etiā synodale capitur p generali cōcilio. Et generali preest papa/sine cuius autoritate regulariter cōcilium illud nō pōt congregari al's est nullum.c.synodū. c.regula.xvij.dist.c.nec licuit.ea. dist.al's nō est cōcilium sed cōuēticulum/vel cōciliabulum.c.multis.ea.dist.quia representat totā ecclesiam vniuersalem. Conciliū autem prouinciale dicitur/quia representat ecclesiam prouincie. Et in hoc interesse debēt episcopi prouincie. Tertiū est cōciliū episcopi quod dicitur synodale/et in hoc cōueniūt omnes clerici diocesis.c.decernimus.xviij.distinc. fm Panor.in.c.graue. in fine.de prebē. Et de istis vltimis duobus cōciliis.vide per totam dist.xviij. Et qui.

1 Causa ardua que dicatur.

2 Eps de iure an solus possit instituere et destituere.

3 Tria sunt ɔcilia.s. generale: prouinciale: et synodale.

et vnanimi consensu ex certa nostra scientia[a] et

Et qui teneãtur itereſſe iſtis duobus vltimis cõcilijs. ⁊ quã poteſtatẽ habeãt: vnde Inno. in. d. c. graue. ⁊ qui teneant ire ad ſynodum epalem. vide. c. qd ſup his. ⁊ ibi Panor. not. j. de maior. ⁊ obe. ⁊ ibi Jo. de imol. eo. not. ⁊ Feli. in prin. illius. c. qd ſup his. poſt Do mi. ge. in. c. eps. xviij. diſt. Et ibi vi de Card. Alexã. an regulares teneant ire ad cõcilium ſynodale. Et de hoc ⁊ qd de mẽdicãtib⁹ vide Feli. in. d. c. qd ſup his. col. j.

a ¶ Sciẽtia. [1] Sepius heſitari ſolet quãdo dicat cõſtare papã ſcribere ex certa ſciẽtia. ideo vide glo. fi. in cle. ij. de reſcrip. que ſingulariter inquit quãdo illa exprimitur ⁊ alis nõ preſumitur papam ex certa ſciẽtia ſcripſiſſe. facit pro illa glo. in ſimili text. in. c. ſi motu proprio. in fi. de preben. lib. vj. dũ dicit q motu pprio tunc ſolũ gratia fieri cenſetur: cũ hoc expreſſe cautũ fuerit in eadem. ⁊ vide notata ibi per gl. in verbo expreſſe. et ibi per ſcribẽtes ⁊ maxime per Do. ge. ⁊ Philip. fran. ⁊ iſta poſſent trahi ad queſtionẽ primam. de qua per Oldra. in cõſilio. 325. incipiẽte. Thema queſtionis eſt tale. ⁊ ad materiam. l. quidam cõ cõſulebat. ff. de re iudi. de qua ibi per Alexã. de imol. ⁊ per Oldra. in dicto cõſilio. in fi. [2] Et qui dicit papã ſcripſiſſe pro aliquo vel ſecum diſpẽſaſſe ex certa ſcientia. dz hoc probare altero de duobus modis. ſ. q in literis pape fiat ſpecialis mentio de facto ſuper quo vel contra quod diſpenſatur. puta de minori etate prouiſi aut diſpenſati. Aut q facta mentione de etate vel diſpẽſatione prouiſi vel diſpẽſati papa expreſſe dicat. ex certa ſcientia diſpẽſamus. ſm Oldra. in cõſilio. 32 ⁊: incipiente ad idem ⁊c. col. penul. verſi. Item articuli. ad quid tamẽ tẽdat iſta conſilia Oldra. vide Feli. in. c. cũ inter. col. mihi. iij. verſi. cõſidera. de excep. Et tu qui ſepe eges obiectibus iuris contra prouiſiones apoſtolicas ⁊ diſpenſationes in fauorem minoꝝ emanatas: recurre ad notata per Oldra. in conſilio. 325. cum duobus ibi ꝓximis ſuis conſilijs ſequentibus. Et ecõtrario pro tuitione minorum ad beneficia inhabiliũ ſine diſpenſatione a papa tamen prouiſoꝝ aut diſpẽſatoꝝ: vide notata p Oldra. in conſilio. 329. incipiente has allegationes ⁊c. verſi. et ſuper primo puncto. proſequẽdo in eo contenta vſq; ad verſi. ſuper ſecundo puncto. Et q tũc tm̃ papa videat ſcribere ex certa ſcientia. vbi hoc exprimit. tenet Gaſpar. de cal. in conſilio. 8. incipiente. an exiſtens in etate ⁊c. verſi. item queritur. in ti. de reſcrip. alleg. c. paſtoralis. §. preterea. de offi. dele. ⁊. c. nõ põt. de preben. Tu autem illum. §. preterea. non ponderes ad hoc probandum de per ſe ſed bene inducendo cũ ſua gloſ. in verbo ex certa ſcientia. quam tamẽ infra reaſſumam. reſpectu autẽ dicti. c. non poteſt. dic q ibi non ponitur clauſula ex certa ſciẽtia. ſolum igitur inducas. §. cum vero. ⁊ cum verſi. hoc enim dicti. c. non poteſt. in argu. vna cũ dicto. c. ſi motu pprio. in ver. motu. ⁊ facit etiam in arg. c. cum aliquibus. in fi. de reſcrip. lib. vj. ⁊ facit. c. duobus. in fin. illo eo. ti. ⁊ lib. Et de conſilio. 8. Cal. ſ. alleg. meminit honorãdus pater meus. Phi. dec. in. c. ad hec. in glo. ij. de reſcrip. allegãdo etiam ad predictam doctrinã Cal. Bal. in. c. j. in fi. per quos fiat inueſtitura. Mihi tamen viſa fuit ſemper ſana doctrina iſta. vcz ſufficere q ex verbis reſcripti poſſit apparere

1 Ex certa ſciẽtia quãdo dicatur papa ſcribere. Hic pulchre ⁊ ꝑvtiles remiſſiões fit declaratio.

2 Dicens papam pro ſe ſcripſiſſe / aut diſpenſaſſe ſecum ex certa ſcientia. quo teneat hoc probare.

de certa sciētia: licet specifice illa clausula nō exprimatur in literis quod est notabile dictum ꝯm Panor. hoc firmantem. in dicto. c. ad hec. in fin. vbi idem dicit tenere Inno. in. c. statutum. de rescri. lib. vj. ⁊ hoc idem firmat Panor. in. c. nōnulli. in glo. fecerint mētionē. de rescrip. ⁊ Panor. in. c. cū inter. de excep. ⁊ ibi Feli. col. j. versi. sed cōtrarium tenet ⁊c. coniuncta eiusdem Fel. sentētia. in col. mihi. iij. vers. pcedūt ista. dicti. c. cū inter. Et ipse Feli. in dicta col. j. plures ad hoc accumulat legistas ⁊ canonistas varijs in locis/ideo ad eūte remitto: prout intendo facere vbi per se aut per modernum quē piā aliqua vtilia copiose adunata reperiā/put sepius feci: vltra tamē adducta per Feli in dicto. c. cum inter. dic idem tenuisse Barba. ⁊ Philip. dec. i dicto. c. ad hec. miror tamē ꝙ Barb. ibi. (col. mihi 4. numero. 25. dum dixit sufficere aliquid exprimi in rescripto p qđ appareat principē ex certa sciētia scripsisse.) allegauerit p hoc glos. singu. in dicta cle. ij. de rescrip. nā illa gl. honore tāti viri saluo hoc nō dicit. verba enim illius glo. q̄ est fin. sunt hec. s. Nisi id fieret ex certa sciētia principis hoc expresso. Uult ergo illa glo. prout in pn cipio huius glosse dixi. ꝙ nisi exprimat̄ ista clausula ex certa sciētia. non presumitur: quam intelligo prout intellexit tuba et preco canonum. Panor. in pealle. c. nō nulli. in glo. fecerint mentionem. s. ꝙ si glo. fi. dicte cle. ij. intelligat̄ prout nōnulli eam intelligunt: ꝙ tunc papa aut princeps dicatur facere ex certa scientia quando formaliter in rescripto ponuntur ista verba ex certa scientia ⁊ non al's: ꝙ tūc glo. fi. dicte cle. ij. sit falsa. ⁊ tunc illa glo. esset contra doctrinam Inno. in dicto. c. statutū. ⁊ cōtra Io. an. ⁊ Panor. in dicto. c. nōnulli. ⁊ contra Panor. ⁊ Feli. in dicto. c. cum inter. ⁊ cōtra Panor. Barb. ⁊ Philip. dec. in dicto. c. ad hec. ideo illa glo. sic intellecta nō esset tenēda tanꝗ a communi et veriori opinione declinans. Sed si tu restringis modo pdicto glo. fi. dicte cle. ij. s. ꝙ quādo ex verbis rescripti potest percipi certa sciētia pape seu principis ꝗꝗ expsse ⁊ formaliter nō ponātur in rescripto ista verba ex certa sciētia. tūc censeatur scribēs ipse scribere ex certa scientia. ⁊ ita tene quia hec est mera veritas ⁊ cōmunis sentētia. ⁊ erit illa glos. vera. ⁊ concordabit cū vltimis supra premissis scribentibus et huius opinionis sequacibus. Inter quos enumerabis Panor. ⁊ Io. de imol. hanc finalem partem ⁊ magis cōmunē tenentes in dicta cle. ij. in fi. ⁊ Jaso. in. l. si quis iniquū. numero. 4. in prin. col. mihi. ij. ff. qđ quisqꝫ iuris. Et cum ista vltima parte concordat Panor. in. c. pastoralis. §. preterea. in glo. ex certa scientia. de offi. dele. dum dicit. ꝙ satis dr papa. ex certa scientia scribere si ex verbis expressis in literis commissiōis appareat ꝙ papa ex certa sciētia fecit: etiam si illa verba ex certa sciētia nō exprimātur. Et remisit se Panor. ibi ad ea q̄ ipse dixit in dicto. c. ad hec. et ad hoc solet allegari pallegata gloss. in verbo ex certa scientia. dicti. c. pastoralis. §. preterea. vbi Feli. se remittit ad ea que ipse dixit in dicto. c. ad hec. Ubi firmauit hanc vltimam opinionē. vt supra retuli. ⁊ hanc partem tenet Bal. in primo no. dicti. §. preterea. ⁊ Barba. ibi post eum. col. iiij. illius. §. preterea. in glo. ex certa sciētia. Et ꝙ vbi ex facti narratione pōt elici certa scientia censeatur papa scribere ex certa scientia. solet allegari gloss. in. c. statutum. in verbo literarum. de rescrip. lib. vj. p quā dicunt ibi Do. ge. ⁊ Phili. fran. ꝙ vbi ex tenore rescripti apparet

papam habuisse notitiam facti ꝛ
impedimenti dicitur tunc rescri-
bere ex certa scientia. ꝛ illā glo. se
quitur Feli. in. c. si aliquādo. in fi.
de sen. excō. Tu tamē de intelle-
ctu illius gloss. c. statutū. in. verbo
literarum. vide Feli. in. c. cum in-
ter. col. j. in prin. in ver. vtrū opor
teat. ꝛ per eundem in eadem col.
in versi. cum istis. ꝛc. de excep. vbi
declarat illam ꝛ docet an hoc qđ
dictū est probet. illam tamē gloss.
ad id ad quod adduxi allegauit
eam approbando. Philip. franc.
in. c. j. in glos. noscatur. de cōsti. li.
vj. vbi idē firmat Do. ge. post Jo.
de san. [1] Et per glo. dicti. c. sta-
tutum in verbo literarū. dicebat
Jason in. l. nec dānosa. circa fi. C.
de preci. impe. offe. ꝙ clausula ex
certa sciētia ꝛ clausula motus p-
prij equiparātur. ꝛ licet Jason. in
dicta. l. nec damnosa. dicat ꝙ hoc
colligitur ex dicta glos. in verbo
literarū. predicti. c. statutū. Ego
tamē dicerem ꝙ illa glos. in eiꝰ fi.
bene dicit ꝙ certa sciētia intelligi
tur cū exprimit. allegat. c. si motu
proprio. de prebē. lib. vj. Ratione
cuius allegationis potest colligi
ex dicta glo. ꝙ sicut papa nō cen-
setur scribere motu ꝓprio nisi for
maliter in literis illa clausula vta
tur: ꝙ idē sit quādo scripsit ex cer-
ta scientia: ꝛ sic videtur ꝙ finis di
cte glosse. c. statutum. in verbo li-
terarum conueniat cum doctrina
glo. fi. cle. ij. in prin. de rescrip. ꝛ ꝓ
illa pte ꝓbanda adducebat illā
glo. c. statutum. in verbo literaꝝ.
in fi. ipse Feli. in prealleg. c. cum
inter priorem. col. j. ver. cum istis.
et ille ipse. in col. ij. eiusdem. c. cū
inter. versi. ij. not. Et re vera si at-
tente respiciatur illa glo. c. statu-
tum. in verbo literarum. debet al
legari pro simili cum glo. fi. in ꝓn.
dicte cle. ij. de rescrip. licet glo. in
verbo literarum. dicti. c. statutū.
in prin. aliud innuat. cuius prin.
solū ponderant Do. ge. ꝛ Philip.
fran. ibi. ꝛ alij doctores. s. relati
in locis supra allegatis. dum illā
glo. allegant ad hoc quod vbi ex
tenore rescripti apparet papā ha
buisse notitiam facti ꝛ impedimē
ti dꝫ tunc rescribere ex certa scien
tia. ꝛ re vera in prin. eius illa glo.
hoc probat in illis verbis ibi posi
tis dum dicit. ex quo papa sciēter
cōmittit ꝛc. Caue tamen ne erres
vna cum doctrina Jaso. in dicta. l.
nec dānosa. dum dicit ꝙ clausula
ex certa sciētia ꝛ clausula motus
proprij equiparātur: vt nō intelli
gas hoc esse verum simpliciter.
[2] Nam quo ad inhabilitatē p-
sone tollēdam ꝛ personam inha-
bilem habilem reddēdam / plus
operatur clausula ex certa scien-
tia: quā clausula motus proprij.
qꝛ vbi papa cōfert bñficiū vel gra
tiā ex certa sciētia in capaci / vide
tur de ꝛ super incapacitate dispē-
sare. ita notat Alexā. de imola. in
l. quidā cōsulebat. col. ij. vers. ꝛ sic
nota post Ange. ꝛ tex. ibi. ff. de re
iudi. ꝛ per tex. l. idē Ulpianus. ff.
de excu. ꝛ tēpo. earū. ꝛ solet alle-
gari pulchra doctrina Bart. in. l.
ij. versi. ex quo nota. C. si seruus.
aut liber ad decu. aspi. li. x. vbi di
cit Bar. ꝙ qñ defectus est in ꝑso-
na electa talis sup quo eligēs po
terat dispensare: presumitur dis-
pensare si scit ꝑ. l. quidam cōsule
bat. ff. de re iudi. vel si est verisi-
mile ꝙ dispensator sciret. ꝑ. l. bar-
barius. ff. de offi. preto. Si autem
dispēsare nō poterat: vitiatur ele
ctio: ita dicit Bar. in dicta. l. ij. Et
pro isto vltimo dicto est ibi text.
[3] Et ideo vbi princeps vel po-
pulus Romanus confert dignita
tem scienter inhabili intelligitur
secum dispensare: ꝛ eum habilita
re per dictam. l. quidā cōsulebat.
ff. de re iudi. et probatur in. l. bar
barius. in fi. in illis verbis. sed ꝛ si
sciret ꝛc. ff. de offic. pretor. quem
tex. ad hoc pōderat ibi Jaso. col.
iij. numero. 8. ꝛ ad hoc facit glos.

1 Clausula ex certa sci entia: ꝛ clā motus pro prij an equi parentur.

2 Clausula ex certa sci entia quo ad reabili- tationē ꝑ- sone ꝓuise plus opera tur ꝙ̄ clau sula motus proprij.

3 Ubi prin- ceps ex cer ta scientia confert di- gnitatē in- habili vide tur secū dis pensare.

1 Ubi princeps cōcedit rescriptum delegatoriū ex certa sciētia alicui īhabili ad agendū vł talē supplicantē habilitare.

2 Papa ex certa sciētia cōmittens causam appellationis emisse a tertia snīa videtur tertiā appellationē pmittere in eadem cā.

3 Papa conferens bn̄ficium vel grām incapaci ex certa sciētia: an videaī secū dispēsasse?

sūcto tex. l. ij. C. de diuer. offi. lib. xij. vbi vide notata p Ang. & Jo. de pla. & Jaso. i dicta. l. barbari⁹. col. iij. allegat p hoc text. quē dicit, meliorē de iure in dicta. l. idē vlpianus. §. fi. [1] Et facit singulare dictum Ange. in. l. libertus. aduersus. p illū text. ff. de in ius voc. cuius doctrinam sic refert et sequitur Jaso. in dicta. l. barbarius. q princeps concedendo rescriptū delegatorium supplicanti. s. alts inhabili ad agēdū: vł talem supplicātem inhabilem habilem facere ad agendū. quod nota. qr deseruit ad materiam. c. j. de rescr. li. vj. c. intelleximus. de iudi. c. prudentiā. §. sexta. de offi. dele. et. c. cum inter. versi. ceterū. de excep. vbi pcederetur via rescripti emanati scienter in fauorē inhabilis ad agendū vel recōueniendum. vt in casibus de qbus in illis iuribus impetrās ad agēdū excluderetur: admittatur vbi inhabilitatem supplicantis non ignorabat scribens pro tali. facit l. j. & ibi vide notata p Saly. Bal. et Jaso. C. de preci. imper. offer. [2] Et ista deseruirent ad aliud. Scis tu q vbi qs succubuit trina conformi snīa. inhabilitatur a iure respectu appellatiōis interponende. l. si quis. C. ne lic. in vna & eademq cau. ter. puo. §. audient. versi. palā. in auī. de iudic. colla. vj. c. si aūt. §. post secundam. ij. q. vj. c. sua nobis. de appella. Et vt calūnijs litigātiū occurratur/ is qui in beneficiali vel alia quauis cā tres ꝯ se in petitorio vel possessorio snīas reportauit: ad agēdum de nullitate ipsarū/ vel alicuius ex eis/ nullatenus admittatur: donec hmōi sentētie plenarie fuerint executioni mandate. Similiter si ille contra quē tres snīe diffinitiue late fuerint ab interlocutoria vel grauamine ante prolationē ipsarum vel earū alicuius/ se appellasse & cām appellationis hmōi adhuc pendere pponat: sententiarum predictarū executionē tali pretextu nolum⁹ impediri. ait tex. in cle. j. de re iudi. Tamen vbi papa in cōmissionē cause appellatiōis faceret mētionē de supplicatione appellātis: in qua narrauit tres snīas fuisse contra eum in eadem causa latas: & nihilominus papa commisit cām appellationis: tūc papa cōmittendo appellatiōis cām vł appellationē cōmisisse nō obstante qd tertio nō potuisset appellare. fm Ant. de butr. & Jo. de Jmol. in dicto. c. sua nobis. quos sequitur ibi Phi. deci. col. pe. in tertia fallētia. & Alexan. de imol. in cōsilio. lxxvij. incipiente in cā & lite vertēte corā reuerēdo patre. &c. in prin. ij. col. in. ij. volu. & hoc est cōsiliū q vult allegare Jason. in dicta. l. barbarius. col. iij. licet corrupte tn̄ illud alleget. dū dicit q est in cōsilio. lxxij. Jaso. tn̄ in dicta. l. barbarius. sequiī predictaz doctrinam Anto. de butr. et Joā. de imola. in dicto. c. sua nobis. et Alexā. in precalle. consilio. lxxvij. Nā ex quo ex narratis ipsi pape appellans patefecit suā inhabilitatē iuris: ratione cuius dispositiōis p preallegata iura nō erat sibi pmissum tertio appellare in eadē cā: papa tn̄ ꝯmittendo cām appellationis tollebat illā & appellantē inhabilē reddebat habilem. ita q hoc videbatur papa facere ex certa scientia rōne narratorū. facit glos. in. c. pastoralis. §. preterea. in vbo ex certa scientia. de offi. dele. & principiū glo. c. statutū. in verbo literarū. de rescri. li. vj. cū ibi notatis p Do. ge. et Phi. fran. & illas duas glos. ad hoc allegat Alexan. in dicto consilio. lxxvij. post Jo. de imol. in dicto. c. sua nobis. [3] Et dū dixerā post tex. Ange. et Alex. in dicta. l. quidam consulebat. et per dictā l. idem vlpianus. in fi. q papa cō-

ferens beneficium vel gratiā ex certa scientia incapaci vr̄ se cū dispensasse.facit doctrina Bal.in.l.impialis.§.siles.p illū text.C.de nup.vbi dicit qꝺ papa ꝓmouens spuriū ex certa sciētia ad episcopatū vr̄ eum restituere natalib⁹.et sic legitimasse.fm Jaso.in dicta.l.barbarius.col.iij.et hoc firmat Alexan.in dicta.l.quidā cōsulebat.col.mihi.ij.nec de Alex.meminit saltem in specie quo ad hoc Jaso.in dicta.l.barbarius.et circa dictū.§.siles.vide ibi notata per glo.in verbo oportet.ꝛ notata.p Feli.in.c.cāmꝫ.le.ij.col.iij.versi.quinto.nota.de testi.et vide tu Alexan.in dicta.l.quidā cōsulebat.col.ij.qꝛ quasi eius dicta ꝛ doctorū ibi ab Alexan.relatorū reassumpsit Jaso.circa premissa.in dicta.l.barbari⁹.col.iij.vbi ipse Jaso.tam ex doctrina Inno.Joan.an.Ant.de butr.et Hostien.in.c.veniēs.de fil.presbi.quā ex doctrina Bart.in.l.ij.(quam supra allegaui).C.si ser.vel liber.ad decur.aspir.lib.x.ꝗ ex doctrina Ange.et magis cōi opinione modernoꝝ.in dicta.l.quidā consulebat.et Bald.in repe.dictē.l.barbarius.ꝗ ex trib⁹ mēbris positis a Ludo.Ro.pulchrē loquēte in consilio.216.incipiente electio dicti dn̄i capitanei.col.mihi iij.vsi.pro huius aūt solutione.ꝛc.Qꝺ aut loquimur in papa vel impatore:ꝛ tūc eo ipo ꝙ ex certa scientia inhabili conferunt dignitatem/ officiū/ aut beneficiū intelliguntur eū habilitare.sic intelligas.l.quidā consulebat.et.l.idem vlpianus.in fi.§.alle.et dictam.l.imperialis.§.similes.cum glo.in verbo oportet.C.de nup.ꝛ est glos.notabilis.in.c.statutū in verbo canonicis.de rescri.li.vj.et tu vltra allegata p Jas.i dicta.l.barbarius.col.iij.allegat hoc idē tenuisse Feli.in.c.pterea.in glo.in verbo a perhibendo.de testi.cogen.post Ant.de butr.Jmol.et Panor.ibi.Et concludit Feli.in dicto.c.pterea.col.iij.vsi.ꝛ ideo.ꝛc.post Panor.in.c.fraternitati.de scis.et dicto.c.preterea.qꝺ vbi princeps ꝓmouet notorie inhabilem vr̄ tacite dispensare per iura precalle.etiā sine cause cognitione.cū in eo sufficiat sola volūtas.vt notat Inno.in.c.cū ad monasterium.de sta.mo.et idem dic tu vbi inhabilitas est cōiter occultā sed principi est nota:qꝛ tunc ex certa scientia videꝛ cum ꝓmouere.Secus aūt si inhabilitantem ignoret.qꝛ tunc non vr̄ dispensare fm Feli.in dicto.c.pterea.col.iij.post Hosti.ꝛ post glo.in.c.statutū.in verbo literarū.de rescri.ꝛ sic intellige.c.si eo tempore.de rescri.li.vj.fm Feli.in dicto.c.pterea.et ad hoc pondero ego gl.in dicto.c.statutū.in verbo canonicis.dum dicit nisi appareret de certa scientia.ꝛc.Aut loquimur in inferioribus habētibus tn̄ dispensandi potestatem.et tunc nō solū requiritur certa scientia:sed etiā requiritur cause cognitio:et ꝙ ex causa dispenset.fm Jaso.in dicta.l.barbarius.col.iij.in fi.allegat glos.et doctores in.c.ij.vbi vide Panor.ꝛ Jo.de ana.de scis.et Panor.in.c.nihil.de elec.ꝛ Jaso.in dicta.l.barbarius.adducit gl.in.c.j.que est fi.de eta.ꝛ quali.libr.vj.quā vide iunctis suis remissionibus.vbi dicūt Do.ge.et Phi.fran.post Jo.an.in.c.fraternitati.de scis.ꝙ si promouens scit defectum promoti ꝛ cum promouet cum cause cognitione.s.an sit dispensatio facienda vel non:tūc dispensare videꝛ posito qꝺ non exprimat verbū dispenso.facit in simili.c.ad audientiaꝫ.de appella.si recte scias inducere.put in voce inducam.Si vero non premissa cause cognitione ꝓmoueat dispensare non intelligitur.scꝺm Do.ge.et Phi.fran.in dicto.c.j.

de eta.et qua.li.vj.in glo.fi.quod forte procederet nisi permittatur libera dispẽsatio prout in dicto.c. j.ƒm Phi.frã.ibi. Tu tñ dicta Do. ge.z Phi.fran.ibi.in glo.fi.quaetenus exigunt in casu premisso cause cognitionẽ/ dicas ꝓcedere in minore papa aut imperatore aut alio principe aliquẽ promouente: vt talis inferior regulariter vltra scientiam debeat procedere cũ cause cognitione in ꝓmotione inhabilis. Sz respectu pape z principis sufficit vt procedat ex certa scientia absqꝫ cause cognitione.vt.s.dixi. [1] Nã in papa z principe de inhabilitate certiorato.presumitur φ ex causa ꝓcedat.pro magna eñ z iusta causa presumitur eius volũtas.dicit glos.fi.l.relegati.ff.de penis.quã sequitur.Alexan.de imola.in dicta.l.quidem cõsulebat.col.iij.ff. de re.iudi.et illam glo.dicit sing. Panor.in.c. q in ecclesiarum.col. fi.et etiã Feli.ibi.col.mihi.xviij. versi.quinta.conclusio.de consti. vbi vide Phi.deci.col.xij.vsi.tertia cõclusio.z illã gl.dicte.l.relegati.dixit sing.Iaso.in.l.quominus.in princip.ij.col.ff.de flu.Et istud idem dicit Bart.in dicta.l. relegati.col.j.versi.in contrariũ. dum dicit φ cã iusta est volũtas principis.z ad hoc illa gl.dicte.l. relegati allegatur pro sing. per Gaspa.valas.in repe.l.imperinꝫ. col.mihi.xlij.ff.de iuris.omni.iudi.et vide notata p Barba.in dicto.c. que in ecclesiarum.col.aspe. Et dũ dixi φ in principe in dubio ꝓsumitur iusta cã.dic hoc firmare.Cyn.z Bal.in.l.rescripta.C.de preci.imp.offe.z Ant.de butr.in c.cum inter.et ibi Ioan.de imol. col.ij.versi.z nota etiam.de renũci.Anto.in.c.qz plerĩqꝫ.de immu. eccle.Panor.in.c.cum inter.circa medium.ij.col.de excep. Panor. in.c.nisi.in.j.gl.de offi.leg.et hoc vult in effectu Panor.in.c.in cau-

1 Papa aut princeps ꝓmouens ex certa sciẽtia inhabilem: ꝓsumitur motus ex cã iusta quorũ voluntas pro magna et iusta causa presumitur.

2 Dispensatus sit cautus vt custodiat dispensatione z facultatis exẽplar illius q iure cõi nõ poterat dispensare sz iure speciali tñ.

sis.col.j.versic.quidã est ordo.de re.iudi.post Cy.in dicta.l.rescripta.idẽ tenet Do.ge.in.c.grandi. de sup.negli.ꝑla. et Panor. in.c. quanto.col.iij.vsi.ex quo infero. de iur.iur.Panor.in.c.cum venissent.col.iij.versi.ex hoc infero.de iudi.et Panor.in.c.cum olim.col. mihi.vj.in fi.inversi.fateor tamẽ. de re.iudi.z non eundo per mensdicata suffragia hoc probatur in dicta.l.quominus.ƒm Iaso.ibi.in prin.ij.col. Respectu aũt inferiorum a principe dicebat Iaso.in dicta.l.barbarius.in princi.iiij.col. post Inno.in dicto.c.veniẽs.de fi. presbi.φ nõ potest haberi ꝓ legitima dispensatione factum temerarium per inferiores a papa vel imperatore. quod dictũ est bene notandũ.ƒm Iaso.in dicta.l.barbarius.allegantẽ Bal.in repe.dicte.l.barbarius.z Bal.in.l.bonorum.C.q admit. [2] Et sis cautus vbi tecum dispensatum erit super aliqua tua inhabilitate aut defectu quẽ patiebaris:ab illo qui de iure communi non poterat te purgare a tali inhabilitate aut defectu sed iure speciali tñ.vt qz forsan erat legatus apostolicus aut imperatoris vel principis.vt non solũ recipias z custodias literas super dispẽsatione/:sed etiã exẽplar seu copiã autenticam potestatis tali dispẽsanti concesse super talibus dispensationib⁹ fiendis.hãc doctrinã didici a summo illo canonista Panor.in.c.fraternitati.no.vltimo.de fei.z a Feli. in.c.quod super his.col.ij.versi.z habet locũ.de fide instru.tacẽdo tñ Panor.vbi.s.z pro illa doctrina Panor.et Feli. ego allego in simili doctrinã gl.in.c.cũ in iure. in vbo iniungo.in fi.de offi.dele. que dicit φ caueat ille qui fuit absolutus ab excõmunicatione vt custodiat literas absolutiõis:per quas tutus existat si ei obijceretur excõicatio.et intellige tu φ

custodiat potestatē literatoriam absoluentis si eā habere potest: maxime qn̄ est talis ipse absoluens cui de iure tm̄ speciali cōpetebat facultas absoluendi.⁊ Panor.in dicto.c.fraternitati.notat per illū tex.nō credendum alicui asserenti secū dispensatum nisi de dispensatione doceat vt predixi:⁊ dicit Panor.in dicto.c.fraternitati.no.vl.ꝙ non creditur dispensanti si diceret se habuisse potestatem dispensandi. Ex quo sibi illa non cōpetebat de iure cōi.facit ad hoc.l.si ꝙs asserit.cū ibi notatis per Albe.de rof.Bal.⁊ Saly.C.de man.prin.c.cū in iure.et ibi per Inn.Panor.Jo.de imola.et Barba.in.j.gloss.et Barba.in iij.col.vers.nota ibi certus.de ofh.dele.et ibi per Fel.in col.ij.vsꝗ. dicit in isto text.cuius dicta vide vsꝗ ad finē.nam profecto vtilia plura et quidē pulchra et sepiꝰ occurentia more suo ibi inseruit. facit.l.prohibitum.C.de iur.fi.li.x.et ad predicta.s.an credatur legato aut delegato si nō ostendat facultas circa actū vel agēde.vt de Bal.in.l.si qua per calūniā.C.de epis.⁊ cle.⁊ Lud.Ro.in.l.sciēdum.ff.de verbo.ob.Uidi tn̄ plures asserētes standum esse assertioni dispēsantis cui facultas iure speciali tantū competit: et qd dispensatus sit satis tutus ex sola asserta potestate:quam asserit dispensans se habere.A talium tn̄ virorū hoc asserentium(cū restrictione tn̄ ꝗ.j.subijciam)sententia ego declino.licet pro talibꝰ possint allegari prima fronte.c.nobilissimus.xcvij.di.c.constitutus.de appella.et.c.qd super his.de fide instru.vbi tn̄ vide notata per Panor.col.fi.⁊ Fely.col.ij.sꝫ rn̄de illis iuribꝰ ex eorū dictis ibi maxime per Panor.nō ꝓcedere vbi ex tali dispēsatione tertius pateretur iacturam.nec obstat ꝑalle.c.nobilissimus.q: intelligitur cū nulli fit preiudiciū.ita dicit glos.fi.in.c.sicut.de sen.excō.et ex illa solutione notabat ibi Panor.singulariter.ꝙ nō creditur etiā cardinali asserenti aliquid in preiudicium alterius.⁊ illa glo.sequitur Panor.in.c.cū in ecclesijs.in iij.gl.de maior.⁊ obed.⁊ est sing. fm̄ Fely.in.c.ad eminentiā.col.j. de sen.excō.et fm̄ Phi.fran.in.c.constitutus.in fi.de appella.vbi Panor.col.fi.dicit illā glo.notabilem.vbi illā gl.sequit Phi.decius.no.iiij.se remittēdo a plene notata per Barba.in trac.de prestan.Cardi.in.j.q.secunde partis principalis.et eandē gloss.sequit Fran.aret.in trac.de testi.cōclu.lxv.et illā glo.sequit.Panor.in.c.cum a nobis.col.mihi.ij.de testi.[1]Immo.qd plus est vbi aliquis etiā cardinalis non potest aliqd facere de iure cōi/⁊ dicit hoc facere ex potestate sibi a papa concessa viuevocis oraculo.adhuc nō esse tali standū.fm̄ glo.regularū causa.a pos.Inno.viij.in regula.xxxvij.circa fi.fundat se in gl.pre alle.c.sicut.⁊ dicta gl.in.d.regula can.allegatꝰ glo.pro concordante cū glo.dicti.c.sicut.in.c.nuper.de sen.excō.sed si tu accurate respicias glosas.dicti.c.nuper.non est aliqua ibi similis.illud tn̄ dictum glo.in dicta regula can.xxxvij.qd dicit ꝙ nō stetur dicto etiam cardinalis dicentis papam sibi commisisse aliqd oraculo viue vocis. vbi hoc tenderet in ꝑiudiciū alterius nisi ꝓbetur.tenet expsse Panor.in dicto.c.sicut in fin.de quo non meminit.glos.regularū can. in dicta regula.xxxvij.[2] Et ista vt vides sunt mirabiliter vtilia et quotidiana propter expeditiōes que expediuntur ꝑ penitentiariā seu penitētiariū q: singulis diebꝰ videbis cū dispensare circa ea q̄ non potest de iure cōmuni:et hoc ipse videns in suis expeditionibꝰ vtitur his ꝟbis.s.viue vocis ora=

[1] Si cardinalis dispē sat circa ea que nō pōt de iure cōmuni. sed asserit hoc facere ex ptāte sibi a papa viue vocis oraculo cōcessa. an' credatur.

[2] Nota ista ꝑpetuo ꝑ dispēsationibꝰ expeditis ꝑ penitētiariaꝫ seu penitētiarium.

culo. necessitaretur ergo reebilis tatus et dispensat' ab eo pbare il lam facultatem: ex quo eius asser tio tendit in preiudicium tertij: et maxime attento q potestas peni tentiarij circa plura q supra ius se pe expedit nō publicat. Sz quid dicemus presumemus ne domi num magnū penitentiarium abu ti: aut tāta temeritate et audacia cum notari q in curia romana: et ante oculos vicarij xpi: necnon in vrbe collegio cardinalium deco rata: ac in presentia tot et tantorū pontificum / prelatorū / et dignis simorum officialium illa vti clau sula: et tā patenter literas a se ex peditas cū illa clausula partibus restituere (put quandoq; reddū tur put vidi necdū in domo peni tentiarie et habitationis dñi peni tentiarij / sed etiā sepi' in corpore eccle beati Petri) si papa viue vo cis oraculo nō daret sibi talem fa cultatē in his in quib' illa clau sula vtitur dñs penitentiari'? cui crede mihi nō parceretur si in ta libus et similibus abuteretur. et conquererentur apud summū pon tificem illi qui ex expeditiōe per cancellariā aut cameram aposto licam lucrū assequūtur: qui crede mihi non sunt belue nec boni par ticularis ɔtēptores. [1] Ideo dic q assertioni cardinalis et summi penitentiarij etiam in preiudiciū alterius statur de cōsuetudine cu rie romane. et ita respectu assertio nis cardinalis iuncta cōsuetudi ne curie romane. allegabis tex. l c. cōstitutus. de appella. quē tex. ad hoc notat Phi. dec. no. iiij. post Jo. an. et Panor. ibi. et tu adde hoc idē dixisse Petr. de ancha. et Jo. de imol. in cle. j. de probat. [2] Et respectu clausule viue vocis ora culo. q stetur assertioni vtētis il la clausula expresse in suis literis tenet Ant. de butr. in. c. qō super his de fide instr. vt refert ibi Pa nor. col. fi. Panor. tamen dicit hoc

1 Assertioni cardinalis et sūmi pe nitentiarij etiā in pīu diciū alte ri' statur d cōsuetudi ne.

2 Assertioni vtētis clau sula viue vocis ora culo an ste tur? et vide singulare dictū quod tulerit.

3 Reddit ad id qō. s. te tigerat an clausula ex certa scien tia et mot' pprij equi parentur.

esse verum nisi ex tali assertione resultet partis preiudicium. alle gat glo. dict. c. sicut. Ego tamen comperio Bald. in. l. exemplo. in fi. C. de proba. vbi querit de ques tione. Quidam cardinalis tanq legatus de latere asserit se habe re literas speciales commissiones papales ad legitimandum vel restitu tuendum fame: processit ad exe cutionem illarum: tamen litere apostolice de mandato nō appa rent: et ideo reuocatur in dubium quod factum est. queritur qd iu ris? Respondet Bald. in dicta. l. exemplo. q si publice fecit hmōi act' et non semel sed pluries: pre sumitur q habebat mandatū cir ca asserta per cuz: et valent gesta non ratione cōmunis erroris / sed ratione presumpte veritatis: et p pter assertionem talis et tāti viri. qō tene menti fm Bal. ibi. et hoc dictū Bal. sequitur Feli. in dicto. c. quod sup his. col. ij. vers. et habet locum. de fide instru. vbi tū vide Panor. col. fi. et hanc doctrinam Bal. et Feli. allegabis semper pro expeditionibus et cōmuni cursu literarum Reuerendissimi cardi nalis magni penitentiarij dū vti tur sepe / et quasi semp / et publice / et in vrbe quā papa inhabitat vt dixi clausula q dicitur viue vocis oraculo. [3] Et pmissis satis tibi constat quid operetur clausula ex certa scientia expressa in pmotio ne inhabilis persone: aut dum de illa clausula ex narratis constat. Si tū memor sis (ego em obliuio ni haud dedi) longe. s. (hac tū in glo.) retuli Jaso. l. l. nec dānosa. col. ij. de pci. impe. offer. dixisse q clausula ex certa scientia. et clau sula motus pprij equiparātur. vt colligitur fm eum. ex glo. c. statu tum. in verbo literarum. in fi. de rescri. lib. vj. iuncto. c. si motu pro prio. de preben. qō allegat glo. in dicto. c. statutum. Dixi tamē ego q licet hoc verum sit ad tollen

dam surreptionem: quo tamē ad personam alis inhabilem aut defectuosam habilem reddendam: plus operat̄ clausula ex certa sciētia: quam clausula motus proprij vt etiam tenet glo.in.c.quicunq;. §.fi.in verbo volentibus.in ti.de paci.posse.in prag. Q2 per clausulam ex certa scientia inhabilitas purgatur vt.S.late tetigi iura et scribentes ad hoc probandū adducendo.[2] Clausula tū motus ꝓprij in fauorē inhabilis emanata q̄q; surreptionē tollat.c.si motu ꝓprio.de preben.li.vj.cle.si romanus pōtifex.eo.ti.ꝛ late de effectu illi⁹ clausule.per Feli.in.c. cāmq;.le.ij.de testi.inhabilitatē. tū aut defectum persone ꝓuise vl' impetrantis non purgat nec supplet.ad hoc solet allegari glo.fi. in dicta cle.si romanus pontifex. in verbo validā.quā singulr notat ibi.Car.nec est alibi ꝑm Joā. de imol.ibi.Et idem tenent Lau. Paul.ꝛ Gen.ꝑm Car.ibi.ꝛ Anto. quem ibi allegat Jo.de imola.et illaz glos.dicte cle.si romanus.dicit sing.Phi.fran.l.c.si eo tempore.in expeditione glo.ij.de rescr. li.vj.ꝛ illaz glo.sequtur Feli.in.c. ceterum.col.iiij.vers.septima restrictio.de rescrip.et glo.regularū can.Inno.viij.l regula.xxxvij. et Rota.in deci.cxi.et.cxij.in nouis.ꝛ Feli.in.c.cāmq;.le.ij.col.j. de testi.ꝛ istos scribētes poterat allegare glos.in.c.quicūq;.§.fi.in verbo violentus.circa fi.vbi hoc firmat.de paci.posse.l prag.sanc. cui⁹ tū allegata vide.post dños de rota.l dec.cxxxj.ꝛ.445.in antiquis.vbi idē firmant ꝛ idem tenent Jo.an.Do.ge.ꝛ Phi. franc. in dicto.c.si motu ꝓprio.in glos. ob hoc.quā vide de ꝑbē.li.vj.Et ideo nota resolutiue ꝙ qū gratia motu ꝓprio facta tacet inhabilitatem concernentē personam pro qua scribitur vt puta defectū natalium/bigamiam/vitium corpo ris/aut similia tunc non presumitur papa habilitare illum in cuius fauorem est gratia eo modo scripta.immo poterit de talibus inhabilitatibus opponi.nō tamē per viam surreptionis.quia pars nihil surrepuit.sed bene poterit obijci per viam iuris communis: quia motus proprius nō facit nec operatur nec producit dispensationem super talibus inhabilitatibus purgandis et abstergēdis. ꝑm Feli.in.c.ad aures. col.mihi. 5.vers.primi⁹ est.ꝛc.de rescr. post Jo.an.ꝛ Do.ge.in dicto.c.si motu proprio.ꝛ post glo.dicte cle.si roman⁹.in verbo validā.ꝛ ꝓ hoc allegat Feli.in dicto.c.ad aures. in dicto vers.primus est.ꝛc. Car. in consilio.xcviij. sed Feli.voluit allegare Car.in consilio.xcvj. qđ incipit papa,vniuit quandā abbatiā.ꝛc.vbi hoc firmat Car.et hoc vult Frede.de se.in consilio.280. ver.nec obstat.Et sic ex predictis vides qđ pl⁹ operatur quo ad inhabilitates ꝛ defectus tollendos clausula certe scientie.q̄ clausula motus ꝓprij.[2]Sed ꝯtra hoc vr̄ facere tex.in.l.imperialis.§.similes.C.de nup.per quē dicit ibi Ange.ꝛ Jo.de ana.in.c.fraternitati.de scis.ꝙ per clausulam motus proprij censetur dispensatum super omni macula ꝛ defectu.Feli.tamen.in.c.causamq;.le.ij. col. iij.vers.quinto nota.de testi. dicit hoc non procedere.q2 ꝑm eundem ibi clausula motus proprij quo ad hoc solam tollit surreptionem.et dictus.§.similes.intelligitur quando intercessit certa scientia principis ꝑm Bal.ibi.et Feli. in dicto.c.causamq;.col.iij. et licet non alleget ibi Aleran.dictu tamen hoc etiam eum firmasse.in l.quidam consulebat.col.ij. post Bal.in dicto.§.similes.et sic apparet ꝑm Feli.in dicto.c.cāmq;. col.iij.ꝙ plus operatur clausula ex certa scientia.ꝙ clausula mot⁹.

1 Clausula mot⁹ ꝓprij nō tollit inhabilitatē nec supplet defectū impetrātis.

2 Arguit ꝙ clausula mot⁹ ꝓprij purget inhabilitatē sꝫ argumēto respondet.

ꝓprij.l3 ſm Feli.ibi ambas edpa ret Bal.in ru.de offi.dele. Jō ſis caut⁹ dū aliqd tibi ꝯsulēdū o fferē reſcriꝑtū l quo ē clauſula motus ꝓprij(q̄ vt prediri de ſe non tollit inhabilitatem nec defectū)vt pōderes verba ei⁹ ſi poteris collige re aliqua verba ex qb⁹ appareat de concedentis intentione q̄ extē dat in aliquo ꝓpriū motu3. ſm Jo.de imol.in dicta cle.ſi romanus pontifex.in glo.validam. Et predicta tāq3 vtilia ꝛ ſepe occurrētia nota.[1]De clauſula tamen ex certa ſciētia adhuc loquamur. qua papa et reges ſepe vtūtur iſta clauſula non obſtātibus.q̄ ſimul iūcte dubitares forſā an ius tertij tollāt.ideo vide ꝑ Bartho. ſoc.in ꝯſilio.272.icipiēte.nō proſequendo ordinem q̄ſtiones3.col. vj.verſ.preterea hoc idē ꝓbatur. in vltimo vol.vbi concludit tale reſcriptum cu3 talibus clauſulis ꝑiudicare etiā iuri tertij vbi agitur de modico ꝑiudicio. allegat notata per Bar.in ſua glo.extrauā.ad reprimendū.in verbo non obſtātib⁹.in titu.quomodo in leſe maieſ.cri.ꝑce.Jo.an. in.c j.de exce.prela. et Alexan.in.l.iij.§.ſi is pro.ff.qd̄ q̄ſq3 iuris.vbi Alexā. col.j.verſ.ſicut enim.plures circa hoc refert gloſas ꝛ doctores contrāriātes:quos alr̄ nō curo i medium adducere.tandem in col.ij. dicti.§.ſi is pro quo.concludit ibi Alexan.prout dixi poſt Bartho. ſoci. in dicto conſilio.272.per.l. idem vlpianus.in ſi.ff.de execu.et tēp.ear.ꝛ vide notata ꝑ glo. Cy. ꝛ Bar.i.l.ſi.C.ſi con.ius.vel. vtili. pub.vide etiā ea q̄ dicit Bartho. ſoci.in conſilio.clxiij. incipiente viſa bulla Bonifacij.ꝛc.colū. mihi.iij.verſi.ex quibus videbatur dici poſſe.ꝛc.in vltimo volu.et vltra ea que dixi:q̄ ſimul iuncta et accumulata nūq3 reperi)de clauſula ex certa ſcientia.vide copioſiſſime per Feli.in.c.nōnulli. col. mihi.xvj.verſi.confirmatur. et in col.xvij.verſ.contra iſtā quartam fallentiam.vbi Feli.etiam ꝑſequitur materiam cle.ſi ſummus pontifex.de ſen.excō.vbi text.vtitur hac clauſula ex certa ſcientia.Et de illa clauſula de q̄ memini paulo ante.ſ.non obſtantibus.recurre vltra ea q̄ dicit Bar.in ſua glo. non obſtantib⁹.in dicta extraua. ad reprimendū.ꝛ vltra ea q̄ in varijs locis referūt antiq̄ patres.ad fragmenta cōglutinata per Feli. in preal leg.c.nonnulli.colū.mihi. xxiij.verſi.reſtāt.ꝛc.ꝛ q̄q3:vt ſepe a nōnullis fit(glorie tn̄ gr̄a) extēdere poſſem fimbrias ex ſuis dictis.ſola pro nūc remiſſione tamē ad ei⁹ dicta ero cōtentus.[2]Nō tamen pretereundu3 opinor vnū ſingulare dictū.ꝙ vbi imperator (idē dic de papa ꝛ rege) vteretur clauſula ex certa ſciētia.illa clauſula deſignat concedētē velle vti plenitudine ꝑtātis ſm Barba.in c.nonnulli.colū. mihi.x.numero. 71.de reſcri.allegat ſolū Jnno.in c.innotuit.de elec.Ego addo Petr. Phi.corneū.idem tenentē in conſilio.j.col.iij.in ſin.in.3.volu. ad hoc allegat gl.ꝑ ſing.q̄ eſt ſi.i c.ad hec.de reſcri.vbi hoc ſirmāt Panor.Barba.ꝛ Phi.dec.Panor. in.c.cum inter.et ibi Feli.col.ij. verſi.vtrū aūt clauſula.de excep. ꝛ glo.dicti.c.ad hec.ad hoc dicit ſingu.Barba.i cle.ij.col.xxj.de reſcri.Bal.in.l.eos.poſt glo.in verbo deciſa3.in prin.j.col.verſ. que rit.glo.de appella.ꝛ licet gloſ.dicte.l.eos.hoc formalr̄ non dicat: ſed ſolū de clauſula ex certa ſciētia loquatur.illā tn̄ gloſ.ad'id qd̄ dictum eſt ꝓbandum ſubtilr̄ induxit Barba.in dicto.c.ad hec in prin.iij.col.coniungendo glo.ſi. illius.c.Hoc idem firmat Ludoro.in conſilio.369.incipiente circa primū ꝓpoſite conſultationis. col.vj.verſ.non eſt dubium principem.vbi ad hoc allegat glo.di

1 Clauſula ex certa ſciaentia cum clauſula nō obſtantib⁹ an tollat ius tertij.

2 Ubi ſcribitur cū clauſula ex certa ſcientia deſignat ſuperiorem velle vti plenitudine poteſtatis.

cti.c.ad hec.Et ipse Phil.decius
in dicto.c.ad hec.ad hoc allegat
Alexan.de imol.in consilio.iiij.in
v.vol.Ubi tñ Alexan.hoc non di=
xit.ideo credo Phi.deci.voluisse
allegare.in dicto.c.ad hec.Alex.
in consilio.j.incipiente pondera=
tis.col.x.vers.nõ obstat.in.v. vo=
lu.nã Phi.deci.in dicto.c.ad hec
allegauit.Principiũ illi⁹ ꝯsiliũ.j.
Alexander tñ ibi non dicit q͏ ubi
papa vel prīceps vtit clausula ex
certa scientia.q͏ illa clausula desi
gnet concedentem velle vti pleni
tudine potestatis.sed solũ dicit
Alexand.in dicto consilio.j.q͏ qñ
superior facit aliq̃d ex certa scien
tia:apparet qđ vult derogare iu=
ri alterius.⁊ ad hoc allegat aliq̃s
scribentes quos vide per eum al
legantem etiã glos.in.c.ex parte.
le.ij.in verbo nulle.de offi.dele.⁊
coniunge prin.illius glo.cum fi.
illius.c.⁊ vide ibi no.per scriben=
tes et potissime modernos.[1]Et
ad p̃dicta vide Bal.in.l.impetra
ta.in.j.op.C.sen.rescin.nõ posse.
vbi ait tria parificari.s.clausulã
non obstante lege.clausulã non
obstãte facto.s.q2 lex icluditur in
facto ẜm Bald.ibi allegat.l.si ex
plagis.§.in cliuo.ff.ad leg.aq.et
clausulã ex certa sciẽtia exp̃ssã in
v̄bis rescripti.[2]Alis nõ sufficit
certa scientia q2 peccat rescriptũ
in stillo ẜm Bal.in dicta.l.impe=
trata.⁊ sic satis vult ipse Bal.ibi
q͏ nõ dr papa aut princeps scribe
re ex certa scientia nisi illa clausu
la verbis formalib⁹ in literis in=
seratur.⁊ hoc vult Bald.in dicta.
l.eos.col.j.vbi allegat notata in
cle.per literas.de preben.Ego ta
men hunc articulum satis supra
examinauit tãgẽdo glos.fi.cle.ij.
de rescri.⁊ glo.c.statutum.in ver
bo literarũ.de rescri.li.vj.et si nõ
sis contẽtus his q̃ dixi.vide glos.
in cle.j.in verbo ex certa sciẽtia.
et ibi per eam allegata.et p Car.
Panor.⁊ Jo.de imola.de iudic.

et de illis glosis vide notata.per
Barba.in.c.nonnulli.col.mihi.9.
in expeditione gl.fecerint mẽtio
nem.de rescr.Et dicit Barba.in
col.x.illius.c.nonnulli.numero.
71.q͏ princeps faciens aliquem
actum ex certa sciẽtia cõtra iuris
dispositionem:debet in suis lite=
ris hoc significare seu exp̃mere.
Et de hoc dicit esse casũ.iapponẽ
tem gladiũ ad tot rumores.in.l.
idẽ vlpian⁹.in fi.vbi ille text⁹ vtit
his verbis.s.et hoium alterutrũ
literis significantis.iuncto.ver=
bo scientis.ff.de excu.⁊ temp.ea=
rum.⁊ profecto est pulchra indu=
ctio contra illos qui dicũt ex nar
ratis apparere posse papã vł p̃n
cipem scribere ex certa sciẽtia si=
ne expressione formali illius clau
sule.Ꝫ quos ip̃e Barba.in dicto.
c.nõnulli.col.10 ait q͏ tex.dicte
l.idẽ vlpian⁹.cõfundit dicta plu=
rium illustriũ doctorum.⁊ de hoc
vide Barba.i.c.cũ adeo.in prin.
col.pe.de rescr.vbi etiam allegat
dictã.l.idẽ vlpianus.⁊ examinat
preallegatã doctrinam Bal.in dicta
l.impetrata.Barba.etiam in di=
cto.c.cũ adeo.col.pe.dicit singula
res tã gl.dicti.c.statutũ.in v̄bo li
terarũ.de rescr.li.vj.q̃ gl.fi.cle.ij.
de res.vt dicam⁹ sufficere q͏ certa
sciẽtia dz exprimi in literis pape
p viam clausule.qñ agit̃ de p̃iudi
cio alicuius.sic intellexit Barba.
in dicto.c.cũ adeo.gl.dicti.c.sta=
tutũ.in v̄bo literarũ.⁊ re vera lz
illa gl.põderato ei⁹ principio.vt
ꝫ.dixeram innuat cõtrariũ et ita
soleat põderari.attento tñ fi.gl.
dicti.c.statutum.iuncto.c.si motu
proprio.de preben.li.vj.quod.c.
allegat predicta glo.videtur mi=
chi hoc dictũ Barba.verũ ⁊ tunc
recte p̃cedit dictum Jaso.ꝫ.alle.
dum dicebat in dicta.l.nec dãno=
sa.circa fin.per glo.dicti.c.statu=
tum.q͏ clausula ex certa scientia.
⁊ clausula motus p̃prij equiparã
tur.q2 sicut clausula motus pro=

1 Clausula nõ obstãte lege.clausula nõ obstãte facto ⁊ clausula ex certa sciẽtia parificantur.

2 Clausula ex certa sciẽtia.an itelligat̃ si verbis formalib⁹ nõ exprimat̃.

1 Clausula ex certa sciẽtia quãdoq nõ intelligit nisi manu ppria pape in signatura scribat.

2 Clausula ex certa scientia nil opat nisi I his de qb⁹ pnceps hz vel psumit habere certã sciẽtiã: vt sunt ea q in iure cõsistũt secus si in facto.

priũ non subintelligitur nisi exprimatur.per.c.si motu pprio.§.alle.sic nec clausula ex certa sciẽtia. vbi agitur de preiudicio alicui⁹ Glo.vero fi.dicit cle.ij. de rescr. debet intelligi sufficere q in literis pape appareat ipm habuisse certam noticiã vt negocij.quando nõ agitur de preiudicio alicuius.sic intellexit illã glo.Barba. I.c.ad hec.col.iiij. de rescr.vt.§. cum retuli.Dixi tñ et adhuc dico gl.fi.dicte cle.ij.male fuisse ponderataz a Barba.in predictis locis.nam glo.fi.dicte cle.ij.hz ista verba formalia.s.nisi id fieret ex certa sciẽtia principis hoc expsso et sic allegari solet illa glo.vt papa nõ dicat scribere ex certa sciẽtia nisi hoc expresse dicat.et ita intellexit Barba.glo.fi.dicte cle.ij. in eius expeditione.Et ipse Barba.in dicto.c.nonnulli.col.10.de hoc loquens cõcordando opiniones sic ait q aut actus quẽ princeps facit ex certa scientia.tẽdit ad preiudicium alterius.et tunc non preiudicat nisi certa scientia exprimatur in literis.et dicit ponendũ exemplũ in illo.c.vbi agebatur de preiudicio rei trahendi vltra duas dietas extra suaz dyocesim.Aut actus tendit ad pindicium concedentis.Et tunc sufficiat probare certam scientiã pape lz nõ sit epssa I rescripto.et tu adde vel q ex narratis.in rescripto elici possit certa sciẽtia.vt superi⁹ dixi.put etiã dicit Phi.dec. I.c.cũ iter.de excep.et sic intelligẽdo est sana hec doctrina.Et ad hoc vide notata p Alex.de imol. in cõsi.1.col.ix.in fi.vers.pterea. in.v.vol.vbi allegat glos.dicti.c. statutũ.in vbo literarũ.et meli⁹ p Phi.dec.I dicto.c.cũ iter.col.ij. in fi.vers.de certa scientia.de excep.[1]Papa tamen quãdoq disponit q non censetur scibere ex certa scientia.nisi hoc specialiter scripserit formaliter et manu sua propria in signatura.vt est tex.in extrauã.et vfici gregis.de peni.et remiss.inter communes.[2]Unuz singulare circa hanc clausulã ex certa sciẽtia menti cõmẽda.quia singulis diebus deseruit et habui als in facti cõtingentia.q clausula ex certa sciẽtia de se sine alijs derogatorijs clausulis nil operatur nisi in his de quib⁹ princeps hz vel presumitur.habere certam scientiam:sicut sunt ea que consistũt in iure id est in ipsis legibus non autem operatur in his q pnceps presumitur ignorare vt sunt facta:et cõmertia:et statuta:et bone cõsuetudines locoruz.Nam si male essent ille tolli presumunt. quia ratio consuetudini cõtraria est nota principi cum sit ratio naturalis.hec fuit egregia doctrina Bal.in.l.impetrata.col.pe. circa prin.C.sen.resc.nõ posse.Et istud dictũ Bal.sequitur Petr.Phi.corneus.in cõsilio.189.icipiẽte ihs in hac ɔsultatiõe.col.ij.in fi.ver. et dicit.rc.in.4.volu.et hoc dictuz est pulchrũ et suadet.qr papa sepe fallitur in appositione hmõi clausularũ fm Corneũ.in dicto cõsilio.189.vbi dicit Rotã hoc tenere in dec.239.nõ tñ dicit an in nouis vel antiquis.qr nec in nouis nec in antiquis hoc dicit Rota sub illa allegatione saltem fm meaz impressionẽ magis recentẽ. Corne⁹ etiã in dicto cõsilio.189. ad hoc allegat Alexã.in cõsilio 114.I.4.volu.Caue tñ.qr Alex. hoc nõ dicit ibi.(Ideo crede michi lz ego ipse sepius trãsgressor sim huius consilij aut fretus aliorum relatione/aut pprij laboris recusatione notatus:sed frequẽtius librorum mihi necessariorũ carentia nõ.tñ malicia maculat⁹ vt aliorũ scriptis relatiuis alienarum doctrinarum non adhereas nisi I fonte et vero originali videris doctorẽ ab alio scribente relatum.)Ego tñ pro doctrina Bald.

in dicta .l. impetrata. ⁊ Cor. in dicto ꝯsilio. 186. adduco tibi Alex. de imol. idem tenentē in cōsilio 125. incipiente: viso titulo qōnis. in fi. in .2. vol. allegat Bal. in .l. fi. q̄ incipit impetrata. C. sen. resci. nō posse. cōperio etiā hoc firmasse Bartho. soc. in consilio. 164. incipiēte visa bulla Bonifacij. col. mihi. 4. vers. secūdo rn̄deo. in vlti. volu. allegat. c. j. de cōsti. facit in arg. c. cōstitut⁹ de rescr. iūcto c. ex parte. le. j. dū dicit. Si memores fuissemus. cū similib⁹ de offi. dele. Et istud idē tenuit in specie Barba. in. c. pastoralis. §. pterea. col. 6. vers. ⁊ addit de offi. deleg. idē dicit Barba. i cle. ij. col. 22. de rescr. hoc etiā firmat expsse Phi. dec. in dicto. c. ad hec. in prin. vl. col. vbi allegat Bal. in dicta .l. fi. C. sen. resc. non pos. ⁊ Alex. in dicto consi. 125. ⁊ istoꝝ patrū dicto ac doctrina semel cōfortaui amicū in cā in magno consilio regio mota. hoc idē tenet Fel. in. c. cum iter. col. 4. vers. itellige i bn̄. de excep. l3 em̄ papa ⁊ iperator p̄sumātur habere, oia iura in scrinio pectoris. l. omnium. C. de testa. c. j. de cōsti. li. 6. [1] Et iō dici solet ꝙ apud papam iuris probationes nō sunt necessarie vt est text. in. c. sepe contingit. circa p̄n. vbi vide notata p Pa. no. iiij. ⁊ Phili. dec. no. ij. cum suis casibus fallentialibus. de appella. [2] Dicit tamē Bal. in. c. j. in finalibus verbis. de cōfes. ꝙ papa est doctor vtriusq iuris eo ipso ꝙ est papa. ⁊ nō est dubium quin sit doctor auctoritate. s3 nō sciētia. qr multi sunt q̄ ius ciuile ignorant. verba sunt Bal. in dicto. c. 1. quē refert ⁊ sequitur Jaso. in .l. prescriptione. col. 3. ver. in ea gl. C. si cōtra ius vl̄ vti. pub. nec credo ego cadere in heresim asserēdo ꝙ non oēs summi pontifices attentis solis eorum ꝑsonis fuerint maiores toti⁹ mūdi canoniste. [3] Quicquid sit dic ꝙ licet princeps presumatur habere omnia iura in scrinio pectoris tñ non presumitur habere noticiam de cōsuetudinibus specialibus locoꝝ immo eas p̄sumitur ignorare. glo. in verbo iuris in dicta .l. p̄scriptiōe. vbi hoc dicit Jaso. col. iij. post Bar. in fi. sui cōmēti allegādo etiā text. in dicto. c. j. de consti. li. vj. [4] Limitat tñ dupliciter hoc Jaso. in dicta .l. p̄scriptione. Primo nisi consuetudines sint multum vulgate vel multum generales: qr princeps presumitur eas scire sm̄ Bal. i .l. ij. C. q̄ sit lō. cōsuet. ⁊ dicit Jaso. in dicta .l. prescriptione. allegando Bal. in. ru. de cōsue. rec. feu. ꝙ sicut nō licet ignorare leges ita nec cōsuetudines generales. Secūdo limitat Jaso. in dicta .l. prescriptiōe. nisi tales cōsuetudines essent inserte in corpore iuris vt sunt cōsuetudines feudorum. allegat Bal. in c. cū ordinem. de rescr. et suadeo vt hec dicta obliuioni nō dentur: nam seruiunt indies ⁊ maxime i practica ⁊ psunt p ipugnādis et etiam defendendis pape/ imperatoris/ ⁊ regū rescriptis. Et ad ea que. s̄. dixi. s. clausulā ex certa scientia non operari circa ea que princeps presumitur ignorare. facit aureum, dictu3 Feli. in. c. cum inter. col. 3. v̄si. itellige. de excep. alle. Panor. in. c. inter dilectos. col. viij. sed in meo libro est in. vj. col. vers. idem dico. de fid. instru. ꝙ confirmatio ex certa sciētia facta non supplet defectus naturales puta si instrumentum vel priuilegium cōfirmatum est falsum vel quid si mile occurrat. et facit cle. pastoralis. vers. ceterū. de re. iudi. ⁊ in talibus ⁊ similibus potes dicere ꝙ potentior est veritas re ipsa occurrens ad exclusionem actus: ꝙ cautet literis et caracteribus ipsa scriptura .l. nec ignorans. vbi vide notata, per Bald. C. de dona. [5] Solet a nō

1 Apud papā iuris ꝓbatiōes nō sunt necessarie.

2 Papa ē doctor vtriusq iuris.

3 Pnceps an p̄sumatur habere noticiam ꝯsuetudinū pticulariū locorum.

4 Princeps qñq presumitur scire cōsuetudines particulares.

5 Clausula ex certa scientia ⁊ clausula mot⁹ pprij an q̄ ad ꝓbatione pficeant hic late declarat. ⁊ p̄mo ostendit an clausula motus pprij testibus possit pbari.

nullis in dubiū reuocari.an clausula ex certa scientia.et clausula motus ꝓprij.quo ad ꝓbationem parificent.nā nō te latet naturā huius clausule mot⁹ ꝓprij talem esse ꝙ quo ad ei⁹ ꝓbationē excludunt testes:ꝛ requirit ꝙ scriptura expressa occurrente ꝓbet:ꝛ ꝙ in literis lferat.vt est tex.vulgatissim⁹ ꝛ cūctis notus.in.c.si motu ꝓprio in fi.iūcta ibi glo.fin.de preben.li.vj.quam ibi approbāt communiter scribentes ꝛ maxie Petr.de ancha.Guiller.de mon.laud.Jo.an.Jo.colo.Do.ge.et Phil.fran.et Rota.in dec.cxxj.in antiqs.Barba.in cle.ij.col.mihi xxj.ꝛ.xxij.de resc.ꝛ Jas.in.l.si qs iniquū.in pn.ij.col.ꝛ ibi Alex.de imol.ff.qd qsqꝫ iuris.ꝛ istū casum posses addere gl.in.c.j.§.postꝗ.in vbo scriptis.de cens.lib.vj.vbi

1 Ratio cur mot⁹ pro=pri⁹ testibus ꝓbari hic assignatur.

enumerat certos casus ad quos probandos requiritur scriptura.nō tñ intelligas ꝙ necessario in omnibus casibus ibi per illaꝫ gl.positis requirat scriptura.prout etiā fatet ibi illa glo.in fi.ꝛ illam gl.dixit sing.Pa.in.c.ex tenore.no.j.de cōce.preben.ꝛ est melior de corpe iuris sm Alex.de imol.in.l.pactū.le.ij.C.de pac.et vide ea ꝙ ipse circa hoc ibi adducit.ꝛ prealle.gl.dicti.c.j.de cens.li.vj.dixit magistrā.Jo.de pla.in.l.ꝛ si instrumēta.in prin.C.de fide instru.ꝛ iur.has.fis.li.x.ꝛ illā gl.dicit magistrā Jaso.l auf.si qs l ali quo.col.ij.vs.istā.C.de eden.ꝛ vide notata.p Hypol.de marc.l ru.C.de proba.col.vj.cū duabus ꝓximis ibi sequentibus.ꝛ notata per Flona.in.l.ei qui in.3.col.circa medium.ff.de proba.ꝛ Spec.in ti.de instr.edi.§.refert.ver.sed si alij.ꝛ Bald.in.l.gesta.C.de re.iud.ꝛ eundē Bal.in.l.humanum.circa fi.C.de legi.et vide.l.j.cum gl.in verbo descriptis.de apoch.pub.li.x.C.de qua meminit Alexan.in dicta.l.pactum.post Bal.

in.l.ij.C.de iur.emphi.Et ad ꝓbandū ꝙ clausula motus proprij non possit probari testibus.sꝫ so la scriptura.pondero tex.in dicto c.si motu ꝓprio in fin.dū text.ille his sequētib⁹ verbis vtitur.Motu quoqꝫ ꝓprio tunc solū gratia fieri censeatur.cum hoc expresse cautū fuerit in eadem.Pondera igitur vbū solū.de quo ibi.ꝛ ille tex.tūc ꝓbat quod dictum est.ꝛ illum tex.ad hoc probandū.sic pōderat Feli.in.c.si qñ.col.fi.versi.obstat.de rescr.ꝛ sufficit ita scriptū esse.dicit ꝑ rōne gl.fi.dicti.c.si motu ꝓprio.allegat.l.pspexit.ff.q.ꝛ a qb.ꝛ.c.scriptū.vj.q.3.Et sic vbi in grā apostolica exprimit clausula motus proprij.tūc quantumcunqꝫ aduersarius velit ꝓbare ꝙ papa ad impetrantis vel alterius instantiam hoc fecerit tamen non audietur propter rōnē gl.fi.dicti.c.si motu proprio.quia id esset papā arguere de mēdacio qd non lꝫ.vt dicunt Joan.an.Guil.demō.lau.Petr.de ancha.Jo.cal.Do.ge.et Phi.fran.ibi.Narrata enim pape sup quibus gratia vel eius intētio fundatur excludūt de iure loquendo cōtrariam ꝓbationem.ꝛ fides plenaria est tali gratie vt iacet adhibēda.cle.literis nostris.de ꝓba.vbi vide notata per gl.in verbo fecisse narramus.ꝛ ibi per scribentes ꝛ maxie Car.[1]Et rō qre ꝓpri⁹ mot⁹ nō possit ꝓbari ꝑ testes est q2 icludit in se negatiuā nō coartatam vꝫ ꝙ nullus super hoc papę porrexit supplicationeꝫ vt patet in dicto.c.si motu ꝓprio.et ita lis negatiua ex quo non est coartata est impossibilis ad ꝓbādū.l.actor qd asseuerat.C.de ꝓba.c.quoniam contra falsam.de ꝓba.c.bone memorie.le.j.vbi vide notata.per gl.in verbo per rerū naturā de elec.ꝛ.l.ij.cum glo.ff.de proba.ꝛ hāc rōnem in ꝓprijs nostris terminis assignat Rota.in

dec.332.i nouis.⁊ Do.ge.⁊ Phi. frã.in dicto.c.si motu ꝓprio.i gl. fi.⁊ Barba.i cle.2.col.xxi.⁊.xxii. de rescr.⁊ ille ipse Barba.in.c.nõ nulli.col.6.versi.nã ille qui allegat de rescr.⁊ Fel.in.c.cum inter priorem.col.mihi.2.de excep.[1] Nec credas ꝙ ista sint absqȝ fructu.⁊ vt gustes qualis inde puenit vtilitas.Pone ꝙ ipetrasti beneficiũ: aut literas ad beneficia: aut si malueris dispensationẽ ad incõpatibilia bñficia:aut dispensationem purgatiuã tue inhabilitatis precedẽtis:vel talẽ q̃ auget effectum prime dispensationis.⁊ in talib⁹ literis subtituisti ea de quib⁹ specialis requirebatur ex iuris dispositione mentio.Dicces ne tales literas validas?pfecto non nisi a iure velis deuiare com muni dictãte has literas corruere.c.ad aures.c.cũ adeo.c.constitutus.c. postulasti.c.ad audientiam.le.ii.c.in nostra.c.si proponẽte.de rescr.c.si eo tempore.de rescr.li.vi.c.fi. de offi.leg.li.vi.c. si motu ꝓprio.vers.secus si ad petitionẽ. de prebẽ.lib.vi.cle.2. de offi. ordi. cle.i. de preben.c.ii.in fi.de fili.presbi.li.vi.c.nõ potest. in prin.de ꝑben.li.vi.Nõne surreptio tolletur vi clausule motus proprii?Dico ꝙ sic per.c.si motu ꝓprio.de ꝑben.li.vi.cle.si romanus pontifex.illo eo.tit.de cuius clausule effectibus latissime per Fel.in.c.cãmqȝ.le.ii.de testi.non tñ sum adeo ingenio obtusus vt velim confiteri ob talem clausulam solã tolli inhabilitates illi⁹ cui motu ꝓprio grã aut dispensatio fit.nam stat gl.p parte negatiua.in dicta cle.si roman⁹ pontifex in verbo validã.⁊ p Io.an.in glo.ob hoc.dicti.c.si motu ꝓprio in nouella.et vtrobiqȝ p ceteros scribentes. Ideo si in dubium re uocetur an grã sit expedita motu proprio vel non.⁊ tu q̃ illam obtinuisti asseris ꝙ sic.cũ tñ expressa in literis non sit:et conaris eã testibus probare nõ es audiendus ꝑpter rationes p̃dictas:et ꝑpter tex.in dicto.c.si motu ꝓprio in fi. ponderato verbo ibi posito. s.solũ.put.s̃.ponderauit.ratione cuius patet quãcũqȝ speciẽ probationis citra scripturã exclusam.ia probatione dicte clausule motus proprii.⁊ maxime excluditur illa quam q̃s facere conaretur per testes.et ita teneo.qȝ hec est vera ⁊ cõmunis scribẽtiũ doctrina.[2] Aduerte tñ ꝙ ista stant simul.vȝ principẽ fuisse rogatum.et ipsuȝ cõcessisse motu proprio:quasi inclinatus nõ vi precum sed a seipso.sm Feli.in dicto.c.si iq̃s.col.fi. versi.et nota.allegat Bald.in.c. nisi.de offi.lega.vbi Bald.in.fiu. col.i.ponit tale exemplum in seipso dicens.Pone in literis summi pontificis ita cõtinetur.Supplicauit nobis Bald⁹ sup tali bñficio:cui concessim⁹ ipm etiã motu ꝓprio.Dic ꝙ inverbis istis nõ est repugnãtia:sȝ significãt ꝙmotus ꝓprius ꝑuenit in mẽte pape supplicationẽ Baldi adimplẽdi. ⁊ id eo etiã hoc casu viuificat gratia p talẽ clausulã.sm Bal.in dicto.c.nisi.Ad p̃dicta tñ dũ dixi ꝙ si in lr̃is defficit clausula mot⁹ ꝓprii non cẽset supior aliq̃d fecisse motu ꝓprio.Ex quo formalr non fuit expssa illa clausula.ita ꝙ nõ põt pbari p testes vt p̃dixi:⁊ etiã hoc firmat Alexã.de imola.in.l. siquis iniquũ.col.i.in fi.⁊ etiã ibi Iaso.in prin.ii.col.ff.qd̃ q̃qȝ iuris.[3]Aduerte tñ ꝙ oĩ casu siue scriptura sit de forma siue de substantia actus.si ipsa scriptura semel interuenit super illo actu scripturã reqrẽte et fuit deꝑdita poterit tũc id qd̃ i ea cõtinebatur ꝓbari per testes sm Phil. fran.in c.si motu ꝓprio.col.fi.de preben. li.vi.p.c.cum olim.le.i.versi.nos vero.de priuile.⁊ per illũ tex. notat ibi Panor.not.3.ꝙ lȝ scriptu

1 Studiose ostẽdit p ista que allegat corruere impetrationes bñficiorum/⁊ lr̃as ad ea asserẽda / et dispẽsationes/⁊ reabilitatiões in q̃b⁹ tacẽtur exprimenda.

2 Ista stãt simul vȝ prĩcipẽ fuisse rogatuȝ et ipsum aliq̃d cõcessisse motu ꝓprio.

3 Clausula mot⁹ ꝓprii põt testib⁹ q̃nqȝ pbari

ra ſit de ſubſtantia gratie apoſtolice quoad probationē: qꝛ nō pōt ꝓbari niſi ꝑ ſcripturam: tñ ſi ſcriptura q̄ interuenit ꝑdita eſt/pōt ꝓbari per teſtes qui ſcripturā viderūt. ſm ipſum ibi. ⁊ iſtud eſt qđ vult Joā. de pla. in. l. ꝓbatorias. col. fi. C. de diuerſ. offi. ⁊ appa. iudi. li. xij. vbi ait ꝙ ſi quis admiſit literas principis approbatorias ⁊ vult ꝓbare admiſſionē ꝑ teſtes eſt audiendus: allegat inter cetera dictū. c. cum olim. ⁊ ad hoc etiā ſolet allegari tex. in. l. teſtium. ꝟſ. ſinuero facta. vbi vide notata per Albe. Bal. ⁊ Saly. C. de teſt. ⁊ illū text. dicit ſingu. Panoꝛ. in. c. ſicut. col. fi. de ꝓba. ad hoc vꝫ ꝙ in caſu in quo ſolutio dꝫ ſcriptura ꝓbari: ea deperdita poterit teſtibus ꝓbari ⁊ hoc ꝓbato ꝙ interuenit ſcriptura: ⁊ ꝓbato eiꝰ tenoꝛe: ꝑinde habebit ac ſi ſcriptura appareret ſm Bar. in. l. ij. §. diuus. le. j. circa fi. ff. de iure fi. ⁊ Phil. fran. in. d. c. ſi motu ꝓpꝛio. col. fi. ⁊ ad hoc allegat Bal. ⁊ Ange. in. l. edicto. C. de edic. diui. adri. Et ſic videt ꝙ ſi ꝓprius motus fuit expreſſus in literis ꝑditis ⁊ hoc ꝓbetur ꝑ teſtes idoneos: ꝙ talis gratia habeat effectū quē inducit clauſula motus ꝓpꝛij. ſm Philip. frā. in. d. c. ſi motu ꝓpꝛio. col. fi. Nec obſtat gl. fi. ibi nec doctrina ſcribētium ſupra relatoꝛum dum dicūt clauſulam motus ꝓpꝛij nō poſſe ꝓbari teſtibus: quia hoc cōfiteoꝛ verum eſſe qñ litere ſtant, ⁊ illa clauſula nō fuit expꝛeſſa: qꝛ tūc vt predixi nō intelligitur niſi expꝛimatur ꝑ dictum. c. ſi motu ꝓpꝛio. in fi. ⁊ tūc excludit ꝓbatio per teſtes ꝓpter meram negatiuā que nō pōt ꝓbari vt latius ſupra dixi iura allegando. Sed nos loquimur in caſu in quo litere fuerunt deſcripte cum illa clauſula motꝰ ꝓpꝛij. ſed tales litere fuerunt deperdite et earū tenoꝛ: ⁊ teſtes deponunt illā clauſulam ibi fuiſſe ſcriptā: quia

1 Nota quales debent eſſe teſtes deponētes de cōtētis in ſcriptura ꝑdita.

tūc ſicut totus tenoꝛ literarū poſſet ꝓbari teſtibus ꝑ predicta ſic ⁊ illa clauſula. ⁊ hoc eſt qđ vult Philip. frā. in. d. c. ſi motu ꝓpꝛio. col. fi. ſi recte cogites tā ꝟba ꝗ̄ eius mētem: ⁊ nō dubito quin hec doctrina ſit vera. et ad iſta poſſent aliquātiſper applicari ea q̄ notat Philip. fran. in ꝓhe. lib. vj. §. vniuerſitati. col. fi. verſ. refert tñ. ⁊ ea q̄ ipſe dicit in. c. ſuſceptū. no. iij. de reſcrip. li. vj. ⁊ ad dicta ⁊ allegata Feli. in ru. de cōſti. col. ij. verſi. et poſſunt. Unū tñ perpetuo nota ꝙ vbi teſtes admitterētur ad ꝓbandum literas fuiſſe deſcriptas ⁊ inſertam fuiſſe in illis clauſulā motus ꝓpꝛij. ꝙ ad ꝓbādum amiſſionē illaꝝ opoꝛteret ꝙ teſtes eſſent idonei. vt dicit Phi. fran. in. d. c. ſi motu ꝓpꝛio. col. fi. [1] Et ego crederem ꝙ ad hoc vt teſtes ſuꝑ hoc ꝓducti fidē facerēt deberēt deponere ſe vidiſſe tales literas: ⁊ qđ in illis erat inſerta clauſula motꝰ ꝓpꝛij: ⁊ vt teſtificētur de amiſſiōe oꝛiginalis ſcripture: ⁊ requiritur vt tales teſtes ſint periti / vt ſunt aduocati iuris periti vires clauſularū agnoſcentes: put in ſimili tales teſtes expoſcit Bar. in. d. l. ij. §. diuꝰ. le. j. col. ij. in fi. ff. de iur. fi. ⁊ Bar. in aut. ſi quis in aliquo documento. colla. ij. verſi. quero qđ ſi ſint plures teſtes. ⁊ ibi Jaſ. col. iij. C. de eden. Dicebat tamen Feli. in. c. cum inter. col. ij. verſ. cōſidera tria. de excep. ꝙ ſi nō eſſet. c. ſi motu ꝓpꝛio. poſſet clauſula motus ꝓpꝛij teſtibus pꝛobari: nō ſi dicerēt papā nō fuiſſe rogatuꝫ: qꝛ vt vides iſta eſſet mere negatiua nō coartata. que vt ſupꝛa predixi non pōt ꝓbari teſtibus. c. qm̄ cōtra falſam. de ꝓba. c. bone memoꝛie. le. j. de elec. l. actoꝛ qđ aſſeuerat. C. de ꝓba. Sed vbi teſtes deponerēt papā cōtuliſſe motu ꝓpꝛio poſſet ꝓbari per teſtes talis clauſula. Ego nō miroꝛ de dicto Feli. in. d. c. cū inter. col. ij. ver. cōſidera

dera.nec video q sua doctrina in hoc afferat nobis aliqd noui: dũ dicit q si nõ fuisset.c.si motu proprio.q p testes posset pbari clausula motus pprij.i.papam contulisse r vsum fuisse his verbis.s.motu proprio.nam illa est mere affirmatiua que eque bene posset probari testibus sicut instrumentis seu literis: qr parificantur regulariter quoad pbationẽ.l.in excercendis litibus.C.de fide instru.c.cum Joannes heremita.illo co.titu.Sed cum casum habeamus in dicto.c.si motu pprio:in fi.s.q tũc solũ gratia motu pprio fieri censeatur:cũ hoc expresse cautũ erit in eadem.nõ oportet insistere circa dictum Feli.positũ per eum.in prealleg.c.cũ inter.col.ij.vers.cõsidera.[1] Sunt nõnulli tñ q asserunt certos casus in quib⁹ presumitur aliqd a superiore motu proprio emanatum qz illa clausula nõ exprimatur. Primus casus est vbi rescriptũ est geminatũ. Secũdus est.dum precesserũt benemerita prouisi. Tertius casus est.qñ priuilegium est cõcessum per viã legis vel statuti. Quart⁹ est.quãdo tale priuilegium postea fuit clausuz in corpore iuris. Quint⁹ casus est.qñ priuilegiũ est cõcessum sub vnitate.quos casus accumulat Jaso.in.d.l.si qs iniquum.col.ij.cuius dicta r allegata pro nũc tibi nõ refero.ideo vide per te:quia non loquitur absq text.vel doctore. Si tamen contingat te legere Jaso.ibi aut egere his casibus ab eo ibi insertis recurre tu p veritate examinãda ad ea q accumulat Feli.in.d.c.si quãdo.col.fi.incipiẽdo.a vers.geminatio rescripti.de rescrip.r ne immisceã materias extraneas/ad Jaso.et Feli.in locis.s.prime allegatis te remitto. [2] Uideamus ad dei laudem an sicut clausula motus pprij nõ potest pbari testibus vt dixim⁹;an idem sit de clausula ex certa sciẽtia:r videt q sic:nã iste due clausule in hoc equiparãtur: ita dicit prima facie Alexan.de imol.in.d.l.si quis iniquũ.in principio.ij.col.allegat respectu clausule motus proprij tex.cuz glo.in dicto.c.si motu pprio.r respectu clausule ex certa scientia.allegat glo.fi.in cle.r si principalis.de rescrip.vbi glos.voluit idem esse in clausula ex certa sciẽtia.fm Alex.de imol.in dicta.l.si quis iniquũ.in prin.ij.col.ff.qd quisq iuris.vbi dicit illã glos.nõ esse alibi fm Bal.i prelu.feu.col.xiiij.vbi Bal.hoc nõ dicit.sed bene ei⁹ apostillator.in col.x.in additiõe incipiẽte qd nota.sed pro simili allegat Alexã.in dicta.l.si quis iniquuz.col.ij.glo.in.c.statutum.in verbo literarũ.de rescrip.lib.vj.quã dicebat tñ vnicam r singu.Joan.de imol.in repe.l.quidam cõsulebat (al's allegari solet quidã cõsulebant).ff.de re iudi.vt refert Barba.in cle.ij.col.xxj.de rescrip. Et ille due glosse.s.glo.fi.cle.ij.in pñcipio.r glo.in.d.c.statutũ.in ver.literarũ.l fi.dũ allegat.c.si motu pprio.de pben.li.vj.hoc satis innuũt.q sicut clausula motus proprij dz in lr̃is exprimi: sic r cl'a ex certa sciẽtia.r al's q nõ ltelligant r sicut cl'a mot⁹ pprij testib⁹ non põt probari vt dictũ est p dictum c.si motu proprio iuncta glo.fin.cum ibi notatis communiter.(vbi tñ vide notata per Phi.fran.col.fi.ver.nec obstat glo.)sic nec clausula ex certa sciẽtia potest probari testibus.Alexan.tñ de imol.in dicta.l.si quis iniquũ.vidẽs hãc questionem non esse absq dubio aliter nõ psequut⁹ fuit hãc difficultatem:sed vsus est aliquibus remissionibus.Ego diuersorũ doctorũ volumina voluẽdo comperio [3] Bal.in.c.j.col.ij.vers.et accidit;de facto.per quos fiat inuesti.in vsi.feud.mouisse questionẽ.Quidã puer minor septẽnio r sic

1 Casus in qb⁹ p̃sumitur aliqd a superiore emanatuz motu proprio.lz illa clausula nõ exprimat.

2 Clausula ex certa scientia an testib⁹ probari possit laboriose psequitur.

3 Si papa infanti coraz se exhibito cõfert bñficiũ r prouisio in scriptis redigitur sz clausula ex certa scientia nõ exprimitur: an testibus pbari possit?

infans nobilis fuit presentat⁹ co ram papa: qui cõtulit sibi beneficium vidẽs ꝛ cognoscẽs eum esse infantem. tamen in literis pape nõ fiebat mẽtio ꝙ hoc faceret ex certa sciẽtia. fuit questio an certa sciẽtia pape possit probari per testes. cõcludit ibi Bal. ꝙ nõ. dicẽs ad supplemẽtum literarũ apostolicarũ testes nõ admitti. allegat l. ꝓbatorias. C. de diuer. offic. lib. xij. Uide tamẽ ibi notata per Jo. de pla. col. fi. ver. sed quero. ꝛ dicit Bal. in. d. c. j. ꝙ Oldra. in suis consilijs facit mentionem de isto puncto ꝛ qd multa allegat pro ꝛ contra: tamẽ quid fuerit in curia decisum nil dicit. Tu legista dũ vide bis quãdoq; Bal. in dicto. c. j. col. ij. allegãtem Oldra. in cõsilijs in cõfuso, laborabis forsan ad reperiendum certũ locũ. Oldra. ideo dic hanc difficultatẽ examinasse. Oldra. in cõsi. 325. incipiente thema questionis est tale (de quo cõsilio memini in prin. ij. col. huius glo.) vbi Oldra. per pulchra iura ꝛ fundamenta concludit in col. j. ꝙ ꝗꝗ papa pupillo existẽti corã eo dederit gratiã ad dignitatem

1 Refricat ꝙ certa sciẽtia ex narratis probatur.

si alꝰs nõ dispẽsat expresse secũ nõ videtur propter solã collationem secum dispẽsasse. ꝛ idem cõcludit ipse Oldra. in cõsilio. 326. incipiẽte. qd articuli dati ꝛc. ꝛ ꝑ eũdem Oldra. in consilio. 327. incipiẽte. omissa thematis repetitione. Et vide notata ꝑ eundem Oldra. in consilio. 328. incipiẽte ad idem. ꝛ si referrẽ eius dicta ꝛ iura per eũ in dictis consilijs allegata ꝛ eius rõnes scriptis mãdarẽ sufficerent quasi ad tractatũ cõponẽdũ: contentus igitur ero sola remissione: ꝛ curiosus ꝛ diligẽs studẽs videbit per se in fonte si materia hac egeat. ꝛ ꝑ doctrina Bald. in dicto c. j. col. ij. versi. ꝛ accidit: vide qd cõsuluit Gaspar. de cal. in cõsi. 8. in ru. de rescrip. vbi cõcludit ꝙ si papa dedit rescriptum ad benefi cia existẽti in etate inhabili/ posito ꝙ exprimat eius etatem: si expresse nõ dixit dispẽsamus. nõ videtur dispensasse secũ ad beneficia que repugnant eius etati. nec dicitur scripsisse ex certa sciẽtia si hoc nõ expressit. ꝛ precor videas illud cõsilium Gaspar. de cal. cum rõnibus ꝛ iuribus ꝑ eum ibi allegatis. qꝛ egregie loquitur/ ꝛ vide ea que ad hoc possent applicari ex dictis. per Joã. cal. in consilio 22. in ru. de regularibus. ad quid tamen tendant consilia Oldra. s. alleg. s. tetigi saltẽ remissiue. [1] Et Philip. decius in. c. cum inter priorem. col. iij. de excep. loquẽs de Bal. in. d. c. j. ꝛ de Oldra. in. d. consilio. 325. ꝛ de Gaspa. cal. in. d. cõsilio. 8. de rescri. ꝛ Jo. cal. cõsil. 22. de regula. dicit ꝙ in illis ꝛ similibus nõ negatur: quin ex narratis etiam certa sciẽtia probetur nam profecto eo modo ꝓbatur. Qd sic primo cõprobatur: qꝛ quãdo inseritur tenor rei cõfirmande fieri ex certa sciẽtia. vt est text. in c. pe. de confirma. vti. vel inuti. et ibi illũ text. ad hoc notat Philip. deci. not. j. post Panor. ibi. ꝛ vide doctores relatos ibi super hoc a Phi. dec. not. j. Ergo pꝫ per illud c. pe. ꝙ precise non requiritur vt exprimatur certa sciẽtia. sed sufficit ꝙ ex narratis colligatur. sicut ex tenore rei ꝯfirmãde colligitur per dictũ. c. pe. Secũdo hoc comprobo tali rõne post Philip. deci. in dicto. c. cũ inter. col. iij. sic dicendo. In hoc tãtum volũtas ꝛ intẽtio pape rescribẽtis attẽditur. vt dicit etiã Phi. dec. in. c. cum ecclesiastice. de excep. post Inno. Et in tali volũtate declarãda nõ est data forma: ergo sufficit quocunq; modo colligatur. facit. l. certũ. ff. si certũ peta. c. licet. le. ij. versi. ꝛ testes. de testi. Sicut dicimus in testatore cuius volũtas etiam ex cõiecturis attẽditur. l. lꝫ imperator. vbi Bar. ff. de lega. j. l. cum auus.

ff.de condi.ꝛ demon. Nec huic cõclusioni cõtrariantur predicta cõsilia Oldra.ꝛ Cal. nec dictũ Bal. in dicto.c.j. quia in terminis Bal. Oldra.ꝛ Cal. in dictis locis non erat aliquid expressum nec etiam narratum. ſm Phi.decij. in dicto c.cum inter. cuius doctrina in hoc videtur mihi formaliter contrariari casibus figuratis dictorum ſcribentium: ex quibus ſatis apparet expreſſas inhabilitates tũ ex aſpectu infantis exhibiti ł preſentia pape. vt in caſu in quo loqtur Bal. in dicto.c.j.col.ij. p quos fiat inueſti.in vſi.feu.ꝛ Oldra.in conſilio.325. et in conſilio. 326. et in conſilio. 327. et in conſio. 328. et expreſſa etate ſine expreſſione tamen verbi diſpenſamus. et ſine expreſſione verbi ex certa ſcientia prout loquitur Cal. in conſilio.8. de reſcrip. ſupra alle. Ideo Phili. deci. in dicto. c.cum inter.col. iij. concordare ſatagens ait ꝙ apud predictos doctores.vꝫ Bal. Oldr. ꝛ Cal. in locis predictis querebatur ſolum an certa ſcientia probari poſſet teſtibus. et ita loquitur Bal. in dicto.c.j. vel agebatur ibi de diſpenſatiõe que illis caſibus ex certa ſcientia ſimpliciter nõ inducitur ſed clauſula/nõ obſtante/ vel cauſe cognitio etiã requiritur ſm Phi.deci. in dicto.c.cuꝫ inter. col.iij. Tu reſpectu cauſe cognitionis dic vt in precedẽtibus dixi. diſtinguẽdo inter papã ſeu principem ꝛ inferiorem. quia iterum nõ reaſſumo. Et quãdo princeps dicatur habilitare inhabiles duꝫ pro illis ſcribit aut/aliquid cuius nõ erãt de iure capaces eis concedit etiã.§. tetigi. vide tamen adhuc notata per Barba. in cle.ij. col.23. cum ibi allegatis per eum de reſcrip. [1] Et reſpectu predicte doctrine Bal. in dicto.c.j.col. ij. per quos fiat inueſtitu. in vſi. feu.ꝛ Cal. in dicto conſilio.8. in ti tu. de reſcrip.ꝛ Oldra. in dictis cõ

ſilijs lꝫ aliud non dicat Phi.deci. in dicto.c.cum inter.col.iij. aduertas tu tñ: nã reperio īter ceteros ſcribẽtes in varijs locis hunc articulum examinantes. Bald. dixiſſe in.l.impetrata.C.ſen.reſcindi.nõ poſ. quem refert ꝛ ſequitur. Barba.in.c.cum adeo.col.mihi pe.in prin.ꝛ in.c.nõnulli.col.9. in fine. de reſcrip. ꝙ ſi papa verbo contulit beneficium infanti ſibi preſentato cuius etas erat pape nota p viſum: licet in literis non contineretur ꝙ ex certa ſcientia beneficiũ cõtulerit/ nihilominus valet collatio.ꝛ faciunt notata per Bal. in l.eam §.C.de fideicommiſ. cuius doctrinam reaſſumit Barb. in dicto.c.nonnulli.colla.x.de reſcrip. [2] Bal. tamẽ in dicto.c.cũ adeo. col.ſi. querit ad propoſitũ de queſtione. Papa mãdat puideri impuberi de bñficio curato facta mẽtione in literis de eiꝰ etate. dicit ipſe obtẽperãdum eſſe literis ſm Inno. in.c.eam te. de eta.ꝛ quali. poſtea tñ ipſe Bal. in dicto.c.cum adeo.col.ſi. diſtinguit ꝙ aut eſt proximus pubertati.ꝛ tunc obtẽperãdum eſt literis: aut nõ eſt doli capax: ꝛ tunc expectanda eſt ſecunda iuſſio: ꝛ ſi eſſet infans nõ eſſet procedendum ad executionem literarũ ppter naturalem incapacitatem conſilij. idem ſi eſſet furioſus vel prodigus cui per ſentẽtiã eſſet bonis interdictũ. quia ei gubernacula tradenda non ſunt ſm Bal. in dicto.c.cum adeo. allegat l.in qſtione teſtamenti. C.de ſen. paſ.ꝛ hoc dictum Bald. ſequitur Feli. in.c. ſi qñ.col. mihi.ij.verſi. propter illud dictum. de reſcrip.ꝛ iſta notabis tu Canoniſta dũ leges.c.ſuper inordinata. de prebẽ. Barba. tamẽ in dicto.c.cũ adeo. col. pe. dicit ꝙ illud dictũ Bal. in dicto.c.cũ adeo. quo ad pupillũ ꝛ quo ad infantem eſt cõtra communem doctrinam ꝛ contra illud quod Bal. voluit in dicta.l.impe

1 Papa ſi vo infanti ſibi preſentato cuius etas erat ſibi nota bñficiuꝫ cõtulit: lꝫ lr̃is nõ ponatur clauſula, ex certa ſcientia valet collatio ſeu proniſio.

2 Papa ſi mãdat puideri impuberi de bñficio curato facta mentione in literis de eiꝰ etate an ſit obtẽperandum?

Consilium

1 Dispensatio licet ut odiosa sit restringenda: amplianda est saltem ad omnia cõsecutiua accessoria ⁊ annexa inseparabilia.

2 Si dispẽsatur cũ minori ut possit habere ecclesiã curatã: ut secũ dispensatũ ut nõ teneatur infra annũ se facere promoueri ad sacerdotiũ An tñ tunc teneatur ꝓmoueri ad ordinẽ sub diaconat⁹ vel diaconatus vide hic.

3 Dispẽsat⁹ de nõ ꝓmouendo ad sacerdotiũ nõ cẽsetur dispẽsatus de nõ ꝓmouendo ad ordinẽ sub diaconat⁹ ⁊ diaconatus aduenientte etate nisi illud dicatur in dispẽsatione.

trata. nec obstat rõ predicta Bal. in dicto. c. cũ adeo. duz se fundat in incapacitate ꝯsilij: qꝛ illo casu papa videtur dispensasse ꝙ possit deseruire per substitutũ ſm Barba. in dicto. c. cũ adeo. col. pe. per illud quod voluit glos. solẽnis. in c. qꝛ in tñ. de preben. [1] Et sic tacite infert Barba. in dicto. c. cum adeo. col. pe. ꝙ dispẽsatio que de ꝓpria natura ut odiosa est restringẽda. c. qđ dilectio de cõsan. ⁊ affi. c. j. ⁊. ij. de fil. presbi. lib. vj. sicut et litere ad beneficia. c. Quis. le. j. de preben. lib. vj. tñ dispensatio amplianda est saltẽ ad omnia cõsecutiua seu accessoria et annexa inseꝑabilia. ⁊ ad hoc solet ab oĩbus allegari glo. in dicto. c. qꝛ intñ. in verbo plures. quã sequuntur cõmuniter doctores et maxime Panor. et Jo. de imola. ibi. et Panor. in. c. cum in cunctis. §. cum vero. col. fi. de elec. ⁊ cũ ea transit Philip. fran. in. c. non potest. §. illud. col. ij. in gloss. retinere. cuius notata vide de preben. li. vj. ⁊ vide notata per glo. in cle. ut hi qui in verbo annexi. de eta. et quali. ⁊ glo. dicti. c. qꝛ intm̃ sequitur. Fel. in c. cum te. col. añpe. de re iudi. Fely. in. c. auditis. col. mihi. x. versi. quarta declaratio. de pscri. Fely. in. c. postulasti. col. mihi. xij. versi. limita. iij. ibi ad idem glos. de rescrip. Fely. in. c. fi. col. j. versi. secunda cõclusio. de symo. cuius notata vide precor ibi qꝛ plura utilia deducit. ⁊ glo. dicti. c. qꝛ intm̃ sequitur Phi. dec. in. c. quãto. in expeditione. j. glo. de iudic. ⁊ vide notata per glo. in. c. si quis in clero. in verbo solẽnibus. vij. q. j. [1] Et ex hoc inferebat Panor. in dicto c. qꝛ intñ. de preben. et Feli. in dicto. c. fi. col. fi. de symo. ꝙ si dispẽsatur cũ minori ut possit habere ecclesiam curatã: videtur secum dispensatum ut nõ teneatur infra annũ se facere ꝓmoueri ad sacerdotiũ. iuxta. c. licet canõ. et. c. commissa. de elec. li. vj. nam etiã si ordinari vellet añq̃ attingeret etatem. xxv. annoꝝ. de iure non posset. per cle. generalẽ. de eta. ⁊ quali. Sed consulo et caue qꝛ sepius contingit et ler habui in facto: ꝙ dum minori datur ex certa sciẽtia dispensatiue beneficiũ requirens sua natura ꝓmotionẽ ad ordinem sacerdotalem infra annũ: si taliter dispẽsatus non hꝫ clausulã ut ad nullũ ex sacris ordinibus teneatur promoueri occurrẽte etate natura: tũc cõsulo ꝙ adueniente etate. xviij. annorũ promoueatur ad ordinem subdiaconatus ⁊ occurrẽte. xx. anno. ad ordinẽ diaconatus. et in. xxv. ad ordinem presbiteratus. iuxta dictã cle. generalẽ. [2] Et vide notata ꝑ Petr. de ancha. in consilio. 293. ubi concludit ꝙ dispẽsatus de nõ promouendo ad sacerdotiũ: non censetur dispensatus de non promouendo ad ordinẽ subdiaconatus et diaconatus. intellige si est etatis mature ad suscipiendos illos ordines. ⁊ respectu promotionis ad ordinẽ subdiaconatus est casus cũ bona ratione ibi assignata. in. c. cũ ex eo. de elec. lib. vj. Et ideo concludit Petr. de ancha. in dicto cõsilio. 293. ꝙ impetrãs beneficium qđ fuit verbi gratia ipsius. S. propter non promotionez infra annũ ad sacerdotiũ ꝑut de iure tenebatur. ut in casu dicti. c. lz. et. c. cõmissa. §. alle. cũ clausula aut alĩs quouismodo vacet (de q̃ clausula per glo. in. c. susceptũ. in verbo expresse. ⁊ ibi per doctores. de rescri. lib. vj. per Panor. in. c. ex parte astẽsis. in glo. in ṽbo suppetant. de conce. prebẽ. ⁊ vide notata per Car. consilio. 30. incipiente in hac dubia questione. col. ij. ṽs. et per hoc.) qđ si taliter dispensatus non fuit promotus ad ordinẽ subdiaconatus ⁊ diaconatus: intellige ex quo promoueri poterat ita ꝙ stetit per eum ⁊ qꝛ legitime

erat etatis ad illos duos ordines subdiaconatus et diaconatus suscipiendos beneficium erit impetrantis.hec nota qr sepe occurrit cotra illos qui no sunt cauti dum dispensationes de no promouendo assequuntur/et qui plus confidunt de banquarijs in memorialibus conficiendis pro talibus dispensationibus assequendis quam de expertis stillatis viris eruditis sepe in hoc falluntur cu eorum grandi iactura. [1] Et vide id qd de certa scientia scribit Petr.de ancha. in dicto consilio.293.que hec est materia nostra qua proseuquendo querebamus.s.an testibus probari possit.et vt.s.tetigi dicebat bal.in.c.j.col.ij.per quos fiat inuesti.qd non.sed contrariu tenet Rota.in deci.332.in nouis. que incipit licet romana curia ob seruet. Nec videt recededum ab ista opinione Rote et sequacium fm Fely.in dicto.c.cum inter col. ij.versicu.multi subsisterent.et sic vult ibi Fely.qd clausula ex certa scientia potest probari testib⁹. et refert ibi Fely.ide tenere Nicola.de nea.in.l.ide vlpianus.ff. de excu.et tempo.ea.idem tenuit Do.ge.in.c. statutum. in expeditione glo.in verbo literarum.col. iiij.versi.quarto no. de rescri.lib. vj.idem tenet ibi Phi. fran.col. iiij.versi.sed certe. hoc idem firmat Phi.fran.in.c.si motu proprio.not.fin.versi.quid autem.de preben.lib.vj.glo.tame Joa.an.in dicto.c.statutum.in verbo literarum innuit contrariu.maxime du allegat dictum.c.si motu pprio. qua dixit vnicam.et singu.Joa.de imol.in repe.l.quidaz cosulebat. ff.de re indi.prout refert Barba. in cle.ij.col.xxj. de rescri.et quod non possit probari testibus clausula ex certa scientia videt innuere etia glo.fi.dicte cle.ij.dum requirit eius expressione opinio tn Rote in dicta deci.332.in nouis. est verior fm Barba.in dicta cle. ij.col.xxij.deferedo tamen fm eu reuerentie Joan.an. qui fuit fm cum speculu iuris.qui cotrarium tenuit in sua glo.dicti.c.statutuz. in verbo literarum.et sic vides qd Barba.in dicta cle.ij. col.xxij.sequitur hac sententia vt certa scietia probari possit testibus. Reperio tamen qp ille ipse Barba.in.c. nonnulli.col.mihi.x. de rescri.du hunc articulu examinat adducit aliqua fundamenta Jo.de imol. in dicta.l.quidam consulebat qui ibi conatur tueri glos.dicti.c.statutum.in verbo literarum.in fin. de rescri.lib.vj.et tandem Barba. in dicto.c.nonnulli.dicit veriorem esse opinione Rote in dicta deci. 332.in nouis.dum ait certa scientiam testibus posse probari licet non exprimatur. sed ait Barba. in dicto.c.nonnulli col.x.qp opinio glo.in dicto.c.statutum in verbo literarum.dum in fi.innuit oppositum in hoc qd requirit expressionem illius clausule est verissima. et sic plus inclinatur Barba.in dicto.c.nonnulli.col.x. in illam partem vt testibus probari no possit certa scientia.qp in sententia Rote contrariu tenentis.in dicta deci.332.in nouis.nam dum Barba. in dicto.c.nonnulli.col.mihi.x.dicit quod sentetia Rote est verior vtitur comparatiuo. sed dum de approbatione dicte gl.c.statutuz in verbo literarum vtitur dicit qp est verissima vtendo superlatiuo. Miror tame in hoc de Barba.na ille ipse disputat hoc dubiu in.c. pastoralis.§.preterea.col. mihi.8.et 9.et in fi.col.viij.et tandem ibi cocludit qp sibi videtur vt gl.dicti.c. statutu.in verbo literaru.non dixerit verum.vult igitur Barba.in dicto.§.preterea.col.viij. qd vera est hec opinio vt certa scientia testibus probari possit.Dicit tame Barba.in dicto.§.preterea.col.9. quod si volumus indistincte te-

1 Studiose adcataope ra iter missis s. aliqbus vtilib⁹ Redijt ad id qd.s.q siuit an vz clausula ex certa scien tia testib⁹ possit probari.

nere glo. dicti. c. statutum. in verbo literarū. est pro ea casus sing. in dicta. l. idē vlpianus. in fi. Ego reperio Fely. in dicto. c. cum inter priorem col. ij. opinionem Rotevt predixi fouentem respondisse illi cōtrario. s. dicte. l. idem vlpianus in fi. & dicit non obstare. qr verba illius text. in fin. sunt hec que sequuntur. Sunt & alij qui et si iam sint tutores vel curatores tñ continue de reliquo absoluūtur a sollicitudine: puta qr domiciliū als transtulerint ex rescripto imperatoris scientis quidem tutorē esse eū: trasmigrare aūt expressim ei concedētis: et horum alterutrum literis significantis. & licet aliqui intelligant illū tex. ꝙ factum integrale inferens certam scientiā debeat in literis exprimi. Tamē cogita qr forte irreprehēsibiliter negare posses. qꝺ ibi totū actum exprimi debeat Immo sufficeret ꝙ alterutrū literis exprimatur vt clare dicit ille tex. & ꝙ alterū constet testibus. et hoc satis innuit ibi glo. fi. in prin. ꝼm opinionē Jo. & ita declarat illū tex. cum predicta gl. fi. Fely. in dicto. c. cū inter. col. ij. [1] Reperio ꝙ in isto certamine scribētiū querentiū an certa scientia testibꝰ possit probari non conquiescunt oēs scribentes sub eadem sentētia. Ideo Barba. in dicto. c. nōnulli. col. mihi. x. numero. 72. reducendo pro viribus opiniones contrarias ad concordiam dicebat. ꝙ aut actus quem princeps facit ex certa scientia tēdit ad preiudicium alterius: et tunc nō preiudicat nisi certa sciētia exprimatur in literis: qr princeps per sua rescripta nō intēdit ledere ius tertij in dubio. c. super eo. et ibi per scribētes et maxime per Phi. dec. de offi. dele. c. ꝗuis. de rescri. lib. vj. l. pretor ait. §. si ꝗs qꝺ in publico. versic. merito. eo. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco. pub. l. nec auus. C. de eman. libe. Aut actus tendit quo ad preiudicium concedentis. & tunc sufficit probare certā scientiā pape testibus: licet illa clausula nō sit expressa in rescripto ꝼm Barba. in dicto. c. nonnulli. col. x. qui pro primo membro sue distinctionis allegat dictā. l. idē vlpianus. in fi. pro secundo aūt membro nil allegat. sentit tñ Barba. tacite in dicto secundo mēbro quod modus probandi actum gestum a principe nō est angustandus sed ampliandus vbi actus expeditus cōcernit preiudicium concedentis: qr dici solet ꝙ in concessionibus & beneficijs principum plenissima sit facienda interpretatio. l. beneficium vbi per scribentes et inter ceteros vide notata ibi. per Jaso. ff. de cōsti. princi. et text. in dicto. c. ꝗuis. in princi. et. c. cum dilecti. de dona. & c. olim. de verbo signi. [2] Barba. autem in. c. pastoralis. §. preterea col. mihi. 9. illius. §. numero. 29. conatur reducere prefatā difficultatem vꝫ an certa scientia testibus ꝓbari possit ad talem cōcordiam: quod aut in literis pape nō exprimitur formaliter illa clausula ex certa scientia: nec exprimitur illi equipollens. & tunc nō valent litere si ex clausula certe scientie recipiant validitatem. et ita procedat glo. in. c. statutum. in verbo literarum. in fi. de rescri. lib. vj. et glos. fi. cle. ij. de rescri. et glos. dicti. c. pastoralis. §. preterea. in verbo ex certa scientia. de offi. dele. ꝼm Barba. in dicto. §. preterea. numero 29. Aut certa scientia principis habilitat dūtaxat illū cui indulgetur: nec agitur de alterius preiudicio: et tunc clausula ex certa scientia potest testibus probari. Et re vera pulchra est hec doctrina Barba. tam in dicto. c. nonnulli. col. x. numero. 72. ꝗ in dicto. §. preterea. col. 9. numero. 29. illius §. Aduerte tamen tu. nam si ocu-

1 Distinctio an certa scientia testibꝰ ꝓbari possit.

2 Alia distinctio an certa scientia testibꝰ probari possit.

lis non liposis intuaris verba et mentem Barba.in duobus proximis locis.s.allegatis: reperies Barba.tenuisse qd certa scientia nō pōt testibus pbari si illa clausula omittatur in literis: nec eius equipollēs exprimitur et de alterius preiudicio agat. Nec video q predicta distinctio assignata p Barba.in dicto.c.nonnulli.et in dicto.§.preterea.reducat pfecte ad concordiam decisionē Rote.in dicta decis.332.incipiēte licet romana curia.in nouis.quā decisionē et eius casum si videas vix mihi negabis(nisi a veritate declines)qn ibi de alterius pndicio agatur: et nihilominus certa scientia testibus pbatur in illo casu.[1] Et vt luce clarius hoc tibi ostendā scis q stat regula vulgatissima qvbicunq fit a papa puisio de bnficio spectante ad presentationem patroni laici hoc tacito: et expressa derogatione nō occurrēte: corruit talis prouisio nō ex defectu potestatis pape; sed ex defectu eius intentionis.ita intelligo gloss.in cle.per literas.in verbo apostolicis.de prebē.quā sequunt Car. Jo.de imol.et Jo.colo.ibi.et Car. cōsilio.ciij.col.j.et hec est doctrina Fely.in trac.qn litere apostolice noceāt patronis ecclesiarum. in prin.allegat Hosti.et Jo.an.in c.dilectus. de offic.lega. allegat etiam Lap.de casti.in allegatione.xcvj.incipiēte beneficia vacātia in curia romana.et gloss.dicte cle.ij.de preben.sequit Panor.in c.cū dilectus.in fi.de iur.patro.et hoc firmat Rocus de cur.in trac. de iure patro.col.mihi.15.versic. tertio qro.et vide notata per Pau. de cita.l trac.de iure patr.col.56. versic.pro sexta causa quero. Et si arguatur q pape in beneficialibus competit plena et libera dispositio.cle.j.in fi.vt lite pen.c.ij. in prin.de preben.lib.vj.ego hoc nō inficior: immo palam cōfiteor papam posse conferre beneficia spectātia ad presentationem patronorū laicorum patronis inuitis.vt ait Archi.in.c.pic' mentis. xvj qō.vij.et in.c.hortamur.et ibi Car.Alexā.lxxj.di.et Fely.in dicto tractatu qn litere apostolice. col.j.versi.solutio.sed dico qd ad hoc requiritur expressa derogatio regulariter.vt per Fely.in dicto trac.col.j.et Archi. Joen.an. Lap.Do.ge.et Phi.fran.in dicto c.ij.de preben.li.vj.in expeditione glose in verbo collatio.quā vide et notata ibi.per Guil.de mon. laud.et istud est quod vult Car.in dicta cle.j.in.vij.q.vt lite pen.eius doctrinam tn ibi vide.[2] Et ratio cur nō valet collatio bnficij spectantis ad presentationē patroni laici et cur sub literis generalibus de prouidēdo tale beneficium hoc tacito non cōprehenditur est ne patroni et alij a fundatione ecclesiarum subtrahantur.vt inquit gl.pe.in' fi.in dicto. c.cum dilectus.cuius' rationē sequitur Do.ge.in dicto.c.ij.in gl. collatio.de preben.lib.vj.et glos. in prohe.prag.sanc.in vbo enervantur. subdēs quod posset inde scandalū sub oriri et vide ibi notata et allegata per illā gl.et qnq papa (questione de presentatione presbiteri inter aliquos suborta)causam delegat alicui sub hac forma vz: vt si sibi constiterit ius de quo agitur ad partē alterutrā pertinere: et ad pñtationē eius. dem de persona idonea ordinet ecclesiam.c.super eo.de offi.dele. Et voluit suis temporib' Innoc. octauus in regula.xl.can.aposto. (sicq hodie seruatur) quod super quouis ecclesiastico beneficio de iure patronatus laicorū non expediantur litere.nisi ponatur expresse qd tale beneficiū tanto tēpore vacauerit: q ei' collatio est ad sedem apostolicā legitime deuoluta:vel ad id patrono:ū acce-

1 Pape puisio de bnficio spectāte ad pñtationē patroni laici sine expssa derogatione regulariter corruit: et idē in literis d puidendo. et subdit.j. ronem.

2 Ratio cur corruat puisio pape de bnficio spectātead presentatione3 patroni laici sine expssa derogatione.

1
Eadem so
lēnitas re:
quirit pro
batiōe de
claratiōis
sine qua di
spositio re
manet nul
la: sicut in
probatiōe
ipsi⁹ dispo
sitionis.pn
cipalis.

dat assensus.ꝛ si per ipm iuri pa:
tronat⁹ huiusmodi derogare cō:
tigerit:si ius tale ad aliquē regē/
ducem/ marchionem/ vel. alium
principem pertineat:et de hoc in
literis ꝓuisionis vel mandati de
ꝓuidendo de dicto beneficio mē
tio facta non fuerit:nō censeatur
iuri huiusmodi fore quomodoli:
bet derogatum.ꝛ vide ibi notata
per glo.Et ex predictis cōstat pa
pam derogare posse ex certa sciē
tia presentatiōi patroni laici.ꝙꝙ
i hoc agatur de preiudicio patro
ni laici:cui lꝫ ꝯpetat facultas pre
sentandi infra quadrimestre.c.si
laicus.§.verum.de iure patro.li.
vj.tenebit tñ pape ꝓuisio cum ex
ꝑssa derogatiōe iuris ipi⁹ patro
ni pro illa vice cū tertij.i.patroni
lesione.vbi tamē probaretur col:
latio papalis de tali bñficio spe:
ctāte ad collationem patroni lai
ci alicui facta per literas aposto
licas de hmōi iure patronat⁹ nul
la mentione facta per testes ꝓba
ri pōt certa scientia pape.ꝛ ea ꝓ:
bata ꝑ testes gratia ex illo capi:
te nō est inualida nec surreptitia
iudicanda ſm opinionē maioris
partis dominoꝝ de rota:lꝫ alicui
magni domini declinauerint ma
gis in partem oppositā ſm Rotā
in dec.332.in nouis.ꝛ pro ista vlti
ma ꝑte faceret glo.fi.cle.ij.de re
scr.gl.in.c.statutū.i ꝟbo literarū.
in fi.de rescri.li.vj.dū requirūt il:
le due glose expressionē illi⁹ clau
sule.ꝛ vbi expressio i literis ema:
natis a papa requiritur:testium
ꝓbatio repellitur.ad qđ solet al:
legari glo.in cle.ꝑ literas in ver
bo literis.iuncto text.de preben.
facit.c.cum aliquibus.in fi.dum
dicit expresse.cum glos.in verbo
expresse.de rescr.li.vj.ꝛ.c.si mo:
tu proprio.in fi.cum glos.in ver:
bo expresse.de prebē.li.vj.[3]Itē
pro ista parte qđ illa certa scien:
tia in prefato casu Rote.in dicta
dec.332.in nouis.non possit testi:
bus probari corroboratur prima
facie ex doctrina q̄ in dices aper:
tis allegatur ꝛ quam Rota in pre
dicta deci.allegat.s.ꝙ eadem so:
lennitas requirit in ꝓbatione de
clarationis sine qua dispositio re
manet nulla ꝛ inualida simpliciter
ipso iure:sicut in probatiōe ipsi⁹
dispositiōis principalis:licet sec⁹
vbi dispositio al's nō ꝑtinēs fuis:
set ipso iure nulla si ageretur:vel
de qualitate vel de quantitate
annullāda.allegat.l.heredes pa:
lā.ver.sed ꝛ si notā.ff.de testa.ad
hoc etiā Rota.i dicta deci.332. in
nouis ꝓ ista parte inter cetera iu
ra allegabat.l.quotiēs.in.j.et.ij.
rñ.ff.de here.insti.Modo in ꝓpo
sito si nō cōstaret de hmōi certa
sciētia ꝑ scripturā:gratia ipsa es:
set ipso iure nulla vt supponitur.
attento ꝙ non ponitur aliqua ex
pressa derogatio que ē necessaria
per ea q̄.s.allegaui.Sꝫ posses vi
deri meo respondere cōtra illos
q̄ dicūt:certā sciētiā testib⁹ nō pos
se ꝓbari in casu in quo asseritur
gratiā factā a papa de beneficio
spectāte ad presentationē patro:
ni laici absqꝫ alia expressa dero:
gatione q̄ nituntur probare hoc
per dictam.l. quoties . vt refert
Rota in dicta deci.332. ꝙ immo
illa.l.quotiens.in.§.sed si non in
corpore potest retorqueri contra
tales.sic inducēdo.Testator cum
dictasset ex semisse aliquē scribi:
ex quadrante sit scriptus:celsus
li. xij. q̄stionū posse deffendi ait
ex semisse heredeꝫ fore:quasi pl⁹
nuncupatum sit:minus scriptum:
que sentētia rescriptis adiuuat
ghalib⁹.vt dicit formaliter vlpiā
nus iureconsultus:in dicto.§.sed
ꝛ si non in corpore.qꝛ qđ est dictū
preualet ei quod est scriptum.vt
ibi per Bart.per illum tex.et est
etiam tex.in.l.j.§.si autem.ff.il:
lo.eo.titu.et in.l.errore.et ibi per
legistas ꝛ maxime per Alexan.
de imola.col.pe.nūero.8.C.de te

sta. qui quidē Alex. ibi aliqua cō-glutinat que applicari ad predicta possent. & proculdubio illud plus in voce dictatum a testatore et omissum redigi in scriptis: poterit testibus probari. Sic dicamus de clausula ex certa sciētia qua vsus est papa verbo in collatione seu prouisione beneficij spectantis ad presentationem patroni laici: nā cum scriptura confecta super tali prouisione fuerit: posito q illa clausula ex certa sciētia extitit omissa: credo ego q testib9 poterit pbari. Nec videtur corruere talis puisio ex quo testes deponunt papa; plus dictasse q fuerit scriptum p predicta iura: & eo modo intelligerē ego q clausula ex certa sciētia in casu in quo Rota loquitur in dicta dec. 332. posset testibus probari l3 Rota ista sic ibi nō deducat: tu precor ista nostra dicta aculeo liuoris nō taxes: sed charitatiuo amore & fraterna correctiōe emēdes si maledixerim: q in his videri meo veraciter sim loquutus: sicq; legendo intendo impugnatorib9 si q itererūt fateri has partes verissimas noua etiam tūc et fortiora si opus fuerit adducā p hac sententia fundamentaq; stimulat9 ero. Absētes aūt me mordeant pro voto: vti sepius fieri solet. Vi th q ab hac declinant opinione sic solent in contrarium argumentari. Motus pprius pape non probatur nisi literis. c. si motu proprio. in fi. cum glo. fi. vt supra deduxi. de preben. li. vj. ergo nec clausula ex certa sciētia. Quibus respondeo hoc argumentu; non militare. q: illud qd dr in illo. c. si motu proprio. l fi. quantu; ad hoc est ius nouū et rigorosum & ideo non recipit extentionem. sm Rotam in dicta deci. 332. col. mihi pe. [1] Et dicit Rota. col. ij. illi9 dec. q stādū ē regule nisi ab ea reperiatur recessum, & si reperitur fore recessum per specialem constitutionem illa tanq; exorbitans extensionem non recipit. l. quod vero. ff. de legi. l. constitutionibus in si. ff. ad municipa. regula odia. et regula in penis. de regu. iur. lib. vj. c. statutum inducendo. cum. c. licet canon. de elec. lib. vj. nisi receperit ex identitate rationis talem extensionem. c. nō solum. coniucto. c. constitutione;. versi. vnde nos pari similitudine rationis. de regular. et transf. ad reli. lib. vj. facit glo. in. c. j. in verbo italie. de tēpo. ord. li. vj. & tex. in. c. j. vers. s3 q: natura. q fuit pma cā bn admit. in vsi. feu. S3 cōstat regulā esse q ita probāt testes sicut instrumenta. l. in exercendis. C. de fid. instru. & in. c. cū ioannes heremita de fide instru. ergo l3 statuatur requisitā esse scripturā in certis casib9 de quibus p glo. in. c. j. §. postq. l verbo in scriptis. de cens. lib. vj. non sunt tamen tales casus trahendi in consequentiam in alijs nisi a iure expressis. & sic casus in quo respectu exclusionis probatiōis p testes quo ad clausulam motu proprij. vt in dicto. c. si motu proprio. cum glo. fi. non videtur extēdendus ad clausula; certe scientie quin ea possit testibus probari: nam summa est diuersitas quo ad hoc inter clausulam motus proprij. & clausula; certe scientie. q: motus proprius inducit de necessitate veram negatiuam nō coartatā que est, ista v3 q nullus super hoc pape porrexit supplicationem vt supra in ista eadem glo. dixi. vbi ad hoc probandum alleganda non omisi: et talis negatiua vt. s. in precedentibus in ista eadem glo. dixi non potest testibus probari. l. actor. C. de probati. c. quoniam contra falsam. de proba. et in. c. bone. le. j. vbi vide notata per glo. in verbo. per rerum naturam. et ibi per scribentes. de elec. l. ij. cum gl. ff.

1 Stādū est regule nisi ab ea repe riatur recessum & si reperit recessum per specialē cōstitutionē: illa tāq; exorbitās extētionē nō recipit: nisi ex idētitate rōnis.

1 Ubicunq3 duo regulariter differũt a iure l3 q̃ ad q̃d eq̃parẽtur: ius exorbitãs loquens de vno nõ extẽdit̃ ad reliquum.

de proba. Sed certa scientia ⁊ voluntas de qua loquimus nullam negatiuam sed simplicem affirmatiuam includit: ergo est probabilis ꝯm Rotam in dicta deci. 332. allegat dictam. l. actor. et sic asserenti papam contulisse beneficium quod spectat ad presentationem patroni laici ex certa sciẽtia incumbit onus probandi. propter regulam vulgatam qua cauetur ꝙ ei incumbit probatio qui dicit. l. ij. ff. de proba. §. non solum versi. quod autem diximus. iuncto versi. ⁊ verius est. instit. de lega. l. qui accusare. C. de eden. et hoc onus probandi certam scientiã3 poterit purificari per testes. Sed contra istam doctrinam videtur obstare vna doctrina Joã. de imol. in. l. quidem consulebat (al's consulebãt). ff. de re. iud. dũ ait ꝙ vbi agimus de extendenda limitatione vel exceptiõe legis: ⁊ sumus in exorbitantibus: videtur ꝙ ex idemptitate rationis potest fieri extensio ad casum similem. ⁊ allegat notata per Bar. in l. si constante. ff. solu. matr. sic refert Barba. in. c. nonnulli. colũ. x. de rescri. qui quidem Barba. ibi pro dicto Joan. de imol. in dicta l. quidam cõsulebat. allegat tex. in. c. cum dilecta. de confirma. vti. vel inuti. ⁊. l. his solis. C. de reuo. donat. ⁊. l. ob es alienum. coniuncta ibi glo. in princ. dum dicit vel similẽ cãm. ⁊c. C. de p̃dijs et alijs reb⁹ minor. et. l. ita nobis pudor. iuncta glo. in verbo preter q̃nquẽ nij. in fi. dũ3 dicit preter has tres ⁊ ꝓpter alias similes. ⁊c. C. ad leg. iul. de adul. ⁊ sic ista videntur facere cõtra rationẽ dñor3 de Rota in dicta deci. 332. dũ dicunt nõ extendendam clausulam motus proprij ad clausulã ex certa scientia respectu ꝓbationis per testes excludende. Sed tu pro opiniõe Rote in dicta dec. respõdere posses ex dictis Barba. i dicto. c. nonnulli. col. x. fatẽdo de plano ꝙ exceptio ad regulam extenditur ex idẽtitate rationis per iura p̃allegata. s3 in casu nostro nego ꝙ sit eadem ratio in certa sciẽtia q̃ est in ꝓprio motu. nã vt. s̃. dixi mot⁹ ꝓprius omissus in literis per testes probari non potest: quia ibi adest mera negatiua q̃ testib⁹ ꝓbari non põt. per iura preallegata (non tñ intelligas ꝙ loquar de negatiuã iuris de qua in. l. ab ea parte. ff. de proba.) sed certa sciẽtia presupponit meram affirmatiuã que testibus probari potest. ⁊ sic quo ad probationem non potest iuridice quis dicere ꝙ īter illas duas clausulas cõcurrat idẽtitas rõnis. [1] Et dico post doctrinam Barba. in dicto. c. nonnulli. col. x. pro tuitione doctrine dominorum de rota. in dicta deci. 332. ꝙ vbicũq3 duo regul'r differunt a iure i l3 quo ad certum seu quo ad quid equiparent̃: ius exorbitans loquẽs de vno nõ extenditur ad reliquũ. secus ; si regul'r sunt a iure eq̃parata. Pro primo dicto est gl. solẽnis. in preallegato. c. constitutionẽ. in verbo prorogamus. de regula. ⁊ trãs. ad reli. li. vj. ꝯm Barba. i dicto. c. nõnulli. col. x. et gl. dicti. c. cõstitutionẽ. sequuntur Petr. de anch. Do. ge. et Philip. frã. i ei⁹ expeditiõe vbi vide istos vltimos doctores singul'r loquentes cũ allegatis ibi ꝑ eos: ⁊ vide gl. i hoc illi similẽ. in cle. dudũ. §. veru3. in verbo de iure. de sepul. quam sequitur ibi Jo. de imol. et Car. q. 8. quẽ vide ibi in. q. 7. dicti. §. verum. ⁊ ad hoc etiam solet allegari alia glo. in regula. q̃ a iure cõmuni. vers. ⁊ facit ꝑhec regula ad q̃stionẽ. de regul. iur. li. vj. ⁊ illas tres glosas quo ad hoc de eadẽ materia loquẽtes / sequitur Feli. in. c. j. col. mihi. 8. ver. sexto qr facilius. ⁊c. de rescr. vide tu notata per Car. in dicta cle. dudu3. vers. ab olim. no. ij. illius vers. Et

p predictis glosis & pfata doctri- na dum dixi q ubicuq duo regu- lariter differunt a iure e lz quo ad quid equiparent ius exorbitans loquens de uno no extenditur ad reliquum. solet allegari.c.statu- tum.iungendo.c.licet canon.cum glo.parochialis.de elec.lib.vj.et facit gl.in.c.j.in verbo vacuam. versic.quid in excommunicatioe. de his que vi.met.li.vj.Et limita nisi ratio esset in iure expressa.ad hoc solet iudies allegari gl.i cle. j.in verbo eligatur.vers.sz nuqd. iucto ver.& lz hoc posset de elec. qua sequunt Joa.de imol.et Car. ibi.q.xxij.vbi vide Car.& illa gl. dicit sing.Phi.fran.in dicto.c.co stitutionem.col.pe.vers.secundo no.et sing.etiam eam dicit Phil. fran.in.c.cum qui.no.j.de prebe. li.vj.& inquid illaz notabile Phi. fran.in.c.dispendia.col.j.de re- scr.li.vj.& per eam dicebat Bar- ba.in.c.cum omnes.col.mihi.iij. in prin.de consti.q ratio legis re gulat dispositum legis.& illaz gl. sequit Jaso.in auc.quas actioes. col.mihi.vij.in prin.& vide etiam notata ibi per gl.in verbo exclu- duntur.C.de sacro.sanc.eccle.vbi ait Jaso.glos.dicte cle.j.notasse Anto.de but.in dicta.cle.j.et ad propositum eorum q.s.dixi pos- sese applicare q deducit Jaso.in col.vj.dicte auc.quas actioes.lci pledo a.22.nuero.vbi elegater lo quit ad que te remitto tanqua ad moderniore alios sue pfessionis referentem.Et dum dicebat Bar ba.in dicto.c.nonnulli.col.x.pro tuitione Rote in dicta deci.332. q vbi duo sunt a iure equiparata ius exorbitans loques in vno ex- tenditur ad reliquum.allegabat glos.in.c.si postq.q est in.§.fi.in verbo prouisioe.de elec.li.vj.qua sequuntur inter ceteros specifice Do.ge.& Phi.fra.ibi.& Do.ge.et Phi.fran.in dicto.c.constitutio- nem.in expeditione glo.in verbo prorogamus.& predicta glo.dicti c.si postq.sequitur Panor.in.c.ij. col.mihi.ij.versi.sed circa princi- pale dictum.de mu.pet.illa.etia glos.sequitur Panor.in.c.j.colfi. pe.versi.vnde coclude.de postu. prela.et Panor.in.c.translato.de constit.vbi allegat.l.j.ff.ad ter- tu.et glos.dicti.c.si postq dixit sing.Barba.in.c.odoardus.colfi. j.Psi.tuc arguo.de solutio.Phil. tn fran.in dicto.c.si postq.in glo. pe.allegat glos.similem in cle.j. in verbo sacerdotiu.vers.sed nu- quid.dum dicit contrariu puto. &c.de offi.vica.quam sequuntur ibi Panor.et Jo.de imol.et ante eos ibi Car.col.fi.q.xxv.illa glo. approbans.et facit.c.miramur. de serui.non ordi.et.l.j.§.j.ff.ad lege fal.quos tex.allegat ad cor roborationem dicte glos.cle.j.de offi.vica.ibi Joa.de imola.Jd tn quod.s.diximus vz q qn duo ex- trema reperiuntur a iure parifica ta.statutum in vno illoz extendi- tur ad aliud debet intelligi qn il- la extrema comuniter parifican- tur a iure:sed si no eqparentur co muniter lz aliquib casib eqpa- rentur statutum in vno non exte- deretur ad reliquum.Fm Do.ge. et Phi.franc.in dicto.c.si postq. in glo.pe.allegat ad hoc pealle. glo.dicti.c.constitutione.Et Do. in dicto.c.si postq.in glo.pe.alle gat gl.in regula.q a iure.de reg. iur.li.vj.Et Phi.fra.in dicto.c.si postq.in gl.pe.allegat.gl.in re- gula odia.de regu.iur.li.vj.& fa- cit glo.in.c.presenti.in verbo de- claram.de se.exco.li.vj.& ibi illa gl.notat.Do.ge.& Phi.fra.adhoc q lz aliq extrema coiter pificata sint a iure:tn statutu i vno no ex- tedit ad aliud:qd pot assignari ro diuersitatis cocludes illud ius non debere extedi.qd dictu bn no.Fm Phi.fra.& Do.ibi.ad limitatione pdicte gl.pe.dicti.c.si postq & ad glo.c.licet.in verbo excomunica-

tionis.dū dicit idem puto.⁊c. de sen.excom.li.vj.quā ibi sequūtur Do.ge.⁊ Phi.fran. Sta mō paululisper ⁊ fige pedes.ac rumina que deduxi:et vide an clausula mot⁹ proprij ⁊ clausula ex certa sciētia inter se parificentur vt non possit inter illas duas clausulas assignari aliqua ratio diuersitatis. qz si nō pōt assignari necesse est fateri q sicut clausula motus proprij testibus nō pōt probari vt predixi/sic nec clausula certe sciētie. Si autē inter istas duas clausulas pōt assignari aliqua ratio diuersitatis: non procedet argumentū de vna ad alterā. [1] Jō defendēdo opinionem Rote. in dicta deci.332. et eius sequaciū.s.relatoꝝ audacter dicā q ratio diuersitatis pōt assignari inter istas duas clausulas: et per consequens q licet probatio testiū nō admittatur ad probandam clausulā motus proprij: illa tn species probationis sufficit ad probandam certā scientiā. nec facultas probādi est angustāda l.qm.in fin.C.de here. [2] Decet me modo ostēdere q ratio diuersitatis pōt assignari inter predictas clausulas motus proprij ⁊ certe sciētie.put sic ostēdo. Clausula mot⁹ proprij pape seu principis non habilitat inhabilem: nec supplet defectum impetrantis.vt dixi.in col.19.huius glo.per gl. in cle.ii romanus pontifex.in verbo validam.de preben.et vide notata per glos.in.c.si motu proprio. in verbo beneficiū.ver.preterea.cum ibi notatis.de preben.li.vj.⁊ ea que deduxi in col.19.huius glos. Certa scientia pape seu principis emanata in fauorē incapacis purificat eū: ac reddit eū habilē.vt dixi.s.in ista ea.glos. col. vj.post tex.Ange.⁊ Alex.de imo. in.l.qdam cōsulebat (al's solet allegari qdam consulebant). ff.de re iud.et.l.idez vlpianus.in fi.ff. de excu.et tempo.ea.et vide que dixi.s.in ista ea.gl.col.7.post Jaso.in.l.barbarius.ff.de offic.pto. et q dixi.s.in ista ea.gl.in col.9. et.10.post tex.⁊ Bald.in.l.imperialis.§.similes.cū glos.in verbo oportet.C.de nup. Item clausula motus proprij nō subintelligitur lrīs superstātibus nisi illa in illis inferatur.vt in dicto.c.si motu proprio.i fi. De clausula ꝟo certe sciētie ex narratis constare pōt.vt in precedentibus ostendi in ista ea. glos.col.23.⁊.24.cum.25.⁊ declara hoc ex his q in precedentibus in ista ea glo.dixi qz nolo iterum reassumere semel deducta ⁊ supra allegata nec iteꝝ assignare responsiones ad contraria supra adducta. Differunt ⁊ in alio predicte due clausule mot⁹ proprij.⁊ certe scientie.quia asserens papā non scripsisse motu proprio asserit negatiuam improbabilē. Dicens autē papā scripsisse ex certa scientia asserit affirmatiuam probabilem.vt.s.clare ⁊ luculenter ostendi. Jdeo dicebat Rota in dicta dec.332.in fine.q fuerunt al's duo testes admissi vz duo cardiales ad probādā certam scientiaz ⁊ voluntatem pape: lz non exprimeretur certa sciētia in literis prouisionis de beneficio spectāte ad presentationē patroni laici. Et si in curia romana litigabātur sup dubio de quo meminit Rota. in dicta dec.332.in nouis.nō formidarē ego quin etiā pars posset papā adire ⁊ humiliter supplicare si opus eēt vt declarare dignaretur an talem prouisionem ex certa scientia fecerit necne. Qualitates etiam testiū.s.duoꝝ cardinaliū q in casu Rote in dicta dec. 332.deposuerunt papaz prouidisse ex certā scientia multum erant in consideratione. qualitates nāq etiā extrinsece testiū multū operantur et a iure circa maiorē credulitatem actus probabilis ponderantur.l.testium.in prin.ff.de te=

1 Defēdit opinionē Rote p q defēdenda multū.s. laborauit.

2 Clausula mot⁹ proprij nō habilitat inhabilē nec supplet defectum impetrātis. secꝰ ē de effectu clausule certe sciē tie.

fi.c.13.le.j.c.in presentia.illo co. ti.facit.c.cū dilectus. de fide instru.c.nobilissimus. 97.di. facit. c.dudum.le.j.vers. gestis igitur. et c.ecclesia.le.ij.circa mediū. dū dicit.et cum electores cardinalis et c.de elec.Sed vbi extra curiam romanā contēderetur de tali cer ta scientia probanda in casu Rote i predicta dec.332.nec tales te stes.s.cardinales aut pape data ri^9 cū alio viro fideli nec secretarij vel camerarij seu alij quorū officiū vertitur circa secretas et verbales domesticas pape puisiões rõne statutū psonaꝝ audiēdas p sentiatr nō occurrerēt:sꝫ tales pducerētur testes q̄bus verisimilr nō datr adit^9. et tales q̄ verisimilr nō ꝯpaterētur audire viuas ꝟba les pape collatiões:et p illos eos producens conaretur certā summi pontificis scientiam pbare q̄ nec literis fuit expssa nec ex narratis potest elici:dissuaderem te stes recipi ad talem clausulam p bandam.et tunc adhererem doctrine et distinctioni Barba.in p alleg.c.nonnulli.colū.x.numero. 71.et sententie eiusdem in.c. pastoralis.§.preterea.col.7. numero.26.de offi.deleg.cuius distinctionē.s.retuli. Superest respon dere cle.per litteras.in fi.et glo. ibi in verbo literis. quam cle.cū dicta gl.allegaui.s.pro parte cōtraria.tu tñ solue vt per Rotā in dicta dec.332.col.pe.vers.itē potes dicere.et c.cui^9 solutionē omit to scriptis inserere vt pro viribus vitē pnitiosam plixitateꝫ.[1] De clausula tñ certe scientie rescriptis et priuilegijs pape et principis poni sepiussolita nota.q illa aliquos operatur effectus de qui bus per Guidonem pape . in suo trac.de rescr.col.8.vers. sed q̄ro. dicentē inter ceteros effectus.q illa clausula cōcessionem aut rescriptum validat vbi alā non vale ret.allegat glo.quā dicit:ordinariam.in.c.venerabilis in verbo in sertus.de confir.vti.vel inuti.et illa glo.allegat.c.j.et.c.veniēs .de transac.et idem dicit Guido pape in singularib^9 suis in sing.7.et hoc dictū tāq̄ vtile nota.[2]Et vi de Phi.dec.plura de clausa ex cer ta sciētia colligētē post gl.ij.et Pa nor.l dicto.c.venerabilis. Et primo q si in cōfirmatione tenor rei cōfirmate insert^9 sit:talis relatio facit:fidem licet originale nō pro ducatur.quia talis cōfirmatio vi detur facta ex certa scientia per illum text.sm Panor.et Philip. dec.ibi.et Panor.in.c.examinata. illo co.ti.et Panor.in.c.inter dile ctos.de fide instru.et Panor.in cō silio.lxij.incipiente.illud de iure in.j.volu.et Ludo.Roma.in consi lio.327.incipiente iste sunt ratio nes.col.ij.vers.quarta ratio.et idē tenet ille ipse Ludo.roma.in consilio.356.incipiente circa ppositam consultationem.versi.vbi stat conclusio.et Alexan. de imola.in cōsilio.j.col.9.vers.preterea.con firmatio validat.et c.in.v.volu. Et ampliatur ista cōclusio vt talis in sertio faciat fidē etiā si ibi inserta essent ꝯ ius cōe.q: papa vr ꝯfirma re ex certa sciētia sm Phi.dec.in dicto.c.venerabilis.in glo.ij.post Panor.intellige tu qñ ola:sūt ab hnte potestatē et suatis seruādis. Et an tunc in tali assertione teno ris rei cōfirmate reqratur partis consensus aut citatio dic vt ibi p Phi.dec. doctrinam Panor .examinantem et decidentē vtrū per eundeꝫ Phi.dec.Et tu legista vū leges aut.si quis in aliquo documēto.C.de eden.Ac tu canonista dum lectitabis.c.j.de fide instru. ex dicto.c.venerabilis.sicta eius glo.ij.et scribētiū ibi doctrina poteris limitare illa:iura.[3]Et indt Jaso.in dicta aut.si qs in aliquo col.mihi.v.vers.secundo q̄ro.post glo.in.c.si romanorū.et c.di.q si papa in aliquo:priuilegio vel res

1 Clausula ex certa sci entia opat rescriptiva liditatē in casu in quo alās corrueret.

2 Si i confirmatiōe tenor rei ꝯfirmate inserat sufficiē ter probat ex rescptura ꝯfirmāte id qd fu it ꝯfirmatū et si ea q̄ue sūt inserta sint ꝯ ius cōmune.

3 Priuilegia exēptionis vl alterius rei cōfirma ta a papa robur hābēt q̄uis o riginalia nō possint exhiberi.

cripto cōfirmat alicui ecclesie pri
uilegia exemptionis vel alterius
rei(intellige cū tenoris expressio
ne)q̄ talia priuilegia hñt robur:
q̄si originalia q̄ sunt confirmata

1 Confirmatio priuilegioꝝ falsorū quacūq; clausula interueniēte; nō cōualidantur.

exhiberi non possint.ꝛ glo. pe.di
cti.c.si romanorū.sequtur ibi Car.
Alexā.ꝛ illā glos.dicit sing.Car.
in cōsilio i ordine meo.cxviij.col.
ij.vers.in 9trium.ꝛ Fel.in dicto.c.
inter dilectos.col.5.vers.et iuxta
vbi dicit sic consuluisse.Car. con=
silio.cxix.sed dic hoc dixisse Car.
non in dicto consilio.cxix.sȝ in di=
cto cōsilio.cxviij.Et precalle . glo.
c.si romanoꝝ.sequitur Phi.dec.
in expeditione gl.ij.dicti.c.vene=
rabilis.vbi addit glo.(quaȝ sem=
per reputaui solēnē et in practica
vtilem)in.c. abbate sancti silua=
ni.in verbo fiat fides.de verbo.si

2 Electio a principio nulla vt qr facta extitit a minori parte nō pōt ꝯualidari p consensus pticulares superuenientes.

gni.et illā glo.dicit notabilē Ja=
so.in dicta aut.si q̄s in aliquo do
cumento.ꝛ vide etiā gloss.in.c.vt
verum.in verbo greci.versi.ꝛ est
hic argumentum.9.di.et ea que
dicit glo.in.c.cum in iure.in verbo
bo iniungo.in prin.iuncto versic.
caueat ergo.et in fi.vers.idem ca
ueat.de offi.dele.ꝛ glo.in. c. con=
tra moreȝ.in verbo 9suetudines
c.dis.ꝛ illas gl.sequitur Fel.in.c.
iter dilectos.col.mihi.v.ṽs.ꝛ iu=
xta.de fide instr.[1]Unū tñ singu

3 Nota qr excusat se cur qñq; materias extraneas a principali pposito adducit.

lare quod ponit Fel.i dicto.c.in=
ter dilectos col.mihi.v .vers. nec
obstat.post Panor.ibi nota.vȝ q̄
vbi priuilegia reperirētur falsa:
tūc cōfirmatio qualitercūq; clau
sulata etiā ex certa sciētia non p=
dest.qr si talis cōfirmatio et sup=
pletio facta corruit ex defectu po
testatis cōfirmantis ꝛ supplētis.
cle.pastoralis.§.ceteꝝ.de re iud.
fortius ergo ex defectu cōsensus
confirmantis.vt qr priuilegiū cō
firmatum fuit falso fabricatū. vt
in dicto.c.iter dilectos.Princeps
enim nō intendit talia cōfirmare
qr nec proprie in talibus cadit cō
firmatio:cū nulluȝ subsit funda=
mentum.ſm Panor.ibi.col.mihi
vj.in quarta oppositiōe.facit ſm
eūdē ibi quod notat Inno.in.c. q̄
sicut de elec.[2]Et istud pdest
ad doctrinā positam per Panor.
ibi.in glo.in verbo cōsentire vbi
dicit q̄ si a principio electio fuit
nulla puta qr facta a minori par=
te capituli:tunc nō potest conua=
lidari p cōsensus particulares su
peruenientes.ꝛ ita loq̄tur ꝛ intel
ligitur.c.auditis.de elec.quia ex
quo potentia capitularis non cō
sistit penes minoreȝ partē.c. j.de
his q̄ fi.a maio.parte capi.c.quia
propter.c.eccl'ia.le.j.de elec.cum
alijs vulgaribus.et lȝ post talem
electionem nullam ꝛ nulliter fa=
ctam plures alij ex electorib⁹ cō=
sentirent in talē electionē ꝛ eā ap
probarēt:ex quo tñ erat nulla nō
potuit per eos validari.ꝛ rō quia
electio dȝ fieri in cōmuni ꝛ sic col
legialr et non singulariter.9sen=
sus aūt superueniens non pōt va
lidare electionē nullā per dictuȝ
c.auditis.q̄nimmo si oēs de capi=
tulo prestarent singulariter con=
sensum non per hoc resultaret cō
munis electio ſm Panor.ibi. col.
mihi fi.per.c.in genesi.e.ti .istud
tamen dictuȝ declara.vt p Inno.
ꝛ Panor.post eum ibi col.mihi.3.
ṽsi.ꝛ scias.ꝛ limita ēt ex dictis ꝛ
notatis in.c.lȝ de vitāda .cōiūcta
doctrina Pāor.ibi.no.8.de elec.
cuius tñ dicta nec p eū ibi allega
ta nec alia q̄ allegare possē ad cor
roborationem p̄missoꝝ extēdo ne
materias penit⁹ diuersas ꝛ peni
t⁹ extraneas imisceāt.[3]lȝ sepi⁹
dicta opa faciā grā alicui⁹ vtilita
tis oppositum.Uides ergo ex di=
ctis Panor.i p̄alle.c.iter dilectos
col.mihi.vj.q̄ sup falsis nō cadit
cōfirmatio cū nullū subsit funda
mentum.facit.c.cum paulus.j.q.
j.et.c.veniēs.de p̄sbi.non bap.et
text. in.l.egi tecum.ꝛ ibi Paulus
de castro.ff.de excep.rei iudi. In
istis enim cōfirmationibus req̄ri

tur intentio cõfirmantis. sicut in donatione requirit intentio donantis. sm Panor. in dicto. c. inter dilectos. allegat. §. et in summa. al's est versi. circa prin. insti. de dona. et. l. nec. ignorans. C. de donati. et sicut corruit sententia lata ex falso instrumento. l. j. et. ij. C. si ex fal. instru. ita priuilegiũ ex falsa causa vel falso instrumento cõcessum non obstante cõfirmatione. qz si pricipale nõ tenet nec accessoriũ c. inter dilectos. circa fi. in vers. cũ ergo de fide instru. et ibi gl. in verbo nec accessoriũ. q̃ p illa regula allegat. l. nõ dubium. C. de legi. c. et si necesse de dona. iter vi. et vxo. c. si diligenti. de foro cõpe. c. qualiter. in fi. de elec. l. creditorem. ff. ad senatuscon. macedo. [1] Et ad corroborationem pmisse doctrine quam adducebat Fel. in dicto. c. inter dilectos. col. v. vers. nec obstat. etc. post Panor. ibi. vz q vbi priuilegia reperiuntur falsa tũc confirmatio qualitercũq clausula lata etiam ex certa scientia nõ p dest. adducebat ibi Feli. l. luci. ff. ad senatuscõ. turpi. vbi ait Bar. circa fi. in versi. q̃ro. quid de abolitione. q ibi habes argumentũ. imo est casus quasi sm eundem q statutum qd fit de car ceratis relaxandis nõ porrigitur ad carceratos ob crimẽ falsi. nisi hoc specialiter sit dictum vel senserunt de hoc statuentes. Et ad ea que s. deduxerã sũpta occasione glo. c. si romanorum. xix. di. inducebat illam glo. ibi Car. Alexan. ad talem q̃stionem. [2] Concessum est alicui priuilegiũ a principe q posset creare tabelliones postea ille sic priuilegiatus obtinuit cõfirmationẽ talis puilegij p successores priuilegiãtis. cõcludit Car. Alex. ibi q si totus tenor priuilegij cõfirmati esset insert⁹ in priuilegio aliud cõfirmãte q ei est credẽdũ. Pro hoc dicit esse glos. q̃ est. ij. in c. pe. de confir. vti. vel inuti. quia tunc videtur ex certa scientia facta cõfirmatio per tex. dicti. c. pe. ita ait Car. Alexan. in dicto. c. si romano. ii. col. pe. Et quid si alicui concedatur aliqd priuilegium ad instar. et illud cõfirmatur. an si reuocetur in dubiũ requiratur productio primi. s. relati? vide p Feli. in dicto. c. inter dilectos. col. v. versi. sec⁹ vt. et c. post Inno. ibi. [3] Et q̃ dicta sũt possẽt applicari ad questionẽ qua queritur; an facta cõcessiõe alicuius iuris in feudum per hec verba. s. qz sicut venerãde memorie genitor noster fideli nostro feudum cõcessit/ita et nos concedimus. teneatur vasallus ad hoc vt secunda cõcessio valeat ostẽdere primã. Et reperio Oldra. l cõsi. 121. incipiẽte ad primã q̃stionẽ. col. ij. vsq. ad secũdã q̃stionẽ vbi cõcludit q non. cuius doctrinam sequtur Iaso. in pe. additione quã fecit ad suã ppriã lecturã dicte aut. si quis in aliquo documento. Et p ista doctrina allegabat Oldra. in dicto consi. 121. l. ex hac scriptura. l. si donatio. C. illo. eo. ti. cum. l. j. C. de fal. causa adie. lega. allegat etiam. c. abbate sancti siluani. de verbo. signifi. vbi vide gloss. in verbo fiat fides de qua memini paulo ante. Ista innuiscui sumpta occasione ex his que. s. dixi assumendo verba Guidonis pape. qui in suo tract. de rescriptis. col. 8. dicebat quod clausula ex certa scientia validitat concessionem aut rescriptum vbi al's nõ valeret. per gl. ordinariã. in dicto. c. venerabilis. in verbo insert⁹. de cõfirma. vti. quã latius. s. ordinaui. [4] Scdo opat hec clausula ex certa scientia tantũ q̃ntum hec clausula derogatoria non obstante tali. l. sm Bal. in prelu. feud. col. mihi. x. in prin. numero. 39. et Guido. pape. in trac. suo de rescriptis. col. 8. Guidonem pape. singularibus suis sing. 7. q̃ allegat. l. idẽ vlpian⁹. in fi. ff. de

1 Statutũ q fit carceratis relaxandis: nõ porrigit ad carceratos ob crimẽ falsi.

2 Si cõcessum est alicui priuilegiũ creãdi ita beliones. et tenor priuilegij p successorem illud cõfirmãtem inserit. sufficit pducere cõfirmationẽ iq cõtinet priuilegij tenor.

3 Concesso feudo per hec verba sicut genitor, noster cõcessit sic cõcedim⁹. nõ opz facere fidẽ q res a genitore in feudũ sit concessa.

4 Clausula ex certa scientia. et clausula nõ obstãte: an parificẽtur hic dclarat

excu.ꝛ tempo.ea.de hoc dixi ego §.in ista ea. gloss.colū.23. aliqua 𝔮 ibi deduxi ostēdēdo ꝙ iste tres clausule.s.nō obstāte lege.nō obstāte facto.ꝛ ex certa sciētia parificantur.ideo ad ea q̄ ibi adduxi me remitto.saluo ꝙ reperio Bar. in §.sunt ꝛ alij.l. idē vlpianus.§. alle.(quē §.legit Bar.immediate post.l.non solū.ff.de excu.ꝛ tēpo. ea𝔯)elicientem ex illo tex.ꝙ si pn̄ceps cōcedat aliquid ex certa sciētia lz nō dicat nō obstāte tali.l.tamen sufficit.vt est glo.fi.in.l.fi.C. si contra ius vel vti.publi.tamen habes in cōtrariū isti dicto.l.ois seruitus.C. de aqueduc.lib.x.ꝭm Bar.in dicto.§.sunt ꝛ alij vbi contrarium nō soluit/sed dixit se dixisse de hoc in dicta.l.omnis.vbi re vera Bart.simpliciter notat ex glo.in verbo . per vsurpationem: quam dicit bene notandam dum tenet ꝙ lz.l.expresse ꝓhibeat / vt rescriptū principis concessum sup tali negotio/etiam ex certa sciētia nō valet ipso iure.tn̄ si pn̄ceps rescribit ꝛ in rescripto dicit nō obstante tali.l.valet.nec Bar.ibi circa hoc aliud inferit verbū nec allegat aliquid aliud . Ideo posses hoc intelligere:ꝙ lz qn̄q𝔮 iste clausule.s.ex certa sciētia ꝛ nō obstāte l.parificētur:vt dixi.§.col.23.aliquādo tn̄ plus operatur clausula non obstante.l.vt in casu dicte.l. omnis seruitus . ꝛ hoc cognoscēs Jo.de pla.in dicta.l.omnis serui tus.col.j.notat illum tex.dicens.

1 Princeps vtens clausula ex certa scientia videt̄ iusta cā̄ motus.

2 Clausula certe scientie excludit errorē/ignorātiā/ꝛ inaduertentiam.

3 Ubi papa aliquid facit ex certa scientia nemo pōt ei dicere cur ita facis.

4 Nō debet quis audiri contra illud qđ pn̄ceps facit ex certa scientia.

Nota ꝙ quāuis de alijs aqueductibus publicis liceat impetrare rescriptū adducēdi aquam ex cōcessione principis vel senatus vel ex antiqua ꝯsuetudine cui⁹ initij memoria nō existit.l.eos.l.visuꝫ. ꝛ ibi Bar.ꝛ Joā. de pla.C.de aqductu.lib.xj.ꝛ vide ibi Bar.ꝛ Jo. de pla.de ista prescriptiōe immemoriali.que habet vim priuilegij ꝛ concessionis principis . ꝑ tex.in l. hoc iure §. ductus aque.ff. de aqua. quo.ꝛ esti.c. super quibusdam §.preterea.de verbo.sig.c.j. versi.nisi. de prescrip.lib.vj.ꝛ per Jo.de pla.l.l.ij.C.de aqueductu. li.xj.tamen ex aqueductu deseruiēti domui principis est simpliciter ꝓhibitum impetrari et aquā duci quātūcū𝔮 sit cōcessum priuilegium ꝓprio motu vel ex certa scientia:nisi specialiter diceretur in priuilegio nō obstāte.l.omnis seruitus.que vt vides est in ti.de aqueductu.lib.xj.(nō ꝙ requirat̄ expressio titu.seu rubrice.sub qua ponitur)et sic intellige hūc articulum post Jo.de pla.in dicta.l. omnis.col.j.ꝛ glos.ibi in verbo ꝑ vsurpationē quā approbāt Bar. ꝛ Jo.de pla.ibi ꝛ applica dictum Bal.in prelu.feu.col.8.vers.vnde distingue.ꝛ ex istis restrigere posses ea que dixi in col.23. hui⁹ gl. dum dicebam clausulam nō obstāte.l.ꝛ clausulam ex certa scientia parificari.ex his etiam restringe doctrinā Bald.in prelu. feu.col. mihi.x.in prin.ꝛ Guidonis pape. illas duas causas parificantis in dicto suo trac.de rescrip.col.8.ꝛ ꝑ eūdem in singu.vij.[1]Operatur etiā hec clausula ex certa sciētia: ꝙ princeps ea vtēs in priuilegijs vel gratijs videtur vti iusta causa motus.que causa iusta in eo presumitur.ita dicit Guido pape in dicto trac.de rescrip.col.8.alleg. l.relegati.vbi vide glo.fi.ff.de penis.[2]Operatur etiā dicta clausula ex certa sciētia in rescriptis ꝛ priuilegijs posita aliud vꝫ:ꝙ error:/ignorātia/ꝛ inaduertētia excluditur:ita dicit Guido in dicto trac.de rescrip. col.8.nil ꝑ hoc allegat.[3] Et dicit Bald.in prelu. feud.col.8.versi.aliqua.ꝙ vbi papa alidd agit ex certa scia nemo pōt ei dicere cur ita facis.[4] Et dicit Guido pape in dicto trac.de rescrip.col.8.ꝙ quis nō debet audiri cōtra illud qđ princeps facit ex certa sciētia:imo debet iponi silentium

silentiū vbi vide per eum dedu=
cta/z ita etiam dicit illeipse Gui
do pape in preallegato sing.vij.
[1] Et circa istam clausulam nota
perpetuo ꝙ confirmatio pape fa=
cta ex certa sciē
tia inducit dispē
sationem. qz su=
pra ius: z contra
ius: z extra ius
omnia potest.ita dicit Bald.in.c.
cum super.no.j.de cau.posse.et ꝓ
prie.allegat.qui in ꝓuincia.§.di=
uus.ff.de ritu nupt.z hoc dictum
Bal.sequitur Phil.deci.in.c.por=
recta.col.mihi pe.in expeditione
glo.in verbo cōfirmētur.zc.de cō
firma.vti.vel inuti.z illeipē Phi.
deci.in.c.pe.in expeditione.ij.gl.
illo co.ti.et Jaso.in.l.j.in prin.ff.
de cōsti.prin. vbi vide aducta per
eundem. [2] Sumpta etiā occa=
sione huius clausule ex certa sciē
tia dicebat Bald. in prelu. feud.
col.mihi.8.ꝙ princeps romanus
scz imperator omnia ex certa sciē
tia pōt in tēporalibus salua semꝑ
maiestate imperij sui: z idē dicit
de papa in suis temporalibus:et
sic nedum in spiritualibus. Que=
dam tamē sunt que decēt fieri ꝭm
Bal.ibi. qz decet imperatorē/re=
gem z etiam papam/comitem/et
principem/nedum alium inferio=
rem in actibus gerendis z rebus
scribēdis ab eis.quid liceat ꝭm eq̄
tatez.quid deceat ꝭm honestatē:
z quid expediat ꝭm vtilitatem.c.
magne.versi.z quidem.de voto z
voti.redēp. Et caueant maiores
nostri pro virib⁹ q̄ clausula ex cer
ta sciētia vti possunt:ne aliquid
in dissentionem z scandalum po=
puli statuant quadā adhibita no
uitate.quisquis aūt cōtrariū fa=
cit a iure increpatur.c.qđ dilectio.
in fi.de consan.z affi.c.nihil cum
scādalo.de prescrip.c.cum tenea=
mur. de preben.

potestatis plenitudine[a]

a ¶ plenitudine.[3] Ex quo in
fero papā habere potestatis ple=
nitudinē.c.illa.de elec.sibi a chri
sto rege regū z dño dominātium
in persona beati Petri concessaz.
cle.pastoralis.versi.nos'tā ex su=
perioritate.de sentē.z re iudi. In
nouo nāqꝫ testa
mento post xp̄m
dñm a Petro sa=
cerdotalis cepit
ordo:qz ipsi pri=
mo pōtificatus in ecclesia xp̄i da=
tus est dño dicente ad eum. Tu
es inquit Petrus:z super hanc pe
tram edificabo ecclesiā meam.et
porte inferi nō preualebūt aduer
sus eam.z dabo tibi claues regni
celorum. Mat.xvj. z in.c.in nouo
xxj.dist. Hic ergo ligādi soluēdiqꝫ
potestatem primus accepit a dño
primusqꝫ ad fidem populum sue
predicatiōis virtute adduxit/ver
boqꝫ instituit. Ceteri vero aposto
li cum eodem pari cōsortio hono=
rem z potestatē acceperūt:ipmqꝫ
principem eoꝝ esse voluerūt.qui
etiam iubēte dño in toto orbe ter
rarum dispersi euāgelium predi=
cauerunt:ipsis quoqꝫ decedētib⁹
in loco eoꝝ surrexerunt ep̄i:quos
qui recipit z verba eoꝝ deum re=
cipit.qui autem respuerit eos:eū
a quo missi sunt z cuius legatiōe
fungūtur spernit: spernet et ipse
indubitāter a dño. Uidentes aūt
ipsi apostoli messem esse multā z
operarios paucos:rogauerūt do
minū messis vt mitteret oparios
in messez suā.vñ a dño electi sunt.
lxxij.discipuli vt pulchre de predi
ctis describitur per text.in.d.c.in
nouo.z Luce.x.[4] Et iter cūctos
mortales papa semper caput cū=
ctorum superest:constatqꝫ ipsum
in ecclesiastice potestatis plenitu
dinem fuisse assumptum. Alij xp̄o
prelati inferiores nō in plenitu=
dinē ptātis sz in ptē solicitudinis
fuere vocati.c.ad honorē.de auc.
z vsu.pal.[5] Et sic ptās ecclesiasti
ca fundatur in papa tāq̄ in capi=
te:ceteri autem prelati tanq̄ mē=

1
Clausula
ex certa sci
entia indu
cit dispen=
sationem.

2
Impator
roman⁹ ex
certa scia
oia pōt in
tēporalib⁹
salua semꝑ
maiestate i
perij sui.et
idem dicit
de papa.

3
Papa ha=
bet pleni=
tudinē po=
testatis si=
bi a xp̄o in
ꝑsona bea
ti Petri cō
cessam.

4
Papa est i
plenitudi=
nem pote=
statz assum
ptus: alij
xp̄o prelati
in partē so
licitudinis

5
Ptās eccle
siastica fūs
dat in pa=
pa tāq̄ in
capite: ce=
teri autem
ꝑlati tanq̄
mēbra capi
tis mouen
tur ad nu=
tuz ipsius.

bra capitis mouentur ad nutum ipsius. ſm Panor. in dicto. c. illa. no. ij. quos nō docet abs re a sano ⁊ integro eoꝝ capite diuertere. c. cū nō liceat. de prescrip. Et in papa vt in capite hec potestatis plenitudo ac regēdi principaliter et iubēdi autoritas adest minorib⁹ ꝟo sibi obsequēdi potestas inheret. talis nāqꝫ est aut esse dꝫ superioris ⁊ inferioꝝ natura. c. q̄uis: in fi. xij. dist. Plura de pape potestate cōperies qñqꝫ dū opus in lucem mittet a me hic intacta glomerata tamē p egregiū viꝝ mihi affinē subtilissimū ⁊ copiosissimū mirabiliter eruditū dñm Blasinz aurioli doctorem Tholosanū in phe. cle. in verbo clemēs. cui⁹ op⁹ nōdum est pfectū/ sꝫ aliquātisper inceptum: incepimus enim nos diuersi status viri (ipse nāqꝫ dei minister est: ego aūt vxoratus) eodē tempore scribere. ipse etatis mature (qui credere mihi respectu litterature ⁊ practice consummatissimus est super clemētinis. [1] Et ego etatis nūdū mature nec erudite in exordio mei matrimonij carnalis loco solacij laborare sup opere hoc grandi humeris meis impari ⁊ a me importabili cepi. Ad dei tamen laudem prosequar p virib⁹ quidpiā de hac potestatis plenitudine aliquib⁹ infra scriptis (data opa) intermissis. breui⁹ tñ quo potero materiā pncipalē ſm ingenioli mei capacitatē psequēdo. Nota ergo qꝫ nedū papa hꝫ potestatis plenitudinē. sed et princeps tēporalis. ſm Bal. i prelu. feud. col. mihi. 9. vers. aliqua. sed nō itelligas qꝫ eoꝝ par sit potestas sed multū inequalis. c. solite. cū ibi notatis. de maioꝛ. ⁊ obe. nec hic aliqd psequar vltra de pape ptāte. sꝫ vide tu egregia dicta Barb. in. c. fi. no. j. de cstī. [2] Quero tñ qd importet clausula de potestatis plenitudine in literis pape aut imperatoris aut regis nr̄i christianissimi posita? dic qꝫ tunc ipsi dicūtur supra ius dispensare. ſm Guidonē pape. in trac. suo de rescrip. col. 8. allegat. c. pposuit. de cō. prebē. cle. pastoralis. in fin. de sen. ⁊ re iudic. ⁊ l. fideicōmissa. §. qꝫ q̄. ff. de leg. iij. Dic tu tamen qꝫ l dicto. §. qꝫ q̄. talis clausula nō inserit: sꝫ de pleno arbitrio extra terminos tamē nostros ille text. loquat. [3] Sed tu forsan dubitares an ex quo ipsi censentur dispēsare supra ius dū illa clausula vtūtur. an iō etiā tollāt extrinseca obstacula illius in cui⁹ fauorē talis clausula. s. de potestatis plenitudine est emanata? Respondeo qꝫ nō ſm Alex. de imol. in cōsil. 195. numero. 3. in. ij. volu. ⁊ Barb. in. c. ab excōicato. col. ij. numero. 6. de rescrip. ⁊ istud est qd vult Panor. in. c. iter dilectos. col. mihi. 6. ꝟsi. idez dico. de fide instru. vbi ait qꝫ hec clausula supplentes de potestatis plenitudine omnes ⁊ singulos defectus si qui forsan interuenerunt. ⁊c. sꝫ suppleat defectus solennitatis iuris: nō tñ alios: sic intelligas doctrinā Archi. Do. ge. Jo. de turre cre. ⁊ Car. Alex. in. c. cenomanē. 56. dist. inter quos vide Car. Alex. ibi. ⁊ idē tenet Car. in cle. pastoralis. §. ceterum. ⁊ ibi Jo. de imo. post zen. de sen. ⁊ re iudic. ⁊ Jo. de imol. in. c. j. no. 4. vbi idez tenet Panor. no. 5. de trāsac. ⁊ Jo. de imo. in. c. illa. no. j. de ele. Jdeo si ille in cuius fauorē talis clausula fuit in literis posita erat illegitimus/ aut literaꝝ falsari⁹/ vel simili vitio aut inhabilitate irretitus: eius vitium seu macula ⁊ inhabilitas nō abstergitur nec deletur. ⁊ Panor. in dicto. c. inter dilectos. dicit hoc notasse Spec. in titu. de lega. §. nunc ostendendum. versi. xviij. ⁊ dicit Panor. in dicto. c. inter dilectos. qꝫ hoc sensit Hosti. in. c. j. de transac. vbi Panor. no. 5. formaliter inquit qꝫ predicta clausula refertur dūtaxat

1 Primo anno sui matrimonij et in eius pncipio incepit iste scribere.

2 Papa/ imperator/ et xp̄ianissimus rex vtētes hac clā de potestatis plenitudine dicūt supra ius dispensare.

3 Clausula de potestatis plenitudine: nō tollit obstacula extrinseca illius p quo scribitur.

ad solẽnitates iuris: sed non supplet defectum inhabilitatis personarũ vel aliũ defectũ naturalẽ. Et etiã allegat ad hoc Specula. in loco. §. primo. vnde p talẽ clausulam nõ intelligitur dispensatuz vbi necessaria esset dispẽsatio: qr per talem clausulaz nõ inducitur aliquod extrinsecum ẽm Card. in dicta cle. pastoralis. §. ceterum. allegãtẽ in arg. c. venies. de fil. presby. nec inducitur absolutio ab excõicatione pretextu talis clausule ẽm Car. in dicto. §. ceterum. no. iij. post Mat. ibi. vbi. ad hoc allegat cleme. si summus pontifex. de sen. excõ. qui quidem text. lz premissa clausula nõ vtatur / facit tñ satis ad ꝓpositũ ẽm Jo. de imol. in dicto. c. illa. no. j. de elec. [1] Et ista facerẽt ad q̃stionẽ. ps trãsegit sup eo qd possideret de iure non poterat: z deinde papa simpliciter confirmando dicit supplẽtes zc. nec papa de omnibus obstaculis potissime de his que personã possidentem et als inhabilem respiciebãt specifice fuit certioratus. Dices ne talem ratione predicte clausule habilitari qui als erat incapax rem possidere? Respõderes forsan q sic. p. c. j. de transac. Dic tñ contra. nam licet defectus solẽnitatis iuris tollatur ptextu dicte clausule: persona tamẽ inhabilis nõ habilitatur nec eius possessio iustificatur. sic intelligas Panor. in dicto. c. j. no. j. de trãsac. z vltra allegata ibi. per eum allego tex. l. autoritatem. C. vnde vi. [2] Non enim eo ipso quo vnum obstaculũ iuris de duob9 tollit / psona inhabilis habilitatur / nec secũ dispẽsat. c. si motu ꝓprio. iuncta glo. in vbo bñficiũ. vs. ptere. z. c. nõ pot. vers. cũ vero. de prebẽ. lib. vj. cle. si romanus pontifex. iũcta glo. in verbo validam. de prebẽn. c. ij. de fil. presby. lib. vj. §. affinitatis. versi. nã si adhuc tua nuptus. insti. de nup. facit. l. si dom9.

vbi vide Paul. de cas. ff. de seru. verba pdi. Nota tñ ad pdicta q papa plene informat9 posset supplere facti z iuris defectus: dũ tñ ius diuinũ aut naturale nõ offendat. sic intelligas Panor. in. c. j. no. 5. de transac. dũ ponderat illũ tex. Et forsã quispiaz quereret an papa qñq; vtatur clausula ista. s. supplentes iuris z facti defectus Respondeo q sic. et qñq; latioribus verbis vtpote his q̃ sequuntur vtitur dicẽs. Autoritate apostolica et ex certa nra scientia approbamus z cõfirmamus ac viribus ꝑpetuo subsistere debere decernimus: supplentes oẽs et singulos defectus tam iuris q̃ facti si qui forsan interuenerunt in eisdem. Quo verboꝝ contextu vsus fuit papa Sixtus quartus in casu extrauagantis ſi. versi. nos itaq;. de treuga et pace inter cõmunes. sed vt predixi defectus introductos a natura aut a iur diuino non purgat vi talis clausule z vide Car. Alexan. in dicto. c. cenomanensem. [3] Subtilis tñ q̃spiam forsan q̃reret sumpta occasiõe eorum q̃. s. dixi: an sit verũ simplr q suppletio q̃ papa aut princeps vtitur non extẽdatur ad defectũ extrinsecũ? Respondeo q quandoq; extenditur ad extrinsecũ defectũ sicut in casu. c. illa. de elec. quo ad excõmunicationẽm eligẽtium. psupposito q illa excõmunicatio de qua ibi habuisset vitiare. z per hoc limita oẽs doctrinas omnium doctoꝝ a me. s. relatorũ z alioꝝ asserentiũ q talis clausula nõ operatur circa defectũ extrinsecum. qr talium doctrina pcederet vbi simplr apponitur talis clausula: secus vbi hz determinationem etiã ad defectum extrinsecum. qr tunc supplet etiam respectu illius defectus vt ꝓbat in dicto. c. illa. ẽm Panor. ibi no. 3. (cuius doctrinam ibi habebaz vitiatam) vide quomodo loquat

1 Clausula supplẽtes. zc. nõ facit psonã incapacem ad aliquã rez possidẽdaz capacem.

2 Nõ eo ipso quo ex duobus iuris obstaculis vnũ tollitr psona q̃ est ĩhabilis habilitatur.

3 Suppletio pncipis qñq; ad extrinsequa extẽditur.

in tuo libro:) debēt ergo ponderari verba illi⁹ clausule ſm eūdē ibi.[1] Uidi ab aliq̄b⁹ heſitari an hec clauſula de ptātis plenitudine ſupplētes iuris ⁊ facti defectū aliq̄d operetur circa approbationē actus geſti cōtra nō ſubditū. Dico q̄ nō vt eſt tex. vulgatus. in dicta cle. paſtoralis. §. cetex.[2] Sz vtrum per talem clauſulam poſſit approbari a ſuperiore tuo pceſſus i quo tibi fuit facta iniuſticia aut abdicata defenſio? Reſpondeo q̄ nō. iuſticia enim cuiq̄ fieri dz: ⁊ per eā reddi cuilz qđ ſuū eſt l. iuſticia. ff. de iuſti. ⁊ iur. et inſt. illo. co. ti. in pn. ⁊ quo ad hoc ſtateram geſtare in manibus debet iudex appēdēs eā equo libramine. c. j. de ſen. ⁊ re iudi. li. vj. Hinc dici ſolet q̄ iure diſceptare ē iuſte iudicare: nō em̄ eſt iudex ſi nō eſt in eo iuſticia. c. bellū. xxiij. q. ij. [3] Que adeo dz eſſe cōis vt diabolo etiam deberet adminiſtrari ſi in iudicio litigaret ſm Guiller. de mon. laud. in regula i iudicijs. de reg. iur. li. vj. allegat. c. ipo iure. de reſcr. li. vj. ⁊ c. cum inter. de excep. et q̄q̄ illa iura hoc non dicant: preſtant tñ argumentum dū diſponūt in certis caſibus excōmunicato a fideliū vnione ⁊ precibus eccl'ie excluſo iuſticiam nō denegandā circa ea ſaltē q̄ ſapiūt defenſionē. vt in. c. intelleximus. verſi. reſpondemus. de iudic. c. ſignificauerunt. de excep. licet ab agēdo repellatur vt in dicto. c. intelleximus. ⁊ in. c. prudentiam. §. ſexta. de offi. dele. c. pia. de excep. lib. vj. et ſi ſententiam pro ſe obtinuerit: executio tñ ei⁹ via exceptiōis impedietur: ſnīa tñ in ſuo robore remanente. c. pia. verſ. ſed ſi poſt rē iudicatā de excep. li. vj. ⁊ reo nō excipiente nihilominus iudex ex officio ſuo actorē excōicatū repellere nō poſtponat. vt ſibi iniungitur per dictū. c. pia. verſi. fi. ⁊ illa conſtitutio cōprobatur p cle. excommunicatiōis exceptio. verſi. ſeruata. de excep. Et pro dicto Guiller. de mō. laud. dū dixit in dicta regula in iudicijs. diabolo adminiſtrandam iuſticiā ſi in iudicio cōtenderet. faciunt notata per Bar. in ſuo trac. queſtiōis (ficte) vētilate coram dño noſtro Jeſu chriſto inter virginē mariaz ex vna parte ⁊ diabolum ex alia. [4] Solent q̄q̄ minus prouecti trepidare an clauſula de poteſtatis plenitudine de qua ad pſens hoc in tex. fit ſermo ſit tanti effectus vt etiā vi ⁊ natura eius papa aut imperator naturalem defenſionem ſubdito pprio cōpetentez tollere poſſit? quibus reſpondeo q̄ nō per cle. paſtoralis. §. ceterū. de re iudic. ⁊ illum text. dicit ſing. Car. ibi.[5] Facit. l. defenſionis facultas. vbi vide notata. p Joā. de pla. no. j. C. de iur. fiſ. lib. x. per quā dicebat Bartho. ſoci. in conſilio. 120. incipiente memini me alīs cōſuluiſſe. col. fi. in princ. in. 3. volu. q̄ ſicut non pōt defenſio extraiudicialis tolli. l. vt vim. ff. de iuſti. et iur. ita nec iudicialis. merito dicebat papa Gregori⁹. Nec nos contra inauditā partem aliquid poſſum⁹ diffinire. c. j. in parte fi. de cau. poſſe. et proprie. vbi vide notata. per Panor. not. fi. et text. in. c. licet eps. verſi. illum tñ. de preben. lib. vj. l. fi. C. ſi per vim vel alio. mo. Poſſes tñ hanc vltimam partem dū diximus defenſionem iudicialem non poſſe tolli reſtringere per. c. cum olim. circa fi. iuncta gloſ. abſenti. in fi. vbi vide copioſe p Fely. de ſen. ⁊ re iudi. Prima tñ pars manet firmiſſima dū diximus naturalē defenſionē tolli non poſſe etiā pretextu clauſule de poteſtatis plenitudine. q2 talis defenſio ſemp manet firma ſicut et cetera naturalia. de quibus p hec verba ſcribit. Naturalia quidē iura que apud oēs gētes pereq̄ obſeruantur: diuina

1 Suppletio de poteſtatis plenitudine. ⁊c. nil operat circa nō ſubditum.

2 Proceſſus in quo fuit facta iniuſticia aut abdicata defenſio non iuſticat p clauſulā de poteſtatis plenitudine ſupplētes. ⁊c.

3 Juſticia dz eē cōis que diabolo ēt deberet adminiſtrari ſi i iudicio litigaret.

4 Papa non poſſet etiā de poteſtatis plenitudine ſubdito pprio defenſionem nālem tollere. Nec imperator ſubdito pprio.

5 Sicut defenſio extraiudicialis nō pōt tolli ſic nec iudicialis.

quadã ꝓuidẽtia constituta sem-
per firma atq; immutabilia ꝑma-
nent.§.s; naturalia.instit. de iur.
nat. Et hoc naturale ius inter oĩa
pzimatum obtinet tẽpore ⁊ digni
tate. cepit enim ab exordio ratio-
nabilis creature. Nam nec varia-
tur tempore: immutabile semper
ꝑmanet.§.naturale in pzin.v.dis.
Et hoc ius naturale est commune
omnium nationũ eo qđ vbiq; in-
stinctu nature nõ cõstitutione ha-
bentur aliq̃:vt viri ⁊ femine con-
iunctio: liberoꝝ successio:⁊ pue-
rorum educatio: cõmunis omniũ
possessio:⁊ oĩm vna libertas:acq̃-
sitio eorũ que celo:terra: mariq;
capiuntur. Itẽ deposite rei vel cõ-
mendata pecunie restitutio. Nã
hoc aut si quid huic siẽe est nunq̃
iniustũ sed naturale equumq; ha-
betur. vt de omnibus his sic vt p̃-
dixi scribitur in.c.naturale.j.dis.
[1] Ulterius circa hãc potestatis
plenitudinẽ nota.ꝙ nõ passim et
in quacũq; cã d; papa ea vti. sed
raro ⁊ ex cã. ⁊ intelligo de ea ple-
nitudine q̃ est supra legẽ scriptã
vtẽdo potẽtia absoluta q̃ cõsistit
in plenitudine sue potestatis:⁊ q̃.
cẽsetur exẽpta a laqueo legis scri-
pte. vt in.c.ꝓposuit.de conce.pze-
ben. ⁊ ita inquit Panoz.in.c.illa.
no.ij.de elec.post Inn.in.c.inno-
tuit.illo.eo.ti.vbi idem dicit Pa-
noz.circa fi.sue lecture.[2] Et l;
vbi papa aut aliꝰ cui cõpetit vsus
clausule plenitudinis potestatis.
hac vtẽdo clausula extẽdat mul-
tum fimbzias suas:nõ th̃ arbitre-
tur quispiã ꝙ ex vsu talis clausu-
le:aut clausule non obstante. vel
clausule ex certa scientia. aut illa
rum triũ simul iunctaꝝ repleatur
gratia cũ illis clausulis emana-
ta i oĩbus illis ꝓ quo est expedita
necessariũs. sed attẽditur natura
gratie/⁊ natura rei sup qua scribi
tur:⁊ ꝑsona ⁊ cã pzo qua laxatur:
qualitas ⁊ locus seu pars gratie
in qua describũtur tales clausu-
le. ⁊ q̃ cle.j.in.j.parte. dũ tex. dicit
q̃q; cõfectis literis.⁊c. de pzebẽ.
intelligũt: faciliter ꝑcipiunt men-
tem meã. ⁊ videãt mordaces ip-
si qui sint pzo mea snĩa notãta ꝑ
Bartho.soci.in pzedicto consilio
120.incipiẽte memini me alẽs con-
suluisse.col. vij. numero.x. versic.
p̃terea dicta clausula. in.3. volu.
dum allegat dictã cle.j.de pzebẽ.
[3] Ordo nãq; verboꝝ ⁊ pars gr̃e
in q̃ situãtur multũ debẽt cõside-
rari cle.j.in.j.pte.ibi q̃q;.de pze-
ben. faciũt ꝓ ista doctrina textus
sequẽtes v;.l.quotiens.ff. de vsu
fruc.c.mãdato. de p̃bẽ.li.vj.c.se-
cũdo req̃ris.c.inq̃sitiõi.de appel-
la.c.aplos.xxxij.qõ.vij.l.si seruus
pluriũ.§.fi. v̈s.item earũ.ff.de le-
ga.j. Et respectu ordinis ꝯsiderã-
di.vide.l.2.§.ꝑus cũ ibi notatis.
per Bar. Alexã. ⁊ Iaso.ff. de vul-
ga.⁊ pupilla.substi. Uidemꝰ etiã
naturã rei vel partis gr̃e cui gñã-
lia v̈ba iungũtur q̃nq; minꝰ affer
re q̃ v̈ba sonẽt:q̃ q̃nq; restringũ-
tur l; v̈bis plenis expzimãtur. fa-
cit pzo isto dicto.l.fi.§.cui dulcia.
dũ tex. ille dicit ꝙ si ita eẽt legatũ
⁊c.ff.de trit.vino. et ole.lega. Nõ
igit̃ imerito dixi inspiciendã ptẽ
seu locũ in q̃ describũtur gr̃e ver-
ba. nã q̃nq; p̃cedẽtis minuunt si-
gnificatũ seu gñalitatẽ v̈boꝝ se-
quẽtiũ. vt in dicto.§.cui dulcia. si-
cut ecõtrario nã q̃nq; vniuersale ⁊
ampliũ verbũ capit restrictionẽ ex
v̈bo sequẽti nõ tã gñali.l.nam qđ
liquide.§.fi.in fi. dũ ille text. dicit
omnẽ penũ.⁊c.ff.de penu.lega.l.
pediculis.§.itẽ.ff.de aur.et argẽ.
lega. Sic nec immerito dico in ꝓ-
posito ponderandã partẽ litera-
rũ in quibus ponũtur dicte clau-
sule.s.de potestatis plenitudine.
nõ obstante. ⁊ ex certa scientia. vt
intueri possit an restringẽde sint
litere vel ampliande s̃m partem
⁊ constructũ verborũ quibꝰ tales
clausule iungũtur.[4] Et de qua
tuoz clausulis sequentibus.s.mo-
tu ꝓpzio. de potestatis plenitudi
ne. ex certa sciẽtia. et clausula nõ

1 Papa pas-
sim et in q̃-
cũq; cã nõ
d; ptãtis
plenitudi-
ne vti s; ra
ro ⁊ ex cã.

2 Gr̃a expe-
dita cũ clau
sulis d̃ po-
testatis ple
nitudine.
Nõ obstã-
te. ⁊ ex cer-
ta scientia.
non replet̃
quo ad oĩa
ipsi ꝓuisio
necessaria.

3 Ordo v̈bo
rũ gr̃e ⁊ pa
eiꝰ in qua
v̈ba descri
bũtur mul
tum debẽt
ꝯsiderari.

4 Quatuoz
clausule v;
motu ꝓpo.
de potesta
tis plenitu
dine. ex cer
ta sciẽtia. ⁊
nõ obstan-
tibꝰ operã
tur in his
que pzesu-
muntur vtẽ
tibus illis
clausulĩ no
ta. et non
circa igno-
ta nec fa-
cta partis
cularia ꝑ-
tium.

1 Suppletio de potestatis plenitudine. &c. nil operatur circa non subditum.

2 Processus in quo fuit facta iniusticia aut abdicata defensio non iusticatur per clausulam de potestatis plenitudine supplentes. &c.

3 Iusticia debet esse communis que diabolo etiam deberet administrari si in iudicio litigaret.

4 Papa non posset etiam de potestatis plenitudine subdito proprio defensionem naturalem tollere. Nec imperator subdito proprio.

5 Sicut defensio extraiudicialis non potest tolli sic nec iudicialis.

in tuo libro:) debent ergo ponderari verba illius clausule secundum eundem ibi. [1] Vidi ab aliquibus hesitari an hec clausula de potestatis plenitudine supplentes iuris et facti defectum aliquid operetur circa approbationem actus gesti contra non subditum. Dico quod non ut est tex. vulgatus. in dicta cle. pastoralis. §. ceterum. [2] Sed vtrum per talem clausulam possit approbari a superiore tuo processus in quo tibi fuit facta iniusticia aut abdicata defensio? Respondeo quod non. iusticia enim cuique fieri debet: et per eam reddi cuilibet quod suum est l. iusticia. ff. de iusti. et iur. et inst. illo. co. ti. in prin. et quo ad hoc statueram gestare in manibus debet iudex appendens eam equo libramine. c. j. de sen. et re iudi. li. vj. hinc dici solet quod iure disceptare est iuste iudicare: non enim est iudex si non est in eo iusticia. c. bellum. xxiij. q. ij. [3] Que adeo debet esse communis ut diabolo etiam deberet administrari si in iudicio litigaret secundum Guiller. de mon. laud. in regula in iudicijs. de reg. iur. li. vj. allegat. c. ipso iure. de rescr. li. vj. et c. cum inter. de excep. et quamquam illa iura hoc non dicant: prestant tamen argumentum domini disponunt in certis casibus excommunicato a fidelium vnione et precibus ecclesie excluso iusticiam non denegandam circa ea saltem que sapiunt defensionem. vt in. c. intelleximus. versi. respondemus. de iudic. c. significauerunt. de excep. licet ab agendo repellatur vt in dicto. c. intelleximus. et in. c. prudentiam. §. sexta. de offi. dele. c. pia. de excep. lib. vj. et si sententiam pro se obtinuerit: executio tamen eius via exceptionis impeditur: sententia tamen in suo robore remanente. c. pia. vers. sed si post rem iudicatam de excep. li. vj. et reo non excipiente nihilominus iudex ex officio suo actorem excommunicatum repellere non postponat. vt si bi iniungitur per dictum. c. pia. versi. si. et illa constitutio comprobatur per

cle. excommunicationis excep versi. seruata. de excep. Et pr[...] cto Guiller. de mo. laud. domi[...] in dicta regula in iudicijs. di[...] lo administrandam iusticiam[...] iudicio contenderet. faciunt n[...] ta per Bar. in suo trac. quest[...] (ficte) ventilate coram domino n[...] Iesu christo inter virginem m[...] ex vna parte et diabolum ex [...] [4] Solent quoque minus pro[...] trepidare an clausula de po[...] tis plenitudine de qua ad p[...] hoc in tex. fit sermo sit tanti [...] ctus vt etiam vi et natura eius [...] sit imperator naturalem de[...] sionem subdito proprio compete[...] tollere possit? quibus respon[...] quod non per cle. pastoralis. §. ce[...] de re iudic. et illum text. dicit [...] Car. ibi. [5] Facit. l. defensi[...] facultas. vbi vide notata. p[...] de pla. no. j. C. de iur. fis. lib. x[...] quam dicebat Bartho. soci. in [...] silio. 120. incipiente memini[...] sis consuluisse. col. fi. in princ. volu. quod sicut non potest defensi[...] traiudicialis tolli. l. vt vim. [...] insti. et iur. ita nec iudicialis [...] rito dicebat papa Gregorius. nos contra inauditam partem [...] quid possumus diffinire. c. j. in [...] te fi. de cau. posse. et proprie[...] vide notata. per Panor. not[...] text. in. c. licet eps. versi. illum[...] de preben. lib. vj. l. fi. C. si per[...] vel alio. mo. Posses tamen hanc [...] nam partem domini diximus de[...] sionem iudicialem non posse[...] li restringere per. c. cum olim[...] ca fi. iuncta glo. absenti. in f[...] vide copiose per Fely. de sen. [...] iudi. Prima tamen pars manet fi[...] sima domini diximus naturalem de[...] sionem tolli non posse etiam pret[...] clausule de potestatis plenit[...] ne. quia talis defensio semper m[...] firma sicut et cetera naturali[...] quibus per hec verba scribitur. [...] turalia quidem iura que apud [...] gentes pereque obseruantur: di[...]

quadā ꝓuidētia constituta sem per firma atqꝫ immutabilia ꝑma nent.§.ſꝫ naturalia.instit.de iur. nat. Et hoc naturale ius inter oia primatum obtinet tēpore ⁊ digni tate.cepit enim ab exordio ratio nabilis creature. Nam nec varia tur tempore: immutabile semper ꝑmanet.§.naturale in prin.v.dis. Et hoc ius naturale est commune omnium nationū eo qꝺ vbiqꝫ in stinctu nature nō cōstitutione ha bentur aliq̄:vt viri ⁊ femine con iunctio: liberoꝝ successio:⁊ pue rorum educatio: cōmunis omniū possessio:⁊ olm vna libertas:acq sitio eoꝝ que celo:terra: mariqꝫ capiuntur. Itē deposite reivel cō mendata pecunie restitutio. Nā hoc aut si quid huic sile est nunqꝫ iniustū sed naturale equumqꝫ ha betur.vt de omnibus his sic vt ꝑ dixi scribitur in.c.naturale.j.dis. [1] Ulterius circa hāc potestatis plenitudinē nota.ꝙ nō passim et in quacūqꝫ cā dꝫ papa ea vti.sed raro ⁊ ex cā.⁊ intelligo de ea ple nitudine q̄ est supra legē scriptā vtēdo potētia absoluta q̄ cōsistit in plenitudine sue potestatis:⁊ q̄ cēsetur exēpta a laqueo legis scri pte.vt in.c.ꝓposuit.de conce.pre ben.⁊ ita inquit Panor.in.c.illa. no.H.de elec.post Inn.in.c.inno tuit.illo.co.ti.vbi idem dicit Pa nor.circa fi.sue lecture.[2] Et lꝫ vbi papa aut ali⁹ cui cōpetit vsus clausule plenitudinis potestatis. hac vtēdo clausula extēdat mul tum fimbrias suas:nō tñ arbitre tur quispiā ꝙ ex vsu talis clausu le:aut clausule non obstante. vel clausule ex certa scientia.aut illa rum triū simul iunctaꝝ repleatur gratia cū illis clausulis emana ta l oibus illis ꝑ quo est expedita necessariis. sed attēditur natura gratie/⁊ natura rei sup qua scribi tur:⁊ ꝑsona ⁊ cā pro qua laxatur: qualitas ⁊ locus seu pars gratie in qua describūtur tales clausu le.⁊ q̄ cle.j.in.j.parte.vꝺ tex.dicit ꝙꝙ cōfectis literis.⁊c. de prebē. intelligūt:faciliter ꝑcipiunt men tem meā.⁊ videāt mordaces ip si qui sint pro mea snia notāta ꝑ Bartho.soci.in predicto consilio 120.incipiēte memini me als con suluisse.col. vij. numero.x.versic. ꝑterea dicta clausula. in.3.volu. dum allegat dictā cle.j.de prebē. [3] Ordo nāqꝫ verboꝝ ⁊ pars grē in q̄ situātur multū debēt cōside rari cle.j.in.j.pte.ibi ꝙꝙ.de pre ben.faciūt ꝑ ista doctrina textus sequētes vꝫ.l.quotiens.ff. de vsu fruc.c.mādato. de pbē.li. vj.c.se cūdo reqris.c.insinuātiōi.de appel la.c.aplos.xxxij.qō.vij.l.si seruus pluriū.§.fi. vꝫ.item carū.ff.de le ga.j.Et respectu ordinis ꝯsiderā di.vide.l.2.§.ꝑus cū ibi notatis. per Bar.Alexā.⁊ Iaso.ff. de vul ga.⁊ pupilla.substi. Uidem⁹ etiā naturā rei vel partis grē cui gñā lia ꝟba iungūtur qñqꝫ min⁹ affer re ꝙ ꝟba sonēt:q̄ qñqꝫ restringū tur lꝫ ꝟbis plenis exprimātur.fa cit pro isto dicto.l.fi.§.cui dulcia. vꝺ tex.ille dicit ꝙ si ita cēt legatū ⁊c.ff.de trit.vino.et olc.lega. Nō igit̄ imerito dixi inspiciendā ptē seu locū in q̄ describūtur grē ver ba.nā qñqꝫ ꝑcedētia minuunt si gnificatū seu gñalitatē ꝟboꝝ se quētiū.vt in dicto.§.cui dulcia.si cut ecōtrario nā qñqꝫ vniuersale ⁊ amplū verbū capit restrictionē ex ꝟbo sequēti nō tā gñali.l.nam qꝺ liquide.§.fi.in fi.vꝺ ille text.dicit omnē penū.⁊c.ff.de penu.lega.l. pediculis.§.itē.ff.de aur.et argē. lega. Sic nec immerito dico in ꝑ posito ponderandā partē litera rū in quibus ponūtur dicte clau sule.s.de potestatis plenitudine. nō obstante.⁊ ex certa scientia. vt intueri possit an restringēde sint litere vel ampliande ſm partem ⁊ constructū verboꝝ qnib⁹ tales clausule iungūtur.[4] Et de qua tuor clausulis sequentibus.s.mo tu ꝑprio.de potestatis plenitudi ne.ex certa sciētia.et clausula nō

1 Papa pas sim et in q̄ cūqꝫ cā nō dꝫ ptātis plenitudi ne vti lꝫ ra ro ⁊ ex cā.

2 Grā expe dita cū clau sulis ꝺ po testatis ple nitudine. Nō obstā te.⁊ ex cer ta scientia. non replet quo ad oia ipsi ꝓuisio necessaria.

3 Ordo ꝟbo rū grē ⁊ ps ei⁹ in qua ꝟba descri būtur mul tum debēt ꝯsiderari.

4 Quatuor clausule vꝫ motu ꝑpo. de potesta tis plenitu dine.ex cer ta sciētia.⁊ nō obstans tib⁹ operā tur in his que presu muntur vtē tibus illis clausulis no ta. et non circa igno ta nec fa cta partis cularia ꝑ tium.

1
Pape poteſtatis plenitudo eſſe dȝ in diſpoſitione bonitatis nõ aũt prauitatiſ. alˀs dici meretur plenitudo tẽpeſtatis.

2
Poſſe malum nõ eſt poſſe.

3
Papa habet plenitudinẽ ptãtis ĩ ſpũalibus ⁊ nõ ĩ tpalibꝰ niſi ĩ terris eccleſie.

4
Papa vtẽs plenitudĩe ptãtis non intẽdit interuertere iuſtaȝ poſſeſſionẽ.

5
Imperatoꝛ nõ intẽdit in dubio confirmare poſſeſſionẽ iniuſtã nec tituluȝ iniuſtum.idem dicit de papa.

6
Papa vtẽs clauſula ꝺ poteſtatis plenitudĩe ĩ dubio nõ

obſtantibus. de quibus loquitur Bartho.ſoci.in dicto cõſilio.120. col.mihi.6.quidẽ ait in col.7.illius cõſilij ꝙ ille clauſule operantur in his in quibus ꝓſumitꝰ principem habuiſſe noticiam. vt ſunt illa que in iure cõſiſtunt nõ aũt in his q̃ princeps ꝓſumitꝰ ignoraſſe vt ſunt facta particularia partiũ ſm eundẽ ibi.allegat.c.j.de cõſti. li.vj.⁊ Bal.in.l.fi.C.ſen.reſc.non poſſe.Et iſta facerent ad ampliationem eorũ.que dixit in gl.ſ.ꝓxima.col.26.illius glo.in fi.dum dicebã hoc ꝓcedere reſpectu clauſule ex certa ſciẽtia.⁊ vide que ibi dixi in col.27.[1] Et nota circa hãc poteſtatis plenitudinẽ.ꝙ pape poteſtatis plenitudo eſt aut certe eſſe dȝ in diſpoſitione bonitatis non aũt prauitatis.Nã potius tunc dici deberet plenitudo tẽpeſtatis ſm Bartho.ſoci.in dicto cõſilio.120.col.fi.vſ.ſcda defenſio ⁊c.[2] Nã poſſe malũ nõ ẽ poſſe ſed magis nõ poſſe.c.fin.§. charitas aũt.de peni.di.ij.[3] Et nota ex quo hic loq̃mur de poteſtatis plenitudine pape.ꝙ ipe hȝ plenitudinẽ poteſtatis in iuriſdictione ſpirituali nõ tñ in tẽpoꝛali ſm Inn.in.c.bone.le.j. de poſtu. prela. ⁊ Bal.in.l.ij. col.5.numero 23.C.de ſerui.⁊ aqua.intellige tu extra terras ecclẽie romane.ſed in terris eccleſie romane idẽ dicerẽ ſicut reſpectu ſpiritualiũ.[4] Itẽ nota ꝙ qñ papa facit aliq̃d de plenitudine poteſtatis nõ iteruertit ꝑ hoc poſſeſſionẽ iuſtã alicui poſſeſſoꝛi. ſm Bal.in dicta.l.2.col.5. numero. 24.poſt Inno. in dicto c.bone.[5] Sicut eñi impatoꝛ in dubio nõ intẽdit ꝯfirmare poſſeſſionẽ iniuſtã ſic nec papa.Impatoꝛ eñi improbo poſſeſſoꝛi denegat auctoꝛitatẽ retinẽdi rem per violẽtiã poſſeſſam.l.auctoꝛitatẽ.⁊ ibi Bal.⁊ Saly.⁊ ceteri ſcribentes.C.vñ vi.que tex.dicit aureum Fely.in.c.poſtulaſti.col.mihi.16.

verſ.circa quartũ.de reſcr,et tex.l.2.cũ gl.pe.⁊ ibi Io.de pl defund.⁊ ſalti.rei.do.li.xj.⁊ lip.frã.in.c.ſi gratioſe.no.fi. ſcri.li.vj.⁊ Alexã.de imola.in ſilio.3.incipiẽte ex his q̃ in th te narrãtur.col.fi.verſi.octau 5.volu.⁊ reſpectu pape id q ctum eſt ꝓbat.c.ſi gratioſe de reſcr.li.vj.[6] Nec papa bio vtẽdo ſola clauſula de ſtatis plenitudine intendit poſſeſſionẽ alterius interuer ⁊ cã a iuſto poſſeſſoꝛe abdica alteri cõcedere.ſed q̃ ſibi ſup ſupplicaret : deberet expꝛim poſſeſſionẽ verã aut coloꝛatã ſeſſoꝛis:alˀs cã tacens exclud reſcriptum tali poſſeſſione ta emanatũ coꝛrueret.c. cũ noſ de cõce.ꝓben.⁊ vide ibi nota Panoꝛ.no.pe.⁊ per eundẽ in inſta cã.in expeditione ꝑ̃te illius gl.dũ dicit ſȝ pone.⁊c. firmat.Fely.in.c.in noſtra coꝛ lario.36.de reſcr.vbi late pro tur materiã dicti.c.cũ noſtri cõce.ꝓbẽ.⁊ vide regulã can.a ſto.Inno.octaui.22.de qua p ly.in dicto coꝛrelario.36.vſ.te nota.⁊ ꝑ Fely.in eodẽ coꝛrel 36.vſ.⁊ hoc intellige de reſcr tione.vbi declarat ꝓdictam re lam cã.22.Et redeũdo ad ꝓp tum Bal.in dicta.l.ij.col.mih numero.24.C. de ſerui.et aq dicentis poſt Inn, in dicto.c. ne.ꝙ quando papa facit aliq de poteſtatis plenitudine nõ teruertit per hoc poſſeſſionẽ.v Bar.ſoc.in conſilio.129.incipi te memini me alˀs conſuluiſſe. 7.in.3.volu. vbi concludit qꝺ clauſula ⁊ clauſula ex certa ſci tia nõ opantur in his q̃ prince preſumitꝰ ignoraſſe ſicut ſunt ra particularia partium: et pr eſt poſſeſſio.allegat.c.j.de con lib.vj.et Bal.in.l.fi.C.ſen.reſc nõ poſ.Princeps enim nõ inte dit in dubio ius tertij tollere n

xime qñ est: notabile.c.sup eo.de offi.dele.l.nec auus.C.de eman. libe.c.Quis.de rescr.li.vj.cũ vulgaribus.[1]Quero de questione Papa/Imperator/vel Rex/ concessit mihi aliqđ castrũ de potestatis plenitudine.an contra me possit prescribi? Dico quod sic.

statuimus.[a]

qz mea possessio non est papalis/ Imperialis/vel regia.sed priuata(ꝛ quid si talis esset vide.c.ad audientiam cum ibi notatis de prescrip.)[2]Item quia mutata persona regulariter et cõmuniter mutatur priuilegium.l.sed et si restituatur.§.contra si legatus.ff. de iudic.l.licitatio.§.fin.ff.de publi.ꝛ vecti.l.j.§.ceteri vero.C.de imponen.lucrat.descri.lib.x.de quo tamẽ vide qđ habetur ꝛ notatur in.l.panton ius auitus.ff.de acqui.vel admit.hered.ꝛ quod in predicto casu possit cõtra me prescribi tenet Bal.in.l.si aquã.col. 5.numero.26.versi.septimo quero.C.de seruit.ꝛ aqua.post Inno. in dicto.c.bone.[3]Et vides papam hic vti potestatis plenitudine que non conceditur nisi a deo fm Bal.in dicta.l.si aquaz.col.6. numero.38.quã primo beato Petro concesserat dum ligandi soluendiqꝫ potestatem concederet vt in.c.in nouo.21.distin.et vide que dixi in princip.huius gloss. [4]Et si queras quid est plenitudo potestatis? Respondeo qđ est arbitrij plenitudo nulli necessitati subiecta:nullisqꝫ iuris publici regulis limitata.secundum Bald.in dicta.l.si aquam.col.6. numero.40.

a ¶Statuimus.non dicit declaramus [5]Ponit ergo papa hic ius nouum.talis nãqꝫ huius verbi statuimus est natura.gloss.fi. in princip.cle.fin.de rescri.quam ibi sequuntur Joan.colo.ꝛ Car. not.5.et Barba.etiam ibi not.fi. et Prepo.in.capi.inter opera.de spon.Felyx.in.c.decernimus columna finali.de iudicijs.Philip. decius.in.c.pastoralis.columna prima.versiculo sed tamen illo eo.titu.et predictam glos.sequitur Philip.decius.in.c.ceterum.in.j.linea.columna mihi.3. de rescri.et Barba.in dicto.c.decernimus.col.mihi.2.vers.de verbo.Uide tamen notata per gloss. in.c.super;questionum articulis. §.verum.in verbo statuimus.de offi.dele.quam sequitur Phi.decius.in dicto.c.ceterum.ꝛ pro cõcordanti ad glos.fi.dicte cle.fi.de rescri.dum dicit qꝫ verbum statuimus importat ius nouum.allego tibi glo.in.c.vt litigantes.in verbo statuimus.de offi.ordi.lib.vj. quam sequitur ibi Do.ge.dicẽs. Nota primo ex ista glos.vnum signum ad cognoscendum an constitutio sit noua an innouans.et illam glo.sequitur ibi Phi.fran. et Phi.deci.in dicto.c.postoralis col.j.versi.sed tamen.Ego etiam allego glo.quo ad hoc cõformem in.c.j.versi.qui vero.in verbo receperit in prin.de cleri.non residen.lib.vj.quam sequuntur.Do. ge.ꝛ Phi.fran.ibi.et Phi.fran.in c.vt litigantes in expeditione gl. in verbo statuimus.§.alle.[6]Et dicunt Fran.versel.ꝛ Joan.an.in dicto.c.decernimus.quos ibi refert Panor.col.fi.in fi.quod verbo decernimus vtuntur iura dum decidunt casus nõ dubios vt ibi. Uerbo autem statuimus quando ius nouum producunt.et verbo innouamus cum innouatur antiquum.ꝛ ita etiã refert ipsum.frã. versel.ipse Barba.in dicto.c.decernimus.not.j.Uideamus modo an hec doctrina vera sit nec ne.ꝛ pretermittamus pro vero qꝫ

intẽdit possessionẽ iustam vt colorẽtã ꝯpetẽtẽ alicui abdicare.

1 Si papa Imperator vel rex ꝯcessit mihi aliqd de potestatis plenitudine an possit pscribi?

2 Mutata psona mutatur priuilegium.

3 Plenitudo ptãtis non conceditur nisi a deo.

4 Quid sit ptãtis plenitudo declarat.

5 Uerbũ statuimꝰ ẽnoui iurĩ itroductoriũ.

6 Uerbo decernimus vtũtur iura dũ decidũt casus nõ dubios. verbo statuimus qñ ius nouum pducũt. et vbo innouamus cũ innouant antiquũ.

aiunt glose ꝛ scribentes p̄dicti de
v̄bo statuim⁹ qđ vt predixi iuris
noui est introductoriū.quo ver-
bo papa hic vsus est cū plura his
in cōcordatis noua describat ꝛ iu
ri etiam cōi refragantia ꝛ contra
ria vt in sequētib⁹ deo suffragāte
i discursu dicemus.Sꝫ dn̄ Frā.et
Jo.an.profitentur in dicto.c.de-
cernimus.iura vti verbo decerni
mus dum decidunt casus non du
bios ꝛ ponūt exemplum de dicto
c.decernim⁹.ꝛ sic inferūt illud.c.
1 decidere casum indubitatū pro-
pter.c. eccl'ia. de consti.Aduerte
tu nā Barba.in dicto.c.decerni-
mus.col.mihi.2.ait ꝙ.c.ecclesia.
loquitur qn̄ laicus imperiose fa-
ciebat statutum sup reb⁹ ecclesie
fauorabile quo casu sapit iurisdi
ctionem vt ibi. Modo in casu.c.
decernimus.nō loquitur text.qn̄
laici tractāt causas ecclesiasticas
per viam superioritatis.qꝛ p̄sta-
re tractatum ꝛ consilium in eccle
siasticis negocijs nō est prestare
auctoritatem ꝛ superioritatē.ſm
Barba.in dicto.c.decernimus.cu
ius allegata vide ibi.vn̄ dicit ibi
Barba.ꝙ in antiqua cōpillatiōe
erat oppositū v̄bū determinare
in dicto.c.decernim⁹.ꝛ istud be-
ne sapit casum indubitatum.ſm
eundem per dictū.c.ecclesia.sed
in compillatione quam modo ha
bemus fuit sublatū illud,verbuꝫ
determinare a dicto.c.decernim⁹
ꝛ loco illi⁹ v̄bi determinare fuit
ibi appositum verbū tractare.qđ
est min⁹ q̄ȝ determinare:ꝛ i hoc
dicit ipse Barba.in dicto.c.decer
nimus.ꝙ verbum decernimus sa
pit nouitatem ꝛ est iurisdictiōis
introductorium quo ad primum
responsum illius.c.ꝛ dicit ibi Bar
ba.hoc esse menti tenendum:qꝛ
maximi canonū patres ista igno
rauerunt.[1]Et sic intelligendo
possemus saluare opinionē Car.
in dicto.c.decernimus.et Panor.
ibi.col.fina.in fina.dum dicunt ꝙ

1 Decernimus ꝛ statuimus im
portāt ius
nouum. de
verbo sta-
tuimus sa-
tis in prin.
hui⁹ gl.iō
vide ea q̄
hic indūt de
verbo de-
cernimus.

ista verba.s.decernimus ꝛ s
mus idem important et
vtrunqꝫ ius nouum inducit
ꝙ verbuꝫ decernimus quan
sit noui iuris inductiuū alle
bi gl.expressaꝫ in cle.per lit
in verbo decernimus.de pr
ꝛ dig.quā sequit̄ Car.no.
Ben.ibi.ꝛ miror Barba.ta
illā glos.in dicto.c. decern
vbi tn̄ illā gl.sequit̄ Fel.co
etiā subtilis modernus sup
auinione nūc legēs Jo.fra
ripa.in prin. illius.c. vbi d
regulariter verbū decernim
notat ius nouum vt in casu
cle.per literas.iuncta p̄alle
in verbo decernimus.ꝛ sic
in cle.generalē.iuncta glo.
ba decernimus. de eta.et c
quam sequitur ibi Car.in.
po.et cum illa transit ibi J
imol.ꝛ ad hoc etiam allega
fran. de ripa.in dicto.c.dec
mus.in prin.tex.in cle.ij.in
reb.eccle. nō alie.ratio tn̄ i
cōstitutionis est antiqua ſm
ibi.in verbo decernimus.de
vide ibi notata per Car.ꝛ J
imol.ꝛ ꝙ verbum decernim
portet ius nouum regularit
lego.cle.ij.iūcta.glo.in verb
cernimus.de appella.quā s
tur Car.col.j.in solutione o
tionis per eum ad iluꝫ tex.s
ꝛ illam glo.approbat in eiu
peditione Jo.de imol.Sed
buꝫ decernimus in dicto.c.d
nimus.accipitur pro verbo
ramus.nec inducit ius nou
casu illius.c.ſm Jo.fran.de
ibi no.j.ꝛ ſm Jo.de imol.in.
audientiam col.2.vers.extra
de cler.non resi.vbi dicit pro
facere dictum.c. decernimus
de tamen notata per Car.in
cto. c.ad audientiā.Merito
Car.in dicto.c.decernimus.
tus ibi a Barba.no.j.ꝙ quā
verbum decernimus non im
tat nouum ius sed antiquū d

rat.vt in casu dicti.c.ad audictiã.
et in casu.c.cũ olim.le.j.circa fin.
de priuile.Et re vera dñz Barba.
dicit in dicto.c.decernim⁹.ꝙ ibi
verbũ decernimus importat ius
nouum nõ probat ipse ibi nisi per
surrogationẽ ṽboꝝ.qꝛ dicit ꝙ lo
co ṽbi determinare qḋ antiquit⁹
erat in illo tex.est hodie hoc ṽbũ
tractare.⁊ cũ Barba.nobis psup-
ponat olim fuisse.ĩ dicto.c.decer-
nim⁹ ṽbũ tractare.qḋ tñ nobꝫ nõ
ignotescit nõ caret doctrina Bar
ba.ibi aliq̃li deuiatiõe nedũ mi-
serorũ refugio.put in sili elegan
ter inquit glo.in.l.filium.quẽ ha
bentem in verbo parte ipredij.cir
ca prin.C.familie hercisc.⁊ facit
id quod pulchre describit glos.in
verbo petere.in.c.cupientes.§.ꝙ
si p viginti.in fi.de elec.li.vj.Ni-
si defendas Barba.in dicto.c.de-
cernimus.dicendo ꝙ ipse viderat
in vero originali ⁊ in antiqua cõ
pillatione dicte decretalis decer
nimus.verbo determinare:prout
esse potest:non tamen ipse ibi as-
serit se vidisse literam illius.c.de-
cernimus cũ verbo determinare.
prout credo asseruisset se vidisse
si vidisset.Et hec dicta de verbis
decernimus⁊ statuimus sufficiãt.
[1]Et respectu verbi innouam⁹.
per quod.s.paulo ante dixi ius
illo verbo vti dum antiquum in-
nouat:solet ad hoc probandum
allegari per Car.⁊ Barba.in di-
cto.c.decernimus.c.ij.de treug.⁊
pace.vbi glos.j.cum iuribus per
eam allegatis ⁊ ea relata ad illũ
tex.hoc satis innuit.[2]Quid de
verbo censemus?glos.in cle.vnica
in.§.secus aũt.in verbo cẽsemus.
in princ.de conce. preben.dicit ꝙ
videtur ius nouũ iducere.de qua
tamen vide ibi notata per seip-
sam in fi.et Car.in.3.q.dicti.§.se-
cus.⁊ Jo.de imol.ibi in expeditio
ne dicte glo.censemus . et dic vt
ibi per Car.in dicta.3.q.nec tamẽ
pretermittas videre dicta Joan.
de imola.ibi.[3]Et glos.in preal-
le.cle.vnica in verbo censemus.
sequitur Panor.in dicto.c.decer-
nimus.colum.fi.in fi.⁊ ibi ipse lo-
quens de verbis decernimus.sta
tuimus.censemus.⁊ similib⁹ po-
nit talẽ doctrinam.ꝙ quo ad illa
ṽba ⁊ similia debem⁹ primo inspi-
cere materiã subiectam:et si ma- 1
teria est noua:iducitur nouũ ius. Uerbũ in-
secus si materia est antiqua.quia nouam⁹an
verba appropriantur ſm subiectã tiquũ ius
materiam allegat.c.rogo.xj.q.3. innouat.
vbi vide notata per glo.j.allegat
etiam.c.humanũ genus.j.di.alle
gat etiam cle.exiui.vbi vide ver.
cum aũt natura.de verbo.sig.Si 2
vero materia est dubitabilis tũc Uerbũ cen
recurre ad ppriũ significatũ ver- sem⁹ vr̃ ius
borum quod elicitur.vt in simili nouũ indu
notat Bar.in repe.l.omnes popu cere.
li.in.j.oppo.ff.de iusti.et iur.vel
qꝛ in iure expresse hoc habetẽ vel
ex diffinitiõe vel ex ethimologia
elicitur si diffinitioni non cõtradi 3
cat vt in.l.j.ff.de testa.et insti.de Nota hãc
testa.in prin.facit.c.cũ secundum doctrinam
apostolum.dũ dicit vt ipa nomi- ad pceden
nis ratio psuadet.⁊c.de prebẽ.ita tia verba ⁊
inquit Panor.in dicto.c.decerni- similia.
mus.in fi.de cuius doctrina etiã
meminit ibi Barba.no.j.[4] Tu
forsan dubitares qd de ṽbo volu
mus.an in dubio sit noui iuris in
troductoriuz? Respondeo ꝙ sic. 4
ad hoc allego tibi gl.fi.in cle.vni Uerbũ vo-
ca.de rer.permu.quã sequitur ibi lum⁹ est no
Jo.de imol.et ipse Car.no.8.vbi ui iuris in
pro hoc allegat glo.similẽ.in cle. troducto-
vnica in verbo volumus.de offi. rium.
vica.quã ibi sequit Jo.de imola.
in ei⁹ expeditiõe.⁊ Car.in.3.no.
post Pan.ibi.⁊ Car.in cle.vnica.
.§.volumus.no.j.de foro compe.
⁊ dicit Car.in dicta cle.vnica.no.
3.de offi.vica.ꝙ glo.in verbo vo-
lumus illi⁹ cle.est ad hoc sing.sꝫ
vt vides sunt ad hoc predicte glo
se similes.⁊ ad hoc probandũ p
predictis glosis ꝙ verbum volu-
mus importet ius nouuz solet al

legari.tex.in.c.presenti.§.loca.de
preben.li.vj.quē tex.cū ibi nota:
tis per Jo.an.in princ.alleganti
Car.l dicta cle.vnica.no.3.de of:
fi.vic. et illud.c. presenti.§. loca.
ad hoc allegat
Phi.dec.in.c.cū
venissent. not.j.
de iudi.ɂ illeipse

et ordinam⁹: q decetero[a]

1
Uerbū nolumus importat ius nouum.

Phi.dec.in.c.ex ratione no.3.de
appella.ɂ est gl.similis.in.c.fin.
in verbo respondemus.in pn.de
verbo sig.lib.vj.notant Do.ge.ɂ
Phi.fran.ibi et Phi.dec.in dicto
c.cum venissent.not.j. et ille ipse
Phi.dec.in dicto.c.ex ratiōe.no.
3.Et quod verbum volumus in:
ducat dispositionem nouam/est
doctrina Panor.in.c.ex ratione.
no.fina.de appella.per illum tex.
secundum communem et verio:
rem intellectum secundum ipsum
allegantem duas predictas glo:
sas.valet in cle.vnica.de offi.vi:
ca.et in cle.vnica de rerum per:
mu.quas dicit Panor.notabiles
ad hoc et menti tenendas in di:
cto.c.ex ratione.no.fina.Aduer:
te tu tamen ad ponderationem
qua vtitur Panor. in dicto. c. ex
ratione. not. finē dum notat per
illum text. quod verbum volu:
mus inducit ius nouum.nam li:
cet dictum suum sit verum: non
tamen probatur in illo text.nam
predictum.c.ex ratione non vti:
tur verbo volumus. sed verbo
nolumus.Et aduerte quod eru:
ditissimus pater meus Phi.dec.
ibi. no.3. presupponit Panormi.
ponderasse illum text. per ver:
bum nolumus. sed salua reue:
rentia patris mei venerandi hoc
non est verum.quod satis appa:
ret dum Panor.in dicto fina.no.
dicti.c.ex ratione.illud.c.ponde:
rat per verbum volumus.et mox
ad probandum quod importet
illud verbum ius nouum allega
uit.Panor.in dicto.c. ex ratione
no.fi.predictas duas gl.valet in

2
Excusat se cur plura hic inserere omittat que tamen in voce dicturus est.

3
Hec cōcordata respectu eorū dispositiōis q futura tantum respiciunt.ɂ circa ea dispo nūt et hoc infert hic tex.dū verbo vtitur de cetero.

cle.vnica.de offi.vica.ɂ i cle.
ca.de rer.pmu.q nō de verbo
lumus sed de verbo volumus
quuntur.nisi dicas lecturam
viciatam fuisse in dicto.c.ex r
ne no.fin.v
Panor.pat
nonistarum
perfecte re
xerit illum text.nec eius ve
[1]Quero ergo ɂ finaliter sum
occasiōe premissorū an verbū
lumus de quo meminit dictu
ex rōne.importet nouam disp
tionem:dicit Phi.deci.ibi n
q sic.et hoc idem firmat Pa
in.c.cum venissent.in prin.pe
lum tex.ɂ etiam ibi Phi.dec.
j.ɂ vide ibi notata p.Barba.c
nūero.7.[2]Et hec tibi suffic
que ad vberiorem vtilitatem
ducam in voce deo duce dum
ducam glosas et textus quos
allegaui.spero enim vt ex v
maiorem fructum assequntur
dientes dum hec legam con
data.Illij ad quorū manus
pliciter perueniet hoc opuscu
reale ɂ agreste.nam plura hi
ceo cum animo fimbrias in v
extendendi.quia hoc opuscul
non patitur longam verboru
lateriam:cū animus meus ta
sit vt portatilem factā vnicu
viatori hunc libellum.
a De cetero.[3]Ex hoc inf
ista ɂcordata respectu eoɂ di
sitionis respicere futura tant
circa ea disponere:talis nāq
natura constitutionis vtētis
bo decetero.quo verbo vtit
litera.ad hoc allego tibi plur
glosas.glo.igitur est i.c.nō dz
verbo decetero.de consan.ɂ a
vbi vide notata per Panor.gl
in.c.j.in verbo decetero.de p
stul.prela.li.vj. quam sequunt
Do.ge.et Phi.fran.ibi.ɂ Barb
in.c.fin.col. mihi.xj. et Phi.d
col.pe. vers. tertio limitatur .
consti.gl.in.c.lz canō.in verbo

cetero.de elec.li.vj.quam sequū-tur Joan.and.Petrus.de ancha. Do.ge.⁊ Phi.fran. ibi. glos.in.c. de testanda.i verbo decetero.de conce. preben.lib.vj.quam ibi se-quitur Philip.fran.vbi de mate-ria illius glo.vide latius notata per Joan.mo.Archi. Jo.an. Pe-trus de ancha.et Domi. gem. et illam glos.sequitur Phil.fran.in dicto.c.j.in expeditiōe dicte glo. de cetero.de postu.prela.lib.vj. glos. in §. vniuersitati vestre. in verbo decetero.vbi vide Pau.et Cardi.in prohe.cle.⁊ glos.in cle. in verbo decetero.de elect.quam sequitur ibi Joan.de imola.et Car.q.xviij.⁊ Phi.fran.in dicto c.j.de postul.prela.lib.vj. glos.in clem.j.in verbo decetero.de vsur. quam sequitur Barba.in dicto.c. fi.colum.mihi.xj.de consti.⁊ glo. dicte cle.j.dicit singu.Feli.in di-cto.c.fi.de constit.col.mihi.8.ꝟsi. quarto limita.vbi vide docto-res per eum relatos ⁊ alia ibi per ipsum Feli.deducta ⁊ allegata. [1]Et indies predicta glo.cle.j. de vsuris solet allegari.ꝙ consti-tutio penalis etiam habens ra-tiones de preterito:quo ad penā concernit futura tantum.qd sin-gulr est notanduꝫ ꝓm Car.ibi.in ij.oppo.⁊ idem firmat ibi Lau.re latus ibi a Car.⁊ pro hoc ipi alle gant.c.fi.dum vtitur verbo de ce tero.de spon.diuor.vbi vide nota ta p Panor.no.ij.vers.qd de ma-trimonij.⁊ ad.c.cum tu.de vsur. responde vt p Car.in dicta cle.j. in.ij.oppo.de vsur.et Panor.i di-cto.c.fi.no.ij.despon.duo.et per eundeꝫ Panor.in dicto.c.cum tu. coniūgendo q̄ ibi ipe inquit tā in j.no.ꝙ i expeditiōe gl.dicti.c.cuꝫ tu.in verbo siue post.vbi etiā vi-de Jo.de ana.post Anto.de but. et ibi Panor.tāgit tex.cum glos. que est in verbo in posterū cle.fi. de eta.⁊ quali.de q̄ meminit Fel. in dicto.c.fi.col.x.ꝟsi. fallit qnto

de ꝯsti.⁊ has remissiōes mēti te-ne ⁊ vnāquamqꝫ allegationē i vo ce inducā:reddāqꝫ tibi hāc mate riā magis vtilē ꝙ hec verba tibi mortua afferāt.[2]Sūpta ꝓmis-sorꝫ occasiōe i dubio reuoco qōnē mihi alīs ꝓpositā.Cū hec cōcor-data inter qnōdā sanctissimū pa-pā Leonē decimū ⁊ Regē nostrū christianissimū tractata ⁊ cōuēta necnon a Rege recepta fuissent. sed pro tunc non a ꝓlatis nec per sonis eccl'iasticis gallicanis erāt recepta:nec i curijs magnificis et honorificis suꝓmis hui⁹ regni pu blicata:lecta:nec registrata.Cōti git ꝙ sponso orbata eccl'ia qdā ca thedralis ꝓhtis regni fuit:cui⁹ ca pitulo ꝙꝙ speciale deesset eligē-di ꝓuilegiū:tā nulla regis ꝓced-te nolatiōe ad electionē ꝓm pra-gmatice sanctionis formā de qua i.c.sicut in ꝯstruēda domo.§.⁊ cū hūane fragilitatis conat⁹.in tit. de elec.in prag.sanc.processuꝫ ex titit.Querebatꝛ an seruatis seruā dis electio de digno ⁊ capaci et a dignis ⁊ habentibus de cōi et ex prag.san.facultatem eligendi ce lebrata valeat?Aut an ex hoc so lo corruat talis electio ꝙ interue nit regia pro altero nominatio? Dicebant nonnulli viribus taleꝫ electionem non subsistere:nam lꝫ de iure communi potuisset dictū capitulum ad electionem proce-dere.c.j.de elec.infra trimestre. c.ne pro defectu.illo eo.tit.serua ta forma.c.qꝛ propter.eo.ti.si de iure tantum loquebamur commu ni:vel seruata forma dicti.§.⁊ cū hūane si pragmatice sanctiōis di spositionē seqbantꝛ.Tā ex q̄ ꝯcor data abrogāt pragmaticam san-ctionē potissime q̄ ad predictū ca suꝫ:addicarētqꝫ ipa ꝯcordata ca pitulis eccl'iaꝝ marie cathedra-liū facultatē eligēdi ac postulādi futurū ꝓlatū.Regiqꝫ nrō christia nissimo per hec cōcordata daretꝛ ad tales eccl'ias facultas nolan-

1 Cōstitutio penalis ēt habēs rōnes de ꝓterito:q̄ ad penā ꝯcernit futura tantum.

2 Electio a capitulo ecclie cathedralis seruatis ſuādis ⁊ de ꝑsona idonea facta: ēt post concordata a Rege recepta/ sꝫ pro tūc a ꝓlatꝫ gallicanis non accepta/nec in curijs suꝓmis. lecta publicata nec registrata tꝫ.ēt si fuerit ex solo iuris cōis priuilegio celebrata. talē ꝙ electū asfero in premisso casu excludere a rege nominatum.

di.vt.j.in isto eo.c.latius describi tur.Uidebatur q in casu pmisso nulliter tanq a non habentibus potestatem eligendi obstantib⁹ istis concordatis fuerit facta di= cta electio.Eligēdi eni et postulā di sublata facultate electorib⁹:si postea eligāt nil virtualr nec i ef fectu agūt.qz tales nec postulare nec eligere possunt.c.gratum.de postu.pla.c.cū in cunctis.§.fin.de elec.c.si celebrat.de cler. excom. de pos.vel inter ministr.cū simib⁹. Contra etiāz electores videbat facere id quod sequitur.[1] Cla= rū enim est.cunctisq luce clarius liqt: regi christianissimo nostro (cui liberatio a captura/laus/ho nor/gloria/et vita ppetua sit)quo dā speciali papali privilegio ho die his in concordatis clauso cō= petere facultatem nominādi sum mo pōtifici viros etatis et qualita tis.j.descriptaz hoc in.c.in .§.sz illarū.ac infra tempus ibi descri ptum.dum ecclesijs earumq ca= pitulis speciale(aliud a iure com muni) eligendi deest privilegiū. Abdicata eo casu ecclesijs et eaz capitulis facultate tam eligendi q postulandi archiepm/ episco= pū/abbatem/et priorem conuen= tualem vt in discursu huius text⁹ et sequentium pximorū plenius deo suffragante videbimus. Ui= debatur ergo primo oculari itui= tu et aspectu cōcludendum fore: vt eo ipso q hec concordata ad re gias manus peruenerant etiam nulla alia horum concordatoruz in curijs supremis temporalibus facta publicatione/et ante taliuz cōcordatorum per ecclesiam gal= licanam receptionem operaren= tur in regis fauorē nominandi ef fectum.et q in premisso nostro ca su dictis electoribus sublata fuis set potestas eligendi virū quē in pastorē eorū elegerunt ad eccle= siam cathedralem vacātē.[2] Et contra dictum electū et p nomi=

1 An ista cō= cordata eo ipso q ad manus re= gias deue nerāt abs= q eoz pu= blicatiōe et assē eoz per ecclesiā gal licanā rece ptionē opa rētur vt no minādi fa= cultas regi cōpeteret? et cōcludit q nō.lz p rege aliq deducat.

2 Priuilegiū in fauorez alicui⁹ema natū vt suū opet effe= ctū in fauo rē illi⁹ pro quo pcessit dz ad eius noticiā per uenire.

nato in premisso casu a rege ... stianissimo videbat facere t... c.j.vers.nec obstaret.de pce... li.vj.vbi vn⁹ de duob⁹ litig... in casu illi⁹.c.deducebat q ... uilegijs et indulgētijs seu ... nib⁹ specialib⁹ sufficit vt ad... rū qb⁹ cōcedunt noticiā pue... fm Bar.et Albe.in.l.fi.ff.de ... prin.vbi Jaso.expsse hoc fi... colū.8.numero.32.et Alexa... imola.in.l.qui absenti.ff.de ... vel amit.posse. Ideo diceba... Ludo.ro.se cum pluribus d... ribus consuluisse.q priuileg... ciuilitatis seu ciuitatis alicu... cessum nō qritur sibi ignorāt... si a tempore cōcessionis et c... cationis.Et hoc dictū Ludo... sequitur Alexan.in dicta.l.q... senti.in fi.sue lecture.et Jaso... cta.l.fi.et Barba.in.c.ij.col.... mero.62.de cōsti.Et profect... rissima est doctrina predicto... patrū dicentiū vt attendatu... pus scientie priuilegiati ad ... vt producat in eius fauorem ... ctum.put etiam tenet Car.... vniuersitati vestre.q.5.in p... cle.et Panor.in dicto.c.ij.col.... hi pe.vers.venio ad fm.de c... et idē firmāt ibi Barba.col.... mero.62.fel.col.3.§.tertio l... ta.et Phi.dec.col.pe.vers. q... clusio.in.j.sua lectura.et si p... rū vberrimoz doctoruz doct... nō satiaris:aliosq cupis vi... antiqores patres:recurre ad ... ctores adductos p Feli.in ... c.ij.col.3.vers.tertio limita.d... sti.Et p hac nostra sentētia q... ratur notitia priuilegiati vt ... uilegiū in ei⁹ fauorē seu quo... eius vsum producat effectū ... allegari tex.l.fi.C.de consuli... xij.vbi imperator sancit viro... celsos patricios quos i huiu... di dignitatis apicē augusta ... stas retulerit:illico ab ipseria... codicillis pstitis patre fami... effici.Uides ergo ex illo text...

les nō effici patres familias.p im perialeѕ codicillos in absentia il lorū emanatos: lʒ bū codicillis p̄ s̄tis.i.repn̄tatis eis literis ѕm glo.j.ibi. vbi vide notata p Bar. et Jo. de pla: ꝛ decisa p Bar. in.l. absenti. versi. inducit. ff. de dona ti. tene ergo mēti ꝙ illico quo pri uilegium p̄sentatur priuilegiato suū operat effectū p dictā.l.fi. C. de cōsul. quā ad hoc qd̄ dictū est allegauit Bar. in.l.fi.q.ij.ff. de cō sti. prin. ꝛ etiam Jaso. ibi. colū. 8. numero. 32. ꝛ Alexan. in dicta.l.q̄ absenti. ꝛ tu dū videbis p̄dictos doctores allegantes dictam.l. fi. C. de consul. addas tex. similē vʒ §. filiusfamilias. versi. sed ex con stitutione nostra. duʒ tex. dicit il lico codicillis imperialibus pre stitis. insti. qui. mod. ius patri. po testa. sol. et notata ibi per Ange. are. in glo. illico. ꝛ illū §. filiusfa milias allegauit glo. j. in dicta.l. fi. C. de consuli. li. xij. Habes ergo ex premissis. ꝙ priuilegium etiaʒ in fauorem illius pro quo proces sit suū p̄ducit effectū cū ad priui legiati puenit noticiā. pro hoc fa cit tex. in.l.q̄ absenti. ff. de acqui. posse. vbi dicit tex. q̄d absenti ser uo scribit vt in libertate moret: nō eā mētē habet vt statim velit serui possessionem dimittere: sed magis destinationē suam in id tē pus cōferre quo seruus certior fa ctus fuerit. ꝛ vide id qd̄ per illam l.q̄ absenti. decidit gl. c. apl̄ice. in verbo ignorantia. de cleri. excō. Ecce ergo scientiam illius cui ali quid cōceditur req̄ri et illā suffi cere. ꝛ vide ea q̄ per illā.l. qui ab senti. in p̄posito notat Ludo. ro. in consilio. 350. incipiente circa p̄ mū proposite cōsultationis arti culum. col. 4. versi. respondetur. [1] Et pro premissis facit id quod notat Petr. de ancha. in consilio 398. incipiente premitto pro cla riori decisione dubiorum. vbi in q̄t ꝙ litere familiaritatis dome sticitatis et cōmensalitatis pape scripte in fauorē absentis ꝛ igno rantis: nil operātur nisi p̄uenīāt ad noticiam sic creati familiaris dicit enim Petr⁹ de ancha. ibi ꝙ in contrahenda familiaritate re q̄ritur consensus mutuus.l. dn̄i ꝛ ipsius familiaris. quia de vtrius ꝙ obligatiōe tractatur. familia ris enim obligatur dn̄o ad serui tium: ꝛ dn̄s ei ad stipendium vel ad aliud iuxta pactum cōuentū. et sub quacūꝙ specie contractus cadat: req̄ritur consensus vtrius ꝙ: al's nulla cōtrahitur obligatio non interueniēte nūcio vel episto la ab vno missa et ab alio sine cō tradictione vel p̄testatione rece pta.l. consensu. ff. de acti. ꝛ obli ga. qd̄ etiā in contractu donatio nis vendicat locum. Jpsa eīn do natio soli absenti facta nisi ad ei⁹ scīētiam vna cū consensu suo per uenerit non operatur plenuʒ ius consūmatiuū seu ius in re transla tiuū.l. absenti. ff. de dona. c. si ti bi absenti. in prin. de p̄ben. li. vj. et.l. qui absenti. s̄. alle. sic etiam in proposito de quo per Petr. de ancha. in dicto cōsilio. 398. ex so lo pape consensu literis p creatū familiarē absentem ꝛ ignorantē non receptis ꝛ sic animo eius nō declarato iuxta in dictis literis contenta: non potest dici contra cta familiaritas inter papam et ipsum. Q̄r talis familiaritas non ex solo verbo creātis causat: sed facto opus est vʒ vsu/exercitio/ꝛ mora cōtinua cū domino. ꝛ tales dn̄r p̄prie sui clerici familiares. vt in. c. fi. de verbo. signi. li. vj. qd̄ c. fi. si vnq̄ cōtingat te legere re spectu more continue declara ex dictis Gaspa. de Cal. in c̄s̄i. 8. sub ru. de off. lega. Ex q̄ igit in termi nis Petr. de ancha. in dicto cōs̄i. 398. assertus familiaris nō mora bat in seruitio pape: nec erat ei⁹ cōmēsalis: qd̄ p3 q̄r familiaris cō mensalis quasi ad mensam come

1 Lre familiaritatis a papa cōcesse in fauorē absentis ꝛ ignorātis. nō p̄ducūt effectū nisi a tpe scientie ꝛ cōsensus.

1 Allusio vocabuli dꝫ cõsiderari ita vt cui ñ cõuenit careat effectu.

2 Nota pro materia .3. regule cã. aplice Inno.octaui.

3 Excõicatio lata in absentẽ & probabiliter ignorãtem tꝫ q̃ ad ecclesiã:sꝫ añ ei9 sciẽtiaꝫ p excõicatũ habitaꝫ nõ ꝑducit penã.

4 Excõicatio ligat absẽtẽ & ignorãtem quoad vinculũ sꝫ nõ quo ad penam.

5 Absens et ꝑbabiliter ignorãs excõicatus si diuinũ celebrat officiũ non est irregularis.

dens sui dñi aut eius familie dicitur.[1]q̃ allusio vocabuli dꝫ cõsiderari ita vt cui nõ ꝯuenit careat effectu.c.si cupis.xvj.q.j.l.a nullo.dñ ille tex.dicit nec enim imperiales ferias &c.C.de ferijs.nõia enim debent esse consona rebus. ꝗ.est tatiud versi.ideoq; insti.de dona. Cõcludit ergo Petr.de ancha.in dicto consilio.398.ꝙ ex sola litera & volũtate pape absens & ignorans non creatur familiaris:qꝛ sola nominatio ꝑ̃balis nõ tribuit nomẽ officiꝗ̃ ꝑm eundẽ allegãtẽ ad hoc Bart.in dicta.l.absenti.& Bar.in.l.j.§.familie.ff.de public.& ego allego cle.si.versi.similiter.de sen.ex.[2]Et ista q̃ dixi post Petr.de ancha.in dicto cõsilio.398.applico ad ea q̃ habentur l regula tertia cãcellarie apostolice.Inno.viij.vbi habetur ꝙ papa reseruat beneficia familiarium suorũ dispositioni sue. Pone modo casum ꝙ te scolasticum absentem & ignorantẽ papa creauit suũ familiarem.datur tibi ab ordinario in his partibus aliqd̃ benificiuꝫ:postea illud vocat tua morte:renũciatione: incõpatibilitate:vel iuris priuatione. Nonne ordinarius colator illud conferre poterit?videtur ꝙ non propter dictã regula tertiã can.aposto.Inno.viij.p quam disponitur familiaris pape beneficiũ ei9 dispositioni reseruatũ esse.tu tñ dic cõtra.nã ex quo fuisti creatus familiaris pape absens & ignorãs: nec ꝯsensisti tali creatiõi:illa creatio absq; tua sciẽtia & cõsensu nõ operaꝛ effectum familiaritatis. alias sequereꝛ absurdũ.s.ꝙ olã beneficia ꝗuorũcũq; bñficiatorũ posset papa hodie illa via electa reseruare dñi oẽs absentes & ignorãtes crearet familiares.& p cõsequẽs oẽs collatores collationib9 eorũ eo mõ denudaret qd̃ hoc in regno nõ tolleraretur.Jdõ ꝯcludo ꝙ creatio familiaritatis rẽqritur duo

ꝑcipua extrema vꝫ creation te creãtis/& sciẽtiã & cõsens pte creati.alꝫ nõ ꝑducit fa ritatis effectũ.Et sicut ex h prediꝗ vidisti sciẽtiã priu ti reqri quo ad verũ effectũ uilegiati fauorẽ ꝑducendu Sic dicerẽ ꝙ ad penã incu ex actu gesto in absentẽ in t rio existẽtẽ reqraꝛ ei9 sciẽti no exẽplũ(ad qd̃ gratia al vtilitatis dicende ꝑ nunc n stringo)Absens qdã & prob ignorãs(& sic nec crassa nec na ignorãtia notatus)fuit catus.q̃ tñ hui9 rei ignar9 nũ cõmunioni se immiscuit ne talis est excõicatus?Rñ sic.excõicatio eñ pura & si secũ mox cũ lata est trahit tionẽ.c.pastoralis.§.versi. nos itaq; rñdemus.de appe is cui.versi.sanc.de sẽtẽ.ex li.vj.Sed nonne talis ex co nione punietur?Dico ꝙ ne glo.in.c.quanto.in verbo e lam.ij.q.iij.qꝛ de excommu tione nullo modo certiorat crassa nec supina ignorãtia t9 puniri nõ mereꝛ.c.illud d excõ.& gl.dicti.c.quanto seq Ludo.ro.in consilio.330.in te circa primũ proposite cõ tionis.col.4.versicu.respo & Barba.in.c.ij.colũ.12.nu 62.de cõsti.& Jaso.in.l.fi.c ff.de cõsti.prin.[4]Et ex ꝑ glo.c.quanto in fero ego ꝙ municatio ligat absentem & rantem quo ad vinculum se quo ad penã sꝫ eius scient qꝛ sciẽtia excõicati absentis ritur vt excõicatio penã in c cat.text.est in.c. apostolice. cta gloss.ibi in verbo ignor de cler.excom.que gloss.ad est menti tenenda et semp lennem in eius materia re ui.cuius doctrinam quo ad sequitur Ludo.ro.in preall silio.330.colum.4.[5]Et ta

dicta gloss.c.quāto. ꝙ ex dicto.c. apostolice.cum sua glo.prealleg. infero correlarium verissimum.ꝙ si cōtingat presbiterū absentem ꝛ ꝓbabiliter ignorātem diuinum officium celebrare:ex quo excommunicatiōis late cōtra ipsum sciētiam non habuit nec crassa nec supina circūdatus fuit ignorantia nullam ex hoc solo incurrere irregularitatem.ꝛ hāc sentētiam ponit ꝛ firmat Pet. de ancha.in.c.j. no.6.post Jo.an.in sua nouella ꝛ Lap.de cōce.prebē.li.vj.vbi etiā in.§.ex parte vero.col.ij.ver.quid de absente excōmunicato dicti.c. j.hoc firmat Do.ge.[1]Infero et ergo aliud correlariū ex predictis ꝙ presbiter beneficiatus absens ꝛ probabiliter ignorans suspensus/interdictus/aut excōmunicatus si diuinū celebret officiū ante tamē sciētiam excōicationis sic cōtra eum late nō potest ex hoc priuari beneficio. nec illud ab alio etiam per viam si cōstiterit iuste et iuridice potest impetrari:quia eo nō meretur priuari:cum nullā inde irregularitatem contraxerit per dictū.c.apostolice.[2]Infero ꝛ tertium correlariū ꝙ si absens,ꝛ ignorās ꝓbabiliter(ꝛ sic nec crassa ignorantia nec supina maculatus)si ante talis excōicatiōis sciētiaz dies nature claudat est! liber quo ad deum.ꝛ neominus excōicator ipse debet eum post mortez absoluere.ſm glo.in dicto.c.apostolice.quā declara vt ibi per Panor.Et tu legista (si canones non vidisti) quereres forsan ꝓ animi tui informatione viso qđ iste talis excōicatus liber est quo ad deū. ad quid post mortez obsoluetur? Respondeo hoc ideo / qꝛ quo ad ecclesiam excōicatus erat:merito per eam debebat absolui:ꝓut absolui etiam post mortē potest.c.a nobis.le.ij.versi.potest.de sen.ex cō. Non enim qui liber est apud deum:semper liber est apud ecclesiam/nec ecōtrario.Judicium enī dei ꝛ ecclesie quādoqꝫ est impar. Judicium namqꝫ dei veritati que nec fallit nec fallitur semper innititur.Judicium autem ecclesie non nūqꝫ opinionē sequitur.quā ꝛ fallere sepe contingit ꝛ falli: ꝓpter contigit interdum vt qui ligatus est apud deum/apud ecclesiaz sit solutus.ꝛ qui liber est apud deū: ecclesiastica sententia sit innodatus.vt eleganter inquit tex.in dicto.c.a nobis.vers.nos igitur.vbi vide precor notata. ꝑ Panor.l.ij. ꝛ.iij.no.ꝛ ibi Feli.not.ij. [3] Nec tū pretereūdum vnū existimaui: quare aduerte ad ea que predixi vz.absentem ꝓbabiliter ignorantem ante eius sciētiam agentem: vt prius suo in officio diuino etiā celebrando non incurrere irregularitatem.Intellige hoc procedere nisi fuisset ante talem censurā peremptorie citatus:quia si post citationem recte et rite ꝛ a iudice competenti decretam que ad citati notitiam peruenit ꝛ ipse taliter citatus nec per se nec per aliū comparere curauit ꝛ ob ob eius contumaciam vinculo excōmunicationis fuit innodatus:qui huiꝰ rei inscius absqꝫ solutione diuinū officiū celebrauit: ꝓculdubio est irregularis.ꝙꝙ sciētiā dicte excōicationis vt ꝓdixi ante celebrationem! nō habuerit.ſm Petr.de ancha.l dicto.c.j.no.6.post Lap. de cōce.ꝓbē.li.vj.idem tꝫ Do.ge. ibi.in.§.ex pte vero.col.ij. versic. quid de absente excōicato. Fuit enī illa ignorātia crassa ꝛ supina: ex quo vidit se autoritate habentis potestatē citatum:ꝛ citatione tali sprecta nō cōparuit:fuit ergo in delicto:contumacia enim delictā est.l.cōtumacia ꝛ ibi Paul.de cast.ff.de re iudic.ergo tale dictū nō debebat remanere impunitū sicut nec cetera scelera.l.cōgruit. ff.de offi.ꝓsid.c.vt fame.versi.respondemus.de sen.excō.Nec ꝙ:

1
Presbyter absens et ꝓbabiliter ignorās excōicatꝰ.ꝙꝙ diuina celebret añ excōicationis iniam bñficio priuari ex hoc solo nō pōt nec illud a quo ꝙ etiā ꝑ viā si constiterit valet īpetrari.

2
Absens et ꝓbabiliter ignorās si excōicetur, ꝛ añ eiꝰ sciētiā moritur liber ē quo ad deum:ꝛ neominus ab excōicatore absoluēdus est.

3
Absens recte ꝛ rite ab hñte ptātē citatꝰ:ꝛ ob eius cōtumaciā excōmunicatus diuina etiā ante excōicatiōis sciētiam celebrās est irregulārist.

cripto cõfirmat alicui ecclesie pri
uilegia exemptionis vel alterius
rei(intellige cũ tenoris expressio
ne)ꝙ talia priuilegia hñt roburi
ꝙꝙ originalia q̄ sunt confirmata

1 Confirmatio priuilegioꝝ falsorũ quacũꝙ clausula interueniẽte: nõ cõualidantur.

exhiberi non possint.⁊ glo. pe.di
cti.c.si romanorũ.seqtur ibi Car.
Alexã.⁊ illã glos.dicit sing.Car.
in cõsilio i ordine meo.cxviij.col.
ij.vers.in ꝯtrium.⁊ Fel.in dicto.c.
inter dilectos.col.5.vers.et iuxta
vbi dicit sic consuluisse.Car. con=
silio.cxix.sed dic hoc dixisse Car.
non in dicto consilio.cxix.sꝫ in di=
cto cõsilio.cxviij.Et preualle . glo.
c.si romanoꝝ.sequitur Phi.dec.
in expeditione gl.ij.dicti.c.vene=

2 Electio a principio nulla vt qꝛ facta extitit a minori parte nõ põt [c]õualidari ꝑ consensus ꝑticulares superueniẽtes.

rabilis.vbi addit glo.(quaꝫ sem=
per reputaui solẽnẽ et in practica
vtilem)in.c. abbate sancti silua=
ni.in verbo fiat fides.de verbo.si
gni.et illã glo.dicit notabilẽ Ja=
so.in dicta auč.si qͥs in aliquo do
cumento.⁊ vide etiã gloss.in.c.vt
verum.in verbo greci.versi.⁊ est
hic argumentum.9.di.et ea que
dicit glo.in.c.cum in iure.in verbo iniungo.in prin.iuncto versic.
caueat ergo.et in fi.vers.idem ca
ueat.de offi.dele.⁊ glo.in. c. con=
tra morez.in verbo ꝯsuetudines
c.dis.⁊ illas gl.sequitur Fel.in.c.
iter dilectos.col.mihi.v.vs.⁊ iu=

3 Nota qꝛ excusat se cur quãꝙ materias extraneas a principali ꝓposito adducit.

xta.de fide instr.[1]Unũ tñ singu
lare quod ponit Fel.i dicto.c.in=
ter dilectos col.mihi.v.vers. nec
obstat.post Panor.ibi nota.vꝫ ꝙ
vbi priuilegia reperirẽtur falsa:
tũc cõfirmatio qualitercũꝙ clau
sulata etiã ex certa sciẽtia non ꝓ=
dest.qꝛ si talis cõfirmatio et sup=
pletio facta corruit ex defectu po
testatis cõfirmantis ⁊ supplẽtis.
cle.pastoralis.§.cetèꝝ.de re iud.
fortius ergo ex defectu cõsensus
confirmantis.vt qꝛ priuilegiũ cõ
firmatum fuit falso fabricatũ. vt
in dicto.c.iter dilectos.Princeps
enim nõ intendit talia cõfirmare
qꝛ nec proprie in talibus cadit cõ
firmatio:cũ nulluꝫ subsit funda=

mentum.sm Panor.ibi.col.m
vj.in quarta oppositiõe.facit
eũdẽ ibi quod notat Inno.in.
sicut de elec.[2]Et istud ꝓ
ad doctrinã positam per Pa
ibi.in glo.in verbo cõsentire
dicit ꝙ si a principio electio
nulla puta qꝛ facta a minori
te capituli:tunc nõ potest co
lidari ꝑ cõsensus particulare
peruenientes.⁊ ita loqtur ⁊
ligitur.c.auditis.de elec.qui
quo potentia capitularis no
sistit penes minorez partẽ.c.
his q̄ fi.a maio.parte capi.c.
propter.c.eccľia.le.j.de elec.
alijs vulgaribus.et lꝫ post ta
electionem nullam ⁊ nuliter
ctam plures alij ex electorib⁹
sentirent in talẽ electionẽ ⁊ e
probarẽt:ex quo tñ erat null
potuit per eos validari.⁊ rõ
electio dꝫ fieri in cõmuni ⁊ si
legialr̃ et non singulariter.ꝯ
sus aũt superueniens non põ
lidare electionẽ nullã per di
c.auditis.qͥnimmo si oẽs de c
tulo prestarent singulariter
sensum non per hoc resultare
munis electio sm Panor.ibi.
mihi fi.per.c.in genesi.e.ti .i
tamen dictuꝫ declara.vt ꝑ In
⁊ Panor.post eum ibi col.mi
vsi.⁊ scias.⁊ limita ẽt ex dict
notatis in.c.lꝫ de vitãda .cõi
doctrina Pãor.ibi.no.8.de e
cuius tñ dicta nec ꝑ eũ ibi all
ta nec alia q̄ allegare possẽ ad
roborationem ꝓmissoꝝ extẽd
materias penit⁹ diuersas ⁊
t⁹ extraneas imisceãt.[3]lꝫ s
dicta opa faciã grã alicui⁹ vti
tis oppositum.Uides ergo e
ctis Panor.i paile.c.iter dile
col.mihi.vj.ꝙ sup falsis nõ c
cõfirmatio cũ nullũ subsit fu
mentum.facit.c.cum paulus.
j.et.c.veniẽs.de ꝓsbi.non ba
text. in.l.egi tecum.⁊ ibi Pau
de castro.ff.de excep.rei iudi.
istis enim cõfirmationibus r

tur intentio cōfirmantis. sicut in
donatione reqrit intentio donan
tis. fm Panor. in dicto. c. inter di=
lectos. allegat. §. & in summa. alia
est versi. circa prin. insti. de dona.
et. l. nec. ignorans. C. de donati. &
sicut corruit sentētia lata ex falso
instrumento. l. j. et. ij. C. si ex fal.
instru. ita priuilegiū ex falsa cau
sa vel falso instrumento cōcessuz
non obstante cōfirmatione. qz si
pricipale nō tenet nec accessoriū
c. inter dilectos. circa fi. in vers. cū
ergo de fide instru. & ibi gl. in ver
bo nec accessoriū. q̃ p illa regula
allegat. l. nō dubiuz. C. de legi. c.
& si necesse de dona. iter vi. & vxo.
c. si diligenti. de foro cōpe. c. qua
liter. in fi. de elec. l. creditorez. ff.
ad senatuscon. macedo. [1] Et ad
corroborationez pmisse doctrine
quam adducebat Fel. in dicto. c.
inter dilectos. col. v. vers. nec ob=
stat. &c. post Panor. ibi. vz q; vbi
priuilegia reperiuntur falsa tūc
confirmatio qualitercūq; clausu
lata etiam ex certa scientia nō p
dest. adducebat ibi Feli. l. luci⁹.
ff. ad senatuscō. turpi. vbi ait Bar.
circa fi. in versi. q̃ro. quid de abo=
litione. q; ibi habes argumentū.
imo est casus quasi fm eundez q;
statutum qd fit de car ceratis re=
laxandis nō porrigitur ad carce=
ratos ob crimē falsi. nisi hoc spe=
cialiter sit dictum vel senserunt
de hoc statuentes. Et ad ea que
s. deduxerā sūpta occasione glo.
c. si romanoruz. xix. di. inducebat
illam glo. ibi Car. Alexan. ad ta=
lem q̃stionem. [2] Concessum est
alicui priuilegiū a principe q; pos
sit creare tabelliones postea ille
sic priuilegiatus obtinuit ꝯfirma
tionē talis puilegij p successores
priuilegiātis. ꝯcludit Car. Alex.
ibi q; si totus tenor priuilegij cō=
firmati esset insert⁹ in priuilegio
aliud cōfirmāte q; ei est credēdū.
Pro hoc dicit esse glos. q̃ est. ij. in
c. pe. de confir. vti. vel inuti. quia
tunc videtur ex certa scientia fa
cta cōfirmatio per tex. dicti. c. pe.
ita ait Car. Alexan. in dicto. c. si
romano: ii. col. pe. Et quid si ali=
cui concedatur aliqd priuilegiuz
ad instar. et illud cōfirmatur. an
si reuocetur in dubiū requiratur
productio primi. s. relati: vide p
Feli. in dicto. c. inter dilectos. col.
v. versi. sec⁹ dt. &c. post Inno. ibi.
[3] Et q̃ dicta sūt possēt applicari
ad questionē qua queritur; an fa
cta cōcessiōe alicuius iuris in feu
dum per hec verba. s. qz sicut ve=
nerāde memorie genitor noster fi
deli nostro feudum cōcessit/ita &
nos concedimus. teneatur vasal=
lus ad hoc vt secunda cōcessio va
leat ostēdere primā. Et reprio Ol
dra. i cōsi. 121. incipiēte ad primā
q̃stionē. col. ij. vsi. ad secūdā q̃stio
nē vbi cōcludit q; non. cuius do=
ctrinam sequtur Iaso. in pe. addi=
tione quā fecit ad suā ppriā lectu
rā dicte aut. si quis in aliquo do=
cumento. Et p ista doctrina alle=
gabat Oldra. in dicto consi. 121.
l. ex hac scriptura. l. si donatio. C.
illo. eo. ti. cum. l. s. C. de fal. causa
adic. lega. allegat etiam. c. abba
te sancti siluani. de verbo. signifi.
vbi vide gloss. in verbo fiat fides
de qua memini paulo ante. Ista
immiscui sumpta occasione ex
his que. s. dixi assumendo verba
Guidonis pape. qui in suo tract.
de rescriptis. col. 8. dicebat quod
clausula ex certa scientia validi=
tat concessionem aut rescriptum
vbi alias nō valeret. per gl. ordina
riā. in dicto. c. venerabilis. in ver
bo insert⁹. de cōfirma. vti. quā la=
tius. s. ordinaui. [4] Scdo opat
hec clausula ex certa scientia tan
tū q̃tum hec clausula derogato
ria non obstante tali. l. fm Bal. in
prelu. feud. col. mihi. x. in prin. nu
mero. 39. & Guido. pape. in trac.
suo de rescriptis. col. 8. Guidonez
pape. i singularibus suis sing. 7.
q̃ allegat. l. idē vlpian⁹. in fi. ff. de

1
Statutū q;
fit carcera=
tis relaxan
dis: nō por
rigit ad car
ceratos ob
crimē falsi.

2
Si ꝯcessuz
est alicui p
uilegiū cre
ādi ita bel
liones. & te
nor priuile
gij p succes
sorez illud
cōfirmātez
inserit. suf=
ficit pduce
re cōfirma
tionē iq̃ cō
tinet priui
legij tenor.

3
Concesso
feudo per
hec verba
sicut geni=
tor, noster
cōcessit sic
cōcedim⁹.
nō opz fa=
cere fidē q;
res a geni=
tore in feu
dū sit con=
cessa.

4
Clausula
ex certa
scientia. et
clausula n̄
obstāte an
parificētur
hic ꝯclarat

excu.ꝛ tempo.ca.de hoc dixi ego
ß.in ista ea. gloss.colū.23. aliqua
q; ibi deduxi ostēdēdo q̄ iste tres
clausule.s.nō obstāte lege.nō ob=
stāte facto.ꝛ ex certa sciētia pari=
ficantur.ideo ad ea q̄ ibi adduxi

Princeps vtens clausula ex certa scientia videt̄ iusta cā motus.

1 me remitto.saluo q̄ reperio Bar.
in.§.sunt ꝛ alij.l. idē vlpianus.ß.
alle.(quē.§.legit Bar.immediate
post.l.non solū.ff.de excu.ꝛ tēpo.
eaꝝ)elicientem ex illo tex.q̄ si pn
ceps cōcedat aliquid ex certa sciē
tia lz nō dicat nō obstāte tali.l.ta
men sufficit.vt est glo.fi.in.l.fi.C.
si contra ius vel vti.publi.tamen
habes in cōtrariū isti dicto.l.oīs
seruitus.C. de aqueduc.lib.x.ſm

Clausula certe scientie excludit errorē/ ignorātiā/ ꝛ inaduertentiam.

2 Bar.in dicto.§.sunt ꝛ alij vbi con=
trarium nō soluit/sed dixit se di=
xisse de hoc in dicta.l.omnis.vbi
re vera Bart.simpliciter notat ex
glo.in verbo. per vsurpationem:
quam dicit bene notandam dum
tenet q̄ lz.l.expresse ꝓhibeat / vt
rescriptū principis concessum sup
tali negotio/etiam ex certa scien

Ubi papa aliquid facit ex certa scientia nemo pōt ei dicere cur ita facis.

3 tia nō valet ipso iure.tn̄ si pnceps
rescribit ꝛ in rescripto dicit nō ob
stante tali.l.valet.nec Bar.ibi cir
ca hoc aliud inserit verbū nec al=
legat aliquid aliud. Ideo posses
hoc intelligere.q̄ lz qnq; iste clau
sule.s.ex certa sciētia ꝛ nō obstāte
l.parificētur:vt dixi.ß.col.23.ali=
quādo tn̄ plus operatur clausula
non obstante.l.vt in casu dicte.l.
omnis seruitus. ꝛ hoc cognoscēs
Jo.de pla.in dicta.l.omnis serui
tus.col.j.notat illum tex.dicens.

Nō debet quis audiri contra illud qd̄ pnceps facit ex certa scientia.

4 Nota q̄ quāuis de alijs aquedu=
ctibus publicis liceat impetrare
rescriptū adducēdi aquam ex cō=
cessione principis vel senatus vel
ex antiqua ꝯsuetudine cui⁹ initij
memoria nō existit.l.cos.l.visuz.
ꝛ ibi Bar.ꝛ Joā. de pla.C. de aq̄=
ductu.lib.xj.ꝛ vide ibi Bar.ꝛ Jo.
de pla.de ista prescriptiōe imme=
moriali.que habet vim priuilegij
ꝛ concessionis principis. p tex.in
l. hoc iure.§. ductus aque.ff. de

aqua. quo.ꝛ esti.c. super quib
dam.§.preterea.de verbo.sig.
versi.nisi. de prescrip.lib.vj.ꝛ
Jo.de pla.i.l.ij.C.de aqueduc
li.xj.tamen ex aqueductu de
uiēti domui principis est simp
ter ꝓhibitum impetrari et a
duci quātūcūq; sit cōcessum p
legium ꝓprio motu vel ex ce
scientia:nisi specialiter dicere
in priuilegio nō obstāte.l.om
seruitus.que vt vides est in t
aqueductu.lib.xj.(nō q̄ requ
expressio titu.seu rubrice.sub
ponitur) et sic intellige hūc a
culum post Jo. de pla.in dic
omnis.col.j.ꝛ glos.ibi in verb
vsurpationē quā approbāt B
ꝛ Jo.de pla.ibi ꝛ applica dic
Bal.in prelu.feu.col.8.vers.v
distingue.ꝛ ex istis restrigere
ses ea que dixi in col.23. hui⁹
dum dicebam clausulam nō o
te.l.ꝛ clausulam ex certa scie
parificari.ex his etiam restr
doctrinā Bald.in prelu. feu
mihi.x.in prin.ꝛ Guidonis p
illas duas causas parificant
dicto suo trac.de rescrip.col.8
cūdem in singu.vij.[1]Oper
etiā hec clausula ex certa sci
q̄ princeps ea vtēs in priuile
vel gratijs videtur vti iusta c
motus.que causa iusta in co
sumitur.ita dicit Guido pa
dicto trac.de rescrip.col.8.a
l.relegati.vbi vide glo.fi.ff.
nis.[1]Operatur etiā dicta
sula ex certa sciētia in rescrip
priuilegijs posita aliud vz:
ror/ignorātia/ꝛ inaduertēt
cluditur:ita dicit Guido in
trac.de rescrip. col.8.nil ꝓ h
legat.[3] Et dicit Bald.in p
feud.col.8.versi.aliqua.q̄ v
pa aliqd agit ex certa scia
pōt ei dicere cur ita facis.[4
dicit Guido pape in dicto tr
rescrip.col.8.q̄ quis nō deb
diri cōtra illud qd̄ princeps
ex certa sciētia:imo debet
silen

silentiū vbi vide per eum dedu- cta/ ⁊ ita etiam dicit illeipse Gui do pape in preallegato sing. vij. [1] Et circa istam clausulam nota perpetuo ꝙ confirmatio pape fa- cta ex certa sciē tia inducit dispē sationem. q: su- pra ius: ⁊ contra ius: ⁊ extra ius

potestatis plenitudine [a]

omnia potest. ita dicit Bald. in. c. cum super. no. j. de cau. posse. et ꝓ prie. allegat. qui in ꝓuincia. §. di- uus. ff. de ritu nupt. ⁊ hoc dictum Bal. sequitur Phil. deci. in. c. por- recta. col. mihi pe. in expeditione glo. in verbo cōfirmētur. ⁊c. de cō firma. vti. vel inuti. ⁊ illeipse Phi. deci. in. c. pe. in expeditione. ij. gl. illo eo. ti. et Jaso. in. l. j. in prin. ff. de cōsti. prin. vbi vide aducta per eundem. [2] Sumpta etiā occa- sione huius clausule ex certa sciē tia dicebat Bald. in prelu. feud. col. mihi. 8. ꝙ princeps romanus scꝫ imperator omnia ex certa sciē tia pōt in tēporalibus salua semꝑ maiestate imperij sui: ⁊ idē dicit de papa in suis temporalibus: et sic nedum in spiritualibus. Que- dam tamē sunt que decēt fieri ꝯm Bal. ibi. q: decet imperatorē/ re- gem ⁊ etiam papam/ comitem/ et principem/ nedum alium inferio- rem in actibus/ gerendis ⁊ rebus scribēdis ab eis. quid liceat ꝯm eq tatē. quid deceat ꝯm honestatē: ⁊ quid expediat ꝯm vtilitatem. c. magne. versi. ⁊ quidem. de voto ⁊ voti. redēp. Et caueant maiores nostri pro virib⁹ ꝗ clausula ex cer ta sciētia vti possunt: ne aliquid in dissentionem ⁊ scandalum po- puli statuant quadā adhibita no uitate. quisquis aūt cōtrariū fa- cit a iure increpatur. c. qđ dilectio. in fi. de consan. ⁊ affi. c. nihil cum scādalo. de prescrip. c. cum tenea- mur. de preben.

a ¶ plenitudine. [3] Ex quo in fero papā habere potestatis ple- nitudinē. c. illa. de elec. sibi a chri sto rege regū ⁊ dn̄o dominātium in persona beati Petri concessaꝫ. cle. pastoralis. versi. nos tā ex su- perioritate. de sentē. ⁊ re iudi. In nouo nāq; testa mento post xp̄m dn̄m a Petro sa- cerdotalis cepit ordo: q: ipsi pri- mo pōtificatus in ecclesia xp̄i da- tus est dn̄o dicente ad eum. Tu es inquit Petrus: ⁊ super hanc pe tram edificabo ecclesiā meam. et porte inferi nō preualebūt aduer sus eam. ⁊ dabo tibi claues regni celorum. Mat. xvj. ⁊ in. c. in nouo xxj. dist. Hic ergo ligādi soluēdiq; potestatem primus accepit a dn̄o primusq; ad fidem populum sue predicatiōis virtute adduxit/ ver boq; instituit. Ceteri vero aposto li cum eodem pari cōsortio hono- rem ⁊ potestatē acceperūt: ipm̄q; principem eoꝝ esse voluerūt. qui etiam iubēte dn̄o in toto orbe ter rarum dispersi euāgelium predi- cauerunt: ipsis quoq; decedētib⁹ in loco eoꝝ surrexerunt ep̄i: quos qui recipit ⁊ verba eoꝝ deum re- cipit. qui autem respuerit eos: eū a quo missi sunt ⁊ cuius legatiōe fungūtur spernit: spernet et ipse indubitāter a dn̄o. Videntes aūt ipsi apostoli messem esse multā ⁊ operarios paucos: rogauerūt do minū messis vt mitteret oꝑarios in messeꝫ suā. vn̄ a dn̄o electi sunt. lxxij. discipuli vt pulchre de predi ctis describitur per text. in. d. c. in nouo. ⁊ Luce. x. [4] Et inter cūctos mortales papa semper caput cū- ctorum superest: constatq; ipsum in ecclesiastice potestatis plenitu dinem fuisse assumptum. Alij ꝟo prelati inferiores nō in plenitu- dinē ptātis sꝫ in ꝑtē solicitudinis fuere vocati. c. ad honorē. de auc. ⁊ vsu. pal. [5] Et sic ptās ecclesiasti ca fundatur in papa tāq; in capi- te: ceteri autem prelati tanq; mē-

1 Clausula ex certa sci entia indu cit dispen sationem.

2 Impator roman⁹ ex certa scia oia pōt in tēporalib⁹ salua semꝑ maiestate īperij sui. et idem dicit de papa.

3 Papa ha- bet pleni- tudinē po- testatis si- bi a xp̄o in ꝑsona bea ti Petri cō cessam.

4 Papa est ī plenitudi- nem pote- statꝫ assum ptus: alij ꝟo prelati in partē so licitudinis

5 Ptās eccle siastica fū- datꝫ in pa- pa tāq; in capite: ce- teri autem ꝑlati tanq; mēbra capi tis mouen tur ad nu- tuꝫ ipsius.

bra capitis mouentur ad nutum ipsius. fm Panor. in dicto. c. illa. no. ij. quos nō docet abs re a sano et integro eoꝝ capite diuertere. c. cū nō liceat. de prescrip. Et in pa-

1 Primo an no sui ma trimonij et in eius prī cipio ince pit iste scri bere.

pa vt in capite hec potestatis ple nitudo ac regēdi principaliter et iubēdi autoritas adest minorib' pro sibi obsequēdi potestas inhe ret. talis nāq est aut esse dz supe rioris et inferioꝝ natura. c. Quis: in fi. xij. dist. Plura de pape pote state cōperies quicq dū opus in lu cem mitteř a me hic intacta glo merata tamē p egregiū viꝝ mihi affinē subtilissimū et copiosissimū mirabiliter eruditū dñm Blasiū

2 Papa/im perator/et xpianissi mus rex rē tes hac clā de potesta tis plenitu dine dicūř supra ius ius dispen sare.

aurioli doctorem Tholosanū in phe. cle. in verbo clemēs. cui' op' nōdum est pfectū/sz aliquātisper inceptum: inceperimus enim nos di uersi status viri (ipse nāq dei mu nuter est: ego aūt vxoratus) codē tempore scribere. ipse etatis ma ture (qui credere mihi respectu li terature et practice consummatis simus est super clemētinis. [1] Et ego etatis nūdū mature nec eru dite in exordio mei matrimonij carnalis loco solacij laboraře sup opere hoc grandi humeris meis imparí et a me importabili cepi. Ad dei tamen laudem prosequar p virib' quidpiā de hac potesta

3 Clausula de potesta tis plenitu dine: nō tol lit obstacu la extrinse ca illius p quo scribi tur.

tis plenitudine aliquib' infra scri ptis (data opa) intermissis. breui' tū quo potero materiā pncipalē fm ingenioli mei capacitatē pse quēdo. Nota ergo q nedū papa hz potestatis plenitudinē. sed et princeps tēporalis. fm Bal. i pre lu. feud. col. mihi. 9. vers. aliqua. sed n ō itelligas q coꝝ par sit po testas sed multū inequalis. c. soli te. cū ibi notatis. de maior. et obe. nec hic alidd psequar vltra de pa pe ptāte. sz vide tu egregia dicta Barb. in. c. fi. no. j. de pscri. [2] Que ro th qd importet clausula de po testatis plenitudine in literis pa pe aut imperatoris aut regis nři

christianissimi posita? dic q ti ipsi dicitur supra ius dispens fm Guidonē pape. in trac. suc rescrip. col. 8. allegat. c. ppos de cō. prebē. cle. pastoralis. in de sen. et re iudic. et. l. fideicōmi §. qq. ff. de leg. iij. Dic tu tan q i dicto. §. qq. talis clausula inscrit: lz de pleno arbitrio ex terminos tamē nostros ille t loquať. [3] Sed tu forsan dub res an ex quo ipsi censentur d sare supra ius dū illa clausula tur. an iō etiā tollāt extrinsec stacula illius in cui' fauorē t clausula. s. de potestatis plen dine est emanata? Responde nō fm Alex. de imol. in cōsil. numero. 3. in. ij. volu. et Barb. i ab excōicato. col. ij. numero. 6 rescrip. et istud est qd vult Pa in. c. iter dilectos. col. mihi. 6. idez dico. de fide instru. vbi a hec clausula supplentes de p statis plenitudine omnes et si los defectus si qui forsan inte nerunt. &c. lz suppleat defectu lennitatis iuris: nō tñ alios: s telligas doctrinā Archi. Do. Jo. de turre cre. et Car. Alex. i cenomanē. 56. dist. inter quos de Car. Alex. ibi. et idē tenet in cle. pastoralis. §. ceterum. Jo. de imo. post 3en. de sen. et r dic. et Jo. de imol. in. c. j. no. 4 idez tenet Panor. no. 5. de trā et Jo. de imo. in. c. illa. no. j. de Ideo si ille in cuius fauorē t clausula fuit in literis posita illegitimus/aut literaꝝ falsa vel simili vitio aut inhabili irretitus: eius vitium seu ma et inhabilitas nō abstergitur deletur. et Panor. in dicto. c. i dilectos. dicit hoc notasse S in titu. de lega. §. nunc ostend dnm. versi. xviij. et dicit Pano dicto. c. inter dilectos. q hoc tit Hosti. in. c. j. de transac. vbi nor. no. 5. formaliter inquit q dicta clausula refertur dūta

ad solẽnitates iuris: sed non sup- plet de fectum inhabilitatis per- sonarũ vel aliũ defectũ naturalẽ. Et etiã allegat, ad hoc Specula. in loco. §. pximo. vnde p talẽ clau sulam nõ intelligitur dispensatuz vbi necessaria esset dispẽsatio: qr per talem clausulaz nõ inducitur aliquod extrinsecum fm Card. in dicta cle. pastoralis. §. ceterum. al legãtẽ in arg. c. venies. de fil. pref by. nec inducitur absolutio ab ex cõicatione pretextu talis clausu- le fm Car. in dicto. §. ceterum. no. iij. post Mar. ibi. vbi. ad hoc alle- gat clemẽ. si summus pontifex. de sen. excõ. qui quidem text. lz pre- missa clausula nõ vtatur/facit tñ satis ad ppositũ fm Jo. de imol. in dicto. c. illa. no. j. de elec. [1] Et ista facerẽt ad qõnẽ. ps trãsegit sup eo qd possideret de iure non poterat: deinde papa simpliciter confirmando dicit supplẽtes ꝛc. nec papa de omnibus obstaculis potissime de his que personã pos sidentem et als inhabilem respi- ciebãt specifice fuit certioratus. Dices ne talem ratione predicte clausule habilitari qui als erat incapax rem possidere? Respõde res forsan ꝙ sic. p. c. j. de transac. Dic tñ contra. nam licet defectus solẽnitatis iuris tollatur ptextu dicte clausule: persona tamẽ inha bilis nõ habilitatur nec eius pos- sessio iustificatur. sic intelligas Panor. in dicto. c. j. no. j. de trãsac. ꝛ vltra allegata ibi. per eum alle go tex. l. autoritatem. C. vnde vi. [2] Non enim eo ipsõ quo vnum obstaculũ iuris de duob' tollit/ psona inhabilis habilitatur/nec secũ dispẽsat. c. si motu ppzio. iun cta glo. in vbo bñficiũ. vsi. ptcrea. ꝛ. c. nõ pot. verf. cũ vero. de prebẽ. lib. vj. cle. si romanus põntifex. iũ cta glo. in verbo validam. de pre- ben. c. ij. de fil. presby. lib. vj. §. affi nitatis. versi. nã si adhuc tua nu- tus. insti. de nup. facit. l. si dom'.

vbi vide Paul. de cas. ff. de serui. verba pdi. Nota tñ ad pdicta ꝙ papa plene informat' posset sup plere facti ꝛ iuris defectus: dũ tñ ius diuinũ aut naturale nõ offen dat. sic intelligas Panor. in. c. j. no. 5. de transac. dũ ponderat illũ tex. Et forsã quispiaz quereret an papa qñqz vtatur clausula ista. s. supplentes iuris ꝛ facti defectus Respondeo ꝙ sic. et qñqz latiori- bus verbis vt pote his q sequun- tur vtitur dicẽs. Autoritate apo- stolica et ex certa nra scientia ap probamus ꝛ cõfirmamus ac viri- bus ppetuo subsistere debere de cernimus: supplentes oẽs et sin- gulos defectus tam iuris ꝙ facti si qui forsan interuenerunt in eis dem. Quo verboz contextu vsus fuit papa Sixtus quartus in ca- su extrauagantis si. versi. nos ita ꝙ. de treuga et pace inter cõmu nes. sed vt predixi defectus intro ductos a natura aut a iure diuino non purgat vi talis clausule ꝛ vi: de Car. Alexan. in dicto. c. cenos- manensem. [Subtilis tñ q̃spiam forsan q̃reret sumpta occasiõe eo rum q. s. dixi: an sit verũ simplr ꝙ suppletio q papa aut princeps vtitur non extẽdatur ad defectũ extrinsecũ? Respondeo ꝙ quan- doqz extenditur ad extrinsecũ de fectũ sicut in casu. c. illa. de elec. quo ad excõmunicationẽm eligẽ tium. psupposito ꝙ illa excõmu- nicatio de qua ibi habuisset vitia re. ꝛ per hoc limita oẽs doctrinas omniuz in doctoz a pnc. s. relato rũ ꝛ alioz asserentiũ ꝙ talis clau sula nõ operatur circa defectũ ex trinsecum. qr talium doctrina p- cederet et vbi simplr apponitur ta- lis clausula: secus vbi hz deter minationem etiã ad defectum ex trinsecum. qr tunc supplet etiam respectu illius defectus vt pbat in dicto. c. illa. fm Panor. ibi no. 3. (cuius doctrinam ibi habebaz vitiatam) vide quomodo loquat

1 Clausula supplẽtes. ꝛc. nõ facit psonã incapacem ad aliquã rez possidẽdaz capacem.

2 Nõ eo ipso quo ex duo bus iuris obstaculis vnũ tollit psona q̃ est inhabilis hã bilitatur.

3 Suppletio pncipis qñ ꝙ ad extri secus extẽ ditur.

in tuo libro:)debēt ergo ponde-
rari verba illi⁹ clausule ſm eūdē

1 Suppletio de potestatis plenitudine.τc.nil operatē circa nō subditum.

ibi.[1]Uidi ab aliqb⁹ hesitari an
hec clausula de ptātis plenitudi-
ne supplētes iuris τ facti defectū
aliqd opetur circa approbationē
actus gesti cōtra nō subditū.Di-
co q̄ nō vt est tex.vulgatus.in di-
cta cle.pastoralis.§.cetez.[2] Sz

2 Processus in quo fuit facta iniusticia aut abdicata defensio non iusticatē ꝑ clausulā de potestatis plenitudine supplētes.τc.

vtrum per talem clausulam possit
approbari a superiore tuo ꝓces-
sus ī quo tibi fuit facta iniusticia
aut abdicata defensio? Respon-
deo q̄ nō.iusticia enim cuiqꝫ fieri
dz :τ per eā reddi cuilz qđ suū est
l.iusticia.ff. de iusti.τ iur.et inst:.
illo.co.ti.in pn̄.τ quo ad hoc sta-
teram gestare in manibus debet
iudex appēdēs cū equo librami-
ne.c.j.de sen.τ re iudi.li.vj.hinc
dici solet q̄ iure disceptare ē iu-
ste iudicare:nō enī est iudex si nō
est in eo iusticia.c.bellū.xxiij.q.ij.

3 Justicia dz eē cōis que diabolo ēt deberet administrari si ī iudicio litigaret.

[3]Que adeo dz esse cōis vt dia-
bolo etiam deberet administrari
si in iudicio litigaret ſm Guiller.
de mon.laud.in regula ī iudicijs.
de reg.iur.li. vj.allegat.c. ipo iu-
re.de rescr.li.vj.τ.c.cum inter.de
excep.et q̄q̄ illa iura hoc non di-
cant: prestant tñ argumentum dū

4 Papa non posset etiā de potestatis plenitudine subdito ꝓpo defensionem nālem tollere . Nec imperator subdito ꝓprio.

disponūt in certis casibus excō-
municato a fideliū vnione τ pre-
cibus eccl'ie excluso iusticiam nō
denegandā circa ea saltē q̄ sapiūt
defensionē. vt in.c.intelleximus.
versi.respondemus.de iudic.c.si-
gnificauerunt. de excep.licet ab
agēdo repellatur vt in dicto.c.in
telleximus.τ in.c.prudentiam.§.
sexta.de offi.dele.c.pia.de excep.
lib.vj.et si sententiam pro se ob-
tinuerit: executio tñ ei⁹ via exce-

5 Sicut defensio extraiudicialis nō pōt tolli sic nec iudicialis.

ptiōis impedietur: snīa tñ in suo
robore remanente.c.pia. vers.sed
si post rē iudicatā de excep.li.vj.
τ reo nō excipiente nihilominus
iudex ex officio suo actorē excōi-
catū repellere nō postponat. vt si
bi iniungitur per dictū.c.pia.ꝟsi.
fi.τ illa constitutio cōprobatur ꝑ

cle. excommunicatiōis excep
versi.seruata.de excep.Et pro
cto Guiller. de mō.laud. dū d
in dicta regula in iudicijs.dia
lo administrandam iusticiā
iudicio cōtenderet.faciunt n
ta per Bar. in suo trac.quest
(ficte) vētilate coram dn̄o no
Jesu christo inter virginē ma
ex vna parte τ diabolum ex a
[4] Solent qñqꝫ nimus prou
trepidare an clausula de pot
tis plenitudine de qua ad p
hoc in tex.fit sermo sit tanti e
ctus vt etiā vi τ natura eius p
aut imperator naturalem de
sionem subdito ꝓprio cōpete
tollere possit? quibus respon
q̄ nō per cle.pastoralis.§.cet
de re iudic.τ illum text.dicit s
Car.ibi.[5] Facit.l. defensio
facultas.vbi vide notata.ꝑ J
de pla.no.j.C. de iur.fis.lib.x.
quā dicebat Bartho.soci.in c
silio. 120.incipiente memini
als cōsuluisse.col.fi.in princ.
volu.q̄ sicut non pōt defensio
traiudicialis tolli.l.vt vim. f
insti.et iur.ita nec iudicialis.
rito dicebat papa Gregori⁹.
nos contra inauditā partem
quid possum⁹ diffinire.c.j.in p
te fi. de cau.posse.et proprie.
vide notata. per Panor.not.
text.in.c.licet eps.versi.illum
de preben.lib.vj.l.fi.C.si per
vel alio.mo.Posses tñ hanc
mam partem dū diximus de
sionem iudicialem non posse
li restringere per.c.cum olim.
ca fi.iuncta glos.absenti.in fi
vide copiose ꝑ Fely.de sen.
iudi.Prima tñ pars manet fir
sima dū diximus naturalē de
sionē tolli non posse etiā pcte
clausule de potestatis plenit
ne.qꝛ talis defensio semꝑ ma
firma sicut et cetera naturalis
quibus ꝑ hec verba scribit.
turalia quidē iura que apud
gētes pereqꝫ obseruantur:diu

quadã ꝓuidẽtia constituta sem per firma atq immutabilia pmanent.§.sꝫ naturalia.instit. de iur. nat. Et hoc naturale ius inter oia pmatum obtinet tẽpore ꝛ digni tate.cepit enim ab exordio ratio nabilis creature. Nam nec variatur tempore: immutabile semper pmanet.§.naturale in prin.v.dis. Et hoc ius naturale est commune omnium nationũ eo qꝺ vbiq instinctu nature nõ cõstitutione habentur aliq: vt viri ꝛ femine coniunctio: liberoꝝ successio: ꝛ pueroꝝ educatio: cõmunis omniũ possessio: ꝛ oim vna libertas: acquisitio eoꝝ que celo: terra: mariq capiuntur. Itẽ deposite rei vel cõmendata pecunie restitutio. Nã hoc aut si quid huic sile est nunq iniustũ sed naturale equumq habetur. vt de omnibus his sic vt pdixi scribitur in.c.naturale.j.dis. [1] Ulterius circa hãc potestatis plenitudinẽ nota.ꝙ nõ passim et in quacũq cã dꝫ papa ea vti.sed raro ꝛ ex cã.ꝛ intelligo de ea plenitudine q̃ est supra legẽ scriptã vtẽdo potẽtia absoluta q̃ cõsistit in plenitudine sue potestatis: ꝛ q. cẽsetur exẽpta a laqueo legis scripte.vt in.c.ꝓposuit.de conce.preben.ꝛ ita inquit Panor.in.c.illa. no.ij.de elec.post Inn.in.c.innotuit.illo.co.ti.vbi idem dicit Panor.circa fi.sue lecture. [2] Et lꝫ vbi papa aut ali⁹ cui cõpetit vsus clausule plenitudinis potestatis. hac vtẽdo clausula extẽdat multum fimbrias suas: nõ tñ arbitretur quispiã ꝙ ex vsu talis clausule: aut clausule non obstante. vel clausule ex certa scientia. aut illa rum triũ simul iunctaꝝ repleatur gratia cũ illis clausulis emanata i oibus illis ꝓ quo est expedita necessariis. sed attẽditur natura gratie/ ꝛ natura rei sup qua scribitur: ꝛ psona ꝛ cã pro qua laxatur: qualitas ꝛ locus seu pars gratie in qua describũtur tales clausule.ꝛ q̃ cle.j.in.j.parte.dũ tex.dicit

ꝙq cõfectis literis.ꝛc. de prebẽ. intelligũt: faciliter pcipiunt mentem meã.ꝛ videãt mordaces ip si qui sint pro mea sniã notãta p Bartho.soci.in predicto consilio 120.incipiẽte memini me alꝭ consuluisse.col. vij. numero.x. versic. pterea dicta clausula.in.3.volu. dum allegat dictã cle.j.de prebẽ. [3] Ordo nãq verboꝝ ꝛ pars grẽ in q̃ situãtur multũ debẽt cõsiderari cle.j.in.j.pte.ibi ꝙq.de preben.faciũt ꝓ ista doctrina tertus seqnẽtes vꝫ.l.quotiens.ff. de vsu fruc.c.mãdato. de pbẽ.li. vj.c.secũdo reqris.c.inqsitõi.de appella.c.aplos.xxxij.qõ.vij.l.si seruus pluriũ.§.fi. ꝟs.item earũ.ff.de lega.j.Et respectu ordinis ꝯsiderãdi.vide.l.2.§.pꝰs cũ ibi notatis. per Bar.Alexã.ꝛ Jaso.ff. de vulga.ꝛ pupilla.substi. Uidem⁹ etiã naturã rei vel partis grẽ cui gñalia ꝟba iungũtur qñq min⁹ affer re q̃ ꝟba sonẽt: q̃ qñq restringũtur lꝫ ꝟbis plenis exprimãtur. facit pro isto dicto.l.fi.§.cui dulcia. dũ tex.ille dicit ꝙ si ita eẽt legatũ ꝛc.ff.de trit.vino.et ole.lega. Nõ igit̃ imerito dixi inspiciendã ptẽ seu locũ in q̃ describũtur grẽ verba.nã qñq pcedẽtis immuunt significatũ seu gñalitatẽ ꝟboꝝ sequẽtiũ.vt in dicto.§.cui dulcia. sicut ecõtrario nã qñq vniuersale ꝛ ampliũ verbũ capit restrictionẽ ex ꝟbo sequẽti nõ tã gñali.l.nam qꝺ liquide.§.fi.in fi.dũ ille text.dicit omnẽ penũ.ꝛc.ff.de penu.lega.l. pediculis.§.itẽ.ff.de aur.et argẽ. lega. Sic nec immerito dico in pposito ponderandã partẽ literarũ in quibus ponũtur dicte clausule.s.de potestatis plenitudine. nõ obstante.ꝛ ex certa scientia. vt intueri possit an restringẽde sint litere vel ampliande fm partem ꝛ constructũ verboꝝ qnib⁹ tales clausule iungũtur. [4] Et de quatuor clausulis sequentibus.s.motu ꝓprio.de potestatis plenitudine.ex certa sciẽtia.et clausula nõ

1 Papa passim et in q̃cũq cã nõ dꝫ ptãtis plenitudine vti lꝫ raro ꝛ ex cã.

2 Grã expeditacũ clausulis d potestatis plenitudine. Nõ obstãte.ꝛ ex certa scientia. non replet quo ad oia ipsi ꝓuisio necessaria.

3 Ordo ꝟborũ grẽ ꝛ ps ei⁹ in qua ꝟba descributur multum debẽt ꝯsiderari.

4 Quatuor clausule vꝫ motu ꝓpo. de potestatis plenitudine.ex certa sciẽtia.ꝛ nõ obstantib⁹ operãtur in his que presumuntur vtẽtibus illis clausulꝭ nota. et non circa ignota nec facta particularia pstium.

1 Pape potestatis plenitudo esse dz in dispositione bonitatis nõ aũt prauitatis. al's dici meretur plenitudo tẽpestatis.

2 Posse malum nõ est posse.

3 Papa habet plenitudinẽ ptã tis i spũalibus ⁊ nõ i tpalib' nisi i terris ecclesie.

4 Papa vtẽs plenitudie ptãtis non intẽdit interuertere iustaz possessionẽ.

5 Imperator nõ intẽdit in dubio confirmare possessionẽ iniustã nec titulũ iniustum. idem dicit de papa.

6 Papa vtẽs clausula d potestatis plenitudie i dubio nõ

obstantibus. de quibus loquitur Bartho.soci.in dicto cõsilio.120. col.mihi.6.quidẽ ait in col.7.illius cõsilij q ille clausule operantur in his in quibus psumit principem habuisse noticiam. vt sunt illa que in iure cõsistunt nõ aũt in his q̃ princeps psumit ignorasse vt sunt facta particularia partiũ fm eundẽ ibi.allegat.c.j.de cõsti. li.vj.⁊ Bal.in.l.fi.C.sen.resc.non posse. Et ista facerent ad ampliationem eorũ.que dixit in gl.8.pxima.col.26.illius glo.in fi.dum dicebã hoc pcedere respectu clausule ex certa sciẽtia.⁊ vide que ibi dixi in col.27.[1] Et nota circa hãc potestatis plenitudinẽ.q pape potestatis plenitudo est aut certe esse dz in dispositione bonitatis non aũt prauitatis. Nã potius tunc dici deberet plenitudo tẽpestatis fm Bartho.soci.in dicto cõsilio.120.col.fi.vsi.scda defensio ⁊c.[2] Nã posse malũ nõ ẽ posse sed magis nõ posse.c.fin.§. charitas aũt.de peni.di.ij.[3] Et nota ex quo hic loqmur de potestatis plenitudine pape.q ipe hz plenitudinẽ potestatis in iurisdictione spirituali nõ tñ in tẽporali fm Inn.in.c.bone.le.j.de postu. prela. ⁊ Bal.in.l.ij. col.5.numero 23.C.de serui.⁊ aqua.intellige tu extra terras ecclie romane.sed in terris ecclesie romane idẽ dicerẽ sicut respectu spiritualiũ.[4] Itẽ nota q qñ papa facit aliqd de plenitudine potestatis nõ iteruertit p hoc possessionẽ iustã alicui possessori. fm Bal.in dicta.l.2.col.5. numero.24.post Inno. in dicto c.bone.[5] Sicut eñ impator in dubio nõ intẽdit ꝯfirmare possessionẽ iniustã sic nec papa. Imperator eñ improbo possessori denegat auctoritatẽ retinẽdi rem per violẽtiã possessam.l.auctoritatẽ.⁊ ibi Bal.⁊ Saly.⁊ ceteri scribentes.C.vñ vi.que tex.dicit aureum Fely.in.c.postulasti.col.mihi.16.

versi.circa quartũ.de rescr.et p
tex.l.2.cũ gl.pe.⁊ ibi Jo.de pla
defund.⁊ salti.rei.do.li.xj.⁊ P
lip.frã.in.c.si gratiose.no.fi.de
scri.li.vj.⁊ Alcã.de imola.in c
silio.3.incipiẽte ex his q̃ in the
te narrãtur.col.fi.versi.octauo
5.volu.⁊ respectu pape id qd
ctum est pbat.c.si gratiose in
de rescr.li.vj.[6] Nec papa i
bio vtẽdo sola clausula de po
statis plenitudine intendit iu
possessionẽ alterius interuert
⁊ cã a iusto possessore abdicar
alteri cõcedere.sed q̃ sibi sup
supplicaret: deberet exprim
possessionẽ verã aut coloratã p
sessoris: al's eã tacens excludi
rescriptum tali possessione tac
emanatũ corrueret.c. cũ nostr
de cõce.pben.⁊ vide ibi notat
Panor.no.pe.⁊ per eundẽ in g
iusta cã.in expeditione partic
illius gl.dũ dicit s3 pone.⁊c.⁊ h
firmat.Fely.in.c.in nostra cor
lario.36.de rescr.vbi late pros
tur materiã dicti.c.cũ nostris.
cõce.pbẽ.⁊ vide regulã can.ap
sto.Inno.octaui.2.2.de qua p F
ly.in dicto correlario.36.vsi.ter
nota.⁊ p Fely.in eodẽ correla
36.vsi.⁊ hoc intellige de rescri
tione.vbi declarat pdictam reg
lam cã.22.Et redeũdo ad ppo
tum Bal.in dicta.l.ij.col.mihi
numero.24.C. de serui.et aqu
dicentis post Inn.in dicto.c.b
ne.q quando papa facit aliq
de potestatis plenitudine nõ
teruertit per hoc possessionẽ.v
Bar.soc.in consilio.129.incipie
te memini me al's consuluisse.c
7.in.3.volu. vbi concludit qd
clausula ⁊ clausula ex certa scie
tia nõ opantur in his q̃ prince
presumit ignorasse sicut sunt
ra particularia partium: et pro
est possessio.allegat.c.j.de cons
lib.vj.et Bal.in.l.fi.C.sen.resc
nõ pos. Princeps enim nõ inte
dit in dubio ius tertij tollere m

rime qñ est: notabile.c.sup eo.de offi.dele.l.nec auus.C.de eman. libe.c.q̃uis.de rescr.li.vj.cũ vulgaribus.[1]Quero de questione Papa/Imperator/vel Rex/ concessit mihi aliqd castrũ de potestatis plenitudine.an contra me possit prescribi? Dico quod sic.

statuimus.[a]

q: mea possessio non est papalis/Imperialis/vel regia.sed priuata(τ quid si talis esset vide.c.ad audientiam cum ibi notatis de prescrip.)[2]Item quia mutata persona regulariter et cõmuniter mutatur priuilegium.l.sed et si restituatur.§.contra si legatus.ff. de iudic.l.licitatio.§.fin.ff.de publi.τ vecti.l.j.§.ceteri vero.C.de imponen.lucrat.descri.libr.x.de quo tamẽ vide qđ habetur τ notatur in.l.panton ius auitus.ff.de acqui.vel admit.hered.τ quod in predicto casu possit cõtra me prescribi tenet Bal.in.l.si aquã.col. 5.numero.26.versi.septimo quero.C.de serui.τ aqua.post Inno. in dicto.c.bone.[3]Et vides papam hic vti potestatis plenitudine que non conceditur nisi a deo fm Bal.in dicta.l.si aquaz.col.6. numero.38.quã primo beato Petro concesserat dum ligandi soluendiq; potestatem concederet vt in.c.in nouo.21.distin.et vide que dixi in princip.huius gloss. [4]Et si queras quid est plenitudo potestatis? Respondeo qđ est arbitrij plenitudo nulli necessitati subiecta:nullisq; iuris publici regulis limitata.secundum Bald.in dicta.l.si aquam.col.6. numero.40.

a ¶Statuimus.non dicit declaramus [5]Ponit ergo papa hic ius nouum.talis nãq; huius verbi statuimus est natura. gloss.fi. in princip.cle.fin.de rescri.quam ibi sequuntur Ioan.colo.τ Car. not.5.et Barba.etiam ibi not.fi. et Prepo.in.capi.inter opera.de spon. Felyn.in.c.decernimus columna finali.de iudicijs.Philip. decius.in.c.pastoralis.columna prima.versiculo sed tamen illo eo.titu.et predictam glos.sequitur Philip.decius.in.c.ceterum.in.§.lineas.columna mihi.3. de rescri.et Barba.in dicto.c.decernimus.col.mihi.2.vers.de verbo.Uide tamen notata per gloss. in.c.super questionum articulis. §.verum.in verbo statuimus.de offi.dele.quam sequitur Phi.decius.in dicto.c.ceterum.τ pro cõcordanti ad glos.fi.dicte cle.fi.de rescri.dum dicit q̃ verbum statuimus importat ius nouum.allego tibi glo.in.c.vt litigantes.in verbo statuimus.de offi.ordi.lib.vj. quam sequitur ibi Do.ge.dicẽs. Nota primo ex ista glos.vnum signum ad cognoscendum an constitutio sit noua an innouans.et illam glo.sequitur ibi Phi.fran. et Phi.deci.in dicto.c.postoralis col.j.versi.sed tamen.Ego etiam allego glo.quo ad hoc cõformen in.c.j.versi.qui vero.in verbo receperit in prin.de cleri.non residen.lib.vj.quam sequuntur.Do. ge.τ Phi.fran.ibi.et Phi.fran.in c.vt litigantes in expeditione gl. in verbo statuimus.§.alle.[6]Et dicunt Fran.versel.τ Ioan.an.in dicto.c.decernimus.quos ibi refert Panor.col.fi.in fi.quod verbo decernimus vtuntur iura dum decidunt casus nõ dubios vt ibi. Uerbo autem statuimus quando ius nouum producunt.et verbo innouamus cum innouatur antiquum.τ ita etiã refert ipsum.frã. versel.ipse Barba.in dicto.c.decernimus.not.j.Uideamus modo an hec doctrina vera sit nec ne.τ pretermittamus pro vero q̃

intẽdit possessionẽ iustam vl'corõtã ꝯpetẽtẽ alicui abdicare.

1 Si papa Ĩperator vel rex ꝯcessit mihi aliqd de potestatis plenitudie an possit pscribi?

2 Mutata ꝑsonã mutatur priuilegium.

3 Plenitudo ptãtis non conceditur nisi a deo.

4 Quid sit ptãtis plenitudo declarat.

5 Uerbũ statuim⁹ ẽ noui iur; itroductoriũ.

6 Uerbo decernimus vtũtur iura dũ decidũt casus nõdubios. verbo statuimus qñ ius nouum pducũt. et v̄bo innouamus cũ innouant antiquũ.

aiunt glose ꝛ scribentes p̄dicti de ꝟbo statuim⁹ qḋ vt predixi iuris noui est introductoriū.quo verbo papa hic vsus est cū plura his in cōcordatis noua describat ꝛ iuri etiam cōi refragantia ꝛ contraria vt in sequētib⁹ deo suffragāte i discursu dicemus.Sꝫ dn̄ Frā.et Jo.an.profitentur in dicto.c.decernimus.iura vti verbo decernimus dum decidunt casus non dubios ꝛ ponūt exemplum de dicto c.decernim⁹.ꝛ sic inferūt illud.c. decidere casum indubitatū propter.c.eccl'ia. de consti.Aduertetu nā Barba.in dicto.c.decernimus.col.mihi.2.ait q̄.c.ecclesia. loquitur qn̄ laicus imperiose faciebat statutum sup reb⁹ ecclesie fauorabile quo casu sapit iurisdictionem vt ibi. Modo in casu.c. decernimus.nō loquitur text.qn̄ laici tractāt causas ecclesiasticas per viam superioritatis.qꝛ p̄stare tractatum ꝛ consilium in ecclesiasticis negocijs nō est prestare auctoritatem ꝛ superioritatē.ꝭm Barba.in dicto.c.decernimus.cuius allegata vide ibi.vn̄ dicit ibi Barba.q̄ in antiqua cōpillatiōe erat oppositū ꝟbū determinare in dicto.c.decernim⁹.ꝛ istud bene sapit casum indubitatum.ꝭm eundem per dictū.c.ecclesia.sed in compillatione quam modo habemus fuit sublatū illud,verbuꝫ determinare a dicto.c.decernim⁹ ꝛ loco illi⁹ ꝟbi determinare fuit ibi appositum verbū tractare.qḋ est min⁹ q̄ determinare:ꝛ i hoc dicit ipse Barba.in dicto.c.decernimus.q̄ verbnm decernimus sapit nouitatem ꝛ est iurisdictiōis introductorium quo ad primum responsum illius.c.ꝛ dicit ibi Barba.hoc esse menti tenendum:qꝛ maximi canonū patres ista ignorauerunt.[1]Et sic intelligendo possemus saluare opinionē Car. in dicto.c.decernimus.et Panor. ibi.col.fina.in fina.dum dicunt q̄

1 Decernimus ꝛ statuimus importāt ius nouum. de verbo statuimus satis in prin. hui⁹ gl.iō vide ea q̄ hic indt de verbo decernimus.

ista verba.s.decernimus ꝛ sta mus idem important et q̄ vtrunq; ius nouum inducitu q̄ verbuꝫ decernimus quand sit noui iuris inductiuū alleg bi gl.expressaꝫ in cle.per liter in verbo decernimus.de prel ꝛ dig.quā sequit̄ Car.no.5. Ben.ibi.ꝛ miror Barba.tac illā glos.in dicto.c.decernim vbi tn̄ illā gl.sequit̄ Fel.col. etiā subtilis modernus supe auinione nūc legēs Jo.fran ripa.in prin.illius.c.vbi dic regulariter verbū decernim⁹ notat ius nouum vt in casu d cle.per literas.iuncta p̄alle. in verbo decernimus.ꝛ sic e in cle.generalē.iuncta glo.in bo decernimus. de eta.et qu quam sequitur ibi Car.in.2. po.et cum illa transit ibi Jo imol.ꝛ ad hoc etiam allegat fran.de ripa.in dicto.c.dece mus.in prin.tex.in cle.ij.in fin reb.eccle.nō alie.ratio tn̄ il cōstitutionis est antiqua ꝭm ibi.in verbo decernimus.de vide ibi notata per Car.ꝛ Jo imol.ꝛ q̄ verbum decernimus portet ius nouum regulariter lego.cle.ij.iūcta.glo.in verbo cernimus.de appella.quā se tur Car.col.j.in solutione op tionis per cum ad iluꝫ tex.fa ꝛ illam glo.approbat in eius peditione Jo.de imol.Sed buꝫ decernimus in dicto.c.de nimus.accipitur pro verbo d ramus.nec inducit ius nouu casu illius.c.ꝭm Jo.fran.de r ibi no.j.ꝛ ꝭm Jo.de imol.in.c audientiam col.2.vers.extra de cler.non resi.vbi dicit pro facere dictum.c. decernimus de tamen notata per Car.in cto. c.ad audientiā.Merito d Car.in dicto.c.decernimus.r tus ibi a Barba.no.j.q̄ quād verbum decernimus non imp tat nouum ius sed antiquū d

rat. vt in casu dicti. c. ad audictiã. et in casu. c. cũ olim. le. j. circa fin. de priuile. Et re vera duz Barba. dicit in dicto. c. decernim⁹. ꝙ ibi verbũ decernimus importat ius nouum nõ probat ipse ibi nisi per surrogationẽ ꝟboꝝ. qꝛ dicit ꝙ lo co ꝟbi determinare qd antiquit⁹ erat in illo tex. est hodie hoc ꝟbũ tractare. ⁊ cũ Barba. nobis ꝓsupponat olim fuisse. l dicto. c. decernim⁹ ꝟbũ tractare. qd tñ nobꝫ nõ ignotescit nõ caret doctrina Barba. ibi aliqli deuiatiõe nedũ mi ⸗ serorũ refugio. put in fili elegan ter inquit glo. in. l. filium. quẽ habentem in verbo parte ꝑ prediij. circa prin. C. familie hercisc. ⁊ facit id quod pulchre describit glos. in verbo petere. in. c. cupientes. §. ꝙ si ꝑ viginti. in fi. de elec. li. vj. Nisi defendas Barba. in dicto. c. decernimus. dicendo ꝙ ipse viderat in vero originali ⁊ in antiqua cõpillatione dicte decretalis decernimus. verbo determinare: prout esse potest: non tamen ipse ibi asserit se vidisse literam illius. c. decernimus cũ verbo determinare. pront credo asseruisset se vidisse si vidisset. Et hec dicta de verbis decernimus⁊ statuimus sufficiãt. [1] Et respectu verbi innouam⁹. per quod. s. paulo ante dixi ius illo verbo vti dum antiquum innouat: solet ad hoc probandum allegari per Car. ⁊ Barba. in dicto. c. decernimus. c. ij. de treug. ⁊ pace. vbi glos. j. cum iuribus per eam allegatis ⁊ ea relata ad illũ tex. hoc satis innuit. [2] Quid de verbo cẽsemus? glos. in cle. vnica in §. secus aũt. in verbo cẽsemus. in princ. de conce. preben. dicit ꝙ videtur ius nouũ inducere. de qua tamen vide ibi notata per seipsam in fi. et Car. in. 3. q. dicti. §. secus. ⁊ Jo. de imol. ibi in expeditione dicte glo. censemus. et dic vt ibi per Car. in dicta. 3. q. nec tamẽ pretermittas videre dicta Joan. de imola. ibi. [3] Et glos. in preallegata cle. vnica in verbo censemus. sequitur Panoꝛ. in dicto. c. decernimus. colum. fi. in fi. ⁊ ibi ipse loquens de verbis decernimus. statuimus. censemus. ⁊ similib⁹ ponit talẽ doctrinam. ꝙ quo ad illa ꝟba ⁊ similia debem⁹ primo inspicere materiã subiectam: et si materia est noua: induciturꝛ nouũ ius. secus si materia est antiqua. quia verba appropriantur ſm subiectã materiam allegat. c. rogo. xj. q. 3. vbi vide notata per glo. j. allegat etiam. c. humanũ genus. j. di. allegat etiam cle. exiui. vbi vide ver. cum aũt natura. de verbo. sig. Si vero materia est dubitabilis tũc recurre ad ꝓpriũ significatũ verboꝝ quod elicitur. vt in simili notat Bar. in repe. l. omnes populi. in. j. oppo. ff. de iusti. et iur. vel qꝛ in iure expresse hoc habeť vel ex diffinitiõe vel ex ethimologia elicitur si diffinitioni non cõtradicat vt in. l. j. ff. de testa. et insti. de testa. in prin. facit. c. cũ secundum apostolum. dũ dicit vt ipa nominis ratio ꝑsuadet. ⁊c. de prebẽ. ita inquit Panoꝛ. in dicto. c. decernimus. in fi. de cuius doctrina etiã meminit ibi Barba. no. j. [4] Tu forsan dubitares qd de ꝟbo volumus. an in dubio sit noui iuris introductoriuꝫ? Respondeo ꝙ sic. ad hoc allego tibi gl. fi. in cle. vnica. de rer. permu. quã sequitur ibi Jo. de imol. et ipse Car. no. 8. vbi pro hoc allegat glo. similẽ. in cle. vnica in verbo volumus. de offi. vica. quã ibi sequiť Jo. de imola. in ei⁹ expeditiõe. ⁊ Car. in. 3. no. post Pan. ibi. ⁊ Car. in cle. vnica. §. volumus. no. j. de foro compe. ⁊ dicit Car. in dicta cle. vnica. no. 3. de offi. vica. ꝙ glo. in verbo volumus illi⁹ cle. est ad hoc sing. sꝫ vt vides sunt ad hoc predicte glose similes. ⁊ ad hoc probandũ ꝑ predictis glosis ꝙ verbum volumus importet ius nouuꝫ solet al

1 Uerbũ innouam⁹ antiquuꝫ ius innouat.

2 Uerbũ censem⁹ vr̃ ius nouũ inducere.

3 Nota hãc doctrinam ad ꝓcedentia verba ⁊ similia.

4 Uerbũ volum⁹ est noui iuris introductorium.

et ordinamꝰ:ꝙ decetero[a]

1
Uerbũ nolumus importat ius nouum.

2
Excusat se cur plura hic inserere omittat que tamen in voce dicturus est.

3
Hec cõcordata respectu eorũ dispositiõis q futura tantum respiciunt.ꝛ circa ea disponũt et hoc infert hic tex.dũ verbo vtitur de cetero.

legari.tex.in.c.presenti.§.loca.de preben.li.vj.quē tex.cũ ibi notatis per Jo.an.in princ.alleganti Car.l dicta cle.vnica.no.3.de offi.vic. et illud.c. presenti.§.loca. ad hoc allegat Phi.dec.in.c.cũ venissent. not.j. de iudi.ꝛ illeipse Phi.dec.in.c.ex ratione no.3.de appella.ꝛ est gl.similis.in.c.fin. in verbo respondemus.in p̃n.de verbo sig.lib.vj.notant Do.ge.ꝛ Phi.fran.ibi et Phi.dec.in dicto c.cum venissent.not.j. et illeipse Phi.dec.in dicto.c.ex ratiõe.no. 3.Et quod verbum volumus inducat dispositionem nouam/est doctrina Panor.in.c.ex ratione. no.fina.de appella.per illum tex. secundum communem et veriorem intellectum secundum ipsum allegantem duas predictas glosas.valet in cle.vnica.de offi.vica.et in cle.vnica de rerum permu.quas dicit Panor.notabiles ad hoc et menti tenendas in dicto.c.ex ratione.no.fina.Aduerte tu tamen ad ponderationem qua vtitur Panor. in dicto. c. ex ratione. not. finē dum notat per illum text. quod verbum volumus inducit ius nouum.nam licet dictum suum sit verum: non tamen probatur in illo text.nam predictum.c.ex ratione non vtitur verbo volumus. sed verbo nolumus.Et aduerte quod cruditissimus pater meus Phi.dec. ibi. no.3. presupponit Panormi. ponderasse illum text. per verbum nolumus. sed salua reuerentia patris mei venerandi hoc non est verum.quod satis apparet dum Panor.in dicto fina.no. dicti.c.ex ratione.illud.c.ponderat per verbum volumus.et mox ad probandum quod importet illud verbum ius nouum allegauit.Panor.in dicto.c. ex ratione no.fi.predictas duas gl.valet in cle.vnica.de offi.vica.ꝛ i cle. ca.de rer.pmu.q̃ nõ de verbo lumus sed de verbo volumus quuntur.nisi dicas lecturam viciatam fuisse in dicto.c.ex ra ne no.fin.ve Panor.pate nonistarum perfecte res xerit illum text.nec eius ver [1]Quero ergo finaliter sum occasiõe premissorũ an verbũ lumus de quo meminit dictum ex rõne.importet nouam dispo tionem?dicit Phi.deci.ibi no ꝙ sic.et hoc idem firmat Pan in.c.cum venissent.in prin.per lum tex.ꝛ etiam ibi Phi.dec. j.ꝛ vide ibi notata p.Barba.col nũero.7.[2]Et hec tibi suffic que ad vberiorem vtilitatem ducam in voce deo duce dum ducam glosas et textus quos allegaui.spero enim vt ex vo maiorem fructum assequntur dicentes dum hec legam conc data.Illi ad quorũ manus s pliciter perueniet hoc opuscul reale ꝛ agreste.nam plura hic ceo cum animo fimbrias in vo extendendi.quia hoc opusculu non patitur longam verborum laceriam:cũ animus meus tal sit vt portatilem factaʒ vnicui viatori hunc libellum.

a De cetero.[3]Ex hoc infer ista ꝯcordata respectu eorũ disp sitionis respicere futura tantũ circa ea disponere:talis nãq e natura constitutionis vtētis v bo decetero.quo verbo vtit h litera.ad hoc allego tibi plure glosas.glo.igitur est i.c.nõ dʒ. verbo decetero.de consan.ꝛ aff vbi vide notata per Panor.glo in.c.j.in verbo decetero.de pe stul.prela.li.vj. quam sequuntu Do.ge.et Phi.fran.ibi.ꝛ Barba in.c.fin.col. mihi.xj. et Phi.de col.pe. vers. tertio limitatur. d consti.gl.in.c.lʒ canõ.in verbo d

cetero.de elec.li.vj.quam; sequu-
tur Joan.and.Petrus.de ancha.
Do.ge.r Phi.fran. ibi.glos.in.c.
de testanda.i verbo decetero.de
conce.preben.lib.vj.quam ibi se-
quitur Philip.fran.vbi de mate-
ria illius glo.vide latius notata
per Joan.mo.Archi. Jo.an. Pe-
trus de ancha.et Domi.gem. et
illam glos.sequitur Phil.fran.in
dicto.c.j.in expeditioe dicte glo.
de cetero.de postu.prela.lib.vj.
glos. in §. vniuersitati vestre. in
verbo decetero.vbi vide Pau.et
Cardi.in prohe.cle.r glos.in cle.
in verbo decetero.de elect.quam
sequitur ibi Joan.de imola.et
Car.q.xviij.r Phi.fran.in dicto
c.j.de postul.prela.lib.vj.glos.in
clem.j.in verbo decetero.de vsur.
quam sequitur Barba.in dicto.c.
fi.colum.mihi.xj.de consti.r glo.
dicte cle.j.dicit singu.Feli.in di-
cto.c.fi.de constit.col.mihi.8.versi.
quarto limita.vbi vide docto-
res per eum relatos r alia ibi per
ipsum Feli.deducta r allegata.
[1]Et indies predicta glo.cle.j.
de vsuris solet allegari.q consti-
tutio penalis etiam habens ra-
tiones de preterito:quo ad penã
concernit futura tantum.qd sin-
gulr est notanduz fm Car.ibi.in
ij.oppo.r idem firmat ibi Lau.re
latus ibi a Car.r pro hoc ipi alle
gant.c.fi.dum vtitur verbo de ce
tero.de spon.diuor.vbi vide nota
ta p Panor.no.ij.vers.qd de ma-
trimonij.r ad.c.cum tu.de vsur.
responde vt p Car.in dicta cle.j.
in.ij.oppo.de vsur.et Panor.i di-
cto.c.fi.no.ij.de spon.duo.et per
eundez Panor.in dicto.c.cum tu.
coniũgendo q ibi ipe inquit tã in
j.no.q i expeditiõe gl.dicti.c.cuz
tu.in verbo siue post.vbi etiã vi-
de Jo.de ana.post Anto.de but.
et ibi Panor.tãgit tex.cum glos.
que est in verbo in posterũ cle.fi.
de eta.r quali.de q meminit Fel.
in dicto.c.fi.col.x.versi. fallit quto
de cõsti.r has remissiões in mẽti te-
ne r vnãquamq allegationẽ i vo
ce inducã:reddãq tibi hãc mate
riã magis vtilẽ q hec verba tibi
mortua afferãt.[2]Sũpta pmis-
sorum occasiõe i dubio reuoco qõnẽ
mihi alias ppositã.Cũ hec cõcor-
data inter qnõdã sanctissimũ pa-
pã Leonẽ decimũ r Regẽ nostrũ
christianissimũ tractata r cõuẽta
necnon a Rege recepta fuissent.
sed pro tunc non a platis nec per
sonis ecclíasticis gallicanis erãt
recepta:nec i curijs magnificis et
honorificis supmis hui9 regni pu
blicata:lecta:nec registrata.Cõti
git q sponso orbata ecclia qdã ca
thedralis phtis regni fuit:cui9 ca
pitulo q speciale deesset eligẽ-
di priuilegiũ:tñ nulla regis pced-
te nõiatiõe ad electionẽ fm pra-
gmatice sanctionis formã de qua
i.c.sicut in cõstruẽda domo.§.r cũ
hũane fragilitatis conat9.in tit.
de elec.in prag.sanc.processuz ex
titit.Querebaẽ an seruatis seruã
dis electio de digno r capaci et a
dignis r habentibus de cõi et ex
prag.san.facultatem eligendi ce
lebrata valeat?Aut an ex hoc so
lo corruat talis electio q interue
nit regia pro altero nominatio?
Dicebant nonnulli viribus talez
electionem non subsistere:nam lz
de iure communi potuisset dictũ
capitulum ad electionem proce-
dere.c.j.de elec.infra trimestre.
c.ne pro defectu.illo eo.tit.serua
ta forma.c.qz propter.eo.ti.si de
iure tantum loquebamur commu
ni:vel seruata forma dicti.§.r cũ
hũane si pragmatice sanctiõis di
spositionẽ seqbanẽ.Tñ ex q cõcor
data abrogãt pragmaticam san-
ctionẽ potissime q ad predictũ ca
suz:addicarẽtq ipa cõcordata ca
pitulis ecclíarum marie cathedra-
liũ facultatẽ eligẽdi ac postulãdi
futurũ platũ.Regiq nro christia
nissimo per hec cõcordata dareẽ
ad tales ecclías facultas nolan-

1 Cõstitutio penalis ẽt habẽs rõ-
nes de pte rito: q ad penã cõcer-
nit futura tantum.

2 Electio a capitulo ec clie cathe-
dralis ser-uatis suã-dis r de p-
sona ido-nea facta: ẽt post con
cordata a Rege rece-pta/ sz pro
tũc a platz gallicanis non acce-
pta/nec in curijs supe-mis. lecta
publicata nec regi-strata tz.ẽt
si fuerit ex solo iuris cõis priui-
legio cele-brata. talẽ q electũ af
fero in pre misso casu excludere
a rege no-minatum.

1 An ista cōcordata eo ipso ꝙ ad manus regias deuenerāt absq̄ eorū publicatiōe ⁊ acceptatiōe per ecclesiā gallicanā receptionē operētur vt nominādi facultas regi cōpeteret: ⁊ cōcludit ꝙ nō. lꝫ ꝑ rege aliq̄ deducat.

2 Priuilegiū in fauorē alicuiꝰ emanatū vt suū operet effectū in fauorē illiꝰ pro quo ꝯcessit dꝫ ad eius noticiā peruenire.

di. vt. J. in isto eo. c. latius describitur. Uidebatur ꝙ in casu ꝑmisso nulliter tanq̄ a non habentibus potestatem eligendi obstantibꝰ istis concordatis fuerit facta dicta electio. Eligēdi em̄ ⁊ postulādi sublata facultate electoribꝰ: si postea eligāt nil virtualr̄ nec ī effectu agūt. q2 tales nec postulare nec eligere possunt. c. gratum. de postu. ꝑla. c. cū in cunctis. §. fin. de elec. c. si celebrat. de cler. excom. de pos. vel inter ministr. cū simibꝰ. Contra etiā electores videbat facere id quod sequitur. [1] Clarū enim est. cunctisq̄ luce clarius liq̄t: regi christianissimo nostro (cui liberatio a captura/laus/honor/gloria/⁊ vita ꝑpetua sit) quodā speciali papali priuilegio hodie his in concordatis clauso cōpetere facultatem nominādi summo pōtifici viros etatis ⁊ qualitatis. J. descriptarū hoc in. c. in ꝟs. sꝫ illarū. ac infra tempus ibi descriptum. dum ecclesijs earumq̄ capitulis speciale (aliud a iure communi) eligendi deest priuilegiū. Abdicata eo casu ecclesijs et earū capitulis facultate tam eligendi q̄ postulandi archiepm̄/episcopū/abbatem/⁊ priorem conuentualem vt in discursu huius textꝰ et sequentium ꝑximorū plenius deo suffragante videbimus. Uidebatur ergo primo oculari intuitu ⁊ aspectu cōcludendum fore: vt eo ipso ꝙ hec concordata ad regias manus peruenerant etiam nulla alia horum concordatorū in curijs supremis temporalibus facta publicatione/⁊ ante taliū cōcordatorum per ecclesiam gallicanam receptionem operarentur in regis fauorē nominandi effectum. ⁊ ꝙ in premisso nostro casu dictis electoribus sublata fuisset potestas eligendi virū quē in pastorē eorū elegerunt ad ecclesiam cathedralem vacātē. [2] Et contra dictum electū et ꝑ nominato in premisso casu a rege chr̄istianissimo videbat̄ facere tex. in c. j. vers. nec obstaret. de ꝯce. ꝑbē. li. vj. vbi vnꝰ de duobꝰ litigātibꝰ in casu illiꝰ. c. deducebat ꝙ in priuilegijs ⁊ indulgētijs seu ꝯcessionibꝰ specialibꝰ sufficit vt ad illorū q̄bꝰ cōcedunt̄ noticiā ꝑueniāt. ꝼm Bar. et Albe. in. l. fi. ff. de ꝯsti. prin. vbi Jaso. expꝭsse hoc firmat colū. 8. numero. 32. et Alexan. de imola. in. l. qui absenti. ff. de acq̄. vel amit. posse. Jdeo dicebat ibi Ludo. ro. se cum pluribus doctoribus consuluisse. ꝙ priuilegium ciuilitatis seu ciuitatis alicui cōcessum nō q̄ritur sibi ignorāti ⁊ (?) si a tempore cōcessionis et certificationis. Et hoc dictū Ludo. ro. sequitur Alexan. in dicta. l. q̄ absenti. in fi. sue lecture. ⁊ Jaso. ī dicta. l. fi. et Barba. in. c. ij. col. 12. numero. 62. de cōsti. Et profecto verissima est doctrina predictorum patrū dicentiū vt attendatur tēpus scientie priuilegiati ad hoc vt producat in eius fauorem effectum. ꝑut etiam tenet Car. in. §. vniuersitati vestre. q. 5. in prohe. cle. ⁊ Panor. in dicto. c. ij. col. mihi pe. vers. venio ad ꝼm. de cōsti. ⁊ idē firmāt ibi Barba. col. 12. numero. 62. fel. col. 3. ꝟs. tertio limita. ⁊ Phi. dec. col. pe. vers. q̄rta cōclusio. in. j. sua lectura. ⁊ si ꝑmisso rū vberrimorū doctorū doctrina nō satiaris: aliosq̄ cupis videre antiq̄ores patres: recurre ad auctores adductos ꝑ Feli. in dicto c. ij. col. 3. vers. tertio limita. de cōsti. Et ꝑ hac nostra sentētia ꝙ req̄ratur notitia priuilegiati vt priuilegiū in eiꝰ fauorē seu quo ad eius vsum producat effectū solet allegari tex. l. fi. C. de consuli. lib. xij. vbi imperator sancit viros excelsos patricios quos ī huiusmodi dignitatis apicē augusta maiestas retulerit: illico ab īperialibꝰ codicillis ꝑstitis patre familias effici. Uides ergo ex illo text. ta:

les nō effici patres familias. p im periales codicillos in absentia il lorū emanatos: sȝ dū codicillis p̄ stitis. i. rep̄sentatis eis literis ſm glo. ſ. ibi. vbi vide notata p Bar. et Jo. de pla. ꝛ decisa p Bar. in. l. absenti. versi. inducit. ff. de dona ti. tene ergo mēti ꝙ illico quo pri uilegium p̄sentatur priuilegiato suū operat effectū p dictā. l. fi. C. de cōsul. quā ad hoc qd dictū est allegauit Bar. in. l. fi. q. ij. ff. de cō sti. prin. ꝛ etiam Jaso. ibi. colū. 8. numero. 32. ꝛ Alexan. in dicta. l. q̄ absenti. ꝛ tu dū videbis p̄dictos doctores allegantes dictam. l. fi. C. de consul. addas tex. similē vȝ §. filiusfamilias. versi. sed ex con stitutione nostra. duȝ tex. dicit il lico codicillis imperialibus pre stitis. insti. qui. mod. ius patri. po testa. sol. et notata ibi per Ange. are. in glo. illico. ꝛ illū §. filiusfa milias allegauit glo. ſ. in dicta. l. fi. C. de consuli. li. xij. habes ergo ex premissis. ꝙ priuilegium etiaȝ in fauorem illius pro quo proces sit suū p̄ducit effectū cū ad priui legiati p̄uenit noticiā. pro hoc fa cit tex. in. l. q̄ absenti. ff. de acqui. posse. vbi dicit tex. q̄d absenti ser uo scribit vt in libertate moret: nō cā mētē habet; vt statim velit serui possessionem dimittere: sed magis destinationē suam in id tē pus cōferre quo seruus certior fa ctus fuerit. ꝛ vide id qd per illam l. q̄ absenti. decidit gl. c. ap̄lice. in verbo ignorantia. de cleri. ex cō. Ecce ergo scientiam illius cui ali quid cōceditur req̄ri et illā suffi cere. ꝛ vide ea q̄ per illā. l. qui ab senti. in p̄posito notat Ludo. ro. in consilio. 35 o. incipiente circa p̄ mū proposite cōsultationis arti culum. col. 4. versi. respondetur. [1] Et pro premissis facit id quod notat Petr. de ancha. in consilio 398. incipiente premitto pro cla riori decisione dubiorum. vbi in q̄t ꝙ litere familiaritatis dome sticitatis et cōmensalitatis pape scripte in fauorē absentis ꝛ igno rantis: nil operātur nisi p̄ueniāt ad noticiam sic creati familiaris dicit enim Petr⁹ de ancha. ibi ꝙ in contrahenda familiaritate re q̄ritur consensus mutuus. l. dñi ꝛ ipsius familiaris. quia de vtriuſ ꝙ obligatiōe tractatur. familia ris enim obligatur dño ad serui tium: ꝛ dñs ei ad stipendium vel ad aliud iuxta pactum cōuentū. et sub quacūꝙ specie contractus cadat: req̄ritur consensus vtriuſ ꝙ: al's nulla cōtrahitur obligatio non interueniēte nūcio vel episto la ab vno missa et ab alio sine cō tradictione vel p̄restatione rece pta. l. consensu. ff. de acti. ꝛ obli ga. qd etiā in contractu donatio nis vendicat locum. Ipsa eñ do natio soli absenti facta nisi ad ei⁹ sciētiam vna cū consensu suo per uenerit non operatur plenuȝ ius consumatiuū seu ius in re transla tiuū. l. absenti. ff. de dona. c. si ti bi absenti. in prin. de p̄ben. li. vj. et. l. qui absenti. s̄. alle. sic etiam in proposito de quo per Petr. de ancha. in dicto cōsilio. 398. ex so lo pape consensu literis p creatū familiarē absentem ꝛ ignorantē non receptis ꝛ sic animo eius nō declarato iuxta in dictis literis contenta: non potest dici contra cta familiaritas inter papam et ipsum. Qꝛ talis familiaritas non ex solo verbo creātis causat: sed facto opus est vȝ vsu/exercitio/ꝛ mora cōtinua cū domino. ꝛ tales dñr p̄prie sui clerici familiares. vt in. c. fi. de verbo. signi. li. vj. qd c. fi. si vnꝙ cōtingat te legere res spectu more continue declara ex dictis Gaspa. de Cal. in cōsi. 8. sub ru. de off. lega. Ex q̄ igit in termi nis Petr. de ancha. in dicto cōsi. 398. assertus familiaris nō mora bat in seruitio pape: nec erat ei⁹ cōmēsalis: qd pȝ qꝛ familiaris cō mensalis quasi ad mensam come

1 Lre familiaritatis a papa cōcess se in fauorē absentis ꝛ ignorātis. nō p̄ducūt effectū nisi a tpe scientie ꝛ cōsensus.

1 Allusio vocabuli dz cõsiderari ita vt cui nõ cõuenit careat effectu.

2 Nota pro materia .3. regule cã. aplice Inno. octaui.

3 Excõicatio lata in absentẽ & probabiliter ignorãtem tz q ad ecclesiã: sz aũ ei' sciẽtiaz p excõicatũ habitaz nõ pducit penã.

4 Excõicatio ligat absẽtẽ & ignorãtem quoad vinculũ sz nõ quo ad penam.

5 Absens et pbabiliter ignorãs excõicatus si diuinũ celebrat officiũ nõ est irregularis.

dens sui dñi aut eius familie dicitur. [1] q allusio vocabuli dz cõsiderari ita vt cui nõ quenit careat effectu. c. si cupis. xvj. q. j. l. a nullo. dũ ille tex. dicit nec tñ imperiales ferias &c. C. de ferijs. nota enim debent esse consona rebus. §. est & aliud versi. ideoq insti. de dona. Cõcludit ergo Petr. de ancha. in dicto consilio. 398. q ex sola litera & volũtate pape absens & ignorans non creatur familiaris: qr sola nominatio vbalis nõ tribuit nomẽ officij sm eundẽ allegãtẽ ad hoc Bart. in dicta. l. ab senti. & Bar. in. l. j. §. familie. ff. de public. & ego allego cle. fi. versi. similiter. de sen. ex. [2] Et illa q dixi post Petr. de ancha. in dicto cõsilio. 398. applico ad ea q habentur i regula tertia cãcellarie apostolice. Inno. viij. vbi habetur q papa reseruat beneficia familiarium suorũ dispositioni sue. Pone modo casum q te scolasticum absentem & ignorantẽ papa creauit suũ familiarem. datur tibi ab ordinario in his partibus aliqd beneficiũ: postea illud vocat tua morte: renũciatione: incõpatibilitate: vel iuris priuatione. Nõne ordinarius col: ator illud conferre poterit? videtur q non propter dictã regulã tertiã can. apostolo. Inno. viij. p quam disponitur familiaris pape beneficiũ ei' dispositioni reseruatũ esse. tu tñ dic cõtra. nã ex quo fuisti creatus familiaris pape absens & ignorãs: necp̃sensisti tali creatiõi: illa creatio absq tua sciẽtia & cõsensu nõ operat effectum familiaritatis. alias sequeret absurdũ. s. q ola beneficia quorũcũq bñficiatorũ posset papa hodie illa via electa reseruare dñi oẽs absentes & ignorãtes crearet familiares. & p cõsequẽs oẽs collatores collationib' eorũ eo mõ denudaret qd hoc in regno nõ tolleraretur. Jõ pcludo q creatio familiaritatz reqrit duo pcipua extrema vz creationẽ ex pte creãtis/ & sciẽtiã & cõsensum ex pte creati. alrs nõ pducit familiaritatis effectũ. Et sicut ex his q. S. predixi vidisti sciẽtiã priuilegiati reqri quo ad verũ effectũ in priuilegiati fauorẽ pducendum. [3] Sic dicerẽ q ad penã incurrẽda ex actu gesto in absentẽ in territorio existẽtẽ reqrat ei' sciẽtia. Pono exẽplũ (ad qd gratia alicuius vtilitatis dicende p nunc me restringo) Absens qdã & probabilr ignorãs (& sic nec crassa nec supina ignorãtia notatus) fuit excõicatus. q tñ hui' rei ignar' homini cõmunioni se immiscuit: nonne talis est excõicatus? Rñdeo q sic. excõicatio em pura & simplex secũ mox cũ lata est trahit executionẽ. c. pastoralis. §. verũ. versic. nos itaq rñdemus. de appella. c. is cui. versi. sane. de s&etilde;tẽ. excom. li. vj. Sed nonne talis ex communione punietur? Dico q non sm glo. in. c. quanto. in verbo epistolam. ij. q. iiij. qr de excommunicatione nullo modo certioratus nec crassa nec supina ignorãtia notat' puniri nõ merer. c. illud de cle. exc. & gl. dicti. c. quanto sequitur Ludo. ro. in consilio. 330. incipiẽte circa primũ propositũ consultationis. col. 4. versicu. respondet. & Barba. in. c. ij. colũ. 12. numero. 62. de cõsti. & Jaso. in. l. fi. col. 9. ff. de cõsti. prin. [4] Et ex pdicta glo. c. quanto in fero ego q excõmunicatio ligat absentem & ignorantem quo ad vinculum sed non quo ad penã aũ eius scientiam. qr sciẽtia excõicati absentis reqritur vt excõicatio penã in cũ ldã cat. text. est in. c. apostolice. tunc eta gloss. ibi in verbo ignorantia de cler. excom. que gloss. ad hoc est menti tenenda. et semper solennem in eius materia reputaui. cuius doctrinam quo ad hoc sequitur Ludo. ro. in preallc. consilio. 330. colum. 4. [5] Et tam ex

dicta gloss.c.quãto. ꝙ ex dicto.c. apostolice.cum sua glo.preal leg. infero correlarium verissimum.ꝙ si cõtingat presbiterũ absentem ⁊ ꝓbabiliter ignorãtem diuinum officium celebrare:ex quo excom municatiõis late cõtra ipsum sciẽ tiam non habuit nec crassa nec su pina circũdatus fuit ignorantia nullam ex hoc solo incurrere irre gularitatem.⁊ hãc sentẽtiam po nit ⁊ firmat Pet. de ancha.in.c.j. no.6.post Jo.an.in sua nouella ⁊ Lap.de cõce.prebẽ.li.vj.vbi etiã in.§.ex parte vero.col.ij.ver.quid de absente excõmunicato dicti.c. j.hoc firmat Do.ge.[1]Infero et ego aliud correlariũ ex predictis ꝙ presbiter beneficiatus absens ⁊ probabiliter ignorans suspen sus/interdictus/aut excõmunica tus si diuinũ celebret officiũ ante tamẽ sciẽtiam excõicationis sic cõ tra eum late nõ potest ex hoc pri uari beneficio. nec illud ab alio etiam per viam si cõstiterit iuste et iuridice potest impetrari:quia co nõ meretur priuari:cum nullã inde irregularitatem contraxerit per dictũ.c.apostolice.[2]Infero ⁊ tertium correlariũ ꝙ si absens,⁊ ignorãs ꝓbabiliter(⁊ sic nec cras sa ignorantia nec supina macula tus)si ante talis excõicatiõis sciẽ tiaz dies nature claudat est liber quo ad deum.⁊ neominus excõi cator ipse debet eum post mortez absoluere.ẜm glo.in dicto.c.apo stolice.quã declara vt ibi per Pa nor.Et tu legista (si canones non vidisti) quereres forsan ꝓ animi tui informatione viso qd iste tal' excõicatus liber est quo ad deũ. ad quid post mortez obsoluetur? Respondeo hoc ideo / qꝛ quo ad ecclesiam excõicatus erat:merito per eam debebat absolui:ꝓut ab solui etiam post mortẽ potest.c.a nobis.le.ij.versi.potest.de sen.ex cõ. Non enim qui liber est apud deum:semper liber est apud eccle siam/nec ecõtrario.Judicium em̃ dei ⁊ ecclesie quãdoqꝫ est impar. Judicium namqꝫ dei veritati que nec fallit nec fallitur semper initi tur.Judicium autem ecclesie non nũꝙ opinionẽ sequitur.quã ⁊ fal lere sepe contingit ⁊ falli: ꝓpter contigit interdum vt qui ligatus est apud deum/apud ecclesiaz sit solutus.⁊ qui liber est apud deũ: ecclesiastica sententia sit innoda tus.vt eleganter inquit tex.in di cto.c.a nobis.vers.nos igitur.vbi vide precor notata. p Panor.l.ij. ⁊.iij.no.⁊ ibi Feli.not.ij. [3] Nec tñ pretereũdum vnũ existimaui: quare aduerte ad ea que predixi vz.absentem ꝓbabiliter ignoran tem ante eius sciẽtiam agentem: vt puta suo in officio diuino etiã celebrando non incurrere irregu laritatem.Intellige hoc procede re nisi fuisset ante talem censurã peremptorie citatus:quia si post citationem recte et rite ⁊ a iudice competenti decretam que ad ci tati notitiam peruenit ⁊ ipse tali ter citatus nec per se nec per aliũ comparere curauit:⁊ ob eius contumaciam vinculo excõmuni cationis fuit innodatus:qui hui' rei inscius absqꝫ solutione diuinũ officiũ celebrauit: ꝓculdubio est irregularis.ꝙꝙ sciẽtiã dicte ex cõicationis vt pdixi ante celebra tionem nõ habuerit.ẜm petr.de ancha.i dicto.c.j.no.6.post.Lap. de cõce.ꝑbẽ.li.vj.idem tz Do.ge. ibi.in.§.ex pte vero.col.ij. versic. quid de absente excõicato.Fuit em̃ illa ignorãtia crassa ⁊ supina: ex quo vidit se autoritate haben tis potestatẽ citatum:⁊ citatione tali spreta nõ cõparuit:fuit ergo in delicto:contumacia enim deli ctã est.l.cõtumacia ⁊ ibi Paul.de cast.ff.de re iudic.ergo tale dictũ nõ debebat remanere impunitũ sicut nec cetera scelera.l.cõgruit. ff.de offi.ꝑsid.c.vt fame.versi.res spondemus.de sen.excõ.Nec ꝗs

1 Presbyter absens et ꝓbabiliter ignorãs ex cõicat⁹.ꝙꝙ diuina celebret añ excõicatio nis inlam bñficio pri uari ex hoc solo nõ põt nec illud a quo ꝙ etiã ꝑ viã si con stiterit va let Ipetra ri.

2 Absens et ꝓbabiliter ignorãs si excõicetur, ⁊ añ ei⁹ sciẽ tiã moritur liber ẽ quo ad deum:⁊ neominus ab excõica tore absol uẽdus est.

3 Absens re cte rite ab hñte ptãtẽ citat⁹:⁊ ob eius cõtu maciã excõ municat⁹ diuina etiã ante excõi catiõis sciẽ tiam cele brãs est ir regularis.

piam recte negare potest.quin illa contumacia emendari ꝛ corrigi nedum puniri mucrone ecclesie potuerit ratione inobediētie.c.quod sup his.de maior.et obedi.cui censure (cū medicinalis si non spernatur sit.c.j.de sen.excō.li.vj.)debuit reuerēter acquiescere:nec eā debebat vilipēdere cōtēnere nec ita irreuerēter superioris mādatū spernere ꝛ paruifacere.sꝫ precauere debuit ne in fece ꝛ luto ꝯtumacie obdormiret ꝛ diuinis audacia q̄dā dānabili se ingereret.[1]Et si cōtingat istū talē irregularē penitere ꝛ dispēsationē sup irregularitate querere.nō īferiorē papa (nisi iure speciali ipsi inferiori talis facultas purgāde ꝛ abstergēde irregularitatis cōpeteret) adeat q꞉ irregularitatis delēde ptās ac auctoritas soli pape cōpetit.fm Petr.de ancha.in dicto.c.j.no.6.post Lap.ꝛ idē tenet Do.i dicto.§.ex pte.col.ij.post Guil.in spe.in ti.de lega.§.iuxta.versi.vt aiunt.Pro quibus allego tex.in.c.j.vers.sciturus.de sen.et re iudi.libro.vj.c.j.in fine.cum.c.is cui in ecclesia.§.is vero.de sen.ex.lib.vj.Et tales irregulares indurati diuinis officijs in sprētū ecclesie ꝛ ecclesiastice censure se ingerētes sunt ab ecclesia pellēdi.c.si quis episcop9.le.j.xj.q.iij.etiam manu laicali.c.siquis episcopus.le.ij.eadeꝫ causa.ꝛ.q.nicominus Regis iudicio ad req̄sitionē ecclesie ex hoc possunt exilio dānari.c.ij.de cler.exc.[2] Possent ꝛ tales irregulares diuinis se ingerētes bñficijs priuari.c.fraternitati.c.postulastis.§.questuistis.versi.ad hoc.de cleri.excō.et ipsi moniti a diuinis nō desistentes etiā deponi possent.c.clerici.illo co.ti.Ita tñ ꝙ si magna multitudo ꝛ cōgeries seu turba i hoc peccauerit:tunc illi quos magis cām tāti delicti esse ꝯstiterit sunt ꝑpetua depositiōe cōdēnādi:alij

1 Excōicat9 diuina celebrās irregularis ē ꝛ a solo papa reabilitaꝛ nisi minori papa talis ptās cōpetat iure speciali.

2 Irregulares beneficijs priuari:et ipsi a diuinis nō desidētes deponi possent.

aūt q̄ tantum nō delinquerint ab officio ad tps sunt suspēdendi:et oib9 penitentia iniungenda.c.latores.vers.si vero.de cler.excom.ꝛ premissa absq; prolixitate circa hunc vltimum articuluꝫ dicta veluti vtilia ac sepe contingentia ꝑpetuo nota.Et sicut ex his q̄ predixi vides scientiā verā aut ignorantiam crassam vel supinam sufficere ad penam incurrendā.Sic etiā videretur in ꝓposito nostro principali:prima facie fore concludēdum ꝙ ex quo horum cōcordatorum scietiam christianissim9 rex noster ante dictā electionem habuerat:ꝛ animū suū ꝙ his concordatis vti intēdebat ꝛ declarauerat per eorū acceptationē ꝛ ratificationē:nominandi cōmodum ꝛ facultas mox sibi cōpeteret:abdicata in premisso casu electoribus eligēdi potestate.Q꞉ ad acq̄sitionē iuris nominādi videbaꝛ regi sufficere.vt papa in sacro Lateranē.consilio hec concordata laxasset et ea a rege approbarētur:ꝛ ratificarenꝛ.facit text.in.c.si tibi absenti.in.j.parte de prebē.li.vj.vbi per collationem etiam absenti factam ꝛ ei9 ꝯsensūꝫ ius plenum acq̄ritur cōsentiēti:vt statim dicere posset beneficium sibi datū esse suū ꝛ eo gaudere seu vti.facit ēt tex.in auē.q̄bus mod.natu.effi.sui.§.generalr.col.vij.vbi legitimatio a die sciētie legitimati ꝛ ei9 ratificationis suū ipsa ꝓducit effectū.Et ꝓ regia nolatiōe videbatur facere id qd̄ seq̄tur.Clarū ē ꝙ hec cōcordata sūt leges et cōstitutiōes.saltē sic hec cōcordata vocat papa i fi.ti.ꝓcedētis.duꝫ dicit leges ꝛ cōstitutiōes ꝛc.ꝛ hec constitutiones sunt attento rege nostro priuilegiate in hoc ꝙ electoribus quib9 ius eligendi ꝛ postulandi de iure cōmuni datur,facultas certo casu vꝫ ꝓuilegio speciali cessante adimaꝛ eis sic ꝓcedēdi vtraq; via.s.eligēdi et postulandi

landi potestas quo ad platuras. infra hoc i tex. descriptas. [1] Modo habeo vnā regulā q̄ q̄cq̄ cōstitutiones principū noue regulariter nō sumāt effectum nisi post duos mēses. auč. vt facte noue cō sti. versi. vt autē apertius. col. 5. (de quo articulo vide tu notata p Bar. in. l. omnes populi. col. xij. in 5. q. principali. ff. de iusti. et iur. ad quod solent canoniste ipsi allegare. c. nō magno. 7. c. super specula. ne cle. vel mona. cum. c. noue rit. de sen. excom. que iura ad hoc allegauit gloss. in. c. ij. de cōsti. vbi canoniste omnes cōmuniter prosequuntur hunc articulum: inter quos vide ibi Feli. 7 eius notata. col. iij. incipiēdo a versi. circa secū dum 7c.) tn̄ si leges vel cōstitutiones in priuilegiū alicuius sunt late statim incipiūt habere effectū. pro hoc allego tibi tex. in. l. pe. in fi. C. de decur. li. x. dum tex. ille vtitur his verbis vz. Eadem cōstitutione diue memorie zenonis ex die quo promulgata est suas vires obtinente. 7 illam. l. pe. ad predictum ꝓpositū notauerunt Bar. et Jo. de pla. ibi. 7 casum illius. l. pe. dixit vnicum 7 sing. Ludo. rom̄. in consilio. 330. incipiente circa primū. col. mihi. v. in princi. 7 ipsum Ludo. ro. allegādo eū in dicto cō silio. 330. refert. 7 sequitur Fel. in dicto. c. ij. col. 4. versi. hanc limitationē. 7 etiā Phi. dec. ibi. col. pen. versi. quarta ꝯclusio. in. j. lectura. 7 in dicto. c. ij. isti duo scribētes posteriores. 7 Joā. de imol. col. ij. et Barba. col. xij. numero. 62. eiusdē c. ij. allegāt dictā. l. pe. ad id qd̄. s. dixi. [2] Et per eādem. l. pe. dicebat Bar. in. l. omnes populi. col. mihi. xij. in. v. questiōe principali. ff. de iusti. 7 iur. 7 Jaso. in. l. fi. col. 9. vers. sed redeūdo. numero. 34. ff. de cōsti. prin. q̄ statutum afferēs cōmodū statim habet effectū 7 p illud statim queritur ius etiā ignorāti. Sic̄ videmus s̄m Bar. 7 Jaso. in locis. s. ꝓxime allegatꝫ in legato. q2 cū afferat cōmodum mox queritur ignorāti. per. l. cum pater. §. surdo. vbi vide Bar. ff. de leg. ij. secus tamē est in hereditate q̄ pōt dānū afferre. s̄m Bart. in dicta. l. oēs. in. v. questione principali. 7 Jaso. in dicta. l. fin. col. 9. p l. hereditatē. ff. si quis autem. ff. mandati. [3] Et lꝫ ista demulcerēt pluriū aures. sermo tamē noster cūis lepore 7 modo dicendi careat: sit tn̄ inter hereticos oculatissimos et eruditissimos vtriusq; ꝓfessionis viros patres: ideo ne ab illis regius adulator censear aut a vera iuris opinione declinans: premisso in casu cōtra regiā nolationē ꝓ veritate cōcludēduꝫ existimaui: 7 ꝓ electione ꝓmissa fore iudicādū esse arbitror. Nec obstat principale fundamētū (cui ꝓ nūc tātum respōdeo ceteris: vt clarissimis fundamētis pretermissis) ꝓ regia nominatione. s. adductum. Non obstat ergo dū dicebamus sufficere priuilegiatiuas cōstitutiones seu priuilegia ipsa ꝑuenire ad priuilegiati notitiā: vt mox effectū ꝓducāt. per text. in. c. j. versi. ex parte vero tua. de cōce. prebē. li. vj. Quia ꝯfiteor hoc procedere vbi priuilegia ipsa simplicia 7 pura 7 nō ꝯditionalia essent: secus tn̄ dicerē si cōditionalia essent nedum a priuilegiato ipso: sꝫ etiā ab alio purificāda 7 ab alieno arbitrio depēdētia. aut si presupponant formā 7 solēnitatē aliquam preābulā. nā cōditione pēdente aut forma 7 solēnitate req̄sita nō precedente: videtur (vt ita loquar) priuilegia ipsa seu cōstitutiones priuilegiatiue medio tēpore dormitare in fauorē sic priuilegiati cōditionalis. Et ideo dicerem electionē interim rite 7 recte ab idoneis 7 de idoneo celebratam in premisso casu nō impediri p nolationē regiā ante purificationē ꝯditionis. [4] Actus em̄

1 Cōstitutiones noue ꝑncipum lꝫ regulr non sumāt nisi post duos mēses effectū. sec⁹ est de cōstitutionib⁹ in priuilegiū alicui⁹ latis. q2 stati incipiūt habere effectum.

2 Statutum afferēs cōmodum statim habet effectum.

3 Resolutio ꝑncipalis. s. ꝑmisse q̄stionis in q̄ ꝓ electo: ꝯ regiū nolatum cōcludit.

4 Actus conditionalis ꝯditiōe pēdēte nō ꝓducit effectū vitacē.

5

perpetuis futuris temporibus loco dicte pragmatice cōstitutionis: ac omnium et singulorum capitulorum in ea contētorum valet: vt decetero cathedralibus et metropolitanis ecclesijs in regno dicto [a] delphinatu ⁊ comitatu Vieñ. ac valentineñ. nūc ⁊ pro tempore (etiā ꝑ cessionē in manibus nostris ⁊ successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice [b]

conditionalis a superiore emanatus (qualia erant hec cōcordata) ad cōditionis purificate tempus refertur ⁊ interim vires viuaces ⁊ effectuales nō capit: sed iacet impēdēti. c. preterea. le. ij. de appella. c. licet. circa fi. de voto ⁊ voti redēp. c. si ꝑ te alicui. in. j. parte iūcta glo. in verbo si ad id. de rescrip. que gl. predicta iura allegat ⁊ cle. cum ei quē. j. responso. de cōce. prebē. ⁊ ꝑ hoc facit bon⁹ tex. in. §. ex cōditionali. de verb. obliga. insti. cum c. sup co. ⁊. c. de illis. de cōdi. appo. [1] Conditio enī designat nudum ministeriū facti: ⁊ debet impleri in forma specificata vt effectum producat. l. meuius cui fandus. ⁊ ibi Bar. ff. de cōdi. ⁊ demon. ita q; si sit mixta dependens etiam a facto tertij: debet ex facto tertij impleri vt locū habeat. l. j. ⁊ ibi Alexan. de imo l. ff. de condi. insti. [2] Sic erat in ꝓposito nostro. nā ad hoc vt christianissimo regi nostro nominādi cōpeteret ad ꝓlaturas infra descriptas ptās: duo precipue inter cetera requirebantur necessaria. Primū q; capitulis talium prelaturarū deesset speciale eligēdi priuilegiū. Secūdum: vt hec sacra cōcordata prius a rege ipso xp̄ianissimo acceptarētur et ratificarent: ⁊ nedū ab ipso verū etiā ⁊ ab ecclesia gallicana: ac a cunctis suis sui regni parlamētis que ⁊ in illis legi/ publicari/ iurari/ ⁊ registrari ad instar aliarum constitutionū regiarum debebāt put hodie. Et de acceptatiōe/ lectione/ publicatione/ iuramēto/ ⁊ registratiōe predictis. infra certum tempus tūc futurū iā diu assicta psum ⁊ ꝑ patētes lr̄as aut autenticas scripturas oim ⁊ singulorū ꝑmissorum summo xp̄i pontifici fidē facere via recta astringebatur aut nūcio pōtificali tūc apud regē existēti tales lr̄as delatori cōsignare tenebat. Et de singulis ānis etiā legi put alie ipsi⁹ regis xp̄ianissimi constitutiones ⁊ ordinationes q̄ in viridi sunt obseruātia ac obseruari debēt: alis hec cōcordata ⁊ īde secuta q̄cunq; sint cassa/ et nulla/ nulliusq; roboris seu mometi declarauit sctissimus quōdā Leo papa decim⁹ in cessione sacri Lateranēñ. cōcilij. vt videre potes. in. c. volum⁹ añt. j. de ꝑtesta. aposto. ꝯtra regē frā. fac. ⁊ in. c. nos igit. j. de ꝯclu. Lateraneñ. cōsi. Et sic hec concordata sūt tūc demū ꝓducebāt ⁊ ꝓducūt effectū si a rege acceptarent ⁊ ratificarent. Et si ab ecclesia gallicana ⁊ ꝑlamētis ꝑfatis regni Frācie fieret. qđ dictū est. ergo interim nō purificatis dictis cōditionib⁹ poterāt eligētes iuridice eligere. ⁊ hec vr̄ mihi sana ⁊ integra opinio: q̄ fulciri posset vrgentissimis alijs fundamētis ⁊ magis pungētibus que tamen hic inserere breuitatis gratia omisi.

a ¶ Dicto: videlicet Frācie.

b ¶ Canonice. [3] Quē dicā canonice intrare vt vicariū dei taliq;

1 Conditio dsignat nudū ministeriū facti: ⁊ dz impleri i forma specificata.

2 Declaratio corum q̄ requirunt: vt regi cōpetat ad ꝓlaturas nominatio.

3 Querit q̄s dicat habere canonicum introitū in papali sede: ⁊ vt ad regiam nōiationem de prelatu fis ꝓuidere possit.

ctū ad regiā noīationē de prelatu ris hoc in textu descriptis puide re possit cōsiteare? Nōne illū asse rā summū pōtificē ac canonice in trare/ ⁊ p ɔ̃ñs sibi hāc facultatem puidēdi de p̄laturis ad regiā no minationē cōpetētibus: si cōtra le gē diuinā rōne p̄prij vitij habuit ingressum? Absit talē cōsiteri sum mū pōtificē: nec fateor talē electū hr̄e posse ex electiōe canonicū in gressum. ⁊ p ɔ̃ñs illi nō cōpeteret hec puidēdi de p̄laturis nec alijs bñficijs potestas. [1] Tolle exem plū eligitur cōcorditer aut a du plo maiori pte cardinaliū in sum mum pontificē quispiā hereticus ⁊ crucis xp̄i inimicus: dices ne ta lem canonice intrare? nō. nisi a ve ritate declines. imo exceptio he resis (pbato tanto scelere) sic ele ctū a dei vicariatu indignū decla rat: ⁊ a sede beati Petri primi xp̄i vicarij alienū facit. sic itelligo gl. in. c. lz. in v̄bo exceptiōe. de elect. [2] Et ex hoc infero: q̃ si heretic⁹ in papā eligat̃/ ⁊ a sede sua expel latur/ nō est restituēdus. quia ob stat ei exceptio heresis: nec here tico aliqd lz possidere. hoc corre lariū infero post gloss. y. in. c. quó iure. viij. di. cui⁹ allegata vide. et illā gl. sequitur Panor. i. d. c. lz. in ex peditiōe glo. exceptiōe. ⁊ vide no tata p Panor. in. c. itē cū qs. de re sti. spo. Nisi heretic⁹ sic spoliatus parat⁹ sit corrigi. qr tūc esset resti tuēdus ſm Car. Alex. in. d. c. quo iure. col. iij. versi. nota vlteri⁹. ⁊ fa cit glo. in. c. nūc aūt. in verbo mar cellinus. in fi. ibi dicit Hu. ⁊ c. xxi. dist. Dicebāt tamē Inno. ⁊ Com pos. in. d. c. lz. q̃ lz papa accusari de heresi possit. vt est tex. in. c. pa pa. iuncta glo. in verbo a fide. xl. di. (ad qd vide notata p glo. in. c. nūc aūt. in v̄bo marcellinus. v̄si. itē obijcitur. xxi. di.) nō tñ potest de heresi excipi cōtra electū in pa pam cōcorditer vel a duplo maio ri pte cardinalium. ſm Innocē. et Compos. in. d. c. lz. qr litera illius c. lz. remouet in fauorē cōcorditer electi/ vel a duplo maiori parte omnem suspitionem ⁊ opinionem Inno. sequitur Joā. an. in dicto. c. lz Anto. aūt de butr. ibi super hoc articulo an excipi cōtra talem de heresi possit multum instat. ⁊ ali quātuluz cōfuse pcedit. vt inquit ibi Panor. [3] Ideo concluderem ego cū Panor. ibi in expeditione dicte glos. in verbo exceptiōne. q̃ si presupponitur electionē fuisse factam siue cōcorditer siue a dua bus partibus cardinaliū. q̃ neo minus omnis exceptio que de iu re diuino vel naturali infert sic electū nō posse esse papam est ad mittēda. [4] Unde hec exceptio q̃ electus in papā sit hereticus/ furiosus/ infans/ aut mulier de bet admitti. Quia si heretic⁹ est/ nō potest esse papa: cū ius papa tus nō cadat in eum. cū enim ipse hereticus sit extra ecclesiam: non potest esse caput ecclesie. Respe ctu autez furiosi ⁊ infantis ea de causa dixi l eos excipi posse: quia naturaliter nō habēt cōsensum q̃ requiritur tñ ad assequēdam tan tam prelaturā sicut ⁊ ad assequē dum plenie vnūquódq̧ bñficium cōsensus ipse requiritur. c. si tibi absenti. de preb. li. vi. cū similib⁹. Absonū eñi esset vt furioso dare tur ecclesie militantis principa tus. Cui ius propter animi fragi litatem statuit vt bona corpusq̧ eius cōsilio ⁊ opera alterius re gantur. l. cōsilio. ff. de cura. furio. vel alijs ext. minó. dan. Ridiculū etiā esset cum grādi totius orbis ⁊ sic ecclesie militātis iactura/ vt ille deberet apostolatum regere qui nō nouit gubernare seipsum. cū ad regimē tāte sedis talis p̄so na sit admittēda q̃ saltē discretio ne preemineat: ⁊ moꝝ fulgeat ho nestate. id eñi etiā respectu regi minis inferiorum ecclesiarū req̃ situm esse disposuit papa Alexā.

1 Hereticus cōcorditer vł a duplo maiori p. cardinali in papa electus n est papa. Et cū canonicum nō habeat in gressum nō pōt ad regiā nominationē de p̄laturis p̄uidere: ⁊ q̃ talē de heresi excipi pōtest.

2 Ōis exceptio q̃ oritū hz a iure diuino vel naturali; pōt obijci in papā electū.

3 Exceptio obest electio in papam si dicatur ⁊ pbet q̃ est furiosus/ ifans/ vel mulier: qr neuter ex his est capax tāte prelature.

Lꝫ beata ꝟgo maria excellẽtior fuerit et sit apostolis vniuersis: nõ tñ illi sed istis claues regni celorum commisit xp̃s.

Canonice intrare dr̃ cui p cõsequẽs prouidendi de p̃laturis ad regiã nolationẽ cõpetit prelatas: q̄ concorditer ut a duobus cardinaliũ ptibus l summũ eligit pontificẽ: q̃ si electus ipse dũ sic eligeretur vxoratus eẽt: ꝛ quid actura sit vxor an papa ei debitũ carnis p̃stare teneatur hic declarat.

3 Si certũ ẽ electũ ꝯcorditer vel a duplo maiori pte cardinaliũ vxoratũ eẽ an vẽdicari ab vxore possit? ꝛ an ei debitũ carnis p̃stare teneatur?

4 Clericorũ cõtinentia nõ ẽ de iure diuino nec naturali sꝫ positiuo reddere ãt debitũ carnis vxori sue ẽ de iure diuino.

iij.in.c.indecorũ. de etat.ꝛ quali. Infans enim ipse longe est a rerũ experiẽtia/verbi dei p̄dicatione/ discretione/moribus/honestate/ consilio/ꝛ bono exẽplo.q̃ in summi dei vicario requirũtur. Infantis aũt tãta est imbecillitas vt merito p̃lature principalis in dei ecclesia sit indignus: cum ignorantia totali sit circundatus. vt merito de eo dicamus ꝙ quicquid videt ignorat. l.j. versi.impuberes. C.de fal.mone. Eget nãꝗ etiam cathedra beati Petri bono p̃lato ꝛ defensore qui se suãꝗ cathedrã tueatur ꝛ defendat. Infans autẽ ꝓpter etatẽ se defendere nequit: multoꝗ minus res a genitoribꝰ partas tueri/quas nec seipsuꝫ regere nec defendere didicit: cui miserãdo ius de tutore ꝓuidit.l. j.ff.de tutel.§.est aũt tutela.insti. eo.ti. Ideo dicimus ꝙ natura refragatur seu contradicit furioso ꝛ infanti ne ipsi iudices dari possint.l.cum p̃tor.§.non autẽ.ff. de iudi.sic dicerẽ ꝙ nec quispiã eorum põt in papam eligi.ꝛ si eligatur ꝯ eũ poterit excipi. Cũ cuiꝗ eorꝫ desijt ꝯciliũ ꝛ ꝯsensus legitimus: ꝛ alia ad põtificatũ obtinẽdum requisita. Graue etiã esset si in electũ in summũ pontificẽ siue concorditer siue a duplo maiori parte exceptio qđ mulier est non posset obijci.[1] Cũ mulier ipa indigna sit clauium regni celorũ et vicariatus dei. Hinc dicit tex.in.c. noua quedã. de peni.ꝛ remissi.qđ licet beatissima virgo maria dignior ꝛ excellentior fuerit et sit apostolis vniuersis.nõ tñ illi sed istis dñs claues regni celorũ cõmisit.[2] Sꝫ an irrep̃hẽsibiliter saltem asserere potero illum vtrũ summũ pontificẽ esse: canoniceꝗ intrare: vt sibi hec ꝓuidẽdi de p̃laturis facultas nominato p regẽ christianissimũ cõpetat: quẽ concorditer reuerendissimorũ cardinaliũ collegiũ aut eiꝰ due partes elegit: si electus ipe in papã vxoratus erat dũ sic eligeretur? Assero ꝙ sic. Quid actura erit eiꝰ vxor si reuocetur in dubiũ papam secũ non contraxisse: stabit ne ipse iudicio alicuius si negat illam vxorem suam esse? Respondeo ꝙ nõ. quinimmo respondere ꝛ excipere poterit ꝙ iudicioꝰ alicuius minime stare tenet: ac asserere dominum solũ eũ posse iudicare.c. aliorꝫ.ix.q.iij. ita in terminis pulchre inquit glo.in.c.si quis pecuniã.79.di.quã ibi sequuntur Jo. de turre cre.ꝛ Car.Alexan.ꝛ illã gloss.dicit singu. Panor.in. dicto c.licet.no.4.eandẽ etiã gl.sequitur Panor.in.c. cum venissent.in oppo.quam facit ad illũ text.de iudic. Aduerte tñ ꝙ vbi papa sciret pro certo se vxoratum esse dũ eligeretur: ꝛ in vxoris iacturã ipe certus de matrimonio nollet cõfiteri imo negaret illud: nec iudicio alterius stare vellet peccaret mortalr.ſm Car.Ale.ꝛ Jo.đ turre cre.l.đ.c.si q̃s pecunia.[3] Sed pono l dubiũ nõ reuocari: sꝫ certũ esse papã dũ ꝯcorditer vl̕ a duplo maiori pte cardinaliũ eligebatur vxoratũ esse: vxorẽꝗ eũ vẽdicare conari: dicã ne talẽ verũ pontificẽ esse: canoniceꝗ intrare: vt illi hec ꝓuidẽdi facultas de p̃laturis ad regiã noiationẽ ꝯpetat? Rñdeo ꝙ sic. Sꝫ q̃d actura erit pape vxor? Inducẽda erit ad ꝯtinẽtiã. Quid si cõtinere nolit? tenebit̃ ne papa carnis đbitũ sibi reddere? Rñdeo ꝙ sic. Quis hoc docuit? gl.j.l fi.di cti.c.si q̃s pecunia.quã sequit̃ ibi Jo.de turre cre.col.ij.ꝟsi.ad tertiũ.dicẽs papã vxorẽ suã nõ posse repellere q̃n ei debitũ reddat. ar.c.si vxorem.xxxij.q.v.[4] Sed

quomodo probatur hec conclusio? Rñdeo probari sic. Clericorũ cõtinẽtia nõ est de iure diuino: nec de iure naturali sed positiuo. Reddere aũt debitũ vxori est preceptum iuris diuini & naturalis. qꝛ scribitur. Uxori vir debitũ reddit: similiter autẽ & vxor viro. j. ad corint. vij. Ubi aũt ius positiuum impedit aut obuiat iuri diuino aut naturali seruandũ nõ est. vt declarat Jo. de turre cre. in dicto. c. si quis pecunia. quẽ ibi & allegata & deducta latius per eũ vide. & text. c. fi. vbi vide notata per Panor. no. fi. de cõsuetu. Diceres forsan oriri posse scandalum ex tali copula. et qd nil cum scandalo est agendum. c. nihil cum scandalo. de prescrip. Respondeo post Jo. de turre cre. in dicto. c. si quis pecunia. in fi. ij. col. qd tale scandalum esse passiuum & nõ actiuũ: qd nõ est dimittendum propter doctrine veritatẽ & iusticie equitatẽ & vita scancititatem. ad qꝫ Jo. de turre cre. ibi allegat Hiero. Sed nunquid sanctius ageret papa vxoratus si renunciaret papatui prout põt. c. j. de renũci. lib. vj. Dicit Archi. in dicto. c. si quis pecunia. verũ esse qd sanctius faceret si vxore ignorãte creatus seu elect⁹ fuerit papa. sed si ea sciẽte / & nõ contradicẽte / nec reclamante / nec protestante elect⁹ fuerit videtur illam cõpellendam esse vt conuertatur & contineat. et ita tenẽt Jo. de san. Jo. de turre cre. & Car. Alex. in dicto. c. si quis pecunia. arg. text. in. c. sane. de conuer. coniu. [1] Ubi est casus qꝫ vxoratus in epm potest ordinari si vxor prius profiteatur cõtinẽtiã & sacrũ sibi velamen imponat: & religiosam vestẽ assumat. & vide ibi Panor. vna cũ. c. cõiugatus. cũ ibi notatis maxime a Panor. illo eo. ti. et ad materiã glo. dicti. c. si quis pecunia. vide notata per Panor. in dicto c. sane. Ultimo querit. [2] Curiosus tñ quispiam forsan quereret an vete

ri legi diuine contrarietur dũ papa copula carnali cũ propria eius vxore vteretur? Respondeo qꝫ nõ. nam in veteri testamento nedum simplicibus sacerdotibus sed et summo eorũ pontifici licitũ erat matrimonium & eo vti. dum tñ cũ virgine ab illis contraheretur. possem ad hoc comprobandũ plures veteris legis partes adducere sed gratia facilioris huius materie exitus adduco id qd scribit Leuitici. xxj. c. vbi inserũtur verba dei vmentis Moysi iubentis sacerdotis filios Aaron alloqui: vt eos moneret nõ contaminari. et Paulo ibi infra sequitur. Pontifex id est sacerdos maximus virginem ducet vxorem. viduam aũt et repudiatam sordidam atq͡ meretricem non accepiet sed puellam de populo suo. [3] Sacerdotibus tamen noui testamenti seu legis euangelice copula carnalis et sic vsus matrimonij etiã cum proprijs vxoribus non fuit concessus. scdm Jo. de turre cre. in. c. tenere de ecclesia. 31. dist. [4] Sed qd de apostolis & alijs sacerdotib⁹ legis noue vxoratis: erat ne eis permissa eas cũ eis circũducẽdi potestas? Respondeo qꝫ sic dum tamen ab amplexu abstinerent: copula eñ eis vetita erat. Ad hoc cõprobãdum adduco id qd scribit beat⁹ Paulus apostolus. j. ad Corinth. 9. sic dicens. Nũquid nõ habemus potestatẽ sororẽ mulierculã circũducendi sicut & ceteri apostoli & fratres dñi & cephas? & ista sunt verba etiam pape Leonis in. c. omnino. 31. di. & predictum verbũ sororẽ. quo verbo vtitur beatus Paulus. j. ad Corint. 9. & Leo papa in dicto. c. omnino. exponẽ. i. vxorẽ secundum gloss. in dicto c. omnino. Uide insipiens / qꝛ non dixit beatus Paulus. j. ad Corint. 9. Nunquid non habemus potestatẽ sororẽ mulierem amplectendi / sed circunducendi. verba sunt text. in

1 Põt vxoratus in epi ordinari, vxore cõtinentiã vouente.

2 In veteri testamẽto licitũ erat sacerdotibus: leuitis: & eorũ põtifici id est maxime sacerdoti cõtrahere matrimonium cum virgine et copula vti.

3 Sacerdotib⁹ noue legis seu euãgelice vsus carnalis vxorius nõ fuit permissus.

4 Apostoli vxorati an circũducere poterãt vxores et eis carnaliter copulari?

dicto.c.omnino.Et paulo.j.in illo tex.dr.Ne tñ deinceps vlteri⁹ fo=ret carnale inter eos (intellige quo ad vsum copule) coniugium. [1]Caue tñ ne decipiaris cũ glo. illius.c.omnino.in verbo paulo.q̄ inquit.ꝙ apostoli ducebant vxo=res secum vt ipse eis in cibis parã dis seruirẽt illecꝫ cum pauperes essent ab apostolis pascerẽtur de mercede eorum predicatiõis.illa tñ gl.displicet Jo.de turre cre.ibi. Nec ea q̄ refert ibi gl.vidẽtur cõ=sonare puritati p̄dicationis apo=stolice:nec paupertati ⁊ simplici=tati cõuersatiõis sanctissime apo=stoloꝝ.[2]Nã vt inqt Jo.de tur=re cre.in dicto.c.omnino.allegã=do Hieronimũ i epistola ad exu=periũ. Nemo apostolis paupior fuit.[3] Pauper etiã fuit eoꝝ ca=put.s.xp̄s Jesus redẽptor noster. qui de seipso loquẽs eiuscꝫ paup=tatẽ detegens sic ait.Vulpes fo=ueas habẽt:⁊volucres celi nidos: filius aũt hominis nõ hꝫ vbi ca=put suũ reclinet. Luce.9.c. Sed qui asserũt apostolos sustentare vxores ex p̄dicatiõis mercede:se fundãt in dicto.c.oino dũ dicit vt mercede p̄dicatiõis sustẽtaretur ⁊c.iuncta doctrina gl.ibi in verbo vt mercede.quam vide.Dic tu tñ ſm Jo.de turre cre.ibi.ꝙ id qd in illo tex.de sustentatione ex mer=cedis p̄dicatione dr.nõ intelligi=tur ꝙ ipsi apostoli mulieres sustẽ=tarẽt seu alerẽt ex predicationis mercede.immo intelligit qd ipsi apostoli sustẽtabãtur ab ipsis mu=lieribus que desiderio doctrine sequebãtur eos:vt etiã satis in=fert text.in dicto.c.omnino. si re=cte intelligat.sicut dicim⁹ de mu=lieribus que sequebãtur xp̄m mi=nistrantibus ei de facultatibus ipsarũ vt videre potes text.Lu=ce.8.circa p̄n. Nec legi diuine re=pugnabat si apostoli p̄dicantes a viris ⁊ mulierib⁹ nutriebãtur.Vi de enĩ beatum Paulum.j.ad Co=rint.9. sic dicẽtem. Quis militat suis stipendijs vnquã? Quis plã=tat vineam ⁊ de fructu eius non edit? Quis pascit gregẽ et de la=cte gregis non manducat? Scri=ptum enĩ est in lege moysi. Non alligabis os boui triturãti.⁊ seq=tur Paulo.j.Si nos vobis sp̄ualia seminauimus:magnum est si nos carnalia vestra metam⁹? ⁊ sequit Paul.j. Nescitis qm̃ q̄ in sacrario operãtur:q̄ de sacrario sunt edũt? Et qui altario deseruiũt cũ alta=rio participãt? Ita dñs ordinauit his qui euangeliũ annunciant de euãgelio viuere. Vides ex p̄missis licuisse apostolis mulieres cir=cunducere sorores.i.q̄si sorores a qbus ipsi mercede p̄dicatiõis iu=ste vt dixi poterãt nutriri.per id qd.j.ad Corint.9.⁊ in.c.oino.31. di.scribit.quẽ tex.sic post Joã.de turre cre.ibi intelligo.spreto sen=su gl.ibi in verbo paulo.q̄ glo.vt p̄dixi Joã.de turre cre.ibi displi=cuit,Et in hoc apostoli ipi xp̄i re=dẽptoris nostri sanctũ sequeban=tur exẽplũ.dñm enĩ nostrũ predi=cantẽ multe sequute sunt mulie=res:q̄ ministrabãt ei de facultati=bus suis.vt scribit Luce.8.Sum=pta p̄missorũ occasiõe diceret ac simul forsan quispiam quereret. [4]Si vxori⁹ copule vsus nõ fuit apostolis licitus in nouo testamẽ=to.vt predixi per dictũ.c.omnino. (cui⁹ litera vt vides venit ad de=clarationẽ eorũ q̄ scribũtur.j.ad Corint.9.)cur fuit veteris testa=menti sacerdotib⁹ ⁊ leuitis p̄mis=sus? Rñdeo ꝙ ꝑpter sobolis suc=cessionẽ:qr ex alia tribu preterq̄ ex semine Aaron ad sacerdotium nullis promoueri permittebat.c. tenere dꝫ ecclesia.31.di.ne igitur illa trib⁹ ⁊ per consequens sacer=dotum ⁊ leuitarũ genus periret fuit eis hoc permissuꝫ.hodie aũt nõ ex successione certi seminis tñ debetur sacerdotiũ seu presbite=ratus:nec consideratur illa ratio

1 ... aposto ... ucerent ... ores et ... as mu= ... res: vt ... e eis in ... uirent ⁊ ... si eas ex ... icatiõis ... ercede a= ... ent?

2 Nemo ... postolis ... auperior ... it.

3 Vide tu ... iser xp̄i ... auperta= ... em.

4 ... xori⁹ co= ... ule vsus ... ur sacer= ... otibus et ... euitis le= ... gis veteris ... esse p̄ mis= ... us et cur ... hodiernis ... acerdoti= ... bus talis ... etitus sit ... sus decla ... at.

vz ne certi seminis genus periret.
Ideo q̃ nũc ordinatur et ad aliquẽ
ex sacris ordinibus pprie dictis
pmouetur a die sue ordinationis
castitatẽ seu pudicitiam seruare
tenetur.sic intelligo dictũ.c.tene
re dz ecclesia.[1] Sed an veteris
legis sacerdotibus et leuitis vsus
copule vxorius quocũq; tempore
esset licitus? Rñdeo q̃ nõ. Nã sci-
re debes fm Joã.de turre cre.in
dicto.c.tenere dz ecclesia.q̃ Da-
uid volens ampliare cultũ diui-
nũ instituit.xxiiij.sacerdotes sum
mos:quorũ vnus tñ maior erat:
qui princeps sacerdotũ dicebaẗ:et
precepit vt vicissim ministrarent
singulari de sabbato in sabbatũ:
et fm sortes dedit cuiq; septima-
nã sue vicis.q̃ sacerdotes leuitici
generis dñi in tẽplo ministrarent
pvice sua:abstinebãt ab vxorib⁹:
et ipsi manẽtes iuxta templũ non
redibãt ad domos suas:quousq;
septimana cõpleta esset.sicut de
zacharia legimus q̃ (añ redẽpto-
ris nostri incarnationẽ) cũ fun-
ctus esset officio suo: impletiq;
essent eius dies fm ordinẽ vicis
sue:abijt in domũ suã:et cognouit
vxorẽ suã cui nomẽ erat elisabeth
de filiabus Aaron:q̃ in senectute
tandem peperit filiũ (patronum
meum)cui nomen erat Joannes.
Luce.j.c.et p hoc vide text.in di-
cto.c.tenere dz ecclia. Sed quid
de hodiernis dicemus clericis li-
cet ne eis vxorari? dic q̃d sic.siue
sint occidẽtales siue oriẽtales dũ
tamẽ aliud nõ obstet impedimẽ-
tum et in minoribus tñ sint ordini
bus constituti.per.c.si q̃s vero.c.
si q̃s eorũ.c.lectores.32.dist.c.j.c.
q̃d a te.et.c.cũ olim.de cleri.cõiu.
[2] Sed cõstituti in superiori or-
dine vz presbiteratus / diacona-
tus/vel subdiaconat⁹:nec occidẽ-
tales/nec oriẽtales possent matri
moniũ carnale cõtrahere:nec po-
terant a tpe apostolorũ.et si cõsti-
tuti sic in supiori ordine siue occi-
dentales sint siue orientales qui
cõtrahunt:nõ tenet matrimoniũ.
fm glo.j.in.c.dyaconi.28.dis.quã
sequitur ibi Bar.Alexan.per tex.
in dicto.c.si quis eorum.qui fuit
dispositus et ordinat⁹ in sexta sy-
nodo.vt patet ex eius suprascri-
ptione.que quidẽ synodus sexta
in oriente fuit celebrata fm glos.
in dicto.c.dyaconi.Et q̃ cõstituti
in ordine presbiteratus/ diacona
tus/ vel subdiaconatus / nõ pos-
sint matrimoniũ contrahere car-
nale.statuit martinus papa in.c.
dyaconus.27.distin.et Calixtus
papa sic per hec verba ait.Presbi
teris / dyaconibus / subdyaconi-
bus/et monachis concubinas ha-
bere seu matrimonia contrahere
penitus interdicimus : contracta
quoq; matrimonia ab huiusmodi
personis disiungi:et personas ad
penitentiã redigi debere / iuxta
sacrorum canonuz diffinitionem
iudicamus.c.presbiteris.27.dist.
Cum enim ipsi qui templũ et va-
sa domini sacrariũ spiritussancti
debeãt esse et dicu indignum eos
est cubilib⁹ et immũdicijs deserui
re inquit Inno.papa secundus.c.
decernimus.28.dist.Et Beda su-
per lucã sic ait.Sacerdotibus(vt
semper valeant altari assistere)
semper ab vxoribus est abstinen-
dum:semperq; castitas obseruã-
da precipitur.et ita inquit.c.sacer
dotibus.31.dis.et in concilio car-
tagiñ.ij. per hec verba decerni-
tur. Episcopos / presbiteros / sa-
crosanctos antistites continẽtes
esse decet in omnibus.c.epos.31.
di.[3] Si q̃s ergo eorũ qui ad cle-
rum accedunt/voluerit nuptiali
iure mulieri copulari:hoc añ or-
dinationẽ subdyaconatus faciat
inquit tex.in preallegato.c.si q̃s
eorũ.ille eñ ordo sacer est.et ad
similitudinẽ dyaconi et presbyte-
ri subdyaconus dz continentiam
obseruare. sicut in sexta synodo
(.i.in dicto.c.si quis eox.32.di.cũ

1
Ueteris le-
gis sacer-
dotibus et
leuitis vxo
rius vsus
quocũq; tẽ
pore non
fuit licit⁹..

2
Nec occidẽ
talib⁹ nec
oriẽtalib⁹
clericis in
p̃sbiteratu
diaconatu/
aut subdia
conatu cõ-
stitutis lici
tus est ho-
die carna-
lis matri-
moniũ ɔct⁹
dũ i altero
essent ex p̃-
missis ordi
nib⁹ cele-
bratus.

3
Ordini cui
lz sacro hic
specificato
votũ ɔtinẽ
tie ẽ ãnexũ
rõne cuius
impeditur
et dirimitur
matrimo-
nium post
ɔtractum :
et in altero
ex sacris
ordinibus
matrimo-
nium ɔtra-
hens ma-
iori excõi-
catione est
innodat⁹.

1 Oriētales clerici ī minorib⁹ ɔstituti matrimoniū ɔ̄hēre p̄nt: ꝛ eorum vxorib⁹ dū ī sacris ꝛ maiorib⁹ ordinibus sunt positi cum amplexibus maritalibus vti.

2 Errāt ī iure asserentes licere oīb⁹ sacerdotib⁹ oriētalib⁹ ɔ̄hēre mr̄imoniū dū ī p̄sbiteratu sūt ordine ɔstituti idē dicit si ī ordine aut dyaconat⁹ vl subdyaconat⁹ sint ɔstituti: bñ tñ p̄nt regulr̄ in minorib⁹ ɔ̄hēre: ꝛ vxoribus ī maioribus ordinibus constituti vti.

3 Romana eccl'ia cur patit̄ orientales clericos q̄ ī minorib⁹ ordinib⁹ ɔstituti mr̄imoniū ɔ̄hūt ꝛ ī sacris positi vxorib⁹ vtuntur. vi sopq̄ hoc nō lꝫ occidētalibus clericis hic declarat.

constitutū) inquit tex. in. c. a multis. de eta. ꝛ q̄li. Ordini igitur cuilibet sacro. s. presbyteratus/dyaconatus/ꝛ subdyaconatus est votum continentie ex ecclesie statuto seu ordinatione annexum p. c. dyacon⁹. ꝛ. c. p̄sbyteris. 27. di. et quisq; istorum ordinum impedit futurum matrimoniuꝫ ꝛ dirimit post susceptionē talis ordinis cō tractū. c. j. c. ij. qui cler. vel vouen. ꝛ. c. quod votū. de voto et vot. redemp. li. vj. Et q̄ in altero ex istis sacris ordinibus constitutus diuino timore postposito in periculum proprie anime matrimoniuꝫ ausu temerario cōtrahit: maiori excommunicatiōe a iure lata est innodat⁹. sic em̄ statuit Clemēs quint⁹ in concilio Uien. s. cle. eos de consan. ꝛ affi. Ex premissis habes ꝙ tam occidentales q̄ȝ orientales clerici in minoribus ordinibus tm̄ ɔstituti: possunt matrimonium cōtrahere: quibus etiā vxorius vsus permittitur. Sꝫ nec occidētales nec orientales clerici matrimoniū cōtrahere possunt si tempore contractus presbiteratus/vel dyaconat⁹ aut subdyaconat⁹ ordinē habebāt. Sed tu forsan ex hoc crederes me velle inferre tam occidentales q̄ȝ oriētales clericos p omnia parificari quo ad matrimonium. Ego tñ hoc nō infero. immo dico ꝙ lꝫ quoad premissa parificentur. differunt tñ in alio. [1] Nā oriētales ī minorib⁹ ordinib⁹ constituti. ꝛ sic ante sacri presbiteratus/aut diaconat⁹ vel subdyaconatus ordinis receptionem licite matrimonium contrahere possunt. ꝛ ipsi in p̄missis tribus sacris ordinibus aut in altero ex eis cōstituti matrimonio prius cōtracto possunt vti: ꝛ vxoribus copulari: q: oriētalis ecclesia votum cōtinentie nō emisit. c. cū olim vers. nos igit̄ attēdentes. de cleri. coniug. ꝛ ibi glo. in verbo votū. p glo. ad p̄bandū ecclesiam orientalem votū continentie nō approbasse nec vouisse continentiam. allegat. c. nicena. c. qm̄ et. c. aliter. 31. di. tu ēt adde. c. vt clericor. ī fi. cū gl. fin. de vit. ꝛ honest. cleri. [2] Nunc q̄ȝ igit̄ asseras p̄ut faciūt plures par (vt ego) ī canonib⁹ sciētes dicētes ꝙ presbiteri greci seu oriētales hodie passi cōtrahūt matrimoniū. Dic tu tñ tales hoc asserētes errare: q: lꝫ ī minorib⁹ ordinib⁹ oriētales ipsi ɔstituti cōtrahāt matrimoniū ꝛ eorū vxorib⁹ vtantur ipsi p̄moti ad sacros maiores ordines p̄ut eis lꝫ p dictū. c. cū olim. nō tñ ī maioribus cōstituti oēs passim ɔtrahūt ꝛ maxīe p̄sbiteri religiosi proprio voto castitatis astricti. [3] Quereres forsan cur ecclesia Romana hoc qđ p̄dixi patit̄ oriētalib⁹ seclarib⁹ ꝛ nō occidētalibus clericis? In prōptu cā est. s. rōne cōtinētie p̄misse ꝛ acceptate ab ecclesia occidētali: quā cōtinentiam vt dixi non vouit oriētalis ecclesia. est ꝛ alia ratio. q: vt dicit Pa. ī. c. j. ī. q. 7. de baptis. post Inno. ꝛ Hosti. ibi. q: eccl'ia romana dꝫ quātū potest sine tñ violatiōe fidei tolerare ritus ꝛ cōsuetudinē aliar̄ prouinciar̄ vt grecoruꝫ ꝛ alior̄ xp̄ianor̄. vt facilius redeāt ad fidē integram: ꝛ hac ratiōe papa sustinet grecos sacerdotes ī matrimonio s̄m Panor. in dicto. c. j. de baptis. per dictum. c. cum olim. Sic tolerat ecclesia romana paganos ꝛ iudeos cōtrahētes matrimoniū ī scđo gradu ɔsanguinitatis. c. gaudem⁹ de diuor. s̄m Pa. ī dicto. c. j. de baptis. q̄ lꝫ ī gradu hūano seu canonico (ꝛ nō diuino) iure vetito seu p̄hibito mr̄imoniū cōtraxerūt tꝫ: nec tales ad fidē catholicā

cōuersi sunt separādi. q2 tpe 2ct' matrimonij nō artabant cōstitutionib' pōtificalib' inq̄t ꝑallega tū c. gaudem'. ⁊ eoꝝ matrimoniū i gradu diuina lege permisso 2ctū q̄ꝙ de iure canonico fuerit i gradu ꝓhibito: nō tñ iō post baptismi lauacrū ē separādū: cū duret ⁊ sit iter sic 2hētes veꝝ matrimoniū. c. de ifidelib'. de cōsan. ⁊ affi. nec ifideles ad fidē redacti q̄ sic 2traxerāt sūt separādi: ne inde sequat iniqu' exit'. q2 diuine snīe talis separatio esset 2traria. nā ex quo diuina lege ꝑmittēte 2iūgere poterāt: lege seu dei snīa debēt tueri: qua cauet. vt quos deus cōiunxit hō nō separet. Mat. 19. Mar. x. et c. de infidelibus. s. alleg. ⁊ cū isti sint vna caro facti adhereat alter alteri. iuxta diuinā ordinationem de q̄ Gene. ij. c. in fi. Nō turbent g de facto q̄ sic i gradu diuina lege ꝑmisso lz ex canonica ꝓhibito cō traxerūt: sz ab eccl'ia tollerent. vt ceteri ifideles ad fidē ⁊ gremium vniuersalis eccl'ie militātis faci li' 2uertant. ⁊ sic cōuersi i sancta nr̄a fide cōseruent. [1] Aliq̄d em̄ a iure in fauorē nouiter 2uersoꝝ seu neophitoꝝ tolerat: qđ tamē alijs ꝓhibitū esse reperit. Jō vides q̄ q̄ꝙ q̄rt' cōsanguinitatis grad' ꝓhibeat ⁊ dirimat matrimoniū: qđ i illo gradu 2sistere cessante dispēsatiōe inter xp̄ifideles nō pōt: nō tñ hoc extēdit ad illos q̄ nouiter ad fidē reducunt. Nam legim' Gregoriū papā Augustino angloꝝ gētis ep̄o specialiter scripsisse: vt angloꝝ gēs q̄ nuper ad fidē venerat ⁊ ne a bono qđ ceperat/ metuēdo austeriora/ recederet: quousq̄ firma radice i fide anglica gēs esset solidata vt i q̄rta gñatione seu q̄rto 2sanguinitatis gradu matrimonialr copulari posset ꝑmisit. c. q̄dā lex romana xxxv. q. 3. Si decet ecclesiā romanā tolerare clericos orīētales vxoribus in sacris 2trētes: cū q̄b' i mi

1 Quartus consanguinitatis grad' īpedit ⁊ dirimit cessante dispēsatione matrimoniū: tolerat tñ ius neophitos: antea in tali gradu cōtrahētes ad fidē xp̄i redactos.

2 Orīētales p̄sbyteri q̄ in minorib' matrimoniū contraxerunt: dū i maiorib' ordinib' sūt positi q̄cunq̄ tpe vxorio coitu non debēt vti.

norib' 2traxerūt matrimoniū: vt facili' redeant ad fidē integram. [2] Sz an greci q̄ in minorib' constituti matrimoniū 2hēre ⁊ vxoribus vti dū in sacris sunt cōstituti possunt: quocūq̄ tēpore copulari ⁊ vxorio coit: possint? vel an aliq̄ tpe ab vsu vxorio teneant abstinere? put in veteri lege sacerdotes ⁊ leuite ſm ordinē vicis sue certo tpe abstinebāt: vt i ꝑcedētib' declaraui ⁊ ondi dum in exēplū allegaui zacharie morē: de q̄ Luce j. ⁊ in. c. tenere. 31. di. Respondeo q̄ orīētales q̄ alteri ministrāt tpe oblatiōis sanctoꝝ. s. sacramentorū ⁊ celebratiōis in olbus cōtinētes esse debēt: vt a deo possint cōsequi q̄ suppliciter postulāt. c. qm̄ ꝓsi. itē opz. 31. di. [3] Quid de puris laicis vxoratis an pp honorem ⁊ reuerētiā agni imaculati redēptoris nr̄i ab his recepti/ debeāt ꝓ tūc a cōiugalib' amplexib' abstinere. ⁊ q̄d pp festiuitates ⁊ dies ieiunioꝝ? vide. c. sciatis fratres c. q̄tiēscunq̄. c. fratres. c. si q̄s. ⁊ c. xp̄ianos. ⁊ notata vtroq̄ꝑ scribētes. 33. q. 4. [4] Sz q̄rit q̄diu abstinebit ab vxore p̄sbyter ipe orīētalis q̄ ministrare tenet aut rōne forsan bñficij aut oneris sibi iniūcti singulis dieb' aut assidue iuxta. c. tenere. in fi. 31. di. ⁊ c. significatū de p̄ben. Rñdet Hu. in. c. qm̄ 31. di. quē ibi refert Joā. de turre cre. col. 2. nūero. 4. q̄ forte sufficit si abstineat ꝓ reuerētia sacramēti solū eadē nocte q̄ vxorē carnalibus amplexib' cognouit. sicut dicim' de spōso ⁊ spōsa q̄ cū acceperint bñdictionē: ꝓ reuerētia bñdictionis ea nocte in virginitate debēt manere. c. sponsus. xxx. q. v. lz tñ qđ de spōso ⁊ spōsa dixi vt ab

3 Remissio ⁊ iuriū assignatio: ꝑ q̄ iura ⁊ scribentiū in eis notata cognosces an vxorati q̄nq̄ a copula cōiugali debeant abstinere.

4 Orientalis p̄sbyter q̄ vxorē carnaliter cognouit q̄diu abstinere teneatur a celebratiōe p' talē copulā licitam hic declarat.

1 Sacerdos grecꝰ cum vxore se ad latinos seu occidenta-les trāsferēs an ipse vxorio coitu apud latinos vti possit?.

2 Virginitas suaderi p̄t: nō tñ ipar-tiri seu im-perari.

3 Vxore inui-ta seu ɔdi-cēte nō pōt maritꝰ con tinētiā pfi teri:nec eā copula pri uare.

4 Vide septē causas et ra tiones q̄s posset vxor orientalis presbyteri allegare ɔ̄ maritum q̄ eā apud la tinos seu occidenta-les transtu lit:si ei nol let copula-ri.

stineant nocte eorum benedictionis sit honestū:non tamen est necessarium.nec peccant contrariū facientes ſm glo.in dicto.c.sponsus.nisi copule insisterent causa libidinis exsaturande tm̄.Sic dico de greco seu orientali presbytero q̄ si oporteat eum diuinis officijs et sacramentis vacare.si alr per consocium vel alium non possit casus necessitatis suppleri:premissa cōfessione secure poterit accedere ad immolandum:licet ea nocte vxorem cognouerit:dū tn̄ eā nō cognouerit tm̄ cā exsaturāde libidinis.⁊ ita ēt cōcludit Jo. de turre cre.in dicto.c. qm̄.col.ij. Abstineat ergo a diuinoꝝ celebratiōe si eam cā libidinis tm̄ cognouerit.qꝛ tūc celebrās de hoc nō ɔfessus ⁊ ɔtritꝰ peccaret. facit tex.i.c.sꝫ pēsandū ē.ꝟsi.cū ꝟo.6. di.facit ēt tex.i argu.i.c.fi.i prin. eiusdē di.[1]Sꝫ quid si sacerdos grecꝰ se trāsferat cū vxore sua ad latinos ibiq̄ morā faciēs velit celebrare ⁊ neominus vti vxore sua put in ꝓpria regiōe faceret facereq̄ posset.an esset p latinos seu occidētales tolerādꝰ viso q̄ docet se in minoribꝰ ɔ̄xisse:⁊ recte ⁊ rite ordinatū ēt in maioribꝰ extitisse? Et an casu q̄ p̄sbyter grecꝰ vxoratus q̄ vxorē apd latinos trāstulit cū q̄ iter eos ihabitat ɔtinere ea renuente velit:illā(cessante alia sufficiēti cā)debito carnis p̄uare possit?R̄ndeo assumēdo aliq̄ dicta Archi.⁊ Jo.de turre cre.in.d. c.qm̄.et eorum dicta multiplr ex meis ꝓprijs dictis cū labore p̄cogitatis ornādo r̄ndeo q̄ ita. Probo p̄mo sic.iste sacerdos grecꝰ dū in minoribꝰ esset de iure ɔ̄xit.nec oriētalis eccl'ia votū ɔtinētie emisit declarādo vt p̄dixi.p.c.nicena c.qm̄.c.aliter.31.di.c.cū oli.de cleri.cōiuga. Scd̄o sic.qꝛ iste clericꝰ grecꝰ nūq̄ pmisit ɔtinētiā tacite nec exp̄sse.ergo ad illā seruandā nullo mō ē cōpellēdꝰ cū res sit voti ⁊ nō p̄cepti.[2]Nā vt dicit beatus Ambrosiꝰ.⁊ habet i.c.itegritas.32.q.j. Integritas corporis expetēda a nobis ē:quā ego ꝓ cōsilio suadeo/nō ꝓ iperio p̄cipio. Sola est em̄ virginitas q̄ suaderi pōt/ĩptiri(al's est iimpari)nō pōt:res magis voti q̄ p̄cepti ē.inquit tex.in.c.integritas.[3] Tertio sic inuita seu contradicente vxore legitima:semel carnaliter cognita postea nō potest eiꝰ maritus ɔtinētiā ꝓfiteri nec vxorē copula priuare.c.sunt q̄ dicunt.27.q.ij.nec etiā p religiōis ingressuꝫ vxorem ab āplexu ⁊ copula carnali excludere nisi ipa etiā ad religionē migrauerit:vel si a deo ipa ɔsentiēs senex sterilis sit q̄ sine suspitione possit ⁊ velit eē i seculo:qꝛ tūc talis p̄latꝰ dissimulare posset vt ea i scd̄o remanēte ⁊ castitatē ꝓmitēte ad regionē transeat vir eiusdē.c.cū sis.de ɔuer.ɔiuga.⁊ idem dic i casu.c.pe.illo eo.ti.s.si cōiuges mutuo ɔsēsu se relaxēt prout possent q̄ ad solā cohabitationē ⁊ copulā cōiugalē ppetuā ɔtinētiā vouētes.qꝛ tūc altero religionem intrāte reuerti nō posset p dictū.c. pe.Si igit ad ꝓpositū nr̄m vir castitatē iuita vxore copulata ꝓfiteri nō pōt:nec religionē si ipsa ɔ̄dicat ꝓfiteri:q̄nimmo posset ipse reuocari de monasterio in q̄ ꝓfessus ea nō cōsentiēte fuit:nisi ipsa ēt ad religionē trāsisset vl' ppetuā castitatē seruare ꝓmisisset.c.j.de ɔuersi.ɔiu.Sic dicerē post Arc.in dicto.c.qm̄.q̄ grecꝰ sacerdos q̄ se cū trāstulit vxorē suā ad latinos nō posset eā p̄uare copl'a ēt si apd̄ latinos ea inuita cōtinentiā vellet ꝓfiteri.[4]Et posset illa vxor allegare contra sacerdotem grecū q̄ sic niterer eā p̄uare maritali copula hoc sibi nō licere multiplici de cā.Pria ē.ex q̄ p mr̄imoniuꝫ facti sūt vna caro.vt hr̄ Gene.2.i fi.⁊ i dicto.c.sūt q̄ dicūt.⁊ Mat.19. Scd̄a.qꝛ sic agēdo fieret iter eos

dcopulā sepatio.id tñ esset
s redēptoris nr̄i dicētis.q̄s
qđ ⁊ vtrīcꝫ stare pōt)deus
homo nō separet.Mat.19.
.c.sunt q̄ dicunt.ꝫ.alleg.⁊
elib⁹.de ꝯsan.⁊ affi.Ter
ec⁹ p̄sbiter q̄ vxorē secum
tinos seu occidētales du=
ibi debitū carnis denega
denegaret posset abstinen
ter occidētales priuaret eā
ō dr̄ bonū plis ⁊ etiā bono
seu remedij saltē in effe=
quo in occidētalib⁹ ptib⁹
pula grec⁹ p̄sbiter et vxor
ducerēt pinde eēt ac si stā
culo matrimonij cōsumpti
ret vxor ipsa neqꝫ ip̄e gre=
ntē matrimonij cōtracti ef
ac si (certis saltē inspectis
vxor a marito relinqueret,
uod tñ(excepta fornicatiōis
m etiā ad copule priuatio=
pmittit.Stat eñ redēpto=
snia.qꝛ nō lꝫ cui q̄ꝫ vxorē ex
fornicatiōis cā relinquere
.Mar.x.⁊ habet in.c.sunt
t.⁊ in.c.agathosa.27.q.ij.
gñ.de cōiu.lepro.[2]Quar=
r et vxor sunt duo in carne
Mat.ix.Mar.x.c.sunt qui di
.c.agathosa.ꝫ.alleg.et.c.j.
g.lepro.si igit grec⁹ p̄sbyt
⁹ cā pprie cōtinētie a copu
gali ip̄a ꝯdicēte apud occi
es abstineret.q̄ esset et in q̄
eret ꝯuersio in q̄ vna ⁊ eadē
ex pte.s.mariti attēta psona
ad cōtinētiā:⁊ ex pte.s.vxo
siderata psona marie si iune
iaceret i pollutiōis/icōti=
⁊ adulterij piculo/id enim
randum non est sicut nec:
at casus dū marit⁹ q̄ cogni=
nalr vxore religionē itraret
atis gr̄a:vxore tñ iuita ⁊ re=
.qđ nō lꝫ marito.p dictū.c.
dd̄.ip̄e eñ vxore tūc cōq̄rē-
reqrēte eēt monasterio pellē
.j.de gner.ꝯin.iuri eñ refra
lia igressus:q̄ vxorē debito

1 Maritus vxorē relinquere nō pōt excepta fornicationis causa.

2 Uir ⁊ vxor sunt duo in carne vna.

3 Marit⁹ nō pōt etiā p religiōis ingressum ⁊ continentiam emissam/vxorē cōtradicentē ⁊ pri⁹ carnalr ab eo cognitam maritali affectu ⁊ maxie respectu copule p̄uare:imo ipse nō obstāte religionis ingressu esset ea reqrēte a monasterio pellendus.

carnis p̄uare neq̄t.p.c.cū sis.illo eo.ti.nō ergo eam debito carnis priuaret sola talis ꝯtinētia greci p̄sbiteri i seculo apđ occidētales morantis:ex quo nec religiōis approbare ingressus hoc opari posset.[4]Quinta.qꝛ fraus maxie talis q̄ iter vxoratos ad copule p̄uationē tēdit nō toleratur:imo expsse phibetur.scripsit eñ btūs Paulus p̄cipiēs vxoratis dicēs.j.ad Cor.vij.Nolite fraudare iuicē nisi forte ex ꝯsensu ad tp̄s vt vacetis orationi.⁊ iterū reuertimini in idip̄z ne tētet vos sathanas ppter icōtinētiā vr̄az.Sexta.si grec⁹ p̄sbyter vxorat⁹ vxorē apđ latinos seu orietales ducēs ibi cōtinere teneretur:apiret via malicijs/ fraudib⁹/ ⁊ dolositatib⁹ i fauorē greci/⁊ ei⁹ vxoris iacturā.Pone qꝛ presbyter grec⁹ sic vxorat⁹ adeo libidinose ⁊ voluptuose ⁊ cum magno sūptu (vt fieri solet cū vxore ppria in ptib⁹ orietalib⁹ vixit.vt ⁊ vxorio antiquo amore ⁊ cōiugali coitu ac vxoria societate sit fastidiat⁹. viso tñ qꝛ p ea q̄ p̄dixi nō poterat ip̄e ea iuita ⁊ ꝯdicēte ptinere.trāsduxit se cūea ad ptes occidētales vbi se velle ꝯtinēter viuere iuxta illi⁹ regiōis p̄sbiterorū obseruantiā sibi patefecit.Posset ne tamē ip̄az sic fraudulēter trāsductā vxorio coitu p̄uare?[5]Rūdeo qꝛ nō. qꝛ malicijs talis p̄sbiteri nec aliorū mortaliū ē idulgēdū.l.i fundo.ff. de rei vēdi.c.sedes aplica.de rescri.c.vt circa.in prin.c.auaricie de elec.li.vj.nec fraudi ⁊ dolo talis greci vxorati esset parcēdum: imo ei resistendū.iuxta illud vulgare adagiū qđ dici solet vꝫ.[6] Qꝛ fraus ⁊ dolus nemini debent patrocinari.c.dictum.xxx.q.j.c.si

4 Fraus iter cōiugatos inductiua copule priuatiōis ex apostoli pauli snia dānatur seu reprobatur.

5 Malicijs hoim nō ē idulgēdū.

6 Fraus ⁊ dolus nemini debent patrocinari.

1
Fraudulẽter ꝛ dolose iduct⁹ itrare religionẽ: post voluntariam ꝓfessionẽ est religioni astrict⁹: sꝫ ꝓbata fraude aut dolo: q̄ grã bonoꝝ sic intrãtis accidẽdoꝝ ipi religiõi ex pte religiosoꝝ occurrerat: nõ religioni sed heredibus seu primioribus sic ingressi applicantur.

2
Marit⁹ primo ãno sui matrimonij nõ dꝫ ab vxore diuertere sꝫ cum ea domui sue letari.

3
Qñ vna via ꝓhibet᷑ altera nõ dꝫ admitti.

vir.de cogna.spirit.c.j.i prin.xv.q.6.c.sedes apostolica.c.ex teno re de rescr.imo fraudibus est pro viribus resistendũ. c.cum in multis.in fi.de rescrip.li.vj.c.ij.de renunc.li.vj.l.filie mee emancipate.cum alijs vulgaribus .ff. solu. matri.[1]Et sic fraudẽ ius fouere recusat:nõ tñ dolũ(nisi sit bon⁹)alit:q̄nimmo vtrũqꜫ aborret ꝛ dãnat:ad quod comprobandum plura in mediũ afferre possem iura:sufficiet tñ pro nunc mihi vnicuꝫ cõtra ambitiosos hodiernos plures religiosos afferre.l᷈q̄ dolo q̄ plurimos(maxle'iuuenes) etatis tñ cõgrue ad religionis igressum seducunt grã fraudandi eorũ ꝓximiores quo ad bona tẽporalia auaricia q̄dã improba religiosi ipsi moti.ꝫ q̄s ꝑ hec ṽba cõciliũ magõtinẽse scripsit.Constituit sane sacer iste cõuẽtus vt epi siue abbates q̄ non in fructũ animarũ/sed in auariciã ꝛ turpe lucrum inhiantes/quoslibet hoies circũuenitẽdo tonderunt:ꝛ res eorũ tali persuasione surripuerunt penitentie canonice vt pote turpis lucri sectatores subiaceant. Hi vero qui electi comã deposuerunt(intellige et professi sunt) in eo quod acceperuntꝑseuerare cogantur.Res vero coꝝ heredibus reddantur.c.cõstituit.xx.q.iij.videa ibi reprobataꝫ fraudem approbatũ tñ bonũ dolum.mal⁹ eñi dolus nõ tolleratur.l.j.et per totum ti.ff.de dolo malo.ꝛ tex. dicti.c.cõstituit.semꝑ reputaui multum singularẽ.quem etiam dixit singu.Panor.in.c.cũ dilect⁹ in expeditiõe gl.fi.quã vide iuncto il lo tex.de his q̄ vi metusue cã fi.ꝛ preallegatum.c.constituit.etiam dixit sing.Panor.in. c.in ꝑsentia col.mihi.ij.vers.nota quẽ licite.ꝛ in col.mihi.xiij.versi.sed circa ꝑdicta oritur dubiũ ꝛc.de proba.ꝛ Anto.corse.in suis singularibus. in verbo religio.ꝛ Panor.in.c.ꝑ

terea.in expeditione glo.f
fi.de le.ꝛ vide notata ꝑ Fel
cto.c.in ꝑsentia.col. mihi.
in textu.sub numero.9.Se
pro vxore greci ratio est.si
ritus post verum matrim
et copulã non potest via re
rem inuitam ꝛ renuẽtem an
carnali ꝑuare.sic nec pote
indirecta eam copula sibi
fraudare:nec se ab ea dive
c.tue.versi.si vero.de proc
xime in primo anno sui ma
nij.[2]Nam scribitur cum
rit homo nuper vxorem:nc
cedat ad bellum:nec ei qu
necessitatis iniungetur pu
sed vacabit absqꜫ culpa
sue:vt vno anno letetur cu
re sua.ṽba sunt deutero.2
nec vxor maritum copula f
lẽter priuare posset.c.dictu
q.j.ꝛ.c.si vir.de cogna.spir
cut igitur presbiter grecus
tus via recta ꝯtradicẽte ei⁹
in ꝑtib⁹ oriẽtalib⁹ nõ posse
pula carnali priuare.sic ꝑ l
locũ translationẽ eã a debi
nis nõ poterit etiã si dicat f
le continere excludere.s.in
bus decidentalibus.quia a
quereretur effectum seu inte
susi ex vna via et in vna re
q̄ effect⁹ tñ in altera sibi ꝓh
succederet ergo ꝯtra eũ illu
gare dictum.[3]Qñ vna via
hibetur:altera non dꝫ admi
tue.cum glo.in verbo effect
procu.l.scire oportet.§.si m
ff.de tutor.et cura.l.que sub
ditione.§.si quis.sub iurisi
di cõditiõe.ṽsi.sꝫ si.l fi.ff.de
institu.et.l.queritur. ff.de l
ber.Mulieri ergo sic transl
virũ sequenti et eius simpli
est succurrendũ: nec simpli
sua virum sequẽdo debuit
se damnosa.l.j.in prin.ff.de
ꝑdictas cãs ꝛ rõnes ꝑ parte
ris greci presbiteri eã transl
tis ad ꝑtes occidẽtales ac eã

...ꝫ cōtinere ipe possit fru
...cam debito carnis.nota.
...emine scribentiꝫ habui
...d circa hec effundāt Ar:
...Joā.de turre cre.in.c.qm.
...Joā.de turre cre.col.2.
...r.brixi.dixisse in.q.sua
...alt incipiēte sacerdos ꝙ
...ā.q.pro.xxx.in ordine al
...nt.de butr.in.c.cū sm.in
...or.ordi.ꝙ si sacerdos gre
...re sua se ad latinos trās
...ibi tum celebrās tū vxo:
...permittēdus.[1]Aliȷ aūt
...ā.de turre cre.in dicto.c.
...t ꝙ si ex hoc scandalum
...ꝯ latinos clericos vel lai
...etur:nō esset grecus cele
...vxorecꝫ vtēs tolerād⁹.Re
...go hoc i certamine scribē:
...currere etiā Anto.de bu:
...cū secundū.post Inno. et
...bi.de tempor. ordi.ꝯ post
...xi.in.q.sua dñicali.lquam
...n ordine allegat Anto.de
...n dicto.c.cū secundum. vbi
...refert Inno.sic se in pmisso
...resoluisse.ꝙ si breuē morā
...t presbiter grec⁹et ei⁹vxor
...latinos:poterit ipe tolera:
...orē secū retineat:si vero lō
...cerēt ibi moram:id ,ppter
...lū tolerandū nō esset.r ni
...iter grec⁹kōtinentiā pro:
...t nō esset eccl'ia latinorꝫ
...hoc est dictu nō esset ipe ce
...tolerandus ex quo vxorio
...apud latinos ipe lōgo tēpo
...ās vteref.Duo igit Inno.
...c vltimo dicto videtur infer
...mū est vꝫ.presbiterū grecū
...latinos intēdētem ꝯ volen
...elebrare ac vxorio coitu vti
...continere.Secundum est ꝙ
...iter grecus longo tēpore
...itet cum vxore ac cū scāda
...d latinos.non sit toleran=
...Quo ad primū dic tu.presbi
...talem grecum cōtinere nō
...maxime in seculo existēs ſi
...oris cognite expresso cōsen

su.vt latinus.s.ostēdi dū iura cau sas et rationes.s.ꝑ parte ei⁹vxo ris adduxi:nec premissas causas r rationes repeto. Secundū aūt seu vltimū predictū dictū Inno. in dicto.c.cū secundū.non appro: bat hosti.ibi.imo inquit durum esse consentire vt ,ppter latinorū scandalum separetur matrimo: nium licite a greco cōtractū qui continentiam nō vouit:nec eccle: sia orientalis tale votū ,pmisit vt s.ostendi examinando .c.nicena. c.qm.c.aliter.31.di.et.c. cū olim de cler.coniuga.cum.c.vt clerico rum cum glo.fi.de vit.et honest. cler.Tu dic ꝙ Inno.mēs in dicto c.cū secundū.nō est ꝙ matrimo: nium quo ad eius vinculū ratio: ne talis scandali separetur .sꝫ ꝙ occasione vitandi scādali tā pres biter grecus ꝙ eius vxor longo tempore apud latinos morantes contineant:si presbiter grecus in ter latinos celebrare intēdit.r ita intelligo ego doctrinā et menteꝫ Inno.in dicto.c.cū secundum. Fi naliter Ant.de but.in dicto.c. cū secundum simpliciter refert vlti: mam opinionem que est Bartol. brixi.in dicta.q.xxx.prout sic alle gat Ant.de but.in dicto.c.cum se cūdū.r sic vult ibi Anto.de butr. grecum bresbiterū inter latinos habitantem celebrantem r vxo: rio coitu vtentem nō esse ,phibē: duꝫ.[2]Ego post istos patres di cerem.ꝙ latini(inter quos cū vxo re cohabitat copulando) pſbiter grecus celebrare intēdēs)huma ne ꝯ benigniter deberēt rogare tales ꝯiuges.vt tā a cohabitatio ne ꝙ coitu vxorio dū inter eos cō uersant abstinere dignent . Qui si non exaudiuntur.adhuc preci bus instent latini ipi.vt saltem a coitu solo vxorio(permissa r con: cessa cohabitatione)abstinere ve lit.Et si ꝑcib⁹ r exhortationibus latinorū presbiter grecus eiuscꝫ vxor ꝯdicāt.Uideant latini ipsi ii

1 Quid agē dū sit d gre co pſbitero vxorato ce lebrare vo lēte r vxo rio coitu vti dū apud la tinos , resis det decla: rat pmissa declarādo.

2 Propria do ctrina ꝑce: dētis.q.re: solutiua vꝫ. an grec⁹ p: sbiter inter latinos sit tolerādus celebrans i vxoriscꝫ co pula, apud latinos vtens.

psbiter grecus inter latinos cele brare copulaq; maritali vti intē dens sit breui tempore recessur⁹. et tunc me sic resoluerem. q̄ vbi ex hoc oriretur scandalum non esset ipse presbiter grecus publi ce celebrare intendens tolerād⁹. tolerari tamē posset si secrete p deuotiōe velit celebrare. arg. tex. in. c. tue. in fi. de cleri. peregri. q: tunc nullum periculū alicui nisi sibi fieret. vt inquit quasi in simi li gl. fi. l prin. & dicto. c. fi. in casu il li⁹. c. tue. cessaretq; l tali casu p̄ri mi scādalū. Si āt tāta esset auda cia fauor & potentia p̄sbiteri gre ci vt palā celebraret inter latinos eū eoꝝ grādi scādalo: nec ab vxo rio coitu abstineret. ꝯsulerē tunc cessāte alio meliori remedio vt ec clesia certa ei p celebratiōe sua or dinaria d̄putaret. p̄misso aliquo sermone gn̄ali quo moneret po pulus organo p̄dicātis: certiora retq; plebs ipsa: orientales cleri cos in minoribus ꝯ̄here matrimo nium: et eo licite in sacris vti pos se. per dictū. c. cū olī. de cle. cōiu. et q̄ tales orientales ex hoc non peccant s̄m Panor. in. c. quod a te. de cler. cōiuga. Deberet etiā talis p̄dicator populo latino pa tefacere. q̄ ecclesia romana ma ter nostra d3 quātū pōt (sine tn̄ fi dei violatiōe) tolerare rit⁹ & ꝯsue tudines aliarū prouinciaꝝ: vt3 gre corum & alioꝝ xp̄ianorum: vt faci lius redeant ad fidem integram: & q̄ ea de cā papa sustinet grecos sacerdotes: q̄ in minoribus ꝯ̄xe runt vt constituti in sacris ordini bus eo vtātur. p dictū. c. cū olim. s̄m Panor. in. c. j. in. vij. q. de bap tis. & ei⁹ effec. In mediū etiā talis p̄bi dei p̄dicator ad plebē latinā monēdā exēpla magis ꝯforma q̄ poterit ad pacādū & cassandū scā dalū afferat: et inter cetera dedu cat exēplū pape Gregorij. q̄ aīs gē ti anglorū nouiter ad fidem redu cte vt perfecti⁹ & integralr ecclē sie romane vniretur: nec a[...] gremio diuerteret vt copula[...] set gēs angloꝝ in q̄rto, cōsa[...] nitatis gradu. c. quidā tex[...] na. 25. q. iij. hodie vetito. c. [...] bet. de cōsan. & affi. Et conc[...] do ipse predicator narret e[...] tino populo presbiterū tale[...] talē vxoratū inter eos cele[...] esse tolerādū. vt facilius s[...] bonorum presbiteroꝝ latin[...] exēplo ad cōtinētiā vouēd[...] ei⁹ vxore pueniat. & tali p̄d[...] ri assentire deberet plebs [...] hoc mereretur. arg. c. tria [...] in fi. xlv. di. & c. inter opa [...] tis. in p̄in. de spō. & matr. S[...] latinus populus exhortati[...] talis predicatoris non afer[...] quinimo inter latinos ip̄o[...] dalū in dies augeretur. nor[...] durum (ni fallar) si greco si[...] brare volenti vxorioq; apu[...] nos coitu vti p̄hibeatur ne[...] latinos celebret. attento q̄ [...] sat cōformari sanctis, licitis [...] nestis moribus & cōi obser[...] ni latinorū presbiterorum [...] quos cōuersatur. [1] Et cō[...] lem grecum dici et allegar[...] set sequēs notabile dictū v[...] Que contra mores hominū [...] flagitia, pro morum diuer[...] sunt vitanda: vt pactū inter [...] tis aut ciuitatis, cōsuetudin[...] lege firmatū, nulla ciuis au[...] egrini libidine violetur: tur[...] est ois pars vniuerso suo no[...] gruens. vt inquit beatus A[...] stinus in libro cōfessionū. ij[...] bet in. c. que cōtra mores. v[...] Conformet se igitur tam [...] presbiter vxorat⁹ q̄ eius vx[...] inter latinos sunt eoꝝ cōtin[...] cum autem in orientali erun[...] gione viuāt matrimonialiter [...] lantes si continere nolint. & [...] cundū locorū diuersitatē d[...] modo se regant & viuāt. & ad[...] facit illud quod de beato A[...] stino ad Januariū legitur. & [...]

1 Nota ista verba quia pulchra sūt q̄ indies al legari pos sunt. Vt q̄s q̄ regulari debeat se cūdū hone stos mores & cōem ob seruātiā il loꝝ iter q̄s cōuersatur et viuit.

fur in. c. illa aut(em). xij. di. cuius verba hec sunt. Pater mea mediolanum me secuta inuenit ecclesiam sabbato no(n) ieiunante(m). ceperat(que) fluctuare quid ageret. Tunc ego co(n)sului de hac re beatissime memorie ambrosiu(m) ep(iscopu)m. At ille ait. Cu(m) romam venio. sabbatum ieiuno. Sic et tu forte ad qua(m)cu(n)q(ue) ecclesiam veneris eius morem serua: si cuiq(ue) no(n) vis esse scandalum: nec que(m)q(ue) tibi. Hoc cum matri renunciassem libenter amplexa est. Et dicit formali(ter) Joa. de turre cre. in predicto. c. illa aut(em). q(uod) cleric(us) orientalis si venerit ad occidentale(m) ecclesia(m) tenetur seruare more(m) ip(s)i(us). et p(ro) hoc facit tex. ibi allegato. c. alia inducendo verba eius palle gata vna cu(m) tex. i(n) dicti. c. q(uod) contra. et ideo glo. (con)tracti. c. illa. in verbo veneris argu. illius. c. et dicti. c. q(uod) contra. dicit. q(uod) viatores tenentur sequi co(n)suetudine(m) loci ad quem veniunt. et glos. in dicto. c. illa. in verbo societate dicit argu. illius tex. q(uod) quilibet tenetur viuere s(ecundu)m consuetudinem illoru(m) inter quos versatur. allegat ad hoc dictu(m). c. que contra. 8. dist. et c. q(ui)squis. 41. di. vbi vide notata per glo. j. et notata ibi per Jo. de turre(cre)mata. nu(mer)o. j. vers. vtrum quilibet. ad hoc etiam allegatur cle. ij. iuncta po(n)deratione Car. ibi. no. 4. de cele. missa. vbi glo. in verbo coaptare, allegat tex. in dicto. c. illa. ideo dicitur Augustinus in libro de doctrina x(rist)iana. et habetur in. c. q(ui)squis. 41. di. Quisquis rebus pretereuntib(us) restricti(us) vtitur q(uam) sese habea(n)t mores eoru(m) cu(m) quibus viuit: aut intemperans aut superstitiosus est. quisquis vero sic eis vtitur vt metas co(n)suetudinis bonorum inter quos versatur excedat aut aliquid significat: aut flagitiosus est. Quod igi(tur) locis et temporibus et p(er)sonis conueniat diligent(er) atte(n)dendu(m) est: inquit tex. in dicto. c. q(ui)squis. [1] Et p(er) tex. in dicto. c. illa. xij. di. inquit Car. Alexan. ibi. l. prin. ij. col. et Car. in cle. ij. in. v. q. de celebra. missarum. et Fel. in. c. q(uod) clericis. de foro compe. et ille ide(m) Feli. i. ca. j. col. mihi xj. vers. secu(n)do limita. de spon. et matr. q(uod) cathelani comede(n)tes carnes die sabbati in studio tholosano peccat. q(uod) t(ame)n sta(n)tes domi id est in cathelonia die sabbati carnes comedentes non peccarent stante consuetudine. que consuetudo valeret s(ecundu)m Car. in dicta cle. ij. in v. q. allegante(m). c. q(uia) dies. de consecra. di. v. que(m) tex. t(ame)n non inducas literaliter tantu(m). sed vna cum notatis per glo. j. et cu(m) scribentium ibi doctrina. et hanc doctrina(m) v(idelicet). q(uod) tholosani no(n) peccent q(ua)n(do) in cathelonia carnes die sabbati comeda(n)t sta(n)te predicta co(n)suetudine propter rationem dicti. c. illa. et(iam) vex. nisi tales tholosani gressus eoru(m) apud cathelo niam dirigentes et ibi existentes obserua(n)tia regulari de no(n) comede(n)dis carnibus essent astricti. s(ecundu)m Car. in dicta cle. ij. in v. questione. Astrictis e(n)i(m) obseru(n)a(n)tia regulari esus carnis vetit(us) seu p(ro)hibit(us) est. Fu(n)ato t(ame)n moderamine pietatis, erga egrotos. e. carne(m) cuiq(ue) monacho(rum). de co(n)secra. di. v. et vide ibi notata p(er) glo. fi. et. c. fi. cu(m) glo. in v(er)bo nec voto. d(e) obserua. ieiunio. ad ea t(ame)n q(uod) illa glo. dicit respectu voti vt p(er) illud astringatur q(uo)d ne carnes comedere possit. dic tu vt per Panor. ibi no. 3. [2] Et nullus scandalizet ex his que. s(upra). dixi v(idelicet). q(uod) valeret co(n)suetudo. vt die sabbati carnes cathelanis tholosani vel alij in cathelonia existentes comedere sine peccato possint. Nam reperio ego Panor. in dicto. c. fi. no. j. de obserua. ieiuniorum asserentem q(uod) licet in die veneris non sit licitum vti carnibus per illu(m) tex. illa tame(n) sola dies in septimana est in p(re)cepto vt ab esu carnis q(uis) abstinere teneatur. sec(undu)m illu(m) ipsu(m)

1 Cathelani q(ui) die sabbati in cathelonia ex co(n)suetudine comedere carnes sine peccato p(ossu)nt tali t(ame)n die in studio tholosano no(n) possunt ipsi carnes sine peccato comedere. et tholosani dum in cathelonia sunt de sabbati carnes sine peccato comedere p(ossu)nt: sta(n)te ibi consuetudine comede(n)di carnes illa die.

2 Sta(n)te q(uod) co(n)suetudine quis absq(ue) pecto in sabbato carnes comedere q(ui)p(ossi)t.

Panoꝛ.ibi allegātem;text.in.c.de
esu.vbi vide glos.j.cum ibi nota=
tis.de cōsecra.dist.iij.ꝛ inquit gl.
fi.dicti.c.de esu.ibi esse arg.ꝙ pos
sumus carnes comedere i die sab
bati.nam tex.dicti.c.de esu.ponit
in operatione nostra tādiu absti=
nere ab operatione nostra q̃diu
voluerimus.ꝛ ꝙ esus carnium nō
sit ex precepto ꝛ de iure in sabba=
to ꝓhibitus firmat expꝛesse Pa=
noꝛ.in.c.consilium nostrum.in.§.
item de illis.(al's legitur ꝓversi.)
per illū tex.de obserua.ieiunioꝝ:
vnde dicit ibi Panoꝛ. quicq̃d ibi
dicat glos.in verbo in sabbato.ꝙ
cessante loci consuetudine posset
quis carnes comedere die sabba=
ti sine peccato.tamē de honesta=
te ꝛ consilio abstinendum est ſm
Panoꝛ.ibi p̲.c.de esu.cum glo.fi.ꝛ
c.sabbato.de cōsecra.distin.iij.Et
q̃q̃ deuoti ꝛ catholici nedum ab
esu carnis die sabbati abstineāt:
sed etiā in sabbato ieiunent quos
ego peccatoꝛ proviribus extollen
do/ꝛ talium deuotionē a cunctis
sanctam ꝛ laudabilem dicendum
profiteoꝛ.[1]Sabbato enim ieiu=
nandum esse ratio euidentissima
demonstrat: ꝛ sicut in sexta feria
ꝓpter passionem dn̄i ieiunamus:
sabbatum pretermittere nō debe=
mus. qm̄ intra tristitiam.s.in die
veneris passaz:ꝛ letitiam.s.resur=
rectionem triumphantem subse=
quutam die tertia. videlicet do=
minica inclusum est sabbatum.
Nam vtiq̃ constat ꝛ apostolos bi
duo isto in meroꝛe fuisse:ꝛ ꝓpter
metum iudeoꝛum se occultasse:ꝙ
vtiq̃ non dubium est interim eos
ieiunasse biduo memoꝛato.c.sab=
bato.de consecra.distin.iij.inquit
tñ glo.fi.dicti.c.de esu.vt quis in
sabbato ieiunare debeat ꝓut sta=
tuit text.in pꝛeallegato.c.sabba=
to.est consilium ꝛ nō preceptum.
ꝛ vide tex.in dicto.c.illa.cum no=
tatis ibi p̲ glo.in verbo libertas.
xij.dist.Et ait etiā Panoꝛ. in pre=
sato.c.fi.notabili.j.de obserua.ie
iunio.(allegādo Inno.in rub.de
obserua.ieiunioꝝ) nō esse ex pre=
cepto sed solum ex cōsilio vt sexta
feria quis ieiunare teneatur.ꝛ sic
intelligo.c.ieiunia. de cōsec.dist.
iij.Et si velis doceri.(si nescis)qui
bus tēpoꝛib⁹ ꝛ diebus ieiunādū
sit vel ne.recurre ad tex.in princi.
de consecra. dist.iij.ꝛ ad tex.in.c.
rogatiōes.c.nō opoꝛtet.c.placuit.
le.j.ꝛ.c.ieiuniū.de ꝯsecra. dist.iij.
ꝛ in.c.consilium nostrum.in prin.
de obserua. ieiuniorum.ꝛ.c.qua=
dragesima.de cōsecra. dist.v.ꝛ p̲
Inno.in rub. illius ti.ꝛ ibi p̲ Pa=
noꝛ.col.ij.versi.secūdo principalr
quero. [2] Tu tamē premissa in=
tellige ne erres: dū dixi sabbatū
respectu ieiunij nō esse in prece=
pto.procedere ꝛ esse veruz nisi in
tribus sequētibus casib⁹. Prim⁹
est:si talis feria occurreret in Ro=
gationibus.quia tunc ieiunādū
esset.per.c.rogationes.de ꝯsecra.
distin.iij.Secūdus est:in sabbato
quadragesimali. Nam etiam tali
die tunc ieiunādum esset. cum ex
consilio Agathen.cautum esse cō
per:ā.vt omnes ecclesie exceptis
diebus dominicis in quadragesi=
ma etiam in die sabbati sacerdo=
tali oratione ꝛ discretionis com=
munione ieiunent:vt inquit text.
in.d.c.placuit.Tertius casus est.
rōne diei sequentis mediati aut
immediati.[3]Tu em̄ haud igno
ras quin omnium apostoloꝝ vi=
gilie sint in obseruatione ieiunij
celebrāde:preter vigilias aposto
loꝛum Philippi/ꝛ Iacobi/ꝛ bea=
ti Joānis euāgeliste.qm̄ ipsoꝛum
solēnitas infra solēnitatē pascha
lem:istius autem infra natalem
dn̄i celebratur:vt elegāter inquit
tex.in dicto.c.consilium nostrum.
in prin.Pono modo (exempli gra
tia)ꝙ die dn̄ica occurrat beati Pe
tri principis apostoloꝝ festiuitas
nōne ieiunare teneris in precedē
ti proximo sabbato. Respōdeo ꝙ
sic.

1 Sabbato ieiunāduz esse ꝛ si nō ex ꝑcepto saltē ex consilio affirmat:ꝛ idez respectu sexte ferie ait sed in trib⁹ casib⁹.j. descriptis ieiunandum eē pulchre declarat.

2 Nota tres casus in q̃busdie sabbati q̃s ieiunare tenetur.

5 Vigilie oīz apostoloꝝ sūt ieiunāde exceptis hic descriptis.

sit. Quid si in scda feria talis festiuitas contingat.an die dominica ieiunare debeas? Respondeo q nō.illa eni dies a ieiunio etiā tempore quadragesimali excipit z libera est per tex. in dicto.c.placuit.Qua igitur die erit tunc ieiunandum? Respondeo q in sabbato primo immediato. Quis hoc affirmat? tex.in dicto.c.consilium versi.sanctorum.cuius verba hec sunt.Sanctorū quoqz vigilie quorum festiuitates oportet secūda feria celebrari in pcedēti sunt sabbato ieiunande.[1] Circa tamen premissa maxime dum de esu carnis loquebar permisso vel nō diebus sabbatinis: z de ieiunijs certis seruādis vel nō.aduertat quisqz xpifidelis vt scandalum pro viribus potissime in istis vitet:nec saltem carnes in patria inconsueta dieb9 sabbatinis comedat:ne aliquam deuotū quātūcūqz pusillū contrafaciendo scandalizet:quin imo quisqz memor sit eorum que scripsit beatus Paulus.i.ad Corinth.8.in fi.dicens.Si esca scandalizat fratrē meū nō māducabo carnē in eternū:ne fratrē meū scādalizem. z idem beatus Paulus ad Romanos. 14. sic scribit. Bonū est nō māducare carnē z nō bibere vinū.neqz in quo frater tu9 offendit:aut scandalizat aut infirmatur.vt etiam scribitur. xxij.q.iij.circa prin.in ver.itē sicut legit. z in.c.nisi cū pridē.versi.si esca.de renūcia.nihil enim cum scandalo agēdum est: z nihil cū scandalo. de prescrip.z ideo dicebat xps iesus redemptor noster. Qui scādalizauerit vnū de pusillis istis qui in me credunt expedit ei vt suspēdatur mola asinaria in collo eius z demergatur in profundum maris. Ue mundo ab scandalis. Necesse enim est vt veniant scandala. Uerūtamē ve homini per quē scandalum venit. Si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te: abscide eum z proijce abs te. Bonum est tibi ad vitam ingredi debilem vel claudum q duas manus vel duos pedes habētem mitti in ignem eternum. Et si oculus scandalizat te:erue eum z proijce abs te z c. Mat.18. z circa hoc vide etiam que scribūtur Mat.v.et Mar.ix.[2] Cogitet igitur cogitet scandalizans fratrem suū ratione carnis diebus sabbatinis comeste.scandalum tale z quodcūqz aliud dnō nostro displicere. z talis velocitatis notatus vitio q aliorum hominū nō cōtētatur cibis.i.piscibus diebus sabbatinis sed fedissima gule flamma circa carnes ardescit.pro eius cōfusione precogitet.id quod ait text.in prin.dist.41. post Hieronimū.qd nec affectate sordes. nec exquisite delitie laudes pariunt.qd tam de vestibus q de cibis intelligendū est. vt inquit ille tex. z vide.c. quisquis. z que ibi habētur z notantur sub eadē dist.41.[3] Nec credat quisq me hic ista abs re depingere lz a principali nostro proposito sint aliena.zelus eni fidei reuerētiaqz ac honore ecclesie militātis incitarūt me hec describere.[4] Cum temporibus etiā meis hac in ciuitate nōnullos (ni fallar) viderim alienigenas (nescio dicam hispanos) diebus sabbatinis carnibus vtētes cū qplurimorū scādalo.nec saltim secrete grossis carnibus ppria arte paratis grocissima eorum corporalia de causa de heresi suspecta vtebātur.[5] Uerum etiam quasi publice z artis impendisqz cocorum cibarijs delicatissimis (egritudine quaqz cessante) vsqz ad vomitum z nauseam vescebātur.parum curantes imo spernētes beati Hieronymi sententiam z doctrinam cōtra tales facientem cuius verba describuntur.in.c.nec tales.de cōsecra.distin.v.que talia sunt. Nec tales accipiamus cibos quos aut

A

1 Nota has auctoritates qs eleganter adducit p vitādo scādalo.p qs osidit carnes diebus sabbatinis cū scandalo pximi nō ee cōedēdas.

2 Notā seqntia dcā ɜ voraces / seu gulosos ei barijs infimis z vilib9 nec mediocrib9 cōtentantur.

3 Excusatio glossatoris cur immiscuit precedētia cū pncipali materia.

4 Uidit thos lose hispanos dieb9 sabbatinis carnib9 vtētes.

5 Nota hec pulcherrima vba ɜ gulosos delicatissimis cibis arte exqsita cocorū paratis vsqz ad nauseā vtētes.

1
Podagra ex delicatissimorum et diversorum et inter se contrariorum ciborum esu generatur: cuius curatio quoque ex simplici mensa sequitur.

2
Irridet appetitum ciborum qui consumpti relinquunt penitentiam:

3
Ex nimia comestione morbus causatur et cius curationis norma hec ponitur.

4
Hyrcosus et fetens quis ex nimia comestione redditur.

5
In exordio mundi carnibus homines non vescebantur.

6
Bonum est non manducare carnem / nec bibere vinum.

7
Contra platos christi crucifixi et patrum bona consuiuijs illicitis consumentes.

8
Qualis de

difficiliter degerere aut comestos magno paratos et perditos labore doleamus: olerum ac pomorum ac leguminum facilior apparatus est: et arte impendijsque cocorum non indiget: et sine cura sustentat humanum genus moderate sumptus: quia nec avide devoratur: quod irritamenta gule non habet. et leviori digestione decoquitur. Nemo enim uno et duobus cibis hisque vilibus usque ad stomachationem ventris oneratur: que diversitate carnium et saporis delectatione concipitur cum varijs nidoribus sumant patine ad usum sui / pro explenda esurie quasi captivos trahunt: unde et morbi saturitate nimia concitantur. multique impatientia gule vomitu remediantur: et quod turpiter ingesserunt / turpius egerunt etc. [1] Sed quis inde fructus sequitur? Respondeo inde nasci podagram. Quis modus est purgandi? Ciborum delicatissimorum privatio simplicis et mense usus. Unde hec doctrina? A divo hieronimo sic dicente. Legimus quosdam morbo articulari et podagre humoribus laborantes proscriptione bonorum ad simplicem mensam et pauperes cibos redactos convaluisse. caruerant enim sollicitudine dispensande domus et epularum (alias epularum. glo. in. c. legimus in verbo epularum. de consecra. di. v.) largitate: que et corpus frangunt et animum. [2] Irridet Oratius appetitum ciborum: qui consumpti relinquunt penitentiam. verba sunt tex. in. c. legimus. de conse. dist. v. ubi vero gl. in verba Oratij sic recitat. Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. et alibi. Me pinguem et nitidum bene curata cute vises. Cum ridere voles epicuri de grege porcum. [3] Quare crede mihi quod ex tantorum et diversorum bonorum ciborum morbus faciliter producitur cuius curationis forma sequitur. Unde Hypocras in amphorismis docet et crassa et obessa corpora quod

crescendi mensuram impleverint nisi cito ablatione sanguinis minuantur in paralysim et pessima morborum genera erumpere: et idcirco necessariam esse demptionem ut rursus habeant in quo possint crescere. ita inquit tex. in. c. ne tales. de consecra. distin. v. et vide ibi glo. in verbo quorum vita. dicentem comedendum esse ut vivamus et non vivere ut comedamus. [4] Temperate ergo et honeste pro viribus vivamus: ne passim reprehendamur: et ne quisque nostrum hyrcosus dicatur. quod ex ingluvie oris accedere solet. l. qui clavum. versicu. is cui os oleat. ff. de edili. edic. [5] Et cogitent hi qui cum proximi scandalo in sabbato carnes necessitate semota comedunt qui diebus licitis et permissis esu carnis non contentantur. quid acturus esset si ad usum exordij mundi reduceretur. Ab exordio enim conditionis humane: carnibus non vescebamur: ut inquit text. in c. ab exordio mundi. xxxv. distin. [6] Et hodie saltem pro consilio scribitur ut mox sequitur a beato Paulo ad romanos. xiiij. et habetur in dicto. c. ab exordio mundi. Bonum est non manducare carnem et non bibere vinum: neque in quo frater tuus offenditur: aut scandalizatur aut infirmatur. [7] Et ista posses adducere contra nonnullos hodiernos episcopos in ciborum superfluis nimium delicatis consumentes bona christi et pauperum potius ut videantur et forsan ut quid sinistri sequatur cum scandalo proprio et proximorum quam per charitatis et pietatis zelo moveantur postposito officio predicationis et alijs requisitis in bonis episcopis seu pastoribus occurrere debent: [8] et que sint illa vide beatum Paulum sic ad Titum. j. scribentem. Oportet enim episcopum sine crimine esse sicut dei dispensatorem: non superbum: non

iracundum:non vinolentum:non
percussorem:non turpis lucri cu-
pidū. Sed hospitalem/benignū/
sobriū/iustum / sanctū/continen-
tem/amplectentem eum (qui ſm
doctrinam est) fidelem sermonez/
vt potens sit exhortari in doctri-
na sana/et eos qui contradicunt
arguere. Et circa hoc idem. vide
que inquit idem beatus Paulus
j. ad Thimotheū. iij. ꝛ habetur in
c. vnum oratorium. §. nūc autem.
xxv. dist. [1] Et cōtra iniquos epi
scopos bona christi crucifixi in cō
uiuijs illicitis cōsumentes. (reie-
ctis quandoꝗ nedum extraneis
pauperibus. sed et miserabilibus
proprijs spretis consanguineis ꝛ
affinibus (tempusꝗ in predicatio
nibus ꝛ verbū nō dei/sed diaboli
seminātes: ꝛ nugatorie ꝛ fabulo-
se ꝛ lubrice cum mulieribus etiaz
suspectis cum grandi ꝑprio ꝛ ꝑxi
morum scādalo insistentes: a iure
prout scribitur. in. c. ecclesie prin-
cipes qui delitijs affluunt ꝛ inter
epulas atꝗ lasciuias pudicitiam
seruare se credunt: ꝑpheticus (.s.
Miche. ſm glo. in verbo. prophe-
ticus. in. c. ecclesie principes. xxxv.
distin. ꝛ dic ꝙ apud Micheam nō
sunt ista verba que sequuntur for
malia/sed satis innuit idē in effe
ctu verba posita Mich. iij. c. si re-
ctam habes ponderationē in ei⁹
prin.) sermo describit ꝙ eijciendi
sunt de spaciosis domib⁹/lautisꝗ
conuiuijs/ꝛ multo labore epulis
conquisitis. Et si vis scire quo ei-
ciendi sunt ꝑpter malas cogita-
tiones ꝛ iniqua eorum opera. dic
ꝙ i tenebras. s. exteriores: vbi erit
fletus ꝛ stridor dentium. Math.
xxij. An non cōfusio ꝛ ignomia est
episcopis in eorum cōuiuijs illici
tis iesum crucifixum pauperem ꝛ
esurientem fartis predicare cor-
poribus: ꝛ ieiuniorum doctrinam
rubentes bucas tumētiaꝗ ora ꝑ-
ferre? Si in apostolorum loco su-
mus (:id est sint ipsi episcopi) non
solum sermonē eorum imitemur:
sed etiam conuersationem ꝛ ab-
stinentiam. ait text. in. c. ecclesie
principes. xxxv. di. [2] Uides igit
ibi text. dicentem episcopos lo-
cum apostolorum tenere. Nam
apostolis decedētibus in eorum
loco surrexerunt episcopi. ita in-
quit tex. c. in nouo. xxj. distin. Sa-
piant igitur episcopi ꝛ sequantur
vestigia: naturam/mores/moduz
viuendi/ꝛ cum effectu sancta apo
stolorum exempla: si apostoloruz
dicant se loca ꝛ sedes tenere. Sur
rogati enim naturam sequi et sa-
pere debēt illorum in quorum lo
co surrogātur. l. si donate res exi-
stant. §. si sponsus. ff. de dona. in-
ter virum ꝛ vxor. l. filie. §. titia. ff.
de condi. ꝛ demonstra. l. duobus
reis. §. j. ff. de iureiur. §. fuerat. de
actio. insti. que iura ad hoc alle-
gat glo. in. l. si eum. §. qui iniuria-
rum. in verbo dāda. ff. si quis cau.
ꝛ solet ad hoc pro regula allega-
ri predictus. §. qui iniuriaruz. vbi
vide notata per Alexan. de imol.
no. j. an tamen ille. §. qui iniuria-
rum. ad hoc mereatur allegari. vi
de ibi Iaso. no. ij. post Albe. ꝛ An
gel. vide etiam tu tex. in clemen.
quia regulares. versi. prioratus.
de supplen. negli. prela. cum alijs
vulgaribus. [3] Longe tamē plu-
res (nescio dicā omnes) hodierni
episcopi a vita differunt apostoli
ca. Quid enim comperies in epi-
scoporum plurium ornatu. nisi ve
stium preciosarum excessiuarum
superfluum/pomposum ꝛ glorio-
sum numerum: prout ꝛ ipsi super
flui sunt: quibus adhuc illi nō con
tētātur pleni etiā cibarijs. Quid
autem de velle apostolorūꝗ cir-
ca premissa desiderio dicā? Lege
pro responsó. id quod scripsit pro
omnibus suis coapostolis beat⁹
ipse Paulus sic. j ad Thimotheū
vj. scribens. Nihil intulimus in
hūc mūdum haud dubium: quia
nec auferre quid possumus. Has

beat epūs
esse descri-
ptio pul-
chra.

1
Cōtra epi-
scopos i cō
uiuijs illici
tis bōa xp̄i
ꝛ ei⁹ eccle-
sie cōsumē-
tes.

2
Ep̄i surro-
gātur loco
aplōꝝ: igit
scđ debent
coꝝ vesti-
gia: qr sur-
rogati de-
bēt sapere
naturā illo
rū in quoꝝ
loco surro-
gantur.

3
Ostendit
plchre epi-
scopos qui
loco aplōꝝ
surrogant
lōge in plu
rib⁹ ab eis
dissiīlesesse
ꝛ nota ista
qr in pluri
bus studio
se taxat epi
scopos.

1 Contra ep̄os procurantes pompofas et caducas feculares legationes.

2 Plures ep̄i hodierni corruptas habentes mētes cōtristātur dū fragilia habēt mēbra ob q̄ causam impediuntur exequi q̄d in cordibus eorū corruptis gerūt. Tales eñ ostendit a vita ap̄lica dissimiles.

3 Contra ep̄os pomposos ꝛ in rebus caducis gloriantes nota que hic scribit. Tales namq; ab apostolica vita differūt. et in cruce domini nostri iesu christi more apostolico ꝛ nō in caducis decet gloriari.

4 Cōtra plures hodiernos episcopos bona eccl'ie cum proprio ꝛ proximi scādalo in cōuiuijs illicitis congregatis saltatricib⁹ suspectis mulierib⁹ cōsumētes.

bentes aūt alimenta ꝛ quibus tegamur: his cōtēti sum⁹. [1] Quid de affectatis ꝛ procuratis pro gloria quadā terrestri ꝛ caduca pomposa plurium episcopoꝝ legationibus dicam? Respondeo eos multū in hoc eē dissimiles apostolis quibus euāgelij predicandi legatio (semota omni huius caduci mūdi pomposa gloria) grata fuit. attendant igit̄ omnes pastores attendant ad id q̄d a beato Paulo ad Ephe. 6. per hec verba scribitur. Galeam salutis assumite: ꝛ gladium spiritus quod est verbū dei per omnē oratione̅ et obsecrationem: orātes omni tempore in spiritu: ꝛ in ipso vigilātes in omni instantia ꝛ obsecratione pro omnibus sanctis et pro me: vt detur mihi sermo in apertione oris mei cū fiducia notū facere mysterium euāgelij: pro quo legatiōe fungor in cathena ita: ita vt in ipso (.s. euāgelio) audeā prout oportet me loqui. Officium eñ predicatiōis euāgelij ap̄lis fuit gratum. istis aūt episcopis plurib⁹ hodiernis videtur quedā contumelia et verecundia si cathedram predicationis ascēdere eos oporteat. Caueant tñ tales desides aut ignorātes p̄lati. Ipsi eñ vigilare debēt cum rationem de animabus subditorum sint reddituri. iuxta sententiā beati Pauli ad ebreos. 13. [2] Quid vltra de episcopis pluribus hodiernis dicā? Sunt enim ipsi qui condolēt ꝛ cōtristātur: eo q̄ lex iniqua corrupta et coinquinata mēbrorum suorum propter corporum debilitatē: cum effectu exequi non possunt id quod in lege mētis corrupte ꝛ coinquinate eorum gerunt. In hoc multum a beato Paulo dissimiles. Ipse eñ mirū inmodū condolebat dū lex mēbrorum suorū legi honeste et sancte mētis sue ad deum erecte absq; repugnantia conformis nō esset. q̄d clare videre potes si xbaci⁹ ad Romanos. vij. legas. Condelector eñ (inquit ipse ibi) legi dei secundū interiorem hominē. Video autem aliā legem in mēbris meis repugnantem legi mētis mee: et captiuantē me in lege peccati: que est in mēbris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratiā dei per iesum christū dñm nostrū. [3] Quid vlteri⁹ de episcopis afferā. qui nō in xp̄o iesu pro ipsis ꝛ nobis peccatoribus iniuste ꝛ ignominiose crucifixo gloriātur. sed in rebus caducis/ pomposis/ vestibus preciosis/ et equitaturis sumptuosis bona ecclesie consumunt in q̄b⁹ letātur ꝛ gloriātur. Dicā ne tales ep̄os ap̄lorum successores eorūq; viuendi modū sectatores? Absit. Lege enim paulisper pro casus diuersitate id in que beatus Paulus gloriebatur dum vt sequit̄ ad Galatas. 6. scribens dixit. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu xp̄i: per quē mihi mundus crucifixus est et ego mundo. [4] Quid autē de ep̄is immediū deducā ecclesiarū bona in cōuiuijs illicitis principalioribus⁹ viris diuitibus elegātioribusq; mulierib⁹ saltatricib⁹ suspectis (vna cū earū maritis cōtemplatione earū tm̄ vocatis) cōgregatis spretis vtriusq; sexus pauperib⁹? Auderē ne aut possē irreprehēsibiliter tales vocare ꝛ affirmare ap̄loꝝ sequaces ꝛ p̄ceptis diuinis obsequētes cōfiteri? Nō. immo tales ep̄os dicā de directo p̄ceptis dei viuentis cōtrauenire. docuit eñ redēptor noster quales in prādijs ꝛ conuiuijs sint vocādi dū vt sequit̄ ordinauit. Cū facis prādiū aut cenā: noli voca-

re amicos tuos: neq̄ cognatos tuos: neq̄ vicinos neq̄ diuites: ne forte et ipsi te reinuitent: et fiat tibi retributio. Sz cū facis conuiuium voca paupes: debiles: claudos: et cecos: et beatus eris. qz nō habent retribuere tibi. Luce. 14. Diceres mihi q̄d de saltatricibus mulieribus oculatis scribis nōne taliū saltꝰ (maxime in chorū aliquorū p̄sentia cū ꝓprio et ꝓximi scādalo i maritoꝝ p̄sentia vti fieri solet) sunt laudādi? Rn̄deo ꝙ nō, immo tales saltus: talesq̄ mulieres: earūq̄ aspectꝰ impudicos ꝑ viribꝰ maxime ep̄i ipsi more apostolico vitare debēt. nā ex earum conuersatione iniqua nō nisi episcopis et mulieribus ipsis inde infamia aut periculū (crede mihi) contingere posset. si mihi non credas lege q̄d sequitur. [1] Non zeles mulierem sinus tui. ne ostendat super te maliciā doctrine nequam. Non des mulieri potestatem anime tue: ne ingrediatur in virtute tua et confundaris. Ne respicias mulierē multiuolam (al's scribitur maliuolam et vtrūq̄ stare pōt) ne forte incidas in laq̄os illius. Cū saltatrice ne assiduus sis: nec audias illā: ne forte pereas in efficatia illius. Uirginem ne conspicias: ne forte scandalizeris in decore illius. Ne des fornicarijs tuis animam in vllo: ne ꝑdas te et hereditatem tuā. Ecclesiastici, ix, [2] Quereres forsan a me. iudicabuntur ne ep̄i in modo viuēdi apostolis dissimiles si comesationibꝰ vtuntur? Rn̄deo q̄d sic. Tales nāq̄ comesatiōes odio beatus Paulus habuit dū vt mox subijcitur scripsit. Abijciamꝰ opera tenebrarū; et induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulemus. Nō in comesatiōibꝰ et ebrietatibus: nō in cubilibꝰ et impudicitijs: nō in contentione et emulatione. sed induimini dn̄m Jesum xp̄z et carnis curā ne feceritis i desiderijs. ad Romanos. 13. [3] Diceret mihi peccatori. forsan q̄spiā partes iniquas ipsorū ep̄orū corruptoꝝ ap̄lis dissimiliū defendere satagēs. Quid loqueris. nōne q̄ reprobas iuuenilia sunt desideria? Talibus respōdeo immo illa esse inueterata ep̄orum taliū peccata; omnibus eorum et toti populo xp̄ifideli perniciosa et scandalosa ideo sunt vitāda. Et posito ꝙ iuuenilia essent desideria dico illa ēt esse vitāda. scripsit eñ ad hos fines beatus Paulus vt sequitur. Juuenilia desideria fuge: sectare vero iusticiam/ fidem/ spē/ charitatem/ et pacem cum his q̄ inuocant dominū de corde puro. ij. ad Thimo. ij. et alibi. i. Prouerbiorū ix. dicitur. Relinquite infantiam; et viuite et ambulate ꝑ vias prudentie. [4] Dicent forsan nōnulli ep̄i apostolis in modo viuēdi lōge distātes ꝓprias cautelas tacētes aut eas excusatiōe iniqua colorātes. Quid faciemꝰ? nos nostrosq̄ penates agrediuntur et sequunt̄ vt plurimū cū maritis inuerecūde suspecte plures mulieres: pro loco et gratia disputādi aut de ipsarū aut aliaꝝ aut formositate: vel honestate: vel veriꝰ turpitudine: quibꝰ aule: nec cameraꝝ nostrarū introitus salua honestate denegari a nobis non pōt. Talibꝰ rn̄deo promptos et volūtarios iussu eorū habere ianitores. Cogitent tn̄ ep̄i qui taliū mulierum iocūdo aduentu et tactu letātur: et q̄ de sequela maritorū nisi ꝓ rei gerēde velamine cōtristantur; an id eis liceat nec ne: et cōtra se legant q̄d in niceno cōcilio. i. in. c. interdixit. 32. di. ꝑ sequētia verba describit. Interdixit ꝑ omnia sancta synodus nō ep̄o: non presbitero: non dyacono: nō subdyacono: nō alicui omnino qui in clero est: licere introductā habere mulierē: nisi forte aut matrē: aut sororem: aut amitam: aut etiā alias idoneas

1 Mulieres ipudicas et maxie saltatrices docet ob pericula hic descripta vitādas eē. et hoc notēt maxie plures hodierni ep̄i scripturā sanctā spernētes in hoc ap̄lis dissimiles.

2 Ep̄i comesationibꝰ et ebrietatibus et ipudicitijs vacātes: et i illis bōa eccl'ie ꝯsumētes: multū distāt a vita ap̄lica.

3 Desideria iuuenilia ōdit eē vitāda. et q̄ sint scd̄m describit.

4 Ep̄os cunctosq̄ clericos taxat q̄ aduētu mulierū ad eorū domos letāt̄: et sequela et aductu maritoꝝ nisi ꝓ q̄dā velamine rei gerēde cōtristatur

1 Nota ꝙ epōs ⁊ quoscūq; clericos mulierū in eorū hospitijs receptatores ⁊ illis vtētes.
2 Ex epōrū et per eos inuitatarū suspectarū mulierū consortio nulla causari pōt vtilitas.
3 Contra viduas conuiuia ⁊ domos alienas frequētantes.

psonas que fugiant suspitiones. [1] Et beati hieronymi ⁊. c. hospitiolū. 32. dist. ꝙ tales epōs ⁊ clericos vba sunt ista. Hospitiolū tuū: aut raro: aut nūq; mulierū pedes terāt: q2 nō pōt toto corde cū deo habitare: q feminarū accessibus copulat. Femina cōscientiā secū pariter habitātis exurit. nūq; de mmulierū formis disputes: femine nomē tuū nesciāt. feminā quā bn̄ videris ꝯuersantē mēte dilige nō corporali frequētia. Si bonū est mulierē nō tangere: malū est ergo tāgere. Dicerēt mihi epī. Uidimus qd de nostris reprobatis conuiuijs ex studio iniquo nostro factis dixisti. Sed qd dices si spōtanee mulieres vna cū maritis motu ꝓprio nr̄is se offerūt priuatis prādijs. nōne licebit nobis nostris ꝓprijs vti cōuiuijs: ⁊ galinarū sicad nos intrātiū decimā (vt sepe ꝯtingit crede mihi) retinere: vt ⁊ silib⁹ nr̄e aule ingressus sit patens ⁊ clausus exitus? Dic ꝙ nō. ideo ex cōcilio maguntineñ. cautū ꝑ hec vba cōperies. Inhibēdū est. vt null⁹ sacerdos feminas de quib⁹ suspitio pōt esse retineat. Sed nec illas quas canones cōcedūt matrē / amitā / ⁊ sororē: q2 instigāte dyabolo ⁊ in illis scelus perpetratū reperit: aut etiā in pedissiquis earūdem. c. j. de cohabi. cleri. ⁊ mulier. ⁊ legitur qđ beat⁹ Augustin⁹ nec cū sororis habitare ꝯsenserit mulierculis sic dicēs. q cū sorore mea sunt: sorores mee nō sunt. Docti ergo viri cautela: magna nobis dz eē instructio. inquit. c. legit. 81. di. Feminas non alias i domo clericoꝝ eē patimur nisi eas tm̄ qs ꝓpter solas necessitudinum causas habitare cū eis synodus nicena ꝑmisit. ait text. in c. feminas. 81. dis. [2] Dicent epī priuabimur ne mulierū potissime in nr̄is conuiuijs ꝯsortio? nonne earū societas vtilis est? Rn̄deo inter eos ⁊ tales mulieres nullā cōsiderari (attēto ipsoꝝ in quo ꝓposito) posse vtilitatē. Mulier enī talibus epīs amarior est morte. iuxta id qđ scribit ecclesiastes. 7. Inueni amariorē morte mulierē q laqueus venatorū est ⁊ sagena cor eius. [3] Diceres forsan. si nec virginib⁹ nec vxoratis decet mulieribus conuiuia epōrum sequi. quid de viduis? Dic idem. quas studiose taxat seu reꝑhēdit beatus Paulus. j. ad Timoth. 5. dum sic inquit. Simul aūt ⁊ odiose discunt circūire domos nō solū otiose: sed ⁊ verbose ⁊ curiose loquētes, q nō oportet. [4] Quid si epī aplōrū successores: viros diuites ad cōtinua euocent eorū conuiuia. est ne laudāda tantorū cōuiuiorū frequētatio? Dico ꝙ nō. nā scribit Prouerbiorū. 23. Noli esse in cōuiuijs potatorum: nec in comessationib⁹ eorū: qui carnes ad vescēdū conferūt: q2 vacātes potibus ⁊ dātes symbola cōsumentur ⁊ vestietur pānis dormitatio. [5] Uacēt ergo epī in ea vocatiōe in qua vocati sunt ⁊ ꝟm ei⁹ terminos. ad enim inuitantur a beato Paulo. j. ad Corint. 7. sic dicente. Unusquisq; in qua vocatione vocatus est in ea permaneat. [6] Et deprecor per viscera xp̄i cunctos episcopos aliosq; ꝓlatos et beneficiatos: vt in exponendis ⁊ distribuendis eccl̄ie bonis: sint prudētes et cauti. ⁊ aduertant ad redēptorē nr̄m quo pauper effici voluit vt tales distributores diuites faceret. talesq; alloquit ⁊ monet beatus Paulus. ij. ad Corin. 8. dicens. Scitis enim gratiā dn̄i nostri iesu xp̄i: qm̄ ꝓpter vos egenus fact⁹ est cū esset diues: vt illius inopia vos diuites essetis

4 Uiris etiā nō est honestū: passim sequi cōuiuia.

5 Quisq; dz vacare in ea vocatione in qua vocat⁹ est.

6 Sint prudentes et cauti epī ac alij beneficiati in distribuendis ⁊ exponendis ecclesie bonis. Et semper menti teneant ꝙ redemptor noster pauper effici voluit vt eos ⁊ nos omnes diuites faceret.

[1] Dicerent forsan mihi epi ⁊ cũ eis ceteri prelati simul ac bñficiati (de eis postponentes: de illis em̃ solũ sermo fit) Mitte nugas istas si sapis. Quis es, aut qd tibi vis? predicatoris assumes ne partes? qua de. cã tam graphice nos de pigris coloribꝰ ⁊ viciis nr̃is? Quid vis de opibꝰ nobis supfluis faciamus? Incitabis ne nos ꝯtra diuinam sniaꝫ thesaurizare in terris? His rñdeo me in premissis nugatorie nil scripsisse: minusq; officiũ ꝓdicatoris assumpsisse. Plura tñ ꝯ tales satis ꝓdicat scriptura sancta cognoscens taliũ vitia. eos ad sanctitatẽ inuitans per hec verba. [2] Estote ergo vos ꝑfecti: sicut ⁊ pater vester celestis ꝑfectus est. Mat. v. i. fi. [3] Tales etiã nostra debẽt bõa ⁊ sancta esse exemplaria: quorũ radiis illuminari plebs cuiusq; prelati debet. ideo dicebat redẽptor noster. Sic luceat lux vestra corã hoibus vt videãt oꝑa vestra bona: ⁊ glorificẽt patrẽ vestrũ q̃ in celis est. Mat. v. [4] Dicent mihi prelati quid ad q̃stionem de thesauro dicis est ne nobis in terris licita thesaurizatio? Rñdeo ꝙ nõ. Imo thesaurizationẽ talẽ iniquã ⁊ diuine doctrine ꝯtrariã esse affirmo. scribitur neq; Mat. 6. Nolite thesaurizare vobis thesauros i terra: vbi erugo ⁊ tinea demolitur: ⁊ vbi fures effodiũt ⁊ furãtur. [5] Unũ tñ scio iure cautũ extitisse. ꝙ nec i comessationibus nec in illicitis libidinosis actibus bona ecclesie sunt exponenda. sed illa inter cetera pro pauperum sustẽtatione esse inuẽta. ideo inquit beatꝰ Ambrosius in libro de officiis, et habet in. c. aurũ. xij. q. ij. Aurũ eccl̃ia hꝫ non vt seruet: sꝫ vt eroget ⁊ subueniat in necessitatibꝰ. et alibi scribitur. Gloria epi est (aut certe dic tu qd esse dꝫ) pauperũ opibus ꝓuidere. Ignominia sacredotis est ꝓpriis studere diuitiis. c. gloria epi

1 pulchrũ epoꝝ quos. S. taxauit questũ quorum interrogationi respondero: ostẽdens qd acturi sint epi ⁊ alij prelati simul ⁊ ceteri bñficiati de bonis ecclesie.

2 Epi ꝑfecti esse debent.

scopi. xij. q. ij. [6] Quispiam epoꝝ rum in mediũ deducet. animi sui audaciam detegens dicẽs. Apostolo i aliquo succedo. c. in nouo. 21. di. sed nõ adeo vt ipse timoratus sum ego. Ipse em̃ muliercule voce territus statim cessit. vnica em̃ ancilla sibi animum ademerat. Mat. 26. circa fi. me autẽ nec ancille nec earũ domine terrent. quinimmo satiari haud possum earum eloquio aspectu et minus illarũ tactu. [7] Finaliter post diuersa mea conuiuia libidinosus totus efficior: q̃ est tanti audacis animi mei causa? Rñdeo inter causas q̃ occurrere possunt tantorum malorũ precipua causa vẽter mero estuans. est. [8] Quia vẽter mero estuans cito spumatꝰ in libidinẽ. Ubi ebrietas ibi libido dñatur ⁊ furor. c. vẽter. 35. di. Dñatur etiã ipsa pauꝑtas. ideo scribitur eccl̃iastici. xix. Operariꝰ ebriosus nõ locupletabitur. Et cõtra vinolentos sic scribitur. Uinolentũ sacerdotẽ ⁊ apostolus dãnat ⁊ vetꝰ lex ꝓhibet: sacerdotes qui ministrant in templo dei ꝓhibentur vinum ⁊ ciceram bibere: ne crapula ⁊ ebrietate aggrauẽtur corda eoꝝ. c. vinolentũ sacerdotem, 35. di. Intellige tñ qd ꝓdixi vt sacerdotes q̃ ministrãt in tẽplo dei ꝓhibentur vinũ bibere. esse verũ si bibãt in supfluitate: sꝫ vini honesta potatio est eis permissa. [9] Immo dicit glos. fi. in. c. ipsi apostoli. ij. q. vij. ꝙ si qs vinũ non potest bibere nõ potest promoueri.

5 Epi nostri debẽt esse bona exẽplaria.

4 Epi nõ debẽt in terra sꝫ i celis thesaurizare.

5 Epi nõ debent in comessationibus ⁊ aliis illicitis actibus bona eccl̃ie consumere. talia em̃ bona pauperibus ostendit esse distribuẽda.

6 Ostendit apostolum vꝫ beatum Petrũ territũ fuisse voce ancille: tñ hodiernos epos nec ancille minusq; earũ dñe stupefaciũt.

7 Libidinosũ epꝫ reddit vinũ.

8 Uẽter mero estuãs cito spumat in libidinẽ: ⁊ vide elegãter que ꝯ vinolẽtum ⁊ ebriũ scribit. ⁊ nota mala que inde sequuntur.

9 Uinũ nõ bibẽs non admittit ad misse cele.

1
Epi beati
Pauli exē-
plo omissis
voluptati-
bus labo-
rare debēt
ad lucrifa-
ciēdos pxi
mos deo.

2
Signū ad
cognoscen
dū an epi
aplor sint
pi seqces ē
si purgatio
ni pctōruz
ppli vocāt.
Et excusat
se dicēs ea
q ꝯ epos
scripsit et
dicet ꝺ ini-
qs tm scri-
psisse ꝛ scri
bere itēde
re. qꝛ nihil
ad pfectū
adduxit
lex.

3
Ondit qd
patiunt et
bn merito
pp propria
vicia ho-
dierni iniq
epi: decla-
rat ēt qd ꝓ
xpi honore
ꝛ nra eorū
ꝙ salute
passi sunt
apostoli.
ex hoc ostē
dens epos
hodiernos
longe ab
apostolis
differre.

qꝛ ipsum ministrātem opꝫ cōica-
re. c. episcopus deo. de consecra.
di. j. ꝛ. c. peracta. de consecr. di. ij.
Panis enim vinum ꝛ aqua in tan
to ministerio interuenire debēt.
c. sicut in sacrificando, c. in sacra-
mento. de cōsecra. di. ij. ꝛ vide ne
circa ista erres. an ibi desinat esse
panis ꝛ vinum ꝛ an magis de vi-
no in illo sacramento ꝙ̄ de pane
requiratur tex. in. c. cum marte. ꝛ
c. perniciosus. de celeb. missa. c.
species. c. quis corp⁹. c. qꝛ passus.
c. ante benedictionem. c. nos aūt.
ꝛ. c. panis. le. ij. de consecra. di. ij.
Ad nostrum tamen propositū cō-
tra vinolētes redeūdo dicit Pau
lus ad Ephe. v. Nolite inebriari
vino in quo est luxuria. ꝛ ita etiā
habetur in dicto. c. vinolentū sa-
cerdotem. talis namꝙ ebrietas ꝛ
mentis inducit exilium ꝛ libidi-
nis prouocat incentiuum. c. a cra
pula. de vit. ꝛ honest. cler. Meri-
to scribitur ꝙ sponsa christi vinū
fugiat vt venenum: vinuꝫ ꝛ ebrie
tas incendiuꝫ est. ait tex. in dicto
c. vinolentum sacerdotem. Et lu-
xuriam facit ꝛ nutrit vini perce-
ptio nimia nō natura. c. luxuriaꝫ.
35. di. Et inquit tex. in. c. fi. eiusdē
di. Ante oia clericis vitet ebrie-
tas: que omnium viciorum fomes
ac nutrix est. Merito dicit text. in
c. sexto die. xxxv. di. Qui enim xpꝫ
annunciat ab omni viciorum in-
centiuo prestare se debet alienū.
Scitote etiam prestare se debet
alienum. Scitote etiam vos epi
qui in cōuiuijs/comessationib⁹/
vino/et mulieribus letamini. ꝙ
contra vos ꝛ similes sic scribitur.
Uinum ꝛ mulieres apostatare fa
ciunt sapientes: ꝛ arguunt sensa-
tos: ꝛ qui se iūgit fornicarijs erit
nequaꝫ. Putredo ꝛ vermes here
ditabunt illum: ꝛ extollet de nu-
mero anima eius. Ecclesiastici
xix. ꝛ alibi dicitur. Uinum mul-
tum potatum irritationē ꝛ iram ꝛ
ruinas multas facit. Amaritudo
anime vinū multū potatū. Ebrie
tatis animositas imprudētis of-
fensio. minorans virtutem et fa-
ciens vulnera. ecclesiastici. xxxj. ꝛ
alibi dicitur. Luxuriosa res vinū
ꝛ tumultuosa ebrietas. quicunꝙ
his delectatur non erit sapiens.
Prouer. xxij. Istis igitur volupta
tibus episcopi iclinati ꝛ animos
impudicos suos ad tales volu-
ptates applicantes multum dico
differre ab apostolica abstinētia
ꝛ vita. [1] Utinam igitur episco-
pi omissis ingurgitationibus: cō-
uiuijs scandalosis: ꝛ alijs repro-
batis quib⁹ vtuntur actibus. exē-
plo beati Pauli serui proximorū
ad eos deo lucrifaciendos redde
rentur: ꝛ ad hoc vacarent. beat⁹
enim Paulus ad hoc laborabat:
dixit enim ipe. j. ad Corint. ix. Cū
liber essem ex omnibus omnium
me seruum feci: vt plures lucrifa
cerem. [2] Uis tu tamen manife-
ste cognoscere an episcopi hodier
ni (de coinquinatis si qui sint sit
semper sermo noster: nihil enim
ad perfectuꝫ adduxit lex. sm bea
tum Paulum ad Ebreos. 7.) apo
stolorum sint immittatores. Uis
de an vltra diuina, ministeria eis
incumbentia purgationi peccato
rum populi eis commissi sint cuꝫ
effectu inclinati. hoc enim talium
est onus. quod clare probo per id
quod scribit beatus Paulus ad
Ebreos. v. sic dicens. Omnis nāꝙ
pontifex ex hominibus assumpt⁹
pro hominibus cōstituitur in his
que sunt ad deum: vt offerat do-
na ꝛ sacrificia ꝓ peccatis. [3] Pōt
ꝛ vnusquisꝙ edoceri an in alios
hodierni episcopi apostolis sint
conformes. Quid enim ratiōe ꝓ-
priꝫ viciꝫ (ꝛ bene merito) patiunt
hodierni iniqui episcopi. Scan-
dala. podagram: scabiem: eiusꝙ
ratione vocis ꝛ membrorum per-
ditioneꝫ. incurruntꝙ plurimū alio
rum morborum species cum pri-
stine bone fame perditiōe. Quid

ediuerso pro christi amore et honore: nostra eorumque salute passi sunt apostoli? Lege paulisper pro hodiernorum episcoporum confusione et pro tua instructione et pro huius quesiti resolutione et scientia quod a beato Paulo. i. ad Corint. 4. per sequentia verba scribitur. Puto enim (inquit ibi ipse Paulus) quod deus nos apostolos nouissimos ostendit tanque morti destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo/ et angelis/ et hominibus. Nos stulti propter xpm: vos autem prudentes in xpo. Nos infirmi: vos autem fortes. Uos nobiles: nos ignobiles. Usque in hanc horam et esurimus: et sitimus: et nudi sumus: et collaphis cedimur: et instabiles sumus: et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur et benedicimus. Persecutionem patimur et sustinemus. Blasphemamur et obsecramus. Tanque purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsema usque adhuc. [1] Quereres a me. Qualem habes talium episcoporum sinistre viuentium future salutis spem? Sunt ne tales in perditionis via? Aut pro eorum medela sequenda ne Jude reprobi quondam apostoli male viuentis consumationem et iniquum eius exemplar? qui post dampnatam eius in iesum per eum venditum factam proditionem. proiectis argenteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit. Mat. 27. de quo xps deus noster sic: predixerat. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Mat. 26. Ut ego seriatim questis respondeam. talium episcoporum scandalose et sinistre viuentium cessante penitentia et vide coinquinate correctione nullam rectam habere possunt future salutis spem. Quis enim illorum (semota adulatione) pompas et seculares perniciosos sumptus: et vanas ipsorum glorias extollere et laudare posset: et asse-

1 Querit qualis spes future vite episcoporum male viuentium sit habenda? Querit vltra an episcopi sinistre viuentes exemplo reprobi iude quondam apostoli laqueo proprio suspensi suspendere se debeant?

2 Contra episcopos fornicatores.

rere talium viuendi modum beatitudini future approximari? Quis mortalium veritati adherens et fornicationes predictorum episcoporum precogitans eos ore aperto non affirmabit longe a regno celesti esse: et tales idolorum et diabolorum seruitores et ministros esse? [2] Ideo hoc cognoscens beatus Paulus (cuius conuersionis festiuitas hodie celebratur) tales monet simul et instruit dicens. Fornicatio autem et omnis immundicia aut auaricia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos: aut turpitudo: aut stultiloquium: aut scurrilitas que ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligentes quod omnis fornicator: aut immundus: aut auarus quod est idolorum seruitus: non habet hereditatem in regno xpi et dei ad Ephesios. v. [3] Et talium episcoporum luxuriosorum nolens perditionem pro viribus inuitat ad sanctitatem et vite emendationem pro nostro bono exemplo et communi salute idem beatus Paulus sic dicens. Decetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus in domino iesu: vt quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere deo. sic et ambuletis vt abundetis magis. Scitis enim que precepta dederim vobis per dominum iesum. Hec est enim voluntas dei sanctificatio vestra. vt abstineatis vos a fornicatione: vt sciat vnusquisque vas suum possidere in sanctificatione et honore non in passione desiderii sicut et gentes que ignorant deum. i. ad thessalo. 4. [4] Diceres mihi quid ad quesitum de quo. S. respondens? sequitur ne scelerati episcopi. Jude proprio laqueo suspensi vite finem?

3 Adducit sanctam beati Pauli doctrinam per quam incitantur episcopi et ceteri peccatores ad sanctitatem honestatem viuendi omissa fornicatione.

4 Rndet questo quod paulo ansi: concludens quod episcopi qui scandalose et inique vixerunt more reprobi Jude laqueo non debent se suspendere: sed penitere et vitam emendare tales per eorum salute debent: exemplo beatorum apostolorum Petri et Pauli qui licet summi fuerint peccatores aliter tamen circa vite terminos quam iudas se habuerunt.

Absit.immo talib⁹ cõsulo ex quo episcopi apostolis decedentibus successerũt.vt dicit.c.in nono.xxi. di.et in.c.ecclesie principes.xxxv. di.apostolorũ v3 beatorũ Petri et Pauli circa vite emendationẽ sequantur sanctum exemplar.beatus enim Petrus pculdubio dominũ detestando et iurãdo negauit:sed ex galli cantu verbi domini recordatus:peccatu3 suum recognoscens dolendo et penitẽdo fleuit amare.Mat.26.l fi.cui tandem bene successit:q2 vitam eternam adeptus est.Quid de paulo dicis? et cuius vite a principio fuit? Respondeo illũ dñi nostri et sanctorũ discipulorum domini nomen inuocantiũ persecutorẽ fuisse.cui a principib⁹ sacerdotum alligandi oẽs qui nomen dñi nostri inuocarẽt iniũctũ onus(co illud pcurãte)al's extitit.in quẽ tandẽ dñs sic clamauit.Saule:saule qd me persequeris? Actuum.ix.nec credas q̃ sit erro beatũ Paulum al's fuisse ecclie dei persecutorem nam hoc palã ille ipse profitetur. inquit em ipse.Ego sum minim⁹ apostolorũ:qui non sum dign⁹ vocari apostolus:qm̃ persecut⁹ sum ecclesiam dei.j.ad Corint.xv.et ille idem beatus Paulus se peccatorem fuisse manifestat du3 sic ait. Erram⁹ enim et nos aliqñ incipientes:et increduli errantes:seruientes desiderijs et voluptatib⁹ varijs in malicia et inuidia agentes odibiles:odientes inuicẽ.ad Titum.3.Sed vide finalr̃ qd beato Paulo penitenti:culpãq3 suã cognoscẽti:et vitã iniquã pp̃iam dei auxilio emendãti contigit.cui ta3 grande bonũ dñs fecit vt de ipso loquẽs dixerit. Uas electionis ẽ mihi iste:vt portet nomen meum coram gentibus.et regib⁹ et filijs israel.Ego em̃ ostendam illi q̃ta oporteat eu3' pro noie meo pati. Actuum.ix.Et hinc beatus Paulus post suam sanctam conuersio

1 Cũ penitẽtib⁹ vitam emẽdãtib⁹ corruptos mores relinquentibus gaudet beat⁹ Paulus se peccatorẽ qñq3 fuisse detegens.

nem sic de se scripsit. Cum [...]gnitas et humanitas appar[...] uatoris nostri dei:non ex [...]bus iusticie que fecimus n[...] s̃m misericordia3 suã salu[...] fecit per lauacrum regene[...]nis et renouationis spiritu[...] quem effudit in nos abund[...] iesum xp̃m saluatorẽ:vt iu[...]ti gratia ipsius heredes [...] secundum spem vite eter[...] Titum.iij. Uide igitur vid[...] esse vtile episcopis quant[...] sceleratis Inde preditous [...] sequi.sed p eorum sancto [...] beatorũ Petri et Pauli ves[...] sint sequaces et finalr̃ eis b[...] [1]Et cum talibus peniten[...] et mores corruptos relinqu[...] gaudet beatus Paulus.na[...] detegens se quãdoq3 pecca[...] fuisse:et donũ ad dñm cõu[...] extitisse ex gratia diuina:et [...] quã deo recõciliãtur pecc[...] peracta penitẽtia et nõ ex p[...] operatione.et ea de re bea[...] Paulus inqt.Et vos conui[...]uit(.s.dñs)cũ essetis mortu[...] ctis et peccatis vestris:in q[...] aliquãdo ambulastis scd3 [...] mundi huius:et secundũ [...] pẽ potestatis aeris huius:[...] qui nũc operatur in filios [...]tie in quibus et nos oẽs a[...]do querfati sum⁹ i desider[...] nis nostre faciẽtes volupta[...] nis et cogitationũ et eram[...] nis.filij ire sicut et ceteri.D[...] qui diues est in misericord[...] pter nimiã charitatẽ suã qu[...]xit nos.et cu3 essem⁹ mortu[...] catis conuiuificauit nos i[...] cuius gratia estis saluati:e[...] suscitauit et cõsedere fecit [...] stibus in xp̃o iesu:vt ostẽd[...] seculis superuenientibus ab[...] tes diuitias gratie sue l bo[...] sup nos i xp̃o iesu.Gratia e[...] estis saluati p fidem:et hoc [...] vobis.Dei em donum est:n[...] operibus vt ne qui glorie[...]

phesios.ij.Et vos episcopi chri
populum quandoqꝫ scandali
tes post vite emendationem
ac ad pristinum vomitum re
re.Sed cum empti sitis precio
magno:glorificate ꝛ portate deum
in corpore vestro.ad hoc enim vos
hortatus Paulus.j.ad corinthios
j.inuitat.Et a cetero nolite er
rare:quia deus non irridetur.ad
Galatas.vj.[1]Mihi tamen pec
catori dicet quispiã eps.cuius vicia
taxauit ꝑcedẽs noster sermo. Ta
ꝛ miser tace. oportet enim nos
qui in quo viuimus seculo pom
pis ꝛ vanitatib' caducis depicto
conformari.Desine igitur frustra
loqui:viuere enim decreuimus cũ
barbatis ꝛ candidis: comatulisqꝫ
pluribꝰ nobilibꝰ necdũ secularibꝰ
sed etiã ecclesiastarũ nobis similibꝰ
ociosis prelatis. Audite tñ vos
illius episcopi sanctissime vel ve
rius diabolice vocis mentẽ. cuiꝰ
verba nec me ad tacendũ mouẽt
nec ad silentium inducunt. quin
immo talẽ ex beati Pauli doctrina
in confusionẽ manifestã adduco.
qui ipsum ꝛ similes nõ seculo sed
deo cõformandos esse docet.inquit
enim ipse. Nolite conformari huic
seculo:sed reformamini in noui
tate sensus vestri:vt pbetis que
sit volũtas dei bona ꝛ beneplacẽs
ꝛ perfecta. ad Romanos. xij.
[2]Quereret forsan a me eps q
candidã haud cupit emẽdare vi
tã.Si i pctis:delicijs:ꝛ volupta
tibꝰ ꝫ ritũ apostolorũ viuaꝫ:que
erunt pctĩ mei stipendia? Et q est
dei gratia si vitaꝫ emendẽ? Tali
in promptu sic respondeo.Stipẽ
dia peccati mors:gratia autẽ dei
vita eterna:in christo iesu dño no
stro.Quis huiꝰ sentẽtie auctor?
beatꝰ Paulus. ad Romanos.vj.
[3]Dicet adhuc viciosus epus in
iuuenili etate decet me ludere/
voluptuose/luxuriose / carnalit/
lauteqꝫ viuere:ꝛ a verbi dei pdi
catione diuertere et cessare:quia

abunde satis est fratrum:si quid
ad rem ptinet.In senio aũt cõsti
tutus.vita ꝛ sanctimonia quadã
apostolica plures deo lucrifaciã.
Attamẽ ego contra talem tam lõ
go termino viuere, credẽtẽ oculis
apertis lectico id in q falli posset.
nam a saluatore nostro scribitur.
Estote parati.quia qua hora non
putatis filiꝰ hominis veniet. Lu
ce.xij. Sed quid dicis? dum eps
i senio erit plures lucrifaciet deo.
Respõdeo immo forsan tartaro.
[4]Scitote igitur epi corrupti ꝛ
nobis scandolosi(de quibus fit sem
per noster sermo)luxuriose ꝛ car
naliter viuentes:ꝙ contra vos vi
tamqꝫ vestram reprobã expresse
loquitur vos a vita eterna dicẽs
alienos Beatus Paulus.j.ad Co
rinth.xv.sic dicens. Caro et san
guis regnum dei possidere non
possunt: neqꝫ corruptio incorru
ptelam possidebit.[5]Nec arbi
tretur quispiam vestrum peccatũ
suũ sibi ꝛ nobis execrabile/odio
sum/scandalosuꝫ/ abominabile/
et perniciosum sub velamine sem
per permansurum : nam scribi
tur.Omnes enim nos manifesta
ri oportet ante tribunal christi.
vt referat vnusquisqꝫ propria cor
poris prout gessit siue bonum si
ue malũ.ij.ad Corint.v.[6]Et si
ad luxuriam inclinetur taliũ epi
scoporum animus.pro medela et
remedio sumant beati Pauli san
ctam doctrinã sic dicentis. Mor
tificate mẽbra vestra que sunt su
per terrã.fornicationem/immundi
ciam/libidinẽ/ꝛ cõcupiscentiã ma
lam/ꝛ auariciam:que est simula
chrorũ seruitus.Propter q venit
ira dei i filios incredulitatis:in qui
bus et vos ambulastis aliquãdo
cũ viueretis in illis.ad Collocen
ses. vj. Quereret a me luxuriosus
quispiã eps quid acturus sit de lũ
bis suis ad luxuriam ardẽtibus?
Respõdeo ꝙ saluatoris nostri se
quatur cũ effectu verba sanctissi

1
Epi huic se
culo mise
rabili ꝯfor
mari se nõ
debẽt sꝫ in
nouitate
sensus.

2
Stipendia
pcti mors:
gra aũt dei
vita eter
na in xpo
iesu.

3
Cõtra epi
scopos et
te iuuenili
voluptati
bus ꝛ pctis
se inuoluen
tes ꝛ polli
cẽtes se dꝫ
pl'es in se
nectute lu
crifactu
ros.

4
Contra
epos car
nalr viuen
tes.

5
Omes nos
manifesta
ri opꝫ ante
tribunal
xpi.

6
Remediuꝫ
necessariuꝫ
epis cũctis
ꝗ luxurio
sis ꝫ luxu
riã vcꝫ.per
mẽbrorum
mortifica
tionem.

p̃sbiter grecus inter latinos cele
brare copulaq₃ maritali vti intẽ=
dens sit breui tempore recessur⁹.
et tunc me sic resoluerem.q̄ vbi
ex hoc oriretur scandalum non
esset ipse presbiter grecus publi=
ce celebrare intendens tolerãd⁹.
tolerari tamẽ posset si secrete p̄
deuotiõe velit celebrare.arg.tex.
in.c.tue.in fi.de cleri. peregri .q̄r
tunc nullum periculũ alicui nisi
sibi fieret.vt inquit quasi in simi=
li gl.fi.i prin.ĩ d icto.c.fi.in casu il
li⁹.c.tue.cessaretq₃ i tali casu p̄xi
mi scãdalũ.Si ãt tãta esset auda
cia fauor ⁊ potentia p̃sbiteri gre=
ci vt palã celebraret inter latinos
cũ eoꝝ grãdi scãdalo:nec ab vxo
rio coitu abstineret. ꝯsulerẽ tunc
cessãte alio melio:i remedio vt ec
clia certa ei p̄ celebratiõe sua or
dinaria d̄putaret̃.p̃misso aliquo
sermone gñali quo moneret̃ po=
pulus organo p̃dicãtis:certiora=
retq₃ plebs ipsa:orientales cleri
cos in minoribus ꝯhere matrimo
nium:et eo licite in sacris vti pos
1 se.per dictũ.c.cũ oli. de cle.cõiu.
et q̄ tales orientales ex hoc non
peccant s̄m Panor.in. c.quod a
te.de cler.cõiuga.Deberet etiã
talis p̃dicator populo latino pa=
tefacere.q̄ ecclesia romana ma=
ter nostra oz quãtũ põt(sine tñ fi
dei violatiõe)tolerare rit⁹ ⁊ ꝯsue
tudines aliarũ prouinciaꝝ vz gre
corum ⁊ alioꝝ xp̄ianorum:vt faci
lius redeant ad fidem integram:
⁊ q̄ ea de cã papa sustinet grecos
sacerdotes q̄ in minoribus ꝯxe=
runt vt constituti in sacris ordini
bus eo vtãtur.p̄ dictũ.c .cũ olim.
s̄m Panor:in.c.j.in.vij.q:de bap=
tis.⁊ ei⁹ effec,In mediũ etiã talis
v̄bi dei p̃dicator ad plebi latinã
monẽdã exẽpla magis ꝯforma q̃
poterit ad pacãdũ ⁊ cassandũ scã
dalũ afferat:et inter cetera dedu
cat exẽplũ pape Gregorij.q̃ aĩs gẽ
ti anglorũ nouiter ad fidem redu
cte vt perfecti⁹ ⁊ integralr ecclesie romane vniretur:nec ab ei
gremio diuerteret:et vt copulari
ũ set gẽs angloꝝ in q̃rto cõsangui
nitatis gradu.c.quidã lex roma
na.25.q.iij.hodie vetus.c.nõ de
bet.de cõsan.⁊ affi.Et concludẽ
do ipse predicator narret etiã la
tino populo presbiterũ talẽ ori
talẽ vxoratũ inter eos celebrãt
esse tolerãdũ.vt facilius sump
bonorum presbiteroꝝ latinorũ
exẽplo ad cõtinẽtiã vouẽdam
ei⁹ vxore ꝯueniat.⁊ tali p̃dicat
ri assentire deberet pleba suat
hoc mereretur.arg.c.tria sũt gi
in fi.xlv.di.⁊.c.inter opa chari
tis.in prĩn.de spõ.⁊ matr.Si au
latinus populus exhortationi
talis predicatoris non asentire
quinimo inter latinos ipos sca
dalũ in dies augeretur.non est
durum(ni fallar)si greco sic cel
brare volenti vxorioq₃ apud la
nos coitu vti p̄hibeatur ne int
latinos celebret.attento q̄ tec
sat cõformari sanctis/licitis ⁊ h
nestis moribus ⁊ cõi obseruati
ni latinorũ presbiterorum int
quos cõuersatur.[1]Et cõtra t
lem grecum dici et allegari p
set sequẽs notabile dictũ videl
Que contra mores hominũ su
flagitia/pro morum diuersita
sunt vitanda:vt pactũ inter se
tis aut ciuitatis/ cõsuetudine
lege firmatũ/nulla ciuis aut p
ẽgrini libidine violetur:turpi
est ois pars vniuerso suo non
gruens.vt inquit beatus Au
stinus in libro cõfessionũ.iij.
bet in.c.que cõtra mores.vii
Conforment se igitur tam g
presbiter vxorat⁹ q̄ eius vxo
inter latinos sunt eoꝝ cõtin
cum autem in oriẽtali erun
gione viuãt matrimonialiter
lantes si continere nolint.⁊
cundũ locorũ diuersitatẽ d
modo se regant ⁊ viuãt.⁊ a
facit illud quod de beato
stino ad Januariũ legitur.

Nota ista verba quia pulchra sũt q̃ indies al legari pos= sunt.vt q̄s= q₃ regulari debeat se= cũdũ hone stos mores ⁊ cõem ob seruãtiã il= loꝝ iter q̃s cõuersatur et viuit.

tur in. c. illa autē. xij. di. cuius verba hec sunt. Mater mea mediolanum me secuta inuenit ecclesiam sabbato nō ieiunantē. ceperatq; fluctuare quid ageret. Tunc ego cōsului de hac re beatissime memorie ambrosiū epm. At ille ait. Cū romam venio. sabbatum ieiuno. Sic et tu forte ad quācūq; ecclesiam veneris eius morem serua: si cuiq; nō vis esse scādalum: nec quēq; tibi. Hoc cum matri renunciassem libenter amplexa est. Et dicit formaliter Joā. de turre cre. in predicto. c. illa aūt. q; clericus orientalis si venerit ad occidentalē ecclesiā tenetur seruare morē ipius. et pro hoc facit tex. ibi allegato. c. alia inducendo verba eius palle gata vna cū tex. dicti. c. q̄ contra. et ideo glo. p̄tacti. c. illa. in verbo veneris argu. illius. c. et dicti. c. q̄ contra. dicit. q; viatores tenentur sequi consuetudinē loci ad quem veniunt. et glos. in dicto. c. illa. in verbo societate dicit argu. illius tex. q; quilibet tenetur viuere fm consuetudinem illorū inter quos versatur. allegat ad hoc dictū. c. que contra. 8. dist. et. c. q̄squis. 41. di. vbi vide notata per glo. j. et notata ibi per Jo. de turrecre. nūero. j. vers. vtrum quilibet. ad hoc etiam allegatur cle. ij. iuncta pōderatione Car. ibi. no. 4. de ecclemissa. vbi glo. in verbo coaptare, allegat tex. in dicto. c. illa. ideo diuus Augustinus in libro de doctrina xp̄iana. et habetur in. c. q̄squis. 41. di. Quisquis rebus preterentibus restrictius vtitur q̄ sese habeāt mores eorū cū quibus viuit: aut intemperans aut superstitiosus est. quisquis vero sic eis vtitur vt metas cōsuetudinis bonorum inter quos versatur excedat aut aliquid significat: aūt flagitiosus est. Quod igit locis et tēporibus et p̄sonis conuenit diligēter attēdendū est: inquit tex. in dicto. c. q̄squis. [1] Et p tex. in dicto. c. illa. xij. di. inquit Car. Alexan. ibi. i p̄in. ij. col. et Car. in cle. ij. in. v. q. de celebra. missarum. et Feli. in. c. qd̄ clericis. de foro compe. et ille idē Feli. i. ca. j. col. mihi xj. vers. secūdo limita. de spon. et matr. q; cathelani comedētes carnes die sabbati in studio tholosano peccāt. q̄ tñ stātes domi id est in cathelonia die sabbati carnes comedentes non peccarent stante consuetudine. quē consuetudo valeret fm Car. in dicta cle. ij. in v. q. allegantē. c. q: dies. de consecra. di. v. quē tex. tñ non inducas literaliter tantū. sed vna cum notatis per glo. j. et cū scribentium ibi doctrina. et hanc doctrinā vz. q; tholosani nō peccent q̄ñ in cathelonia carnes die sabbati comedāt stāte predicta cōsuetudine propter rationem dicti. c. illa. cēt verū nisi tales tholosani gressus eorū apud cathelonianī dirigentes et ibi existentes obseruātia regulari de nō comedēdis carnibus essent astricti. fm Car. in dicta cle. ij. in. v. questione. Astrictis eīm obseruātia regulari esus carnis vetit⁹ seu p̄hibit⁹ est. sub eo tñ moderamine pietatis, erga egrotos. c. carnē cuiq; monachō. de cōsecra. di. v. et vide ibi notata p glo. fi. et. c. fi. cū glo. in vbo' nec voto. d. obserua. ieiunio. sed ea tñ q̄ illa glo. dicit respectu voti vt p illud astringatur q̄s ne carnes comedere possit. dic tu vt per Panor. ibi no. 3. [2] Et nullus scādalizet ex his que. s. dixi vz. q; valeret cōsuetudo. vt die sabbati carnes cathelani et tholosani vel alij in cathelonia existentes comedere sine peccato possint. Nam reperio ego Panor. in dicto. c. fi. no. j. de obserua. ieiuniorum asserentem q; licet in die veneris non sit licitum vti carnibus per illū tex. illa tamē sola dies in septimana est in p̄cepto vt ab esu carnis q̄s abstinere teneatur. secūdū ipsuz

1 Cathelani q̄ die sabbati in cathelonia et cōsuetudine comedere carnes sine peccato pñt: tali tñ die in studio tholosano nō possunt ipi carnes sine peccato comedere. et tholosani dum in cathelonia sunt de sabbati carnes sine peccato comedere pñt stāte ibi consuetudine comedēdi carnes illa die.

2 Stāte consuetudine quis absq; pctō in sabbato carnes comedere pōt.

dicto.c.omnino.Et paulo.j.in illo tex.dr.Ne tñ deinceps vlteri⁹ foret carnale inter eos (intellige quo ad vsum copule) coniugium.

1 [In] aposto[li] ducerent [vx]ores et [a]lias mulieres: vt [i]pse eis in [s]eruirent & [i]psi eas ex [pre]dicatiõis [m]ercede a[l]erent?

[1]Caue tñ ne decipiaris cũ glo. illius.c.omnino.in verbo paulo.q̃ inquit.q apostoli ducebant vxores secum vt ipse eis in cibis parãdis seruirẽt illeq; cum pauperes essent ab apostolis pascerẽtur de mercede eorum predicatiõis.illa tñ gl.displicet Jo.de turre cre.ibi. Nec ea q̃ refert ibi gl.videtur cõsonare puritati p̃dicationis apostolice:nec paupertati & simplicitati cõuersatiõis sanctissime apostolorũ.[2]Nã vt inqt Jo.de turre cre.in dicto.c.omnino.allegãdo hieronimũ i epistola ad exuperiũ. Nemo apostolis paupior fuit.

2 Nemo [a]postolis [p]aupeior [f]uit.

[3] Pauper etiã fuit eorum caput.s.xp̃s Jesus redẽptor noster. qui de seipso loquẽs eiusq; paupertatẽ detegens sic ait.Uulpes foueas habẽt:& volucres celi nidos: filius aũt hominis nõ hz vbi caput suũ reclinet. Lucte.9.c.

3 Uide tu miser xp̃i pauperta[tem].

Sed qui asserũt apostolos sustentare vxores ex p̃dicatiõis mercede:se fundãt in dicto.c.oĩno dũ dicit vt mercede p̃dicatiõis sustẽtaretur &c.iuncta doctrina gl.ibi in verbo vt mercede.quam vide.Dic tu tñ ſm Jo.de turre cre.ibi.q id qd in illo tex.de sustentatione ex mercedis p̃dicatione dr.nõ intelligitur q ipsi apostoli mulieres sustẽtarẽt seu alerẽt ex predicationis mercede.immo intelligit qd ipsi apostoli sustẽtabãtur ab ipsis mulieribus que desiderio doctrine sequebãtur eos:vt etiã satis infert text.in dicto.c,omnino. si recte intelligat.sicut dicim⁹ de mulieribus que sequebãtur xp̃m ministrantibus ei de facultatibus ipsarũ vt videre potes text.Luce.8.circa p̃n. Nec legi diuine repugnabat si apostoli p̃dicantes a viris & mulierib⁹ nutriebãtur.Uide enĩ beatum Paulum.j.ad Corint.9. sic dicẽtem. Quis militat suis stipendijs vnquã? Quis plãtat vineam & de fructu eius non edit? Quis pascit gregẽ et de lacte gregis non manducat? Scriptum enĩ est in lege moysi. Non alligabis os boui triturãti.& seq̃tur Paulo.j.Si nos vobis sp̃ualia seminauimus:magnum est si nos carnalia vestra metam⁹? & sequit Paul.j.Nescitis qm̃ q̃ in sacrario operãtur:q̃ de sacrario sunt edũt? Et qui altario deseruiũt cũ altario participãt? Jta dñs ordinauit his qui euangeliũ annunciant de euãgelio viuere. Uides ex p̃missis licuisse apostolis mulieres circunducere sorores.i.xp̃ianas sorores a q̃bus ipsi mercede p̃dicatiõis iuste vt dixi poterãt nutriri.per id qd.j.ad Corint.9.& in.c.oĩno.31. di.scribit.quẽ tex.sic post Joã.de turre cre.ibi intelligo.spreto sensu gl.ibi in verbo paulo.q̃ glo.vt p̃dixi Joã.de turre cre.ibi displicuit,Et in hoc apostoli ipsi xp̃i redẽptoris nostri sanctũ sequebantur exẽplũ.dñm enĩ nostrũ predicantẽ multe sequute sunt mulieres:q̃ ministrabãt ei de facultatibus suis.vt scribit Luce.8.Sumpta p̃missorũ occasiõe diceret ac simul forsan quispiam quereret.

4 Uxori⁹ copule vsus cur sacerdotibus et leuitis legis veteris esse p̃missus et cur hodiernis sacerdotibus talis vetitus sit vsus declarat.

[4]Si vxori⁹ copule vsus nõ fuit apostolis licitus in nouo testamẽto.vt predixi per dictũ.c.omnino. (cui⁹ litera vt vides venit ad declarationẽ eorũ q̃ scribũtur.j.ad Corint.9.)cur fuit veteris testamenti sacerdotib⁹ & leuitis p̃missus? Rñdeo q ꝓpter sobolis successionẽ:qr ex alia tribu preterq̃ ex semine Aaron ad sacerdotium nullis promoueri permittebat.c. tenere dz ecclesia.31.di.ne igitur illa trib⁹ & per consequens sacerdotum & leuitarũ genus periret fuit eis hoc permissũ.hodie aũt nõ ex successione certi seminis tñ debetur sacerdotiũ seu presbiteratus:nec consideratur illa ratio

vz ne certi feminis genus periret.
Ideo q̄ nūc ordinatur ꝛ ad aliquē
ex sacris ordinibus ꝓprie dictis
ꝓmouetur a die sue ordinationis
castitatē seu pudicitiam seruare
tenetur. sic intelligo dictū.c.tene
re dz ecclesia.[1] Sed an veteris
legis sacerdotibus ꝛ leuitis vsus
copule vxorius quocūq3 tempore
esset licitus? Rn̄deo ꝙ nō. Nā sci
re debes ſm Joā.de turre cre.in
dicto.c.tenere dz ecclesia. ꝙ Da
uid volens ampliare cultū diui
nū instituit.xxiiij.sacerdotes sum
mos: quorū vnus tm̄ maior erat:
qui princeps sacerdotū dicebatur: ꝛ
precepit vt vicissim ministrarent
singulari de sabbato in sabbatū:
et ſm sortes dedit cuiq3 septima
nā sue vicis. q̄ sacerdotes leuitici
generis dū in tēplo ministrarent
ꝓ vice sua: abstinebāt ab vxorib9:
ꝛ ipsi manētes iuxta templū non
redibāt ad domos suas: quousq3
septimana cōpleta esset. sicut de
zacharia legimus q̄ (añ redēpto
ris nostri incarnationē) cū fun
ctus esset officio suo: impletiq3
essent eius dies ſm ordinē vicis
sue: abijt in domū suā: ꝛ cognouit
vxorē suā cui nomē erat elisabeth
de filiabus Baron: q̄ in senectute
tandem peperit filiū (patronum
meum) cui nomen erat Joannes.
Luce.j.c.ꝛ ꝓ hoc vide text.in di
cto.c.tenere dz eccl'ia. Sed quid
de hodiernis dicemus clericis li
cet ne eis vxorari? dic qd sic. siue
sint occidētales siue oriētales dū
tamē aliud nō obstet impedimē
tum ꝛ in minoribus tm̄ sint ordini
bus constituti. per.c. si qs vero.c.
si qs eorū.c.lectores.32.dist.c.j.c.
qd a te.ꝛ.c.cū olim.de cleri.cōiu.
[2] Sed cōstituti in superiori or
dine vz presbiteratus/diacona
tus/vel subdiaconat9: nec occidē
tales/nec oriētales possent matri
moniū carnale cōtrahere: nec po
terant a tpe apostolorū. ꝛ si cōsti
tuti sic in superiori ordine siue occi
dentales sint siue orientales qui
cōtrahunt: nō tenet matrimoniū.
ſm glo.j.in.c.dyaconi.28.dis.quā
sequitur ibi Bar.Alexan.per tex.
in dicto.c.si quis eorum. qui fuit
dispositus ꝛ ordinat9 in sexta sy
nodo. vt patet ex eius suprascri
ptione. que quidē synodus sexta
in oriente fuit celebrata ſm glos.
in dicto.c.dyaconi. Et ꝙ cōstituti
in ordine presbiteratus/diacona
tus/vel subdiaconatus/nō pos
sint matrimoniū contrahere car
nale. statuit martinus papa in.c.
dyaconus.27.distin. et Calixtus
papa sic per hec verba ait. Presbi
teris/dyaconibus/subdyaconi
bus/ꝛ monachis concubinas ha
bere seu matrimonia contrahere
penitus interdicimus: contracta
quoq3 matrimonia ab huiusmodi
personis disiungi: ꝛ personas ad
penitentiā redigi debere/iuxta
sacrorum canonum diffinitionem
iudicamus.c.presbiteris.27.dist.
Cum enim ipsi qui templū et va
sa domini sacrariū spiritussancti
debeāt esse ꝛ dici: indignum eos
esse cubilib9 ꝛ immūdicijs deserui
re inquit Inno.papa secundus.c.
decernimus.28.dist. Et Beda su
per lucā sic ait. Sacerdotibus (vt
semper valeant altari assistere)
semper ab vxoribus est abstinen
dum: semperq3 castitas obseruā
da precipitur. ꝛ ita inquit.c. sacer
dotibus.31.dis. et in concilio car
taginē.ij. per hec verba decerni
tur. Episcopos/presbiteros/sa
crosanctos antistites continētes
esse decet in omnibus.c.epos.31.
di.[3] Si qs ergo eorū qui ad cle
rum accedunt/voluerit nuptiali
iure mulieri copulari: hoc añ or
dinationē subdyaconatus faciat
inquit tex.in preallegato.c. si qs
eorū. ille em̄ ordo sacer est. et ad
similitudinē dyaconi ꝛ presbyte
ri subdyaconus dz continentiam
obseruare. sicut in sexta synodo
c.j.in dicto.c.si quis eor.32.di.est.

1 Veteris legis sacerdotibus et leuitis vxorius vsus quocūq3 tēpore non fuit licit9.

2 Nec occidētalib9 nec orietalib9 clericis in pbiteratu diaconatu; aut subdiaconatu cōstitutis licitus est hodie carnalis matrimonij cōt9 dū i altero essent ex p̄missis ordinib9 celebratus.

3 Ordini cui lz sacro hic specificato votū ꝯtinētie ē ānexū rōne cuius impeditur ꝛ dirimitur matrimonium post ꝯtractum: ꝛ in altero ex sacris ordinibus matrimonium ꝯtrahens maiori excōicatione est innodat9.

1 Oriētales clerici ĩ minoribꝰ ꝯstituti mat̄rimoniū ꝯhere p̄nt: ⁊ eorum vxoribꝰ dū ĩ sacris ⁊ maioribꝰ ordinibus sunt positi cum amplexibus maritalibus vti.

2 Errāt ĩ iure asserentes licere oībꝰ sacerdotibꝰ oriētalibꝰ ꝯhere m̄rimoniū dū ĩ p̄sbiteratu sūt ordine ꝯstituti idē dicit si ĩ ordine aut dyaconatꝰ vl' subdyaconatꝰ sint ꝯstituti: bñ tñ p̄nt regulr̄ in minoribꝰ ꝯhere: ⁊ vxoribus ĩ maioribꝰ ordinibus constituti vti.

3 Romana eccl'ia cur patit̄ orientales clericos q̄ ĩ minoribꝰ ordinibꝰ ꝯstituti m̄rimoniū ꝯhūt ⁊ ĩ sacris positi vxoribꝰ vtuntur. vtroqꝫ hoc nō lꝫ occidētalibus clericis hic declarat.

constitutū) inquit tex.in.c.a multis.de eta.⁊ q̄li. Ordini igitur cuilibet sacro.s.presbyteratus/dyaconatus/⁊ subdyaconatus est votum continentie ex ecclesie statuto seu ordinatione annexum p.c. dyaconꝰ.⁊.c. p̄spyteris.27.di. et quisqꝫ istorum ordinum impedit futurum matrimoniuꝫ ⁊ dirimit post susceptionē talis ordinis cō tractū.c.j.c.ij.qui cler.vel vouen. ⁊.c.quod votū.de voto et vot.redemp.li.vj. Et q̄ in altero ex istis sacris ordinibus constitutus diuino timore postposito in periculum proprie anime matrimoniuꝫ ausu temerario cōtrahit: maiori excommunicatiōe a iure lata est innodatꝰ. sic em̄ statuit Clemēs quintꝰ in concilio Uien.s.cle.eos de consan.⁊ affi. Ex premissis habes ꝙ tam occidentales q̄ꝫ orientales clerici in minoribus ordinibus tm̄ ꝯstituti: possunt matrimonium cōtrahere: quibus etiā vxorius vsus permittitur. Sꝫ nec occidētales nec orientales clerici matrimoniū cōtrahere possunt si tempore contractus presbiteratus/vel dyaconatꝰ aut subdyaconatꝰ ordinē habebāt. Sed tu forsan ex hoc crederes me velle īferre tam occidentales q̄ꝫ oriētales clericos p̱ omnia parificari quo ad matrimonium. Ego tñ hoc nō infero. immo dico ꝙ lꝫ quoad premissa parificentur. differunt tñ in alio. [1] Nā oriētales ĩ minoribꝰ ordinibꝰ constituti. ⁊ sic ante sacri presbiteratus/aut diaconatꝰ vel subdyaconatus ordinis receptionem licite matrimonium contrahere possunt. ⁊ ipsi in p̄missis tribus sacris ordinibus aut in altero ex eis cōstituti matrimonio prius cōtracto possunt vti ⁊ vxoribus copulari: qꝛ oriētalis ecclesia votum cōtinentie nō emisit.c. cū olim vers. nos igit̄ attēdentes. de cleri.coniug. ⁊ ibi glo. in verbo votū. p̱ glo. ad ꝓbandū ecclesiam orientalem votū continentie nō approbasse nec vouisse continentiam. allegat.c.nicena.c.qm̄ et.c. aliter.31.di. tu ēt adde.c. vt clericoꝝ. ĩ fi.cū gl.fin.de vit.⁊ honest. cleri. [2] Nunc q̄ꝫ igit̄ asseras ꝓut faciūt plures paꝝ (vt ego) ĩ canonibꝰ sciētes dicētes ꝙ presbiteri greci seu oriētales hodie passi cōtrahūt matrimoniū. Dic tu tñ tales hoc asserētes errare: qꝛ lꝫ ĩ minoribꝰ ordinibꝰ oriētales ipsi ꝯstituti cōtrahāt matrimoniū ⁊ eoꝝ vxoribꝰ vtantur ipsi ꝓmoti ad sacros maiores ordines ꝓut eis lꝫ p̱ dictū.c.cū olim. nō tñ ĩ maioribus cōstituti oēs passim ꝯtrahūt ⁊ maxie p̄sbiteri religiosi proprio voto castitatis astricti. [3] Quereres forsan cur ecclesia Romana hoc qd̄ p̄dixi patit̄ oriētalibꝰ secularibꝰ ⁊ nō occidētalibus clericis? In prōptu cā est.s. rōne cōtinētie ꝓmisse ⁊ acceptate ab ecclesia occidētali: quā cōtinentiam vt dixi non vouit oriētalis ecclesia. est ⁊ alia ratio. qꝛ vt dicit Pa.ĩ.c.j.ĩ.q.7.de baptis. post Inno. ⁊ Hosti. ibi. qꝛ eccl'ia romana dꝫ quātū potest sine tñ violatiōe fidei tolerare ritus ⁊ cōsuetudinē aliaꝝ prouinciaꝝ vt grecoruꝫ ⁊ alioꝝ xp̄ianoꝝ. vt facilius redeāt ad fidē integram: ⁊ hac ratiōe papa sustinet grecos sacerdotes ĩ matrimonio s̄m Panor. in dicto.c.j.de baptis. per dictum.c. cum olim. Sic tolerat ecclesia romana paganos ⁊ iudeos cōtrahētes matrimoniū ĩ scdo gradu ꝯsanguinitatis.c. gaudemꝰ de diuor. s̄m Pa. ĩ dicto.c.j. de baptis. q̄ lꝫ ĩ gradu hūano seu canonico (⁊ nō diuino) iure vetito seu ꝓhibito m̄rimoniū cōtraxerūt tꝫ: nec tales ad fidē catholicā

cōuersi sunt separādi.q: tpe ɔtc' matrimonij nō artabank cōstitu: tionib' p ōtificalib' inq̄t ħallega tū c.gaudem'.ꝛ coꝝ m̄rimoniū i gradu diuina lege permisso ɔctū q̄ꝫ de iure canonico fuerit i gra du ꝓhibito:nō tñ iō post baptis mi lauacrū ē separādū:cū duret ꝛ sit lter sic ɔhētes veꝝ m̄rimoniū. c.de ifidelib'.de cōsan.ꝛ affi.nec ifideles ad fidē redacti q̄ sic ɔtra xerāt sūt separādi:ne ide sequak iniqu' exit'.q: diuine sn̄le talis separatio esset ɔtraria.nā ex quo diuina lege ꝑmittēte ɔhere pote rāt:lege scu dei sn̄ia debēt tueri: qua cauek.vt quos deus cōiunxit hō nō separet.Mat.19.Mar.x.et c.de infidelibus.š.alleg.ꝛ cū isti sint vna caro facti adhereat alter alteri.iuxta diuinā ordinatiōnez de q̄ Gene.ij.c.in fi.Nō turbenk g de facto q̄ sic i gradu diuina lege ꝑmisso lꝫ ex canonica ꝓhibito cō traxerūt:sꝫ ab eccl'ia tollerenk.vt ceteri ifideles ad fidē ꝛ gremium vniuersalis eccl'ie militātis faci li' ɔuertank.ꝛ sic cōuersi i sancta nr̄a fide cōseruenk.[1] Aliq̄d em̄ a iure in fauorē nouiter ɔuersorū seu neophitorū tolerak:qδ tamē alijs ꝓhibitū esse reperik.Jō vi des ꝙ q̄ꝫ q̄rt' cōsanguinitatis grad' ꝓhibeat ꝛ dirimat matri moniū:qδ i illo gradu ɔsistere ces sante dispēsatiōe inter xp̄ifideles nō pōt:nō tñ hoc extēdik ad illos q̄ nouiter ad fidē reducunk.Nam legim' Gregoriū papā Augusti no anglorū gētis ep̄o specialiter scripsisse:vt anglorū gēs q̄ nuper ad fidē venerat ꝛ ne a bono qδ ce perat/metuēdo austeriora/rece deret:quousq̧ firma radice i fide anglica gēs esset solidata vt i q̄r ta gn̄atione seu q̄rto ɔsanguinita tis gradu matrimonialr copula ri posset ꝑmisit.c.q̄dā lex romana xxxv.q.3.Si decet ecclesiā roma nā tolerare clericos oriētales vxo ribus in sacris vtētes:cū qb' i mi

1 Quartus consanguinitatis grad' ipedit ꝛ dirimit cessante dispēsatione matrimoniū: tolerat tñ ius neophitos:antea in tali gradu cōtrahētes ad fidē xp̄i redactos.

2 Oriētales p̄sbyteri q̄ in minorib' matrimoniū contraxerunt: dū i maiorib' ordinib' sūt positi q̄cunq̧ tpe vxorio coitu non debēt vti.

norib' ɔtraxerūt matrimoniū:vt facili' redeant ad fidē integram. [2]Sꝫ an greci q̄ in minorib' con stituti matrimoniū ɔhere ꝛ vxori bus vti dū in sacris sunt cōstituti possunt:quocūq̧ tēpore copulari ꝛ vxorio coit:possint? vel an aliq̄ tpe ab vsu vxorio teneank abstine re?put in veteri lege sacerdotes ꝛ leuite ꝺm ordinē vicis sue certo tpe abstinebāt:vt i p̄cedētib' de claraui ꝛ ondi dum in exēplū al legaui zacharie morē:de q̄ Luce j.ꝛ in.c.tenere.31.di.Respondeo ꝙ oriētales q̄ alteri ministrāt tpe oblatiōis sanctorū.i.sacramento rū ꝛ celebratiōis in oībus cōtinē tes esse debēt:vt a deo possint cō sequi q̄ suppliciter postulāt.c.q̄m̄ xſi.itē opꝫ.31.di.[3]Quid de pu ris laicis vxoratis an pp honorez ꝛ reuerētiā agni imaculati redē ptoris nr̄i ab his recepti/debeāt ꝓ tūc a cōiugalib' amplexib' ab stinere.ꝛq̄d pp festiuitates ꝛ dies ieiuniorū?vide.c.sciatis fratres c.q̄tiēscunq̧.c.fratres.c.si cā.ꝛ.c. xp̄ianos.ꝛ notata vtroq̧ꝫ scribē tes.33.q.4.[4]Sꝫ q̄rik q̄ꝫdiu ab stinebit ab vxore p̄sbyter ip̄e oriē talis q̄ ministrare tenek aut rōne forsan bn̄ficij aut oneris sibi iniū cti singul'is dieb' aut assidue iux ta.c.tenere.in fi.31.di.ꝛ.c.signifi catū de p̄ben.Rn̄det hu.in.c.q̄m̄ 31.di.quē ibi refert Joā.de turre cre.col.2.nūero.4.ꝙ forte sufficit si abstineat ꝓ reuerētia sacramē ti solū eadē nocte q̄ vxorē carnali bus ampl'exib' cognouit.sicut di cim' de sp̄oso ꝛ sp̄osa q̄ cū accepe rint bn̄dictionē:ꝓ reuerētia bn̄di ctionis ea nocte in virginitate de bēt manere.c.sponsus.xxx q v.lꝫ tñ qδ de sp̄oso ꝛ sp̄osa dixi vt ab

3 Remissio ꝛ iuriuꝫ assignatio:ꝑ q̄ iura ꝛ scribentiuꝫ in eis notata cognosces an vxorati q̄n̄q̧ a copula cōiugali debeant abstinere.

4 Orientalis p̄sbyter q̄ vxorē carnaliter cognouit q̄ꝫdiu abstinere teneatur a celebratiōe p' talē copulaꝫ licitam hic declarat.

1 Sacerdos grec⁹ cum vxore ſe ad latinos ſeu occidentales trãſferẽs an ipſe vxorio coitu apud latinos vti poſſit?

2 Virginitas ſuaderi põt: nõ tñ iparari ſeu imperari.

3 Vxore inuita ſeu ꝯdicēte nõ põt marit⁹ contincntiã ꝓfiteri: nec eã copula priuare.

4 Vide ſeptē cauſas ⁊ rationes q̄s poſſet vxor orientalis preſbyteri allegare ꝯ maritum q̄ eã apud latinos ſeu occidentales tranſtulit: ſi ei nollet copulari.

ſtineant nocte eorum benedictionis ſit honeſtū: non tamen eſt neceſſarium. nec peccant contrariū facientes ſm glo. in dicto. c. ſponſus. niſi copule inſiſterent cauſa libidinis exſaturande tm̄. Sic dico de greco ſeu orientali preſbytero ꝙ ſi oporteat eum diuinis officijs et ſacramentis vacare. ſi alr per conſocium vel alium non poſſit caſus neceſſitatis ſuppleri ipre miſſa cõfeſſione ſecure poterit accedere ad immolandum: licet ea nocte vxorem cognouerit: dūmō tñ eã nõ cognouerit tm̄ cã exſaturãde libidinis. ⁊ ita ēt cõcludit Jo. de turre cre. in dicto. c. qm̄. col. ij. Abſtineat ergo a diuinorū celebratiõe ſi eam cã libidinis tm̄ cognouerit. qꝛ tũc celebrãs de hoc nõ ꝯfeſſus ⁊ ꝯtrit⁹ peccaret. facit tex. l. c. ſꝫ pēſandū ē. ꝓſi. cū ꝓo. 6. di. facit ēt tex. l argu. l. c. ſi. l prin. eiuſdē di. [1] Sꝫ quid ſi ſacerdos grec⁹ ſe trãſferat cũ vxore ſua ad latinos ibiqꝫ morã faciēs velit celebrare ⁊ neominus vti vxore ſua ꝓut in ꝓpria regiõe faceret facereqꝫ poſſet. an eſſet p latinos ſeu occidētales tolerãd⁹ viſo ꝙ docet ſe in minorib⁹ ꝯxiſſe: ⁊ recte ⁊ rite ordinatū ēt in maiorib⁹ extitiſſe? Et an caſu q̄ pſbyter grec⁹ vxoratus q̄ vxorē apd latinos trãſtulit cũ q̄ īter eos ihabitat ꝯtinere ea renuente velit: illã (ceſſante alia ſufficiēti cã) debito carnis ꝓuare poſſit? Rñdeo aſſumēdo aliq̄ dicta Archi. ⁊ Jo. de turre cre. in. d. c. qm̄. et eorum dicta multiplr ex meis ꝓprijs dictis cũ labore ꝓcogitatis ornãdo rñdeo ꝙ ita. Probo pmo ſic. iſte ſacerdos grec⁹ dū in minorib⁹ eſſet de iure ꝯxit. nec orientalis eccl'ia votū ꝯtinētie emiſit declarãdo vt ſdixi. p. c. nicena c. qm̄. c. aliter. 31. di. c. cū oll. de clerici. cõiuga. Scdo ſic. qꝛ iſte cleric⁹ grec⁹ nūqꝫ ꝓmiſit ꝯtinētiã tacite nec expſſe. ergo ad illã ſeruandã nullo mō ē cõpellēd⁹ cũ res ſit voti ⁊ nõ ꝓcepti. [2] Nã vt dicit beatus Ambroſi⁹. ⁊ habet l. c. integritas. 32. q. j. Integritas corporis expetēda a nobis ē: quã ego ꝓ cõſilio ſuadeo / nõ ꝓ iperio ꝓcipio. Sola eſt eīn virginitas q̄ ſuaderi põt / īperari (al's eſt imperari) nõ põt: res magis voti q̄ꝫ ꝓcepti ē. inquit tex. in. c. integritas. [3] Tertio ſic inuita ſeu contradicente vxore legitima: ſemel carnaliter cognita poſtea nõ poteſt ei⁹ maritus ꝯtinētiã ꝓfiteri nec vxorē copula priuare. c. ſunt q̄ dicunt. 27. q. ij. nec etiã p religiõis ingreſſuꝫ vxorem ab ãplexu ⁊ copula carnali excludere niſi ipa etiã ad religionē migrauerit: vel ſi a deo ipa ꝯſentiēs ſenex ſterilis ſit ꝙ ſine ſuſpitione poſſit ⁊ velit eē l ſeculo: qꝛ tũc talū ꝓlat⁹ diſſimulare poſſet vt ea l ſcdo remanēte ⁊ caſtitatē ꝓmittēte ad regionē tranſeat vir eiuſdē. c. cū ſis. de ꝯuer. ꝯiuga. ⁊ idem dic l caſu. c. pe. illo eo. ti. l. ſi cõiuges mutuo ꝯſēſu ſe relaxēt prout poſſent q̄ ad ſolã cohabitationē ⁊ copulã cõiugalē ꝑpetuã ꝯtinētiã vouētes. qꝛ tũc altero religionem intrãte repeti nõ poſſet p dictū. c. pe. Si igit ad ꝓpoſitū nr̄m vir caſtitatē inuita vxore copulata ꝓfiteri nõ põt: nec religionē ſi ipſa ꝯdicat ꝓfiteri: qnimmo poſſet ipſe reuocari de monaſterio in q̄ ꝓfeſſus ea nõ cõſentiēte fuit: niſi ipſa ēt ad religionē trãſiſſet vl' ꝑpetuã caſtitatē ſeruare ꝓmiſiſſet. c. j. de ꝯuerſ. ꝯiu. Sic dicerē poſt Arc. in dicto. c. qm̄. ꝙ grec⁹ ſacerdos q̄ ſe cũ trãſtulit vxorē ſuã ad latinos nõ poſſet eã ꝓuare copla ēt ſi apd latinos ea inuita cõtinentiã vellet ꝓfiteri. [4] Et poſſet illa vxor allegare contra ſacerdotem grecū q̄ ſic niteret eã ꝓuare maritali copula hoc ſibi nõ licere multiplici de cã. Prīa ē. ex q̄ p m̄rimoniū facti ſūt vna caro. vt hꝫ Gene. 2. l fi. ⁊ l dicto. c. ſūt q̄ dicūt. ⁊ Mat. 9. Scda. qꝛ ſic agēdo fieret īter eos

ad copulā sepatio.id tñ esset
iam redēptoris nr̄i dicētis.q̄s
tē qđ ⁊ vtriꝗ stare pōt)deus
xit homo nō separet.Mat.19.
r.x.c.sunt q̄ dicunt.S.alleg.⁊
e ifidelibꝰ.de ꝯsan.⁊ affi.Ter
.si grecꝰ p̄sbiter q̄ vxorē secum
ad latinos seu occidētales du:
sibi ibi debitū carnis denega
t si denegaret posset abstinen
ꝓpter occidētales priuaret eā
no qđ dr bonū ꝓlis ⁊ etiā bono
fragij seu remedij saltē in effe:
.ex quo in occidētalibꝰ ꝑtibꝰ
e copula grecꝰ p̄sbiter et vxor
vitā ducerēt ꝑinde eēt ac si stā
inculo matrimonij cōsumpti
uaret vxor ipsa necdū ipe gre:
recte matrimonij cōtracti ef
tu:⁊ ac si (certis saltē inspectis
ibꝰ)vxor a marito relinqueret,
Quod tñ(excepta fornicatiōis
fieri etiā ad copule priuatio:
nō ꝑmittit.Stat eñ redēpto:
nr̄i snia.ꝙ nō lz cui ꝗ vxorē ex
ta fornicatiōis cā relinquere
at.ix.Mar.x.⁊ habet in.c.sunt
cūt.⁊ in.c.agathosa.27.q.ij.
.qm̄.de cōiu.lepro.[2]Quar:
Uir et vxor sunt duo in carne
.Mat.ix.Mar.x.c.sunt qui di
.⁊.c.agathosa.S.alleg.et.c.j.
ꝯiug.lepro.si igit grecꝰ p̄sbyt
orarꝰ cā ꝓprie cōtinētie a copu
cōiugali ipa ꝯdicēte apud occi
tales abstineret.q̄ esset et in q̄
sisteret ꝯuersio in q̄ vna ⁊ eadē
ro ex ꝑte.s.mariti attēta ꝑsona
sit ad cōtinētiā:⁊ ex pte.s.vxo
ꝯsiderata ꝑsona marie si iuue
cēt iaceret i pollutiōis/icōti:
tie/⁊ adulterij ꝑiculo/id enim
llerandum non est sicut nec:
lerat casus dn̄ maritꝰ q̄ cogni:
carnalr vxore religionē itraret
stitatis grā:vxore tñ iuita ⁊ re:
nte.qđ nō lz marito.p dictū.c.
nt q̄dā.ipe eñ vxore tūc cōtrē
⁊ reqrēte cēt monasterio pellē
is.c.j.de ꝯuer.ꝯiu.iuri eñ refra
t talis igressus:q̄ vxorē debito

1 Maritus vxorē relinquere nō pōt excepta fornicationis causa.
2 Uir ⁊ vxor sunt duo in carne vna.
3 Maritꝰ nō pōt etiā p religiōis ingressum ⁊ continentiam emissam/vxorē cōtradicentē ⁊ priꝰ carnalr ab eo cognitam maritali affectu ⁊ maxie respectu copule ꝑuare:imo ipse nō obstāte religionis ingressu esset ea reqrēte a monasterio pellendus.

carnis ꝑuare neqt.p.c.cū sis.illo
co.ti.nō ergo eam debito carnis
priuaret sola talis ꝯtinētia greci
p̄sbiteri i seculo apđ occidētales
morantis:ex quo nec religiōis ap
probare ingressus hoc opari pos:
set.[4]Quinta.qr fraus marie ta
lis q̄ iter vxoratos ad copule ꝑua
tionē tēdit nō tolerat:imo exp̄sse
ꝓhibet.scripsit eñ btūs Paulus
ꝑcipiēs vxoratis dicēs.j.ad Cori,
vij.Nolite fraudare inuicē nisi for
te ex ꝯsensu ad tp̄s vt vacetis ora
tioni.⁊ iterū reuertimini in idipz
ne tētet vos sathanas ꝓpter icō
tinētiā vr̄az.Sexta.si grecꝰ p̄sby:
ter vxoratꝰ vxorē apđ latinos seu
orïētales ducēs ibi cōtinere tene:
ret:apiret via malicijs/ fraudibꝰ/
⁊ dolositatibꝰ i fauorē greci/⁊ eiꝰ
vxoris iacturā.Pone ꝙ presbyter
grecꝰ sic vxoratꝰ adeo libidinose
⁊ voluptuose ⁊ cum magno sūptu
(vt fieri solet cū vxore ꝓpria in
ꝑtibꝰ orïētalibꝰ vixit.vt ⁊ vxorio
antiquo amore ⁊ cōiugali coitu
ac vxoria societate sit fastidiatꝰ.
viso tñ ꝙ ꝑ ea q̄ ꝑdixi nō poterat
ipe ea iuita ⁊ ꝯdicēte ꝯtinere.trāś
duxit se cū ea ad ꝑtes occidētales
vbi se velle ꝯtinēter viuere iuxta
illiꝰ regiōis p̄sbiterorꝫ obseruan:
tiā sibi patefecit.Posset ne tamē
ipaz sic fraudulēter trāsductā vxo
rio coitu ꝑuare?[5]Video ꝙ nō.
qr malicijs tali p̄sbiteri nec aliorꝫ
mortaliū ē idulgēdū.l.i fundo.ff.
de rei vēdi.c.sedes aplica.de re:
scri.c.vt circa.in prin.c.auaricie
de elec.li.vj.nec fraudi ⁊ dolo ta:
lis greci vxorati esset parcēdum:
imo ei resistendū.iuxta illud vul
gare adagiū qđ dici solet vz.[6]
Qr fraus ⁊ dolus nemini debent
patrocinari.c.dictum.xxx.q.j.c.si

4
Fraus iter cōiugatos i inductiua i copule priuatiōis ex apostoli pauli snia dānat seu reprobat.

5
Malicijs hoim nō ē idulgēdū.

6
Fraus ⁊ dolus nemini debent patrocinari.

vir.de cogna.spirit.c.j.I prin.xv. q.6.c.sedes apostolica.c.ex teno re de rescr.inio fraudibus est pro viribus resistendũ. c.cum in mul tis.in fi.de rescrip.li.vj.c.ij.de re nunc.li.vj.l.filie mee emancipa te.cum aliis vulgaribus .ff. solu. matri.[1]Et sic fraudẽ ius foue re recusat:nõ th dolũ(nisi sit bo n⁹)alit:qnimmo vtrũq; eborret τ dãnat:ad quod comprobandum plura in mediũ afferre possem in ra:sufficiet th pro nunc mihi vni cũ cõtra ambitiosos hodiernos plures religiosos afferre.q dolo q plurimos(maxie iuuenes) eta tis th cõgrue ad religionis igres sum seducunt gra fraudandi co rũ primores quo ad bona tẽpo ralia auaricia qdã improba reli giosi ipsi moti.3 qs p hec vba cõ ciliũ magõtinẽse scripsit.Consti tuit sane sacer iste cõuẽtus vt epi siue abbates q non in fructũ ani marũ/sed in auariciã τ turpe lu crum inhiantes/quoslibet hoies circũueniẽdo tonderunt:τ res eo rũ tali persuasione surripuerunt penitentie canonice vt pote tur pis lucri sectatores subiaceant. Hi vero qui electi comã deposue runt(intellige et professi sunt) in eo quod acceperunt pseuerare co gantur.Res vero eorũ heredibus reddantur.c.cõstituit.xx.q.iij.vi dea ibi reprobataz fraudem ap probatũ th bonũ dolum.mal⁹ eni dolus nõ tolleratur.l.j.et per to tum ti.ff.de dolo malo.τ tex. dic ti.c.cõstituit.semp reputaui mul tum singularẽ.quem etiam dixit singu.Panor.in.c.cũ dilect⁹ in ex peditiõe gl.fi.quã vide iuncto il lo tex.de his q vi metusue cã fi.τ preallegatum.c.constituit.etiam dixit sing.Panor.in. c.in psentia col.mihi.ij.vers.nota quẽ licite.τ in col.mihi.xiij.versi.sed circa p dicta oritur dubiũ τc.de proba.τ Anto.corse.in suis singularibus. in verbo religio.τ Panor.in. c.p

1 Fraudulẽ ter τ dolose induct⁹ intra re religio nẽ:post vo lũtariam pfessionẽ est religioni astrict⁹ : sz pbata fraude aut do lo:q gra bo norũ sic in trãtis acq rẽdorũ ipi religiõi ex pte religio sorũ .occur rerat:nõ re ligioni sed heredibus seu primio ribus sic in gressi appli cantur.

2 Marit⁹ pri mo ãno sui matrimo nij nõ dz ab vxore diuer tere sz cum ea domui sue letari.

3 Qd vna via phibet al tera nõ dz admitti.

terea.in expeditione glo.fi.de fi.de le.τ vide notata p Felin in cto.c.in psentia.col. mihi.4 . & in textu.sub numero.9.Septim pro vxore greci ratio est.sicut n ritus post verum matrimoniu et copulã non potest via recta vx rem inuitam τ renuẽtem amplex carnali puare.sic nec poterit v indirecta eam copula sibi debi frandare:nec se ab ea diuerter c.tue.versi.si vero.de procur.m xime in primo anno sui matrim nij.[2]Nam scribitur cum acce rit homo nuper vxorem:non p cedat ad bellum:nec ei quippi necessitatis iniungetur publice sed vacabit absq; culpa dom sue:vt vno anno letetur cum vx re sua.vba sunt deutero.24.S nec vxor maritum copula fraud lẽter priuare posset.c.dictuz.xx q.j.τ.c.si vir.de cogna.spirit.S cut igitur presbiter grecus vxo tus via recta 3tradicẽte ei⁹ vxo in ptib⁹ oriẽtalib⁹ nõ posset eã pula carnali priuare.sic p loci a locũ translationẽ eã a debito c nis nõ poterit etiã si dicat se ve le continere excludere.s.in par bus occidentalibus.quia alias querertur effectum seu intentu suũ ex vna via et in vna region q effect⁹ th in altera sibi phibet succederet ergo ɔtra eũ illud v gare dictum.[3]Qd vna via pro hibetur:altera non dz admitti. tue.cum glo.in verbo effectũ . procu.l.scire oportet.§.si mate ff.de tutor.et cura.l.que sub co ditione.§.si quis.sub iurisiura di cõditiõe.vsi.sz si.l.fi.ff.de ɔd institu.et.l.queritur. ff.de bo. ber.Mulieri ergo sic transduc virũ sequenti et eius simplicit est succurrendũ : nec simplicita sua virum sequẽdo debuit sibi se damnosa.l.j.in prin.ff.de do pdictas cãs τ rõnes p parte v ris greci presbiteri eã transduc tis ad ptes occidẽtales ne eã co

...ucētez cōtinere ipe possit fru
...ndo eam debito carnis.nota.
...s a nemine scribentiuz habui
...liquid circa hec effundāt Ar=
...et Joā.de turre cre.in. c. qm̄.
...di.vbi Joā.de turre cre.col .2.
...ert Bar.brixi.dixisse in.q.sua
...minicali incipiēte sacerdos q=
...m.quā.q.pro.xxx.in ordine al
...at Ant.de butr.in.c.cū sm.in
...e tēpor.ordi.ꝙ si sacerdosgre
...ū vxore sua se ad latinos trās=
...t est ibi tunc celebrās cū vxo=
...tēs permittēdus.[1]Alij aūt
...ut Joā.de turre cre.in dicto.c.
...aiunt ꝙ si ex hoc scandalum
...d apd latinos clericos vel lai
...oriretur:nō esset grecus cele
...ns vxoreq vtēs tolerād⁹ .Re
...io ego hoc i certamine scribē=
...n cōcurrere etiā Anto.de bu=
...n.c.cū secundū.post Jnno. et
...sti.ibi.de tempor. ordi.ꝗ post
...r.brixi.in.q.sua dn̄icali.lquam
...xx.in ordine allegat Anto.de
...r.in dicto.c.cū secundum. vbi
...o.refert Jnno.sic se in pmisso
...io resoluisse.ꝙ si breuē morā
...unt presbiter grec⁹et ei⁹vxor
...d latinos:poterit ipe tolera=
...t vxorē secū retineat:si vero lō
...m facerēt ibi moram:id ppter
...ndalū tolerandū nō esset.⁊ ni
...presbiter grec⁹cōtinentiā pro=
...itteret nō esset eccl'ia latinoruz
...ida:hoc est dictu nō esset ipe ce
...brās tolerandus ex quo vxorio
...itu apud latinos ipe lōgo tēpo
...morās vteret.Duo igit Jnno.
...hoc vltimo dicto videtur infer
...primū est vz.presbiterū grecū
...ad latinos intēdētem ꝗ volen
...n celebrare ac vxorio coitu vti
...sse continere.Secundum est ꝙ
...sbiter grecus longo tēpore
...habitet cum vxore ac cū scāda
...apud latinos.non sit toleran=
...s.Quo ad primū dic tu.presbi
...rum talem grecum cōtinere nō
...sse maxime in seculo existēs si
... vxoris cognite expresso cōsen

su.vt latius.s.ostēdi dū iura cau
sas et rationes.s.p parte ei⁹vxo
ris adduxi:nec premissas causas
⁊ rationes repeto. Secundū aūt
seu vltimū predictū dictū Jnno.
in dicto.c.cū secundū.non appro=
bat hosti.ibi.imo inquit durum
esse consentire vt ppter latinorū
scandalum separetur matrimo=
nium licite a greco cōtractū qui
continentiam nō vouit:nec eccle=
sia orientalis tale votū pmisit vt
s.ostendi examinando .c.nicena.
c.qm̄.c.aliter.31.di.et.c. cū olim
de cler.coniuga.cum.c.vt clerico
rum cum glo.fi.de vit.et hone[s]t.
cler.Tu dic ꝙ Jnno.mēs in dicto
c.cū secundū.nō est ꝙ matrimo=
nium quo ad eius vinculū ratio=
ne talis scandali separetur .sz ꝙ
occasione vitandi scādali tā pres
biter grecus q̄ eius vxor longo
tempore apud latinos morantes
contineant:si presbiter grecus in
ter latinos celebrare intēdit.⁊ ita
intelligo ego doctrinā et mentez
Jnno.in dicto.c.cū secundum. Fi
naliter Ant.de but.in dicto.c.cū
secundum simpliciter refert vlti=
mam opinionem que est Bartol.
brixi.in dicta.q.xxx.prout sic alle
gat Ant.de but.in dicto.c.cum se
cūdū.⁊ sic vult ibi Anto.de butr.
grecum bresbiterū inter latinos
habitantem celebrantem ⁊ vxo=
rio coitu vtentem nō esse phibē=
duz.[2]Ego post istos patres di
cerem.ꝙ latini(inter quos cū vxo
re cohabitat copulando) psbiter
grecus celebrare intēdēs)huma
ne ⁊ benigniter deberēt rogare
tales ꝯiuges.vt tā a cohabitatio
ne q̄ coitu vxorio dū inter eos cō
uersant abstinere dignent . Qui
si non exaudiuntur.adhuc preci=
bus instent latini ipi.vt saltem a
coitu solo vxorio(permissa ⁊ con=
cessa cohabitatione)abstinere ve
lit.Et si pcib⁹ ⁊ exhortationibus
latinorū presbiter grecus eiusq
vxor ꝯdicāt.Videant latini ipsi si

1 Quid agē=
dū sit d gre
co psbitero
vxorato ce
lebrare vo
lēte ⁊ vxo=
rio coitu vti
dū apud la
tinos ; resi=
det declas=
rat pmissa
declarādo.

2 Propria do
ctrina pce=
dētis.q.re=
solutiua vz.
an grec⁹ p=
sbiter inter
latinos sit
tolerādus
celebrans
vxoriaq co
pula, apud
latinos
vtens.

p̄sbiter grecus inter latinos cele brare copulaq; maritali vti intē dens sit breui tempore recessur⁹. et tunc me sic resoluerem.q; vbi ex hoc oriretur scandalum non esset ipse presbiter grecus publi ce celebrare intendens tolerād⁹. tolerari tamē posset si secrete ꝓ deuotiōe velit celebrare.arg.tex. in.c.tue.in fi.de cleri. peregri .qꝛ tunc nullum periculū alicui nisi sibi fieret.vt inquit quasi in simi li gl.fi.i ꝑin.ꝫ dicto.c.fi.in casu il li⁹.c.tue.cessaretq; i tali casu ꝑri mi scādalū.Si āt tāta esset auda cia fauor ⁊ potentia p̄sbiteri gre ci vt palā celebraret inter latinos cū eoꝝ grādi scādalo:nec ab vxo rio coitu abstineret. ꝯsulerē tunc cessāte alio melio:i remedio vt ec clīa certa ei ꝓ celebratiōe sua or dinaria dputaret.ꝑmisso aliquo sermone gn̄ali quo moneret po pulus organo ꝑdicātis:certiora retq; plebs ipsa:orientales cleri cos in minoribus ꝯhere matrimo nium:et eo licite in sacris vti pos se.per dictū.c.cū olī. de cle.cōiu. et q; tales orientales ex hoc non peccant ꝫm Panor.in. c.quod a te.de cler.cōiuga.Deberet etiā talis ꝑdicator populo latino pa tefacere.q; ecclesia romana ma ter nostra o; quātū pōt(sine tn̄ fi dei violatiōe)tolerare rit⁹ ⁊ ꝯsue tudines aliarū prouinciaꝝ vz gre corum ⁊ alioꝝ xp̄ianorum:vt faci lius redeant ad fidem integram: ⁊ q; ea de cā papa sustinet grecos sacerdotes:q̄ in minoribus ꝯxe runt vt constituti in sacris ordini bus eo vtātur.ꝑ dictū.c.cū olim. ꝫm Panor:in.c.j.in.vij.q.de bap tis.⁊ ei⁹ effec,In mediū etiā talis ꝓbi dei ꝑdicator ad plebē latinā monēdā exēpla magis ꝯforma q̄ poterit ad pacādū ⁊ cassandū scā dalū afferat:et inter cetera dedu cat exēplū pape Gregorij.q̄ ad gē ti anglorū nouiter ad fidem redu cte vt perfecti⁹ ⁊ integralr̄ eccle sie romane vniretur:nec ab eius gremio diuerteret vt copulari p sset gēs angloꝝ in q̄rto ꝯsangui nitatis gradu.c.quīdā lex roma na.35.q.iij.hodie vetito.c.nō de bet.de cōsan.⁊ affi.Et conclude do ipse predicator narret etiā la tino populo presbiterū talē ori tale vxoratū inter eos celebrāre esse tolerādū.vt facilius sumpt bonorum presbiteroꝝ latinorū exēplo ad cōtinētiā vouēdam c ei⁹ vxore ꝯueniat.⁊ tali ꝑdicat ri assentire deberet pleba sua ⁊ hoc mereretur.arg.c.tria sūt q̄ in fi.xlv.di.⁊.c.inter oꝑa charit tis.in ꝑin.de spō.⁊ matr.Si au latinus populus exhortationib talis predicatoris non asentire quinimo inter latinos ipos sca dalū in dies augeretur.non esse durum(ni fallar)si greco sic cele brare volenti vxorioq; apud la nos coitu vti ꝓhibeatur ne int latinos celebret.attento q; reci sat cōformari sanctis/licitis ⁊ h nestis moribus ⁊ cōi obseruati ni latinorū presbiterorum int quos cōuersatur.[1]Et cōtra ta lem grecum dici et allegari po set sequēs notabile dictū videl: Que contra mores hominū sūt flagitia/pro morum diuersitat sunt vitanda:vt pactū inter se/g tis aut ciuitatis/cōsuetudine ve lege firmatū/nulla ciuis aut pe ēgrini libidine violetur:turpis est ōis pars vniuerso suo non co gruens.vt inquit beatus Augu stinus in libro cōfessionū.iij.⁊ h bet in.c.que cōtra mores.vin.di. Conforment se igitur tam gre presbiter vxorat⁹ q̄ eius vxor inter latinos sunt eoꝝ cōtinēt cum autem in orientali erunt r gione viuāt m̄rimonialiter cop lantes si continere nolint.⁊ sic cundū locorū diuersitatē diuer modo se regant ⁊ viuāt.⁊ ad h facit illud quod de beato Augu stino ad Januariū legitur.⁊ hab

1 Nota ista verba quia pulchra sūt q̄ indies al legari pos sunt.vt q̄s q; regulari debeat se cūdū hone stos mores ⁊ cōem ob seruātiā il loꝝ iter q̄s cōuersatur et viuit.

tur i
ba h
num
sabb
ctuar
fului
tic ar
roma
Sicc
fiam
ft cui
quēq
ciasse
dicit
pred
talis
destā
et pre
alia t
gata
et ide
vener
contr
sequi
venu
verba
tex.q
confu
versa
que co
di.vbi
tata
ro.j.v
etiam
derat
missa
alleg
nus
ctrina
quis
tereni
se hab
vniu
stitios
vitur
norum
dat au
gitios
poribu
sēter
dicto.

tur in.c.illa autē.xij.di.cuius ver
ba hec sunt. Mater mea mediola
num me secuta inuenit ecclesiam
sabbato nō ieiunantē.ceperatq; flu
ctuare quid ageret. Tunc ego cō
sului de hac re beatissime memo
rie ambrosiū epm. At ille ait. Cū
romam venio.sabbatum ieiuno.
Sic et tu forte ad quācūq; eccle
siam veneris eius morem serua:
si cuiq; nō vis esse scādalum: nec
quēq; tibi. Hoc cum matri renun
ciassem libenter amplexa est. Et
dicit format Ioā.de turre cre.in
predicto.c.illa aūt.q clerici9 orien
talis si venerit ad occidentalē ec
clesiā tenetur seruare morē ipi9.
et pro hoc facit tex.ibi allegato.c.
alia inducendo verba eius p alle
gata vna cū tex.dicti.c.q contra.
et ideo glo.p̄tacti.c.illa.in verbo
veneris argu.illius.c.et dicti.c.q
contra.dicit.q viatores tenentur
sequi consuetudinē loci ad quem
veniunt.et glos.in dicto.c.illa.in
verbo societate dicit argu. illius
tex.q quilibet tenetur viuere fm
consuetudinem illorū inter quos
versatur.allegat ad hoc dictū.c.
que contra.8.dist.z.c.q̄squis.41.
di.vbi vide notata per glo.j.z no
tata ibi per Io.de turre cre.nūe
ro.j.vers.vtrum quilibet. ad hoc
etiam allegatur cle.ij.iuncta pō
deratione Car.ibi.no.4.de cele.
missa.vbi glo.in verbo coaptare,
allegat tex.in dicto.c.illa.ideo di
uus Augustinus in libro de do
ctrina xpiana.et habetur in.c.q̄s
quis.41.di.Quisquis rebus pre
tereuntib9 restricti9 vtitur q̄ se
se habeāt mores eorū cū quibus
viuit traut intemperans aut super
stitiosus est.quisquis vero sic eis
vtitur vt metas cōsuetudinis bo
norum inter quos versatur excē
dat aut aliquid significat:aūt fla
gitiosus est.Quod igit locis z tē
poribus z psonis conueniat dili
gēter attēdendū est:inquit tex.in
dicto.c.q̄squis.[1]Et p tex.in di
cto.c.illa.xij.di.inquit Car.Ale
xan.ibi.l prin.ij.col.z Car.in cle.
ij.in.v.q.de celebra.missarum.et
Feli.in.c.qd clericis.de foro com
pe.z ille idē Feli.l.ca.j.col. mihi
xj.vers.secūdo limita.de spon. et
matr.q cathelani comedētes car
nes die sabbati in studio tholosa
no peccāt.q tn̄ stātes domi id est
in cathelonia die sabbati carnes
comedentes non peccarent stan
te consuetudine.que consuetudo
valeret fm Car.in dicta cle.ij.in
v.q.allegantē.c.qt dies.de conse
cra.di.v.quē tex.tn̄ non inducas
literaliter tantū.sed vna cum no
tatis per glo.j.et cū scribentium
ibi doctrina.et hanc doctrinā vz.
q tholosani nō peccent q̄q̄ in ca
thelonia carnes die sabbati co
medāt stāte predicta cōsuetudi
ne propter rationem dicti.c. illa.
cēt ver nisi tales tholosani gres
sus eorū apud cathelonian diri
gentes et ibi existentes obseruā
tia regulari de nō comedēdis car
nibus essent astricti. fm Car.in
dicta cle.ij.in.v.questione. Astri
ctis enī obseruātia regulari esus
carnis veti9 seu p̄hibit9 est.fua
to tn̄ moderamine pietatis erga
egrotos.c.carnē cuiq; monachō.
de cōsecra.di.v.z vide ibi notata
p glo.fi.et.c.fi.cū glo.in verbo nec
voto.d obserua.ieiunio.ad ca tn̄
q̄ illa glo.dicit respectu voti vt p
illud astringatur q̄s ne carnes co
medere possit.dic tu vt per Pa
nor.ibi no.3.[2]Et nullus scāda
lizet ex his que.s.dixi vz.q vale
ret cōsuetudo.vt die sabbati car
nes cathelani z tholosani vel alij
in cathelonia existentes comede
re sine peccato possint.Nam re
perio ego Panor.in dicto.c.fi.no.
j.de obserua.ieiuniorum asseren
tem q licet in die veneris non sit
licitum vti carnibus per illū tex.
illa tamē sola dies in septimana
est in p̄cepto vt ab esu carnis q̄s
abstinere teneatur.secūdū ipsum

1 Cathelani q die sabbati in cathelonia et cōsuetudine comedere carnes sine peccato pn̄t: tali tn̄ die in studio tholosano nō possunt ipi carnes sine peccato comedere. et tholosani dum in cathelonia sunt de sabbati carnes sine peccato comedere pn̄t stāte ibi consuetudine comedēdi carnes illa die.

2 Stāte cōsuetudine quis absq; pctō in sabbato carnes comedere pōt.

Panor.ibi allegãtem;text.in.c.de esu.vbi vide glos.j.cum ibi notatis.de cõsecra.dist.iij.& inquit gl. fi.dicti.c.de esu.ibi esse arg.q pos sumus carnes comedere i die sabbati.nam tex.dicti.c.de esu.ponit in operatione nostra tãdiu abstinere ab operatione nostra q̃diu voluerimus.& q esus carnium nõ sit ex precepto & de iure in sabbato p̄hibitus firmat expresse Panor.in.c.consilium nostrum.in.§. item de illis.(al's legitur p versi.) per illũ tex.de obserua.ieiunioꝝ: vnde dicit ibi Panor. quicq̃d ibi dicat glos.in verbo in sabbato.q cessante loci consuetudine posset quis carnes comedere die sabbati sine peccato.tamẽ de honestate & consilio abstinendum est sm Panor.ibi p.c.de esu.cum glo.fi.& c.sabbato.de cõsecra.distin.iij.Et q̃h deuoti & catholici nedum ab esu carnis die sabbati abstineãt: sed etiã in sabbato ieiunent quos ego peccato: proviribus extollen do/& talium deuotionẽ a cunctis sanctam & laudabilem dicendum profiteor.[1]Sabbato enim ieiunandum esse ratio euidentissima demonstrat: & sicut in sexta feria ppter passionem dñi ieiunamus: sabbatum pretermittere nõ debemus. qm̃ intra tristitiam.s.in die veneris passaz:& letitiam.s.resurrectionem triumphantem subsequutam die tertia . videlicet dominica inclusum est sabbatum. Nam vtiq constat & apostolos biduo isto in merore fuisse:& ppter metum iudeorum se occultasse:q vtiq non dubium est interim eos ieiunasse biduo memorato.c.sabbato.de consecra.distin.iij.inquit tñ glo.fi.dicti.c.de esu.vt quis in sabbato ieiunare debeat put statuit text.in preallegato.c.sabbato.est consilium & nõ preceptum. & vide tex.in dicto.c.illa.cum notatis ibi p glo.in verbo libertas. xij.dist.Et ait etiã Panor. in prefato.c.fi.notabili.j.de obserua.ieiunio.(allegãdo Inno.in rub.de obserua.ieiunioꝝ) nõ esse ex precepto sed solum ex cõsilio vt sexta feria quis ieiunare teneatur.& sic intelligo.c.ieiunia. de cõsec.dist. iij.Et si velis doceri.(si nescis)qui bus tẽporib⁹ & diebus ieiunãdũ sit vel ne.recurre ad tex.in princi. de consecra. dist.iij.& ad tex.in.c. rogatiões.c.nõ oportet.c.placuit. le.j.&.c.ieiuniũ.de ꝯsecra. dist.iij. & in.c.consilium nostrum.in prin. de obserua . ieiuniorum.&.c.quadragesima.de cõsecra . dist.v.& p Inno.in rub . illius ti & ibi p Panor.col.ij.versi.secũdo principalr quero. [2]Tu tamẽ premissa intellige ne erres: dũ dixi sabbatũ respectu ieiunij nõ esse in precepto.procedere & esse veruz nisi in tribus sequẽtibus casib⁹. Prim⁹ est:si talis feria occurreret in Rogationibus.quia tunc ieiunãduz esset.per.c.rogationes.de ꝯsecra. distin.iij.Secũdus est:in sabbato quadragesimali.Nam etiam tali die tunc ieiunãdum esset . cum ex consilio Agathen.cautum esse cõ per:ã.vt omnes ecclesie exceptis dieb⁹ dominicis in quadragesima etiam in die sabbati sacerdotali oratione & discretionis communione ieiunent:vt inquit text. in.d.c.placuit.Tertius casus est. rõne dici sequentis mediati aut immediati.[3]Tu eñi haud ignoras quin omnium apostoloꝝ vigilie sint in obseruatione ieiunij celebrãde:preter vigilias apostolorum Philippi/& Jacobi/& beati Joãnis euãgeliste.qm̃ ipsorum solẽnitas infra solẽnitatẽ pasche lem:istius autem infra natalem dñi celebratur:vt elegãter inquit tex.in dicto.c.consilium nostrum. in prin.Pono modo (exempli gratia)q die dñica occurrat beati Petri principis apostoloꝝ festiuitas nõne ieiunare teneris in precedẽti proximo sabbato . Respõdeo q sic.

1 Sabbato ieiunãduz esse & si nõ ex pcepto saltẽ ex con silio affirmat:& ideo respectu se pte feriea it sed in trib⁹ casib⁹.j. de scriptis ieiunandum eẽ pulchre declarat.

2 Nota tres casus in q̃bus die sabbati qs ieiunare tenetur.

5 Uigilie oĩz apostoloꝝ sũt ieiunãde except; hic descriptis.

fic. Quid si in scda feria talis fe=
stiuitas contingat.an dic domini
ca ieiunare debeas? Respondeo
ꝙ nõ.illa eñi dies a ieiunio etiaꝫ
tempore quadragesimali excipit
ꝛ libera est per tex. in dicto.c.pla
cuit.Qua igitur die erit tunc ieiu
nandum? Respondeo ꝙ in sabba=
to primo immediato . Quis hoc
affirmat? tex.in dicto.c.consilium
versi.sanctorum.cuius verba hec
sunt.Sanctorũ quoqꝫ vigilie quo
rum festiuitates oportet secũda
feria celebrari in ꝑcedẽti sunt sab
bato ieiunande.[1] Circa tamen
premissa maxime dum de esu car
nis loquebar permisso vel nõ die
bus sabbatinis: ꝛ de ieiuniis cer
tis seruãdis vel nõ.aduertat ꝗsqꝫ
xpifidelis vt scandalum pro viri=
bus potissime in istis vitet: nec sal
tem carnes in patria inconsueta
dieb⁹ sabbatinis comedat: ne ali
quam deuotũ quãtũcũqꝫ pusilluꝫ
contrafaciendo scandalizet: quin
imo quisqꝫ memor sit eorum que
scripsit beatus Paulus.j.ad Co=
rinth.8.in fi.dicens.Si esca scan=
dalizat fratrẽ meũ nõ mãducabo
carnẽ,ineternũ: ne fratrẽ meũ scã
dalizem . ꝛ idem beatus Paulus
ad Romanos. 14. sic scribit. Bo=
nũ est nõ mãducare carnẽ ꝛ nõ bi
bere vinũ.neqꝫ in quo frater tu⁹
offendit: aut scandalizat aut infir
matur.vt etiam scribitur. xxiij.q.
iij.circa prin.in ver.itẽ sicut legit.
ꝛ in.c.nisi cũ pridẽ.versi.si esca.de
renũcia.nihil enim cum scandalo
agẽdum est : ꝛ nihil cũ scandalo.
de prescrip.ꝛ ideo dicebat xps ie=
sus redemptor noster.Qui scãda=
lizauerit vnũ de pusillis istis qui
in me credunt expedit ei vt suspẽ
datur mola asinaria in collo eius
ꝛ demergatur in profundum ma=
ris.Ue mundo ab scandalis.Ne=
cesse enim est vt veniant scanda=
la. Uerũtamẽ ve homini per quẽ
scandalum venit . Si autem ma=
nus tua vel pes tuus scandalizat
te : abscide eum ꝛ proiice abs te.
Bonum est tibi ad vitam ingredi
debilem vel claudum ꝙ duas ma
nus vel duos pedes habẽtem mit
ti in ignem eternum.Et si oculus
scandalizat te: erue eum ꝛ proiice
abs te ꝛc. Mat.18.ꝛ circa hoc vi=
de etiam que scribũtur Mat.v.et
Mar.ix.[2] Cogitet igitur cogi=
tet scandalizans fratrem suũ ra=
tione carnis diebus sabbatinis
comeste.scandalum tale ꝛ quod=
cũqꝫ aliud dño nostro displicere.ꝛ
talis velocitatis notatus vitio ꝗ
aliorum hominũ nõ cõtẽtatur ci=
bis.i.piscibus diebus sabbatinis
sed fedissima gule flamma circa
carnes ardescit.pro eius cõfusio=
ne precogitet.id quod ait text.in
prin.dist.41. post Hieronimũ.qd
nec affectate sordes . nec exquisi=
te delitie laudes pariunt.qd tam
de vestibus ꝙ de cibis intelligen
dũ est . vt inquit ille tex.ꝛ vide.c.
quisquis.ꝛ que ibi habẽtur ꝛ no=
tantur sub eadẽ dist. 41. [3] Nec
credat quisqꝫ me hic ista abs re
depingere lꝫ a principali nostro
proposito sint aliena.zelus eñi fi=
dei reuerẽtiaqꝫ ac honore ecclesie
militãtis incitarũt me hec descri=
bere.[4] Cum temporibus etiaꝫ
meis hac in ciuitate nõnullos (ni
fallar) viderim alienigenas (ne=
scio dicam hispanos) diebus sab=
batinis carnibus vtẽtes cũ ꝙplu
rimoꝝ scãdalo.nec saltim secrete
grossis carnibus ꝓpria arte para
tis grocissima eorum corporalia
de causa de heresi suspecta vtebã
tur.[5] Uerum etiam quasi publi
ce ꝛ artis impendisqꝫ cocorum ci
bariis delicatissimis (egritudine
quaqꝫ cessante) vsqꝫ ad vomitum
ꝛ nauseam vescebãtur.parum cu
rantes imo spernẽtes beati Hie=
ronymi sentẽtiam ꝛ doctrinam cõ
tra tales facientem cuius verba
describuntur.in.c.nec tales.de cõ
secra.distin.v.que talia sunt.Nec
tales accipiamus cibos quos aut

1
Nota has
auctorita=
tes ꝗs ele=
ganter ad=
ducit ꝓ vi=
tãdo scãda
lo.ꝑ ꝗs ost
dit carnes
diebus sab
batinis cũ
scandalo ꝑ
ximi nõ cẽ
cõcedẽdas.

2
Notã seqn
tia dcã ꝯ vo
races / seu
gulosos ꝗ ci
bariis infi=
mis ꝛ vilib⁹
nec medio=
crib⁹ cõten
tantur.

3
Excusatio
glossatoris
cur immiscuit
precedẽtia
cũ ꝓncipali
materia.

4
Uidit tho=
lose hispa=
nos dieb⁹
sabbatinis
carnib⁹ vtẽ
tes.

5
Nota hec
pulcherri=
ma ꝟba ꝯ
gulosos de
licatissimis
cibis arte
exqsita co=
coꝝ para=
tis vsqꝫ ad
nauseã vtẽ
tes.

1 Podagra ex delicatis simorum et diversorum nec ter se Auid rerum cibariorum esu gignitur: cuius curatio quasi ex simplici mensa sequitur.

2 Irridet appetitum cibo rum quos consumpti relinquunt penitentiam:

3 Ex nimia comestione morbus causatur et eius curationis norma habetur. positum.

4 Hyxiosus et fetens quasi ex nimia comestione redditur.

5 In exordio mundi carnibus homines non vescebantur.

6 Bonum est non manducare carnem / nec bibere vinum.

7 Contra prelatos christi crucifixi et pauperum bona consumentes illicitis compluentes.

8 Qualis de

difficilter degerere aut comestos magno paratos et perditos labore delicatis re doleamus: olerum ac pomorum et diuitiis ac leguminum facilior apparatus est: et arte impendijsque cocorum non indiget: et sine cura sustentat humanum genus moderate sumptus: quia nec auide devoratur: quod irritamenta gule non habet. et leuiori digestione decoquitur. Nemo enim vnis et duobus cibis hisque vilibus vsque ad stomachationem ventris oneratur: que diuersitate carnium et saporis delectatione concipit cum varijs nidoribus sumant patine ad vsum sui/pro explenda esurie quasi captiuos trahunt: vnde et morbi saturitate nimia concitantur. Multique impatientia gule vomitu remediantur: et quod turpiter ingesserunt turpius egerunt etc. [1] Sed quis inde fructus sequitur? Respondeo inde nasci podagram. Quis modus est purgandi? Ciborum delicatissimorum priuatio simplicium et mense vsus. Unde hec doctrina? A diuo hieronimo sic dicente. Legimus quosdam morbo articulari et podagre humoribus laborantes proscriptione bonorum ad simplicem mensam et pauperes cibos redactos conualuisse. caruerant enim sollicitudine dispensande domus et epularum (als epularum. glo. in. c. legimus in verbo epularum. de consecra. di. v.) largitate: que et corpus frangunt et animum. [1] Irridet Oratius appetitum ciborum: qui consumpti relinquunt penitentiam. verba sunt tex. in. c. legimus. de conse. dist. v. vbi vero gl. n. verba Oratij sic recitat. Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. et alibi. Me pinguem et nitidum bene curata cute vises. Cum ridere voles epicuri de grege porcum. [3] Quare crede mihi quod ex tantorum et diuersorum bonorum ciborum morbus faciliter producitur cuius curationis forma sequitur. Unde hyppocras in amphorismis docet et crassa et obessa corpora que crescendi mensuram impleuerint nisi cito ablatione sanguinis minuantur in paralysim et pessima morborum genera erumpere: et ideirco necessariam esse demptionem vt rursus habeant in quo possint crescere. ita inquit tex. in. c. ne tales. de consecra. distin. v. et vide ibi glo. in verbo quorum vita. dicentem comedendum esse vt viuamus et non viuere vt comedamus. [4] Temperate ergo et honeste pro viribus viuamus: ne passim reprehendamur: et ne quisque nostrum hyxiosus dicatur. quod ex ingluuie oris accedere solet. l. qui clauum. versicu. is cui os oleat. ff. de edili. edic. [5] Et cogitent hi qui cum proximi scandalo in sabbato carnes necessitate semota comedunt qui diebus licitis et permissis esu carnis non contentantur. quid actu rus esset si ad vsum exordij mundi reduceretur. Ab exordio enim conditionis humane: carnibus non vescebamur: vt inquit text. in c. ab exordio mundi. xxxv. distin. [6] Et hodie saltem pro consilio scribitur vt mox sequitur a beato Paulo ad romanos. xiiij. et habetur in dicto. c. ab exordio mundi. Bonum est non manducare carnem et non bibere vinum: neque in quo frater tuus offenditur: aut scandalizatur aut infirmatur. [7] Et ista posses adducere contra nonnullos hodiernos episcopos in clibarus superfluis nimium delicatis consumentes bona christi et pauperum potius vt videantur et forsan vt quid sinistri sequatur cum scandalo proprio et proximorum quam charitatis et pietatis zelo moueantur postposito officio predicationis et alijs requisitis in bonis episcopis seu pastoribus occurrere debent: [8] et que sint illa vide beatum Paulum sic ad Titum. i. scribentem. Oportet enim episcopum sine crimine esse sicut dei dispensatorem: non superbum: non

iracundum: non vinolentum: non percussorem: non turpis lucri cupidū. Sed hospitalem/ benignū/ sobriū/ iustum/ sanctū/ continentem/ amplectentem eum (qui ḿm doctrinam est) fidelem sermonē/ vt potens sit exhortari in doctrina sana/ et eos qui contradicunt arguere. Et circa hoc idem. vide que inquit idem beatus Paulus j. ad Thimotheū. iij. ⁊ habetur in c. vnum oratorium. §. nūc autem. xxv. dist. [1] Et cōtra iniquos episcopos bona christi crucifixi in cōuiuijs illicitis cōsumentes. (reiectis quandoq; nedum extraneis pauperibus. sed et miserabilibus proprijs spretis consanguineis ⁊ affinibus (tempusq; in predicatio nibus ⁊ verbū nō dei/ sed diaboli seminātes: ⁊ nugatorie ⁊ fabulose ⁊ lubrice cum mulieribus etiā suspectis cum grandi ꝑpriō ⁊ proximorum scādalo insistentes: a iure prout scribitur. in. c. ecclesie principes qui delitijs affluunt ⁊ inter epulas atq; lasciuias pudicitiam seruare se credunt: ꝑphet icus (.s. Miche. ḿm glo. in verbo. propheticus. in. c. ecclesie ꝑ principes. xxxv. distin. ⁊ dic ꝙ apud Micheam nō sunt ista verba que sequuntur formalia/ sed satis innuit idē in effectu verba posita Mich. iij. c. si recteam habes ponderationē in ei⁹ prin.) sermo describit ꝙ eijciendi sunt de spaciosis domib⁹/ lautisq; conuiuijs/ ⁊ multo labore epulis conquisitis. Et si vis scire quo eijciendi sunt ꝑpter malas cogitationes ⁊ iniqua eorum opera. dic ꝙ i tenebras. s. exteriores: vbi erit fletus ⁊ stridor dentium. Math. xxij. An non cōfusio ⁊ ignomia est episcopis in eorum cōuiuijs illicitis iesum crucifixum pauperem ⁊ esurientem fartis predicare corporibus: ⁊ ieiuniorum doctrinam rubentes bucas tumētiaq; ora proferre? Si in apostolorum loco sumus (: id est sint ipsi episcopi) non solum sermonē eorum imitemur: sed etiam conuersationem ⁊ abstinentiam. ait text. in. c. ecclesie principes. xxxv. di. [2] Uides igit ibi text. dicentem episcopos locum apostolorum tenere. Nam apostolis decedētibus in eorum loco surrexerunt episcopi. ita inquit tex. c. in nouo. xxj. distin. Sapiant igitur episcopi ⁊ sequantur vestigia naturam/ mores/ modū viuendi/ ⁊ cum effectu sancta apostolorum exempla: si apostolorū dicant se loca ⁊ sedes tenere. Surrogati enim naturam sequi et sapere debēt illorum in quorum loco surrogātur. l. si donate res extant. §. si sponsus. ff. de dona. inter virum ⁊ vxor. l. filie. §. titia. ff. de condi. ⁊ demonstra. l. duobus reis. §. j. ff. de iureiur. §. fuerat. de actio. insti. que iura ad hoc allegat glo. in. l. si. ⁊ eum. §. qui iniuriarum. in verbo dāda. ff. si quis cau. ⁊ solet ad hoc pro regula allegari predictus. §. qui iniuriarū. vbi vide notata per Alexan. de imol. no. j. an tamen ille. §. qui iniuriarum. ad hoc mereatur allegari. vide ibi Jaso. no. ij. post Albe. ⁊ Angel. vide etiam tu tex. in clemen. quia regulares. versi. prioratus. de supplen. negli. prela. cum alijs vulgaribus. [3] Longe tamē plures (nescio dicā omnes) hodierni episcopi a vita differunt apostoli ca. Quid enim comperies in episcoporum plurium ornatu. nisi vestium preciosarum excessiuarum superfluum/ pomposum ⁊ gloriosum numerum: prout ⁊ ipsi super flui sunt: quibus adhuc illi nō contētātur pleni etiā cibarijs. Quid autem de velle apostolorūq; circa premissa desiderio dicā? Lege pro responsō. id quod scripsit pro omnibus suis coapostolis beat⁹ ipse Paulus sic. j ad Thimotheū vj. scribens. Nihil intulimus in hūc mū dum haud dubium: quia nec auferre quid possumus. Ha-

beat epūs esse decris ptio pulchra.

1 Cōtra episcopos i cō uiuijs illicitis bōa xp̄i ⁊ ei⁹ ecclesie cōsumētes.

2 Epi surrogātur loco apl'oꝝ: igit sed debent coꝝ vestigia: qꝛ surrogati debēt sapere naturā illorū in quoꝝ loco surrogantur.

3 Ostendit ꝑ chꝛe episcopos qui loco apl'oꝝ surrogant lōge in plurib⁹ ab eis dissiīlesesse ⁊ nota ista qꝛ in pluribus studio se taxat. ꝑ episcopos.

1 Contra ep̃os procurantes pomposas et caducas seculares legationes.

2 Plures ep̃i hodierni corruptas habentes mẽtes cõtristãtur dũ fragilia habẽt mẽbra ob q̃ causam impediuntur exequi q̃d in cordibus eorũ corruptis gerũt. Tales enim ostendit a vita ap̃lica dissimiles.

3 Contra ep̃os pomposos ꝛ in rebus caducis gloriantes nota que hic scribit. Tales nam q̃ ab apostolica vita differũt. et in cruce domini nostri iesu christi more apostolico ꝛ nõ in caducis decet gloriari.

4 Cõtra plures hodiernos episcopos bona ecc̃lie cum ꝓprio ꝛ ꝓximi scãdalo in cõuiuijs illicitis congregatis saltatricib9 suspectis mulierib9 cõsumẽtes.

bentes aũt alimenta ꝛ quibus tegamur: his cõtẽti sum9. [1] Quid de affectatis ꝛ ꝓcuratis ꝓ gloria quadã terrestri ꝛ caduca pomposa plurium episcopoꝝ legationibus dicam? Respondeo eos multũ in hoc eẽ dissimiles apostolis quibus euãgelij predicandi legatio (remota omni huius caduci mũdi pomposa gloria) grata fuit. attendant igit̃ omnes pastores attendant ad id q̃d a beato Paulo ad Ephe. 6. per hec verba scribitur. Galeam salutis assumite: ꝛ gladium spiritus quod est verbũ dei per omnẽ orationẽ et obsecrationem: orãtes omni tempore in spiritu: ꝛ in ipso vigilãtes in omni instantia ꝛ obsecratione ꝓ omnibus sanctis et pro me: vt detur mihi sermo in apertione oris mei cũ fiducia notũ facere mysterium euãgelij: ꝓ quo legatiõe fungor in cathena ita: ita vt in ipso (.s. euãgelio) audeã ꝓut oportet me loqui. Officium enĩ predicatiõis euãgelij ap̃lis fuit gratum. istis aũt episcopis plurib9 hodiernis videtur quedã contumelia et verecundia si cathedram predicationis ascẽdere eos oporteat. Caueant tñ tales desides aut ignorãtes p̃lati. Ipsi enĩ vigilare debẽt cum rationem de animabus subditorum sint reddituri. iuxta sententiã beati Pauli ad ebreos. 13. [2] Quid vltra de episcopis pluribus hodiernis dicã? Sunt enim ipsi qui condolẽt ꝛ cõtristãtur: eo q̃ lex iniqua corrupta et coinquinata mẽbrorum suorum propter corporum debilitatẽ: cum effectu exequi non possunt id quod in lege mẽtis corrupte ꝛ coinquinate eorum gerunt. In hoc multum a beato Paulo dissimiles. Ipse enĩ mirũ immodũ condolebat dũ lex mẽbrorum suorũ legi honeste et sancte mẽtis sue ad deum erecte absq̃ repugnantia conformis nõ esset. q̃d clare videre potes si v̄ba ei9 ad Romanos. vij. legas. Condelector enĩ (inquit ipse ibi) legi dei secundũ interiorem hominẽ. Video autem aliã legem in mẽbris meis repugnantem legi mẽtis mee: et captiuantẽ me in lege peccati: que est in mẽbris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratiã dei per iesum christũ dñm nostrũ. [3] Quid vlteri9 de episcopis afferã. qui nõ in x̄p̃o iesu ꝓ ipsis ꝛ nobis peccatoribus iniuste ꝛ ignominiose crucifixo gloriãtur. sed in rebus caducis/ pomposis/ vestibus preciosis/ et equitaturis sumptuosis bona ecclesie consumunt in q̃b9 letãtur ꝛ gloriãtur. Dicã ne tales ep̃os ap̃lorum successores eorũq̃ viuendi modũ sectatores? Absit. Lege enim parumper pro casus diuersitate id in quo beatus Paulus gloriabatur dum vt sequit̃ ad Galatas. 6. scribens dixit. Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu x̄pi: per quẽ mihi mundus crucifixus est et ego mundo. [4] Quid autẽ de ep̃is immediũ deducã ecclesiarũ bona in cõuiuijs illicitis principalioribus viris diuitibus elegãtioribusq̃ mulierib9 saltatricib9 suspectis (vna cũ earũ maritis cõtemplatione earũ tñ vocatis) cõgregatis spretis vtriusq̃ sexus pauperib9? Auderẽ ne aut possẽ irreprehẽsibiliter tales vocare ꝛ affirmare ap̃loꝝ sequaces ꝛ p̃ceptis diuinis obsequẽtes cõfiteri? Nõ. immo tales ep̃os dicã de directo p̃ceptis dei vinentis cõtrauenire. docuit enĩ redẽptor noster quales in prãdijs ꝛ conuiuijs sint vocãdi dũ vt sequit̃ ordinauit. Cũ facis prãdiũ aut cenã: noli voca-

re amicos tuos: neq3 cognatos
tuos: neq3 vicinos neq3 diuites:
ne forte & ipsi te reinuitent: et fiat
tibi retributio. Sz cũ facis conui-
uium voca pauperes: debiles: clau-
dos: & cecos: & beatus eris. q2 nõ
habent retribuere tibi. Luce. 14.
Diceres mihi q̃d de saltatricibus
mulieribus oculatis scribis nõne
taliũ salt9 (maxime in epõrũ ali-
quorũ p̃sentia cũ pprio et primi
scãdalo l maritoꝝ p̃sentia vti fieri
solet) sunt laudãdi? Rñdeo q nõ,
immo tales saltus: talesq3 mulie-
res: earũq3 aspect9 impudicos p
virib9 maxime epi ipsi more apo-
stolico vitare debẽt. nã ex earum
conuersatione iniqua nõ nisi epi-
scopis & mulieribus ipsis inde in-
famia aut periculũ (crede mihi)
contingere posset. si mihi non cre-
das lege qđ sequitur. [1] Non ze-
les mulierem sinus tui. ne osten-
dat super te maliciã doctrine ne-
quam. Non des mulieri potesta-
tem anime tue: ne ingrediatur in
virtute tua & confundaris. Ne re-
spicias mulierẽ multiuolam (alis
scribitur maliuolam & vtrũq3 sta-
re põt) ne forte incidas in laq̃os
illius. Cũ saltatrice ne assiduus
sis: nec audias illã: ne forte per
eas in efficatia illius. Uirginem
ne conspicias: ne forte scandalize
ris in decore illius. Ne des forni-
cariis tuis animam in vllo: ne p-
das te & hereditatem tuã. Eccle-
siastici, ix, [2] Quereres forsan a
me. iudicabuntur ne epi in modo
viuẽdi apostolis dissimiles si co-
mesationib9 vtuntur? Rñdeo qđ
sic. Tales nãq3 comesatiões odio
beatus Paulus habuit dũ vt mox
subiicitur scripsit. Abiiciam9 ope-
ra tenebrarũ; et induamur arma
lucis: sic vt in die honeste ambule
mus. Nõ in comesatiõib9 & ebrie-
tatibus: nõ in cubilib9 et impudi-
citiis: nõ in contentione & emula-
tione. sed induimini dñm Jesum
xp̃z: & carnis curã ne feceritis l de
siderijs. ad Romanos. 13. [3] Di-
ceret mihi peccatori. forsan q̃spiã
partes iniquas ipsorũ epõrũ cor-
ruptoꝝ aplis dissimiliũ defende-
re satagẽs. Quid loqueris. nõne
q̃ reprobas iuuenilia sunt deside-
ria? Talibus respõdeo immo illa
esse inueterata epoꝝ taliũ pec-
cata: omnibus eorum & toti populo
xp̃ifideli perniciosa et scandalosa
ideo sunt vitãda. Et posito q iuue
nilia essent desideria dico illa ẽt
esse vitãda. scripsit enĩ ad hos fi-
nes beatus Paulus vt sequitur.
Juuenilia desideria fuge: sectare
vero iusticiam / fidem / spẽ / cha-
ritatem / & pacem cum his q̃ inuo-
cant dominũ de corde puro. ij. ad
Thimo. ij. & alibi. s. Prouerbiorũ
ix. dicitur. Relinquite infantiam;
et viuite & ambulate p vias pru-
dentie. [4] Dicent forsan nõnulli
epi apostolis in modo viuẽdi lõge
distãtes pprias cautelas tacẽtes
aut eas excusatiõe iniqua colorã-
tes. Quid faciem9? nos nostrosq3
penates agrediuntur & sequunt
vt plurimũ cũ maritis inuerecũ-
de suspecte plures mulieres: pro
loco & gratia disputãdi aut de ipa
rũ aut aliaꝝ aut formositate: vel
honestate: vel veri9 turpitudine:
quib9 aule: nec camerаꝝ nostrarũ
introitus salua honestate dene-
gari a nobis non põt. Talib9 rñ-
deo promptos & volũtarios iussu
eorũ habere ianitores. Cogitent
tñ epi qui taliũ mulierum iocũdo
aduentu & tactu letãtur: & q̃ de se-
quela maritorũ nisi p rei gerẽde
velamine cõtristantur; an id eis
liceat nec ne: & cõtra se legant qđ
in niceno cõcilio. s. in. c. interdixit.
32. di. p sequẽtia verba describit.
Interdixit p omnia sancta syno-
dus nõ epo: non presbitero: non
dyacono: nõ subdyacono: nõ ali-
cui omnino qui in clero est: licere
introductã habere mulierẽ: nisi
forte aut matrẽ: aut sororem: aut
amitam: aut etiã alias idoneas

1
Mulieres
ipudicas &
maxie sal-
tatrices do
cet ob peri
cula hic de
scripta vi-
tãdas eẽ. &
hoc notẽt
maxie plu-
res hodier
ni epi scri-
pturã san-
ctã spernẽ-
tes in hoc
aplis dissi-
miles.

2
Epi come-
sationib9 &
ebrietati-
bus & ipu-
dicitiis va-
cãtes: & il-
lis bõa ec-
clie ɔsumẽ-
tes: multũ
distãt a vi-
ta aplica.

3
Desideria
iuuenilia
ostdit eẽ vi
tãda. et q̃
sint secũda
describit.

4
Epos cun-
ctosq3 cleri
cos taxat q̃
aduẽtu mu
lierũ ad eo
rũ domos
letãt: & seq̃
la & aduẽtu
maritoꝝ ni
si p q̃dã ve
lamine rei
gerẽde cõ-
tristatur

1 Nota ꝙ ep̄os ⁊ quoſcūqꝫ clericos mulierū in eorū hoſpitijs receptatores ⁊ illis vtētes.
2 Ex ep̄orū et per eos inuitatarū ſuſpectarū mulierū conſortio nulla cauſari pōt vtilitas.
3 Contra viduas conuiuia ⁊ domos alienas frequētantes.

4 Uiris etiā nō eſt honeſtū, paſſim ſequi cōuiuia.

5 Quiſqꝫ dꝫ vacare in ea vocatione in qua vocat⁹ eſt.

6 Sint prudentes et cauti ep̄i ac alij beneficiati in diſtribuendis ⁊ expo nendis eccleſie bonis. Et ſemꝑ menti teneant ꝙ redemptor noſter pauper effici voluit vt eos ⁊ nos omnes diuites faceret.

pſonas que fugiant ſuſpitiones. [1] Et beati hieronymi ⁊.c.hoſpitiolū.32.diſt.ꝯ tales ep̄os ⁊ clericos v̄ba ſunt iſta. Hoſpitiolū tuū: aut raro: aut nūqꝫ mulierū pedes terāt: qꝛ nō pōt toto corde cū deo habitare: q̄ feminarū acceſſibus copulat̄. Femina cōſcientiā ſecū pariter habitātis exurit. nūqꝫ de mulierū formis diſputes: feminę nomē tuū neſciāt. feminā quā bn̄ videris ꝯuerſantē mēte dilige nō corporali frequētia. Si bonū eſt mulierē nō tangere: malū eſt ergo tāgere. Dicerēt mihi ep̄i. Uidimus q̄d de noſtris reprobatis conuiuijs exſtudio iniquo noſtro factis dixiſti. Sed q̄d dices ſi ſpōtanee mulieres vna cū maritis motu ꝓprio n̄is ſe offerūt priuatis prādijs. nōne licebit nobis noſtris ꝓprijs vti cōuiuijs: ⁊ gallinarꝫ ſic ad nos intrātiū decimā (vt ſepe ꝯtingit crede mihi) retinere: vt ⁊ ſīib⁹ n̄ſe aule ingreſſus ſit patens ⁊ clauſus exitus? Dic ꝙ nō. ideo ex cōcilio māguntineñ. cautū p hec v̄ba cōperies. Inhibēdū eſt. vt null⁹ ſacerdos feminas de quib⁹ ſuſpitio pōt eſſe retineat. Sed nec illas quas canones cōcedūt matrē / amitā / ⁊ ſororē: qꝛ inſtigāte dyabolo ⁊ in illis ſcelus perpetratū reperit̄: aut etiā in pediſſequis earūdem.c.j.de cohabi. cleri.⁊ mulier.⁊ legitur q̄d beat⁹ Auguſtin⁹ nec cū ſororis habitare ꝯſenſerit mulierculis ſic dicēs. q̄ cū ſorore mea ſunt: ſorores mee nō ſunt. Docti ergo viri cautela magna nobis dꝫ eē inſtructio. inquit.c.legiē.81.di. Feminas non alias ī domo clericorꝫ eē patimur niſi eas tm̄ q̄s ꝓpter ſolas neceſſitudinum cauſas habitare cū eis ſynodus nicena ꝑmiſit. ait text. in c.feminas.81.diſ. [2] Dicent ep̄i priuabimur ne mulierū potiſſime in n̄ris conuiuijs ꝯſortio? nonne earū ſocietas vtilis eſt? Rn̄deo inter eos ⁊ tales mulieres nullā cōſiderari (attēto ipſorꝫ iniquo ꝓpoſito) poſſe vtilitatē. Mulier enī talibus ep̄is amarior eſt morte. iuxta id q̄d ſcribit̄ eccleſiaſtes.7. Inueni amariorē morte mulierē q̄ laqueus venatorū eſt ⁊ ſagena cor eius. [3] Diceres forſan. ſi nec virginib⁹ nec vxoratis decet mulieribus conuiuia ep̄orum ſequi. quid de viduis? Dic idem. quas ſtudioſe taxat ſeu repꝛhēdit beatus Paulus.j.ad Timoth.5.dum ſic inquit. Simul aūt ⁊ odioſe diſcunt circūire domos nō ſolū otioſe: ſed ⁊ verboſe ⁊ curioſe loquētes q̄ nō oportet. [4] Quid ſi ep̄i apl̄orū ſucceſſores: viros diuites ad cōtinua euocent eorū conuiuia. eſt ne laudāda tantorū cōuiuiorū frequētatio? Dico ꝙ nō. nā ſcribit̄ Prouerbiorū.23. Noli eſſe in cōuiuijs potatorum: nec in comeſſationib⁹ eorū: qui carnes ad veſcēdū conferūt: qꝛ vacātes potibus ⁊ dātes ſymbola cōſumentur ⁊ veſtietur pānis dormitatio. [5] Uacēt ergo ep̄i in ea vocatiōe in qua vocati ſunt ⁊ ſm̄ ei⁹ termi nos. ad enim inuitantur a beato Paulo.j.ad Corint.7.ſic dicente. Unuſquiſqꝫ in qua vocatione vocatus eſt in ea permaneat. [6] Et deprecor per viſcera xp̄i cunctos epiſcopos alioſqꝫ p̄latos et beneficiatos: vt in exponendis ⁊ diſtribuendis eccl̄ie bonis: ſint prudētes et cauti. ⁊ aduertant ad redēptorē n̄rm quo pauper effici voluit vt tales diſtributores diuites faceret. taleſqꝫ alloquit̄ ⁊ monet beatus Paulus.ij.ad Corin. 8.dicens. Scitis enim gratiā dn̄i noſtri ieſu xp̄i: qm̄ ꝓpter vos egenus fact⁹ eſt cū eſſet diues: vt illius inopia vos diuites eſſetis

[1]Dicerent forsan mihi epi ⁊ cū eis ceteri prelati simul ac bñficiati(decū postponentes: de illis eñi solū sermo fit(Mitte nugas istas si sapis. Quis es,aut qd tibi vis? predicatoris assumes ne partes? qua de.cā tam graphice nos de pigis coloꝛib⁹ ⁊ vicijs nr̃is? Quid vis de opib⁹ nobis supfluis faciamus? Incitabis ne nos ↄtra diuinam lnlaꝫ thesaurizare in terris? His rñdeo me in pmissis nugatorie nil scripsisse: minusꝗ officiū pdicatoris assumpsisse. Plura tñ ↄ tales satis pdicat scriptura sancta cognoscens taliū vitia.eos ad sanctitatē inuitans per hec verba.[2]Estote ergo vos pfecti: sicut ⁊ pater vester celestis pfectus est.Mat.v.i fi.[3] Tales etiā nostra debēt bōa ⁊ sancta esse exemplaria: quorū radijs illuminari plebs cuiusꝗ prelati debet.ideo dicebat redēptoꝛ noster. Sic luceat lux vestra corā hoibus vt videāt opa vestra bona:⁊ gloꝛificēt patrē vestrū q in celis est.Mat.v. [4] Dicent mihi prelati quid ad qstionem de thesauro dicis est ne nobis in terris licita thesaurizatio? Rñdeo ꝙ nō.imo thesaurizationē talē iniquā ⁊ diuine doctrine ↄtriā esse affirmo.scribitur neꝗ Mat.6. Nolite thesaurizare vobis thesauros i terra:vbi erugo ⁊ tinea demolitur:⁊ vbi fures effodiūt ⁊ furātur.[5]Unū tñ scio iure cautū extitisse.ꝙ nec i comessationibus nec in illicitis libidinosis actibus bona ecclesie sunt exponenda.sed illa inter cetera pro pauperum sustētatione esse inuēta.ideo inquit beat⁹ Ambrosius in libro de officijs,et habet in.c. aurū.xij.q.ij.Aurū eccl'ia hꝫ non vt seruet:sꝫ vt eroget ⁊ subueniat in necessitatib⁹.et alibi scribitur. Gloria epi est(aut certe dic tu qđ esse dꝫ) pauperū opibus puidere.Ignominia sacredotis est ppꝛijs studere diuitijs.c.gloria epi scopi.xij.q.ij.[6]Quispiam epoꝝ rum in mediū deducet.animi sui audaciam detegens dicēs. Apostolo i aliquo succedo.c.in nouo. 21.di.sed nō adeo vt ipse timoratus sum ego.Ipse eñi muliercule voce territus statim cessit.vnica eñi ancilla sibi animum ademerat.Mat.26.circa fi.me autē nec ancille nec earū domine terrent. quinimmo satiari haud possum earum eloquio aspectu et minus illarū tactu.[7]Finaliter post diuersa mea conuiuia libidinosus totus efficioꝛ: q est tanti audacis animi mei causa? Rñdeo inter causas q occurrere possunt tantorum maloꝛū precipua causa vēter mero estuans est.[8] Quia vēter mero estuans cito spumat in libidinē.Ubi ebꝛietas ibi libido dñatur ⁊ furoꝛ.c.vēter.35.di. Dñatur etiā ipsa paupertas.ideo scribitur eccl'iastici.xix.Operari⁹ ebriosus nō locupletabitur.Et cōtra vinolentos sic scribitur.Uinolentū sacerdotē ⁊ apostolus dānat ⁊ vet⁹ lex phibet: sacerdotes qui ministrant in templo dei phibentur vinum ⁊ siceram bibere:ne crapula ⁊ ebꝛietate aggrauētur corda eoꝝ.c.vinolentū sacerdotem, 35.di.Intellige tñ: qđ pdixi vt sacerdotes q ministrāt in tēplo dei phibentur vinū bibere.esse verū si bibāt in supfluitate:sꝫ vini honesta potatio est eis permissa.[9] Jmmo dicit glos.fi.in.c.ipsi apostoli.ij.q.vij.ꝙ si qs vinū non potest bibere nō potest pꝛomoueri.

1 pulchrū epoꝝū quos.ↄ.taxauit questū quorum interrogationi respondero:ostēdens qđ acturi sint epi ⁊ alij prelati simul ⁊ ceteri bñficiati de bonis ecclesie.

2 Epi pfecti esse debent.

3 Epi nostri debēt esse bona exemplaria.

4 Epi nō debēt in terra sꝫ i celis thesaurizare.

5 Epi nō debent in comessationibus ⁊ alijs illicitꝭ actibus bona eccl'ie consumere.talia eñi bona pauperibus ostendit esse distribuēda.

6 Ostendit apostolum vꝫ beatum Petrū territū fuisse voce ancille: tñ hodiernos epos nec ancille minusꝗ earū dñe stupefaciūt.

7 Libidinosū epꝫ reddit vinū.

8 Uēter mero estuās cito spumat in libidinē: ⁊ vide elegāter que ↄ vinolētum ⁊ ebꝛiū scribit.⁊ nota mala que inde sequuntur.

9 Uinū nō bibēs non admittit ad misse cele.

1 Epi beati Pauli exē plo omissis voluptatibus laborare debēt ad lucrifaciēdos pxīmos deo.

2 Signū ad cognoscendū an epi aplorū sint pi seqces ē si purgationi pctōrū ppli vocāt. Et excusat se dicēs ea q̄ ꝯ epos scripsit et dicet ꝯ iniqs tm̄ scripsisse ⁊ scribere itēdere. qr nihil ad pfectū adduxit lex.

3 Ondit qd patiunt et bñ merito pp propria vicia hodierni iniq epi: declarat ēt qd. p xpi honore ⁊ nr̄a eorū q̄ salute passi sunt apostoli. ex hoc ostēdens epos hodiernos longe ab apostolis differre.

qr ipsum ministrātem opz cōicare. c. episcopus deo. de consecra. di. j. ⁊ c. peracta. de consecr. di. ij. Panis enim vinum ⁊ aqua in tanto ministerio interuenire debēt. c. sicut in sacrificando, c. in sacramento. de cōsecra. di. ij. ⁊ vide ne circa ista erres. an ibi desinat esse panis ⁊ vinum ⁊ an magis de vino in illo sacramento q̄ de pane requiratur tex. in. c. cum marte. ⁊ c. perniciosus. de celeb. missa. c. species. c. quia corp⁹. c. qr passus. c. ante benedictionem. c. nos aūt. ⁊. c. panis. le. ij. de consecra. di. ij. Ad nostrum tamen propositū cōtra vinolētes redeūdo dicit Paulus ad Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. ⁊ ita etiā habetur in dicto. c. vinolentū sacerdotem. talis namq̄ ebrietas ⁊ mentis inducit exilium ⁊ libidinis prouocat incentiuum. c. a crapula. de vit. ⁊ honest. cler. Merito scribitur q̄ sponsa christi vinū fugiat vt venenum: vinū ⁊ ebrietas incendiū est. ait tex. in dicto c. vinolentum sacerdotem. Et luxuriam facit ⁊ nutrit vini perceptio nimia nō natura. c. luxuriaz. 35. di. Et inquit tex. in. c. fi. eiusdē di. Ante oia clericis vitet ebrietas: que omnium viciorum fomes ac nutrix est. Merito dicit text. in c. sexto die. xxxv. di. Qui enim xpz annunciat ab omni viciorum incentiuo prestare se debet alienū. Scitote etiam prestare se debet alienum. Scitote etiam vos epi qui in cōuiuijs/comessationib⁹/ vino/et mulieribus letamini. q̄ contra vos ⁊ similes sic scribitur. Vinum ⁊ mulieres apostatare faciunt sapientes: ⁊ arguunt sensatos: ⁊ qui se iūgit fornicarijs erit nequaz. Putredo ⁊ vermes hereditabunt illum: ⁊ extollet de numero anima eius. Ecclesiastici xix. ⁊ alibi dicitur. Vinum multum potatum irritationē ⁊ iram ⁊ ruinas multas facit. Amaritudo anime vinū multū potatū. Ebrietatis animositas imprudētis offensio. minorās virtutem et faciens vulnera. ecclesiastici. xxxj. ⁊ alibi dicitur. Luxuriosa res vinū ⁊ tumultuosa ebrietas. quicunq̄ his delectatur non erit sapiens. Prouer. xxij. Istis igitur voluptatibus episcopi iclinati ⁊ animos impudicos suos ad tales voluptates applicantes multum dico differre ab apostolica abstinētia ⁊ vita. [1] Utinam igitur episcopi omissis ingurgitationibus: cōuiuijs scandalosis: ⁊ alijs reprobatis quib⁹ vtuntur actibus. exēplo beati Pauli serui proximorū ad eos deo lucrifaciendos redderentur: ⁊ ad hoc vacarent. beat⁹ enim Paulus ad hoc laborabat: dixit enim ipe. j. ad Corint. ix. Cū liber essem ex omnibus omnium me seruum feci: vt plures lucrifacerem. [2] Uis tu tamen manifeste cognoscere an episcopi hodierni (de coinquinatis si qui sint fit semper sermo noster: nihil enim ad perfectuz adduxit lex. s̄m beatum Paulum ad Ebreos. 7.) apostolorum sint immittatores. Uide an vltra diuina ministeria eis incumbentia purgationi peccatorum populi eis commissi sint cuz effectu inclinati. hoc enim talium est onus. quod clare probo per id quod scribit beatus Paulus ad Ebreos. v. sic dicens. Omnis nāq̄ pontifex ex hominibus assumpt⁹ pro hominibus cōstituitur in his que sunt ad deum: vt offerat dona ⁊ sacrificia p peccatis. [3] Pōt ⁊ vnusquisq̄ edoceri an in alios hodierni episcopi apostolis sint conformes. Quid enim ratiōe proprij vicij (⁊ bene merito) patiunt hodierni iniqui episcopi. Scandala. podagram: scabiem: eiusq̄ ratione vocis ⁊ membrorum perditionez. incurruntq̄ plurium aliorum morborum species cum pristine bone fame perditiōe. Quid

ediuerso pro christi amore et honore: nostra eorumque salute passi sunt apostoli? Lege paulisper pro hodiernorum episcoporum confusione et pro tua instructione et pro huius quesiti resolutione et scientia quod a beato Paulo .j. ad Corint. 4. per sequentia verba scribitur: Puto enim (inquit ibi ipse Paulus) quod deus nos apostolos nouissimos ostendit tanquam morti destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo/et angelis/et hominibus. Nos stulti propter christum: vos autem prudentes in christo. Nos infirmi: vos autem fortes. Vos nobiles: nos ignobiles. Usque in hanc horam et esurimus: et sitimus: et nudi sumus: et collaphis cedimur: et instabiles sumus: et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur et benedicimus. Persecutionem patimur et sustinemus. Blasphemamur et obsecramus. Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsema vsque adhuc. [1] Quereres a me. Qualem habes talium episcoporum sinistre viuentium future salutis spem? Sunt ne tales in perditionis via? Aut pro eorum medela sequendum ne Jude reprobi quondam apostoli male viuentis consumationem et iniquum eius exemplar? qui post dânatam eius in iesum per eum venditum factam proditionem. proiectis argenteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit. Mat. 27. de quo christus deus noster sic predixerat. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Mat. 26. Ut ego seriatim quesitis respondeam. talium episcoporum scandalose et sinistre viuentium cessante penitentia et vite coinquinate correctione nullam rectam habere possum future salutis spem. Quis enim illorum (semota adulatione) pompas et seculares perniciosos sumptus: et vanas ipsorum glorias extollere et laudare posset: et asserere talium viuendi modum beatitudini future approximari? Quis mortalium veritati adherens et fornicationes predictorum episcoporum precogitans eos ore aperto non affirmabit longe a regno celesti esse: et tales idolorum et diabolorum seruitores et ministros esse? [2] Ideo hoc cognoscens beatus Paulus (cuius conuersionis festiuitas hodie celebratur) tales monet simul et instruit dicens. Fornicatio autem et omnis immunditia aut auaricia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos: aut turpitudo: aut stultiloquium: aut scurrilitas que ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligentes quod omnis fornicator: aut immundus: aut auarus quod est idolorum seruitus: non habet hereditatem in regno christi et dei ad Ephesios. v. [3] Et talium episcoporum luxuriosorum nolens perditionem pro viribus inuitat ad sanctitatem et vite emendationem pro nostro bono exemplo et communi salute idem beatus Paulus sic dicens. De cetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus in domino iesu: vt quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere deo. sic et ambuletis vt abundetis magis. Scitis enim que precepta dederim vobis per dominum iesum. Hec est enim voluntas dei sanctificatio vestra. vt abstineatis vos a fornicatione: vt sciat vnusquisque vas suum possidere in sanctificatione et honore non in passione desiderij sicut et gentes que ignorant deum. j. ad Thessalo. 4. [4] Dicere mihi quid ad que situm de quo. S. respondes? sequentur ne scelerati episcopi. Jude proprio laqueo suspensi vite finem?

1 Querit qualis spes future vite episcoporum male viuentium sit habenda? Querit vltra an episcopi sinistre viuentes exemplo reprobi iude quondam apostoli laqueo proprio suspensi suspendere se debeant?

2 Contra episcopos fornicatores.

3 Adducit sanctam beati Pauli doctrinam per quam incitantur episcopi et ceteri peccatores ad sanctee honeste viuendum omissa fornicatione.

4 Respondet quesito quod quamuis paulo ante conclusum quod episcopi qui scandalose et iniqui vixerunt more reprobi Jude laqueo non debent se suspendere: sed penitere et vitam emendare tales pro eorum salute debent: exemplo beatorum apostolorum Petri et Pauli qui licet summi fuerint peccatores aliter tamen circa vite terminos quam iudas se habuerunt.

Absit.immo talibꝰ cōsulo ex quo episcopi apostolis decedentibus successerūt.vt dicit.c.in nouo.xxj.di.et in.c.ecclesie principes.xxxv.di.apostolorū vz beatorū Petri ꝛ Pauli circa vite emendationē sequantur sanctum exemplar.beatus enim Petrus pculdubio dominū detestando ꝛ iurādo negauit:sed ex galli cantu verbi domini recordatus:peccatuz suum recognoscens dolendo et penitēdo fleuit amare.Mat.26.i fi.cui tandem bene successit:qꝛ vitam eternam adeptus est.Quid de paulo dicis? et cuius vite a principio fuit?Respondeo illū dni nostri et sanctorū discipulorum domini non men;innocantiū persecutorē fuisse.cuꝫa principibꝰ sacerdotum alligandi oēs qui nomen dñi nostri innocarēt iniūctū onus(co illud pcurāte)alꝫ extitit.in quē tandē dñs sic clamauit.Saule:saule qd me persequeris? Actuum.ix.nec credas ꝙ sit erro beatū Paulum alꝫ fuisse eccłie dei persecutorem nam hoc palā ille ipse profitetur. inquit em̄ ipse.Ego sum minimꝰ apostolorū:qui non sum dignꝰ vocari apostolus:qm̄ persecutꝰ sum ecclīam dei.j.ad Corint.xv.ꝛ ille idem beatus Paulus se peccatorem fuisse manifestat duz sic ait. Erramꝰ enim ꝛ nos aliqn̄ incipientes:ꝛ increduli errantes:seruientes desiderijs et voluptatibꝰ varijs in malicia ꝛ inuidia agentes odibiles:odientes inuicē.ad Titum.3.Sed vide finalr̄ qd beato Paulo penitenti:culpāqꝫ suā cognscētiꝛ vitā iniquā pꝓriam dei auxilio emendāti contigi.cui taz grande bonū dñs fecit vt de ipso loquēs dixerit.Uas electionis ē mihi istꝭ:vt portet nomen meum coram gentibus,ꝛ regibꝰ ꝛ filijs israel.Ego em̄ ostendam illi q̄ta oporteat euz pro noīe meo pati. Actuum.ix.Et hinc beatus Paulus post suam sanctam conuersionem sic de se scripsit.Cum benignitas ꝛ humanitas apparuit saluatoris nostri dei:non ex operibus iusticie que fecimus nos:sed ꝫm misericordiaz suā saluos nos fecit per lauacrum regenerationis ꝛ renouationis spiritussanctī quem effudit in nos abunde per iesum xp̄m saluatorē:vt iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vite eterne.ad Titum.iij.Uide igitur vide non esse vtile episcopis quantūcunqꝫ scoleratis Inde prediꝯtous exēplū sequi.sed ꝑ eorum sancto exēplo beatorū petri ꝛ Pauli vestigiorꝫ sint sequaces ꝛ finalr̄ eis bn̄ erit.

1 Cū penitētibꝰ vitam emēdātibꝰ corruptos mores relinquentibus gaudet beatꝰ Paulus se peccatorē qn̄qꝫ fuisse detegens.

[1]Et cum talibus penitentibus ꝛ mores corruptos relinquentibꝰ gaudet beatus Paulus.narrās ꝛ detegens se quādoqꝫ peccatorem fuisse:ꝛ domiū ad dnm cōuersum extitisse ex gratia diuina;ꝛ fide.ꝑ quā deo recōciliātur peccatores peracta penitētia ꝛ nō ex ꝓpria operatione.ꝛ ea de re beatꝰ ipse Paulus inqt.Et vos conuiuificauit(.s.dñs)cū essetis mortui delictis ꝛ peccatis vestris:in quibus aliquādo ambulastis scḋz seculū mundi huius:et secundū principē potestatis aeris huius spiritꝰ qui nūc operatur in filios diffidētie in quibus et nos oēs aliquando ꝯuersati sumꝰ i desiderijs carnis nostre faciētes voluptatē carnis et cogitationū:ꝛ eramus natura filij ire sicut ꝛ ceteri.Deꝰ aūt qui diues est in misericordiā:propter nimiā charitatē suā qua dilexit nos.ꝛ cū essemꝰ mortui peccatis conuiuificauit nos in xp̄o:cuius gratia estis saluati:ꝛ cōresuscitauit ꝛ cōsedere fecit in celestibus in xp̄o iesu:vt ostēderet in seculis superuenientibus abundātes diuitias gratie sue i bonitate sup nos i xp̄o iesu.Gratia em̄ eiꝰ estis saluati ꝑ fidem:ꝛ hoc nō ex vobis.Dei em̄ donum est:non ex operibus vt ne quis glorietur.ad

Ephesios. ij. Et vos episcopi chri
sti populum quandoq̃ scandali=
zantes: post vite emendationem
nolite ad pristinum vomitum re=
dire. Sed cum empti sitis precio
magno: glorificate et portate deum
in corpore vestro. ad hoc em̃ vos
beatus Paulus. j. ad corinthios
vj. inuitat. Et a cetero nolite er=
rare: quia deus non irridetur. ad
Galatas. vj. [1] Mihi tamen pec=
catori dicet q̃spiã eps. cuius vicia
taxauit p̃cedẽs noster sermo. Ta
ce miser tace. oportet enim nos
huic in quo viuimus seculo pom=
poso et vanitatib[9] caducis depicto
cõformari. Desine igitur frustra
loqui: viuere em̃ decreuimus cũ
barbatis: candidis: comatulisq̃
plurib[9] nobilib[9] nedũ secularib[9]
sed etiã ecclesiarũ nobis similib[9]
viciosis prelatis. Audite tñ vos
talis episcopi sanctissime vel ve=
rius diabolice vocis mentẽ. cui[9]
verba nec me ad tacendũ mouẽt
nec ad silentium inducunt. quin=
imo talẽ ex beati Pauli doctrina
in confusionẽ manifestã adduco.
qui ipsum et similes nõ seculo sed
deo cõformandos esse docet. inq̃t
em̃ ipse. Nolite conformari huic
seculo: sed reformamini in noui=
tate sensus vestri: vt pbetis que
sit volũtas dei bona et beneplacẽs
et perfecta. ad Romanos. xij.
[2] Quereret forsan a me eps q̃
sordidã haud cupit emẽdare vi=
tã. Si in pctis: delicijs: et volupta=
tib[9]. Ↄ ritũ apostolorũ viuaz: que
erunt pcti mei stipendia? Et q̃ est
dei gratia si vitaz emendẽ? Tali
in promptu sic respondeo. Stipẽ=
dia peccati mors: gratia autẽ dei
vita eterna: in christo iesu dño no
stro. Quis hui[9] sentẽtie auctor?
beat[9] Paulus. ad Romanos. vj.
[3] Dicet adhuc viciosus eps in
iuuenili etate decet me ludere/
voluptuose/ luxuriose/ carnalit̃/
lauteq̃ viuere: et a verbi dei p̃di=
catione diuertere et cessare: quia
abunde satis est fratrum: si quid
ad rem ptinet. In senio aũt cõsti=
tutus. vita et sanctimonia quadã
apostolica plures deo lucrifaciã.
Attamẽ ego contra talem tam lõ
go termino viuere, credẽtẽ oculis
apertis lectico id in q̃ falli posset.
nam a saluatore nostro scribitur.
Estote parati. quia qua hora non
putatis fili[9] hominis veniet. Lu=
ce. xij. Sed quid dicis? dum eps
in senio erit plures lucrifaciet deo.
Respõdeo immo forsan tartaro.
[4] Scitote igitur epi corrupti et
nobis scandolosi (de quibus fit sem
per noster sermo) luxuriose et car
naliter viuentes: q̃ contra vos vi
tamq̃ vestram reprobã expresse
loquitur vos a vita eterna dicẽs
alienos Beatus Paulus. j. ad Co
rinth. xv. sic dicens. Caro et san=
guis regnum dei possidere non
possunt: neq̃ corruptio incorru=
ptelam possidebit. [5] Nec arbi=
tretur quispiam vestrum peccatũ
suũ sibi et nobis execrabile/ odio=
sum/ scandalosuz/ abominabile/
et perniciosum sub velamine sem
per permansurum: nam scribi=
tur. Omnes enim nos manifesta
ri oportet ante tribunal christi.
vt referat vnusquisq̃ propria cor
poris prout gessit siue bonum si=
ue malũ. ij. ad Corint. v. [6] Et si
ad luxuriam inclinetur taliũ epi=
scoporum animus. pro medela et
remedio sumant beati Pauli san
ctam doctrinã sic dicentis. Mor=
tificate mẽbra vestra que sunt su=
per terrã. fornicationem/ immundi
ciam/ libidinẽ/ et cõcupiscentiã ma=
lam/ et auariciam: que est simula=
chrorũ seruitus. Propter q̃ venit
ira dei in filios incredulitatis: in q̃=
bus et vos ambulastis aliqñ̃ado
cũ viueretis in illis. ad Colloce
ses. vj. Queret a me luxuriosus
quispiã eps quid acturus sit de lũ
bis suis ad luxuriam ardẽtibus?
Respõdeo q̃ saluatoris nostri se=
quatur cũ effectu verba sanctissi=

1
Epi huic se
culo mise=
rabili ↄfor
mari se nõ
debẽt s3 in
nouitate
sensus.

2
Stipendia
pcti mors:
gr̃a aũt dei
vita eter=
na in xp̃o
iesu.

3
Cõtra epi=
scopos iete
te iuuenili
voluptati=
bus et pctis
se inoluen
tes et polli=
cẽtes se do
plẽs in se=
nectute lu
crifacturos.

4
Contra
epos car=
nalr̃ viuen
tes.

5
Omnes nos
manifesta=
ri op3 ante
tribunal
xp̃i.

6
Remediuz
necessariuz
epis cũctis
q̃ luxurio=
sis Ↄ luxu=
riã vc3. per
mẽbrorum
mortifica=
tionem.

ma sic dicētis. Sint lumbi vestri pcincti et lucerne ardētes in manibus vestris: et vos similes hominibus expectantibus dñm suū quādo reuertatur a nuptijs: vtcū venerit et pulsauerit ɔfestim aperiāt ei. Luce.xij.

1 Lūbi sint precincti.

[1] Finaliterque rerēt a me nōnulli epi quid circa fornicationē faciem⁹? Illis respōdeo vt talibus loquētis sanctam beati Pauli sequātur doctrinam dicentis. Fugite fornicationez.j. ad Corint.6. Quam fornicationem inter tales epos cūctosq̄ cle[2]ricos ⁊ laicos ego execrabilē ⁊ pplo christiano lōge magis scādalosā iudico; q̄ scādalū qd oriri posset ex vxorati in summū pontificē cōcorditer aut a duplo maiori parte cardinalium electi cum propria vxore copula: cū qua vxore ante electionē recte ⁊ rite matrimoniū contraxerat. quē, ꝫ. hac in glo.col.iiij. eligi posse in summum pontificem cōfessus sum dū glo.c.si quis pecunia.lxxix. disti. examinaui. talēq̄ ibi asserui canonicum habere ingressum et vt per consequens per hunc tex. nostrū sibi prouidēdi de prelaturis ad regiaȝ noiationem cōpeteret potestas. Et aduerte q̄ predictorū viciosorum hodiernorū epōrū cunctorūq̄ clericorū/et laicorum simplicem fornicationem magis deo et hoib⁹ etiā odibilē dico ac eā christifidelibus multomagis scādalosam; q̄ sit presbiteri greci apud latinos vxori⁹ vsus etiā cū celebratione: q̄ celebratio apud latinos cū vxorio coitu an sit ipsi presbitero greco licita satis tetigi exordiēdo in.xvij. hui⁹ gl.col. [3] Ratio horum est: nā tam vxoratus in papam cōcorditer vel a duplo cardinalium maiori parte electus, q̄ etiam presbiter grec⁹ qui in minoribus cōstitut⁹ matrimonium contraxerat viuendo cū vxoribus et copula coniugali vtētes: iuridice ad confusionem et

2 Uide quō post diuersa pposita data opa examinata ⁊ in mediū deducta ad materiā redijt textus lē: quaȝ tñ mox et ex studio iterū omittet.

5 Uide quid papa tpe ei⁹ electionis vxorat⁹: ⁊ postea vxoria vtēs copula cōtra psbiteros alios clericosq̄ ac laicos fornicarios afferre posset. Et ɔtra tales eodē sermōe posset psbiter grecus vxoratus vti.

4 Ostēdit fornicationez etiā simplicē esse peccatum mortale.

presbiterorum et clericorum nedum laicorum siue occidentalium siue orientalium concubinariorum sic dicere possunt. Uos concubinarij ⁊ fornicatores legi diuine refragantes ⁊ contrarij in perditionis ambulatis via: quia nōvultis diuine sentētie ore beati Pauli decantate acquiescere. ideo videte ⁊ attendite ad peccati vestrī exitū ⁊ premium. inquit enim ipse beatus Paulus. Manifesta autē sunt opera carnis que sunt fornicatio: immundicia: impudicitia luxuria: idolorū seruitus: veneficia: inimicitie: contentiones: emulationes: ire: rixe: dissentiones secte: inuidie: homicidia: ebrietates: comessationes: et his similia que predico vobis sicut predixi: qm̄ qui talia agunt regnum dei non consequentur ad Galatas.5. et alibi dicit idē beatus Paulus. Nolite errare: neq̄ fornicari neq̄ idolis seruiētes; neq̄ adulteri: neq̄ molles: neq̄ masculorum cōcubitores: neq̄ fures: neq̄ auari: neq̄ ebriosi: neq̄ maledici: neq̄ rapaces regnū dei possidebunt. j. ad Corint.6. vbi beatus Paulus eodē in passu. s. ad Corint.6. Uidēs fornicationez deo summe displicere. monet fornicationem esse vitandam. dū ait, Fugite fornicationem. [4] Et si quispiaȝ temerarius aut occidentalium aut orientalium simplici fornicatione notatorum audacia quadam motus pro eorum tutela mihi diceret fornicationem simplicē peccato carere mortali. Illi tam audaci responderem tutelam (si tutela dici mereatur) suam haud errore carere fecte: cuiusdam abominabilis quorundam hominuȝ malignorum qui begardi et quarundam infidelium mulierum q beguine vulgariter appellātur. quorum. s. tam begardorum q beguinarum talis inter ceteros errores in cle. ad nostrum. de he-

.. et. descriptos fuit iste septimus ordine. q mulieris osculu (cum hoc natura no inclinet) est mortale peccatum. Actus autem carnalis (cum ad hoc natura inclinet) peccatum non est maxime cu ... exercens. quem tamen errorem vt iuri et diuino et humano contrarium Clemens papa ... in concilio Uienen. reprobat et puniendum decernit videlicet in dicta cle. ad nostrum. Assero etiam ego sequendo doctrinam beati Pauli ad Galatas. 6. q tales fornicatores regnum dei non possidebunt. tales namq offendunt deum et preceptum sanctum decalogi eius du dixit. Non mechaberis. Exodi. 20. et exponitur hoc preceptum no mechaberis. i. non ibis ad aliquam aliam pter vxorem tuam. sic illud pceptu exponit tex. i. c. no mechaberis. xxxij. q. vj. Pape igitur ante electionem vxorati et presbiteri in minoribus coniugati bona erit contra fornicarios quoscunq exceptio du dicerent q fornicatores ipsi in crimine iacent viso q fornicatio crimen est. ad quod probandum adduco tex. in. c. deus qui. de peni. et remissio. ponderando verba ibi posita. s. super fornicatione. cum verbis ibi sequentibus. s. et alijs criminibus. et q fornicatio sit crimen probo per tex. sic dicentem. Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: et preter vxorem tuam nunq patiaris crime scire. Tobie 4. Sed crimen importat mortale gloss. in dicta cle. ad nostrum. in verbo non est. per tex. in. c. j. incipiente apostolus Paulus. 81. dis. cuius verba sunt. Si quis sine crimine est sicuti est homicidium: adulterium: aliqua immundicia fornicationis etc. Uides ibi igitur tex. enumerantem fornicationem inter cetera crimina. ergo fornicarij fornicatione vtentes mortaliter peccant. quia fornicatio est crimen: et crimen nihil aliud est q peccatum mortale. Crimen autem est graue peccatum accusatione et dnatione dignissimum. vt dicit text. in dicto. c. apostolus. Poterunt ergo tam papa ante electionem et tempore electiois de se facte vxoratus vxorioq coitu vtens. q presbiter grecus qui in minoribus existens matrimonium in partibus orientalibus prout sibi permissum erat contra xit. et in sacris constitutus ibi vxorio coitu vsus fuit prout poterat: c. cum olim. de cler. coniu. cu alijs vulgaribus. qq deinde vxorem apud latinos secum transduceret et ibi celebrare intendens eius copula vteretur dicere tam ex iure diuino q humano fornicatores ipsos etiam simplices magis reprehensibiles esse sine comparatione et plus populum christifidelem scandalizare q ipsi vz papa et orientalis presbyter ante promotiones vxorati qui copula honesta coniugali vtuntur. quia vt dictum est fornicatores peccant mortaliter viso qd fornicatio est peccatum mortale. quod si animo elato negares nec predictis textibus crederes. [1] Uide ad tuam confusionem text. enumerantem peccata mortalia inter que immiscuit ipsam fornicationem. in. c. vnum oratorium. §. alias ea demu 25. di. et si nescis que sint mortalia: dic q ista que sequuntur inter cetera vz. sacrilegium / homicidiu adulterium / rapina / furtum / superbia / inuidia / auaricia / et si longo tempore teneatur iracundia / et ebrietas si assidua sit in eoru numerum computatur. ita ait tex. in dicto. c. vnum oratorium. §. al's ea demu. et si velis informari q sint peccata minuta seu venialia vide ibi tex. in vers. que autem vbi illa seriatim enumerat. que tex. ppetuo menti tene. Pretacto tn fornicationis scelere de q paulo ante

[1] Remissio ad sciedum q sunt peccata mortalia et venialia.

scripsimus non video q papa no
tari possit ex sola honesta copu-
la proprie eius vxoris:cũ qua añ
eius concordẽ aut a duplo maio-
ri parte cardinalium celebratam
electionẽ recte et rite cõtraxerat
maxime si vxori alr non potest sa
tisfacere. Respectu etiam presbi-
teri greci assero eum caste viuere
q̃q sic in maioribus constitutus
vxoria honesta vtatur copula il-
lius cum qua in minoribus con-
stitutus legitime contraxerat. Et
tam papa q̃ presbiter grecus cõ
tra detractores(si qui ratione p̃-
missorum reperirentur)pro coruz
legitima tutela iuridice loquẽdo
possent sic ore aperto fateri dice-
re. Nos nunc vxorib9 nostris vtẽ
tes et eis copulantes cũ q̃bus tẽ-
pore habili contraximus:nõ vide
mus q nostra ppter nostras pro
motiões dissoluta sint matrimo-
nia.q̃nimmo illa firma manẽt:me
rito matrimonialr modo p̃misso/
copulati nũc in maiorib9 ɔstituti
vxorib9 earũq copulis vtẽtes nõ
desinim9 caste seu pudice viuere.
Et re vera verus esset tã pape q̃
p̃sbiteri greci talis sermo ⁊ eorũ
tutela.q2 matrimonialiter copu-
lati alio nõ refragãte vicio caste
dicũtur viuere.[1] Nã triplex est
castitas. Prima est virginalis.q̃
appellatur virginitas. Secunda
est continẽtialis.que suo noie ap
pellatur viduitas:q̃ si longo tem
pore fiat pcul non distat a virgi-
nitate.§ optimuz itaq. in auẽ.de
nõ eligendo secundo nubẽ.colla.
j. Tertia est que pprie appellat
pudicitia.que est in legitime cõ-
iugatis.l.mulier.§.cũ pponeret.
ff.ad trebellia.ita declarat Bal.
in.l.deo nobis.col.ij. versi.iuxta
predicta q̃ritur.C.de episco.⁊ cle
ri.quẽ sic voluit allegare senator
quondaz ille regius dñs Guiller
mus benedicti in sua solẽni ⁊ pe-
ne diuina repetitiõe.c.raynutius
in verbo cuidã petro tradiderũt.

1 Castitas triplex est vz.virginalis: cõtinẽtialis, ⁊ cõiugalis.

sub fol.452.col.j.nũero .46. de
testa.vbi ipse allegauit de tripli-
ci castitate corrupte. Bal.in.l.fi.c.
de sacro sanc.nã ibi Bal.nõ loqui
tur de castitate sz bñ vt predixi in
dicta.l.deo nobis.q̃ est.l.fi.tit.de
episco.⁊ cler.nec credas q̃n tãtus
senator viderit ibi Bal.in vero fõ
te.sed primitas titulorũ.vz de sa
cro.san.eccle.⁊ de episco.et cleri.
aut correctoris vitium fuit causa
vt opinor ei9 remissionis corrup
te. Uide tamẽ prefatũ dñm sena-
torem.in loco p̃allegato.col.j.et
ij.et.iij.dicti folij.452.vbi late ⁊
profecto more suo solito vberri-
me et pulchre de prefata triplici
castitate loquitur.de qua etiã lo
quitur Bal.in versi.rex pacificus.
col.mihi.3.in fi.in numero.22.in
pbe.Gregoriano.vbi etiã dicit q
in matrimonio est castitas. Legi
ste ad hoc solẽt allegare inter ce-
teros text9.tex.i.l.mulier.§.cũ p
poneretur.ff.ad trebell.vbi text.
vocat pudicitiã. Canoniste solent
allegare tex.magis exp̃ssum vz.c.
nicena.31.di.nec alibi est text.ita
exp̃ssus s̃m Panor.in.c.quod a te
de cle.coniuga.quẽ tex.etiã alle
gat ibi glo.in verbo immũdiciã.
et Bart.Ange.de peru.Paul.de
castr.Joan.de imol.⁊ Alexan.de
imola.in dicto.§.cũ pponeretur.
Ego cõsueui allegare p hoc duos
text9 de iure canonico ad hoc p
bãdum cõformes illi.c.nicena.vz
c.hec scripsimus(alias incipit hec
autem ⁊c.)30.disti.dum vtitur se
quentibus his verbis. Et nuptia
rum vinculũ qd secundũ castita-
tem perdurat.et.c.deus masculũ
xxxi.q.j.cuius verba quo ad hoc
probandum sufficientia sunt ista
Deus masculũ et feminam pro-
pagãdi generis cã nuptiali casti-
tate coniunxit.⁊c. Et ea de causa
castitatem fatemur esse in matri
monio eo q cõcubitus alienos ⁊
illicitos excludit(aut certe dico
ego q excludere debet)sz Brcq.

⁊ Car.Alexan.in dicto.c.nicena.
[1]Et istud trahi posset ad q̄stio-
nem.an relictū sub cōditione ta-
li mulieri factum.s.si honeste et
caste vixerit.debeatur secundas
contrahēti nuptias.tu canonista
pronunc sis contentus videre Pe
truʒ de ancha. Joan.de imola.et
Panor.in dicto.c.qd a te.et tu le
gista recurre ad Bar.in auē.hoc
locum.C.si secundo nupserit mu-
lier.recurre etiā ad eundē Bar.
Ludo.ro.Ange.de peru.Pau.de
ca.Jo.de imol.et Alexā.de imol.
late opiniones aliorum referētē
in dicta.l.mulier.§.cū ꝓponeret.
vide etiam Bar.in.l.fi.§.sed quia
apud vlpianū.C.d indicta vidui.
tollen.⁊ in eadē lege fi.per Bald.
col.2.nūero.4.vers.q̄ro.quid si-
gnificent.et ibi Ange.de peru.et
Saly.Jaso.col.fi.⁊ ꝑ Ang.are.in
§.iuris p̄cepta.insti.de iusti.⁊ iu
re.⁊ Car.Alexan.in dicto.c.nice-
na.col.j.et Bald.in.l.deo nobis.
col.mihi.3.vers.iuxta predicta q̄
ritur.C.de episco.et cleri.omitto
alios in mediū afferre scribentes
cū ex.s.deductis maxime ex rela
tione Alexan.de imol.in dicto §.
cum ꝓponeretur.edoceri poteris
vbi predictus articulus ꝑ scribē-
tes soleat examinari:ideo vide ꝑ
te.q2 alr pro nunc nō prosequor.
[2]Quero viso ꝙ caste dicūtur vi
uere matrimonio carnali coniun
cti.vt.s.declaraui ⁊ ꝓbaui.an cō
uenienter ab eccl'ia sit institutum
vt ordini sacro votum continētie
sit annexuʒ? Respondeo omissis
argumentis q̄ pro parte negati-
ua adducit Jo.de turre cre.in.c.
dyaconus.col.j.27.di.ꝙ hoc sta-
tutū de continentia clericoꝝ fuit
ab ecclesia cōuenienter ⁊ rōnabi
liter factum.⁊ hec conclusio ꝓba
tur ſm Joā.de turre cre.in dicto
c.dyaconus.col.ij.allegando Bo
nauēturā ex tribus capitib9. Tū
p̄mo.q2 eccl'ia potuit ⁊ licuit.Se
cūdo q2 decuit.Tertio q2 expedi
ens fuit.Potuit aūt eccl'ia hoc fa
cere duplr.Tū ꝓpter autoritatē
p̄latorū:⁊ maxime pōtificis sum-
mi.Tū ꝓpter cōsensum subdito-
rū.propter autoritatē nāq͂ʒ po-
tuit.qm̄ si oia sacramenta autori-
tate recipiant in dispensante ali-
quomō.maxime sacramētū illud
ordinis in cuius signū in ordinis
datione loquitur vt potestatē ha
bens ille qui ordines confert.vn̄
dicit. Accipe potestatem.⁊c. Et
ideo illud onus quod summ9 pō
tifex huic ordini siue sacramento
alligare potuit:est sibi licitū. Sʒ
huic autoritati et potestati succes
sit in latinis voluntas obtempe-
randi:quia tale statutum libēter
super se receperunt.et hec duo fe
cerunt statutum illud firmū.Sed
greci dederunt tergum.vt videre
potes ex.c.alr.xxxj.dist.et.c.cum
olim.de cleri.coniuga.et quia nō
cōsenserunt in tam nobile statu-
tum:vt vasa sua seruarent mūda:
ablatū est eis regnum.i.intelli-
gētia scripturarū:et datū est gēti
facienti fructum eius.sic ergo pa
tet ꝙ potuit.Nec solū licuit imo
etiā decuit.et hoc ꝓpter duo.qm̄
in actu carnali q̄ est vsus matri-
moij vt plurimū est libido:⁊ in co
habitatione vt plurimū est solici
tudo.Et libido siue carnalis de-
lectatio reddit quē fetidū ⁊ im-
mūdū.c.qd a te iuncta glo.in ver
bo immūdiciam.de cler.coniuga.
quam glo.sequūtur ibi.Anto.de
butr.Petr.de Ancha.et Panor.
Et solicitudo cōiugalis reddit cō
stitutum in sacris a diuinis diui-
sum.ita ꝙ cythara cum psalterio
male concordat.c.diuersis falla-
cijs.de cler.cōiuga.quia vir cogi
tat quomodo placere possit vxo-
ri:minus ergo que dei sunt valet
cogitare:cū quasi diuisus in duo
plenaʒ sui non habeat potestatē.
vt inquit tex.in dicto.c.diuersis
fallacijs.vbi vide notata per gl.
in verbo cythara.⁊ glo.in verbo

1 Legatum mulieri fa-
ctū sub ꝯdi
tiōe si ho-
neste ⁊ ca-
ste vixerit.
an sibi de-
beat si ad
secūdas mi
grauerit
nuptias.vi
de has re-
missiones.

2 An ex quo
matrimo-
nialr cōiun
cti caste di
cunt viue-
re:ꝯueniē-
ter ab eccle
sia sit insti
tutū vt or-
dini sacro
votū ꝯtinē
tie sit āne-
xū[?] cōclu
dit ꝙ sic.

diuersis. ⁊ habet per beatū Paulum. i. Corinth. vij. Itē quia clericum in sacris ordinibus cōstitutū decet esse mundum. cū ferat vasa dñi. iuxta illud Esaye. lij. Mundamini q̄ fertis vasa dñi. Decet etiā talem cōstitutū in sacris solicitū ⁊ attētū esse: vt solicite ⁊ diligenter seruiat dño: ⁊ studeat quomodo placeat christo. idō decens fuit ab vxorib⁹ separari vt per omnia fierent idonei cultores ⁊ ministri altaris. Si enim illi qui comedebant panes ꝓpositionis vasa mūda a mulierib⁹ habere debebāt. vt habetur ⁊ videre potes ea que scribūtur. j. Regū. xxj. Quātomagis isti i sacris cōstituti ⁊ maxime presbyteri qui agno immaculato assistunt ⁊ dispensant: et sumunt. omni puritate ⁊ sanctitate debēt fulgere: et vasa sua custodire in sanctificatione ⁊ honore. ⁊ maxie sine fornicatione: quia fugiendā decet beatus Paulus varijs in locis ⁊ precipue. j. ad Corinth. v. et vj. Fuit etiā nō solū decēs verum etiā ⁊ expediēs statutū de cōtinētia clericoꝝ in sacris cōstitutoꝝ ꝓpter vitandum irregularitatis periculum. Secūdo ꝓpter vitandum latrocinium ⁊ ista declara. vt per Jo. de turre cre. in. d. c. dyaconus. col. ij. ⁊ vide ibi eūdem respōdentem aliquib⁹ rōnibus facientibus cōtra nostre presentis questionis resolutionē. [1] Ratione premissorum diceres forsan mihi. dixisti in precedētib⁹ q̄ matrimonialiter recte ⁊ rite copulati honeste ⁊ caste dicūtur viuere. ⁊ neo minus scripsisti votū cōtinētie annexum ordini sacro cōuenienter institutū ab ecclesia fuisse. Informa tñ nūc animū meū ante ecclesia inter occidētales disponēs vt nullus ordinetur in sacro ordine nisi promissa cōtinētia: aut q̄ nullus posset cōtrahere in sacro ordine cōstitutus matrimoniū potuerit preiudicare natis clericis post talē receptionē talis ordinatiōis ecclesie? Et videtur q̄ non. Nam cōtinentia potius est res voti q̄ precepti. c. integritas corporis. xxxij. q. j. Uidetur ergo q̄ qui non vult a matrimonio abstinere q̄q̄ in sacris sit cōstitutus q̄ nubere possit. iuxta doctrinā beati Pauli dicētis. Dico autem nō nuptis et viduis: bonū est illis si sic permāserint sicut ⁊ ego. q̄ si nō se continent nubant. Melius est enim nubere q̄ vri. j. ad Corinth. vij. Tu dic cōtra. omittēdo talem errorē. ⁊ dic q̄ ecclesia disponere potuit: vt nullus ordinetur in sacro ordine nisi ꝑmissa cōtinētia. vt est tex. in ꝑin. xxviij. dist. ⁊ in. c. nullum. eadem dist. ⁊ vt sine expresso verbali voto rōne sacri ordinis obligatus sit sic ordinatus rōne constitutionis ecclesie ad cōtinentiā seruandam. sed solent tñ nōnulli ordinati expresse cōtinētiā vouere ad cautelā: q: solet plus timeri q̄ speciali mādato iniungitur: et ordinati plus se teneri credūt qḋ speciali voce promittūt. ƒm Joā. de turre cre. in dicto. c. nullum. circa fi. ⁊ istud ē qḋ vult. c. q̄q̄. xxiij. dist. dum dicit. Solet em̄ plus timeri q̄ singulariter pollicetur: q̄ quod generali sponsione cōcluditur ⁊c. Et dic audacter q̄ ecclesia potuit tam respectu ordinatoꝝ q̄ ordinandoꝝ per suam cōstitutionē sacrā ⁊ sanctam statuere vt eoipso q̄ in sacris sunt ꝯstituti occidētales cōtinere teneantur: ⁊ q̄ matrimoniū cōtrahere nō possint. Nec ex hoc ordinati habent causam conquerendi. q: ecclesia hoc statuēdo nemini fecit preiudicium. Non enim ad ordinē vel ad cōtinētiā vel ad non contrahēdum aliquem cogit. imo a principio permittit vt si quis in sacris non sit constitutus si cōtinere nolit iuxta apostoli v3 beati Pauli consilium. de quo pauloante dixi nubat in dño: ⁊ permittit etiā ecclesiam

[Margin note: 1 Ecclesia licite potuit statuere ꝑ ut statuit/ vt occidentales clerici in sacris cōstituti cōtinere teneantur/ ⁊ vt nubere nō possint.]

cleſia a principio ꝙ continentia ſit in voto ⁊ nō in precepto. iuxta tex. in dicto. c. integritas. Sed ecclesia in ordine quē dat poteſt imponere legem ſanctam/ mūdam/ ⁊ honeſtam/ prout vult: ſicut quilibet alius in traditione rei ſue legem dicere poteſt ⁊ pacta nō improbata addere. l. in traditionib⁹ ff. de pac. c. verum. de cōdi. appo. et ibi gloſ. in verbo cōditione. per l. iij. in fine. C. de contra. emptio. ⁊ vendi. Unde ſciens aut ſcire debens conſtitutionē eccleſie corpo quo ſponte ad ſacros vel ad alterum ex ſacris ordinib⁹ promouet: priuatus eſt facultate nubendi ⁊ continere tenetur. Simile eſt de illo qui intrat cum effectu monaſterium cui iam poſtea non licet habere propriū. c. nō dicatis vos aliquid habere proprium. xij. q. j. ideo dicimus: ꝙ ingreſſi monaſteria ipſo ingreſſu ſe ⁊ ſua dedicant deo. aut. ingreſſi. C. de ſacro. ſanc. eccle. Et tamen a principio per cōſtitutiōes nemo cogebatur ad intrandum religionem nec abrenūciandum ꝓprijs nec vt ordinaret ſed dum quis ſciēs regulam monachatus ſponte intrat ⁊ profitetur/ aut quis ad ſacros/ aut ad alterū ex ſacris promouetur eſt priuatus aliquo qđ ſibi ⁊ omnibus alijs de iure cōi permittebat ante tale volūtariū ligamen. ſic intellige doctrinā Jo. de turre cre. in dicto. c. nullum. poſt gloſſ. ibi q̄ expreſſe dicit ꝙ eccleſia neminem a principio cogit continere: ſed in ordine quem dat poteſt imponere legem quam vult. ⁊ ex illa glo. not. ibi Car. Alexan. ꝙ quis non dicitur inuitus compelli quando compellitur ad obſeruātiam qualitatis actus quem ſua ſponte fecit. allegat gloſ. in. c. requiſiuit. in verbo. cum libera. de ſpon. vbi vide notata per Panor. ⁊ Prepo. [1] Sint igitur mundi/ puri/ ⁊ nitidi viri cuncti/ maxime in ſacris conſtituti/ quibus nō licet vxorari: id enim ex quo ſponte continētie eccleſie ſe manciparunt a ſacris generalibus cōcilijs nedū alijs pōtificalibus cōſtitutionibus eſt eis interdictum: vt luculenter ſupra pateſeci. ſpreta contraria ſcandaloſa i dei eccleſia lutherana ſecta tota erroꝛib⁹ plena. que ſecta dānata adeo pullulauit/ ⁊ noſtris tēporibus viguit vigetq; de preſenti varijs in partibus: vt paſſim cōtra eccleſie ſacroſanēte determinationē nedum ſubdyaconatus ⁊ dyaconatus ordinibus decorati: verum et ſacerdotali ordine ornati ⁊ aſtricti paſſim vxorentur. Cuius abominabilis ſecte erronee autorem hereticum intellexi auribus proprijs Rome autoritate ſummi dei vicarij eo collegioq; reuerēdiſſimoꝝ cardinalium cum q̄pluribus pene innumerabilib⁹ eccleſie militātis imaculate prelatis preſentibus: in Cena dñi: organo cardinalis cuiuſdā voce alta ⁊ intelligibili pronūciari ⁊ dici hereticū: propter ſuos errores varijs in agris ſeminatos: in grādē gregis dñici iacturā. [2] Ut tamē quiſq; intelligat canoniſtarū nōnullas rōnes quibus mouentur/ vt mūdicia ⁊ pudicitia caſtitatis debeant miniſtri eccleſie eſſe ornati poſtpoſito quocūq; ꝯcubitu. ex Anto. de but. ⁊ Panor. dictis in. c. qđ ibi Car. Alexan. qđ quis non dicitur inuitus compelli qñ compellitur ad obſeruantiā qualitatis actus quem ſua ſponte fecit. allegat gloſ. in. c. requiſiuit. in verbo. cum libera. de ſpon. vbi vide notata per Panor. et Prepo. [3] Sint igitur mundi/ puri/ ⁊ nitidi viri cuncti maxime in ſacris cōſtituti: quibus nō licet vxorari: id enī ex quo ſpōte continētie eccleſie ſe māciparūt a ſacris generalib⁹ irati animus proculdubio ad deteriora prouocat.: vt inquit tex. in prin. xlix. diſt. ⁊ in. c. in gra

1 Nota has rōnes ꝯtra martinū lutherū/ qb⁹ clare oſtendit vnūquēq; in ſacris cōſtitutum cōtinenter abſq; mrīmonio vitā tranſire debere ſuā.

2 Rationes plures adducit quibus ꝓbat vt mūdicia ⁊ pudicitia caſtitat; debeant miniſtri eccleſie eſſe ornati.

3 Prima ratio.

nibus peccatis.iij.q.vij. Grati au
tem deo nō sunt semel cōtinentie
astricti si postea carnaliter viuūt.
1 sic nec deū tales placare possunt.
Secunda ratio. Decet ergo tales ad hoc vt eorū
victime deo sint grate a quacūq
abominatiōe ꝛ precipue carnali
esse alienos.scriptum quippe est.
Uictime impiorum abominabi-
les domino sunt:vota iustorū pla
cabilia.Prouerb.xv.et in dicto.c.
in grauibus peccatis.Neq enim
in omnipotentis iudicio quid sed
a quo datur inspicitur.vt dicit ibi
tex.hic scriptum est. Respexit do
minus ad Abel ꝛ ad munera ei⁹:
ad Cain autem ꝛ ad munera ei⁹
non respexit.Gene.iiij.ꝛ alibi di-
2 citur.Dona iniquorum non pro-
Tertia ratio. bat altissim⁹/nec respicit in obla
tiones iniquorum:nec in multitu
dinem sacrificiorum eorum propi
tiabit peccatis. Ecclesiastici.xxxiiij.
ꝛ alibi sic scribitur. Longe est do
minus ab impijs:ꝛ orationes iu-
storum exaudiet. Prouerb.xv.et
in dicto.c.in grauibus peccatis.
Resolue igitur hanc primam ra-
tionem sic.ꝙ ca de re ministri ec-
clesie pudice/mūde/cōtinentur/
etiam absq matrimonio viuere
debent/ex quo in sacris sunt con-
stituti:quia debēt deum placare.
Placare autē nō possunt nisi pla-
ceant.per tex.xlix. dist.in prin.et
in dicto.c.in grauibus peccatis:ꝛ
placere nō possunt si carnaliter vi
uant.Nam dicit beatus Paulus
ad Romanos. viij. Qui in carne
sunt deo placere non possunt. [1]
Secunda ratio est: quia ministri
ecclesie loco dei in terris sunt:ꝛ iō
ipsi viuere debēt vt deus.s.spiri-
tualiter non carnaliter.Deus em̄
spiritus est. Jo.iiij.c. Carnaliter
3 non viuēs.ꝛ illud est qđ dicebat
Quarta ratio. beatus Jo.apocalipsis.j.dum in-
quit se vidisse similem filio hois
precinctum ad mamillas zona au
rea.i.cōtinentia.ita exponit Jo.
de turre cre.in.c.ante trienniū.S.

causa vero hui⁹ institutiōis.xxxj.
distin.[2] Tertia ratio seu causa
est:quia rōne seruicij sacerdotes
angelorum sodales dicuntur:ser-
uiunt nāq deo cui ꝛ illi inseruiūt:
ideo vt angeli spūaliter ꝛ nō car-
naliter viuere debēt.ꝛ ex quo sa-
cerdotes dijs equiparātur:vitam
spiritualem eorū sequi debēt ꝛ nō
carnaliter vitā caducā ptransire.
Sed dices mihi dijs ne adequā-
tur sacerdotes? Respōdeo ꝙ sic:
itaq intelligitur id qđ scribitur
Exodi.xxij.dum dicitur.Dijs non
detrahes.Sed quis huius expo-
sitionis est autor:vt sacerdotes ꝑ
dijs accipiantur? Respōdeo ꝙ in-
ter ceteros est ver⁹ expositor xp̄i
vicari⁹ vz papa Inno. terti⁹.vt li
quido patet in suo tex.c.cū ex in-
iuncto.de here.dū tex.ille sequē-
tibus vtitur verbis. Dijs non de-
trahes.sacerdotes intelligens:q
propter excellentiā ordinis ꝛ offi
cij dignitatem deorum nole nūcu
pantur ꝛc.Sanctificētur ergo sa-
cerdotes:ꝛ cōtinētur ꝛ nō carna-
liter viuant:ꝛ contrariū agentes
carnaliterq viuētes/ꝛ neominus
immiscētes se sacrificijs diuinis:
formident ne a dño percutiātur:
nam scribitur.Sacerdotes q ascē
dunt ad dñm sanctificētur ne per
cutiat eos.Exodi.xix.[2] Quarta
ratio seu causa hec est. Sacerdo-
tum officium est(aut certe esse de
bet)intendere spirituali genera-
tioni:quia sancta et mūda est.Et
sacerdotes tali sancte generatiōi
vacātes ꝛ ei assistētes:carnalesq
desideria vitātes:ꝛ a sanguineis
seminibus abstinētes:ꝛ firmiter ꝛ
simpliciter in deo credentes ꝛ ei
deuote seruiētes:ꝛ cum tota hu-
militate ꝛ cōtinētia eū sacramen
taliter recipiētes:filij dei efficiū-
tur:ꝛ tales ex deo nati dicuntur.
iuxta id qđ per hec verba scribit.
Quotquot aūt receperunt eū de-
dit eis potestatem filios dei fieri
his qui credunt in nomine eius:

Qui nō ex sanguinib⁹: neqȝ ex vo
lūtate carnis: neqȝ ex volūtate vi
ri: sed ex deo nati sunt. Jo. j. Non
decet ergo sacerdotes esse immū
dos/ incōtinentes/ et execrabi-
les si huic intēdant vacare spiri-
tuali generatiōi: ꝛ velint filij dei
dici ꝛ ex eo nati intitulari. [1] Quī
ta ratio est: qꝛ cū sacerdotes tra-
ctent sancta: oportet eos esse san
ctos ꝛ mundos nedū mēte verum
etiā ꝛ carne. Hinc dn̄s alloquens
Moysen ꝛ narrans ea in sacerdotes
necessaria iter cetera sic dixit. Sā
cti erunt deo suo: ꝛ nō pollučt nu
men eius. Incēsum em̄ dn̄i ꝛ pa-
nes dei sui offerent: ꝛ ideo sancti
erunt. Leuitici. xxj. Et alibi deus
oipotēs sic inquit. Sctificamini ꝛ
estote scti: quia ego sanctus sum
dn̄s deus vester. Leuitici. xxij. et
idem habetur in. c. plurimos sa-
cerdotes. 82. di. Uocabis ne ergo
sanctos ꝛ sacerdotio actibusqȝ sa
cerdotalib⁹ dignos illos qui car-
naliter viuunt ac luxuriose/ quos
tamē decet honeste/ caste/ ꝛ pudi
ce deo viuo in diuinis deseruire?
Nō: nisi a veritate ꝛ sacra scriptu
ra declines: dictante ꝛ declarāte
tales maculatos offerre panes
deo suo indignos esse. scribit em̄
Leuiti. xxj. qꝫ q̄ habuerit maculā
nō offerat panes deo suo: nec ac-
cedet ad ministeriū ei⁹. ꝛ istud est
qđ inquit tex. in. c. sacerdos. j. q. j.
dum sic ait. Sacerdos in quacūqȝ
fuerit macula nō accedat offerre
oblationes dn̄o. Et qui accesserit
macula nō accedat offerre obla-
tiones dn̄o. Et qui accesserit ad
ea que sanctificata sunt: l quo est
immūdicia peribit corā dn̄o. Le-
uitici. xxij. Immūdicia aūt ꝛ ma-
cula de qua ad presens fit sermo
est incōtinētia seu ipsa fedissima
ꝛ turpissima luxuria: a cunctis et
maxime a sacerdotibus vitanda
q̄ꝫ q̄ȝ ali̇s (et male) eam Salomon
posuerit in gloria sua prophanādo
semen suū. de quo sic scribit. De-
disti maculā in gloria tua: ꝛ pphā
nasti semē tuū inducere iracūdiā
ad liberos tuos. Ecclesiasti. xlvij.
Qui igitur altari assistunt in quo
saluator noster Christus verus
deus et verus homo immolatur
sint alieni tali macula. [2] Sexta 1 Quinta ratio.
ratio ꝛ causa talis est: quia opor
tet vt sacerdotes dei autoritate
mūdent alios. ideo operepreciū
est eos mūdos esse. Queri em̄ so-
let ꝛ habetur Ecclesiastici. xxxiiij.
Ab imūdo quid mūdabit? quasi
dicat nihil. Laborare ergo totis
viribus debēt immūdi ꝛ carnales
sacerdotes: vt mūdi ꝛ digni fiant
vt facilius orantes pro populo ex
audiātur. scribitur em̄ sic. Ipsi sa-
cerdotes pro populo interpellāt:
et pctā populi comedunt: qꝛ suis
precibus ea delent atqȝ cōsumūt: 2
qui quāto digniores fuerint/ tan Sexta
to facilius in necessitatib⁹ p qui- ratio.
bus clamāt exaudiūtur. c. ipsi sa-
cerdotes. q. j. [3] Septima ratio
est. sacerdotes habēt sponsam spi
ritualem: scȝ dei ecclesiam: que to
ta pulchra est: ꝛ in qua nulla est
macula. Ideo ea cōtenti esse de-
bent qꝫ aūt ecclia talis sit lege id
qđ habet Canticoꝝ. iiij. cui⁹ ver- 3
ba hec sūt. Tota pulchra es ami Septima
ca mea: ꝛ macula nō est in te. [4]. ratio.
Octaua ꝛ finalis rō hec est. Per
receptionē ordinis sacri ꝛ maxie
sacrdotalis ipsi recte ꝛ rite ordi-
nati ministri regis altissimi efficiū
tur seu deputāt. vn̄ decet vt tales
sint dei proprij ꝛ toti. Ideo necē ta 4
les ꝯiugati esse debēt. ex quo vir Octaua et
potestatē sui corpis nō hꝫ: sꝫ mu- finalis rō.
lier. j. ad Corinth. vij. ꝛ. c. nō dꝫ. de
ꝯsang. ꝛ affi. Cōtineāt ꝫ tales mi
nistri ꝛ caste ꝛ hōeste viuāt absqȝ
vxorib⁹: qꝛ in taliū cōuersatione
cythara cum psalterio male ꝯcor
dat vt pdixi p. c. diuersis fallaciis
de cler. ꝯiug. Cū ꝫ vir cogitet quō
placere possit vxori: ꝛ iō minus q̄
dei sunt valet cogitare: cū quasi
diuisus i duo plenā sui nō habeat

potestatem. ait tex. precallegati. c. diuersis fallacijs. Uiuantur ergo subdyaconi/dyaconi: ⁊ sacerdotes soli deo et vni soli sponse spirituali. i. dei ecclesie. ⁊ vt predixi munde absq́ʒ copula carnali etiam matrimoniali que vt predixi est eis ex constitutione ecclesie vetita. vitam pertranseant. Et hec ipsi veluti vtilia notent. [1] A nonnullis tamē dici solet dum propositū proposito additur: ⁊ materie diuerse cōcatenantur alligātur ⁊ conglomerantur. mox dictatorē aut scriptorem omissa textuali materia extrauagāter (vt verbis eorū vtar) procedere ac varie. Sed qui a me quereret vnde est ꝙ circa conglutinādas materias diuersas quandoq́ʒ studiose ⁊ data opera laborē? Responderem ꝙ ea de causa me hoc facere. quia plura intendo hoc in opere describere: que de directo textui horum cōcordatorū adaptari nō possunt. igitur stillo ⁊ coherentia materiarum nō carente vtor. Et ꝙꝙ occurrentiuʒ diuersarū decisionū varietatē et accumulationem in eadē glosa si arte careat non laudem. Ingenio tamen nō carent qui arte ⁊ labore veluti faciunt diuersi auctores diuersa in vnū reponunt. merito inquit Horatius de arte poetica.

1 Excusatio mea cur diuersa hac in glo. scripserim.

Qui variare cupit rem prodigialiter vnam
Delphinum siluis appingit: fluctibus aprum:
In vitium ducit culpe fuga si caret arte. ⁊c.

Diceres me taxando. Prolixus es. Memor igitur esto Horatij sententie sic in libro de arte poetica cantatis.

Quicquid precipiens esto breuis: vt cito dicta
Percipiant animi dociles: teneantq́ʒ fideles.
Omne superuacuum pleno de pectore manat. ⁊c.

Et sic verbositas vitanda est: breuitasq́ʒ amplexanda. l. fi. §. in refutatorijs. C. de appella. Tali tamē taxatori (plures nāq́ʒ certo scio tales erūt:) rn̄deo. opere preciū esse me ⁊ vnūquēq́ʒ nimiā etiā breuitatem totis virib⁹ habere arte discreta cauere: vt obscuritas vitet: ⁊ ne dicēda et scribēda omittantur. ꝙ recte cognouit Horatius inquiens.

Maxima pars vatum pater. et iuuenes patre digni
Decipimur specie recti: breuis esse laboro
Obscurus fio. ⁊c.

Sed dices mihi qualis erit huius glose exitus seu finis? Arbitraris ne laudari ex principio et medio si cauda glose aliquid non cōtineat vtilitatis ⁊ textuali careat materia? Respondeo qđ non. Non enim sum qui nesciam id qđ idē Horatius perpulchre scripsit in preallegato libro de arte poetica dum sic ait.

Aemelium circa ludum faber imus: et vngues
Exprimet: et molles imitabimur ere capillos:
Infelix operis summa: quia ponere totum
Nesciet: hunc ego si quid componere curem
Non magis esse velim ꝙ prauo viuere naso
Spectandum nigris oculis: nigroq́ʒ capillo.

Ut ergo sequētia cū principio huius glose cū textui aptē.[1] Quero de tali questione.quispiam alīs habilis in summum electus fuit pontificem concorditer aut a duplo maiori cardinaliū parte per secularis potestatis abusum:impressionē: et metū.an ille canonicē dicat habuisse ingressum vt per consequens tali taliter electo facultas cōpetat nolatis per regem christianissimū prouidēdi de prelaturis hoc in textu specificatis? Et videtur q sic.et pro ista parte est doctrina Car.zaba.in.c. licet. col.vij.in.xxxj.q.et in col.viij.vers.si.secūda cōclusio.de elec.vbi firmat pede fixo talē electionē modo pmisso factā de electo in summum pontificē ab oībus cardinalibus cōcorditer aut a duplo eorum maiori parte viribus subsistere. Contra tamen suā doctrinā videt tex.in.c.si quos pecunia.lxxix.di. cui9 verba hec sunt.Si quis pecunia vel gratia humana aut populari vel militari tumultu sine cōcordi et canonica electiōe et canonicorū et sequentiū religiosorū clericorū fuerit aplice sedi intronizatus:nō apostolicus sed apostaticus habeatur.Ecce ergo ibi tex.clarissimū et pbātem q populari vel militari tumultu in summum pōtificem elect9 nō apostolicus sed apostaticus dr.Ideo videtur q talis nō dicatur canonicum posse habere ingressum: et per consequēs videtur concludēdum q ei non cōpetat nolato per regē christianissimū potestas de platura pvidēdi. Car.tamē zaba.in dicto.c.licet.col.vij.in qō.xxxj.dicit dictum.c.si quis pecunia.premisse ei9 doctrine seu conclusioni non obstare: nam dū ait tex.dicti c.si quis pecunia.q electus populari vel militari tumultu et sedi apostolice intronizatus habeat non apostolicus sed apostaticus. intelligitur et loquitur dū electus fuit sine concordi et canonica electiōe cardinaliū.ita q ex solo populari vel militari tumultu absq cardinalib9 fuit elect9.et tūc illa electio corrueret.et sic Cardi.zaba.in dicto.c.licet.col.vij.in.xxxj. q.vult q tex.dicti.c.si quis pecunia.loquitur in electione que non est facta a cardinalibus.quasi velit inferre q si cardinales cōcorditer aut due eorū partes aliquē elegerint in summū pontificē metu et impressione seu abusu laicali non esse ipso iure nulla.et ita etiam infert ipse in dicto.c.licet. col.viij.versicu.scda conclusio. et ille ipse Car.zaba.in dicto.c. qō sicut.§.q aūt tabulā argenteam. no.viij.de elec.Contra tamē hāc solutionē Car.zaba.videtur tex. in.c.in nomine dhi.xxiij.di.cōiūgendo principiū illius tex.cū medio dū dicit q si quis contra hoc decretū nostrū synodali sentētia promulgatū quasi per seditionē vel presumptionem aut quolibet ingenio electus:aut etiā ordinatus seu intronizat9 fuerit: auctoritate diuina et sanctorū apostolorum Petri et Pauli ppetuo anathemate cū suis auctoribus et fequacibus a liminibus sancte dei eccle separatus abijciatur: sicut antichristus et inuasor et destructor toti9 christianitatis: nec aliqua super hoc ei audientia reseruetur: sed ab omni ecclesiastico gradu in quocūq fuerat prius sine retractione deponatur: cui quisquis adheserit:vel qualēcūq tāq pontifici reuerētiā exhibuerit:aut in aliquo eū defendere psumpserit pari sententia sit mancipatus: qō si quis huius nostre sancte decretalis snia temerator extiterit:et Romanā ecclesiā sua presumptione contundere et perturbare cōtra hoc statutū tentauerit ppetuo anathemate atq excōicatione dānetur: et cū impiis qui nō resurgent in iudicio repu

1 Electus in papā cocorditer aut a duplo maiori cardinaliū pte per secularis potestatis abusū impressionem et metū an canonicū dicatur habere in apostolatu igressum.vt per cōsequens sibi competat facultas nominatis per regē xpianissimū de platuris pvidēdi iuxta terminos hu9s textus? Et vide quasi vsq ad finem one de electiōe p impressionem et violentiā facta adducit.

tetur: oipotentis irã cõtra se sententiat: et sctõrum apostolorum Petri et Pauli quorũ ecclesiam presumit cõfundere in hac vita et in futura furorẽ sentiat. Fiat habitatio eius deserta: et in tabernaculis suis nõ sit q̃ inhabitet. Fiãt filij eius orphani et vxor eius vidua. Cõmotus cõmoueatur ipse: et filij eius mendicẽt: et eijciantur de habitationibus suis. Scrutetur etiã fenerator omnẽ substantiam eius: et diripiãt alieni labores eius: orbis terrarũ pugnet cõtra eum: et cũcta elementa sint ei cõtraria: et omniũ sanctorum quiescentiũ merita illũ cõfundant: et in hac vita super eũ apertã vindictã eorũ ostẽdãt. Obseruatores autem huius nostri decreti oipotẽtis gratia protegat: et auctoritas beatorũ apostolorũ Petri et Pauli ab omniũ peccatorũ vinculis absoluat. Uides ibi ergo text. quẽ literaliter et extẽse ex causa animo in meo retẽta. adducere volui: per quẽ videtur confundi solutio Car. zaba. in dicto. c. licet. col. vij. in. qõ. xxxi. et in col. viij. vers. sic. secunda conclusio. et in. c. quod sicut. §. qõ autem tabulam argenteam. dũ in dictis locis pede fixo firmauit meticulosam pape electionẽ etiã per impressionem factã viribus nõ carere. tex. enim preallegati. c. in noĩe dñi. satis et quippe clare ostẽdit quod seditiõe vel presumptione aut quolibet ingenio. s. iniquo et sic vi et impressione exquisita electus: dicit anticbristus et inuasor et destructor totius christianitatis. Talẽ igitur eo modo electũ non auderez ego affirmare xpi vicariũ: nec canonicũ habuisse ingressum: et per cõsequẽs assererẽ tali taliter l summum pontificẽ electo nõ cõpetere facultatẽ de prelaturis prouidendi viris a regia maiestate nolatis. Uideo enim summũ pontificem nõ assumendũ vijs illicitis: sed canonica via ad tantum honorẽ et ad apostolatũ ipsum. quia scribitur. Nec quisq; sumit sibi honorẽ: sed qui vocatur a deo tanq̃ Aaron. ad hebreos. v. et in. c. qualiter post obitũ. de elect. Qui aures habet audiendi audiat. Math. xi. et. xiij. Car. tamẽ zaba. in dicto. c. licet. q. xxxj. indũt vt predixi quod immo electio facta de electo in papã metu et impressione valet. Et respõdet illi vers. qõ si quis cõtra hoc decretum. dicti. c. in. noĩe dñi. dicẽs non obstare quia scđm eũ ille tex. loquit respectu pene in terminis dicti. c. si quis pecunia. videlicet in electione pape celebrata a nõ cardinalibus. seditiõe / impressiõe et meturita quod tũc talis electio eẽt nulla. fatetur tamẽ prout. d. Car. in dicto. c. licet. in. qõ. xxxj. electionem pape factã cõcorditer a cardinalibus aut a duplo eorũ maiori parte occurrentibus impressione et metu non esse nullã. Cui tamẽ nõ adhererẽ / suã doctrinã simpliciter intelligendo: Imo (ni falar) tex. preallegati. c. in noĩe dñi. vers. quod si quis contra hoc decretũ. est de directo contra ipsum. nam c. in noĩe dñi. loquitur etiã de electione pape et de forma inspecto illo iure a cardinalibus in summi põtificis electiõe seruãda. vt lic;do patet illo in textu. incipiẽdo a vers. vt obeunte. et c. prosequendo literã illius tex. vsq; ad vers. plane. in quo quidẽ vers. plane. de remedio cõgruo prouidetur in papã electo / impedito in eius intronisatione. et consequẽter in dicto vers. quod si quis contra hoc decretũ. statuitur pena relatiua ad singulas partes illius tex. nedum contra viros non cardinales infractores illius decreti: sed et cõtra cardinales perperam et cõtra illã formam papã eligentes. et nedũ pena de qua ibi cõtra tales statuitur verũ et contra electum violatorẽ illius forme. quiã penam in adherentes et talis electi defensores extẽdit

tex.ille.et illu tex.dicit singularē gloss.prac.sanc.in.c.sicut in construenda.§.ad tollendu.in verbo libere.in ti.de elec.ad probandu q electio pape facta per seditionem/ violētiam / vel oppressionē sit nulla. Et si mea inductio ad dictum.c.in nomine dni.versi.qd si quis cōtra decretu.tibi non sufficiat ɔtra Car.in dicto.c.licet.plenius in voce deo opitulante referam.put et nūc scriptis alia ostēderem contra opinionem Car. si prolixitas cōmēdaretur.aut siue na venustasq dicendi talis qualē manus et mens optant sonu redderent: sed nūc quadam mestitia plenus ob singularis amici mei superuenientē mortē taceo.cātādo vna cu horatio in libro qui de arte poetica intitulatur.

Nā neq chorda sonū redit quē vult man⁹ et mens.

Contra etiā doctrinā Car.zaba. de qua i dicto.c.licet.in col.vij.q. xxxj.et in col.viij.vsi. scda conclusio.adduco.c.quisqs. de elec. vbi est casus q quisquis electiōi de se facte p sclaris potestatis abusum cōsentire psumpserit ɔtra canonicā libertatē: et electionis cōmodo careat et ieligibilis fiat:nec absq dispēsatiōe ad aliquā valeat eligi dignitatē.et sic videtur ibi casus gnalis q electio meticulosa aut p sclaris abusum ptātis facta corruat et sit nulla.ita q decisio dicti c.qsqs.quo ad nullitatē talis electiōis videatur ex idētitate rōnis vēdicare etiā sibi locu in electiōe pape eo modo facta.Respōdet th Car.zaba.in dicto.c.licet.q.xxxj. post primu exemplu.i.glos. dicti c.quisqs.q illud.c.qsqs.nō obstat qr loquit qn ad electionē admittuntur clerici cu laic⁹. vt tūc veru sit electu p tales electores carere electionis cōmodo.et ita etiā primum exēplu.i.glo.dicti.c.quisqs. sequitur ibi Car.zaba.in.i.oppo.

[1] Et Inn.in dicto.c.quisqs. quē ibi refert Panor.in expeditiōe.i. gloss.ponit tria exempla abusus ptātis sclaris.Primu est cu clerici requirūt laicos vt intersint electioni.Scdm est.cu clerici reqrūt cōsensum clerici sclaris sup certa persona eligēda.ar.c.cu terra.de elect.Tertiu est.cu clerici aliquē eligunt minis alicui⁹ singularis potētis.et nota singulariter hoc vltimu exemplu Inn.p eūdē adductu in dicto.c.quisqs.scdm Panor.ibi in.i.glos.Videt eni ex hoc vltimo exemplo Inno.ibi sentire q electio facta p impressionē secularis sit ipso iure nulla.et q cōsentiens tali electioni incidat in penā de qua meminit psarum.c. quisqs.Cōtrariu th sentit Inno. in.c.qd sicut.de elec.vbi tenuit q electio p metu facta nō est ipo iure nulla.et ita refert ipm Inn.Panor.in dicto.c.quisqs.in.i.gl.et ita firmat et tenet etiā post Inn.in dicto.c.qd sicut.Car.zab.in expeditiōe.§.qd aūt tabulā argēteā.no. viij.Panor.th in dicto.c.quisquis. in.i.glo.quo ad hoc vltimu dictu se remittit ad notata p seipsum in dicto.c.lz.cui⁹ doctrinā infra mox reassumā.[2] Sz p nūc ɔtra solutionē Car.zab.datā p eu tā in dicto.c.licet.qm in eod.c.quisqs.in.i. oppo.ad illu tex.post primu exēplum.i.gloss.illi⁹.c.posses dicere post Io.de imola ibi.tenētē pede fixo cōtra Car.ibi q electio facta a clericis p ipressionē laicorū est nulla ipo iure.et p hoc ipse Io.de imola in dicto.c.quisqs.in.i.glo. allegat ɔtra Car.ibi.glo.in.c.bone.le.i.in verbo metuebāt.vsi.in spuali vo.de elec.vbi firmat glo. q in spuali matrimonio cōsensus debet esse liber sicut i carnali:als nullus esset consensus.allegat.c. cu locu.de spō.et sic glo.pallegati.c.bone. quo ad hoc arguit de matrimonio carnali ad spuale qd regulariter militat.p.c.inter cor

1 Nota tria exēpla abusus ptātis secularis circa electiones.

2 Pro Io.de imola ɔtra Car. quod electio facta a clericis p impressionez sit nulla.

poralia. ⁊ in. c. licet. de trãsla. epi.
vel elec. ⁊ licet hoc argumẽtũ nõ
sp militet vti ostẽdit p pulchrum
ꝟsum Car. in. c. tue. de spõ. ⁊ sunt
iura vulgaria. tñ in hoc casu mili=
tat p ea q̃ isra subijciam. Et nota
ppetuo ꝑmissã gl. dicti. c. bone. qꝛ
illa saltẽ facit specifice cõtra do=
ctrinã Car. zaba. in dicto. c. licet.
in. xxxj. q. vbi dicebat ꝙ ꝗꝗ glo.
c. ij. de his q̃ vi metusue causa fi.
enumeret nonnullos casus quos
met9 anulat: omisit tñ casum ele=
ctionis metu facte. Mihi autem
sufficit vt illũ casum inserat gl. di
cti. c. bone. in hoc arguẽs de car=
nali ad spũale matrimoniũ. ⁊ de=
cisionẽ glo. dicti. c. bone. sequunt̃
ibi Inno. Panoꝛ. ⁊ Jo. de imola.
qui cã ibi dicit singularẽ. ⁊ ex il=
la glo. notat ibi Pañ. foꝛmaliter
ꝙ electio facta p metũ est ipso iu=
re nulla: ⁊ dicit ibi Pañ. ꝙ in isto
casu nõ habet locũ regula scilicet
coacta voluntas: est. de qua in. c.
c. merito. iuncta glo. in ꝟbo vult.
xv. q. j. vbi vide plura iura tã ciui=
lia ꝗ canonica p illã glo. quo ad
hoc allegata: ⁊ iter cetera. vide.
l. si mulier. §. si metu coact9. iũcta
gl. in ꝟbo volui. ff. de eo qd met9
causa gef. er. [1] Ratio autem cur
electio metu facta sit nulla est qꝛ
in electiõe nõ solũ requirit̃ cõsen
sus sed etiam liber cõsensus. Me
tus enim ⁊ si nõ tollat ꝯsensũ: tol=
lit tñ libertatẽ cõsensus. qꝛ vbi in
tercedit met9 ibi cõsensus nõ est
liber. ⁊ istud est qd ait tex. l. c. cuꝫ
locũ. de spõ. dũ inqt. Cũ locũ non
habeat consensus vbi metus vel
coactio itercedit. ⁊c. Cõsequẽter
ꝙ electio metu etiã a cardinalib9
facta sit nulla contra doctrinam
Car. in dicto. c. lꝫ. adduco tex. l. c.
vbi piculũ. §. ceteꝝ. de ele. li. vj. cu
ius verba hec sunt. Ceterũ qꝛ cũ
arbitriũ vel inoꝛdinat9 captiuat
affect9: vel ad certũ aliqd obliga
tiõis cuiusq necessitas adigit ces
sat electio dũ libertas adimitur

1 Rationem assignat cur electio metu facta sit nulla. et p hac parte tex. allegat.

eligendi. ⁊c. ergo ibi est tex. clar9
per quẽ cõcludere possum9 cõtra
Car. in dicto. c. lꝫ. ꝙ electio pape
a cardinalib9 metu celebrata est
nulla. dicit enim vt vides. §. cete=
rum. cessare electioneꝫ adempta
libertate. quapropter dicere sole
mus. ꝙ inuitos fieri ecclesiastica
moderatio grauitasq non patit̃
vt ex nolẽtibus fiant homines vo
lentes. vt etiam dicebat Gelasi9
scribens Uictori episcopo. in. c. cõ
suluit dilectio tua. 74. di. Duruꝫ
quippe esset si electio que liber=
tate occurrente celebrari dꝫ vt in
c. cum terra de elec. ipsa meticulo
sa aliqua seu valida diceretur. id
enim affirmare est iuri communi
contradicere et potissime preal=
lega. §. ceterum. Uideo tamen
ego quod animus domini Car.
zaba. in dicto. c. licet. nundum
conquiescit: nec a sua opinione
eum diuertit predictus. §. ceterũ.
cui respondet quod licet electio
metu seu adempta libertate fa=
cta non sit omnino pura et dica=
tur cessare: vt ait ille. §. ceterum.
non tamen dicitur ibi ꝙ ex hoc
sit nulla. ⁊ cum ista solutione ad
dictum. §. ceterum. transit Car. in
dicto. c. licet. in. xxxj. q. respondẽs
quibusdam iuribus legalib9 pri=
ma fronte contra se facientibus
vti per eum ibi videre potes.
Tanti tamen patris reueren=
dissimi semper saluo honoꝛe au=
ctoꝛitate et reuerentia. non sa=
tisfacit mihi eius solutio quam
dedit ad dictum. §. ceteruꝫ. Quid
enim aliud sibi vult text. ille
dum dicit cessat electio dum li=
bertas adimitur eligendi: nisi
quod electio sit: sine libertate:
et sic per impressionem aut me=
tum qui cadere posset in virum
constãtẽ facta sit nulla? Ostendo
ergo tex. dicti. §. ceterũ. probare
cõtra Car. intẽtũ nostrũ ⁊ omissa
solutione Car. ad dictũ. §. ceterũ.
dic audacter ꝙ ille. §. ceterum. est

ſingularis ⁊ melioꝛ de iure ſcdm
Barba. in ru. de teſta. col. v. in. ij.
lectura ad probandum q in ele-
ctione fiēda req̄ritur voluntas ⁊
libertas: ita vt ſi īteruenīat volū-
tas ceſſetq3 libertas actus nō te-
neat. [1] Uolūtas igit ⁊ libertas
fabricāt electionē: ita q per pre-
ſentiā volūtatis ⁊ abſentiā liber-
tatis electio ē ipſo iure nulla. ver-
ba ſunt Barba. in ru. de litis con-
teſta. col. mihi. v. in fi. vbi ad hoc
allegat tex. quē dicit ſingularē i
dicto. §. ceterum. quē tex. etiā ad
hoc ibi ponderat Phi. fran. not.
ſexto. q̄ ē. §. eodem cōtextu legit
ipſe cū. §. ꝑterea. c. vbi periculu3.
de elec. in. vj. ⁊ ibi Phi. frā. repro-
bat ꝑdictā opinionē Car. de q̄ in
dicto. c. l3. ⁊ ſeq̄tur opinionē Joā.
de imo. ꝯtrariū i dicto. c. licet. fir-
mantis. [2] Et ſi tu q̄n q3 egeas
iſta regula que ſepius per ſcri-
bentes ac in ſcripturis per aduo-
catos adduci ſolet: videlicet. qd
vbi in actu gerendo volūtas ⁊ li-
bertas requirūtur: ſi occurrat vo-
lūtas ⁊ ceſſet libertas actus coꝛ-
ruat. vltra text⁹ vulgatiſſimos q̄
ſolēt allegari īter quos eſt tex. c.
veniens. le. i. 3. c. cū locū. de ſpon.
allegabis glo. in. c. notificaſti. in
vbo licentia3. xxxiij. q. v. quam di-
xit ſingularē Barb. in dicta ru. de
teſta. col. v. in. ij. lectura. ⁊ Phil.
fran. in dicto. c. vbi ꝑiculū. §. pre-
terea. no. vj. ſuo quo vt predixi le-
git dictū. §. ceterū. glo. etiā dicti
c. notificaſti. dicit menti tenēdā.
Panoꝛ. in. c. abbas. col. ij. de hīs
que vi metuſue cauſa fi. et eandē
glo. c. notificaſti. ſequitur Panoꝛ.
in preallegato. c. bone. in gl. me-
tuebant. [3] Et ad premiſſa nota
vt intantum metus reddat ele-
ctionem nullam. ⁊ adeo eſt cano-
nibus inimica. q dicebat Bal. in
c. quiſquis. in fi. de elec. q ſi ele-
ctus in papam per metum cōſen-
tiret tali electiōi facte contra bo-
nos moꝛes catholice eccleſie: nō
poſſet iterato per cardinales eli-
gi: quia ineligibilis eſt hoc caſu
ſpecifico per dictum. c. quiſquis.
ſcdm Bal. ibi. et Phil. fran. in di-
cto. c. vbi periculum. §. preterea.
not. vj. de elect. ſub quo. §. ꝑterea
vt predixi legit ipſe. §. ceterū. eiuſ-
dem. c. vbi periculum [4] Fac igi-
tur reſolutionem circa premiſſa
ex preallegatis ⁊ ſupra deductis
⁊ dic q in electionibus liberū de-
bet eſſe arbitrium non ſolum ab
oppreſſione manifeſta ſed etiam
ab occulta foꝛmidabili. vt notat
Bal. in dicta. q. quiſquis. ⁊ ſi talis
impreſſo aut metus qui in virum
conſtantem caderet in electione
interueniat eam redderet nullā.
prout talis metus carnale redde-
ret etiam matrimonium nullu3.
c. vbi periculū. §. ceterū. de elect.
li. vj. iuncto. c. cum locū. de ſpon.
coniungendo gl. in preallegato
c. bone. in vbo metuebant. vſ. in
ſpūali vero. cum doctrina Inno.
Panoꝛ. ⁊ Jo. de imola ibi. de ele.
Quiſpiā tñ diceret mihi q loquoꝛ
ꝯ doctrinā. Car. l. d. c. l3. vt ꝑdixi ⁊
qd bonū eſſet vt tanti patris reue-
rendiſſimi doctrinā ad concoꝛdiā
aliquam ſine moꝛſu deducerem.
Ideo ego memoꝛ q prout expe-
dit iura iuribus concoꝛdare. l. cū
omnia. C. de inoffi. doti. c. cum ex-
pediat. de elec. li. vj. ſic etiā expe-
dit vt dicta doctoꝛū cōtrarioꝛum
ꝑma fronte: ad cōcoꝛdiam dedu-
cantur honeſtam. facit. c. inter di-
lectos. §. ceterum. de fide inſtru.
et. c. cum tu. de teſti. iunctis nota-
tis ibi per Bal. no. fi. ⁊ Panoꝛ. in
ij. no. ⁊ Fran. areti. no. iij. ⁊ faciūt
ibi late deducta et allegata per
Feli. in prima. ſecunda. tertia. et
quarta concluſionibus. [5] Qua
de cauſa opiniones contrarias
in caſu noſtro ſic ad concoꝛdiam
adducerē. q vbi ageretur de ele-
ctione etiam ſummi pontificis: et
electoꝛes cōpellerentur per im-
preſſionem eligere certum: vt pu

1 Uolūtas ⁊ libertas fabricāt electionem.

2 Regl'a vbi i actu gerendo volūtas et libertas req̄runt ſi occurrat voluntas ceſſetq3 libertas actus coꝛruit.

3 Opinio bal. ⁊ phil. frā. q ſi ds electus ſit metu i papam ⁊ cōſenſit tali electiōi de ſe facte nō poſſet iterū eligi.

4 In electione liberum d3 eē arbitriū nedū ab oppꝛſſione manifeſta ſ3 ēt ab occulte.

5 ad ꝯcoꝛdiā ddducit opiniōes ꝯtrarias: pulchre oſtendēs an ⁊ qñ electio p impreſſionē vl' metū facta ſit nulla vel nō.

1 Electores etiã si cardiales sint certum eligere coacti nulliter eligũt secus si unũ a principio incertũ ex pluribus certis cogãtur eligere.

ta quia compelluntur eligere titium:tunc ipso iure non valeret electio.quia est contra proprium significatum et substantiale vocabuli.Nam eligere est unum ex pluribus voluntarie capere.Unde non est electio ubi non est voluntas libera secundum Panor. in dicto.c.licet.et eundem in.c.cũ terra.per illum tex.no.iij.co.tit. et facit secundum Panor. in dicto.c.licet.tex.in.c.ad fidem.xxiij. q.v.et in proprijs nostris terminis est tex.valde notabilis in pre allegato.c.ubi periculum.§.ceterum.quem ad hoc allegat Pa.in dicto.c. licet.col.mihi.v.versi.ad uerte ultra doctores ubi dicit hoc sentire Bar.in tractatu de tyranno in.vij.q.et dicit Panor. in dicto.c.licet.post Bar.in dicto tractatu ꝙ si civitas habens electionem in rectoris ⁊ per tyrannum cõpulsa eligeret rectorem non valeret electio.Unde sententie illa te ab ipso rectore essent nulle.facit.l.ij.ff.de iudi.ubi requiritur liber consensus in trãsferenda seu prorogãda iurisdictiõe.Ex quo infert Panor.i dicto.c.licet.post Bart.in dicto tractatu.ꝙ si tyrannus iuit ad civitatem liberam cũ exercitu magno: et pretextu timoris talis exercitus civitas illa eligeret tyrannum in dominum: transferendo in illum omnem iurisditionem:non valeret id quod tali timore ageretur.⁊ per consequens non valerent gesta a tali tyranno.facit tex.in.l. decernim⁹ cum ibi notatis.C.de sacro.eccle. [1]Et ex istis elicio istã conclusionem nec formido quin vera sit.ꝙ ubi cardinales per impressionem aut metũ ab alijs vel ab aliqbus ex se ipsis illatum talẽ ꝗ in viros constantes cadere posset eligere cogerentur certam specificatam a principio personam ꝙ eo modo electus non diceretur introitum habere canonicum: ⁊ per consequens non posset taliter electus ipsis nominatis per regem christianissimum de prelaturis hoc in text.de scriptis providere.Si autem compellerentur electores eligere aliquem de certo genere personarum.ut verbi gratia pcipitur metu interveniẽte ipsis electoribus ut aliquam personã eligãt de certo genere aut de domo vel familia alicuius magnifici et potentis domini.non ꝙ met⁹ vel tale preceptum mixtum cum impressione exprimat certam personam.sed in genere.cũ restrictione tamen ad plures psonas unius generis domus vel familie.⁊ tũc concluderem una cum Panor.in dicto.c.licet.⁊ post Joan.and.et Panor.in dicto.c.cum terra.ꝙ talis electio valeret.quia non admittitur electoribus omnino libertas eligendi ꝗꝗ restringatur.sicut in simili videmus in consuetudine que potest restringere libertatem eligendi puta ad certum genus personarum vel collegij.licet non possit simpliciter tollere facultatem eligendi remanente potestate eligẽdi.hoc enim clare tibi constat ex.c.cũ dilectus.de cõsue.c.ij.de in inte.resti.c.abbate.sancti silvani.de verbo.signific. iuncto.c.cum terra.et ibi Jo.an. et Panor.de elec.Et concluderem taliter electum concorditer aut a duplo maiori pte carnalium alio obstaculo divino aut naturali nõ subsistẽte canonicũ ex tali electione hře ĩtroitũ:⁊ p ꝯsequẽs tali pape.sic electo/noiatis per christianissimum regem providendi de prelaturis iuxta terminos huius tex.cõpeteret potestas.et secũdũ hoc ultimũ membrũ posses salvare doctrinã. Car.in dicto.c.licet. in.xxxj.q.dum dicit electionẽ pape per impressionẽ ⁊ metũ factam non esse nullam.videlicet ubi electoribus non infertur metus precisus ad certam psonam eligẽdã

sed relinquitur plurium persona rum optio.⁊ pro corroboratione istius vltimi membri facit doctri na Panor.in dicto.c.cū terra.col. mihi.ij. vbi dicit posse attentari ꝙ matrimonīuz carnale per ine tum contractum tenet ⁊ valet:qñ

intrantiū spōte factam[a])

contrahens non fuit cōpulsus a principio contrahere cum certa ⁊ precisa persona: sed cum aliqua de certo genere que persona re linquebatur ex pluribus in eius electione seu optione.⁊ hoc vlti mum dictum tu canonista perpe tuo nota ad materiam.c.veniēs. le.j.⁊.c.cum locum.de spon.Alia que de electione summi pontifi cis possem depingere taceo te re mittendo ad ea que habentur et notantur in.c.in nomine domini. xxiij.dis.c. si quis pecunia. lxxix. di.c.licet.de elec.vbi periculum. eo.tit.lib.vj.⁊ cle. ne romani.de elec.ex quibus iuribus ⁊ ex scri bentiuz ibi doctrinis liquido sci re poteris quando papa canoni cum dicatur habere ingressum.[1] Sciat tamen papa de cuius'itroi tu meminit tex.iste.⁊ scuius gra tia⁊ ex causa quā in animo gero aliqua cum tota humilitate dei ⁊ eius laudem scripsi.plura esse in eo requisita vt canonicū dicatur habere introitum seu ingressum: saltem pro eius proprie anime sa lute nostroꝗꝫ bono exēplo.Que reres a me que sunt ista?nonne sufficit papā electū fuisse cōcordi ter⁊ reuerendissimis cardinalibꝰ aut a duplo corum maiori parte: vt iura canonica cantant? Respō deo ꝙ ꝗlicūꝗꝫ in pape electione sufficiant id saltem certo scio pa pam talē esse debere;qualē descri bit diuus Bernardꝰ ad Eugeniū papā sic scribēs. Papaz opꝫ esse formā iusticie.Sāctimonie specu lū.Doctorē gentiū. Christianoꝝ ducē.Amicū sponsi.Spōse para nimphū.Cleri ordinatorē. Pasto rem plebiū. Magistruz insipien tiū. Refugium oppressorū. Pau perū aduocatū. Miserorum spē. Tutorē pupillorum. Judicem vi duaꝝ.Oculū ce corū .Linguam mutoꝝ. Baculū senū . Ultorum scelerū.Malorū metū. Bonorum gloriā.Uirgā potentū. Malleum tyrannoꝝ.Regū patrē.Legū mo deratorē.Canonū dispēsatorem. Sal terre.Orbis lumē.Sacerdo tē altissimi.Uicariū christi.Chri stum domini.Postremo deū Pha raonis.

1 Qualis debeat esse papa.

a Factā.[2] O celuz/o terra o maria nep tūi.Quot dolores/sin gultꝰ ac lachrymas vti aiūt(ego enī huiꝰ rei insciꝰ sum)textꝰ iste i sectā?ecclia gallicana peperit?nec mo(me dēpto)ē ꝗ nesciat.Ob enī hāc textualē determinationē ne scio dormiēs an puigilās intelle xerim;viros deuotos ecclie galli cane pene diuinos ecclesiasticos/ tale in mediū a ꝯcordatorū horū in lucē ꝓditorū tpe atulisse mestū interrogatiuū. his ꝟbis mox se quētibꝰ inuicē vtētes. Quibꝰ ma ior p deos imortales viri fratres seruitꝰ addita:maioꝛꝗꝫ libertas circa prelatoꝝ nostroꝝ assumen dorum via'i libere electiōis fuit adempta: pristinis consideratis tum iuris communis:tum regni xp̄ianissimi priuilegū nobis per sonis ecclesiasticis datis: nobis inꝗꝫ nec xp̄ianissimo regi moder no nec suis antecessoribus suspe ctis sed fidelissimis?Inculpabāt enim viri ipsi ecclesiastici(ni fal lar)quosdam ad latus tunc regis nostri christianissimi vitā caducā degentes: sint tales tamen quos culpabiles dicebant mortui om nes aut aliqui deteriores super sint deus scit'non ego. Ego enī oēs tales ꝟtuosos esse credo.Aie bant enī passim viri ecclesie gal

2 Inquit ꝙ sint dormiens aut puigilans itellexit vi ros ecclie gallicane ecclesiasti ce cōtristatos fuisse ꝓpter horꝝ cōcordato rū in lucez ꝓditorum dispositio nem.

Kcane nõnullos ambitione dãnabili motos extitisse: regẽq; nostrum (cui vita cũ salute tã aie q̃ corpis honor et gloria) ad hec induxisse sacra cõcordata: omissis his q̃ a sacris cõcilijs gñalib⁹ de qb⁹ in sanctione pragmatica in ecclesie gallicane priuilegiũ describebãtur. Voces tñ taliũ mihi ignote fuere: aut auditu priuat⁹: aut pticularibus negotiũculis occupatus: nil certo nisi vẽtose ⁊ transitorie de pdictis intellexi. Qua de re ptermisso meo testimonio circa res domesticas priuatas occupato: an pmissa vera sint necne: illorũ q̃ regni archana nouerũt sit iudiciũ. Ego em̃ cũcta q̃ in his sacris cõtinẽtur ꝯcordatis recte ⁊ scẽ a papa ordinata fuisse rege ꝯsentiẽte existimo. Quisq̃s tñ auctor fuerit libertatis ecclastice gallicane adẽpte aut diminute (si adempta aut diminuta ⁊ absre fuerit) q̃tũcũq; supbus aut sublimat⁹ sit cogitet statutũ esse sibi semel mortalisq; semp viuẽs morit. Id em̃ cognouit beat⁹ Paulus sic. ij. ad Corit. iiij. scribẽs ⁊ dicẽs. Semp em̃ nos q̃ viuim⁹ in mortẽ tradimur. ⁊ alibi idẽ Paulus sic ait Quasi morientes ecce viuimus. ij. ad Corint. vj. Nec corrupti nec dãni illatores (si tales hoc in regno reperiunt) arbitrẽtur incorruptã (cessante satisfactiõe) possidere vitã. scribit em̃. Caro ⁊ sanguis regnũ dei possidere nõ possunt: neq; corruptio incorruptelam possidebit. j. ad Corinth. x. Qui aures habet audiendi audiat. Sciant igitur oẽs quos sermo noster taxat: q; omnes manifestari oportet ante tribunal christi: vt referat vnusquisq; ppria corporis prout gessit siue bonum: siue malũ. vt inquit beatus Paulus. ij. ad Corint. v. Expurgate ergo vetus fermentũ. iuxta monita per beatũ Paulũ. j. ad Corint. v. Et glorificate et portate deũ in corpore vestro. vt precipit idẽ Paulus. j. ad Corinth. vj. Et oia vestra in charitate fiant. j. ad Corinth. xvj. Postpositoq; lucro particulari et ex quo de platuris hic fiet plixus sermo deprecor humiliter: vt sicut ad officia sic ad platuras ⁊ sacerdotia digni tm̃ libere assumãtur [1] Sz heu sancte deus adeo in diuersis mũdi ptibus hactenus gña corruptorũ/ munera/ amici/ ⁊ fautores corꝝ locũ vẽdicarũt: vt plus põpa vana ⁊ dãnosa ac diuitie indignorꝝ ⁊ indoctorũ operẽtur in officiorũ sacerdotiorũq; assecutione: q̃ virt⁹ pauperꝝ dignorꝝ ferme fundit⁹ extirpatorꝝ: taliterq; nũc vel saltẽ paulo añ diuersis in mũdi ptib⁹ viuit: vt de scia ⁊ moribus sit vltima inter hoies q̃stio. Nec multũ differt hoc tẽpus ab illo in q̃ ꝯ Romanos tali vicio notatos sic satyrice sua in tertia satyra scripsit Juuenalis.

1 Hodie officia ⁊ plature assignantur idoctis ⁊ corruptis: ṽtuosis doctisq; spretis.

2 Paupibus moribꝰ ornatis scientiaq; pditis officia ⁊ bñficia denegant: q̃ etiã ab obtẽtis pellũtur. q̃ mox lenonũ ⁊ adulatorꝝ pueris indignis cõcedũtur.

Da testem rome tam sanctum: q̃ fuit hospes
Numinis idei procedat vel numa vel qui
Seruauit trepidam flagranti ex ede mineruam
Protinus ad censum de moribus vltima fiet
Questio: quot pascit seruos: quot possidet agri
Jugera: q̃ multa magnaq; paropside cenat.

[2] Dolendum quippe est de huius caduci mundi miseria. Vide em̃ passim virtuosos (pauperes tñ) infelices vocari: q̃bus (licet dignis) et officia et sacerdotia denegantur: et a iam ex canonico ⁊ iuridico titulo obtentis sedibus causa cessante pro nõnullorũ sepe nedum principum adulatorũ petulantia et voto via facti manu hostili sepe deponuntur: vt improborũ et lenonũ pueris aut illiteratis ⁊ in dei eccle=

sla scandalosis imprudētibus bonis literis exutis applicentur. Dic igitur queso (omittamus regni francie intactos viros in quo si tales vigeāt necne discas ab alio non a me) an talia vidistis in temporibꝰ tuis pullulare vitia? Dic insuper an hec tempora sint conformia illis in quibus contra Romanos huic vicio deditos satyrice Juuenalis scripsit satyra tertia sic inquiens.

Nil habet infelix paupertas durius in se:
Quam ꝙ ridiculos homines facit: exeat inquit
Si pudor est: et de puluino surgat equestri
Cuius res legi non sufficit: et sedeant hic
Lenonum pueri quocunqꝫ in fornice nati. ꝛc.

¶ Facinorosi eṁ viri (vt videtis) singulis diebꝰ varijs in locis nedum pphana officia verū etiā beneficia assequūtur: dum tñ sint fautores indigni: secreta reproborū tenētes occulta. semotis vndiquaqꝫ viris scientia/moribus et cōscientia ornatis ꝛ dotatis. vt hodie dici possit id quod idem Juuenalis tertia in satyra depingit sic dicens.

Quis nunc diligitur nisi cōscius? et cui feruens
Estuat occultis animus: semperqꝫ tacendis. ꝛc.

[1] Quid vltra referā? Ignoro. aut certe scribere non audeo. Unum tamē cunctis innotescit mortalibus: videlicet ꝙ talis varijs in mūdi partibus viguit viuendi modus corruptus: talesqꝫ administrasse nouitatū corruptarū et perniciosarū inuentores: rerūqꝫ humano generi nociuarum autores. vt vix aliquid novi vltra magis mortalibus dānosum excogitandū supsit. preter id quod a nonnullis corruptis mordacibus substantiā populi eneruatoribus impensum extitit. vt merito cantico vti possim quo Juuenalis etate sua satyra in prima vsus fuit. sic inquiens.

1 Corruptos administrase ait: talia qꝫ dāna intulisse vt nil deteriꝰ posteritas addere valeat.

Nil erit vlterius quod nostris moribus addat
Posteritas. ꝛc.

Dices forsan ac simul mihi pcipies. Clare signa taliū corruptorum aut sublatorū de medio aut supstitū (si q̄ sint) nola. Tuo voto ꝛ iussui satisfacere/ psona aut honore saluo meo pprio (taceo bōa q̄ mihi nulla aut valde modica sūt) neq̄o. Dices q̄d formidas? Rñdeo accusationes falsidicas nōnullorum: aures more canū venaticorum ad pdā more antiquo tēdētiū. Ea de re sequutus Juuenalis mores taliū cognoscētis cōsiliū: digito compesco labellū. inq̄t eṁ ipse sua in satyra prima.

Cum veniet contra: digito compesce labellum:
Accusator erit qui verbum dixerit: hic est.

Ne tñ ego miser ꝛ grādis preceteris peccator simpliciter obmutescā id solū pfitebor (nolatim taxādo neminē) omnē vicū tristibus obscenis hodie (veluti priscis tēporibꝰ) ꝛ pauperū excoritoribus et libertatū ecclesiasticarū studiose destructoribus pene infinitis abūdare. vt recte afferre in mediū valeā Juuenalis sentētiā in satyra prima.

Fronti nulla fides: quia enim non vicus abundat
Tristibus obscenis? ꝛc.

1 Corruptus corruptuz/ laudabili= ter. ꝛ irrep hẽsibiliter nõ põt con dẽnare.

2 Mores q̃s q̃s in se ap= probat nõ põt irrepre hẽsibilr in alio repro= bare.

3 Per hec sa cra ɔcorda ta an in ali quo sit di= minuta li= bertas ec= clesie gal= licane?

[1] Inquit (inter scribendũ) mihi amicus. Qua de causa infectos ꝛ corruptos libertatisq́ eccl'iastice viros virtuosi ipsi nõ increpãt et lacessunt? Rñdeo amico meo ioco ꝛ forsan serio: raros esse ꝟtuosos viros inculpatos qui irreprehen sibiliter nouitatũ perniciosarum auctores/ libertatũq́ ecclesiasti= carũ ꝛ subditorũ suffocatores ta= xare ꝛ punire possint. cum ferme omnes eodẽ morbo laborent. [1] Ideo corruptis corruptorũ emen datoribꝰ ꝛ castigatoribꝰ dici po= test. ꝙ moresq́ quos in se approbãt non possunt irreprehensibiliter ꝛ lau dabiliter in alijs reprobare. quia nil arenariꝰ arenario: nec iudeus iudeo: nec Cathilina cethego a= scribere potest. l. q̃m iuncta glos. in verbo introduci. C. de here. l. in arenã. C. de inoff. testa. Eos igit̃ quos par facinꝰ coinq̃nat ꝛ equat vtrosq́ similis pena comitetur. ꝛ formidet (saltem deum) qui repro bus est reprobum iudicare virũ. facit. l. si quem q̃. in fi. C. de epi. ꝛ cler. l. si filium. iuncta glo. in ver= bo deest. cũ iuribus per eam alle gatis in eius prin. C. de liber. cau sa. l. si duo. ff. de dolo ma. l. pretor ait. §. idẽ ait. ff. ne quid in lo. pu= bli. l. viro atq́ vxore. ff. sol. matri. c. pe. dum dicit. et paria delicta. ꝛc. cum. c. fi. ibi. ꝙ cum paria cri= mina. ꝛc. de adulter. ꝛ stup. et fa= cit. c. j. de accus. et. c. neganda. iij. q. fi. et. c. postulatus. iij. q. vij. ꝛ c. nulla secularium hominũ. j. q. j. cũ c. qui crimen. vj. q. j. ꝛ facit illud dñicum verbum. Quid autẽ vides festucã in oculo fratris tui: trabẽ autem que est in oculo tuo nõ cõ= sideras? Aut quomodo potes di= cere fratri tuo. Frater sine etiam festucam de oculo tuo: que est in oculo tuo trabem non vides? Hy pocrita ejice primũ trabẽ de ocu= lo tuo: et tunc perspicies vt edu= cas festucaz de oculo fratris tui. Luce. vj. Mat. vij. c. infames. cir= ca fi. iij. q. vij. Non igit̃ absre dicẽ bat Jesus redemptor nr̃ scribis ꝛ pharriseis: eos increpãs. Qui sine peccato est vestrũ primus in illaz lapidẽ mittat. Joan. viij. et habe tur in. c. qui sine peccato. iij. q. vij. Judicet ergo ille de alteriꝰ erro re qui nõ habet in seipso quod cõ demnet. Judicet qui non agit ea dem que in alio putauerit punien da: nec cũ de alio iudicat in se fe rat sententiam. c. iudicet. iij. q. vij. Cõtra eñ aliorũ corruptelas iu= dicantes et puniẽtes/ et ꝓprias extollẽtes iniquas vitas. facit. il= lud dñicũ p̃ ꝓs ꝓpheticũ de cãta tũ verbũ. Quare tu enarras iusti cias meas. et assumis testamẽtũ meũ per os tuũ? Psal. xlix. et ha= betur in. c. infames. in fi. iij. q. vij. Qui igitur recte alios et sancte iudicare debent et volunt: sapien tum sequantur sacerdotum ꝛ me diocrum exemplar. de quibus sic scribitur. Sacerdos vt sapiẽs me dicus. et perfectus primum sua peccata diluere sciat: ꝛ postea alie na detegere ꝛ sanare. c. sacerdos. in. q. vij. Ex premissis vides cur hodie mordaces nostre tempesta tis viri iacent impuniti: q̃m plu= res alios iudicare cõsueti: similis bus ꝛ forsan maioribus irretiti sunt sceleribus. Rectus ergo clau dum: et albus ethiopem iudicet. iuxta doctrinaz Juuenalis in pri ma satyra sic dicentis.

Loripedem rectus deri= deat: ethiopen albus.

Hec veluti nonnullis odiosa mi= nusq́ cunctis grata missa nunc fa ciamus: et rem literariã seu tex= tualem a curate pro viribus attin gamꝰ. Adeste ergo viri patres cir ca dicẽda equo aio: ꝛ q̃stionalr̃ ꝓ cedamꝰ. [2] Quero ergo. an liber tas ecclesiastica gallicana ꝑ hec sacra cõcordata circa electiões aliquo restringatur? Rñdeo ꝙ sic cũ hoc ꝙ sic. tũ inspecto iure cõiũ

cōſiderato cōcilio Baſilienſi. Iure eñi cōi libera dabat cuiq; collegio facultas poſtulādi nedum eligēdi quēcūq; tū ſecularē tū regularē platū:vt videre potes ꝑ totū titulū ad hoc diſpoſitū ac ordinatū .de poſtul.pla.iūcto.tex. tu.c.j.de elec.ꝛ ibi iter ceteros iuris ſcriptores per Pa.no.j.c.co ngregatio. xvj.q. ſi.c. monachi. et ibi Pan.no.vij.et no.viij.de ſta. mo.ne deſeras videre id qđ notatur a gl.c.ꝙꝙ.in verbo deuoluet verſi.vt igit.de ele.in.vj.de qua meminit Pa.in dicto.c.j.no.j.inquiens eā notabilē.ꝛ per tex.pre allegati.c.monachi.ver.priores. ait ibi Pa.no.vij.ꝙ eccleſia regularis recta prioris officio:ꝙꝙ alteri ſubiecta ſit:neominus debet ſui prioris electionē habere. Alia que a iure cōi in fauorē circa libertates eccleſiaſtice cuiuſq; capituli aut collegij ad poſtulādū et eligendum ſunt ordinata velu ti trita ꝛ vulgatiſſima omitto.[1] Sed qđ a cōcilio Baſilieñ in fauorem eccleſie gallicane diſpoſitum extiterit haud pretereundū exiſtimaui:vt quiſq; ingenioſus noſcere poſſit inſpecta huius textus litera:ruminatoq; textu Baſilienſis concilij:in quo illud con cilium Baſilieſe ab hoc Lateraneñ.(quod concordata vocitant hoies)differat concilio. Determinauerat enim antiquis tpib⁹ con cilium Baſilienſe:vt ex quo ſacri canones ſpiritu dei promulgati ꝓuide ſtatuerant vt vnaqueq; eccleſia aut collegium aut conuentus ſibi prelatum eligeret. Talibus ſacris canonibus inherens idem concilium Baſilienſe diffinierat generalem reſeruationē omnium eccleſiarum metropolitanarum/cathedraliū/collegiatarum/monaſteriorum/ꝛ dignitatum electiuarum per romanū pontificem fieri aut factis vti nō debere : reſeruationibus tamen in corpore iuris clauſis et his quas in terris romane eccleſie ratione directi ſeu vtilis dominij mediatevel immediate ſubiectis fieri contigerit ſemper exceptis. Sed per electiones ꝛ cōfirmationes canonicas ſecundum iuris communis diſpoſitionem predictis eccleſijs et dignitatibus electiuis vacantibus prouideretur. Non derogando propterea ſtatutis/priuilegijs/et conſuetudinibus eccleſiarum rationabilib⁹ poſtulationibus etiam in diſpoſitione iuris communis remanentibus .vt videre potes.c.ſicut in conſtruenda.§.ad regimen.verſi. quibus.ꝛ verſic.ſed per electiones.et verſic.non derogando.in ti.de elec.in prag.ſanc. Sublato in electorum fauorem omni impedimento ſeu obſtaculo.c.licet §.ſtatuit.in titu.de elec.in prag. ſanc.[2] Aduertē ꝛ ñ me decipiarĩ ex ſimplici,et nuda lr̃a dicti.c.in ꝯſtruēda.ṽſi.ſed per electiones. nam tēpore,etiā obſeruantie cōcilij Baſilienſis nō ſufficiebat ſimpliciter.vt in electionib⁹ ſeruaretur forma iuris cōmunis ſeu concilij generalis videlicet.c.q2 propter.de elec.niſi aliquid vltra formā illius.c.q2 ꝓpter.de elec.occurret.quale erat illud de miſſa ſpiritusſancti ab electoribus audienda:eorumdēq; electorum cō tritione:et confeſſione:eucharıſtia reuerenter ab eiſdem recipiēda:necnon certo ante electionē ab electoribus in manibus eius qui capitulo preerat preſtito iuſiurando:vbi etiam iurare tenebatur preſidens ipſe in manibus eum imediate ſequentis ſub hac verborum forma. Ego.N.iuro ꝛ promitto oipotenti deo ꝛ.N.ſancto(ſpecificando vocabulū dedicatiōis eccleſie)eū eligere quem credā futurū eccleſie i ſpiritualibus ꝛ temporalib⁹ vtiliorem:nec illi vocē dare / quē veriſimiliter

1 Cōciliū baſilienſe ab hoc ſacro lateraneñ circa electiones differt concilio.

2 Cōciliū baſilieſe plura ſubſtantialia iuri cōi addebat circa ſolēnitates electionū ꝛ vt etiā deuotus i eis ꝓcederet.

scienero pmissiõe aut datione ali-
cuius rei temporalis seu prece p
se aut per alium interpositis: aut
al's qualitercu̅q; directe vel indi-
recte pro se electionē procurare.
Idemq; iuramētu̅ prestare tene
batur necnon cõfiteri & coicare p
curatorē ad eligendam certā per
sonā constituens. Necnon & pro-
curator ipse generaliter ad eligē
dum constitutus: in casib⁹ in qui
bus s̄m iuris cõmunis dispositio
nem in huiusmodi electionis ne-
gotio procurator cõstitui potest: vt
delicet in terminis dicti. c. quia p
pter. §. illud autē. de elec. & c. pe.
co. ti. in. vj. Quod etiam iuramen
tum prestabatur ab his in quos
contingebat super electione futu
ri prelati fieri compromissum: qui
nedum confiteri verūetiam cõica
re tenebantur. q; si predicta non
obseruabant ea vice eligēdi po-
testate ipso iure erant priuati. vt
circa p̄dicta videre potes. c. sicut
in cõstruenda. §. & cum humane. &
§. ad locum. cum versi. Itēq; iura
mētum prestet & c. in ti. de elect. in
prag. sanc. Et q̄q̄ hoc sacrum La
teranēse conciliū (quod nos cõcor
data vocamus) certis etiam casi-
bus execratur reseruationes. vt
1 Cõtra milites hodiernos p̄dā facientes de prelaturis p indignis consanguineis.
in. c. volumus. in ti. de reser. infra
quas etiaʒ dānauit vt predixi cõ
ciliū Basiliēse. Nõ tamē tā laxas
relinquit electorib⁹ habenas hoc
sacrum Lateranēse cõciliū prout
facit Basiliense cõcilium: vt ex a
nte pauloante p̄missis inspectisq;
huius textus verbis cuiq; clare li
quet. Respectu aūt forme electio
nis nullum substātiale addit hoc
sacrū Lateranēse cõciliū iuri cõi:
vez. c. quia pp̄ter. de elec. Cõciliū
aūt Basiliēse vt vidisti aliquid vt
deuotius ad actum electionis p-
cederet addidit prout pauloante
patefeci. Superest etiā cõcluden
dum ecclesie gallicane libertatē
in totū circa postulationes & ele-
ctiones certarū prelaturarū hoc
in tex. descriptarū cessante sp ec is
li eligēdi priuilegio esse sublatā.
longeq; in hoc differre hoc tēpus
assero ab alio quo cõcedebatur pre
allegat⁹ versiculus. Sed p electo-
res. dicti. c. sicut in cõstruēda. & §.
statuit. dicti. c. licet. in ti. de elec.
in prag. sanct. Quereres a me q̄
est causa hodierne restrictionis li
bertatis per hec concordata po-
stulādi eligendiq;: que a deo tam
libera competebat gallicane ec-
clesie/tum a iure cõi/tum ex Basi
liensis concilij ordinatione: vt nil
vlterius tendens in libertatē ple
nariam pro voto sue cedere pote
rat antiquis electoribus: q̄ illo
tūc eis occurreret? Uide causam
assignatam per tex. §. in ti. de con
uentoꝝ approba. versi. Et cum ex
electoribus. sub folio. 156. Unum
tamē vltra illum textum ac vltra
causas ibi depictas scio: (nec cla-
rior satyricus sit noster sermo) sa
lubriter nedum sancte ordinatuʒ
a Gregorio papa fuisse: dum his
vsus fuit verbis. Si sua cuiq; iuris
dictio nõ seruatur/q̄d aliud agit
nisi vt per nos per quos ecclesia-
sticus custodiri ille ordo debuit
cõfundatur. c. peruenit. xj. q. j. Quid
etiam magis ecclesiarū capitulis
grauiosum cõtingere posset: q̄ id
per qd̄ libera a sacris canonibus
cõcessa facultate proprium ligen
di prelatū (causa cessante) priuē-
tur? scriptum etiam reperio. q; q̄
cuiq; ecclesie ius suū detrahit in-
iusticiam facit. c. omnes. xxij. dist.
[1] Quis tamē materiā offert vt
adempta postulādi eligēdiq; li-
bera facultate electoribus: sepi⁹
indigenis ac incapacibus (dignis
& virtuosis postpositis (de prela-
turis prouideatur? Respõdeo mi
lites cēturionesq; q̄plurimos ho
diernos varijs sub climatibus vi
tam degentes causam tanti mali
esse. Ut idem suis sceleratis & gna
tonicis precibus ac adulationib⁹
illicitis symoniace pro iniquo tē
porali

porali ac carnali coinquinato ser= uitio (si seruitium dici meretur: id cũ ego anime z corporis perniciẽ affirmo) consanguineis de platu ris puidcatur. pro ditãdis domi= bus pprijs: excludẽdis q3 sic de pre laturis prouisis a legitima bono rum parte in domib⁹ prelaturas procurãtiũ a iure decreta: quorũ finis est eos a quacũq3 repellere successiõe. Sed dices extrenui for san sunt milites reiq3 publice vti= les quorum causa sic eorũ cõsangui= neis illiteratis z indignis de pre laturis puideatur. Id ego ignoro vnũ tñ me nõ preterit: scriptũ vez extitisse: vt qui ad prelaturas (po tissime põtificales) assumũtur plu ribus qualitatibus ornatos opor tere esse: vtpote sint ipsi etatis cõ grue: ex legitimo matrimonio p= creati/ aut legitimati: z tales qui vita z sciẽtia cõmẽdabiles demõ= strentur. c. cum in cũctis. versi. pre senti. iuncto. c. innotuit. de elect. Loco tamen scientie plurium de prelaturis prouisorum hodie non in studijs literarijs: sed in dñorũ tẽporaliũ patinis laborãt animi. Nec tales indigni spectãt: vt via postulationis aut electionis cano nice ad prelaturas assumãtur (ra ro nãq3 meritis z virtutib⁹ cessan tibus assumerentur) sed de prela= turis predã via illicita z coinqna= ta faciũt. Contra quos tamẽ scri= bitur a beato Paulo sic ad Hebr. v. c. dicente. Nemo debet sibi ho= norem assumere: sed qui vocatur a deo tãq3 Aaron. c. qualiter post obitum. de elec. Intrate ergo vos nobiles simul ac plebei ad prela= turas ipsas per veram et angustã portã: scribit nãq3. Intrate p an= gustam portã: quia lata porta et spaciosa via est que ducit ad per= ditionẽ: et multi sunt qui intrant per eam. Angusta autem z arcta via est que adducit ad vitam: sed pauci sunt qui inueniũt eam. ver= ba sunt redemptoris nostri. Mat. vij. Quid contingit ex his qui p latam assequũtur viam pontifica les dignitates/ z alias dei eccle= sie prelaturas. Tota iniquitas/ fructus infertiles / ex capitibus languidis prouenientes. Nonne restant capita bona? Respondeo q non. Inquit eñi xps Iesus do= minus z deus noster. Non est ar= bor bona que facit fruct⁹ malos. Luce. vj. Quereres a me. qd mihi de premissis videtur militib⁹ ter= restribus nostri temporis: qui pre laturas ecclesiasticas prophanãt pro viribus: z loco eorum seruicij temporalis: pro ɔsanguineis aut extraneis / quandoq3 symoniace adipiscuntur prelaturas? Vis ne perdant absq3 munere aliquo an tiquum eorum famulatũ regibus impensum? Respondeo si aliquid merentur: temporaliter premien tur. Nosco tamẽ plures eorũ qui in recitandis eorum lepidissimis gestis (ferocitate carentibus) au= diri optant: qui cronicas (imo ve= rius dixero fabulas) ex pprijs fa= ctis z verbalibus bellicis (actu tñ z effectu z omni vtilitate carenti bus) exponunt: se vltra modũ ex= tollentes: nõ spectantes ab alijs laudari. dum sacerdotia pro con= sanguineis a regibus priuilegia tis petunt. Tales tamẽ (de imbe= cillibus et mulieribus militibus fit sermo) Thrasoni glorioso ego adequatos assevero. qui (vt corpo rale vitaret periculum) prius ex= periri verbis q̃ armis sapientem oportere firmabat. Bonum mihi videretur si famulos Gnatoni si= miles hodierni nostri plures mili tes pro tutela propriorum corpo= rum haberẽt. Ipse namq3 Gnato (si comico credatur) pro Thraso= nis tutela z vt a remotis bellicos (semoto proprio periculo) actus exerceret: aiebat sibi. Fundã tibi nunc nimis velle dari: vt tu illos procul hinc ex occulto cederes: fa cerẽt fugam. Tales Thrasones

C

vidisti hisce proximis diebus: qui absq̄ʒ Snatonis cōsilio deteriora facere: qui nec eius consilio etiaʒ hodie egent: cauti nāq̄ʒ tutādoꝝ corporum propꝛioꝝ gratia sunt a virtuosis tamē illusi. Nec cessant (q̄ꝫ q̄ꝫ inutiles sint) petere numerari. exclusis sauciatis ⁊ vulneratis in reb⁹ bellicis viris. Nec mos riar quin viderim a duobus annis citra in ducatu mediolanensi hominē armis insignitum: grādi ediuerso ⁊ feroci stipato exercitu occurrēte inimicoꝝ: q̄ antequā domesticos relinqueret parietes intuebatur semetipsum pro gloria ⁊ intuenda sua propria pulchritudine in speculo: quanta vetustate appareret ⁊ decorarectur ipse indigne armatus. Memor tunc fui eorum que inquit Juuenalis Satyra secunda.

Ille tenet seculum patici
gestamen othonis
Actoris arunci spolium:
quo se ille videbat
Armatum: cum iam tolli
vexilla iuberet.

1 Si archiep̄s/ep̄us/abbas/aut prior priorat⁹ cōuentualis regularis vere electiui ꝓcuratorem cōstituat i curia romana/ ad suā ꝑlaturā resignādā sine cōsensu capl'i munitī spāli ꝑuilegio eligendi: an hodie capitulo abdicetur eligēdi ptās.

Quisquis ille fuerit (nec sol⁹ ille fuit) amicum iudicaui nature: qui neminé ledens: omnibus pietate motus parcere studebat. Js bellū fugiens: nodum pro excusatione culpe proprie in scirpo querēs ⁊ si reprehēsibilis reperitur. pro peccato magno nec paululū supplicij pati debere ait. Rem perniciose gestam inquit dignā venia. Sed quid talis petit? Audacia ⁊ temeritate quadā donis donari. ⁊ sacerdotia ꝑ suis postulare cōsanguineis in libertatis ecclesiastice grādem iacturā nō cessat ad optataq̄ʒ ꝑuenit. Sed quereres a me si inutilis est bello: cui⁹ frugis est in ocio talis miles ac sibi similes? Uis dicam? tales nil vtilitatꝫ reipublice afferre reor. sed hoīes adolescētulos imperitos rerū bellicarū eductos libere: in fraudem eliciūt: sollicitādo ⁊ falso pollicēdo eorum animos ⁊ mores honestos deturpātes ⁊ corrūpentes: ⁊ nūmos si quos habēt lactantes: turpiter cū proximi ⁊ gregis dn̄ici iactura voluptuose ⁊ occiose vitā inhonestā ducētes. Et si quicq̄ʒ in premissis inuenies mētitū occidito. Cetera taceo vno incluso. q̄ nūc hic dies aliam vitam affert/ aliosq̄ʒ mores postulat (nec absq̄ʒ iactura) q̄ꝫ ip̄a antiquitas. Quale remediū? Si cōsultor es ⁊ vales egrotis da tu sanū consiliū. Ac tu qui caput es si non potes facere qd̄ vis: id velis pro nūc qd̄ possis. iuxta Comici doctrinā. Hec etiaʒ veluti nōnullis odiosa missa faciamus: ⁊ rem textualē materiāq̄ʒ ꝓpriā ꝑsequentes questionaliter ꝑ faciliori dicēdoꝝ indagatione ꝓcedam⁹. Uides igitur hūc textū dātē regi xp̄ianissimo (a faucibus hispanoꝝ dei gr̄a nūc liberato) facultatē noiandi futurū nedū episcopādū: verūetiā archiepiscopādum: etiā si archiep̄atus vel episcopat⁹ in curia vacet romana ex libera cessione in manib⁹ sanctissimi dn̄i nr̄i pape facta: si electoribus eligēdi aut postulandi spāle desit priuilegium. [1] Quero modo de questione vtili. Capitulum cuiusdā ecclesie metropolitane/ vel cathedralis/ aut abbatialis/ prioratusve ꝯuētualis regularis ꝟe electiui cui spāle priuilegium eligēdi ꝓpriū pastorē cōpetebat: intellexit ꝑ certo ei⁹ ꝑlatū vel alteri⁹ ꝓcuratorē in curia romana absq̄ʒ talis ꝓprij capituli cōsensu cōstituisse: ad renūciādam prelaturā aut simpliciter/ aut ꝑmutationis gratia: vel in fauorē certe ꝑsone. An renūciatione per papā admissa sit hmōi capitulum facultate eligēdi aut postulādi ꝓpriū prelatū priuatum? Plures plura depingunt: ⁊ pro voto quisq̄ʒ scrib

bit mihi autē quid videatur mox patefaciā. [1] prefaciūcula tamen iuris quadā premissa. per quā dicimus indubitati iuris esse papā admittere posse etiā episcopatuū resignationes: sine cui⁹ cōsensu/ episcopus nec simpliciter nec per mutationis causa aut renūciatiōis in fauorem certe psone gratia valet regulariter se episcopatu suo denudare: nec absq pape ↄsensu eius vacationem (morte naturali cessante) inducere. Pape aūt concurrente permissione et consensu potest quisq episcopus episcopatum nedum simpliciter/ sed etiam permutationis causa/ ac in fauorem certe persone cum certorum etiam fructuum loco annue pēsionis reseruatione in manibus pape vel alterius ab eo potestatem habētis renūciare. Pape nāq potestas est illa que de iure sufficit ad episcopatuū resignationem/ ꝛ episcoporū trāslatione: pape inq potestas in talibus est dn̄a ꝛ magistra. c. j. c. iter corporalia. c. quāto. c. licet. de transla. epi. Facit id quod papa deuoto cuidā inquit antistiti. in. c. nisi cū pudē. in fi. de renūtia. dum his vtitur verbis. Si propter aliquā causam vtilē ꝛ honestam in huiusmodi proposito perseueres: de licentia nostra cedas. alioquin cedēdi licētiam autorita te apostolica tibi scias esse penit⁹ interdictam: qm̄ si pēnas habeas quibus fatagas in solicitudinem aduolare/ ita tn̄ stricte sunt nexibus preceptorū: vt liberū nō habeas (absq nostra permissiōe) volatatum. Uide etiā ad ea que de renūtiatione episcopatus dixi ea que plenius ꝛ per pulchre scribūtur a dn̄o Blasio auriolo in additione finali quā facit ad Guil. de mōte laud. in. c. fi. de renū. lib. vj. vbi (more suo) venuste ac eleganter loquitur. His itaq premissis credere dicendum cessante potestate absoluta q nec regia nominatio mixta cum pape prouisionē nec soli⁹ pape prouisio nulla regia precedente nominatione: valeret efficaciter hodie (si hec sacra non derogata ꝛ absq lesione intacta seruētur cōcordata) capitula ecclesiarū archiepiscopaliū/ episcopalium/ abbatiarum/ nec prioratuum regularium vere electiuorum iure eligendi nec postulandi priuare: si talium prelaturarum capitula/ monasteria/ ꝛ collegia speciali eligēdi aut postulandi priuilegio sint munita. [1] Quinimo si in iam dictarum prelaturarū renūciatione ꝛ collatione assensus nō interueniret capitulorum: nō formidarem asserere quin occurrētib⁹ vacationibus modis premissis inductis: ꝛ a sanctissimo papa approbatis: saluum sit electoribus ꝛ postulandi ꝛ eligēdi ius: quod tam a iure cōmuni competebat q vt pfati specialis priuilegij. Uulgo enim (et nō abs re) dici solet: q vbi vacatio inducitur electiuorū beneficiorum etiam permutationis future gratia inducta: illorum requisitum esse consensum ad quos competit ius eligendi vt teneat ꝛ tuta sit pmutatio. hoc enim asserit glo. in. c. licet. in verbo collationē. versi. sed ad hoc vt teneat. de rer. pmu. lib. vj. quā ibi approbāt Archi. Jo. an. Pet. de ancha. Do. ge. Phi. fran. ꝛ Jo. vanquel. vulgo dictus coloniensis. idem tenet glo. penul. in cle. ne cōcessione. in verbo cōferātur. de rer. pmu. quā ibi sequit Car. in. x. q. post Paul. idem tenet ibi Joā. de imola. col. mihi ij. versi. fatetur. Panor. in. c. quesitum. col. fin. versi. sed dubium est. de rerum permu. ꝛ Guil. de monte farra. in suo cōmento edictꝯ super. ij. pte pragma. sanct. post Inno. in. c. quod in dubijs. de renū. ꝛ post Panor. in dicto. c. questitum. hoc etiam firmat ꝛ late fortificat Cal. in consilio. ij. in ti. de re. pmuta. Tangit enim talis actus ius ꝛ

1 Epatui suo cedere nō pōt qs nisi de licentia summi pōtificis.

2 In permutationibus beneficiorum consensus eligentium reqritur.

interesse eorum ad quos spectat eligendi facultas:non igitur mi rum si talium requiratur consen sus:ne potestate eligendi cā ces sante priuentur.ipsorum ideo in teruentat approbatio quos nego tium tangit.c.ad hec.in fi.de offi. archi.l.nā ita diuus.ff.de adop. l.in concedendo.ff.de aqua plu. arc.l.fi.in fi.C.de auc.prestan.re gula.quod omnes tangit.de reg. iur.li.vj.[1]Sed pulchrum est vi dere an in his permutationibus bnficiorū electiuorū omniū qui bus ius eligendi cōpetit requira tur assensus? Hostien.et Paul.in cle.de concessione.de rer.permu. quos ibi refert Car.in qōne.iiij. dicebāt q vbi permutatio fit solo intuitu personarum compermu tantiū fieri nequit sine omnium consensu ad quos spectat ius eli gendi vbi autem permutatio fie ret intuitu ecclesiarum sufficeret cōsensus partis maioris.qđ etiā tenet Jo.and.in.c.licet.in sua no uella.de re.permu.lib.vj.z facit c.cum omnes.de consti.z ista di stinctio hz equitatez fm Jo.and. Do.ge.in dicto.c.licet.in expedi tione glo.in verbo. collocatione. vbi Do.ge.dicit hoc etiā tenuisse Fede.in tractatu permutationuz q.xx.Aduerte tu tamen naz Car. in dicta cle.ne concessione.q.iiij. inquit q permutationes benefi ciorum facte siue intuitu perso narum siue intuitu ecclesiarū de consensu maioris partis eorū ad quos spectat ius eligendi teneat in vero pūcto iuris.nā vt ait Car. in.d.cle.ne cōcessione.in qstione iiij.qlibet actus collegij a maiori parte fact9 tenet:nisi reperiatur expressum q fieri debeat nemine dissentiente:vel q due partes in teruenīāt:vel aliquid aliud.vide etiā Car.in.c.quesitum de re.per mu,z re vera eleganter loqtur: z qđ q mordaces nostri temporis ni mis et pniciose subtilitati vane

1 In pmuta tionib9 bn ficiorū an requiratur consensus oim quos ius eligē di tāgit.

2 Permuta tio absq eligentiū cōsensu fa cta an sit nulla vel anullāda?

studētes plura in cōtrariū addu cere possent:mihi tñ vr q substen tari possit tāti pris snia Jn actib9 eñi eorū ad quos ius eligēdi cō petit potestas hec iuris datur re gula vt gesta a maiori z saniori parte firma sint ac valida:alio nō occurrēte defectu aut imped imē to.c.j.c.ex ore sedētis in fi.de his que fi.a maio.par.capi.c.qr pro pter.vers.statuimus.c.ecclesia.in j.z.ij.de elec.l.quod maior.ff.ad municipa.facit.c.j canonicis scri pturis.19.dis.cū vulgarib9.Bene tñ confiteor ex causa minorē par tem illorū ad quos facultas eli gendi competit cōtradicere pos se:et talem partem quandoq in contradictione horum que a ma iori ordinantur numero audien dam esse.id liquido patet p.c.ni cena synodus.xxxj.di.dum sanio ri/meliori/et subtiliori fulcitur ratione.c.capellanus.de fer.pōt eñi minor numerus immo vn9 so lus multos z numero maiores ra li permutationi cōsentientes ra tione aliqua supare:merito talis viri qđ vnici sentētia haud esset spernēda.per.l.j.§.sed neq.C.de vete.iur.enucle.dici eñi solet.vt si a paucioribus z inferiorib9 alis quid rationabiliter obiectum et ostensum fuerit preualeat.tex.in dicto.c.j.de his que fi.a ma.par. capi.Superest tamen vt conclu damus maioris z sanioris partis consensum illorum quos eligendi ius tangit causa concurrente suf ficere:vt de electiuorum benefi ciorum facta permutatio suū sor tiri debeat effectū.[2] Trepidāt tamen nōnulli simulq querūt an permutatio de electiuorū benefi ciorum absq eligentium consen su facta sit irrita an vero annullatio ni future subijciatur? Dico non esse nullam.z fac talem regulam que indubitanter vera est.q vbi cunq beneficia siue electiua siue collatiua/aut patronata permu

tantur.fine a principio electoꝝ/
collatoꝝ/ aut patronoꝝ cō-
sensu tenet.ita ꝙ sufficit si ex post
cōsentiāt.ita tenet in specie Car.
zaba.in dicta cle.ne in concessio-
ne.in.v.q.post Paul.ibi ⁊ ita Bo-
nonie fuit alias determinatū in-
quit ibi Car.et Do.ge.in dicto.c.
licet.in expeditione glo.collatio
nem post Lap.abba.ibi.Hāc ean-
dem sententiam tenet Pe.de an-
cha.in dicto.c.licet.col.pe.versic.
circa hoc etiā.post Fede.in tra-
ctatu permutationum.q.xxx.idē
tenet Barba.in.c.quesitum.in fi.
de rer.permu.et Guil.de monte
farrato in suo cōmento sup prag.
sanc.parte.ij.Nam(vt ipse ibi in-
quit) in permutatione sunt duo
actus.vʒ renunciatio ⁊ permuta-
tio.In primo eñ nō est necesse vt
cōsensus capituli interueniat:qꝛ
principaliter eorum qui de capi-
tulo sunt tunc quo ad talem actū
renūciationis nude non interest.
per ea que habentur et notantur
in.c.admonet.⁊.c.quod i dubijs.
de renun.Sed in secūdo casu vʒ
in reali et actuali permutatione
interest principaliter eorū de ca-
pitulo seu conuentu: aut eligere
debentium ne aliquis in ecclesia
preficiatur nisi per eorum electio
nem canonice celebrataʒ.vt in.c.
congregatio.xvj.q.vij.cuius ver-
ba hec sunt.Congregatio debet
sibi eligere abbatem post abba-
tis sui mortem/ vel eo viuente/si
ipse decesserit vel peccauerit. et
idem dic tu si simpliciter aut cau-
sa permutationis renunciauerit.
cum ex talibus capitibus induca-
tur vocatio.vt.ī.hac in glo.necnō
in glo.ī.proxima ostendam.Et ꝙ
electorum intersit vt predixi cir-
ca preficiendum per electionem
proprium prelatum.vides per.c.
j.de elec.c.nobis.de iure patro.
⁊ per tex.in.c.abbatē.le.j.et le.ij.
xviij.q.ij.non igitur mirum si ta-
lium cōsensus tacitus aut expres-
sus requiratur in permutationi-
bus electiuorum beneficiorū sal-
tem post celebratas permutatio-
nes.Ex premissis cōcludo qꝺ ꝙ
in beneficiorū permutationibus
requiratur precedens aut subse-
quens eligentium ꝯsensus si ele-
ctiua sint beneficia:⁊ collatorum
si collatiua existant:necnō patro-
norum si patronata fuere bene-
ficia vt patet tā ex dictis ⁊ alle-
gatis per glos.in verbo collatio-
nem.dicti.c.licet.⁊ ibi per scribē-
tes.ꝙ ex dictis p gl.pe.dicte cle.
ne concessione.et ibi per Car.in
iiij.et.v.questionibus.de re.per-
muta.coniuncta supra premisso-
rum scribentium eruditissimorū
sententia.Non tamen asseras vti
plures (perperam tū)firmantes ⁊
dicētes.permutationes beneficio
rum superioris etiam auctoritate
factas nullo eorum ad quos ius
eligendi/ conferēdi/ aut presen-
tandi interueniente cōsensu/ im-
mo talibus contemptis mox cor-
ruere et ipso iure nullius esse ro-
boris.Id tamē pede fixo et sim-
pliciter firmare est tam iuri com-
muni cōtrariū/ ꝙ etiam doctorū
approbatissimorum doctrine ob-
uium.Diximꝰ eñ(⁊ vere quippe)
permutationes factas per electo
rum/collatorum/aut patronorū/
consensum subsequentē posse ra-
tificari.quod fieri nō posset:si ta-
les permutationes ipso iure nul-
le essent.qꝛ quod nullū est ratifi-
cari regulariter nequit.c.auditis
de elec.c.illud.de iur.patr.c.pla-
cuit.le.ij.versi.que ab initio.xvj.
q.iij.l.qꝺ in initio.cum allegatis
ibi per gloss.j.ff.de reg.iur.Licet
igitur tales permutationes con-
temptis electoribus/collatoribꝰ/
aut patronis facte cassari possunt
ipsis cōtradicentibus et instanti-
bus.pro quo facit bonus tex.in.c.
cū in ecclesijs.in fi.de prebē.libr.
vj.Sic etiā ipsis ratificantibus et
sequentibus.tenent.facit.c.quod

1 Collatio archiepiscopi vel episcopi facta spreto patrono non est nulla nec anullabitur nisi patrono contradicente.

2 Prima conclusio. collatio simplex et plenaria ab ordinario sprete patrono facta est nulla secundum vnam opinionem quam hic inserit.

3 Si lex promulgatur per participium preteriti temporis est late sententie.

4 Collatio simplex spreto patrono ab ordinario facta est nulla: etiam si arbitraretur ordinarius illum quem spreuit non esse patronum: et idem si ordinarius ignoraret ecclesiam habere patronos.

5 Obtinens ecclesiam pa

sicut.iuncta glo.in verbo consentire.cum ibi per eam in eius principio allegatis de elec.et.c.cum in ecclesijs.de preben.lib.vj.[1] Facit id quod dici solet quod collatio ab archiepisco vel episcopo de beneficio spectante ad presentationem patroni facta eo contempto corruat.per.c.decernimus.xvj.q.vij. dum tex.ille dicit.et ordinationem suam irritam nouerit. Nam text. ille vt inquit Rota in dec.307.incipiente. permutatio facta.etc.in nouis.intelligitur secundum vnam lecturam in collatione mere voluntaria:secus autem in necessaria: qualis est illa que ex permutationis causa sequitur.iuxta cle.j.de rer. permuta.ita ait Rota in dicta decisio.307.vbi inquit ita dixisse et tenuisse Alexan.de an.in repetitione seu comento.c.licet.in.iiij. parte.q.xvij. de rer.permu.li.vj. et hanc sententiam firmat Fede. de se.in trac.de permuta.q. xxx.quem sic refert Fely.in.c.cum bertoldus. col.mihi.v.versi.limita.v.de re iud. [2] Et ex his elicias duas conclusiones quarum prima hec est.quod plenaria et simplex collatio ab ordinario de beneficio ad presentationem patroni spectante facta: cessantibus negligentia et delicto corruit. per ditum.c. decernimus. et hec conclusio procederet indubitanter si nulla fiat ad illum tex.verborum suppletio nec expositio.dum dicit.et ordinationem suam irritam nouerit.etc.vtitur enim ille text.circa anullationem collationis ab ordinario spreto patrono facte dictis verbis.s.ordinationem suam irritam nouerit.ista enim verba important nullitatem ipso iure: et irritationem de facto.ita dicit Fely.in.c. rodulphus col.mihi.19.de rescri. allegando tex.et Archi.in.c.irritam. iij.q.vj.tu tamen intellige vt per Panor.in sua disputatione.v.incipiente augurio.col.xij.versic.si autem contradixit.etc.[3] Ad predicta etiam facit egregia doctrina Panor.in.c. si diligenti.in gl.perdant.de foro compe.vbi dicit post Ant. de butr.ibi.quod quando lex promulgatur per participium preteriti temporis regulariter est late sententie.allegat gl.in.c.cupientes.§.ceterum.in verbo suspensos.in prin.de elec.lib.vj. quam glo.sequitur Barba.in dicto.c. si diligenti.col.19.in expeditione glo.ibi.in verbo perdant.et de verbis annullantibus actum ipso iure et importantibus canonem late sententie et ferende si egeas recurre ad Panor.et Barba.latissime in dicto.c. si diligenti.in expeditione dicte gl. in verbo.perdant et ad Fely.in dicto.c.rodulphus.incipiendo a col. mihi.14.versi.vltimo quia tex.hic.et c. post Alex.de imola late in addi. ad Bart.in.l.imperator.in additione incipiente.verbo mox.de iur. sic.ff.et aliqualiter. per gl.in regula in penis.de reg.iur.li.vj.[4] Et premissa conclusio vt collatio simplex spreto patrono sit nulla:ampliatur et procedit etiam si collator ipse ordinarius seu instituens arbitraretur illum quem spreuit non esse patronum.ita inquit Fely.in dicto c.cum bertoldus.col.3.vers.institutio facta post Panor.ibi.et illum tex.ait ad hoc aureum ibi Fely.reperio etiam Roc.cur.in tractatu suo solenni. de iure patronatus.in verbo honorificum.in.j.q.o.dicentem allegando Bal.in consilio.17.secundum impressionem nouam incipientem. factum sic proponitur in.ij.dubio.et in quinto volumine.quod institutio patrono contempto facta est nulla: etiam si instituens ignoraret ecclesiam habere patronos.et ait Roc. de cur.in loco supra dicto allegando Bal.in tertio dubio dicti consilij.quod ipsemet institutionem nullam esse.[5] Adverte modo ad conclusionem quam supra firmaui dum asserui simplicem collationem patrono spreto factam nullam esse.quam conclusionem tenet Panor.vltra allegata in.c.

ex insinuatione.no.ij.de iur.patr. vbi dicũt Ho.Car.flo.z Panoz.p illũ text.qd obtinens ecclesiã patronatã absq presentationẽ dicit occupator z detẽtor.[1] Dictã tñ cõclusionẽ per quã diximus collationẽ spreto patrono factã nullã esse ipso iure per.c.decernimus s.allegatũ.posses impugnare ex alio tex.videlz ex.c.illud.in fine.de iur.patr.dũ vtitur verbis seqn tibus.s.est institutio irritãda.zc. Non eñ textus ille/verbis vtitur actũ ipso iure anullantibus sed p snlam.non eñ dicit.est institutio irrita sed irritãda.[2]Et tũc facit regula a Panoz.tradita.i.c.si diligenti.in gl.cãm perdant.de foro cõpet.post Ant.de butr.ibi.q vbi canon vel lex vtitur verbis etiam penalibus in futurũ sonantibus vt in pposito nostro:non intelliguntur nisi per sentẽtiam ex quo talibus verbis futuris non additur aliud verbũ qd importet idẽ q ipso iure.faciunt notata p glo. in regula in penis.de reg.iur.lib. vj.et glos.in dicto.c.si diligẽti.in verbo causam perdãt.in princi.et glo.in.l.in criminali.inverbo habeatur.C.de iur.om.iudic.glos.in aut.habita.in vborũ priuentur. in prin.C.ne fil.p patr.z hãc doctrinã sequitur Fely.in.c.rodulphus.col.mihi.xxij.vsic.considera.de rescri.z dicit Fely.in eadẽ col.vsi.predicta sufficiant.q ãb And.siculus(vulgo Barba.dict9) velit in dicto.c.si diligẽti in expeditione dicte gl.causam perdant. q verbũ futuri temporis sit canõ late snle z multa ad hoc alleget: que tñ non probant suũ dictũ sm Fely. in dicto.c. rodulphus. col. xxij.ego tñ plene in voce deducã allegata per Barba.in dicto.c.si diligẽti.pro nũc autem videretur prima facie dicendum qd dictum est.vz.q preallegatũ.c.illud.non pbat vt institutio spreto patrono facta sit nulla ipso iure: licet per sententiam possit anullari vt innuunt verba predicti.c.illud.duz ibi dicitur est institutio irritãda. iuncta doctrina Car.za.ibi.Ego tamen vltra pdicta latius discurrendo scribentiũ plurium opiniones reperio Roc.de cur.in tractatu de iur.patro.inverbo honorificum.in.j.qõ.dicentẽ cõmuniorem esse predictam conclusionẽ dum diximus collationẽ seu institutionem simplicẽ z voluntariã ab archiepo seu epo factã nullam esse ipso iure.ita etiam tenet Guido pape in decisionibus.in questione.374.col.ij. versi.aliud autem est in collatione voluntaria.Nec obstat text.in dicto.c. illud.dum vtitur hoc verbo irritanda.quia sm Panoz.ibi.et eundem Panoz. in dicto.c.cum bertoldus.et Roc. de cur.in dicto loco.s.proxime allegato exponitur irritanda.i. irrita nuncianda.vel irritãda est de facto quatenus de facto pcessit. vt in simili dicit glo.in.l.j.in verbo infirmabitur.in princ.ff.de ferijs.vbi gloss.exponit verbum infirmabitur.j. infirma ostendetur. facit gl.in.c.accedens.le.j.in verbo cassauimus.vt lite nõ contest. vbi cassauim9.exponitur per illã gl.id est cassam denunciauimus. facit etiã glo.in.c.auditis.in verbo cassatam.de elec.z glo.fi.in.c. tertio loco.cũ notatis ibi p Fely. col.fin.de presump.vbi predictas approbat glosas.Uide etiam notata z allegata per eundẽ Fely. in.c.ex parte.A nota.vj.de testi. Nec absurdum est interpretari predictuz.c.illud.modo predicto vt euitetur correctio dicti.c.decernim9.et ad fines euitãdi iuriũ correctionẽ et cõtrarietatẽ.prout pro viribus cõuenit et decet.l.cũ ola.C.de inoffi.dot.c.cum expediat de elect.li.vj.facit.c.cum tu. de testi.Aduerte tu tamẽ.nam si velis defendere partem illam vz q collatio simplex et voluntaria

tronatam absq presentatione' dr occupator.

1 Ad pbandũ qd collatio seu institutio simplex spreto patrono facta nõ sit ipso iure nulla.

2 Regula q vbi. c. vl.l. vtitur verbis nudis futuri tpis requiritur snia.

1 Electoribꝰ cōtēptis patrone sunt due vie. Pria ē electiōi cōsentiēdi eāq; ratificādi. Scda ē cōtēptū ꝓsequendi.

2 Vocatio absentium nō ē de forma substā- tiali electionis.

cōtēpto patrone facta nō sit nulla patrono nō agēte de contēptu. potes supplere ad dictū.c.decernimus. ista verba.s.patrono contradicēte ⁊ cōptemptū ꝓsequēte. et ita reperio viros magne auctoritatis dixisse tenuisse ⁊ suppleuisse ad illū tex. iter quos ē Car. in cōsilio.62.incipiente in ecclīa bellunēsi.col.ij.ṽsi. in eo autem qd dicitur.Pa.in.c.illud.not.fin. de iur.patro. Tho.ferra.i cautela.45.col.2.Car. in cle. quia regulares.col.mihi.6.in ṽsi.interlineari incipiente.sed post longā cogitationē. de sup.negli.prela. cuius doctrinā sequit̄ Feli.in tractatu suo intitulato.quādo litere apostolice noceāt patronis ecclesiarū.col.pe. versi.limitatur.x.et cum in rota fuisset incidenter al's tactum hoc dubium.maior pars dñorum visa est tenere hanc vltimam partem licet vnus ex dictis dñis magne auctoritatis dixerit se semꝑ tenuisse ⁊ tenere ꝯtrariū per dictū.c.decernimus.dū dicit irritam nouerit.ꝑ quem dicebat ille dñs.ꝙ statim dicta collatio seu institutio patrono cōtēpto facta est irrita:etiā si patronus nō agat de contēptu.ita refert Feli. in dicto.c. cum bertoldus. col.3. ṽsi.institutio.⁊ re vera huiꝰ dñi auditoris snīa iuncta doctorum supra a me relatoꝝ sentētia nulla facta ad dictum.c.decernimus suppletiōe posset substētari:⁊ ꝓcederet sine dubio:si ordinarius cōtulit beneficium infra tempus presentandi:⁊ attestatur cōtulisse iure deuoluto.vt declarat Rota in decisione.dxxviij.in antiqs. Alioꝝ etiā doctoꝝ supplentiū ad dictum. c.decernimus. premissa verba.s. patrono prosequente et de contemptu agente foueri posset.iuncto text.in dicto.c.illud.si nulla etiam ad illud.c.illud.occurrat interpretatio:⁊ si veluti sonat intelligat̄ litera illius.c.Ego tamen prima fronte possē ex predictorum patrum inuicem refragantium sententia dicere collationem simplicem ⁊ plenariā ab archiepō vel epō factā spreto patrono nullā esse ipō iure si nuda ad corticē verboꝝ dicti.c.decernimus. inspiciatur snīa:inspectaq; facultate libera patrono ad presentandum concessa ꝑ illum tex. Nō ergo negare potes quin tex. dicti.c. decernimus.ordinationē collationem /seu institutionē ab epō cōtēpto patrono factā annullet ipso iure:dum dicit irritā nouerit. Minusq; negare vales qn textus dicti.c.decernimus.ad verecūdiā talis collatoris/patrono ꝑsentādi facultatē coipō post collationem talem cōcedat:nec tex. ille astringit patronū priꝰ agere de cōtēptu q̄z ꝑsitare.nec obstat si dicas ꝙ ad dictum.c.decernimus. sunt supplenda ꝑmissa verba.s.patrono agēte de contēptu. arg.c.quod sicut.de elec.iuncto. c.cū in ecclesijs.de preben.lib.vj. Nam respondeo hoc fundamentū satis fragile esse.quia summa est rō diuersitatis prima frōte inter electores ⁊ patronos ꝯtēptos nō enī ꝯtēptꝰ eoꝝ ad q̄s spectat electio reddit eam nullā ipso iure.si ꝑ ꝑsentes facultatē eligendi habētes celebret̄ electio.[1] Quia ipsis cōtēptis due parentur vie. Pria electionē ratificādi eiq; cōsentiēdi.vt i dicto.c.qd sicut.dum tex.ille dicit nisi pro bono pacis curauerint consentire. Secunda. vt contempti ad quos eligēdi cōpetebat facultas contemptū ꝓsequant̄:agantq; ad electionis cassationem vt eis instātibꝰ electio irritetur.per tex.in dicto.c.cū in ecclesijs.in fi.que a principio nō fuit nulla.[2] Quia vocatio absentium non est de forma substātiali ipsius electionis.vt declarat Panor.post text.in dicto.c.qd sicut. no.vi.⁊ ꝑ doctrina Panor.potes

allegare gl. pe. hoc formaliter de cētē l dicto. c. cū in ecclesijs. q̄ ad hoc allegat. c. eccl'ia. le. ij. de elec. Non videretur dicendum sic respectu patroni contempti. Nam cum ipse solus sit ad quē spectat presentatio ⁊ neominus contēnitur: in odium ⁊ verecūdiam collatis collatio eius simplex est ipso iure nulla. ſm vnā lecturā dicti c. decernim⁹. Facit etiā ꝓ patrono cōtēpto rō gl. pe. in fi. c. cū dilect⁹. de iur. patro. esset⁊ magne eq̄tatis opinio hec maxie in fauorem patroni ipediti aut paupitate oppressi cui necessaria deficiūt ad contemptum prosequendum. [1] Aduerte tamē ⁊ ita teneas ꝙ eo ipso ꝙ patronus intellexit se cōtēptū extitisse: ⁊ archiepm vel episcopū de beneficio patronato alteri ꝓuidisse: potest si clericus est incontinenti aliquē idoneum ipsi instituenti infra semestre presentare: aut si laicus est ifra quadrimestre: hec em̄ tēpora talibus patronis a iure assignant. c. si laicus. §. veru m. de iur. patro. li. vj. [2] Util'r a ꝑncipio. nō em̄ simpl'r a tpe vacatiōis: sed a tpe eius noticie incipit eis currere ꝑdictum tp̄s. arg. c. quia diuersitatē. in fi. de conce. ꝑben. ita tenet Rota in deci. dlxvj. incipiente vtrū vacante beneficio. in antiquis. Panor. in. c. cum ꝓpter. de iur. patro. Jo. an. ⁊ Panor. in. c. fi. illo co. ti. Do. ge. ⁊ Phi. franc. in dicto. §. verū. ⁊ Roc. de cur. in trac. de iur. pat. in verbo honorificum. in. xxvij. q. cuius dicta ibi vide. [2] Ita ꝙ vltima ēt die tpis dati patrono ad p̄ntādū pōt patron⁹ p̄ntare ſm Do. ge. ⁊ Phi. frā. i dicto. §. vex. ⁊ Roc. de cur. i. d. trac. de iur. patro. in ⱱbo honorificuz. q. xxx. ꝯ Pau. de elea. ⁊ Pet. de ancha. in fi. cle. ij. de iur. patro. ⁊ ꝓ doctrina premissorum scribentium dicentiū in vltima die posse a patrono ꝑsentari: facit. quia durante et subsistente: tempore quantumcunq̄ extremo et restante ad presentandum dato: non est patronus potestate presentandi priuatus: sed toto tempore lapso. argu. c. commissa. dum dicit. cum ex toto ⁊c. de elec. lib. vj. et facit pulchra et vtilis decisio Rote. 187. incipiens. nota ꝙ tenens. ⁊c. in antiquis. iūcta decisione capelle Tolosane. 471. vna cū doctrina domini glosatoris ibi. Et doctrina Jo. de imola. i cle. j. col. mihi. vij. ⱱs. quid si habēs bñficiū curatū. de rer. ꝑmut. iūcta etiā doctrina Do. ge. in. c. cū ex eo. de ele. li. vj. Licet pro Pau. de elea. et Petr. de anchar. in dicta cle. ij. adduci possent notata per Rot. in deci. 355. que incipit nota ꝙ nō promotus. Tu tamen tene ꝙ valet ꝑsentatio vltima die facta: hec em̄ sententia est cōmunior et verior. Poterit igitur patronus cōtemptus in casu premisso aliquem idoneū etiam vltima die presentare instituenti. ꝙꝙ talis esset institucēs q̄ patrono spreto pleno iure beneficium alteri ꝯtulisset. [4] Et si patronus videt vt idoneus a se presentatus per instituentē sine causa recusetur: hꝫ a iure remediū videlicet vt superiorē immediatuz illius ad quem spectat institutio adeat. arg. c. ij. et. c. licet. de sup. negli. prela. iuncto. c. nulla. de cōcess. preben. quia vbi desideratur consensus alicuius in fauorem alterius: si recusat consentire legitima causa cessante: potest habere recursus ad superiorem: vt cōpellat inferiorem recusantem ad consentiendum: aut consensum prestet ille ipse superior ⁊ actum auctoriset per tex. in. c. nullus. et ibi Panor. not. iij. per illum text. de iur. patr. Duo em̄ remedia habet presentatus qui sine causa legitima recusatur istitui. Primuz est. vt presentatus ꝓtestetur ꝯtra recusantem simul⁊ ad superiorē

Patronus sciēs se cōtēptū fuisse. mox aut ifra tp̄s sibi a iure cōcessum p̄ntare pōt. ꝙ q̄dē tp̄s in clerico est semestre ⁊ in laico q̄drimestre.

2
Tp̄s patrono ad p̄ntādū datū ē a principio vtile ita ꝙ non currit nisi a tepore noticie vacatiōis.

3
Patronus p̄ntare pōt vltima die tpis sibi ad ꝑsentandū dati.

4
Remedia in fauorez presentātu sine cā ab istituēte recusati.

1 Remediuz p cõfirmã do dũ ime diat⁹ supe rior abs re recusat cõ firmare.

2 Ad ɔferen dũ ꝛ eligẽ dũ p̃ficitur certũ tp̃s: nõ sic adcõ firmãdum nec ad eli gendum.

3 Prosedq̃t ad huc ad fa ciãdos ani mos/ancol latio ab ar chiep̃o vel ep̃o sine p̃n tatiõe fa cta sit nlla.

4 Collatio ab ordina rio ip̃i pa trono ꝺ bñ ficio ad p̃n tationẽ ta lis patroni spectante nulla tamẽ p̃ntatiõe a seip̃o facta tenet.

5 Collatio ab ordina rio! alteri q̃ patrono facta pa trono p̃nte ꝛ non con tradicente tenet.

appellet vt in.c.pastoralis. iũcta glo.j.cũ doctrina Panor.de iur. patro.Secũdum est.vt per viam querele p̃sentat⁹ recusat⁹ adeat superiorem immediatũ recusan tis instituere:ꝛ petat vt compel lat ipsum ad eum instituendum. vt dicit Panor.in dicto.c.pastora lis.in.j.glo.aut ꝙ illeipse supe rior ipsum presentatum instituat ꝛ cõsensum prestet. argu.dicti.c. nullus.[1] Facit etiam doctrina Panor.in.c.postq̃.in fi.de elect. vbi dicit ꝙ si superior renuit ele ctionẽ confirmare nulla legitima causa in cõtrariũ existente:debet recurri ad superiorem:ꝛ superior poterit cõfirmatori prefigere cer tum terminũ ad confirmandũ:et si infra terminum non confirma uerit potestas deuoluitur ad talẽ superiorẽ.facit text.in arg.in.c.si tibi absenti.versi.sed si tibi ep̃s. de prebẽ.lib.vj.[2]Et licet ad cõ ferendum ꝛ eligendũ sit tẽpus a iure prefixum.vt in.c.ij.de cõces. prebẽ.c.nec pro defectu.de.elec. nõ tamen ad cõfirmãdũ nec ad in stituendum secundum Panor.in dicto.c.ij.de conces. preben. Pa. in dicto.c.pastoralis.ꝛ eundẽ in dicto.c.postq̃.oportet ergo vt mo do predicto procedatur.ſm Pa. ibi.in fin.quod. nota.[3]Premis sa veluti vtilia nota:ꝛ si animus tuus non satietur ex his q̃ scripsi sumpta occasiõe dicti.c.decerni mus. An videlicet collatio sim plex archiepiscopi vel ep̃i facta de beneficio spectãte ad presen tationez patroni clerici aut laici infra tp̃s datũ patronis ad p̃sen tandum valeat necne .[4] Pos sẽs deuenire ad membra sequen tia et vt sequiẽ dicere. ꝙ aut ipse archiepiscopus vel ep̃s patrono clerico(nulla tamen a seipso orta presentatione ne obstet.c.per no stras.de iure patr.)prouidit sim pliciter de beneficio spectãte ad presentationem infra tempus pa trono ad presentandũ prefixo.de quo in.c.vnico.§.verũ.de iur.pa tr.li.vj.ꝛ tenet collatio tũc vel ex post facto patrono cõsentiẽte.ita communiter tenent doctores. et maxime Joan.an.et Pa.in dicto c.per nostras.ꝛ Pa.in disputatio ne sua incipiente.augerio.col.mi hi.xj.versi.aliorum iudicijs.nam vt Pa.ibi indq̃t.post Jo.an.in di cto.c.per nostras.non potest dici sine consensu patroni cõtulisse ex quo patronus cõsensit lz ex post facto seu interuallo.[5]Aut col latio fuit facta ab archiepiscopo vel episcopo simpliciter et alteri q̃ patrono/idoneo tamen:ꝛ ĩfra tempus ad presentãdum assigna tum.ꝛ tunc si patronus erat p̃ns ꝛ non contradicat haberi debet pro cõsentiẽte:nec aliquod preiu diciũ fiet patrono in futurũ:cum ius suũ patronat⁹ in se remaneat illesum:sed per collationẽ factã clerico per quã prouidetur eccle sie vacãti pro ea vice videtur pa tronus consentire ratione rei con cupiscibilis. facit .l. qui patitur. ff.mandati.ꝛ notata per Inno.in c.i generi.de elec.Debet enĩ q̃sq; velle vt ecclesie vacanti celeri re medio de viro idoneo prouideaẽ quia diutina vacatio damna af ferre solet.c.postq̃.50.di.c. ne p defectu. c. cum inter vniuersas. de elect.c.q̃ sit.de elec.li.vj.Et si collatio ab ordinario patrono p̃n te alteri facta:patrono displicuis set:non oportebat nisi ꝙ contra diceret:quod tamen non fecit:er go ratione rei concupiscibilis vi detur consensisse.Et hoc indubi tanter esset verum ſm Panor.in dicta sua disputatione incipiẽte augerio.in fi.col.mihi.xj. iuncto prin.xij.col.si ex pte patroni tunc vel postea iteruenisset aliq̃s act⁹ positiuus ad approbationẽ colla tionis sic facte.facit text.in.c.ex ore.de his q̃ fi.a maio.par.capi. dũ tex.ille sequẽtib⁹ vtitur ṽbis

lez.dicto.ꝟ. reuerentiã exhibuit ⁊c.iūcta doctrina Panor.ibi. no. iiij.coniuncta etiam Panor.sentē tia in.c.olim.le.ij.in.§. oppo.de resti.spoli.vbi meminit de dicto c.ex ore.⁊ in terminis nostris al-legatur per Car.in cle.quia regu lares.in fi.vj.col.de supplen.ne-glig.prela.Et in casu nostro da-ta patroni non cōtradicentis pre sentia:nō potest dicere ipe ꝙ fue rit spretus:quinimo ꝑpter vincu lum charitatis ⁊ filiatiōis spūa-lis que est(aut esse debet)inter episcopum ⁊ suos diocesanos/vi dent patroni ex quo nō cōtradi-xerūt episcopo ,cōsentire.Sm Pa. in dicta sua disputatione in prin. col. mihi.xij. allegat.l.si seruus communis.ff.de dona.inter vir.⁊ vxor.hec tamen ratio Panor.est tantum pluasiua maxime patro-no existēte eiusdem diocesis cui⁹ est episcopus qui tale beneficium contulit.Aut patronus erat ab-sens:⁊ ordinari⁹ videlicet archi-eps aut eps infra tempus patro-no prefixum simpliciter alteri ꝓ-uidit:nulla de indigno facta pre-sentatione a patrono.et tunc dic indubitanter ꝙ eo cōtradicente non potest ex iure deuoluto sustē tari talis collatio.nō eñ ex capi-te negligentie:quiã nulla vt pȝ ꝑ casum positum interuenit.nec ex capite delicti quia nullum dignū nec indignū in casu premisso pa-tronus ꝑsentauit.cessat ergo ois deuolutio que ex premissis duo-bus casibus.s.negligentie ⁊ deli-cti causatur regulariter.c.ij.c. li-cet.de supplen. negli.prela.c.ij. de concef.preben.c.cum in cūctis. §.fi.⁊.c.ne pro defectu.de elec.c. ꝗꝗ.eo.ti.li.vj.cle.si de beneficio cū gl.in verbo ex neglig-ntia.de ꝑben.nec collatio facta eo iure ꝗ fieri nō poterat tȝ.c.ex pte a ſten-sis.de cōce.ꝑbē.sicut nec illa que ad collationē ꝯferētis nō spectat. c.quia diuersitatē.de cōce.ꝑben.

[1] Aut archieps vel eps cōtulit iure ordinario beneficiū alteri ꝗ patrono:ipso patrono existēte ab sente:non delinquente nec negli gēte ⁊ posuit talis collator spem i patrono:credēs ꝙ ratificaret ge stam ab eo collationem:prout fe cit:⁊ valebit collatio vt ex tunc ſm Panor.in dicta disputatione. col.xij.arg.regule ratihabitionē de reg.iur.li.vj.[2] Aut archieps vel eps patrono absente:⁊ eo cō-tempto alteri simpliciter benefi-cium contulit.⁊ patronus cōtra-dixit non tamē a tempore sciētie infra tempus sibi datum ad pre-sentandum sed post.⁊ conclude-rem valere dictam collationem. [3] Non eñ hoc casu vltra durat potestas contradicendi nec de cō temptu agēdi:ꝗ duret facultas presentandi ſm Car.in dicta cle. quia regulares.in fi.vj.col.et sic si est patronus clericus contradi-cat ⁊ contēptū suū ꝓponat infra semestre:si vero sit patronus lai cus hoc faciat infra quadrime-stre:ista nāqꝫ tempora data sunt patronis ad presentādum.c.vni-co.§.verum. de iur. patro.lib. vj. sic etiã ⁊ ad cōtemptū ꝓsequēdū. Facit doctrina Panor.i.c.quod si cut.§.super eo.not. vij. de elect. vbi dicit arg.tex.c.ij.de cōcef.pre ben.⁊ post doctrinam Host.ibiqꝫ contempti in electione:si contem ptū intendant ꝓsequi:debēt ꝓse-qui infra tēpus eis datū ad eligē dum:⁊ idem respectu cōtēptorꝫ in collatione:vt si contemptū in-tendant prosequi ꝓsequantur in fra tēpus eis datū ad cōferēdū. quod ꝑpetuo nota.prodest enim ad plura iura:⁊ maxime ad dictū c.qō sicut.de elec.⁊.c.cū in eccle-sijs.de ꝑbē.li.vj.⁊ ad.c.ea nosci-tur.de his que fi.a prela.⁊ ad plu ra alia similia iura vt latius i vo-ce dicam.Et facit etiam glo.in.c. quam sit.in verbo petere.in fi.de elec.li.vj.Eo eñ ipso quo patro-

1 Collatio ab ordina-rio alteri ꝗ patrono i absentia patroni iu re ordina-rio ifra tps ꝑntādi fa-cta : posita spe i patro no:tenet se quuta ei⁹ ratificatio ne.

2 Collatio ab ordina-rio i absen tia patro-ni eo ꝯtem pto facta tȝ:si durā-te tpe sibi ad ꝑntādū nō ꝯqueri-tur.nec cō-tradicat.

3 Patronus ab ordina-rio cōtēpt⁹ si ꝯdicere i tendat aut cōtemptuȝ ꝓsequi ve-lit:hoc fa-cere tenet infra tps si bi ad pre-sentādum datum.

nus passus est currere tēpus datū
sibi ad p̄sentādū ⁊ sic ꝑ cōsequēs
ad agēdū de cōtēptu:non pōt di=
ci contemptus sed potius contē=
ptor proprij iuris ſm Card.in di=
cta cle.quia regulares.i fi.co.vj.
⁊ Tho.ferrarij.i cautela sua.45.
col.ij.Feli.in.c.cum bertholdus.
col.iiij.versi.tertio aduerte.⁊ in=
col.v.versi.limita.iiij.de re iudi
et Feli.in tractatu suo intitulato
quando litere apostolice noceāt
patronis ecclesiarum.co.pe.ver=
si.limitatur.x.cuius dicta ⁊ dedu
1 Aliud mē=brum. cta vide ibi.[1] Aut archiep̄us
vel ep̄s i patroni absentia (nulla
ab eo facta presentatione) benefi
cium alteri simpliciter cōtulit in
fra tēpus patrono a iure ad pre=
2 Presentatio sola nō est ꝑs sufficiens sustātifica institutionis. sentandū concessum:⁊ tunc si me
mor es eorū que supra dixi: due
sunt in hoc articulo cōtrarie opi=
niones.Una ꝙ talis collatio est
ipso iure nulla:etiā patrono nō
agente de contēptu:per.c.decer=
nimus.xvj.q.vij.scdm vnum intel
lectum.Alia est.vt teneat colla=
3 Presentandi facultas patrono cō petens dependet a gratia. tio q̄usq; patronus infra tempus
sibi assignatum ad presentandū
agere possit de contēptu:⁊ inter
ceteros scribentes quos supra ꝑ
hac parte adduxi.vide Fede. de
senis hoc modo cōcludentē in cō
silio.104.incipiente primo que=
ritur.in prin.cuius dicta ⁊ allega
ta vide.[2] Presentatio ei nō est
pars principalis sustantifica in=
stitutionis:sed est tantū quedam
seruitus beneficij:in hoc ꝙ debet
regulariter fieri institutio ad pre
sentationē patroni.alˀs ipso agē=
te de contemptu infra tēpus pre
sentandi institutio est ipso iure ir
rita.per dictum.c.decernimus.in
terim tamē tenet institutio scdm
vnā opinionē.⁊ ita itelligas car.
in cle.quia regulares.col.vj.post
Hosti.in summa.de iure patr. ad
finē.[3] Inferas ergo ex premis=
sis vnū correllariū ꝙ patrono cō
petit facultas p̄sentādi occurren

te vacatione bñficij ifra tp̄s sibi a
iure cōi ordinatū.de quo i.c.vni=
co.§.vex.de iure.pat.li.vj. Ex q̄=
dā tñ grā.c.iij.dū dicit instituit.
⁊ ibi Panor.no.j.de iur.patr.Pa=
nor.i.c.q̄relā.in expeditiōe gl. cō
suetudine de elec.Panor.i.c.quā
to.col.j.vˀsi.Hosti.dicit.⁊ ibi Bar
ba.col.ij.vˀsi.sꝫ op.⁊ Fel.col.j.de
iudic.⁊ car.i cle.j.q.vij.vt lite pē.
vbi inter cetera iura q̄ ibi ad hoc
adducit allegat.c.qm̄.qđ est p̄di
ctū.c.iij.de iur.patr.⁊.c. nouerit.
x.q.j.Et si patronꝰ videat ꝙ ordi
narius conat̄ eū priuare absre ta
li grā p̄sentādi i qua aˀiure susti=
netur:agere poterit ifra senestre
si clericꝰ est/aut quadrimestre si
laicus est de cōtēptu:⁊ tūc resta=
bit nulla talis collatio ab ordina
rio facta. Moueor principaliter
ad hoc dicēdū ꝓpter tex.in dicto
c.decernimꝰ.xvj.q.vij. vbi exp̄sse
ponūtur vˀba collationem ipso iu
re annullātia declarando vt p̄dixi.
vt patet dū tex.ille dicit irritā no
uerit ⁊c.nec ꝑ dictū.c.decernimus.
mandatur vt cassetur talis colla=
tio:sed bñ subūcitur ibi vt alius
(dignus tñ) ad p̄sentationē patro
ni ⁊ ad verecundiā ep̄i ordinetur
seu istituatur:ergo oportet dice=
re ꝙ.c.illud.de iur.patr.vbi dici=
tur ꝙ talis collatio est irritanda.
debet exponi.j.irrita nunciāda:
vel pōt stare ꝓprie.sed debet re=
ferri ad effectum sic.vt reuocetur
de facto:sicut de facto dcessit put
s.lōge ante dixi.⁊ pro ista vltima
interp̄tatione facit in simili tex.i
l.j.iuncta.expositione glo. infir=
mabitur.ff.de serūs.⁊.c.accedēs
le.j.iūcta iterp̄tatiōe.glo.cassaui
mus.vt lite nō cōtest. cū.c. tertio
loco.in.fi.de p̄sump.et sic p̄dictū
c.illud de iur.patr. tanq; lex po=
sterior referri/distigui/⁊ limitari
debet per priorem legem.j.ꝑ pre
allegatum.c.decernimus.ſm Pa
nor.in ꝓprijs nostris terminis lo
quentem.⁊ dicta capitula.s.c. ils=

lud. z. c. decernimus. sic interpre: tantem. in sua disputatione seu q. incipiete augerio. que est. v. in ordine. col. xij. versi. si autem con tradixit allegat. l. sed z posterio res. cum notatis ibi per Bart. ff. de legi. et notata p Bar. in extra uaganti ad reprimendum. in ver bo nõ obstantib9. in titulo quo modo in lese ma. cri. proc. et fina liter post longa verba hãc partẽ sequor: q̃ mihi videtur verior ma xime qz p talẽ iterpretationẽ eui tamus cõtrarietatẽ: inter dictũ. c. decernim9. z pdictũ. c. illud. put etiã expedit. p. l. cũ oia. C. de in offi. dot. z. c. cũ expediat. de elec. li. vj. Possem plura alia adduce re pro corroboratione pmissorũ. et disputare articulũ. an si patro nus sit a principio contemptus qui tamen postea infra tempus sibi a iure datuz ad presentandũ cõsensit collationi per ordinariũ simpliciter facte: valeat vt extũc vel vt ex nunc. sed eo qz Panor. la tissime prosequitur hanc mate riam in dicta disputatione seu. q. v. incipiente augerio. colũ. mihi vj. et. xij. te ad plene dicta et alle gata per eum remitto. vt dem oc casionem videndi in vero fonte. et ne omnia per eum ibi dicta de charta in papirum transportem Premissa veluti vtilia nota. que procedunt dũ ordinarius a prin cipio processit conferendo benefi cium simpliciter z contempto pa trono: cuius tamẽ vt diximus col latio est nulla. per. c. decernim9. xvj. q. vij. saltem patrono agente de contemptu infra tempus sibi a iure decretum ad presentandũ manet tamẽ firma talis collatio ex approbatione expressa patro ni infra tẽpus presentandi facta et etiam ex tacita puta ex cursu lapsu integro tẽporis dati ad p sentandum vt plenius supra te tigi. [1] Nunc autem superest vi dendum quid iuris quidue dicen

dum sit de collatione necessaria ab ordinario videlicet archiepi scopo aut epo (contẽpto patro no) facta: an illa sit ipso iure nul la: vel veniat irritanda seu anul landa? [2] Et vt iuniores ac igna ri (mihi similes) prius intelligãt que sit necessaria collatio dico eã necessariam que procedit post re nuntiationez gratia permutatio nis factaz: necessitatur enim ille in cuius manibus causa permuta tionis libere et sine fraude bene ficia renuntiantur. compermutã tibus solis habilibus tamen pro uidere. c. inter cetera. de preben. excluso quo ad talia beneficia eo modo vacantia spectante aposto lico. c. licet. de rerum permuta. lib. vj. als irritanda erat (conside rato antiquo iure) talis collatio: alteri q̃ compermutanti facta: z in odium collatoris ab eodem in re ordinatum extiterat: vt ex quo scienter ipsi ignorãti collator ta le beneficium contulerat (quod tamen de iure conferre non pote rat) eo a compermutante euicto: de alio tali ignorãti z illuso pro uidere tenebatur beneficio: z hoc ius antiquum ista disponens est dictum. c. inter cetera. vbi vide ad declarationem finalis partis illius text9. Panor. ibi. col. fi. vers fi. z in fine glo. vbi concludit illã finalem partem procedere cõcur rente scientia ex parte collatoris et ignorantia respectu illius cui contulit. Respectu autem prime partis illi9. c. inter cetera. vt etiã vt dicit ibi Panor. no. q̃. nõ habet hodie dubium: quia iure nouissi mo cautum est: vt ne concessione iuris veteris (presertim circa spi ritualia) illudantur: qz si qua be neficia ex causa permutatiõis ab aliquibus resignata: aliis q̃ ipsis permutare volentibus conferan tur nullius esse firmitatis. cle. ne concessione de rer. pmutatione. [3] His itaqz declaratis videref

1 Collatio necessaria cõtẽpto pa trono fctã an sit nulla vel anul landa?

2 Collatiõis necessarie declaratio

3 Responsio ad pcedẽtẽ q̃stionẽ dũ q̃rebat an collatio ne cessaria cõ tẽpto tñ pa trono fctã sit nulla.

prima facie dicendum talem collationem necessariam nulli⁹ esse momenti. quod sic probo. Permutatio non fit nisi precedente resignatione. tex. est in dicto. c. inter cetera. vbi dicit. facta resignatione. et ibi. Panor. hoc asserens et bene per illum tex. no. j. de preben. concordat etiam tex. in dicta cle. ne cõcessione ibi resignata ꝛc. de rer. pmut. quẽ tex. ad hoc allegat Cal. in cõsilio. ij. in ru. de re. permu. [1] Sed ex resignatione quo ad ipsos resignãtes: inducitur vera vacatio vt patet ex. c. ex transmissa. iuncto. c. super hoc. ꝛ ibi Inno. de renũ. c. accepta. de resti. spoli. c. ꝙ periculosum. vij. q. j. tã respectu proprietatis quam respectu possessionis. Rota in decisione xxiij. in nouis. Rota in decisione 62. in nouis. ꝛ Rota in decisione 401. in antiquis. (Restringe tamẽ hoc dictũ in casu cle. multorũ. versi. sane. de penis.) ꝛ in sic vacantibus datur patrono facultas infra iuris tempus presentandi. c. vnico. §. verum. de iur. patr. li. vj. quo spreto si ordinarius infra tẽpus patrono datum ad pñtandum alteri conferat nulla collatio. declarando tamen vt predixi per. c. decernimus. xvj. q. vij. ergo videtur in casu nostro concludendum ꝙ collatio etiam necessaria ab ordinario (contempto patrono) facta sit ipso iure nulla. nõ igitur sine causa glo. pe. dicte cle. ne concessione. vult ꝙ in collatione etiam necessaria requiratur patroni consensus. Non enim negari potest quin vt predixi ex renũciatione etiam causa pmutatiõis inducta occurrat vera vacatio. hoc enĩ recte cognouit ꝛ firmauit Rota in decisiõe. 399. in antiquis. ꝛ glo. in. c. licet. tñ vbo collationẽ. de rer. permu. lib. vj. quam sequitur Paul. de citadinis. in tractatu suo de iure patro. articulo. iij. sexte partis. in. lx. qõne. et glo.

1 Per resignationez bñficiũ pdit resignans eius pprietatẽ ꝛ possessionem.

Resolutio ꝙ pmutatio cõtẽpto patrono ab ordinario autorisata tenet mero iure/ patrono nõ cõtradicente.

in. c. si propter tua debita. in vbo vacabũt de rescrip. lib. vj. quã sequunt scribentes sequentes ꝛ in primis Rota in dicta decisiõe. 23. in nouis. Panor. in dicto. c. inter cetera. no. j. de qua etiã satis meminit. Jo. de imola. ibi. col. fi. dũ allegauit loco illius glo. tex. dicti c. si propter tua debita. illam etiã glo. sequitur. expresse Petr. de anchar. in. c. si tibi absenti. col. ij. de preben. lib. vj. Ph. fran. in. c. susceptum. col. j. de rescrip. lib. vj. et Jo. coloniensis. in expeditione ꝑdicte glo. c. si propter tua debita. et declara eam vt per Joan. and. Jo. de lig. Do. ge. et Phi. frã. ibi. Si igitur ex tali renunciatione ꝑmutatiõis causa facta inducatur vera vacatio. videt ꝙ ordinarius non possit procedere ad collationem necessariã cõtempto patrono: videtur vt possit presentare nõ igit mirũ si in tali ꝑmutatiõe eius requirat cõsensus. Patrono igitur contẽpto si ordinari⁹ alteri cõferat: videtur ꝙ talis collatio sit ipso iure nulla. [2] Quicquid sit me vt sequitur resoluo: et dico ꝙ cum permutatio beneficiorum autoritate tñ superioris ꝛ fraude cessante facta a iure approbetur. c. quesitum. iuncto. c. cũ olim. de rer. permut. ad quã procurãdam non mouerentur compmutantes nec aliquis eorum atr resignaret beneficium suum si nõ crederet beneficiũ cõpmutãtis assequi. c. licet. in fi. de re. permu. lib. vj. non igitur est quispiam eorum cõcessione iuris vtens illudẽdus cle. j. de rer. permu. super equitate enĩ fundatur talis ꝑmutatio. c. licet. de rer. permut. lib. vj. ista autem concessio cõpermutãtibus a iure permissa consumitur respectu. iuris in re per collationem ordinarij talẽ permutationẽ auctorisantis iuncto cõsensu. cõpermutantium quibus reciproce de beneficijs fic causa permutationis

renunciãtis prouidetur. facit. c. si
tibi absẽti. versi. licet. de rer. per=
mut. lib. vj. et tenet talis permuta
tio a principio q[uo]d spreto patro=
no sit facta. Ratio assignatur per
Alexã. de lancilla. in repetitione
dicti. c. licet. de rer. pmut. lib. vj.
in. iiij. parte. q. xvij. quẽ sic refert
et sequitur Rota. in decisione. 307.
incipiente. permutatio facta. et c.
in nouis. [1] Quia iste actus au=
torisandi pmutationes bñficiorũ
dependet ab epo: ita q[uod] licet eius
superiori etiam competat: nõ ta=
mẽ alicui inferiori citra epm sm
Inno. in. c. questitum. Panor. no.
iij. et Jo. de imola. no. v. et ibi Bar
ba. in prin. ij. col. versi. nota vnũ
casum. etc. per illum tex. de rer. p=
mut. ad q[uo]d solet allegari glo. pe.
multum egregia. in cle. j. de rer.
permut. cuius tamẽ notata vide.
et eam declara vt ibi per Car. in
viij. et. xj. questionibus. et illã glo.
sequuntur Panor. Jo. de imola. et
Barba. in dicto. c. questitum. et Jo.
de imola. in. c. fi. col. viij. versi. p
predictis. illo eo. ti. [2] Id tamen
quod p[re]dixi. s. inferiori citra epm
nõ competere facultatẽ autori=
sandi actũ pmutatiõis: itelligas
esse verũ: nisi esset aliquis iferior
habens ius episcopale in benefi=
cijs permutandis: nam talis exer
cere posset oia iura q[ue] sunt iurisdi
ctionis episcopalis: et per conse=
quens posset autorisare actũ per
mutationis sm Panor. et Barba.
in dicto. c. questitum. vbi pro hoc
allegãt notata per glo. in cle. j. in
verbo pprij de reb[us] eccle. nõ alie.
vbi vide ea que inquit Car. in. q.
xxxiiij. et notata p Fed. de senis.
in tractatu permutationũ. q. xij.
[3] Una cũ notatis p Inno. in. c.
statuimus. de trãsac. vbi Panor.
not. ij. tam ex dictis Inno. ibi. q[uam]
ex glo. dicte cle. j. de reb. eccle. nõ
alie (quã ordinariã dicit) ifert ge
neraliter q[uod] in Ecclesijs subiectis
prelato iferiori pleno iure potest
talis prelatus exercere omnẽ iu=
risdictionẽ episcopalem. et pre=
allegatã gl. cle. j. de reb. eccle. nõ
alie. dicit singularẽ Barba. in. c. j.
no. pe. de reb. eccle. nõ alie. et ean
dẽ gl. sequitur Panor. in. c. si dili=
genti. no. fi. de foro compe. Si igi
tur actus permutationis autori=
sande principaliter dependet ab
episcopo / aut ab alio prelato ei[us]
supiore: ita q[uod] regulariter nõ cõpe
tit alicui alteri inferiori iurisdi=
ctionem tpalem vel quasi non ha
benti: si epus cõtempto patrono
talem pmutationẽ autoriset: et
beneficia causa permutatiõis in
manib[us] suis resignata cõpermu=
tantibus et nõ vocato patrono cõ
ferat: tenet eius collatio: q[uam]q[uam] ma
le fecerit pcedẽdo nõ vocato pa=
trono. vocãdi ei sunt regulariter
illi quorũ interest. c. ea noscitur.
de his q[ue] fi. a prela. sine cõsen. cap.
c. quod sicut. de elec. c. cum in ec=
clesijs. de preben. li. vj. Ratio me
mouens ad concludendũ auto=
risationem epi eiusq[ue] collationẽ
de beneficijs permutatis tenere:
nõ vocato patrono a pricipio est
hec. Actus talem permutationẽ
autorisandi est episcopalis. vt di=
xi per tex. in. dicto. c. questitum. et
post glo. pe. cle. j. de rer. permut.
quiquidẽ actus nõ per solã pre=
sentationẽ (que a gratia depẽdet
c. qm̃ de iur. patro.) perficitur: nec
ex sola permutiõe patroni in pre
sentato cõsumitur: aliud ei superest
necessariũ ad trãslationem puri
spũalis iuris: vz ipsa institutio.
que ad epm spectat aut ad ei[us] vi=
carium seu officialia ab eo mãda
tum habentẽ. c. ex frequentibus.
de institu. sine qua institutiõe ca=
nonica non potest beneficiũ eccle
siasticũ licite obtineri. per tex. in
dicto. c. ex frequentibus. et in re=
gula. j. de regul. iur. lib. vj. attẽto
igitur q[uod] nõ per p[re]sentationẽ solã /
sed per epi institutionẽ cõfertur
titulus in beneficio etiã patrona

1
Actus au=
torisandi p
mutatiões
bñficiorũ
dependet
ab epo et
eius supio
ribus: non
tñ talis fa
cultas cõpe
tit inferio=
ri citra epm
regulari=
ter.

2
Inferiori
citra epm
cõpetit po=
testas per=
mutationẽ
autorisan=
di: si ipse in
beneficijs
pmutãdis
habet ius
episcopale

3
Prelatus i=
ferior epi=
scopo / in
ecclesijs si=
bi pleno iu
re subiectis
oẽm iuris=
dictionem
epalẽ exer
cere põt.

1 Argumētū ad probandū prima facie pmutationē bñficiorū sine patroni a pncipio cōsensu factā esse nullā.

to vt patet si recte inducas iura sequētia. videlicet. c. preterea. le. j. c. cū. laici. c. per nostras. z. c. pastoralis. de iure patro. iuncto tex. in dicto. c. ex frequētibus. cū aliis vulgaribus: sustentabitur. ergo z merito beneficiorū permutatio: z epi taliū beneficiorū collatio etiā patrono non vocato subsequuta. [1] Nec obstat si contra me vt sequitur obiiceres dicens. Ex renūciatione que fit etiam gratia permutationis future/ inducitur vacatio. Cōcedo. per ea que predixi dū examinaui. c. inter cetera. ponderando ibi tex. in verbo resignatione. z ponderādo tex. in clemē. j. in verbo resignata. de rerū pmu. z glos. in. c. si ppter tua debita. in verbo vocabūt. de rescrip. lib. vj. Sed in vacantibus beneficiis habet patronus facultatē sibi a iure concessam idoneum presentandi. infra tēpus. de quo in. c. vnico. §. versi. de iur. patro. li. vj. Cōcedo. Ita q si ordinarius pleno iure cōtempto patrono alteri puideat nulla est collatio. per tex. in. c. decernimus. xvj. q. vij. z. c. illud fm vnam lecturam. de iur. patro. lib. vj. Ergo videtur q permutatio ab epo spreto patrono autorisata (cum inde secutis) sit nulla ipso iure. [2] Ego huic vltimo obstaculo z argumēto forti quod fit tam de. c. decernimus. xvj. q. vij. q̄ de c. illud. de iure patr. copiose. s. respondi. Sed adhuc respōdēdo p nūc soli dicto. c. decernim⁹. (quidē textus videt magis pūgere et qui clauis est in materia vt dicit Rota in decisione. 307. in nouis) dico q ille tex. nō obstat in proposito fm Rotam in dicta decisione 307. post Alc. de laccilla. i repetitione. c. licet. de rerum pmu. lib. vj. quia text. dicti. c. decernimus. loquitur eo casu quo patron⁹ debet requiri: qui tamen nō fuit requisitus: loquiturq in eo casu in quo eps cōtulit beneficium cuius col-

2 Solutio argumenti.

latio ad eum non spectabat. sed in permutatione secus quia eius autorisatio dependet vt predixi ab epo: sed inspecta subtilitate/ hec solutio dñorū de Rota in decisiōe. 307. posset impugnari. nam posito cōstanti q autorisatio epi requiratur in casu premisso. non tamen ppterea sequitur quin occurrerit semel beneficiorū vacatio inducta ex renūciatione q̄ causa permutationis future fuerit facta prout declaraui: postq̄ igitur occurrerat talis vacatio/ videbat eps q in vacantibus beneficiis patrono competebat ius presentandi. quidē tamē nulla premissa presentatione beneficia ad eum pleno iure nō spectantia contulit. Equitas tamen q̄ in permutationibus bñficiorū cōsideratur. c. licet. versi. nolumus. de rerū permu. lib. vj. Iurisq bñficiū ratione cuius approbātur tollerantur de rebus compermutātium pmutationes. l. j. ff. de rerū pmu. vt in prealleg. c. licet. dū dicit. sua beneficia zc. Autoritate tamē veri superioris in talibus cōcurrēte actum autorisantis prout requiritur per tex. in. c. quesitum. z. c. cum olim. de rerū pmu. c. inter cetera. de preben. Attento etiā q permutantes si a principio credidissent in eorum permutationibus impediri nō resignassent. vt ait prallegatum. c. licet. in fine. nō sunt illudendi per cle. j. in prin. de rerum pmu. nec sine causa impediendi p tex. in dicto. licet. in fi. sustentat ergo in ei⁹ principio mero iure ac valet pmutatio ab epo etiam sine patroni cōsensu autorisata. Cui tñ ex causa competit cōtradicēdi potestas. vt cassetur talis pmutatio. nō eñi collatio necessaria ab epo sine consensu patroni facta est nulla. fm Rotam. in dicta decisione. 307. in nouis. post Alexan. de lan. in dicto. c. licet. z Feli. in. c. cum bertoldus. col. v. versi. limita. v.

ta.v.de re iudic. Jo.de imol.in.c. fin.col.viij.versi.pro predictis.de rerũ permu.[et] glo.in.c.sicut in cõstruẽda.§.[et] cũ humane. in verbo dic.in ti.de elec.in prag.sanc. Pos sem [et] aliter respõdere dicto.c.de cernimus.[secundu]m aliam lecturam de qua etiam ante memini v[idelicet] q[uod] ille tex.intelligi debet patrono agente de cõtemptu infra tempus sibi datum ad presentãdu[m]:qui tamẽ post collationẽ siue voluntariam siue necessariã cõsentire põt [et] ratificare ea q̃ ab ep[iscop]o solo sunt gesta eo cõtẽpto.non enĩ requiritur q[uod] in limine p[er]mutationis patroni cõsensus cõcurrat vt predixi:nec iure cautum est quin postea eius consensus interuenire possit:imo potius videtur decisum oppositũ salteni in argumẽtum.v[idelicet] in.c.q[uo]d sicut.de elec.cõiuncto.c.cum in ecclesijs.de prebẽ.lib.vj.[et] q[uo]d sufficiat supueniẽs cõsensus tenet expresse Rota in decisiõe.307.in nouis.post Alexã.de lan.in repetitione.c.licet. de rerũ p[er]muta.lib. vj.vbi idem tenent Jo.an.pe.de ancha. Do.ge.Phi.fran.[et] Joan. vanquel.[et] Hosti.in summa.in ti. de iur.patro.§.fi. versi.quid si ecclesia.[et] Hosti.[et] Jo.an.in.c.p nostras.de iur.patro.Federi.de senis in tractatu permutationum. in prin.xxx.q.Car.in consilio.62. incipiente in ecclesia bellunensi. [et] fi.in eo autẽ q[uod],dicit.Car.in cle. j.in.v.q.de rer.permu.Jo.de imo. in.c.fi.col.viij.versi.tertio querit. de rer.p[er]mu.Barba.in.c.quesitu[m]. in fi.illo eo.ti.[et] Feli.in.c.cum bertoldus.col.iij.versi.limita predicta sex modis.de sen.[et] re.iudica. nec pretereũda existimaui singularia v[er]ba Jnno.in.c.cũ cõsuetudinis.de cõsuet.ad cuius verba currit tot[us] mũdus.vt inquit ibi Barba.col.mihi.v.versi vtrum autem. referẽdo ibi quo ad hoc Anto.de butr.q[uod] quotiẽscũq[ue] requiritur cõsensus in actu per modum cõcẽsus:tunc sufficit siue talis consensus interuenerit ante actum celebratũ/siue in ipso actu/siue post etiam ex interualo.[et] sic intelligo doctrina Feli.in dicto.c.cum bertoldus.col.iij.versi.limita predicta.Barba.tamen in dicto.c.cum cõsuetudinis . post Anto.de but. ibi temperat hoc dictu[m]:[et] p[ro]cedere asserit dũmodo act[us] ille in ei[us] principio reperiatur habere aliquam subsistentiam.vt verbi gratia in casu.c.quod sicut.de elect. per quod dici (et vere) solet tenere electionem factam aliquibus de capitulo cõtẽptis:si aliud non obstet canonicum impedimẽtum[:] q[uia] [non] d[ebet] i[n]firmari debeat talis electio etiam si vnus solus infra tempus eligendi agat de contemptu.per dictum.c.quod sicut.coniuncto.c. cum ecclesijs.de prebẽ.lib.vj.si talis sit cui a iure detur vox ad eligendũ.que nõ simpliciter a beneficio dependet:quia etiam qualitas beneficiati in hoc attẽditur vt clare patet in casu.c.ex eo.de electio.lib.vj.[et] in clemẽ.vt hi qui.de etate [et] quali. Ubi autem actus reperitur a principio sine subsistentia:ita q[uod] est nullus:tunc consensus superueniẽs nõ operatur effectum:q[uia] p[ro]ut actus in eius principio erat nullus:supueniẽte cõsensu nõ validatur.Plura possem allegare ad hoc iura.sed eo q[uod] in titulo de electiõe sumus. iuxta ei[us] terminos loquamur. Jdeo affero vnum solum exẽplum.de.c.auditis.de elec.vbi electio q̃ a p[ri]ncipio fuit ipso iure irrita:per subseq[ue]ntem consensum nõ potuit ratificari.nõ enim ibi aliqua a principio interuenerat vera subsistẽtia rei postea ratificate. Nec obstat huic cõclusioni si eam impugnare velis tex.l.per fundũ.ff. de seruitu. rusti.predi.vbi sufficit consensus superueniens ex post facto. Quia licet in casu dicte.l.per fundum. cõsensus illorum qui a principio

consenserant nõ fuisset isufficiens quo ad plenã trãslationẽ servitu-tis:nõ tamẽ ꝓpterea sequitur q̃n actus a principio esset aliquis:te nebat eñ inspecto consenticatiũ consensu saltem quo ad ipsos con sentiẽtes:habuit enim intuitu il-loꝝ a principio aliquã subsisten-tiam. Et si replices ꝙ ibi primus consensus ad ultimũ trahitur: ut patet dum textus ille his utitur sequẽtibus verbis.s. ⁊ novissima deinum cessione superiores oẽs cõfirmabunt ⁊c. Soluo ⁊ dico hãc replicam nõ obstare:quia licet in his que sunt cõia pluribus ut sin-gulis requiratur cõsensus omniũ ita ꝙ ad perfectionẽ ⁊ plenã trãs lationem servitutis primus con-sensus ad ultimũ trahatur a quo perficitur: non tamen propterea sequitur quin ibi consensus prius consentiẽtium fuerit quo ad eos aliquis:patet dum tex.ille utitur his verbis.s. Benignius tamẽ di-cetur ⁊ ante q̃ novissimus cesserit eos qui ante ea cessare:vetare uti cesso iure nõ posse.ad quod facit tex.in argumetum.in.c.si tibi ab-senti.versi.ipse tamen eps. de pre ben.lib.vj. Ex premissis concludo collationẽ necessariam sine patro ni consensu factam tenere mero iure inspecto eius principio:q̃q̃ cassari per sentẽtiam possit patro no agente infra tempus presentã di de cõtẽptu. Id idem videretur dicẽdũ in collatione volũtaria si textus.c.decernimus.xvj.q.vij.cõ patiat apostillationẽ illorũ(quos supra retuli)qui dicũt illum text. intelligẽdum esse patrono agẽte de cõtẽptu ⁊ ꝓsequẽte.alis firmãt collationẽ etiã simplicem ab ordi nario cõtempto patrono factam esse validã.pro quoꝝ sentẽtia ad-duci potest tex.c.illud.in fine.fm vnã lecturã.de iur.patro.⁊ utraq̃ collatio simplex et etiam necessa-ria(patrono contẽpto)ab ordina-rio facta ratificari pot ex superue niente consensu.[1] Et adverte ꝙ collatio necessaria a principio ab ordiario spreto patrono facta ve re perficitur a tempore cõsensus prestiti per talem patronum post ea ratificãtem: et irrevocabiliter si aliud nõ obest impedimentum canonicum.sic intelligo Panor.in sua disputatione.v.incipiẽte aus gerio.col.mihi.xij.ver.si autẽ pa-tronus.⁊ Feli.in.c.cũ bertoldus. col.iij.versi.j.quia accedente isto consensu.de re iudi.⁊c. Et movet Panor. in dicta disputatione ad sic concludẽdum: quia ad plenuꝫ ius in clericum trãsferẽdũ cõside rantur patronus presentãs:⁊ eps instituens:qui partipãt in plena trãslatione talis iuris:⁊ licet plus ⁊ pinguius operetur ipsa institu-tio epi qui plus iuris habet in cõ ferendo q̃ patronus in presentã-do.c.dilectus.de offi.lega.prout etiam infra dicam.habet tamen patronus in presentatione aliq̃d iuris ut singulariter ꝓbatur in.c. dilectus.le.iij.de prebẽ.fm Pan. in dicta disputatione.⁊ ꝓbat tex. c.cum bertoldus.iuncta gloss.iij. de re iudi.⁊ ibi pulchre ⁊ singula riter per Panor. ⁊ aliq̃d per Ro-tam in decisione. 244. in novis. versi.nam verũ est dicere.q̃q̃ ta-le ius a gratia dependeat.c.qm̃. dum dicit sustinuit. ⁊ ibi Panor. not.j.de iure patro. [2] Et id qđ dictũ est:videlicet ꝙ patron9 ha beat aliquid iuris ꝓcedit indubi tanter in patrono clerico cui ius presentandi cõpetit rõne ecclesie: talis enim patroni clerici presen-tatio vim habet electionis ut di cit Inno.in.c.cũ aũt.⁊ ibi Panor. not.iij.de iure patro.⁊ Feli.in.d. c.cum bertoldus.col.iij. versic.et adverte. Et hec doctrina est ma-gni effectus ⁊ utilis:ut videre po tes ex his q̃ dicit Inno.in.d.c.cũ autem.⁊ ibi Panor.no. iij.⁊ Feli. in.d.c.cum bertoldus.col. iij.ver. primus.[3] Et ex quo de collatiõe

1 Collatio necessaria spreto pa-trono fa-cta vere ꝑ-ficitur ⁊ ir-revocabilr a tpe cõsen sus a patro no prestiti.

2 Presenta-tio patroni clerici vim habet ele-ctionis.

3 Collatio necessaria spreto vero collatore/ patrono/ aut electo rib9 alicui facta:an i-pediat sim plicẽ colla tionẽ/ pre-sentationẽ vel electio nem eoruꝫ ad q̃s ius cõferendi/ eligendi / vel presen-tandi com petit.

necessaria fecimus sermonem. nō preterēūdum existimaui dubium vtile. Queri enim solet an colla: tio necessaria spreto collatore/ aut patrono/ aut electoribus fa: cta: impediat simplicem collatio: nem/ presentationem/ vel electio nem/ illorum ad quos ius simplici: ter cōferendi/ presentādi/ vel eli: gendi cōpetit? Uel an prius requi: ratur cassatio talis collationis ne cessarie per sententiam/ antequā colla: tores cōferre et patroni presenta re/ et eligentes eligere possint? Scribētes plures varia circa hoc dubium dixisse cōperio. et ordina: tim aliquid inserā: reperio Phi. fran. in. c. j. col. mihi. iij. ver. quan do vero permutatio. de rerū pmu ta. lib. vj. varias referentem opi: niones. Prima est Lap. ibi dicen: tis. quod quādo pmutatio (ex quo subse quitur vt predixi necessaria colla tio per cle. j. de rer. pmuta.) fieret inuitis et cōtradicētibus illis quo rum interest est nulla. Ita quod absq̄ alia cassatione poterit volūtaria collatio/ electio/ vel presentatio fieri. Et pro ista opinione allegat Philip. fran. in dicto. c. j. de rerū permuta. libro. vj. c. decernimus. xvj. q. vij. et predictum. c. cum ber toldus. et in hac opiniōe fuit Bar ba. in. c. quesitum. in fine. de rerū permuta. allegādo Domi. gemi. in dicto. c. j. quem vide ibi in col. fina. versi. si vero sunt patroni lai ci. Ego reperio Lap. abba. in ad: ditione quam fecit ad Fede. de senis in tractatu permutationum. q. xxx. vbi pede fixo tenet quod illi qui debent permutationi consentire si contempnūtur nō poterunt con ferre/ eligere/ vel presentare/ an tequā cassetur collatio ex permuta tione prouenitēs. Et si cōtrarium fiat corruit. facit. c. cōsideraui m⁹. de elect. et. c. inter dilectos. de ex: ces. prela. Secus videtur quādo ȝtēptis electoribus/ collatoribus/ vel patronis/ collatio fieret alio modo quam ex permutatione: quia tūc videtur quod propterea non im: pediatur electio/ collatio/ seu pre sentatio fienda per illos ad quos spectat: quia libere fieri poterit absq̄ alia cassatione prouisionis per superiorem facte. Fm Lap. ab ba. in additione Fede. in dicta. q. xxx. allegat notata per Joan. an. in. c. inter dilectos. de exces. pre lato. post Innocen. et Hostien. ibi. et pro hoc facit tex. in regula non prestat impedimentum. de regu. iur. lib. vj. et ista etiam duo vltima membra firmat Joan. de imola. in. c. fina. col. vij. versi. et per pre dicta. de rerum permuta. Et caue ne circa premissa erres. Et pone in premissis differētiam inter col latores: videlicet superiorē et infe riorem. Ubicunq̄ enim legatus de latere (de papa autem paulo infra aliqua dicemus: et de infe: rioribus puta archiepiscopo/ et episcopo satis diximus) conferret simpliciter aut causa permutatio nis beneficium spectans ad colla tionem alicuius prelati (sue ta: men legationis) etiam sine eius ȝsensu teneret collatio nulla etiā occurrēte negligentia ordinarij: nec talis ordinarij contradictio/ aut posterior eius collatio posset obesse priori collationi per lega: tum de latere persone capaci fa: cte. Quia legat⁹ de latere sua in legatione qui cum papa et ordina rio (inter quos locus est preuētio ni) concurrit. c. j. de offi. leg. li. vj. ita quod si apparet quis eorū primo contulerit casus est sine dubio: si vero dubitetur recurre ad. c. si a sede apostolica. iuncta glo. in ver bo. legato. et in ver. nec appareat. de preben. et dig. lib. vj. ita etiam inquit glos. in. dicto. c. j. in verbo amplior. versi. et nota. de offic. lega. libro. vj. [1] Ubi autem be: neficium spectaret ad presenta: tionem patroni clerici ratiōe sue ecclesie. casus in legato de latere

Legat⁹ de latere con ferre pōt/ tam simplr quā cā pmu tatiōis: et ifra tpspre sentādi: be neficia spe ctātia ad p̄ sentationē patroni cle rici ratiōe sue eccle/ etiā inuito eo: contra dicente.

non habet dubium:nam siue vta-
tur collatione simplici et volun-
taria:siue collatione necessaria ꝓ
ueniente ratione permutationis/
siue cōsentiat talis patronus cle-
ricus:siue cōtradicat: tenet lega-
ti de latere collatio: siue infra tē-
pus datum ad presentandum a
iure patrono clerico.de quo in.c.
si laicus.§.verum. de iur. patro.
siue post tempus patrono clerico
a iure assignatum prouideat le-
gatus de latere.Quia ipe est(ne-
dum papa) qui beneficia ad pre-
sentationem talis patroni clerici
ad quem ratione sue ecclesie cō-
petit in beneficiis facultas p̄sen-
tandi conferre potest. per tex.in
c.dilectus.et ibi Panor. Joan.de

1 Legat9 de latere non pōt quandoꝗ cōferre bnficiuz spectās ad epi collationē: ⁊ sic nō semper cōcurrunt: nec semper inter eos loc9 est p̄uentioni ēt in bnficiis collatiuis.

imola et Barba.de offi.lega.⁊ vi-
de ibi notata per glo.pe.et tex.in
c.cum dilectus.⁊ ibi Panor.not.
ij.de iur.patro. Nec mirum si le-
gatus de latere beneficia ad pre-
sentationē patroni clerici ꝓprie
dicti conferre possit:quia qui po-
test quod est maius pōt multo-
magis id qđ est minus.arg.auf.
multomagis.C. de sacra.sanc.ec-
cle.c.cum in cunctis.in princi.de
elec.⁊ est tex.in nostris terminis.
in dicto.c.dilectus. vbi ita siunt
per illum tex.Bal.Joā.de imola.
et Barba. Potest autem legatus
de latere id quod est maius.s.cō-
ferre tam simpliciter ꝗ causa per
mutationis beneficia spectantia
ad collationem plenariā epi sue
ꝓuincie siue legationis etiam eo
inuito ⁊ ꝯtradicente:q: legato de
latere id a iure permittitur:simul
et potestas/papam ⁊ ceteros col-
latores preueniendi:etiam infra
tempus archiepiscopis / episco-
pis/ et similibus collatoribus a
iure ad conferendum ordinatum
per tex.c.j.de offi.lega.lib.vj.c.si
a sede apostolica.de prebē.eodē
li.et pro hoc vide ea que elegāter
inquit glos.semper mēti tenenda
in §.item circa clausulam positā.
in verbo legatoruz.in ti.de colla.
in prag.sanc. Ergo multomagis
conferre poterit simpliciter etiā
causa permutatiōis beneficia ad
presentationē patroni clerici ra-
tione sue ecclesie sic dicti: ꝗꝗ in-
uiti et contradicentis: etiaz infra
tempus presentādi a iure sibi de-
cretum.de quo in.c.vnico.§.verū.
de iur.patro.lib.vj.Et si dicas qđ
non plus iuris habet prelatus in
conferendo ꝗ patronus in pre-
sentando.contra te si hoc asseris.
allego text.vulgatum.in dicto.c.
dilectus.et declara istud dictum.
vt ibi per glos.in verbo. plus iu-
ris.coniuncta doctrina Panor.⁊
Joan.de Jmola.in eius expedi-
tione.et vide ibi Barba. not.v.⁊
vj.[1] Tu tamen canonista caue
ne circa precedens dictum erres.
nam id quod predixi videlicet.le-
gatum de latere posse conferre
beneficia ad collationem pape/
vel archiepiscopi / aut episcopi
spectantia est verum regulariter
per iura supra premissa.sed non
semper. quod sic ostendo. Pono
qđ occurrat vacatio ecclesie col-
legiate et quod ad eam assuma-
tur prelatus non per viam ele-
ctionis:⁊ sic tam extra terminos.
c.j.de elect.ꝗ.c.congregatio.xvj.
q.vij.c.abbatem.in.j.⁊.ij. xviij.q.
ij.et.c.nobis. versicu.ceterum. de
iur.patro.ita quod ex fundatio-
ne ⁊ superioris potestatem habē-
tis approbatione dignitas capi-
talis et principalis dicte ecclesie
collegiate non electiua sed colla-
tiua est: spectans ad collationem
episcopi:dicēs ne legatum de la-
tere eam posse conferre eo ꝙ epi
scopus eam conferre potest? For-
san diceres quod sic.eo quod le-
gatus ordinarius reputatur.c.le-
gatos.de offi.lega.lib.vj.sicut et
episcopus.Et legato de latere ꝓ-
culdubio maxime circa beneficia
a iure ceteris paribus maior cō-
petit auctoritas ꝗ episcopo sim-

plici. vt probat text.in dicto.c.j. iuncta glo. in verbo.ampliori.ꝟs. ꝛ nota.de offi.legati.libr.vj.coniuncto ꝑallegato.c.si a sede apostolica.cū glo.in verbo.legato.de preben.lib.vj.His tamen non obstantibus in casu nostro dicas cōtrarium:et tene pede fixo ꝙ legatus de latere non posset conferre talem dignitatem: ꝛ sic nō habet cōcursum ad eam cōferendam cū ordinario.et ad hoc habes glos. expressam in dicto.c.deliberatione.in verbo electionis.in princi. de offi.leg.lib.vj.vbi idem ꝙ illa glo.tenet Guil.de monte laud.et ꝗꝗ lapsis temporibus Archi.tenuisset cōtrariā opinionē: postea tamen mutauit sententiā et tenet idē quod illa glo.ꝑdicti.c.deliberatione.quā glo.sequitur ibi Jo.an.Do.ge.ꝛ Phi.fran.et ibi verbis clarissimis tenet Phi.fran.ꝙ de ecclesijs cathedralib⁹/ regularibus/vel collegiatis/ legatus se nō potest intromittere etiā si aliter prouideatur ipsis ꝗꝫ per viam electionis.ꝛ reperio eandem firmasse sententiā Fed. de senis in cōsilio. 195.circa finē.j. col.cuius fundamenta vide in col.fin.circa diuersitatem legati ꝛ epi.Et si diceres quod cōtra hanc doctrinā ꝛ pro collatione legati videtur facere tex.in dicto.c.deliberatione. vbi videtur excludi legatus quo ad reseruanda ꝛ conferanda bnficia ibi expressa electiua:ergo a contrario videtur ꝙ conferre possit beneficia ibi expressa si collatiua essent.argu.c.cum in illis.§. illis vero. de preben.libr. vj.Dic hoc non obstare.nā vt dicit preallegata glo.dicti.c.deliberatione.litera illius text.in ea parte q̄ de via electionis loquit̄: tantum in beneficijs ecclesiarū cathedralium loquit̄.vt verbi grā pone est aliqs archidiaconatus vel prepositura maior/ electiua / et principalior post pontificalem:qꝛ legatus de latere talē dignitatē cōferre nō posset.Et sic fac talē resolutionē.ꝙ legatus de latere nō pōt reseruare nec cōferre ecclesiā cathedralē/nec regularē/nec collegiatā siue tales ꝑlature sint electiue ꝓut de iure sunt.per.c.j.de elect.c.nobis de iure pa.c.cōgregatio.xvj.q.vij.c.abbatē.le.j.ꝛ le.ij.xviij.q.ij.siue a principio vel ex post facto facte sint ꝑ habentē potestatē collatiue.Merito ergo deliberatiōe quadā ꝓuida cū decreto irritanti inhibuit Bonifacius papa octauus:ne aliquis apostolice sedis legat⁹ quātūcūqꝫ legationē plenariā obtinere dinoscatur:cathedrales : vel regulares: aut collegiatas ecclesias:seu ipsarum ecclesiaꝝ cathedraliū dignitates:ad quas hi qui preficiūtur eisdē maiores earū capitulis post epos existētes hñt ꝑ viā electiōis assumi:sue ordinatiōi:collationi: prouisioni:electioni:aut dispositioni quomodocūqꝫ reseruet.nec de ipsis ordinandis: cōferendis: vel disponēdis se aliquatenus intromittat.Neqꝫ aliquod(quominus hi ad quos ꝑtinuerit eligere aut postulare libere valeant cum vacabūt) obstaculū quomodolibet interponat.ait tex.in dicto.c. deliberatione.[1] Ex quo tex.infero sequētia correllaria. Primū est.ꝙ legat⁹ de latere cui a papa specialis potestas nō fuit ꝯcessa: nō posset alicui quātumcūqꝫ alīs idoneo et capaci et ꝑ regē nostrū christianissimum nolato ꝓuidere de archiepātu/ nec epātu/nec abbatia/nec ꝑoratu principali ꝯuētuali regulari:et si cōtrarium fecerit act⁹ erit nulli⁹ effect⁹ tanqꝫ gestus cōtra decretū irritās positum in dicto.c.deliberatiōe. Iste enim actus ꝑ hunc tex. horum sacrorū cōcordatoꝝ ad solum papā vt de talib⁹ prelaturis viris idoneis:ad regiā nolationē ꝓuidere possit spectat.[2] Infero ꝛ scdm.

1 Primū correlariū.legat⁹ de latere nō potest alicui ꝗtūcunqꝫ idoneo et capaci de archiepiscopatu / nec epatu/ nec abbatia nec de prioratu regulari cōuentualiēt ad regiam nolationeꝫ prouidere nisi spālis ad hoc potestas sit tali legato a papa cōcessa.

2 Scdm correlariū.legat⁹ de latere nō pōt vnire ꝑlaturas qnas nō pōt cōferre.

ꝙ sicut legatus de latere non pōt cōferre archiepiscopatũ/ episcopatũ/regulares/ nec collegiatas ecclesias/nec dignitatesvere electiuas maiores post pontificales: sic nec tales platuras posset vnire.per talem enĩ vnionẽ interponeret legatus obstaculum quodam illis ad quos eligẽdi libera cōpetit facultas.quod facere non pōt legatus.per tex.in dicto.c.deliberatione. vbi exp̄sse anullatur obstaculũ ex facto legati electoribus inductũ.pondera etiã illum text.dum dicit.ordinationi.iũcto verbo pulsioni.⁊c.Ratione cuius verbi sumpta occasiōe hoc quod predixi videlz ꝙ legatus de latere tales platuras vnire nō possit.

1 Tertium correlariũ. legat⁹ de latere non pōt ꝑmutationẽ illoꝝ bñficiorũ approbare ⁊ autorisare: que bñficia simpliciter non posset cōferre.

2 Forte non est contra ius dicere ꝙ legatus de latere non pōt cōferre ecclesias collegiatas etiã de cōsensu caplorum talium ecclesiarũ.

tenet expresse Fede. de senis in consilio.cxcv.⁊ Ponor.⁊ Phi.dec. in.c.fi.de confir.vtili vel inutil.et facit ille tex.et hoc idem firmant expresse Petr.de ancha. et Phi. fran.in dicto.capi.deliberatione. [1] Infero et tertium.qđ sicut legatus de latere nō potest vti simplici collatione voluntaria circa prelaturas comprehensas in dictis terminis dicti.c.deliberatione. sic nec collatione necessaria vti poterit.Si igitur tu ecclesiam collegiatam habẽs.cum ecclesia collegiata alteri⁹ permutare intendas:nō adeas legatũ de latere: quia ipse non potest auctorisare taliuz prelaturarũ permutationes.ẜm Fede.in dicto cōsilio. cxcv. et Lap.abba. in additione quã fecit ad Fed.de senis in tractatu permutationũ in fi.xxx.q.et Phi. frã.in dicto.c. deliberatiōe. col.j.pro quo facit ille tex.[2] Et forte non esset cōtra ius dicere ꝙ talis legatus etiã de consensu capitulorũ ecclesias collegiatas nec ꝑmutare nec ex causa ꝑmutationis cōferre possit.arg. dicti.c. deliberatione.iuncto versi.decernẽtes.ẜm Lap.abba.in dicta additiōe quã fecit ad Fed.de senis

3 Legat⁹ de latere non pōt ꝯferre prelaturas nec dignitates de q̇bus meminit.c. deliberatione. de.of. leg. li.vj.etiã si deuolute fuerint ad papã ꝑ inferiorũ negligentiã.

in dicto tractatu.q.xxx.⁊ sine verbo forte.hoc dictũ firmant Petr. de ancha.et Phi.fran.in dicto.c. deliberatiōe.de quo vide ibi per Lap.Nã ex quo legatus non pōt cōferre tales ecclesias seu platuras ꝑ tex.in dicto.c.deliberatiōe. sic nec potest auctoritatẽ in earũ ꝑmutationibus interponere. ẜm Phi.frã.in dicto.c. deliberatiōe. col.j.facit gl.pe.in cle.j.de rer.ꝑmut.quia in istis sicut et in alijs dicimus: vt id qđ vna via prohibetur alia non debet cōcedi vt dicit illa gl.per regulam cũ q̇d vna via ꝓhibetur. de reg.iur.li.vj.cũ multis iuribus ibi ꝑ glo.allegatis.et maxime ꝑ.c.tue.de ꝓcur.l. fi.C.si ma.ita ven.ne prosti.c. de testanda.de conce.p̄ben.lib.vj.cũ c.hec imago.xxxiij.q.v.[3] Infero ⁊ quartũ correlariũ.ꝙ eo casu quo plature ⁊ dignitates de q̇bus meminit tex.dicti.c.deliberatiōe. deuoluerẽtur ad papã ꝑ inferioꝝ negligẽtiaz: nō posset legatus de latere conferre.ẜm Lap.Do.ge. et Phi.fran.in dicto.c.deliberatione.cōtra Archi.Jo.an.et Pet. de ancha.ibi.quia qua ratiōe legatus nō cōfert bñficia etiã ad sedem apostolicã deuoluta : q̄ sunt sita extra eius legationem: eadẽ ratione nō potest ꝯferre legatus beneficia:de q̇bus meminit dictũ c.deliberatione.q̄q̄ ad papã sint deuoluta.ẜm Lap.Do.ge.⁊ Phi. frã.ibi.et hanc partẽ sequor(q̄q̄ plus videatur placere p̄dicta opinio Archi.ipsi glos.in.§.itẽ circa clausulam.in ti.de colla.in prag. sanc.) Nam vt dicit Do.ge.in dicto.c.deliberatione. predicta ratio est vera:quia si bene consideretur text. dicti.c. deliberatione. dicit ꝙ legat⁹ se aliquatenus nō potest intromittere de platuris ⁊ dignitatib⁹ de q̇bus meminit ille tex.Unde vt vides per illum tex. nullomodo pōt legatus de latere in talibus manum apponere.Et

postea separate ille tex.cõsiderãdo interesse eorũ ad quos electio talium platurarũ et dignitatum spectat. subdit aliũ casum per ista verba.s.neq aliquod quominus hi ad quos ptinuerit eligere aut postulare libere valeant cum vacabunt obstaculũ quomodolibet interponant. Sed contra hoc correlariũ forsam diceres obstare.c.si abbatẽ.de elect.lib.vj. Dic illum tex.non obstare maxime in prima parte.nam ibi nõ de collatione platurarum loquit tex.ille: sed solũ dicit q si electores abbatem ecclesie romane immediate subiectũ in epm eligant:tali electo ab alio q̃ a papa vel apostolice sedis legato de latere misso dari nõ potest licentia suum deserendi monasteriũ:et ad ecclesiam episcopalem ad quã electus fuit transeundi. Nec.§.huiusmodi.dicti.c.deliberatiõe.obstat predicto vltimo correlario.q2.§.huiusmodi.nõ dicit quod legatus de latere conferre possit archiepiscopatus et episcopatus: q̃q dicat legatũ de latere ex officio legationis sue posse archiepõrum et epõrum exemptorũ electiões cõfirmare. Nos autem loquimur in collatione taliũ prelaturarum et aliarũ de quibus meminit text.in dicto.c.deliberatione. Et vt cunctis iuris prudẽtibus patet non valet argumentum de confirmatione ad collationẽ: põt em quãdoq quis confirmare: qui tamen non põt conferre nec eligere. hoc tibi ostendo per text.c.cum olim. de maior.et obed. Cõfirmatio em de qua meminit dictus.§.hmõi. est quasi necessaria et est iurisdictionis per.c.fi.de elect.li.vj.non igitur,mirum si legatus de latere cõfirmare possit electiones platurarũ de quib9 meminit pallegat9 .§.hmõi. Nos aũt loquimur in collatione q̃ est donatio.c.fi.de offi. vic.lib.vj.c.pe.de cõce.pben.quã facere nõ põt legatus etiã in deuolutis ad papã:si tales sint plature q̃ in terminis dicti.c.deliberatione cõprehendãtur.et ita intelligas doctrinã Lap.Do.ge.et Phi.frã.in dicto.c.deliberatiõe. [1] Caue tamẽ ne in minorib9 beneficijs hoc idẽ dicas.nam sicut illa minora beneficia in legatiõe talis legati,vacãtia libere posset legatus sine inferiorũ negligẽtia cõferre.c.j.de offi.lega.li.vj.et inferiores collatores in hoc pueniret .vt.s.dixi.p.c.si assede. de preben.li.vj. Sic etiã talia beneficia minora in casu.c.deliberatione. non cõprehẽsa:et p negligẽtiã inferiorũ ad papã deuoluta cõferre posset legat9 ipse de latere p c.pe.vbi hoc tenent p illum text. Panor.et Jo.de imola.de prebẽ. Et vltra dictũ.c.pe.qd tamẽ de se sufficit cõsueui ego allegare tres glosas hoc idẽ firmantes. Prima est in.c.j.in vbo ampliori.de offi. lega.libr.vj. Secunda.in.c. si cui nulla.in verbo legitime de pben. eo.lib. Tertia.in cle.si de bñficio. in verbo.siue ad nos.illo eo.titu. [2] Et cũ his redeo ad decisionẽ questionis.s.tacte hac in eadem gl.in col.j.folij.227.in vers.quero modo de questione vtili.et vt quisq sine foliorum reuolutione ante oculos habeat questionẽ ibi motam: talis in effectu fuit. Capitulum ecclesie metropolitane/ vel cathedralis/ aut abbatialis/ prioratusue conuẽtualis regularis vere electiui cui speciale eligẽdi pprium pastorem priuilegium cõpetebat: intellexit pprium pastorem suam per se aut alterũ in manibus pape simpliciter aut p mutationis gra aut in fauorẽ alterius resignasse platuram nullo tñ eligẽtiũ occurrẽte cõsensu. An ex hoc eligẽdi aut postulãdi aliquẽ in prelatũ facultate sit hmõi capitulũ priuatũ? Uidisti ibi primo p faciliori itellectu i col.ij.dis

1 Legat9 de latere cõferre põt minora bñficia in casu.c.deliberatione de offi. lega.libr.vj. non cõprehensa etiã si fuerint ad papam deuoluta.

2 Redijt ad qõ.decisionẽ de qua in.col.j.s. sub folio 227.dun q̃rebatur an capl'in hñs spãle eligẽdi priuilegiũ priuari possit facultate eligẽdi pprĩũ platũ ex resignatione in manib9 pape facta et maxie in fauorẽ alicuius cum pẽsionis in vtilitatem resignãtis retentione iuncta pape puisiõe eo modo sequuta.

cti folij.227.qd pdixi de pa te au ctoritate & ptāte sibi spectāte cir ca approbationē renūciatiōis ta liū platurarū si solū īspiciam⁹ ius cōe.qui nedū puri hois sed & veri dei vicem gerit in terris.c.quāto. de trāsla.epi.cui⁹ plenaria & libe ra est maxime circa bnficia pote stas.c.ij. in ptin.de preben.li.vj. cle.j.in fi.vt lit.pē.naniculāq pe tri supra fluct⁹/pcellas/et iuris positiui vndas certo scio nauiga re.c.proposuit.de conce.preben. Ipsum ergo et merito quippe si canonicum habet ingressuz vica rium dei viuētis ore aperto pfi teor.per tex.in dicto.c.quāto.& in c.licet. de trāsla.epi.c.vt nostrū. versi.porro.vt eccle.be.sine di.cō. c.fundamēta.§.decet.de elec.lib. vj.c.j.de homi.li.vj.Ipse inq est cui maiora q beneficia diuinitus sunt cōcessa commissa.nullus em sane mentis ignorat sibi & alas li gandiq soluendi potestatez esse concessam. vt scribitur. Mat.16. &.c.si in nono.21.di.Non ergo mi rum si de eius consensu eiusq au ctoritate p similes resignatiōes siue fuerint simplices siue quali ficate/spūale fedus coniugij(qd inter epm suāq ecclesiā ex cano nico titulo adeptam cōtrahitur. c.inter corporalia.versi. cum er go de trāsla.epi.quod in electiōe initiatur:ratificatur in confirma tiōe:& in cōsecratiōe ɔsumari in telligitur.c.fin.illo.eo.tit.)dissol ui possit.Nec tunc homo purus sed de⁹ separat quos roman⁹ pō tifex ecclesiaꝝ necessitate vel vti litate pensata/nō humana sed di uina poti⁹ auctoritate dissoluit. vt ter.in preallegato.c.quanto. Antequam tamen ad vlteriora pgre diar & ante decisionem dicte que stionis/me meaq dicta cū dicen dis emēdationi ac correctioni sa crosctē romane ecclesie maiesta tisq regie necnō cuiuslibet hui⁹ christianissimi regni curie metuē dissime supreme submitto & subij cio. Premissis igit que scripsi in col.ij.iij.&.iiij.dicti folij.227.vna etiam cum his q inserui.§.in toto folio.227.iclusis attenta l prag matica sanctione q cōcordatis sa cris istis/quid dicēdum sit super dicte qōnis decisione attingā. Et in primis tene pro constāti pa pam posse approbare & admitte re resignationē cuiuslibet prela ture l manib⁹ suis resignate etiā sine eligentium,consensu. per.c. nisi cum pridem.de renunc.& per ea q habētur in toto ti.de trāsla. epi.& per dnm Stephanum ma leret in suo tractatu.de elec.l col. pe.q.xvj.versiculo incipiente.qd autem vbi resignatio fit in mani bus pape.&c.Dubium tamen re stat an admissa per papā tali resi gnatiōe de platura vere electiua si alteri de ea puideat possit non obstante tali puisiōe capitulū q ad hoc non cōsenserat alteꝝ eli gere aut postulare.& si aduertas ad id quod obseruabatur tēpore Basilieñ.concilij seu pragmatice sanctionis . Dices q lz papa ad mittere posset archiepiscopatuū episcopatuū/& quarumq aliarū dignitatū etiam vere electiuaꝝ cessiones p iura preallegata.per suas tamē prouisiones simplices non poterat(illesa seruata prag matica sanctione)de talibus pro uidere in electorū perniciē.Ple naria em potestas fauore electo rū fuit tēpore illo circa beneficia vere electiua restricta.scdm dnm Stephanuz maleret in dicto suo tractatu.& in col.xj.q.xvj.& istud est quod statuerat text.in.c.licet dudum.§.statuit.in tit.de elec.in prag.sanc.dum sic dicebat.Sta tuit vt electiones in dictis eccle sijs sine impedimēto aut obstacu lo omnino fiant:que causa cogni ta iuxta iuris communis & nostri decreti dispositionē cōfirmentur vel infirmenē.& vide que haben

tur in.c.sicut in cōstruenda.§.qui bus hec eadem.iuncta gl.in verbo clausis.eo.tit.in prag.vbi inter cetera v̄ba notatu digna dicebat ibi glo.q̄ si trāslatio fieret ad episcopatū iam vacātē:nō p̄iudicaretur eligētib' q̄n eligere possent vt īdīt ibi tex.Qr metropolitanis/ cathedralibus/collegiatis eccl'ijs/ac monasterijs/necnō dignitatibus vere electiuis electiones et cōfirmationes canonicas s̄m iuris cōis dispositionem p̄uidendum illo tunc erat.vt ait tex.in dicto.c.sicut in construēda.§.quibus.et.§.sed per electiones in tit.de elec.in prag.san.Et vtinam premissa hodie obseruarent̄ prout credo obseruari deberent dum electores essent speciali priuilegio eligendi muniti.Attēto q̄ nil per hec sacra concordata quo ad hoc cōperio immutatū.si recte pōderetur id quod in hoc habetur.c.et in.c.monasterijs.j.eo. iunctis his que habentur et scribuntur in.c.per premissa.j.eo.ti.
[1]Dubiu[m] t[ame]n ex premissa nostra p̄ncipali q̄stiōe resultās magnū quippe multū disputabile et principale ac in dies freq̄ntatū videtur.quid dicendū sit de archiepiscopatu/ep̄atu/abbatia/aut prioratu regulari vere electiuo i manibus pape in fauorem alicuius resignato retēta certa honesta pēsione in vtilitatē resignantis sine capituli cōsensu in casu in quo capitulo eligendi p̄prium prelatū speciale competeret priuilegiu[m]. Sup quo dubio decidendo summorum literatorū virorū diuersarum p̄uinciarū huius regni diuerse et contrarie occurrunt opiniones.quid tamē mihi videatur paulo infra patefaciā.Disputato tamē aliqualiter articulo isto. Et primo videtur q̄ non obstāte pape p̄uisione sequuta ex tali renunciatione in fauorem alicuius in manibus eius facta etiam cu[m] pensionis in fauorem resignantis retentione possit capitulum speciale eligendi habens priuilegium ad electionem futuri prelati procedere.Nam licet vbi locus esset regie nominatione: et pape de dictis prelaturis ad regiam nominationem prouisioni prouidere possit papa pleno iure data negligentia regia:seu interueniente de persona minus idonea regis noiatiōe:iuxta id q̄ habetur et clare inseritur in casu.§.et si contingeret.j.eo.c.et ti.necnon in casu in quo per obitum in curia romana vacarent tales p̄relature.vt expresse dicitur in.§.nec non per obitū.j.eo.c.et ti.Tamen vbi nolationi regie locus non est ita q̄ capitulum p̄prium eligēdi prelatum speciali priuilegio apostolico est fulcitum.per premissa non intendit papa in aliquo p̄iudicare capitulis ecclesiarum conuentuū monasteriorū nec prioratuū h[uius]mōi.quominus ad electionem archiepiscopo[rum]/ ep̄o[rum]/abbatum/et prio[rum] iuxta priuilegia eis concessa libere p̄cedere possint. prout expresse dicitur in.c.p̄ premissa.j.eo.tit.et sic videtur q̄ si q̄ aliqua ex dictis p̄laturis fuerit i pape manibus in fauorē alicui' resignata q̄ capitulū eligere possit virum al's idoneū nō obstante pēsiōis i fauorē resignātis retentiōe seu sup fructib' talis p̄laturre loco annue pēsiōis assignatione.Durum quippe satis videret̄ et nimis electoribus grauosum:si facultate libera eligēdi:medio/ arte/seu studio illo[rum] qui ad electores fraudādos(quib' speciale eligendi p̄prium pastorem vltra ius commune competit facultas) per tales resignationes qualificatas et per pape p̄uisiones inde sequutas possent. Contingeret nāq[ue] in dies quod priuilegia talīū ecclesiarum que decet esse mā sura et perpetua.l.fi.ff.de consti.

1 Resignatio p̄lature v̄e electiue in manibus pape i fauorē alicui' facta cū pēsiōis reseruatione seu retētiōe an operatur iuncta pape p̄uisiōe priuatione p̄ illa vice eligendi et postulandi?

prin.⁊ l regula decet.de reg.iur. li.vi.essent illusoria frustratoria vana ⁊ fraudulosa.si via pdicta tolleraretur in electorū fraudez. Cui tamē fraudi veluti ⁊ ceteris dū in tertij dispēdiū ⁊ iacturā ten dūt(vt fieret in proposito)iura exe crantur ⁊ dānāt.vt videre potes. in.c.ij.de renunc.lib.vi.c.licet.de rer.permut.eo.li.l.filie emācipa te.ff.solut. matr.l.ea vero.§.socie tas.⁊.l. actione.§.diximus.ff.pro soc.l.j.§.is quo𝔮.ff.de colla.bo. l.sicut l initio.C.de mut.no.l.oēs §.lucius.ff.que in fraudem cre. §.item siquis fraudem.insti.de ac.cuz alijs vulgaribus.Nec ali quid vna via est in perniciē alicu ius tollerandū quod alia reijcif. c.tue.de procur.l.scire.§.si mater ff.de tuto.⁊ cur.l.que sub condi tione.§.si quis.ff.de cond.insti.⁊ l.queritur.ff.de bo.libe. Et licet quis𝔮 ingeniosus premisso in cer tamine partes capituli speciali priuilegio eligendi fulciti posset faciliter contra prouisum aposto licū tueri:⁊ tam diuinas 𝔮 mora les nedum humanas in medium afferre sententias rationibus na turalib⁹ minime carentes nō ob: stāte pēsiōis in fauorē resignātis retētiōe seu assignatiōe:dū plat⁹ aliquā ex iā dictis platuris i ma nib⁹ pape in fauorē alicui⁹ renū ciauit.Uerūtamē qz certo scio cō trarium sepius varijs ⁊ pluribus arrestis interueniētib⁹ ⁊ latis p diuersas huius regni metuēdissi mas supmas curias decisum al's fuisse:arrestis in𝔮 ex opinionib⁹ profundissimoꝝ vtrius𝔮 censure patrum subsequutis. Ideo huic opinioni simpliciter si alia nō ob stabant in fauorem puisi aposto lici stabatur ⁊ scdm hanc opinio: nem vltimā passim dum pragma: tica sanctio l viridi esset obseruā tia iudicabatur.Et 𝔮𝔮 l fauorē capituloꝝ ecclesiarū gallicanaꝝ illo tunc p Basiliense concilium introductū fuisset:vt p electiōes olbus ecclesijs ⁊ dignitatib⁹ ele ctiuis vacantibus sine quocun𝔮 impedimēto ⁊ obstaculo omnino puideretur.put luce clari⁹ pz in c.sicut in construenda.§.quibus. coniuncto.§.sed per electiōnes.⁊ in.c.licet dudum.§.statuit.in tit. de elec.in prag.sanc.neomin⁹ tū dum tūc tēporis renūciatiōes ta lium platurarū ⁊ aliarum digni: tatum in manibus pape cum pen sionis moderate ⁊ licite retētiōe seu assignatione in fauorem resi: gnantium fiebant.frustrabantur capitula ecclesiarū pſentis regni illa arte illo𝔮 medio exqsito fa: cultate eligēdi.quod tamē egre: tulit tota ecclesia gallicana dum via illa obliqua priuabatur eligē di aut postulandi facultate sibi a sacris concilijs ⁊ decretis libere concessa.Credo tū 𝔮 plures ho: dierni hui⁹ frācie regni iudices in premisso casu p puisis aposto licis iudicarent.𝔮𝔮 ecclesie quis bus prouisum esset nec prouisio: ni modo premisso qualificate con sensissent:etiam si tales ecclesie eligendi priuilegio speciali ful: cite essent.Inter quos tamē iudi ces si ego vermiculus et indign⁹ quando𝔮 concurrerē multū for: midarē maxime considerato foro poli contra ecclesias speciali eli: gendi priuilegio munitas simpli citer iudicare.pro voto simplici nōnullorum:qui an ambitione ⁊ ceca ⁊ execrabili auaricia sint no tati in fouēdis⁊ auctorisandis ta libus resignationibus qualifica: tis sepius pro indignis deus scit non ego.A paucissimis tamē die bus citra literfui cōsilio literjerudi tissimos hui⁹ vniuersitatis docto res magnos𝔮 practicos p quos consulebatur vt in portu tuto(vt ita dixerim)anchorā reponeret q in fauorem alterius episcopatui suo in manib⁹ pape cederet q̄lifi cate.pz cū pēsiōis licite ⁊ modera

de retentione:ꝛ pro ista parte cre
do ꝙ hodie etiam a maiori parte
iudicum iudicaretur. Bonum ta=
men esset ꝛ sanctum si qualitati=
bus prouisi an ipse dignus vel in
dignus aut scandalosus in dei ec
clesia sit pensatis:ꝛ alijs in fauo
rem resignantis retentis pōdera
tis ꝛ inspectis/ꝛ maxime an ali=
qd interuenerit.qđ veram sapiat
reseruationez iudices indicarēt.
[1] Quereres tamen a me qualia
sunt principalia fundamenta illo
rum qui tales resignationes mo=
do predicto qualificatas ꝛ proui
siones apostolicas fouēt? Respō=
deo ꝙ tales qui hanc firmāt sen=
tentiam.pro pape prouisionibus
hoc sequens inter cetera addu=
cunt fundamentum.[2] Dicētes
neminem citra papam etiam si le
gatus fuerit de latere cuz effectu
posse approbare resignatiōes bñ
ficiorum cuiusuis fuerint qualita
tis si in fauorem facte sint ali=
quorū:nulla differentia in hoc fa
cta an in fauorē renunciātiū assi=
gnent̄ super fructibus beneficio=
rum renunciatoꝝ aliquei pensio=
nes necne. Qui em̄ in manib⁹ le=
gati de latere aut cuiusuis alteri⁹
inferioris collatoris beneficia re
signare intendunt.id liberaliter/
pure/simpliciter/pactionibus et
cōditionib⁹ expressis reprobatis
cessantibus facere debent.prout
clare ꝓbant iura sequētia.s.c.di=
lecto.dū dicit liberaliter resigna
uit.de preben.c.dudū.circa prin.
dū ait libere in eius manib⁹.illo
eo.tit.lib.vi.c. ex parte le.§.dum
ait oino dimittere.de offi.deleg.
ꝛ istud est quod voluit ibi glo.in
verbo.omnino.dum exponit illū
tex.id est sine aliqua pactiōe:cō=
ditione:vel modo.quam glo.se=
quuntur ibi Pa.ꝛ Feli.ꝛ idem tz
gl.j.in dicto.c. dilecto.quam ibi
sequitur Jo.de imola ꝛ Pa.no.ij.
Et ideo dicimus ꝙ renunciatio
beneficij non pura sed cū cōditio
ne aut modo vel pacto expresso
est symoniaca. ita dicit expresse
preallegata gl.j.dicti.c. dilecto.
Et ex illa gl.iuncto text.notabat
ibi Pa.no.ij.ꝙ licet quis resigna
re possit licite beneficium suuz vt
alteri conferatur dūmodo renun
ciationis actū nō deducat in pa=
ctum:si autez deduceret in pactū
in actu renūciatiōis:renunciatio
ipsa esset symoniaca.ꝛ istud etiā
firmat glo.j.in.c.ordinationes.j.
q.j.quā sequitur ꝛ notabilem di=
cit Panor.in dicto.c.dilecto.no.
ij.ꝛ illam eandem glo.c.ordina=
tiones.sequitur Panor.in dicto
c.ex parte.ꝛ illipse Panor.in.c.cū
vniuersorum.no. pe. de rer. per=
mut.ꝛ glosator decisionū capelle
Tolosane i decisiōe.438.[3] Me
rito dicebat Panor.in dicto.c.ex
parte.in expeditione.j. glo. tam
ex his que in illa glo.j.ꝗ in gl.ij.
eiusdē.c. ex parte.habent̄.ꝙ vbi
apponeret̄ pactū expressum in re
nunciatiōe beneficij vt alteri cer
te ꝑsone cōferatur.nō valeret re=
signatio nec collatio alteri facta.
Dic tu tamen ꝙ resignans sic ex=
presso pacto symoniaco ꝑuari po
test beneficio.glo.in.c.super hoc
in verbo.pecunie.dū dicit.tamen
priuari debet iste.ꝛc.de renunc.
ꝛ ad fines priuationis impetrari
potest tale beneficium saltez per
viam si constiterit.ꝛ ita intelligo
Panor. in . c. cum vniuersorum.
no.fi.de rer.permut.sic etiam in=
telligo doctrinam Feli. in.c. ad
audientiam.sle.ij. in prin. colum
mihi.iiij.de rescrip.quia renun=
ciatio facta expresso pacto sy=
moniaco non tenet etiam in pre=
iudicium resignantis vt ipso iu=
re dicatur priuatus ꝗꝗ priua=
ri possit. et ita intellige glos.in
c. sicut in construenda.§.ad tol
lendum omnem ambitionis ra=
dicem. in verbo. libere. in fina=
libus verbis. in titu. de elec. in
prag.sanc.dum dicit.non tenere

1
Pro ꝓuisio
aplicis fun
damētū su
ꝑpmissa.q.
adducit.

2
Nullus ci=
tra papam
pōt cū effe
ctu admit=
tere renun
ciationem
alicui⁹ bñ=
ficij i fauo=
rē alterius
resignati=
qz i inferio
rū manib⁹
pure ꝛ libe
re debent
bñficiorū
renuncia=
tiōes fieri.

3
Renuncia
tio bñficij.
exꝑsso pa=
cto apposi
to seu cōdi
tiōe exꝑssa
interueniē=
te ꝙ alteri
specificato
cōferat̄ nō
tenet nec
collatio in
de sequuta.
Resi=
gnās tñ co
mō priuari
pōt bñficio
rū qđ ipe=
trari sub
forma si cō
stiterit po
test.

1 Renūciās beneficiū gerēs in animo īmvt alteri cōferatur men talē tm̄ cōmittit symoniā: tenet tn̄ resignatio et collatio in de sequuta

2 Qui ex renūciatiōe symoniaca mentali assequit bñficiū: non tenetur illud renūciare: sꝫ penitere teneatur.

3 Redijt ad fundamentum pro pa nisoapostolico de quo in col.iiij.§ proxima.

4 Pape prouisio vim habet electionis et cōfirmationis.

beneficij renunciationem ex turpi causa factam. ad quod solum allegat dictū.c.super hoc.de re nunc.cum ibi notatis.ꝛ.c. cū pridem.de pact. Tu si articulo isto excas dic vltra illam glo.que parum attingit istum articulum hoc firmasse ante illam glo. Rota in decisione.236.in antiquis. et est decisio capelle Tolosane.438. vbi vide notata per dn̄m glosatorem.[1] Ubi tamē quis eo animo renūciaret vt eius bñficiū ↄferat certe psone ita ꝙ als nō renūciasset.si id tn̄ nō exp̄ssit nec in pactū expressum deduxit non cōmittit symoniā nisi mentalē: merito teneret talis renūciatio etiā in manibus simplicis collatoris facta: valeretꝙ collatio per eum subsequuta si alia nō obstarent ꝛ sic intelligas glos.j.dicti.c. ordinationes.et glo.dicti.c.ex parte.in verbo.dimittere quam singulariter ibi notat Panor.[2] Nec vbi symonia mentalis sola in renunciatione bñficij cōmissa extitit tenetur ille q̄ illud sic fuit assequutus renunciare: sꝫ deo sufficienter eterno pro peccato p solā penitētiā satisfacere teneat.mētalis nāꝙ symonia sic purgatur.ad quod solet allegari tex. multum singularis.in.c.fi.de symo.vbi vide no tata p Hosti.Panor.Jo.de ana.ꝛ Feli.ꝛ illum tex.dicit singu. Panor.in dicto.c.ex pte. Et ex quo illud.c.fi. de symonia indistincte quo ad hoc loquitur.debet intelligi siue id quod quis symoniace mētaliter fuit assequutus sit spirituale de iure diuino siue ex constitutione ecclesie tantū.ita dicit Panor.in.c.tua.ꝗin glo.fin.de symo.vbi vid notata p Jo.an.ꝛ notata p glo.in.c.vnico.in verbo receperit.in.fi.de cler. non re.li.vj. Differunt tamē als multū inter se ea que symoniaca sunt ispecto iure diuino vel q̄ symoniaca sunt considerata sola ecclesie.[illegible]

tis ordinatione.vt videre potes p glo.in dicto.c. ex parte .in verbo dimittere. de offi. dele.ꝛ ibi per scribentes cōmuniter.ꝛ per glo. in.c.cum pridem. in verbo illicite.d pact.[3] Uides ergo ex istis q̄ p̄dixi nullū inferiorē citra papā admittere ꝛ prouidere posse cū effectu renūciationes beneficiorum in manibus suis resignatorum in fauorem certe persone si id in pactū exp̄ssum modum aut cōditionem exp̄ssam deducatur. Ad papam ergo solum pro platuris ceterisꝙ beneficijs in fauorē aliquoꝝ resignādis presertim cū pensionis in fauorem resignātiū assignationibus ꝛ retentionibus est recurrendū.Ipse enī papa ab stergere symoniacos/symoniacasꝙ renūciationes purgare potest in casu i quo symonia a solo iure positiuo prout i casu nostro est introducta.vt videre potes.per ea que dicunt scribētes maxime Panor.Barba.Feli.ꝛ Phi.dec. post glo.in.dicto.c. ex parte in verbo dimittere.et per glo.in p̄allegato.c.cum pridem.in verbo. illicite.Papa enī supra ius est:ꝛ dispēsare potest circa ea que ab eo tn̄ habent prohibitionē.p.c. proposuit.cū alijs vulgaribus. de con. preben.Ergo videtur ꝙ teneat renūciatio cuiusuis plature etiam pontificalis in manibus pape in fauorem certe persone facta:vna cū pruisione pape inde sequuta: cum pensionis licite et moderate in fauorem resignātis etiam que trāseat ad successores assignatione.(de qua p̄sionis reseruatiōe vide pulchrum ꝛ singulare dictū Feli.in.c.ad audientiā.ie.ij.col. iij.ver.tertia ↄclusio.de rescrip.) sꝫ ↄsensus capituli speciali priuilegio eligēdi fulciti minime ad hoc interuenerit. quodquidē capitulū ea vice facultate eligendi est priuatū.[4] Prouisio namꝙ pape facta illi in cuius fauorē p̄-

latus prelaturam cessit operatur prelature de psona eo mo puisa repletionē: quia te nō latet quin pape puisio vim habeat electionis et ꝯfirmatiōis. s3 Car.in cle. j.§.ad hec.q.v.de preben .ad hoc allegantem Inno.in.c.quia: cunctis.de con.pbē.lib.vj.z id est qd vult Panor.transitorie. in transmissam.col.mihi.ij.versi. solutio pp̄ter hec contraria.de elec. dum ait superioris puisionem loco cō firmationis succedere.z facit doctrina glo.c.placuit.v̄bo. reseruationes in v̄bo.nulle.in ti.de collā.in prag.sanc.dum in col.pe.v̄st. ex istis est dicendū. zc. inquit q̄ vbi ad summum pontificem defertur canonice electionis confirmatio ratiōe imediate subiectionis aut alr̄: z omissa cōfirmatiōe puidet ipse papa de ipa p̄latura electo.hmōi prouisio vim habet cōfirmationis tam in electi q̄ ei⁹ electionis fauorem. Sic dicendū arbitror in proposito nostro q̄ pape puisio facta illi in cuius fauorem in manib⁹ suis p̄latura fuit resignata vim habeat electiōis z confirmationis ita q̄ capitulū eligere nō possit.[1] Nam vbi papa manum apponit p eodem actu ad eius iferiores iuridice sine pape facultate cum effectu regulariter recurri non potest.ad hoc possem ponderare plura iura: sed p nūc ero sequentibus contentus. v3.c. cum in distribuendis.de tempo. ordi.c.cum olim.de sen.z re iud. c.vt nostrū.de appella.c.si eo tēpore.de elec.lib.vj.c.si beneficia. de preben.eo.li.cū similibus. Et sicut post cōfirmationem desinit prima vacatio vt vult glo.in cle. j.in v̄bo.collato.vt li.pen.sic z p puisionem(que vt dixi vim habēt electionis z cōfirmatiōis) desinit prima vacatio: z de prouiso dr̄ tūc talis p̄latura repleta.ideo puiso existēte viuo z supstite si alia nō occurrat vacatio non potest de alio ad eam fieri electio. quinimmo scienter consentiens electioni de prelatura sic repleta nō euitaret penā de qua meminit text. in.c.in primis.ij.q.j.z.c.non furē. z.c.eū q̄.vij.q.j.c.j.de cō.preben. [2] Qui tñ partes capituli contra puisum defendūt.inter cetera fundamēta z vtilia pmissa adhuc alia afferūt.q̄ talia sunt.s. Si teneret pape puisio ea de cā q2 sol⁹ potest admittere resignatiōes p̄laturarum z aliorū beneficiorum in fauorē aliorum: tolleret capitulo facultatem eligēdi: sequeretur aiunt isti q̄ accessorium minus dignum traheret naturā sui principalis. qd potius contrarium est dicēdū.per tex.in regula.accessorium.cum iuribus ibi allegatis p glo.in verbo.accessoriū.de regu. iur.lib.vj. Et q̄ accessoriū traheret in casu nostro suū principale si pape puisio teneret sic nituntur pbare. Ubicunq3 quis simpliciter in manibus pape p̄laturā resignasset.eligentes nō priuarent hoc i regno facultate eligēdi: immo pcedere possēt libere ad electionē: q2 talis p̄latura s3 eos nō in curia sed in partibus vacare cēseretur: z ideo sublato quocunq3 impedimēto z obstaculo electores eligere libere possent: attēto maxime concilij Basiliensis tenore insq3 dispositione.p ea que ait tex.l.c.sicut in cōstrueda.§.q̄bus. z.§.sed p electiones.z in.c. licet. §.statuit.in ti.de elec.in prag. et aiunt isti ad hoc facere notata p glo.c.ij.v̄bo.dignitatū.de p̄ben. lib.vj. Dicūt etiā isti q̄ asserere vt ea d̄ re teneat pape puisio sublata capitulo ptāte eligendi: eo q̄ papa solus pōt resignationē taliter qualificatam approbare z de prelatura sic vacante illi in cuius fauorem in eius manibus fuit resignata puidere videtur iniustū. cū ex tali prouisione z similibus iura priuilegia z libertates eccle

1 Pape manus apposito operat vt inferior de eodem actu nō disponat.

2 Adducit aliqua fundamēta nō nullorū nitētiū pbarē electores nō impedi ri eligere p̄latū propter pape puisionem alicui sine eorum cōsensu facta.

1 Pro pape puisione.

2 Nō est laudāda via p quā passim electores puātur potestate eligendi p pape puisiones prouenīētes rōne resignationū ī manibus eius factarum etiā cū pēsionis in fauorē renūciātiū assignatione

siarum manifestissime lederētur. [1] Qui tamen pape puisionē defendunt aiunt ꝙ quādoq ratiōe accessionis minus dignum trahit ad se maius dignum. seu minus principale trahit ad se principale quod regulari quandoq debet secundum eius naturam .l. si in emptione.ff.de contrahen. emp. §.si tamen alienā purpurā. insti. de rer.diuis.c.sup eo.de prebē. li. vj.de quo articulo vide p ⁊ cōtra p glo.in dicto.§.si tñ alienā purpurā.in verbo preciosior. vbi vide notata p Ang.aret.Ideo non mirum si papa qui solus expedire ⁊ approbare potest resignationem in fauorem certe persone factam cū pensionis modo pmisso assignatione: possit de principali se intromittere videlz puidendo de tali prelatura. Aiunt tamē firmant ⁊ dicūt plures eruditissimi patres. ꝙ papa necessitatur post resignationis in fauorem certe psone facte approbationez: ⁊ post pensionis in fauorem resignātis assignationē/in casu nostro ad capitulū ius eligendi proprium prelatum remittere. ad quod solent allegare tex.in. c. qualiter ordinati.⁊ in.c.Quis sit triste.vij.q.j. Respondent tamen qui pape prouisionē defendūt. illa iura nō obstare: nā in casu dicti.c.qualr ordinati.arminēsis ecclesie pastor de quo meminit ille tex.in pape manibus non renūciauit ppriaz platuram in fauorē certe persone cū retētione alicui9 pēsionis. Ergo casus est multum dissimilis et a casu nostro alienus: nec fm eos obstat tex.preallegati.c.Quis sit triste. quia nec ibi fuit facta resignatio modo pmisso.s.in fauorez certe psone in manibus pape cuz pēsionis reseruatione. Et electio de qua meminit tex.ille scdz vnā lecturā est vt p eam deputet nō ppetuus titulari9 sed coadiutor seu administrator. durante vita episcopi egrotantis.vt videre potes literam illius tex.iuncta glo. in vbo.eligenda.in fi. Dicūt etiā ꝙ pape puisionē defendūt ꝙ priuarētur ⁊ deciperētur etiā ī dies pprias platuras in manibus pape in fauorem certarum psonarū resignātes ppria intētione: verbis formalibus per pcurationes ipsi pape declaratas: si nō puideretur p papā cū effectu illis de platuris in quorū fauorē cesserunt resignantes. Eligētes namq ad quos per papam eligendi facultas remitteretur: liberā haberēt eligendi quācunq personam alstamen idoneā: nec pcise tenerentur illum in cuius fauorem resignans in manibus pape renūciauerat suam platurā eligere: deciperentur ergo resignans ⁊ ille in cuius fauorē fuit sequuta cessio: quibus tamen succurrendū est p pape prouisionem: viso ꝙ renuncians alr non erat renūciaturus facit tex.in arg.in.c.inter cetera. de preben.in.c.licet.de rer.pmu. ⁊ in cle.vnica.de rer.pmut. Ideo vt pdixi hoc in regno plura fuere lata arresta per diuersas metuendissimas curias in fauorem prouisionem modo premisso pcedentium: nō obstantibus electionib9 ɔtrarijs subsequutis. qb9 arrestis debeo ego obtusus igenio simplr acqescere nec cōtra ea q̄ meū aliqd adducere. [2] Nō tñ ppterea laudarē si passim eo tramite ⁊ via obliqua electores facultate eligēdi priuarent. Et vtinā semp papa p eius puisiōes ecclesiaz priuilegia ⁊ electorū iura ⁊ libertates que qnq ex ambitionis (vt ita dixerim) suorum officiariorum radice leduntur aut derogātur. pro speculo pre manibus haberet: id quod Gregorius patriarche alexandrino indt sic dicens. Ego nō verbis quero psperari: sed moribus: nec honorem esse deputo: in quo fratres meos honorez suum

pādere cognosco. Meus namqȝ est honor vniuersalis ecclesie: meus honor est fratrū meorum solidus vigor. Tunc ego honoratus sum: cū singulis quibuscumqȝ honor debitus nō negatur .c.cccc.99. di. Cogitet etiā papa id quod honestissime et scitē dixit alibi Gregorius. Si sua (inquit) vnicuiqȝ iurisdictio non seruatur/ quid aliud agitur nisi vt per nos per quos ecclesiasticus custodiri ille ordo debuit cōfundatur? c. peruenit.xj.q.j.et alibi ait idem Gregorius.sic dicēs. De ecclesiasticis priuilegiis qd vestra fraternitas scribit/ hoc post posita dubitatione teneat: quia sicut nostra defendimus:ita singulis quibuscumqȝ ecclesijs sua iura seruamus:nec cuilibet gratia fauēte vltra qȝ meretur impartior nec villi hoc quod sui iuris est ambitu stimulante derogabo. c. de ecclesiasticis.xxv.q.ij.facit.ca.licet.versi.ne igitur.de sup.neg.prela.et .c.patentibus in fi. de priuile.et inquit idē Gregorius. Quod vero dictis nostris tēporibus debere seruari que a meis quoqȝ predecessoribus tradita vel custodita sunt. Absit hoc a me vt statuta maiorū cum sacerdotibus meis in qualibet ecclesia infringā: quia mihi iniuriā facio: si fratrum meorum iura perturbo.c.quo vero. xxv.q.ij. Cogitet ergo papa cogitet dum per suas prouisiones ius eligēdi electoribus aufert.quid Gregorius in predictis iuribus sancte rationabiliter et iuste scripsit. Iniusticiā namqȝ palā oreqȝ aperto cōfiteor illū facere qui alicui ecclesie ius suum simpliciter detrahit. c. oēs siue patriarche.xxij. di. Cogitet etiam precor papa dum per suas prouisiones ius eligēdi adimit ecclesiarum capitulis etiam in premisso nostro casu: an id fieri (nil de posse eius et ex causa loquamur) debeat necne. [1] Nā licet forma electiōis a iure positiuo sit introducta.vt dicit glo.in.c.licet. versi. veruntamen. in verbo aliud.in ti.de lec.in prag. sanc.post Inno. in.c. quod sicut. de elec.supra qd ius est papa.c.proposuit.de con.preben. et quod sibi placuit respectu introductorum a solo iure positiuo legis habet vigorem.l.j.ff.de consti. prin.et. §. sed quod principi placuit.isti. de iur.na. Non tamen est honestum propterea vt ecclesijs vacātibus et priuilegiatis aliomodo qȝ via electionis aut postulatiōis prouideatur. [2] Ideo bonum esset si papa ecclesijs priuilegiatis ius tractū eligendi proprium prelatum relinqueret: qui noticiā habēt illorū quos debent eligere.quia papa salua cōscientia personis quarum plenā noticiā nō habet non pōt de prelaturis prouidere prout illemet ipse attestatur in.c.bone.le.ij.versi.quia vero.de postu.pla. [3] Et licet antiquitus summi pontifices de prelaturis ad eos remissis aut deuolutis pleno iure disponerēt prout et hodie facere possent .c. bene nouit fraternitas.lxj.di.c.reatina ecclesia.lxiij.di.c.qȝqȝ.et cū similibus de elec.li.vj. Sepius tñ lapsis tpibus summi pōtifices ex quadam vrbanitate ac dulci benignitate motu iura electorū eligendi aut postulandi eorū plenariā libertatem a sacris canonibus eis cōcessum fouētes: et vt ecclesie notorū/ dignorum/ capatiū/ et sufficientium regimine virorum nulla macula nullaqȝ labe infecta notatorū regerentur/ vnū facere solebant: quod vix eorū posteriores summi pontifices nescio an ambitione dānata excecati agerent: vt vt dū ad eos aut ex corpore aut delicto inferiorum ius prouidēdi de prelaturis extra curiam romanā vacantibus defferebatur: ius ipsum eligēdi aut postulandi ad inferiores qȝqȝ negligētes aut delinquētes in materia aut forma peccātes remittebāt. Et si quispiā id mihi neget ab antiquissimis summis pōtificibus ge

1 Forma electionis est a iure positiuo introducta.

2 Papa salua cōsciencia nō potest de platuris prouidere personis quarum plenā noticiā non habet

3 Solebant adeo ius electorū fauore summi pontifices vt licet adeos remitteretur aut deuolueretur ius de platuris vacātibus prouidēdi: electoribus dārēt quicqȝ eligendi aut ad eas postulandi facultatem.

1 Redēptor noster non destruebat leges sctās sȝ eas sua bat: sic decet papam facere cum eius sit vicarius.

stum extitisse: legat ipse ac plegat p dicti mei corroboratiōe iura sequentia. s. c. obitum. c. catinensis. lxj. dist. c. cōsiderauimus. c. innotuit. versi. parcentes. de elect. c. bone. le. j. in fi. de postu. prelato. Nec bonus papa aliorum iura et libertates turbare solet: sed ea cōseruare si beati Petri (dei i terris vicarij) imitator dici velit. de quo dici solebat qui cum propria sede cōtētus esset ceterorū sedes / nec honores diminuebat. de quo vide que habētur in. c. mutationes. vij. q. j. Utinam ergo papa q̄ pro tempore erit equo iudicio ambitione postposita iura et libertatē eligēdi a sacris canonibus et suis predecessoribus ecclesijs cōcessaȝ penitus et passim non eneruaret: nec destrueret: sed leges sanctas et honestas canonesq̄ a predecessorib⁹ suis et sacrosanctis cōcilijs generalibus diuinitus pmulgatos adimpleret: necq̄ canones sacros maxime mot⁹ sola ceca auaricia solueret. Sequereturq̄ pro

2 Beatus petrus solus nō attētauit puidere de a postolatu per mortē inde proditoris vacante.

nostro sancto exemplo et speculo redemptoris nostri (cui⁹ vicarius est) sanctū exemplar et doctrinam qui nō leges honestas destruere sed illas seruare studebat: et ille ipse adimplebat. vt videre potes dum sic ait. Nolite putare qm̄ veni soluere legē aut pphetas: non veni soluere sȝ adimplere. Mat. v. Qui aliorum iura reliquit intacta vt patet dum dixit. Reddite q̄ sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Mat. 22. Mar. xij. Et q̄q̄ sacrosancta romana ecclesia ius et autoritatem sacris canonibus impartiatur ab eaq̄ deriuetur eorū autoritas. c. significasti. de elec. a cuiusquidem ecclesie sacrosancte

3 Laudāda erat etas i qua nulla inuitis dabat eps.

romane regula / cū sit caput et cardo omniū ecclesiarū nemini dissentire licet. c. ideo. §. his ita. xxv. q. j. nō tamē est honestū nec res boni exēpli si eius caput cum fratribus suis sola ambitione pernicio sa per suas puisiones etiā in casu nostro premisso cōtra libertatem electorū moueretur: eis iura sacra eligendi tollendo. Sed ediuerso sanctū et fructuosuȝ mihi videretur si omnes quos negotium tangit in talium prelatorū assumendorum vota libera occurrerent: nec absre p quēq̄ sancte electiones turbarētur. [2] Et vtinam ac vtinā ad dei laudē et populi christiani vtilitatē summus pontifex qui pro tempore erit: dum via prouisionis platurarū sine eligentiū cōsensu procedet: exemplar insequeretur beati Petri qui solus de apostolatu per mortem inde pditoris vacāte maxime de persona incognita inhonesta aut incapaci puidere nō attētauit: sed diligenti tractatu suorū fratrū premisso: vnū (vȝ Mathia) ex pluribus oratione deuotissimaq̄ precedente et sorte dn̄i subsequuta et non precio appreciato ministeriū apostolatus in locum inde proditoris legimus adeptū esse: vt videre potes. Actuum. j. c. et in. c. nō statim. xxvj. q. j. et Mathias fuit ille de quo fecimus sermonē qui p apostolos (et sic nō per beatū Petrū solum) ordinatus asseritur: vt est tex. in. c. cleros. xxj. dist. Laudabile ergo erat illud tēpus: dū omni postposita ambitione dānata / ceca q̄ auaricia spreta: via electiōis canonice libere ecclesijs vacātib⁹ et nominis et terroribus aut referiptis de psonis dignis prouidebatur. [3] Laudēdā quippe assero illam etiā etatem in qua nullus inuitis dabatur eps. Ad quod vide precor et diligēter quisquis sis attende: quid in cuiusq̄ ecclesie et ei⁹ ministrorū fauorē Celestinus papa quōdam priscis tēporibus p hec vba scripsit dicēs. Nullus inuitis detur eps. Tūc aūt alter de altera eligatur ecclesia: si de ciuitatis ipsius clero cuius est eps ordinādus nullus (quod euenire nō credimus

non credimus) dignus poterit reperiri. Primū enim illi reprobandi sunt: vt aliqui de alienis ecclesijs merito pferātur: habeat vnusquisq3 fructū militie in ecclesia in qua suā per oīa officia transegit etatem: in aliena stipēdia minime alter obrepat/ nec alij debitam alter sibi vēdicare audeat mercedē: sit facultas clericis remittendi si se viderint pregrauari: ⁊ quem sibi ingeri ex trāsuerso viderint nō timeāt refutare ⁊c. c. nullus inuitis epis. lxj. dist. ⁊ ita hodie fieri esset multum honestū. Extollēdūq3 p̄fatoꝝ illud etiā tempus dum p̄hibebāt cōsecrationes fieri nisi de idoneis ⁊ canonice electis. ideo ab eodem Celestino papa in fauorem taliū electionū his verbis scribebatur. Nisi autem canonice electus fuerit cōsecrari nō debet. c. dicēdus. 62. dist. ⁊ Calixtus papa sic aiebat. Nullus in epm nisi canonice electum cōsecret. qđ si presumptū fuerit: cōsecrās ⁊ cōsecratus absq3 recuperationis spe deponatur. c. nullus. 62. dist. [1] Salubre etiaz attestor pristinā illā etatem cunctisq3 gratam: dum reges Frācorum recte de fructibus electionū informati pro libertate ipsarum insudabāt. vt refert gl. in c. licet. in verbo reseruationes. in titu. de elec. in prag. Imperator etiā electiōes puras/ nudas/ ⁊ liberas in toto orbe tempoꝛib9 suis fieri dilexit. l. si quēq3. C. de episcopis et cleri. prout ⁊ credo diligit sic eas fieri christianissimus rex noster: duz electores speciali fulciti sunt priuilegio p̄priū pastorē eligēdi. quo casu aduertāt precor humiliter electores dū eis datur libera eo casu facultas eligendi vt idoneum eligāt in dei ecclesia pastorem. prout eis p̄cipitur in. c. cuz in cūctis. de elec. [2] Quia si quibuslibet ecclesie gradibus p̄uidētur scienterq3 curandum est: vt in domo dn̄i nihil inordinatum sit/ nihilq3 preposterū/ quāto magis elaborandū est: vt in electiōe ei9 q̄ supra oēs gradus cōstituit/ nō erretur: nā toti9 familie dn̄i stat9 ⁊ ordo mutabit: si quod requiritur in corpe nō inuenitur in capite. c. miramur. lxj. dist. Merito patrum beatoꝝ venerabiles sanctiōes cū de electione sacerdotū ⁊ prelatoꝝ loquerētur eos demum sacris administrationibus idoneos censuerūt quorum omnis etas a puerilib9 exordijs vsq3 ad pfectiores annos per disciplīne stipendia ecclesiastice cucurrisset: ⁊ vnicuiq3 testimoniū prioꝝ vita preberet: nec pōt de ei9 p̄uectione dubitari cui p̄ laboribus multis / p̄ moribus castis/ p̄ actionibus strenuis celsioris loci premiū debet. Si eīn ad honores mūdi sine suffragatiōe tpis/ sine merito laboris indignū est peruenire/ ⁊ notari ambitus solet quos p̄bitatis documēta nō adiuuant: q̄ diligens/ ⁊ q̄ prudēs habēda est dispēsatio diuinoꝝ munerum ⁊ celestium dignitatum. c. miramur. s. allega.

vacantibus[a]

a [1] Uacantibus. [1] Queri sepius a nullis solet an eo casu quo ecclesie spāle eligēdi p̄priū pastorem deest priuilegiū. Si archiepiscopus/ eps/ abbas/ aut prior regularis cōuētualis ecclesie suam in manibus pape resignet sponte p̄laturam in alicui9 tamē certe persone specificate fauorem: cum pensionis annue moderate in renūciātis vtilitatē retētiōe an per pape p̄uisionē (nullo occurēte regio cōsensu) factam ea vice sit rex ipse xp̄ianissimus hodie facultate nominādi priuat9 si papa clausula derogatoria regie nominationi cōtraria in sua p̄uisiōe vtat.

1 Reges frācie ⁊ imperatoꝛ amatores fuerūt electionum.

2 Nota ista verba multū moralia ⁊ sancta cō indignos ad p̄laturas/ ordines vel bn̄ficia promotos.

3 An p̄ resignationez nitcā9 prelature i manib9 pape i fauorē alicuius cum pēsionis in fauorē resignātis retētionē seu assignationē priuet rex xp̄ianissimus p pape p̄uisionē cū expssa regie nominatiōis derogatione factā ea vice p̄tāte nominādi.

Et qui pape potestatis plenitudinem cõsiderãt simpliciter cõcludunt tenere premisso in casu eius puisionem: veluti asserũt tenere pape puisionẽ dum absq[ue] eligentium speciali priuilegio eligendi munitorum consensu: tali in casu de prelatura puideret. de quo articulo vidisti quid plenius scripsi in glo. §. proxima. Aiunt enim q[uod] hãc fouent opinionẽ regem christianissimũ nostro in casu loco succedere eligẽtium: quorum priuilegio eligẽdi si derogare per talem prouisionem potest papa: sic et in terminis nostris facultatẽ nominandi impedire et pro ea vice eam auferre regi christianissimo p[er] suã puisionẽ summũ põtificẽ posse attestatur. Pro quorum opinione videtur facere regula cancellarie apostolice Inno. octaui. 40. per quam regulã liquide ordinatur tenere pape puisionem de bñficio etiã ad regiã spectãte presentationem hoc specialiter tamẽ expresso. Sic etiã videtur vt teneat pape prouisio in casu premisso expressa derogatione interueniẽte. Crede tu tamen mihi (si libet) vt absq[ue] regio consensu ad talẽ cessionem nõ pcedas dum vides electoribus speciale eligendi priuilegium deficere. quia vt ait glos. in dicta regula. 40. eo casu quo regi ius competit presentandi ad ecclesiam cathedralem facultas: si occurrente eius vacatione alteri q[uam] per eum presentato papa puiderit potest rex resistere pape prouisioni alteri facte. et p[ro] hoc allegat illa gl. in simili notata per Inno in. c. qd sicut. de elec. et per eũdem in. c. super his. de accu. et p[er] Panor. in. c. j. et in. c. cũ terra. et in c. cum inter vniuersas. de elec. qui quidem tamẽ scribẽtes nõ loquũt in nostris terminis l[icet] appropriari possint eorum dicta. nec regula. 40. s. allega. tunc obest regi cui competit potestas ad ecclesias cathedrales presentãdi. sed videt[ur] prefata regula. 40. Fin nõnullorum eruditissimorum patrum sententiam (inter quos quãdoq[ue] eorũ micas et sententias superfluas in hoc opusculo nostro repono) intelligenda in minoribus bñficiis ad regiam presentationẽ spectãtibus: quorum tamen sententia licet prima fronte dilaniari posset ex his que in dicte regule. 40. litera habentur: maxime põderatis verbis sup quouis ecclesiastico bñficio et c. quib[us] ille textus vtitur. Nisi saluos sententiam illorum patrum: et dicas illa v[er]ba verificari nõ posse in materia odiosa (qualis est illa qua papa prouidendo et iuri alterius presentãdi derogando vtitur) in beneficiis maioribus ex eorum propria natura vere electiuis: que tamen iure speciali spectant ad regiam presentationem qualia sunt archiepatus/epatus/abbatie/et priorarus regulares cõuẽtuales/ in quibus regi christianissimo l[icet] nõ competat ius nominatim presentãdi: h[abe]t tñ ipse ad talis prelaturas hodie cessante speciali priuilegio eligẽdi p[er] hec sacra cõcordata facultatẽ saltẽ nominandi. Et vt te nõ latet sub generali termino bñficii quo vtitur dicta regula. 40. nõ venit bñficiũ qd propria eius natura est electiuũ. c. ij. iuncta glo. in v[er]bo. dignitatum. in prin. de prebẽ. lib. vj. c. si. de pbẽ. c. cũ in illis. §. illis vero. eo. ti. lib. vj. et in cle. j. de prebẽ. Aduerte tamẽ q[uod] papa (si sua potestate plenariã et solos iuris positiui terminos cõsiderem[us]) derogare põt p[er] suas puisiões et rescripta priuilegiis sim plicibus a se in fauorẽ aliorum emanatis hoc specialiter expresso. c. cum ordinẽ. cũ ibi nõtatis. de rescrip. c. suggestũ. d. dec. c. si pprer tua debita. de rescrip. lib. vj. cum aliis vulgaribus. Potest q[ue] derogando spãlr cõferre beneficia nedum que spectant ad nominatio-

nem alicuius laici/sed etiā si ta-lia bñficia ad eius spectēt presen-tationē prout clare ostendit Feli. in tractatu suo intitulato.quādo litere apostolice noceant patro-nis ecclesiarū.col.j. versi.solutio. allegādo archi. in.c. pie mentis. in s.xvj.q.vij.⁊ eundem in.c. hor tamur.in prin.lxxj.di. ⁊ q̄ꝗ lega tus hoc non possit.c.cū dilect⁹.de iur.patro.de papa tñ non est for-midādum quin possit:etiaꝫ si ius hmōi presentādi ad aliquem re-gem/ducem/marchionē/vel aliū principem ptineat.speciali mētio-ne de qualitate taliū laicoꝝ pa-tronoꝝ facta vna cum derogatio ne subsequuta:iuxta regulā can-cellarie apostolice. 40. Jno.viij. de qua regula in terminis nr̄is meminit Feli.in dicto suo tracta tu.col.mihi.v.versi.ampliat octa uo.⁊ licet ista vera sint si solū ius cōmune pondereē. Scit tñ vnus-quisqꝫ ea que Leo papa hui⁹ no-minis decim⁹ etiā sub noie sedis apostolice hec sacra cōcordata cū rege christianissimo ineūdo ges-sit ⁊ pmisit.Et potissime dum dis-posuit ⁊ pmisit se sedēqꝫ aposto-licam inuiolabiliter hec sacra con cordata custodire/nec in minima particula in futurū ea ledere:nec cōtētis in eis derogare.cassando ⁊ penitus cum decreto annullādo si quid cōtingat per ipsum suosqꝫ successores sciēter vel ignoranter attētari.c.⁊ quia supradictā con-cordiā.in ti.de robore ⁊ firmitate cō.j.Patefecit etiā ibi papa ore qꝫ aperto cōfitetur hāc cōcordiam/ seu hec sacra cōcordata cum rege nostro xp̄ianissimo moderno Frā cisco hui⁹nois primo iniuisse ⁊ ob regis sincerā deuotionē quā erga papam ⁊ sedē predictā cū ad pre-standam ei reuerētiā ⁊ filialē obe dietiam ad ciuitatē Bononie per sonaliter dignatus esset proficisci inuiolabiliter obseruari inter se illam concordiam desiderans:eā

veri contractus ⁊ obligationis in ter se ⁊ sedē apostolicam ex vna. ⁊ prefatū regē et regnū suum ex altera partibus initam vim et ro bur obtinere declarauit. Si igit̄ pro quia:quia hec cōcordia nō est simplex pape priuilegiū (dū regi christianissimo deficiēte electori-bus spāle eligendi priuilegio per hāc cōcordiā cōpetit nominandi potestas /ad archiepiscopatus/ epatus/abbatias/⁊ prioratus re gulares/cōuētuales/etiam in cu ria romana alr̄ q̄ p obitum vacā tes)sed est vt predixi pape⁊ sedis apostolice/Regis ⁊ regni sui con tractus ⁊ obligatio.[1] Cuius cō tractus natura est/vt tam papa q̄ quicūqꝫ ali⁹ rex ⁊ etiā impator ex eo obligetur.p tex. in.c.j.de p ba. Et illū tex.nota. sing.ibi Pa-nor.no.j.dicēs principem obliga-ri saltem naturaliter ex cōtractu inito etiam cum subdito:adeo q̄ nedum ipse princeps qui contraxit sed etiam eius successor tenetur ad illius obseruantiam:si contra ctus est initus noie dignitatis:qđ etiā tenet Cyn.in.l.digna vox.C. de legi.⁊ Jo.an.in dicto.c.j.de p-ba.ſm Panor. ibi dicentē ad hoc facere.l.cesar.ff.de pub. et vecti. Et ad id quod dictum est ponde-rant tex.dicti.c.j.de proba.Anto. de but.Jo.de imola.Barba.Feli. ⁊ Philip.dec.ibi.vbi Barba.Fel. ⁊ Phi.dec.ad hoc adducūt de iu-re ciuili.tex.in hoc illi similem.vꝫ in.c.j.l prin.vbi vide Bal.de feu-na.In cōtractibus em̄ equalitas reqritur:ideo princeps in illis cō muni iure vtitur inquit Phi.dec. in dicto.c.j.de pba.post Bal.in.l. ex impfecto.C.de testa. Et q̄uis papa aut princeps lege sua ppria positiua nō obligeē.l.princeps,ff. d legi.cū sit supra ius.c.pposuit. de pce.prebē. debet tñ viuere ſm eius leges sanctas iustas ⁊ ratio nabiles.l.digna vox.⁊ ibi Bal.C. de legi.et contractus suos inuio-

1 Papa/imperator/reges principes obligant ex eorum cōtra-ctibus.

labiliter obseruare.Quid em̄ que
so tā congruū est fidei hūane: q̄
ea q̄ placuerūt inter ꝯhētes ꝛ pa-
ciscētes seruare:ꝰl.j.de pact.Cres
de mihi graue est fidē a papa aut
principe nedū a quocūqꝫ alio cō-
trahēte fallere.l.j.ff.de cōsti.pec.
facit.c.nouit.de iudi.Et e diuerso
iustum ac sanctum si contractus
ab illis initi cum exteris aut pro-
prijs subditis ad vnguem seruen-
tur.A dictamine em̄ rationis non
est papa nec aliqs alius princeps
solutus: qꝛ animal rationale po-
liticum est vt verbis vtar Bal.in
l.si aquā.col.mihi.xj. versic.xviij.
C.de serui.et aqua.quē refert Ja-
so.in.l.j.ff.de pac.Barba.et Phi.
decius.in dicto.c.j.de proba.vbi
etiam isti duo posteriores patres
dicūt q etiam deus ipse ex sua p̄-
missione obligatur.ꝛ ibi Phi.dec.
pro hoc allegat Bald.in.l.j.ff.de
pac.vbi idē dicit Jaso.[1]Et non-
mirū si deus ꝛ hoies mortales vz
papa/imperator/ reges/ et prin-
cipes nedum ceteri eorum infe-
riores seruare teneantur p̄missa
quia etiam legitur quandoqꝫ de-
monem seruasse illa.Refert enim
Barb.in dicto.c.j.col. mihi.ix.nu-
mero.xxij.se audiuisse a quodam
celebri doctore dicēte se audiuisse
a dño suo dño Matheo siliciaui
doctore admodum solēni perusi-
no:q cum legeret.l.presens.ff.de
proc.dicebat illā.l.didicisse a de-
mone: quia cū Perusij decessisset
quidā splēdidus miles apparuit
quidam spiritus in trabe domus
cuiusdam notarij Perusini.et di-
cebat se esse illum militē defun-
ctum:vtebaturqꝫ voce militis de-
functi respondēdo omnibꝰ que-
rentibus. Quod et molestum ac
egrū erat notario illi:oportebat
em̄ tota die custodire domū suā:
quia tota ciuitas ad eius concur-
rebat domum.Quiquidem nota-
rius cum quolibet sero conquere-
retur de huiusmodi spiritu etiam

1 Demon qñqꝫ s'eruauit promissa et vide q̃d de diaboli p̄missiōe refert.

coram eoipso.Ostendēdo ac spi-
ritui patefaciendo eumqꝫ incitā-
do q poterat aliā ingredi domū:
ꝛ relinqre in pace notariū ipsum.
Tandē inita inter spiritū et pre-
fatum notarium certa conuētio-
ne stipulatiōe penali corrobora-
ta vt e domo eiꝰ recederet: facto
per prius eidē spiritui nonnullo
obsequio:quo adimpleto abierat
seu recesserat ille immūdus spiri-
tus: qui tn̄ cum successu temporis
visus in corpore fantastico aut
auditus in orto eiusdem domus
esset: exclamabat in spiritū nota-
rius ipse de rupta fide ac de stipu-
latione penali. Spiritus autem
pro eius tuitione sic aiebat.illum
non esse in domo qui ortum illius
incolebat seu inhabitabat.ad qđ
adducebat dictā.l.presens.et fuit
declaratum quod spiritus nec in
penā incidisset nec promissionem
fregisset: quia domus et ortus
sunt diuersa.ita ait Barba.(ne-
scio sint fabule) in dicto.c.j.de p̄-
ba.col.mihi.ix. vbi pro diuersita-
te horū adducit text.valde egre-
gium in. c.rayuntius . dum text.
dicit domū ꝛ quendam ortum.ꝛc.
de testa.de quo articulo vide ple-
nius ibi. Barba.col. vij.numero.
vj.versic.nota ibi domū.ꝛc.et ibi
plene per egregium quondaz se-
natorem dñm Guil. benedicti in
sua repetitione solēni in verbo.ꝛ
ortum.Uides ergo ex his que di-
cit Barba. in dicto.c.j.de proba.
diabolum obligari ad obseruatio
nem contractus.Et sic ad propo-
situm nostrum redeundo dic q si-
cut rex christianissimus eiusqꝫ re-
gnū/ pape sediqꝫ apostolice quo
ad cōtenta in his sacris cōcorda-
tis inuiolabiliter ex contractu et
obligatione astringātur.Sic etiā
papa eiusqꝫ sacrosancta sedes ex
similibus cōtractu ꝛ obligatione
sunt regi regnoqꝫ suo obnoxij.qꝛ
vt predixi talium contractatus/
contrahentes obligant.vt elegā

ter ostendit Ludo. ro. in consilio. 351. col. mihi. iij. versi. merito igitur. vbi allegat predicta iura vz. c. j. de probatio. ⁊ c. j. de feud. na. addendo. capi. posteaq̃. xxv. q. ij. [1] Facit etiã id ⁊ pulchre inquit Bal. in. l. j. ff. de consti. quẽ refert et sequitur Jaso. in. l. j. col. j. ff. de pac. ꝙ quãuis princeps non ligetur lege legis: ligatur tamẽ lege cõuentionis et cõtractus. [2] Dico tamẽ ego ꝙ licet isti patres velint vt princeps ligetur lege cõtractus ⁊ non lege legis: ꝙ licet sola lege positiua nõ necessitetur nec ligetur princeps: iustum tamẽ esset et multum honestũ ꝙ ea ligaretur. quia ex verbis Isidori vt sequitur scriptũ comperio. Justũ est principem legibus obtemperare suis: tunc enim iura sua ab omnibus custodienda existimet: quãdo ⁊ ipse illis reuerentiam prebet. ⁊ subsequitur ibi paulo infra. Justa enim est vocis auctoritas eorũ: si quod populis ꝓhibent: sibi licere non patiantur. c. iustum est principẽ. ix. di. et facit id quod ait sapiens ille Cato. patere legẽ quã tu ipse tuleris. de quo in. c. cum omnes. de cõsti. et facit. l. j. ff. quod quisq̃ iuris. cum. c. humanum genus. j. di. [3] Et nõ miretur q̃spiã si papa ceteriq̃ principes ꝓprijs contractibus obligentur: et eos seruare necessitentur: q2 licet ex eorum violatione inferioribus cũ eis cõtrahentibus id ꝑniciosum ⁊ forsam damnosum esset: non tamen video vt id vtile pape nec principibus esse possit. neminem enim reperirent qui cum eis contrahere vellent. inquit Bal. in dicta. l. j. ff. de consti. prin. Jaso. in. l. j. col. j. ff. de pact. et Phi. dec. in. c. j. col. j. de proba. et hoc quid penale pape ⁊ principibus esset: dum degerẽt inter inferiores in dies vicium cõtrahentes: qui tamẽ nec cum papa nec aliquo principe cõtrahere vellent. Et si contingeret vt isti magnates et supremi dñi inter hoĩes inferiores aut inter seipsos vitam hanc caducam et miserijs plenã transeuntes: viso ꝙ nullus cum eis contrahere vellet: hoĩm carerent suffragijs. quod est vt dico penale. l. hi qui sanctã fidem. C. de aposta. de quo tex. meminit Fely. in dicto. c. j. de ꝓba. col. ij. ⁊ ibi Phi. deci. col. j. Decet ergo vt cõtrahentes eorũ seruent licitos ⁊ honestos contractus: ⁊ potissime illi qui monarchias et supremas possident sedes veluti sunt papa/ imꝑator/ reges/ ⁊ principes: quorum contractus veluti dici solet habẽt naturam cõtractuũ bone fidei vt attestatur Bal. in. c. j. §. si quis vero. in prin. de pace const. in vsi. feud. quem sequũtur Fely. ⁊ Phi. dec. in. c. j. de ꝓba. [4] Caueant ergo papa/ imperator/ reges/ ceteriq̃ principes ne violatores sint ⁊ dicãtur ꝓpriorũ contractuũ: ne cum sint omniũ ꝓsules si violatores efficiantur honestorum contractuum ⁊ obligationũ: sint omniũ exules. cum nullus cũ eis fidei ꝓprie transgressoribus ⁊ violatoribus auderet cõtrahere. ⁊ istud est qd vult ac inquit Barba. in dicto. c. j. de proba. col. vij. post Bald. in. l. princeps legibus solutus. ff. de leg. Et cogitent nedum papa/ imperator/ reges/ et principes anteq̃ ꝓprios ledant cõtractus et fidem. nil esse qd lumine clariore prefulgeat: q̃ recta fides in principe. vt elegãter ait text. in epistola inter claras. versic. patet igitur. C. de summa tri. ⁊ fid. ca. Imittentur ergo isti tales magnates dum quidpiam eorum contractibus ⁊ obligationibus reciproce promittunt aut subditis ꝓprijs aut alijs inferioribus: vt dei viuentis ꝓprie ꝓuisionis sequãtur exemplar. q2 scribitur qd nil aliud tam peculiare est imperiali maiestati q̃ humanitas per quam sola dei seruatur

1 Licet princeps nõ ligetur lege legis: ligatur tñ lege cõuentiõis ⁊ cõtractus.

2 Justum est pricipẽ legibus honestis etiã ꝓprijs obtẽperare.

3 Si papa ceteriq̃ ꝑncipes honestos nõ seruarẽt eorũ cõtractus: incurrerẽt in cõmodũ vt nullus cum eis cõtrahere vellet.

4 Si papa imꝑator/ reges/ ceteriq̃ principes qui omniũ sũt ꝓsules: per non obseruantiã cõtractuũ ꝓpriorũ efficiuntur oĩz exules.

imitatio. vt perpulchre dicit tex.
in.l.fi.in fi.C.de dona.inter vir.et
vxo.vbi quo ad premissa vide no=
tata per Bal.⁊ per eundē.in.l.fi.
C.de trāsac.Cum igit̄ papa ⁊ rex
ex proprio obligētur contractu ⁊
obligatione quadā mutua: ⁊ hec
sacra cōcordata vim ⁊ robur ha=
beāt veri ꝯtractus ⁊ obligatiōis:
non video ꝙ papa ius nolandi ꝑ
suas ꝓuisiones(sine regio cōsen=
su) de prelaturis hic descriptis
emanatas ⁊ in manibus suis sim=
pliciter siue ꝗlificate.s.in fauorē
alicuiꝰ cū retētiōe seu assignatiōe
pēsionis l fauorē resignātis ꝓiu=
dere efficaciter possit. qꝛ hec sa=
cra ꝯcordata vt ꝓdixi vim ⁊ robur
⁊ obligatiōis nedū ꝯctus bonefi=
dei naturā hn̄t.quo contractu vt
vidisti papa ac ⁊ ceteri obligātur.
Et si papa motu quodā iniquo ex
quisitaqꝫ arte(qđ absit)conaretur
ꝑ suas ꝓuisiōes ꝯtractꝰ ⁊ obliga=
tiōes eneruare:⁊ ꝑ ꝯsequēs aliđd
de cōprehēsis in his sacris cōcor=
datis in illusionē et priuilegiorū
in fauorē regis suiqꝫ regni ema=
natorum destruere : contra eius
ꝓuisionem opponi posset de nul=
litate:per ea que inquit tex.in.c.
⁊ qꝛ supradictam.de rob.⁊ fir.cō.
J.Cogitet ergo papa per viscera
xp̄i sicqꝫ eū humil'r deꝓcor dū ali=
cui de aliꝗ ꝓlatura ꝓuidet an ius
regie nolatiōis ledatur:pēsitetqꝫ
bonā fidē in ꝯtractibꝰ cōsiderari
equum esse.l.bonam fidem.C.de
ac.et oblig.l.bona fides.ff.depo.
Nā ꝗꝗ papa ab initio ante hec
sacra cōcordata in lucem prodita
liberam haberet cum rege chri=
stianissimo suoqꝫ regno cōtrahē=
di vel nō.ex quo tamē certo mo=
do cū rege ac suo regno tam sub
ꝓprio noīe ꝗ sub noīe sedis apo=
stolice ꝯtraxit:nō video vt diuer=
tere ab his ꝗ in his ꝯcordatis ca=
uentur maxime abdicando regi
nolandi facultatē eo casu quo ei
locus esset per suas ꝓuisiōes siue
simplr̄ in manibꝰ suis siue ꝗlifica=
te via resignatiōis vacātibꝰ possit
facit.l.sicut ab initio.C. de ac.et
obliga.Nec obstat si dicas qđ li=
cet regi cōpetat facultas nominā=
di pape ꝑsonas idoneas ad ꝓlatu=
ras in manibꝰ suis sponte ⁊ sim=
pliciter cessas:secus tamen vide=
tur si aliqua de prelaturis hic de=
scriptis per renūciationem quali=
ficatā in manibus pape factā va=
cet:put est illa que in fauorē fie=
ret alicuius cum pensionis certe
⁊ moderate in fauorē resignātis
assignatiōe.Nam ad hoc respon=
deo ꝙ licet plures huius regni vi=
ri etiā eruditissimi sic dicant et in
hoc equiparent casum quem te=
tigi cōtra electores in glo.prece=
denti.Tamē dum quispiā acura=
te intueretur ꝗd in hoc regno ge=
stum fuit a rege:ꝗd ve factū fue=
rit a pluribꝰ huiꝰ regni ecclesiis
seu capitulis: magna est diuersi=
tas inter regē ⁊ plures huiꝰ regni
ecclesias etiā spāli priuilegio ꝓ=
prium pastorē eligendi fulcitas.
Rex em̄ ipse filius obedientie vo=
tis pape ⁊ eius cōtractui annuēs
his sacris concordatis adhesit:
eaqꝫ recepit publicari fecit: ⁊ ap=
probauit: medio quorū ⁊ ex con=
tractu ac obligatione dū electori=
bus deficit speciale eligēdi priui=
legium habet rex ipse christiani=
simus ad prelaturas hic compre=
hensas necnō in.c.monasteriis.J.
eodē tit.contentas.liberā nomi=
nandi pape ꝑsonas idoneas quo=
uismodo tales prelaturas cōtin=
gat vacare extra curiam romanā:
et etiam si in curia quouismodo
vacent romana casu tamen solo
tunc per obitum excepto.vt vide=
bimus.J.hoc in eodez.c.§.necnon
per obitum. sicqꝫ intelligo hunc
text.Ita vt licet in curia romana
quispiam huius regni:aut comi=
tatus Dienen̄.vel Ualentinen̄.
prelatus sine regio cōsensu prius
obtento aut expresse vel tacite

ſubſequuto in manib⁹ pape in fa-
uorē alicuius aliquā ex prelatu-
ris hic vel in.c.monaſterijs.§.co.
ti.cōprehenſis ⁊ ſpecificatis reſi-
gnauerit:etiā cum penſiōis in fa-
uorem eius retētione ⁊ per papā
aſſignatione ⁊ cunctorū ab eo ap-
probatione ⁊ ꝓuiſione: nō video
vt ꝓuiſus quiſquis ſit de reſignā-
te ſit tutus. Nā vt vides.textus
iſte dat regi chriſtianiſſimo facul
tatē pape nominādi ꝑſonas ido-
neas ad ꝑlaturas hic deſcriptas:
ꝗ̄ ⁊ ſi ceſſionem in manib⁹ pape
ſponte factā vacantes.Et ſic di-
cunt ex iſto tex.plures eruditiſſi-
mi viri ponderātes verba ꝑcedē-
tia.iſtius tex.cū hoc verbo.vacā-
tibus.vbi dicit textus per ceſſionē
in manib⁹ noſtris ſponte factam
vacātibus.ꝙ iſta verba innuunt
⁊ importāt vt regi(deficiēte electo
ribus ſpeciali priuilegio eligēdi)
cōpetat ad tales ꝑlaturas libera
facultas nominādi:etiā ſi per re-
ſignationē qualificatā ⁊ ſic in fa-
uorē aliquoꝝ cum penſionis retē-
tione vacent.Et dicūt hoc opera-
ri dictionē etiā qua textus iſte vti
tur:que ampliat exemplū litere:
⁊ alium caſum inſe implicat.vt ſit
ſenſus ꝙ nedū regi ꝯpetat facul-
tas nominādi ſi prelature de qui-
bus hoc in tex.vel in caſu.c.mona
ſterijs.deſcripte ꝑ ceſſionē ſimpli-
cem in manib⁹ pape ſponte factā
vacēt:ſed etiā ſi per priuationē/
ꝑmutationem/trāſlationē/ aut ꝑ
reſignationē in manib⁹ pape in
fauorē alicuius factā cū penſiōis
retentione ſeu in fauorē reſignā-
tis aſſignatione vacēt.[1] Quia
ſicut dictio iſta etiā qua vtit tex-
tus iſte pauloante ex ꝓpria eius
natura q̄ſꝗ diuerſas implicat ꝑ-
ſonas:ſic etiā q̄ſꝗ caſus plures
⁊ diuerſos vltra ſpecificatū (vt in
ꝓpoſito noſtro) implicat ⁊ cōglu-
tinat.l.etiā.ff.ſolu.matr.l.etiā.C.
ſi tutor. vel cur.inter.⁊ in.l.j.⁊ ibi
Iaſo.col.ij.poſt Cy.Bal.⁊ Saly.
C.qui admit.ad bo.poſ.po.Durū
quippe ſatis eſſet:⁊ in priuilegij
regie maieſtati cōceſſi diminutio
nem multū tenderet: ſi per tales
prouiſiones modificatas:⁊ modo
ꝑmiſſo qualificatas. Rex ipſe pri-
uari regia nominandi facultate
poſſet.Cōtingeret nāꝗ in dies ſi
tales ꝓuiſiōes apoſtolice de pre-
laturis in manibus pape ceſſis
abſꝗ regio exꝑſſo aut tacito con-
ſenſu tollerarētur exquiſite frau-
des ad regiam nominationē eo mo-
do excludēdā.Fraudi tñ tali ꝓut
⁊ ceteris a rege fraudato ꝯtradici
poſſet.facit.c.ij.de renunc.li.vj.c.
licet. de rer.ꝑmu.li.vj.l.filie mee
emancipate. ff.ſolu.matr.l.actio-
ne.§.dirimus. ff. pro ſoci.l. j.§.is
quoꝗ.ff.de col.bo.cum ſimilibus
quidē rex(ni fallar)aliū ꝗ̄ ꝓuiſuʒ
vel eū ipm nominare nō obſtāte pre-
cedente qualificata ꝓuiſione ſine
eius conſenſu facta poſſet.Et iſta
viderētur etiam facere pro eccle-
ſijs et capitulis huius regni/co-
mitat⁹ Dienen.⁊ Ualentinen. vt
ꝑ ſiles ceſſiōes etiā modificatas ⁊
qlificatas i manib⁹ pape factas ⁊
ꝓuiſiōes papales ſubſequutas nō
priuētur facultate eligendi: ſi ta-
les eccle ⁊ capitula ſpāle habeāt
priuilegiū ꝓpriū eligendi ꝑlatū.
Dixi tñ in glo.ꝑcedēti plures tpe
prag.ſanc ꝯ electiōes hoc in re-
gno ꝑ curias ſupremas nictuen-
diſſimas fuiſſe iudicatum : cōtra
quas etiam electiōes pro ꝓuiſio-
nib⁹ credo hodie i tali caſu a plu-
ribus iudicaretur:licet nō forſan
vnanimiter ſaltē per illos qui ze-
lū ꝓ electiōib⁹ fouēdis haberēt.
Ego tamē hoc in vltimo caſu ſine
ſcrupulo hodie iudicarē ꝯtra ele-
ctores eorūꝗ electionē ꝑ eos cō-
tra ꝓuiſionem pape attētatam ſi
tales eſſent electores qui iſtis cō-
cordatis ſacris nō adherēt:et qui
contra hec ſacra ꝯcordata appel-
lauerāt ad futurum generale cō-
cilium:ſi tali appellationi ab eis

1 Dictionis etiam natura.

interposite ante eorum electionẽ
1 nõ renũciassẽt viso.q; hodie prag
Cõtra fautores prag matice sanctionis.
matica sanctio de q̃ isti tales con
tra pape puisiões faciũt capitale
fundamẽtũ est p hoc sacrum La-
teranẽse concilium abrogata.Et
q̃ his tpib; adhuc pragmatica sã
ctiõe hoc in casu vellẽt se tueri:
& asserere electiones p tales pui
2 siones non impediri.Sciant pa-
Papa an derogare possit regie noiationi?
pam illi si opus esset(prout tamẽ
non est)per suam prouisionem in
pmisso casu derogare posse.viso
q; eius ptãs est supra cõciliũ.c.si-
gnificasti.de elect.[1]Et q̃ hodie
attestant ptinaciter adhuc prag
matice sanctiõi simplr adherẽtes
p eã ius ecclijs & capitulis ppriũ
platũ libere semp & eis eũ oi casu
eligẽdi saluũ esse dicerẽt:& q̃ lter
domesticos parietes aut inter dẽ
tes passim pfiterent papam etiã
cũ.regio consensu electoz iura
non potuisse diminuere:restringe
re:limitare:nec immutare:nec p
hec sacra cõcordata pragmaticã
sanctionem abrogare.multum te
merarie loquerẽtur:& tales talia
asserentes videãt cõtra eos quid
Nicholaus papa per hec scripsit
verba dicens.Si romanoz põti-
ficum decreto ceterorũ opuscula
tractatorum approbantur vel re
reprobantur:ita vt quod vere se
des apostolica pbauit:hodie te-
neatur acceptum:& quod illa re-
pulit hacten; inefficax habeatur
c.si romanorum.xix.di.vbi Car.
alexan.not.iiij.notat ex illo text.
q; nõ recipere decreta sedis aplĩ-
ce:est derogare eius potestati:et
facit ad diminutionẽ potestatis
ipsius.quod est.scdm eundem ibi
cõtra illos q̃ in gallia tenẽt prag-
maticã sanctionẽ postpositis,con
stitutionib; quibusdã sedis apo-
stolice:quas galli irrationabiles
esse affirmant fm eum.Sed debe
rẽt cõsiderare q; istud iudiciũ ad
eos nõ spectat.fm Car.ibi.Sciãt
ergo illi qui in dies contra hec sa
cra latrant concordata quandoq;
ausu quodã temerario in regem/
qñq; in papã aliqd periculose et
temerarie depingẽtes & loquẽtes
q; opere preciũ est vt istis sacris
concordatis maxime circa mate-
riã de qua fit sermo adhaream;:
& ea nos galli obseruemus.quia
dici solet summoz pontificũ sta-
tuta ab omnibus esse custodien-
da.c.j.de consti.ita q; scdm ea est
hodie iudicandu3 per ea que ha
bentur.in.c.et quia supradictam
concordiã.circa fi.j.de rob.& fir.
con.& facit id quod dicit Augusti
nus in libro de vera religione.et
habet in.c.in istis.iiij.di.In istis
temporibus legibus q̃q̃ de ibis
homines iudicent cum eos insti-
tuunt.tamen cum fuerint institu
te & firmate non licebit iudici de
ipis iudicare sed scdz ipsas.& ista
nota.Et sumpta occasione eoz q̃
in prin.hui; gl.& in.iiij.eius col.
scrip.de priuilegiorũ per papam
derogatiõib;.[2]Quero an eo ca
su quo regi christianissimo cõpe-
teret ad prelaturã ius inominãdi
nulla eius occurrente negligẽtia
nullaq; psona idigna ab eo noia-
ta.teneret pape puisio cũ expssa
derogatiõe ɔtra regiã noiationẽ
subsequuta?& videtur dicendũ q;
sic.qr vt dixi in.iiij.col.huius gl.
potest papa priuilegijs deroga-
re:p.c.cu3 ordinem.de rescrip.c.
si propter tua debita illo eo.ti.li.
vj.& in.c.suggestũ.de deci põt in
sup papa bñficia ad presentatio-
nẽ regis spectantia cum speciali
ei; qualitatis derogatiõe ɔferre
vt pdixi in col.ij.huius glo.post
regulã cãcellarie apostolice.&c.
Inno.octaui.& post Feli.in suo so
lenni tractatu intitulato.quãdo
litere aplĩce noceant patr.eccle.
col.v.versi.ampliatur.viij.Ergo
videtur vt teneat hodie pape p-
uisio de platura vacãte:etiam eo
casu quo loc; esset regie noiatio-
ni:dumtamẽ papa in sua puisio-

ne vtatur clausula derogatoria expressa cõtra ius nominãdi regi per hec sacra concordata competens. [1] Dic tu tamẽ audacter cõtra. et ore aperto talem pfiteor pape puisionẽ effectualiter rege cõtradicente non tenere: quia negari non põt quin pape puisio per quã hec sacra concordata leduntur corruat: et idẽ dicẽdum de ceteris pape literis qbus hec cõcordata lederet. qr ita p modũ ↄtcus et obligatiõis declarauit et voluit papa in c. et qr supradictam. j. de rob. et fir. cõ. Et sic est q in nostro casu p pape puisionẽ lederent hec sacra cõcordata: abdicareturq; regi christianissimo saltem p ea vice facultas nominãdi que sibi per hec sacra cõcordata datur in vim ↄtcus. ergo non tenet pape puisio quacunq; clausula derogatoria vtatur. nec impediretur rex ipe xpianissimus medio talis prouisionis sine eius consensu facte aliũ idoneum infra tempus sibi ad p̄sentandũ cõcessum pape nominare. Posset q; rex ipse xpianissimus prouiso per papam sine eius cõsensu pro iuris sui defensiõe dicere nõ tenere pape prouisionem sed eam corruere. Nec regi obesse posset si ↄtra eũ a puiso apostolico replicaretur et p tutella puisionis diceretur papã derogare posse ncdũ iuri nolandi maiestati regie spectanti verũetiã et facultati p̄sentandi regi cõcesse per p̄allegatam regulã cãcellarie apostolice. 40. Inno. octaui. attento maxime q hoc ius nominandi regi iure speciali cõpetit et ex priuilegio quodã apostolico: cui priuilegio puit et ceteris a se emanatis videtur q papa per suas puisiões suasq; literas derogare possit p p̄allegata iura. vz. c. cum ordinem. c. si pp tua debita. et c. suggestũ. cũ similibus. Contra tamen hanc et fortiorem replicam quã pro prouiso adducere possem. posset rex ipse du plicare et dicere. q q̃q; rex ipse christianissimus verus et fidelis sit pape canonice I apostolatu intrantis filius obediẽtie: subijciaturq; pape ratione pcti. c. nouit. de iudi. pro quo vide que habent et notant I. c. peruenit. le. ij. iũcta ei9 suprascriptiõe. de iureiur. et p c. venerabilem. qui fil. sint leg. respectu tamen temporalium sui regni frãcorum sibi nec alteri subijcitur. vt patet ex his que habent tam in dicto. c. nouit. q; in dicto c. per venerabilẽ. Si igitur pro qr quia papa hec concordata iniuit cum rege regiaq; maiestate tam sub noie proprio q; sedis apostolice (vt predixi) etiam de cõsilio et consensu suorum fratrum cardinalium sancte romane ecclesie in sacro Lateranẽ. cõcilio. p q̃ qdẽ cõcordata et cõuẽta iure speciali tam in casu nostro premisso q; certis in alijs casibus data fuit regi xpianissimo moderno suisq; in regno frãcie successoribus facultas simul et ptãs ad p̄laturas in his concordatis descriptas vbiq; (alr q; p obitũ in curia romana) vacãtes (dũ electorib9 speciale eligendi priuilegiũ nõ competit) pape personas infra tps certũ (de quo in. §. sed illarum. j. eo. c.) nominandi. Et non ex speciali solo priuilegio cõpetit regi xpianissimo hec nominandi potestas: sed etiaz ex quadam concordia vim et robur veri cõtractus habente. Merito in terminis nostris contra prouisum puisionẽq; suã etiã derogatoriam pro tutando suo iure nominãdi I mediũ afferre posset rex ipse elegãtẽ ac multũ singularẽ doctrinã Inn. I. c. nouit. de iud. dicẽtis p̄uilegiũ nõ subdito ↄcessuz a concedente reuocari nõ posse. et hãc ei9 doctrinã semp mẽti tenẽdã sequũt et firmãt verã doctores cõmuniter ibi et maxime Pa. Barba. Feli. et Phi. dec. in expeditione gl. in verbo. quicunq;. et ita fir

1 Concludit non tenere pape puisionẽ de p̄latura vacante ad quam regi xpianissimo competit ptãs nominãdi cõtradicente: q̃q; papa vsus fuerit clausula derogatoria.

2 Priuilegiũ nõ subdito cõcessuz: a ↄcedẽte reuocari non potest.

mant scribētes quos statim refe-ram. vz Ludo. roma. in cōsil. 252. incipiente. pro decisione preposi-te consultationis. versic. scdo per id quod dicimus. & idē Ludo. ro. in cōsi. 251. versi. queritur primo nunquid dñi Auinionenses. col. iij. versi. merito igit. Alex. d imo. in consi. 101. incipiente. visis istru mentis exemptionis. col. ij. versi. & idē. et idē Alexan. de imo. in cō silio. 216. incipiente. nec arguēdi sumus. col. ij. versi. quinto per id qd perpetuo mēti teneas qz reso-lutio hec ē vtilis. Fel. i. c. j. col. ij. d pba. Feli. in. c. ad aplicā. d symo.

1 Priuilegiū in fauorez alicui' emanatuz mox quo peruenit ad noticiā priuilegiati suū producit effectum.

[1] Et hmōi priulegiū semel ema-natū cum primum ad priuilegiati peruenit noticiam mox suuz in fa uorem priuilegiati producit effe-ctum. c. j. §. ex parte. & ibi Do. ge. col. j. & Phi. franc. post glo. in ver-bo. vim suam. de conce. preben. li. j. per. l. qui absenti i seruo. ff. d acq. pos. saltez ab eo tempore quo pri uilegiatus animum suum qz illū habet ratum et gratum patefe-cit. vt ait glo. in regula cancella-rie apostolice. 19. Innocen. octa-ui. argu. c. si tibi absenti. versi. licz per collationem. de preben. li. vj.

2 Princeps non pōt reuocare ei' conuentionē nisi sm ei' naturam.

[2] Et pro premisse doctrine In-nocen. in dicto. c. nouit. et sequa-cium scribentium supra p me re-latoruz corroboratione dū dixi p-uilgiū non subdito concessuz nō posse a concedente reuocari. [3] Facit doctrina Fel. i. c. q in eccle-siarum. (vbi vide Ant. de but.) co. xv. versi. secundo confirmantur. de cōsti. vbi inquit Feli. principē non posse reuocare eius cōuētio-nem nisi secundum ei' naturā. al legat notata per Bal. in. l. qui se patris. C. vnde lib. et tex. in. l. fun di patrimoniales. C. de fund. pa. li. xj. quē text. allegauit ad idem Feli. in dicto. c. i. col. ij. de proba. Si aūt p pape puisionē in termi nis qstionis nostre principalis de qua in exordio huius glose me-

3 Princeps nō pōt reuocare ei' conuentionem nisi sm eius naturam.

minim' regi christianissimo ea vi ce facultas ad prelaturam modo pmisso qualificatiue in manibus pape resignatum nominandi ad eā abdicaret: ita vt rex ipse aliam psonam qz idoneā & ecclesie sibi suoqz regno forsan multū fidelez necessariam ac vtilem & pape ea vi ce nominare medio talis' puisio-nis qualificate priuaret: nil aliud esset qz ptrauenire his sacris con cordatis: ea violādo: et in effectu via quadā exquisita & obliqua re uocādo contractū a papa sedeqz apostolica cum rege regnoqz suo libere gestū et ab obligatiōe & cō uentione arte quadaz sine regio consensu per papam retrocedere cuius tn̄ puisiōes totiēs quotiēs. per eas his sacris pcordatis aut eoz alicui pticule vt pdixi cōtra-uenitur gesta contra eorruūt. per c. & quia supradictā concordiam. j. de robo. & fir. concor. Nec forsan os in celuz esset ponere si rex ipse christianissimus pro suo suiqz re-gni iuris nominandi tutela: pre-missis nōnullis vz quadam reue rentia filiali/honore pontificali/ ac humilitate ppria filiali: puiso puisionēqz papali sine eius nola-tione & consensu emanate diceret eam mancam/nullam/ nulliusqz esse effectus per preallegatum. c. et quia supradictaz concordiam. Nec regi obesse posset id qd pre-dixi maxime in. iiij. col. huius gl. videlz papā posse priuilegiis alio ruz derogare. per. c. cum ordinez. de rescrip. c. si ppter tua debita. illo eo. ti. lib. vj. & c. suggestū. (de quo. c. suggestū. vide notata per Phi. deci. in. c. nouit. col. x. versic. sed cōsiderādū est. de iudi.) Nam illa iura & eis sitia lōge differūt a terminis nostre pmisse questiōis: non eñ iura preallegata loquun tur de priuilegiis nō subdito' con cessis. nec de talibus ibi fit mētio priuilegiis que trāsiuerūt in con tractū & obligationem. Nos aūt

summus in casu in quo speciale ius nominandi ad plaruras certis in casib⁹ vacãtes regi christianissimo cõpetens vim et robur nedũ simplicis priuilegij habet: sed et veri cõtractus et obligationis inter papam sedem& apostolicam regem regnũq; obtinet. vt a it tex in dicto. c. et quia supradictã concordiam. Decet ergo vt regis ius nominãdi intactũ nostro in casu maneat. et vt gesta cum eo via cõtractus et obligationis inuiolabiliter seruentur: ita vt per prouisiones apostolicas etiã regie nominationes derogatorias & qualificatas iura regia vim & robur cõtractus & obligationis habentia non lacerentur/vulnerentur/ledantur/cassentur/nec debilitẽtur. attento maxime q ad hoc papa regi ex conuentione & cõtractu vt premissi obligatur. ergo ad conuenta seruãda papa regi christianissimo necessario obligatur et ad id necessitatur. p. c. j. cũ ibi notatis. de pba. et per tex. in. c. j. de feudi. contr. [1] Posset& impugnator papalis pmissionis emanate sine regio consensu in terminis nostre q̃stionis p tutandis regijs iuribus in medium afferre preclaram illam Bal. sententiam de qua per eũ in dicto. c. j. de feudi contr. & Barba. in. c. nouit. col. mihi. xxvij. ver. adde quod habetur de iudi. dicentiũ q licet deus subegerit pape canones: et imperatori leges: non tamen eis subegit contractus et obligationes que sunt iure gentium vt cunctis notũ est. l. et hoc iure. ff. de iusti. & iur. de quo articulo vide ibi nota. per Bar. col. iij. ver. oppo. iterum dicitur: hic q obligationes. &c. Et ideo papa ad obseruantiã conuentorũ Regi obligatur & potissime ne contraueniat per suas puisiones minime particule horum sacrorum concordatorũ: per que Regi vt vides cõpetit & datur nolandi facultas ad prelaturas certas etiã i manib⁹ pape resignatas deficiẽte ecclesie specia li priuilegio eligẽdi pastorẽ. Sup est ergo q cũ papa a cõtẽtis in his sacris ꝯcordatis retrocedere nõ possit fortissime dũ ius nolandi regi christianissimo p suas ꝓuisiones q̃s q̃lificatas & derogatorias cessante negligẽtia aut delicto conaf auferre. q q̃ p ꝯctũ & obligationẽ sub nole ꝓprio & sedis aplice ꝓmisit obseruare absq; regis christianissimi sub nole ꝓprio regni& sui secum cõtrahentis in eius iacturaz & regni priuilegiorum vim & robur cõtractus & obligationis habẽtiũ in aliquo diuertere nõ possit. Sed ex quo hec sacra concordata vim et robur veri ꝯctũs et obligatiõis habent necessario papa ex quo a rege xpianissimo sponte recepta fuere & sic re desinẽte itegra illa sic cõcordata & iter eos cõuẽta inuiolata itegra & itacta seruare tenet p. l. sicut ab in tio. §. de ac. & obli. facit. l. pfectã emptionẽ. C. qñ liceat ad emp. dis. l. pfecta donatio C. de dona. q̃ sub mõ. & facit tex. in. l. si pecuniã ver. s; eũ liceat. ff. de cõdi. cã data. Dignetur ergo papa dũ puisionib⁹ suis vtif id cogitare & seruare qd scẽt iubet ab alijs seruari: dum sic ait ita sint suis iurib⁹ contenti q iustitiã nõ impediãt aliorum. c. patentibus de priuileg. & faciũt iura ibi. per glo. fi. allegata Et ego miserabilis & pre ceteris peccator semper illam antiquam antecessorum nostrorũ magnificaui et ꝑtez in qua summi pontifices formidabant reprehendi dum quispiã attẽtabant per quod a suis aut pdecessorũ suorũ cõstitutiõib⁹ recte ordinatis declinabãt. put videre potes in. c. nõ debet in prin. de consang. & affi. Extollẽdũq; ore aperto sepius decanta id tempus, in quo palliationes summis displi

1 Licet de⁹ sub gerit pape canones: & Iperatori leges: nõ tñ eis subegit cõtract⁹ et obligationes.

illarum capitula ꝛ ca
nonici ad electionē seu
postulationē inibi fu-
turi plati nō possint.[a]
Sed (illarum occurrē
te hmōi vacatiōe) rex
francie pro tēpore exi
stens vnum grauem

cebant pontificibus. vt in. c. nisi
specialis.de auct.ꝛ vs.pal. Ac etiā
dum iura regia non deprimebāt
nec vsurpare tentabant.veluti vi
dere potes.c.nouit.versi.non cum
de iudic.c.causā
q̄.le.ij. qui fil. si.
legi.cuꝫ pluribꝰ
similibꝰ que bre
uitatis gratia in
medium affer-
re pretermitto.
a ¶ Nō possint
Si ergo capitu-
la ecclesiaruꝫ va
cātiū ad electio
neꝫ aut postula-
tionem futuri p
lati pcederēt eo
casu quo locꝰ es-
set regie nominationi: nulla/ cassa/
ꝛ inualida diceretur nedum eo-
rum postulatio sed et electio in
cōtrariū contra hunc textum at-
tentata ꝛ celebrata. facit. l. nō du
biū. versi. nullū cum pactū. C. de le
gi. [1] Utitur nāqꝫ tex. iste ṽbo po
test negatiua pcedēte cuius na-
tura regulariter est vt reddat a-
ctū in contrariū gestū de iure im
possibilē: ꝛ necessitatē obtempe-
randi dispositioni in qua concur-
rit īportat. glo. in regula. j. in ver
bo nō pōt. de regu. iur. lib. vj. quā
ibi dicit mēti tenendā Phi. fran.
ꝛ illā glo. ad hoc dicit singulareꝫ
Phi. fran. in. c. religiosus. not. ij.
de testa. li. vj. sumpta occasiōe ex
ponderatiōe quā facit ex illo tex.
illā eandē gl. dicit singularē Pa-
nor. in. c. si quis contra clericum.
col. mihi. v. de foro compe. et est
notabilis sm eundem Panor. in
c. j. no. ij. de fid. instru. ꝛ eā sequit
Panor. in. c. j. no. si. de causa pos.
ꝛ eam ait notabilē Anto. cors. in
suis singularibꝰ. in verbo potest.
ꝛ per illam glo. dicit Feli. in. c. cō
suluit. col. mihi. v. versi. sed consi-
dera. de offi. deleg. ꝙ verbum po
test pcedente negatiua tollit oēꝫ

1
Uerbū po-
test negati
ua pceden
te reddit
actū in cō-
trariū ge-
stū de iure
impossibi-
lē et neces-
sitatē obtē
perādi im-
portat.

potētiā. Et tu canonista vltra pdi
ctā glo. ꝛ scribentes pallegatos
pro corroboratione dicte glo. vi-
de ꝛ pōdera prin. l. nemo potest.
ff. de lega. j. et. l. nemo potest. ff.
fur. ꝛ illos duos
textꝰ allegat ad
propositum no-
strum Bar. in. l.
gallus. col. j. l. j.
opposi. ff. de lib.
ꝛ post. dicens ꝙ
quādo verbū po
test ponitur ī dis
positiōe negati-
ua tunc inducit
necessitateꝫ pre
cisam quia pri-
uat potētiā. put
in proposito no-
stro. Et qꝫ qꝫ preallegata glo. di-
cte regule. j. de regul. iur. lib. vj.
vera sit: ac iuridica sint q̄ premissi
extra tamē terminos nostre ma-
terie non dicas vt semper vera sit
doctrina ꝙ verbū potest negati-
ua precedente necessitatem in-
ducat: nam vbi resultaret abso-
nus intellectus tunc verbum po-
test cui preponitur negatiua non
importat necessitatem sed pre-
sumptionem. ita dicit Feli. in ca.
quanto. not. j. de presump. per il-
lum text. Si latiora velis vide-
re de natura verbi potest. suffi-
ciat pro nunc tibi recurrere ad re
missiones copiosas quibus apud
vtriusqꝫ censure patres vtitur Fe
li. in dicto. cap. quanto. col. j. ꝛ per
Bar. Ange. Jaso. ꝛ ceteros legi-
stas in dicta. l. gallus. in expedi-
tione glo. posse. vbi vide etiam co
piosas remissiones Jaso. post an-
tiquos legistas articulum in lo-
cis per eum ibi assignatis tangē
tes. a ¶ Magistrum id est in sa
cra pagina doctorem. Solent enim
qui gradu doctoratus in Theo-
logia decorantur magistri vocita
ri: ꝛ qui simili gradu in iure pon-
tificio aut cesareo ornantur sim-

pliciter doctores intitulari secundum glo.cle.ij.in verbo doctoratus.de magis.quam in eius expeditione sequitur Jo.de imola et Car.ibi not.viij.necnõ Panor.et Feli.in.c.j.i gl. magistro.de magis.et Panor. et Barb.in.ca.j.de lo.et conduc.Si tamen papa vniuersitati in qua concurrũt diuersarum professio

qui magistri sumunt nomen : an mouenda moneant : et docendo doceant. magister em̃ amouẽdo siue a monstrãdo dicitur.fm glo. ij.c.j.de magis.allegat.l.quibus. ff.de verbo.signi ginfi. cuius versa hec sũt.Quibus precipua cura rerum incumbit:et qui magis q̃ ceteri diligentiam solicitudinem rerum quibus presunt habent: hi magistri appellãtur.

magistrum.[8] seu licentiatũ in theologia: aut in vtroq; seu altero iurium doctorem aut licẽ

num doctores scribat sub titulatione doctorum promiscue scribere solet.vt fecit Gregorius papa in prophe.Gregoriano.dũ sic ait. Gregorius episcopus seruus seruorũ dei.dilectis filiis doctorib[9] et scholaribus vniuersis Bononie commorantibus.Eodẽ stillo eisdemq; verbis etiam vsus est Bonifacius papa in prophe.lib.vj.et Joannes papa in prophe.cle.[1] Et qui magisterio nomine intitulari gaudent: magistriq; vocari letantur.videant si opera faciãt et vestigia sequantur illius qui vere dominus et magister in euangelio vocabat.Jesus enim redemptor noster cum a discipulis dominus et magister vocaretur.hoc nomine intitulari non egre tulit. quinimmo eis his verbis vtens dixit.Uos vocatis me magister et domine.et bene dicitis.suz etenim Joan.xiij.et hinc sumpta occasione dicit preallegata glos. clemẽ. ij.de magistr.q; non debet alicui hec denominatio fore molesta. quod facit contra plures elatos scholares diuersarum vniuersitatum duz sepius in plebeios ignaros irascuntur si magistri ab eis semoto quolibet iniuriandi animo a quoq; appellantur secundũ Barba.in dicto.ca.j.not.j. de lo. et conduc.post Joan.andr.Et dicitur magister quasi maior in statione.secundum predictam glos. clemen.ij.de magist. Et cogitent

Sumpta materia ex p̃allegata gl.cle.ij.de magistris. Forsan a me quereres nõne legũ etiã doctores q̃q; magr̃i prout et sacre Theologie pfessores appellant? Rñdeo q; sic.ad qð allego tex.in prohe.ff.§.et antea.v̾si. et si quis ea q̃ recitabant.dũ text. ille dicit.Uel ipsi magr̃i legũ aliquid ex his plegere festinabitis. etc.et ex illo tex.notat ibi gl.in verbo magistri.doctores dici magistros.ad qð allegari solet tex.l.i. dicere aũt sententiã.§. vnde vidẽdũ.dũ ait.Casus sententiã magistri sui bene excusat.ff.de recept. arbi.[2] Et nota q; pluribus nobibus intitulat in iure doctor Primo vocatur magr̃.vt hic in iurib[9] p̃allegatis.Scðo doctor vt in prohe.lib.vj. et in pphe. cle.l. cle.ij. de magis.et in.l.medicos. C.de pfes.et medi.li.x.Tertio pfessor. vt in auẽ.habita.circa prin.C.ne fil. pro pa.Quarto dñs legũ put capitur in eadẽ auẽ.habita.v̾si.verũtñ.iũcta gl.in v̾bo dñs.Quinto p̃ceptor.l.si edibus meis.circa fi. ff.de dam.infec. Sexto sacerdos l.j.v̾si.ius est ars.ff.de iust. et iur. Septimo iurisperitus.l.grãmaticos.C.de pfes.q in vi.conf.lib.xij. Octauo pr.q:q̃ discipul[9]/fili[9]/sui magr̃i dici põt.et sic capit l.i.j.iũcta prima expositiõe glo.i v̾bo. filios.C.de excus.ar.li.x.Nono celsior.vt l.l. singuli quoq; iudices.

1 Cõtra sup bos scholares irascentes dũ magistri vocãtur.

2 Multis nominib[9] vocatur doctor a iure cõmuni.

ciatum[a] in vniuersita-
te[b] famosa[c] et cum ri-
gore examinis[d] et invi
gesimoseptimo sue eta
tis anno ad minus cō-
stitutum:[e] et alias

iuncta gl.j.C.de offi.diuer.iudic. Finaliter dici pōt antecessor.duz alios antecellit sciētia et morib⁹ et sic capi pōt in pphe.ff.§.sed cuz vos.iūcta.glo.in verbo antecesso res.Et ista sunt nola que addu- cunt simulqꝫ re- ponūt zen. Car. Petr.de ancha. et Jo.de imola. i dicta cle.ij.q. de magis. a ¶Li. cētiatū.In vtro- qꝫ vel in altero iuriū:aut i theo logia vt premisit textus iste. b ¶In vniuersitate. Non distinguēdo inter vniuersi- tates citra vel vltra montanas: nullaqꝫ hoc in textu inferē diffe- rētia an huius vel alterius in re- gni/dominij/vel principatus fue rit vniuersitas in qua ad graduz iuxta hūc textū hodie necessariū qui a rege christianissimo nolaē fuerit promotus.Generaliter er- go intelligaē textus.c.si romano rū.versi.dicendo.xix.dis.quia vbi textus nō distinguit nec nos di- stinguere debem⁹.c.quod si dor- mierit.xxxj.q.c.inter corporalia. versi.vnde si circa.de trāsla. epi- sco.c.solite ꝟ.ii.pasce oues meas. iuncta glo.in ꝟbo.nō distinguēs. de maior.et obe. Sufficit ergo qꝫ vniuersitas in qua quis promot⁹ ad gradū iuxta ordinationē et dis positionē huius textus necessa- riū extitit sit famosa:prout requi- ritur vt patet in verbo textuali.j. proximo. c ¶Famosa.Dum de vniuersitatibus huius regni fit sermo nulla est quin asserat se fa mosam.de Parisiaca et Tolosana nemini venit in dubiū:ille namqꝫ famosissime re et effectu nedū fa- ma sola proculdubio sunt.Id idē attestantur hodie de corūvniuer sitatibus a papa et rege christia- nissimo priuilegiatis Aurelianē-

ses/Pictauienses/ Andegauen- ses/Bituricenses/ Burdegalen- ses Valentinenses. Montepessu- lani/et Cathurcenses.maxime ob exercitiū dictarū vniuersitatū et affluētiā ad eas diuersarū natio num scholastico rū in eis i facul- tatibus hic de- scriptis studen- tiū:in qbus pas sim idonei ter- minato eorū stu dio ad gradus. hoc in textu de- scriptos pmouē tur.Sed vtinam his nostris tem poribus tales essent premisse vni uersitates vt Theologie sacre / canonū / et legū nutrices nedum famose dici mererentur.prout de legum nutrice Beritensium pul- cherrima ciuitate seu eius vniuer sitate loquitur tex . in prohe.ff.ꝟ si.hec aūt volumia tria. d ¶Ex animis.Supple.pmotū. e ¶Cō stitutū.Ex isto textu elicio qꝫ per hec sacra cōcordata papa non te netur de archiepiscopatu nec epi scopatu nominato per regē chri- stianissimū vbi locus est nomina tioni puidere nisi duo copulati- ue in nolato concurrant valet vt etas et gradus:de quibus hoc in textu.Contingit tamē tēporibus nostrisqꝫ istis nō concurrentibus de episcopatu Cathurcēsi moder no episcopo paulo de carreto via resignationis in eius fauorem p Allosium de carreto pprium eius patruū putiuz per papā fuit.Ad qd tamē peragendū plura(vt ac cepi)cōcurrebant:vz precedēs re gius consensus:prouisio papalis et subsequēs venerabilis ecclesie ca thedralis Cathurcēn.capituli cō sensus.Quāqꝫ nonnulli a principio contradixissent. Ex parte etiam resignantis precedebat eius er- ga regem et eius regnū christia-

uissimum integritas ꝛ zelus fidelitatis: prout ꝛ ex parte moderni dignissimi episcopi a me multum reuerendi suisqꝫ familiaribus iussu eius talia ꝛ similia ꝑcedunt: vltra nobilitatē ꝛ honestatē dñi prouisi: que multū operantur vt aliquid suppleri possit dispensatiue per papam de regio consensu procedentem. Nobilitas etiam generis honestasqꝫ persone dicti reuerendi prouisi operari merebantur vt ab ista ordinatione textuali certas qualitates in promouendo requirente recederetur. [1] Quia qualitate nobilitatis erat ꝛ est ornatus que monere debebat (prout mouit) papam ad secū super suis defectibus dispensandū. c. de multa. ṽsi. circa sublimes. de ꝑben. ꝛ in extrauaganti execrabilis. ṽsi. nos itaqꝫ tot malis. ibi Cardinalibus. ꝛ c. illo eo. tit. ꝛ in regula cancellarie apostolice. Fo. Inn. octaui. [2] Honestas etiam iuncta nobilitate ꝛ integritate reuerendi prouisi merebatur vt ab ista constitutione positiua per pape prouisionem eiusqꝫ dispensationem attento regio cōsensu declinaretur. facit. c. cum dilectus. de fid. instr. c. in nostra. ṽsi. nos vero. de procur. c. nisi eēnt viridi prouidi ꝛ honesti. cum notatis ibi per Panor. no. i. de ꝑbē. ꝛ tex. in. c. nobilissimus. xcvij. dis. et applica si velis ea que in materia integritatis ꝛ honestatis ꝑsone adducit Feli. in. c. super his incipiendo a sexta ꝯclusione sua. de accu. Et si tam venerabili Cathurcensi capitulo speciale priuilegium cōpetebat eligendi proprium pastorem: illi priuilegio ꝑ receptionum spontaneam prouisi saltem pro illa vice potuit capitulum in fauorem sic prouisi renūciare: et ad hoc faciūt iura sequētia vz. l. pacisci. et. l. pactum inter heredes. ff. de pact. l. j. ṽ. si quis ante sententiam. ff. a quibus app. nō licet. l. si ṽ. fi. C. de tēp. ꝛ rep. ap. l. j. ṽ. sed si ꝑtor. et ibi gl. in verbo sententia. ṽsi. vel dici pōt. ff. de fer. l. si iudex. ff. de minor. l. si qs ī cōscribēdo. C. de pact. c. ad aplicā sede. de reg. ꝛ trās. ad relig. c. si de terra. ꝛ. c. accedētibus. de priuile. c. dilecti. de for. cōpe. ꝛ ꝑ ꝛ ꝫ vide q̄ habent notātur ꝛ allegant. l. c. si diligēti. iuncta glo. pacto prius torū. de for. cōpe. Sicut ergo ex facto illoꝝ ad quos liberū ius eli gendi ꝑpriū pastorē alterari aut restringi pōt quoꝝ facultas. c. cū dilectus. de cōsue. c. cū ecclesia sutrina. de causa pos. ꝛ proprie. ꝛ. c. abbate sancti siluani. de verbor. sig. Sic ex eorū facto in totū pōt saltē quo ad eos ꝛ pro illa vice cō sumi ita vt eligere nullomodo ꝑ illa vice possint. Et pro tpe futuro in tali receptione caute debebat ꝑcedere cptl'm dicte eccl'ie ne sibi in futuꝝ talis receptio obesse valeat. Sꝫ in nr̄o ꝑposito ꝑ receptionē hmōi a venerādo capl'o Cathurcensi factā videtur ꝑ illa vice a priuilegio spāli (si qd̄ hꝫ) eligendi ꝑpriū pastorē recessum Facto em̄ contrario videtur quis iuri suo renūciare. l. si filius emācipat⁹. ff. de mino. l. si proponas. ṽ. si he editatem. ꝛ. l. si exheredatus. ff. de inoffic. testam̄. l. ij. C. de iur. do. impu. c. fi. de vi. ꝛ ho. cle. c. solicitudinē. de ap. c. ex ore. vbi vide notata et allegata per glo. in verbo renunciasse. de his que fi. a ma. par. ca. ꝛ. c. gratum. versi. in secundo vero casu. cum notatis. ꝛ allegatis ibi per glo. fi. de offi. de leg. Que igitur gesta fuerunt in fauorem dicti reuerēdi moderni episcopi Cathurcēsi. dispensatiue ꝛ modo premisso gesta extiterunt. Sed si absqꝫ dispensatione pape loquamur. vides istum tex. disponētem ꝙ vbi est locus regie nominationi/nominatus ꝑ ipsuꝫ pape/vltra gradū hic descriptuꝫ constitutus esse debet ad minus

1 Nobilitas ḡnris multū prodest ad dispensationes obtinētes.

2 Honestas operatur vt a regulis iuris declinetur.

in vigesimoseptimo sue etatis anno: non tamen necessario requiritur vt ille annus sit adimpletus: sufficit nanq per hunc tex.si incoatus fuerit.[1] Annus ergo xxvii hic habetur pro completo. prout z in alio casu videlicet si alicui de ecclesia parrochiali prouideatur ad quam obtinendam sufficitq xxv.annum attingerit.c.cum in cunctis.§.inferiora. de elec.c.licet canon.versi.decernentes.illo co.ti.libro.vi.Sic etiam dicendum esset in casu cle.ne in agro.§.ceterum.in prin. de sta. mona.vbi cauetur q quis prioratus conuentualis capax dicatur.qui.xxv.sue etatis annum attigerit. Aliqñ tñ circa bñficia obtinenda dispensatione nulla occurrente legitima:non sufficit vt posterior annus requisitus sit inceptus. tolle exemplum ex scda parte dicti.§. ceterum:vbi prioratus(non conuentualis)si talis sit cui cura animarum imminet/quis ipsa cura p seculares exerceri debeat presbyteros: cuiq nisi.xx.annum peregerit conferri aut committi non pot. ergo videos non sufficere vt posterior annus sit eo casu inceptus/sed requiritur eius pfectio totalis. sic etiam dicendum circa dispensationem pmissam certo in casu epis:vt verbi gratia. Permittitur ipsis epis vt cum his qui xx.annum compleuerint:dignitates vel personatus qbus animarum cura non imminet valeant obtinere/possint(si aliud non obstat canonicum impedimentum)libere dispensare. c.pmittamus.de eta.z quali.lib.vi. Ergo ibi requirit posterioris anni complementum seu pfectio totalis etatis ibi reqsite.Id idem dicendum est in casu.c.indemnitatibus.de elec. lib.vi.vbi vides q nulla monialis(nisi.xii.annum peregerit z professa fuerit tacite vel expresse)ad eligendum cum alijs admitti debet: nec in abbatissam aut priorissam (vbi per priorissam monasterium gubernat)eligi potest aliqua nisi xxx.annum compleuerit:z expresse professa fuerit ordinem regularem vt ait ille tex. Sic etiam dicendum est / vbi via electionis ad archiepiscopatum vel epatum z non via regie nominationis pcederetur: nam tali in casu non sufficeret si electores aliquem in.xxvii. sue etatis anno constitutum eligerent:requiritur nanq vt ille qui ad archiepatum vel episcopatum eligitur(si alr secus dispensatum autoritate apostolica non fuerit)vt.xxx.annum pfecerit alias corruit eius electio.c.cum in cunctis.versi.pñsenti decreto statuimus.de elec. Et hec etas.xxx.annorum completorum erat lapsis temporibus in illo qui ordine presbyterali decorabatur:prout sic ordinauerat Bonifacius papa in.c.si quis.lxxviii. dist. ante ergo illam etatem non pmittebat tali ordinatio vt ex concilio Neocessariensi expresse cautum reperitur vz in.c. presbyter.lxxviii.dis.z in palea incipiente.nemo presbyter eiusdem dist. nisi.xxx.annorum viri non reperirent: nam tunc necessitate exposcente in xxv.anno constituti sacerdotes ordinari poterant:vt est tex.in.c.fin. eiusdem dist.hodie aute indifferenter in.xxv.anno ad ordinem pbyteratus si aliud canonicum impedimentum non interuenerit pot quis libere promoueri. cle.generalez. de eta.z quali. nec curo vlterius pro nunc hic etates requisitas circa officia z bñficia psequi:sed suo loco dicemus.

idoneum[a]

a ¶Idoneum. [2]Ex isto tex.infero non sufficere si rex xpianissimus noster virum z etate z gradu doctoratus aut licentiature ad archiepatum vel epatum vacantem pape nominaret:nisi alr fuerit idoneus. Si ergo rex aliquem(quod absit)pape indignum nolaret posset papa facere id quod

1 Annus.xxvii de quo in hoc tex.sufficit si inceptus sit.

2 Rex xpianissimus quales viros ad prelatu de quibus hic pape nolare p exoneratione z salute ppriae z subditorum eius pulchra descriptio.

infra sex menses [a]
a die vacationis [b]

re id quod sibi pmittitur in §. et si cōtingeret. j. eo. ti. et. c. Omni igit studio: cura solerti indagatione/ inuestigatione/ suma cū diligentia/ charitatisq; zelo premisso rex ipse tum pro honore ecclesie militantis bonoq; publico: necnon et p pprie cōsciētie exoneratiōe vbi eius noiationi locus erit talē pape nolare studeat maxime ad archiepatuz/ vel epatū; vacantē: quem moribus et virtutib⁹ in eo iuxta beati Pauli sententiam reqsitis ornatū cognouerit. Oportet nāq; sm ei⁹ doctrinaz: epm irreprehēsibilē esse vni⁹ vxoris virū/ sobrium/ ornatū/ prudentem/ pudicum/ hospitalē/ doctorē/ nō vinolētum/ nō pcussorē/ sed modestū / nō litigiosum/ non cupidum sed domui bene prepositum/ filios habētem subditos cuz omni castitate. si quis aūt domui sue bene preesse nescit quō dei ecclesiam diligētiam habebit? Nō neophitū ne in supbiā elat⁹ in iudiciū incidat diaboli. Oportet autem et illū testimoniū habere bonum ab his que foris sunt: vt non in opprobriū incidat et in laqueū diaboli. j. ad Thimoth. iij. et istud est qđ vult idem Paulus dum alibi sic ait. Oportet epm sine crimine esse sicut dei dispēsatorem/ nō supbū/ nō iracūdum/ nō vinolētū/ nō pcussorē/ n̄ turpi lucri cupidū/ sed hospitalē/ benignū/ sobrium/ iustuz/ sanctū/ cōtinētē/ amplectētem eum q̄ sm doctrinā est fidelē sermonē/ vt potēs sit exhortari in doctrina sana/ et eos qui cōtradicunt arguere. ad Titū. j. et vide q̄ habētur in. c. vnū. vers. ad primū. xxv. di. et in. c. sicut hi. §. necesse est. xlvij. di. Cōsiderare igit accurate tenetur rex christianissimus: an illi quos ad; pmissas platuras vacantes pape noiat viros/ prediti

et dotati sint iamdictis vtutibus et moribus.

a ¶ Infra sex mēses. Electoribus tn̄ circa electionē archiepi/ epi/ vel regularis prelati a iure cōi nō dat vltra trimestre. Infra qđ (iusto impedimento cessante) si electio celebrata nō fuerit/ qui eligere debuerant eligēdi potestate ea vice sūt priuati. Ac ipsa eligēdi potestas ad eū qui pximo preesse dinoscit deuoluit: vt disponit p sacrum generale cōciliū. de quo in. c. ne pro defectu. de elec. quod ideo sic ibi sancte fuit statutuz: ne p defectu pastoris gregē dnicum lupus rapax inuadat: aut in facultatibus suis ecclesia viduata graue dispēdiū patiat: et p hoc occurrit periculis aiarū: et idēnitatibus ecclesiarum puidet: et quicqd conciliū gnale ibi fecit ppter premissos fines ordinauit. vt patet ex prin. illius tex. et vide tex. in. c. q̄ sit. in principio. eo. ti. lib. vj.

b ¶ Uacationis. Supple et sciētie. [1] Sicut dicim⁹ respectu collatoris ordinarij cui semestre ad cōferēda bnficia a iure prefixum. de quo in. c. licet. de supplen. neg. prela. et in. c. nulla. de cōce. pbē. nō a tpe vacationis simplr/ sed a tpe eius notitie currere incipit. quia diuersitatē. versi. semestre. de cō. prebē. vbi vide notata p Panor. no. fi. et elegāter et vtiliter p eūdē in. c. fi. de iure patro. [2] Sic etiā dicere (et vere quippe) solemus: vt tps patrono siue clerico siue laico ad psentādū a iure prefixū qđ est in clerico semestre: in laico vo quadrimestre. c. si laicus. §. veruz. de iure patro. lib. vj. nō currit nisi a tpe notitie vacationis bnficij: put firmat Rota i decisiōe. dlxvj. incipiēte. vtrū vacante bnficio. in antiqs. et Jo. an. i. c. ij. de sup. negl.

1 Tps collatori ordinario ad ɔferēda bnficia a iure pfixū nō incipit currere nisi a tēpore notitie vacationis.

2 Tps patrono ad psentādū a iure assignatuz: nō currit nisi a tpe sciē vacatiōis.

prela.quem refert ꝛ sequitur Pa
nor.in.c.cū propter.de iur.patro.
ꝛ hanc eādem doctrinam.firmant
Jo.an.ꝛ Panor.in.c.fi.de iur.pa-
tro.ꝛ Phi.fran.in dicto.§.verum.
no.ij.ꝛ pro corroboratione huius
doctrine allegō tibi tex. multum
solēnē in argu.in.l.item veniūt.§.
petitā.ff.de peti.heredi.quē tex.

1 Regi xp̄ia nissimo se- mestre ad nolandum ordinatum non currit nisi a tpe note vaca tionis.

in nostris proprijs terminis alle-
gat Rota in decisione.38.incipiē-
te nota q̄ patrono currit tempus.
in antiquis.Quā Rota ibi dicat cō
munem opinionē dn̄orum de Ro-
ta fuisse ɔtrariam:ita vt a die sim
plicis vacationis beneficij nō con
siderata eius notitia ꝛ sciētia in-
cipiat tale tempus datum patro-
no ad presentādum currere:quia
imputandum est sm illos qui hāc
sequuntur ꝛ fouēt opinionem pa
trono si non dimisit procuratores
quādo se absentauit:maxime duz
longa absentia absentatur⁹ esset.
arg.c.fi.de eo qui mit.in pos.cau-
sa rei seruā.facit.l.j.versi. plane.ff.

2 Prima con clusio.

de diuer. et tempo.prescrip.cum
notatis per Panor. in.c.fina.not.
fi.de conce.preben.Tu tamen au
dacter tene primā opinionem vz.
q̄ patrono nō currit tempus nisi
a tempore notitie vacationis be-
neficij.arg.dicti.c.quia diuersita
tem.versi.semestre.ꝛ ita etiam te
net Rocus de curte in tractatu de
iure patro. in verbo.honorificuz.
q.xxvij.quia scd̄m eūdem ibi sicut
non valenti agere non currit tem
pus.l.j.§.ne autem.C.de anali.

3 Secunda conclusio.

excep.c.quia diuersitatem. versi.
sic tamen.de conce.preben.sic nec
ignorāti. Et tene tu pede fixo nō
obstare id quod dicebat cōmunis
opinio relata p Rotam in contra
rium in dicta decisione.38.videli
cet q̄ imputādum est patrono si
non dimisit pcuratorem.quia ea-
dem ratio videretur militare re-
spectu collatoris beneficij qui li-
cet vicarium creare possit etiam
cum speciali mandato beneficia
cōferendi iuxta terminos.c.fi.de
offi.vic.videlicet put docet crea-
ri debere Panor.in.c. cōstitutus.
de conce.preben.tā siue vicariuz
creauerit siue nō:certissimi iuris
est sibi tempus non currere nisi a
tempore notitie vacationis per
tex.in dicto.c.quia diuersitatem.
versi.semestre.[1]Sic etiam dice
rem: vt tempus patrono ad pre-
sentandum datum currere non in
cipiat nisi a tempore noticie va-
catiōis per ea que predixi.Et idē
concluderem in casu nostro prin-
cipali vz q̄ semestre regi xp̄ianis-
simo hic ad nominādum datū nō
currat nisi a tpe notitie vacatiōis
vel a tēpore quo scire potuit. Et
vt quisq3 clare premissa itelligat.
Elicio sequētes cōclusiones bre-
uissimas:quarum prima hec est.
[2] Collatori ad cōferēdum bn̄fi
cium datur semestre.c.quia diuer
sitatem.de cōce. prebē.quod enu
meratur a die vere notitie vaca-
tionis.per tex.in dicto.c.quia di-
uersitatem.versic. semestre.et ibi
Panor.no.fi.ꝛ istud procedit etiā
respectu illius qui cōfert iure de-
uoluto.sm Panor.in.c.fin.de iur.
patro.Jta q̄ predictum.c.ij.de cō
ce.preben.prouidendo de.j.de.ij.
ꝛ de.iij.gradib⁹ deuolutionis ta-
cite videtur prouidisse de omnib⁹
gradibus vsq3 ad papā:vnde qli-
bet superior gradatim habet sex
menses donec deueniat ad papā:
vt clare colligitur ex dicto.c.ij.iū
cto.c.licet.ꝛ cōiuncto preallega-
to.c.cum nostris.ita dicit Panor.
ibi no.j.ꝛ hoc bene nota sm eun-
dem ibi. ¶Secūda cōclusio. Quā
collatori regulariter non currat
tempus nisi a die vere notitie va-
cationis:currit tamen quādoq3 a
die presumpte seu verisimilis no
ticie.Est enim presumptio contra
debentē conferre si distulit vltra
sex menses a tempore vacationis
vt est tex.in.c.vt nostruz.§.porro.
vt eccle. bn̄fi.et ita ait Panor.in

dicto.c.cum nostris.no.fi. Jntan=
tum ꝙ notat Panor.in dicto.c.vt
nostrum.not.octauo.per illũ tex.
ꝙ lapso tempore prefixo ad bene
ficium conferendum potest is ad
quem fit deuolutio immediate cõ
ferre:nec tenetur requirere primuz
collatorem:⁊ computatur quo ad
hoc vt talis superior iure deuolu
to conferre possit tale beneficiuz
tempus a die vacationis bñficij
ßm Panor.ibi. Aduerte tamẽ ad
vnum singulare dictum quod po
nit Panor.in.c.ex parte astensis.
in expeditione glo.in verbo sup=
peta nt.de conce.preben.post do=
ctores ibi.ꝙ contra impetrantem
aplicũ asserẽtẽ ꝑpter negligẽtiã
inferioris collatoris tãto tp̃e bñfi
ciũ vacasse ꝙ ex ordinatiõe ꝯcilij
Lateranẽ.qđ est.c.ij.de cõc.p̃b.
ei⁹ ꝓuisio est ad sedẽ aplicã deuo
luta:cui sub tali narratiua ꝑ pa=
pã ꝓuisuz extitit:posset ep̃s se op
ponere ⁊ allegare ignorãtiã vaca
tionis bñficij qđ asserit ꝑ impetrã
tẽ ex negligẽtia archiep̃i ad pa=
pe ꝓuisionẽ deuolutum fuisse.Et
iõ tu q̃ bñficiũ impetras sume bo
nã cautellã circa talẽ futurã ꝓui=
sionẽ a papa obtinẽdã vt adijciat
in gr̃a tua clausula in effectu ꝓut
poni in ꝓuisionibus solet vz.qđ ꝑ
tm̃ forsan tp̃s vocauit ꝙ ei⁹ colla
tio ⁊ oĩmoda ꝓuisio apud nos ex
dispõne cõcilij Lateranẽ.deuo=
luta extitit ⁊ etiã clausula quouis
modo vacauerit ⁊ ex quacũꝗ ꝑso
na.⁊ est vtile hanc clausulã semꝑ
ponere ßz Panor.in.d.c. ex parte
astẽsis. in glos.suppetãt.vt euitet
dispositio.susceptũ.vide notata ꝑ
glo.in verbo.exp̃sse. ⁊ ibi ꝑ docto
res.de rescrip.lib.vj. [1] Tertia
cõclusio est ista. Episcopo qui de
iure cõmuni tenet per se vel aliũ
diocesim propriam visitare.c.cuz
venerabilis.de cens. Singulis
annis.c.episcopum.x.q.j. Necnõ
indagare an beneficia sint reple=
ta ⁊ an iustis titulis possideãt.c.
ordinarij.de offi.ordi.li.vj.curre=
re incipit tp̃s ad cõferẽdũ bñficiũ
ad se ex negligẽtia patroni deuo
lutũ post vltimũ diez.patrono ad
presentãdũ a iure assignatum.de
quo in.c.si laicus.§.verũ.de iure
patr. Nec iustã põt regulr̃ ep̃s in=
cepte deuolutionis p̃tẽdere igno
rantiã ex quo videt ꝙ ad eũ talis
bñficij spectat institutio.c.cum ex
iniũcto.in fi.de here. considerato
etiã ꝙ nemo fuit sibi infra tp̃s pa
trono datũ ad p̃sentãdũ p̃sentat⁹
nec alr̃ appet de illo beneficio a
quoꝗ p̃rãtẽ habẽte ꝓuisum exti=
tisse: ⁊ viso ꝙ ipse aut ei⁹ vicari⁹
sufficiẽs in diocesi in qua tale be=
neficiũ vacauit residebat.argu.c.
si.qui matr.accu.poss. ⁊ ita intel=
lige Rotã in dicta decisione.263.
in nouis.⁊ hanc eandẽ doctrinã
corroborabat Rota in decisione.
clxvj.in antiquis.Secus autẽ di=
cendum esset ßm Rotam in dicta
decisione.dlxvj. in collatore cui
onus visitandi non iniungitur:q̃
talis nõ necessitatur de bñficij va
catione inquirenda.ideo ßm Ro
tam ibi solũ a tẽpore noticie vaca
tionis currere incipere tẽpus con
ferendi.vide tu tamẽ ibi deducta
circa hoc per Rotam.[2] Quarta
conclusio hec est.eo casu quo ha=
bens ius bñficium conferendi al
legat probabilẽ ignorantiã vaca
tionis statur iuramẽto suo ita di=
cit Rota in dicta decisione. 263.
vbi ꝓ hoc allegat Jnno.⁊ Hosti.
i.c.pastoralis.de excep.⁊ ita etiã
firmat Panor. in specie in dicto
c.quia diuersitatẽ.no.fi.arg. eoꝝ
que habẽtur et notãtur in dicto
c.quia diuersitatez. vbi vide que
notat glo.fi.[3] Quinta conclusio
tẽpus tam patrono clerico q̃ la=
co ad presentandũ cõcessum cur=
rit a tempore scientie vacationis
vt.§.dixi.arg.c.quia diuersitatẽ.
versi.semestre.de conce. preben.
vl' a tempore quo scire debuit. vt
dicit Rota in decisione. dlxvj. in

1 Tertia cõclusio.

2 Quarta cõclusio.

3 Quinta cõclusio.

antiquis et ita tenet Roc.de cur. in tractatu de iure patr.in verbo honorificu.q.xxvij.versi.intellige tamen ad istos terminos posses reducere id qd dicit Rota in decisione.xxxviij. in antiquis: dum simplr firmauit q a die vacationis beneficij currere incipit patrono tempus ad presentandu assignatum videlz si scire potuit dictam vacationē. Procedamus vltra et ponamus.[1] Sexta in cōclusione que talis est.licet nō sit textus in specie expressus assignās tempus infra qd tenetur graduatus simplex aut graduatus noiatus bñficiu requirere et acceptare. Bonus tamen iudex deberet arbitrari q sicut ordinario collatori datur semestre ad coferendum per tex.in dicto.c.ij.de cōce.prebē.cū alijs supra allegatis.sic etiā dicēdū sit respectu graduati simplicis et graduati noiati vt requirere et acceptare infra tale tps teneantur.et ita etiam firmat glos.in.c. placuit.§.item q omnia predicta. in verbo.scilicet.in tit.de colla.in prag.sanc.et ita dicerem respectu mādatarij aplici.si in eius gratia alr nō assignatur specific⁹ minor terminus ad acceptandū(hoc dico pp̄ter cle.cum et quem.§.fi.de cōce.pbē.) tps est arbitrariu.glo. in.c.si clericus.in vbo.negligenter.et idem tenent ibi Petr.de ancha.Do.ge.Phi.frā.et Joā.colo. de pbē.lib.vj.et Jo.an.et Panor.in c.capitulum sancte crucis.in expeditione magne glo.et ibi Felyn. col.iij.versi.fallit primo.de rescr. et Car.in cle.cū et quē.§.fi.in.iij. q.de concē.preben. Et scientia et ignorantia:diligentia et negligētia:graduati simplicis/et graduati nominati/et mādatarijs apostolici videri meo regulari eo modo debēt quo regulatur scientia vel ignorantia:diligētia vel negligētia collatoris in conferendo vt in voce declarabo.[2] Septima et finalis cōclusio que cōmunis pōt esse ad dcās precedentes cōclusiones et maxime ad principale dictum huius tex.per quē semestre datur regi christianissimo ad nominandu est ista videlz.q an tēpus collatori ordinario ad cōferendum beneficiū vacans a tempore vere scientie vacationis bñficij:vel an die p̄sumpte noticie currere incipiat:relinquit arbitrio boni iudicis.Bonus eñi iudex hoc terminabit consideratis bñficij qualitate/modo vacationis/locorum distantia/rumore/et fama vacationis beneficij scdm Rotam in dicta decisione.263.in fi.vbi vide per eā allegata.et hoc idem firmat Panor.in.c.ex parte altensis.in expeditione gl.in versi bo.suppetant. de conce.preben. et ad hoc Rota in dicta decisione. 263.allegat in argu.l.mora.ff.de vsur.et etiā adde tex.in arg.l.cōtinuus actus.§.cum ita.ff. de verbo.oblig.Et inter cetera a iudice circa hoc arbitrāda cōsiderandū ab eo venit:an talis vacatio fuerit plurib⁹ nota in diocesi vel ecclesia principali ipsi⁹ diocesis.qr tūc regulariter nec pbabilis nec excusabilis esset talis ignorantia argu.iurium sequentium.videlz c.si.in fi.de dolo et cont.cle.causam electionis.versi.qd si forsan. de elect.c.j.versi.quod nec sufficit.de postu.prela.c.fi. qui matri. accu.pos.et cle.cum et quem.versi.ceterum.de conce.preben. Arbitrādo etiam idem iudex precogitare debet an in locis distātioribus et remotioribus q̄ distet locus vacationis beneficij a diocesi collatoris ordinarij certa fuerit vacatio eo tpe quo eā ignorasse firmaret episcop⁹/patron⁹/graduatus simplex/graduatus et nominatus/vel mandatarius apostolicus.quia contra allegantem ignorātiam in istis terminis dici posset.Latere te in vicinio nō po-

1 Sexta conclusio.

2 Septima et finalis cōclusio.

tuit:qd ad alios in lõginquo peruenit.c.quanto. de presump.presumptiue ergo iudex qui in istis dubijs arbitraretur:ex verisimilibus motum sui animi informare tenetur:t q maiorem psumptionem verisimilitudinis habet se qui debet arg.c. afferte. de presump.t.c.qi veri simile. de psump. [1]Et caueat iudex ipse ne crassam/supinam/aut affectatã ignorantiam pro excusabili reputet. Quãlibet namq talem ignorantiam pro scientia ius commune reputat.c.j.versic quod nec sufficit.de pos.prela.c.apostolice.vers. si.ceterum. de cler.excõ.c. vt glarum periculis.versi.dum tamen. de consti.libr.vj.c.eos.et ibi Petr. de ancha.not.ij.per illum text. de temp.ordi.libr.vj. Non igitur absre sic aiebat Ulpianus. Nec supina ignorantia ferendũ est factum ignorantis; vt nec scrupulosa inquisitio exigenda est. Scientia em hoc modo estimanda est: vt neq negligentia crassa aut nimia securitas satis expedita sit: nec dilatoria curiositas exigatur. l.supina.ff.de iur.et fac.ignor. Et Paulus sic bellissime scripsit. Facti ignorantia ita demum cuiq non nocet;si non ei summa negligẽtia obijciatur. Quid em si oẽs in ciuitate sciant quod ille solus ignoraret? Et recte Labeo diffinit scientiam neq curiosissimu neq negligentissimi hominis accipiendam:verum eius qui eã rem diligenter inquirẽdo notam habere possit. verba sunt.l.regula. versi.facti ignorantia.ff.de iur.et fac.igno. Et ppter hoc in dubio presumatur ignorantia:vbi scientia nõ pbatur,l. verius.ff. de 'proba.regula presumitur.de reg.iur.li.vj.

ecclesiarum earumdem computandos: nobis et successoribus nostris romanis pontificibus seu sedi predicte [a] nomina-

[2]Hoc tamẽ non pcederet in his in quibus scientia interuenire deber t est necessaria ratione officij illius qui scire tenetur.ita inquit Fely.in.c.a nobis.col.j.de excep. per gl.in.c. eos. in verbo.sciẽter. de temp.ordi.li. vj. quam ibi sequuntur Do.ge. Phi.frã. vbi vide notata per Petr. de ancha, no.ij.ponderantem vt pdixi ibi. ad hoc illũ tex.t ad hoc vide etiã notata ibi per glos.in verbo affectata.t notata per gl.iuncto ter. in cle.eos.in verbo.sciẽter. de cõsang.et affi.et ea que dicit glo.in c.fi.§.vt autem.in verbo.scienter, de offi.deleg.li.vj.et text.in.c.innotuit.iuncta glo.in verbo.ignorantiam.de elec.t pro hoc vide.c. cum inhibitio.§. si quis. de clan. despon. Et in istis que quis tenetur scire ratione officij sui proceedunt a pari scire/vl scire debere scdm Phi. fran.in dicto.c. eos.in glo.scienter.allegat.l.quod te.ff. si cer.pet.

1 Ignorãtia quãdoq p sciẽtia habetur.

2 Ignorãtia nõ ẽ excusabilis vbi qs ratione officij sui aliqd scire tenetur.

a Sedi predicte.[3] Quereres forsan an ad nominationes regis christianissimi collegium reuerẽdissimorũ cardinalium sede apostolica vacãte nominato per regẽ prouidere de aliqua prelatura possit:si nolatus sit qualitatis secundum hec sacra cõcordata requisite? Respondeo q non.ratio est quia talis prouisio soli pape cõpetit per hunc tex.et pro hoc facit tex.in cle.ne romani.versi.nos inter cetera.de elec.vbi Clemens papa quintus irritum t inane decernit quicquid potestatis aut iurisdictionis ad romanũ dñ viuit pontificem pertinẽtis cetus ipse cardinaliũ duxerit eadẽ vacante sede apostolica exercendum. Nisi quatenus eidem cetui reue-

3 Cetus reuerendissimorũ cardinaliũ nõ posset sede aplica vacante de pslaturis ad regiam nominationẽ spectãtib9 puidere.

rendissimorū cardinaliū per con=
stitutionem felicis recordationis
Gregorij pape.x.editam in cōci=
lio Lugdunen̄. p̄mittitur videlz
in casu.c.vbi periculū.versic. Idē
quoq̧ cardinales.de elec.lib.vj.
In qua quidem tamē cōstitutiōe
non dicitur vt cetus cardinalium
puisionibus ad papā spectanti=
bus sede ap̄lica vacāte vti possit.
facit tex.in.c.ille.ne sed.vacā.dū
ait.q̄ nusq̄ȝ inuenitur cautū in iu=
re q̄ capitulum vacāte sede fun=
gatur vice ep̄i in collationib⁹ pre=
bendarū. Intellige respectu pre=
bendarū et quorumcūq̧ aliorum
beneficiorum ad collationē soli⁹
ep̄i spectātiū: secus si cōmuniter
ad collationē ep̄i ⁊ capituli spe=
ctarēt: quia tunc ep̄o mortuo vel
a collatione beneficiorū suspenso
posset capitulū vacātes p̄bēdas ⁊
alia bn̄ficia ad collationē eius et
ep̄i spectā. conferre.c.si ad ep̄z.in
prin.ne sede vacan.li.vj. Et idem
dicēdū esset vbi collationes bene=
ficiorū spectarent capitulo cū cō=
silio ep̄i. quia tunc episcopo mor=
tuo aut remota eius absentia in=
terueniente posset capitulum ta=
lia beneficia cōferre.per tex.in di
cto.c.si ad ep̄m.§.fin. Nec quispiā
miretur si cetus reuerēdissimorū
cardinalium prouidere nō possit
sede apostolica vacāte de prelatu
ris ad regiā nominationem spectan=
tibus: quia si tales puisiones eis
p̄mitterentur forsan induceretur
(iuncta vtilitate ⁊ commoditate
quā ex talibus puisionibus asse=
qui possent) lōgeua sedis aposto=
lice vacatio: in grāde periculum
gregis dn̄ici: cui obesse posset tā
longa et diutina sedis apostoli=
ce vacatio. facit.c.ne pro defectu.
in prin.de elec.et.c.q̄ȝ sit.in prin.
eo.ti.li.vj. Statutum ergo et non
absq̧ ratione fuit. vt reuerendissi
mi cardinales scte romane eccl'ie
accelerande prouisioni sic vacent
attētius: q̄ se nequaq̄ȝ de alio ne=
gocio intromittāt/ nisi forsan ne=
cessitas adeo vrgens incideret:
q̄ eos oporteret de terra ipsi⁹ ec=
clesie defendenda: vel eius parte
aliqua puidere: vel nisi aliquod
tam grāde et tam euidēs pericu=
lum immineret: q̄ omnib⁹ et sin=
gulis cardinalibus p̄sentibus cō=
corditer videret illi celeriter oc=
currendū. vt ait tex.in dicto.c.vbi
periculū. versi. idem quoq̧. Cogi=
ta ergo rationem cur regulariter
cardinales de quoq̧ spectante ad
papā intromittere se nō possunt.
q̄ rō est vt obstaculū ⁊ dilatio fu=
turi summi pōtificis vitetur. et ce=
to sedi vacāti de pastore puidea=
tur. ⁊ in hac ratiōe fundatur tex.
dicti.c.vbi periculum. versi. idem
quoq̧. ⁊ tex.in dicta cle.ne roma=
ni.in prin. Cum igitur sede apo=
stolica vacāte nullus sit qui ad re
giam nominationem de p̄laturis ad
pape prouisionem spectantibus
puidere possit. non curreret regi
christianissimo semestre sibi ad
nolandū concessum.[1] Currere
tamē sibi inciperet eo t̄p̄o quo ali=
quis ɔcorditer vel a duplo maio=
ri parte reuerendissimorū cardi=
nalium in summū pōtificem esset
electus. Ratio est quia negari nō
potest quin talis (si al's canonicū
habuit ingressum) verus dicat̄ et
sit summus pōtifex.per text.in.c.
licet vitāda.de elec. vnde taliter
electus nō appellatur elect⁹ sim=
pliciter sed romanus pōtifex s̄m
Panor. ibi no.v.per illū tex. Nec
indiget ad exercitiū pontificatus
cōfirmatione seu cōsecratiōe vel
intronisatiōe. vt pbat aperte ille
text. et clarius hoc ibi notat Pa=
nor.in.v.no.post Inn. Et ad ver=
bum receptus positū in illo text.
quod quidē verbum videtur ob=
stare. quasi vltra electionē requi=
ratur receptio. respondet Panor.
ibi post alios doctores q̄ copula
et pōt exponi pro.i. Uel s̄m Pa=
nor. ibi intelligitur recept⁹ habi=

1 Tp̄s regi xp̄ianissi=
mo ad no=
minandū
concessum
incipit: sibi
a die ele=
ctiōis ɔcor
diter aut a
duplo ma=
ioris par=
tis de ali=
quo in pa=
pam p car=
dinales ce
lebrate.

re et de persona per regẽ huiusmodi nominata ꝑ nos ꝛ successores nostros seu sedẽ predictam prouideri.

¶ Summarium.

Si cõtingat regem xp̄ianissimũ sanctissimo dño nostro pape ad archiep̄atũ vel ep̄atum non nominare personã idoneam ꝛ qualitatis descripte in. §. sed illarũ. Poterit papa solus tali prelature vacãti pleno iure de persona idonea et qualitatis requisite ſm exigentiam dicti. §. sed illarum. modo qui sequitur prouidere.

Et si cõtingeret prefatũ regẽ personã taľr nõ q̄lificatam[a] ad dictas ecclesias[b] sic vacantes[c] nominare. Per nos et suc

to respectũ ad cõsuetudinẽ: quia electus intronisatur. pro qua consuetudine allego ego text. in. c. in nomine domini. versi. plane. dum dicit iuxta consuetudinẽ intronisari. ꝛc. xxiij. dist. Et ex premissis infero duo correlaria. [1] Primũ est. qꝺ regi christianissimo currere incipit semestre datũ ad nominãduz ad prelaturã que vacauerat sede apostolica vacante a die quo aliq̄s canonice ꝛ cõcorditer vel a duplo maiori parte cardinaliũ in papã fuit electus. [2] Scdꝫ correlariũ est tale. Electus canonice ĩ papã cõcorditer vel a duplo maiori ꝑte cardinalium alia nõ spectata cõfirmatiõe seu cõsecratione vel intronisatiõe. ad regiam nominationem ꝓuidere põt de ꝑlaturis ac si intronisat⁹ esset. quia licet ipsa intronisatio sit honesta: non tamẽ est necessaria. ꝛ qui contrariũ vellent firmare videant id quod cõtra eos papa Clemens quintus his verbis scripsit dicẽs. Quia nonnulli) ꝓut accepimus) contra doctrinã apostoli sue prudentie quinimmo imprudentie mittentes: ac disceptare super his de quibus eis nõ expedit satagentes: afferre nõ verentur ꝙ summus pontifex ante sue coronationis insignia se non debet intromittere de prouisioni

bus/ reseruationibus/ dispẽsatio nibus/ et aliis gratiis faciendis: nec se in literis ep̄m simpliciter: sed electum episcopum scribere. Nec etiam vti bulla in qua nomẽ exprimatꝛ ipsius. Nos taliũ teme ritates cõpescere cupiẽtes: singulos q̄ occasione hmõi aliquas literas nostras sup̄ negociis q̄buscunq; confectas: que a nobis ante donationis nostre insignia emanarũt: ausi fuerunt impugnare excõicationis snĩa innodam⁹. Uides ergo ibi tex. clarissimum ꝑ quẽ indubitãter tene papã ante coronationẽ ꝛ q̄cũq; intronisationẽ vti ꝓuisiõib⁹ ꝛ aliis ad verũ summũ põtificẽ spectãtibus posse: ꝛ ipugnatores suarũ literaꝝ vinculo excõicatiõis inodãtur. ꝑ illũ tex.

1 Primum correlariũ.

2 Scdm correlarium.

a ¶ Qualificatã. vcꝫ vnũ grauẽ magistrum seu licẽciatũ ĩ theologia/ aut ĩ vtroq; aut altero iuriũ doctorẽ/ aut licẽciatũ ĩ vniuersitate famosa cũ rigore examinis ꝓmotũ/ ꝛ in. xxvij. sue etatis anno ad min⁹ ꝯstitutũ/ ꝛ alis idoneum ꝓut requiritꝛ vt vidisti tex. in. §. sꝫ illarũ. ẽ. eo. ti. ꝛ. c.

b ¶ Ecclesias. s. archiep̄ales et episcopales. de talibus nãq; loquutus est hoc. c. in eius prin.

c ¶ Uacantes. s. etiã ꝑ cessionẽ in manib⁹ pape sponte factã. prout habetꝛ circa principium huius. c.

cessores seu sedē hmōi[a] de psona sic nominata eiusdē ecclesiis[b] minime puideri debeat.[c]

1 Res in dei ecclia nimis scādalosa ⁊ sinistri exēpli cēt; si indigni ad prelaturas pape p regez xp̄ianissimū noiarētur: ⁊ si tales p pape puisiones prelaturis ad q̄s noiarentur p̄ficerentur.

a ¶ huiusmodi. s. apostolica.
b ¶ Ecclesiis. s. metropolitanis ⁊ cathedralibus.
c ¶ Debeat. nec puidere tenet.

[1] Durū qppe esset nec res boni predicari posset exēpli. Si scitissimus dn̄s noster papa viro p regē xp̄ianissimuz nominato/ modo specificato in §. sz illa p. ō. eo. c. et ti. nō qualificato/ nec al's idoneo nec capaci de aliqua ex p̄missis p̄laturis prouidere necessitaretur. Attēto potissime studio antiquorū summorū pontificū: q̄ summis vigiliis summeq3 puidentia laborarunt: vt dignis qualitatib⁹ reqsitis ornati pastores talibus preficerent p̄laturis: etiā eo casu quo nedum p pape puisionē sed etiā per sanctā electionē pcederet. Pro quo lege precor id quod a sacro Lateranensi cōcilio sancte et diuinit⁹ ordinatum ⁊ scriptū fuisse verbis sequentibus comperiretur. Cum in cunctis (ait) sacris ordinibus ⁊ ecclesiasticis ministeriis sint etatis maturis. grauitas morum: et literarum scientia inquirenda. Multoforttius in episcopo hec oportet inquiri: qui ad curaz aliorum positus: in seipso debet ostēdere qualiter alios in domo dei oporteat conuersari. Eapropter: ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est trahatur a posteris in exemplum. Presenti decreto statuimus: vt nullus in episcopum eligatur nisi qui iam. xxx. annum etatis peregerit: et de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita ⁊ sciētia cōmendabilis demōstretur. c. cuz in cunctis. de elect. Et ibi ait glo. in verbo. etatis. q etiā hec tria. s. etas/ morū grauitas/ et literarū scientia in persona electi vz dū de cōfirmatione eius electiōis agit debent requiri. ⁊ sic nedum ante ei⁹ electionē vt i dicto. c. cū in cūctis. premissa sunt inuestiganda: sed etiam talia post electionem ante cōfirmationem sunt indagã da per. c. cuz nobis olim. de elec. Que vtinā ad dei honorem regisq3 christianissimi anime exonerationē: necnon eiusdē regis et eius populi vtilitatem/ et totius christianitatis cōmodū et sanctū exēplar nostrū ante regiā nolationē: ⁊ post eam: ante pape puisionē: iam dicta tria in ipso qui ad aliquam ex iamdictis prelaturis pape per regem nominabitur occurrerent. Et q̄q3 vnū ex illis tribus necessario rex seruare nō teneatur vz nominare viruz etatis. xxx. annorū: cuz sufficiat si in. xxvii. sue etatis anno constitutū nolauerit: vt vidisti tex. in dicto. §. sed illarum. Alia tamē duo. s. morū grauitas: ⁊ literarū scientia an in viro per ipsum pape nominando interueniant inter cetera accurate cogitare rex ipse tenetur. ⁊ an nolandus ab ipso sit ex legitimo matrimonio natus id em necesse ē maxime in p̄lato nō dispensato per c. cū in cūctis. ver. presenti. c. innotuit. de elect. nedum in quolibet alio beneficiando. c. j. versi. nisi. c. si. de fil. p̄sby. c. j. et. ij. illo eo. ti. li. vj. cū aliis vulgarib⁹. Et q̄q3 textus iste de grauitate morū nihil inseruit: talem tamen grauitatez in ipso qui a rege pape in prelatum nolabitur: ⁊ per papam ipsi nolato de prelatura puidebitur semp magnificaui. In cōposito em corporis qualitatem indicat mentis. vt ex concilio Carthaginensi post beatum Augustinum legitur vz in. c. clericus pfessionē

xlj. di. Ab exterioribus eni signis et actib' inidq; manifestis plurium platorū/et ex eorū incōpositis accessibus/et ornamētis reprobatis et in dei ecclesia scādalosis eos nō dignos platuris de quibus eis p uisum extitit et quas iniuste possidēt inferre possumus. Cōtra qs et p nostra instructione vt veram eorū notitiā habeam' sic scribit. A fructibus eorum cognoscetis eos. Mat. vij. et in. c. estote misericordes. de regu. iur. li. vj. [1] Et aladucrte ad istū text. Uides eni q papa haud tenet alicui de aliqua ex predictis platuris nolato per regem christianissimū puidere: nisi nolatus ipse qualitatis fuerit descripte in dicto. §. sed illa; Et iter cetera ibi et hic requisita decet nolandū eē sciētia et gradu reqsitis decoratū. et nō immerito. Quia (vulgo dici solet) vilissimus cōputādus est nisi precellat scientia et sanctitate: q ex honore prestantior. c. vilissimus. j. qō. j. Qui eni alios dz docere: post ordinationē ab aliis doceri nō debet. in aut. de sanc. epis. §. damus. colla. ix. Et Constantinus cypri epm sic dixisse legitur. Nō oportet nos q epi sumus indigere doctrina: sed aliorū esse doctores. c. couenientibus. j. q. vij. prestant etiā argumentum ad hoc textus sequētes quos allegat gl. in dicto. §. dam'. in verbo. qui eni. videlz. l. si quis ex argētariis. §. phibet. ff. de edē. l. cum clericis. §. ipse vero. C. de epis. vel cler. l. si vxor. §. index. versi. per iniquum eni videtur. ff. ad leg. iuli. de adul. Nec miretur qs piam si in nolato per regem et p papam de aliqua ex iādictis prelaturis sciētia nedum gradus de quo meminit tex. in dicto. §. sed illarū requiratur. Decet eni epz in dies docere ea q sunt ad ecclesie ceterorumq; correctionem. c. non oportet. xviij. dis. Et si in sacerdotibus simplicib' eligendis vel ordinandis curam oportet esse perspicuam. Irreprehensibiles esse conuenit: quos preesse necesse est corrigēdis: longa debet vitā suā probatione monstrare: cui gubernacula cōmittūtur ecclesie. c. in sacerdotibus. lxj. dis. Et contra indoctos qui nō verētur anclare ad archiepiscopales et epales dignitates qui tamē vix in bnficiis simplicibus intitulari meruerunt facit tex. in. c. miserū. lxj. di. Miserum est eum fieri magistrum (inquit ille rex.) qui nunq; fuit discipulus: eūq; summū sacerdotē fieri: q in nullo gradu vnq; obsecut' est sacerdoti. et ɔtra tales est tex. in. c. cum in magistrū. de elect. et facit text. in. l. vt gradatim. ff. de mune. et honor. [2] Dum ergo de prouidendis ecclesiis vacantib' et ppriis et veris sponsis eis quacunq; via assignādis agetur. Aduertatur vt idignis et lōge extra sacerdotale meritū cōstitutis pastorale fastigium et ecclesiarū gubernacula dignis pretermissis viris (cum cōtrarium sit faciendū) nō cōmittātur. Non eni hoc esset nec ecclesiis nec populo consulere: sed eis nocere. nec prestare regimē: sz augere discrimē. Integritas eni psidētiū: salus est subditorū. sicut vbi est incolumitas obediētie: ibi sana est forma doctrine c. miramur. lxj. dis. Et per omnia talis occurat nominatis et prouidentis discretio: ne si possibile sit in aliquo apostolica et canonica decreta violētur: et ne his regēda dni ecclesia credatur: qui legitimarū institutionū nescii et totius humilitatis ignari sunt: et qui nō ab infimis sumere incrementū sz a sententiis volunt habere principiū. cum valde iniquum absurdūq; sit: vt in talibus et his similibus/imperiti magistris: nouiti antiquis/et rudes emeritis pfe

1 Adducit pulchros text' cōtra idoctos ad prelaturas nolatos.

2 Nota q hic describo in cōmodū et laudem dignorū et iacturā indignorum ad prelaturas anclantiū.

Sed teneatur[a] idem rex (infra tres alios menses[b] a[c]

rantur.c.statuimus.lxj. dist.Nec e meritis in suis ecclesijs peregri ni et extranei et q̄ ante ignoti sūt ad exclusionē eorum qui bonū ci uium suorum merentur testimo= niū ꝓponātur.c. necemeritis.lxj. di.et ad hoc op= time faciunt in= ra sequētia;vz.c.
1 Sepe q̄stio de male ac cepto hono re nascitur.
hortamur . lxxj. di.c. bone. le.ij. ꝟs.qꝛ ꝟo de pos. prela.et.l.in ecclesijs.C.de epis.ꝛ cler.Et siue via regie nolationis ꝛ pape ꝓuisionis:aut via sancte ꝛ canonice electionis et confirma= tionis de prouidendis prelaturis vacantibus ꝓcedatur.semper ꝗd dei honorem et reuentiā/eccle= siarumꝗ ꝛ xp̄ifideliū vtilitatē so= lerti meditatione sancta premis= sa/mores et merita illi⁹ q̄ ꝓficiet ecclesie proprio spōso orbate pon derentur ꝛ precogitentur.Nō eñ assumēdi sunt nisi hi quos multo ante/nota probabilisꝗ vita cōmē dat:et nihilominus si in sermone fidei ꝛ recta ratione pro sua cōuer satione ꝓbati fuerit.c.ep̄z.lxj.di. Si eñ ad honores mūdi sine suf= fragatiōe tp̄is/sine merito labo= ris idignū ē ꝓuenire:ꝛ notari am bit⁹ solēt quos ꝓbitatis documē ta nō adiuuāt.ꝙ diligēs ꝛ ꝙ pru dens habēda est dispēsatio diui= norū munerū ꝛ celestiū dignita= tū:ꝛc.miramur.in fin.§.allegato. Quicquid sit finaliter cōsulo.vt q̄ idignū ꝑlature ꝛ nōqualificatū se cognouerit:a regia nolatiōe ꝓcu rāda ꝛ futura pape ꝓuisione ob= tinēda illiꝰ ipse abstineat:ꝛ abusu/ ꝛ potētia laicali/seditiōe/aut am bitu dānato nil attētet.q̄ ꝯtrū fa= ciat videat quid in eum in.c.quis quis.de elec.statuitur.et alibi cō tra talem sic scribitur. Principa= tus autem quez aut seditio extor sit:aut ambitus occupauit:et si= moribus atꝗ actibus non offen=

2 A.A.A.sic dū triplica tur diuer= sa signifi= cat:ꝛ diuer sis modis capit.

dit.ipse tamen initiū sui est perni tiosus exemplo.ꝛ vix bono pera= guntur exitu q̄ malo sunt incoa= ta principio.et sequit paulo īfra. Non eñ in cuiusꝗ persona ꝑter= mittendū est:qđ institutis gene= ralibus contine tur:nec putād⁹ est honor ille le= gitimus:q̄ fue rit cōtra diuine legis precepta collatus.c. miramur.§. allegato. [1]Et crede mihi expertus aliena= rū fortunarū loquor.ꝙ finaliter loco gaudij sepe q̄stio de male ac cepto honore talib⁹ viris ꝑlatu= ras ꝛ bona hec caduca ꝛ cito trāsi toria obtinētibus cū effectu nasci tur.vt dicit tex.in.c.nulla rō.lxij. dis.qui aures habet audiendi au diat:ꝛ si maculatus ꝛ deturpat⁹ fuerit mores corruptos ꝛ cecam ambitionē necdū temeritatem ꝓ= priā cōprimat emēdet ꝛ corrigat. Melius eñ ꝛ prudentius est se= ipz corrigere:ꝙ spectare ab alio corrigi.aut.de nup.versi.non eñ erubescimus.colla.iiij.et dici so= let. Non pudeat vos errorem ve strum corrigere.c.qualiter ꝛ quā do.le.j.de accu.

a ¶Teneatur.s.si iterum no= minare velit.

b ¶Menses. Assignant ergo regi christianissimo tam respectu prime ꝙ secūde nominatiōis no= uem menses.vt patet cōiungēdo istum text.cum.§. sed illarum.§. eo.c.

c [2]¶A.Eo ꝙ sepe de virib⁹ et significatiōe huius prepositionis a.queri solet.Scire debesꝗ quā doꝗ in scripturis reperim⁹ tripli cem literā.s.a.a.a. Quādoꝗ ve= ro vnicam literam hanc .s.a inue nimus descriptam.et est summa differētia.Primo eñ casu si Ab= be.de rosa.in suo laborioso/vtili/ admirabili et pene diuino dictio

nario sub lra.a.et Archi.et Do.
ge.in.c.in scripturis.viij.q.j. cre=
datur dicem⁹ ꝙ vbi ter reperitur
tres personas i diuinis designat
seu in honorē patris/et filij/⁊ spi
ritusſancti capi potest,ad qđ pro=
bandum allegant id quod habe=
tur hier.j.vbi scribitur ꝙ cū dn̄s
hieremie dixisset.Priusqȝ te for=
marem in vtero noui te:⁊ anteqȝ
exires de vulua sanctificaui te:et
pphetam in gentibus dedi te.Et
dn̄o hieremiā sic respondisse ibi
legitur.A.a.a.dn̄e deus.ecce ne=
scio loqui:quia puer ego sum.Et
per hāc triplicē repetitionē hui⁹
litere.a.triplex notatur defectus
in pphetia.s.etatis/sciētie/⁊ elo
quētie.Alij dicunt ꝙ per vltimuȝ
a.notatur defectus i experiētia:
ei admiratiue legitur ista litera
a.scđm Alber.Archi.et Do.ge.
vbi.s.Jo.vero de turre cre.in di=
cto.c.i scripturis.declarās illud
quod scribitur ibi ⁊ hiere.j.post
Nico.de lyra.ait aliquos dixisse
⁊ hieremias se excusabat a tanto
officio propter triplicē defectū.s.
etatis/scientie/et eloquentie.q2
adhuc erat iuuenis.sed dicit Jo.
de turre cre.i dicto.c.i scripturis.
post Nico.de lyra.ꝙ hec exposi=
tio procedit ex ignorātia hebrai=
ci ſmōis.vbi ponitur vna dictio
composita ex tribus lris.s.a.a.a.
Unde ꝑfata dictio est interiectio
dolentis seu admirantis.⁊ ita in
pprijs terminis.de qbus hier.j.
ait ⁊ trāsit Jo.de turre cre.vbi.s.
Aliquando etiam a a a est inter=
iectio mutitātis siue ignorantiā
se habere indicantis.⁊ sic etiam
capi potest hiere.j.et in dicto.c.
in scripturis.scđm Archi.et Do.
ge.ibi.Aliquando est interiectio
abominātis seu stomachantis.et
sic capi pōt Ezechi.iiij.dum ibi
dr.Et dixi.a.a.a.dn̄e deus.Ecce
anima mea nō est polluta:et mor
ticinium et laceratuȝ a bestijs nō
comedi ab infantia mea vsqȝ nūc
et non est ingressa in os meū ois
caro immūda.Aliquando est in=
teriectio dolētis.⁊ sic capitur hie
re.xiiij.vbi cum dn̄s dixisset.No=
li orare pro populo isto in bonuȝ.
Cum ieiunauerint:nō exaudiam
preces eorum:et si obtulerint ho
locaustomata et victimas:nō su
scipiam eas:qm̄ gladio et fame ⁊
peste consumā eos.Et dixi.a.a.a.
dn̄e deus pphete dicunt eis.Nō
videbitis gladiū:et fames nōerit
in vobis:sed pacem veram dabit
vobis in loco isto.⁊c.Sic etiā ca=
pi potest scđm vnā lecturā illud
quod scribitur.Ezechi.xx.in fin.
[1]Nōnunqȝ nec ter nec gemina
te sed semel ⁊ simpliciter aliquo i
textu veluti in isto descripta hec
ꝑpositio.a.reperitur.Que tūc va
rijs modis exponi consueuit.Et q̄
varijs in fontibus vtriusqȝ cēsure
patres plegit:sit testis bon⁹ quod
⁊ quanta sint ab eis pluribus in
locis super hoc puncto decantata
et seminata(vt ita dixerim)ver=
ba.Nos autem plurīū etiam eru
ditissimorū doctoꝝ studiose bre=
uitatis gratia(nec elate nec supbe
tamē)pro nunc omissis:ceterorū
micas recoligentes.nōnulla pro
loco in medium afferamus ꝟba.
[2]Dic ergo.ꝙ ꝑpositio.a.deno=
tat quandoqȝ separationē. vt i.l.
ratio possessionis.§.si per vendi=
torem.ibi.cita glo.in verbo.a bīū=
duslo.ff.de actio.emp.⁊ ven.quā
sequuntur ibi Alber.et Bal.⁊ ita
etiam tenent Jo.de imol.⁊ Ang.
de perus.in.l.si ex duobus reis.ff.
de duo.reis.et Petr.philip.cor.
in auf.cōtra rogatus.C.ad sena.
cōs.tre.Jdeo dicebat Barba.l.c.
pe.no.ij circa fi.j.col.de offi.leg.
ꝙ i ista loquut iōe dū dicim⁹ aliq
sunt legati a latere.a.denotat se
parationem de parte a suo toto.⁊
ista sunt verba Bal.ibi.quē Bar
ba.eum tacuerit.Resoluo igitur
me ꝙ.a.quādoqȝ inclusiue:quan=
doqȝ exclusiue ponitur.vt videre

1 Prepositio a qn̄qȝ simpliciter,ita ꝙ nec tripliciter nec geminate in iure,scripta reperitur.

2 Prepositio a.denotat qn̄qȝ separationem.

potes ex copiosissimis allegatio=
nib9.Archi.i.locis sequētib9 vz i
c.j.col.mihi.vj.vsi.a die de elec.
li.vj.r i.c.statutū.col.j.vsi.a die
de prebē.lib.vj.per eundē Arch.
in.ca.alr.xxxj.dist.r latissime in
vtraq; significatione per Oldra.i
consilio.49.incipiente cōsuenit
dubitari.rc.c.circa pn.r copiosi9
q ceteri de litera .a.scribit Ma=
ria.in.c.litere.de dila.refert Fe=
li.in.c.j.col.j.de prescrip. [1] In=
clusiue aūt ponitur.a.i.l.a caliga
to milite.C.de nup.vbi vides q a
caligato milite vsq; ad protectoris
psonā sine aliqua solēnitate ma=
trimoniorū/liberaz.cū ingenuis
dūtaxat mulieribus cōtrahendi
permittit imperator facultatem.
r per illum text.dicit ibi Bal.q
a.icludit terminum a quo:r vsq;
icludit terminum ad quē,vel scđz
Bal.r Saly.ibi.post Oldr.per il
lum tex.possumus dicere q.a.et
vsq;.ponuntur inclusiue,nam ex
cludit suas extremitates.inclusi=
ue etiam capitur.a.in iuribus se=
quētib9 vz.i.l.pater.§.sexaginta.
et ibi.Bar.ff.ad leg.iul.de adul.
facit tex.i.l.miles.§.socer.versi.
adulterij.ff.eo.ti.r.text.in.l.post
duos fici patronos.C.de aduo.di
uer.iudicior.r ibi habetur de .a.
r vsq;.veluti i dicta.l.a caligato.
r idem dic in casu.l.fi.vsi.senato=
res.ff.de sena.r in casu.l.j.in.fin.
C.de quib.muner.vel prest.ne li=
ce.se excu.lib.x.facit tex i.l.scire.
versi.sunt autē.r in.§.qui autem.
ff.de excu.r temp.ear.r in.ca.ali=
ter.xxxj.dis.vbi scđm ordinatio=
nem r obseruātiā ecclesie roma=
ne nullus occidentalium sacerdo
tum a subdiacono vsq; ad cōm li
centiam habet coniugium sortiē=
di seu contrahendi per illum tex.
r ibi.a.inclusiue ponitur:ita q oc
cidentales clerici post receptio=
nem ordinis subdiaconatus ma=
trimonium carnale cōtrahere nō
possunt.c.j.r.ij.qui cle.vel vouen.

1 prepositio a. q̃nq; in= clusiue po= nitur.

r si i illo ordine cōstituti matrimo
niū carnale cōtraherēt corrueret
ipso iure matrimoniuz. Nā talis
ordo sacer q matrimoniū pcedit
illud impedit r post contractum
dirimit p illa iura.iūge.ca.quod
votū,de vot.r vot.redēp.lib.vj.r
cle,eos.de cōsang.r affi.r p illaz
cle.eos.sic matrimoniū cōtrahen
tes ipso iure sunt excōmunicati.
Ad propositum igitur nostruz re
deūdo vides q in casu dicti.c. ali
ter,a.capitur inclusiue.Uides in
sup ex pmissis q in casu dicti.c. a
subdiacono.a.ponitur etiā iclusi
ue r idē dic.i casu.c.ieiuniū .ver=
si.non autē.lxxvj.dis.r in.c.ante=
riorū. versi. r sanximus.coniun=
cta prima lectura glo.ibi.in vbo
a recitatione.ij.q.vj.r iuncto in=
tellectu ad dictū.c.anteriorum.
quem dat glos.in.cap.non solum.
in verbo.infra decēdiū.de appel.
lib.vj.r glo.in cle.sicut in verbo
a die.versi.est quinta opinio.de
appel.Inclusiue etiaz capitur.a.
in.c.placita secularia.xv.q.iiij.r
i.c.j.de treu.r pace.in.c.capella
nus.de ferijs.in.c.licet causam.
versi.ex premissis igitur.de pba.
sic etiam capitur in.c.q sit.§.ele
ctus.de elec.lib.vj.r ita itelligūt
illum tex.ibi zen.Arch.Jo.andr.
Do.ge.Phi.fran.r Joan.colo.et
Oldra.in pallegato consilio.49.
col.j.Sic etiam capitur.a.in.c.li=
cet canon.versi.r infra annum.et
in.c.cōmissa.versi.annus autē.et
in.c.cū ex eo.circa prin.r in.ca.si
electio.de elec.li.vj.r q.a.pona=
tur inclusiue in casu dicti.c.com=
missa.et dicti.ca.si electio.tenet
Archi.in dicto.c.q.sit.col.ij.r q
in casu dicti.c.si electio.a.ponat
inclusiue firmat etiā Oldra.in di
cto consilio.49.et isto modo ca=
pitur.a.in casu.c.statutum.versi.
vt hi ad quos.de pben.lib.vi.sm
intellectū Archi.ibi.Sed q imo.
a.ponatur ibi separatiue seu ex=
clusiue patet ex doctrina glo.ibi.

in verbo.numerandum.vers. tertium.vbi glo.formaliter dicit. q in casu dicti c.statutum. dies vacationis no cóputatur in mense. et illam glo.(contra opinioné cótrariá Archi.(sequuntur ibi. Jo. an. Petr.de ancha. Do.ge. Phi. franc.et Jo.colo.et sic itellexit pdictum.c.statutum.glo.in cle. sicut appellationem.in verbo.a die.in prin.de appella.facit tex.in.c.frequens. vers. statuimus dum dicit.infra.xv.dierum spacium post diem in quo proponitur.de resti. spolia.li.vj.facit etiam tex.in ca. pia.ver.si quis igitur.dú sic ait. quam intra octo dierum spacium die in quo proponit minime cóputato.de excep.li.vj.Per pmissum igitur.c.statutum.scóm lecturam glo.ibi.in verbo. numerandum. quam pallegati scribentes sequútur habes verificatum secundum membrum de quo pauloante memini dum dixi q quádoq prepositio.a.exclusiue capitur.[1] Ego plenius post eruditissimos scribétes et maxime post Cy.et Saly. in dicta.l.a coligato.et pos. Do. ge.in dicto.ca.statutum.vt sequitur de natura huius ppositionis a.an videlz inclusiue vel exclusiue capi debeat membratim dicere.q aut.a.exponit a lege:vel ab homine. Primo casu ad cognoscendum an stet inclusiue aut exclusiue debemus insequi illum intellectuz q magis amicatur alijs iuribus:et isto modo sumetur.Unde si intellectus q.a.stet iclusiue magis amicat alijs iurib⁹:stabit túc sic et capiatur inclusiue. et ita sumitur in.c.si. icipiéte. alr.xxxj. dis.quem tex.s.allegaui post Oldra.in cósilio.49.dicitur eniz in dicto.c.si.vt predixi:q nullus sacerdotú occidentaliú a subdiacono vsq ad episcopum licentiá habet matrimoniú sortiendi.stat ergo.a.ibi inclusiue.quia vt.s.dixi subdiaconus occidétalis carnale matrimoniú contrahere p alia iura non potest.et si de facto ausu quodaz dánato et temerario contrarium fecerit:id ipso facto corruit.per.c.j.et.ij.qui cleri.vel vouen.et.ca.quod votum.de voto et voti red.li.vj.et si cotrahés vltra matrimonij de facto cótracti nullitaté/maiori excóicatióe ipo iure vt pdixi est excómunicatióe p cle.eos.de cósang.et affi. Uides ergo q in casu dicti.c.alr.a.capitur inclusiue:quia ille intellectus magis amicatur alijs iurib⁹ vz premissis:per que vidisti subdyaconum occidétalem impediri matrimonialiter copulari.et eo modo capiendo.a.textus dicti.c.alr. conuenit alijs iuribus dicétibus cóstituto in ordine subdiaconat⁹ vetitú esse carnale matrimoniuz. decet ergo vt.a.inclusiue accipiatur in.d.c.alleg.cú expediat concordare iura iuribus:et eoz correctiones euitari.l.cú oia.C.de inoffi.dot.c.cum expediat.de elect. lib.vj.[1] Inclusiue et ponitur.a. in casu predicti.c.ieiunium.vers. nó aút.lxxvj.dist. dum ibi dicitur a die enim dñice resurrectionis vsq in diem penthecostes nó inducútur ad obseruanda ieiunia. Illa igitur prepositio. a. stat ibi inclusiue:q: p alia iura constat q die dñico nó necessitatur qspiam ex ordinatione ecclesie ad ieiunádum.c.placuit.le.j.et.c.ieiunium. de cósecra.dist.iij.c.postea.in fin. lxxvj.dist. qq bonum sit omni tépore ieiunare.vt patet ex his que Hieronymus ad Lucinum ait.et habetur in.c.vtiná. lxxvj.dist.vbi sic scribitur.Utinam omni tempore ieiunare possem⁹:qd in actib⁹ apostoloz diebus pentecostes. et die dñico apostolum Paulum et cum eo credentes fecisse legim⁹. Ubi vero ista ppositio.a. sumpta exclusiue plus amicatur alijs iuribus q si caperetur iclusiue:sumetur exclusiue.et ita capitur in ca.

1 Pulcherrima doctrina qn pposítio a capiatur iclusiue vl exclusiue Et nota inciden-ter iura et materiá que adducit.

2 Ieiunare die dñico nemo necessitatur.

in veteri lege. lxxvij. dist. iuncto. c. de his. xxviij. dis. et hodie pro ma teria. dicti. c. in veteri. nō desinas videre. tex. i cle. generalē. de eta. et quali. Aut nō apparet quis intellectus sit magis amicabilis aliis iuribus: et tunc si potest constare ex verbis legis qualiter velit sumi hec ppositio. a. vt: qr vult q stet inclusiue: et ita sumetur. veluti in casu. c. ante trienniū. versi. inde videtur. xxxj. di. vbi vides q Gregorius scribēs Petro subdiacono sceilie. sic ait. Inde videtur mihi (ait ipse) vt a p̄senti die episcopis oibus dicatur vt nullū facere subdiaconū p̄sumant: nisi qui se victurū caste pmiserit. et c. dum igitur. tex. ille vtitur illa prepositione. a. et dicit a p̄senti die: illa dies includitur ex vbis legis cum materia esset prohibita. Aut apparet q lex vult stare exclusiue et tunc. a. itabit exclusiue vt in casu p̄dicti. c. statutum. scdm lecturam (vt predixi) Joā. an. Petr. de ancha. Do. ge. Phi. fran. et Joā. colo. post glo. ibi in verbo. numerandum. versi. tertiū cōtra Arch. ibi. et facit. c. frequens. versi. statuimus. de resti. spoli. lib. vj. et c. pia. versi. si quis igitur. de excep. lib. vj. Aut lex nō exprimit qualr velit sumi: et tūc si apparet de mēte legis per verba sequentia: tūc talis mens fuabitur: et iuxta mētem eius hec ppositio. a. capief. tolle exemplum de p̄allegato. c. a subdiacono. xciij. dist. dicitur enī ibi. a subdiacono vsq ad lectores oēs subditi sint diacono: cardinali viro reuerēdissimo i ecclesia representantes ei honorē. Patet ergo ibi ex verbis que sequūtur dictam ppositionem. a. q a includat subdiaconum. prout etiam eum includit vt predixi. in casu. c. aliter. xxxj. dis. Si vero nō potest apparere de mente legis: tūc potest distigui: q aut apparet odiū si. a. staret inclusiue: et tunc non in cludet. arg. regule. odia. et regule. i penis. de reg. iur. lib. vj. Secūdo autem casu principali quādo a. profertur ab hoie dic q in oib' casibus in quibus dictū est supra q stet inclusiue vel exclusiue: et ita et in isto casu stabit. Sed vbi materia in qua profertur est indifferens ita q nō habet plus odij q̄ fauoris. nec potest constare de intentione pferētis. tūc si refertur ad ipsum exprimentē assumimus illum itellectū qui est cōtra ipsū siue sit iclusiuus siue exclusiuus quia contra eum qui legem dicere potuit appetitus est interptati facienda. l. veterib'. ff. de pact. l. labeo. ff. de contrahen. emp. l. i cōtrahenda vēditione. ff. de reg. iur. li. vj. et in regula contra eum. de reg. iur. li. vj. et ita circa p̄missa mēbra se resoluūt. Do ge. et Phi. fran. in dicto. c. statutū. Et ad premissa etiam mēbra satis cōuenit doctrina Cy. et Saly. dum in preallegata. l. a caligato milite. loquētes de. a. et vsq. q̄bus ille tex. vtitur. dicunt q aut pferūtur a lege aut ab hoie. Si a lege tunc si exclusio cēt iuri cōtraria iclusiue ponitur et econtra. et est rō fm eosdē qr leges legib' sunt cōcordande. l. cū oia bona. C. de inoff. doti. c. cū expediat. de elec. li. vj. Si vero ab hoie et tunc aut constat de voluntate expressa vel per coniecturas et illam serua. arg. l. semp in stipulationib'. ff. de reg. iur. l. patronus. §. j. ff. de lega. iij. Aut est dubium de voluntate: et tūc inspicimus an sit fauor qui ex cludat vel includat: quia tunc fauorem sequimur et prorogamus: et odium restringimus. l. cum qui dam. versi. aliā. ff. de liber. et posthu. regula odia. de reg. iur. lib. vj. l. id est iūcta gr. ff. de dolo malo. Nec vltra curo p nūc omissa ppositiōe. a. de qua principalis noster fit sermo discurrere naturam aliarum ppositionū / coniunctio

num/vel dictionum.videre tamē potes id qd de vsq.habet in auf. quod ius.iuncta glo.ij.C.de procura.ꝛ per Bart. in.l. meminisse. col.ij.versi. quero qualiter.ff. de offi.procō.ꝛ per eundem Bart.in l.patronus.§.sempronio.ff.de lega.iij.ꝛ de.a.ꝛ vsq habetur in.l. post duos fict patronos .vbi vide notata per Bal.C.de aduo.diuerso iudicioꝝ.Et vt breuiter me absoluam . si velis scire naturam prepositionum et dictionum sequentiū.s.a.ab. de vsq intra. infra.ad.vbi.preter.ante.m. absq. seu nunc.tunc.vel aut iuxta. quasi.tanq. fere. pene. prope. aliis pro nunc breuitatis gratia omissis scribenti b⁹ recurrere ad plene notata p Oldra.in consi. 49.

[1] Quispiam tamē forsam a me quereret an hec ppositio.a. qua iste tex. vtitur : operetur in propriis eius terminis vt dies recusationis intimate sollicitatori regis xpianissimi cōputetur in termino.[2]Et videretur dicēdū prima fronte q sic propter regulam vulgatā per quā cōsueuimus regulariter dicere.tempus currere de momēto i momentū.l. deniq. §.minorē.ff.de minoꝝ.l.j.§. dies. iūcta glo.in verbo subtraxisse. ff. quādo appel.sit.Alexan.et Jaso. in.l.j.ff.si quis cautio. vide ea q dicit glos.in.l.gallus .in prin. in verbo.in decē mensibus.ꝛ ibi notata per.Bar, Bal. Ange. Jo. de imola.Alexan.ꝛ Lancelo. gal.ff. de lib.ꝛ posth.ꝛ de hoc vide per Jo.and.Bal.Panoꝛ.ꝛ Phi. deci. l.c.sup eo.le.ij.i glo.fi.de appel. ꝛ id qd de tpe cōtinuo dicit glo.i ru.ff.de diuer.ꝛ tēp.pscr.ꝛ in cle. ab eccla.i vbo.cōtinuū. de in integ.resti. Predicta tn̄ regula quā corroborant ex diuersorū scribentiū doctrinis Alexā.ꝛ Jaso.in.l. j.ff.si quis cau.ꝛ canoniste potissime Panoꝛ.Prepos.et Phi. dec. in dicto.c.super eo . multifariam multisq modis limitari solet : vt videre potes si curios⁹ fis ꝛ laboriosus sis ex vberrima/ampla/et vtili doctrina.Prepo.i.dicto.c. super eo.[3]Et iter ceteras limitationes q̄s ꝯperio ab scribētib⁹ variis i locis ad dictā regulā limitādā assignatas:hec cōiter assignari solet:vz dū termin⁹ assignat cū lra.a.vt in casu hui⁹ tex.tūc ei tēpus nō currit de momento in momentū:quinimo dies termini nō computatur in termino.fm Bal. Panoꝛ.Prepo.ꝛ Phi.deci. in dicto cap.super eo.vbi Panoꝛ.Prepo.et Phi.deci.ad hoc allegant ꝛ sequuntur glo. dicti.c. statutū. in verbo numerandum versi.tertium.de preben.li.vj.ꝛ glo. dicte cle.sicut.in verbo.a die.de appel. et illas duas glo.in hoc sequitur Alexā.de imola.in consilio. ciiij. incipiente . visa scripturarum et processuū multiplicitate.col.ij.in v.volu.ꝛ illā glo. extollit Bal. in l.fi.C.de tēp.ap. refert Feli.i.c.j. col.j.de pscrip.ad hoc q licet qh̄scūq incipit actus: incipiat etiam aurora illius actus.l. cum antiqtas C.de testa . Tamē vbi ponit dictio separatiua veluti ex.a. vel ab . principium sedit lucro eius cui adiicitur.fm Feli.in dicto.c. j.ꝛ vide notata per Bal.post tex. in.l.scire.§.aliud.ꝛ in.§.sufficit.ff. de excu.et tem poꝝ.ear . vna cum notatis p Alber.Bar.Bal. Pau. de castro.ꝛ Jaso. in.l.j.ff. si quis cau.ꝛ Specula.in ti.de citatione §.viso de tēporū intersticiis. vsi. item nota ꝛ Feli.in dicto.c.j. col. j.de pscrip.[4]Et pro corroboratiōe pmissoꝝ q hoc in textu dies notificatiōis recusatiōis intimate sollicitatori regis christianissimi non cōputetur in termino facit doctrina Bal.in.l.si ea. C . qui accu.non poss.ꝛ Alexā.in dicta.l. j.col.j.ff.si quis.cau.vbi dicunt q dies notificationis non computatur in termino.pro quo Alexā.in

1 A.in isto textu an cōputetur in termino.

2 Regula est q ipse currit de momēto in momentum.

3 Ubi termin⁹ assignatur cū lra a.vt hoc in tex.tunc tēpus nō currit de momēto i momentum.

4 Dies notificationis nō cōputatur in termino.

die recusationis persone nominate [a] non qualificate [b] solicitatori nominationem non qualificatam prosequenti consistorialiter [c] facte inti-

1 Dies termini nō cōputatur regulariter i termino respectu incōmodi illi⁹ cui assignatᷓ dilatio / sꝫ bñ in eius vtilitatem.

2 Soli pape maiores cāe sunt reseruate / et ipse solus eas expedire pōt.

3 Papa sol⁹ etiā sine cōcilio gñali cognoscere ⁊ decidere pōt fidei ⁊ sacramētorū causas.

dicta. l. j. allegat glo. in. c. quisq̄s. in verbo ex ea dic. iiij. q. v. ⁊ illam eādem glo. seq̄tur Alex. de imola. in preallegato suo cōsilio. cuij. et Feli. in. c. j. col. j. versi. ⁊ dum iste textus. de ꝑscri. tu tamē circa terminos ſm quos loquitur glo. dicti. c. quisquis. vide notata ꝑ Jo. an. ⁊ ceteros canonistas ꝑallegatos in dicto. c. super eo. in expeditione gloss. fina. [1] Sed circa premissa vnum tene menti: ꝙ vbi dicimus diem termini nō cōputari in termino vbi assignatur per literam. a. Illud est intelligēdum respectu incōmodi illi⁹ cui assignatur dilatio: sed quo ad vtilitatem suam dies termini bene computatur in termino: ita ꝙ illa eadē die termini assignati si voluit quis se citius expedire poterit facere: et dicetur factum intra terminū. ſm Prepo. in dicto. c. sup eo. col. v. et Feli. in dicto. c. j. col. j. versi. ⁊ duꝫ iste tex. de prescrip. Et ideo dicit glo. singularis in dicta cle. sicut. in verbo. a die. in prin. ꝙ illa pars dici a qua appellatur cedit lucro appellātis / licet non computetur in dilatione seu anno de quo ibi. et ad hoc illam glo. dicit singularem Prepo. in dicto. c. super eo. et ista ꝓ nunc sufficiant / que veluti vtilia nota.

a ¶ Nominate. s. per regē christianissimū ipsi pape infra semestre quod sibi cōceditur / vt patet in. §. sed illarū. s. eodem. c.

b ¶ Non qualificate. ita ꝙ rex christianissimus nō nominauerat pape personam qualitatis descripte in. §. sed illarum. s. eodem. c.

c ¶ Cōsistorialiter. Innuit ergo tex. iste ꝙ vbi ꝑsona indigna a rege christianissimo pape ad prelaturam vacantem nominata extitit: eius recusatio fieri cōsueuit per papam cōsistorialiter presente collegio reuerēdissimorū cardinalium sancte Romane ecclesie. Cōsueuit etiā regia noiatio collegialiter sanctissimo dño nr̄o pape xponi: ⁊ vbi pape ꝓuisiōi talium prelaturarū loc⁹ est: mos pape est cōsistorialiter de illis ꝓuidere. [2] Et ꝙ̄ ꝙ̄ soli pape maiores cause quales sunt iste prelaturarum ꝓuisiones / ac similes cause / ⁊ maiores (de quibus per tex. iuncta glo. in. c. quod trāslationē. ⁊ ibi per canonistas / maxime per Panor. Jo. de imola. ⁊ Barba. de offic. lega. ⁊ vide. c. preceptis. xij. dist.) sint reseruate: ⁊ solus eas expedire possit. ad quod allegari solent iura sequentia vꝫ. c. vt debit⁹ honor. in fi. de appel. c. maiores. de bap. ⁊ eius effec. ⁊ tex. c. ꝙ̄uis. de elec. lib. vj. Ita vt ex hoc dicat Panor. in dicto. c. maiores. no. j. ꝙ nemo citra papā potest ferre sententiam super depositione epi: ad quod probādū allegat. c. accusatus. ⁊. c. q̄uis. iij. q. vj. ⁊. c. ij. d̄ trāsla. epis. vt etiam dicit glo. in dicto c. preceptis. ⁊ ꝑcertim si talis causa rōne cuius eps deponitur tangit articulos fidei vel sacramēta ecclesie. qꝛ cognitio ⁊ talis cause decisio pape soli competit. per dictum. c. maiores. [3] Et ex illo tex. infert ibi Panor. solum papam cognoscere ⁊ decidere posse fidei et sacramentorū ecclesie causas. Et ad glo. c. anastasius. in verbo. cōcilio. xix. di. dū dicit ꝙ vbi de fide agitᷓ papa tenetᷓ req̄rere cōcilium epōrū: ⁊ tūc gñale ꝯciliū mai⁹ est papa. alle. c. sicut. in fi. xv. di. ita ꝙ eo casu vr̄ ꝓcedere illud Hieronymi

mande computandos [a])

tiu dictum.Orbis maior est vrbe. de q̃ in.c.legim⁹.xciij.dist.vbi vide notata p̄ glo.in ṽbo. maior.⁊ de illo dicto meminit glos.in.c.sacro sancta gñalis synodus.§.⁊ primo declarat. versic. cui libet.in ver bo obedire.in fi. in ti.de auc.sacr. cõcil.⁊ prag.san. ⁊ vide totã illã glo. q̃ est multum solẽnis. Dicit tñ Panor.in dito.c. maiores.not.j.q̃ q̃ ruditer intelli gũt glos. dicti.c.anastasius. apte veniũt cõtra dictũ.c.maiores.Un dicit Panor.ibi.q̃ regulr sol⁹ pa pa pot decidere cãm cõcernẽtem fidẽ ⁊ sacramẽtũ ecclesie vt pbat in. d.c.maiores. ⁊ in.c.hec fides. xxiiij.q.j.Ad.c.anastasius.Rñdet Panor.in.d.c.maiores. q̃ ibi pa pa voluit decidere cõtra aliquod institutũ p̄ ecclesiam: qđ nõ pote rat sine ɔcilio:q: vbi in cã fidei cõ stat de iudicio toti⁹ ecclesie: pa pa nõ pt aliđ decernere ɔtra sta tutũ ecclesie q: posset esse q̃ papa esset hereticus:⁊ sic errare posset in fide.c.si papa.xl.dist. [1] Sed tota ecclia in spũsctõ congregata errare nõ põt.c.a recta ⁊ ibi bona glo.xxiiij.q.j.orauit eñ dñs p̄ ea in psona beati Petri.vt pz p̄ ea q̃ sic dicẽs ait. Ego aũt rogaui p̄ te vt nõ deficiat fides tua:⁊ tu aliqñ cõuersus confirma fratres tuos. Luce.xxij.⁊ habet transumptiue in prin.xxj.distin.§.hoꝝ discretio. versi.ego pro te.vide tñ ea q̃ dicit Panor.in.c.a nobis.le.ij.not.j.et ibi Fel.no.ij.de sen.excõ.Nec hic curro alr inserere an ardua neces sario sint p̄ papã ɔsistorialiter de cõcilio ⁊ assensu cardinaliũ ex pediẽda:vl'an solus ea expedire possit.sed p̄ nũc recurre circa hoc dubiũ ad ea q̃ late deducit/alle gat/⁊ accumulat Fel.i ru.de ɔsti.

a ¶Computãdos.[2] Per no minationẽ ergo primã de idigno ⁊ minus qualificato ifra semestre per regem christianissimũ pape ad archiepãlem vel epãlem dignitatẽ vacãtem factã:nõ est rex ipse christianissimus facultate no minandi priuatus:qđ clare osten dit textus iste p̄ quẽ trimestre vl tra predictũ se mestre datur vt eo pẽdẽte pape personam idoneã ⁊ qualificatam iuxta qualitates descriptas in.§. sed illarũ.ẽ.codẽ.c.nolare possit. nõ obstante q̃ in prima nolatiõe infra semestre facta personã indi gnã ⁊ nõ qualificatã nominasset. [3] Nõ sic aũt esset dicẽdũ vbi via electionis pcederet:si cõtingẽtes psonã indignã ⁊ incapacẽ sciẽter eligere:nam ea vice potestate eli gẽdi essent priuati.c.cũ in cũctis .§.fi.iuncta expositiõe glos.in ver bo.tunc.de elec.dum exponit tũc id est vice. alleg.c.cũ vintonieñ. codẽ ti.Intelligitur ergo q̃ eligẽ tes sciẽter indignum sunt priuati ea vice.i.p̄ prima electione facie da.vnde hãc potestatẽ recuperãt in secũda electione vt ait(et recte quidem)Panor.in.d.§.fi.no.j.al legat p̃dictũ.c.cũ vintonieñ.vbi est ad hoc textus ad literã.in ṽfi. nos igitur.⁊ vide notata p̄ gloss. pe.⁊ ibi cõiter per scribẽtes.Et sic ex p̃allegato.c.cũ vintonieñ.ha bes qđ est perpetuo mẽti tenẽdũ ⁊ multũ singulare in suo casu.vz. q̃ eligẽtes sciẽter indignũ nõ sũt priuati potestate eligẽdi p̄ totam illã vacationẽ:sed solum p̄ prima vacatione que occurrit facienda dũtaxat: siue illa habuerit effe ctum siue non. satis est eñ q̃ illi fuerit priuati ptãte eligẽdi in pri ma futura electione.Ex hoc enim purgatũ fuit eoꝝ vitium si aliud deterius inter eos nõ ɔcurrebat. Et ꝓꝑ Alncen. tenuerit opposi tum dicens q̃ eligẽtes sciẽter in dignum sunt priuati facultate eli gendi p̄ tota illa vacatiõe donec

1 Tota eccle sia errare nõ potest.

2 Per primã nolationẽ de indigno minusq̃ q̃ lificato per regẽ xpia nissimũ fa ctã non est ipse facul tate nolan di priuat⁹.

3 Eligentes scienter in dignũ pro ea vice ⁊ nõ p̄ tota illa vacatione sunt eligẽ di potestã te priuati.

1
In casu in quo illi ad q̄s ius eligendi / vel ꝯferēdi spectat ꝓpter negligētiā sunt ꝑtāte eligēdi vel ꝯferēdi priuati: intelligit̃ vt priuati sint ꝑ prima electione vel collatione tātum sint ꝓuati ꝛ nō ꝓ tota illa vacatione.

2
Conferēs bñficiū sciēter idigno: aut negligēs alicui cōferre: est ea vice et non ꝓ tota illa vacatiōe facultate conferendi priuatus.

ecclesia ordinetur seu ei ꝓuideat̃ cum effectu. tu audacter tene precedentem doctrinā/quia est cōis: ꝛ consonat litere dicti. c. cū vintonien. ꝛ hoc dictū firmat expresse inter ceteros ibi Panor. no. fi. per illum tex. ꝛ etiam. Jo. an. Panor. Jo. de imola in expeditione glo. pe. illius. c. cum vintonien. contra Uincen. ibi. ꝛ vide quatuor casus quos ibi inseruit Panor. post Cō post. Et predicta doctrina que cōmunis est cōtra Uincē. fundatur nedum in preallegato. c. cum vintonien. sed etiam in cōsilio Lateranen. hoc est dictu in dicto. c. cuꝫ in cūctis. §. fi. ille nāq; textus punit presumptores seu temerarios eligentes qui ex certa sciētia indignū ꝛ incapacē elegerūt pro vna vice. vt patet dum dicit tunc. iuncta expositiōe glos. ibi vt ꝑdixi. [1] Et pro ista sentētia q̄ cōis ꝛ vera est contra Uincen. facit solēnis ꝛ multum vtilis glo. c. si electio. in verbo. integrum. de elec. lib. vj. q̄ idem notabiliter dicit in casu priuationis ꝓpter negligētiā: post Ber. j. glos. in ṽbo ea vice. in. c. ne pro defectu. ꝛ post Tan. ꝛ Hosti. ibi. de elec. ꝙ negligētes eligere prima electione tm̄ sunt priuati: siue illa habuerit effectū siue nō: veluti etiā firmat Panor. in dicto c. cū vintonien. no. fi. ꝛ tam glo. dicti. c. si electio. in verbo integrum q̄ȝ preallegatam glo. dicti. c. ne ꝓ defectu. in verbo. ea vice sequunt̃ Panor. ꝛ Jo. de imola ibi. dicentes hāc opinionē veriorē ꝛ magis cōmunē esse: ꝛ hec doctrina clare ꝓbatur in dicto. c. ne pro defectu. versi. infra quos. dum dicit ea vice. iuncta doctrina Panor. ibi in vj. no. Unde si illi ad quos (gratia exempli) ius eligendi ep̄m cōpetit sint corpore ꝛ negligentia occurrēte potestate eligēdi priuati: vt quia nō elegerūt aliquē in episcopum infra trimestre: qḋ est tēpus ad eū eligendum a iure (vꝫ a

dicto. c. ne pro defectu. versi. statuimus.) prefixum. Si archiep̄s ad quē eo casu tanq̄ȝ ad primum immediatū superiorē ius deuoluitur (ꝑ tex. in. d. c. ne ꝓ defectu. versicu. ac ipsa eligēdi potestas) eligit vel ꝓuidet: ꝛ elect⁹ vel ꝓuisus dissentit/vel renūciat/vel morit̃: et sic electio vel ꝓuisio archiep̄i ad quem facta extiterat ex negligentia inferiorū deuolutio: ad canonicos q̄ fuerāt negligētes redibit facultas eligēdi. Et q̄ȝq̄ȝ Gos. relat⁹ per glo. in dicto. c. si electio. intellexerit negligētes priuatos esse in tota illa vacatione: ꝓut et ipse Uin. de quo. s̄. memini. Prior tamē opinio verior vr̃ vt predixit ita firmat. glo. dicti. c. si electio. et idē firmat ibi Guil. de mōte Lau. Et rō est ſm glo. ibi. q: si culpa ex delicto ꝓueniēs nō operat̃ nisi vt eligētes sciēter idignū ꝑ ea vice ꝛ nō ꝓ tota vacatione excludātur ꝑ dictū. c. cū vintonien. multo forti⁹ hoc procedit in casu ꝓueniēte ex negligētia: cū minus puniri regulariter negligētia q̄ȝ dol⁹ seu malicia debeat. l. qḋ nerua. ff. depo. c. ad falsarioꝝ. versi. si q̄ vero. de cri. fal. facit. c. sup literis. de rescr. ꝛ ista perpetuo nota veluti vtilia q̄ multum prosunt ꝓ materia. c. cū in cunctis. §. fi. in prin. de elec. nec non pro materia dicti. c. ne ꝓ defectu. ṽsi. infra quos. de elec. [2] Et id qḋ diximus de electione vt eligētes sciēter indignū ꝛ etiā negligētes eligere, sint ꝓ illa vice ꝛ nō ꝓ tota vacatione facultate eligēdi priuati. procedit etiā respectu collationis. ita ꝙ si quis sciēter indigno ꝛ incapaci contulit beneficium: aut neglexit alicui infra tēpus sibi a iure ad cōferēdum concōcessum est ꝓ vna vice ꝛ nō ꝓ tota illa vacatione facultate conferendi priuat⁹. solū eīm talis priuatur prima tantum immediata collatione subsequit̃ post collationē a se nulliter factam: ꝓut priuatur

prima prima collatione que sub-
sequitur post negligētiam suam.
Et siue tales collationes q̄ fiunt
iure deuoluto ex capite delicti/
vel negligētie inferioris habeāt
effectum siue nō: potestas incipit
redire ad ipsum qui a principio
nulliter cōtulerat aut cōferre ne-
glexerat. et ita dicit formaliter et
solēniter Panor. in dicto. c. cū vin
tonien. no. fi. quod perpetuo nota
et maxime pro materia. c. licet. de
sup. negli. prela. et. c. nulla. de cōc.
prebē. necnon pro materia cle. qz
regulares. in prin. cum versi. prio
ratus. de sup. negl. prela. et. c. cum
singula §. prohibemus. de prebē.
lib. vj. et etiā pro his que applica-
ri possunt circa ea que habētur in
c. placuit §. qd si quis cuiuscūq;
status. in tit. de colla. in pragma.
sanc. et in. c. prefatiq; ordinarij col
latores §. si quis vero. j. de colla.
et vt tibi in voce patefaciā in ma-
teria deuolutōis de qua premissa
iura loquūtur dictā sententiā ad il
la iura applicabo. [1] Et pmissis
itaq; interclusis redeo ad id qd
pene in huius glo. exordio tetigi.
Et videamus an verum sit aliud
seruari in nolatiōe a rege christia
nissimo de indigno minusq; q̄lifi-
cato pape ad archiepatū aut epi-
scopatū vacantem facta: q̄ serue
tur in electione ab electoribus de
incapaci et indigno celebrata? Et
vt succincte me absoluam video.
regem haud priuatum esse facul-
tate idoneū ac qualificatum infra
trimestre pape ad archiepatū vel
episcopatum vacantem nominā-
di: q̄q; infra semestre prius ad ali
quā ex premissis prelaturis eadē
durāte vacatiōe personā indignā
minusq; qualificatam nominasset
put luce clari' (vt ita dixerim) pa
tet hoc in textu. cōiungēdo §. sed
illarum. E. eo. c. Et intelligi posset
hoc procedere quādo infra seme-
stre ignoranter et non scienter rex
ipse christianissimus pape aliquē
idignum minusq; qualificatum
ad aliquam ex iamdictis prelatu
ris nominasset: quo casu si pericu
losa diutina talium prelaturarū
vacatio non esset: et si regi tātum
trimestre pro prima nominatioe
per hec sacra concordata loco se-
mestris assignatum fuisset: vide-
batur multum iustum et rationa-
bile ac iuri conferre vt pro secun-
da nominatione hoc trimestre de
quo meminit textus iste sibi assi-
gnaretur: attento q prima nomi-
natio semota regis fraude/ ces-
santeq; pprio dolo/ nedum culpa
ob latētem incapacitatem perso-
ne a se nolate effectū sortita non
extitit. Et idem dicēdum est in p-
prijs huius textus terminis: nam
ex quo inter sanctissimū dnm no-
strum papam et christianissimum
regem cōuentum et concordatum
per viam contractum extitit vt se-
mestre regi p prima nominatiōe
competat vt patet in §. sed illarū. — [1] Declaratio eorum q̄ tāgere inceperat circa huius gl. exordiū.
Si contingat regem xpianissimū
ignorāter aliquē indignum pape
infra tale semestre nominare: iu-
stum est vt hoc trimestre regi ad
personā idoneā et qualificatā no-
minandā p secūda nolatione assi
gnetur: ex quo prima nolatio ob
personā indignā ignorāter a re-
ge nolatam nō fuit suum sortita
effectū. [2] Et idē dicerē vbi frau
de cessante rex xpianissim' infra
semestre aliquē dignū capacem
et bene qualificatum pape ad ali
quam ex premissis prelaturis no
minasset: qui tamē ante puisionē
sibi factam consentire recusauit — [2] Nota bene hāc doctrinā p regis xpianissimi nolatione.
aut morte medio tēpore nolatus
ipse fuit preuentus. quibus in ca-
sibus procul dubio regi competeret
hoc trimestre d quo meminit hec
litera. arg. c. si electio. de elec. lib.
vj. vbi habetur. q si electio ex eo
non sortiatur effectum: quia ele-
ctus consentire recusat: vel post
cōsensum iuri suo renunciat: aut
forte diem claudit extremum: seu

ꝓpter occultum eius viciũ irrita-
tur: electores qui iam fecerant id
quod spectabat ad ipsos infra iu-
ris terminũ eligendo: habebant
a dissensu/ renunciatione/ morte
vel irritatione p̄dictis (ac si vaca-
tio noua occurrisset) tp̄s integrũ
ad electionẽ aliã celebrãdã. Dũ-
modo nil fraudulẽter egerint in
premissis. ꝛ vide respectu tẽporis
eligendi ibi per gl. in verbo inte-
grum. et respectu fraudis ea que
sũt ibi glo. in verbo fraudulẽter.
Quinimmo cõcluderem ꝙ si non
fuisset hoc tempus trium mensiũ
pro secunda nolatione regi xp̄ia-
nissimo specifice assignatum. ha-
buisset ꝓ secũda nolatione seme-
stre veluti a principio ad nolan-
dum habebat. arg. dicti. c. si ele-
ctio. Verũtamẽ aliud disponitur
hic respectu tp̄is ꝛ recte quippe.
Nam ex quo a principio semestre
integrum Regi xp̄ianissimo assi-
gnatur in dicto §. sed illarum. ad
nolandũ aliquẽ idoneũ ꝛ aľs legi
time q̃lificatũ pape ad archiep̄a-
tũ vel ep̄atũ vacãtẽ vt ibi exp̄sse
dicitur. Sufficere ergo dꝫ (prout
facit) regi hoc trimestre ꝓ nola-
tione sua secũda/ purgatiua pri-
me inefficacis sue p̄cedentis no-
minatiõis infra semestre de ꝑso-
na idigna minusq̃ q̃lificata igno-
rãter iã facte. Nec miretur quis-
piam si xp̄ianissimo vltra primũ
semestre infra qđ indignũ pape
nolauit aliqđ tp̄s vltra quale est
trimestre ad aliquẽ dignũ ꝛ qua-
lificatũ pape ad archiepiscopatũ
vel episcopatũ nolandũ per hunc
tex. assignetur. [1] Nam videmus
ꝙ si cõtingat electores ignorãter
aliquẽ occultũ indignũ in archi-
episcopũ/ ep̄m/ vel abbatẽ regu-
larem infra trimestre eligere. qđ
est tempus. eis a iure ad eligẽdũ
prefixum. c. ne pro defectu. versic.
statuimus. de elec. Si postea eis
appareat indignũ occultum ele-
gisse ignorãter tamen datur eis a

1 Si electores ifra tẽpus eis ad eligẽdũ aliquẽ occultum indignum eligant a die irritatiõis electionis habẽt iterũ integrũ tp̄s ad eligendũ: ꝛ idẽ respectu patronorũ et collatorũ est dicẽdũ.

2 Regi xp̄ianissimo an maius tp̄s cõpetat ad nominãdũ q̃ electoribus ad eligendum.

die irritationis electiõis de indi-
gno ignorãter celebrate ad dignũ
eligendũ aliud trimestre: si frau-
dulẽter nil in prima electiõe ege-
rint. vt est text. clarissimus in. c. si
electio. iuncta glo. in verbo. inte-
grum. in eius exordio. de elec. li.
vi. vbi vide notata per gl. in ver-
bo. fraudulẽter. et ibi per scribẽ-
tes cõiter. ꝛ declara ꝓut paulo in-
fra facio. Et idẽ dicẽdũ est respe-
ctu patroni clerici cui semestre a
iure ad presentanduꝫ assignatur.
c. sicut de sup. negli. prela. et. c. si
laicus. §. verum. de iure patr. libr.
vi. quo pẽdẽte si occultũ indignũ
ignoranter p̄sentet: a die cassatio
nis eiꝰ p̄sentatiõis habebit aliud
semestre integrũ ad dignũ ꝛ ido-
neum presentãdum. Et idem di-
cendum est respectu patroni laici
cui quadrimestre ad p̄sentandũ
assignatur ꝑ text. in preallegato
§. verũ. qui si indignũ occultum
ignorãter presentauit: de nouo ei
cõpetit aliud quadrimestre ad di
gnum presentandũ. Idem dic re-
spectu collatoris ordinarij cui se
mestre ad conferendũ cõpetit. c.
licet. de sup. negli. prela. c. nulla.
ꝛ. c. quia diuersitatẽ. de cõce. pre-
ben. q̃ si occulto indigno ignorã-
ter bñficiũ cõtulerit. habet aliud
integrũ semestre iterũ ad ꝯferẽdũ
persone idonee ꝛ capaci. argu. di
cti. c. si electio. iuncta glos. in ver-
bo. integrũ. p̄õderatis iuribꝰ ꝑ eũ
ibi in p̄n. allegatis. et ꝙ illud. c. si
electio. locũ in hoc vendicet tam
in presentationibus ꝛ collationi-
bus q̃ in electionibus vꝫ vt detur
aliud tp̄s integrum quale a prin-
cipio cõpetebat. tenet Joã. an. in
dicto. c. si electio. col. fi. in fi. et idẽ
tenet ibi Phi. fran. in expeditiõe
glo. in verbo. integrũ. et idem fir-
mat ibi respectu patronorũ Do.
ge. quẽ vide. [2] Et si speculan-
do paulisper circa ea que premisi
ꝓcedas: summam videbis cogno-
sces diuersitatem inter regẽ xp̄ia-

nissimum / electores/ collatores/ ꝑ patronos tam clericos ꝙ̄ laicos circa tēpus ad nominandum/ eli=gendum/ conferendum ꝛ presen=tandū: talibus assignatū. Uides eñ ꝙ occurrēte vacatione archi=episcopat⁹ aut episcopat⁹ datur regi xp̄ianissimo semestre ꝑ ter=mino totali prime nolationis a se pape faciende per text.in dicto.§.sed illarū. Electoribus autem ad aliquem in archiep̄m vel ep̄m eli=gendum nō statuitur nisi solū tri=mestre per tex.in dicto.c.ne ꝑ de=fectu.vers.statuimus. Ergo diffe=runt rex ꝛ electores in tēpore pri=mo. Non tamē differūt in secūdo nisi ꝛ primū includatur tempus. Nam vt p̄diximus ꝑ hūc tex.regi xp̄ianissimo datur solū trimestre pro scd̄a nolatione a die recusa=tiōis ꝑsone nolate nō qualificate solicitari nolationem nō qualifi=catā ꝑsequēti cōsistorialiter facte intimande cōputandū.intelligē=do huiic tex.quādo rex xp̄ianissi=mus primo occultū indignū pa=pe ad aliquā ex predictis p̄latu=ris nolauerat. Sic etiā contingit vt huiusmodi trimestre integrū electoribus competat vbi primo occultū indignū ignorāter elege=rant.quod quidē trimestre a die irritationis prime electionis sic ꝑ eos celebrate est cōputādum per tex.in dicto.c.si electio. Si tamen secundū tempus cū primo iunga=tur summa est in tp̄e inter regem nominātē et electores diuersitas. Nam computato primo termino cum secūdo regi xp̄ianissimo cō=petit ad nominādū ad archiep̄a=tum vel episcopatū vacantem in effectu tēpus.ix.mensiū vt patet si cōiūgas p̄allegatū §.sed illarum. cū isto §.ponderando verba illi⁹ §.sed illarum.vbi ibi dicit infra sex menses.ꝛc. iunctis verbis huius. §.dum in co.s.pauloante hāc li=teram dicit infra tres alios mē=ses. Nos sic autē dicimus respe=ctu illorum ad quos ius eligendi archiepiscopū/episcopū/vel ab=batem competit. Nam posito q̄d non sint in culpa ꝛ absq3 corū do=lo ꝛ fraude electio ꝑ eos celebra=ta cassetur: non habent in effectu tam pro prima ꝙ̄ secūda electiōe nisi semestre.quod clare tibi ostē=do. Nam pro prima electiōe ha=bēt solū trimestre ꝑ tex.in dicto. c.ne pro defectu.versi.statuim⁹. ꝛ si deinde cōtingat ꝙ reperiatur ipsos elegisse occultum indignū et ea de causa cassetur et irritetur huiusmodi electio.a die irritatio=nis datur iterū electoribus inte=grum trimestre ad eligendum vt predixi ꝑ tex.in dicto.c.si electio. iuncta gloss.in verbo.integrum. Ergo vides ꝙ tam pro prima ele=ctione ꝙ̄ pro secūda non datur in casu premisso electoribus nisi tri=mestre. Ergo si regis ꝛ electorum olā tēpora iungantur est summa inter eos diuersitas.[1] Clarissi=me etiā tibi cōstat ꝙ non idē tem=pus cōpetit regi christianissimo ad nominandum.quod et quale ad patronū spectat clericum. Et ꝙ̄ꝙ̄ regi christianissimo semestre cōpetat pro prima nominatione vt vidisti casum in dicto §.sed il=larum.vbi tamen ignoranter oc=cultum indignum minusq3 quali=ficatum pape rex ipse aliquem ad archiepiscopatū aut episcopatū vacantem nominauit pro secun=da nominatione de digno ꝛ qua=lificato facienda habet solū tri=mestre.ita ꝙ non habet nouum iterum integrū semestre vt liqui=de patet hoc in textu. Non sic au=tem dicendum est respectu patro=ni clerici cui vt predixi a iure se=mestre ad presentandum prefigi=tur.c.sicut. de sup.negli. prela.c. si laicus.§.verum.de iur.patr.lib. vi. Quo tempore pendente si oc=cultum indignum ignorāter pre=sentauit.a die presentionis cas=sate habet iterum patronus ipse

[1] Regi xp̄ianissimo tm̄ ꝛ tale. tp̄s a principio ad nolan=dū ꝯpetit: quantū et q̄le patro=no clerico a iure pre=figitur ad ꝑsentādū. Sz qui ad scd̄m tem=pus nō pa=rificantur maius eñ ꝑsono cle=rico ꝯpetit. et declara vt hic fa=cio.

clericus aliud semestre.argu.c.si electio.de elec.libr.vj. vbi vides tex.quem.s.allegaui.q si contin-gat electores occultum indignu ignorãter:eligere a die irritatio-nis talis electiõis celebrate ha-bent iteru integru tps tale quale a principio eis cõpetebat.Sic di-cendum est respectu patroni cle-rici vt ibi dicũt Jo.an.Pet.de an-cha.Do.ge.et Phi.frã.cui a prin-cipio semestre ad presentandum cõpetebat qui presentauit tẽpore illo durante: sed eius psentatio fuit irrita et cassata:nõ ob culpam patroni:sed ob vitiu occultu pre-sentati vitiumq inq ignotum pa-trono clerico illi ergo competet aliud semestre per ea que predi-xi.Uides ergo q licet conformi-tatem quandam habeant respe-ctu temporis rex christianissim9 ad nominandum et patronus cle-ricus ad presentandum quia cui-libet eorum datur a principio se-mestre.Si tamẽ rex personam in-dignã.verbi gratia nõ legitimã: (cu legitima tamen esse deberet per.c.cu in cunctis.et.c.innotuit. de elec.) aut nõ qlificatã maxime iuxta qualitates requisitas in.§. sed illarum.s.eo.c.ignoranter ad archiepiscopatum vel episcopa-tum vacantẽ pape infra huiusmo-di semestre nolauit:cuius nomi-natio fuit recusata:a die talis re-cusatiõis nõ habet nisi trimestre vt predixi p hũc tex.ergo in sum-ma tam pro prima q secunda no-minationib9 dãtur regi xpianissi-mo.ix.mẽses ad nominãdu.Sed patrono clerico qui ĩfra semestre psentauit et cuius psentatio ob vi-tium occultu psentati fuit cassa-ta datur aliud integru semestre vt.s.dixi.ergo dat tali in casu in summa annus integer.differt er-go patronus clericus a rege in tẽ-pore.[1].Differt et etiã rex xpia-nissimus in tẽpore a patrono lai-co.nam vt predixi (nec iteru de-claro) regi p prima nominatione semestre competit:que si non sor-tiatur effectu solu trimestre sibi datur.et sic in summa.ix.menses pro prima et secũda nolatione ha-bet:quando prima ob occultu vi-tiu nolati recusatur.Sed non idẽ respectu patroni laici dicem9.qr a principio solu quadrimestre si-bi ad presentãdum aliquẽ dignu a iure psigitur.et est tex.vulgat9 in dicto.c.si laicus.§.verum. Sed si reperiatur q occultu indignuz infra illud quadrimestre ignorã-ter psentauit:et talis presentatio cassetur recuseturq sic presenta-tus.patrono laico integrum qua-drimestre iterum ad psentandum aliquẽ idoneum et capacem com-petet.arg.dicti.c.si electio.iuncta preallegata doctrina Jo.an.Pe. de ancha.Do.ge.et Phi.fran.ibi dicentiu vt pdixi illud.c.quo ad hoc vẽdicare sibi locu tam respe-ctu collatiõis et psentatiõis sicut in casu expsso in quo text9 ille loq-tur vz in casu electiõis.[2]Et ad-uerte ne decipiaris ex defectu in-tellectus terminorum necessario-rum.Formidare namq occasione premissoru posses quãdo dicatur vitium occultu et indignitas oc-culta illi9 qui a rege xpianissimo ignoranter fuit nolatus/ aut ab electorib9 electus/vel ab ordina-rio prouisus / aut a patrono cle-rico vel laico ignorãter presen-tatus in premissis casibus vt ite-rum dignum aliquem rex ipse no-minare/eligentesq eligere/ col-lator cõferre/vel patroni presen-tare possint secundu naturam et qualitatẽ beneficij? Respondere. qd q occultum multis modis in iure capiatur.vt videre potes ex his que deducit et allegat Ar-chi.in dicto.c.si electio. Jn ppo-sito tn intelligo occultu: quando debita inquisitiõe facta per regẽ xpianissimu vbi loc9 est nolatio-ni/vel per electores vbi locus est

1 Regi xpianissimo maius tps assignatur ad nolandu: q patrono laico ad psentandu.

2 Rex qn dicatur aliquẽ notatu vitio occulto ignoratur nominare: et qd de electorib9/collatorib9/et patronis.

electioni/ aut p collatorē vbi lo=
cus est collationi vel p patronos
vbi locus est p̄sentationi illud vi=
tium ad eorum noticiā nō potuit
peruenire. ita dicit Archi.in di=
cto.c. si electio.respectu occulti.
vitij electi q eligentes ignorant.
allegat.c.nulli.de elect.li.vi.vbi
vide notata p glo.in verbo laten=
tis.que ponit exemplū ad literā
illius.c.quādo vitium electi dica=
tur latens seu occultum.et cū ex=
emplo illius gloss.transit ibi Do.
ge.et tacita illa glo.idē exemplū
quod inseruit illa glos.ponit etiā
ad illum text.ibi. Guil.de monte
Laud.vt p te videre potes.et oia
p̄missa veluti sepe occurrētia no=
ta.[1]Et p ampliori hui9 tex.de=
claratione talem moueo questio=
nem pone casum q rex xp̄ianissi=
mus aliquē scienter indignū nec
qualificatū iuxta requisita in §.sed
illarū.infra semestre pape ad ar=
chiep̄atum aut episcopatū vocā=
tem nolauit.An eoipso alio non
spectato nec sibi assignato tēpore
potestas puidēdi deuoluatur ad
summū pontificē: vel an hoc tri=
mestre adhuc sibi cōpetat ad ali=
quem dignum et qualificatū pa=
pe nominandum? Et videretur q
hoc trimestre d quo meminit hec
litera tunc sibi nō competat. Nā
vides regem hic surrogari et si nō
in tempore tamē loco ipsorū ele=
ctorū vbi eis speciale eligēdi pri=
uilegium apostolicū deficit. Re=
spectu aūt electorum scienter in=
dignū maxime in archiep̄m aut
ep̄m eligētium expeditum est: qd
vt.s.longe ante predixi p ea vice
tantū potestate eligendi sunt pri=
uati p.c.cum in cunctis.§.fin.iun=
cta expositione glo.in verbo.tūc.
de elec.p.c.cum vintoniē.eo.ti.
Decisum est etiā respectu eligē=
tium scienter aliquē indignum in
archiep̄m vel ep̄m q ad papam et
nō ad aliquē inferiorem potestas
puidendi deuoluatur.vt patet ex

Bonifacij octaui cōstitutiōe cui9
verba hec sunt. Quamq in casu
negligētie sit statutū a iure(vz in
c.c.ne p defectu. versi.statuimus.
iuncto versi.infra quos de elec.)
vt ecclesia cathedrali vacante: si
per eos ad quos spectat nō fue=
rit electio de p̄lato infra tp̄s de=
bitū celebrata: eligendi potestas
ad superiorē primū deuoluatur:
hoc tamē non est ad casum aliū
extendendum. Igitur si electores
in huiusmodi ecclesia vel ipso iu=
re cum eligunt sciēter indignum/
vel per sententiā vel cum formā
traditā in gn̄ali concilio (.i.in.c.
qr pp̄ter.de elec.glo.in.c.quāq.
j.imediate allegando) nō obser=
uant: eligēdi potestate priuētur:
nō ad dictum superiorem: sed ad
romanū pōtificē potestas eadem
deuoluatur. Secus aūt in inferio
rib9 ecclesijs est cēsendū. Vba sūt
dicti.c.quāq. de elec.li.vj.[2] Et
diuersitatis ratio cur ex capite ne
gligentie puiso ep̄atus deuolui=
tur ad primum immediatū supe=
riorē.s.archiep̄m per.c.ne p defe=
ctu.versi.statuimus.iuncto.versi.
intra quos.de elec.et nō ex capite
delicti.quo casu vt.s.dixi non ad
archiep̄m/ sed ad solum papam
puidēdi plenaria facultas d ep̄a
tu eo mō vacante deuoluitur.p
c.quanq. Et quia in primo casu
nulla ppria malicia archiep̄i ad
quem ex capite negligētie puiso
episcopatus deuoluitur cōsidera
ri potest: sed sola desidia/torpor/
et negligentia illorū ad quos ius
eligēdi spectabat fuit talis deuo=
lutiōis ad archiep̄m causa. In de
uolutiōe aūt que fit ex capite de=
licti ideo disposuit dictū.c.quāq.
vt respectu prouisionis episcopa=
tus ius ad solum papam et nō ad
archiepiscopuz fiat deuolutio.qr
archiepiscopus pmptus esset in
cassandis electionibus: vt prouí=
sionis ep̄atus rediret ad eum.et
hec ratio assignatur in hoc vlti=

1
Rex frācie
si scienter
pape indi=
gnū ifra se
mestre no=
minauit :
an habere
debeat hoc
trimestre
ad dignuz
nolandum
vel an eo=
ipso deuol
uatur po=
testas pui
dendi ad
summū pō=
tificem?

2
Ratio di=
uersitatis
cur ex capi
te negligē
tie ep̄atus
puiso [illegible]
archiep̄[illegible]
deuolu[illegible]
sz nō ex ca=
pite de[illegible]
cti.

mo membro per glos.in dicto.c. quãq̃.in verbo. devoluetur.vers. et fuit ratio. Conqueritur tamen hosti.relat' ibi a Pet.de ancha. no.q̃.de istis devolutionibusque fiunt ad papam omisso archiepo: qr ratione carent et rationabilior est imperator qui defectũ et negligentiã suorum propriorũ iudicũ vult suppleri per epos et nõ immediate p seipsum vt patet in toto aut.vt differentes iudi.colla.ix. Parcit etiã iperator viris a se remotis ne ad ipsum venire cogantur.et illos qui ex logiquo ad ptes venerunt remotas iubet remitti ad lares pprios vt videre potes quasi p totum aut.de questore.et maxime in.§.licentiã vero.colla. vj.et vide ea que pietate subditorum motus statuit imperator. in l.precipimus.C.de ap.Papa aũt (iusta cã tñ vt credo motus)vult vt inferiores cuz adeant suãq; visitent curiam vt videre potes.c.j. et.c.cupientes.de elec.li.vj.Nec imperator causas ad se p appellationẽ omissis medijs delatas retinet nec approbat.l.imperatores ff.de ap.imo taliter ad se appellãtes ad imediatos superiores illorum a quorũ sententijs vel gravaminibus appellatũ extitit remittere solet.l.precipimus.C.de ap. facit.l.j.§.si quis in appellatiõe. ff.eo.tit.et vide tex.notabilem in aut.de mãda.prin.§.sit tibi.et.§. deinde colla.iij.Papa tamen appellationes ad se omissis medijs interpositas approbat.vt videre potes tex.in.c.si quis vestrũ.iuncto.c.ad romanam sedem.et in.c. ad romanam ecclesiã.ij.q.vj.vbi tamen vide illi' tex.rationẽ.Unde precor etiã q̃ ait gl.in pposito in.c.ecclesiastice.vers.nec ad quẽcũq;.in verbo.medio.in ti.de causis.in prag.sanc.Loquẽs ergo in pprijs iamdictis terminis ac etiã in terminis pallegate gl.c.quãq̃ dicit ibi Petr.de ancha.not.q̃.sit in papa p ratiõe volũtas.alleg. §.sed qd principi.insti.de iur.nat. gen.et ciui.Innuit ergo Petr.de ancha.tacite i dicto.c.quãq̃ no. q̃.post hosti.papã iniuste et absq; ratione ordinasse q ex capite delicti puisio epatus ad ipsum solũ spectet.Ego tamẽ formidans increpari nil dicam quod sanctissimo dño nostro et scte romane ecclesie sit cõtrarium nec displicere possit:nec circa hoc vz an rõ dicte glo.c.quamq̃.adaptari possit ad papam ad aliquid depingã.Sed solum dicam q credo papam motum fuisse sicut et in ceteris suis constitutionibus iusta de causa. vñ id qd in preallegato.c.quãq̃ continetur eo modo quo statuit disposuit/et ordinavit. Recordor tñ Jo.de imola.als dixisse quasi i simili in cle.si duobus.vers.neutro ipsorum per illum text.vt lit. pen.malũ esse cum suo superiore aliquid dividere.quia totum sibi superior quãdoq; applicat.ad instar divisionis faciende inter lupum et ovem Lupus enim ove exclusa totũ vsurpat.Sic etiam dicunt nõnulli sacrosancte romane ecclesie et eius autoritatis mordaces aliquid papam statuere inequaliter consuevisse dum aliqd circa ea que seipsum suosq; inferes prelatos tãgũt statuit.ad qd probandum ipsi(et nõ ego)allegare solent.c.dudũm.et.c.si a sede apostolica.versi.si vero neutro.de prebẽ.li.vj.vna cum pallegata cle.si duobus.versi.neutro. antẽ.et versi.salua tamẽ.vt lit.pẽ. Ego tñ credo papã ideo aliquid pinguius p se statuisse qr maiorem et ampliorẽ prerogativã suã ppriam cõsideravit vt dicitur in pallegato.c.dudũ.et.c.si a sede. Et alia de causa etiam forsan motus.quia noluit papa q ex capite negligentie ad se in terminis nostris fiat imediata devolutio sed ad immediatũ superiorem ipsi'

negligentie.vt patet in casu dicti c.ne pro defectu.versi.infra quos. Intellige nisi ille ipse papa esset immediatus superior talis episcopi quia tunc per illud.c.ne pro defectu.versi.inter quos ad se fieret deuolutio. Non ergo mirum si in casu delicti priuatiue ad excludendos inferiores in casu dicti c.quia ppter.pro se papa aliquid statuerit.viso q seipsum excludit i casu negligentie quando ipse no est immediatus superior.in casu predicti.c. ne p defectu.vers.inter quos.[1] Quia vides etiam legibus imperialibus caueri q alio modo et ad diuersos diuersarum qualitatum defertur aliquid ex capite negligentie:q defertur seu deuoluatur ex capite delicti. Naz vt dicit gl. in dicto.c.quia ppter.in verbo.deuolueretur.et ibi Guil.de mote Laud. si quis negligens fuerit in petenda bonorum possessione infra centum dies:locum facit constituto in sequenti proximo gradu.l.j.§. decretalis.et §.quod dicimus. cum versi.quibus.ex edicto.ff.de succe.edict.l.j.C.eo. facit.l. quotiens.C.quando non peten.par. pet. scres.et ista pars applicari potest ad dictu.c.ne pro defectu. versi.statuimus.iuncto. versi.intra quos. Si autem propter crimen vel indignitatem bonorum possessionem quis admittit tunc no illi qui est proximus immediatus in gradu delinquentis aut illius indigni cui aliquid relinquitur: quinimo fisco applicatur seu ad eum defertur seu deuoluitur. l. claudius.et.l.mulierem.ff.de his quibus vt indig.et.l. hereditas. C.eo.titu. Sicut ergo ibi fit ad fiscum deuolutio propter delictuz vel indignitatem.sic et ad papam in casu dicti.c.quia ppter. Et sicut non succedit papa propter negligentiam si aliquis alius sit immediatus superior qua ipse in casu dicti.c.ne pro defectu.ver.statuim⁹ in dicto ver.intra quos.sic nec fisc⁹ sed primior i gradu in casu dicta rum legum vz.l.j.§.decretalis.et §.quod dicim⁹.ff.de suc.edic.et in dicta.l. j.C.eo.tit.et predicta similitudinez nota quatinus deseruire pot i proposito.[2] Verumtamen caue ne erres q2 qn.S.dixi q eligentes aliquem epm scienter indignu:ea vice potestate eligendi sunt priuati per.c.cu in cunctis.§.fi.vbi vide Panor.no.j.et tex.i.c.innotuit de elec.ita q eo casu tunc deuoluitur potestas puidendi ad papam per pallegatu.c.quia ppter. Hoc itelligas pcedere et veru esse quando oes scienter indignuz elegerant. siue simul et semel siue separatim. Si autem aliqui scienter indignum eligant:tunc deuoluitur potestas eligendi ipso iure seu i eis residet talis facultas et valeret tunc electio de digno etia a minori parte nedu ex diuersis sed etia ex eodem scrutinio facta.c. congregato. et ibi communiter omnes canoniste. de elec.vbi vero aliqui peccat in forma et per sententia priuantur potestas eligendi et totale ius p ea vice in non errantibus residet vt perpulchre dicit glo.in dicto. c.quia ppter.in verbo deuoluetur.et facit scdm gl.ibi.c.q.de elec.lib.vj. Et ait glo.i dicto.c.quia ppter in verbo deuoluetur.in fi.q si aliq ex eligentibus scienter eligant aliquez indignu puta i pposito nostro in epm:et si illi q neminem elegerunt (in quibus tn vt predixi ob aliorum delictu totale ius eligendi residet) neminem eligant infra iuris tempus scz trimestre.de quo in dicto.c.ne pro defectu.tunc potestas de tali episcopatu puidendi deuoluetur non ad papam sed archiepm.et lz cosideratis eligentibus scienter indignu videretur q ex dispositione dicti.c.quia ppter.ius prouidendi deuolueretur ad papa. Si tn cosideremus no delinquentes penes quos solos totale ius eligendi ob deli-

1 Nota similitudinem hanc pdeuolutione patib⁹.

2 declaratio qno sit itelligendu q eligentes scienter idignu sunt ea vice ptate eligendi priuati.

ctū eligẽtiū ſcilẽter indignū remã ſit.per.c.grauem.de poſtu.prela. c.vnde.le.i.et.c.congregato.de elec.dicemus ꝙ cū ps nõ peccãs fungatur vice totius capituli pro ea vice per iura.ẽ.pxime allegata:et illa pars non delinquẽs neminẽ infra trimeſtre eligit:ad archiepiſcopū ex diſpoſitione dicti c.ne pro defectu.⁊ nõ ad papam ius eligendi ſeu de tali epiſcopatu ꝓuidendi pro ea vice cõpetit poteſtas.quia finalis culpa rõne cuius interuenit deuolutio finalis ꝓuenit nõ ex delicto ſʒ ex negligẽtia:quo caſu in terminis noſtris nõ ad papaʒ ſed vt ꝑdixi ad archiepiſcopū ſit deuolutio.⁊ iſta nota que ſimul modo ꝑmiſſo glomerata ni fallar quãdoq ꝓdeſſe poſſunt.[1]Supeſt tñ viri patres ꝙ ſi aliqua in initio huius gloſe aut in ſexta eius col.exordiẽdo a ꝗnta in verſi.⁊ ex ꝑmiſſis itaq ⁊c. lento quodã ſermone ac vt ita dixerim curſorio ac nimis veloci dixerimus nũc decoctis quibuſdaʒ concluſionibus breuiq oratione rem ceptã pro virib⁹ abſoluam⁹. [2]Sit itaq hec prima noſtra cõcluſio.Rex xpianiſſimus probabili ignorantia aliquẽ indignū minuſq iuxta qualificationes requiſitas in.§.ſed illarum.ẽ.eo.c.pape infra ſemeſtre ad archiepiſcopatū aut epatum vacantẽ nominans.non eſt facultate nominãdi priuatus.quinimo ſibi cõpetunt pro ſecunda noiatione tres menſes enumerãdas iuxta hui⁹ text⁹ ſententiã.facit tex.in argu.in.c.ſi electio.de elec.lib.vi.⁊ iſto modo intelligo ꝓcedere tam ea q̃ deſcripſi in principio hui⁹ gloſ.q̃ ea q̃ ſcripſi in.vi.col.eiuſd ẽ gl.[3]Secunda cõcluſio(que tamẽ cõtradictoribus mordacib⁹ ⁊ ĩpugnatoribus non carebit)eſt iſta:que mihi ſemꝑ vera iuſta rationabilis ⁊ ſctã viſa fuit.Si rex xpianiſſimus ſcilẽter indignū minuſq qua

1
Redḡt ad declaratione horū q̃ in exordio hui⁹ glo.⁊ in.vi.colū. dixerat.

2
Prima cõcluſio.rex xpianiſſimus ꝓbabili ignorãtia idignū minuſq q̃lificatū pape noiãs: nominãdi facultate nõ.eſt priuatus.

3
Secũda cõcluſio.rex xpianiſſimus ſcienter pape in dignū minuſq q̃lificatū nominans eſt ea vice noiandi poteſtate priuat⁹.

lificatū iuxta qualitates reqſitas in.§.ſed illarū.ẽ.eo.c.infra ſemeſtre pape noiauerit:ea vice ptãte noiandi videt priuat⁹.veritatẽ tñ hui⁹ cõcluſionis.ĩ.pleni⁹ attingã ſʒ ꝑ nũc ratio hui⁹ cõcluſiõis põt eſſe talis.Certiſſimi iuris eſt ꝙ eligẽtes ſcienter indignū ſunt ea vice ptãte eligẽdi priuati.c.cū in cũctis.§.ſi.de elec.quo caſu deuoluit ipſo iure plenaria diſponẽdi ꝓuiſio ad ſolū ſummū pontificẽ eo caſu:quo indignū ſcienter in archiepiſcopū:aut epm elegiſſent ⁊ ꝑallegatū.c.quãq.Sic ẽt videt noſtro in caſu:vt ſi rex chriſtianiſſimus aliquẽ ſcienter indignū ad aliquã ex dictis ꝑlaturis pape noiauerit:et noiatio talis pape ꝑſentata extiterit:ſit noiandi facultate pro ea vice priuatus. arg.tex.ꝑdicti.§.ſi.cõiungẽdo.c.quãq.ẽ.allegatū.Impugnabis tñ forſan hanc cõcluſionẽ medio ſequẽti dicens.Iura per te ꝑallegata ⁊ eis ſimilia quib⁹ diſponit eligẽtes ſcilẽter indignū et incapacẽ ea vice poteſtate eligẽdi priuatos eſſe loquũt in electionib⁹. Tu aũt ea extẽdis ad noiationẽ. q̃ tñ extenſio non videt bona licita nec vera.patet ꝑ tex.in.c.qđſicut.de elec.vbi eſt tex.per Panor. not.i.notatus ꝙ per noiationem nullū ius queriẽ noiato.ſecus tñ reſpectu electionis de digno celebrate.vt declarat gl.i.multū ſingularis in.c.quãto.verſi.ſi q̃ras. ⁊c.lxiii.diſ.Ex quo igitur electio differt a nominatione:non videtur vt pena contra electores ſtatuta extendatur contra regem indignum ſcienter nominantem: quia ſpeciei expreſſe ad ſpecieʒ diuerſam non ſpecificatam regulariter in odioſis non ſit extenſio.probat text.in.c.ſuſceptum. de reſcrip.li.vi.l.commodiſſime. ff.de liber.et poſthu.c.cum in illis.§.illis ꝟo.et.§.cū aũt.de preben.li.vi.Et ad ꝓbandū ꝙ ꝑ noia

tionē de indigno celebratā nō sit ds priuatus forsan adhuc allegares cōtra cōclusionē meā casu; expressu; in.c.ppetuo.de elec.li.vj. Diceres et finaliter q nullus penā priuationis incurrit ipso iure nisi casus sit a iure expressus.gl. pe.in.c.si.de iur.patr.pqua corroboranda allegabis tex.in auk.de non elig.secūdo nub.§.cū igit.ver. sicut ei.du; ibi dī.nec cūlibet est lex aliqd tale dicēs.col.ij.et tex.in c.is q.in si.de sen.excō.lib.vj.Iure aūt nō cauet vt per nolationē de indigno factā sit ds priuatus. imo expresse disponitur cōtrariū in dicto.c.ppetuo.Ergo videt q rex xpianissimus quātūcunq; indignū scičter pape sine ad archiepiscopatū aut eptatū vacantem nolauerit:nō sit ea vice nolandi facultate priuat⁹.et ex istis videt q pfata mea scda cōclusio sit falsa.Ego tñ eā et verā et equitate et iustitia necnō ratione corroboratā esse palā profiteor.Nec obstāt c.qd sicut.et c.perpetuo.s.alleg. [1] Nā scire debes(si nescis)triplicē pro nūc esse nolationē scdm pa nor.in dicto.c.quod sicut.no.j.de elect.q̄uis sex species nolationis ennmerauerit Jo.Brancll⁹ i tractatu de dignitate et potestate legati.sub folio.lij.col.ij.ptt.sexta declaratio.cuius omissa doctrina propius attingam⁹ q̄ ait panor. in dicto.c.qd sicut.no.j.sic dicēs. Quedā est nolatio minus solēnis que fit de aliquo eligēdo:vz quādo aliqui pponuntur in collegio tanq̄ viri boni:vt de eis scrutiniū fiat.et de tali nolatiōe loquit predictū.c.qd sicut.Cui⁹ effect⁹ nō est vt aliqd ius queraz nolatis:nec necessitant eligentes aliquē ex nolatis eligere:quinimo quēcūq; aliū idoneū eligere possunt.vt est tex.clarissimus in dicto.c.quod sicut in prin.Et nota q cōtra indignū nolantes scičter in scrutinijs statuitur:q contra conscientias suas agunt:et diuinam vindictam et apostolice vltionis metum quē qualitas facti suaserit possunt nō imerito formidare.vt ait tex.in dicto.c.perpetuo.versi.licet.Attende tamē q ppetuo sanctionis oraculo declarauit Gregor.x.in generali concilio Lugdunen.vt scičter in scrutinijs nolantes indignū pter suffragiū seu cōsensum in scrutinio pstitum nisi adeo in eo pstiterint q ex votis eorū cōmunis electio sua sequat:neq; eo q̄ potestate eligendi priuētur.c.ppetuo.s.allegato.Nec nos in premissa secūda cōclusione loquimur de tali nolatione.Quedā est nolatio que fit in scrutinio electiōis nec per illā solam q̄ritur ius nolato per text. in dicto.c.quod sicut.in prin.Veruntñ post publicationē scrutiniū nō est locus variationi si dignus fuerit nolatus vt est text⁹ in c.publicato.de elec.quē tex.ait singularem ibi panor.no.j.et ratio illi⁹ tex.fm panor.ibi col.ij.versi.et ex istis ego insero.et c.ē eo q tales nolantes publicato scrutinio sun cti sunt eorum officio.Nā electio cōis que debet subseq in fauorem illius in quē ois vel maior et sanior pars capituli consensit.c.qt propter.versi.statuimus.de elec. Non est singulorū sed capituli et requirit solū pro forma vt appareat cōis electio.c.i genesi.de ele. Publicatio autē req̄ritur de vnanimi consensu eligentiū.fm panor.in dicto.c.publicato.nec etiā de tali nolatione loquit predicta secūda cōclusio.[2] Quedā est nominatio solēnis vt verbigratia cū duo vel plures nolantur pape et petit vt ex eis eligat seu admittat vnū.Ex q̄ nolatione nullū q̄ritur ius nolatis.sicut nec ex postulationib⁹ tm ipsi postulatis.Qz postulatiōes respectu effect⁹ a mera gratia superioris dependēt.c. bone.le.j.circa fi.dum dicit non

1 Triplex ē nolatio et attēde ad hanc declarationē: qt sepe ea egemus.

2 Per nolationē solēnē pape psentatam nullū ius q̄ritur nolato. Sicut p postulationē etiā pape psentatā. Non possunt tñ nolantes / nec postulātes tunc variare.

1 Nolantes post nolatioñē pape p̄sentataȝ nō p̄nt variare: sicut nec ipsi postulantes post postulationem ei presentatam.

2 Specifice nunc attingit p̄missaȝ secūdā conclusionem. an rex sciēter pape indignū ad p̄laturam nolans sit ea vice nominandi ptāte priuatus?

3 Postulantes sciēter idignū sūt ea vice ptāte eligēdi ⁊ postulandi priuati.

4 Arguit ad pbādū prima facie q̄ postulātes sciēter indignum non sint ea vice potestate postulandi aut eligēdi ip̄o iure p̄uati. licet priuari possint.

tam ex iusticia q̄ ex gratia.⁊c.iūcta glo.ibi in verbo gratia.de postula.prela.c.postulationē.ibi de speciali gratia.⁊c.illo eo.tit.Et licet per solam nolationem quam tumcūq̃ solēnem etiam pape presentatam nō queratur nominato aliquale ius. Sicut nec postulato q̄uis postulatio de eo facta sit pape p̄sentata.[1] Nō possunt tamē interim sic nominātes nec postulātes variare.fm Panor.i p̄dicto.c.quod sicut.§.sup eo.not.j.de elec.vbi ait hoc voluisse Host.in.c.bone.le.j.de postu.prela.tu adde idem tenuisse in vtroq̃ mēbro Jo.cal.in cōsilio.v.in rub.de elec.vbi inquit idem tenuisse Inno.i dicto.c.bone.Et respectu postulationis id idubitati iuris est. q: tex.est formalis i.c.bone le.ij.ꝟsi.ceteꝝ.iūctoꝟsi.nec obstabat.de post.p̄la.⁊ ibi Panor.no.x.q.d ad hoc qd̄ p̄missi notat illū text. Et ratio vtriusq̃ mēbri est ne illudatur sedi ap̄lice.ergo idē ius statui debet.facit.c.translato.de cōsti.cum.c.ij.versi.sicut autem.de transla.episcopi.scd̄m Jo.cal.in prefato cōsilio.v.Uariatio etiā ⁊ illusio p̄hibentur.cle.cū illusio ⁊ variatio.de renū.vbi vide notata ⁊ iura allegata p glo.in verbo illusio.in ꝟbo ecclesiasticis. et in verbo maxime.⁊ tex.c.cū in multis.cū his que habent et allegantur p glo.ſi.de rescr.li.vj.c.vt d̄s duas.versi.etiam.iuncto versi.regressum.de elec.eo.lib.cum aliis vulgaribus.Functi etiā dicuntur eorū officio nolantes.⁊ postulantes post nolationem ⁊ postulationem pape p̄sentatam.ita q̄ nil attētare possunt ex quo tota vis ad papaȝ est delata.arg.c.vt nostrū de appel.scd̄m Jo.cal.in prefato ꝯsilio.v.Ideo debent interim cōquiescere ac spectare iudiciū pape sup improbāda aut reprobanda nolatione ⁊ postulatione ei p̄sentata.⁊ ita respectu postulationis concludit Panor. in dicto ca. bone.le.ij.no.x.per illū.tex.Et ex premissis vides nolationē solēnē ⁊ postulationē pape presentataȝ in duobus equiparari. Primo q: sicut per postulationē pape p̄sentatam ante eius admissionem nō queritur aliquod ius nolato. cuȝ a gratia pape p̄deat.c.bone. le.j.⁊.c.postulationē.de post.prela. sic nec ipsi nolato.Secundo q: sicut postulantes p̄sentata superiori postulatiōe nō possunt variare per tex.in p̄allegato.c. bone.l.ij. Ita nec nolantes.propter p̄dictā rōnē q̄ cōis est tā respectu postulationis q̄ nolatiōis pape p̄sētate vȝ ne ei illudat. Supest tñ adhuc p̄missa nostra cōclusio nō plene decisa.[2] Ideo specifice eā attingamus.Et videt mihi q̄ si rex christianissim⁹ scienter(quod absit res eñ in dei ecclesia scādalosa:⁊ pernitiosi esset exempli) aliquē idignū ⁊ icapacē minusq̃ q̄lificatū scd̄ȝ qualitates p hec sacra cōcordata reqsitas pape nolauerit sit ea vice nolandi ptāte p̄uat⁹ Uides eñ q̄ nedū hoc contra electores sic eligētes statuitur in.c. cū in cunctis.§.ſi.de elec.[3] Sed ⁊ etiā cōtra postulātes sciēter idignū.q̄ ex postulatiōe sciēter de idigno facta:⁊ eligēdi ⁊ postulādi p ea vice ptāte sunt p̄uati. ⁊ si id mihi neges.Uide p mea sētentia glo.in.c.j.in ꝟbo priuare.de post.prela.q̄ ait dispositionē p̄dicti.c. cū in cunctis.§.ſi.quo ad hoc militare cōtra postulantes sciēter indignū sicut ⁊ cōtra sic eligentes. Sic etiam videtur vendicare locū cōtra regē aliquē indignū sciēter pape nominātē.vt adeptetur tertia(duas nāq̃ conformitates paulo ante recitauimus) conformitas inter postulationem pape presentataȝ:⁊ nominationē eidē presentatam.[4] Aduerte tamē q: dubitare forsā q̄ńq̃ posses de veritate predicte glo.c.j. de post.

prela.an sit vera.qr si illa acurate referat ad illu tex.videt clare pbare vt postulantes scienter indignum no sint ipso iure potestate postulandi aut eligendi ea vice priuati.verba enim illius textus de seruientia ad propositum nostru sunt ista que sequuntur.Licet aut ex eo q hominem qui vestro no conueniebat pposito postulastis:cu vos interdicti sententia seruare tis:et ipse eam contemneret obseruare:permissa vobis facile abusi fueritis potestate:ac ideo vos ea non immerito priuare possemus. &c.Uides ergo ibi tex.prima fronte innuentem postulantes scienter indignum no esse priuatos licet priuari possint.Pro ista etiaz parte videt facere vulgata theorica de q.S.memini qua dici solet q nullus penam priuationis ipso iure incurrit nisi expsse a iure statuatur glo.pe.ca.fi.de iur.patro. quam inquit ibi singularem Panor.et Barba.in predicto.c.j.col. pe.de post.prela.vbi allegat tex. que S.allegaui videlz aut.de no eligen.secundo nub §.cu igitur. versi.sicut enim.ibi;nec quelibet est lex aliquid tale dicens col.ij. quem tex.dicit singularem Bal. in aut.ex testamento.C.de secundis nup.vt refert Barba.in.c.j. in glo.pe.de post.prela.vbi tame ipse Barba.adducit etiaz ad hoc ppositu tex.in.l.si quis.§.diuus (qui alias est quidam Vsiculus in terlinearis)ff.de reli.et sum.fu. ponderadoverba ibi posita.s.penam tamen in eum statutam non esse.&c.& ego ad hoc consueui allegare.tex.multum notabilem in ca.is qui.in fi.de sen.exco.lib.vj. quod S.ad idem allegaueram. Pro corroboratione etiam sente tie contrarie predicte glo.pe.c.j. de post.pla.videtur facere theorica illa vulgata per quam dicere consueuim⁹ penas esse restringendas.l.factum cuiq.§.in pena libus.ff.de reg.iur.l.interptatione.ff.de penis.regula in penis regu.iur.lib.vj.et sic videtur q pena statuta contra eligentes scienter indignum:non debeat extedi contra postulantes scienter indignum.et per consequens nec contra rege christianissimu si alique indignu & incapace ad aliquam prelaturam cadentem sub sua nomine pape nolauerit.Et q postulantes scieter idignu no sint ipso iure puari licet possint puari.tenet Jo.an.in regula odia.de reg.iur. li.vj.in mercurialibus.per tex.in dicto.c.j.de post.pla.ponderato ibi verbo priuare.[1] His tamen non obstantibus credo pallegata glo.c.j.de post.pla.esse vera.qua sequuntur & singularez ibi dicut Car.Panor.& Barba.et idem voluit ibi Inno.vt refert ibi Barba. Superest tamen respodere illi tex tui q videtur obstare: dum dicit priuare.J deo dic scdm Jo.an.et Panor.ibi q li priuare exponi dz i.priuatos hac vice ab electione repellere.& idem dictu a postulatione si postulationis via vellent ea vice pcedere.vt sensus q cum priuati sint ex quo scienter indignum postulauerant:taliter maneat priuati:vt nec eligere nec postulare amplius p ea vice possint. Ideo vides q papa Inno.tertius conditor dicti.c.j.cognosces scienter indignum postulantes ea vice priuatos esse.de solita benignitate recenter concessit facultatem vt eis per postulationez seu electione canonica de psona idonea puiderent.prout quadoq sic consueuerat facere ex quada benignitate lapsis tepoib⁹ papa vbi nulla ipso iure erat postulatio aut electio.put videre potes tex.expssuz in.c.cosiderauimus.et in.c.innotuit.versi.parentes.iuncto Vsic. q si vigoriense capitulu.de elect. Et q postulantes scieter indignu sint p ea vice ipso iure potestate

[1] Resolutive tene postulatione scienter de indigno factam nullam esse.

1
Arguit cō-tra ea que predixit.
2
Soluit pre-cedens cō-trarium.
3
Cōtinuato propositu3 an postulā-tes sciēter idignū sint ea vice prā-te eligendi & postulan-di priuati.

eligendi & postulādi priuati. est tex.si recte pōderetur in.c. gratū de postu.prela.quē ibi ad hoc ex p̄sse notat Panor. no.j.& Barba. not.iiij. & profecto ibi clarissime hoc probatur si isigas illud.c.cū3 p̄allegato.c.j.in fi.de post. prela. quia de eisdem postulantibus lo quunt illa duo iura vt sentit Pa-nor.in p̄dicto.c.gratum. not j. et gl.ibi in v̄bo.cassata. [1] Forsan diceres nō p̄bari in p̄dicto.c. gra tum.vt postulatio vt scienter de indigno facta sit ipso iure nulla. Nā v̄ba p̄dicti.c.gratū.sunt ista. Quorū postulatio nostra fuit au toritate cassata.&c.Ergo videtur q̄ p̄fatum.c.gratum. redactū ad verba posita in fine dicti.c.j.dum ibi dicitur.priuare possemus.&c. non probet vt postulatio scienter de idigno facta sit nulla. attēto q̄ fuit cassata & sic videt̄ q̄ cassa-tio nō ip̄o iure fuerit ibi iducta s3 per sententiam.que videtur pre-supponere vt a principio talis po stulatio esset aliqua. q2 id quod nullū est non potest cassari.q2 pri uatio p̄supponit habitū.l. nā & si sub 2dictiōe.§.post defectū.ff.de iniusto rup.&.ir.facto tes.l. decem. ff.de verbo.obliga.c.ad dissoluē-dū.de spon.impu. Uidetur ergo q̄ in predicto.c.gratum.non pro-betur vt postulatio scienter de in digno facta sit ip̄o iure nulla.[2] Ego tamen sequor opinionē p̄ce-dentē v3 q̄ imo sit nulla. Nec ob-stant predicta verba posita in di-cto.c.gratum.ibi cassata.&c. quia quandoq; cassatio refertur ad id quod est ipso iure nullum . ita q̄ sicut de facto aliq̄d cōtra ius fuit attentatū sic etiā de facto cassat̄. scd̄m Barba. in dicto.c. gratum. no.j.per tex.in.c.accedens.leg.j. iuncta glo. in verbo cassauimus. vt lite non cōtest.adde tu iura se quentia cū glossis mox allegādis videl3.c.auditis.cum glo.in v̄bo cassatā.de elec.c.venerabili.iun-cta glo.in verbo cassauimus . de offi.deleg.c.tertio loco . iungēdo glo.fi.de p̄sum.l.j.cū glo. in ver-bo infirmabitur.ff.de ferijs. Nec q̄spiā miretur si forsan priuatiōis et cassationis sentētia in casibus c.j.et.c.gratū.s̄.allegatorū. iter-uenerit:q2 talis saltē sentētia de-claratoria pene icurse ferri solet etiā vbi priuationis pena ipso iu re inducitur.ca. cum scd̄m leges. §.cōfiscatiōis.in.fi.de here.li.vj. vbi tamē vide notata p Phi.frā. no.ij.post.Do.ge.[3]Et p p̄missē resolutionis corroboratiōe vt po stulatio scienter de idigno facta sit ipso iure nulla. glo. p̄dicti.c.j. in v̄bo.priuare.de post.p̄la.addu cit.c.bone mēorie.le.j.i fi.de ele. Nos tamen accurate & solerti pō deratione videam⁹ an textus di cti.c.bone memorie.recte ad pro positum p̄dicte glo.c.j.de post. p̄ la.adducatur. Quare premitte q̄ ep̄s in archiepiscopū eligi nō po-test:quia spūali matrimonio sue spirituali sponse videlz ecclesie cathedrali est ligat⁹:ad cuius dis solutionē pape vicarij xp̄i auto-ritas requirit̄.c. inter corporalia. c.quanto.&.c.licet . de trāsla. ep̄i. Ideo qui ep̄m in eorū archiep̄m archiep̄atu vacante in p̄latum cu piunt:nō via electionis sed postu latiōis p̄cedere debēt. Nec suffi-ceret si electores vnanimiter vota eorum via electionis in talem ep̄3 dirigerēt.quia ep̄s sic elect⁹ : sue ecclesie cathedrali alligatus: nō habet sine pape p̄missione ad ar chiepiscopatū ad quē elect⁹ fuit liberu3 volatū.merito electio sic de eo cōtra canones attētata cor-rueret.cū eligi nullo iure possit in archiep̄m sed postulādus sit.c. fi.de post.p̄la. His itaq; p̄missis. redeo ad.c.bone memorie.d' ele. allegatu3 per glo.in dicto.c.j.in verbo.priuare.& saluo honore sal uaq; reuerētia Bernardi glosato ris lucis canonistarū crederem q̄

textus dicti.c.bone memorie. nõ
recte adaptetur ad propositũ no
strũ.et dico audacterq; nõ appa=
ret primo aspectu literali vt po=
stulantes in casu dicti.c.bone me
morie.scienter indignũ postulas=
sent.sed causa cassatiõis postula=
tionis ibi fuit triplex.vt patet ibi
in versi.nos igitur.iuncta glos.in
ṽbo.causis.iunctoq; etiã princi=
pio illius tex.& versi.deinde cum
versi.licet.Prima est.quia atten=
tata extiterat post & cõtra appel=
lationẽ & sic contra.c.considera=
mus.de elec.Secũda causa fuit
eo q; postulãtes epm in archiepz
postulatũ ante postulationis per
papã admissionẽ & approbationẽ
sponte receperant:et passi fuerãt
eum in spiritualibus vel tpalib'
dicti archiepiscopat' administra
re.Tertia.qa epus vuarmacieñ.
ad archiepiscopatũ magõtineñ.
sine pape licentia transiuerat.Et
q; in casu predicti.c.bone memo=
rie pdicte tres cause fuerint cur
postulatio ibi fuit cassata:et po=
stulantes eligendi & postulãdi p
ea vice potestate priuati:remanẽ
te salua electione q̃ a paucioribʼ
numero postea fuit ibi attẽtata.
aperte patet vt pdixi tam i prin.
illius.c.bone memorie.q̃ in ṽsic.
deinde.& in versi.licet autem.iũ=
ctoversi.nos igitur.cõiuncta glo.
in verbo cassauit.& in verbo cau=
sis.vbi vide doctrinã Panor.& le=
ge pro nunc principium illius ca.
bone memorie.cuius ṽba sunt ista
Bone memorie Maguntineñ.ar
chiepo viam vniuerse carnis in=
gresso:& quibusdã petẽtibus(.i.
postulantibus)Uuarmacieñ.epi
scopũ:quibusdamvero archiepm
vestrum tunc ppositum sancti Pe
tri maguntineñ.sibi eligentibus
in pastorem.Prenestino epo a se
de apostolica legato dedimus in
mãdatis:vt si eundẽ epm quo ad
tpalia vel spũalia recepisse con=
staret ecclesiam maguntineñ.vel
ministrasse in tẽporalibʼ/aut spi
ritualibus in eãdem/postulatio=
nem factã de ipso nunciaret irri=
tam &c.Prout fecit vt videre po=
tes ibi tex.in ṽsi.vnde ipse iuxta
mãdati nostri tenorem.&c.cuius=
quidẽ iudicis sententia per papã
extitit cõfirmata vt pz in fi.illius
c.Et merito q2 postulantes cõtẽ=
pta appellatione prius per alios
de capitulo ad papã interposita:
ausu quodã temerario ad postu=
lationẽ pcesserãt.& pter licẽtiam
pape epm memoratũ per eos in
archiepm postulatũ propria au=
dacia & temeritate receperant.ea
de causa reddiderũt se indignos.
vt ait tex.in prefato.c.bone me=
morie.versi.deinde.ibi vnde nec
ab eis &c.Uides ergo ibi clarissi=
me q; causa cassationis predicte
postulationis & cur ipsi postulan=
tes indigni pro ea vice facti exti=
terant non processit ex hoc q; a pn
cipio sciẽter indignũ postulassent
quia tex.ille hoc non dicit.Sed p
pter tres premissas causas postu=
latio fuit cassata:quarum vna p=
cessit ex culpa postulãtium tãtum
qui postulationem fecerat post
& contra appellationem ad papã
interpositam.(vide tñ ea que cir=
ca hanc causam inquit Panor.in
dicto.c.bone memore.col.fi.ver=
sicu.tertia lectura.de elec.)Secũ
da aũt processit ex culpa postula=
ti tãtũ q sine licẽtia pape trãsiue=
rat ad archiepiscopatũ Maguntí
neñ.sm glos.in dicto.c.bone me=
morie.in verbo causis.Ad quem
tamen sine pape licentia obtenta
transire nõ poterat p.c.ĩj.c.quan
to.et.c.licet.de transla.epi.ppter
rationẽ in illis iuribus expressaz
vz eo.q; spũali matrimonio erat
sue pprie ecclesie alligatus.Ter
tia autem pcessit tam ex parte po
stulati q̃ ipsorum postulãtiũ.Ex
pte postulati q2 ante admissionẽ
& approbationẽ eius postulatio=
nis in spũalibus aut tẽporalibus

ecclesie ad quam postulatus extiterat administrauerat. Ex parte vero postulantiũ. quia per eos postulatum ante admissionem et approbationem eius postulationis sponte in archiepiscopum ecclesie ad quam postulatus extiterat admiserant. saltem respectu administrationis temporalium/ aut spũalium iurium ecclesie ad

¶ Cõcordata inter sanctissimum dominũ nostrum papam Leonẽ decimum/ et Christianissimum dominũ nostrum Regem Franciscũ huius nominis primum/ in suprema Parlamenti curia Parisijs/ vigesimasecunda mensis Martij. Anno domini millesimo quingentesimo decimoseptimo/ ac deinde Tholose/ Burdegale/ Rothomagi/ Diuione/ et Gratianopoli/ lecta/ publicata/ et registrata que nuperrime diligenter emendata fuere. Et adiectione marginaliũ Adnotationum suis in locis insertarum numerosiũ/ item (qui nũq̃ hactenus appositi fuerant) distinctione illustrata. Lugdunique speciosis typis excusa in edibus honesti viri Jacobi Myt Calcographi/ hoc Christiane salutis anno M.cccccxxxv. Expensis vero Guilelmi de Guelques.

Tabula Alphabetica elementorum serie digesta/in quam precipue Concordatorū materie numeris prenotate/ (vt multo facilius candido Lectori occurrat/) cōgesta sunt.

De litera A.

De litera B.

De litera D.

De litera E.

¶De litera. F.

¶De litera G.

¶De litera H.

De litera I.

De litera Q.

De litera R.

De litera S.

De litera T.

Finis.

